

Ãcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)

Ñcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Mar 2019 from source files dated 19 Dec 2018
f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e

Contents

GENESI	1
EXODO	69
LEVITICO	125
NUMERO	136
DEUTERONOMIO	160
JOSUE	161
JUECE	181
1 SAMUEL	198
2 SAMUEL	229
1 REYE	235
2 REYE	249
1 CRONICA	262
2 CRONICA	265
ESDRA	268
NEHEMIA	270
JOB	273
JONÁ	276
MATEO	279
MARCO	332
LUCA	366
JUAÑ	421
HECHO	464
ROMANO	513
1 CORINTO	534
2 CORINTO	554
GALATA	567
EPESO	575
PILIPO	582
COLOSA	587
1 TESALONICA	592
2 TESALONICA	597
1 TIMOTEO	600
2 TIMOTEO	606
TITO	610
PILEMOÑ	613
HEBREO	615
SANTIAGO	631
1 PEDRO	637
2 PEDRO	643
1 JUAÑ	647
2 JUAÑ	653
3 JUAÑ	655
JUDA	656
APOCALIPSI	658

GENESI NAĀRĀEDABEMA BEDEA

Naḷ cartara Moiseba ḥasia dadjirāba cawadamārēā sāwā Ācōrēba naḷ ējūāra os-ida idjaba sāwā israelerāda idji puru bamārēā edasida. Israelerā Egipto druaḍeba ēdrḷpedaḍacarea Moiseba naḷ cartara ḥasia.

Genesi trḷba jara ḥla “naārēḍabema.” Maḷ bērā naḷ cartade ḥl ḥla Ācōrēba ne jūma odadebemada, ēberārāba naārā cadjirua ēpēpeḍaḍadebemada, Ācōrēba dopapa zebidadebemada, ēberārāba naḷ ējūā birapeḍaḍadebemada, idjaba ēberārāba naārā Ācōrēba ewari iwidipeḍaḍadebemada. Jūma maḷgḷra 1:1ḍeba aḥa 11:26ḍaa ḥl ḥla.

Maḷare ḥl ḥla Ācōrēba Abrahaḷneba israelerā yōbidadebemada (11:27ḍeba aḥa 50:26ḍaa). Dji crīcha droma naḷ Genesi cartadebemara Ācōrēba Abraḷa nāwā jarasia: “Bḷḍeba puru dromada mḷa yōbiya...Bḷḍeba mḷa naḷ ējūāne ḥea purura jūma carebaya (12:2,3).” Wārāda naḷ cartade ebuḍa ḥla ēberārāba cadjiruada o panenamīna Ācōrēba jūmarā carebai carea jḷwa ḥlasida. Naārā jarasia diaurura poyaida (3:15). Māwānacarea dopapa zesiḍe Ācōrēba Noéra idji ēberārā sīda ēdrḷ edapeḍa ādjideba naḷ ējūāra wayacusa birabisia (6:9ḍeba aḥa 9:19ḍaa). Māwānacarea Abraḷa jarasia idjideba jūma naḷ ējūāne ḥeara carebaida (12:2,3). Idjaba Joseḍeba ēberārāra cābana carebasia jarrababa quinirānamārēā (40:1ḍeba aḥa 50:26ḍaa).

Ācōrēba naḷ ējūā oḍa

¹ Naārēḍa Ācōrēba bajāda idjaba naḷ ējūāda osia. ² Maḷne naḷ ējūāra mīā cawaié ḥasia idjaba ne neé ḥasia. Pusa nābuada pāimaba pāisosa ūmasia. Maḷne Ācōrē Jaureda pusa ḷrḷ domica ḥabadjia.*

³ Maḷbe Ācōrēba jarasia:

–ḷnaḍua.–

Ara maḷda ḷnasia. ⁴ Maḷ ḷnaara Ācōrēba bia unusia. Maḷbe Ācōrēba ḷnaara pāima umebemada awara ḥlasia. ⁵ ḷnaara trḷ ḥlasia “āsa.” Pāimara trḷ ḥlasia “diamasi.” Ācōrēba nabema ewariḍe māwā osia.†

⁶ Maḷbe Ācōrēba jarasia:

–Baido ēsi ḍeḍaada ḥaya baido aḥa ḷtaa wāmārēā, aḥa edre ḥemārēā.–

⁷ Ara māwā jarabḷḷba Ācōrēba maḷ ḍeḍaara osia. Maḷne baidora aḥa ḷtaa wāsia. Aḥa edre ḥesia. ⁸ Ācōrēba maḷ ḍeḍaara trḷ ḥlasia “bajā.” Uméḥbema ewariḍe māwā osia.

⁹ Maḷbe Ācōrēba jarasia:

–ḍeḍaa edrebema baidora jūma ābaa ūmedua ējūā pōāsada odjamārēā.–

Ara maḷda ējūā pōāsada odjasia. ¹⁰ Maḷra Ācōrēba bia unusia. Ējūā pōāsara Ācōrēba trḷ ḥlasia “egoro.” Baido ābaa ūmenada trḷ ḥlasia “pusa.”

¹¹⁻¹² Maḷbe Ācōrēba jarasia:

–Egorode ne quīrātanoa tununadua; chirua ta zaubari ḥeada idjaba nejō bacuru sīda. Jūma maḷra ta zaudia ara ādji ḥea quīrāca tununamārēā.–

Ara maḷda egorode ne quīrātanoa tunusīdaa. Jūma chirua ta diabari ḥeara idjaba bacuru nejō zaubari ḥea sīda ādji ta bara tunusīdaa ara ādji ḥea quīrāca tununamārēā. Maḷra Ācōrēba bia unusia. ¹³ Ūbeabema ewariḍe māwā osia.

¹⁴⁻¹⁵ Maḷbe Ācōrēba jarasia:

–Urua ḥeada bajāne ḥeadaḍua naḷ ējūā ḷna ḥamārēā idjaba āsara, diamasi ume quīrā awara ḥamārēā. Maḷgḷba cawabi ḥaya ewarida, poada idjaba sāḷbe ewari dromada oḍida panḷa.–

* ^{1:2} Domicā ḥabadjia. Maḷba jara ḥla Ācōrē Jaureba naḷ ējūāra waga ḥasida idjaba bia oi carea ḥasida. † ^{1:5} Ācōrēba nabema ewariḍe māwā osia. Hebreo beḍeḍe nāwā ḥl ḥla: “Queupeḍa idjaba ḷnaḍḷpeda nabema ewari basia.”

¹⁶ Ara māwā jarabɫɫba Ācōrēba ĩmādauda āsabema carea osia. Jedecoda diamasibema carea osia. Idjaba chīdau sīda ocuasía. ¹⁷⁻¹⁸ Ācōrēba małra jūma bajāne ɔlcuasía nał ęjūā ĩna ɔamārēā, āsa beseamārēā, diamasí ĩna ɔamārēā, idjaba āsara diamasí ume quĩrā awara ɔamārēā. Małra idjía bia unusía. ¹⁹ Quĩmārēbema ewaride māwā osia.

²⁰ Małbe Ācōrēba jarasía:

–Dojāne ne jūma zocai ɔeada baraa baya. Idjaba łta wāɔaribada sīda baraa baya.–

²¹ Ara māwā jarabɫɫba Ācōrēba ɔeda waiɔlga ɔeada ocuasía. Dojāne zocai ɔeada quĩrātanoa ocuasía. Idjaba i bara ɔeada quĩrātanoa ocuasía. Małra idjía bia unusía.

²² Małbe ādjirāra nāwā bia jarasía:

–Zocārā yōnadua. Pusara, do sīda biradadua. Idjaba ĩbana sīda nał ęjūāne zocārā yōnadua.–

²³ Ācōrēba juesumabema ewaride māwā osia.

²⁴⁻²⁵ Małbe Ācōrēba jarasía:

–Animarā quĩrātanoa ɔeada nał ęjūāne baraa baya: daupēbada animarāda, ādji jāne wābada animarāda, mēābema animarā sīda baraa baya.–

Ara māwā jarabɫɫba Ācōrēba mēābema animarāda, daupēbada animarāda, animarā ādji jāne wābada sīda quĩrātanoa ocuasía. Małra idjía bia unusía.

²⁶ Małbe Ācōrēba jarasía:

–Jāłbe ęberāda ođadrɫ dadji quĩrāca. Mał ęberāba ĩbana ɔeada, animarā pusade ɔeada, daupēbada ɔeada, mēābema ɔeada, idjaba jūma ādji jāne wābada sīda poya eroɔaya.–

²⁷ Ara māwā jarabɫɫba Ācōrēba ęberāda osia idji quĩrāca. Wārāda idji quĩrāca osia. Dji umaquĩrā, dji wērā sīda osia. ²⁸ Małbe Ācōrēba ādjira nāwā bia jarasía:

–Warra zocārā ununadua. Nał ęjūāra biradadua idjaba jūma nał ęjūāne ɔeara bārā jłwaeda eroɔeada. ɔeda ɔeara, ĩbana ɔeara, druabema animarā sīda jūma poya eroɔeada.–

²⁹ Mał awara Ācōrēba ādjía jarasía:

–Acładua, młā bārāa diaya jūma nał ęjūāne chirua ta bara ɔeada, jūma bacuru nejō ta bara ɔea sīda. Małnebemada bārāba jūma cođida panł. ³⁰ Idjaba animarā druabemaa, ĩbana ɔeaa, jūma animarā ādji jāne wābada ɔeaa biđa młā chiruara diaya cođamārēā.–

Ara małda māwā ɔesia. ³¹ Małbe Ācōrēba idjía ođara jūma bio bia unusía. Seibema ewaride māwā osia.

2

¹ Māwā Ācōrēba bajāra, nał ęjūā sīda jūma pārāsía. Jūma bajāne ɔeara, nał ęjūāne ɔea sīda pārāsía. ² Sietebema ewaride jūma pārā eroɔasía. Mał bērā sietebema ewaride ĩnāūsía. ³ Jūma pārāpeđa ĩnāūna bērā, sietebema ewarira dji biara ɔłda ɔłsía jūmarāba idjía bia ɔeđa pananamārēā idjaba ĩnāū pananamārēā. ⁴ Māwā Ācōrēba bajāra, nał ęjūā sīda jūma osia.

Ācōrēba naārābema ęberā ođa

Ācōrēba nał ęjūā, bajā sīda osi ewaride, ⁵⁻⁶ chiruada pōājārā sīda neé basía Ācōrēba nał ęjūāne wađibīda cueda zebica bađa bērā. Baribɫɫ egorođeba łtaa towaada odjabadjía nał ęjūā jūma ɔeguea oi carea.* Idjaba ęberāda neé basía ęjūā oi carea. ⁷ Małne Ācōrēba egoro poradeba ęberāda osia. Mał ęberā quēɔłde Ācōrēba jārāpuasía ĩyāba edamārēā. Māwā ęberāra zocai ɔesia.

⁸ Māwānacarea Ācōrēba néu ęjūāda ĩmādau odjabariare osia.† Mał néu ęjūāra Edeł abadaa. Ācōrēba ęberā ođara néu ęjūāne ɔłsía. ⁹ Mama quĩrātanoa bacuru bia queđeada

* ^{2:5-6} Egorođeba łtaa towaada odjabadjía. Ācɫɫmaarā mał ɔeđeaba jara ɔł: “Baidoda egorođeba łta zebadjía.” † ^{2:8} ĩmādau odjabariare. Małba jara ɔł mał ęjūāra Israel druadeba ĩmādau odjabariare ɔłda wa Jordał dođeba ĩmādau odjabariare ɔłda.

nejõ bia zaubadada waribisia. Mañ ejũã ãsi úsia nejõ zocai ðai diabarida. Idjaba úsia nejõ crĩcha bia, crĩcha cadjirua cawabibari síða.

¹⁰ Edeñ ejũãne doda ðasia mañ néu ejũãra jũma cũrãsa erobamãrẽã. Mañ dora dji taedaa quĩmãrẽ nẽrã ðasia. ¹¹ Do nẽrã ðlra aþa PISOÑ basía. PISOÑra Havila druade ðla. Havila druara oro bara ðla. ¹² Dji orora bio bia ðla. Idjaba ónice mõgara síða bara ðla. Bacuru ða tũãpa ðl bedelio abada síða bara ðla. ¹³ Dewarabema dora Gihoñ abadaa. Gihoñra Cus druade ðla. ¹⁴ Mañarebema dora Tigri abadaa.† Mañ dora Asiria puruðeba ãmãdau odjabariare ðla. Jĩũarebema dora Euprate abadaa.

¹⁵ Mañne ãcõrẽba eþerãra edapeða Edeñ néu ejũãne ðlsia acl ðamãrẽã. ¹⁶ Mañbe ãcõrẽba eþerãra jara ðlsia:

–Jũma nañ néu ejũãne ðea nejõra ðla jõida ðla. ¹⁷ Bariblrl crĩcha bia, crĩcha cadjirua cawabibari nejõra jõcara ðla. Mañda jõsira ara mañ ewariðe ðlra wãrãda beuya.–

¹⁸ Mañbe ãcõrẽba jarasia:

–Bia ðléa eþerã iduþa ðaida. Carebabari biada idji itea oya.–

¹⁹ Mañne ãcõrẽba egoroðeba jũma animarã druabemada, jũma íbana síða osia. Mañ animarã þeara eþerãmaa enesia cãrẽ trãda ãdjiza ðlcuai cawaya. Ara mañda eþerã Adañba animarã þeara trã ðlcuasía. Animarã trãra ãdjiza ðesia Adañba trã ðlcuada quĩrãca. ²⁰ Mãwã Adañba dauþebada animarãra, íbana bajãne wãþaribadara, mẽãbema animarã síða jũma trã ðlcuasía. Mãwãmĩna Adañ itea carebabari biada waði neé basía.

²¹ Mañ carea ãcõrẽba Adañra bio cãibisia. Adañ cãí ðlde ãcõrẽba idji orro ðlwlrlada aþa edasia. Edapeða waya dji djarara cara ðlsia. ²² Mañbe ãcõrẽba Adañ orro ðlwlrlada edaðara wẽrãda osia. Opeða Adañmaa enesia. ²³ Mañne Adañba jarasia:

jĩðiblrl nañra mñ orroa! Idjidrl wãrãda mñ djaradeba oðaa.‡

Mã trã ðlya “wẽrã”, ãcõrẽba idjira umaquĩrãneba oða bẽrã.*

²⁴ Mañ carea umaquĩrãba dji zezara, dji papa síða amepeda idji quima ume ãbaa þeya. Mãwã cacua aþa ðl quĩrãca panania.

²⁵ Mañne Adañra, dji wẽrã síða ãcaða panasídaa bariblrl peraðaca basía.

3

Adañba dji wẽrã biða ãcõrẽ jã amapedada

¹ Jũma ãcõrẽba ocuada animarã cãyãbara damada crĩcha cawaara ðasia djãrã cũrũgai carea. Mañ damaba wẽrã jarasia:

–¿ãcõrẽba wãrãda jarasica jũma nañ néuðe ðea nejõra bãrãba jõcara panlada?–

² Wẽrãba panusia:

–Mãwãéa. Nañ néuðebema nejõra daiba jõnida panla. ³ Bariblrl bacuru néu ãsi nũmlnebemada ãcõrẽba jarasia: “Jãñgl nejõra jõrãnadua idjaba jidarãnadua. Mãwã oðiblrl beuðia.”–

⁴ Mañne damaba wẽrã jarasia:

–Bãrãra beuðáa. ⁵ ãteblrl mañ nejõ jõblda ewariðe bãrãba aþeða jũma cawaðia biada, cadjirua síða. Mãwã ãcõrẽ quĩrãca crĩcha cawa panania. Mañglra idjia cawa ðla, mañ carea bãrãra jõbi ama ðla.–

⁶ Mañne wẽrãba unusia bacuru néu ãsi nũml nejõra biya purea jira ðlda idjaba jõi biya quiruda. Ara mañda jõ quĩrãsia crĩcha cawa ðai carea. Mañbe ða edapeða jõsia. Jõpeða dji quimaa diasía. Mañne idjia biða jõsia. ⁷ Ara mañda ãdjia umena aþeða cawasídaa ãdjira ãcaða panlada.* Mañ carea higojõ queduada iñudapeða jãsídaa.

† 2:14 Tigri. Hebreo bedede “Hidekel” ðl ðla. § 2:23 Idjidrl wãrãda mñ djaradeba oðaa. Hebreo bedede nãwã ðl ðla: “Nañra ðlwlrl mñ ðlwlrldebeama idjaba djara mñ djaradebema.” * 2:23 wẽrã. Hebreo bedede beða “wẽrã” idjaba beða “umaquĩrã” aþari quĩrãca jĩguabaria. * 3:7 Cawasídaa. Hebreo bedede ðl ðla: “Dau uruasídaa.”

⁸ Qewara cūrādrablrade Ācōrēra néu ējūāne nībasia. Adałba dji wērā biđa mał ūrīside néude mīrūsidaa. ⁹ Mał bēřā Ācōrēba Adałra nāwā trłsia:

–¿Blra sāma łł?–

¹⁰ Adałba panusia:

–Bl zeblrada ūrīside ne wayaaba młra mīrūsia ācađa łł bēřā.–

¹¹ Małne Ācōrēba iwidisia:

–¿Caiba jarasi blra ācađa łłda? ¿Blā jōsica młā jōrāduađa nejōra?–

¹² Adałba panusia:

–Blā młā wērā diađaba jōbisia.–

¹³ Mał bēřā Ācōrēba wērāa iwidisia:

–¿Blā cāřē cāřēā jāwā osi?–

Wērāba panusia:

–Damaba młra cūrūgasia. Mał bēřā młā jōsia.–

¹⁴ Mał bēřā Ācōrēba damara nāwā bié jara łłsia:

Blā jāwā cūrūgađa bēřā, młā blra daupēbada animarā idjaba mēābema animarā cāyābara biéara łłya.

Nāwā łaya: idiba łtaa bldji jāne nībaya idjaba ewariza bl itera egoro pora caita łaya aba beublrladaa.†

¹⁵ Idjaba młā blra wērā ume dji quīrūda łłya. Idiba łtaa bl warrara wērā warra ume dji quīrū łaya.

Blā wērā warrara jīrūgarronane caya. Bariblrā idjia bl borora berradłgaya.‡

¹⁶ Małne Ācōrēba wērāa jarasia:

Bl łiogoa łłde młā blra bia mīgabiya. Warra toblrade puadeba toya.

Māwā bia mīga łaimīna bl quima ume łā quīrīā łaya,§ bariblrā idjia blra idji jlwaeda erolaya.

¹⁷⁻¹⁸ Małne Ācōrēba umaquīrāa jarasia:

Młā blā jarasia jāł nejōra jōrāmārēā. Māwāmīna bl wērā bedeada ijasia.

Mał bēřā młā nał ējūāra jūma bié łłya. Lrlda, jūichichi sida odjacuaya.

Blra bio bia mīga łaya bl néudebemada coi carea. Idjaba bla chiruada co łaya.

¹⁹ Ne coi carea traja łłde bl dratude jla zowua nūmaya aba beublrladaa.

Blra egoro poradebema. Mał carea blra wayacusa egoro pora łaya.

²⁰ Adałba idji wērāra trł łłsia Eva, idjira jūma dadji zocai łā para bēřā.* ²¹ Małbe Ācōrēba animarā edebema wuada opeđa ādjia jlłbisia. ²² Māwānacarea Ācōrēba jarasia:

–Nał ēberāba jāł nejōra jōna bēřā biada cadjirua sida jūma cawa łłā. Māwā dadji quīrāca łłsia. Mał bēřā zocai łāi diabari nejōda idjia idu jōbiđaéā. Małda jōsira beuca łaya.–

²³ Ara małda Ācōrēba ēberāra Edeł néu ējūānebemada āyā jlretasia ējūā o łamārēā. Ācōrēba idjira egorođeba osia. Mał bēřā idjira łłsia egorođe ne u łamārēā. ²⁴ Ācōrēba ēberāra āyā jlretapeđa Edeł néu ējūā łmāđau odjabariare bajānebema nezocarā i bara ranlda łłsia. Idjaba łłsia djōbada neco urua łłda, iduđa rlrłga tucua jira łłda. Małgrāba zocai łāi diabari nejōra waga panesidaa ni abalba jōrāmārēā.

† 3:14 Bl itera egoro pora caita łaya. Hebreo bedeade łł łł: “Egoro porada co nībaya.”

‡ 3:15 Romano 16:20; Apocalipsi 12:17. § 3:16 Bl quima ume łā quīrīā łaya. Małra hebreo bedeade ebuđa łłéā. Łclrlmaarā jara łłā “bl quimara bl jlwaeda erolaya quīrīā łaya.”

* 3:20 Hebreo bedeade Eva trłra zocai łłada ablrā quīrāca jīguabaria.

¹ Mañbe Adañra dji quima Eva ume cãisia. Evara ðiogoa ðepeða warra tosia. Mañne Evaba jarasia: “Mñã umaquĩrã warrada erobesia Æcõrẽba carebada bẽrã.” Mãwã dji warrara trã ðasia Caiñ.*

² Mãwãnacarea dji djaba Abelda tosia. Mañ Abelera oveja daupẽbari basía. Mañne Caiñra ne ubari basía.

³ Mãwã panñne ewari aba Caiñba idji néudebemada Æcõrẽa diasia. ⁴ Mañne Abelba oveja zaquerã dji naãrã topedadada bepeda dji dragada Æcõrẽa diasia. Æcõrẽba Abelera idjia diaða siða bia unusia.† ⁵ Baribñññ Caiñda idjia diaða siða bia unué basía. Mañ carea Caiñra bio quĩrũsia. Aðeða quĩrã cadjirua nũmesia. ⁶ Mañ carea Æcõrẽba Caiñã jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã quĩrũ nũmñ? ¿Cãrẽ cãrẽã quĩrã cadjirua nũmñ? ⁷ Bñã biada oibñññ ¿ññã ðsriða ðaéca?‡ Baribñññ bñã biada oéñññ cadjirua ðñwaeða ðaya. Baribñññ bñã cadjiruara royaida ðña.–

⁸ Ewari aba Caiñba idji djabaa jarasia: “Ãyã ðññññe wãna.”§ Ara mañda wãsiðaa. Néude ðbaa nĩnane Caiñba Abelera adua ðñe beatasia. ⁹ Mañ bẽrã Æcõrẽba Caiñã iwidiisia:

–¿Sãma ðñ bñ djaba Abelera?–

Mañne Caiñba panusia:

–Cawaéa. Mãwãra ¿mñra idji acñbarica?–

¹⁰ Æcõrẽba jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã bñ djabara ðãwã beasi? Idji oa egorode erozoaðaba ðñgua jara ðña mñã ðipa cawa omãrẽã. ¹¹ Bñ djabada beaða bẽrã mñã bñra bié ðñya. Mñã bñra idji oa erozoaðamañba ðyã ðñretaya. ¹² Bñã èjũã obñññmĩna bñ néura bia zauca ðaya. Bñra nañ èjũãne ara ðãwã ðññññ nĩbaya. Æñãũi siða neé ðñya.–

¹³ Caiñba Æcõrẽa jarasia:

–Mñ mãwã ðaira ðñmawãyã zarea ðña. Mañra mñã droaéa. ¹⁴ Idi bñã mñra nañ druadebemada ðyã ðñretabñññ. Bñ quĩrãpita mñra wãcara ðñya. Idiða ðñtaa mñra nañ èjũãne ðññññ nĩbaya drua ðñbema quĩrãca. Bariduaba mñra ununibñññ, beaðia.–

¹⁵ Æcõrẽba jarasia:

–Bariduaba bñda beañbñññ, mñã idjira bñ cãyãðbara auðuara cawa oya.–

Mañ bẽrã Æcõrẽba Caiñ cacuaðe sãyãda ðasia, bariduaba mañ sãyãda unusiðara Caiñra bearãnamãrẽã. ¹⁶ Ara mañda Caiñra Æcõrẽ quĩrãpitabemada ðyã wãpeða Nod druade ðaðe wãsia. Mañ Nod druara Edeñneba ðmãðau odjabariare ðña.

Caiñneba yõpedada

¹⁷ Caiñra idji quima ume cãisia. Dji wẽrãra ðiogoa ðepeða Enocoda tosia. Mañ Enoco tosiðe Caiñba puruda o ðasia. Dji puru trãra dji warra trã quĩrãca Enoco trã ðasia.

¹⁸ Enocora Irá zeza basía. Irãra Mehujael zeza basía. Mehujaelera Metusael zeza basía. Metusaelera Lame zeza basía. ¹⁹ Mañ Lameba wẽrãda umé erobesia. Aðara Adá abadjiaa, dewarabemara Zila abadjiaa. ²⁰ Adãba Jabalda tosia. Jabalðeba yõsiðaa wua ðeðe ðeabadada, animarã daupẽbadarã siða. ²¹ Dji djaba trãra Jubal basía. Jubalðeba yõsiðaa arpa zá cawa ðeada idjaba chiru zá cawa ðea siða. ²² Zilaba Tubal-Caiñda tosia. Idjia broncedebemada idjaba ðñorroðebema siða ne o cawa ðasia. Tubal-Caiñ djabawẽrãra Naamá abadjiaa.

²³ Ewari aba Lameba idji quimarã Adáa, Zilaa biða jarasia:

Adá, Zila, mñ beðeada ðrĩnadua. Mñã èberã cũdra ðñda beasia idjia mñ djara tuða carea, mñ puoða carea.

* 4:1 Hebreo beðeade Caiñ trãba jara ðña “erobea.” † 4:4 Hebreo 11:4; 1 Juañ 3:12. ‡ 4:7 ¿Bñra ðsriða ðaéca? Mañra hebreo beðeade ebuda ðléa. Æñññmaarã jara ðña: “¿Mñã bñra bia unuéca?” § 4:8 Æyã ðññññe wãna. Griego beðeade mãwã ðñ ðña. Hebreo beðeade neéa.

²⁴ Bariduaba Caiĭda beaibɫɫ, Ācōrēba maġɫɫa bio cawa oya. Baribɫɫ bariduaba mĭda dji cūdra carea beaibɫɫ Ācōrēba maġ ēberāra auɫuara cawa oya.*

Adaĭba, Eva biɫa dewara warra unupeɫaɫa

²⁵ Maġ ewariɫe Adaĭra wayacusa dji quima ume cāisia. Maĭbe dji quimaba umaquĩrā warrada tosia. Maĭne jarasia: “Caiĭba Abel beaɫacarea Ācōrēba mĭa dewara warrada Abel cacuabari diasia.” Māwā dji warrara trĭ ɫasia Se.†

²⁶ Maĭbe Seba warrada unusia. Dji trĭra ɫasia Enó. Maġ ewariɫeba ĭtaa ēberārāba Ācōrēa ewari iwidiɫaɫaɫe idji trĭra “Jehová” a panesidaa.

5

Adaĭneba yōpeɫaɫa

¹ Nama ɫĭ ɫa Adaĭneba yōpeɫaɫadebemada. Ācōrēba ēberārā osiɫe ara idji quĩrāca osia. ² Dji umaquĩrā, dji wērā siɫa osia. Maĭne Ācōrēba ādjira yōnamārēā bia jara ɫasia.* Ādji osi ewariɫe ādjira trĭ ɫasia “ēberārā.”

³ Adaĭ ciento treinta poa ɫasiɫe warrada unusia ara idji quĩrāca ɫaɫa. Idjira trĭ ɫasia Se. ⁴ Se ununacarea Adaĭra ochociento poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ⁵ Jūma ābaa Adaĭba noveciento treinta poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

⁶ Sera ciento cinco poa ɫasiɫe Enóda unusia. ⁷ Enó ununacarea Sera ochociento siete poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ⁸ Jūma ābaa Seba noveciento doce poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

⁹ Enó noventa poa ɫasiɫe idji warra Cainaĭda unusia. ¹⁰ Cainaĭ ununacarea Enóra ochociento quince poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ¹¹ Jūma ābaa Enóba noveciento cinco poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

¹² Cainaĭ setenta poa ɫasiɫe idji warra Majalaleelda unusia. ¹³ Majalaleel ununacarea Cainaĭra ochociento cuarenta poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ¹⁴ Jūma ābaa Cainaĭba noveciento die poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

¹⁵ Majalaleel sesenta y cinco poa ɫasiɫe idji warra Jaréda unusia. ¹⁶ Jaré ununacarea Majalaleelera ochociento treinta poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ¹⁷ Jūma ābaa ochociento noventa y cinco poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

¹⁸ Jaré ciento sesenta y dos poa ɫasiɫe idji warra Enocoda unusia. ¹⁹ Maġ Enoco ununacarea Jaréra ochociento poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ²⁰ Jūma ābaa Jaréba noveciento sesenta y dos poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

²¹ Enoco sesenta y cinco poa ɫasiɫe idji warra Matusaleĭda unusia. ²² Matusaleĭ ununacarea Enocora tresciento poa Ācōrē ume jipa nĭbasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ²³ Jūma ābaa tresciento sesenta y cinco poa unusia. ²⁴ Enocora ewariza Ācōrē ume jipa nĭbasia. Māwā ɫaɫa nēbasia Ācōrēba zocai edeɫa bērā.

²⁵ Matusaleĭ ciento ochenta y siete poa ɫasiɫe idji warra Lameda unusia. ²⁶ Maġ Lame ununacarea Matusaleĭra seteciento ochenta y dos poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ²⁷ Jūma ābaa noveciento sesenta y nueve poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

²⁸ Lame ciento ochenta y dos poa ɫasiɫe warrada unusia. ²⁹ Maĭne Lameba jarasia: “Ācōrēba naĭ ējūāra bié ɫasia. Maġ bērā dadjirā jɫwaba ējūā o paɫɫa zarea ɫa, baribɫɫ naĭ warrabɫɫ dadjirāra ĭnāūbiya.” Māwā dji warrara trĭ ɫasia Noé.†

³⁰ Maġ Noé ununacarea Lamera quiniento noventa y cinco poa ɫasia. Maĭne warrarā, wērācaurā siɫa unusia. ³¹ Jūma ābaa seteciento setenta y siete poa unusia. Māwā ɫaɫa jaiɫasia.

³² Noé quiniento poa ɫasiɫe dji warrarā Seĭda, Caĭda, Jape siɫa unusia.

* 4:24 Bio cawa oya. Hebreo beɫeade nāwā ɫĭ ɫa: “ɫarima siete cawa oya.” Auɫuara. Hebreo beɫeade “ɫarima setenta y siete.” † 4:25 Hebreo beɫeade Se trĭba jara ɫa “ɫiada.” * 5:2 Genesi 1:28. † 5:29 Hebreo beɫeade Noé trĭba jara ɫa “ĭnāūya.”

6

Ēberārāba cadjiruada ēpē panana

¹ Naļ ējūāne ēberārā yōsidāde caurāda unucuasidāa. ² Maļbe Ācōrē warrarāba maļ awērārāra quīrāwārēā unusidāa.* Maļ bērā ādjirāba awuabldada edasidāa.

³⁻⁴ Edapedadacarea warrarāda yōsidāa. Maļ warrarāra naļ ējūāne drasoā waiþla warisidāa. Ādjirāra trļ þlga þeasia maļ drōāenabema ewaride, nocoarebema ewaride biða. Ādjirā carea Ācōrēba jarasia: “Mļa ēberārā lyaþba diasia zocai pananamārēā bariblra djara bērā beuðia. Poa ciento veintebe beaðia.”†

⁵ Ācōrēba unusia ēberārāba jūma naļ ējūāne cadjiruada jūmawāyā o panlda. Unusia ādjia aþabe cadjiruā odidr ewariza crīcha panlda. ⁶ Maļne Ācōrēra sopua þesia naļ ējūāne ēberārā oða carea. Idjimaarā biara þacasia ādjira oðaébara. ⁷ Nāwā crīchasia: “Mļa ēberārāda, animarāda, animarā ādji jāne wābadada, ībana siða jūma jōbiya. Mļa ādjira oðaébara biara þacasia.”

⁸ Bariblra Ācōrēba Noéda bia unusia.

Ācōrēba Noéa jāba droma baurude quīrāca þl obiða

⁹ Nama Noédebemada nēblra þla.

Noéra ēberā jipa þasia. Ācōrē ume jipa nībabadjia. Idji ewaridebemarā tāēna aþabe idjidra jaraði neé þasia. ¹⁰ Noéba warrarāda ūbea unusia: Seļ, Caļ, idjaba Jape.

¹¹ Maļne naļ ējūāne þeara Ācōrē quīrāpita bié duanesidāa baridua cadjiruara jūmawāyā o þea bērā. ¹² Ācōrēba naļ ējūā aclublraðe wārāda jūma bié þlda unusia jūma ēberārāba ne jūmane cadjiruā o þea bērā. ¹³ Maļ carea Ācōrēba Noéa jarasia:

–Mļa naļ ējūāne zocai þeara jūma jōbiya jūmawāyā cadjiruada o þea bērā. Idjaba naļ ējūā siða jūma āriya. ¹⁴⁻¹⁶ Maļ carea bla jāba dromada bacuru biaðebemada odua.‡ Opeða cādorronaba soadua eðaare, dajadaare biða. Maļ jābara naļ waiþlaðe odua: dji drasoada setenta y cinco braza, dji jeðeada doce braza, idjaba dji ltlada siete braza. Jāba dromara clðarþ ūbea odua. Clðarþoza zocārā tlajucuadua. Maļbe clðarþ ltaarebemane dajadaa aclubadada odua. Dji ltlara bicaca aþa þaida þla dji āquidāðeba eða. Idjaba eða wābadada jāba droma orroðe odua.

¹⁷ Pārānacarea mļa dopapada zebiya naļ ējūāra jūma ū wāmārēā. Māwā jūma zocai þeara mļa jōbiya. Animarā þeara, ēberārā siða jūma quininia. ¹⁸ Bariblra mļra bl ume beðea þlya bārā ēdra edai carea. Blda, bl warrarāda, bl quimada, bl āļgurā siða jāba dromane baðoðia. ¹⁹ Idjaba jūma animarāda umé uméa, dji umaquīrāda dji wērāda jāba dromane eða wābiðia bl quīrāca zocai þeaðamārēā. ²⁰ Ībanada, dewara animarāda, animarā ādji jāne wābada siða umé uméa blmaa zeðia bla ādjirā zocai wagamārēā. ²¹ Idjaba codi careabemada jlra pepeða wagadua bārāba maļ animarā biða co panani carea.–

²² Ācōrēba jaraða quīrāca Noéba jūma osia.

7

Dopapa zeða

¹ Māwānacarea Ācōrēba Noéa jarasia:

–Naļ ējūānebema ēberārā tāēna mļa aþabe bldra jipa unu þla. Maļ bērā blra jūma bl ēberārā siða jāba dromane eða wānadua. ² Dji mļa babue diaida þl animarānebemada dji umaquīrārāda siete idjaba dji wērārāda siete edadua, bariblra animarā mļa babue diacara panlnebemada aþa dji umaquīrāda, aþa dji wērāda edadua. ³ Ara maļ quīrāca

* 6:2 lclraļmaarā maļ Ācōrē warrarāra bajānebema nezocarāa. Dewaramarā Seðeba yōpeðarāda māwā panla. † 6:3-4 Mļa ēberārā lyaþba diasia zocai pananamārēā bariblra djara bērā beuðia. lclraļmaarā maļ beðeaba nāwā jara þla: “Mļ Jaurera ewariza ēberārā ume djō þaéa ādjirāra djara bērā.” ‡ 6:14-16 Bacuru bia. Hebreo beðeade “gofer” bl þla. Bariblra hebreo beðea cawa þeaba maļ gofer bacurura adua panla.

ībanaza dji umaquĩrārāda siete, dji wērārāda siete edadua naļ ģjũāne zocai ðeadamārēā.
⁴ Siete ewari baðacarea mļa cuarenta ewari āsa diamasi bida cueda zeþiya. Maļba mļa naļ ģjũāne zocai ðea oðara jũma jōþiya.–

⁵ Ara maļda Noéba jũma osia Ācōrēba jaraða quĩrāca.

⁶ Noé seisciento poa ðaside dopapaba naļ ģjũāra jũma ũ wāsia. ⁷ Dopapa carea Noéra jāba dromane eða wāsia. Dji warrarāda, dji quimada, dji āĩgurā sida eða wāsidaa. ⁸ Jāba dromane eða wāsidaa Ācōrēa babue diabada animarāda, Ācōrēa babue diacara panl animarā sida. Ībana ðeada, jũma ādji jāne wābada animarā sida eða wāsidaa. ⁹ Umé uméa dji umaquĩrāda dji wērārā sida jāba dromane eða wāsidaa Ācōrēba Noéa jaraða quĩrāca.

¹⁰ Siete ewari baðacarea dopapaba ģjũāra ũ wāsia. ¹¹ Noé seisciento poa ðaside ara maļ poaðe jeðeco aba auðu diecisiete ewari ðaðe ũ wāsia. Ara maļ ewariðe pusa edrebema baidora ļtaa bogadrł ze nũmesia, idjaba cue sida bio ze nũmesia. ¹² Naļ ģjũāne cue ze nũmasia cuarenta ewari āsa, diamasi bida.

¹³ Cue ze nũmeside Noéra idji warrarā Seļ, Caļ, idjaba Jape sida jāba dromane eða wāsidaa. Noé quimada, dji āĩgurā sida eða wāsidaa. ¹⁴ Ādjirā ume quĩrātanoa animarā mēābemada, daupēbadada, ādji jāne wābadada, ĩbana sida jāba dromane eða wāsidaa.

¹⁵ Animarā ðeara jũma umé uméa Noémaa zesedaþeða jāba dromane eða wāsidaa.

¹⁶ Animarā ðeaza eða wāsidaa dji umaquĩrāda dji wērāda, Ācōrēba Noéa jaraða quĩrāca. Noé eða wānacarea Ācōrēba dji eða wābadara jũātrł nũmłsia wagai carea.

¹⁷ Cuarenta ewariðe dopapaba jũma ũ wābrłł basía. Ļtaa ũ wābrłłðe jāba dromara baido ļrļ ũmesia. ¹⁸ Dora ewariza ļtaa ũ wāsia. Waļba ũ wāsia. Maļ bērā jāba dromara baido ļrļ płrrłga ũmesia. ¹⁹ Māwā ðaðe doþa naļ ģjũāra jũma ũ wāsia. Eya ļtlara ðea sida jũma ũ wāsia. ²⁰ Eyara jũma ũ nũmeþeða waði braza quĩmārē auðu ũ wāsia.

²¹ Maļ bērā naļ ģjũāne zocai ðeara jũma quinisidaa. Ībana ðeada, daupēbada animarāda, mēābemada, jũma animarā ādji jāne wābada sida quinisidaa. Idjaba ēberārā sida jũma quinisidaa. ²² Jũma druabema ļyābabada ðeara quinisidaa. ²³ Wārāda jũma druabema zocai ðeara quinisidaa. Ēberārāda, animarāda, ādji jāne wābadada, ĩbana sida quinisidaa. Māwā Ācōrēba naļ ģjũāne ðeaðara jũma jōþisia. Maļne aþabe panesidaa Noéda, idji ume jāba dromane eða wāþeðeða sida. ²⁴ Naļ ģjũāra dopapaba ciento cincuenta ewari ũ nũmasia.

8

Dopapa wāna

¹⁻² Naļ ģjũā ũ nũmaside Ācōrēba Noéra jũma animarā jāba dromane duanł sida quĩrādoaé basia. Maļ bērā Ācōrēba nāūrāda jũma naļ ģjũāne tłbisia, pusa edrebema baidora tłdrłbisia, idjaba cue sida poabisia. ³⁻⁴ Maļ bērā dora pĩāca eða erru wāsia. Cue zesi ewariðeþa ciento cincuenta ewari baðacarea jāba dromara Ararat eyaida ðl druaðe poa þesia. Cue zesi poaðe sei jeðeco auðu diecisiete ewari ðaðe māwā poasia. ⁵ Baribrłł waðiþida dora erru basia. Pĩāca erru wāne dieþema jeðeco nabema ewariðe waþbema eya borora odjacuasia.

⁶ Cuarenta ewari baðacarea Noéba jāba dromane dajadaa acłbada oðara ewasia. ⁷ Ewapeða ĩbana ne mĩguia cobarida ēdrłbisia egoro pōāsada unui cawaya.* Maļ ĩbanara wāþeða waa zeé basía, ātebrłł płrrłla wāþari nĩbabadjia do errubrłłmisa. ⁸ Māwā ðaðe Noéba puchirāda wābisia dora errusi cawaya. ⁹ Maļ puchirāra jāba dromanaa waya jēda zesia sāma þarida unué bērā. Maļbe Noéba puchirāra idji jłwaba edapeða jāba dromane eða ðłsia.

¹⁰ Siete ewari jļāþeða Noéba wayacusa puchirāra jāba dromaneba wābisia. ¹¹ Queubrłłðe puchirāra waya jēda zesia. Maļne dji quidaðe olivo bacuru queduada enesia. Maļneba Noéba cawasia ģjũā ũ nũmanara wārāda errubrłłda. ¹² Waya siete

* 8:7 Ībana ne mĩguia cobarida. Cāþūrā ðeðeade ðł ðla “cuervo.” Baribrłł dopeda jaraé ðla. Idjaba āgoso sida jaraé ðla ne mĩguiada cobarimĩna.

ewari jãpeda Noéba wayacusa puchirãra wãbisia. Maãne puchirãra waa Noémaa zeé basía.

¹³ Noé 601 poa baside naã ejũãne dora jũma errusia. Ara maã poade dji nabema jedecode nabema ewarié Noéba jãba droma de ecarrara ogapetasia. Maãne ejũãra põasa blda unusia. ¹⁴ Jedeco aba auðu veintisiete ewari bldé ejũãra wãrãda bio põasa basia.

¹⁵ Maãbebrã Ācõrẽba Noéa jarasia:

¹⁶ -Bãra, bã quima, bã warrarã, bã aĩgurã sida jãba dromaneba edrãdadua. ¹⁷ Idjãba edrãbigadua jũma animarã bã ume duanãra: ĩbanada, animarã daupẽbadada, animarã adji jãne wãbada sida jũma naã ejũãne wãnapeda yõnamãrẽã.-

¹⁸ Ara maãda Noéra, dji quima, dji warrarã, dji aĩgurã sida edrãsidã. ¹⁹ Idjãba jãba dromaneba edrãsidã jũma animarã daupẽbadada, mẽãbemada, adji jãne wãbadada idjãba wãbaribada sida. ²⁰ Maãbe Noéba mõgarada ãta pã buesia animarã Ācõrẽa babue diai carea. Mãwã opeã Ācõrẽa babue diaida bã animarãda, ĩbana sida aba aba beacuasã. Beacuapeda mõgara ãta pã bueda ãrã Ācõrẽa babue diasã. ²¹ Maã babue diaãara Ācõrẽba bia unusia. Maãne jarasia:

-Idĩba ãta mã naã ejũãra waa bié bẽã, eberãrãba caibe edãlba adji soã cadjirua oãidã crĩcha beamĩna. Idjãba mã jũma zocai beara waa quinibié mã oã quĩrãca. ²² Naã ejũã bãmisa eberãrãra ne u panania, ne ewa panania. Ewari jãwãrããra, ewari cĩrãsa sida baya. Doĩãada, poa sida baya. Āsa, diamasi sida baya.-

9

Ācõrẽba Noé ume bedea blda

¹ Maãbe Ācõrẽba Noéa, dji warrarã bida nãwã bia jarasia:

-Warra zocãrã yõnadua. Naã ejũãra jũma biraãdadua. ² Jũma animarã naã ejũãne beaba bãrãra wayããia. ĩbanara, animarã druabemara, pusãdebema sida jũma bãrã jãwãda beããia.

³ Mã naẽna chiruada, nejõ sida coãdamãrẽã diasã.* Ara maã quĩrãca iãĩ mã jũma animarã bea sida diabãrã coãdamãrẽã. ⁴ Baribãrã animarã oara cocara panã, oããeba jũmarãda zocai duanã bẽrã. ⁵ Eberãba wa animarãba eberãda beaibãrã, mã cawa oya. ⁶ Mã eberãra ara mãdji quĩrãca osia. Maã carea bariduada mĩã beaibãrã, bãrã bororãba maã eberãra beabiããda panã.

⁷ Mã bãrã jaraya: warra zocãrã yõnadua. Naã ejũãra jũma biraãdadua.-

⁸ Maã awara Ācõrẽba Noéa, dji warrarã bida nãwã jarasia:

⁹⁻¹⁰ -Ūrĩnadua, mã beãada blyã bãrã ume, bãrãneba yõbdarã ume bida, jũma animarã bãrã ume jãba dromaneba edrãpedãda ume bida. Animarã daupẽbada, mẽãbema, ĩbana, jũma naã ejũãne bea animarã ume mã beãada blyã. ¹¹ Mã beãda bãbrãrã naãgã: naã ejũãne zocai beara waa dopapaba jõbiéã. Waa naã ejũãra ã wããã naã ejũãne bea quinĩnamãrẽã. Mã beãda bããara wãrãda mãwã baya.-

¹²⁻¹³ Maã awara Ācõrẽba jarasia:

-Mã bãrã ume, bãrãneba yõbdarã ume, animarã ume bida beãda bããara jõca baya. Maã carea mã sãyãda jãrãrãne jira bãbrãrã cawaãdamãrẽã mã naã ejũãne bea ume beãda bããara wãrãda mãwã baida. Maã sãyãra eumã. ¹⁴ Mã jãrãrã zebibãrãde mã eumãra odjabari baya. ¹⁵ Maãgããeba mã quĩrãneba baya mã bãrã ume animarã ume bida beãda bããara. Waa dopapara wãbiéã naã ejũãne bea quinĩbi carea. ¹⁶ Eumã jãrãrãne jira bã unubãrãde mã quĩrãneba baya jũma naã ejũãne zocai bea ume beãda bããara. Maãra jõca baya. ¹⁷ Wãrãda eumãba quĩrãnebabi baya mã jũma naã ejũãne zocai bea ume beãda bããara.-

Ācõrẽba Noéa mãwã jarasia.

Noé warrarãba opeããda

* 9:3 Genesi 1:29.

¹⁸ Noé warrarã jãba dromaneba êdrapedadara Seļ, Caļ, idjaba Jape basía. Caļra Canaaļ zeza basía. ¹⁹ Noé warrarãra ũbea panasídaa, bariblr̃l̃ ãdjidẽba yõpedadarãba naļ ejũãra wayacusa birasídaa.

²⁰ Maļbe Noéba peada opeða uvada úsia. ²¹ Ewari aba Noéba uva ba aseada do þasia. Maļba idjira beu þesia. Maļ bẽrã idji dejãne ãcada tabasia. ²² Mãwã tablde dji warra Caļda eða zesia. Caļra Canaaļ zeza basía. Maļne Caļba idji zeza ãcada tablda unupeða idji djabarã dajadaare panla jarade wãsia. ²³ Maļ carea Seļba Jape biða borobada aba edasídaa. Maļ borobara ãdji equiade þladapeða ãdaunaa wãsidã ãdji zezamaa. Maļbe araa acldeã ãdji zezara ãnẽbari þlasídaa. Mãwã ãdji zeza cacuara ununaé basía.

²⁴ Noé quĩrã badacarea cawasia idji warra tẽãbema Caļba oðara. ²⁵ Maļ carea jarasia: Caļ warra Canaaļra mla bié jara þlya. Canaaļra idji zeza djabarã nezoca eðara þlda baya.

²⁶ Mãwã jaraðacarea Noéba idji warrarã Seļra Jape sída nãwã bia jara þlasia: Mļ Ācõrẽba Seļra bia þlya. Canaaļra Seļ nezoca baya.

²⁷ Japerã Ācõrẽba dji dromada þlya. Idji djaba Seļ ume necai þaya. Canaaļra idji nezoca baya.

²⁸ Dopapa wãnacarea Noéra 350 poa þasia. ²⁹ Mãwã 950 poa þaside jaidasia.

10

Noé warrarãneba yõpedada

¹ Dopapa wãnacarea Noé warrarã Seļba, Caļba, Jape biða warrarãda unucuasídaa. Nama þl þla ãdjidẽba yõpedadadebemada.

² Japedeba yõpedadara naļgrã basía: Gomer, Magog, Madai, Javaļ, Tubal, Mesec, Tiras sída. ³ Jape warra Gomerdeba yõpedadara naļgrã basía: Asquenaz, Ripat, Togarmá sída. ⁴ Jape warra Javaļneba yõpedadara naļgrã basía: Elisá, Tarsi, Quitiļ, Rodaniļ sída.* ⁵ Javaļneba yõpedadara pusa icawa drua osídaa. Maļne jũma Jape warrarãba ãdjirãza puruda osídaa idjaba ãdji puruza ãdji quĩrãmera awara awara bedea þeasia.

⁶ Caļneba yõpedadara naļgrã basía: Cus, Mizraiļ, Put, Canaaļ sída. ⁷ Caļ warra Cusdeba yõpedadara naļgrã basía: Sebá, Havila, Sabtá, Raamá, Sabteca sída. Raamáneba yõpedadara Chebá idjaba Dedaļ basía. ⁸ Cusba idjaba Nimroda unusia. Maļ Nimrora naļ ejũãne nabema eberã dji droma basía. ⁹ Nimrora mẽã wã carea dji bia basía Ācõrẽba mãwã quĩrãna bẽrã.† Maļ bẽrã eberãrãba jarabadjidã: “Nimro quĩrãca jãļ eberãda mẽã wã carea dji biala, Ācõrẽba mãwã quĩrã þl bẽrã.” ¹⁰ Idji jlwaeða erobasia puru dromarãda. Naãrã Sinar druade erobasia Babelda, Erecoda, Acada, Calne sída.

¹¹ Mamaļba Asiria druadaa wãsia.‡ Mama puru osia Niniveda, Rehoboda, Cala sída.

¹² Idjaba Reseļ puru dromada osia Ninive idjaba Cala esi.

¹³ Caļ warra Mizraiļneba yõsidã naļgrãda: Ludiļ, Anamiļ, Lehabiļ, Naptuhiļ,

¹⁴ Patrusiļ, Casluhiļ, Captoriļ sída. Captoriļneba pilistorãda yõsidã.§

¹⁵ Caļ warra Canaaļba idji warra iwina Sidoļda unusia. Maļare unusia Het. ¹⁶ Idjaba Canaaļneba yõsidã jebuseorãda, amorreorãda, gergeseorãda, ¹⁷ heveorãda, araceorãda, sineorãda, ¹⁸ arvadeorãda, zemareorãda, hamateorã sída. Canaaļneba yõpedadaba puru zocãrã o wãsidã. ¹⁹ Naãrã ãdji druara þasia Sidoļ purudeba aba Gaza purudea idjaba Guerar caita biða. Maļ awara ãdji puru Sodomada, Gomorrada, Admada, Zeboiļda, Lasa sída ãdji drua daucha icawa panasídaa. ²⁰ Jũma maļgrãra Caļneba yõsidã. Ādjirãza ãdji eberãrãra erobesia, ãdji bedeara quĩrã awara þeasia, ãdji druara awara erobesia, idjaba ãdji puru sída awara erobesia.

* 10:4 Rodaniļ. Hebreo bedede Dodaniļ þl þla. † 10:9 Ācõrẽba mãwã quĩrãna bẽrã. Hebreo bedede þl þla: “Ācõrẽ quĩrãpita.” ‡ 10:11 Mamaļba Asiria druadaa wãsia. Āclrl̃maarã nãwã jara þla: “Eberã Asur abadara mamaļba wãsia.” § 10:14 Hebreo bedede þl þla pilistorãra Casluhiļneba yõsidãda bariblr̃l̃ Jeremia 47:4de, Amos 9:7de biða jara þla Captoriļneba yõsidãda.

²¹ SeĽra Jape djaba dji nabema basía. SeĽ bida warrarāda unusia. Hebere warrarāda jūma SeĽneba yōsidaa.* ²² SeĽneba yōpedadara naĽgĽrā basía: ElaĽ, Asur, Arpaxa, Lud, AraĽ sida. ²³ SeĽ warra AraĽneba yōpedadara naĽgĽrā basía: Uz, Hul, Gueter, Mas sida. ²⁴ SeĽ warra Arpaxaba Salada unusia. Salara Hebere zeza basía. ²⁵ Hebereba warrarāda umé unusia. AĽabemara trĽ Ľsidaa Pele, idji ewaride ēberāra druaza āyā wābĽĽsida bēra.†

Pele djabara JoctaĽ basía. ²⁶ JoctaĽneba yōpedadara naĽgĽrā basía: Almodad, Seleper, Hazar-mavet, Jerá, ²⁷ AdoraĽ, Uzal, Dicla, ²⁸ Obal, Abimael, Sebá, ²⁹ Opir, Havila, Jobá sida. Jūma maĽgĽrāra JoctaĽ warrarā basía. ³⁰ Ādjirāba birasidaa Mesá purudeba Sepa ējūā eyaida Ľdaa. Separa Mesádeba Ľmādaud odjabariare Ľla. ³¹ Jūma maĽgĽrāra SeĽneba yōpedadarā basía. Ādjirāza ādji ēberārāra erobeasia, ādji bedeara quīrā awara Ľesia, ādji druara awara erobeasia, idjaba ādji puru sida awara erobeasia.

³² Jūma maĽgĽrāra Noé warrarāneba yōsidaa. Dopara wānacarea ādjirāra āyā wābĽĽpeda ādjiza druada osidaa. Māwā jūma naĽ ējūāne duanesidaa.

11

Babel puru opeadaa

¹ Ēberārā druaza wābĽĽdi naēna jūmarāda aĽari bedeade bedeabadjidaa. ² Ādjirāra arima pananaca basía. MaĽba Ľmādaud odjabariare pĽrĽla nīnane Sinar ējūāne jūēne wāsidaa. MaĽ ējūāne jewedada ununapeda mama panesidaa. ³ Ewari aba ābaa nāwā bedeadruasidaa: “Egoroda mōgara quīrāca odapeda tĽbĽde bādadĽ de ođi carea.” Ara maĽda egorora mōgara quīrāca odapeda básidaa mōgarara neé bada bēra. MaĽbe cādorronada edasidaa maĽ mōgara quīrāca odara caradi carea. ⁴ MaĽbe jarasidaa:

–JāĽbe puruda odadĽ. Idjaba de ĽtĽ drasoga Ľlda ođia. Dji de borora aĽeda bajānaa tēūbidia. Māwā osidara dadjirāra trĽ Ľga beadia idjaba ni aĽalba dadjirāra namabemada āyā memenebidaēa druaza wānamārēā.–

⁵ Ēberārāba puru idjaba de ĽtĽ drasoga Ľl o panĽra Ācōrēba bajāneba acĽde zesia. ⁶ MaĽne Ācōrēba jarasia:

–Ādjirāra jūma ābaa duanĽa idjaba aĽari bedeade bedeabadaa. MaĽ bēra jĽwa Ľsidaa jāĽ de drasoga Ľra ođi carea. MaĽba bariduada o quīrā panĽbĽrĽ poya ođia. Dadjia māwā iduaribidaēa. ⁷ Biara Ľla dadjira wānapeda ādji bedeara quīrātanoa bedeabidida ara āduĽa cawa ūrīnāē duanenamārēā.–

⁸⁻⁹ Ara maĽda Ācōrēba jūma naĽ ējūāne Ľea ēberārāra quīrātanoa bedeabisia cawa ūrīrānamārēā. Māwā dji puru trĽra Ľesia Babel.* MaĽ bēra ēberārāba puru o pananara idu Ľsidaa. Māwā Ācōrēba ādjirāra mamalĽba druaza wābĽĽbigasia.

Noé warra SeĽneba yōpedada

¹⁰ Nama ĽĽ Ľla SeĽneba yōpedadabemada. Dopara wānacarea poa umé Ľde, SeĽ 100 poa Ľside, dji warra Arpaxada unusia. ¹¹ MaĽ Arpaxa ununacarea SeĽra 500 poa basía. MaĽne warrarā, wērācaurā sida unusia.

¹² Arpaxa 35 poa Ľside dji warra Salada unusia. ¹³ MaĽ Sala ununacarea Arpaxara 403 poa basía. MaĽne warrarā, wērācaurā sida unusia.

¹⁴ Sala 30 poa Ľside dji warra Hebereda unusia. ¹⁵ MaĽ Hebere ununacarea Salara 403 poa basía. MaĽne warrarā, wērācaurā sida unusia.

¹⁶ Hebere 34 poa Ľside dji warra Peleda unusia. ¹⁷ MaĽ Pele ununacarea Heberera 430 poa basía. MaĽne warrarā, wērācaurā sida unusia.

* 10:21 ĽĽĽĽmaarā Heberera dji naārābema hebreo basía. † 10:25 Āyā wābĽĽsidaa. Hebreo bedeade Pele trĽba jara Ľla: “Āyā wābĽĽpedada.” ĽĽĽĽmaarā maĽ bedeaba jara Ľla “de uremiada wāsia” wa “purudebemada āi tĽsidaa.” * 11:8-9 Babel trĽba jara Ľla “dji cawa ūrīnaca.” Hebreorāba Babilonia purura Babel abadjidaa.

¹⁸ Pele 30 poa baside dji warra Reúda unusia. ¹⁹ Mañ Reú ununacarea Pelera 209 poa basia. Mañne warrarã, wêrãcaurã sida unusia.

²⁰ Reú 32 poa baside dji warra Seruda unusia. ²¹ Mañ Seru ununacarea Reúra 207 poa basia. Mañne warrarã, wêrãcaurã sida unusia.

²² Seru 30 poa baside dji warra Nacoda unusia. ²³ Mañ Naco ununacarea Serura 200 poa basia. Mañne warrarã, wêrãcaurã sida unusia.

²⁴ Naco 29 poa baside dji warra Tareda unusia. ²⁵ Mañ Tare ununacarea Nacora 119 poa basia. Mañne warrarã, wêrãcaurã sida unusia.

²⁶ Tare 70 poa baside dji warrarã Abrañda, dewarabema Nacoda, Harañ sida unusia.

Abrañ zeza Tare ëberãrãnebema

²⁷ Nama ðl ðla Taredeba yõpedadebemada. Tareba nañ warrarãda unusia: Abrañda, Nacoda, Harañ sida. Mañ Harañra Lo zeza basia. ²⁸ Harañra idji topedada puru Ur abadae Caldea druade dji zeza na jaidasia.

²⁹ Abrañra Naco sida quima barasidaa. Nacoba Milcada edasia. Milcara Harañ cau basia, Isca djabawërã basia. Mañne Abrañba Saraida edasia. ³⁰ Mañ Saraira warra neé basia warra toca bërã.

³¹ Abrañ zeza Tarera caldeorã puru Urdeba ëdrasia Canaañ druadaa wã carea. Idji warra Abrañda, idji wiuzaque Loda, idji ãigu Sarai sida edesia. Baribara Harañ purude jüene wãnapeda mama panesidaa. ³² Tare 205 poa baside Harañ purude jaidasia.

12

Äcõrëba Abrañ trãna

¹ Ewari aba Äcõrëba Abrañra jarasia:

-Ba druara, ba ëberãra, ba zeza dedebemarã sida amepeda wãdua. Mãa druada bla acabiya mamaa wãmãrëã. ² Bdeba puru dromada mã yõbiya, bara bia ðlya, trã ðlga ðlya, idjaba bdeba dewararãda bia duanania. ³ Ba carebabldara mã carebaya. Ba bié obldara mã bié ðlya. Bdeba mã nañ ëjüãne ðea purura jüma carebaya.-

⁴ Ara mãlda Abrañra wãsia Äcõrëba jarada quirãca. Lo sida idji ume wãsia. Harañ purudeba ëdraside Abrañra 75 poa basia. ⁵ Abrañba idji quima Saraida, idji teãbea Loda, ne jüma idjia eroðl sida edesia. Idji nezocarã Harañne edada sida edesia. Harañneba ëdrãdapeda wãsidaa. Wãbldade Canaañ druade jüesidaa. ⁶ Mañ ewaride cananeorãda mã druade duanasidaa. Abrañra Canaañ druade nïne Siqueñ purude jüene wãsia, Moré bacuru droma nümama. ⁷ Mama Äcõrëra Abrañma odjapeda nãwã jarasia: "Mãa nañ ëjüãra bdeba yõbldarãa diaya."

Mañbe Abrañba mõgarada ãtl pã buesia ara mã Äcõrë idjima odjadaa bia bedei carea. ⁸ Mãwãnacarea Abrañra Beteldeba ãmãdau odjabariare ba eyadaa wãsia. Mama idji wua dera osia. Idji wua demalba Betelera ãmãdau bæbariare basia. ãmãdau odjabariare Hai puruda basia. Idji wua de caita wayacusa mõgarada ãtl pã buesia Äcõrëa ewari iwidi carea. ⁹ Mamaaba Abrañra ãnãu eda wãsia aba Negue abada ëjüãnaa.

Abrañ Egipto druade baða

¹⁰ Mañ ewaride jüma Canaañ druade jarrabada zesia. Mañne Abrañra Egiptoda baða wãsia codira abeda neé bërã. ¹¹ Egiptode jüeboode Abrañba dji quima Sarai jarasia:

-Bara wãrãda wërã quirãwãrëã ðla. ¹² Egiptodebemarãba ba unubldade jaradia: "Jãlra idji quimaa." Mañ bërã mãra beadia. Baribara bara zocai ðadia edadi carea. ¹³ Mãba mã quirã djuburia jaradua bara mã djabawërãda. Mãwãra mãra beadaëa, ätebãra bdeba mãra bia ðeya.-

¹⁴ Abrañ jüenacarea Egiptodebemarãba unusidaa idji quima Saraira quirãwãrëã ðlda.

¹⁵ Dji dromarã biða unusidaa Saraira wãrãda bio quirãwãrëã ðlda. Mañ bërã ädjia Egiptodebema boroa Saraidemada bia jarasidaa. Ara mãda ädji boroba Saraira idji deðaa edebisia.

¹⁶ Sarai carea Egiptoðebema boroba Abraãra bia osia. Abraãa diacuasia ovejada, pacada, burroda, nezoca umaquĩrãda, nezoca wẽrãda, cameyo siða. ¹⁷ Baribãrã Abraã quima Sarai carea Æcõrẽba dji borora, idji de dromane panabada siða cacua bié Ælcuasiasia. ¹⁸⁻¹⁹ Maãneba dji boroba cawasia Saraira Abraã quimada. Maã bẽrã Abraãra trãbipeda jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã mãa jaraé basi Saraira bã quimada? ¿Cãrẽ cãrẽã bã djabawẽrãana asi? Mãa bã quimara berara edasia. ¿Cãrẽ cãrẽã mãra jãwã osi? Za Æla bã quimara. Edapeda isabe wãdua.–

²⁰ Maã bẽrã dji boroba idji zarrarãa jarasia Abraãra idji quima ume ãyã ededamãrẽã. Jũma ãdjia eropãã siða edebisia.

13

Lo Abraã umebemada awara wãna

¹ Mãwãnacarea Abraãra dji quima ume Egiptoðeba jẽda wãsia Negue ëjũãnaa. Jũma idjia eroãra edesia. Idji tẽãbea Lo siða idji ume wãsia. ² Maãne Abraãba paratada, oro siða waiãba eroãasia. Animarã siða zocãrã eroãasia. ³ Maãbe Negueðeba jẽda ãnãũ eda wãsia idji wua de eroãadamaa, Betel puru idjãba Hai puru ësi. ⁴ Idjia mõgara ãta pã buedama jũpeda Æcõrẽa ewari iwidiãia.

⁵ Maãne Lora Abraã ume Æasia. Idjia biða ovejada, paca siða zocãrã eroãasia. Wua deda zocãrã eroãasia idji ëberãrã itea, idji nezocarã itea biða. ⁶ Baribãrã Abraãra Lo siða bio bara panã bẽrã ëjũãba araé basia. Maã carea aãari ëjũãne ãbaa poya pananaé basia. ⁷ Maã awara Abraã animarã wagabadada Lo animarã wagabada ume ijarabadjidaa. Idjãba cananeorãda, perezeorã siða mama Æasia. ⁸ Maã bẽrã Abraãba Loa jarasia:

–Dadjira aãari ëberãrã bẽrã bia Æãa ijaradida; bia Æãa bã animarã wagabadara mã animarã wagabada ume ijara pananida. ⁹ Maã bẽrã mãa beða djuburiaya bãra awara wãmarẽã. Naã druade ëjũã baraa. Bãbãrã cawa Æla sãmaa wãida. Bãda jãwa acãdaa wãibãrã, mãra jãwa araãda wãya. Bãda jãwa araãda wãibãrã, mãra jãwa acãdaa wãya.–

¹⁰ Maãne Loba Jordaã do jewedada jũma unusia aãa Zoar puruãda. Maã jewedade dji ëjũãra bia Æasia Æcõrẽ neũ baða quĩrãca idjãba Egipto druã quĩrãca. Maã jewedara mãwã Æasia Æcõrẽba Sodoma puruda Gomorra puru siða babuei naẽna. ¹¹⁻¹² Maã bẽrã Loba Jordaã do jewedara jũma edasia. Maãbe ãmãdau odjabariare edaa wãsia. Abraãra Canaaã eyaida Æ ëjũãne Æasia. Mãwã ãdjira awara wãsiãdaa. Maãne Lora puru jewedade Æea caita Æasia. Idji wua dera osia Sodoma puru caita. ¹³ Sodomanebemarãra dji cadjiruãrã basia. Ædjirãba Æcõrẽ quĩrãpita cadjiruãda awua obadjidaa.

¹⁴ Lo Abraã umebemada awara wãnacarea Æcõrẽba Abraãa jarasia:

–Jããbe bãdji Æãããã acãdua jãwa acãdaa, jãwa araãda, ãmãdau odjabariãda idjãba ãmãdau Æebaridãa biða. ¹⁵ Jũma naã ëjũãra mãa bãa, bãbeba yõbãdarãa biða diaya ewariza bãrãne bamãrẽã. ¹⁶ Mãa bã warrarãra zocãrã yõbiya. Egoro pora poya juachãdaca quĩrãca bã warrarã siða poya juachãdaca baya. ¹⁷ Mãa bã naã ëjũãra diai bẽrã dji drasoara dji jedea siða acãde wãdua.–

¹⁸ Ara mããda Abraãba idji wua dera ërãpeda Mamre abada ëjũãne baðe wãsia. Mamre ëjũãra bacuru dromãida Æla idjãba Hebõrã puru caita Æla. Mama Abraãba mõgarada ãta pã buesia Æcõrẽa ewari iwidiã carea.

14

Abraãba Lo ëdrã edada

¹ Maã ewariðe Quedorlaóme abadada Elaã druadebema boro basia. Idjiare naã bororãda panasiãda: Amrapel, Sinar ëjũãnebemada; Ario, Elasar puruðebemada; idjãba Tidale, Goiã druadebemada. ² Maã Quedorlaómeare Æeara Berã abada ume djõ panasiãda. Maã Berãra Sodoma puruðebema boro basia. Idjiare naã bororãda panasiãda: Birsa, Gomorra puruðebemada; Sinabo, Admã puruðebemada; Semebé, Zeboiã puruðebemada; idjãba Bela puruðebema boro siða. Bela purura Zoar abadaa. ³ Maããrã Sidim

jewedade jūma ābaa dji j̄aresidaa Pusa Beuda abada icawa Quedorlaómeare bea ume djōni carea.

⁴ Mañ Quedorlaómeba Sodomanebema boroare pan̄ra idji j̄lwaeda doce poa erobasia. Barib̄r̄l̄ trecebema poade mañ̄gr̄āba Quedorlaómera waa ij̄ānaé basía. ⁵ Mañ carea poa catorcebemane Quedorlaómera idjiare pan̄l bororā sida wāsidaa ādjirā ume djōni carea.

Wāb̄l̄dade naārā Astarot-carnaim purude jūesidaa. Mama repairāda poyasidaa. Mamāl̄ba Ham purudea wānapeda zuzirāda poyasidaa. Mamāl̄ba Quiriataim jewedade jūēne wānapeda emirāda poyasidaa. ⁶ Mañbe Seír eyade jūēnapeda horeorāda quena wāsidaa aba Parañ ējūā ewara b̄l̄maa. ⁷ Jēda zeb̄l̄dade En-mispat purude jūesidaa. Mañ purura idjaba Cadé abadaa. Mama amalecitarāda poyadapeda jūma ādjia eropan̄ra ār̄sidaa. Amorreorāda ara mañ quīrāca osidaa Hazon-tamar purude.

⁸⁻⁹ Quedorlaómeare pan̄l̄ba mañ puru beara jūma poyadapeda Sidim jewedadaa wāsidaa. Mama Sodomanebema boroare pan̄ra ābaa dji j̄lre panasidaa ādjirā ume djōni carea. Sodomanebema boroare pan̄ra nañ̄gr̄ā basía: Gomorradebema boroda, Admānebema boroda, Zeboīl̄nebema boroda, idjaba Beladēbema boro sida. Bela purura Zoar abadaa. Mañ bororāra juesuma panasidaa. Mañne Elañnebema boro Quedorlaómeare pan̄ra nañ̄gr̄ā basía: Goiñnebema boro Tidaleda, Sinardebema boro Amrapelda, Elasardebema boro Ario sida. Ādjira quīmārē panasidaa. ¹⁰ Djōb̄l̄dade Quedorlaómeare pan̄l̄ba poyasidaa. Mañ carea Sodomanebema boroare beara mīrū wāb̄r̄l̄sidaa. Mañ Sidim jewedara egorodēbema cādorrona susuaida basia. Mañ bērā mīrū wāb̄l̄dade ĩ̄cl̄r̄l̄ mañ susuade eda baesidaa. Waabemarāra eyadaa mīrū wāsidaa.

¹¹⁻¹² Mañne Quedorlaómeare pan̄l̄ba Sodomanebema nebiada, cobada sida jūma jār̄sidaa. Abarica osidaa Gomorraē. Mañne Abrañ tēābea Lora Sodomane baēda bērā Quedorlaómeare pan̄l̄ba jida edesidaa. Ne jūma jār̄napeda wāsidaa.

¹³ Māwānacarea mīrū wāna abal̄ba Abraña jūma nēb̄r̄l̄s̄ia. Mañ ewaride Abrañ “hebreo” abadara bacuruida b̄l̄ ējūāne b̄badjia. Mañ ējūāra Mamre abadjidaa Mamrera djibari bērā. Idji djabarāra Escol idjaba Aner basía. Mañ̄gr̄l̄ amorreorāra Abrañare panasidaa. ¹⁴ Mañne Abrañba ūr̄isia Quedorlaómeare pan̄l̄ba idji tēābea jida eropan̄l̄da. Mañ carea Abrañba idji dede tocuada mēsrā beada 318 j̄lresia. Mañbe Quedorlaómeare pan̄l̄ caidu ēpē wāsidaa Dañ purudea. ¹⁵ Mama diamasi Abrañba dji mēsrā beara zocārā awara awara wāb̄ipeđa djōsidaa. Mañne Quedorlaómeare pan̄ra poyadapeda dji mīrū wāb̄l̄da caidu wāsidaa Hobá purudea, Damasco wagaa. ¹⁶ Mañbe Quedorlaómeare pan̄l̄ba nebia jār̄ipeđadara Abrañba jūma jār̄isia. Loēda sida jār̄isia. Mañne idji tēābea Lora, wērārāda, dewara ēberārā sida ēdr̄l̄ edasia.

Melquisedéba Abrañ bia jara b̄l̄da

¹⁷ Abrañba Quedorlaómera dji bororā idjiare djō pan̄l̄ sida poyapeda idji druadaa jēda zesia. Savé jeweda “Ēberārā Boro Jeweda” abadaē wāb̄r̄l̄de Sodomanebema boroda Abrañ audiabariē zesia. ¹⁸ Māwā b̄l̄de Saleñnebema boro Melquisedéda zesia.* Mañ Melquisedéba pañda uva ba sida enesia. Melquisedéra Ācōrē dji Dromaara b̄l̄ sacerdote basía. ¹⁹ Mañne idjia Abrañra nāwā bia jara b̄l̄sia:

Abrañ, Ācōrē dji Dromaara b̄l̄ba, bajā idjaba nañ̄ ējūā odaba b̄l̄ra carebaya.

²⁰ Ācōrē dji Dromaara b̄l̄ra bio biya quirua. Idjia b̄l̄ dji quīrūrāra b̄l̄a poyabisia.

Mañne Abrañba ne jūma jār̄inanebemada die juachab̄r̄l̄za Melquisedéda aba dia wāsia.

²¹ Māwānacarea Sodomanebema boroba Abraña jarasia:

–Mā diadua m̄l̄ ēberārā ēdr̄l̄ edadada. Barib̄r̄l̄ b̄l̄a nebia waya jār̄inara edadua, m̄l̄re sida edadua.–

²²⁻²³ Mañne Abrañba Sodomanebema boroa jarasia:

–Edaéa. Mā wārā arada Ācōrē dji Dromaara b̄l̄, nañ̄ ējūā idjaba bajā oda ume nāwā beēda b̄l̄sia: m̄l̄a b̄l̄rera edaéa. Ni mañr̄ira quiru sida edaéa. B̄l̄ jīrūne j̄l̄bari j̄l̄cara sida

* 14:18 Saleñ purura idjaba Jerusaleñ abadaa.

edaéa. Māwā edaéa bla jararāmārēā m̄lra ne bara ʔasida. ²⁴ M̄l nezocarāba copeḏaḏa awara m̄la waa quĩrāéa. Bariblrl m̄lare djō panana Anerba, Escolba, Mamre biḏa ara ādjia quĩrābdada edaḏia.–

15

Ācōrēba Abrañ ume beḏea ʔlḏa

¹ Māwānacarea Abrañba cāimocara quĩrāca Ācōrēba idjía nāwā beḏeablrlḏa unusia:

–Abrañ, wayarādua. M̄lra bl wagabaria. M̄la blra auḏuara ne bara ʔlḏa.–

² Mañne Abrañba jarasia:

–Ay, Ācōrē, ḏcārē cārēā m̄lra ne bara ʔlḏi? M̄lra warra siḏa neé ʔla. M̄l beuḏacarea m̄la eroʔlra m̄l nezoca Elieze Damasco puruḏebemaba jūma edaya.–

³ Idjaba Abrañba jarasia:

–Bla m̄lā warra unubié ʔl bērā m̄la eroʔlra nezoca m̄l deḏe toḏaba jūma edaya.–

⁴ Mañne Ācōrēba Abrañba jarasia:

–Eliezeba bla eroʔlra edaéa, āteblrl bl warra araba edaya.–

⁵ Mañbe dajadaa edepeḏa Ācōrēba jarasia:

–Bajānaa acḏua, mañbe chīdauda jūma poya juachaiblrl, juachadua. Jāl chīdau zocārā ʔl quĩrāca bḏeba yōbdarā siḏa zocārā duanania.–

⁶ Abrañba Ācōrēra wārāda iḏasia. Mañ carea Ācōrēba idjira jipa unusia.* ⁷ Mañbe Ācōrēba jarasia:

–M̄lra Ācōrēa. M̄lablrl blra caldeorā puru Urḏeba ēḏrl enesia nañ Canaañ ējūāra diai carea.–

⁸ Mañne Abrañba jarasia:

–M̄l Boro Ācōrē, ḏsāwā cawai m̄la nañ ējūāra wārāda edaida?–

⁹ Ācōrēba panusia:

–M̄la nāwā unubiya nañ ējūāra diaida: enedua paca zaque poa ūbea ʔlḏa, chiwatu poa ūbea ʔlḏa, oveja umaquĩrā poa ūbea ʔlḏa, puchirāda, putuju siḏa.–

¹⁰ Ara mañḏa Abrañba mañ animarā beara jūma enesia. Enepeḏa, beapeḏa, ēsidra drapetapeḏa, orro aḏa dewara orro ume quĩrā djica coʔlsia. Ībanara drapetaé basía.

¹¹ Mañne āgosora zesesiḏaa animarā beaḏa coḏi carea. Zesebḏaḏe Abrañba āyā jlrecuabadjia. ¹² Queublrlḏe Abrañra bio cāi nūmesia. Cāi ʔlḏe unusia bio pāisosoa minijichia nūmḏa. Mañ bērā bio ne wayasia. ¹³⁻¹⁵ Māwā ʔlḏe Ācōrēba Abrañba jarasia:

–Blra drōā beḏacarea necai waraga jaiḏapeḏa tḏbariḏia. Bariblrl cawa ʔadua bḏeba yōi purura djārā druade ʔaida. Mañ druadebemarāba ādjirāra nezocarāda ʔlḏapeḏa cuatrociento poa bia m̄ga eropanania.† Bariblrl ādjirā bié o panlra m̄la bié ʔlḏa. Mañbe bḏeba yōi purura mamalba ne bara ēḏrlḏa. ¹⁶ Mañ cuatrociento poa baḏacarea bḏeba yōi purura namaa jēda zeya. Mañ ewariḏe m̄la amorreorā nañ ējūāne duanlra cawa opeḏa nañ ējūāra bḏeba yōi purua diaya. Bl zocai ʔl ewariḏe m̄la ādjirāra cawa oéa ādjia cadjirua oḏida panlra waḏi jūma oḏaé panl bērā.–

¹⁷ Queuḏacarea pāima nūmesia. Māwā ʔlḏe cawaéne cuguru waiʔla cowa nūmḏa idjaba cādorrona iḏirā urua nūmḏ siḏa odjapeḏa dji animarā drapetaḏa ēsi wāsiḏaa.

¹⁸ Ara mañba Ācōrēba Abrañ ume nāwā beḏea ʔlsia:‡

–Wārāda m̄la bḏeba yōi purua nañgl ējūāra diaya Egipto quĩrāpe ʔl doḏeba aḏa do waiʔla Euprate abadaḏaa. ¹⁹ Quenitarā, quenizirā, cadmoneorā, ²⁰ hititarā, perezeorā,

* 15:6 Hebreo beḏeade Abrañ trlba jara ʔla “zeza jipa ʔl.” † 15:13-15 Exodo 1:1-7; 12:40-41.

‡ 15:18 Mañ ewariḏe ēberāba dewara ume beḏea ʔlḏaḏe Abrañba oḏa quĩrāca animarāda beabadjidaa. Beadapeḏa, drapetaḏapeḏa, orro aḏa dewara orro ume quĩrā djica coʔlbadjidaa. Mañbe dji beḏea ʔl panl ēberārāra animarā ēsi wābadjidaa. Ési wābḏaḏe jarabadjidaa ādjia beḏea ʔlḏapeḏa wārāda oḏida. Mañ awara jarabadjidaa aḏalba mañ beḏea ʔlḏara oéblrl, beuida ʔlḏa dji animarā beuḏa quĩrāca. Jeremia 34:18-19.

repairã,²¹ amorreorã, cananeorã, gergeseorã, jebuseorã ëjũã síða m̃la b̃ldeba yõb̃ldarãa jũma diaya.–

16

Agaraba Ismael toda

¹ Abraã quima Saraira warra toca basía, barib̃lra Saraiba Egiptoðebema nezocawērãda erobasia. Mañ nezocawērã tr̃lra Agara abadjídaa. ² Ewari ãba Saraiba Abraãa jarasia:

–M̃lra Ācõrēba warra toca wērãda b̃lda b̃rã, m̃la b̃la beðea djuburiaya m̃l nezocawērã ume cãimārēã. Āĩb̃rã m̃la warrada idjideba erobaisicada.–

Saraiba jaraðara Abraãba iñjãsia. ³ Ara mañda Saraiba idji Egiptoðebema nezocawērãra Abraãa quima quĩrãca diasia warrada to diamārēã. Mãwã osia ãdji Canaañne die poa panasíðade. ⁴ Ara mañda Abraãra Agara ume cãisia. Mañne Agarara ðiogoã ðesia. Mañ cawaðacarea Agaraba idji boro Saraira igara ðesia. ⁵ Mañ b̃rã Saraiba Abraãa jarasia:

–B̃ldra beðeade b̃la Agaraba m̃l igara b̃l carea. M̃la b̃la idjira diasia quima quĩrãca. Barib̃lra idji ðiogoã b̃l cawasíðeba ãtaa m̃lra igara b̃la. Ācõrēb̃lra cawa b̃la caida beðeade b̃lda: m̃lda wa b̃lda.–

⁶ Mañne Abraãba Saraia jarasia:

–Ac̃dua, b̃l nezocawērãra b̃l j̃lwaeda b̃la. B̃ldjia quĩrã b̃l quĩrãca odua.–

Ara mañda Saraiba dji nezocawērãra bié o ðesia. Mañ carea dji nezocawērãra mĩrũ wãsia. ⁷ Agara mĩrũ wãne Ācõrē nezoca bajãnebemaba idji ac̃de zesia.* Idjia Agarara unusia ëjũã põãsa ewaraga b̃lde egoroðeba baido ãta bogadr̃ b̃lma. Mañ baido ãta bogadr̃ b̃lra Sur ëjũãnaa wãbada oðe b̃la. ⁸ Mañne Ācõrē nezoca bajãnebemaba Agaraa iwíðisia:

–Agara, Sarai nezocawērã, ¿b̃lra sãmãba zeb̃lra? ¿Sãmaa wã?–

Agaraba panusia:

–M̃lra m̃l boro Sarai ume baðada mĩrũ wã.–

⁹ Mañne Ācõrē nezoca bajãnebemaba jarasia:

–B̃l boro Saraimaa jēda wãdua. Idji beðeara jũma iñjã odua.–

¹⁰ Mañ awara jarasia:

–M̃la b̃ldeba zocãrã yõbiya. Mãwã zocãrã yõni b̃rã poya juachadaca baya.–

¹¹ Idjaba jarasia:

B̃l ðiogoã b̃lra umaquĩrã warrada toya. Mañ warrara tr̃l b̃ldua Ismael, m̃la b̃l bia mĩga b̃ldebemada ũrĩna b̃rã.†

¹² Idjira ni ab̃al j̃lwaeda baéa. Jũmarã ume djõ baya. Idjaba jũmarãda idji ume djõ beaðia. Idji ëberãrãnebemada jĩga b̃bari baya.‡

¹³ Agaraba cawasia Ācõrēdr̃l mãwã beðea ðasida. Mañ b̃rã Agaraba jarasia “M̃l unubari Ācõrēda m̃la unusia.” Mañ carea Ācõrē tr̃lra nãwã jarasia: “B̃lra m̃l unubari Ācõrēa.” ¹⁴ Mañ b̃rã dji egoroðeba baido bogadr̃ b̃lra tr̃l b̃lsia “baido bogadr̃ b̃l Ācõrē zocai b̃l m̃l unubariðe.”§ Mañ baidora Cadé puru idjaba Bered puru ësi b̃la.

¹⁵ Agara jēda wãpeða umaquĩrã warrada Abraãa to diasia. Abraãba Agara warrara tr̃l b̃lsia Ismael. ¹⁶ Agaraba idji warra Ismael tosiðe Abraãra 86 poa ðasia.

17

Ācõrēba Abraãra cacua wēãgobíða

¹ Abraã 99 poa ðaside Ācõrēra idjima odjapeða nãwã jarasia:

* 16:7 Ācõrē nezoca bajãnebema. Versículo 13de ebuda b̃la Ācõrēda mãwã b̃lda. † 16:11 Hebreo beðeade Ismael tr̃lba jara b̃la “Ācõrēba ũrĩbaria.” ‡ 16:12 Idji ëberãrãnebemada jĩga b̃bari baya. Mañ beðeaba idjaba jara b̃la “idji ëberãrã quĩrãpe b̃bari baya” wa “ara idji ëberãrã ume bié baya.” Genesi 25:17-18. § 16:14 Hebreo beðeade mañ baido bogadr̃ b̃lra Beer-Lajai-Roi tr̃lbadaa.

–M̄lra ne j̄uma poya obari Ācōrēa. Blra m̄l quĩr̄apita jipa n̄badua. ² M̄lra bl ume bedea ʘlɔara w̄arāda oya. M̄wā blɔeba zocārā yōbiya.–

³ Ara mālda Abrālba Ācōrēra bio waya ʘl b̄erā ch̄ir̄aborode cobepeda idji dratura egorodaa ʘarru t̄ēu cobesia. Mālne Ācōrēba jarasia:

⁴ –M̄lra bl ume bedea ʘlɔara nālɔla: blra zocārā puru zeza baya. ⁵ Māl b̄erā blra waa Abrāl adaéa. Id̄iba ʘtaa bl tr̄lra Abrahāl ad̄ia, m̄lra blra zocārā puru zezada ʘlɔlra b̄erā.* ⁶ M̄lra blɔeba zocārā yōbiya; blɔeba m̄lra puruda zocārā ocuaya. Idjaba blɔeba ēberārā bororāda odjaɔia. ⁷ M̄lra bl ume, blɔeba yōɔlɔda ume biɔa bedea ʘlɔara nālɔla: m̄lra ewariza bl Ācōrēa idjaba ādjirā Ācōrē baya. M̄lra b̄arāra waga ʘaya idjaba b̄arāba m̄lra ēp̄e panania. ⁸ Idjaba bl ʘabari ējūāra blā, blɔeba yōɔlarāa biɔa m̄lra diaya. M̄lra b̄arāa j̄uma Canaāl druara diaya ewariza b̄arāne bamārēa. Mālne m̄lɔra b̄arā Ācōrē baya.–

⁹⁻¹⁰ Idjaba Ācōrēba Abrahāl jarasia:

–M̄lra bl ume bedea ʘlɔa b̄erā, blra ne oida ʘla. Idjaba id̄iba ʘtaa bl warrarāba, ādjideba yōɔlarā biɔa abarica od̄ida panla. B̄arāba n̄wā od̄ida panla: b̄arā t̄āēnabema umaquĩr̄ā j̄umarāba ādji cacuara w̄ēgoɔida panla. ¹¹ B̄arā umaquĩr̄ā cacua w̄ēgoɔara m̄lra b̄arā ume bedea ʘlɔa s̄yā baya. ¹²⁻¹³ Id̄iba ʘtaa umaquĩr̄ā warrada toɔlɔlra, ocho ewari ʘlɔe idji cacuara w̄ēgoɔida panla. Māl awara nezoca warrarā b̄arā dede toɔlarāda idjaba āibema n̄doɔa nezocarā siɔa cacua w̄ēgoɔida panla. M̄wā m̄lra b̄arā ume bedea ʘlɔa s̄yāra ara b̄ādji cacuaɔe eroɔeɔia. M̄lra bedea ʘlɔara ewariza m̄wā ʘaya. ¹⁴ Māl carea baridua umaquĩr̄āba idji cacuada w̄ēgoéɔlra, māl ēberāra b̄arānebemada āyā ʘlɔida panla, m̄lra b̄arā ume bedea ʘlɔara igara ʘl b̄erā.–

¹⁵⁻¹⁶ Māl awara Ācōrēba Abrahāl jarasia:

–M̄lra bl quima Saraira n̄wā bia ʘaya: idjideba m̄lra blā warrada w̄arāda diaya. Māl awara idjideba puruda zocārā yōnia idjaba idjideba ēberārā bororāda odjaɔia. Māl carea bl quimara waa Sarai arādua, āteɔlra idji tr̄lra Sara adua.–†

¹⁷ Mālbe Abrahālba Ācōrēra waya ʘl b̄erā ch̄ir̄aborode cobepeda idji dratura egorode ʘarru t̄ēu cobesia. Bariblra ipiɔasia. Idji soɔe cr̄ichasia: “Ēberā cien poa ʘlba ɔs̄awā warrada oi? Sara noventa poa ʘlɔa ɔs̄awā m̄wā ʘiogo ʘei?”

¹⁸ Mālne Abrahālba Ismaelɔebemada cr̄ichasia. Māl b̄erā Abrahālba Ācōrēa jarasia: –ɔIsmaelɔda bl quĩr̄apita bia ʘlbara bia ʘacasia!–

¹⁹ Mālne Ācōrēba panusia:

–M̄wāéa. Bl quima Sarablra umaquĩr̄ā warrada blā to diaya. Blra idji tr̄lra ʘlɔdua Isa. M̄lra bl ume bedea ʘlɔara jōca baya. Māl b̄erā māl beɔera idjaba Isa itea ʘaya, idjideba yōɔlarā itea biɔa. ²⁰ Idjaba bl warra Ismaelɔebema jaraɔara m̄lra ūr̄isia. M̄lra idji siɔa bia ʘaya. Māl b̄erā warra zocārā unubiya. M̄wā idjideba ēberārā zocārā yōnia. Idjia doce warra dji dromarāda unuya. M̄wā m̄lra idjideba puru waiɔlɔada oya.‡ ²¹ Bariblra m̄lra bl ume bedea ʘlɔara Isa itea ʘaya. Id̄iba poa aba bablraɔe Isara Saraba blā to diaya.–

²² Ācōrēra Abrahāl ume bedea ʘapeda w̄asia. ²³ Ara māl ewaride Abrahālba idji warra Ismaelɔda, nezocarā idji dede topeɔarāda, idjia n̄doɔa nezocarā siɔa tr̄lɔuapeɔa Ācōrēba jaraɔa quĩr̄āca j̄umarāda cacua w̄ēgoɔasia. ²⁴ Abrahālra 99 poa ʘasia idji cacua w̄ēgoɔide. ²⁵ Dji warra Ismaelera trece poa ʘasia idji cacua w̄ēgoɔide. ²⁶ Abrahāl cacua w̄ēgoɔide abari ewaride dji warra Ismael siɔa cacua w̄ēgoɔia. ²⁷ J̄uma umaquĩr̄ā idji dede panabadada, nezocarā idji dede topeɔarāda, āibemarā n̄doɔarā siɔa abari ewaride cacua w̄ēgoɔidaa.

* ^{17:5} Hebreo beɔeɔe Abrahāl tr̄lba jara ʘla “zocārā puru zeza.” Abrālba jara ʘla “zeza jipa ʘl.” Genesi 15:6. † ^{17:15-16} Hebreo beɔeɔe Sara tr̄lba jara ʘla “ēberārā boro cau.” ‡ ^{17:20} Genesi 25:16.

18

Ācōrēba Abrahaļa warra diai jaraða

¹ Abrahaļ Mamre ējūā bacuru dromaida ɓlama ɓaside Ācōrēra idjima nāwā odjasia: Abrahaļra idji wua dede eða wābadama umatipa chūmasia. ² Acɓɓɓɓe ēberāda ūbea caita nūpanɓda unusia.* Maļ ēberārā unubɓɓe araa pira wāsia audiabariēde. Chīrāborode cobepeda idji dratura egorodaɓa ɓarru tēū cobesia. ³ Maļbe jarasia:

–Mļ Boro, mļ quīrā djuburia wāyā wārādua. ⁴ ɓɓmaa bia ɓɓɓɓ, mļa baidoda enebiya ɓārā jīrū sɓɓɓamārēā.† Maļbe bacuru edre ɓnāūnida panɓa. ⁵ Mļmaa ze panɓ bērā mļa ɓārā itea ne djubiya ne coɓepeda cacua ɓɓɓamārēā. Māwānacarea wānida panɓa.–

Ādjia panusidaa:

–Bia ɓɓa, odua ɓɓa jara ɓɓ quīrāca.–

⁶ Ara maļda Abrahaļra idji dede isabe eða wāpēda Saraa jarasia:

–Harinada cuarenta libra edapēda isabe ɓɓrachiradua. Maļbe ābucuada jari panɓ ēberāba coɓamārēā.–

⁷ Maļbe Abrahaļra idji pacamaa pira wāpēda paca zaque boreguea ɓɓda aɓa edapēda idji nezocaa diasia isabe beapēda omārēā. ⁸ Opeda Abrahaļba dji paca zaque djarara ādjia cobisia. Idjaba paca jubada diasia. Paca jubadeba ne oda sida diasia.‡ Ādji ne co panɓne Abrahaļra bacuru edre nūmasia.

⁹ Māwā panɓne ādjirāba iwidisidaa:

–¿ɓɓ quīma Sarara sāma ɓɓ?–

Abrahaļba panusia:

–Nama wua dede eða ɓɓa.–

¹⁰ Maļne ādjirānebema aɓaɓa jarasia:

–Za zei poade mļra wayacusa ɓɓ acɓe zeya. Maļne ɓɓ quimaba umaquīrā warrada to erobaya.–

Māwā beɓe panɓda Saraba Abrahaļ ēcarraare ādji dede eða wābadadeba jūma ūrī ɓasia. ¹¹ Abrahaļra Sara sida drōāda panusidaa. Maļ bērā Saraba idji jedeco unuca basía.

¹² Maļ carea Saraba nāwā crīchasia: “Mļ jāwā djora ɓɓa, mļ quīma sida drōā ɓɓa ¿sāwā warrada ođi?” Māwā crīchapeɓa iduɓa ipiɓasia.

¹³ Maļ bērā Ācōrēba Abrahaļa jarasia:

–¿Cārē cārēā Sarara ipiɓasi? ¿Cārē cārēā crīcha ɓɓ idji djora ɓɓa warrara poya toēda?

¹⁴ ¿Mļa ne jūma poya o ɓɓéca? Mļa jaraða quīrāca za zei poade mļra ɓɓmaa wayacusa zeya. Maļ ewariēde Saraba umaquīrā warrada to erobaya.–

¹⁵ Maļne Sara dauperabɓɓa jarasia:

–Mļra ipiɓaé basía.–

Baribɓɓ Ācōrēba jarasia:

–Māwāéa. Mļa cawa ɓɓa ɓɓa ipiɓasida.–

Abrahaļba Sodoma puru carea Ācōrēa beɓe djuburiada

¹⁶ Maļbe maļ ēberārā ūbea panɓra piradrɓapeɓa Sodoma puruɓaa wāɓɓa basía. Abrahaļra ādji ume wāsia bia wānadaa ai carea. ¹⁷⁻¹⁹ Maļne Ācōrēba nāwā crīchasia: “Abrahaļneba yōɓɓara puru droma baya, idjaba idjideba mļa jūma naļ ējūāne ɓe purura carebaya. Mļa idjira edasia idji warrarāa, ādjirāneba yōɓɓarāa ɓiɓa jaradiamārēā. Idjia ādjirāa jaradiaya mļ ode nīɓamārēā idjaba jipa oɓamārēā. Māwā ođibɓɓ mļa Abrahaļ ume beɓe ɓɓɓara jūma oya. Maļ bērā mļa idjia jaraya mļa Sodoma purura sāwā oida.” ²⁰ Maļbe Ācōrēba Abrahaļa jarasia:

* 18:2 Ēberāda ūbea caita nūpanɓda. Aɓa Ācōrē basía. Genesi 18:13. Umébemara bajānebema nezocarā basía. Genesi 19:1. † 18:4 Maļ ewariēde ēberā bia edai carea de djibariba baidoda diabadjia idji jīrū sɓɓamārēā. ‡ 18:8 Paca jubadeba ne oɓara yogurt quīrāca wa queso torro quīrāca ɓɓa.

–Mā ũrī ʘla Sodoma puruḁebemarāba, Gomorraḁebemarā biḁa cadjiruada jūmawāyā o panḁa. ²¹ Mañ bēṛā mḁra eḁaa wāya ḁdjirāba wārāda jūmawāyā cadjiruada o panḁ cawaya.–

²² Mañbe ḁdjiḁebemada umé Sodomanaa wāsidaa, baribḁḁḁ Abrahaḁra Ācōrē ume besia. ²³ Abrahaḁra Ācōrē caitaara wāpeḁa jarasia:

–Bḁa Sodomanebemarā cawa obḁḁḁ, ḁēberā jipa ʘeada dji cadjiruarā ume ābaa quinibica? ²⁴ Jāñ puruḁe ēberā jipa ʘeada cincuenta panḁḁḁḁ, ḁḁa ḁdji purura jūma āṛīca? Bḁa mañ cincuenta ēberā jipa ʘea carea ḁḁdji puru āṛī cṛīcha ʘḁra idu ʘḁḁca? ²⁵ Bḁa ēberā jipa ʘeara ēberā cadjiruarā ume ābaa quinibicaa. Bḁra jūma nañ ējūāne ʘea cawa obaria. Māwāra ḁḁa jipa cawa oḁca?–

²⁶ Mañne Ācōrēba panusia:

–Mā Sodoma puruḁe jipa ʘeada cincuenta unuibḁḁḁ, mañ cincuenta ēberārā carea jāñ purura āṛīḁ.–

²⁷ Wayacusa Abrahaḁba jarasia:

–Mḁ Boro, mḁra ne wayaa neḁ ʘḁ quīṛāca bḁ ume beḁea ʘḁ. Mḁra ēberāda quirumīna, egoro quīṛāca ʘḁmīna, tḁḁ pora quīṛāca ʘḁmīna, mḁra bḁ ume waḁi idu beḁeabidua. ²⁸ Āībērā cincuenta jipa ʘeaḁebemarāda bḁa juesuma unuḁsica. Mañ juesuma unuḁ carea ḁḁdji purura jūma āṛīca?–

Mañne Ācōrēba panusia:

–Mā jipa ʘeada 45 unuibḁḁḁ, ḁdji purura āṛīḁ.–

²⁹ Abrahaḁba wayacusa jarasia:

–Āībērā cuarentabe unuisica.–

Mañne Ācōrēba jarasia:

–Jipa ʘeada cuarenta panḁḁḁḁ, āṛīḁ.–

³⁰ Abrahaḁba jarasia:

–Mḁ Boro, quīṛṛādua mḁa bḁa waya iwiḁibḁḁḁ carea. Āībērā treintabe panḁsica.–

Mañne Ācōrēba panusia:

–Mā treinta unuibḁḁḁ, āṛīḁ.–

³¹ Abrahaḁba jarasia:

–Mḁ Boro, mḁra ne wayaa neḁ ʘḁ quīṛāca bḁ ume beḁea ʘḁ. Āībērā arima veintebe panḁsica.–

Ācōrēba panusia:

–Jipa ʘeada veinte panḁḁḁḁ, āṛīḁ.–

³² Abrahaḁba wayacusa jarasia:

–Mḁ Boro, mḁa beḁeada aḁabe jaraya. Quīṛṛādua. Mḁa mañ beḁeara jarasira waa jaraḁ. Āībērā arima diebe panḁsica.–

Mañne Ācōrēba jarasia:

–Jipa ʘeada die panḁḁḁḁ, āṛīḁ.–

³³ Ācōrēra Abrahaḁ ume māwā beḁeapeḁa wāsia. Mañne Abrahaḁra jēda wāsia idji babarimaa.

19

Ācōrēba Sodoma, Gomorra siḁa āṛīna

¹ Queuboḁḁe bajānebema nezoca umébebemara Sodoma puruḁe jūḁsidaa. Mañne Abrahaḁ tēābea Lora dji puru eḁa wābadama chūmasia. Māwā ʘḁḁe Loba mañ bajānebema nezocarāra unusia. Ara mañda ḁdji audiabariḁe wāsia. Wayaaḁeba chīṛāborode coḁpeḁa idji dratura egoroḁaa ʘarru tēū coḁesia. ² Mañbe Loba ḁdjīa jarasia:

–Mḁ bororā, mḁa bārā beḁea djuburiaya nañ diamasi mḁ deḁe cāine zedamārēḁ. Mama bārā jīṛūra sḁḁḁida panḁa. Nu diapeḁa wānadia bādji wāḁḁama.–

Mañne bajānebema nezocarāba panusidaa:

–Māwāéa. Nañ diamasi दौरा puru jāne cāīnia.–

³ Baribलल Loba mīā sē jara ढesia idji diguidāa wānamārēā. Mañ carea Lo ume wāsīdaa. Jūēnacarea Loba djico biada osia idjaba pañ dji ēsābari neé ढlda ocuasīa. Mañda cosīdaa.

⁴ Wađi cāīni naēna jūma puruđebema umaquīrārāba Lo dera jūrā edasīdaa. Cūdrarāda, drōārā sīda duanasīdaa. ⁵ Mañbe dajadaareba Loa bia iwīdisīdaa:

–Nañ diamasi ēberā बलमाa zepedađara ¿sāma panल? Dajadaa enedua dairāra ādji ume cāīni carea.–

⁶ Mañne Lora dajadaa ādjirā ume beđeade wāpeđa dji eda wābadara bio jūātra nūmāsīa. ⁷ Mañbe jarasīa:

–Achirā, mñā bārāa beđeा djuburiaya mañ cadjiruara orānamārēā. ⁸ Baribलल mñā caurā umaquīrā adua panlda umé eroढla. Mñā ādjira dajada ढlya bādjia quīrā panल quīrāca ođamārēā. Baribलल nañ ēberārāra mñ diguidāa ze panल bērā mñā wagaida ढla. Mañ bērā ādjira bié orānada.–

⁹ Mañne puruđebemarāba jarasīdaa:

–बलra द्रुा āība dai puruđe ढađe zesīa. Mañba idira ¿dairāra jāwā quēā ढlca? ¿Āyā wādua! बलda āyā wāéबलल, daiba ādji cāyābara बलda cadjiruara ođīa.–

Ara mañda Lora chātađapeđa dji eda wābada ārīni carea panasīdaa. ¹⁰ Baribलल bajānebema nezocarā Lo diguidāa panलba Lora ādji jलwaba eda edađapeđa dji eda wābadara jūātra nūmāsīdaa. ¹¹ Ara mañda ādjia dji eda wābadama duanलra jūma dauberreabisīdaa, cūdrarāra drōārā sīda. Mañne ādjirāra dji eda wābada जलल panलba sēsīdaa.

¹² Mañbe bajānebema nezocarā Lo deđe panलba idjīa jarasīdaa:

–Nañ puruđe ¿बलā ēberārāda dewara eroढलca? बल warrarā, बल caurā, बल wigurā, idjaba jūma nañ puruđe eroढल sīda namabemada āyā ededua. ¹³ Daiba nañ purura jūma ārīnia. Ācōrēba ūrī ढla nañ puruđebemarāba bio cadjirua obadada. Mañ bērā Ācōrēba दौरा diabuesīa ādjirā cawa ođamārēā.–

¹⁴ Ara mañda Lora cūdra idji caurā ume beđeा bia panलrā acलde wāpeđa jarasīa:

–Pirābarīđapeđa namabemada isabe āyā wānada. Ācōrēba nañ purura ārīya.–

Māwāmīna cūdrarāba crīchasīdaa Loba ijaramīada o ढlda.

¹⁵ Ānadलbođođe bajānebema nezocarāba Loa jarasīdaa:

–बल quimada, बल caurā umé panल sīda isabe āyā ededua daiba nañ puru ārīबलdađe beurānamārēā.–

¹⁶ Māwāmīna Lora isabe wāé ढasia. Mañ bērā bajānebema nezocarāba idjīda, idji quimada, idji caurā sīda जलwade jīdađapeđa puru dajadaa errebarī edesīdaa ēद्रल ढlđī carea. Māwā Ācōrēba Lora idji ēberārā sīda quīrā djuburiasīa. ¹⁷ Puru dajada bađacarea bajānebema nezocarāba Loa jarasīdaa.*

–Ēद्रलī carea pira wādua. Jēda acलrādua idjaba ni maārī bīda nañ jewedađe nūmerādua. Beu amaaba eya baramaa wādua.–

¹⁸ Baribलल Loba jarasīa:

–Māwāéa, mñ bororā. Mñ quīrā djuburia jāñ eyađāa wābirādua. ¹⁹ Bārāba mñra bio quīrā djuburiasīdaa puruđebemada ēद्रल enepedađa bērā. Baribलल mñra eya barama poya jūééa. Pīāca wāबललde bārāba dji puru ārīबलdaba mñra ota jīdaisīcada. Mañba mñra beaya. ²⁰ Nama caita puru zaqueda ढla. ¿Mñra mamaa mīrū wāīda ढlca? Dji purura wārāda caibe quirua. ¿Bārāba mañगलra ārīnaéame? Mñra mamaa idu wābīdadua beu amaaba.–

²¹ Mañne Ācōrē nezoca ढbalba jarasīa:

–Māēteara bia ढla. बल jara ढल quīrāca mñā iduarībiya. बल jara ढल purura mñā ārīéa.

²² Baribलल isabe wādua jāma jūēī carea. Mñā ni cārē sīda poya oéa बल jāma jūēī naēna.–

* 19:17 Bajānebema nezocarāba Loa jarasīdaa. Griego beđeade māwā बल ढla. Hebreo beđeade nāwā ढla: “Idjīa jarasīa.”

Loba mañ purura wārāda caibe quiruāda aḁa bēřā dji puru trāra ḁesia Zoar.†

²³ Lo Zoarde jūēbārlābara l̄mādaura odjabārlā basía. ²⁴ Mañbeblārlā Ācōrēba azupre uruāda Sodomane, Gomorrade biḁa bajāneba jurrubisia. ²⁵ Mañba puru umé panlra, mañ puruḁe eḁa duanlra, idjaba chirua mañ jeweḁade ḁl siḁa jūma bá wāsia. ²⁶ Baribārlā Lo quima caiḁu nība jēḁa acłsia. Ara mañḁa idjira aḁeḁa zarea tā ba nūmesia.

²⁷ Nurēma diapeḁa Abrahañra wāsia Ācōrē ume beḁeḁa ḁaḁamaa. ²⁸ Mamaḁba Sodomara, Gomorrara, jūma dji jeweḁa siḁa acłsia. Mañne unusia dji ējūāra l̄ta cowaga nūmlaḁa pea baḁa cowabari quīrāca.‡ ²⁹ Ācōrēba puru mañ jeweḁade panlra āřīnamīna Abrahañra quīrādoae ḁesia. Mañ carea Abrahañ tēābea Lora Sodoma āřībārlāḁebemada āyā ēḁrla edesia.

Lo caurāba warrarā topeḁaḁa

³⁰ Māwānacarea Lora Zoar puruḁe ḁaida wayasia. Mañ carea idji caurā ume ējūā eyaiḁa ḁamaa wāsia. Mama āḁjira eya uriade panesiḁaa. ³¹ Ewari aba dji cau nabemaba dji tēābema jarasia:

–Dadji zezara drōāda quirua. Mañ awara nama nañ ējūāne ni aḁal umaquīrāda neēa dadji eḁaḁamārēā jūmarāda quima eḁabada quīrāca. ³² Mañ carea dadji zezaa uva ḁa aseada dobiḁia beu ḁemārēā. Māwā osiḁara idji ume poya cāinia idji warrada eropanani carea.–

³³ Ara mañ diamasi āḁji zeza Loa uva ḁa aseara dobiḁiḁaa. Lora beu ḁepeḁa idji cau nabemada araa wāpeḁa idji ume cāisia. Baribārlā Lora beu ḁl bēřā cawaé basía idji caura cāi ḁepeḁa āyā wānada. ³⁴ Nurēma dji nabemaba dji tēābema jarasia:

–Māra nuena diamasi dadji zeza ume cāisia. Nane biḁa uva ḁa aseada dobiḁia ḁl siḁa idji ume cāimārēā. Māwā dadji zeza warrarāda eropanania.–

³⁵ Ara mañ diamasi uva ḁa aseara āḁji zezaa dobiḁiḁaa. Mañbe dji tēābemara idji ume cāisia. Baribārlā Loba cawaé basía dji caura cāi ḁepeḁa āyā wānada. ³⁶ Māwā Lo caura umena ḁiogoḁa panesiḁaa ara āḁji zezaeḁa. ³⁷ Mañbe dji nabemaba umaquīrā warrada tosia. Dji trāra ḁasia Moab.§ Moab abadaḁeba moabitarāda yōsiḁaa. ³⁸ Dji tēābema biḁa umaquīrā warrada tosia. Dji trāra ḁasia Benamí. Benamíneba amonitarāda yōsiḁaa.*

20

Abrahañ Abimele ume

¹ Māwānacarea Abrahañra idji ḁaḁamaḁba Negue ējūānaa wāpeḁa Guerar puruḁe ḁesia. Mañ purura Cadé puru idjaba Sur ējūā ēsi ḁla. ² Mama ḁasiḁe Abrahañba jarabadjia idji quima Sarara idji djabawērāda. Mañ bēřā Guerarḁebema boro Abimele abadaba Sarara idji deḁaa edebisia edai carea. ³ Māwāmīna diamasi Ācōrēba Abimelea cāimocarade nāwā jarasia: “Bāra beuya ḁla edebiḁa wērāra quima bara ḁl bēřā.”

⁴⁻⁵ Baribārlā Abimelera waḁi Sara ume cāiē ḁasia. Mañ bēřā idjia Ācōrēba jarasia:

–Mā Boro, Abrahañba m̄la jarasia jālgā wērāra idji djabawērāda. Dji wērā biḁa jarasia Abrahañra idji djabada. Mañ bēřā m̄la crīcha biaḁeba edai carea enebisia. Māra beḁeade ḁlēā. ¿Bla nēbāra neé ḁlḁa cawa oica?–

⁶ Mañne Ācōrēba cāimocarade panusia:

–Mā bio cawa ḁla ḁla crīcha biaḁeba māwā osida. Mañ bēřā m̄la ḁlra m̄l quīrāpita idu cadjirua obié basía. Mā ḁlra mañ wērā ume idu cāibié basía. ⁷ Jāḁbe idjira Abrahañba jēḁa diadua. Abrahañra m̄neba beḁeabaria. Idjia m̄la iwiḁida ḁla ḁl beurāmārēā. Baribārlā ḁla jēḁa diaēbārlā, ḁlra ḁl ēberārā siḁa aḁeḁa jūma quininia.–

† 19:22 Hebreo beḁeade Zoar trāba jara ḁla “caibe quiru.” ‡ 19:28 Pea baḁa cowa quīrāca. Hebreo beḁeade nāwā ḁl ḁla: “Egoro caḁa zareabibari tḁḁl urua cowabari quīrāca.” § 19:37 Hebreo beḁeade Moab trāba jara ḁla “zezaḁeba.” * 19:38 Benamí trāba jara ḁla “mā ēberārā warra.” Hebreorāba amonitarāra “benijamon” abadjiḁaa.

⁸ Nurēma diapeda Abimelera pirabaripeda idjiare dji droma beara jūma trāsia. Maļbe Ācōrēba jarađara ādjirāa jūma jarasia. Maļ beđa ūrībadađe ādjirāa bio dauperasiđaa.

⁹ Māwānacarea Abimeleba Abrahaļra trļpeda jarasia:

–jBla mļra, mļ druadebemarā siđa Ācōrē quīrāpita beđeade ɓasia! Mļa blra bié oé basía. Bariblrl bla mļ ume osia mĩa oié ɓada. ¹⁰ Bla ꝑcārē crīchadeba jāwā osi?–

¹¹ Maļne Abrahaļba panusia:

–Mļa crīchasia namabemarāba Ācōrēra wayađacada. Maļ bēra crīchasia mļra beađida mļ quima edađi carea. ¹² Idjira wārāda mļ djabawērāa mļ zeza cau bēra, bariblrl mļ papa cauéa. Maļ bēra mļa edasia. ¹³ Ācōrēba mļra mļ zeza diguiđabemada āyā wābiside mļa mļ quimaa nāwā jarasia: “Bla wārāda mļda quīrā ɓablrl, dajji wāɓadama ēberārāa jaradua mļra bl djabada.”–

¹⁴ Maļbe Abimeleba Abrahaļ quima Sarara jēda diasia. Idjaba ovejada, pacada, nezoca umaquīrāda, nezoca wērā siđa zocārā diacuasia. ¹⁵ Diacuapeda jarasia:

–Acɓdua, mļ druara ɓla. Bɓdjia ējūā awuablrlmaā bađe wādua.–

¹⁶ Maļne Abimeleba Saraa jarasia:

–Mļa bl djabamanaa parata torroda mil diasia bl ume beaba cawađamārēā blra daunemaé basida. Blra beđeade ɓléa.–

¹⁷⁻¹⁸ Abimeleba Abrahaļ quima Sara edai baside Ācōrēba wērārā Abimele dede panabadada idu ɓiogoabigaé basía. Maļ carea Abrahaļba Ācōrēa iwiđisia. Maļbe Ācōrēba Abimele cacua bié bađada biabisia. Maļ awara dji quimada, nezocawērārā siđa biabisia warra ununamārēā.

21

Isa tođa

¹ Māwānacarea Ācōrēba Sarara carebasia idjia wārāneba jarada quīrāca. ² Abrahaļra bio drōāda ɓlmīna Sarara ɓiogoā ɓepeda Ācōrēba jarada ewaride warrada tosia.*

³ Saraba warra tođara Abrahaļba trļ ɓasia Isa.† ⁴ Idji warra Isa ocho ewari ɓađe Abrahaļba Isa cacuara wēāgosia Ācōrēba jara ɓađa quīrāca. ⁵ Abrahaļra cien poa ɓasia idji warra Isa tosiđade. ⁶ Maļne Saraba crīchasia: “Ācōrēba mļra ipiđabi ɓla. Bariduaba mļ warra tođadebemada ūrīniblrl mļ carea ɓsriđaba ipiđadia.” ⁷ Idjaba jarasia: “Ni aɓalba crīchada ca basía mļra warra toida. Abrahaļra drōāda ɓlmīna mļa idjia warrada to diasia.”

Abrahaļba Ismael, Agara siđa wābiđa

⁸ Ādji warra Isara warisia. Ju amaside Abrahaļba ɓsriđa ewari waiɓlada osia. ⁹ Mama ɓasia Ismael, Egiptođebema nezocawērā Agara warrada. Māwā ɓađe Saraba unusia Ismaelba idji warra Isara bié ipiđa jara ɓada.‡ ¹⁰ Maļ carea Saraba Abrahaļa jarasia:

–Jāñ nezocawērāra, idji warra siđa jɓretadua. Bl beuđacarea bla eroɓađeɓemara jāñ Ismaelba mļ warra ume edaié ɓla.–

¹¹ Maļ beđa ūrībadađe Abrahaļra bio sopua ɓesia Ismael siđa idji warra bēra. ¹² Maļ carea Ācōrēba Abrahaļa jarasia:

–Bl warra Ismael carea, bl nezocawērā carea biđa sopuarādua. Saraba jara ɓlra jūma odua, mļa warrarā diai jarađara Isadebablrl zedi bēra. ¹³ Bariblrl bl nezocawērā warradeba mļa puru dromada yōbiya, idjira bl warra bēra.–

¹⁴ Nurēma diapedeđa Abrahaļra pirabarisia. Maļbe baidoda animarā e ođade tɓpeda maļ baidora paļ siđa Agaraa diasia. Agara equiade ɓapeda dji warra Ismael siđa diasia. Maļbeblrl ādjira wābisia. Maļ wāɓadađe baridua nībasida Beersebá ējūā ewaraga ɓađe. ¹⁵ Māwā nīnane ādji baidora jōsia. Maļ carea Agaraba idji warrara bacuru zaque

* 21:2 Genesi 17:15-21. † 21:3 Hebreo beđeade Isa trļba jara ɓla “ipiđablrla.” Genesi 21:6; 18:10-15. ‡ 21:9 Ismaelba idji warra Isara bié ipiđa jara ɓada. Griego beđeade māwā ɓl ɓla. Hebreo beđeade jara ɓla “Ismaelera jemene ɓada” bariblrl ebuđa ɓléa.

edrecare ðeesia. ¹⁶ Nāwā crīchasia: “Māa unu quiĩrĩáé ðla mĩ warrara beublrada.” Maĩ bēřā tmla ariđe chũmane wāsia. Mama chũmlne idji warrara jĩgua jĩā nũmesia. §

¹⁷ Māwā ðlde Ācōrēba dji warrara jĩā ðlde ũrĩsia. Maĩne bajāneba Ācōrē nezocaba Agarada trĩ jarasia:

–Agara, ¿sāwāsi? Wayarādua. Ācōrēba bl warra jĩā ðlde ũrĩ ðla. ¹⁸ Piradrada. Bl warrara piradr edapeða sobiabidua. Māa idjideba puru dromada yōbiya.–

¹⁹ Maĩbe Ācōrēba Agaraa unubisia egorodeba baidoda ātaa bogadr nũmla. Ara maĩlde wāpeða animarā e oðara bira t edasia. Maĩbe Ismaelea dawasia.

²⁰ Ācōrēba Ismaelera carebabadjia. Maĩba Ismaelera waripeða bio cha dr cawa ðesia idjaba ējũā pōāsa ewaraga ðlde ðabadjia. ²¹ Maĩ ējũāra Paraĩ abadjia. Māwā ðlde dji papaba Egiptodebema wēřāda diasia idji quima bamārēā.

*Abraha*lba Abimele ume beða ðlde

²² Maĩ ewariđe Abimelera idji djōbadarā boro Picol ume wāsia Abrahaĩl ume beðe. Abimeleba Abrahaĩla jarasia:

–Bl ne jũma oblrza Ācōrēba blra carebabaria. ²³ Maĩ carea mĩa quiĩrĩā ðla bla Ācōrē quiĩrĩpita wārāneba jaraida bla mĩra, mĩ warrarāra, ādjirāneba yōbldarā siða cūrũgaéda. Blra drua āĩbemamĩna mĩa blra bia o ðla. Maĩ bēřā wārāneba jaradua bla biða mĩra idjaba mĩ druaðebemarā siða bia o ðaida.–

²⁴ Abrahaĩlba panusia:

–Māa wārāneba jaraya bārāra bia o ðaida.–

²⁵ Maĩ ewariđe Abrahaĩlba baido juebada uriada coro eroðasia. Bariblr maĩglra Abimele nezocarāba jārĩsiða. Maĩnebemada Abrahaĩlba Abimele jarasia. ²⁶ Maĩne Abimeleba panusia:

–Māa adua ðla caiba māwā osida. Iðibe mĩa maĩnebemada ũrĩblr, bla mĩa jaraé baða bēřā.–

²⁷ Maĩ ewariđe ādji umérāba beða ðlsiða. Maĩne Abrahaĩlba ovejada, paca siða zocārā enepeða Abimele diasia. ²⁸ Maĩbe oveja wēřāda siete awara ðasia. ²⁹ Maĩ carea Abimeleba Abrahaĩla iwiðisia:

–¿Cārē cārēā za panl oveja wēřāra siete awara ðasi?–

³⁰ Abrahaĩlba panusia:

–Naĩ siete oveja mĩa diablrada bla edaiblr, cawabiya mĩablr maĩ baido juebada uriara corosida.–

³¹ Umérāba beða ðlpeða bēřā maĩ baido juebada uria trĩra Beersebá ðesia.*

³² Beersebáde beða ðlpeðadacarea Abimelera idji djōbadarā boro Picol ume jēda wāsida ādji panabadamaa pilisteorā druaðe. ³³ Maĩbe Beersebáde Abrahaĩlba tamarisco bacuruda u ðasia. Mama Ācōrē beuca ewari iwiðisia. ³⁴ Abrahaĩra pilisteorā druaðe dārā ðesia.

22

*Abraha*lba Ācōrē wārāda iĵāna

¹ Māwānacarea Ācōrēba nāwā osia Abrahaĩlba wārāda iĵā ðla cawaya. Idjia Abrahaĩlra trĩ jarasia:

–¿Abrahaĩl!–

Abrahaĩlba panusia:

–¿Mĩra nama ðla!–

² Maĩne Ācōrēba jarasia:

–Bl warra Isa ababe quiruda bio quiĩrĩā eroðlde edapeða wādua Moria druaða. Mama mĩa blā eyada jaradiaya. Maĩ eyaðe bla Isara mĩa babue diadua.–

§ 21:16 Idji warrara jĩgua jĩā nũmesia. Griego beðe māwā bl ðla. Hebreo beðe jara ðla Agaradr jĩāsida. * 21:31 Hebreo beðe Beersebá trĩlba jara ðla “wārā beða ðlpeða” idjaba “siete panlnebema.”

³ Ara mañda Abrahañra diapedeada pirabaripeada idjia edeida ðara burro ãrã jãcuasia. Tlalda ðlasia idji warrara Æcõrëa babue diai carea. Mañbe idji warra Isara, nezocarã siða umé edesia Æcõrëba jarada eyadaa.

⁴ Ewari ùbea bablalde Abrahañba dji eyara tmlaba unusia. ⁵ Mañne idji nezocarãa jarasia:

–Nama panenadua. Burro siða eropanadua. Mñra mñ warra ume awuá nocoðaa wãnia Æcõrëa bia bedeadi carea. Mãwãnacarea bãrãmaa waya zedã.–

⁶ Mañbe Abrahañba dji tldra edapeada idji warra Isa equiade coðlasia. Necoda, tldrau siða edasia. Mañbe umena ábaa wãsiðaa Æcõrëa ne babue diaði carea. ⁷ Wãbdade Isaba Abrahañba jarasia:

–jZeza!–

Abrahañba panusia:

–jCãrë, warra?–

Isaba iwidisia:

–Nama dadjia tldau, tldau siða eropana baribla jãsãma ða oveja zaque Æcõrëa babue diaðira?–

⁸ Abrahañba panusia:

–Warra, Æcõrëbala oveja zaquera diaya babue diaði carea.–

Mañbe nocoðaa wãsiðaa. ⁹ Æcõrëba jarada eyade jũenapeada Abrahañba mõgarada pã buesia Æcõrëa babue diabadada oi carea. Mañ ãrã tldra cajërãpeada idji warra Isara cablá jãpeada tld ãrã coðlasia. ¹⁰ Mañbe Abrahañba necora jlwade edasia idji warra beai carea. ¹¹ Baribla Æcõrë nezocaba bajãneba trã jarasia:

–jAbrahañ, Abrahañ!–

Abrahañba panusia:

–Mñra nama ðla.–

¹² Mañne bajãnebema nezocaba jarasia:

–Ba warrara bearãdua. Idjira ni maãrã bié orãdua. Ba idibla mña cawabisia bla Æcõrëa wãrãda waya ðda, ba warra ababe quiruda Æcõrëa wãgaé diai baða bãrã.–

¹³ Abrahañba jëda acblalde oveja umaquãrãda unusia. Mañ oveja cachura bacuru zaque jlwatede jũe nũmasia. Ara mañda Abrahañra wãpeada mañovejara jidasia. Mañdra Æcõrëa babue diasia idji warra cacuabari. ¹⁴ Mañ carea Abrahañba dji eyara trã ðlasia “Æcõrëba diabarã.” Mañ bãrã hebreorãba waðibiða jarabadaa: “Æcõrëba idji eyade diabarã.”

¹⁵ Mañne Æcõrë nezocaba wayacusa bajãneba Abrahañra trã jarasia. ¹⁶⁻¹⁷ Nãwã jarasia:

–Æcõrëba nãwã jara ðla: “Ba warra ababe quiruda wãgaé diai baða bãrã, ara mñdji trãneba mña wãrãneba jarabla bla careba ðaida. Mña bdeba zocãrã yõbiya chãdau zocãrã ranl quãrãca, pusa icawa ðba pichi zocãrã baraa quãrãca. Mañ awara bdeba yõbdaba ãdji dji quãrã puru ðeara jãrãnia. ¹⁸ Ba mñ bedeara ãjã oda bãrã mña bdeba yõbdaldea nañ ëjũãne ðea purura jũma carebaya.”–

¹⁹ Mãwãnacarea Abrahañra jëda wãsia idji nezocarã amenamaa. Mamañba ábaa wãsiðaa Beersebãdaa. Mama Abrahañra ðesia.

Abrahañ djaba Naco warrarã

²⁰ Mãwãnacarea Abrahañba ùrãsia idji djaba Nacoba dji quima Milca ume warrarãda unusiðada. ²¹ Dji nabema warrara Uz abadjiðaa. Mañare dji djaba Buzuda ðasia. Buzuare Quemelda ðasia. Quemelera Arañ zeza basía. ²² Idjaba Milcaba tosia Queseda, Hazoda, Pildãda, Jidlada, Betuel siða. ²³ Betuelera Rebeca zeza basía. Milcaba mañ ocho warrarãra Abrahañ djaba Nacoa to diasia. ²⁴ Nacoba dewara wërãda Reuma abadada eroðasia. Reumaba tosia Tebada, Gahañda, Tahada, Maacã siða.

¹ Abrahañ quima Sarara 127 poa basia. ² Mañne Arbá purude Canaañ druade jaidasia. Arbá purura idjaba Hebroñ abadaa. Abrahañra Sara carea jĩã ðaba sopua ewarira wagasia.

³ Māwā ðade Abrahañra idji quima jaidadamañba hititarāmaa bedede wāsia. Ādjirāa nāwā jarasia:

⁴ –Māra drua āibema bēra bārā tāēna ējūā neé ða. Māa quĩrĩã ða bārāba mĀa ējūāda nēdobueida mĀ quima tĀari carea.–

⁵ Mañne hititarāba Abrahañra panusidaa:

⁶ –Dai boro, ūrĩdua dai bedeara. Ācōrēba ðra dairā tāēna dji dromada ðasia. Mañ bēra ða quimara tĀaridua daiba coro eropanĀ uria dji biara ðade. Dairāba wāgadaēa.–

⁷ Mañne Abrahañra Āta nūmepeda quĩrĩã edaa ðarrusia hititarā quĩrāpita bia quiruāda ai carea. ⁸ Mañbe jarasia:

–Bārāmaa mĀ quimara nama tĀaridua wārāda bia ða ða, mĀ djuburia Zohar warra Eroñ ume bedeadadua. ⁹ Iwididadua bēwārā joubada uria Macpela abadara mĀa nēdobuemārēa. Mañ uriara idji ējūā icawa ða. Mañ uria carea mĀa diaya idjia iwidibĀra quĩrāca. Māwāra nañ druade ējūāda erobaya mĀ ēberārā tĀari carea.–

¹⁰ Mañ Eroñra hitita basia. Idjira arima chūmasia. Mañne idji ēberārā quĩrāpita, purude eda wābĀdarā quĩrāpita biĀa idjia Abrahañra nāwā jĩgua jarasia:

¹¹ –Māwāēa, mĀ boro, ūrĩdua. MĀ ēberārā quĩrāpita mĀa mañ ējūāra dji uria siĀa bari diaya ða quima tĀarimārēa.–

¹² Mañne Abrahañra hititarā quĩrāpita waya quĩrĩã edaa ðarrusia. ¹³ ðarrupeĀa jūmarā quĩrāpita Eroñra nāwā jĩgua jarasia:

–MĀ quĩrĩã djuburia waya ūrĩdua. Dji ējūābari ða parata iwidibĀra quĩrāca mĀa diaya. MĀa jara ðra ĩjādua. Māwā ða mĀ quimara mañ ējūāne tĀariya.–

¹⁴ Eroñba panusia:

¹⁵ –MĀ boro, ūrĩdua. Dji ējūāra nēdobueida ða cuatrociento parata torrobari, baribĀra ĩdadjimaarā mañda parataca? ða quimara tĀaridua.–

¹⁶ Eroñba jaraĀara Abrahañba bia ūrĩsia. Ara mañda hititarā quĩrāpita cuatrociento parata torroĀa juachapeĀa Eroñra jūma daucha diasia. ¹⁷⁻¹⁸ Mañ juachapeĀa hititarāba, purude eda wābĀdarā biĀa unusidaa. Māwā cawasidaa Abrahañba Eroñ ējūā Macpela abadara nēdosida. Mañ ējūāra MamreĀeba ĀmāĀau odjabariare ða. Abrahañba nēdosia dji ējūāra, dji joubada uriara, bacuru dji ējūāne ða siĀa.

¹⁹ Māwānacarea Abrahañba idji quima Sarara idjia nēdoĀa uriaĀe tĀarisia. Mañ uriara ējūā Macpela abadaĀe ða. Mañ ējūāra MamreĀeba ĀmāĀau odjabariare ða. Mamrera idjaba Hebroñ abadaa. Hebroñra Canaañ druade ða. ²⁰ Māwā Macpela ējūā, dji uria siĀa hititarāne baĀada Abrahañba jūma edasia.

24

Abrahañ nezocaba Isa itea quima jĀraĀa

¹ Abrahañra bio drōāda basia idjaba Ācōrēba idjira ne jūmane careba basia. ² Ewari aba Abrahañba idji nezoca dji dromada trĀsia. Abrahañba ne erobĀra mañ nezocaba jūma wagabadjia. Abrahañba idjia jarasia:

–ða jĀwara mĀ ðacara edre ðdua mĀa wārāneba jarai carea. ³ Mañbe bajāne idjaba nañ ējūāne ða Ācōrē quĩrāpita mĀa jaradua ða mĀ warra itea nañ Canaañ druadebema wērāda jĀraĀeda. ⁴ ĀteĀra wādua mĀ baĀa druadaa mĀ ēberārāmaa. Wārāneba jaradua mamabema wērāda mĀ warra Isa itea eneida.–

⁵ Mañne dji nezocaba panusia:

–BaribĀra dji wērāda mĀ ume nañ druadaa ze quĩrĩāēĀra ĩmĀa ða warrara ða baĀa druadaa edeica?–

⁶ Abrahañba panusia:

–jMĀ warrara jāmaa ederādua! ⁷ Ācōrē bajāne ðaba mĀra nama enesia mĀ zeza dedebemada, mĀ ēberārā druadebemada. Ācōrēba mĀa wārāneba jarasia idjia mĀ

warrarãa naλγλ druada diaida. Ara maλ Ācōrēba idji bajānebema nezocada bλ na diabueya bla mλ warra itea mamabema wērāda enemārēã. ⁸ Dji wērāda bλ ume ze quĩrĩãēbλγλ, bλra naλ wārāneba jaradadebemada ēdγλγa. Baribλγλ mλ warrara jāmaa ederādua.–

⁹ Ara maλda dji nezocaba idji jλwara Abrahaλ ðacara edre ðasia. Maλne wārāneba jarasia Abrahaλba jaradara idjia oida. ¹⁰ Maλbe dji nezocaba Abrahaλ nebiadebemada quĩrātanoa pesia dji wērã ēberārãa diai carea. Idjaba Abrahaλ cameyoda die edapeða Naco puruðaa wāsia Mesopotamia druade.*

¹¹ Wābλγλde Naco puru caita baido juebada uria corodama jūēne wāsia. Qewara jūēna bērã dji nezocaba cameyora λnāūnamārēã egode chūmebigasia. Maλne wērārãra baido jueðe zesesisdaa ādjia ewariza obada quĩrãca. ¹² Māwã ðλde dji nezocaba Ācōrēa jarasia:

–Mλ Ācōrē, mλ boro Abrahaλ Ācōrē, mλa bλa beða djuburiaya nane bla quĩrĩneba mλ boro Abrahaλra quĩrã djuburiamārēã idjaba mλ siða carebamārēã. ¹³ Mλra naλ baidoma ðla. Naλ puruðebema awērãra namaa baido jueðe zebadaa. ¹⁴ Mλa abal awērãa jaraya: “Mλ quĩrã djuburia bλ zocora egode ðλpeða mλa baidoda diadua.” Maλne dji awērãba mλa doduaða aibλγλ, idjaba bλ cameyoa biða baidora diayaða aibλγλ, mλa cawaya bla maλ awērãra bλ nezoca Isa itea eroðlda. Māwābλγλ mλa cawaya bla mλ borora quĩrĩneba careba ðlda.–

¹⁵ Wadi Ācōrēa iwidi ðλde unusia awērãda zebλγλda. Idjia zocoda equiade eroðasia. Maλ awērãra Rebeca abadjidaa. Idjira Betuel cau basía. Betuelera Abrahaλ djaba Naco warra basía. Betuel papara Milca basía. ¹⁶ Rebecara bio quĩrãwārēã ðasia idjaba wadi umaquĩrã adua ðasia. Idjira baido juebada uriama jūēsia. Maλbe idji zocode baidora tλpeða diguiðaa wābλγλ basía. ¹⁷ Maλne Abrahaλ nezocara Rebecamaa pira wāpeða jarasia:

–Mλ quĩrã djuburia, bλ zocodebema baidoda mλa maārĩ diadua.–

¹⁸ Maλne Rebecaba jarasia:

–Dodua, mλ boro.–

Ara maλda idji zocora eða edapeða idji jλwade eroðλde Abrahaλ nezocaa dobisia.

¹⁹ Dobiðacarea jarasia:

–Bλ cameyo itea biða mλa baidoda jueya ādjia do quĩrĩābλda quĩrãca doðamārēã.–

²⁰ Ara maλda baido idji zocode ðλra animarãba dobadade weasia. Weapeða ðarima zocārã baidora juesia jūmarã cameyoba doðamārēã. ²¹ Māwã jue ðλde Abrahaλ nezocaba chupea acλ ðesia Ācōrēba maλ awērãra Isa itea wārãda eroðλ cawaya.

²² Cameyo baido dopeðadacarea dji nezocaba Rebeca pĩrũ oro oða bio nēbλa ðlda quēbλde jλmārēã diasia. Idjaba mania oro oða nēbλa ðeada bio zλγλa ðeada umé diasia.

²³ Maλne iwidiðia:

–¿Bλra cai cau? Mλ djuburia jaradua, ¿bλ zeza dera bari ðλca dai cãini carea?–

²⁴ Rebecaba panusia:

–Mλra Betuel caua. Betuelera Naco warraa. Idji papara Milca. ²⁵ Dai dera bari ðla bārã cãinamārēã, idjaba bλ cameyoba coðamārēã baraa.–

²⁶ Maλ carea dji nezocara chĩrãborode cobepeda Ācōrēa bia bedeasia. ²⁷ Nāwã jarasia:

–Bia quirua Ācōrē, mλ boro Abrahaλ Ācōrē. Bλa mλ boro Abrahaλra quĩrã djuburiadeba wārãda careba ðla. Mλra ode jipa enesia idji ēberārãmaa.–

²⁸ Maλne Rebecara dji papa diguiðaa pira wāsia. Jūēpeða Abrahaλ nezocaba jaradara jūma nēbλrλsia. ²⁹⁻³⁰ Rebecaba djabada eroðasia Labaλ abadada. Maλ Labaλba ũrĩsia idji djabawērãba nēbλrλ ðlda. Idjaba unusia idji djabawērãba pĩrũda quēbλde jλ ðlda, mania siða jλwaza jλ ðlda. Maλ carea baido juebadamaa pira wāsia Abrahaλ nezoca jλrλde. Jūēbλrλde unusia dji nezocara idji cameyo ume baido juebadama panλda. ³¹ Maλne Labaλba jarasia:

* ^{24:10} Naco. Genesi 11:27-31; 22:20-24. Mesopotamia. Maλ druara hebreo bedede Aram Najaraím abadaa. Genesi 25:20.

–Ācōrēba careba ʘa ēberā, m̄ diguidāa zedua. Bʘra ʘcārē cārēā puru dajada ʘa? M̄ dera ʘa bʘ cāimārēā idjaba bʘ cameyo panani siā ʘa.–

³² Ara maīda dji nezocara Labaī Labaība cameyo ʘr̄ ʘā beadara jūma ērācuapeḁa ne cobigasīa. Maī awara baidoda jue diasīa Abrahaī nezoca ume zepedadara jīrū sʘgʘdamārēā.

³³ Maībe Labaība ne coḁamārēā diabisīa baribʘrʘ Abrahaī nezocaba jarasīa:

–M̄ra poya ne coēā m̄a beḁea enena jarai naēna.–

Labaība jarasīa:

–Māēteara jaradua.–

³⁴ Ara maīda dji nezocaba jarasīa:

–M̄ra Abrahaī nezocaa. ³⁵ M̄ borora Ācōrēba bio careba ʘa bērā idjira bio ne bara ʘa. Ācōrēba idjīa ovejada, pacada, parata torroda, oroda, nezoca umaquīrāda, nezoca wērāda, cameyoda, burro siā zocārā diasīa. ³⁶ Maī awara m̄ boro quīma Sara djora ʘba umaquīrā warrada tosiā. M̄ boroba eroʘʘra maī warraa jūma diasīa.

³⁷ Idjaba m̄ boroba m̄ā wārāneba jarabisīa. Idjīa nāwā jarasīa: “M̄ra naī Canaaī druade ʘabaria, baribʘrʘ m̄ warra itea Canaaīnebema wērāda jʘrʘrāḁua. ³⁸ Ātebʘrʘ m̄ zeza druadaa wādua. Mama wērā m̄ ēberārānebemada m̄ warra itea jʘrʘde wādua.”

³⁹ Maīne m̄a jarasīa: “Dji wērāda m̄ ume ze quīrīāēbʘrʘ ʘm̄a sāwā oi?” ⁴⁰ M̄ boroba jarasīa: “M̄ra Ācōrē ume ewarīza nībabaria. Ara maī Ācōrēba idjī bajānebema nezocada bʘ ume diabueya bʘ wābʘrʘma carebamārēā. Māwā ʘa wērā m̄ zeza ʘasi ēberārānebemada m̄ warra itea poya eneya. ⁴¹ M̄ ēberārāma jūenacarea ādjirāba wērāda diaḁāēbʘrʘ, naī wārāneba jaradadebemada bʘra ēdrʘya.”

⁴² Maīda idī m̄ra baido juebadama jūēpeḁa Ācōrēa nāwā iwīḁisīa: Ācōrē, m̄ boro Abrahaī Ācōrē, carebadua m̄a ode zedara bia odjamārēā. ⁴³ M̄ra naī baidoma ʘa. Awērāda baido jueḁe zebʘrʘde m̄a idjīa jaraya: “M̄ quīrā djuburia, bʘ zocoḁebema baidoda maārī diadua.” ⁴⁴ Maī awērāba m̄ā doduaḁa aibʘrʘ, idjaba bʘ cameyoa biḁa baidora diayaḁa aibʘrʘ, m̄a cawaya ʘa maī wērāra m̄ boro warra Isa itea eroʘʘda.

⁴⁵ Waḁī m̄ soḁe beḁea ʘḁe unusīa Rebecaba idjī zocora equīade eronīda. Idjira baido juebadamaa zepedā baidora juesīa. Maīne m̄a idjīa jarasīa: “M̄ quīrā djuburia baidoda diadua.” ⁴⁶ Ara maīda zoco equīade eroʘadara edaa edapeḁa m̄ā jarasīa: “Dodua, idjaba bʘ cameyoa biḁa baidora diaya.” Ara maīda m̄a dosīa. Idjaba m̄ cameyoa biḁa idjīa baidora dobigasīa.

⁴⁷ Maībe m̄a iwīḁisīa: “ʘBʘra cai cau?” Idjīa panusīa: “M̄ra Betuel cau. Betuelera Naco warraa. Idjī papara Mīlcaa.” Maī carea m̄a pīrūda idjī quēbʘde ʘā ʘsīa. Manīa siā idjī jʘwade ʘā ʘsīa. ⁴⁸ Maībe m̄ra chīrāborode coḁepeḁa Ācōrēa bia beḁeasīa. M̄ boro Abrahaī Ācōrēa bia quīruada asīa. Idjīa m̄ra bia enesīa m̄ boro djaba āīzaqueda idjī warra itea edemārēā.

⁴⁹ Bārāba m̄ boroda wārāda quīrā djuburiadeba carebaḁibʘrʘ, m̄ā jaradadua Rebecara m̄ ume diabueḁida. Baribʘrʘ diabueḁāēbʘrʘ jaradadua m̄a cawa crīchai carea.–

⁵⁰ Maī ūrīnapeḁa Labaība Betuel biḁa panusīdaa:

–Maīgʘra wārāda Ācōrēneba ze ʘa. Maī bērā daiba poya jaradaēā bia ʘḁa wa biē ʘḁa. ⁵¹ Rebecara nama bʘ quīrāpita ʘa. Ededua idjira bʘ boro warra quīma bamārēā Ācōrēba jarada quīrāca.–

⁵² Maī beḁea carea Abrahaī nezocara chīrāborode coḁepeḁa Ācōrēa bia beḁeasīa. ⁵³ Maībe oro oḁada, parata oḁada, cacuaḁe ʘḁbada siā Rebecaa diasīa. Idjaba nebīa nēbʘa beada Rebeca djabaa, dji papaa biḁa diasīa. ⁵⁴ Maībebʘrʘ dji nezocara, idjī ume zepedada siā ne cosīdaa. Ne coḁapeḁa cāīsīdaa. Nurēma pīrabarīpeḁa dji nezocaba jarasīa:

–M̄ra idu wābiḁadua m̄ boromaa.–

⁵⁵ Baribʘrʘ Rebeca djababa, dji papa biḁa panusīdaa:

–Rebecara wađibiđa die ewari dai ume ɓaıda ɓla. Māwānacarea ɓla ume wāıda ɓla.–
⁵⁶ Maļne dji nezocaba jarasia:
 –Ācōrēba m’la dji wērāda unubiđa bēřā m’ra nama dārābirānada. M’ra idu wābiđada m’ boromaa.–
⁵⁷ Baribla Rebeca djababa, dji papa biđa panusiđaa:
 –Māwā baibla, Rebecara trānia cārēda jarai cawaya.–
⁵⁸ Ara maļda Rebecara trānapeda iwiđisiđaa:
 –¿Bla naļ ēberā ume nawena wāica?–
 Maļne Rebecaba panusia:
 –Māē, m’ra wāya.–
⁵⁹ Ara maļda Rebecara idji wagabari wērā ume idu wābiđaa. Idjaba Abrahaļ nezocara, idji ume zepeda siđa idu wābiđaa. ⁶⁰ Maļne Rebeca djabarāba idjira nāwā bia jarasiđaa:
 Djabawērā, daiba quĩrā panla ɓla warrarāra zocārā unuida.
 Idjaba quĩrā panla ɓla warrarāba ādji dji quĩrāda poyađida.
⁶¹ Maļbe Rebecara idji nezocawērārā siđa cameyo l’rā chūmenapeda Abrahaļ nezoca ume wāsiđaa. Māwā Abrahaļ nezocaba Rebecara edesia.
⁶² Maļmisa Abrahaļ warra Isara Beer-Lajai-Roiđeba zeda Negue druade ɓasia.
⁶³ Ewari aba quewara babla idjira drua p’ra nībasia.† Maļne cameyoda zesebada unusia. ⁶⁴⁻⁶⁵ Ara maļne Rebeca cameyo l’rā chūmla Isara unusia. Maļ bēřā Rebecaba Abrahaļ nezocaa iwiđisia:
 –¿Cai awuá dadjirāmaa zebra?–
 Nezocaba panusia:
 –Jāra m’ boro Isaa.–
 Maļ beđea ūrpeda Rebecara cameyodeba uđaa ɓadosia. Māwāpeda idji quĩrādrara quēɓla daucha wuaba ɓrasia, Isa quima baida beđea ɓla bēřā.
⁶⁶ Maļne Abrahaļ nezocaba odara jūma Isaa nēɓlasia. ⁶⁷ Ara maļda Isaba Rebecara idji papa querasi wua demaa edesia. Māwā Isaba Rebecara edapeda bio quĩrā ɓesia. Idjaba idji papa jaiđada carea sopuara jōsia.

25

Abraha ɓa Queturá ume warrarā ununa
¹ Abraha ɓa waya quima edasia. Dji wērā trāra Queturá basia. ² Maļ Queturāba tosia Zimraļ, Jocsaļ, Medaļ, Madiaļ, Isbac, Súa siđa. ³ Jocsaļ warrarāra naļgārā basia: Sebá, Dedaļ siđa. Dedaļneba yōsiđaa asureorā, letuseorā, leumeorā siđa. ⁴ Madiaļ warrarāra naļgārā basia: Epá, Eper, Hanoc, Abidá, Eldá siđa. Jūma maļgārāda Queturādeba yōsiđaa.
⁵⁻⁶ Abraha ɓa wađi zocai ɓlede Queturāba toda warrarāra, Agaraba toda warraa biđa Abraha ɓa nebiada diacuasia. Maļbe ādjirāra Isa ɓmalba l’mađau odjabariare tmla wābigasia. Maļbebra Abraha ɓa idjia eroɓla jūma Isaa diasia.

Abraha ɓa jaiđada

⁷ Abraha ɓa 175 poa ɓasia. ⁸ Maļne bio drōāda quiruda waraga jaiđasia. ⁹⁻¹⁰ Dji warrarā Isaba, Ismael biđa idjira t’barisiđaa bēwārā joubada uria Macpela abadađe Sara t’bariđada. Maļ uriara Mamre ējūneba l’mađau odjabariare ɓla. Dji ējūra Abraha ɓa hitita Zohar warra Eproñeda nēdosia.* ¹¹ Abraha ɓa jaiđadacarea Ācōrēba dji warra Isara bia ɓlasia. Isara baido juebada uria caita ɓabadjia. Dji baido juebada uriara Beer-Lajai-Roi abadiđaa.†

† 24:63 Drua p’ra nībasia. Hebreo beđeade maļra ebuđa ɓléa. Naļgārā crīchada diaisicada: “Crīcha j’ra wāsia”, “Ācōrēa ewari iwiđide wāsia”, “aujāne wāsia”, “idji achirā ume nēɓla wāsia” wa “bacuru zaqueda ude wāsia.” * 25:9-10 Genesi capitulo 23.
 † 25:11 Beer-Lajai-Roi. Hebreo beđeade maļ trāba jara ɓla: “Baido bogadla ɓla Ācōrē zocai ɓla m’ unubariđe.” Genesi 16:13-14.

Ismaeldeba yōpedadarā

¹² Nama ɛ́l ɛ́la Ismaeldeba yōpedadadebemada. Mañ Ismaelera Abrahañba unusia Agaradeba. Agarara Sara nezocawērã Egiptoðebema basía. ¹³ Ismael warrarã trãra naãgarã basía: dji iwinada Nebayo basía. Idjiare Cedar basía. Mañare Adbeel basía. Mañare Mibsañ basía. ¹⁴ Mañare Mismá basía. Mañare Dumá basía. Mañare Masá basía. ¹⁵ Mañare Hadar basía. Mañare Temá basía. Mañare Jetu basía. Mañare Napi basía. Dji jirũarebemara Cedemá basía. ¹⁶ Maãgarã docera Ismael warrarã basía. Ædjirãneba puruda doce yōsidaa. Ædjira mañ puru bororãda ɛ́esiasia. Mañ doce purura ara Ædji trãda ɛ́lcuasidaa. Dji ɛ́berãrã sida ara mañ trãra eropanesidaa.†

¹⁷ Ismaelera 137 poa ɛ́asida jaidasia. ¹⁸ Idji warrarãba birasidaa Sur ɛ́jũãneba aɛ́a Havila ɛ́jũãnaa. Sur ɛ́jũãra Egipto drua caita ɛ́la. Havilara Asiria druaðaa wãbada ode ɛ́la. Ædji ɛ́berãrãnebemada jĩga panabadjidaa.‡

Isa warrarã topedada

¹⁹ Nama ɛ́l ɛ́la Isa warrarãnebemada. Isara Abrahañ warra basía. ²⁰ Isa cuarenta poa ɛ́asida idji quima Rebecara edasia. Rebecara Betuel cau basía idjaba Labaã djabawērã basía. Ædjirãra arameorã basía. Padan-Araã druadebemarã basía.

²¹ Isa quima Rebecara warra toca basía. Mañ carea Isaba Æcõrã iwidisia Rebeca biogoamãrã. Idjia iwididara Æcõrãbia bia ãrãsia. Mãwã Rebecara mĩguisoda biogoa ɛ́esia.

²² Mañne warrarãra idji ɛ́teda djõ panã bẽrã idjia crĩchasia: “¿Sãwãērã mãra jãwã mĩga ɛ́l?”* Mañ carea Æcõrã iwidide wãsia. ²³ Mañne Æcõrãba panusia:

ɛ́l ɛ́teda warrada umé djõ panã bẽrã ɛ́ra jãwã ɛ́la. Ædjideba puruda umé odjadia. Aɛ́alda dewarabema cãybãra mẽsrãra ɛ́aya. Dji nabemada dji tẽãbema jãwã ɛ́aya.

²⁴ Dji toi ewari jũesia Rebecaba umé tosia. ²⁵ Dji nabemara bio caraida basía. Idjira cara purea basía. Mañ carea dji trãra ɛ́sidaa Esaú.† ²⁶ Esaú tobãrãde dji tẽãbemaba idji jirũgarronane jida to ɛ́esia. Mañ carea idjira trã ɛ́sidaa Jacobo.‡ Rebeca warra toside Isara sesenta poa basía.

Esaúba edaida baðara Jacobo nẽdobueda

²⁷ Mañ warrarãra warisidaa. Esaúra mẽã wã cawa basía. Baribãrã Jacobora diguida necai ɛ́abadjia. ²⁸ Esaúba animarã beapeda dji zezaa cobibadjia. Mañ bẽrã Isaba Esaúra bio quĩrã basía. Mañne Rebecaba biara Jacoboda quĩrã basía.

²⁹ Ewari aɛ́a Jacobora ne dju ɛ́asia. Mañne Esaúra mẽã nĩbaðada jarra jũesia. ³⁰ Esaúba jarasia:

–Mã djuburia, ɛ́la lenteja purea dju ɛ́lda mãra cobidua. Mãra cacua ɛ́laé ɛ́la, ne coé ɛ́l bẽrã.–

Lenteja purea ɛ́l carea Esaúra idjaba trã ɛ́sidaa “Edoã.”§

³¹ Mañne Jacoboba jarasia:

–ɛ́ra dji warra iwina bẽrã dadji zezaba eroðadebemada ɛ́la waiɛ́lara edaya. ɛ́la edaida ɛ́ra za ɛ́l lentejabari mãra nẽdobueda.–

³² Esaúba jarasia:

–Mãra jarrababa beuboðoa. Mãda beuibãrã, dadji zezade edaida ɛ́ra ¿sãwã edai?–

³³ Mañne Jacoboba jarasia:

† 25:16 Genesi 17:20. § 25:18 Ædji ɛ́berãrãnebemada jĩga panabadjidaa. Mañ bedeaba idjaba jara ɛ́la “Ædji ɛ́berãrã quĩrãpe panesidaa” wa “ara Ædji ɛ́berãrã ume bié panesidaa.” Genesi 16:12. * 25:22 ¿Sãwãērã mãra jãwã mĩga ɛ́l? Mãra hebreo bedeade ebuda ɛ́la. Æcãrãmaãrã jara ɛ́la: “Mãra jãwã ɛ́aibãrã, ¿cãrẽ cãrẽ zocai ɛ́ai?” Dewararãmaãrã jara ɛ́la: “Mãra ¿cãrẽ cãrẽ nañ warrara jãwã iwidisi?” † 25:25 Esaúra trã jarabadaa Edoã idjaba Seír. Hebreo bedeade Edoã trãba jara ɛ́la “purea ɛ́l.” Seír trãba jara ɛ́la “caraida ɛ́l.” Edoãba biara jara ɛ́la Esaúdeba yõna puruda. Seírba biara jara ɛ́la Esaúdeba yōpedadarã ɛ́jũada. Genesi 36:9. ‡ 25:26 Jacobo trãba jara ɛ́la “jirũgarrona.” Mã awara cürũgabariada abãrã quĩrãca jĩguabaria. Genesi 27:36. § 25:30 Hebreo bedeade Edoã trãba jara ɛ́la purea ɛ́la.

–Naārã wārãneba jaradua bla dadji zezade edaida ðara m'la diaida.–

Ara ma'lda Esaúba wārãneba jarasia. Māwã dji warra iwinaba edaida ðara Esaúba Jacoboa nêdobuesia. ³⁴ Ma'bbebra Jacoboba lentejara pa' sîda Esaúba diasia. Esaúba copeda baido do ðapeda wãsia. Māwã dji warra iwinaba edaida ðadara Esaúba igarasia.

26

Isara Guerarde bada

¹ Ma' ewaride Isa druade jarrabada zesia Abraha' ewaride zeda quirãca.* Ma' carea Isara Guerar purudaa wãsia pilisteorã boro Abimelemaa. ² Isa mama ðade Ācõrẽra idjima zepeda jarasia:

–Egipto druadaa wãrãdua, ãtebra m'la jarabra druade bedua. ³ Bra drua ãibe-mamina nama bedua. M'ra bl ume ðaya. M'la bra carebaya: m'la bla, bl warrarãa bida na' druara diaya. Māwã m'la bl zeza Abraha'la wārãneba jaradara oya. ⁴ M'la bl warrarãra zocãrã yõbiya bajãne chidau zocãrã pa' quirãca. M'la juma na' druara ðadeba yõbdarãa diaya idjaba m'la ðadeba yõbraðe na' ejuãne ðea purura juma carebaya. ⁵ M'la māwã oya Abraha'ba m' beðeara juma ijã oða bẽrã; m'la obidada, m'la jara ðadada, m'la jaradiaðada, m' ley sîda idjia juma ijã osia.–

⁶ Ma' bẽrã Isara Guerar purude ðesia. ⁷ Ma'ne Guerarðebemarãba Isaa dji quima Rebecaðebemada iwidisidaa, idjira quirãwãrã ða bẽrã. Ma' carea Isara ne wayasia. Iduba cricha ðesia m' quimaana aibra, m'ra beaðisicada eða' carea. Ma' carea ãdjia iwidibðade panubadjia: “Idjira m' djabawẽrã.”

⁸ Isa mama dãrã ðade pilisteorã boro Abimeleba dajadaa a'ðadadeba unusia Isaba idji quima Rebecara yãga nũmda. ⁹ Ma' bẽrã Abimeleba Isara trãbipeða jarasia:

–Jã wẽrãra wãrãda bl quimaa. ¿Cãrẽ cãrẽ ða jarasi bl djabawẽrãda?–

Isaba panusia:

–M'la crichasia bãrãba m'ra beaðida m' quima eða' carea.–

¹⁰ Abimeleba jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽ jãwã osi? M' puruðebemarã a'ðada bl quima ume cãinabara, brabra daia ma' cadjiruara obicasia.–

¹¹ Ma' bẽrã Abimeleba idji eberãra jarasia:

–Bariduaba Isada m' sibra wa dji quimada m' sibra, ma' eberãra beuida ða.–

¹² Ma' druade Isara ne úsia. Abari poade idjia wa'ðla ewasia, Ācõrẽba idjira ne jũmane careba ðada bẽrã. ¹³ Māwã idjira bio bara ðesia. ¹⁴ Ovejada, pacada, nezocarã sîda zocãrã erobesia. Ma' carea pilisteorãra idji ume bi' panesidaa. ¹⁵ Idji zeza Abraha' zocai ðaside Abraha' nezocarãba baido juebada uriada corocuasidaa. Baribra pilisteorãra Isa ume bi' pa' bẽrã ma' baido juebada uriara juma egoroba ãnãcuasidaa. ¹⁶ Ma'be dji boro Abimeleba Isaa jarasia:

–Dai tãenabemada ãyã wãdua, bra dairã cãyãbara dji dromaara bebra bẽrã.–

¹⁷ Ara ma'lda Isara Guerar purude ðadada ãyã wãsia. Guerar jewedade jũpeða idji wua dera opeða mama ðesia. ¹⁸ Abraha' wa' zocai ðaside idjia baido juebada uriada mama corobicuasiasia.† Idji beuðacarea pilisteorãba ma' baido juebada uriara egoroba juma ãnãcuasidaa. Baribra Isa mama ðade zeside waya corobicupeða abari trãda ðcuasiasia dji zezaba na'na ðadada.

¹⁹ Ewari a'ba Isa nezocarãba dji jewedade coro panasidaa. Coro pa'ne baido ltaa bogadrã ðada unusidaa. ²⁰ Baribra ma' baido carea Guerarðebema oveja wagabadada Isa oveja wagabada ume ijarasidaa. Guerarðebemarãba jarasidaa:

–Na' baidora dairãnea.–

* 26:1 Genesi 12:10. † 26:18 Genesi 21:25-31.

Mañ carea ijarapedada bërã Isaba baido juebada uriara trã ðasia Esec.‡
²¹ Mãwãnacarea Isa nezocarãba dewara baido juebada uriada corosidaa. Baribãra mañ carea bida ijarasidaa. Mañ baido juebada uriara trã ðasia Sitna.§

²² Mañbe Isara mamabemada ãyã ðade wãsia. Mama dewara baido juebada uriada corosia. Mañ baido carea ijaradaé basía. Mañne Isaba jarasia:

–Ãrãbãra ãcõrëba dadjirãra bia ðasia naãglã ëjũãne ne bara paneni carea.–

Mãwã dji baido juebada uriara trã ðasia Rehobo.*

²³ Mamaãba Beersebádaa wãsia. ²⁴ Mañ diamasi ãcõrëra Isama odjapeda nãwã jarasia: Mãra bã zeza Abrahaãba ijã ðada ãcõrëa. Ne wayarãdua. Mãra bã ume ðla. Mãra bãra nãwã careba ðaya: bã warrarãra mãa zocãrã yõbiya mã nezoca Abrahaãra carebayada ada bërã.

²⁵ ãcõrëda mama odjada bërã Isaba mõgarada ãta pã bupeða idjía ewari iwidiisia. Mañbe idji wua dera osia mama dãrã ðai carea. Idjãba idji nezocarãba mama baido juebada uriada corosidaa.

Isaba Abimele ume beða ðla

²⁶ Ewari aãa Guerar purudebema boro Abimelera Isamaa zesia. Abimelera zesia idji crĩcha diabari Ahuzat ume, idji djõbadarã boro Picol ume bida. ²⁷ Mañne Isaba Abimelea jarasia:

–Bãrãba mãra unu ama panana bërã, bãrã tãënabemada ãyã jãretasidaa. Mañda ¿cãrë cãrëã mãmaa ze panã?–

²⁸⁻²⁹ Mañne ãdjia panusidaa:

–Daiba unu panã ãcõrëra bã ume ðla. Mañ carea daiba crĩcha panã bã ume necai panani carea beðeada ðlãda. Daiba bãra necai wãbisidaa idjãba bã ume aãabe biada osidaa. Mañ bërã wãrãneba nãwã beða ðlãda: daiba bã mã sãnaé panã quĩrãca bã bida दौरã mã sãéda. Wãrãda ãcõrëba bãra bio careba ðla.–

³⁰ Mañ carea Isaba ðasrãda ne cobada waiðlãda opeða ãdjirãra ne codruasidaa.

³¹ Nurëma pirãbaridapeða wãrãneba beða ðasidaa necai panani carea. Mañbe Isaba ãdjía bia wãnaduada asia. ãdjirã bida bia ðeduada adapeða wãsidãa.

³²⁻³³ Mañmisa Isa nezocarãba egoro coro panãne baidoda unusidaa. Ununapeða Isamaa jarade zesidaa. Idjia maãglã ewaride beða ðla carea mañ baido juebada uriara trã ðasia Sebã.† Mañ carea mamabema purura waðibida Beersebã abadaa.

³⁴ Isa warra Esaú cuarenta poa ðaside Beerí cau Judida edasia. Mañ awara edasia Eloã cau Basemã sãda. Mañ Judira, Basemã sãda hitita wërãrã basía. ³⁵ Mañne ãdji umena Isa ume Rebeca ume bida bia pananaca basía.

27

Isaba idji warrarã bia jara ðla

¹ Isara drõãda ðã bërã dauba unuca basía. Ewari aãa idji warra nabema Esaúda trãpeða jarasia:

–¿Warra!–

Esaúba panusia:

–¿Cãrë, zeza?–

² Mañne Isaba jarasia:

–Acãdua, warra, mãra drõãda ðla. Mã beui ewarira adua ðla. ³ Mañ carea mã djuburia bã enedrmada cha sãda edapeða mẽã wãdua. ⁴ Ne beasira mã itea djudua mã awua cobari quĩrãca. Mañda cobisira mã bãra bia jara ðaya mã beui naëna.–

⁵ Isara idji warra Esaú ume beða ðla Rebecaba ùrĩ ðasia. Mañbe Esaúra mẽã wãsia dji zezaa cobi carea. ⁶ Esaú wãnacarea Rebecaba idji warra Jacoboa jarasia:

‡ 26:20 Hebreo beðeade esec trãba jara ðla: “Ijara panã.” § 26:21 Hebreo beðeade Sitna trãba jara ðla: “Dji quĩrã panã.” * 26:22 Hebreo beðeade Rehobo trãba jara ðla: “Ëjũã baraa.” † 26:32-33 Hebreo beðeade Sebã trãba jara ðla: “Beða ðãpeða.” Genesi 21:30-31.

–Warra, mĭa ūrĭsia bĭ zezara bĭ djaba Esaú ume beĊea ħĭda. Bĭ zezaba Esaúa nĭwĭ jarasia: ⁷“Mĕã ne beaĊe wĕpeĊa mĭ itea djudua. Maĭ djicora copeĊa mĭ beui naĕna bĭda Ācōrĕ quĭrĕpita bia jara ħĭya.”

⁸ Jĭĭbe, warra, mĭa jarabĭrĭda odua. ⁹ Dadjĭ animarĭ beamaa wĕpeĊa chiwatu zaque boreguea panĭda umĕ enedua. Maĭbe mĭra bĭ zeza itea ne djuya idjĭa awua cobari quĭrĕca. ¹⁰ Maĭda bĭa bĭ zezamaa edeya idjĭa comĕrĕã. Mĕwĭ idjĭ beui naĕna bĭdrĭ bia jara ħĭya.–

¹¹ Maĭne Jacoboba dji papa Rebecaa jarasia:

–Mĭ djaba Esaúra caraiĊa ħĭa, maĭne mĭra cara neĕ ħĭa. ¹² Mĭ zezaba mĭda tĕibĭrĭ, cawaya mĭa idjĭra cūrĭga ħĭda. Maĭda cawasira idjĭa mĭra bia jara ħĕã, ĕtebĭrĭ biĕ jara ħĭya.–

¹³ Maĭne dji papaba panusia:

–Mĕwĭ biĕ jara ħĭsira mĭmaabĭrĭ zeya. Warra, odua mĭa jara ħĭ quĭrĕca. Chiwatu zaquera isabe jĭrĭde wĕdua.–

¹⁴ Ara maĭda Jacobora wĕpeĊa chiwatu zaquera enesia idjĭ papamaa. EnepeĊa idjĭ papaba djicoda osia Jacobo zezaba awua cobari quĭrĕca. ¹⁵ Maĭbe dji warra nabema Esaúba jĭbari dji biara ħĭda Rebecaba enesia. Esaúba maĭ jĭbarira ĕdji dede erobasia. Maĭda Rebecaba Jacoboa jĭbisia. ¹⁶ Maĭ awara Jacobora cara neĕ ħĭ bĕrĕ Rebecaba chiwatu zaque eda idjĭ jĭwade, ĭrĭmĭside biĊa caracuasĭa. Mĕwĭ osia dji zezaba Esaúdrĭ crĭchamĕrĕã. ¹⁷ Maĭbe djico warra djudada paĭ siĊa idjĭ warra Jacoboa diasia dji zezamaa edemĕrĕã.

¹⁸ Idjĭ zezamaa wĕpeĊa Jacoboba jarasia:

–jZeza!–

Isaba panusia:

–jCĕrĕ, warra? Bĭra jĭcaida mĕwĭ ħĭ?–

¹⁹ Maĭne Jacoboba idjĭ zeza jarasia:

–Mĭra bĭ warra nabema Esaúa. Mĭa osia bĭa jaraĊa quĭrĕca. Ĭta chĭmepeĊa ne codua. Maĭbe mĭra bia jara ħĭdua.–

²⁰ Isaba dji warraa iwĭĭisia:

–Mĭ warra, jĭsĕwĭ jĭcua isabe ne beasi?–

Jacoboba panusia:

–Bĭ ume ħĭ Ācōrĕba mĭa unubisia.–

²¹ Maĭne Isaba jarasia:

–Warra, mĭ caita zedua. Mĭa idu tĕbidua bĭra wĕrĕda mĭ warra Esaú cawaya.–

²² Ara maĭda Jacobora dji zezaba tĕmĕrĕã caita wĕsia. Maĭne Isaba jarasia:

–Bĭ beĊeara Jacobo beĊeaca ħĭa, baribĭrĭ bĭ jĭwara Esaú jĭwaca ħĭa.–

²³⁻²⁴ Isaba Jacobora cawaĕ basĭa idjĭ jĭwara Esaú jĭwa quĭrĕca caraiĊa ħĭ bĕrĕ. Isaba Jacobo bia jara ħĭbĭrĭde wayacusa iwĭĭisia:

–jBĭra wĕrĕda mĭ warra Esaúca?–

Jacoboba panusia:

–Mĕã, zeza. Mĭra Esaúa.–

²⁵ Maĭne dji zezaba jarasia:

–Warra, bĭa ne beaĊara diadua mĭa coi carea. Maĭbe mĭa bĭra bia jara ħĭya.–

Ara maĭda Jacoboba diasia. Diadacarea Isaba cosia. Mĕwĭ ħĕde Jacoboba uva ħa siĊa diasia. Maĭga siĊa Isaba dosia. ²⁶ Maĭbebĭrĭ Isaba jarasia:

–Jĭĭbe warra, mĭ caita chĭmepeĊa mĭ uridarraĊe isōdua.–

²⁷ Ara maĭda Jacobora caita chĭmepeĊa isōsia. Maĭne Jacoboba jĭ ħasia Esaúba jĭbarida. Isaba maĭra ĭpeĊa crĭchasia wĕrĕda Esaúda idjĭ ume ħĭda. Maĭ bĕrĕ idjĭa Jacobodrĭ nĭwĭ bia jara ħĭsia.

Mĭ warrara tĕĕpa ħĭa Ācōrĕba bia zaubi ħĭ ĕjĭã quĭrĕca.

²⁸ Mĭa quĭrĕã ħĭa Ācōrĕba bĭ itea bajĕneba cue zebi ħaida bĭa ubĭrĭra bia zaumĕrĕã.

Māwā bl trigora aduba zauya. Bl uva sida bia zauya.

²⁹ Mļa quĩrĩa bla puruda zocārā bl jlwaeda beadida, druazabemada bl quĩrāpita wayaadeba chĩrāborode cobeadida.

Mļa quĩrĩa bla blra bl djabarā boro baida, bl papa warrarāda bl quĩrāpita chĩrāborode cobeadida.

Mļa quĩrĩa bla bl bié jarabldara bié beadida idjaba bl bia jarabldara bia beadida.

³⁰ Isaba māwā bia jara bledacarea Jacobora idji zeza ume badada edrasia. Ara edrablrlde idji djaba Esaúra mēā wā badada jūesia. ³¹ Idjia bida djicoda warra osia. Małda dji zezamaa edepeđa jarasia:

–Zeza, młra ne beasia. Ľta chūmepeđa codua. Małbe młra bia jara bldua.–

³² Małne Isaba Esaúa jarasia:

–Blra ŷcaida māwā bl?–

Esaúba panusia:

–Młra bl warra iwina Esaúa.–

³³ Isaba mał ūrĩblrlde dauperapeđa ure nūmesia. Małne jarasia:

–Māēteara ŷcaida bl na ze bási? Idjia beadara młā diasia. Małda mļa jūma cosia bl zeĩ naēna. Mļa idjira bia jara blesia. Mał bērā idjidrl bia baya.–

³⁴ Esaúba dji zeza bedea ūrĩside abeda bio sopuasía. Małne jĩā blba jĩgua jarasia:

–ŷZeza, mł sida bia jara bldua!–

³⁵ Małne dji zezaba panusia:

–Bl djababa młra cūrūgade ze basia. Māwā mļa bl bia jara bli badara idjiablrl edasia.–

³⁶ Małne Esaúba jarasia:

–ŷBārāba jāł cūrūgabari Jacobora ariđe trł bلسیدا!* ŷIdjia młra bariima umé cūrūgablr! Mļa warra iwinaba edaida badara idjia edasia. Jāłbe idi bla mł bia jara bli badara idjia jārĩsia.–

Małne Esaúba wayacusa iwĩdisia:

–ŷBla mł sida poya bia jara blēca?–

³⁷ Isaba panusia:

–Mļa Jacobora bl boroda blesia. Bl ēberārāra, bledaba yōblda sida idji jlwaeda blesia. Idjaba mļa jara blesia idji trigora uva sida aduba zaumārēā. Małba, warra, mļa blā ŷcārēda poya diai?–

³⁸ Małne Esaúba dji zezaa bia iwĩdisia:

–Zeza, bla ŷababe idjidrl poya bia jara blica? ŷAy, zeza, mł sida bia jara bldua!–

Māwā jara bleda Esaúra bio jĩā nūmasia.

³⁹ Māwā bleda dji zeza Isaba jarasia:

Blra ējũā biadebemada, cue zebarimabemada jĩga baya.

⁴⁰ Blra dewara ēberārā ume djō baya, idjaba bl djaba jlwaeda baya.

Bariblr bla ŷjā o ama bebldrde idji jlwaeda badada edrlyā.†

Rebecaba Jacoboa mĩrũ wāduađa ađa

⁴¹ Ādji zeza Isaba Jacoboda bia jara bleda bērā Esaúba Jacobora bio quĩrāma besia. Mał carea nāwā crĩchasia: “Mł zeza beudacarea mļa sopua ewarida wagaya. Małbeblr mł djaba Jacobora beaya.”

⁴² Esaúba oi crĩcha blra dji papa Rebecaba cawasia. Mał carea idji warra tēābema Jacobora trłpeđa jarasia:

–Ūrĩdua, bla ođa carea bl djaba Esaúba blra bea quĩrĩa bla. ⁴³⁻⁴⁵ Idjia blda beaiblr, idji sida beadida panla. Māwāra mļa abari ewaride bārā umena aduaya. Mał carea, warra, mļa jarablrlda ŷjā odua. Isabe Harał puruēaa mĩrũ wādua mł djaba Labałmaa.

* 27:36 Hebreo bedede Jacobo trłra cūrūgabariada ablr quĩrāca jĩguabaria. Genesi 25:26.

† 27:40 Dārablrde Esaú puru Edołba Jacobo puru Israelera igarasia. 1 Reye 11:14-25; 2 Reye 8:20.

Jāma idji ume dārā ðadua aþa bl djaba quĩrũbi jõbɒɾɒɫɔda. Bla oðada idjia quĩrãdoasira m̃a blá beðeada diabueya waya zemārēã.-

⁴⁶ Jacobo wāi naēna Rebecaba dji quima Isaa jarasia:

-M̃ra sē ðla Esaú quima hititarā carea. Jacobo biða nañ druadebema hitita wērāda edaibɒɾɒ, biara ðla m̃ra beuida.-

28

¹ Mañ bēřã Isaba Jacobora tr̃peda bia jara ðlsia. Idjaba nāwã jarasia:

-Canaañnebema wērāda edarãdua. ² Padan-Arañ druadaa wãdua bl zezadrõã Betuel-maa. Mama bl djabadrõã Labañ caurãnebemada aþa edadua. ³ Ācõrē ne jũma poya o ðlba blra careba ðaya warra zocārã unumārēã. Māwã blðeba puruda zocārã yõnia.

⁴ Idjaba Ācõrēba Abrahañ diai jaraða ejũada idjia blá, blðeba yõbɒɾarãa biða diaya.* Māwã nañ ejũara bārãne baya, blra nawena nama añbema quĩrãca ðm̃ina.-

⁵ Māwã Isaba Jacobora wābisia Padan-Arañ druadaa. Mañbe Jacobora wāsia idji djabadrõã Labañ deða. Mañ Labañra Betuel warra basía. Betuelera arameo basía. Labañra Rebeca djaba basía. Rebecara Jacobo idjaba Esaú papa basía.

Esuiba dewara quima edada

⁶ Jacobo wāi naēna idji zeza Isaba idjira bia jara ðpeda jarasia Canaannebema wērāda edarãmārēã. Ātebɒɾɒ wābisia Padan-Arañ druadebema wērāda edamārēã. Esuiba mañgɾa jũma unu ðasia. ⁷ Mañ awara unu ðasia Jacoboba idji zeza beðea, idji papa beðea siða ijã opeða Padan-Arañ druadaa wāsida. ⁸ Mañgɾðeba Esuiba cawasia idji zezaba Canaannebema wērārãra quĩrãcada. ⁹ Mañ carea Esaúra wāsia Abrahañ warra Ismaelmaa. Ismaelera Esaú djabadrõã basía. Mañne Esuiba Ismael cau Majalada edasia. Majalara Nebayo djabawērã basía. Esuiba dewara quimarã pe eroðlde mañ wērã siða edasia.

Jacoboba Betelde cãmocarada

¹⁰ Mañne Jacobora Beersebãðeba Harañ puruðaa wāsia. ¹¹ Wãbɒɾɒlde ota queusia. Mama mõgarada coðlsia idji borocau carea. Mañbe egode taðepeða cãisia. ¹² Cãĩ ðlde cãmocarade unusia dume drasoga ðlða chũ nũmɒda. Mañ dumera duðalba bajãnaa tēũ nũmasia. Mañne Jacoboba unusia Ācõrē bajãnebema nezocarãda dumene ðtaa wã duanɒda idjaba edaa ze duanɒda. ¹³ Idjaba unusia Ācõrēda dume borode nũmɒda. Māwã ðlde Ācõrēba jarasia:

-M̃ra bl zezadrõã Abrahañ Ācõrēã, bl zeza Isa Ācõrēã. Bla cãĩ ðl ejũara m̃a blá, bl warrarãa biða diaya. ¹⁴ Bla warrarãra zocārã yõnia egoro pora quĩrãca. Ādjirãra wãbɒɾɒlde ðmãdau odjabariare, ðmãdau ðaebariare, jɒwa araare, jɒwa aclare biða. Idjaba blðeba, blðeba yõbɒɾldeba biða m̃a jũma nañ ejũãne ðea purura carebaya. ¹⁵ M̃ra bl ume ðla. M̃a blra wagaya bl wãbɒɾɒza, idjaba m̃a blra nañ ejũãnaa waya eneya. Blra igaraéã, ðtebɒɾɒ wārãda m̃a jara ðlðada jũma bl itea oya.-

¹⁶ Mañne Jacobora cãĩ ðaðada ðr̃m̃apeða nāwã cr̃ichasia: “Wārãda Ācõrēra nama ðla, baribɒɾɒ m̃a adua ðasia.” ¹⁷ Ne wayaðeba jarasia: “¡Nama bio minijĩchia ðla! Ācõrē dera nama ðla, idjaba bajãnaa wãbada o siða nama ðla.”

¹⁸ Nurēma diapedeða Jacobora pirãbaripeða borocau eroða mõgarara ðta nũmsia sēyãda ðmārēã. Mañ mõgara ðr̃ñ nedragada weasia Ācõrēra mama ðl bēřã. ¹⁹⁻²² Mama Jacoboba wārãneba nāwã jarasia:

-Ācõrēda m̃ ume wãibɒɾɒ, m̃ wãbɒɾɒma wagaibɒɾɒ, ne coi carea diaibɒɾɒ, cacuaðej̃barida diaibɒɾɒ, idjaba m̃ zezamaa waya jēða eneibɒɾɒ, m̃a idjidɾɒ ijã ðaya. Mañ carea nañ mõgara sēyã ðlðara Ācõrē de baya.-

Māwã dji mama ðl puru Luz abadara Jacoboba tr̃ ðlsia Betel.† Idjaba Jacoboba Ācõrēã jarasia:

-Bla m̃a die diabɒɾɒza m̃a blá aþa dia ðaya.-

* 28:4 Genesi 17:4-8. † 28:19-22 Hebreo beðeade Betel tr̃lba jara ðla “Ācõrē de.”

29

Jacobo idji djabadrōama jūēna

¹ Māwānacarea Jacobora nocōdaa wāsia. Wāne ĩmādau odjabariarebema ēberārā druade jūēne wāsia. ² Mama baido juebada uria corōdaa unusia. Mañ caita ovejada zocārā panasidaa. Mañ ovejara ādji djibarirā ũbea panā caita awara awara ĩnāũ duanasidaa. Djibarirāba mañ baidora ādji ovejaa jue diabadjidaa. Dji baido juebada uria ĩrā mōgara waiēlada cobasia. ³ Ewariza oveja jūma enepedaacarea dji oveja wagabadaba mañ mōgarara āyā ēlbadjidaa ādji ovejaa baido jue diadi carea. Jue diapedaacarea wayacusa mōgarara dji uria ĩrā coblbadjidaa. ⁴ Mañne Jacoboba dji oveja wagabadaa iwidisia:

-Djabarā, ĩbārāra sāmabema?-

Ādjia panusidaa:

-Daira Harañ puruēbema.-

⁵ Jacoboba iwidisia:

-ĩBārāba Naco warra Labaāra unubadaca?-

Ādjia panusidaa:

-Māē, daiba unubadaa.-

⁶ Jacoboba waya iwidisia:

-ĩIdjira bia ēlca?-

Ādjia panusidaa:

-Idjira bia ēla. Acłdua, jari urua dji cau Raquelda. Idji zeza ovejada pe enebłra.-

⁷ Mañne Jacoboba jarasia:

-Acładua, wadi āsa nūml bērā animarāra cāine edediē panla. Ovejara baido dobigađepeda waya pōājārā cobide ededadua.-

⁸ Ādjirāba panusidaa:

-Wadibida roya baido dobidaēā. Daiba jļābadaa jūmarāba ādji ovejara enenamārēā. Mañbełra mōgara baido juebada uria ĩrā cobłra āyā ēlbadaa ovejara baido dobigađi carea.-

⁹ Jacobo ādjirā ume beđea ēlde Raquelba idji zeza ovejara pe enesia. Idjira dji oveja wagabari basia. ¹⁰ Raquel zeza Labaāra Jacobo papa Rebeca ume dji djaba basia. Jacoboba Raquel, Labaā oveja sida unuside baido juebada uriamaa wāpeđa dji mōgara uria ĩrā cobłra āyā ēlsia. Āyā ēlpeđa idji djabadrōā Labaā ovejara baido dobigasia. ¹¹ Mañne Jacobora ēlsriđasia idji papa ēberārāma jūēna bērā. Mañ carea Raquel uridarrađe isōpeđa jīāsia. ¹² Mañbe Jacoboba jarasia:

-Māra bl zeza Labaā tēābeaa. Mā papa Rebecara bl apipia.-

Ara mañda Raquelera diguida pira wāsia idji zeza jarađe. ¹³ Labaāba mañ ũrīpeđa pira wāsia idji djabawērā warra Jacobo audiabariđe. Jacobo ēlmaa wāpeđa ojūē edapeđa uridarrađe isōsia. Mañbe diguida edesia. Diguida jūēnapeda Jacoboba Labaā idji sāwānanebemada jūma nēblrsia. ¹⁴ Mañne Labaāba Jacoboa jarasia:

-Wārāda blra mļ ēberārā.-

Māwānacarea Jacobora Labaā ume jeđeco aba besia.

Jacoboba Labaā caurā edađa

¹⁵ Jeđeco aba bađacarea Labaāba Jacoboa jarasia:

-Blra mļ tēābeamīna mļ itea bari trajaiē ēla. Mā jaradua jūmasāwā diaida ēlba bl trajubari.-

¹⁶ Labaāba cauda umé erobasia. Dji nabema trłda Lea basia. Raquelera dji tēābema basia. ¹⁷ Leara mācua quīrāwārēāē basia.* Baribłra Raquelera bio quīrāwārēā basia.

¹⁸ Mañne Jacoboba Raquelda bio quīrā basia. Mañ carea Labaā jarasia:

-Bl cau tēābema Raquel edai carea māra siete poa bl itea bari traja ũaya.-

* 29:17 Leara mācua quīrāwārēāē basia. Hebreo beđeade ēl ēla: "Lea daura ēlāē basia." Baribłra mañba jara ēlra ebuda ēlēā.

¹⁹ Mañne Labaľba panusia:

–Biara ɓla mľ caura ɓla diaida dewara ẽberãa diai cãyãbara. Mãẽteara mľ itea bari traja ɓedua.–

²⁰ Ara maľda Jacobora Raquel edai carea Labaľ itea siete poa bari trajasia. Jacoboba Raquelera bio quĩrĩã ɓa ɓẽrã idjimaarã maľ siete poara dãrãẽ basía.

²¹ Siete poa baɗacarea Jacoboba Labaľa jarasia:

–Dadjia ɓarpeɗaɗa ewarira jũẽna ɓẽrã ɓa caura diadua mľ quima bamãrẽã.–

²² Ara maľda Labaľba mamabemarãra jũma trľbigasia dji cau quima edabɓɓa ɓas-riɗada oi carea. ²³⁻²⁴ Baribɓɓa diamasi maľ ɓasriɗa o panasidãde Labaľba idji cau nabema Leada Jacoboa diasia. Idjaba idji nezocawẽrã Zilpa abadada Leaa diasia nezoca bara ɓamãrẽã. Mañne Jacoboba Leada mãwã ɓaɗa adua ɓasia, diamasi nũmɓ ɓẽrã. Ara maľda Jacobora Lea ume cãisia. ²⁵ Nurẽma Jacoboba unusia Leadrɓ idji cɓɗaɗe ɓaɗa. Maľ carea Labaľmaa wãpeɗa jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã ɓla mľra jãwã osi? ¿Mľra Raquel carea ɓa itea bari trajaẽ basica? ¿Cãrẽ cãrẽã mľra cũrũgasi?–

²⁶ Mañne Labaľba panusia:

–Nama dai druade dji nabemadrɓ na quima diabadaa. ²⁷ Lea edabɓɓa ɓasriɗara domia aɓa odua. Mãwãnacarea mľa dewarabema siɗa diaya baribɓɓa ɓara wayacusa siete poa idji carea mľ itea bari trajaida ɓla.–

²⁸ Jacoboba bia ɓaɗa asia. Maľ ɓẽrã ɓasriɗara domia aɓa osia. Maľbe Labaľba idji cau Raquelera Jacoboa diasia dji quima bamãrẽã. ²⁹ Labaľba idji nezocawẽrã Bilha abadada idji cau Raquelea diasia nezoca bara ɓamãrẽã. ³⁰ Ara maľda Jacobora Raquel ume cãisia idjaba idjira Lea cãyãbara quĩrĩãra erobesia. Maľbe Jacobora wadi siete poa bari traja ɓesia Labaľ itea.

Jacoboba warrarã ununa

³¹ Mañne Ācõrẽba unusia Jacoboba Leara quĩrĩãẽ ɓaɗa. Maľ carea Ācõrẽba Leaa warrarãda diasia, baribɓɓa Raquelera warra toca basía. ³² Leara ɓiogoa ɓepeɗa umaquĩrã warrada tosia. Mañne crĩchasia: “Mľ mĩga ɓara Ācõrẽba acɓsia. Iɗibɓɓa mľ quimaba mľra biara quĩrĩãya.” Mãwã dji warrara trľ ɓasia Rubeľ.†

³³ Leara wayacusa ɓiogoa ɓepeɗa umaquĩrã warrada tosia. Mañne crĩchasia: “Ācõrẽba mľa naľ warra siɗa diasia mľ quimaba mľ quĩrĩãẽ ɓa ũrĩna ɓẽrã.” Mãwã dji warrara trľ ɓasia Simeoľ.‡

³⁴ Wayacusa ɓiogoa ɓepeɗa umaquĩrã warrada tosia. Mañne crĩchasia: “Iɗibɓɓa mľ quimara mľ ume aɓaa ɓaya, mľa idji warrada ũbea tobɓɓa ɓẽrã.” Mãwã dji warrara trľ ɓasia Levi.§

³⁵ Wayacusa ɓiogoa ɓepeɗa umaquĩrã warrada tosia. Mañne crĩchasia: “Nañne mľa Ācõrẽa bia ɓedeaya.” Mãwã dji warrara trľ ɓasia Juda.*

Maľare Leara dãrãsia warra toẽ ɓaɗa.

30

¹ Raquelera warra toca ɓẽrã idji djabawẽrã Lea ume soɗe biẽ ɓesia. Maľ carea Raquelba Jacoboa jarasia:

–Mľra warra quĩrĩã ɓla. Warrada unuẽbɓɓa, biara ɓla mľra ɓeuida.–

² Maľ carea Jacobora Raquel ume quĩrũpeɗa jarasia:

–¿Mãwãra mľda Ācõrẽca? Idjiabɓɓa ɓara warra idu unubiẽ ɓla.–

³ Maľbe Raquelba jarasia:

–Mľ nezocawẽrã Bilhada ɓla. Idji ume cãĩdua. Idjia warrada toibɓɓa, maľ warrara mľre ɓaya. Mãwã mľra Bilhaɗeba warra erobaya.–

† 29:32 Hebreo ɓedeade Rubeľ trľba jara ɓla: “Acɓdua warrada jãwã quiru.” ‡ 29:33 Hebreo ɓedeade Simeoľ trľba jara ɓla: “Ūrĩna.” § 29:34 Hebreo ɓedeade Levi trľba jara ɓla: “Ābaa ɓaɗa.” * 29:35 Hebreo ɓedeade Juda trľba jara ɓla: “Bia ɓedeaida.”

⁴ Ara mañda Raquelba idji nezocawērã Bilhara Jacoboa quima quĩrãca diasia. Mañbe Jacobora Bilha ume cãisia. ⁵ Bilhara ðiogoa ðepeða umaquĩrã warrada tosia. ⁶ Mañne Raquelba jarasia: “Mãa iwidiðara Ācõrẽba ũrĩa. Idjia mĩa warra diaðaba cawabi ðla mĩa jipa osida.” Mãwã dji warrara trã ðasia Dañ.*

⁷ Mãwãnacarea Raquel nezocawērã Bilhara wayacusa ðiogoa ðepeða umaquĩrã warrada Jacoboa to diasia. ⁸ Raquelba jarasia: “Mã djabawērã ume bio djõ ðlde mĩa poyasia.” Mãwã dji warrara trã ðasia Neptali.†

⁹ Mañ ewaride Leaba crĩchasia waa warrara toẽda. Mañ carea idji nezocawērã Zilpada Jacoboa quima quĩrãca diasia. ¹⁰ Mãwã Zilpaba umaquĩrã warrada Jacoboa to diasia.

¹¹ Mañne Leaba jarasia: “Mãra boro biasia.” Mãwã dji warrara trã ðasia Ga.‡

¹² Mãwãnacarea Lea nezocawērã Zilpaba wayacusa umaquĩrã warrada Jacoboa to diasia. ¹³ Mañne Leaba jarasia: “Mãra bio ðasriða ðla. Iðibara wērãrãba jaradia mĩara ðasriða ðlde.” Mãwã dji warrara trã ðasia Aser.§

¹⁴ Trigo ewabada ewaride Jacobo warra iwina Rubeãra trigo uðamaa wãsia. Mama unusia mandragojõda.* Mañra Rubeãba ða edapeða idji papa Lea itea edesia. Lea djabawērã Raquelba mañ unupeða Leaa jarasia:

–Mã quĩrã djuburia ða warraba mandragojõ enenanebemada mĩa diadua.–

¹⁵ Mañne Leaba jarasia:

–¿Ya bia ðlẽca ðla mã quima jãrĩnada? Mañ awara ¿ðla mã warra mandragojõ siða jãrĩca?–

Raquelba panusia:

–ða warra mandragojõda mĩa diasira nane diamasi Jacobora ða ume cãiya.–

Raquelba jaradara Leaba bia ũrĩa. ¹⁶ Mañ bẽrã Jacobo quewara idji eñũneba jũẽbãrãde Leara idji audiabaride wãsia. Mañbe jarasia:

–Nane diamasi ðara mã ume cãiya mã warra mandragojõra Raquelea diaðabari.–

Mañ diamasi Jacobora idji ume cãisia. ¹⁷ Leaba iwidiðara Ācõrẽba ũrĩa. Mãwã Leara waya ðiogoa ðepeða umaquĩrã warrada tosia. Mañ warrara idjia juesuma toða basia.

¹⁸ Mañne Leaba jarasia: “Mã nezocawērãda mã quimaa diaðabari Ācõrẽba mĩa nebiada diasia.” Mãwã dji warrara trã ðasia Isacar.†

¹⁹ Mãwãnacarea Leara wayacusa ðiogoa ðepeða umaquĩrã warrada Jacoboa to diasia. Mañ warrara idjia sei toða basia. ²⁰ Leaba jarasia: “Ācõrẽba mĩa nebiada diasia. Mĩa sei umaquĩrã warra toða bẽrã mã quimaba mãra bia unuya.” Mãwã dji warrara trã ðasia Zabuloã.‡

²¹ Mãwãnacarea wērãcauda tosia. Idjira trã ðasia Dina.

²² Mañne Ācõrẽba Raquelera quĩrãdoae ðasia. Raquelba iwidiðara idjia ũrĩna bẽrã warrada idu unubisia. ²³ Mañ warra toside Raquelba jarasia: “Mã warra toca carea pera ðadara Ācõrẽba ayã ðasia. ²⁴ Mĩa quĩrã ðla Ācõrẽba warrada dewara diada.” Mãwã dji warrara trã ðasia Jose.§

Jacobo Laba ða ume dji cĩrũgapedada

²⁵ Jose toðacarea ewari aða Jacoboba dji zãwãrẽ Labaãa nãwã jarasia:

–Mãra mã druadaa idu wãbidua. ²⁶ Mã quimarãda, mã warrarã siða idu edebidua. Mã quimarã carea ða itea bari traja ðasia. Mã bẽrã mãra idu wãbidua. ða cawa ðla mãra ða itea bio trajasida.–

* 30:6 Hebreo bedeaðe Dañ trãba jara ðla: “Cawabisia jipa oðada.” † 30:8 Hebreo bedeaðe Neptali trãba jara ðla: “Djõ ðl.” ‡ 30:11 Hebreo bedeaðe Ga trãba jara ðla: “Boro biasia.” § 30:13 Hebreo bedeaðe Aser trãba jara ðla: “ðasriða ðl.” * 30:14 Mã druade crĩchabadjidaa wērãba mandragojõda jõibãra warra toida. † 30:18 Hebreo bedeaðe Isacar trãba jara ðla: “Ne oðabari nebia diai.” ‡ 30:20 Hebreo bedeaðe Zabuloã trãba jara ðla “nebia diaða” idjaba “bia unui.” § 30:24 Hebreo bedeaðe Jose trãba jara ðla “ayã ðaya” idjaba “dewara diaya.”

²⁷ Baribɫɾɫ Labaɫba jarasia:

–Mɫ quĩrɫ dɟuburia mɫ ume ʔedua. Mɫa quĩrɫcuíta aɫ ʔɫdeba cawa ʔɫa Ācōrēba mɫra bɫdeba careba ʔɫda.* ²⁸ Mɫa jaradua bɫ traja ʔɫbari jūmasāwā quĩrɫ ʔɫda. Ara maɫ quĩrɫca mɫa diaya.–

²⁹ Jacoboba jarasia:

–Bɫa cawa ʔɫa mɫra bɫ itea sāwā bia traja ʔɫda idɟaba bɫ animarā quedeara sāwā panɫa. ³⁰ Mɫ zei naēna bɫa zocārāēbe erobasia. Baribɫɾɫ mɫ jūēnacarea zocārā yōsia Ācōrēba bɫra careba ʔɫ bērā. Idiba ɫtaa mɫra mɫdɟi warrarā itea traja quĩrɫ ʔɫa.–

³¹⁻³² Maɫne Labaɫba iwidiisia:

–ʔBɫ waya nama traja ʔei carea paratada jūmasāwā iwidi ʔɫ?–

Jacoboba panusia:

–Mɫa paratara iwidié ʔɫa. Mɫa bɫ ovejara wayacusa waga ʔeya mɫa jarabɫɾɫda j̄j̄ibɫɾɫ: nane mɫra bɫ ovejamaa, chiwatuma a bida wāpeɫa dɟi gorogoroa quedeada, dɟi bagabaga quedeada, oveja zaque pāima quedea sida awara ʔɫya.† Jūma māwā ʔeara mɫa edaya nama traja ʔei carea. ³³ Mɫ animarā bɫa aɫde zebɫɾde aʔabe chiwatu bagabaga ʔeada, gorogoroa ʔeada, idɟaba oveja pāima ʔeada unuibɫɾɫ cawaya mɫa ariɫe o ʔɫda. Baribɫɾɫ māwā ʔeaéda mɫ animarā tāēna unuibɫɾɫ, ebuɫa ʔaya mɫa bɫreda drɫasida.–

³⁴ Labaɫba jarasia:

–Bia ʔɫa, odua bɫa jara ʔɫ quĩrɫca.–

³⁵ Baribɫɾɫ ara maɫ ewariɫe Jacoboba oveja, chiwatu sida awara ʔɫde wāi naēna Labaɫba chiwatu dɟi umaquĩrɫ bagabaga ʔeara, gorogoroa ʔeara, chiwatu wērārā bagabaga ʔeara, j̄j̄j̄j̄iā ʔeara, toɫotoɫo ʔeara idɟaba oveja pāima ʔea sida chupea āyā ʔesia. Maɫgɫ animarāra Jacoboba edaida ʔadamina Labaɫba idɟi warrarā diasia ara idɟi itea wagadamārēā. ³⁶ Maɫbe āɫjirāba Jacobo ʔɫmaɫba āyā ewari ūbea edesidaa. Maɫne Jacoboba waabema animarā idɟia edaié ʔɫda arima waga ʔesia.

³⁷ Maɫbe Jacoboba animarā idɟi itea edai carea nāwā osia: bacuru jɫwate onoad a ʔɫá tu edasia. Álamoda, almendroda, castaño sida ʔɫá tu edasia. Maɫra erruerrua joɫacuasía. ³⁸ Maɫbe bacuru erruerrua joɫacuadara dɟi animarā baido dobadama ʔɫcuasía. Mama animarāra warra obadɟidaa. ³⁹ Āɫɟia maɫ bacuru quĩrɫpita warra osidara, bagabaga, j̄j̄j̄j̄iā ʔea sida tocuabadɟidaa. ⁴⁰ Maɫgɫ animarā quedeara Jacoboba awara ʔɫ wāsía. Maɫ awara oveja warra o panɫne Jacoboba dɟi oveja wērāa Labaɫ animarā patrúpatrua ʔeada, pāima ʔea sida aɫbibadɟia. Maɫ ovejaba patrúpatrua quedeada, pāima ʔea sida tosid a bērā Jacoboba awara ʔɫ wāsía ara idɟi itea. Labaɫ animarā ume ābaa ʔɫé basía.

⁴¹ Maɫ awara animarā boregueara ʔeara warra obɫdaza Jacoboba bacuru joɫacuadara āɫɟi baido dobadama ʔɫbadɟia maɫ bacuru ununamārēā. Māwā dɟi boreguea ʔeaba patrúpatrua ʔeada, bagabaga ʔeada j̄j̄j̄j̄iā ʔea sida tocuabadɟidaa. ⁴² Baribɫɾɫ animarā caya quedea mamaa zebɫde Jacoboba bacurura ʔɫca basía. Maɫ bērā animarā caya quedeara Labaɫ itea ʔesia, baribɫɾɫ dɟi boreguea ʔeara Jacobo itea ʔesia. ⁴³ Māwā Jacobora ne barasia. Ovejada, chiwatuda, nezoca umaquĩrɫda, nezoca wērāda, cameyoda, burro sida zocārā erobesia.

31

Jacobo idɟi druadāa mĩrū wāna

¹ Maɫ ewariɫe Labaɫ warrarāba Jacoboda nāwā bié jara panasidaa:

–Jacoboba jūma dai zezadeda edapeɫa bio ne bara ʔesia.–

Māwā jara panɫda Jacoboba cawasia. ² Maɫ awara unubadɟia Labaɫra idɟi ume naārā bia ʔada quĩrɫca ʔɫéda. ³ Māwā ʔɫde Ācōrēba Jacobo jarasia:

–Wādua bɫ dɟibarirā druadāa, bɫ ēberārāmaa. Mɫra bɫ ume ʔaya.–

* 30:27 Quĩrɫcuíta aɫ ʔɫdeba. Hebreo beɫeade maɫba idɟaba jara ʔɫa “ɫauɫbaribɫɾɫde.”

† 30:31-32 Hebreo beɫeade maɫ versículora ebuɫa ʔɫéa.

⁴ Mañbe Jacoboba idji quimarã Raquelda, Lea sida trãbisida idji oveja eroḅlmaa zedamãrẽã. ⁵ ãdji jũepedãdacarea Jacoboba jarasia:

–Mãa unu ḅla bãrã zezara mñ ume naãrã ḅada quĩrãca ḅlẽda, baribɾɾɾ mñ zezaba ãjã ḅɿ ãcõrẽda mñ ume ḅla. ⁶ Bãrãba cawa panla mñra bãrã zeza itea bio trajasida. ⁷ Baribɾɾɾ idjia mñra cũrũgabadjia. Mñã edaida ḅara idjia ḅarima zocãrã quĩrã awara obadjia. Wãrãda idjia mñ ume biẽ o quĩrã ḅasia. Baribɾɾɾ ãcõrẽba idu mãwã obiẽ basía. ⁸ Labaãba mñ traja ḅbari jũma dji animarã gorogoroa ḅeada edaida ḅlaḅa aside mamaḅba ãtaa jũma ovejaba gorogoroa tobadjidaa. Idjaba dji patruratruea ḅeada mñã edaida ḅlaḅa aside mamaḅba ãtaa jũma ovejaba patruratruea tobadjidaa. ⁹ Mãwã ãcõrẽba bãrã zeza animarãra jãrĩsia mñã diai carea.

¹⁰ Mañ ewaride animarã dji wẽrãrã põnõ beaside mñã cãimocarasia. Mañ cãimocarade mñã unusia animarãra warra o ḅeada. Dji umaquĩrãra ãcɾɾɾ gorogoroa ḅeasia, ãcɾɾɾ patruratruea ḅeasia, idjaba ãcɾɾɾ bagabaga ḅeasia. ¹¹ Mãwã ḅlẽde ãcõrẽba mñra trãsia:* “¡Jacobo!” Mñã panusia: “Nama ḅla.” ¹²⁻¹³ Mañne idjia jarasia: “Mñra ḅla Betelde ununa ãcõrẽa.† Mañ Betelde ḅla mõgara ãrã nedraga weadama ḅla wãrãneba jarasia mñã ḅlãdã wagaibɾɾɾ, ḅla mñdrɿ ãjã ḅaida. Bio acɾdua animarãra warra o ḅeada. Dji umaquĩrãra jũma gorogoroa ḅeaa, patruratruea ḅeaa, idjaba bagabaga ḅeaa. Mãwã mñã ḅra careba ḅla Labaãba ḅra biẽ o ḅla bẽrã. Jãñbe piradrãpedã namaḅba ḅl toḅa druadãã wãdua.”–

¹⁴ Mañne Raquelba Lea biḅa jarasidaa:

–Dai zezaba eroḅldebemada daia ni cãrẽ sida diaẽa. ¹⁵ ãtebɾɾɾ dairã druã ãñbema quĩrãca osia. Idjia dairã nẽdobuesia. Mañ awara dai nẽdobuedabari edadãra jũma cobuesia. ¹⁶ Baribɾɾɾ ãcõrẽba dai zezadãra jãrĩsia. Mañgɾa wãrãda dadjideã idjaba dadji warrãrãnea. Mañ carea jũma ãcõrẽba ḅla jara ḅl quĩrãca odua.–

¹⁷⁻¹⁹ Mañ ewaride Labaãra idji oveja cara tɿ ḅlãdã tɿmɿ ḅasia. Mañmisa Raquelera chupea idji zeza dede edã wãpedã dji zeza jɿwaba oḅa ãcõrẽda drɿasia. Mañbe Jacoboba idji warrãrãra, idji quimarã sida cameyo ãrã chũmɿasia. Ara mãdã Canaañ druadãã wãsia idji zeza Isamaa. Jũma idjia Padan-Arañ druadã edadãra edesia. Dji animarã sida jɿre edesia. ²⁰ Jacoboba idji wãinebemada Labaãra jaraẽ basía. Mãwã Jacoboba arameo Labaãra cũrũgasia. ²¹ Jacobora jũma idjia eroḅl bara mĩrũ wãsia. Wãbɾɾɾde Euprate do quĩrãrã chãsia. Mañbe Gala eyaĩda ḅl druadãã wãsia.

Labaãba Jacobo ãpẽna

²² Ewari ãbeã baḅacarea Labaãba cawasia Jacobora mĩrũ wãsida. ²³ Mañ bẽrã Labaãba idji ãberãrã edapedã Jacobo caĩdu ãpẽ wãsia. Siete ewari ãpẽ wãbɾɾɾde Labaãba Jacobora tɿmɿba unusia Gala eyaĩda ḅl druadã. ²⁴⁻²⁵ Mañne Labaãra idji ãberãrã sida ota cãĩsidaa. Mañ diamasi ãcõrẽba arameo Labaãra cãimocarade nãwã jarasia: “¡Labaã, ãrĩdua! ¡Jacobo ume quĩrũ beḅearãdua!”

Nurẽma Labaãra idji ãberãrã ume Gala druadã Jacobo ḅlãma jũẽnapedã ãdji wua dera ocuasidaa. ²⁶ Mañbe Labaãba Jacobo jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã ḅla mñra cũrũgasi? ḅla mñ caurãra namaa enesia djõbadarãba ãdjia poyapedãdãra jida edebada quĩrãca. ¿Cãrẽ cãrẽã jãwã osi? ²⁷ ḅl wãira mñã jaraẽ basía. ¿Cãrẽ cãrẽã jãwã chupea wãsi? ḅla jaraḅabara mñã ḅsriḅa ewarida ocasia. Trããbiba, tõnõãba, arpa biḅa ḅsriḅada ocasidaa. ²⁸ Mañ awara ḅla mñ wiuzaquerãra, mñ caurã sida idu isõbiẽ basía. Crĩcha neẽ ḅl quĩrãca ḅla osia. ²⁹ Mñã bãrãra poya biẽ oida ḅla. Mãwãmĩna idi diamasi ḅl zeza ume ḅl ãcõrẽba mñã jarasia: “¡Jacobo ume quĩrũ beḅearãdua!” ³⁰ ḅra waya ḅl zezamaa wã quĩrã ḅlḅɾɾɾ, bia ḅla. Baribɾɾɾ ¿cãrẽ cãrẽã ḅla mñ jɿwaba oḅa ãcõrẽra drɿasi?–

³¹ Jacoboba panusia:

* 31:11 ãcõrẽ. Hebreo beḅeade ḅɿ ḅla: “ãcõrẽ nezoca bajãnebema.” † 31:12-13 Genesi 28:18-22.

–Mā wāira jaraé basía blda waya ɛl bēřā. Mā crīchasia bla bl caurāda jāřīda. ³² Mā bla jlwaba oda ācōrēra drlaé basía. Baridua nama ɛlba eroɛlɛlɛl, beuida ɛla. Jūmarā quīrāpita jrlɛdua mā bɛreda eroɛl cawaya. Mā eroɛlɛlɛl, edadua.–

Jacoboba adua ɛasia Labaļ jlwaba oda ācōrēra Raquelba drla eroɛlɛlɛl.

³³ Ara maļda Labaļba Jacobo wua dede eða jrlɛde wāsia. Maļare nezocawērārā wua dede eða jrlɛde wāsia. Lea wua dede biða jrlɛde wāsia. Māwāmīna idji jlwaba oda ācōrēra unué basía. Maļ bēřā Lea wua dede eða ēdrɛpeða Raquel wua dede wāsia. ³⁴ Baribɛlɛl eða wāi naēna Labaļ jlwaba oda ācōrēra Raquelba cameyo ĩrl chūmebada edrecare mērāsia. Maļbe maļgɛ ĩrl chūmesia. Labaļba jūma dji dejāne jrlɛdamīna unué basía. ³⁵ Maļne Raquelba jarasia:

–Zeza, quīrūrādua māra bl quīrāpita poya piradré bēřā. Māra jedeco unu ɛla.–

Labaļba idji jlwaba oda ācōrēra unué ɛdamīna wađi jrlɛ ɛasia. ³⁶ Maļ carea Jacobora quīrūpeða jarasia:

–ĶCārē cadjiruada oda bēřā bla māra jācua ēpē ɛl? ³⁷ Bla mā netatara aɛɛda jūma ware acɛsia. Dai dede Ķɛreda unusica? Mā drɛɛɛda unusibɛlɛl, jūmarā eɛɛda acɛbidua. Māwā āđjirāba poya cawa jarađia dadji uméɛbemarā caida jipa ɛlɛda.

³⁸ Māra veinte poa bl itea traja ɛasia. Maļne bl ovejara, bl chiwatu siða warra ɛradɛgɛɛɛda basía. Mā bl oveja umaquīrāda coida ɛdamīna ni aɛa biða coé basía. ³⁹ Animarā cadɛlaba bl animarāda beasira, mā maļ animarā beɛɛɛda blmaa edeca basía cawabi carea. Āteɛlɛl maļbari ara młdji animarāneɛɛɛda bla aɛa diabadjia. Maļ awara āsa wa diamasi biða bl animarāda drɛasiđara bla maļbari młreda jēda diabadjia.† ⁴⁰ Āsa māra beseaba bia mīga ɛabadjia. Diamasi jīsuaba mīga ɛl bēřā poya cāiɛa basía.

⁴¹ Veinte poa māra bl diguiða ɛasia. Bl cau umé panɛ carea māra catorce poa bl itea bari trajasia. Bl animarā carea māra sei poa bari trajasia, baribɛlɛl mā edaida ɛlra bla ɛarima zocārā quīrā awara obadjia. ⁴² Abrahaļ Ācōrēda, mā zeza Isaba waya ɛl Ācōrēda mā ume ɛadaéɛbara, bla māra ne neé wāɛɛɛɛɛɛ. Baribɛlɛl Ācōrēba mā bia mīga ɛlra, mā bio traja ɛl siða unusia. Maļ carea idi diamasi idjia blra quēāsia.–

Labaļba Jacobo ume beɛɛda ɛlɛda

⁴³ Maļ ūrīpeða Labaļba Jacoboa jarasia:

–Naļ wērārāda mā caurā, naļ warrarāda mā wiuzaquerā, za ɛea ovejara młrea. Za bla unu ɛlra jūma młrea. Māwāmīna mā caurā, āđjia topeɛɛda warrarā siða Ķmā sāwā oi?§ ⁴⁴ Jāłbe dĵōna amaaba dadjia beɛɛɛda ɛlɛia. Dadji umérāba mōgarada boromea buɛia dadjia beɛɛda ɛlpeɛɛɛɛda quīrāneɛa panani carea.–

Jacoboba māra bia ɛlɛda asia. ⁴⁵ Maļ carea mōgara waiɛlɛda edapeða ĩta nūmɛsia. ⁴⁶ Maļbe Jacoboba idji ēberārā jarasia:

–Naļ mōgara jīgabe mōgarada boromea buɛɛɛɛɛɛ.–

Ara maļda jūmarāba mōgarara ābaa boromea buɛsiđaa. Maļbe maļ mōgara boromea buɛ nūmɛma ne cosiđaa. ⁴⁷⁻⁴⁸ Labaļba jarasia:

–Idi naļ mōgara boromea buɛ nūmɛba cawabi ɛla dadjira beɛɛda ɛlɛsiđada.–

Labaļba mōgara boromea buɛ nūmɛra idji beɛɛɛɛ trł ɛɛsia Jegar Sahaduta. Jacoboba idji beɛɛɛɛ trł ɛɛsia Gala.*

⁴⁹⁻⁵⁰ Labaļba idjaba jarasia:

–Dadjira awara wāɛɛɛɛɛɛ Ācōrēba dadji umena acɛ ɛaya. Bla mā caurāda bié oibɛlɛl wa mā caurā awara dewara wērāda edaibɛlɛl, ēberā naļ beɛɛda ɛlpeɛɛɛɛ ūrīnada arima ɛlɛmīna Ācōrēba acɛ ɛaya.–

† 31:39 Dji wagabariba adua ɛlɛde animarāra beuibɛlɛl wa aɛalɛba drɛɛɛɛɛɛɛɛ, idjia djibarā maļ animarā cacuabari diaié ɛasia. Exodo 22:10-13. § 31:43 ĶMā sāwā oi? Ācɛɛɛɛɛɛ Labaļba iwiđi ɛla: “Mā Ķcārē cārēā bié ocasi?” * 31:47-48 Jegar Sahaduta trłba, Gala trł biða jara panɛ: “Beɛɛda ɛlpeɛɛɛɛɛɛɛɛɛ boromea.”

Māwā mōgara boromea bue nūmlra idjaba trl̄ ɛlsia Mizpa.†

⁵¹ Idjaba Labaɓba Jacoboa jarasia:

–Acɓɓa za boromea nūml mōgarada, za mōgara lta nūml siɗa. Mla maɓra dadji ɛsi ɛɓbisia. ⁵² Naɓ mōgarara sɛyāda ɓaya. Naɓ mōgara auɗu ɓra ml̄ ume djōne zecara ɓla idjaba ml̄ siɗa ɓl̄ ume djōne wācara ɓla. ⁵³ Dadjidebema aɓaɓda naɓ mōgara auɗu djōne wāibɓɓɓ, Ācōrē ɓl̄ zezadrōā Abrahaɓ ume ɓaɗa idjaba ml̄ zezadrōā Naco ume ɓaɗaba cawa oya.‡ ¿Bia ɓɓca?–

Maɓne Jacoboba idji zeza Isaba waya ɓl̄ Ācōrē quírāpita Labaɓa wārāneba jarasia “bia ɓla.” ⁵⁴ Māwāpeɗa Jacoboba Gala eyaɗe animarāda Ācōrēa babue diasia. Maɓbe ɛberārara trl̄sia ne coɗamārēā. Ne coɗapeɗa maɓ eyaɗe cāisidaa.

⁵⁵ Nurēma diapeɗeɗa Labaɓra piradrɓpeɗa dji wiuzaquerā, dji caurā siɗa isōsia. Māwāpeɗa ādjia bia wānadaɗa apeɗa idji druadaa jēda wāsia.

32

Jacoboba Esaú wayaɗa

¹ Mamaɓba Jacobora nocɗaa wāsia. Wāɓɓɓɓe Ācōrē nezocarā bajānebemada idjimaa zesidaa. ² Maɓɓɓrā unubɓɓɓe Jacoboba jarasia: “Ācōrē sordaorāda nama duanla.” Maɓ carea mama trl̄ ɛlsia Mahanaiɓ.*

³ Mamaɓba Jacoboba idji nezocarāda Seír druadaa diabuesia idji djaba Esaúmaa. Seír druara idjaba Edoɓ abadaa. ⁴ Idji nezocarā diabuei naēna Jacoboba jarasia:

–Ml̄ djaba Esaúa nāwā jaraɗe wānada: “Dai boro, ɓl̄ nezoca Jacoboba nāwā jarabisia: ml̄ wāna ewarideba lta ml̄ra dadji djabadrōā Labaɓma ɓasia. ⁵ Mla pacada, burroda, ovejada, nezoca umaquírārāda, nezoca wērārā siɗa eroɓla. Mla naɓ beɗeara diabueɓɓ ml̄ quírā djuburia ɓra ml̄ ume bia ɓamārēā.”–

Māwā jarapeɗa idji nezocarāra diabuesia. ⁶ Dji nezocarā Jacobomaa jēda zedapeɗa nāwā jarasidaa:

–Dairāra ɓl̄ djaba Esaúmaa wānapeɗa ɓl̄ beɗeara jarasidaa. Ara nawena idjira ɓmma zebɓɓa. Maɓ awara idji ume ɛberārāda cuatrociento zebɓɓa.–

⁷ Maɓ ūrɓɓɓe Jacobora bio ne wayasia. Maɓba cawa crīchaé basia. Maɓ bēra idji ɛberārāda ɛsadra awara ɓasia. Idji ovejada, pacada, cameyo siɗa ara maɓ quírāca osia.

⁸ Nāwā crīcha ɓasia: “Esaúda zepɗa aɓabemada uraibɓɓ, waabemada ɛdrɓɓia.” ⁹ Maɓbe Jacoboba Ācōrēa iwidisia:

–Ml̄ zezadrōā Abrahaɓ Ācōrē, ml̄ zeza Isa Ācōrē, ml̄ Boro, ɓla ml̄a jarasia: “Wādua ɓl̄ djibarirā druadaa. Mla ɓra ne jūmane carebaya.” ¹⁰ Ml̄ra ɛberā biaé bēra ɓla ml̄ra quírā djuburiaié ɓla. Baribɓɓ ɓla ml̄ra wārāda careba ɓla. Labaɓmaa wāi carea naɓ Jordaɓ do chāsɓde ml̄ jɓwade aɓabe bacuruda eroɓasia. Baribɓɓ idira mla ɛberārāra zocārā pe eroɓl̄ bēra दौरa puru umé paɓl̄ quírāca paɓla. ¹¹⁻¹² Mla waya ɓla ml̄ djaba Esaúra zepɗa ml̄da, ml̄ wērārāda, ml̄ warrarā siɗa quenaida. ɓla jarasia ml̄ra ne jūmane careba ɓaɗa idjaba ml̄ warrarāra zocārā yōni bēra pusa íbɓ quírāca poya juachadaɗa baida. Wārāda māwā ɓaibɓɓ, ml̄ quírā djuburia ml̄ra ɛdrɓ edadua ml̄ djaba Esaú jɓwadebemada.–

¹³ Maɓ diamasi Jacobora mama cāisia. Nurēma idjia animarā eroɓɓeɓemada jɓɓ pesia idji djaba Esaúa diai carea: ¹⁴ chiwatu wērāda dosciento, dji umaquírāda veinte, oveja wērāda dosciento, dji umaquírāda veinte, ¹⁵ cameyo wērā warra bara ɓeada treinta,

† 31:49-50 Hebreo beɗeade Mizpa trl̄ba jara ɓla “acɓbari.” ‡ 31:53 Ācōrē ɓl̄ zezadrōā Abrahaɓ ume ɓaɗa idjaba ml̄ zezadrōā Naco ume ɓaɗaba cawa oya. Maɓ beɗeara idjaba nāwā traducida ɓla: “Ācōrē ɓl̄ zezadrōā Abrahaɓ ume ɓaɗaba, ml̄ zezadrōā Naco ume ɓaɗa biɗa cawa oɗia.” * 32:2 Hebreo beɗeade Mahanaiɓ trl̄ba jara ɓla “puru umé.” Jacoboba māwā trl̄ ɛlsia idji ɛberārāra, Ācōrē sordaorā siɗa mama paɓl̄ bēra. Idjaba māwā trl̄ ɛlsia mama idji ɛberārāra ɛsadra awara ɓaɗa bēra. Maɓnebemada ɓl̄ ɓla versículo 7-10ɗe.

paca wērāda cuarenta, dji umaquĩrāda die, burro wērāda veinte, idjaba dji umaquĩrāda die. ¹⁶ Māwā opeḁa mañ animarāra idji nezocarāa diasia. Mañne ādjía jarasia:

–Bārāra mñ na wānadua. Chiwatura, ovejara, cameyora, paca siḁa awara awara pe edeḁadua.–

¹⁷ Mañbe dji nocoare wābɿɿɿ nezocaa jarasia:

–Mñ djaba Esaúba bɿ unubɿɿɿe bía nāwā iwíḁisicada: “¿Bɿra cai nezoca, sāmaa wā, nañ animarā edebɿɿɿa caide?” ¹⁸ Māwā iwíḁisira nāwā panudua: “Mñ boro Esaú, nañgɿra bɿ nezoca Jacoboba bɿ itea diabuebɿɿɿa. Idjira dai caieḁu zebɿɿɿa.”–

¹⁹ Jacoboba waabema nezoca dji animarā edebɿɿɿarāa jarasia:

–Esaú unubɿɿɿe aḁarida jaraḁadua. ²⁰ Mañ awara jaraḁadua: “Bɿ nezoca Jacobora dairā caieḁu zebɿɿɿa.”–

Jacoboba crīchasia: “Mñā jāwā diabuebɿɿɿeḁba Esaú quĩrūbira tumabiya. Mañbe dji unubɿɿɿe āĩbērā idjia mñra bia edaisicada.” ²¹ Māwā Jacoboba Esaúa diaira na diabuesia baribɿɿɿ mañ diamasi waḁi arima cāisia.

Jacobo bajānebema ume djōna

²² Ara mañ diamasi Jacobora piradrɿpeḁa idji quima umena, idji nezocawērā umena, idji once warrarā siḁa Jabó do ĩchitade chābigasia. ²³ Ādjirā chābigapeḁa jūma idjia eroḁɿ siḁa chābisia. ²⁴ Māwā Jacobora iduḁa ḁesia. Mañne ēberāda idji ume djōsia aḁa ĩmāḁau odjabɿɿɿeḁa. ²⁵ Djō panɿne mañ ēberāḁa cawasia Jacobora royaéḁa. Mañ bēḁa Jacobo chīdeḁe chīsia. Mañba Jacobo chīdera āñ dogosia. ²⁶ Mañne dji ēberāḁa Jacoboa jarasia:

–Mñra quenabariḁua. ĩnadɿɿɿɿa.–

Jacoboba panusia:

–Bɿra mñda bia jara ḁɿéɿɿɿ, mñā quenabariéa.–

²⁷ Mañbe dji ēberāḁa iwíḁisia:

–¿Bɿra casa trɿbada?–

Jacoboba panusia:

–Mñra Jacobo abadaa.–

²⁸ Mañne dji ēberāḁa jarasia:

–Waa bɿra Jacobo aḁaéa. Namaɿba ĩtaa bɿ trɿra Israel aḁia, bɿra Ācōrē ume, ēberārā ume biḁa djōna bēḁa.† Mañne bɿra royasia.–

²⁹ Mañbe Jacoboba jarasia:

–Jāñbe mñ djuburia bɿ trɿra jaradua.–

Dji ēberāḁa panusia:

–¿Cārē cārēā mñ trɿra iwíḁi ḁɿ? Mñ trɿra mñā bía jaraéa.–

Mama dji ēberāḁa Jacobora bia jara ḁɿsia.‡ ³⁰ Mañne Jacoboba jarasia: “Mñdji dauba Ācōrē quĩrāḁarrada ununamīna mñra waḁi zocai ḁɿa.” Māwā mama trɿ ḁɿsia Penuel.§

³¹ ĩmāḁau odjabɿɿɿeḁe Jacobora mañ Penuelḁeba wāsia. Baribɿɿɿ idji chīdera āñ wāna bēḁa pīāca ḁɿcaeda wāsia. ³² Bajānebemaba Jacobora chīdeḁe chīna bēḁa idibema ewariḁe israelerāba chīdeḁebema quēgura coḁacaa.

33

Jacobo Esaú ume ibiapedaḁa

¹ Jacoboba unusia Esaúra idji cuatrociento ēberārā ume zebɿɿɿa. Mañ carea Jacoboba idji warrarāra ādjirā papa ume awara awara ḁɿsia. ² Dji nezocawērārā umé panɿda ādji warrarā ume nocoare ḁɿsia. Ādjirāare Leada idji warrarā ume ḁɿsia. Jírūare Raquelda idji warra Jose ume ḁɿsia.

† 32:28 Hebreo beḁeḁe Israel trɿba jara ḁɿra ebuḁa ḁɿéa. ĩcɿɿɿɿaaḁrā jara ḁɿa: “Ācōrēra djō ḁɿa.” Dewararāmaḁrā jara ḁɿa: “Idjira Ācōrē ume djō ḁɿa.” ‡ 32:29 Bia jara ḁɿsia. Mañ beḁeḁa idjaba jara ḁɿa: “Jarasia bia wāmārēā.” § 32:30 Penuelera idjaba trɿ ḁɿa Peniel. Umérāba jara panɿa “Ācōrē quĩrāḁarra.”

idji sođe Siquełba Lea cau Dinara wārāda quīrīā ɛɫ bēřā ijara o ɛabadjia. ⁴ Mał ewariđe Siquełba idji zeza Hamoa jarasia:

–Zeza, jāł wērāra mł itea iwidiđe wādua.–

⁵⁻⁶ Ara małda Siqueł zeza Hamora Jacobo ume bedeəde wāsia. Idji jūēi naēna Jacoboba ūrīsia Siquełba Dinara bié osida. Baribɫɫ idji warrarāba idji animarāra acɫe wā panɫ bēřā Jacobora chupea ɛesia aba ādji zebɫdaəda. ⁷ Jūēsidae ūrīsidea Siquełba ādji djabawērāra bié osida. Mał carea sopuasidaa. Bio quīrūsidaa Siquełba māwā israelerāda bio cadjirua oəda bēřā. Israelerāba małra abeəda quīrīānacia.

⁸ Siqueł zeza Hamo jūēside ādjia nāwā jarasia:

–Mł warra Siquełba bārā djabawērāda bio quīrīā ɛɫa. Mł quīrā djuburia, idjira mł warraa diaəada. ⁹ Māwā bārāra dai ēberārā baya. Dairā caurā ume poya dji edaəia, dairā sida bārā caurā ume poya dji edaəia. ¹⁰ Nama dairā ume pananadua. Nał druara bārā itea ɛɫa. Nał ējūāne bādjia awuabɫdama pananadua. Ne nēdoəida panɫa idjaba nēdobueəida panɫa.* Ējūā sida nēdoəida panɫa.–

¹¹ Małne Siquełba Dina zezaa, idji djabarāa biəda jarasia:

–Mł quīrā djuburia, jāł wērāda młā diaəada. Bārāba iwidiəibɫda młā diaya. ¹² Bārāba idji carea waiɛɫa iwidiəibɫɫ, młā diaya. Baribɫɫ mł quīrā djuburia jāł wērāra młā diaəada.–

¹³⁻¹⁴ Siquełba Dinara bié oəda bēřā Jacobo warrarāba Siqueł zezaa, Siquełba biəda sewadeba nāwā jarasidaa:

–Dai djabawērāra umaquīrā cacua wēāgoé ɛɫa poya diaəaə. Māwā diaəibɫɫ, daimarā cadjiruada o panɫa. ¹⁵ Baribɫɫ jūma bārā umaquīrārāda dai quīrāca cacua wēāgoəibɫɫ, dairāba idjira diaəia. ¹⁶ Māwābɫɫ bārāra dai caurā ume poya dji edaəia idjaba dairā sida bārā caurā ume poya dji edaəia. Māwā dairāra bārā tāēna panania. Dadjirāra puru ababe ɛeya. ¹⁷ Baribɫɫ daiba jara panɫ quīrāca bārāda cacua wēāgoəaəbɫɫ, daiba dai djabawērāra namabemada āyā edeəia.–

¹⁸ Małra Hamoba, idji warra Siqueł biəda bia ūrīsidea. ¹⁹ Ara małda Siquełra cacua wēāgosia Jacobo caura quīrīā ɛɫ bēřā.

Hamo ēberārā tāēna jūmarāba Siquełra biara waya panasidaa. ²⁰ Mał bēřā idjira dji zeza Hamo ume puruəde eəda wābadamaa wānapeda puruədebe marāa nāwā jarasidaa:

²¹ –Jacobora, idji warrarā sida ēberā biarāa. Ējūāra baraa ādjirā pananamārēa. Mał bēřā ādjirāra dadjirā druəde idu ɛebidia. Idu ne nēdobiəia idjaba nēdobuebiəia.† Dadjirāra ādjirā caurā ume poya dji edaəia. Ādjirā sida dadjirā caurā ume poya dji edaəia. ²² Baribɫɫ dadjirāra ādjirā ume puru aba ɛei carea ādjirāba jara panɫa jūma dadjirā umaquīrā cacuara wēāgoəida panɫda ādjia obada quīrāca. ²³ Māwā oəibɫɫ ādjideəa, ādji animarā eroəea sida jūma dadjirāne baya. Dadjirāba ababe mał obi panɫda ijā oəida panɫa. Māwāra ādjirāra dadjirā ume panenia.–

²⁴ Hamoba, Siqueł biəda jarapeəadara jūma mał puruəde eəda wābadama panɫba ijāsidaa.‡ Ara małda jūmarāda cacua wēāgosidaa.

²⁵ Ewari ūbea babɫɫe ādjirā cacuara wadi bio pua panasidaa. Małne Dina djabarā Simeołba, Levi biəda ādji djōbada necora edaəapeəda Siqueł puruəda wāsidaa. Ādji quenane zebɫdara puruba adua ɛasia. Ara małda Jacobo warrarā Simeołba, Levi biəda jūma dji umaquīrārāra quenasidaa. ²⁶ Hamora dji warra Siqueł sida necoba beasidaa. Małbe Dinara Siqueł dede baəada edaəapeəda wāsidaa.

* 34:10 Ne nēdoəida panɫa idjaba nēdobueəida panɫa. Hebreo bedeəde małba idjaba jara ɛɫa: “Nał druəde pɫɫɫaəida panɫa.” † 34:21 Idu ne nēdobiəia idjaba nēdobuebiəia. Mał bedeəba idjaba jara ɛɫa: “Idu dadjirā druəde pɫɫɫabiəia.” ‡ 34:24 Jūma mał puruəde eəda wābadama panɫba. Hebreo bedeəde nāwā ɛɫ ɛɫa: “Mał puruəde eəda wābadapeəba dajadaa wābadarā.” Mał crīchara ebuəda ɛɫéa. Ąɫɫɫmaarā nāwā jara ɛɫa: “Jūma mał puruədebema djō cawa ɛeaba.”

²⁷ Mañbe Jacobo warrarã waabemarã siða ãdji djabarãba beapedada eberãrãmaa zedapeda deza edaa wãsiðaa. Mama ne jũma pesiðaa. Mãwã osiðaa Siqueãba ãdji djabawãrã bié oda carea. ²⁸ Siqueãnebema ovejada, pacada, burro siða pesiðaa. Ne jũma purude beara, ãdji ejuãne bea siða jũma pesiðaa. ²⁹ ãdji nebiada jũma pesiðaa. ãdji diguiða erobeada siða jũma pedapeda ãdji warrarãda, wãrãrã siða jũma jida edesiðaa. ³⁰ Mãwãnacarea Jacoboba Simeoã, Levia biða jarasia:

–Bãrãba bié opedada bêrã mãra nẽbrãde bãsiðaa. Nañ druadebema cananeorãba, perezeorã biða mãra quĩrãma panesiðaa. ãdjirãda beða auðapeda mñ ume djõne zedibãrã, dadjira zocãrãébe panã bêrã mãra jũma mñ eberãrã siða beaðia.–

³¹ Mañne ãdji panusiðaa:

–¿Mãwãra idjia dai djabawãrãra wãrã auðua quĩrãca oida bãsica?–

35

ãcõrẽba Jacobo bia jara bãda

¹ Mãwãnacarea ãcõrẽba Jacobo jarasia:

–Piradrãpeda Betelðaa baðe wãduã, bã djaba Esaú wayaadeba mĩrũ wãside mñ bãma odjadamaa.* Mama mõgarada pã buedua mãã bia beðeai carea.–

² Ara mañda Jacoboba idji eberãrãa, waabema idji ume duanãa biða jarasia:

–Bãrãba jãwaba oda ãcõrẽda eropanãbãrã, jũma bãtãcuãduã. Mañbe cuiðapeda cacuãde jãbada tãtoðada jãnadua ãcõrẽ quĩrãpita bia beaði carea. ³ Mañbebrãã Betelðaa wãnia. Mama mãã mõgarada pã bueya ãcõrẽã bia beðeai carea. Mñ nẽbrãde bãside idjia mãra carebasia idjaba mñ wãbrãrãza mñ ume bãbaria.–

⁴ Ara mañda jũma ãdji jãwaba oda ãcõrẽã Jacobo diasidaa. ãdji cãwãrãde pĩrũ jã panã siða erãnapeda Jacobo diasidaa.† Jũma maãgãra Jacoboba Siqueã puru caita bacuru droma nũmã edre jou bãsia. ⁵ Mãwãnacarea Jacobo, eberãrã idji ume panã siða wãsiðaa. Wãbrãde ãcõrẽba jũma mama bea purua ãdjirãra bio wayabisia. Mañ bêrã ãdjirãba Jacobo eberãrã bié odi carea caiðu epẽnaé basia.

⁶ Canaã druãde nĩne Jacobo jũma idji eberãrã ume Luz purude jũesiðaa. Luz purura idjaba Betel abadjiðaa. ⁷ Mama Jacoboba mõgarada pã buesia ãcõrẽã bia beðeai carea. Mañ mõgara pã buedara trã bãsia El-Betel, idji djaba carea mĩrũ wãside mama ãcõrẽã idjima odjada bêrã.‡

⁸ Mañ Betelde Deborãda jaiðasia. Deborãra Jacobo papa Rebeca wagabari basia. Jacobo Deborãra tãbarisia Betel caita, bacuru droma nũmã edre. Mañ bacurura trã bãsia Alon-Bacut.§

⁹⁻¹⁰ Jacobo Padan-Araã druãdeba jẽda zesi ewaride ãcõrẽã idjimaã waya zesia. Mañ ewaride ãcõrẽba idjira nãwã bia jara bãsia:

–Bã trãra Jacobo abadaã baribãrã bãra waa Jacobo adaéã.* ãtebrãã bã trãra Israel aðiã.–

Mãwã ãcõrẽba Jacobo trã bãsia Israel.

¹¹ ãcõrẽba mãwã trã bãpeda jarasia:

–Mãra ne jũma poya bã ãcõrẽã. Warrada zocãrã yõdua. Bãdeba puruda zocãrã yõnia. Idjaba bãdeba eberãrã bororãda yõnia. ¹² Mãã nañ druara Abrahãã, Isaa biða diasia. Idjaba mãã bãã, bãdeba yõbãdarãã biða diaã.–

¹³ Mãwãpeda ãcõrẽã Jacobo ume beða bãdada wãsia. ¹⁴ Mãwãnacarea Jacobo ãcõrẽ ume beða bãdama mõgarada ãta nũmãsia. Mañ mõgara ãrã uva bada, nedraga siða ãcõrẽã wea diasia. ¹⁵ Mañne Jacobo ãcõrẽ ume beða bãdama trã bãsia Betel.†

* 35:1 Genesi 28:10-22. † 35:4 ãdjiã crĩchãbadjiðaa mãã pĩrũba ãdjira wagabarida idjaba carebãbarida. Mañ bêrã ãdji cãwãrãde jãbadjiðaa. ‡ 35:7 Hebreo beðeãde El-Betel trããba jara bãã “Betel ãcõrẽ.” § 35:8 Alon-Bacut trããba jara bãã: “Bacuru droma nũmããã jããã.” * 35:9-10 Genesi 32:28. † 35:15 Genesi 28:18.

Raquel jaidada

¹⁶ Māwānacarea Beteldeba wāsidaa. Wađi Eprata purude jūēni naēna Jacobo quima Raquelera warra pua nūmesia. Poya tocara nūml bēřā bia mīga ħasia. ¹⁷ Wetara pua nūmebłrłde dji warra careba tobibari wērāba Raquelea jarasia:

–Wayarādua, bla umaquīrā warrada tobrłrł.–

¹⁸ Baribłrł Raquelera beubłrł basía. Wađi beui naēna idji warrara trł ħasia Benoní. ‡ Baribłrł Jacoboba trł ħasia Benjamił. §

¹⁹ Raquelera māwā jaidasia. Idjira tłħarisia Eprata purudaa wābada o icawa. Mał Eprata purura Beleł abadaa. ²⁰ Jacoboba dji quima tłħariđama mōgarada łta nūmlasia. Iđi ewariđe mał mōgarara wađibiđa nūmla.

²¹ Jacobo, Israel abadara mamałba wāpeđa idji wua dera Migdal-edar puru zaque wagaa osia. ²² Israel mał druade ħaside idji warra iwina Rubełra idji zeza nezocawērā Bilha ume cāisia. Małra Israelba cawapeđa bio quīrūsia.*

Jacobo warrarā

Israel warrarāra doce panasidaa:

²³ Leaba tođara nałgrā basía: dji iwinada Rubeł, idjiare Simeoł, Levi, Juda, Isacar, Zabuloł siđa.

²⁴ Raquelba tođara nałgrā basía: Jose idjaba Benjamił.

²⁵ Raquel nezocawērā Bilhaba tođara nałgrā basía: Dał idjaba Neptali.

²⁶ Lea nezocawērā Zilpaba tođara nałgrā basía: Ga idjaba Aser.

Jūma małgrā basía Jacobo warrarā Padan-Arał druade topeđada.

Isa jaidada

²⁷ Mał ewariđe Jacobora Mamre ējūānaa idji zeza Isa acłde wāsia. Mamrera idjaba Arbá wa Hebroł abadaa. Mama Abraħałra, Isa siđa panabadjiđaa. ²⁸ Isara 180 poa ħasia.

²⁹ Māwā idjira bio waraga jaidasia. Idji warrarā Esaúba, Jacobo biđa tłħarisidaa.

36

Esaúdeba yōpeđada

¹ Nama ħł ħla Esaúdeba yōpeđadađebemada. Esaúra idjaba Edoł abadjidaa. ² Esaúba quimada ūbea eroħasia. Canaałnebemada umé eroħasia. Aħa Adá abadjidaa. Adára hitita Eloł cau basía. Dewarabemara Aholibamá basía. Aholibamára Aná cau basía; Anára heveo Zibeoł warra basía. ³ Dewarabema quima Esaúba eroħadara Ismael cau Basemá basía. Basemára Nebayo djabawērā basía. ⁴⁻⁵ Esaúra wađibiđa Canaał druade ħaside warrarāda unusia. Dji quima Adába Elipada tosia. Basemába Reuelda tosia. Aholibamába Jeúda, Jaalałda, Core siđa tosia.

⁶⁻⁷ Małne Esaúba idji djaba Jacobo biđa animarāra, nebia siđa zocārā eropanasidaa. Ādjia animarāra zocārā eropanł bēřā dji ējūāba araé basía. Mał bēřā ādjira poya ābaa pananaé basía. Mał carea Esaúra Jacobo umebemada āyā wāsia dewara druade ħai carea. Idji quimarāda, warrarāda, caurāda, ēberārā idji dede eroħada, idji animarāda, idjia Canaałne edađa siđa jūma edesia. ⁸ Māwā Esaú, Edoł abadara Seír eyaiđa ħł druade besia.

⁹ Esaúdeba Edoł puruda yōsia. Mał edomitarāra Seír eyaiđa ħł druade duanabadjiđaa.

¹⁰ Esaú warrarā trłra nałgrāra: Elipa idjaba Reuel. Esaú quima Adába Elipada tosia. Esaú quima Basemába Reuelda tosia. ¹¹ Elipaba nał warrarāda unusia: Temał, Omar, Zepo, Gatał, Quenaz siđa. ¹² Elipaba Timnada idji quima quīrāca eroħasia. Timnaba Amaleda tosia. Mał warrarāra Adá wiuzaquērā basía. ¹³ Małne Reuelba nał warrarāda unusia:

‡ 35:18 Hebreo bedeađe Benoní trłba jara ħla: “Warra mł bia mīga ħłdebeama.” § 35:18 Benjamił trłba jara ħla: “Mł jłwa araarebema warra.” Idji trłba nałgrā crīcha siđa dia ħla: “Mł drōā ħaba ununa warra”, “mła eroħł jūma edaiđa ħł warra”, idjaba “boro biasi warra.”

* 35:22 Bio quīrūsia. Griego bedeađe māwā ħł ħla. Hebreo bedeađe neéa. Genesi 49:3-4.

Nahat, Zerá, Samá idjaba Miza. Mañ warrarära Basemá wiuzaquerã basía. ¹⁴ Esaú quima Aholibamáda Aná cau basía, Zibeoñ ãiẓaque basía. Aholibamába nañ warrarãda Esaúa to diasia: Jeú, Jaalañ, Core sida.

¹⁵⁻¹⁶ Esaúdeba yõna purudebema bororã trãda nama ʙ́ ʙ́. Dji warra iwina Elipadeba yõna bororãda nañgrã basía: Temañ, Omar, Zepo, Quenaz, Core, Gatañ, Amale sida. Ádjirãra Edoñ druade duanabadjidaa. Jūma ádjirãda Esaú quima Adádeba yõsidaa. ¹⁷ Esaú warra Reueldeba yõpedada bororãda nañgrã basía: Nahat, Zerá, Samá, Miza sida. Ádjirã sida Edoñ druade duanabadjidaa. Jūma ádjirãda Esaú quima Basemáneba yõsidaa. ¹⁸ Esaú quima Aholibamáneba yõpedada bororãda nañgrã basía: Jeú, Jaalañ, Core sida. Aholibamára Aná cau basía. ¹⁹ Mañ ēberãra jūma Esaú, Edoñ abadađeba yõsidaa. Ádjirãra Edoñ druade ádji ēberãra bororã basía.

²⁰⁻²¹ Esaú Edoñ druadaa wã naēna horeorãda mañ druade panabadjidaa. Mañ horeorãra Seírdeba yõsidaa. Seír warrarãra nañgrã basía: Lotañ, Sobal, Zibeoñ, Aná, Disoñ, Ezer, Disañ sida. Mañgrãra Edoñ druade horeorã bororã basía. ²² Seír warra Lotañba unusia Hori, Hemañ sida. Lotañ djabawērãra Timna basía. ²³ Seír warra Sobalba unusia Alvañ, Manahat, Ebal, Sepo, Onañ sida. ²⁴ Seír warra Zibeoñba Ajada idjaba Aná sida unusia. Mañ Anába idji zeza burrorã ējūã ewaraga ʙ́de ne cobí ʙ́side egorodeba baidoda ãtaa bogadrã ʙ́da unusia.* ²⁵ Aná warrara Disoñ basía. Dji caura Aholibamá basía. ²⁶ Disoñ warrarãra nañgrã basía: Hemdañ, Esbañ, Itrañ, Querañ sida. ²⁷ Seír warra Ezerba unusia Bilhañ, Zaavañ, Acañ sida. ²⁸ Seír warra Disañba unusia Uz, Arañ sida.

²⁹ Horeorã bororãra nañgrã basía: Lotañ, Sobal, Zibeoñ, Aná, ³⁰ Disoñ, Ezer, Disañ sida. Jūma mañgrãra Seír druade ádji ēberãra bororã basía.

³¹ Israelerãba ádji boro eropanani naēna Edoñ ēberãra bororãra nañgrã basía: ³² Beor warra Belara Edoñ ēberãra boro basía. Idji purura Dinabá abadjidaa. ³³ Bela beudacarea Zerá warra Jobáda dji boro basía. Jobára Bosra purudebema basía. ³⁴ Jobá beudacarea Husañda dji boro basía. Husañra Temañ druadebema basía. ³⁵ Husañ beudacarea Bedad warra Hadada dji boro basía. Hadaba madianitarãra Moab druade poyasia. Idji purura Avit abadjidaa. ³⁶ Hada beudacarea Samlada dji boro basía. Samlara Masreca purudebema basía. ³⁷ Samla beudacarea Saulda dji boro basía. Saulora dji do icawa ʙ́ Rehobo purudebema basía.† ³⁸ Saul beudacarea Baal-hanañda dji boro basía. Idjira Acbor warra basía. ³⁹ Baal-hanañ beudacarea Hadarda dji boro basía. Idji purura Pau abadjidaa. Hadar quimada Mehetabel abadjidaa. Idjira Matred cau basía idjaba Mezaab ãiẓaque basía.

⁴⁰⁻⁴³ Esaúdeba yõpedada bororãra nañgrã basía: Timna, Alva, Jetet, Aholibamá, Ela, Pinoñ, Quenaz, Temañ, Mibzar, Magdiel, Irañ sida. Jūma mañgrãra Edoñ purudebema bororã basía. Mañ bororãneba yõpedadarãba dji bororã trãra ēpēsidaa. Idjaba ádji ʙ́eza dji bororã trãda ʙ́cuasidaa.

37

Jose idji djabarã ume

¹ Idji zeza Isa jaidadacarea Jacobora Canaã druade idji zeza ʙ́adama ʙ́esia. ² Nama nēʙ́rã ʙ́a Jacobo warrarãba opedadadebemada.

Jacobo warra Jose diecisiete poa ʙ́side idji djabarã ume oveja waga ʙ́abadjia. Idji zezaba quima quĩrãca eroʙ́ wērãra Bilhaba idjaba Zilpaba topedada ume Josera biara trajabadjia.* Diguida wãʙ́rãde Joseba idji zezaa jarabadjia idji djabarãba cadjirua o panlda. ³ Israelba Joseda waabema warrarã cãyãbara biara quĩrã ʙ́asia Josera idji drõã ʙ́de toside bērã. Mañ carea Israelba Jose itea cacuade jãbada draso bio bia quiruda

* ^{36:24} Baidoda. Hebreo beđeade mañra ebuđa ʙ́léa. ãcrañmaarã jara ʙ́a baido jãwãrãda.

† ^{36:37} Dji do icawa ʙ́ Rehobo. ãcrañmaarã Euprate dodebemada beđea ʙ́a. * ^{37:2} Mañ warrarã trãra unu panla Genesi 35:23-26de.

osia. ⁴ Jose djabarāba cawasiḏaa ādji zezaba Josera ādjirā cāyābara biara quīrīā ḥlda. Mañ carea idjira quīrāma panesiḏaa. Idji ume bia beḏeaḏaca basía.

⁵ Ewari aba Josera cāimocarasia. Nurēma mañ cāimocaraḏara idji djabarāa nēbɿɿɿasia. Mañ carea ādjirāba idjira wetara quīrāmasiḏaa. ⁶ Idjia nāwā jarasia:

–Ūrīnadia, mña cāimocaraḏada nēbɿɿɿaya. ⁷ Mña unusia dadjirāba dadji ējūāne trigoda tɿḏapeḏa ābaa cajl panlda. Cawaēne mña trigo cajlnara lta nūmesia. Mañne bārāba cajlpeḏaḏara mñre quīrāpita eḏaa ḥarru copanesiḏaa.–

⁸ Mañ carea Jose djabarāba quīrūbiḏeba nāwā jarasiḏaa:

–Māwāra ḡɿɿɿa dai boroda ḥeica? ḡDaira bɿ jɿwaḏa eroḥaica?–

Joseba mañ cāimocaraḏeba ādjirā boro baida nēbɿɿɿaḏa carea dji djabarāba idjira wetara quīrāmasiḏaa.

⁹ Māwānacarea Josera wayacusa cāimocarasia. Mañ cāimocaraḏa siḏa idji djabarāa nēbɿɿɿasia. Nāwā jarasia:

–Ūrīnadia, mña waya cāimocarasia. Unusia lḡmādauda, jeḏecoda, idjaba once chīdauda. Mañḡɿɿāra ēberā quīrāca mñ quīrāpita chīrāborode ḥarru copanesiḏaa.–

¹⁰ Joseba idji djabarāa nēbɿɿɿaḏacarea dji zezaa biḏa nēbɿɿɿasia. Mañ bērā idji zezaba idjira nāwā queāsia:

–Mañ cāimocaraḏeba bɿa ḡcārēda jara ḥɿ? Māwāra ḡbɿ papara, bɿ djabarāra, mñ siḏa bɿ quīrāpita chīrāborode ḥarru copanenica?–

¹¹ Mañ carea dji djabarāra idji ume soḏe bié panesiḏaa baribɿɿɿ dji zezaba mañ cāimocaraḏebemada bio crīcha ḥesia.

Jose djabarāba idji nēdobuepeḏaḏa

¹² Ewari aba Jose djabarāba dji zeza ovejara Siqueñ puru caita pōājārā cobide edesiḏaa.

¹³ Mañne Israelba Josea nāwā jarasia:

–Warra, bɿ djabarāba Siqueñ caita mñ ovejara waga panla. Mña quīrīā ḥla bɿa ādjira acɿḏe wāida.–

Joseba panusia:

–Bia ḥla, mña ādjira acɿḏe wāya.–

¹⁴ Israelba jarasia:

–Bɿ djabarā, dadji animarā siḏa sāwā panɿ cawaya acɿḏe wādua. Mañbe mña jaraḏe zedua.–

Māwā jarapeḏa Israelba Josera Hebroñ jeweaḏeba Siqueñnaa wābisia. Wāne Josera Siqueñne jūesia. ¹⁵ Joseba idji djabarā jɿɿɿ nīne ēberāba idjira unupeḏa nāwā iwiḏisia:

–ḡCārēda jɿɿɿ ḥɿ?–

¹⁶ Joseba panusia:

–Mñ djabarāḏa jɿɿɿ ḥla. Ādjirāba ovejada waga panla. ḡBɿa cawa ḥɿca sāma panlda?–

¹⁷ Ēberāba panusia:

–Māē, ādjirāra nama duananapeḏa wābɿɿɿasiḏaa. Mña ūrīsia Dotañ ējūānaa wāniana abɿḏada.–

Ara mañda Josera idji djabarā caiḏu wāsia. Wābɿɿɿaḏe ādjirāra Dotañ ējūāne unune wāsia. ¹⁸ Mañne ādjirāba Josera tɿmɿ uruda unusiḏaa. Jose ādji caita jūēi naēna ādjirāra beḏea ausiḏaa idji beaḏi carea. ¹⁹ Nāwā jarasiḏaa:

–Acɿḏaḏua, cāimocarabarira jari bueábɿɿɿa.† ²⁰ Idjira beaḏapeḏa baido juebada uriḏe ḥatabueḏia. Mañbe dadji zezaa jaraḏia animarāba cobuesida. ḡMāwā osiḏara acɿḏia idjia cāimocaraḏara wārāda māwāi cawaya!–

²¹ Mañ beḏea ūrībɿɿɿaḏe ādji djaba Rubeñba Josera ādji jɿwaḏebemada ēḏɿɿ ḥliḏa crīchasia. Mañ carea nāwā jarasia:

–Beaḏaéa. ²² Idji oara erozoabiḏaéa. Za ḥɿ baido juebada uriḏe ḥatabueḏia, baribɿɿɿ beaḏaéa.–

† 37:19 Cāimocarabari. Hebreo beḏeaḏe bɿ ḥla “cāimocara djibari.”

Rubeľba mǎwǎ jarasia Josera ědrǎ ělpeda dji zezamaa wayacusa edeida crĭchađa bĕrǎ. ²³ Jose idji djabarǎma jũĕside ģdjirǎba idjira jidadapeda idji cacuade jǎ ěl draso bio bia quiruda ěrǎ edasidaa. ²⁴ Maľbe idjira baido juebada uriađe ěatabuesidaa. Dji uriara pōǎsa baido neĕ basia. ²⁵ Mǎwǎ odapeda ne co chũpanesidaa. Maľne ismaelerǎda Gala druadeba zebłdada unusidaa. Maľ ismaelerǎba cameyođe quera tũǎpa ěada Egipto druadaa nĕdobueđe edebłda basia. ²⁶ Maľne Judaba idji djabarǎa jarasia:

–Dadji djabada beadapeda mĕrǎnibłł, maľba ĩcǎrĕ biada edadi? ²⁷ Idjira dadjirǎ djabaa. Maľ bĕrǎ idji beadi cǎyǎbara biara ěla jari uda ismaelerǎa nĕdobueđida.–

Juda djabarǎba idji crĭchara bia ũrisidaa. ²⁸ Mǎwǎ panłne maľ ismaelerǎ madianita abadara ģdji caita zebłda basia. Ądjirǎra ne nĕdođapeda nĕdobuebadarǎ basia. Jose djabarǎba idjira uriađe ěłda łtaa errebari edadapeda maľ ismaelerǎa veinte parata torrobari nĕdobuesidaa. Ara maľda ismaelerǎba Josera Egiptođa edesidaa.

²⁹ Mǎwǎnacarea Rubeľra ģyǎ wǎ ěadada dji uriamaa jĕda zesia. Maľne Josera eda unuĕ bĕrǎ sopuadeba idjia cacuade jǎ ěłra cōǎtasia. ³⁰ Maľbe idji djabarǎmaa wǎpeda jarasia:

–ĭWarrara uriađe neĕ! Jǎľbe mǎa ĩsǎwǎ oi?–

³¹ Maľ carea ģdjirǎba chiwatu zaqueda beadapeda Joseba cacuade draso jǎ ěadara dji oaba jũma tǎũcuasidaa. ³² Maľğłra ģdji zezamaa diabuesidaa. Nǎwǎ jarabisidaa: “Dairǎba za ěłda unusidaa. ĩNaľğłra bl warraba cacuade jǎ ěadaĕca?”

³³ Jacoboba maľ unuside nǎwǎ jarasia:

–Za ěłra mǎ warraba cacuade jǎ ěadaa. Animarǎba idjira beapeda cobuesia.–

³⁴ Maľ bĕrǎ sopuadeba Jacoboba cacuade jǎ ěłra cōǎtapeda sopua careabema jľbadada jľsia. Maľbe dji warra carea sopua ewarida đǎrǎ wagasia. ³⁵ Dji warrarǎba, dji caurǎ biđa obadjiđaa sobiabidi carea, baribłł idjia iduaribica basia. Nǎwǎ jarabadjia:

–Mǎ sopuara quĩrǎdoǎĕa ěba mǎ beubłłđaa.–

Mǎwǎ Jose carea aujĩǎsia.

³⁶ Maľmisa madianitarǎba Josera ěberǎ Potipa abadaa Egiptođe nĕdobuesidaa. Maľ Potipara Egiptođebema boro wagabadarǎ dji droma basia.

38

Judaba idji ģĩgu ume warrarǎ ununa

¹ Maľ ewaride Judara idji djabarǎnebemada ģyǎ wǎsia. Adulaľ puruđe ěberǎ Hira abadama ěade wǎsia. ² Mama Judaba cananeo Súa cauda unusia. Judaba Súa caura edapeda idji ume cǎisia. ³ Dji wĕrǎra biogoa ěpeda umaquĩrǎ warrada tosia. Judaba idjira trľ ěłsia Ere. ⁴ Dji wĕrǎra wayacusa biogoa ěpeda umaquĩrǎ warrada tosia. Idjira trľ ěłsia Onaľ. ⁵ Wayacusa biogoa ěpeda umaquĩrǎ warrada tosia. Idjira trľ ěłsia Sela. Sela toside Judara Quezib puruđe basia.*

⁶ Juda warra iwina Ere cũdra bađacarea Judaba idji itea wĕrǎda jłłsia. Maľ wĕrǎra Tamarǎ abadjiđaa. ⁷ Juda warra iwina Erera Ącōrĕ quĩrǎpita dji cadjirua basia. Maľ carea Ącōrĕba idjira beubisia. ⁸ Mǎwǎnacarea Judaba idji warra Onaľa jarasia:

–Bl djaba quima bađara edadua dadjia obada quĩrǎca.† Mǎwǎ bl bl djaba ěasi itea warrada oya.–

⁹ Baribłł Onaľba cawa ěasia maľ warrara idjideada adaĕda, ģtebłł idji djaba ěasideada adida. Maľ carea dji wĕrǎ ume cǎi ěłde wagabadjia wĕrǎ biogoa ěerǎmǎrĕǎ.‡ Mǎwǎ idji djaba ěasi itea warra oĕ basia. ¹⁰ Idjia mǎwǎ o ěłda Ącōrĕba biĕ unusia. Maľ bĕrǎ Onaľ sida beubisia.

¹¹ Mǎwǎnacarea Judaba idji ģĩgu Tamarǎa jarasia:

* 38:5 Judara Quezib puruđe basia. Hebreo beđeade mǎwǎ ěla. Griegođe jara ěla Juda quimadrł Quezib puruđe basida. † 38:8 Maľ ewaride umaquĩrǎda warra neĕ beusira, dji djababa idji itea warra oida ěasia dji pĕdra ume. Deuteronomio 25:5-10. ‡ 38:9 Wagabadjia wĕrǎ biogoa ěerǎmǎrĕǎ. Hebreo beđeade bl ěla: “Umaquĩrǎ ěara dajada ěatabuebadjia.”

–Mā warra Sela waribɔɾɔmisa quima edaé bɔ zeza dede bađe wādua. Sela drōã badacarea idjia bɔra edaya.–

Ara małda Tamarára dji zeza dede bađe wāsia. (Idji zezara Timnata purude babadjia.) Baribɔɾɔ Judaba wārāda quĩrĩáé basia Selaba Tamará edaida. Waya basia Sela sida dji djabarā quĩrāca beuida.

¹² Dārā badacarea Juda quimara beusia. Idji quimara Súa cau basía. Idji sopua jōnacarea Judara Timnata puruđaa wāsia idji oveja cara tɔbadamaa. Idji dji bia Hira Adulañ puruđebemara idji ume wāsia. ¹³ Małne Timnatadebemarāba Tamaráa jarasidaa:

–Bɔ zāwārēra namaa zebɔɾɔ idji oveja cara tɔbi carea.–

¹⁴ Mał ũrĩside Tamarába pēdrarāba jłbada jł bađara ērāpeđa idji quĩrāra quēbɔ daucha wuaba bɔrasia ni abalɔba cawarānamārēã. Małbe Enaiñ puruđaa wāsia. Mał purura Timnatađaa wābada o caita basia. Tamarára dji purude eda wābadama chūmesia wērā auđuaba obada quĩrāca. Idjia māwā osia Judara idji ume cāimārēã. Cawa basia Selara cūdra bɔmĩna Judaba idjía diaéda idji quima bamārēã.

¹⁵ Judaba Tamará unubɔɾɔde wērā auđuada crĩchasia, idji quĩrāra wuaba bɔrā eroɔɔ bērā. ¹⁶ Judaba adua basia idji āĩguda māwā bɔda. Mał bērā Tamarámaa wāpeđa jarasia:

–¿Bɔra mł ume cāica?–

Tamarába panusia:

–Młda bɔ ume cāibɔɾɔ, ¿bɔa młã cārēda diai?–

¹⁷ Judaba jarasia:

–Mł animarānebema chiwatu zaqueda aba diabueya.–

Tamarába jarasia:

–Bia bɔa, baribɔɾɔ mał diabuebɔɾɔmisa bɔa nebia eroɔɔdebemada mł ume beedua cawai carea bɔa wārāda diabueida.–

¹⁸ Judaba iwidisia:

–¿Cārē nebiada młã błã diai?–

Małne Tamarába panusia:

–Mł ume beedua bɔa sēyā obarida dji jłcara bara, idjaba bacuru bɔ jɔwade eroɔɔ sida.–

Ara małda idjia iwididara Judaba diapēda idji ume cāisia. Māwā Tamarába Juda warrada biogoa besia. ¹⁹ Māwānacarea Tamarára diguiđa wāsia. Idji quĩrā bɔrā eroɔɔ wuara ērāpeđa wayacusa pēdrarāba jłbadara jłsia.

²⁰ Małbe Judaba idji dji bia Hira Adulañnebemara diabuesia chiwatu zaquera wērā auđuua diamārēã. Diapēda Hiraba Juda nebia beđara wayacusa edaida basia. Baribɔɾɔ Hiraba dji wērāra unué basía. ²¹ Mał carea idjia mamabemarāa iwidisia:

–Wērā auđuua nama Enaiñ puruđaa zebada o icawa chūmanara ¿sāma bɔ?–

Ādjirāba panusidaa:

–Nama wērā auđuara ni aba biđa neéa.–§

²² Małbe Hirara Judamaa jēda zepēda jarasia:

–Jāñ wērāra młã unué basía. Arimabemarāba jarasidaa jāma wērā auđuara ni aba biđa neéda.–

²³ Małne Judaba jarasia:

–Młã nebia beđara idjide baya. Młã chiwatu zaquera idji itea diabueđamĩna bɔa idjira unué basía. Waa diabueéa jāmabemarāba dadjira ipiđa jararānamārēã.–

²⁴ Jeđeco ũbea babɔɾɔde Judaa nāwā jarasidaa:

–Bɔ āĩgu Tamarába auđuada oda bērā biogoa besia.–

Mał carea Judaba jĩgua jarasia:

–¿Puruđeba dajadaa edeđapeđa bá beađadua!–

§ 38:21 wērā auđuua. Canaañ druade łɔɔɔ wērārāba ādji jɔwaba oda ācōrē ēpē panɔneba auđuada obadjidaa. Małrā ācōrē ēpē beaba crĩchabadjidaa małneba cuera ariđe zeida, ādjia upeđadara bia zauida, idjaba ādji animarā sida bia waridida.

¹⁶ Mañbe Joseba jã ðaðara dji wêrãba wagasia aþa idji quima Potipa diguidaa ze-
bãrlaðaa. ¹⁷ Idji quima jũëside idjia aþarida jarasia:

-Bla dadji itea enena hebreo nezocara nama zepeda mãra bié o quĩrãa þasia.
¹⁸ Baribãrlã mã jĩgua ðiabãrlã carea idjira dajadaa mĩrũ pira wãsia. Acãdua, idjia jã ðaðara
nama þeesia. ¹⁹ Bã nezocaba mãra jãwã osia.-

Idji quimaba jara ðã ãrĩside Potipara bio quĩrũsia. ²⁰⁻²¹ Mañ carea Josera jidabipeda
preso ðãbisia Egiptoðebema boroba preso ðãbari dede.

Baribãrlã Jose mama preso ðãde biða Æcõrëra idji ume þasia. Idjira bio careba þasia.
Mañ carea dji preso ðãbada boroba Josera bia unusia. ²² Mañ bërã idjia preso þeara
Jose jãwãeda jũma þasia wagamãrëã. Mãwã jũma mama oida ðãra Josebãrlã obibadjia.
²³ Joseba jũma bia o ðã bërã dji preso ðãbada boroba idjia o ðãra quĩrãcuitaca basia. Mãwã
þasia Æcõrëra Jose ume ðã bërã. Jũma Joseba o ðãra Æcõrëba bia odjabisia.

40

Cãimocara umé Joseba cawa jarada

¹⁻² Jose preso þaside Egiptoðebema boro itea umé traja panasidaa. Aþa uva þa
jue diabada boro basia. Dewarabemada pañ obada boro basia. Mañ uméþemaba
Egiptoðebema borora bio quĩrũbisidaa. ³ Mañ carea dji boroba ãdjira idji wagabadarã
boro dede preso ðãbisia. Josera mañ preso ðãbada dede þasia. ⁴ Dji preso ðãbada boroba
Josera þasia mañ uméþemara acã ðamãrëã. Mama ãdjira dãrã preso panesidaa.

⁵ Ewari aþa Egiptoðebema boroa uva þa jue diabari ðaðara, pañ obari ðaða sida aþari
diamasi cãimocarasidaa. Cãimocaraza ne jara awara þeasia. ⁶ Diapededa Jose ãdjimaa
wãbãrlãde unusia ãdjira sopua panãda. ⁷ Mañ carea Joseba ãdjia iwidiãsia:

-¿Cãrë cãrëã bãrãra sopua panã?-

⁸ Ædjia panusidaa:

-Daiba idi cãimocarapedaðara caiba cawa jaraida neé bërã jãwã sopua panã.-

Mañne Joseba jarasia:

-Aþa Æcõrëbãrlã cãimocarara poya cawa jarabiya. Bãrãba cãimocarapedaðara mãã
nëbãrlãðada.-

⁹ Ara mañda uva þa jue diabada boro ðaðaba idji cãimocarara Josea nëbãrlãsia. Nãwã
jarasia:

-Mãã cãimocarãde unusia uva jãcarada mã caita nũmãda. ¹⁰ Mañ uva jãcarara jãwate
ũbea þasia. Mañ jãcarara tucupeda, pñõpeda, bio zau nũmesia. ¹¹ Mañne nama dai
druaðebema boro tazada mã jãwãde erobasia. Mañ tazãde mãã uvada þarrãjupeda dai
boroã diasia.-

¹² Mañ jaradacarea Joseba nãwã jarasia:

-Bã cãimocaraba nañda jara ðãã: uva jãwate ũbea bla ununaba jara ðãã ewari ũbea.
¹³ Ewari ũbeãde Egiptoðebema boroba bãra idji quĩrãpita trãya bla naãrã o ðãã quĩrãca
wayacusa o ðamãrëã. Mãwã bla waya idjia uva þara jue dia þaya bla naëna o ðãã
quĩrãca. ¹⁴ Bã bia þebãrlãde mã djuburia mãra quĩrãdoarãdua. Bã boroã mãneþemada
jarãdua nañ dedeþemada ëdrã ðamãrëã. ¹⁵ Mãra hebreorã druaðebemada jida enesidaa
idjãba mãã ni cãrë sida oé ðããda nama preso eropanã.-

¹⁶ Pañ obada boro ðaðaba ũrĩ þasia Joseba mañ cãimocarara cawa jara ðãã. Joseba
cawa jarãðara bia ðãã bërã idjia jarasia:

-Mãã sida cãimocarasia. Mãã unusia mãã boro ãrãã jamara pañ bara þeada ũbea
eronãda. ¹⁷ Dji ãrããþemane pañ cũãã quĩrãtãnoa erobasia nama dai druaðebema boro
itea. Baribãrlã cawãëne mañ pañ cũãã ãbanaba co duanesidaa.-

¹⁸ Mãwã jaradacarea Joseba idjia jarasia:

-Bã cãimocaraba nañda jara ðãã: mañ jamara ũbea bla ununaba jara ðãã ewari ũbea.
¹⁹ Ewari ũbeãde Egiptoðebema boroba bãra idji quĩrãpita trãya. Baribãrlã bãra oþãã
tubipeda bacuru cũmiane ããã su jira ðãbiya. Mañbe ãgosoba bã djarara coðia.-

²⁰ Ewari ūbea bađacarea Egiptođebema boroba idji tođa ewari ʘasriđada osia. Dji dromarā itea djicoda waiʘla obisia. Małne uva ʘa jue diabada boro bađara, pał obada boro bađa sida idji quĩrāpita enebisia. ²¹ Małbe uva ʘa jue diabada boro bađara ʘasia wayacusa idjia naārā o bađa quĩrāca o ʘamārēā. Māwā idjia wayacusa uva ʘara Egiptođebema boroa jue dia ʘesia Joseba jarađa quĩrāca. ²² Baribɿɿɿ pał obada boro bađara bacuru cūmiane ʘɿɿ su jira ʘɿɿisia Joseba jarađa quĩrāca. ²³ Uva ʘa jue diabada borora bia ʘeđamĩna Josera aʘeđa quĩrādoasia.

41

Egiptođebema boroba cāimocarada Joseba cawa jarađa

¹ Jose poa umé preso ʘađacarea Egiptođebema borora cāimocarasia. Mał cāimocarade unusia idjira Nilo do icawa nūmɿɿda. ² Małne siete paca biya boreguea queđeada doeđalɿa odjađapeđa pōājārā co duanasidaa. ³ Ādji caiđu dewara siete paca mititia caya beada doeđalɿa odjasidaa. Mał caya ʘeara dji boreguea ʘea caita do icawa nūpanesidaa. ⁴ Małne dji mititia caya ʘeaba dji biya boreguea queđeara cocuasidaa.

Małne Egiptođebema borora ʘrɿɿmasia. ⁵ Baribɿɿɿ wayacusa cāipeđa cāimocarade unusia trigo ʘɿɿɿɿɿ aʘalđe siete cɿɿɿɿ biya uga ʘeada. ⁶ Małbe unusia dewara trigo ʘɿɿɿɿɿɿɿ siete cɿɿɿɿ ugaé ʘeada. Małgɿɿɿ nāūrā jɿɿɿɿɿɿ ʘmāđau odjabariareba ɿɿ nūmɿɿɿa jārāzaza ʘeasia. ⁷ Małne cɿɿɿɿ ugaé ʘeaba dji biya uga queđeara cocuasidaa.

Māwā ʘɿɿ Egiptođebema borora ʘrɿɿmasia. Małne cawasia idjia ununara cāimocara basida. ⁸ Nurēma diapeđa idjia cāimocarada carea cawa crīchaé ʘesia. Mał bērā Egiptođebema daubararāda, ne cawa ʘea sida trɿcɿuabipeđa idjia cāimocaradara ādjia nēbɿɿɿɿɿɿ cawa jarađamārēā.* Māwāmĩna ni aʘalɿa poya cawa jarađaé basía.

⁹ Māwā panɿne uva ʘa jue diabada boroba Egiptođebema boroa jarasia:

–Mł boro, młɿa bié osia. Młɿa ne jaraida bađara quĩrādoa ʘasia. Iéibe quĩrānebabɿɿɿɿɿ. ¹⁰ Bɿ pał obada boro ume, mł ume biđa quĩrūpeđa दौरa preso ʘɿɿisia bɿ wagabadarā boro deđe. ¹¹ Dai preso panasidađe aʘari diamasi दौरa cāimocarasidaa. Cāimocaraza ne jara awara ʘeasia. ¹² Małne hebreo cūdrada dai ume ʘasia. Mał hebreora bɿ wagabada boro nezoca basía. Daiba cāimocarapeđadara idjia nēbɿɿɿɿɿɿɿ. Małne idjia dai cāimocarara umena cawa jarasia. ¹³ Idjia daia jarađa quĩrāca wārāda māwāsia. Bɿ młɿɿa wayacusa ʘasia młɿa naēna bɿ itea o bađa quĩrāca o ʘamārēā. Małne dewarabemara bɿa beabipeđa bacuru cūmiane ʘɿɿ su jira ʘɿɿisia.–

¹⁴ Mał carea Egiptođebema boroba Josera trɿɿisia. Ara małda preso ʘađada isabe ēdɿɿ ʘasidaa. Josera icara wēpeđa, buđa ɿɿpeđa, bia djiopeđa Egiptođebema boromaa wāsia.

¹⁵ Małbe dji boroba Josea jarasia:

–Młɿɿa cāimocarasia, māwāmĩna ni aʘalɿa poya cawa jarađaé panɿa. Baribɿɿɿ młɿa ūrĩsia bɿa cāimocarara cawa jarabarida.–

¹⁶ Joseba jarasia:

–Mł boro, małgɿɿɿ młđuɿa poya oéa. Bɿa cāimocaradara Ācōrēbɿɿɿ cawa jarabiya necai ʘamārēā.–

¹⁷ Egiptođebema boroba Josea jarasia:

–Młɿa cāimocarasia młɿɿa Nilo do icawa nūmɿɿda. ¹⁸ Małne siete paca biya boreguea queđeada doeđalɿa odjađapeđa pōājārā co duanasidaa. ¹⁹ Ādji caiđu dewara siete paca mititia caya beada doeđalɿa odjasidaa. Nał Egipto druade młɿa unucaa paca jācua mititia beada. ²⁰ Mał paca mititia caya ʘeaba dji naārā odjapeđada boreguea ʘeara cocuasidaa. ²¹ Dji caya ʘeaba dji boreguea queđeara cocuapeđadamĩna ara māwā bio caya panesidaa ādji naārā panana quĩrāca.

* 41:8 Daubara. Egiptođe daubararāra ne cawa ʘeasia. Bedea cawa ʘeasia, ne ununacada obadjidaa, cacua bié ʘeara biabibadjidaa, dau ēsā ʘeasia, idjaba egiptorāba ācōrē quĩrāca ijābada sacerdoterā basía. Aʘeđa dji dromarāda ʘeasia.

Mañne m̄ra l̄r̄l̄masia. ²² Baribara m̄ra waya c̄imocarsia. Unusia trigo bawara abalde siete camla biya uga beada. ²³ Mañare unusia trigo bawaralde siete camla ugaé beada. Mañgara n̄ur̄a j̄w̄l̄r̄l̄ã l̄m̄ad̄au odjabariareba ta n̄um̄ba j̄r̄z̄aza beasia. ²⁴ Mañne ugaé beaba dji uga quedeara j̄uma cosidaa. M̄la mañ c̄imocaradara daubararãa jarasia. M̄w̄m̄ina poya cawa jaraðae basía.–

²⁵ Mañne Joseba Egiptodebema boroa jarasia:

–M̄l boro, mañ c̄imocara uméba abarida jara bla. ãc̄orēba s̄w̄a oida b̄la unubisia. ²⁶ Dji siete paca bia quedeaba jara bla siete poa codidebema aduba eropananida. Dji siete trigo camla uga quedea bida abari quir̄aca jara bla siete poa codidebema aduba eropananida. ²⁷ Baribara dji siete paca mititia caya bea adji caidu odjapedadaba jara bla siete poa jarrabada zeida. Dji siete trigo camla ugaé beaba abarida jara bla. Mañ camlra n̄ur̄a j̄w̄l̄r̄l̄ã l̄m̄ad̄au odjabariareba ta n̄um̄ba j̄r̄z̄aza beasia. Mañba jara bla siete poa jarrabada zeida.

²⁸ M̄l boro, ãc̄orēba b̄la unubisia idjia oida m̄la jara bl quir̄aca. ²⁹ Siete poa nañ Egipto druade codidebemara aduba eropania. ³⁰⁻³¹ Mañare siete poa nañ Egiptode jarrabada zeya. Mañ jarrabara bio d̄ar̄i b̄er̄a egiptor̄ba dji aduba eropana ewarira abeða quir̄adoadia. Mañne codidebema nañ druade b̄ra j̄oya. Dji aduba eropananebemada ni mañr̄i bida neé baya. ³² Bla barima umé c̄imocaradaba jara bla ãc̄orēba d̄ar̄eñe w̄r̄ada m̄w̄a oida.

³³ Mañ b̄er̄a, m̄l boro, bla eber̄a cr̄icha cawa b̄lda jalpeda blida bla nañ Egipto druara ac̄l bam̄r̄eã. ³⁴⁻³⁵ Mañare j̄uma nañ Egipto druade trigo wagabada boror̄ada b̄cuaida bla. Siete poa aduba eropane eber̄ar̄ba ewabladebemada mañ boror̄aba mañr̄i wagaðida panla. Ë juesuma ewabdaza aba wagaðida panla. M̄w̄a oðida panla puru beaza. Adjia wagaðadara blabara cawa jaraya s̄w̄a jeðeida. ³⁶ M̄w̄a osira siete poa jarraba zebalde trigora waga eropania nañ Egipto druadebemar̄a quinir̄anam̄r̄eã.–

Jose Egiptodebema boroare beða

³⁷ Mañ cr̄ichara Egiptodebema boroba, dji dromar̄a bida bio bia ùr̄isidaa. ³⁸ Dji boroba adjir̄a jarasia:

–ãc̄orē Jaureda nañ eber̄a ume bla. Dadjir̄aba dewara eber̄ada idji quir̄aca ununaéa.–

³⁹ Ara mañda idjia Josea jarasia:

–ãc̄orēba b̄la mañra cawabisia. Bl quir̄aca cr̄icha cawa b̄ra neéa. ⁴⁰ Mañ carea m̄la b̄ra dji dromar̄a boroda b̄ya. Bla jarabara j̄umar̄aba ïjã oðia. Ababe m̄dr̄l bl c̄aȳbara dji dromara b̄ya. ⁴¹ M̄la j̄uma nañ druadebemara bl j̄w̄a eða b̄l b̄ra.–

⁴² Mañne Egiptodebema boroba idji s̄ȳa bara bl sortijada Jose j̄w̄ade w̄eãju b̄sia Joseba dji boro tr̄lneba j̄uma poya o bam̄r̄eã. Dji biara bl lino oða djioda, oro oða carena sida Josea j̄l̄bisia. ⁴³ Mañbe idji carreteðe badopeða Josea idjiare dewara carreteðe p̄rr̄a edesia. W̄abladade idji wagabadar̄ada Jose na w̄bibadjia n̄w̄a j̄igua jaraðam̄r̄eã: “¡Chir̄ane cobeadadua!”† M̄w̄a Egiptodebema boroba j̄uma Egipto druara Jose j̄w̄a eða b̄sia.

⁴⁴ Mañbe idjia Josea jarasia:

–M̄ra j̄umar̄a boroa, baribara j̄uma nañ druadebemar̄a bl j̄w̄a eða beaðia. Adjir̄aba b̄la iwididaé ni c̄ar̄e sida o cara panla.–

⁴⁵ Egiptodebema boroba Jose tr̄lra b̄sia Zapnat-panea.‡ Mañ awara w̄er̄a Asena abadada Josea diasia idji quima bam̄r̄eã. Mañ Asenara Potipera cau basía. Potiperara

† 41:43 Chir̄ane cobeadadua. Mañgara hebreo beða cawa beaba cawaðae panla. ãc̄l̄r̄l̄maar̄a egiptor̄a beðeaa. Nañḡar̄a cr̄ichada jaraiscada: “¡ÿyã w̄nadua dadjir̄a boro zebara b̄er̄a!” wa “¡dadjir̄a boro nezoca dromada zebara!” wa “¡Quir̄acuita ùr̄inadua!” ‡ 41:45 Zapnat-panea. Mañ tr̄lba egiptor̄a beðeade jara bla “ãc̄orēra beðeabaria; idjira zocai bla.”

Oļ puruđe ģmādaúa bia beđeabadarā sacerdotē basía. Māwā Josera jūma Egipto druade dji dromada besia.

⁴⁶ Egiptodebema boroba Josera dji dromada ɛɫside idjira treinta poa basia. Josera dji boroma ɛadada jūma Egipto druade ɫɫɫɫ wāsia. ⁴⁷ Maļbe siete poa ne jūmada bia zauda bēra codidebemara aduba nūmasia. ⁴⁸ Maļ siete poade Egipto druade ewapeɛadadebemada Joseba waga ɛɫbisia. Puruza dji puru caita ewapeɛadara maāri waga ɛɫbisia. ⁴⁹ Māwā trigora waiɛɫa waga ɛɫsidaa. Pusa iɫɫ quīrāca ādjirāba waiɛɫa waga eropanasidaa. Maļ bēra juacha pananada idu ɛɫsidaa.

⁵⁰ Jarraba ewari zei naēna Joseba idji quima Asena ume warrarāda umé unusia. Asena zeza Potiperara Oļ puruđe ģmādaúa bia beđeabadarā sacerdotē basía. ⁵¹ Idji warra iwina toside Joseba nāwā crīchasia: “Ācōrēba jūma mɫ bia mīga ɛadara, mɫ ēberārā sida quīrādoabisia.” Māwā idji warra iwinara trɫ ɛɫsia Manase. §

⁵² Dewarabema warra toside Joseba nāwā crīchasia: “Mɫ bié ɛada druade Ācōrēba mɫa warrarāra unubisia.” Māwā dji warrara trɫ ɛɫsia Epraiɫ.*

⁵³⁻⁵⁴ Siete poa Egipto druade aduba zau nūmana jōnacarea siete poa jarrabada zesia Joseba jarada quīrāca. Druaza jarrabara wāsia. Baribɫɫ egiptorāba codira eropanasidaa. ⁵⁵ Māwā ɛɫde egiptorāba codi carea erobeada sida jōsia. Maļ bēra ādji boromaa codira iwidiide wāsidaa. Ādji boroba jūmarāa jarasia:

–Josemaa wānadia. Idjia jarabɫɫ quīrāca oɛadia.–

⁵⁶ Jarraba Egipto druade zside Joseba trigo wagabada dera jūma ewabicuasia. Maļbe trigora egiptorāa nēdobuebadjia, jarrabara wārāda jūma Egipto druade zeda bēra. ⁵⁷ Maļ awara druazabemada Josemaa trigo nēdođe zebadiɛaa jarrabara jūma druaza wāna bēra.

42

Jose djabarāba trigo nēdođe wāpeɛada

¹⁻² Maļ ewariđe Jose zeza Jacobora waɛi Canaaɫ druade ɛabadjia. Jacoboba cawasia Egipto druade trigora baraada. Maļ bēra idji warrarāa nāwā jarasia:

–Mɫa ūrīsia Egiptode trigora baraada. ĶCārēda jɫɫ panɫ? Jāmaa nēdođe wānadia dadjirāba codi carea. Māwā dadjirāra jarrababa beuɛaéa.–

³⁻⁴ Ara maɫda Jose djabarāra Egiptodaa trigo nēdođe wāsidaa. Jacoboba Jose djaba Benjamiɫra diabueé basía, wayada bēra Benjamiɫra beuida. Maļ bēra Jose djabarāra diebe wāsidaa.

⁵ Israel warrarāra dewara ēberārā ume trigo nēdođe wāsidaa, jūma Canaaɫ druade jarrabara zeda bēra. ⁶ Maļne Josera Egipto druade dji droma basía. Idjiabɫɫ jūma druazabemarāa trigora nēdobuebadjia. Māwā ɛɫde Jose djabarāra jūesidaa. Jūenapeɛa Jose quīrāpita wayaadeba egorođe ɛarru copanesidaa. ⁷⁻⁸ Joseba idji djabarā unuside cawasia ādjida māwā panɫda baribɫɫ adua ɛɫ quīrāca besia. Idji djabarāba idjira cawaɛaé basía. Maļne Josera ādji ume quīrū ɛɫ quīrāca beɛeasia. Iwidiisia:

–Bārāra Ķsāmaɫba zebɫda?–

Ādjia panusidaa:

–Canaaɫ druadeba trigo nēdođe ze panɫ.–

⁹ Maļne Joseba quīrānebasia ādjidebema cāimocaraɛada.* Maļ bēra jarasia:

–ĶBārāba dairā sāwā poyaɛi cawaya acɫde ze panɫ!–

¹⁰⁻¹¹ Ādjia panusidaa:

–ĶMāwāéa, dai boro! ĶDaira maļ carea nīnaéa! Dai ɫɫ nezocarāra jipa ɛeaa. Daira jūmaena abari zezadebemaa. Daiba trigodɫɫ nēdođe ze panɫ.–

¹² Joseba jarasia:

–ĶSewaa! Bārāba dairā sāwā poyaɛi cawaya acɫde ze panɫ.–

§ 41:51 Hebreo beɛeade Manase trɫɫba jara ɛɫa “quīrādoabi.” * 41:52 Hebreo beɛeade Epraiɫ trɫɫba jara ɛɫa “warra unubida.” * 42:9 Genesi 37:4-9.

¹³ Ādjirāba panusidaa:

–Dai ɓa nezocarāra wārāda aɓari zezadebema. Daira doce djabarā panasidaa. Baribɓaɓa dai djaba tēābemara dai zeza ume Canaaɓ druade ɓesia. Maɓne aɓa nēbasia.–

¹⁴ Joseba jarasia:

–Mɓa jaraɗa quīrāca ebuɗa ɓa bārāba aɗɗe ze panɗa dairā sāwā poyadi cawaya.

¹⁵ Baribɓaɓa mɓa aɗɗa bārāba jara panɗa wārā cawaya. Dai Egiptodebema boro trɓneba mɓa wārāneba jaraya bārāra namabemada ēdɗaɗe aɓa bārā djaba tēābemada namaa zebɗaɗe. ¹⁶ Bārānebemada aɓa wābiɗaɗa bārā djaba tēābemada enemārē. Maɓmisa waabemarāra nama preso panenia. Idjida zeibɓaɓa, mɓa cawaya bārāba jara panɗa wārāda. Idjida zeɓɓaɓa, dai Egiptodebema boro trɓneba mɓa wārāneba jaraya bārāra beɗeade pananida dairā sāwā poyadi cawaya aɗɗe ze panɗa carea.–

¹⁷ Ara maɗda Joseba ādjira ewari ūbea preso ɓasia. ¹⁸ Ewari ūbea babɗaɗe Joseba ādjia jarasia:

–Mɓa Ācōrēra waya ɓa. Maɓ bēra bārāba nāwā oɗibɓaɓa, mɓa beabiéa. ¹⁹ Bārāda wārāda ēberā jipa ɓeabɓaɓa, nama bārānebemada aɓa preso ɓeya. Maɓne waabemara bārā diguiɗa trigo diaɗe wānadua bārā ēberārāba coɗamārē. ²⁰ Baribɓaɓa bārā djaba tēābemara enenadua. Māwā mɓa cawaya bārāba jara panɗa wārāda. Māwā oɗaɓɓaɓa, bārāra beuɗia.–

Ādjirāba maɓ beɗeara ijāsidaa. ²¹ Māwā panɗe ādjiduba jara duanesidaa:

–Wārāda dadji djaba Joseda bié osidaa. Dadjirāba unusidaa idji bié orānamārēā dadjirāa beɗe djuburia ɓaɗa. Māwāmīna dadjirāba ijānaé basia. Maɓ carea nama bia mīga panɗa.–

²² Maɓne Rubeɓba jarasia:

–Maɓ carea mɓa bārāa jarasia idjira bié orānamārēā, māwāmīna bārāba ijānaé basia.† Idji beapeɗaɗa carea idibɓaɓa Ācōrēba dadjira cawa obɗaɗa.–

²³ Maɓne Josera egiptorā beɗeade ādji ume beɗe ɓasia. Idjia jarabɗaɗa dewaraba ādjia jarabadjia hebreo beɗeade. Maɓ bēra adua panasidaa ādjia jara panɗa Joseba jūma ūri ɓaɗa. ²⁴ Ādjia bié opeɗaɗebema beɗe panɗa ūriside Josera iduba āyā wāpeɗa jāsia. Māwā ɓapeɗa waya poya beɗeasia. Maɓbe ādji ume beɗeade wāpeɗa Simeoɗa jidabisia preso ɓemārēā. Ara maɗda ādjia aɗɗa panɗe Simeoɗa jɗtabisia.

²⁵ Maɓbe Joseba idji nezocarāa jarasia idji djabarāba trigo nēdopeɗaɗa ādji sacora biracuamārēā. Maɓne ādji parata siɗa waya saccoza ɓacuabisia. Maɓ awara Joseba diabisia ode ne coɗamārēā. Ara maɗda idji nezocarāba māwā osidaa. Baribɓaɓa parata ādji saccoza ɓapeɗaɗa Jose djabarāba adua panasidaa.

²⁶ Maɓbe Jose djabarāba trigora ādji burro ɓaɗa ɓacuapeɗa wābɗaɗe. ²⁷ Wābɗaɗe ota cāinima jūesidaa. Maɓbe aɓaɓa idji burro ne cobi carea saco ewabɗaɗe idji paratara eɗa coɗa unusia. ²⁸ Dauperapeɗa idji djabarāa jarasia:

–Mɓ paratara jēda diasidaa. Za mɓ saccoɗe eɗa coɗa.–

Maɓ carea jūmarāda dauperasidaa. Ne wayaaba ure duanɗe nāwā jarasidaa:

–¿Cārē cārēā Ācōrēba dadjira jāwā o ɓa?–

²⁹ Canaaɓ druade ādji zeza Jacoboma jūenapeɗa ādji Egipto druade sāwāpeɗaɗa jūma nēbɗaɗe. Nāwā jarasidaa:

³⁰ –Jāɓ druadebema ēberā dji droma ɓaɗa daia quīrūbiɗe nāwā jarasia: “Bārāba dairā sāwā poyadi cawaya aɗɗe zesidaa.” ³¹ Baribɓaɓa dairāba jarasidaa māwā oɗi carea ze panɗeɗa, ātebɓaɓa ēberā jipa ɓeada. ³² Idjaba jarasidaa dairāra aɓari zezadebemada doce djabarā panasidaa. Jarasidaa aɓara nēbasida, aɓara dai zeza ume Canaaɓ druade ɓaɗa.

³³ Maɓne jāɓ dji dromaba dairāa jarasia:

–Nāwā cawaya bārāra ēberā jipa ɓeada: bārā djabarānebemada aɓa mɓ ume amepapeɗa trigora edeɗaɗa bārā ēberārā jarra queɗeaa cobidi carea. ³⁴ Maɓbe bārā djaba tēābemara mɓmaa enenadua mɓa cawai carea bārāra jipa ɓeada. Māwā mɓa cawaya

† 42:22 Genesi 37:21-30.

-Nañ ēberārāra mñ diguidaa ededua. Mañbe pacada beapeda ne djudua ādjirāra nane umatipa mñ ume ne codi bērā.-

¹⁷ Ara mañda dji nezocarā boroba Joseba jaraða quĩrāca osia. Dji djabarāra Jose dedaa edesia. ¹⁸ Wābadaðe Jose djabarāra daupera panl bērā nāwā jara panasidaa:

-Naārā zesidaðe parata dadji sacode þapedaða carea jāwā idji diguidaa edebibara. Idjia jaraya dadjia mañ paratara drasiðada. Mañ carea dadjira jidabiya idji nezocarāda beadamārēā. Dadjirā burro sida jāriya.-

¹⁹ Jose dede eda wābadade dji nezocarā boro caita wānapeda idji ume bedeasidaa. ²⁰ Ādjia nāwā jarasidaa:

-Dai boro, dairā naārā ze panasidaðe wārā arada trigo nēdoðe ze panasidaa. ²¹⁻²² Dai jēda wāsidaðe ota cānima jūesidaa. Mama dai saco ewabadaðe trigo nēdopedada paratada jūma daucha dairā sacozā eda þada unusidaa. Dairāba adua panla caiba mañ paratara eda þasida. Jūma mañ paratara daiba jēda enesidaa diaði carea. Mañ awara daiba paratara enesidaa wayacusa trigo nēdoði carea.-

²³ Dji nezocarā boroba panusia:

-Jūmawāyā crīcharānadua. Dauperarānadua. Bārāba parata diapadaðara mñ edapeda mñ boroa diasia. Bārāba, bārā zezaba iñā þl Ācōrēba mañ paratara bārā sacode þasia.-

Mañbe idjia Simeoļ preso þadaðada ādjimaa enesia. ²⁴ Enepeda ādjirāra Jose dede eda edesia. Idjia baidoda diasia ādji jirū sgladamārēā. Ādji burro sida ne cobigasia. ²⁵ Māwā panlne cawasidaa ādjira Jose dede ne codida. Jose umatipa zeida jļā panlmisa ādjia nebia enepadaðara edasidaa Josea diaði carea.

²⁶ Jose diguida jūēnacarea ādjirāba nebia enepadaðara idjia diasidaa. Mañne wayaadeba idji quĩrāpita egode þarru copanesidaa. ²⁷ Joseba ādjia iwidiisia sāwā panl cawaya. Mañ awara iwidiisia:

-Bārā zezara ĵbia þlca? ĵDrōāra waði þlca?-

²⁸ Ādjirāba panusidaa:

-Dairā zeza þl nezocara bia þla. Idjira waði þla.-

Mañne wayaadeba ādjira þarru copanesidaa.

²⁹ Joseba acþaraðe idji djaba ara Benjamiāda unupeda nāwā jarasia:

-Bārā djaba tēābema mñā jarapedaðara ĵnaļgla?-

Mañbe Benjamiā jarasia:

-Mñ warra, Ācōrēba þlra carebaya.-

³⁰ Idji djaba arada ununa bērā Joseba þlstriðaba so borequeasia. Ara mañda dji edaara þl dejāne iduþa jīāne wāsia. ³¹ Jīā þapeda so zareadacarea quĩrā sglapeda waya ādjimaa zesia. Mañbe jarasia:

-Daiba coðira enenadua.-

³² Ara mañda dji nezocarāba enesidaa. Joseba coira awara þlsidea, dji djabarāba coði sida awara þlsidea, idjaba Josema ne cobada egiptorāba coði sida awara þlsidea. Māwā osidaa egiptorāra hebreorā ume ābaa ne cocara panl bērā. Egiptorāmaarā mañra cadjiruaa. ³³ Mañne Joseba idji djabarāba chūmebisia dji nabemaneba aþa dji tēābemanaa. Mañ carea idji djabarāba cawa crīchaðe panlba aþarica dji quĩrā acþ duanesidaa.

³⁴ Mañne Jose itea diapadaðada djicodēbemada ādjiza jeðecabisia, baribara Benjamiā waþlara diabisia. Māwā jeðecadapeda ādjira Jose ume þlstriðā ne codruasidaa.

44

Jose taza

¹ Māwānacarea Joseba idji nezocarā boroa jarasia:

-Nañ ēberārā sacora trigoba biracuadua. Ādji parata sida ādji sacozā eda þlcuadua.

² Mañbe mñ taza parata oðada dji tēābema sacode trigo nēdoða parata ume þldua.-

Ara maŕda dji nezocarã boroba Joseba jarada quĩrãca osia. ³ Nurẽma ãsaboðode Jose djabarãra ãdji burrode idu wãbisidaa. ⁴ ãdjira purudeba waði tmla wãé panlne Joseba idji nezocarã boroa jarasia:

–Jãl eberãrã caidũ wãdua. Jidade wãsira nãwã jaradua: “¿Cãrẽneba mã boroba bãrãra bié oda bãrã bãrãba jãwã idjira bié osida? ¿Cãrẽ cãrẽã bãrãba idji taza parata odara drlasida? ⁵ Jãl tazade mã borora ne dobaria. Idjaba abari tazadeba ne cawaié beara cawabaria. Bãrãba opeðadara bié bla.”–

⁶ Ara maŕda caidũ wãsia. Jidade wãpeða Joseba jarabidara jarasia. ⁷ Maŕne dji djabarãba jarasidaa:

–¿Cãrẽ cãrẽã dadji boroba mãwã jara bla? Dairãra ne drlaðaca. ⁸ Acldua, parata dai sacode baðada daiba ununapeða Canaaŕ druadeba jẽda enesidaa. Mãwã daiba jipa osida brrl ¿cãrẽ cãrẽã bl boro paratara wa oro sida drlaði? ⁹ Bla maŕ tazada dairã sacode unuibrrl dji eroðara beuida bla. Maŕ awara dairãra bl boro nezocarãda beaðia.–

¹⁰ Maŕne Jose nezocarã boroba jarasia:

–Bia bla, mãẽteara bãrãba jara panl quĩrãca oya. Dji ne drlaðara mã nezoca baya, baribrrl waabemara beða neé beaðia.–

¹¹ Ara maŕda ãdji sacora burrode jã beaða ãrãnapeda egode bلسidaa. Maŕbe ãdjiza ewacuasidaa. ¹² Ewacuapeðadacarea Jose nezocarã boroba jrrl wãsia dji nabema djaba sacodeba aba dji tããbema sacodea. Maŕne tazara dji tããbema Benjamiŕ sacode unusia. ¹³ Ara maŕda sopuadeba dji djabarãba cacuade jã panlra cũetacuasidaa. Maŕbe ãdji sacora wayacusa ãdji burrode bلسuapeða jẽda puruðaa wãsidaa.

¹⁴ Jose waði diguida bldẽ Judara dji djabarã sida idjima jũesidaa. ãdjirãra ne wayaadeba idji quĩrãpita egode brrru copanesidaa. ¹⁵ Maŕbe Joseba ãdjirãa jarasia:

–Bãrãba ¿cãrẽ cãrẽã mã tazara jãwã drlasida? ¿Bãrãba adua panlca ne cawaié beaða mã cawabarida?–

¹⁶ Judaba panusia:

–Dai boro, ¿cãrẽda jaradi? ¿Sãwã jaradi दौरa beðeade panlẽda? Jũma daiba bié opeðada carea ãcõrẽba cawa obrlra. Dairãra bl jlwaeda panla. Bl nezocarã baðia, idjaba bl taza drla eroðada sida bl nezoca baya.–

¹⁷ Maŕne Joseba jarasia:

–Mã mãwã oéa. Dji taza drla eroðaðadr l mã nezoca baya. Waabemara necai wãnadua bãrã zezamaa.–

¹⁸ Maŕbe Judara Jose caita wãpeða jarasia:

–Mã boro, mã ume quĩrãrãdua. Brra Egiptodebema boro quĩrãca bلمĩna mã quĩrã djuburia bl ume idu beðeabidua. ¹⁹ Dai naãrã zesidaðe bla iwidisia दौरa zeza bara panl cawaya idjaba djaba bara panl cawaya. ²⁰ Maŕne daiba panusidaa zeza drõã quiruda eropanlda idjaba djaba cũdra blda aba eropanlda. Maŕ warrara dai zezaba drõã bldẽ unusia. Idji djaba arada beusia. ãdji paraðebemara ababe idjidr l bla. Idjira dai zezaba bio quĩrã bla.

²¹ Idjaba bla daia jarasia, “Mã warrara enenadua mã unui carea.” ²² Baribrrl daiba bla jarasidaa mã warrara dji zeza bلمalbã ãyã wãcara blda. ãyã wãibrrl dji zezara sopuaba beuyada asidaa. ²³ Maŕne bla daia jarasia: “Bãrã djaba tããbemada bãrã ume zeébrl, bãrãra mãmaa wayacusa zecara panlda.”

²⁴ Maŕbe dairãra dai zezama jũenapeða bla jaradara jũma nẽbrلسidaa. ²⁵ Dãrãbrlde dai zezaba jarasia: “Waya trigo nẽðode wãnadua.” ²⁶ Maŕne dairãba idjã jarasidaa: “Dairãra poya wãnaéa. Ababe dai djaba tããbemada dai ume wãibrrl wãnia. Idjida dai ume wãébrl, jãl eberãmaa wãcara panla.”

²⁷ Maŕne mã zeza bl nezocaba daia jarasia: “Bãrãba cawa panla mã wẽrãba warra umebe mã to diasida. ²⁸ Abara nẽbasia. Mã ewarideba ltaa waa unué bl bãrã mãmaarã

animarāba beapeda cobuesia. ²⁹ Mañ bēṛā idji djaba arada ededapeda beuiblṛl, bārāba mṛra sopuaba beaḏia.”

³⁰⁻³¹ Dairā boro, dji cūdra carea dai zezara waḏi ḥla. Mañ bēṛā mṛra dji cūdra neé mṛ zezamaa wāsira mañne idji warrada unueḏlṛl mṛ zezara beuya. Māwā dai bl nezocarāba dai zeza drōā ḥlra sopuaba beaḏia. ³² Mṛ bl nezocaba mṛ zezaa wārāneba jarasia dji cūdrara waya eneida. Mṛa jarasia: “Zeza, mṛa waya blmaa eneḏlṛl, bl quīrāpita mṛa beedeade ḥaya aḥa mṛ beublṛlḏaa.” ³³ Mañ bēṛā mṛa blā beḏea djuburiaya dji cūdrabari mṛdrṛl nama erobemārēā bl nezoca bai carea. Mañne dji cūdrara idji djabarā ume idu wābidua. ³⁴ ¿Sāwā mṛda dji cūdra neé mṛ zezamaa wāi? Mṛ zeza sopuaba bié ḥlda unu quīrīāé ḥla.–

45

Joseba ara idjida cawabida

¹⁻² Mañ beḏea ūrīblṛlḏe Josera so borequea nūmesia. Waa poya droaé bēṛā jūma idji nezocarā arima ḥea jīgua jarasia:

–jūma dajadaa wānada!–

Ara maḏda wāsīdaa. Aḥabe idji djabarāda idji ume panesīdaa. Māwā panlne Josera bio jīasia. Mañ jīābira idji nezocarā dajada panlba ūrīsīdaa. Mañ awara idji jīānanebemada Egiptoḏebema boro deḏe panabadarāba ūrīsīdaa. Jīānacarea Joseba idji djabarāa cawabisia idjida māwā ḥlda. ³ Nāwā jarasia:

–Mṛa Josea. ¿Mṛ zezara waḏi ḥlca?–

Mañne idji djabarāba poya panunaé basía bio dauperasīda bēṛā. ⁴ Mañ carea Joseba ādjía jarasia:

–Mṛ caita zedada.–

Ara maḏda Jose caita wāsīdaa. Mañne Joseba ādjía jarasia:

–Mṛa bārā djaba Josea, bārāba nēdobuepedadaa Egiptoḏaa ededamārēā.* ⁵ Bariblṛl sopuarānada. Bārāba mṛa nēdobuepedadamīna jūmawāyā crīcharānada. Ācōrēblṛl mṛa nama bārā na diabuesia ēberārā beuḏidebemada ēdrṛl edamārēā. ⁶ Poa umé bablṛlṛa jarraba zedada. Idjaba waḏi poa juesuma māwā ḥaya. Mañne poya ne uḏaéa ni ewaḏaéa. ⁷ Ācōrēba mṛa bārā na diabuesia bārā ēberārā naḏ ējūāne jūma beurānamārēā. Mṛa nama ḥasia bārāra beuḏidebemada ēdrṛl edamārēā. ⁸ Bārāba mṛa namaa diabueḏaé basía, āteblṛl Ācōrēblṛl mṛa diabuesia. Idjiablṛl mṛa ḥasia Egiptoḏebema boroa crīcha diabarida ḥamārēā, idji deḏebema boroda ḥamārēā, idjaba Egipto druade dji dromada ḥamārēā. ⁹ Jāḥbe bārāra isabe wānada mṛ zezamaa. Idjía nāwā jaraḏada:

“Bl warra Joseba nāwā jara ḥla: Ācōrēba mṛa Egiptoḏebema boroare ḥasia. Mṛmaa isabe zedua. Dārārādua. ¹⁰ Zepeda Goseḏ ējūāne ḥeya. Māwā blra, bl warrarā sīda, bl wiuzaquerā sīda mṛ caita duanania. Bl animarā ḥeara, jūma bla erobḥl sīda enedua. ¹¹ Mṛa blra mama ne cobī ḥaya, waḏi poa juesuma jarrabara ḥai bēṛā. Māwā blra, bl ēberārāra, bl animarā sīda jarrababa beuḏaéa.”

¹² Bārāba, mṛ djaba Benjamiḏ biḏa bādji dauba unu panla wārāda mṛda bārā ume māwā beḏea ḥlda. ¹³ Mṛ zezaa jaraḏada mṛa naḏ Egipto druade dji dromada. Bārāba unupeḏada sīda jūma mṛ zezaa jaraḏada. Isabe wānapeda mṛ zezara namaa enenada.–

¹⁴ Mañbe idji djaba Benjamiḏ ume ojūēnapeda jīāsīdaa. ¹⁵ Māwānacarea Joseba waabema djabarāra uridarraḏe isōcuapeda jīasia. Mañbeblṛl idji djabarāra idji ume beḏeasīdaa.

¹⁶ Egiptoḏebema boro deḏe panabadaba ūrīsīdaa Jose djabarāra zesīdaa. Dji boroba, dji droma ḥea biḏa mañnebemada bia crīchasīdaa. ¹⁷ Mañ carea dji boroba Josea jarasia:

–Bl djabarāa jaraḏa: “Bārā animarā ḥrḥl ne ataubīdapeda Canaaḏ druadaa wānada.

¹⁸ Mañbe bārā zezara, bārā ēberārā sīda mṛmaa enenada. Mṛa bārāa Egipto druade ējūā

* 45:4 Genesi 37:12-36.

biara ɓɓa daaya. Bārāba nañ druadebema dji biara ɓɓa codia.”¹⁹ Idjaba ɓɓ djabarāa jaradua nama Egiptodeba carretada edecuaɗamārēã ãdji warrarã, ãdji wērārã, bārã zeza siɗa enenamārēã.²⁰ Mañ awara jaradua ãdjia erobeara ɓecuaɗamārēã, Egiptodebema ne biara ɓɓa jūma ãdjide ɓai bērã.–

²¹ Israel warrarāba māwā osidaa. Egiptodebema boroba jarada quīrāca Joseba ãdjia carretara diacuasia. ãdjia ode codi siɗa diasia.²² ãdjiza cacuade jǎbada djiwidida aɓa aɓa diacuasia. Baribɓɓ Benjamiña cacuade jǎbadada juesuma diasia. Parata torro siɗa tresciento diasia.²³ Idji zeza itea Egiptodebema ne bia quedeada die burrode diabuesia. Mañ awara die burro wērāne trigoda, paɗa, idji zebraɗe coi siɗa diabuesia.²⁴ Mañbe idji djabarāra wābigasia. ãdji wāɓɓade Joseba ãdjia jarasia:

–Ode ijararānada.–†

Jacoboba Jose zocai ɓɓa cawaɗa

²⁵ Mañbe Egiptodeba wānapeda Canaã druade ãdji zeza Jacoboma jūēsidaa.²⁶ Jūēnapeda ãdjia Jacoboa jarasidaa Josera waɗi zocai ɓɓa idjaba idjira Egiptodebema borobare ɓɓa. Baribɓɓ Jacoboba cawa crīchaé basía. Mañgɓɓa ijǎé basía.²⁷ Mañne ãdjirāba Joseba jaradara jūma nēɓɓɓidaa. Mañ awara Jacoboba unusia Joseba carreta diabuecuadada idji edeɗamārēã. Mañ unubɓɓade Jacobora sobiasia.²⁸ Jacobo Israel abadaba jarasia:

–Ara nañba bia ɓɓa. Mñ warra Josera wārāda waɗi zocai ɓɓa. Mñ beui naēna idji acɓe wāya.–

46

¹ Ara mañda Jacobo Israel abadara wāsia jūma idjia erobeɓa bara. Wāɓɓɓe Beersebaéde jūēsia. Mama idjia animarāda idji zeza Isaba ijǎ ɓaɗa Ācōrēa babue diacuasia.² Mañ diamasi Israelba cāimocara quīrāca ūrīsia Ācōrēra idji ume beɗeɗa ɓɓa. Ācōrēba trǎ jarasia:

–Jacobo, Jacobo.–

Jacoboba panusia:

–Mñra nama ɓɓa.–

³ Ācōrēba jarasia:

–Mñra ɓɓa zeza ijǎ ɓaɗa Ācōrēa. Wayarādua Egiptodaa wāi carea. Jāma mña puru waɓɓɓa ɓɓeɗeɗa yōbiya.⁴ Mñra ɓɓa ume Egiptodaa wāya. Mañbe ɓɓeɗeɗa yōɓɓɓara jēda eneya. Idjaba ɓɓa beubɓɓade Josera arima ɓaya.–

⁵ Ara mañda Jacobora Beersebaédeba wāsia. Egiptodebema boroba carreta diabuecuadade Jacobo warrarāba idjira, ãdji warrarāra, ãdji quimarã siɗa edesidaa.⁶ Jacoboba idji warrarã biɗa ãdji animarã ɓeara idjaba jūma ãdjia Canaã druade edapedada siɗa Egiptodaa edesidaa.⁷ Jacoboba idji warrarāra, idji caurāra, idji wiuzaquērã, idji āizaquērã siɗa Egiptodaa jūma edesia.

Jacobo ēberārã Egiptodaa wāpedada

⁸ Jacobo Israel abada warrarã Egiptodaa wāpedadara nañgɓɓa basía:

Jacobo warra iwina Rubeɓa wāsia.⁹ Rubeɓa edesia idji warrarã Hanoc, Palú, Hezroɓ, Carmi siɗa.

¹⁰ Jacobo warra Simeoɓ siɗa wāsia. Simeoɓba edesia idji warrarã Jemuel, Jamiɓ, Ohad, Jaquiɓ, Zohar, Saul siɗa. Saulora cananeo wērāba toɗa basía.

¹¹ Jacobo warra Levi siɗa wāsia. Leviba edesia idji warrarã Gersoɓ, Coá, Merari siɗa.

¹² Jacobo warra Juda siɗa wāsia. Judaba edesia idji warrarã Sela, Paré, Zará siɗa. Idji warrarã Erera, Onaɓ siɗa Canaã druade beusidaa. Paréba idji warrarã Hezroɓda, Hamul siɗa edesia.

† 45:24 Ñɓɓɓa crīcha panla ãdjira ijaradida Joseba Benjamiña waɓɓɓa daɗa bērã. Idjaba Ñɓɓɓa crīcha panla ãdjira ijaradida Jose nēdobuepedada carea.

¹³ Jacobo warra Isacar sida wāsia. Isacarba idji warrarã Tola, Puvá, Job, Simroã sida edesia.

¹⁴ Jacobo warra Zabuloã sida wāsia. Zabuloãba idji warrarã Sered, Eloã, Jahleel sida edesia.

¹⁵ Maã warrarã sei panlra Leaba Jacoboa Araã druade to diasia. Leaba Jacobo cau Dina sida tosia. Adjideba yõpedadara 33 wāsidaa dji umaquĩrãrã, dji wẽrãrã ābaa.

¹⁶⁻¹⁸ Jacoboba Lea edaside dji zãwãrẽ Labaãba nezocawẽrã Zilpara Lea diasia. Zilpaba warrarãda Jacoboa to diasia. Maãglarã sida Egiptoadaa wāsidaa ādji warrarã bara. Jūma ābaa diecisei wāsidaa.

Ādji warra Gaba idji warrarã Zipioã, Hagui, Ezboã, Suni, Eri, Arodi, Areli sida edesia.

Ādji warra Aserba edesia idji warrarã Imna, Isúa, Isúi, Beria, dji cau Será sida. Beria warrarãra Hebere idjaba Malquiel basía.

¹⁹ Jacobo quima Raquel warrarãra Jose idjaba Benjamiã basía. ²⁰ Jose warrarã Egiptode topedadara Manase idjaba Epraiã basía. Ādji papara Asena basía. Asena zezara Potipera basía. Idjira Oã purude ãmãdaúa bia bedeabadarã sacerdote basía. ²¹ Benjamiã warrarãra naãglarã basía: Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamaã, Ehi, Ros, Mupiã, Hupiã, idjaba Ard. ²² Jūma maãglarãra Raqueldeba Jacobo ume yõsidaa. Jūma ābaa catorce wāsidaa.

²³⁻²⁵ Jacoboba Raquel edaside dji zãwãrẽ Labaãba nezocawẽrã Bilhara Raquelea diasia. Bilhaba warrarãda Jacoboa to diasia. Maãglarã sida Egiptoadaa wāsidaa ādji warrarã bara. Ādji warra Daãba idji warra Husiã edesia. Ādji warra Neptaliba edesia idji warrarã Jahzeel, Guni, Jezer, Sileã sida. Jūma ābaa siete wāsidaa.

²⁶ Jūma Jacobodeba yõpedadarãra idji ume Egiptoadaa wāsidaa. Idji āĩgurã juachaé, jūma ābaa 66 wāsidaa. ²⁷ Maãgl awara Jose warrarã Egiptode topedadada umé panasidaa. Jūma ābaa Jacobo ēberãrã Egiptode jūepedadara setenta panasidaa.

Jacoboba waya Jose ununa

²⁸ Jacobo Israel abadaba Judada Josemaa na wābisia ādjira Goseã ējũãne acãde zemãrẽã. Maãmisa ādjirãra Goseã ējũãne jũesidaa. ²⁹ Ādji jũesidade Joseba idji nezocaa jarasia idji carreta enemãrẽã. Ara maãda Goseãnaa idji zeza Israel audiabaride wāsia. Idji zeza unuside ojũepeda dãrã jĩasia. ³⁰ Mãwã ããde Israelba Josea jarasia:

–Mãla ãã quĩrãra unubãrã bẽrã cawa ããla ããra wađi zocai ããda. Jããbe mãra necai beuya.–

Joseba idji djabarã Egiptodebema boromaa edeãda

³¹ Maãbe Joseba idji djabarã, jūma idji zeza ēberãrãa biãda jarasia:

–Egiptodebema boromaa mãa jarade wãya bãrãra jũesidada. Mãa idjia jaraya: “Mã djabarãra, mã zeza ēberãrã Canaaã druade duananara jūma mãmaa zesidaa. ³² Ādjirãra animarã wagabada bẽrã ādji ovejada, paca sida enesidaa. Jūma ādjirãba erobeã sida enesidaa.” ³³⁻³⁴ Maãbe dji boroba bãrã trãpeda iwidiããrãde “¿Bãrãba cãrẽda obada?”, nãwã jaradadua: “Daira warra eããlba animarã daupẽ cawa ããea, dai drõã naẽnabemarãba obadapedada quĩrãca.” Mãwã jarasidara dji boroba bãrãra jĩga Goseã ējũãne idu ããbiya, egiptorãmaara oveja wagabadara dji biaé bẽrã.–

47

¹ Ara maãda Josera Egiptodebema boro ume bedeade wāsia. Idjia jarasia:

–Mã zezara, mã djabarã sida Canaaã druadeba zesidaa ādji oveja bara, ādji paca bara, jūma ādjia eropanã bara. Ādjirãra Goseã ējũãne duana.–

² Maãbe Joseba idji djabarãda juesuma Egiptodebema boro quĩrãpita edesia ādjira cawamãrẽã. ³ Maãne dji boroba Jose djabarãa iwidiãia:

–Bãrãba ¿cãrẽda obada?–

Ādjirãba panusidaa:

–Dairãra oveja wagabadaa dai drõã naẽnabemarãba obadapedada quĩrãca.–

⁴ Maã awara jarasidaa:

–Canaaľ druade jarrabara dji cãbãÿã ðla. Idjaba dairã oveja itea põãjãrã neéa. Maľ bẽrã dairãra naľ druade panane zesidaa. Dairãra ðla nezocarãa. Dai quĩrã djuburia Goseã ëjũãne idu ðebidua.–

⁵⁻⁶ Maľne Egiptodebema boroba Josea jarasia:

–Naľ Egipto druara ðla jlwaeða ðla. ðla zezara, ðla djabarã sida ze panla bẽrã ãdjia Goseã ëjũãda diadua. Mãwã dji biara ðla ëjũãne duanania. Idjaba ãclrl ðla djabarãnebemaba animarãda bio daupẽ cawa ðeabrl, ãdjirãra mã animarã wagabada bororãda ðlcuadua.–

⁷ Idjaba Joseba idji zeza Jacobora Egiptodebema boromaa edesia cawamãrẽã. Maľne Jacoboba dji boroa bia jarasia. ⁸ Dji boroba Jacoboa iwidaia:

–ðla çpoa jũmasãwã ðla?–

⁹ Jacoboba panusia:

–Mãra ciento treinta poa ðla. Naľ ëjũãne rlrl ðla bio bia mĩga ðla. Mã drõãenabemarã jaidasidaa mã cãÿãbara drõãara panasidaa. Mãra ãdjirã quĩrãca jãcu dãrã ðaéa.–

¹⁰ Maľbe Jacoboba Egiptodebema boroa wayacusa bia jarapeða dajadaa wãsia. ¹¹ Ara maľda dji boroba jarada quĩrãca Joseba idji zezaa, idji djabarãa biða Egiptodebema ëjũã biara ðlda diasia. Nocoarebema ewaride maľ ëjũãne Ramese puruda osidaa.* ¹² Idjaba Joseba idji zezaa, idji djabarãa, jũma ãdji ëberãrãa biða coðira dia ðabadjia ãdjia cobada quĩrãca.

Joseba druazabema ne cobigada

¹³ Druaza coðira neé ðasia. Abeda jarrabara zareara nũml bẽrã ëberãrãra Egiptode, Canaãľ druade biða jarrababa quiniboðo basia. ¹⁴ Maľ carea jũma egiptorãra, Canaãľnebemarã sida Josemaa trigo nẽdoðe wãbadjidaa. Joseba dji paratara jũma pepeda Egiptodebema boro dede wagabadjia. ¹⁵ Mãwã panlne egiptorã paratara, Canaãľnebemarãne sida jõsia. Maľ bẽrã egiptorãra wayacusa Josemaa zedapeða nãwã jarasidaa:

–Dairã paratara jõsia. Dairãa trigora diadua. Diaéðrl dairãra beudia.–

¹⁶ Joseba panusia:

–Bãrã paratara jõsibrl, bãrã animarãda enenadua. Maľbari mã bãrãa trigora diaya.–

¹⁷ Ara maľda ãdji animarãra Josemaa enesidaa. Jũma maľ poaðe Joseba ãdjirãa trigora diasia ãdji cawayobari, ovejabari, chiwatubari, pacabari, burrobari biða. ¹⁸ Maľ poa jõnacarea wayacusa Josemaa zedapeða nãwã jarasidaa:

–Dairã boro, ðla cawa ðla dai paratara jõsida, dai animarã sida jũma ðlre basida. Dewara diadida waa neé panla. Aðabe dairãdr, dai ëjũã sida ðla. ¹⁹ Dairãra idu beubirãdua. Iduaribirãdua dai ëjũãra iduða tabeida. Dairãda, dai ëjũã sida trigobari nẽdodua. Mãwã dairãra, dai ëjũã sida Egiptodebema borode baya. Trigoda dairãa diadua uði carea. Mãwã beuðaéa idjaba dai ëjũã sida iduða tabeéa.–

²⁰ Ara maľda Joseba egiptorã ëjũãra jũma nẽdosia Egiptodebema boro itea. Egiptorãba ãdji ëjũãra nẽdobuesidaa jarrabara ãdjirãma wetara nũml bẽrã. Mãwã ãdji ëjũãra jũma dji borode basia. ²¹ Maľne jũma Egiptodebema ëberãrãra dji boro nezocarã basidaa.† ²² Joseba aðabe ãmãdaúa bia bedeabada sacerdoterã ëjũãdr nẽdoé basia, Egiptodebema boroba ãdjirã coðira diabadji bẽrã. ãdjirãba maľglda cobadjida bẽrã ãdji ëjũãra nẽdobuedaé basia.

²³ Maľbe Joseba ëberãrãa jarasia:

–Mã bãrãra, bãrã ëjũã sida dadjirã boro itea nẽdoða bẽrã mã trigoda diaya udamãrẽã. ²⁴ Maľ ewabldaðe ã juesumanebemada aða dadjirã boroa diaðida panla. Ë

* 47:11 Exodo 1:11. † 47:21 Maľne jũma Egiptodebema ëberãrãra dji boro nezocarã basidaa. Griego bedeade mãwã ðl ðla. Hebreo bedeade nãwã ðla: “Maľbe Joseba ëberãrã jũma Egipto druade ðeara puru droma ðeadaa wãðrlbisia.”

quĩmārē bārāba edađia wayacusa uđi carea idjaba bārāba, bārā dede panabadaba, bārā warrarā biđa codamārēā.–

²⁵ Małne ādjirāba panusidaa:

–Bla dairāra zocai ɓasia. Dairāra quĩrā djuburia ɓla. Mał bērā dairāra Egiptođebema boro nezocarā bađia.–

²⁶ Ara małda Joseba leyda ɓasia egiptorāba ewabɓdađe ē juesumanebemada aba Egiptođebema boroa diadida panɓda. Wađibiđa Egipto druade māwā obadaa. Ababe ĩmādaúa bia bedeabada sacerdoterāba māwā diadacaa, Egiptođebema boroba ādji ējūāra nēdođaé bērā.

Jacoboba Josea bedeā djuburiada

²⁷ Mał ewaride Jose ēberārā israelerā abadara Egipto druade duanesidaa. Goseł ējūāra eropanesidaa. Ādjirāra zocārā yōsidaa. ²⁸ Jose zeza Jacobora Egipto druade diecisiete poa ɓasia. Małne Jacobora 147 poa ɓasia.

²⁹ Jacobo Israel abadaba cawasia dārāēne idjira beuida. Mał bērā idji warra Joseda trɓbipeđa jarasia:

–Mł quĩrā djuburia ɓl jɓwara mł ɓacara edre ɓɓpeđa wārāneba jaradua młā jarabɓɓda quĩrāneba ɓla jūma oida. Młra nał Egiptođe tɓarirādua. ³⁰ Ātebɓɓ nał Egiptođeba mł drōāenabemarā tɓaripeđaadamaa edepeđa młra mama tɓaridua.–

Joseba panusia:

–Māwā oya, zeza.–

³¹ Małne Jacoboba jarasia:

–Młā wārāneba jaradua.–

Ara małda Joseba wārāneba jarasia. Mał bērā Jacobo Israel abadara idji cɓđeđe chĩrāborode ɓarru cobesia.‡

48

Jacoboba Jose warrarā bia jara ɓɓda

¹ Māwānacarea Jose ēberārāba idjia jarasidaa idji zezara cacua bié ɓɓda. Mał carea Joseba idji warrarā Manase, Epraił sida idji zeza acɓđe edesia. ² Małne Jacoboa jarasidaa Joseba zesida. Mał carea Jacobo Israel abadara ɓɓlaé ɓɓmĩna idji cɓđeđe ĩta chūmesia. ³ Małne Josea jarasia:

–Canaał druade mł Luz purude ɓaside ne jūma poya ɓl Ācōrēra młma odjapeđa młra nāwā bia jara ɓɓsia: ⁴ “Młā ɓɓdeba ēberārā zocārā yōbiya. Idjaba ɓɓdeba puruda zocārā yōbiya. Mał awara młā ɓl ēberārā nał Canaał druara diaya ewariza ādjide bamārēā.”*

⁵ Mł ɓɓmaa zei naēna ɓl warrarā Epraiłra, Manase sida nał Egiptođe tosidāa. Ādjira Rubeł quĩrāca idjaba Simeoł quĩrāca mł warrarā araada aya. ⁶ Baribɓɓ ɓla dewara warrarāda unuibɓɓ, ādjirāra mł warrarā araada aéa. Mał bērā Canaał druade mł warrarā araba ējūā edabɓda quĩrāca ādjirāba edadaéa. Ātebɓɓ Epraiłba, Manase biđa edabɓda ējūānebemada ādjia edadida panɓa. ⁷ Mł Padan-Arał druadeba zebɓɓde ɓl para Raquelera Canaał druade jaiđasia Eprata Beleł abada caita. Mama młā idjira tɓarisia. Młra idji carea bio sopua ɓasia. Mał carea młā ɓl warra umébbemarā młreana abɓɓa.–

⁸ Jacobo Israel abadaba Jose warrarāra unupeđa iwiđisia:

–Za panɓra ɓcai?–

⁹ Joseba idji zezaa panusia:

–Mł warrarāa, Ācōrēba młā nał Egiptođe diadāa.–

Israelba jarasia:

–Mł djuburia mł caita zebidua ādjira bia jara ɓli carea.–

‡ 47:31 Hebreo 11:21de jara ɓɓa māwā osida Ācōrēa bia bedeai carea. * 48:4 Genesi 35:9-15.

¹⁰ Israelera drōāda quiuru bēra dau towa ḥasia. Maḥne Joseba idji warrarāra idji zeza caitaara edasia. Israelba ādjira bɫɾɫ edapeḍa isōsia. ¹¹ Israelba Josea jarasia:

–Mḥa crīcha ḥasia bɫ quiṛāra waa unuēda, baribɫɾɫ ; Ācōrēba mḥa bɫɾa bɫ warrarā sida unubisia!–

¹² Maḥbe Joseba idji warrarā idji zeza ḥacarade chūpanɫda āyā ḥasia. Āyā ḥɫpeḍa idji zeza quiṛāpita chīrāborode ḥarru cobesia.

¹³ Joseba idji warrarāra wayacusa idji zeza quiṛāpita caita ḥasia. Epraiḥra idji jɫwa araare ḥasia idji zeza jɫwa aɫlare ḥemārēā. Manasera idji jɫwa aɫlare ḥasia idji zeza jɫwa araare ḥemārēā. ¹⁴ Baribɫɾɫ Israelba idji jɫwara carusia. Epraiḥra dji tēābemamīna Israelba idji jɫwa arada Epraiḥ boro ḥrḥ ḥasia. Manasera dji iwinamīna Israelba idji jɫwa aɫɫda Manase boro ḥrḥ ḥasia. ¹⁵ Maḥne Israelba Josea nāwā bia jara ḥasia:

Mḥ zezadrōā Abrahaḥba idjaba mḥ zeza Isa biḍa Ācōrēda ḥjā panasidaa. Mḥ tosiḍa ewariḍeba ḥtaa ara maḥ Ācōrēba mḥra waga ḥabaria.

¹⁶ Idjia jūma mḥ bia mīga ḥɫḍebemada ēdɾɫ edabaria.† Maḥgɫ Ācōrēba naḥ warrarāra carebaya.

Mḥa quiṛīā ḥa ādjideba naḥ ējūāne zocārā yōnida. Māwā naḥ warrarāneba mḥ trḥra, mḥ zezadrōā Abrahaḥ trḥra, mḥ zeza Isa trḥ sida jūmarāba quiṛāneba panania.

¹⁷⁻¹⁸ Joseba unusia idji zeza jɫwa arara dji tēābema Epraiḥ boro ḥrḥ ḥɫda. Maḥra Joseba bié unusia. Maḥ carea idji zezaa jarasia:

–Zeza, jāwāēā. Za ḥɫdɾɫ mḥ warra iwinaa. Idji boro ḥrḥbɫɾɫ bɫ jɫwa arara ḥɫdua.–

Māwā jarabɫɾɫde idji zeza jɫwara Epraiḥ borode ḥɫda jidapeḍa Manase boro ḥrḥ ḥa quiṛīā ḥasia. ¹⁹ Baribɫɾɫ idji zezaba māwā o quiṛīāē basia. Ātebɫɾɫ jarasia:

–Warra, mḥa cawa ḥa mḥ jɫwara cai ḥrḥ ḥsida. Bɫ warra iwinaneba ēberārāda zocārā yōnia. Idjira dji dromada ḥaya. Baribɫɾɫ dji djaba tēābemara idji cāyābara dji dromaara ḥaya. Dji tēābema warrarāneba puruda zocārā yōnia.–

²⁰ Maḥ ewariḍe Israelba Jose warra tēābema Epraiḥra dji nabema Manase cāyābara dji dromaara ḥasia. Maḥne ādjira nāwā bia jara ḥasia:

–Nocoarebema ewariḍe israelerāba bārā trḥneba nāwā dewaraa bia jaraḍia: “Ācōrēba Epraiḥ, Manase sida bia oḍa quiṛāca bɫ sida bia oya.”–

²¹ Māwāpeḍa Israelba Josea jarasia:

–Dārāēne mḥra beuya. Baribɫɾɫ Ācōrēra bārā ume ḥaya. Idjia bārāra bādji drōāenabemarā druadaa jēda edeya. ²² Mḥa bḥa ējūāra auḍuara diabɫɾɫa bɫ djabarā cāyābara. Mḥa bḥa Siqueḥ eyada diabɫɾɫa.‡ Maḥ ējūāra mḥa jāṛisia necoba cha biḍa amorreorā ume djō ḥɫḍeba.–

49

Jacoboba idji warrarā sāwāni jaraḍa

¹⁻² Maḥbe Jacoboba jūma idji warrarā trḥbigapeḍa jarasia:

–Mḥ warrarā, mḥ beḍea ūṛine caita zedadua. Mḥa jaraya nocoarebema ewariḍe bārāra sāwānida.

³ Rubeḥ, bɫɾa mḥ warra iwinaa. Mḥ drōā baḍacarea bɫdɾɫ naṛā unusia.

Mḥ ḥḥlara bḥḍeba unubi ḥa. Bɫdɾɫ biara wayabadaa. Bɫɾa dji dromaara ḥa.

⁴ Baribɫɾɫ do zebɫɾɫde poyaḍaca quiṛāca bɫa ara bɫdji cacuara poyaé basia. Bɫɾa mḥ wērā ume cāisia.

Mḥ cḥḍade cadjiruada osia. * Maḥ carea bɫɾa bɫ djabarānebemada dji dromaara ḥaéa.

⁵ Simeoḥ, Levi, bārāba abari crīchada jɫɾɫbadaa. Bārāra beḍea ausidaa bié odi carea.

⁶ Quiṛūbiḍeba bārāba ēberārāra quenasidaa.† Bādji quiṛīā paca jīrū quēgura necoba tɫcuasidaa.

Bārā ābaa dji jɫrebɫadae mḥra eḍa ḥaéa. Bārāba crīcha panɫ quiṛāca mḥa oéa.

† 48:16 Idjia. Hebreo beḍeade bḥ ḥa “bajānebema nezoca.” ‡ 48:22 Mḥa bḥa Siqueḥ eyada diabɫɾɫa. Hebreo beḍeade maḥra ebuda ḥḥéa. * 49:4 Genesi 35:22. † 49:6 Genesi 34:25-31.

²⁸ Māwā Jacoboba idji warrarāra bia jara ɓasia. Ādjiza idjia ariɗe jarasia. Idji warrarā doce panɓneba yōpedadara Israel puru doce panasiɗaa.

Jacobo jaiɗaɗa

²⁹⁻³² Maɓbe Jacoboba idji warrarāa jarasia:

–Māra beubɓɓa. Māra tɓaridɗa mɓ drōāenabemarā tɓaripedadama Macpela ējūā uriade. Macpelara Canaaɓne ɓla Mamreɗeba ɓmādau odjabariare. Abrahaɓba maɓ ējūāra dji uria siɗa hitita Eproɓne baɗada nēdosia idji quima tɓari carea.* Mama Abrahaɓ siɗa tɓarisidɗaa. Mɓ zeza Isara, dji quima Rebeca siɗa mama tɓarisidɗaa. Mā Lea siɗa mama tɓarisia.–

³³ Jacoboba idji warrarāa māwā jarapeda idji cɓɗade wayacusa tabesia. Tabepeda jaiɗasia.

50

¹ Maɓne Joseba idji zezara bɓɓɓ edapeda jīā ɓɓba isōsia. ² Māwānacarea Joseba dji nēārā obadarāa idji zeza Israel cacuara pɓɓɓisia ɓerawarāmārēā. Ara maɓda pɓɓɓ panesidɗaa. ³ Cuarenta ewari māwā pɓɓɓ panasiɗaa, jūma daucha oi carea dārābari bēra. Jūma ābaa egiptorāra setenta ewari Jacobo carea sopua ewarida wagasiɗaa. ⁴ Sopua ewari jōnacarea Joseba Egiptoɗebema boro dede panabadaa jarasia:

–Mɓ djuburia, dadjirā boroa nāwā jaraɗadua: ⁵ “Mɓ zezaba mɓa wārāneba jarabisia idjira Canaaɓ druade tɓariɗe edemārēā. Idjia jarasia: ‘Māra beuya. Canaaɓ druade mɓa joubada uriada eroɓla. Mama mɓra tɓaridua.’ Maɓ carea mɓa beɗe djuburiaya idu mɓ zeza tɓariɗe wābimārēā. Tɓaripeda waya zeya.”–

⁶ Ādjia Egiptoɗebema boroa māwā jarapedadacarea dji boroba Josea jarasia:

–Bɓ zeza tɓariɗe wādua idjia bɓa wārāneba jarabiɗa quīrāca.–

⁷ Ara maɓda Joseba idji zeza tɓariɗe wāsia. Idji ume wābɓɓsiɗaa jūma Egiptoɗebema boroare beɗa, dji boro ēberārānebema dji dromarāda, jūma Egipto druadebema dji dromarā siɗa. ⁸ Jose ēberārāda, idji djabarāda, idji zeza ēberārā siɗa jūma wābɓɓsiɗaa. Ādji warrarāda, ādji ovejada, ādji paca siɗa Goseɓne amesidɗaa. ⁹ Carretaɗeba djōbadarāda idjaba cawayoɗeba djōbadarā siɗa Jose ume wāsidaa. Ēberārāra bio cābana wāsidaa.

¹⁰ Wābɓɓɓ trigo tēūbada Atad abadama jūesidɗaa. Maɓgɓra Jordaɓ doɗeɗa ɓmādau odjabariare ɓla. Mama Joseba waabemarā siɗa idji zeza Jacobo carea wayacusa aujīāsidaa. Siete ewari bio ororoa aujīāsidaa. ¹¹ Mamabema cananeorāba ādji bio ororoa aujīā duanɓra ūrīsiɗaa. Maɓ bēra jarasiɗaa:

–Egiptorāda sopuaba bio jīābi ororoa duanɓ.–

Maɓ carea Atad ējūāra trɓ ɓasiɗaa Abel-mizraīɓ.*

¹² Jacobo warrarāba ādji zezaba jaraɗa quīrāca osidaa. ¹³ Idji cacuara edesidɗaa Canaaɓ druadaa. Maɓbe Macpela joubada uriade tɓarisidɗaa. Dji ējūāra Mamreɗeba ɓmādau odjabariare ɓla. Abrahaɓba maɓ ējūāra, dji uria siɗa hitita Eproɓne baɗada nēdosia idji ēberārā jaiɗabɓɓada tɓari carea. ¹⁴ Jacobo tɓaripedadacarea Joseba, idji djabarā, waabemarā siɗa waya Egipto druadaa wāsidaa.

Joseba idji djabarā sobiabiɗa

¹⁵ Ādji zezara beɗa bēra Jose djabarāba nāwā crīcha panesidɗaa: “Āībērā Joseba dadjirāra quīrāma ɓla. Ārābɓɓɓ dadjirāra bié oya idji bié opeɗada carea.” ¹⁶⁻¹⁷ Maɓ bēra naɓ beɗeɗa Josemaa diabuesidɗaa: “Dadji zeza jaiɗai naēna daia jarasia bɓa nāwā jaraɗamārēā: ‘Bɓ djabarāba wārāda cadjirua opeɗadamīna mɓ djuburia maɓra quīrādoada.’ Maɓ bēra dai djuburia, bɓ bié opeɗadara quīrādoada. Daira dadji zeza Jacoboba jīā baɗa Ācōrē nezocarāa.”

Maɓ ūrībɓɓɓ Joseba jīāsia.

* 49:29-32 Genesi 23:1-20.

* 50:11 Hebreo beɗeɗe Abel-mizraīɓ trɓba jara ɓla: “Egiptorā aujīāpedada.”

¹⁸ Mañbe Jose djabarãra idjimaa wãsidãa. Ne wayaadeba idji quĩrãpita chĩrãborode copanenapeda jarasidãa:

–Daira bɿ nezocarãa.–

¹⁹ Mañne Joseba panusia:

–Wayarãnadua. Mãra ãcõrẽã bãrã cawa oi carea. ²⁰ Bãrãba mãra bié odida crĩchãsidãa baribɿɿ mañ bié opedãadeba ãcõrẽba biada osia mañneba zocãrã ëberãrãda jarrababa beuĩdebemada ëdrɿ edai carea. Mañgɿra bãrãba nañ ewaride unu panɿa. ²¹ Wayarãnadua. Mã bãrãra careba ðaya. Mã dia ðaya bãrãra, bãrã warrarã sida ne codamãrẽã.–

Mãwã quĩrãneba jarada bẽrã Joseba ãdjira sobiabisia.

Jose jaidãa

²² Josera, idji zeza ëberãrã sida Egiptode panesidãa. Josera ciento die poa ðasia.

²³ Beuĩ naẽna idji warra Epraiñ wiuzaquerãra, ãdji warrarã sida unusia. Idjaba Manase wiuzaquerã sida unusia. ãdji zezara Maquir basía. Joseba mañgɿrãra idji ðacarade edapeda idji warrarã arãada asia.

²⁴ Ewari aba Joseba idji djabarãa jarasia:

–Mãra dãrãẽne beuya, baribɿɿ ãcõrẽba bãrãra carebaya. Idjia bãrãra, bãrãneba yõbdarã sida nañ druadeba Canaañ druadaa edeya. Mañ druara idjia Abrahaña, Isaa, Jacoboa bida wãrãneba diai jarasia.–

²⁵ Mañne Joseba Israel ëberãrãa jarasia:

–Wãrãda ãcõrẽba bãrãra carebaya. Mañ ewaride bãrãba mñ ðɿwɿɿɿɿ namalɿa Canaañ druadaa tɿbaride ededãdua.–

Mañgɿra Joseba Israel ëberãrãa wãrãneba jarabisia.

²⁶ Jose ciento die poa ðada Egipto druade jaidãasia. Idji cacuara nẽãrãba pɿɿsidãa berawarãmãrẽã. Pɿɿdãpeda cajona biade ðãsidãa.

EXODO

ÃCÕRËBA ISRAELERÃ EGIPTOÐEBEMA ËDRA ÐΛÐA

Exodo trãba jara ðla “ëdrãpedãda.” Naã cartara mãwã trã ðasidaa israelerãra Egipto druadeba ëdrãpedãdaðebemada eða ðl ðl bërã. Zocãrãmaaraã israelerãra Egiptodeba ëdrãsidãa 1445 poã Jesu toði naëna. Moiseba naã carta ðãðãðeba cawabisia sãwã Ãcõrëba israelerãra zocãrãëbe edapeda puru dromada idji itea osida.

Mãwã oi carea Ãcõrëba naãrã israelerãra egiptorã jãwãeda bia mïga pananada ëdra edasia. Maãnebemada ðl ðla 1:1neba aþa 15:21naa. Maãlare Ãcõrëba israelerãra ëjũã põãsa ewaraga ðãðe waga þasia. Maãnebemada ðl ðla 16:1neba aþa 18:27ðaa. Maãlare Ãcõrëra israelerã ume beðe ðasia ãdjirãra idji itea þeadaããrëã. Maã bërã idji leyra ãdjirãa diasia idjaba ãdjia jũma ijã oðiaða asidaa. Maãgãra 19:1neba aþa 24:18ðaa ðl ðla. Jirũare Ãcõrëba cawabisia sãwã israelerãra idjã bia beðeadaida panãda. Maã bërã idji wua deda obisia idjaba idji sacerdoterãda ðãbisia. Jũma maãgãra ðl ðla 25:1neba aþa 40:38ðaa.

Israelerã Egipto druade bia mïgapedãda

¹ Israel warrarã idji ume ãdji warrarã bara Egiptodaã ðãðe wãpedãðara naãgãrã basia: ² Rubeã, Simeoã, Levi, Juda, ³ Isacar, Zabuloã, Benjamiã, ⁴ Daã, Neptali, Ga, Aser sida. ⁵ Israel warra Josera dãrãbãrã basia Egiptode ðãda. Maã ewaride Jacobo Israel abadaðeba yõpedãðara Egiptode setentabe panasidaa.* ⁶ Mãwã ðãðe Josera, idji djabarãra idjaba jũma idji daucha þeada sida jaidasidaa. ⁷ Baribãrã ãdjirãza warrarã zocãrã unubadjida bërã isabe yõnapeda bio cãbana panesidaa. Maã bërã dji druara ãdjirãba birasidaa.

⁸ Mãwã ðãðe dewara ëberãda Egiptodebema boroda þesia. Maãgãba Joseðebemada adua ðãda bërã idji purua nãwã jarasia:

⁹ –jQuirãcuitãðadua! Jãã israelerãra dadjirã cãyãbara cãbanaara panã bërã ðãlara panã. ¹⁰ Maã bërã crãcha cawaðeba dadjirãba oðia ãdjirãra auðuara yõrãnamãrëã. Mãwã oðãëbãrã, dji quirũda dadjirã ume djõbãðãðe israelerãra ãdjirãare djõnia. Mãwãra naã druadebemada ëdrãðia.–

¹¹ Maã carea egiptorãba israelerãa traju zareada õgo obidi carea dji bororãda ðãcuasidaa. Maãgãrãba israelerãa Egiptodebema boro itea puruda umé obisidaa. Aþa Pitoã, aþa Ramese abadjidaa. Maã puru umé panãne dji boroba idji itea ewapedãðara wagabadjia. ¹² Egiptorãba wetara mïgabibadjidãmãna israelerãra auðuara yõ wãsidãa. Maã bërã egiptorãba israelerãra waya panesidaa. ¹³ Maã carea egiptorãba quirã djuburia neé israelerãra wetara trajabibadjidaa. ¹⁴ Traju zarea obi panãneba israelerãra bio bia mïgabibadjidaa. Egoroda chiruãðã puerãðapeda de obada mõgarara obibadjidaa. Idjaba jũma ãdji ëjũãnebema trajuda obibadjidaa. Jũma maãgãra ãdjirãba quirã djuburia neé israelerãa obibadjidaa.

¹⁵ Maã ewaride wërãda umé panasidaa, Siprada idjaba Púada. Maãgãrãba hebreo wërãrãda careba warra tobibadjidaa.† Egiptodebema boroba ãdjia jarasia:

¹⁶ –Bãrãba hebreo wërãda careba warra tobibãðãðe acãðãdua dji cãrãda tosi cawaya. Umaquirã warrada toibãrã, beãðãdua. Wërãcauda toibãrã, idu ðãðãdua.–

¹⁷ Baribãrã dji wërãrã careba warra tobibadarãba Ãcõrãda wayasidaa. Maã bërã Egiptodebema boroba jaraða quirãca oðãé basia, ãtebãrã umaquirã warra zaquerãra zocai ðãbadjidaa. ¹⁸ Maã carea Egiptodebema boroba ãdjira trãpeda iwidiãsia:

–jCãrãã bãrãba jãwã o panã? jCãrãã umaquirã warra zaquerãra zocai ðã panã?–

¹⁹ ãdjirãba panusidaa:

* 1:5 Genesi 46:8-27. † 1:15 Israelerãra idjaba hebreorã abadaa. Mãwã trã jarabadaa hebreo beðeade beðeabada bërã.

-Hebreo wērārāra dai Egiptoḏebema wērārā quírāca beaéa. Ādjirāra warra to bia bea bēra dai jūēbḏabara ādji warrara to eropanabadaa.-

²⁰ Mañ bēra israelerāra waḏibiḏa auḏuara yō wāsidaa. Mañba ḏḏara panesidaa. Ācōrēba dji wērārā careba warra tobibadarāra carebasia. ²¹ Idjida wayapeḏada bēra ādjia warrarāda zocārā unubisia.

²² Mañbe Egiptoḏebema boroba idji purua jarasia:

-Hebreorāba umaquírā warrada toḏibḏḏa daiḏu ḏatacuadada, baribḏḏa wērācauda toḏibḏḏa zocai ḏadada.-

2

Moise topeḏada

¹ Umaquírā Leviḏeba yōnaba wērāda edasia. Dji wērā sida Leviḏeba yōna basia. ² Mañ wērāra ḏiogoapeḏa umaquírā warrada tosia. Mañ warrara quírāwārēā ununa bēra jedeco ūbea mērā erobasia. ³ Baribḏḏa waa roya mērā erobaé bēra jamarada capeḏa cādorronaba soasia. Mañbe idji warrara eḏa ḏapeḏa Nilo do īchitade dojoro tāēna ūmasia. ⁴ Mañne dji warra zaque ḏjabawērāba ḏḏḏa aḏḏa basia idjira sāwāi cawaya. ⁵ Māwā ḏḏe Egiptoḏebema boro cauda doḏa cuiḏe wāsia. Idji nezocawērārāda doya ḏḏḏa panasidaa. Mañne idjia unusia dji jamarara dojoro tāēna ūḏḏa. Ara mañda idji nezocawērāda eḏe wābisia. ⁶ Enepeḏa Egiptoḏebema boro cauba dji jamara ewa aḏḏḏe warra zaqueda eḏa mīā ḏjuburi jīā quíruda unusia. Mañne idjia jarasia:

-Nañra hebreo warra zaqueda jāwā quírua.-

⁷ Mañne dji warra zaque ḏjabawērāra caita zepeda Egiptoḏebema boro caua jarasia:

-¿ḏḏḏa bia ḏḏa mñā hebreo wērāda trñne wāida nañ warra ḏḏ itea daupēmārēā?-

⁸ Egiptoḏebema boro cauba jarasia:

-Bia ḏḏa. Trñne wādua.-

Ara mañda wērācaura wāpeḏa dji papada enesia. ⁹ Mañbe Egiptoḏebema boro cauba dji warra papaa jarasia:

-Nañ warrara edepeḏa mñ itea daupēdua. Mañbari mñā ḏḏa ne diaya.-

Mañ bēra dji warra papaba edepeḏa daupēsia. ¹⁰ Dji warra dawara ḏḏacarea dji papaba Egiptoḏebema boro caua diade wāsia. Mañbe Egiptoḏebema boro cauba mañ warrara idjide ara quírāca erobesia. Dji warrara trñ ḏḏḏa Moise, nāwā jarada bēra:

-Mñā idjira doḏa ūḏḏa edasia.-

Moise Egiptoḏeba mīrū wāna

¹¹ Moise drōā ḏḏacarea ewari aḏa idji ēberārā hebreorāda aḏḏe wāsia. Mañne unusia sāwā ādjirāra bia mīga traja panḏa. Idjaba unusia Egiptoḏebemaba hebreoda aḏa u erobḏa. ¹² Mañ carea idjia ḏḏḏa aḏḏḏe ni aḏḏa unué bēra dji Egiptoḏebemara beatapeḏa īḏḏe joutasia. ¹³ Nurēma wayacusa araa wāḏḏḏe unusia aḏarica hebreorāda umé ḏjō panḏa. Mañ carea dji ḏjō jarḏḏa iwiḏisia:

-¿Aḏarica hebreoda ḏḏa cārē cārēā jāwā puo ḏḏ?-

¹⁴ Dji ḏjō jarḏḏa panusia:

-¿Caiba ḏḏḏa dai boroda ḏḏḏi? ¿Caiba ḏḏḏa dai cawa obarida ḏḏḏi? ¿Mñ sida ḏḏa beaida crīcha ḏḏḏa Egiptoḏebema beada quírāca?-

Mañ ūrīḏḏḏe Moiserā dauperasia cawada bēra idji mīā beadara cawasidaa. ¹⁵ Egiptoḏebema boroba Moise mīā beada cawaside idjira jidabisia beabi carea. Baribḏḏa jidaḏi naēna Moiserā Egiptoḏeba Madiañ druadāa mīrū wāsia. Mama jūēpeḏa Moiserā baido juebada uria coroda caita chūmesia. ¹⁶ Mañne wērārāda siete zesidaa. Mañ wērārāra Madiañnebema sacerdote caurā basia. Ādjirāra zesidaa animarāba baido dobadaḏe baido jueḏapeḏa ādji zeza ovejara baido doḏiḏi carea. ¹⁷ Baribḏḏa dewara oveja wagabadarāda zeḏapeḏa mañ wērārāra āyā jarḏḏa. Mañ carea Moiserā araa wāpeḏa dji wērārāra carebapeḏa ādji ovejara baido doḏigasia. ¹⁸ Māwānacarea dji wērārā wayacusa ādji zeza Reuelma jūēsidade idjia iwiḏisia:

-¿Idi bārāra sācua isabe zesiða?-

¹⁹ Ādjirāba panusidaa:

-Oveja wagabadaba dai āyā jaretasidade Egiptodebemaba दौर carebasia. Mañ awara baido juepeda dadjirā ovejara baido dobigasia.-

²⁰ Reuelba idji caurāa iwidisia:

-¿Mañ ēberāra sāma ზა? ¿Cārē cārēā idjira ḅeesida? Trāne wānadua ne code zemārēā.-

²¹ Māwā Moiserā Reuel diguida ḅesia. Mama ზაde Reuelba idji cau Seporāda Moisea diasia idji quima bamārēā.* ²² Māwā ზაde dji wērāba umaquīrā warrada tosia. Moiseba mañ warra trāra ḅasia Gersoñ, nāwā jarada bērā: “Nañ druade māra drua āībemada jāwā ზა.”

²³ Māwānacarea dārābარაde Egiptodebema borora beusia. Baribარა egiptorāba israelerāra wađi zoca eropan ბერā āduḅa mīā sopua bedeabadjidaa. Ādjirāba Ācōrēa quīrā djuburiada iwidibadjidaa. Mañra Ācōrēba ūrīsia. ²⁴ Idjaba mīā sopua bedeapan sīda ūrīsia. Mañne idjia Abrahāñ ume, Isa ume, idjaba Jacobo ume biða āđji carebai carea bedeapan dāra quīrādoae ḅasia.† ²⁵ Mañ bērā israelerā bia mīga panara acლ ḅapeḅa carebai carea ḅesia.

3

Ācōrēba Moise trāna

¹ Moise zāwārē Reuel Jetro abadada Madiañebemarā sacerdote basia. Moiseba idji ovejara wagabadjia. Ewari aḅa Moiseba dji ovejara dewara orroare ne cobide edesia. Mañne idjira ējūā pōāsa ewaraga ზაde Horeb eyade jūēne wāsia. Mañ eyara Ācōrē eya abadaa.* ² Mama Ācōrēba ara idjida unubisia bacuru zaqueḅe uruga nūmlda.† Moiseba unusia mañ bacurura eradra nūmāmīna baé ზა. ³ Mañ carea crīchasia: “¿Cārēda jāwā uruga nūmლ? Caitaara acლde wāya sāwāērā jāwā baé ზა cawaya.”

⁴ Ācōrēba Moise caitaara zebარაda unuside mañ bacuru zaque uruga nūmneba trā jarasia:

-Moise, Moise.-

Moiseba panusia:

-Māra nama ზა.-

⁵ Mañne Ācōrēba idjia jarasia:

-¿Caitaara zerādua! Nama ბარა mā quīrāpita ზა bērā ბა jīrū jāne jā ზარა ērādua.‡

⁶ Māra ბა zezaba ijā ḅaḅa Ācōrēa. Abrahāñba, Isaba, idjaba Jacoboba māra ijā panasidaa.- Mañne Moiseba Ācōrēra waya ზა bērā idji quīrādarrara jūātrāsia Ācōrē acლ amaaba.

⁷ Ācōrēba jarasia:

-Mā unu ზა mā purura Egipto druade bio bia mīga ზა. Idjaba mā ūrī ზა ādjirāba quīrā djuburiada iwidī panlda. Iwidī panla mā ādjirāra dji traju obibada bororā jlwaeḅabemada ēdra ზამārēā. Mā cawa ზა ādjirāra wārāda bia mīga panlda. ⁸ Mañ bērā mā ādjirāra egiptorā jlwaeḅa pannebemada ēdra ზაi carea ze ზა. Egipto druadebemada ēdra ზაpeḅa mā dewara druadea edeya. Mañ druara bio bia ზა idjaba waiḅა ზა. Mañ druade baridua ne upeḅaḅara bia zaubarია.§ Mama cananeorāda, hititarāda, amorreorāda, perezeorāda, heveorāda, idjaba jebuseorā sīda duanla. ⁹ Israelerāba quīrā djuburia iwidī panara mā ūrī ზა. Idjaba unu ზა egiptorāba ādjirāra bia mīga eropanlda. ¹⁰ Mañ carea mā ბარა Egiptodebema boromaa diabueya. Idjia jaradua mā puru Israel ēdra ზამārēā. Ēdra ḅasira ādjirāra Egiptodebemada āyā pe ededua.-

* 2:21 Reuelera idjaba Jetro abadjidaa. Exodo 3:1; 18:1. † 2:24 Genesi 12:1-3; 15:13-16. * 3:1 Horeb eyara Ācōrē eya abadaa Ācōrēra mama odjada bērā. Horeb eyara idjaba Sinai abadaa. † 3:2 Ācōrē. Hebreo bedeade ბა ზა “Ācōrē nezoca bajānebema.” ‡ 3:5 Idji jīrū jāne jā ზარა ērāida ḅasia acლbi carea Ācōrēra waya ზა. § 3:8 Hebreo bedeade nāwā ბა ზა: “Mañga druade jubara, miare sīda wea nūmლა.”

¹¹ Baribɔɾɔ Moiseba jarasia:

–ǂMāwāra mǎra cai Egiptoɔebema boro quĩrāpita bedeade wāi carea idjaba israelerāra Egiptoɔeba āyā edei carea?–

¹² Maǎne Ācōrēba panusia:

–Wādua. Mǎra bɔ ume ɔaya. Mǎra nāwā unubiya bɔra wārāda diabuesida. Bɔa israelerāra Egiptoɔebemada āyā edepeda bārāba naǎ eyade mǎa bia bedeade zedia.–

¹³ Baribɔɾɔ Moiseba jarasia:

–Israelerāmaa wāpeda bārā drōā naēnabemarāba ĩjā panana Ācōrēba mǎra bārāmaa diabuesiada abɔɾɔɔe ādjirāba iwidiɔia: “ǂIdjira casa trǎbada?” Maǎne ǂmǎa cārēda jarai?–

¹⁴ Ācōrēba panusia:

–Mǎ trǎra nāwā jarabadaa: “Mǎra mǎa.” Maǎ bēra israelerāa jaradua: “Dadji Ācōrē ‘Mǎra mǎa’ abadaba mǎra bārāmaa diabuesia.”–

¹⁵ Idjaba jarasia:

–Israelerāa jaradua: “Dadji Ācōrēba mǎra bārāmaa diabuesia. Dadji drōā naēnabema Abrahaǎba, Isaba, idjaba Jacobo biɔa idjira ĩjā panasiɔaa.” Mǎ trǎ Jehová abadara ewariza ɔaya. Maǎ trǎneba ēberārāba mǎra cawa panania.*

¹⁶ Egiptoɔaa wādua. Jāma jūēpeda israelerā bororā ume bedeada. Ādjirāa jaradua: “Dadji Boro Ācōrēba mǎa ara idjida unubisia. Dadji drōā naēnabema Abrahaǎba, Isaba, idjaba Jacoboba idjira ĩjā panasiɔaa. Idjia nāwā jarasia: mǎa bārā israelerāra aɔɔ ɔɔ bēra unu ɔɔa egiptorāba bārāra bié o panɔa. ¹⁷ Idjia bārāra Egiptoɔe bia mīga panɔa ēdra ɔɔpeda dewara druadaa edeyada asia. Maǎ druade baridua ne upedaɔara bia zaubaria. Mama cananeorāda, hititarāda, amorreorāda, perezeorāda, heveorāda, idjaba jebuseorā siɔa duanɔa.”

¹⁸ Bɔa jarabɔɾɔɔa israelerā bororāba ĩjānia. Maǎbe ādjirāra bɔ ume ededua Egiptoɔebema boromaa. Bārāba idjia jaradada: “Dai hebreorā Ācōrēda daima odjapeda jarasia idjia animarā babue diaɔe wānamārēā. Maǎ bēra dairāra ējūā pōāsa ewaraga ɔɔde ewari ũbea idu wābidua māwā oɔi carea.”

¹⁹ Baribɔɾɔ mǎa cawa ɔɔa Egiptoɔebema boroba israelerāra ēdra ɔɔléda mǎa idjia māwā obiéɔɔɔ. ²⁰ Maǎ bēra mǎ ɔɔlada egiptorāa unubiya. Zocārā ne ununaca waiɔɔa ɔɔada oya ādjirāra cawa oi carea. Māwābɔɾɔ Egiptoɔebema boroba israelerāra idu wābiya.

²¹ Idjaba mǎa o ɔɔ carea egiptorāba israelerāra bia ununi bēra ne diaɔia. Māwā israelerāra Egiptoɔeba ēdraɔada ara jāwā ēdraɔaéa. ²² Jūma israelerā wērārāba ādji caita panɔ egiptorāa parata oɔada, oro oɔa siɔa iwidiɔia panɔa. Cacuaɔe jǎbada siɔa ādji warrarā itea, wērācaurā itea biɔa iwidiɔia panɔa. Ara maǎ quĩrāca baridua Egiptoɔebema wērā maǎ dede ɔɔa biɔa iwidiɔia panɔa. Māwā israelerāba ne jūma bia Egiptoɔebemara edaɔia.

4

¹ Baribɔɾɔ Moiseba jarasia:

–Israelerāba mǎa jarabɔɾɔɔa ĩjānaéa idjaba ũrĩ quĩrānaéa. Ādjirāba jaradua: “Ācōrēba ara idjida bɔa unubié ɔɔa.”–

² Maǎne Ācōrēba iwidiɔia:

–ǂBɔa cārēda jɔwade eroɔɔ?–

Moiseba panusia:

–Bacuruda eroɔɔ.–

³ Ācōrēba jarasia:

–Egode ɔaebidua.–

* 3:15 Jehová. *Genesis* 4:26. Hebreo bedeade ɔɔ ɔɔa “YHWH.” Hebreorāba maǎ bedeara sāwā jǎguabarida adua panɔa.

Egiptodebema boroa jaradua: “Ăcōrēba nāwā jara ɸla: mĭa Israel purura mĭ umaquĩrā warra dji nabemaana abaria. ²³ Maĭ carea mĭa jara ɸla: mĭ warrara ēdrl ɸldua mĭa animarāda babue diade wāmārēā. Baribɿɿɿ ɸla jarasia ēdrl ɸléda. Maĭ carea ɸl umaquĩrā warra dji nabemada beuya.”–

²⁴ Moise idji warrarā bara Egiptođaa wāɸɸdade ota cāisidāa. Mama Ăcōrēra ādjimaa zesia. Maĭne idjia Moiserā beai basía. ²⁵⁻²⁶ Baribɿɿɿ Moise quima Seporába ādji warra zaque cacuara neco mōgara ođaba wēāgosia. Maĭ e wēāgođara Moise jĩrũ caita coɸasia. Maĭ bēřā Ăcōrēba Moiserā beaé basía. Maĭ carea Seporába Moisea jarasia:

–Wārāda ɸlra mĭ quima arada ɸesia warra zaque cacua wēāgođa oadeba zocai ɸeda bēřā.–§

²⁷ Maĭ naēna Ăcōrēba Aaroĭa jarasia:

–Ĕjũ pōasa ewaraga ɸlde Moise acɸde wādua.–

Ara maĭda Aaroĭra wāpeda Moiserā unusia Ăcōrē eya abadama.* Unupeđa ɸsridaba idji uridarrade isōsia. ²⁸ Maĭbe Moiseba Aaroĭa jũma nēɸɿɿasia Ăcōrēba Egiptode jarabi ɸlda idjaba ne ununaca obi ɸl sida.

²⁹ Egiptode jũenapeda Moiserā Aaroĭ sida israelerā bororā ume ābaa dji jɿresidāa. ³⁰ Maĭne Aaroĭba ādjirāa nēɸɿɿasia jũma Ăcōrēba Moisea jaradada. Idjaba ne ununaca Ăcōrēba obicuađara ādjirā quĩrāpita osia.† ³¹ Maĭ bēřā Aaroĭba jaradara ĩjāsidaa. Ăcōrēba ādji bia mĭga panɸda unupeđa ādjirā carebai carea ɸlda ĩjāsidaa. Maĭ bēřā chĩrāborođe ɸarru copanapeda Ăcōrēa bia bedeasidaa.

5

Moise Aaroĭ sida Egiptodebema boro ume bedepedada

¹ Māwānacarea Moiserā, Aaroĭ sida Egiptodebema boromaa wānapeda jarasidaa:

–Israelerā Ăcōrēba nāwā jara ɸla: “Mĭ purura Ĕjũ pōasa ewaraga ɸlde idu wābidua mĭa animarāda babue diadamārēā.”–

² Maĭne Egiptodebema boroba panusia:

–ĶCai maĭ Ăcōrē māwā idjia israelerā idu wābiduada adara mĭa ĩjāi carea? Mĭa idjira adua ɸla. Maĭ bēřā mĭa bārā israelerāra idu wābiéa.–

³ Moiseba Aaroĭ biđa jarasidaa:

–Dai hebreorā Ăcōrēda daima odjapeda jarasia idji itea animarāda babue diade wānamārēā. Maĭ bēřā dairāra Ĕjũ pōasa ewaraga ɸlde ewari ũbea idu wābidua māwā ođi carea. Māwā ođaéɸɿɿ, Ăcōrēba dairāra cacua bié ɸpeda quinibiya wa necoba quenabiya.

⁴⁻⁵ Baribɿɿɿ Egiptodebema boroba jarasia:

–ĶMoise, Aaroĭ! Israelerāra zocārā panɸa. ĶCārē cārēā bārāba ādjirā trajura obi ama panɸ? Bārā israelerāra jũma trajade wāɸɿɿadada.–

⁶ Ara maĭ ewariđe Egiptodebema boroba dji traju obibada bororāa, dji traja panɸ bororā israelerāa biđa jarasia:

⁷ –Idiba ĩtaa israelerāa chiruada waa diarānada. Ādjirāɸɿɿ chiruara jɿɿɿ pede wānapeda de obada mōgarara ođida panɸa. ⁸ Baribɿɿɿ wađibiđa ādjia o panana quĩrāca obidada. Ni aba biđa eđara ođi panɸa. Ādjirāra coaiđa tabea bēřā nāwā jara panɸa: “Dairāra idu wābidua dai Ăcōrēa animarāda babue diacuađi carea.” ⁹ Israelerāra wetara trajabidada bari ɸearānamārēā. Māwā ādjirāba Moise sewara ĩjānaéa.–

¹⁰ Ara maĭda dji traju obibada bororāra, dji traja panɸ bororā israelerā sida Egiptodebema boromaɸba ēdrladapeda israelerāa nāwā jarade wāsidaa:

§ 4:25-26 Seporába jaradara ebuda ɸléa. Hebreo bedeade nāwā ɸl ɸla: “Wārāda oadeba ɸlra mĭ quima basía.” * 4:27 Exodo 3:1. Horeb eyara Ăcōrē eya abadaa Ăcōrēra mama odjada bēřā. Horeb eyara idjaba Sinai abadaa. † 4:30 Exodo 4:2-9.

–Egiptoðebema boroba nãwã jara ðla: “Mãla waa chiruara diabiéa de obada mōgara oðamãrã. ¹¹ Bãdjiablrl chiruara jrlrl peðe wãnida panla bãdjia jrlrlbdamaa. Baribrlrl naãrã o panana quĩrãca oðida panla. Ni aba bida eðaara oðié panla.”–

¹² Maã bẽrã israelerãba jũma Egipto druade chiruara jrlrl peðe wãsidãa. ¹³ Mãwã dji traju obibada bororãba israelerãra wetara trajabisidãa. Nãwã jarasidãa:

–Ewariza daucha oðadua naẽna chirua diabadjidãde o panana quĩrãca.–

¹⁴ Idjaba dji traju obibada bororãba dji traja panl bororã israelerãda ubadjidãa ãdjia ðlpeðadãmĩna. Dji traju obibada bororãba ãdjirãa iwĩðibadjidãa:

–¿Sãwãẽrã nuena, idi bida bãrãba de obada mōgarara daucha oðãé panl? Naẽna bãrãba ewariza daucha obadjidãa.–

¹⁵ Maã bẽrã dji traja panl bororã israelerãra Egiptoðebema boromaa wãnapeda nãwã jarasidãa:

–Dairã ðl nezocarãra ðla jãwã oié ðla. ¹⁶ Idira chiruada diadãé panla, baribrlrl waðibida dji traju obibada bororãba de obada mōgarara aëarica daucha obi panla. Mãwã poya oðãé panl carea ãdjirãba dairãra ubadaa. Baribrlrl dairãra bedeade panlãa, ãteblrlrl ðla ðlcuaða traju obibada bororãda bedeade panla.–

¹⁷ Maãne Egiptoðebema boroba panusia:

–Bãrãra coaida tabeaa. Maã bẽrã nãwã jara panla: “Dairãra wãnia ãcõrãa animarãda babue diacuaði carea.” ¹⁸ Wãnadua bãdji trajuðãa. Daiba chiruara bãrãa waa diadãéa. Baribrlrl bãrãba de obada mōgarara naãrã o panana quĩrãca oðida panla.–

¹⁹ Maã ùrisidãde dji traja panl bororãba cawasidãa nẽblrade panlda. ²⁰ ãdjirã Egiptoðebema boromãlba ãdrãbdãde unusidãa Moiseba Aaroã bida dajadaare ãdji jãã panlda. ²¹ Dji traja panl bororãba ãdjia jarasidãa:

–ãcõrãba bãrãra cawa oya. Bãràdrã bedeade panla dairãra Egiptoðebema boro quĩrãpita, dji dromarã quĩrãpita bida bié panebdã carea. Idibrlrl bãrãba dairãra quenabidãa.–

Moiseba ãcõrãa iwĩðida

²² Maãbe Moiseba ãcõrãa iwĩðisia:

–¿Mã Boro! ¿Cãrẽ cãrã ðl purura bié o ðl? ¿Cãrẽ cãrã mãra diabuesi? ²³ Mã Egiptoðebema boro ume ðl trãneba bedeadãmĩna, maã ewaridãba idjia Israel purura wetara bié o ðla. Maã awara ðla ãdrã ðlyadã adara waðibida oé ðla.–

6

¹ Maãne ãcõrãba Moisea panusia:

–Idibrlrl ðla unuya sãwã mã Egiptoðebema borora cawa oida. Mã lðladãba cawa o ðl carea idjia bãrã israelerãra idu wãbiya. Abedã bãrãra idji druadãbemada ãyã jlrẽcuaya.–

² Idjaba ãcõrãba jarasia:

–Mãra ãcõrãa. ³ Mã Abrahãla, Isaa, idjaba Jacoboa bida cawabisia mãra ne jũma poya obari ãcõrãda.* Baribrlrl mã trã Jehovahã abadada ãdjirãa cawabié basia. ⁴ Mãra ãdjirã ume bedã ðlsia Canaaã druara ãdjirãa diai carea.† Mama ãdjirãra drua ãibemarã quĩrãca panasidãa. ⁵ Baribrlrl mã ùrĩ ðla israelerãra mĩã sopua bedã panlda egiptorãba ãdjira õgo trajabi panl bẽrã. Maã awara mã quĩrãdoãé ðla ãdji drõã naẽnabemarã ume bedã ðlãdãra. ⁶ Jããbe israelerãa jaradua:

“Mãra ãcõrãa. Mã lðladãba ne waiðlada oya egiptorã cawa oi carea. Mãwã mã bãrãra Egiptoðe bia mĩga traja panlnebemada ãdrã ðlyã. Egiptorã jlwãdã panlnebemada ãdrã ðlyã. ⁷ Mã bãrãra mã puru babiya. Maãne mãra bãrã ãcõrã baya. Mãwã bãrãba cawãdia mãdrã bãrã ãcõrãda, mã bãrãra Egiptoðe bia mĩga traja panlnebemada ãdrã ðlãda bẽrã. ⁸ Bãrãra mã diai jaradã ãjũãnaa edeya. Maã ãjũãra mã

* 6:3 Genesi 17:1. † 6:4 Genesi 17:8.

Abrahaña, Isaa, idjaba Jacoboa biða wārāneba diai jarasia. Māra Ācōrē bēra mañ ējūāra diaya bārāne bamārēā.”–

⁹ Jūma maḷḷara Moiseba israelerāa jarasia. Māwāmīna ījānaé basía. Ādjirāra sopua panasiḍaa Moiseba naēna jarada ījā panḷ carea wetara mīga traja panesiḍa bēra.

¹⁰ Maḷbe Ācōrēba Moisea jarasia:

¹¹ –Egiptoḍebema boromaa wāpeḍa jaradua israelerāra idji druadebemada idu ēdrḷbimārēā.–

¹² Baribḷara Moiseba Ācōrēba jarasia:

–Israelerāba mñ beḍeada ījānaé panḷa. Māra warrá beḍeaca bēra ¿Egiptoḍebema boroba mñ beḍeara ījāica?–

¹³ Moiseba māwā jaradamīna Ācōrēba idjira Aaroñ siḍa israelerāmaa idjaba Egiptoḍebema boromaa diabuesia. Mañne jarasiḍaa Ācōrēba ādjira diabuesida israelerā Egiptoḍeba ēdrḷ edeḍamārēā.

Moise idjaba Aaroñ drōā naēnabemarā trḷ

¹⁴ Israelḍeba yōpeḍadarā bororāda naḷḷarā basía: Rubeḷra Israel warra iwina basía. Rubeḷ warrarāra naḷḷarā basía: Hanoc, Palú, Hezroñ, idjaba Carmi. Maḷḷarāra Rubeḷneba yōpeḍada bororā basía.

¹⁵ Simeoñ warrarāra naḷḷarā basía: Jemuel, Jamiḷ, Ohad, Jaquiḷ, Zoha, idjaba Saul. Saulora cananeo wērāba toḍa basía. Maḷḷarāra Simeoñneba yōpeḍada bororā basía.

¹⁶ Levi jaiḍasiḍe 137 poa ḥasia. Levi warrarāra dji nabemaneba aḅa dji tēābemanaa naḷḷarā basía: Gersoñ, Coá, idjaba Merari. ¹⁷ Gersoñ warrarāra naḷḷarā basía: Libni idjaba Simei. Ādjira Gersoñneba yōpeḍada bororā basía. ¹⁸ Coá jaiḍasiḍe 133 poa ḥasia. Coá warrarāra naḷḷarā basía: Amrañ, Izhar, Hebroñ, idjaba Uziel. ¹⁹ Merari warrarāra naḷḷarā basía: Mahli idjaba Musi. Jūma maḷḷarāra Levi warrarā basía dji nabemaneba aḅa dji tēābemanaa ādji warrarā bara.

²⁰ Amrañda idji apipi Jocabé ume dji edasiḍaa. Jocabéba warrada umé tosia. Aḅa Aaroñ basía, aḅa Moise basía. Amrañ jaiḍasiḍe 137 poa ḥasia.

²¹ Izar warrarāra naḷḷarā basía: Core, Nepeg, idjaba Zicri.

²² Uziel warrarāra naḷḷarā basía: Misael, Elzapañ, idjaba Sitri.

²³ Aaroñra Elisabe ume dji edasiḍaa. Elisabera Aminadá cau basía, Naasoñ djabawērā basía. Idjia warrada quimārē tosia. Ādjirā trḷra naḷḷarā basía: Nadá, Abiu, Eleaza, idjaba Itamar.

²⁴ Core warrarāra naḷḷarā basía: Asir, Elcana, idjaba Abiasá. Mañ ūbeara Coreḍeba yōpeḍada bororā basía.

²⁵ Aaroñ warra Eleazara Putiel cau ume dji edasiḍaa. Mañ wērāba warrada tosia. Dji warrara trḷ ḥasia Piné. Jūma maḷḷarāra Levideba yōpeḍada bororā basía.

²⁶ Ācōrēba mañ Aaroña, Moisea biða jarasia israelerā Egiptoḍeba ēdrḷ edeḍamārēā sordaorā djōne wābada quirāca. ²⁷ Ādjidrḷ Egiptoḍebema boro ume beḍeasiḍaa israelerā Egiptoḍeba ēdrḷ edeḍi carea.

Moise Aaroñ siḍa Ācōrēba edada

²⁸⁻²⁹ Egiptoḍe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Māra Ācōrēa. Mā bḷa jarabḷara Egiptoḍebema boroa jūma jaradua.–

³⁰ Baribḷara Moiseba Ācōrēba jarasia:

–Māra warrá beḍeacaa. ¿Mā jarabḷara Egiptoḍebema boroba ūrīca?–

7

¹ Mañne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Ūrīdua. Mā Egiptoḍebema boroa bḷra ācōrē quirāca unubiya. Mañne bḷ djaba Aaroñra bḷḍeba beḍeabarida ḅaya. ² Mā jarabi ḅḷda bḷ djaba Aaroña jūma jaradua. Maḷḷara idjia Egiptoḍebema boroa jaraya bārā israelerāra idji druadeba idu ēdrḷbimārēā. ³ Baribḷara mñ Egiptoḍebema borora so zarea ḅaya. Mañbe Egiptoḍe

mĭla ne ununacada zocārā ocuaya cawabi carea mĭdrĭ dji dromaara ĩlda. ⁴ Baribĭrĭ bārāba jara panĭra Egiptoĕebema boroba ĩjāēa. Maĭ bĕrā mĭ ĩbĭlādeba mĭla ne ununaca waĭbĭla beada oya egiptorā cawa oi carea. Māwā mĭ puru Israelera Egipto druadeba ēdrĭ edeya sordaorā djōne wābada quĭrāca. ⁵ Mĭ ĩbĭlādeba mĭla egiptorā cawa obĭrĭlāde idjaba israelerā Egiptoĕeba ēdrĭ edebĭrĭlāde egiptorāba cawaĕia mĭdrĭ Ācōrēda.–

⁶ Maĭbe Moiseba Aaroĭ bida osidaa Ācōrēba jaraĕa quĭrāca. ⁷ Egiptoĕebema boro ume bedeade wāsidaĕe Moiserā 80 poa ĩasia. Aaroĭra 83 poa ĩasia.

Āaroĭ bacuru dama baĕa

⁸ Ācōrēba Moisea Aaroĭa bida jarasia:

⁹ –Egiptoĕebema boroba jaraya ne ununacada oĕamārēā bārāba jara panĭra ĩjāi carea. Ne ununacada oĕaduaĕa abĭrĭlāde Aaroĭa jaradua idji bacurura dji boro quĭrāpita egode ĩabimārēā. Maĭne bacurura dama ba dogoya.–

¹⁰ Ara maĭda Moiserā Aaroĭ sida Egiptoĕebema boromaa wānapeda Ācōrēba jaraĕa quĭrāca osidaa. Aaroĭba idji bacurura egode ĩabĭsia Egiptoĕebema boro quĭrāpita, Egiptoĕebema dji dromarā quĭrāpita bida. Ara maĭda bacurura dama ba dogosia. ¹¹ Baribĭrĭ Egiptoĕebema boroba idji druadebema ne cawa beada, daubararā sida trĭcuasia. Maĭne ādjia bida necawaĕeba Aaroĭba oĕa quĭrāca osidaa. ¹² Ādji bacurura egode ĩabĭbĭlādeĕe dama bacuasidaa. Baribĭrĭ Aaroĭ bacuru dama baĕaba ādji bacuru dama bacuaĕara mĭcuasia. ¹³ Māwā ununamĭna Egiptoĕebema borora so zarea ĩesia Ācōrēba jaraĕa quĭrāca. Maĭ bĕrā Moiseba Aaroĭ bida jarapedaĕara ĩjāē basía.

Ācōrēba baido oa babida

¹⁴ Maĭbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Egiptoĕebema borora so zarea ĩla. Maĭ bĕrā israelerāra ēdrĭbueēa. ¹⁵⁻¹⁶ Jāĭbe nu diapeda Egiptoĕebema boro doĕda wābĭrĭlāde idjimaa wādua. Dama baĕa bacurura bĭ jĭwade ededua. Do icawa Egiptoĕebema boro quĭrāpita nūmepeda jaradua:

“Dai hebreorā Ācōrēba mĭra bĭmaa diabuesia. Idjia nāwā jara ĩla: mĭ puru Israelera idu wābidua ējūā pōāsa ewaraga ĩlāda. Mama ādjirāba mĭla animarāda babue diaĕida panĭla. Mĭla māwā jara ĩlmĭna bĭla waĕibida ĩjāē ĩla. ¹⁷ Maĭ bĕrā Ācōrēba nāwā jara ĩla: naĭgĭlādeba bĭla cawaya mĭdrĭ Ācōrēda; Moiseba jĭwade eroĭl bacuruba mĭla Nilo doĕde tawebiya. Maĭne dora abeĕa oa baya. ¹⁸ Maĭba beĕara jūma quininia. Dora abeĕa mĭguia ĩai bĕrā, bārā egiptorāba baidora poya doĕaĕa.”–

¹⁹ Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

–Aaroĭa jaradua bĭ bacuruda edamārēā. Idjia maĭ bacuru ĭtaa wabĭrĭlāde jūma Egiptoĕe ĩl baidora oa baya. Dora, do zaquera, amenera, baido juebada uriaĕe ĩlra, zoco waĭbĭlāde jue eroĭeara, jiadoĕe jue eroĭea sida jūma oa baya.–

²⁰ Moiseba Aaroĭ bida Ācōrēba jaraĕa quĭrāca osidaa. Moise jĭwade baĕa bacuruda Aaroĭba edapeda ĭtaa wasia. ĭtaa wapeda Nilo doĕde tawesia Egiptoĕebema boro quĭrāpita, Egiptoĕebema dji dromarā quĭrāpita bida. Ara maĭda dora oa basía. ²¹ Maĭba beĕara jūma quinisidaa. Dora mĭguia beĕa bĕrā egiptorāba baidora poya doĕaĕe basía. Abeĕa jūma Egipto druade baidora oa basía.

²² Baribĭrĭ Egiptoĕebema daubararāba ādji necawaĕeba abarica baidora oa babisidaa. Maĭ bĕrā Egiptoĕebema borora so zarea ĩesia. Moiseba Aaroĭ ume jarapedaĕara idjia ĩjāē basía Ācōrēba jaraĕa quĭrāca. ²³ Maĭ ne ununacara ununamĭna ne crĭchaĕe diguidāa wāsia. ²⁴ Maĭbe egiptorāba do icawa corosidaa baido biada ununi carea. Māwā osidaa doĕĕabema baidora poya doĕaĕe bĕrā.

Ācōrēba baujĭā diabueda

²⁵ Ācōrēba Nilo do oa babidacarea siete ewari ĩasia.

-Egiptoðebema boroa nãwã jarade wãdua: “Ãcõrẽba nãwã jara ðla: mã purura idu wãbidua mãa animarã babue diaðamãrẽã. ² Baribãrã bla mã puruda idu wãbiébrã mãa cawa oya. Jũma bl druara baujãba birabiya. ³ Nilo dora baujãba biraya. Mañne doedaãba baujãra bl diguidaa wãbrãdia. Mãwã bl cãibarima, bl clãde, dji dromarã dede, bl druadebemarã dede biða baujãra baraya. Baujãra bãrã paã ãbubadaðe, bãrã paã brãtãbadaðe biða baraya. ⁴ Bl ãrã, dji dromarã ãrã, bl druadebemarã ãrã biða baujãra jãdrãcuãdia.”-

⁵ Mañbe Ãcõrẽba Moisea jarasia:

-Aaroãa nãwã jaradua: “Bl jãwade eroðl bacurura dojã ãrã, do zaque ãrã, amene ãrã, baido juebada uria ãrã biða ãtaa wadua. Mãwã baidoðeba baujãda jũma Egipto druade odjacuaya.”-

⁶ Ara mañda Aaroãba idji bacurura Egiptoðebema do ãrã wasia. Mañne baujãra doedaãba odjacuãðapeða jũma Egipto druara birasiãaa. ⁷ Baribãrã Egiptoðebema daubararãba ãdji necawaðeba abarica osiãaa. ãdjirã biða baujãda doedaãba Egipto druade odjabisiãaa.

⁸ Mañbe Egiptoðebema boroba Moiserã Aaroã siða trãbipeða ãdjã nãwã jarasia:

-Ãcõrẽa iwiðidua naã baujãra mãnebemada idjãba mã puruðebemada ãyã wãbimãrẽã. Mañbebrã mãa bãrã israelerãra idu wãbiya Ãcõrẽa animarã babue diacuãdamãrẽã.-

⁹ Moiseba panusia:

-Bia ðla. Jaradua sãlbe bla quĩrã ðlda mãa Ãcõrẽa iwiðida bl carea, dji dromarã carea, idjãba bl druadebemarã carea biða. ¿Sãlbe quĩrã ðl mãa Ãcõrẽa iwiðida naã baujãra blðebemada, bl diguidabema siða jõbimãrẽã? Iwiðisira ababe doedaãbrã baujãra baraa baya.-

¹⁰ Egiptoðebema boroba panusia:

-Nu iwiðidua.-

Moiseba jarasia:

-Bla jara ðl quĩrãca oya. Mãwã bla cawaya dewara ãcõrẽra neéda dai Boro Ãcõrẽ quĩrãca. ¹¹ Nu bl diguida, dji dromarãma, bl druadebema ãberãrãma biða baujãra neé baya. Baujãra ababe doedaãbrã baraa baya.-

¹² Mañbe Moiserã Aaroã siða Egiptoðebema boromaãba ãdrãsiãaa. Nurẽma Moiseba Ãcõrẽa iwiðisia baujã Egiptoðebema boromaa diabuedara jõbimãrẽã. ¹³ Ara mañda Ãcõrẽba Moiseba iwiðida quĩrãca osia. Baujãra egiptorã dede, uða biða, ãdji ãjũane biða jũma quiniãsiãaa. ¹⁴ Mañbe egiptorãba baujã quiniãra ãbaa boromea bue nũmãsiãaa. Mañba Egipto druara jũma mĩguia nũmesia. ¹⁵ Egiptoðebema boroba unusia baujãba waa mĩã sãnaé panãda. Mañ bãrã idjira so zarepeða Moiseba Aaroã biða jarapeðara ãjãé basia Ãcõrẽba jarada quĩrãca.

Ãcõrẽba pochãdau diabueda

¹⁶ Mañbe Ãcõrẽba Moisea jarasia:

-Aaroãa jaradua idji jãwade eroðl bacuruda ãtaa wapeða egoroðaa umãrẽã. Mañne egoro porara pochãdau baya jũma Egipto druade.-

¹⁷ Ara mañda ãdjia mãwã osiãaa. Aaroãba idji bacurura ãtaa wapeða egoroðaa usia. Mañne egoro porara pochãdau basia jũma Egipto druade. Abeda ãberãrãra, animarã siða pochãdauba ca eropãsiãaa. ¹⁸ Mañbe Egiptoðebema daubararãba ãdji necawaðeba abari quĩrãca pochãdauda o quĩrãsiãaa.* Mãwãmĩna poya oðãé basia. Mãwã panãne ãberãrãra, animarã siða pochãdauba ca eropãsiãaa. ¹⁹ Mañ bãrã daubararãba Egiptoðebema boroa jarasiãaa:

-Moiseba Aaroã ume pochãdau opeðara ãcõrẽ lãlãdeba osiãaa.-

* 8:18 Pochãdauda o quĩrãsiãaa. Hebreo beedeade mañba idjãba jara ðla: “Pochãdauda quena quĩrãsiãaa.”

Māwā jarapedadamīna Egiptoḏebema borora so zarea ḥesia. Idjia ijǎé basía Moiseba Aaroḷ biḏa jarapedadara Ācōrēba jarada quīrāca.

Ācōrēba īganana diabueda

²⁰ Maḷbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Nu diapededa piradrpeda Egiptoḏebema boro doeda wābɿɿde idjima wāpeda nāwā jaradua: “Ācōrēba nāwā jara ḥɿa: mḷ purura idu wābidua mḷa animarāda babue diaḏamārēā. ²¹ Baribɿɿ mḷ puruda idu wābiéɿɿ, mḷa īgananaɿ bɿmaa, dji dromarāmaa, bɿ druadebemarāmaa biḏa quīrātanoa diabueya. Maḷ īgananaɿ jūma Egiptoḏebema dede, ādjirā wābɿɿda biḏa powuaga nūmaya. ²²⁻²³ Baribɿɿ maḷ ewaride Goseḷ druade mḷa māwā oéa. Mḷ ēberārāda mama panɿ bērā īgananaɿ neé baya. Mḷ purura bɿ puru quīrāca oéa. Maḷba bɿa cawaya mḷabɿɿ naḷ druade māwā o ḥɿda. Maḷ ne ununacara nu oya.”–

²⁴ Nurēma Ācōrēba māwā osia. Egiptoḏebema boro dera, dji dromarā dera, idjaba jūma Egipto druasida īganana quīrātanoaba birasia. Aḥeda jūma Egipto druara bié nūmesia īganana.

²⁵ Maḷbe Egiptoḏebema boroba Moiserā, Aaroḷ sida trɿbipeda nāwā jarasia:

–Bārā Ācōrēa animarāda babue diaḏe wānida panɿa ara naḷ Egipto druade.–

²⁶ Baribɿɿ Moiseba panusia:

–Dairāba naḷ Egipto druade māwā poya oḏaéa, animarā dairāba Ācōrēa babue diaḏida panɿa bārā egiptorāba idu babue diabiḏaca bērā. Maḷ animarāda bārā quīrāpita Ācōrēa babue diaḏibɿɿ, ḡbārāba dairāra mōgaraba tabari beḏaéca? ²⁷ Maḷ bērā dairāra ewari ūbea ējūā pōāsa ewaraga ḥɿde wānīa. Mamabɿɿ dai Ācōrēa animarāda babue diacuaḏia idjia jara ḥɿ quīrāca.–

²⁸ Maḷbe Egiptoḏebema boroba jarasia:

–Māḏeteara bia ḥɿa. Mḷa bārāra ējūā pōāsa ewaraga ḥɿḏaa idu wābiya bārā Ācōrēa animarāda babue diacuaḏamārēā. Baribɿɿ bārāra tɿmɿ wācara panɿa. Idjaba mḷ carea biḏa Ācōrēa iwidiḏadua.–

²⁹ Moiseba jarasia:

–Mḷra namalɿa ēḏrpeda Ācōrēa iwidiya. Maḷbe nu īgananaɿ neé baya bɿma, dji dromarāma, bɿ druadebemarāma biḏa. Baribɿɿ dairāra waa cūrūgarāduā. Dairāra idu wābidua Ācōrēa animarāda babue diacuaḏamārēā.–

³⁰ Moiserā Egiptoḏebema boromalɿa ēḏrpeda Ācōrēa iwidiḏa. ³¹ Ara maḷda Ācōrēba Moiseba iwidiḏa quīrāca osia. Idjia īgananaɿ jōbisia Egiptoḏebema boroma, dji dromarāma, idjaba Egipto druadebemarāma biḏa. Ni aba biḏa ḥeé basía. ³² Baribɿɿ Egiptoḏebema borora wadiḏa so zarea ḥeda bērā israelerāra idu wābié basía.

9

Ācōrēba animarā quinibiḏa

¹ Maḷbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Egiptoḏebema boroa nāwā jarade wāduā: “Dai hebreorā Ācōrēba nāwā jara ḥɿa: mḷ purura idu wābidua mḷa animarāda babue diaḏamārēā. ²⁻³ Baribɿɿ bɿa dai israelerāda idu wābiéɿɿ aḏebɿɿ naḷ druade ḥebibɿɿ, Ācōrēba bārā animarāra idji ḷḷaḏeba quinibiya. Bārā cawayoda, burroda, cameyoda, pacada, oveja sida quinīnia. ⁴ Baribɿɿ Ācōrēba animarā dai israelerāneda māwā oéa. Dai animarāra ni aba biḏa beuḏaéa egiptorā animarā quīrāca. ⁵ Ācōrēba ewarida ḥɿsia naḷ Egiptoḏe māwā oi carea. Nubɿɿ māwā oya.”–

⁶ Nurēma Ācōrēba māwā osia. Jūma egiptorā animarāra quinisiḏaa. Baribɿɿ israelerā animarāra ni aba biḏa beuḏaé basía. ⁷ Egiptoḏebema boroba ēberārāda israelerā animarā acɿde diabuesia. Wānapeda unusiḏaa israelerā animarāra ni aba biḏa beuḏaé basida.

Baribara Egiptoebema boroba maŋda cawasimīna so zarea besia. Maŋ bēra israelera idu wābié basía.

Ácōrēba cabla diabueda

⁸ Maŋbe Ácōrēba Moisea, Aaroŋa bida jarasia:

–Jāŋbe tala porada jawade edadapeda Egiptoebema boro quirāpita ŋtaa jāmāpoadaua.* ⁹ Maŋ tala porara jūma Egipto druade cowa nūmaya. Maŋba Egipto druade ēberāra animarā sida jūma cabla biracuaya.–

¹⁰ Ara maŋda Moiseba Aaroŋ ume tala porada edadapeda Egiptoebema boromaa wāsidaa. Jūenapeda Moiseba tala porara idji quirāpita ŋtaa jāmāposia. Ara maŋda ēberāra animarā sida jūma cabla biracuasia. ¹¹ Maŋne Egiptoebema daubarāra Moise quirāpita poya wānaé basía ādjirā sida waabemarā quirāca cabla jūma birapedada bēra. ¹² Baribara Ácōrēba Egiptoebema borora so zarea basia. Maŋ bēra Moiseba Aaroŋ bida jarapedadara ijāé basía Ácōrēba jaraa quirāca.

Ácōrēba hielu jurrubida

¹³ Maŋbe Ácōrēba Moisea jarasia:

–Nu diapeda Egiptoebema boromaa wāpeda jaradua: “Dai hebreora Ácōrēba nāwā jara bla: mŋ purura idu wābidua mŋa animarāda babue diaamārēa. ¹⁴ Baribara bla māwā oébara mŋ abadaeba bara, dji dromarāra, jūma bla druadebemarā sida wetara mīgabiya. Māwā bla cawaya mŋa obari quirāca naŋ ējūāne neéda. ¹⁵ Wārāda naŋ naēna mŋ abadaeba bara, bla druadebemarā sida jūma quiniwida basia ni aba bida naŋ ējūāne berāmārēa. ¹⁶ Baribara mŋa māwā oé bla. Mŋa bara zocai basia bla mīgabi abada mŋ abada unubi carea. Māwā mŋra jūma naŋ ējūāne trŋ abga haya. ¹⁷ Baribara bla wadibida mŋ puruda bié o bla. Wadibida ādjirāra idu wābié bla. ¹⁸ Maŋ carea nu naŋ horaca mŋa hielu waiwada bajāneba jurrubiya. Egipto puru osida ewaridēba wadibida hielora maŋ quirāca jurrucua. ¹⁹ Maŋ bēra jūma bārā animarāda de edre abbicuada. Māwā oébara hielu waiwā jurrubara quenaya. Baridua ēberāda, animarā sida de edre beadaébara, hielu waiwā jurrubara beaya.”–

²⁰ Ne wayaaba ara Egiptoebema dji dromarāba Ácōrēba jaraadara ijāsidaa. Maŋ bēra ādji nezocara, ādji animarā sida de edre isabe abcuasidaa. ²¹ Baribara ara Egiptoebema dji dromarāba Ácōrēba jaraadara ijānaé basía. Maŋ bēra ādji nezocara, ādji animarā sida de edre abcuadaé basía.

²² Maŋbe Ácōrēba Moisea jarasia:

–Ba jawara bajānaa ŋtaa wadua. Maŋne jūma Egipto druade hielora ēberāra arŋ, animarā arŋ, idjaba néude bida jurrusoaya.–

²³⁻²⁴ Ara maŋda Moiseba idji bacurura bajānaa ŋtaa wasia. Maŋne Ácōrēba jūma Egipto druade hieloda jurrubisia. Abada baa bara bae nūmesia. Egipto puru osida ewaridēba maŋ quirāca wadibida ununaca basía. ²⁵ Maŋ hielu waiwā jurrubara Egipto druade jūma de edre beadaéra quenasia. Éberārāda, animarāda, néu bea sida jūma quenasia. Bacuru sida jūma arisia. ²⁶ Ababe Goseŋ druade israelera duanamaa hielora jurrué basía.

²⁷ Maŋbe Egiptoebema boroba Moiserā, Aaroŋ sida trābipedā ādjia nāwā jarasia:

–Idibara mŋa cawasia bié o abada. Ácōrēbara jipa o bla. Mŋda, mŋ puru sida bedēde panla. ²⁸ Maŋ bēra Ácōrēba iwidiada naŋ hielu juru nūmra, baa sida jōbimārēa. Maŋbe mŋa israelera idu wābiya. Waa ādjirāra Egipto ebēbia.–

²⁹ Moiseba Egiptoebema boroa jarasia:

–Naŋ purudēba edradacarea mŋ jawara umena ŋtaa wapeda Ácōrēba iwidiya. Maŋne hielu juru nūmra, baa sida jōya. Maŋneba bla cawaya Ácōrēba naŋ ējūā djibarida.

³⁰ Baribara mŋa cawa bla dji dromarāba, bla bida wadibida Ácōrēba wayadaé panla.–

* 9:8 tala pora. Hebreo bedēde jara bla egoro cada zareabibarebema tala porada.

³¹ (Egiptorāba u eropanana linoda pōnō ðaða bēřā idjaða cebadada zau ðaða bēřā hielu jurrubara jūma āřisia. ³² Baribara ādjirāba u eropanana trigora, centeno siða waði zauē ðaða bēřā āříē basía.)

³³ Maļbe Moiserā Egiptoðebema boromaļa ēdrapeða puru dajadaa wāsia. Mama idji jlwara umena ātaa wapeða Ācōrēa iwidisia. Ara maļda hielu jurrū nūmanara, baara, cue siða Egipto druade cābasia. ³⁴⁻³⁵ Maļ unuside Egiptoðebema boroba wayacusa bié osia. Idjida, dji dromarā siða so zarea panena bēřā israelerāra idu wābié basía Ācōrēba Moiseðeba jarada quīrāca.

10

Ācōrēba adichichi diabueda

¹⁻² Maļbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Mļa Egiptoðebema borora, dji dromarā siða so zarea ðasia ne ununacada ādjirā tāēna oi carea. Māwāra bārā warrarāa, bārā wiuzaquerāa biða nēbarāda sāvā maļ ne ununacadeba mļa unubisida egiptorāra sirié ðeada. Māwā bārāba cawādia mļdra Ācōrēda. Jāļbe Egiptoðebema boromaa jarade wādua mļa adichichida zocārā idji druade baebida.–

³ Ara maļda Moiserā Aaroļ siða Egiptoðebema boromaa wānapeda nāwā jarasidaa:

–Dai hebreorā Ācōrēba nāwā jara ðla: “¿Bla sāļbebarā mļa wayai? Mļ purura idu wābidua mļa animarāda babue diaðamārēā. ⁴ Baribara mļ puruda idu wābiēbarā, nu mļa adichichida bā druade zocārā ðaebiya. ⁵ Maļne bā druara adichichiba jūma biraya. Egorora aþeða poya ununaéa. Maļ adichichiba bārā néu hieloba āřinaéra jūma codia. Bacuru quedua siða bārā ējūāne adichichiba jūma coðia. ⁶ Bā dera, dji dromarā dera, jūma waabema egiptorā de siða adichichiba biraya. Bārā drōā naēnabemarāba, bārā zeza biða ununaca basía adichichira naļ quīrāca ðeabarāda. Naļ druade jūpeðada ewariðeba waðibiða naļ quīrāca ununacaa.”–

Moiseba Egiptoðebema boroa māwā jarapeða wāsia. ⁷ Maļbe Egiptoðebema dji dromarāba dji boroa jarasidaa:

–¿Bla waðibiða jāļ ēberāa idu dadjirāra mīā sēbi ðaica? Israelerāra idu wābidua ādji Ācōrēa animarāda babue diaðamārēā. ¿Bla waðibiða adua ðlca Egipto druara jūma āřibarāda?–

⁸ Maļbe Egiptoðebema boroba Moiserā Aaroļ siða wayacusa trābipeða nāwā jarasia:

–Bārā Ācōrēa animarāda babue diaðe wānida panla. ¿Baribara bārāra jūmasāwā wāni?–

⁹ Moiseba panusia:

–Dairāra jūma wānia. Warra zaquerāra, drōārāra, dai warrarāra, dai caurā siða wānia. Dai animarā siða edeðia. Dairāra jūma wānia Ācōrēa animarā babue diadi bēřā.–

¹⁰⁻¹¹ Baribara Egiptoðebema boroba panusia:

–Māwāéa. Ebuða ðla bārāba bié o quīrā panla. Ācōrēba bārāra careba ðlaða a panla. Baribara mļa bārāra warrarā bara idu wābiéa. Aþabe drōārāda wānida panla Ācōrēa animarāda babue diadi carea. ¿Maļdra bārāba iwiði panléca?–

Maļbe Egiptoðebema boroba Moiserā Aaroļ siða idji quīrāpitabemada āyā jlwretabisia.

¹² Ācōrēba Moisea jarasia:

–Bā jlwara naļ Egipto druade wadua adichichida zocārā ðaemārēā. Māwā jūma Egipto druara adichichiba biraya. Maļ adichichiba jūma chirua hieloba āřinaéra coðia.–

¹³ Ara maļda Moiseba idji jlwade eroþl bacurura Egiptoðe wasia. Maļne Ācōrēba nāūrāda āmāðau odjabariareba tabisia. Āsa, diamasi biða Egipto druade tā nūmasia. Maļ nāūrāba nurēma diapeða adichichida zocārā ðaebisia. ¹⁴⁻¹⁵ Maļne jūma Egipto druara adichichiba birasia. Aþeða egorora poya ununaca basía. Maļ ewari naēna adichichira maļ quīrāca Egipto druade ununaca basía idjaða waa maļ quīrāca ununaéa. Hieloba

ārīnaé chiruara, nejō ðea síða adichichiba jūma cosídaa. Jūma Egipto druaðe chiruada, bacuru quedua síða abeða neé ðesia.

¹⁶ Maļbe Egiptodebema boroba Moiserā, Aaroļ síða isabe trālbipeða nāwā jarasia:

–Idiblrā bārā Ācōrē quīrāpita, bārā quīrāpita biða mļa bié osia. ¹⁷ Maļ bērā mļa bārāa beða djuburiaya mļa bié oðada quīrādoaðamārēā. Idjaba bārā Ācōrēa iwidiðadua naļ adichichira mļ druaðe jōbimārēā. Māwā oðaeðlrā dairāra jarrababa quininia.–

¹⁸ Ara maļda Moiserā Egiptodebema boromaļba ēðrāpeða Ācōrēa iwidiðia. ¹⁹ Iwidiðlrāde Ācōrēba nāūrāda dji cābāyā ļmāðau ðaebariareba tļbisia.* Maļ nāūrāba adichichira Pusa Purru abadaðe jūma ðatabuesia. Abeða adichichira Egipto druaðe ni aba biða ðeé basía. ²⁰ Bariblrā Ācōrēba Egiptodebema borora so zarea ðlaða bērā idjia israelerāra idu wābié basía.

Ācōrēba ewari quibiða

²¹ Maļbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Bļ ĵlwara ļtaā bajānaa wadua. Maļne ewarira qui dogoya. Jūma Egipto druaðe abeða pāisosa nūmeya.–

²² Ara maļda Moiseba idji ĵlwara ļtaā bajānaa wasia. Maļne ewarira qui dogopeða ewari ūbea Egipto druaðe bio pāisosa nūmesia. ²³ Maļ ewari ūbeaðe ni abalda idji diguiðalba poya āyā wānaé basía. Ni ādji caita ðea síða poya ununaé basía. Bariblrā israelerā panma ļna ðesia.

²⁴ Maļbe Egiptodebema boroba Moiserā trālbipeða nāwā jarasia:

–Bārāra bādji warrarā bara wānida panla Ācōrēa animarāda babue diaði carea. Bariblrā bārā animarāra amenida panla.–

²⁵ Moiseba panusia:

–Māwāéa. Bļa dai animarāra idu edebida ðla ļclrā dai Ācōrēa bea diaðida panl bērā idjaba ļclrā idjía babue diaðida panl bērā.† ²⁶ Maļ bērā dai animarā síða edeðia. Ni aba biða amenaéa. Dai animarānebemada ļclrā dai Ācōrēa babue diaðida panlmīna ara nawena adua panla sāļgldrā māwā oðida panlda. Araa jūðeðadacarea cawaðia.–

²⁷ Bariblrā Ācōrēba Egiptodebema borora so zarea ðasia. Maļ bērā Egiptodebema boroba israelerāra idu wābié basía. ²⁸ Maļne idjia Moisea jarasia:

–Mļ quīrāpitabemada āyā wādua. Mļmaa waa zerādua. Blda mļmaa zeiblrā, mļa bļa beaya.–

²⁹ Moiseba panusia:

–Bia ðla. Mļra bļmaa waa zeéa.–

11

Ācōrēba dji nabema umaquīrā warra beuði jarada

¹ Maļbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Mļa Egiptodebema borora, egiptorā síða wayacusa cawa oya. Māwā cawa oðacarea dji boroba bārā israelerāra idu wābiya. Abeða bārāra idji druaðebemada āyā ĵlrecuaya.

² Maļ bērā israelerāa jaradua ādjirā caita ðea egiptorāa oro oðada, parata oða síða iwidiðamārēā.–

³ Ācōrēba egiptorāa israelerāra bia unubisia. Dji dromarāba, waabema egiptorā biða Moiserā dji dromada cawasiðaa.

⁴ Egiptodebema boromaļba āyā wāi naēna Moiseba idjía jarasia:

* 10:19 Ācōrēba nāūrāda dji cābāyā tļbisia ļmāðau ðaebariareba. Hebreo beðeade nāwā bļ ðla: “Ācōrēba nāūrā ļmāðau oðjabariareba tļbi ðaðara dji cābāyā ļmāðau ðaebariareba tļbisia.” † 10:25 Bļa dai animarāra idu edebida ðla ļclrā dai Ācōrēa bea diaðida panl bērā. Ļclrāmaarā maļ hebreo beðeaba jara ðla: “Māwāra ĵbdji animarānebemada diaica dai Ācōrēa bea diaðamārēā?”

–Ăcōrēba nāwā jara ɸla: “Ariquētra mĭra jūma Egipto druade ɸγγlaya. ⁵ Maĭne umaquĩrā warra dji nabemarāra jūma beudĭa. Egiptoɸebema boro umaquĩrā warra dji nabemara beuya. Dji edaara ɸl nezocawērāba eroɸl umaquĩrā warra dji nabema sĭda beuya.* Idjaba animarā warra dji umaquĩrā naārā toɸa sĭda jūma beudĭa. ⁶ Maĭne jūma Egiptoɸe sopua dromaba ēberārāra jĭābi ɸlgaɸĭa. Maĭ ewari naēna sopuara maĭ quĩrāca ununaca basĭa ni maĭ quĩrāca waa ununaéa. ⁷ Baribɸɸl dai israelerā duanɸma chupea nūmaya sopuadāé bērā. Usa sĭda beruɸadāé ni cārē sĭda sāwānaé bērā.”

Māwā bārā egiptorāba cawadĭa Ăcōrēba dai israelerāra quĩrā awara obarida. ⁸ Māwāɸɸlɸe dji dromarāda mĭmaa zedĭa. Ădjirāra mĭ quĩrāpita chĭrāborode copane-napeɸa jaradĭa: “Wādua. Jūma israelerā sĭda pe ededua.” Bārāba māwā jarabɸadāɸɸl mĭra wāya.–

Moisera bio quĩrū ɸlɸa Egiptoɸebema boromaɸlba ēdrĭasia.

⁹ Naēna Ăcōrēba Moisea jaradōasia:

–Egiptoɸebema boroba bārāba jara ɸanɸra ĩjāé ɸaya. Māwā mĭla ne ununacada Egiptoɸe zocārā ocuaya.–

¹⁰ Moiseba Aaroĭ biɸa maĭ ne ununaca ɸeara Egiptoɸebema boro quĩrāpita ocuasĭdaa. Baribɸɸl Ăcōrēba idjira so zarea ɸasia. Maĭ bērā Egiptoɸebema boroba israelerāra idji druadēbemada idu ēdrɸbié basĭa.

12

Israelerā ēdrɸɸi ewarĭde Ăcōrēba obĭda

¹ Egiptoɸe panasĭdaɸe Ăcōrēba Moisea, Aaroĭa biɸa nāwā jarasia:

² –Idĭba ĩtaa naĭ jedecora bārā israelerā itea dji nabema jedeco baya.* ³ Jūma israelerāa jaradadua: naĭ jedecoɸe die ewari jūēnacarea jūma de bara ɸea umaquĩrārāba oveja zaqueda wa chiwatu zaqueda aɸa awara ɸlɸĭda ɸanɸa ādji dedebemarā itea.

⁴ Baribɸɸl ĩcɸɸl dede zocārāébe ɸanɸ bērā maĭ animarā djarara jūma poya coɸadāé. Maĭ bērā dji de djibarĭba idji caitabema de djibarĭ ume animarāda aɸa awara ɸlɸĭda ɸanɸa. Maĭ animarā beabɸda ewarĭde dji djarara ādji dede ɸearāba cobada quĩrāca diaɸĭa. ⁵ Maĭ animarāra jūma bia ɸaida ɸla, dji umaquĩrā baida ɸla, ɸoa aɸa ɸaida ɸla.

⁶ Maĭ animarāra ewari quĩmārē bio wagaɸĭda ɸanɸa.

Catorcebema ewari queubɸɸlɸe jūma israelerāba maĭ animarāra beaɸĭda ɸanɸa. ⁷ Beabɸdaɸe dji oada ɸiadapeɸa maĭ oaba ādji dede eda wābada icawa ɸɸlɸĭda ɸanɸa. Ara maĭ dede dji djarada coɸĭa. ⁸ Maĭ diamasi dji djarara bá coɸĭda ɸanɸa. Chĭrua aseada, ɸaĭ dji ēsābarĭ neé ɸl sĭda coɸĭda ɸanɸa. ⁹ Dji djarara ōgo ōgoa coɸacara ɸanɸa idjaba djuɸada coɸacara ɸanɸa. Aɸabe báɸada coɸĭda ɸanɸa. Báɸadade dji boro bara, dji jĭrū bara, idjaba dji jĭsira sɸlɸadapeɸa ɸĭteda ɸlɸadapeɸa jūma báɸĭda ɸanɸa. ¹⁰ Dji djarara ni maārĭ biɸa wagaɸĭé ɸanɸa nurēma codĭ carea. Jūma coɸadāéɸɸl nurēma diapēda dji adubadara babueɸĭda ɸanɸa. ¹¹ Maĭ co ɸanɸne bārā cacuaɸe jĭɸadara jūma jĭ beaɸĭda ɸanɸa, jĭrūne jĭɸadara jĭ beaɸĭda ɸanɸa, idjaba bārā bardonara jɸwade eroɸbeaɸĭda ɸanɸa. Isabe ne coɸĭda ɸanɸa, Egiptoɸeba ēdrɸɸĭda ɸanɸ bērā. Maĭ ewarĭra bārāba trĭ ɸlɸĭa “Egiptoɸeba ēdrɸpeɸada quĩrānebabada ewarĭ.”

¹² Maĭ diamasi mĭra jūma Egipto druade ɸγγlaya. Maĭne mĭla quinibiya jūma Egiptoɸebema umaquĩrā warra dji nabemarāda idjaba Egiptoɸebema animarā warra dji umaquĩrā naārā toɸa sĭda. Māwā mĭla unubiya egiptorāba Ăcōrē quĩrāca eroɸbeara sĭrĭé beada. Mĭdrɸ Ăcōrēa. ¹³ Baribɸɸl bārāba ɸɸlɸpeɸada oaba cawabiya bārāra sĭlɸɸ

* 11:5 Dji edaara ɸl nezocawērā. Hebreo bedeade ɸl ɸla: “Nezocawērā yude ne ɸa chūmɸ.”

* 12:2 Hebreorāba jedeco juachabadara dadjĭrāba juachabada quĩrāca ɸlĭéa. Jedeco zaque odjabɸɸlɸa aɸa dewarabema odjabɸɸlɸdaa jedeco aɸa abadaa. Maĭza trĭ bara ɸla. Ădjĭa jedeco juachabada quĩrāca dji nabema jedecora marzode wa abrilde odjabaria. Exodo 12:5de maĭ jedecora Abib abadaa. Nehemia 2:1de Nisaĭ abadaa.

dede panlda. Mañ oa unublrldē młra wāyā wāya. Māwā młā Egiptođebema warrarā quiniblrldē bārā umaquĩrā warra dji nabemarāda ni aba biđa beudaéa.

¹⁴ Idiba łtaa poaza bārāba, bārā warrarāneba yōblda biđa ewari dromada mł itea ođida panla młā mañ diamasi oblrlda quĩrānebađi carea. Mañ ewari dromada nāwā ođida panla: ¹⁵ siete ewari bārāba pañ dji ěsābari neé łlda cođida panla. Mañ ewariđe ni abalpa pañ ěsābarida idji diguida erođacara łla. Mañ siete ewariđe abalpa pañ ěsābari bara łlda coiblrld idjira āyā jłretabueđida panla bārā israelerā tāēnabemada. ¹⁶ Mañ siete ewari o panlne dji naārābema ewariđe, dji jĩrũarebema ewariđe biđa jũma bārā israelerāra ābaa dji jłređida panla młā bia beđeadi carea. Mañ ewari umėbemane ni abalpa trajacara panla. Ababe poya ne djuđida panla mañ ewariđe ne cođi carea.

¹⁷ Bārāba pañ dji ěsābari neé cobada ewarida o pananida panla, mañ ewariđe młā bārāra Egiptođeba ědrł edeđa bēra sordaorā djōne wābada quĩrāca. Poa zeblrldza bārāba, bārā warrarāneba yōblda biđa mañ ewari dromara o pananida panla. ¹⁸ Poaza dji nabema jedecode siete ewari bārāba pañ dji ěsābari neé łlda cođida panla. Mañ jedecode catorce ewari queuđadeba aba siete ewari queublrldāa bārāba māwā ođida panla.† ¹⁹ Mañ siete ewariđe bārāba pañ ěsābarida bārā diguida erođeacara panla. Baridua bārānebemaba, āĩbema bārā tāēna ł biđa pañ ěsābarira coiblrld, idjira āyā jłretabueđida panla bārā tāēnabemada. ²⁰ Mañ siete ewariđe bārāba ni cārē siđa cođié panla pañ ěsābari bara łlda. Bāđji wābldama ababe cođida panla pañ ěsābari neé beada.–

²¹ Ācōrēba māwā jarađacarea Moiseba Israelđebema dji bororāda trłpeđa nāwā jarasia:

–Dji de bara ěea umaquĩrāba āđji dedebemarā itea oveja zaqueda wa chiwatu zaqueda edađapeđa awara łladua. Dji ewari jũēpeđa queublrldē małgł animarāra beađida panla. ²² Beabldade dji oara epeđeco waĩbłade piadida panla. Małbe chirua hisopo abadada ābaa cajłnapeda mañ oade begueađapeđa bārā dede eđa wābada icawa rlrldadua. Ānadrlı naēna ni abalpa idji dedeba ědrłié łla. ²³ Ācōrēba Egiptođebema umaquĩrā warra dji nabemarāda quinibi carea rlrldablrldē mañ oa bārā dede eđa wābada icawa rlrldara unuya. Mañ bēra idjira wāyā wāya. Mañ oa unublrldē dji beabarida bārā dede idu eđa wābiéa bārā umaquĩrā warra dji nabemarā quinibirāmārēa.

²⁴ Idiba łtaa poaza bārāba, bārā warrarāneba yōblda biđa mañ ewari dromada o pananida panla Ācōrēba jarađa quĩrāca. ²⁵ Ācōrēba diai jarađa ějũāne jũēpeđađacarea bārāba poaza mañ ewari dromara o pananida panla idjia jarađa quĩrāca. ²⁶⁻²⁷ Bārā warrarāba iwiđibldade: “¿Cārē cārēā nał ewari dromara jāwā o panl?”; bārāba panunida panla: “Nał animarāra bea panla Ācōrēa bia beđeadi carea. Nał ewariđe quĩrāneba panla Ācōrēba Egiptođebema umaquĩrā warra dji nabemarā quinibisiđe dadjirā dedebemada wāyā wāsida dadjı umaquĩrā warra dji nabemarā beurānamārēa.”–

Moiseba māwā jarađacarea israelerāra chirāborode barru copanenapeđa Ācōrēa bia beđeasiđaa. ²⁸ Małbe jũma osiđaa Ācōrēba Moisea Aaroł biđa jarađa quĩrāca.

Ācōrēba Egiptođebema umaquĩrā warrarā dji nabemarā quinibiđa

²⁹ Mañ diamasi ariquētra Ācōrēba Egiptođebema umaquĩrā warra dji nabemarāda jũma quinibisia.‡ Egiptođebema boro umaquĩrā warra dji nabemada beusia. Preso ěea umaquĩrā warra dji nabemarā siđa beusiđaa. Idjaba jũma Egiptođebema animarā warra dji umaquĩrā naārā tođa siđa beusiđaa. ³⁰ Diamasi Egiptođebema borora, dji dromarāra, jũma waabema egiptorā siđa piraposiđaa. Małne deza jĩābi łlgasia āđji umaquĩrā warra dji nabemara jũma quinisiđa bēra.

³¹ Ara mañ diamasi Egiptođebema boroba Moiserā Aaroł siđa trłbipeđa nāwā jarasia:

† 12:18 Catorce ewari queuđadeba aba siete ewari queublrldāa. Cāpũrĩā beđeade łł łla “el día catorce hasta el día veintiuno.” ‡ 12:29 Exodo 4:23.

uruga jira ðabadjia ðnaane pananamãrẽã. Mãwã äsa, diamasi biða israelerãra poya wãnida panasidaa. ²² Mã ðãrãrã ðtãba eða draso jira ðãra ðdjirã umebemada äyã wãca basía. Äsa ðãrãrã quĩrãca ðasia. Diamasira tãbã quĩrãca uruga jira ðabadjia.

14

Israelerã Pusa Purruðe çãpedada

¹ Mãbe Äcõrẽba Moisea jarasia:

² –Israelerãa jaradua Pi-Ajiroðaa jẽda wãnãmãrẽã. Jãma Migdol puru quĩrãpe pusa icawa ðdji wua dera Baal-Zepoã caita ocuaðida panãa. ³ Mãwãra Egiptoðebema boroba crĩchaya ëjũã põãsa ewaraga ðãðe bãrã israelerãra nocoðaa poya wãnaé bãrã baridua nĩnada. ⁴ Mãne mã Egiptoðebema borora so zarea ðãya. Mã bãrã idjia bãrãra caiðu ëpẽya. Baribãã mã idjira, idji sordaorã sida poyaya mããã dji dromaara ðãda unubi carea. Mãwã egiptorãba cawaðia mãra Äcõrẽda.–

Ara mããda israelerãra Äcõrẽba jarada quĩrãca jẽda wãsidea. ⁵ Mã ewaride Egiptoðebema boroa israelerã mãrũ wãsidea jarasidaa. Mãne idjia, dji dromarã biða israelerã idu wãbipedada jẽda crĩchasidea. Nãwã jarasidaa: “¿Cãrẽ cãrẽã jãwã israelerãra idu wãbidea? Dadjirãba õgo trajabidara neé panesidaa.”

⁶ Ara mããda Egiptoðebema boroba djõbada carretara cawayoðe jãbicuasias israelerã caiðu wã carea. Idjãba idji sordaorãra trãbisias idji ume wãnãmãrẽã. ⁷ Carreta dji biara ðeada seisciento edesia. Mã awara jũma dewara carreta sida pe edesia. Carretaza sordaorã boroda aãa ðesia. ⁸ Mãne Äcõrẽba Egiptoðebema borora so zarea ðasia israelerã caiðu wãmãrẽã. Äcõrẽ ðãðeãba israelerãra Egiptoðeã ðããpedadamĩna Egiptoðebema borora idji sordaorã ume caiðu wãsidea.*

⁹ Jũma Egiptoðebema sordaorãra israelerã caiðu wãsidea; cawayoðeã djõbadarãda, carretaðeã djõbadarãda, waabema sordaorã sida. Israelerãra pusa icawa Pi-Ajiro caita Baal-Zepoã quĩrãpe unune wãsidea. ¹⁰ Israelerãba Egiptoðebema boro, idji sordaorã ume ðdji caiðu zebãdada unusidaðe bio ne wayaðeã ðãrã quĩã djuburiada iwĩði duanesidaa. ¹¹ Mãne ðdjirãba Moisea jarasidaa:

–¿Bã cãrẽ cãrẽã jãwã osi? ¿Cãrẽ cãrẽã Egiptoðeã dairãra nama pe enesi? ¿Egiptoðeã dairã joudi carea ëjũãra neé basica? ¿Bã dairãra naã ëjũã põãsa ewaraga ðãðe beubi carea enesica? ¹² ¿Egiptoðeã panasidaðe dairãba bãa egiptorã itea idu trajabiduaã adaé basica? Naã ëjũã põãsa ewaraga ðãðe beuði cãyãbara biara ðacasia egiptorã nezocarãda beaðida.–

¹³ Baribãã Moiseba ðdjirãa jarasia:

–Ne wayarãnadua. Necai duananadua. Iði ununia sãwã Äcõrẽba bãrãra egiptorãba ëpẽ panãnebemada ðãã ðãida. Iðiba ðtaã bãrãba naã egiptorã bãrã caiðu zebãdara waa ununaéã. ¹⁴ Äcõrẽra bãrã carea djõya. Mã bãrã necai pananida panãa.–

¹⁵ Mãbe Äcõrẽba Moisea jarasia:

–¿Bã cãrẽ cãrẽã waðibida mãã quĩã djuburiada iwĩði ðã? Israelerãa jaradua nocoðaa wãnãmãrẽã. ¹⁶ Bãã jãwãðe eroðã bacurura pusadaã wadua oda pusa ësi ewãmãrẽã. Mã oðe israelerãra pusa quĩrãrã çãnia. ¹⁷⁻¹⁸ Mãne mã egiptorãra so zarea ðãya bãrã ëpẽnamãrẽã. Mãbe mã Egiptoðebema borora, carretaðeã djõbada sordaorãra, cawayoðeã djõbada sordaorãra, waabema sordaorã sida jũma poyaya mããã dji dromaara ðãda unubi carea. Mãwã egiptorãba cawaðia mãra Äcõrẽda.–

¹⁹⁻²⁰ Mãbe Äcõrẽ bajãnebema nezoca israelerã na nĩbadara ðdjirã jẽdaare ðesia. Mãwã israelerã nocoare ðãã ðããrã ðããba eða draso jira ðãra ðdjirã jẽdaare ðesia idjãba egiptorã nocoare ðesia. Diamasi mã ðããrãba israelerãma ðna eroðasia baribãã

* ^{14:8} Äcõrẽ ðãðeãba. Hebreo beðeãðe ðã ðãã: “Jãwã ðta wa panãne.” Äãããããã mãã beðeãba jara ðãã: “Ädjirãra sozarrãðeã ðããsidea.”

egiptorāma pāisosoa eroθasia. Mañ bēra mañ diamasi egiptorāra israelerāma poya jūēnaé basía.

²¹ Moiseba idji jlwara pusadaa ltaa wasia. Ara mañda lmadau odjabariareba Ācōrēba nāūrāda dji cābāyā tλbisía. Mañ diamasi nāūrāra tλ nūmλda lñadrλsia. Mañba pusa ēsi oda ewasia. ²² Israelerāra mañ o ewa jira θλde chāsídaa. Chābλdade pusara ādjirā jλwa araare idjaba ādjirā jλwa aclare biða ltlaba eða jūātrλ nūmλ quírāca nūmesía.

²³ Mañbe jūma Egiptoðebema boroba edeða cawayoðeba djōbada sordaorāra, carretadeba djōbada sordaorāra, waabema sordaorā sída mañ o ewa jira θλde israelerā caidu wāsídaa. ²⁴ lñadrλboðoðe Ācōrēba egiptorāra dji jλrārā ltlaba eða draso uruga jira θλdeba aclθasia. Mañne idjia ādjirāra cawadaé errunībabisía. ²⁵ Idjaba ādji carreta jírūra ēcuabisía.† Egiptorāra nocoða poya wānaé bēra nāwā jara duanesídaa:

–Jēda wānadrλ! ¡Israelerāra waa ēpēnaé! ¡Ācōrēra ādjirāare dadjirā ume djō θla!–

²⁶ Israelerā chāpeðaðacarea Ācōrēba Moisea jarasia:

–Bλ jlwara pusadaa ltaa wadua Egiptoðebema sordaorāra, carretadeba djōbada sordaorāra, cawayoðeba djōbada sordaorā sída pusaba ānēbari edamārēa.–

²⁷ Ara mañda Moiseba idji jlwara pusadaa ltaa wasia. lñadrλbλrλde pusara wayacusa idji baða quírāca dogosía. Mañne egiptorāra ēdrλdi carea jēda piracuasiðamīna pusaba ānēbari edasia. Māwā Ācōrēba ādjirāra pusade quinibisía. ²⁸ Pusa idji baða quírāca ūmeside Egiptoðebema boroba edeða carretadeba djōbada sordaorāra, cawayoðeba djōbada sordaorā sída jūma ānēbari edasia. Abeða jūma israelerā caidu wāpeðaðara pusaba ānēbari edasia. Ni aba biða zocai beé basía. ²⁹ Baribλrλ israelerāra pusa ēsi o ewa jira θλde chāsídaa. Chāsídae pusara ādjirā jλwa araare, ādjirā jλwa aclare biða ltlaba eða jūātrλ nūmλ quírāca nūmesía.

³⁰ Mañ ewaride Ācōrēba israelerāra egiptorāba ēpē panananebemada ēdrλ edasia. Mañne israelerāba unusídaa Egiptoðebema quinipeðaðara pusa iθλde tabeada.

³¹ Israelerāba unusídaa sāwā Ācōrēba idji lθλdeba egiptorāra poyasída. Mañ bēra idjira wayasídaa. Idjia jara θlara, idji nezoca Moiseba jara θl sída ādjirāba iñāsídaa.

15

Moiseba trlāna

¹ Mañbe Moiseba jūma israelerā biða Ācōrēa nāwā trlāsídaa:

Mā Ācōrēa trlāya idjira dji dromaara θlda unubida bēra.

Pusade θatabuebλrλ quírāca idjia Egiptoðebema sordaorāda ādji cawayo bara pusade quinibisía.

² Ācōrēba mλa lθlada dia θla. Idji carea mλra trlā θla. Idjia mλra ēdrλ edasia.

Idjira mλ Ācōrēa. Mā idjía bia bedeaya.

Idjira mλ zezaba iñā baða Ācōrēa. Idjira dji dromaara θlaða aya.

³ Ācōrēra djō cawa θla. Idji trlāra Jehová abadaa.

⁴ Egiptoðebema boro sordaorāda ādji carreta bara Ācōrēba jūma pusade θatacuasia.

Mañ sordaorā bororā dji biara θea sída Pusa Purruðe jūma nābλrλ quinisídaa.

⁵ Egiptorāra pusa nābuaba ānēbari edasia. Ādjirāra mōgara quírāca pusa nābuade ta wāsídaa.

⁶ Ācōrē, bλ jλwa arara bio lθla θla. Bλ lθlaðe dji quírūra jūma poyasia.

Bλ jλwa araba ādjirāra berrachisia.

⁷ Bλ lθla waibla θλdeba jūma bλmaa djōne zepedada poyasia.

Bλ quírūbira ādjirāa unubisia. Mañne jūma ādjirāra chirua quírāca bá wāsía.

⁸ Bλ quēbλba jārāpuabλrλba pusa ēsi oda ewasia.

Mañ o orroza pusara ltlaba eða jūātrλ nūmλ quírāca nūmesía.

Pusajāne biða baidora mañ o orroza ipi nūmesía.

† 14:25 Ādjirā carreta jírūra ēcuabisía. lñadrλmaarā mañ bedeaba jara θla: “Ācōrēba ādjirā carretara jou nūmebisía.”

jira oðibɿɿɿ, idjaba m̄ leyda jūma oðibɿɿɿ, m̄la bārāra cacua bié bebiéa egiptorā cacua bié bebiða quĩrāca. M̄ra bārā cacua biabibari Ācōrēa.”

²⁷ Marádeba israelerāra Eliḷ abadaðe jūēne wāsidaa. Mama baido egorodeba ḷtaa bogadrɿ ɿɿda doce panasidaa. Idjaba uruta quĩrāca beada setenta panasidaa. Maḷ baido caita israelerāra duanesidaa.

16

Ācōrēba maná diada

¹ Egiptodeba ēdrɿpedadacarea jedeco aba babɿɿɿde israelerāra Eliḷ abadaðe eḷjūā pōāsa ewaraga ɿɿ Siḷ abadaðaa wāsidaa. Siḷra Eliḷ idjaba Sinai eya ēsi ɿɿla. ² Maḷ eḷjūā pōāsa ewaraga ɿɿde coði neé ɿɿ bēḷā jūma israelerāba Moiserā, Aaroḷ siða bié jarasidaa.

³ Quĩrūbiðeaba ādjirāba Moisea, Aaroḷa biða nāwā jarasidaa:

–Biara ɿacasia Ācōrēba dairāra idu Egipto druaðe beubidabara. Jāma dairāra necai ne co duanabadjidaa. Nedjarada, paḷ siða aḷuba eropanasidaa. Baribɿɿɿ bārāba dairāra naḷ eḷjūā pōāsa ewaraga ɿɿma jarrababa quenani carea enesidaa.–

⁴ Maḷne Ācōrēba Moisea jarasia:

–M̄la cue bajāneba zebibari quĩrāca paḷda bajāneba zebiya israelerāba coðamārēā. Nāwā m̄la cawaya ādjirāba jūma m̄la jara ɿɿra ḷjā pananida wa ḷjā pananaéda: diapedaza ādjirāba ara maḷ ewariðe coðira jɿɿɿ peðe wānida panla. Ewari juesuma māwā oðida panla. ⁵ Baribɿɿɿ seibema ewariðe diapedeða jɿɿɿ peðida panla ara maḷ ewariðe coðira idjaba nurēma coði siða.–

⁶⁻⁸ Maḷbe Moiseba Aaroḷ ume israelerāa jarasidaa:

–¿Daira māwāra cai, bārāba māwā daidrɿ bié jaradi carea? Bārāba daida bié jara panléa; Ācōrēdrɿ bié jara panla. Idjia maḷra ūrī ɿɿla. Maḷ carea nane quewara idjia bārāa cawabiya idjiabɿɿɿ bārāra Egiptodeba nama ēdrɿ enesida. Idjaba nu diapeda bārāba ununia idjia ne ununaca waiɿɿada obɿɿɿada. Nane quewara idjia nedjarada diaya idjaba nu diapeda paḷda aḷuba diaya bārāra jāwūā ne coðamārēā.–

⁹ Maḷbe Moiseba Aaroḷa jarasia:

–Israelerāba ne coði carea quĩrūbiðeaba bié jara panl bēḷā ādjirāa jaradua jūmaena Ācōrē quĩrāpita ābaa dji jɿɿreðida panla.–

¹⁰ Aaroḷba israelerāa māwā jara ɿɿde jūmarāba eḷjūā pōāsa ewaraga ɿɿdaa acɿsidaa. Maḷne jḷrārā ādji na jira ɿɿde Ācōrē quĩrāwārēā dorrodorroadaa unusidaa. ¹¹ Maḷbe Ācōrēba Moisea nāwā jarasia:

¹² –M̄la ūrī ɿɿla israelerāba quĩrūbiðeaba bié jara panla. Maḷ bēḷā ādjirāa jaradua: “Nane queubode bārāba nedjarada coðia. Nu diapeda paḷda jāwūā coðia. Maḷneba cawadía m̄ra bārā Ācōrēda.”–

¹³ Quewara israelerā duanɿma pōrāba birasia. Maḷ awara diapedeða cūrāsaba eḷjūāra beguea nūmesia. ¹⁴ Eḷjūā pōāsabɿɿɿde nāūcha torroa queðeada odjacuapeða ecasia. ¹⁵ Maḷ unusidaðe israelerāba cawáé panasidaa cārēda māwā ɿɿda. Maḷ bēḷā ādjiduba iwiði duanasidaa:

–¿Jāḷra cārē?–

Maḷne Moiseba ādjirāa jarasia:

–Jāḷra Ācōrēba dia ɿɿ paḷa. Idjia dia ɿɿla dadjirāba coðamārēā. ¹⁶ Ācōrēba nāwā obi ɿɿla: jāḷ paḷra dadjirāba dadji diguidabemarā itea jɿɿɿ peðida panla ara dadjia ewari abaðe cobada quĩrāca. Ādjiza epeðeco jūguruua aba edeðida panla.–*

¹⁷⁻¹⁸ Ara maḷda israelerāba ādji diguidabemarāba cobada quĩrāca jɿɿɿ pesidaa. Ācɿɿɿba waitabea jɿɿɿ pesidaa idjaba ācɿɿɿba maāḷara jɿɿɿ pesidaa. Maḷbe ādji diguidabemarā itea epeðeco jūguruuaðe zasidaa. Dji waitabea jɿɿɿ peðaba aḷuba eroðáé basía idjaba dji maāḷara jɿɿɿ peðaba cɿɿrebaeé basía.

* 16:16 Epeðeco jūguruua. Hebreo beðeade jara ɿɿla “gomer.” Cāpūrīā beðeade jara ɿɿla “litro umé.”

¹⁹ Maľbe Moiseba ādjirāa jarasia:

–Ni abal̄ba nurēmabema carea wagaié ɓla.–

²⁰ Baribɓɓa Moiseba jaradara ɓɓɓɓa iĵānaé basía. Ādjirāba waga ɓsidaa nurēma codi carea. Baribɓɓa ādjia waga ɓɓɓɓɓɓa oreguepeda qui barasia. Īĵānaé panɓ carea Moiserā ādjirā ume quĩrūsia.

²¹ Nurēmaza maľ paľra jɓɓɓa pebadjidaa ādji diguidabemarāba ewari abalde cobada quĩrāca daucha. Diapedeɓa jɓɓɓa pebadjidaa besea jɓwɓɓɓɓa maľ paľra dorrabaripeɓa nēbabadji bēra. ²² Seibema ewaride ādjirāba ewari umé carea jɓɓɓa pesidaa. Ādji diguidabemarā itea epedeco jūguruwa umé edasidaa. Maľbe israelerā bororāba Moisea jarade wāsidaa ādjia aride osidada. ²³ Maľne Moiseba ādjirāa jarasia:

–Ara maľ quĩrāca Ācōrēba obi ɓla. Ācōrēba jarasia: “Nubema ewarira bārā ɓnāūbada ewaria. Mɓ itea maľ ewarira bārāba wagaɓida panɓa. ɓnāūbada ewaride bārāra ne djudié panɓ bēra, nane oɓɓɓa bārāba nu co quĩrā panɓ quĩrāca. Ne djudibɓɓa nane ne djudɓɓa. Ābudibɓɓa nane ābudɓɓa. Maľgɓa nubema carea waga ɓɓɓɓɓɓa.”–

²⁴ Moiseba jarada quĩrāca israelerāba jūma oɓɓɓɓa waga ɓsidaa nurēma codi carea. Nurēma maľ djico waga ɓɓɓɓɓɓa oregueaé ɓasia idjaba qui neé ɓasia. ²⁵ Maľne Moiseba israelerāa jarasia:

–Bārāba waga ɓɓɓɓɓɓa djicora idi codɓɓa ɓnāūbada ewari bēra. Naľ ewarira Ācōrē itea wagaɓida panɓa. Maľ bēra idira Ācōrēba dia ɓ paľra neé baya. ²⁶ Domiaza sei ewaride bārāba paľra jɓɓɓa peɓida panɓa. Baribɓɓa sietebema ewaridera neé baya, Ācōrēba maľ ewarira bārā ɓnāūnamārēā ɓɓɓa bēra.–†

²⁷ Moiseba māwā jaradamīna ɓɓɓɓɓa maľ ɓnāūbada ewaride Ācōrēba dia ɓ paľra jɓɓɓa peɓe wāsidaa. Māwāmīna ununaé basía. ²⁸ Maľ carea Ācōrēba Moisea jarasia:

–Ĵaba sālbe israelerāba mɓa jara ɓɓa iĵānaé panani? ²⁹ Bio cawadɓɓa mɓabɓɓa bārāa ɓnāūbada ewarida diasida. Maľ carea domiaza seibema ewaride paľra ewari umébema carea diabaria. Baribɓɓa sietebema ewaride bārāra diguida ɓnāūnida panɓa. Maľ ewaride mɓa dia ɓ paľra jɓɓɓa peɓe wānié panɓa.–

³⁰ Maľ bēra israelerāra sietebema ewaride ɓnāūbadjidaa.

³¹ Ācōrēba dia ɓ paľra israelerāba trɓ ɓsidaa “maná.” Culāɓɓa ta quĩrāca pichia querasia. Torroa ɓasia idjaba cūā ɓasia urrajōnaa oɓa quĩrāca.

³² Maľbe Moiseba israelerāa jarasia:

–Ācōrēba nāwā jarasia: “Manára epedeco jūguruwa aba zaɓɓɓa waga ɓɓɓɓɓɓa bārā warrarāneba yōɓɓɓɓa ununamārēā. Māwā ādjirāba cawadɓa mɓa bārā Egiptodeba ēɓɓa eneside cārēda naľ ējūā pōāsa ewaraga ɓɓɓe cobisida.”–

³³ Maľbe Moiseba Aaroľa jarasia:

–Manára epedeco jūguruwa aba zapeɓa zocode wagadua. Maľra Ācōrē quĩrāpita ɓɓɓa.‡ Jāma waga eropanania dadji warrarāneba yōɓɓɓɓa ununamārēā.–

³⁴ Ara maľda Aaroľba manáda zapeɓa waga ɓsida Ācōrēba Moisea jarada quĩrāca. (Nocoarebema ewaride maľ manára Ācōrē baurudeɓe waga ɓsidaa.)§

³⁵ Israelerāba manáda cuarenta poa cosidaa Canaaľ druade jūēɓɓɓɓa. Canaaľ druade jūēsidade manára waa codáé basía maľ druadebemarāba upedada baraada bēra.* ³⁶ (Ādji epedeco jūguruwa aba ēberā abal̄ba ewari abalde cobari quĩrāca daucha poya ɓla.)†

17

Ācōrēba mōgaradeba baido zebida

† 16:26 Genesi 2:3. ‡ 16:33 Ācōrē quĩrāpita. Zocārāmaarā maľba jara ɓla: “Ācōrē baurude quĩrāpita.” § 16:34 Hebreo 9:4. * 16:35 Josue 5:12. † 16:36 Hebreo bedede, cāpūrāne biɓa nāwā ɓɓa ɓla: “Un gomer es la décima parte de un efa.”

¹ Maľbe israelerāra ējūā pōāsa ewaraga ɛl Siľ abadaɔeba jūma wābɫɫɫsidaa. Wānane Ācōrēba cawabibadjia sāma wānida panɫda idjaba sāma cāñnida panɫda. Maľne Repidiľ abadama jūēne wāsidaa. Baribɫɫɫ mama baidora neé basía doði carea. ² Maľ bērā ādjirāba quĩrūbiɔeba Moiseda bié jarasidaa:

–Bla dairāa baidora diaida ɛla doði carea.–

Maľne Moiseba ādjirāa jarasia:

–¿Cārē cārēā jāwā mľā bié beɔea panɫ? ¿Ācōrēba sāwā oi cawaya jāwā panɫca?–

³ Baribɫɫɫ israelerā opichia panɫ bērā quĩrūbiɔeba Moisea jara duanasia:

–¿Cārē cārēā dairāra Egiptoɔeba ēdrɫ enesi? Dairāra, dai warrarāra, idjaba dai animarā siɔa opichiaba jūma quininia.–

⁴ Maľne Moiseba Ācōrēba quĩrā djoburiada nāwā iwidiisia:

–Mľa naľ ēberārāra ¿sāwā oi? Mľa isabe baidoda diaéɛɫɫɫ ādjirāba mľra mōgaraba tabari beaɔia.–

⁵ Ācōrēba panusia:

–Israelerā duanɫmaɫba nocoɔaa wādua. Israelerā bororāda bl ume ededua. Idjaba bl bacuru Egiptoɔe Nilo doɔe tawedara bl jɫwae ededua.* Maľbe wānadia Horeb eyadaa.

⁶ Mama mōgara waiɛɫa ɛɫda ununia. Mľra ara maľ mōgara ľrľ ɛaya bl carebai carea. Bl bacuruba maľ mōgarara udua. Ara maľda baidora wea dogoya israelerāba doɔamārēā.–

Ara maľda Moiseba israelerā bororā quĩrāpita Ācōrēba jaraɔa quĩrāca osia. Maľne baidora wea dogosia jūma israelerāba doɔamārēā.

⁷ Israelerā baido neé pananama Moiseba trľ ɛasia Masá idjaba Meribá. Idjia trľ ɛasia Meribá, israelerāba quĩrūbiɔeba bié beɔeasida bērā. Idjaba trľ ɛasia Masá, Ācōrēba sāwā oi cawaya israelerāba nāwā jarasida bērā:

–¿Ācōrēra dadjirā tāēna ɛɫca wa neé?–

Amalecitarā ume djōpeɔada

⁸ Israelerāra waɔi Repidiľne panasidaɔe amalecitarāda zedapeɔa ādjirā ume djōni carea panasidaa. ⁹ Maľ bērā Moiseba idji carebabari Josueda trľpeɔa jarasia:

–Āɫɫɫɫ umaquĩrārāda jɫɫɫ pedua nu amalecitarā ume djōne wāni carea. Maľne mľra eya zaque borode ɛaya. Ācōrēba ne ununaca obi ɛaɔa bacuruda mľ jɫwae eroɛaya.–

¹⁰ Nurēma Josuera idjia jɫɫɫ peɔa ēberārā siɔa amalecitarā ume djōne wāsidaa Moiseba jaraɔa quĩrāca. Maľmisa Moiserā, Aaroľra, Hur siɔa eya zaque borode wāsidaa.

¹¹ Mama Moiseba idji jɫwara ľtaa wa nūmesia. Idji jɫwa ľtaa wa nūmɫne israelerāba amalecitarāra poyabɫda basía. Baribɫɫɫ idji jɫwara sēpeɔa eɔaa norrabaribɫɫɫe amalecitarāba israelerāra poyabɫda basía. ¹² Maľne Moise jɫwara bio norrabari ɛl bērā Aaroľba Hur ume mōgara waiɛɫada enesidaa Moiserā maľ ľrľ chūmemārēā. Maľbe Aaroľba Hur biɔa idji jɫwara ľtaa jira eropanesidaa, aɛaɫba jɫwa aɫare, dewarabemaba jɫwa araare. Māwā Moiseba idji jɫwara ľtaa jira eroɛasia aɛa ľmāɔau ɛaɛɫɫɫɫeɔaa.

¹³ Maľne Josueba idjia eɔaɔa ēberārā ume amalecitarāra poyasidaa.

¹⁴ Maľbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Bārāba amalecitarā poyapeɔaɔara cartae ɛɫdua israelerāba quĩrāɔoarānamārēā. Idjaba Josuéa jaraɔa mľa amalecitarāra naľ ējūāne jūma jōbida.–†

¹⁵ Moiseba mōgarada ľɫɫ pā buesia Ācōrēba poyabiɔada quĩrānebaɔi carea. Maľ mōgara ľɫɫ pā bueɔara Moiseba trľ ɛasia “Ācōrēba dadjirāa poyabibaria.”‡ ¹⁶ Moiseba nāwā jarasia:

–Amalecitarāra Ācōrē ume djōne zepedada bērā idiba ľtaa Ācōrēra ādjirā ume djō baya.–§

* 17:5 Exodo 7:20. † 17:14 1 Samuel 15:2-8. ‡ 17:15 Ācōrēba dadjirāa poyabibaria. Maľgɫra hebreo beɔeade Jehová-Nisi ɛl ɛla. Maľba jara ɛla “Ācōrēra dadjirā banderaa.” § 17:16 Amalecitarāra Ācōrē ume djōne zepedada bērā. Maľra hebreo beɔeade ebuɔa ɛléa. Āɫɫɫɫmaarā jara ɛla: “Ācōrē banderada ľtaa wadia.”

18

Jetroba Moise acłe wāna

¹ Moise zāwārē Jetro abadara Madiañebemarā sacerdote basía.* Jetroba ūrīsia sāvā Ācōrēba israelerāra Egiptodeba ēdrł enesida. Idjaba ūrīsia sāvā Ācōrēba idji puru Israelera, Moise siða carebasida.

² Naēna Moiseba idji quima Seporáda ādji warrarā siða dji zezamaa diabuesia. Mañne Jetroba idji caura, dji warrarā umé panł siða idji dede bia edasia. ³ Idji warra nabema tosiðade Moiseba jarasia: “Nañ druade młra drua āñbemada jāwā ðla.” Māwā dji warrara trł ðlasia Gersoļ.† ⁴ Dji tēābema tosiðade Moiseba jarasia: “Mļ zezaba ijā ðada Ācōrēba młra carebasia. Egiptodebema boroba beai ðadada idjia młra ēdrł ðlasia.” Māwā dji warrara trł ðlasia Elieze.‡

⁵⁻⁶ Ējūā pōāsa ewaraga ðlade Moiserā israelerā ume Ācōrē eya caita duanasidaa.§ Mañne Moise zāwārē Jetroba idjía nañ bedeada diabuesia: “Mļda, ðl quimada, ðl warrarā siða ðlmaa wānia.”

Mañ bedea diabuedacarea ādjirāra Moisemaa wāsiðaa. ⁷ Jūēðlade Moiseba idji zāwārēra bio ðlstriða audiabariðe wāsia. Idji zāwārē quīrāpita quīrā edaa ðarrupeða idji uridarraðe isōsia. Mañne sāvā ðl cawaya dji iwidiðapeða Moise wua dede eda wāsiðaa. ⁸ Mañbe Moiseba idji zāwārēra Ācōrēba israelerā itea oðada jūma nēðlrsia. Ācōrēba Egiptodebema boro, jūma egiptorā siða cawa oðadebemada, ādjirā oðe zesidaðe bia mīga panananebemada, idjaba Ācōrēba ādjirā ne jūmane carebaðadebema siða jūma nēðlrsia.

⁹ Mañ ūrīpeða Jetrora bio ðlstriðasia Ācōrēba israelerāra ne jūmane carebaða bērā idjaba ādjirāra egiptorā jłwaedabemada ēdrł edada bērā. ¹⁰ Jetroba nāvā jarasia:

–Bio biya quirua Ācōrēra, idjia bārā israelerāra egiptorā jłwaedabemada, ādjirā boro jłwaedabema siða ēdrł edada bērā. ¹¹ Iðiðlrl mļa cawasia Ācōrēra dji dromaara ðlda. Dewara ācōrēda idji quīrāca neēa. Māwā cawa ðla Ācōrēba israelerā bié o eropananarā poyasi bērā.–

¹² Māwā jarapeða Moise zāwārē Jetroba Ācōrēra animarāda babue diasia. Dewara animarā siða Ācōrēra bea diaside Aarołra, jūma israelerā bororā siða idji ume ābaa dji jłreðapeða Ācōrē quīrāpita mañ animarā djarara cosidaa.

Moiseba israelerā bororā ðlcuada

¹³ Nurēma Moiserā chūmesia israelerā nēðlra cawa oi carea. Diapedabemada aða queuðlrlðaa israelerāra Moisemaa powua duanasidaa ādji nēðlrada cawa omārēā.

¹⁴ Moise zāwārēba mañ unuside idjía jarasia:

–¿Cārē cārēā jāwā ðlðuðalba nañ ēberārā nēðlrara cawa o ðl? ðlðuða ðl bērā ādjirāra ðlma lta powua ðlanla diapedabemada aða queuðlrlðaa.–

¹⁵ Moiseba idji zāwārēra panusia:

–Jāwā o ðla nañ ēberārāra mļmaa zebada bērā Ācōrēba obi ðlra cawaði carea.

¹⁶ Ādjirā nēðlraðe paneðlade mļmaa zebadaa cawa omārēā. Cawa oðlrlðe mļa ādjirāra Ācōrē leyda cawabibaria.–

¹⁷ Moise zāwārēba jarasia:

–Mļmaarā ðla o ðlra bia ðléa. ¹⁸ Diapedalba aða queuðlrlðaa ðla cawa o ðl bērā sēya. Ēberārā ðlmaa ze panł siða jūma sēnia. ðla o ðlra jūmawāyā ðla. Nañra ðlðuðalba jūma poya oēa. ¹⁹ Mañ bērā mļ bedeada quīrācuíta ūrīdua. Mļa jarablrł quīrāca oiblrł Ācōrēba ðlra carebaya. Mļa jara ðlra nañgla: ðlablrł nañ ēberārā nēðlrara Ācōrēra jaraida ðla idjia cawa omārēā. ²⁰ Mañne Ācōrē leyda ðla

* 18:1 Exodo 2:18-21de mañ Jetrora Reuel abadaa. † 18:3 Hebreo bedeade Gersoļ trłba jara ðla “drua āñbema.” ‡ 18:4 Hebreo bedeade Elieze trłba jara ðla “Ācōrēba carebabaria.” § 18:5-6 Ācōrē eyara Horeb abadaa. Mañ eyade Ācōrēra Moise ume naārā bedeasia. Exodo 3:1.

ādjirāa jaradiaida ʘa. Idjaba bla ādjirāa cawabida ʘa cārēda oēida panʘa quīrāipa nībađamārēā.

²¹ Mañ awara bla carebađamārēā ʘcʘʘʘ umaquīrā poya cawa oēida ʘeada edadua. Mañʘʘrāba Ācōrēra waya ʘeadaida panʘa, beđea aba ʘeadaida panʘa, idjaba paratada awua ʘeadié panʘa. Māwā ʘeadrʘ ʘʘdua israelerā bororāda ʘeadađamārēā. Mil ēberārā juachabʘdaza dji boroda aba ʘʘdua. Cien ēberārā juachabʘdaza aba ʘʘdua. Cincuenta ēberārā juachabʘdaza aba ʘʘdua. Idjaba die ēberārā juachabʘdaza aba ʘʘdua. ²² Mañ bororāba ēberārā nēbʘrara cawa oēida panʘa. Baridua nēbʘrada āduʘa poya cawa oēāébʘʘʘ, bʘmaa zedida panʘa bla cawa omārēā. Baribʘʘʘ jūma nēbʘra mācua zareaé ʘeara āduʘa cawa oēida panʘa. Mañ bororāba careba cawa o panʘ bērā bʘra jūmawāyā sē ʘaéā. ²³ Mā jara ʘʘra Ācōrēba obi ʘa. Mañ bērā bla māwā oibʘʘʘ nañ ēberārā cawa o ʘʘđebemada biara ʘnāūya. Idjaba dji nēbʘrade pananara ādji deđaa necai wānia.–

²⁴ Moiseba idji zāwārēba jaradara jūma ijā osia. ²⁵ Idjia Israelēbema umaquīrā poya cawa oēida ʘeada edapeđa israelerā bororāda ʘʘcuasia. Mil ēberārā juachabʘdaza dji boroda aba ʘʘsia. Cien ēberārā juachabʘdaza aba ʘʘsia. Cincuenta ēberārā juachabʘdaza aba ʘʘsia. Idjaba die ēberārā juachabʘdaza aba ʘʘsia.

²⁶ Mañ bororāba ēberārā nēbʘrada cawa obadjidāa. Baridua nēbʘrada āduʘa poya cawa oēāé panebʘdade Moisemaa wābadjidāa cawa omārēā. Baribʘʘʘ jūma nēbʘra mācua zareaé ʘeara mañ bororāba āduʘa cawa obadjidāa.

²⁷ Māwānacarea Moiseba bia wāduade apeđa dji zāwārēra idji druadeāa jēda wāsia.

19

Israelerā Sinai eya caita jūēpeđada

¹⁻² Israelerāra Repidīʘneba wābʘʘʘdapeđa Sinai ējūā pōāsa ewaraga ʘʘde jūēne wāsidaa. Jūēnapēda Sinai eya caita duanesidaa. Ādjirā Egiptodeba ēdrʘpeđadacarea jeđeco uméne mama jūēsidaa.

³⁻⁴ Mañbe Moiserā Sinai eyade ʘtaa wāsia Ācōrē ume beđeai carea. Mañ eyade Ācōrēba idjira trʘpeđa nāwā jarasia:

–Israelerāa nāwā jaradua: “Bārā Jacobodeba yōpeđadarāba unusidaa mā ʘāwā egiptorāra cawa osida. Idjaba unusidaa sāwā mā bārāra nama māmaa bio waga enesida nejōbʘba idji warrarāra waga enibabari quīrāca. ⁵⁻⁶ Idi mā bārā ume beđeada ʘʘya. Mañ beđeada ijā oēibʘʘʘ, mā dewara puru ʘea cāyābara bārāda bio quīrā eroʘaya. Jūma nañ ējūāne ʘeara māremīna mā bārādrʘ ʘʘya mā itea ʘeadađamārēā idjaba jūmarā itea sacerdoterāda ʘeadađamārēā.” Bla mañda israelerāa jarade wāida ʘa.–

⁷ Mañbe Moiserā Sinai eyadeba edaa wāsia israelerā duanʘmaa. Jūēpeđa dji bororāra trʘpeđa ādjirāa ebuđa nēbʘʘʘsia jūma Ācōrēba idjia jaradeada. ⁸ Mañne jūmarā israelerāba aʘari quīrāca panusidaa:

–Ācōrēba jara ʘʘra dairāba jūma oēia.–

Ara mañda Moiserā Sinai eyade ʘtaa wāpeđa Ācōrēa māwā panupeđadara jarasia. ⁹ Mañne Ācōrēba idjia jarasia:

–Māra jʘrārā pāīmane bla ume beđeade zeya israelerāba dadji beđeabʘdara ūrī-namārēā. Māwā ādjirāba jūma bla jarabʘʘʘra ijā panania.–

¹⁰⁻¹¹ Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

–Israelerāa jarade wādua nu nurēma ādjia aʘ duanʘne māra Sinai eyadeāa zeida. Mañ bērā idi, nu biđa ādjirāba oēida panʘa mañ ewaride mā itea bia duanani carea. Mā quīrāpita duanani bērā wua tātođada jʘ pananida panʘa. ¹² Idjaba nañ eya carra sēyāda auđu jūrā ʘʘdua. Israelerāra mañ sēyā ʘʘdeba edaa wānacara panʘa. Ādjirāa jaradua: “Nañ eyade ʘtaa bārāra wānacara panʘa ni dji carraya biđa wānacara panʘa. Bariduada wāibʘʘʘ wārāda beuida ʘa.” ¹³ Bariduada mañ sēyā ʘʘdeba edaa wāibʘʘʘ ni aʘalba idjira jidade wācara ʘa, ātebʘʘʘ mōgaraba taʘari beadaida panʘa wa chaba drʘ beadaida

panla. Animarāda wa ēberā sīda edaa wāibɫɫ idjira beadida panla. Aʔabe cachiru dārā jīguabɫɫde bārāra nañ eya carra sēyā jūrā ʔɫ caita wānida panla.–

¹⁴ Maʔbe Moiserā Sinai eyadeba edaa wāsia israelerāmaa. Jūēpeda ādjirāa jarasia:

–Bārāba oēida panla nu nurēma Ācōrē itea bia duanani carea.–

Ara maʔda ādji wuara tātosīdaa. ¹⁵ Idjaba Moiseba ādjirāa jarasia:

–Nu nurēmabema carea bārāra bādji quima ume quīrāipa cāinida panla.–

¹⁶ Ewari ūbeade diapeda baada ʔae nūmesia. Maʔne jārārā pāimaba Sinai eyara ānā eronūmesia idjaba cachiru quīrāca dārā jīgua nūmesia. Maʔ carea jūma israelerāra dauperabɫdaba ure duanesīdaa. ¹⁷ Maʔbe Moiseba israelerāra ādjirā duanɫmaɫba Sinai eya carraadaa edesia Ācōrēra beɫea ʔɫda ūrīnamārēā. ¹⁸ Sinai eyara cowaga nūmesia Ācōrēra tɫɫ urua bara zeda bērā. Maʔ cowaara pea baɫa cowa quīrāca nūmasia.* Idjaba jūma maʔ eyara minijīchia ure nūmesia. ¹⁹ Maʔne cachiru quīrāca jīguabarira jīguuara nūmesia. Moiseba Ācōrēa beɫeabɫɫza Ācōrēba panubadjia baa jīguabɫɫ quīrāca.

²⁰ Ācōrē Sinai eya borodaa zesīde Moiserā trɫsia ʔtaa zemārēā. Ara maʔda Moiserā ʔtaa wāsia. ²¹ Maʔne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Israelerāmaa edaa wādua. Ādjirāa jaradua nañ eya carra auɫu jūrā ʔɫ sēyāneba edaa zecara panla mɫ acɫi carea. Māwā oēibɫɫ beuɫia. ²² Sacerdoterāba ēberārā carea mɫa beɫeabadamīna maʔ sēyāneba edaa zedacara panla mɫ acɫi carea. Ādjirā biɫa oēida panla mɫ itea bia duanani carea. Māwā oɫaéɫɫ mɫa ādjirāra quinibiya.–

²³ Moiseba Ācōrēa jarasia:

–Israelerāra nañ Sinai eyade ʔtaa poya zedaéa, ʔɫa dairāa māwā jara ʔɫa bērā. ʔɫa nañ eya carra auɫu jūrā dairāa sēyāda ʔɫbisia, nañ eyara aʔabe ʔɫ itea ʔamārēā.–

²⁴ Ācōrēba idjia jarasia:

–Israelerāmaa edaa wādua. Maʔbe Aaroɫda nama ʔtaa enedua. Baribɫɫ sacerdoterāra, dewararā sīda nañ eya carra auɫu jūrā ʔɫ sēyāneba edaa zedacara panla ʔtaa mɫmaa zedī carea. Māwā oēibɫɫ mɫa ādjirāra quinibiya.–

²⁵ Ara maʔda Moiserā edaa wāpeda israelerāa Ācōrēba jaradara jūma nēbɫɫsia.

20

Ācōrēba ijā obi ʔɫ beɫea die diada

¹ Ācōrēba naɫɫda jūma jarasia:

² –Mɫra Ācōrēa. Mɫabɫɫ bārāra Egiptoɫe nezoca ʔeadada ēɫɫ enesia. ³ Mɫ awara bārāba bariduada ācōrē quīrāca eroʔearānada.

⁴ Baridua bajānebema za quīrāca, nañ ējūānebema za quīrāca, doedabema za quīrāca biɫa orānada maʔa iwīdīdī carea. ⁵ Baridua jɫwaba oɫa quīrāpita quīrā edaa ʔarudapeda maʔa iwīdīrānada idjaba bia beɫearānada. Mɫɫɫ Ācōrē bērā mɫa quīrā ʔɫa bārāba aʔabe mɫabɫɫ iwīdīdīda idjaba bia beɫeadīda. Maʔ bērā bārāba mɫda igaradapeda cadjiruada o pananibɫɫ, mɫa bārāda, bārā warrarāda, bārā wiuzaquerāda, ādjirā warrarā sīda cawa o ʔaya. ⁶ Baribɫɫ bārāba mɫda quīrā pananibɫɫ, idjaba mɫ leyra ijā o pananibɫɫ, mɫa bārāra, jūma bārā warrarāneba yōɫdarā sīda ewariza quīrā ʔaya.

⁷ Mɫra bārā Ācōrēa. Mɫ trɫra bariduade trɫ jararānada. Aʔabɫa mɫ trɫda bariduade trɫ jaraibɫɫ, mɫa maʔ ēberāra cawa oya.

⁸ Quīrānebadada ʔnāūbada ewarira mɫ itea wagaɫi carea. ⁹ Bārāba oēida panla sei ewarīde jūma oɫadua. ¹⁰ Sietebema ewarira ʔnāūbada ewaria. Maʔ ewarira mɫ itea wagaɫīda panla. Maʔ ewarīde bārāba ni cārē trajura oɫacara panla. Bārā warrarāba, bārā caurāba, bārā nezoca umaquīrārāba, bārā nezoca wērārāba, bārā animarāba, āibemarā bārā tāēna ʔea biɫa ni cārē trajura oɫacara panla. ¹¹ Mɫa bajāda, ējūāda,

* 19:18 Pea baɫa cowa quīrāca. Hebreo beɫeade nāwā ʔɫ ʔɫa: “Egoro cada zareabibari tɫɫ urua cowabari quīrāca.”

pusada, jūma ādjide bea siða sei ewaride jūma opeða sietebema ewaride ľnāũna bērā, maľ ewarira dji biara blda bľsia idjaba mľ itea wagađamārēã bľsia.*

¹² Bārā zezara, bārā papa siða waya pananadua. Māwā bārāra dārā duanania mļa bārāa diai ėjũāne.

¹³ Mĩā bearānadua.

¹⁴ Daunemarānadua.

¹⁵ Ne drľarānadua.

¹⁶ Djārāda sewadeba bedede bľrānadua.

¹⁷ Djārā dera awuarānadua. Djārā quimara awuarānadua. Djārā nezoca umaquĩrāda, djārā nezoca wērāda, djārā pacada, burro siða awuarānadua. Abeđa ne jūma djārāba erobľra awuarānadua.–

Israelerāba Ācōrē wayapedada

¹⁸ Israelerāba cachiru quĩrāca jĩgua nũmľda, baa siða ũrĩsiđaa. Idjaba Sinai eyađe cowaga nũmľda unusiđaa. Maľne ne wayaaba ure duanľda tľmľ jĩga duanesiđaa.

¹⁹ Ādjirāba Moisea jarasiđaa:

–Dairāba quĩrĩānaéa Ācōrēra dairā ume bedeaida. Idjida dairā ume bedeaibľrľ, beuđia. Bľabľrľ dairāa bedeadua. Maľdrľ quĩrācuíta ũrĩnia.–

²⁰ Moiseba panusia:

–Ne wayarānadua. Ācōrēra nāwā ze bľa bārāba sāwā ođi cawaya. Idjia quĩrĩā bľa bārāba idji wayaadeba cadjiruara o pananaéda.–

²¹ Maľbe Moiserā Sinai eyađe ľtaa wāsia jľrřrā pāĩma cowaga nũmľne eđa Ācōrē bľmaa. Baribľrľ israelerāra tľmľ jĩga duanesiđaa.

Ācōrēa animarā babue diabada

²² Maľne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Israelerāa nāwā jaradua: “Bārā cľwľrľba ũrĩsiđaa mļa bajāneba bārāa beđe blda.

²³ Maľ bērā oro ođada idjaba parata ođada baridua za quĩrāca orānadua maľa iwidiđi carea.

²⁴ Animarā babue diabada mľ itea ođi carea egoroda ľtľ boromea bueđadua. Bārā ovejada, chiwatuda, paca siða beađapeđa maľ ľrľ mľa babue diađida panľa. Maľ awara mľ ume necai bái careabema animarāda maľ ľrľ diađida panľa.† Mļa bārāa jarabľrľma ara maľ quĩrāca ođadua mľda bia jarađi carea. Mama mľra zeya bārā carebai carea. ²⁵ Mľ itea animarā babue diabada obľdade mōgarada ľtľ pā bueđibľrľ, maľ mōgarara daucha chĩ orānadua. Bārāba mōgarada daucha chĩ ođibľrľ maľ mōgarara mľ quĩrāpita bié bľa. ²⁶ Idjaba animarā babue diabadađe ľtaa dumeneba wārānadua dewararāba bārāra ācađa jira bľa quĩrāca unurānamārēã.”–

21

Nezocadebema ley

¹ Ācōrēba Moisea jarasia:

–Naľ leyda israelerāa jaradua. ² Bariduaba abarica hebreoda idji nezoca bamārēã nēdoibľrľ, sei poabe idji nezoca baya. Siete poa jũēnacarea maľ ėberāra nezoca bađada ėdrľya. Ēdrľbľrľđe idjia ėdrľi careabema parata diaida bađara diaéa. ³ Maľ nezoca nēdoside deu bľsibľrľ, ėdrľbľrľđe iduđa ėdrľida bľa. Quima bara bľsibľrľ, ėdrľbľrľđe dji quima bara ėdrľida bľa. ⁴ Baribľrľ dji nēdođaba maľ nezocada quima diaibľrľ, maľne nezocaba warrarāda wa caurāda unuibľrľ, ėdrľbľrľđe iduđa ėdrľida bľa. Idji quimara, warrarā siða dji nēdođaba idji itea jūma peida bľa. ⁵ Baribľrľ maľ nezocaba dji quimada, dji warrarāda, idji nēdođa siða quĩrĩā bľbľrľ, ėdrľ amaaba nāwā jaraida bľa: “Mľ quimada, mľ warrarāda, mľ nēdođa siða quĩrĩā bľa bērā mľra ėdrľ quĩrĩāé bľa.” ⁶ Maľne dji nēdođaba idjira dji bororāmaa edeida bľa jūmarāba cawađamārēã maľ

* 20:11 Genesi 2:3. † 20:24 Levitico 3:1-17.

nezocara ēdr̄l̄ quīr̄iāḗ ɓ̄lda.* Maɓbe dji nezocara dede eda wābada icawa edepeda dji nēdoɗaba idji cawarara cūmia ɓ̄lba uya suida ɓ̄la. Maɓbe maɓ nezocara idji nēdoɗade baya aba jaidabar̄l̄ɗaa.

⁷ Bariduaba idji cauda nezoca bamārēā nēdobueibar̄l̄, maɓ wērācaura roya ēdr̄l̄éa umaquīr̄ā nezoca ēdr̄l̄bari quīr̄āca. ⁸ Dji nēdoɗaba maɓ wērācaura edai carea nēdosibar̄l̄, baribar̄l̄ idjira bié unupeɗa edaébar̄l̄, idji ēdr̄l̄i careabema paratara idu diabida ɓ̄la. Dji nēdoɗaba maɓ wērāra igarasimīna drua āībemarāa nēdobuecara ɓ̄la.†

⁹ Dji nēdoɗaba maɓ wērācauda idji warra quima bamārēā nēdosibar̄l̄, idji cau quīr̄āca erobaida ɓ̄la. ¹⁰ Dji nēdoɗaba dewara wērāda edaibar̄l̄, idjia naārā erobaɗara igaraié ɓ̄la. Idjia waɗibiɗa ne coi careabemada, wua siɗa dia ɓ̄aida ɓ̄la. Waɗibiɗa idji quima ara quīr̄āca erobaida ɓ̄la. ¹¹ Idjia ne coi careabemada, wua siɗa dia ɓ̄aébar̄l̄, idjaba idji quima araa quīr̄āca erobaébar̄l̄, maɓ wērāra ēdr̄l̄ida ɓ̄la idji ēdr̄l̄i careabema parata diaida ɓ̄ada diaé.

Djārā bié obada careabema ley

¹² Bariduaba djārā puo ɓ̄lɗe beaibar̄l̄, idjira beaɗida panla. ¹³ Baribar̄l̄ mīā beai crīchaé ɓ̄lɗe aɓalɓa djārāda beaibar̄l̄, idjira beaɗié panla Ācōrēba maɓḡl̄ara iduaribiɗa bērā. Baribar̄l̄ djārā beaɗara m̄la jara ɓ̄lmaa wāida ɓ̄la. Mama dewararāba idjira jidaɗacara panla beaɗi carea.‡ ¹⁴ Baribar̄l̄ bariduaba mīā beai crīcha erobɗe djārāda beaibar̄l̄, idjira animarā babue diabadamaa mīrū wābar̄l̄ siɗa dji bororāba jidaɗapeɗa beaɗida panla.

¹⁵ Bariduaba dji zezada dji papa siɗa puoibar̄l̄, idjira beaɗida panla.

¹⁶ Bariduaba djārāda nēdobuei carea jidaibar̄l̄, idjira beaɗida panla. Idjia jidaɗada nēdobuesibar̄l̄ wa waɗibiɗa jida erobabar̄l̄, idjira beaɗida panla.

¹⁷ Bariduaba dji zezada, dji papa siɗa bié jaraibar̄l̄, idjira beaɗida panla.

¹⁸⁻¹⁹ Ijara panlne aɓalɓa dewarabemada mōgaraba wa jɓwaba chībar̄l̄, baribar̄l̄ beaébar̄l̄, idjira beaɗié panla. Idjia puoɗara cɗɗade ɓ̄eibar̄l̄ idjaba pirabaribar̄l̄ɗe bardonaba wāida ɓ̄lbar̄l̄, djārā puoɗaba idji cacua bia ɓ̄emārēā diaida ɓ̄la. Idji trajua roya oé ɓ̄l ewari siɗa jūma diaida ɓ̄la.

²⁰ Bariduaba idji nezoca wērāda wa nezoca umaquīr̄āda bacuruba u erobɗe beaibar̄l̄, idjira cawa oɗida panla. ²¹ Baribar̄l̄ ewari umé babar̄l̄ɗe idji nezocara waɗi zocai ɓ̄lbar̄l̄, idjira cawa oɗié panla maɓ nezocara idjide bērā.§

²² Umaquīr̄ā djō panlne aɓalɓa wērā ɓ̄iogoɗa ɓ̄lda puopeɗa warrada ɓ̄radɓaibar̄l̄, baribar̄l̄ dji wērāda bia ɓ̄esira, dji puoɗaba diaida ɓ̄la dji wērā quimaba bārā bororā biɗa jara panl quīr̄āca. ²³ Baribar̄l̄ maɓ wērāra beusira dji beaɗara aɓarica beaɗida panla. Dji wērāra bio cacua bié ɓ̄esira dji māwā oɗara nāwā oɗida panla. ²⁴ Dauda ār̄isira aɓarica dau ār̄inida panla. Quidada ɓ̄lasira aɓarica quida ɓ̄lataɗida panla. Jɓwada bié ɓ̄esira aɓarica jɓwa bié ɓ̄lɗida panla. Jīrūda bié ɓ̄esira aɓarica jīrū bié ɓ̄lɗida panla. ²⁵ Ōgo bātāsira aɓarica bātāɗida panla. Djarada cōāsira aɓarica cōātāɗida panla. Idjaba parreba osira aɓarica parreba otaɗida panla.

²⁶ Bariduaba idji nezoca wērā daude wa nezoca umaquīr̄ā daude chīpeɗa ār̄ibar̄l̄, maɓ nezocara ēdr̄l̄ ɓ̄lida ɓ̄la idji dau ār̄ina carea. ²⁷ Idji nezoca wērā quidada wa nezoca umaquīr̄ā quidada ɓ̄laibar̄l̄, maɓ nezocara ēdr̄l̄ ɓ̄lida ɓ̄la idji quida ɓ̄laɗa carea.

Animarā nēɓl̄ara carea Ācōrēba obi jaraɗa

* 21:6 Dji bororāmaa. Hebreo beɗeade jara ɓ̄la “Ācōrē quīr̄āpita.” † 21:8 Idjira baridua drua āībemarāa nēdobuecara ɓ̄la. Āc̄l̄l̄ traduccioɓne idjaba ɓ̄l ɓ̄la: “Māwā obar̄l̄bara idjira cūr̄ugacasia.” ‡ 21:13 Josue 20:1-9. § 21:21 Āc̄l̄l̄maarā maɓ versículoba nāwā jara ɓ̄la: “Baribar̄l̄ idji nezocara beuébar̄l̄ idjaba ewari umé babar̄l̄ɗe piradr̄l̄ibar̄l̄, idjira cawa oɗié panla maɓ nezocara idjide bērā.”

²⁸ Pacaba umaquĩrãda wa wẽrãda cachuba su beaibɫɫ, mañ pacara mōgaraba tabari beaɫɫida panɫa. Beadapeɫa dji djarada cocara panɫa. Mañne djibarira beadeade baéa dji eberã beuda carea. ²⁹ Baribɫɫ djibariba mañ pacara cadrɫa ɫada cawa ɫmĩna ẽrã erobaibɫɫ, idjira beadeade ɫaya mañ pacaba wẽrãda wa umaquĩrãda beaibɫɫ. Mañ pacara mōgaraba tabari beaɫɫida panɫa. Djibari sida beaɫɫida panɫa. ³⁰ Baribɫɫ beabiɫi cãyãbara dji beuda eberãrãba paratada iwiɫiɫibɫɫ, paca djibariba beu amaaba dji bororãba jarabɫa quĩrãca diaida ɫa.

³¹ Ara mañ quĩrãca oɫida panɫa pacaba umaquĩrã warrada su beaibɫɫ wa wẽrãcauda su beaibɫɫ. ³² Pacaba djãrã nezoca umaquĩrãda wa djãrã nezoca wẽrãda cachuba su beaibɫɫ, mañ pacara mōgaraba tabari beaɫɫida panɫa. Mañ paca djibariba nezoca djibaría parata torroda treinta diaida ɫa.

³³⁻³⁴ Bariduaba baido juebada uria coroda ãrã jũãtrɫ ɫada ãyã ɫaibɫɫ, wa baido juebada uria coropeɫa ewa ɫeibɫɫ, djãrã pacada wa burroda mañ uriaɫe eɫa ɫapeɫa beuibɫɫ, dji uria ewa ɫaɫaba djibariba iwiɫibɫɫ quĩrãca diaida ɫa. Mañne mañ animarã beudada idjide baya.

³⁵ Pacaba djãrã pacada beaibɫɫ, djibarirãba dji zocai ɫ pacada nẽdobueɫapeɫa mañ paratara ãdjiza ẽsadra eɫaɫida panɫa. Dji paca beuda sida ãdjiza ẽsadra eɫaɫida panɫa. ³⁶ Baribɫɫ bariduaba idji pacada cadrɫa ɫada cawa ɫmĩna ẽrã erobaibɫɫ, mañne idji pacaba djãrã pacada beaibɫɫ, idji pacada diaida ɫa dji paca beudabari. Mañne dji paca beudada idjide baya.

22

Ne drɫaɫa jẽda diaiɫebema ley

¹ Bariduaba pacada wa ovejada drɫapeɫa beaibɫɫ wa nẽdobueibɫɫ, nañ quĩrãca oida ɫa. Pacada drɫasira paca juesuma jẽda diaida ɫa. Ovejada drɫasira oveja quĩmãrẽ jẽda diaida ɫa.

² Bariduada diamasi ne drɫa ɫaɫe de djibariba beaibɫɫ, mĩã beada carea beadeade baéa.

³ Baribɫɫ ãsa de djibariba mañ ne drɫa ɫada beaibɫɫ, mĩã beada carea beadeade baya.

Bariduada ne drɫapeɫa jidaɫibɫɫ, idjia drɫaɫabari jẽda diaida ɫa. Jẽda diai carea neé ɫabɫɫ, idjira nezoca bamãrẽã nẽdobueɫida panɫa idjia drɫaɫabari jẽda diai carea.

⁴ Bariduaba pacada, burroda, wa ovejada drɫaibɫɫ, idji jidabɫaɫe mañ animarãda waɫi zocai erobaibɫɫ, jẽda diaida ɫa. Mañ awara aba auɫu diaida ɫa.

⁵ Bariduaba idji ẽjũãne wa uva u erobaɫma idji animarãda ne coɫamãrẽã ẽrãbueibɫɫ, baribɫɫ mañ animarãra djãrã ẽjũãne ne coɫe wãnibɫɫ, djibarira beadeade ɫa. Mañ bẽrã dji ẽjũã djibaría idji nẽudebema dji biara ɫada diaida ɫa.

⁶ Bariduaba idji ẽjũã babueibɫɫe djãrã néu ewaɫada wa ewaé ɫ sida bá wãibɫɫ, dji báɫaba jũma dji bá wãnabari diaida ɫa.

⁷ Aɫaɫa paratada wa ne bariduada djãrã deɫe waga erobaɫe dewaraɫa drɫaibɫɫ, dji ne drɫaɫara jidaɫapeɫa idjia drɫaɫada jẽda diaida ɫa. Mañ awara aba auɫu diaida ɫa. ⁸ Baribɫɫ dji ne drɫaɫada jidaɫaéibɫɫ, dji ne waga erobaɫara bãrã bororãmaa eɫeɫida panɫa. Mañbe ãdjia quĩrãcuíta iwiɫiɫiɫida panɫa idjia mañ ne waga erobaɫara drɫasi cawaya.

⁹ Paca carea, burro carea, oveja carea, cacuaɫe jãbada carea, ne baridua adua ɫada carea biɫa ijarãibɫɫ, ãdjira bãrã bororãmaa wãnida panɫa.* Mañne dji bororãba quĩrãcuíta iwiɫiɫapeɫa cawa jaraɫia caida beadeade ɫada. Mañbe dji beadeade ɫaba djibaría ãdji ijara panɫ careabemada umé diaida ɫa.

¹⁰⁻¹¹ Bariduaba burroda, pacada, ovejada, wa baridua animarã sida dewaraa wagabi ɫaɫe mañ animarãda beuibɫɫ, wa cawaéne iduɫa puaiɫɫɫ, wa ni aɫaɫa ununaéne drɫaɫibɫɫ, dji animarã waga erobaɫaba ãcõrẽ quĩrãpita wãrãneba jaraida ɫa mañ

* 22:9 Bãrã bororãmaa. Hebreo beadeade ɫá ɫa “ãcõrẽ quĩrãpita.”

animarã drlaé ðada. Mañ jaraðara djibariba ijãida ða. Mãwãra dji animarã waga erobaðaba djibaría mañ animarãbari diaié ða. ¹² Baribara idjia idu drlabibara, mañ animarãbari djibaría diaida ða. ¹³ Idjia waga eroba animarãda meãbema animarãba beabara, dji beuðara edeida ða acabi carea meãbema animarãba wãrãda beasida. Mãwãra mañ animarãbari djibaría diaié ða.

¹⁴ Bariduaba trajabada animarãda iwidi edeðaba djibari neéne mañ animarãra iduða puabara wa beubarã, dji edeðaba mañ animarãbari djibaría diaida ða. ¹⁵ Baribara mañ animarã puabaraðe wa beubarãðe djibarida aria baibara, dji animarã edeðaba mañ animarãbari diaié ða. Idjaba mañ animarã edei carea paratada diasibara, mañ animarãda iduða puabara wa beubarã, dji edeðaba mañ animarãbari waa diaié ða.

Jira odi careabema ley

¹⁶ Èberãba wërã umaquãra adua ðada cãrãgapeða idji ume cãbãra, mañ wërãra dewara ume quima edai carea beðe ðlé ðabara, mañ èberãba quima edai careabema paratara dji wërã zezaa diaida ða idjaba dji wërãra edaida ða. ¹⁷ Baribara dji wërã zezaba idji cauda mañ èberãba dia quãrãéðara, dji èberãba mañ wërãra edaémãna quima edai careabema paratara diaida ða.

¹⁸ Jũma jãibana wërãrãda beaðida panla.

¹⁹ Bariduaba animarãda oibara, idjira beaðida panla.

²⁰ Bariduaba animarãda mãa babue diai cãyãbara dewara acõrãa babue diaibara, idjira beaðida panla.

²¹ ãibema bãrã tãena ðeada bié orãnadua. Quãrãnebaðadua bãrã sida Egiptoðe ãibemarã basida.

²² Pëdra wërãra wa jërãmãrã sida bié orãnadua. ²³ Bãrãba ãdjirã bié o panl carea mãa quãrã djuburiada iwidiðibara, ãdjia iwidi panlra mãa ãrãpeða carebaya. ²⁴ Mã quãrãbiðeaba iduaribiya dji quãrãba djõne zedapeða bãrãra necoba beaðida. Mãwã bãrã quimara pëdra baðia idjaba bãrã warrarã sida jërãmãrã baðia.

²⁵ Mã puruðebema ne neé quiruba parata iwidiðara diaðibara, idjia jëda diabaraðe auðu iwidiãrãnadua ãcãrãba auðu jëda diabibada quãrãca. ²⁶⁻²⁷ Bariduaba parata iwidiðe wãrãda jëda diaida cawabi carea idjia jãsua carea jãbarida baibara, dji parata diaðaba maãra erobeié ða. Queui naéna dji parata diaðaba maãra diaðe wãida ða djibariba boro cã carea waa neé ða bãrã. Diaðe wãéðara, djibariba jãsua carea mãa quãrã djuburiada iwidiðara, mã carebaya mãa quãrã djuburiada ða bãrã.

²⁸ Mãda, bãrã bororã sida bié jararãnadua.

²⁹ Mãa ðeada ewaride bãrã néu naãrã ewabãdaðebemada, uva baðebema sida aride diaðadua.

Jũma bãrã umaquãra warra dji nabema tobaraðada mãa diaðida panla.† ³⁰ Paca umaquãra dji nabema tobaraðada, oveja umaquãra dji nabema tobaraðada sida bãrãba jũma mãa bea diaðida panla. Mañ animarã zaquera dji papa ume siete ewaribe ðaya. Nurãma ochobema ewaride mãa bea diaðida panla.

³¹ Bãrã israelerãra mã itea bia beaðida panla. Mañ bãrã baridua animarã meãbemaba beaðada bãrãba coðacara panla. Mañ djarara usaa diaðadua coðamãrã.

23

¹ Djãrãda sewaðeaba jararãnadua. Èberã cadjirua oðara sewaðeaba carebarãnadua dji cawa obari quãrãpita. ² Dewararãba cadjirua o ðuanãne abarica orãnadua. Dji cawa obari quãrãpita dewararãba dji cadjirua oðare sewaðeaba beðe ðuanãne abarica orãnadua. ³ Idjaba dji cawa obari quãrãpita mã djuburi quiruare sewaðeaba beðearãnadua.

† 22:29 Exodo 13:11-15.

⁴ Bł dji quĩrũ paca aduadada wa burro aduadada unuibłrł, idjía diađe wãdua. ⁵ Burroda ne złglaba ðae tabłda unusira ara mãwã ðerãdua. Djibarira bł ume dji quĩrũmĩna carebadua mã animarãra piradrłmãrẽã.

⁶ Mĩã djuburi quiru cawa obłdade ariđe ođida panł. ⁷ Sewađeba djãrã jara panłra ũrĩnié panł. Ĕberã beđe neé ðłra beađié panł. Mãwã obłrłra mł quĩrãpita beđeade beya. ⁸ Bariduaba paratada idjiare beđeamãrẽã diaibłrł, mã paratara edarãnadua. Edađibłrł dauberrea panł quĩrãca panenapeđa jipa cawa ođaéa. Mãwãra dji beđe neé błda beđeade błđia.

⁹ Āibema bãrã tãena ðeara bié orãnadua. Bãrãba cawa panł djãrã druade błđe dadjira sãwã ðabarida, bãrãra Egiptođe druã Āibemarã basi bẽrã.

Ānãũbada poa

¹⁰ Sei poa bãrã Ĕjũãra ođapeđa ewađida panł. ¹¹ Baribłrł siete poa jũebłrłđe Ĕjũãra ođié panł. Mã poađe bãrãnebema ne neé queđeaa dji tununa pureabłrłra idu ewabıdada, idjaba Ādjia ewapeđađeãra idu błđadua animarã mẽãbemarãba cođamãrẽã. Ara mã quĩrãca ođadua bãrã uvara, olivo siđa.

Ānãũbada ewari

¹² Bãrãra sei ewari trajadida panł. Baribłrł sietebema ewariđe bãrãra Ānãũnida panł. Bãrã pacada, burroda, nezocada, idjaba druã Āibema bãrã tãena panł siđa Ānãũnida panł wayacusa łbłađi carea.

¹³ Jũma młã jarađada quĩrãcuıta ođadua. Dewara Ācõrẽca ðea ni mãrĩ biđa iwiđirãnadua.

Ewari droma ũbea Ācõrẽba obi jarađa

¹⁴ Poaza ðarima ũbea bãrãba ewari dromada mł itea ođida panł. ¹⁵ Naãrã pał Ĕsãbari neé cobada ewarida ođida panł. Bãrãba siete ewari pał Ĕsãbari neé błda cođida panł młã jarađa quĩrãca. Mãra ođadua młã jara błda ewari Abib jeđecode, bãrãra mã jeđecode Egiptođeba Ĕdrłpeđađa bẽrã. Mã ewariđe młã ne diai carea neé ðłra mł quĩrãpita wãcara ðł. ¹⁶ Mã awara bãrã néuđebeba naãrã ewapeđađa carea ðłsrıđa ewarida ođida panł.* Idjaba bãrã néu jũma ewapeđađacarea biđa ðłsrıđa ewarida ođida panł.† ¹⁷ Młra bãrã Boroa. Poaza jũma umaquĩrãrãba mł quĩrãpita mã ũbeabema ewari dromara ođe ze pananida panł.

¹⁸ Animarã młã babue diabłdade dji oada pał Ĕsãbari bara bł ume babue diarãnadua. Idjaba Ānadrł naena dji dragara jũma babueđida panł.

¹⁹ Bãrã néu naãrã ewabłdadebemada dji biara błdrł mł deđa diađe zeđadua.

Chiwatu zaquera dji papa jubade djurãnadua.

Ācõrẽba bajãnebema nezoca israelerã na wãbiđa

²⁰ ũrĩnadua. Mł nezoca bajãnebemada bãrã na wãbiya bia waga edemãrẽã młã bãrã itea eroðł Ĕjũãnaa. ²¹ Jũma idjia jara ðłra ĩjã ođadua. ĩjã ođaébłrł idjia bãrãra quĩrã djuburiaéa, mł trłneba beđe ðł bẽrã. ²² Baribłrł idjia jara błda quĩrãcuıta ĩjã ođibłrł idjaba młã obi jarađada jũma ĩjã ođibłrł, bãrã dji quĩrũ ume młra dji quĩrũ baya. Bãrã ume djõne zebłdade młdrł Ādjirã ume djõya. ²³ Mł nezoca bajãnebemada bãrã na wãya. Idjia bãrãra edeya amorreorã, hititarã, perezeorã, cananeorã, heveorã, jebuseorã druadaa. Mãrã Ĕberãrãra młã jũma jõbiya. ²⁴ Mama jũebłdade Ādjirãba obada quĩrãca orãnadua. Ādji jłwaba ocuađa Ācõrẽ quĩrãpita quĩrã edaa ðarruđepeđa iwiđirãnadua ni bia beđearãnadua. Ādji jłwaba ocuađa Ācõrẽra idjaba mã Ācõrẽa bia beđeadi carea eropanł siđa ađeđa jũma Ārĩnadua.

* 23:16 Levitico 23:15-21. † 23:16 Levitico 23:33-43.

²⁵ Aḅabe mḷabɫɫɫ bia beḅeadaɫua. Maḷne mḷa bārāra carebaya. Mḷa baidoda, coḅi siḅa diaya. Mḷa iduaribiéa bārāra cacua bié beaḅida. ²⁶ Bārā druade wērārāra warra ɫradɫgaḅaéa. Wērārā warra toḅacara neé baya. Idjaḅa mḷa bārāra dārā zocai ḅɫya.

²⁷ Bārā wāḅɫdaza mḷa maḷ druadebemarāra ne wayabiya. Ādjirāba sāwā oḅida cawaé panania. Maḷba bārā jūēḅɫdade āyā mīrū pirapodia. ²⁸ Mḷa heveorāra, hititarāra, cananeorā siḅa āyā pirapobiya nedɫrrɫba ādjirā āyā pirapobibari quīrāca. ²⁹ Baribɫɫɫ poa aḅaḅde mḷa ādjirāra jūma āyā jɫretaéa. Māwā obɫɫɫbara maḷ druara ēberā neé bepeḅa mēāḅema animarāra jūmawāyā yōnapeda bārāra bié ocasidaa. ³⁰ Maḷ carea mḷa maḷ druadebemarāra pīāca āyā jɫrecuaya. Maḷne bārā yō wānane maḷ ējūāra jūma edaḅia.

³¹ Mḷa bārāa dia ḅɫ ējūāra ḅɫa Pusa Purru abadaḅeba aḅa Pusa Mediterraneo abadaḅaa idjaḅa ējūā pōāsa ewaraga ḅɫḅeba aḅa Euprate doḅaa.† Mḷa bārāra carebaya jūma ēberārā maḷ ējūāne panɫra poyadaḅeda āyā jɫrecuaḅamārēā. ³² Maḷ ēberārā ume beḅea ḅɫrānada. Ādji ācōrēca beada bārā druade erobearānada. ³³ Maḷ ēberārāra bārā druade idu bebirānada. Iduaribiḅibɫɫɫ ādjirāba bārāa ādji ācōrēca beara ēpēḅiḅia. Māwā bārāba cadjiruara oḅapeḅa bié panania.–

24

Israelerāba Ācōrē ley jūma ijā oḅiaḅa apeḅada

¹ Maḷbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Aaroḷda, Nadáda, Abiuda, idjaḅa setenta israelerā bororā siḅa ḅɫ ume naḷ eyaḅe ḷtaa enedua. Ādjirāra tɫmɫ chīrāborode ḅarru copanenapeḅa mḷa bia beḅeadaḅida panɫa. ² Ādjirāra mḷ caita zecara panɫa. Aḅabe bɫɫɫ mḷ caita zeida ḅɫa. Maḷ awara ni aḅaḅda ḅɫ ume naḷ eyaḅe ḷtaa zecara ḅɫa.–

³ Maḷbe Moisea israelerāma eḅaa zepeda Ācōrē leyra jūma nēḅɫɫsia. Maḷne jūma israelerāba aḅari quīrāca nāwā jarasiḅaa:

–Dairāba Ācōrē leyra jūma ijā oḅia.–

⁴ Ara maḷda Moiseba Ācōrē leyra jūma ḅasia. Nurēma diapeḅeda pirabaripeḅa Moiseba animarā babue diabadada Sinai eya carra osia. Maḷ awara animarā babue diabadada caita idjia mōgara waiḅɫada doce ḷta nūmɫcuasia. Maḷ doce mōgaraba jara ḅɫa Israel warrarāneba doce puru yōpeḅadaḅada. ⁵ Maḷbe Moiseba cūdrarāda diabuesia paca zaquerāda Ācōrēa babue diacuaḅamārēā idjaḅa Ācōrē ume necai ḅai careabema paca zaquerāda bea diacuaḅamārēā. ⁶ Maḷ paca zaque oa piapeḅadaḅada ēsadra Moiseba epeḅecoḅe wea edasia. Dji ēsadra beḅada animarā babue diabadada ḷrḷ jīāposia. ⁷ Maḷbe Ācōrē leyra edapeḅa Moiseba israelerā quīrāpita jīgua lesia. Maḷ ūrīnapeḅa israelerāba jarasiḅaa:

–Ācōrē leyra dairāba jūma ijā oḅia.–

⁸ Maḷbe Moiseba epeḅecoḅe wea eroḅɫ oada edapeḅa israelerā ḷrḷ jīāpo ḅɫḅe nāwā jarasia:

–Naḷ oaba jara ḅɫa Ācōrēba dadjirā ume beḅea ḅɫḅara dadjirāba, idjia biḅa jūma oḅida.–

⁹ Māwānacarea Moisea, Aaroḷra, Nadára, Abiura, idjaḅa setenta israelerā bororā siḅa Sinai eyaḅe ḷtaa wāsiḅaa. ¹⁰ Maḷne israelerā Ācōrēda unusiḅaa. Idji jīrū edrera zapiro mōgara oḅa quīrāca ḅasia. Bajā quīrāca ēsā pāwārā ḅasia. ¹¹ Israelerā bororāba Ācōrēa unusiḅamīna Ācōrēba ādjirāra beubié basia. Ācōrē quīrāpita ne cosiḅaa idjaḅa baido dosiḅaa.

Moise Sinai eyaḅe ḷtaa wāna

¹² Māwānacarea Ācōrēba Moisea jarasia:

† 23:31 Pusa Mediterraneo. Hebreo beḅeade jara ḅɫa “Pilisteorā Pusa.”

–Sinai eyade m̄lmaa ḷtaa zepeda j̄lā bedua. M̄la mōgara pewedeā b̄lda umé diaya. Mañ mōgarade m̄la ḷjā obi b̄l bedeada b̄l eroḅla israelerāa jaradia ḅamārēā.–

¹³ Ara mañda Moiserā idji carebabari Josue ume Sinai eyade ḷtaa wāsidaā Ācōrē b̄lmaa.

¹⁴ Wāni naēna Moiseba israelerā bororāa jarasia:

–Nama pananadua aḅa dai zeb̄ladaā. Aaroḷra, Hur sida bārā ume panania. Bariduaba nēb̄lrada oib̄lra, ādjimāa wānida panla mañ nēb̄lra cawa oḅamārēā.–

¹⁵ Moise Sinai eyade ḷtaa wāsida j̄rārāba mañ eyara ānā edasia. ¹⁶⁻¹⁷ Mañne Ācōrē quīrāwārēā dorrodorroara Sinai eya ḷr̄l zesia. Dji jewedeāba israelerāba Ācōrē quīrāwārēā dorrodorroara mañ eya borode t̄b̄l eradr̄l nūm̄l quīrāca unusidaā. J̄rārāba Sinai eyara sei ewari ānā eroḅasia. Sietebema ewaride Ācōrēba mañ j̄rārāneba Moiserā tr̄s̄ia. ¹⁸ Ara mañda Moiserā eyade ḷtaara wāsia j̄rārāne eda. Mama ḅesia cuarenta ewari āsa diamasi biāda.

25

Idji wua de oḅamārēā Ācōrēba diabida

¹ Mañne Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Israelerāa jaradua jūma m̄l itea ne dia quīrīā ḅeaba b̄lmaa enenida panlda ara ādji soḅeba dia quīrīā panl quīrāca. ³ Ādjirāba diaḅida panlra naḷgla: oroda, paratada, bronceda, ⁴ oveja cara nayāna pāwārā oḅada, pursupursua oḅada, purea oḅa sida. Mañ awara diaḅida panla wua dji biara b̄l lino oḅada, wua chiwatu cara oḅada, ⁵ oveja e purea oḅada, animarā e biada,* acacia bacuruda, ⁶ olivo dragada ḷbīrā coḅdi carea. Idjaba querada diaḅida panla olivo dragada pueradi carea. Mañba ne jūma Ācōrē iteabemada soḅida panla. Mañ awara diaḅida panla quera baḅi careabemada, ⁷ ónice mōgarada, dewara mōgara bia queḅea sida sacerdote dji droma djioḅe caradi carea.† ⁸ Jūma maḷgla peḅapeḅa bārāba m̄l itea wua deda oḅida panla m̄l bārā tāēna ḅai carea. ⁹ Mañ wua dera, dji eda ḅea sida jūma m̄la obi b̄l quīrāca daucha oḅida panla.

Ācōrē baurude

¹⁰ Baurude acacia bacurude oḅadua. Mañ baurude drasoara bicaca umé ḷr̄l ḅsadra ḅaida ḅla. Dji jouḅlara bicaca aḅa ḷr̄l ḅsadra ḅaida ḅla. Dji ḷtlara bicaca aḅa ḷr̄l ḅsadra ḅaida ḅla. ¹¹ Dji jāra, dajadaare biāda oro idji awa quiruba b̄lraḅadua. Iquidaza jūma p̄lrr̄ga oroba tuca ḅḅadua. ¹² Idjaba p̄r̄ū orodeḅa quīmārē omoa oḅadua. Mañ p̄r̄ūra baurude j̄r̄ūza cara ḅḅadua. Māwā orroza p̄r̄ūra umé panania. ¹³ Idjaba acacia bacuruda umé biya eraḅapeḅa oroba b̄lraḅadua. ¹⁴ Mañ bacurura p̄r̄ūne eda berajudadua baurude jira edeḅi carea. ¹⁵ Bacurura p̄r̄ūne eda berajusidara waa ḅūtarānadua. ¹⁶ Mañ baurude m̄la ḷjā obi b̄l bedea mōgarade b̄l diaira waga ḅḅadua.

¹⁷ Mañbe oro idji awa quiruda pewedeā baḅaa aride oḅadua baurude ḷr̄l coḅḅi carea. Dji drasoara bicaca umé ḷr̄l ḅsadra ḅaida ḅla. Dji jouḅlara bicaca aḅa ḷr̄l ḅsadra ḅaida ḅla. ¹⁸⁻¹⁹ Idjaba oroda edaḅapeḅa m̄l nezoca bajānebema i bara ḅl za quīrāca umé toa chī oḅadua. Mañra bio cara ḅḅadua dji baurude ḷr̄l coḅḅi carea opeḅada ḷr̄l. Quīrāza iquida aḅa ḅḅadua. Māwā jūma maḷgla aḅa ḅl oḅa quīrāca ḅeya. ²⁰ M̄l nezoca bajānebema i bara ḅl za quīrāca panlra quīrā djica edaa ḅarru ḅḅadua. Ādji iba dji baurude ḷr̄l coḅḅi carea opeḅadara jūatr̄l eropanania. ²¹ Māwā oḅapeḅa dji baurude ḷr̄l coḅḅadua. Mañ baurude m̄la ḷjā obi b̄l bedea mōgarade b̄l diaira waga ḅḅadua. ²² Mama m̄lra zeya b̄l ume bedei carea. M̄l baurude ḷr̄l bajānebema nezoca i bara panl ḅsi m̄la israelerāa obi ḅlra cawabiya.

Ācōrē quīrāpita pañ ḅḅada mesa

²³ Mesa acacia bacurude oḅadua. Dji drasoara bicaca umé ḅaida ḅla. Dji jouḅlara bicaca aḅa ḅaida ḅla. Idjaba dji ḷtlara bicaca aḅa ḷr̄l ḅsadra ḅaida ḅla. ²⁴ Mañ mesara

* 25:5 Animarā e biada. Hebreo bedeade ebuda ḅḅéā cārē animarā eda jara ḅlda. † 25:7 Sacerdote dji droma djio. Hebreo bedeade b̄l ḅla: “Sacerdoteba jāre j̄lida ḅl idjaba Ācōrēba quīrīā ḅl cawabibari.” Exodo 28:6-8, 15-30.

¹⁵ Idjaba m̄ wua de carea acacia bacuruda ʌrraɖadua maʌba daucha ʌta catʌ p̄ni carea. Maʌgʌra dji wua cajudaba ʌn̄ɛbariya. ¹⁶ Dji bacuru ʌrrada drasoara die bicaca beadida panʌ. Dji jouɓlara bicaca aba ʌrʌ ɛsadra beadida panʌ. ¹⁷ Dji edaa ɓeira quidate bara oɖadua. J̄uma m̄ wua de carea bacuru ʌrradara m̄wā oɖadua. ¹⁸⁻²¹ M̄ wua de orroza veinte bacuru ʌrradada ʌta catʌ p̄nida panʌ. Maʌ bacuru ʌrradaza edre parata oɖa uria beada umé uméa ɓɖadua dji quidatera maʌne eda berajuɖi carea. M̄wā orroza cuarenta parata oɖa uria ɓeara ɓɖia maʌ bacuru ʌrradada daucha p̄ wāni carea.

²² M̄ wua de j̄ɛdaarebemara ʌm̄ad̄au ɓaebariare ɓeida ɓɓa. Maʌare sei bacuru ʌrradada ʌta catʌ p̄nida panʌ. ²³ Maʌ awara bacuru ʌrradada umé iquidaza ʌta catʌ p̄nida panʌ. ²⁴ Dji quɛɓlara j̄uɛbari bara oɖadua ʌtʌba edaa ara catʌ coɓem̄r̄ɛ. Iquidaza m̄wā ɓaida ɓɓa. ²⁵ J̄uma ʌbaa ocho bacuru ʌrradada ʌta catʌ p̄nida panʌ. Maʌ bacuru ʌrradaza edre parata oɖa uria beada umé uméa ɓɖadua dji quidatera maʌne eda berajuɖi carea. M̄wā j̄ɛdaarebema parata oɖa uria ɓeara diecisei ɓɖia.

²⁶⁻²⁷ Idjaba acacia bacuruda juesuma eraɖadua de orroza p̄r̄u omoa ɓeade berajuɖi carea. J̄ɛdaare ʌm̄ad̄au ɓaebariare biɖa acacia bacuruda juesuma p̄r̄u omoa ɓeade berajuɖadua m̄ wua dera zarea coɓem̄r̄ɛ. ²⁸ Orroza dji ɛsibema bacuru berajudara dji de draso daucha ɓaida ɓɓa. Dji j̄ɛdaare ɓɓa bacuru ɛsi berajudara dji de j̄ɛɛa daucha ɓaida ɓɓa. ²⁹ M̄ wua de carea bacuru ʌrradara oroba j̄uma ɓɓacuadua. Idjaba p̄r̄u omoa ɓeara orodeda oɖadua. Maʌ p̄r̄u ɓeara bacuru ʌrradadaa cara ɓɖadua maʌne eda bacuru eraɖara berajuɖi carea. Bacuru eraɖara oroba j̄uma ɓɓadua. ³⁰ M̄ wua dera oɖadua m̄ ʌ na ɛyade unubiɖa qūr̄a.

³¹ Idjaba wuada oɖadua m̄ dej̄ane eatʌ jira ɓɖi carea. Dji biara ɓɓa lino wuada edaɖapeɖa maʌ wuade eda m̄ nezoca baj̄anebema i bara ɓɓa zaca ɓeada oveja cara naȳana p̄w̄ar̄a oɖaba, pursupursua oɖaba, purea oɖa biɖa biya caɖadua. ³²⁻³³ Maʌbe acacia bacuruda qūm̄r̄ɛ t̄ɛnapeɖa oroba ɓɓacuadua. Maʌ bacurura parata oɖa uria ɓeade berajuɖadua m̄ dej̄ane ʌta n̄umeanam̄r̄ɛ. Bacuruza wua j̄uɛbari oro oɖada cara ɓɖadua. Maʌgʌɖe wua capedaɖara eatʌ jira ɓɖadua m̄ dej̄ara tʌaju ɓem̄r̄ɛ. M̄wā m̄ wua dera dej̄a umé eroɓaya. Dji nocoarebema dej̄ara “ʌc̄or̄ɛ itea ɓɓa dej̄a” adia. Dji edaare ɓɓa dej̄ara “ʌc̄or̄ɛ itea biara ɓɓa dej̄a” adia. M̄ baurudera dji m̄ itea biara ɓɓa dej̄ane ɓɖadua. ³⁴ Mama dji oro pewedeɖa ɓadaa aride oɖapeɖara baurude ʌrʌ coɓɖadua. ³⁵ Idjaba wua eatʌ jira ɓɓa nocoare ɓɓa dej̄ane paʌ ɓɓada mesara ʌwa araare ɓɖadua. ʌwa acʌare ʌb̄ir̄a ɓɓadada dji mesa qūr̄ape ɓɖadua.

³⁶⁻³⁷ Idjaba dji biara ɓɓa lino wuada edaɖapeɖa maʌ wuade eda oveja cara naȳana p̄w̄ar̄a oɖada, pursupursua oɖada, purea oɖa siɖa biya caɖadua. Maʌbe acacia bacuruda juesuma t̄ɛnapeɖa oroba ɓɓacuadua. Maʌ bacurura bronze oɖa uria ɓeade berajuɖadua m̄ wua dede eda w̄abadamaa ʌta n̄umeanam̄r̄ɛ. Bacuruza wua j̄uɛbari oro oɖada cara ɓɖadua. Maʌgʌɖe wua caɖara dji eda w̄abadade j̄ūtr̄a jira ɓɖadua.

27

Animarā babue diabada

¹ Idjaba animarā babue diabada acacia bacurudeda oɖadua. Dji drasoara bicaca juesuma ɓaida ɓɓa. Dji jouɓla siɖa bicaca juesuma ɓaida ɓɓa qūr̄a qūm̄r̄ɛna abarica ɓam̄r̄ɛ. Dji ʌtʌra bicaca ūbea ɓaida ɓɓa. ² Aɓari bacurude iquidaza cachu qūr̄a oɖapeɖa maʌ animarā babue diabadara broncebaj̄uma ɓɓadua. ³ Idjaba tʌɓɓa pora ʌȳa cuabadada, tʌɓɓa pora t̄aɓadada, oa piabadada, warebada m̄āsuda, tʌɓɓad̄au edebada siɖa j̄uma broncededa oɖadua. ⁴⁻⁵ Idjaba ʌrr̄ʌj̄rr̄ʌ broncededa oɖadua. Maʌ ʌrr̄ʌj̄rr̄ʌlara animarā babue diabadade dji ideba edaa ɛsidra cara ɓɖadua.* Maʌbe p̄r̄u omoa broncededa qūm̄r̄ɛ oɖapeɖa ʌrr̄ʌj̄rr̄ʌ ɓɓama animarā babue diabada iquidaza cara ɓɖadua. ⁶⁻⁷ Maʌbe acacia bacuruda umé eraɖapeɖa broncebaj̄uma ɓɓadua. Maʌ bacurura

* ^{27:4-5} ʌrr̄ʌj̄rr̄ʌlara...dji ideba edaa ɛsidra cara ɓɖadua. Hebreo bedede maʌra ebuɖa ɓɖa. Ni abalɓa adua ɓɓa animarā babue diabadara s̄awā ɓasida.

animarã babue diabada orroza pĩrũ ðeade berajudua jira ededi carea. ⁸ Animarã babue diabadara wãyã uria ðaya bacuru ãrraðaðeda odi bẽrã. Ara mãa naã eyade unubida quĩrãca jũma daucha odadua.

Ãcõrẽ wua de auðu jũrã ðaða

⁹⁻¹¹ Mã wua dera auðu jũrã ðaðadua dji biara ða lino wuaba. Maã auðu jũrã ða orroza veinte bronze oda uria ðeada ðaðapeða bacuru tẽnara maãglađe eða wẽãju nũmãnadua. Maã bacuru quẽblara parataba blraðadua idjaba wua jũẽbari parata oda sida cara ðaðadua. Lino wuara maãne eatl jũẽcuaðadua. Mã wua de auðu jũrã ða drasoara cien bicaca ðaya.

¹² Jẽdaare biða bronze oda uria ðeada die ðaðapeða maãne bacuru tẽnara eða wẽãju nũmãnadua. Lino wuara maãglađe eatl jũẽcuaðadua. Mã wua de auðu jũrã ða jẽdaarebemara cincuenta bicaca ðaya idjaba ãmãdau ðaebariare ðaida ða. ¹³ Dji nocoarebemara ãmãdau odjabariare ðaida ða. Maã sida cincuenta bicaca ðaya. ¹⁴⁻¹⁵ Maãne dji eða wãbadara êsidra ðaya. Dji eða wãbada jãwa aclare bronze oda uria ðeada ãbea ðaðapeða bacuru tẽnara maãne eða wẽãju nũmãnadua. Jãwa araare biða abari quĩrãca odadua. Maãne lino wuara eatl jũẽcuaðadua. Dji eða wãbada orro abaaare wuara quince bicaca ðaya idjaba dewarabema orroare biða quince bicaca ðaya. ¹⁶ Mã wua de auðu jũrã ða eða wãbadara veinte bicaca ðaya. Bronze oda uria ðeada quĩmãrẽ dji eða wãbadama ðaðapeða bacuru tẽnara wẽãju nũmãnadua. Maãbe dji biara ða lino wuada edaðapeða maã wuađe eða oveja cara nayãna pãwãrã odada, pursupursua odada, purea oda sida caðadua. Maã wuaba dji eða wãbadara jũãtrã ðaðadua.

¹⁷⁻¹⁸ Jũma mã wua de auðu jũrã ða bacuru tẽnara bronze oda uria ðeade eða wẽãju nũmeania. Bacuru quẽblaza parata oda wua jũẽbarida erobeaðia idjaba parataba blrã beaðia. Maã bacurude eatl jũẽ ða lino wua joublara bicaca juesuma ðaya. Mã wua de auðu jũrã ða êjũã drasoara cien bicaca ðaya. Dji jedeara cincuenta bicaca ðaya. ¹⁹ Jũma mã wua de dajadaarebema sida bronze oda ðaya. Dji egorode cachidi careabema sida bronze oda ðaya.

Olivo draga ãbĩrã coadi careabema

²⁰ Israelerãa jaradua olivo draga idji awa quiruda enenamãrẽã. Maã dragara ãbĩrãne weaðia urua ðamãrẽã. ²¹ Aaroãba idji warrarã biða mã wua dede ða ãbĩrãra quewaraza coaðida panãa mã quĩrãpita urua ðamãrẽã quewara eðaãba aba ãnadrlãblãdaa.† Maã ãbĩrãra mã baurude quĩrãpe ðaya dji wua eatl jira ða nocoare. Mãa ãbĩrã coabi ða leyra bãrã israelerãba, bãrã warrarãneba yõbdarã biða ewariza ãjã o pananida panãa.

28

Sacerdoterã dji

¹ Bã djaba Aaroãra, idji warrarã Nadãra, Abiura, Eleazara, Itamar sida blmaa trãcuadua mã sacerdoterã ðamãrẽã. ²⁻³ Bã djaba Aaroã itea djioda quĩrãwãrẽã obidua unubi carea idjidrlã mã sacerdote dji dromaara ðada. Mãwã israelerãba idjira waya panania. Mãa ãclãla necawaada diasia maã djiora odãmãrẽã. ãdjia maã djiora obidua. ⁴ Naãglaða bã djaba Aaroã itea odida panãa: idjia cacuađe wẽãju jãida ða torro ðada, aba pãwãrã ðada, idji jãare jãida ðada, borode jãida ðada, “mãa quĩrã ða cawabibari” idji so ãrã jãida ðada, clrrã trãjãbari sida. Aaroã warrarã itea biða djiora odadua. Mãwã Aaroãra, idji warrarã sida mã sacerdoterãda beaðia. ⁵ Oro blrachidada, lino wuada, oveja cara nayãna pãwãrã odada, pursupursua odada, purea oda sida edaðapeða maãgla djiora odida panãa.

⁶ Idji jãare jãida ðara dji biara ða lino wuaba odadua. Maã wuađe eða oro blrachidada, oveja cara nayãna pãwãrã odada, pursupursua odada, purea oda sida biya caðida panãa. ⁷ Equiaza jãbari bara ðaya. ⁸ Dji clrrã trãjãbarida dji biara ða lino wuaba odadua. Maã

† 27:21 Mã wua dede. Hebreo bedede ðã ða “dji jãrebada wua dede.” Maã dera mãwã trã jarabadjidaa mama ãcõrẽra Moise ume bedeadadji bẽrã. Israelerãra maã dede abaa dji jãredaca basia.

dia panlda m̄la bia edai carea. Idjaba israelerāba m̄la ne diabldaede m̄l quĩrāpita bié oēiblr̄l, mañ bié opeđadara Aarołba edaya.

³⁹ Idjaba Aarołba djio wēāju j̄lida Ɂl torroa Ɂlda dji biara Ɂl linoba cađadua. Cłrr̄l trāj̄lbari sida biya cađadua. Idji borode j̄lida Ɂl sida dji biara Ɂl lino wuaba cađadua. ⁴⁰ Aaroł warrarā itea biēa djio torroa Ɂlda, cłrr̄l trāj̄lbarida, ādji borode j̄lnida panl sida oēadua. Mañ djio quĩrāwārēā Ɂlda j̄l panlne israelerāba ādjirāra waya panania. ⁴¹ Bārāba jūma opeđadacarea bl djaba Aarołā idji warrarāa biēa mañ djiora j̄lbidua. J̄lnapeđa olivo dragada ādjirā boro łr̄l weadua unubi carea bla ādjirāra m̄l sacerdoterāda Ɂlblr̄lda.

⁴² Ādjirāba edre j̄lnida panlra lino wuađeda oēadua. Małra cłrr̄ldeba aɁa Ɂacara daucha Ɂaida Ɂla. ⁴³ Aarołba, idji warrarā biēa mañ edrebemara j̄lnida panla m̄l wua dede eda wābdaza idjaba m̄la animarā babue diabldaza. Māwā j̄lnaēblr̄l, ādjirāra beuēia cadjiruada o panl bērā. Mañ djio j̄lbi Ɂl beđeara Aarołba, idji warrarāba, idji warrarāneba yōbdarā biēa ewariza j̄jā o pananida panla.

29

Sacerdoterā Ɂlmārēā Ācōrēba obi jarada

¹ Aarołra, idji warrarā sida m̄l sacerdoterāda Ɂli carea bla nāwā oida Ɂla: paca zaque dji umaquĩrāda aɁa, oveja dji umaquĩrāda umé edadua. Mañ animarāra dji biara Ɂldr̄l beađida panla. ² Idjaba dji biara Ɂl harina trigođeda edapeđa pał ēsābari neé beada quĩrā cacua ūbea oduā; łcłrr̄l harina awa queđeada, łcłrr̄l nedraga bara beada, idjaba łcłrr̄l nedragaba łr̄l rlr̄ldeada. ³ Mañ pałra jamarade Ɂlpeđa m̄l wua dedea ededua. Paca zaquera, oveja sida ededua. ⁴ Aarołra idji warrarā sida m̄l wua dede eda wābadamaa ededua.* Mama ādjirāra baidoba sɁgłdua. ⁵ Małbe Aarołba j̄lmārēā opeđadara idjia j̄lbidua. Idjia wēāju j̄lida Ɂl torroa Ɂlda naārā j̄lbidua. Mañ łr̄l dji pāwārā Ɂlda j̄lbidua. Mañ łr̄l idji jāare j̄lida Ɂlra j̄lbipeđa cłrr̄l trāj̄lbariba trāj̄l coɁłdua. Małbe idji so łr̄l “m̄la quĩrā Ɂl cawabibarida” j̄l coɁłdua. ⁶ Idji borode j̄lida Ɂlra j̄lbipeđa idji dratude j̄lida Ɂl oro peweđea oēada j̄l coɁłdua. ⁷ Małbe Aaroł boro łr̄l olivo draga quera bara Ɂlda weadua sacerdote dji dromada Ɂli carea. ⁸ Idjaba Aaroł warrarā sida tr̄lpeđa ādjia j̄lnamārēā opeđada torroa beada wēāju j̄lbidua. ⁹ Ādjia j̄l panlra, Aarołba j̄l Ɂl sida cłrr̄l trāj̄lbariba trāj̄l coɁłdua. Ādjia borode j̄lnida panl sida j̄lbidua. Māwā oida Ɂla ādjirāra sacerdoterāda Ɂlblr̄lde. Ādjirādr̄l, ādji warrarāneba yōbdarā sida ewariza m̄l sacerdoterāda beađia.

¹⁰ Małbe paca zaqueda m̄l wua dede eda wābada quĩrāpe enepeđa Aarołba idji warrarā biēa ādji j̄lwara mañ paca zaque boro łr̄l Ɂldeida panla. ¹¹ Mama paca zaquera m̄l quĩrāpita beadua. ¹² Małbe dji oara piapeđa bl j̄lwa j̄wĩnĩra maārĩ begueapeđa animarā babue diabada cachu quĩrāca beađe soadua. Māwā soapeđa oa beđara animarā babue diabada coɁl caita weadua. ¹³ Małbe paca zaque Ɂitedabemada edadua: dji tlr̄lida, nequimada, idjaba cotrua umena dji draga bara. Małra jūma babuedua animarā babue diabadaede. ¹⁴ Mañ paca zaque cacuara, dji era, dji ā sida āyā tlm̄l edepeđa jūma babuedua. Mañ animarāra māwā oida Ɂla Aarołba idji warrarā biēa cadjirua opeđadara m̄la quĩrādoamārēā.

¹⁵ Māwānacarea umēbema oveja m̄l wua dede enenada aɁa edapeđa Aarołba idji warrarā biēa ādji j̄lwara mañ oveja boro łr̄l Ɂldeida panla. ¹⁶ Małbe beablr̄lde dji oara piadua. Mañ oaba j̄iāpodua animarā babue diabada łr̄l idjaba orrocawa biēa. ¹⁷ Małbe ovejara drapetapeđa tlcuadua. Dji j̄r̄ura, dji j̄łsi sida sɁgłpeđa jūma ābaa buedua dji

* ^{29:4} M̄l wua dede. Hebreo beđeade Ɂl Ɂla “dji j̄lrebada wua dede.” Mañ dera māwā tr̄l jarabadjidaa mama Ācōrēra Moise ume beđeabadji bērā. Mañ dede israelerāra ābaa dji j̄lređaca basía.

boro bara. ¹⁸ Mañbe animarã babue diabadade jũma młã babue diadua. Mañra młã bia unuya.†

¹⁹ Oveja beđara edapeđa Aarołba idji warrarã biđa ãdji jłwara oveja boro łrł ɓłđida panla. ²⁰ Mañbe beablɾɾɔde dji oara piapeda soadua Aaroł jłwa araarebema ɔɔwɾɾɾɾ ide, idji jłwa araarebema jłwapaɾape, idjaba idji jłwa araarebema jĩrũpaɾape biđa. Ara mañ quĩrãca idji warrarã siđa odua. Oa beđara animarã babue diabada orroza jĩãpɔdua. ²¹ Mañ oa dji animarã babue diabadade jĩãpɔɔɔda maãrĩ edapeđa pueradua olivo draga quera bara ɓłɔaa. Mañgłba Aaroł łrł, idji warrarã łrł, ãdjia jł panl łrł biđa jĩãpɔdua. Mãwã Aarołra, idji warrarãra, ãdjia jł panl siđa mł itea beađia. ²² Mañbe dji oveja dragada, dji druda,‡ dji ɔɾida, nequimada, cotruada umena dji draga bara, idjaba jłwa araarebema chĩde siđa edadua. (Bla mañ ovejara beaya Aarołra, idji warrarã siđa mł sacerdoterãda ɓɔcuai carea.)

²³ Idjaba mł quĩrãpita enena jamarade ɓɔ pał ɛsãbari neé beada ũbea edadua; aɓa harina awa oɔɔda, aɓa nedraga bara oɔɔda, idjaba nedragaba łrł ɾɾɾɔɔɔda. ²⁴ Mañ pałra, dji oveja ɓiteđabema edađara, dji chĩde siđa ɓɔɔdua Aaroł jłwade, idji warrarã jłwade biđa. Jũma ãdji jłwade ɓɔɔara ãdjirãba łtaa wađida panla młã diađi carea. ²⁵ Łtaa wapeđadacarea wayacusa edapeđa jũma babuedua dji animarã babue diabadade oveja naãrã babueda łrł. Mañ babue diablɾɾɾa młã bia unuya. ²⁶ Mañbe oveja jã nocoarebema djarada ɓɔ jłwade edapeđa łtaa wadua młã diai carea. Łtaa wapeđa mañ djarara ɓɾe baya.

²⁷⁻²⁸ Iɔiba łtaa ɓãrã israelerãba mł ume necai ɓai careabema oveja młã diađe zebɔdaza dji jã nocoarebema djarada, jłwa araarebema chĩde siđa Aarołba idji warrarã biđa łtaa wađapeđa ãdji itea edađida panla.

²⁹⁻³⁰ Aaroł jaiđadacarea idjiɔeba yɔɓɔɔdarãba idjia jł ɓađara eropanania. ãdjidebemada aɓa edađapeđa mañra domia aɓa jł ɓaıda ɓla sacerdote dji droma bai carea. Mãwãnacarea mł wua dede Aarołba oɓabada quĩrãca o ɓaıda ɓla.

³¹ Aarołra mł sacerdoteda ɓɔɔɔɔde oveja jã nocoarebema djarada edapeđa mł wua de auđu jũrã ɓɔde eđa djudua. ³² Djupeđa Aarołba idji warrarã biđa mañ oveja djarara, pał jamarade beđa siđa cođida panla mł wua dede eđa wãbada caita. ³³ Mañ djaradebemada, pałnebema siđa młã babue diaja ãdjirãra mł itea ɓli carea idjaba ãdjirãba cadjirua opeđadara młã quĩrãdoamãrẽã. Mañ ɓẽrã aɓabe ãdjiablɾɾ mañ aɔubadara cođida panla. Mañra młã diađa ɓẽrã dewara ẽberãba cocara ɓla. ³⁴ Mañ oveja djara djudara, pał siđa jũma cođaéɓɾɾɾ nurẽma diapedeđa dji aɔubadara jũma babueđida panla. Dji aɔubadara cocara panla mañ ovejara młã diapedeđa ɓẽrã.

³⁵ Domia aɓa młã jarađa quĩrãca odua Aarołra idji warrarã siđa mł sacerdoterãda ɓli carea. ³⁶⁻³⁷ Mañne ewariza paca zaque dji umaquĩrãda aɓa beapeđa młã babue diadua Aarołba idji warrarã biđa cadjirua opeđadara młã quĩrãdoamãrẽã idjaba animarã babue diabadara mł quĩrãpita bia ɓɔmãrẽã. Ewariza animarã babue diabadara olivo draga quera bara ɓɔɔa soadua mł itea bia ɓɔmãrẽã. Mãwã animarã babue diabadara mł itea bio bia ɓepeđa bariduaba waraiblɾɾ mañ siđa mł itea ɓeya.

Ewariza animarã babue diađi jarađa

³⁸ Ewariza sacerdoterãba animarã babue diabadade oveja zaque poa aɓa beada umé babue diađida panla. ³⁹ Diapedeđa aɓa babue diađida panla, dewarabemara queublɾɾɔde babue diađida panla. ⁴⁰⁻⁴¹ Diapedeđa oveja babue diablɔɔde dji biara ɓɔ harinada epeđeco jũgurua umé edađapeđa olivo dragađaa boteya aɓa ɓɾatɔdeapeđa mañ siđa młã babue diađida panla.§ Mañ awara animarã babue diabada łrł uva ɓada boteya aɓa

† 29:18 Mañra młã bia unuya. Hebreo beđeade nãwã ɓł ɓla: “Mañ babue diablɾɾɾa bia łbaria.” ‡ 29:22 Dji druda. Mañ beđeaba idjaba jara ɓla “dji animarã drude ɓɔ dragada.”

§ 29:40-41 Epeđeco jũgurua umé. Hebreo beđeade ɓł ɓla “una décima de un efa.” Boteya aɓa. Hebreo beđeade ɓł ɓla “un cuarto de hin.”

weadida panla. Queublrade oveja babue diabdade ara mañ quĩrãca oðida panla. Mañra mña bia unuya.

⁴²⁻⁴³ Aaroł warrarãneba yõbldarã biða ara mañ quĩrãca ovejara mñ quĩrãpita babue diadida panla mñ wua dede eða wãbada quĩrãpe. Mama mñra bãrã israelerãmaa zepeda bl ume beðea ðaya. Mañne mñ quĩrãwãrẽã dorrodorroaba jũma mñ wua de auðu jũrã ðlde eða ðlra mñ itea eroðaya. ⁴⁴ Mãwã wua dera, animarã babue diabada siða mñ itea bia ðaya. Aarołra, idji warrarã siða mñ itea bia ðaya mñ sacerdoterãda ðeadamãrẽã. ⁴⁵ Mñra bãrã israelerã tãena ðaya idjaba bãrã Æcõrẽ baya. ⁴⁶ Mañne bãrãba cawadã mñra bãrã Æcõrẽda. Cawadã mñablrã bãrãra Egiptoðeba ãdrã enesida bãrã tãena ðai carea. Mñra bãrã Æcõrẽa.-

30

Quera bá diabada

¹ Idjaba Æcõrẽba jarasia:

-Quera bá diabadada acacia bacurudeda oðadua. ² Dji drasoara, jouðla siða bicaca aða ðaida ðla quĩrã quĩmãrẽena abarica ðamãrẽã. Dji ãtlara bicaca umé ðaida ðla. Iquidaza abari bacurude cachu quĩrãca oðadua. ³ Oro idji awa quiruba jũma blradadua. Icawa rrrrnga oroba tuca ðladadua. ⁴ Pĩrũ omoa ðea oroðeda quĩmãrẽ oðapeða orroza umé cara ðladadua dji tuca ðl edrecare. Mañ pĩrũne eða bacuruda berajudadua jira edeði carea. ⁵ Mañra acacia bacurudeda baida ðla. Biya eraðapeða oroba blradadua. ⁶ Quera bá diabadara mñ wua dede eða ðladadua dji eðaarebema wua eatl jira ðl quĩrãpe. Mañ wua jẽdaare mñ baurudeda dji ãrã coðai bara ðaya. Mama mñra bl ume beðea ðaya.

⁷ Diapedaza Aarołba ãbĩrã acldẽ zeblrade quera bá diabadade querada bá diaida ðla. ⁸ Qewaraza biða ãbĩrã coade zeblrade querada bá diaida ðla. Ara mañ quĩrãca ewariza bãrãba bãrã warrarãneba yõbldarã biða querada mñ quĩrãpita bá dia pananida panla. ⁹ Quera bá diabadade baridua quera mña jaradaéra bá diarãnadua. Idjaba animarãda, harina oða siða mañ ãrã mña babue diarãnadua. Uva ða siða mañ ãrã mña wea diarãnadua. ¹⁰ Quera bá diabadara mñ itea bio bia ðaida ðla. Mañ bãrã poza ðarima aða Aarołba mañ quera bá diabada cachu quĩrãca ðeade oaba soaida ðla mñ itea bia ðamãrẽã. Mañ oara idjia edaida ðla bãrã israelerãba cadjirua opeðada carea animarã beablrade. Idji warrarãneba yõbldarã biða ara mañ quĩrãca poza o pananida panla.-*

Beuda amaaba israelerãba parata diadida panl

¹¹ Idjaba Æcõrẽba Moisea jarasia:

¹² -Israeldebema umaquĩrã juachablrade beuda amaaba jũma ãdjirãba mña paratada diadida panla. Mãwã ãdjirã juachablrade quininaéa. ¹³ Juachablrade ãdjirãza paratada sei gramo mñ dede zabada quĩrãca mña diadida panla.† ¹⁴ Jũma umaquĩrã veinte poaðeba ãtaa ðea juachablrade mañ paratara mña diadida panla. ¹⁵ Dji parata bara ðlba sei gramo auðu diaié ðla idjaba dji parata neé quiruba sei gramo eðaara diaié ðla. Ædjirã juachablrade beuda amaaba jũmarãba daucha diadida panla. ¹⁶ Ædjirãba diapedada paratara edapeða mñ wua dedebema parataba oðida panlra obidua. Mañ parataba mña quĩrãnebabi ðaya bãrã israelerãba mañglra diasidada beuda amaaba.-

Ne slglbada

¹⁷ Idjaba Æcõrẽba Moisea jarasia:

¹⁸ -Ne slglbada epeðeco waiðlada dji ac ðlde bara broncededa oðadua. Mañra animarã babue diabada jẽdaare mñ wua de caita ðladadua. Mañglde baidoda jue ãmãnadua. ¹⁹⁻²¹ Aarołra idji warrarã siða mñ wua dede eða wãni naẽna wa animarã mña babue diaði naẽna ãdji jlwara jĩrũ siða mañ baidoba slgldeida panla. Mãwã ãdjirãra

* 30:10 Levitico 16. † 30:13 Sei gramo. Hebreo beðeade ðl ðla: "Siclo ãsidra. Siclora veinte geras."

beudaéa. Mañ sɔglɔbi jaradara Aarołba idji warrarāneba yōbɔdarā biɔa ewariza ijā o pananida panla.–

Olivo draga quera bara ɔl Ācōrē iteabema pɔɔɔdi carea

²² Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

²³⁻²⁴ –Nałgɔ querada edadadua: mirra querada doce libra, canela querada sei libra, cálamu querada sei libra, casia querada doce libra. Mañ quera zɔglɔara mɔ dede zabada quírāca zadua. Mañ awara olivo dragada galoł aɔa edadadua.[‡] ²⁵ Jūma mañ querara olivo dragada pueradadua quera o cawa ɔlɔba obari quírāca. Mañ olivo draga quera bara ɔlɔba ne jūma mɔ iteabemara soadía. ²⁶⁻²⁸ Małgɔlɔba mɔ wua deda soadua: mɔ baurudeda, pał ɔlɔbada mesada, jūma mañ mesade ɔeada, ibírā ɔlɔbadada, jūma mañ ibírānebemada, quera bá diabadada, animarā babue diabadada, jūma mañ animarā babue diabadadebemada, idjaba ne sɔglɔbada epedeco waiɔlɔada dji aɔɔ ɔlɔbada bara. ²⁹ Jūma małgɔlɔara mɔ itea bio bia ɔlɔi carea mawā soadía panla. Mawānacarea bariduaba waraiɔlɔlɔ, mañ siɔa mɔ itea ɔeya.

³⁰ Mañ olivo draga quera bara ɔlɔda Aaroł boro łrł, idji warrarā boro łrł biɔa weadua mɔ sacerdoterāda ɔeadamārēā. ³¹ Israelerāa nāwā jaradua: “Nał ewarideba łtaa nał olivo draga quera bara ɔlɔba aɔabe Ācōrē iteabemadrɔ soadía panla, idji itea oɔa bērā. ³² Baridua ēberā łrł weacara panla. Idjaba ni aɔalɔba nał olivo draga quera bara ɔl quírāca ara idji itea oɔara ɔlɔa. Nał olivo draga quera bara ɔlɔra aɔabe mɔ itea ɔl bērā baridua quera quírāca erobeadié panla. ³³ Bariduaba nał olivo draga quera bara ɔl quírāca ara idji itea oibɔlɔlɔ, idjira āyā jɔretabuedida panla bārā israelerā tāēnabemada. Idjaba baridua ēberā łrł nał olivo draga quera bara ɔlɔda weaiɔlɔlɔ, dji weadara āyā jɔretabuedida panla.”–

Bai careabema quera

³⁴⁻³⁵ Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

–Nałgɔ querada edadadua: estacte querada, ámbar querada, gálbano querada, idjaba incienso quera idji awa quiruda. Mañ quera ɔeara aɔari quírāca edadapeɔa ābaa pueradadua bai careabema quera oi carea, quera o cawa ɔlɔba obari quírāca. Ābaa puerabɔdade tāda eɔa ɔlɔdadua mañ querara mɔ itea bio bia ɔemārēā. ³⁶ Małbe maārī edadapeɔa nāūcha łrabadadua. Małra bá nūmɔnida panla quera bá diabada łrł mɔ baurude quírāpe. Mama młra ɔl ume beɔea ɔaya. Mañ bai careabema querara aɔabe mɔ itea ɔaya. ³⁷ Ni aɔalɔba mañ quera quírāca ara idji itea oɔara ɔlɔa. Małra aɔabe mɔ itea ɔl bērā, baridua bai careabema quera quírāca erobeadié panla. ³⁸ Bariduaba mañ quera quírāca ara idji itea oibɔlɔlɔ, mañ ēberāra bārā israelerā tāēnabemada āyā jɔretabuedida panla.–

31

Ācōrē wua de oɔi ēberārā

¹ Małbe Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Ūrīɔdua. Młā Uri warra Bezaleelda edasia mɔ wua de oɔi ēberārā boroda ɔamārēā. Idjira Judadeba yōna Hur wiuzaquea. ³ Mł Jaureda, necawaada, crīcha cawaada, idjaba ne o cawa ɔai crīcha siɔa młā idjía diasia. ⁴ Mawā idjira biya ne o cawa ɔlɔa orodebemada, paratadebemada, broncedebema siɔa. ⁵ Mōgara biya quedeadebemada o cawa ɔlɔa idjaba cara cawa ɔlɔa. Bacurudebema siɔa o cawa ɔlɔa. Aɔeɔa ne jūmada o cawa ɔlɔa. ⁶ Mañ awara młā Ahisamá warra Aholiáda edasia Bezaleel carebamārēā. Idjira Dałneba yōnaa. Jūma mɔ wua de oɔi ēberārāa młā necawaada diasia młā obi jaradara jūma oɔamārēā.

⁷ Ādjirāba nałda oɔida panla: mɔ wua deda, mɔ baurudeda, mañ baurude łrł cobeida, jūma mɔ wua dede ɔeadi siɔa. ⁸⁻⁹ Mł wua dede ɔeadi nałgɔlɔ: pał ɔlɔbada mesada, jūma mañ mesade ɔaɔa, ibírā ɔlɔbada oro idji awa quiruda, jūma mañ ibírānebemada, quera

[‡] 30:23-24 Doce libra. Hebreo beɔeade ɔl ɔlɔa “quinientos siclos.” Galoł aɔa. Hebreo beɔeade ɔl ɔlɔa “un hin.”

bá diabadada, animarã babue diabadada, jūma mañ animarã babue diabadadebemada, ne sɔɔɔbada epedeco waibɔa siɔa dji aɔɔ ɔɔɔɔi bara. ¹⁰ Idjaba Aaroɔba jɔɔida ɔɔɔɔ, idji warrarãba jɔɔnida panɔ siɔa ɔɔɔjirãba oɔɔia. Mãwã Aaroɔra idji warrarã siɔa mɔ sacerdoterãda beaɔia. ¹¹ Mañ awara mɔ wua de o panɔba olivo draga quera bara ɔɔɔda oɔɔia mɔ iteabemada soaɔi carea. Idjaba mɔ dejãne quera baɔi careabemada oɔɔia. ɔɔɔjirãba jūma maɔɔɔra mɔa jaraɔa quirãca daucha oɔɔida panɔa.–

ɔɔnãubada ewari

¹² Idjaba ɔɔcõrẽba Moisea nãwã jarasia:

¹³ –Israelerãa nãwã jaradua: “Idiba ɔɔtaa ɔɔnãubada ewarida mɔ itea waga pananida panɔa. ɔɔnãubada ewari wagaɔira sãya quirãca ɔɔaya bãrã israelerãba bãrã warrarãneba yõɔɔdarã biɔa cawaɔamãrẽã mɔa bãrãra mɔ itea ɔɔsida. ¹⁴ ɔɔnãubada ewarira waga pananida panɔa mañ ewarira mɔ itea ɔɔɔda bẽrã. Bariduaba mañ ewarida mɔ itea wagaɔɔɔɔɔ wa mañ ewaride trajuda oibɔɔɔ, mañ ẽberãra bãrã tãẽnabemada ɔɔyã ɔɔɔɔɔɔda beaɔida panɔa. ¹⁵ Sei ewari bãrã trajura oɔɔida panɔa, baribɔɔɔ sietebema ewaride ɔɔnãunida panɔa. Mañ ewarira mɔ itea wagaɔida panɔa. Bariduaba ɔɔnãubada ewaride trajuda oibɔɔɔ, idjira beaɔida panɔa. ¹⁶ Bãrã israelerãba, bãrã warrarãneba yõɔɔdarã biɔa ɔɔnãubada ewarira waga pananida panɔa. Mañra mãwã ɔɔaya. ¹⁷ ɔɔnãubada ewari wagaɔira sãya quirãca ɔɔaya bãrã israelerãba cawaɔamãrẽã mɔa bãrãra mɔ itea ɔɔsida. Mãwã ɔɔaya mɔa sei ewaride bajãda, nañ ẽjũã siɔa jūma opeɔa sietebema ewaride ɔɔnãuna bẽrã.”–

¹⁸ ɔɔcõrẽba Moisea Sinai eyaɔe mañra jūma jarapeɔa mõgara peweɔe ɔɔda umé diasia. Mañ mõgaraɔe idjia ijã obi ɔɔ beɔeada ɔɔ diasia.

32

Paca zaque quirãca opeɔada

¹ Moiserã Sinai eyaɔeɔa eɔaa zeé ɔɔda ðãrãbɔɔɔ bẽrã israelerãra Aaroɔmaa wãnapeda nãwã jarasiɔaa:

–Jãñ Moiseba dairãra Egiptoɔeɔa ẽɔɔɔ enesia, baribɔɔɔ idji sãwãnada dairãba cawaɔaɔã. Mañ bẽrã dairã nocõɔaa edemãrẽã ɔɔcõrẽda odua.–

² Aaroɔba panusia:

–Bia ɔɔa. Bãrã wẽrãrãba, bãrã warrarãba, bãrã caurã biɔa pĩrũ oro oɔɔada mɔa jūma ẽrã ðiaɔadua.–

³ Ara mañda ɔɔɔjirãba pĩrũ oro oɔɔara Aaroɔa jūma ẽrã ðiacusiɔaa. ⁴ Aaroɔba mañ pĩrũra eɔapeɔa tɔɔɔɔe ðorrãbaribisia. Mañ oro ðorrãbariɔeɔa paca zaque quirãca osia. Mañ ununapeɔa israelerãba jarasiɔaa:

–Nañɔɔɔ ðaɔjirã Egiptoɔeɔa ẽɔɔɔ enena ɔɔcõrẽa.–

⁵ Mañ ũrĩpeɔa Aaroɔba animarã babue diabadada osia paca zaque jɔɔwaba oɔa caita. Mañbe israelerãa nãwã jarasia:

–Nu ewari dromada ɔɔcõrẽ itea oɔia.–

⁶ Nurẽma ðiapedeɔa israelerãra piraɔbariɔeɔa animarãda babue ðiacusiɔaa idjaba ɔɔcõrẽ ume necai ɔɔai careabema animarãda beacusiɔaa. Mañbe çũpanenapeɔa ɔɔsriɔa ne co ðuanasiɔaa idjaba itua do ðuanasiɔaa. Mãwãnacarea piraɔbariɔeɔa ɔɔɔi cacuaba o quirã ɔɔda o ðuanasiɔaa. ⁷ Mañne ɔɔcõrẽba Moisea jarasia:

–Isabe eɔaa wãdua ɔɔ ẽberãrã Egiptoɔeɔa enenaba caɔjiruada o ðuanɔ bẽrã. ⁸ ɔɔɔjirãba ðãrãẽne mɔ leyra igaraɔapeɔa oroda ðorrãbariɔeɔa paca zaque quirãca osiɔaa. Mañgãa ɔɔɔjirãba bia beɔeɔa panɔa idjaba animarãda babue ðiacuaɔapeɔa jara panɔa: “Nañɔɔɔ ðaɔjirã Egiptoɔeɔa ẽɔɔɔ enena ɔɔcõrẽa.”–

⁹ Idjaba ɔɔcõrẽba Moisea jarasia:

–Mɔa unu ɔɔa nañ ẽberãrãra çɔɔɔɔ zarea beada. ¹⁰ ɔɔɔjirã carea mɔa beɔeɔa ðjuburiarãdua. Mɔ quirũbiɔeɔa ɔɔɔjirãra jūma quiniɔiya. Baribɔɔɔ ɔɔɔeɔa mɔa puru waibɔada oya.–

¹¹ Māwāmīna Moiseba idji Ācōrēa beċea djuburiasia. Nāwā jarasia:

–Ay, Ācōrē, bā quīrūbiċeba bā puru Egiptōċeba enenara māwā orādua. ĶBā l̄bā waiḃbā ḃlċeba mā purura Egiptōċeba ēdrl̄ enesiċa? ¹² Ādjirāda māwā quinibibl̄rl̄ egiptorāba jaradīa bā israelerāra ēdrl̄ enesida bié oi carea. Jaradīa nā eyadaa enesida quenai carea ni abā ādjīdebemada nā ējūāne ḃerāmārēā. ĶBā quīrīā ḃl̄ca egiptorāba māwā jaradīda? Mā bērā bā quīrūbira tumadua. Bā puru quinibi crīcha erōbārl̄a quīrādoadua. ¹³ Quīrānebadua bā nezocarā Abrahāñ ume, Isa ume, idjāba Jacobo ume biċa beċea ḃlċada. Bā ara bādji tr̄l̄neba ādjirāa wārāneba nāwā jarasia: “Mā bārāneba ēberārā zocārā yōbiya chīdau zocārā bajāne panl̄ quīrāca.* Idjāba jūma mā diai jarada druara mā bārāneba yōḃl̄darāa diaya ādjirāne bamārēā.”†

¹⁴ Moiseba jara ḃl̄ carea Ācōrēba idji puru quinibi crīcha erōḃadara idu ḃl̄sia.

¹⁵ Māḃbe Moiserā Sinai eyaċeba eċaa zesia. Idji jlwāċe mōgara peweċea ḃl̄da umé enesia. Mā mōgarāċe Ācōrēba ijā obi ḃl̄ beċeada quīrā umena ḃl̄ ḃasia. ¹⁶ Ācōrēbārl̄a mā uméḃema mōgara peweċea ḃl̄da osia; idjiabārl̄a mā mōgarāċe jaya ḃasia.

¹⁷ Mā zebāċe Josueba israelerāra ḃl̄ga nūml̄da ūrīsia. Māḃne idjia Moisea jarasia: –Mā israelerā duanl̄ma djō panl̄ quīrāca ūrī ḃl̄a.–

¹⁸ Moiseba panusia:

–Mā ūrī ḃl̄ra dji quīrū poyabāċe ḃiabada quīrāca ḃl̄éa, ni dji quīrūba poyabāċe ḃiabada quīrāca ḃl̄éa. Mā ūrī ḃl̄ quīrāca ādjirāra ḃsriċa tr̄l̄a duanl̄a.–

¹⁹ Moise israelerā duanl̄ caita jūēsiċe unusia ādjirāra cari duanl̄da idjāba paca zaque ādji jlwāba opeċadada. Mā carea bio quīrūpeċa Ācōrēba diada mōgara peweċeada Sinai eya carrādaa jīāwēsia. Mā mōgarara jūma toċozoasia. ²⁰ Ara māḃda ādji jlwāba opeċada paca zaquera edapeċa t̄l̄bāċe dorrabaripeċa l̄rabasia. Mā porara doċa jīāposia ādjirāa dobi carea.

²¹ Māḃbe Moiseba Aaroḃa jarasia:

–ĶNā ēberārāba bārl̄a sāwā osiċa bā nā cadjirua waiḃl̄ada ādjirāa obi carea?–

²² Aaroḃba idji djabaa nāwā panusia:

–Ay, mā boro, mā ume quīrūrādua. Bā bio cawa ḃl̄a nā ēberārāba cadjiruadr̄l̄ o quīrīābadada. ²³ Ādjirāba mā jarasiċaa: “Jāḃ Moiseba dairāra Egiptōċeba ēdrl̄ enesia, baribārl̄ idji sāwānada dairāba cawaċéa. Mā bērā dairā nocōċaa edemārēā ācōrēda odua.” ²⁴ Mā carea mā panusia: “Oro oċa pīrū erōḃeaba mā ērā diaċadua.” Ara māḃda ādjirāba ērā diacuasiċaa. Māḃda mā t̄l̄bāċe ḃatabuepeċa cawaċéne paca zaque quīrāca ḃl̄da odjasia.–

²⁵ Moiseba unusia israelerāba baridua quīrā perada o duanl̄da Aaroḃba iduaribiċa bērā. Idjia cawasia māḃl̄ carea dji quīrūba ādjida ipiċa jara duananida. ²⁶ Mā carea Moiserā ādji duanl̄ma eċa wābada oċe l̄ta nūmepeċa jarasia:

–Ācōrēare panl̄ra māmaa zedadua.–

Ara māḃda jūma Leviċeba yōpeċadadr̄l̄ idjimaa wāsiċaa. ²⁷ Māḃne Moiseba ādjirāa jarasia:

–Dādji israelerā Ācōrēba nāwā jara ḃl̄a: “Bādjiza bārā djōbada necora edaċapeċa jēda wānadua israelerā duanl̄maa. Deza mā igara panl̄ra beāċe wānadua. Bārā djabarā siċa, bārā ume dji biarā siċa, bārā de caitabemarā siċa beāċadua.”–

²⁸ Ara māḃda Leviċeba yōpeċadarāba Moiseba jarada quīrāca osiċaa. Mā ewariċe ādjirāba israelerāda mil ūbea beasiċaa.

²⁹ Māḃbe Moiseba jarasia:

–Bārā warrarāra, bārā djabarā siċa beasiċa bērā idira Ācōrē itea panesiċaa. Ācōrēba obiċara ijāsiċa bērā idira idjia bārāra bia carebaya.–

³⁰ Nurēma Moiseba israelerāa jarasia:

* 32:13 Genesi 22:16; 26:3-4. † 32:13 Genesi 17:8.

–Bārāba cadjirua waiɓɓada osidaa. Mañ bēřā młra Sinai eyađe ɓta Ǻcōrēmaa wāya. Ǻĩbēřā mł Ǻcōrēa bārāba cadjirua opeɗaɗara quĩrādoabiscada.–

³¹ Ara mañda Moiseru wayacusa Sinai eyađe ɓta wāpeɗa Ǻcōrēa nāwā beɗe dɗuburi-asia:

–Wārāda jǺñ ēberārāba cadjirua waiɓɓada osidaa. Paca zaque orodeɗa osidaa āɗji Ǻcōrē bamārēa. ³² Māwāmīna mł quĩrā dɗuburia āɗjirāba cadjirua opeɗaɗara quĩrādoada. Baribɓɓa poya quĩrādoaeɓɓa, mł trɓ sida āyā ɓɗua ɓ ēberārā trɓ ɓa erobɓɓeɗeɗeɗe.–

³³ Ǻcōrēba Moisea panusia:

–Mł aɓabe cadjirua oɗa ēberā trɓda āyā ɓya. ³⁴ JǺñbe wāɗua. JǺñ ēberārā edeɗua mł ɓa jaraɗa druadaa. Mł nezoca bajāneɗemara bārā na wāya. Baribɓɓa mł cawa oi ewariɗe āɗjirā cawa oya cadjirua opeɗaɗa carea.–

³⁵ Mañbe Ǻcōrēba israelerā zocārā quinibisia Aaroɓa jɓwaba oɗa paca zaquea bia beɗe duanana carea.

33

Ǻcōrēba nocoda wānamārēa jaraɗa

¹ Mañbe Ǻcōrēba Moisea jarasia:

–Namalɓa ɓɓa, ēberārā ɓa Egiptodeba ēɗɓ enena ume wāɗua mł diai jaraɗa druadaa. Mañ druara mł Abrahā, Isaa, Jacoboa biɗa wārāneba jarasia āɗjideba yōɓɓaraɗa diaida.* ² Mł nezoca bajāneɗemada bārā na wābiya cananeorāda, amorreorāda, hititarāda, perezeorāda, heveorāda, jebuseorā sida jūma āyā jɓrecuai carea. ³ Mañ druade baridua ne upeɗaɗara bia zaubaria. Baribɓɓa mł bārā ume wāeɗa cɓwɓɓa zarea bea carea quinibi amaaba.–

⁴ Mañ beɗe ūrīsidaɗe israelerā sopua duanesidaa. Mañ bēřā ni aɓalɓa djiora jǺñae basia. ⁵ Māwā osidaa Ǻcōrēba Moisea nāwā jaraɗa bēřā:

–Israelerā nāwā jaradua: “Bārāra cɓwɓɓa zarea bea. Młda bārā ume maārī biɗa wāibɓɓa, aɓeɗa jūma quinibiya. JǺñbe bārā djiora jūma ērācuadepeɗa mł bārā sāwā oida cawa jaraya.”–

⁶ Mañ carea israelerāba āɗji djiora jūma ērācuadepeɗa idu ɓsidaa Horeb eya jewedeɗe duanasidaɗe.

Ǻcōrē ume beɗeabari de

⁷ Mañ ewariɗe Moiseba wua deda israelerā panmalɓa jǺgabe obadɗia. Mañ wua dera idɗia trɓ ɓsia “Ǻcōrē ume beɗeabari de.”† Bariduaba Ǻcōrēa iwiɗi quĩrā ɓɗe israelerā panmalɓa mañ deɗa wābadɗia. ⁸ Moise mañ deɗa wāɓɓa israelerā jūmarāda āɗji wua dede eɗa wābadade ɓta piradɓɓeɗe idɗira eɗa wāɓɓa aɓɓa duanabadɗia. ⁹ Moise eɗa wānacarea israelerā na wābari jǺrā ɓta eɗa draso jira ɓɗa mañ wua deɗa zepede dɗi eɗa wābada caita ɓeɗadɗia. Mañne Ǻcōrēa Moise ume beɗeabadɗia. ¹⁰ Israelerāba jǺrā wua dede eɗa wābada caita ɓeɗadɗa unusidaɗe jūmarāda χīrāborode copanenapeɗa āɗji wua dede eɗa wābadamalɓa Ǻcōrēa bia beɗeabadɗia. ¹¹ Mañne Ǻcōrēa Moise ume jǺgua beɗeabadɗia ēberā ume nēɓɓa pan quĩrāca. Nēɓɓapeɗaɗa Moiseru jēda zebadɗia israelerā duanmaa. Baribɓɓa idɗi carebabari Josueda mañ wua dede ɓeɗadɗia. Mañ cūdrara Nuñ warra basia.

Moiseba Ǻcōrē quĩrāwārēa dorrodorɗa unu carea iwiɗi

¹² Moiseba Ǻcōrēa jarasia:

–ɓa mł jara ɓa nañ ēberārā nocoda edemārēa. Baribɓɓa ɓa jaraé ɓa caida diabueida mł carebamārēa. Idɗaba ɓa jara ɓa mł bio cawa ɓɗa idɗaba bio bia unu ɓɗa. ¹³ Wārāda māwā baibɓɓa, ɓa oi crīcha ɓɗa mł cawabidua. Māwā mł ɓa biara cawaya idɗaba ɓa mł bia unu ɓeya. Quĩrāneɗeɗe nañ ēberārā ɓɗeɗe.–

* 33:1 Genesi 28:13. † 33:7 Ǻcōrē ume beɗeabari de. Mañgara Ǻcōrēba obida wua dee.

¹⁴ Ācōrēba panusia:

–Māra bā ume wāya necai bamārēā.–

¹⁵ Moiseba jarasia:

–Bāda jūmarā ume wāēbāra, namaaba āyā wābirādua. ¹⁶ Bāda dairā ume wāēbāra, ¿dewararāba sāwā cawadi māda, bā puru siāda bā bia unu bāda? ¿Sāwā cawadi dairāra jūma nañ ējūāne bēa puru cāyābara awara panāda?–

¹⁷ Ācōrēba panusia:

–Bā jara bā quīrāca mā oya, bāra bia unu bā bērā idjāba mā bāra bio cawa bā bērā.–

¹⁸ Moiseba Ācōrēba jarasia:

–Mā quīrā djoburia bā quīrāwārēā dorrodorroadā mā ebuāda unubidua.–

¹⁹ Ācōrēba panusia:

–Mā biada bā jūma unubiya. Mā trā siāda bā jaraya. Māwā bā cawaya mā quīrā djoburia quīrā bā ēberāda quīrā djoburiaida, idjāba mā quīrāneba careba quīrā bā ēberāda quīrāneba carebaida. ²⁰ Baribāra mā quīrādarrada bā poya unuēā. Bariduaba māda unusira beuya.–

²¹ Māne Ācōrēba jarasia:

–Mā caita mōgarada bā. Mā ārā nūmedua. ²² Mā quīrāwārēā dorrodorroadā bā caita wāyā wābāra mē mā bāda mōgara uriaē bāreā mā jāwaba jūātrāya. ²³ Wāyā wānacarea mā jāwā āyā edabāra mē mā ēcarrāra unuya baribāra mā quīrādarrara unuēā.–

34

Ācōrēba Moisea idji quīrāwārēā dorrodorroadā unubidā

¹ Idjāba Ācōrēba Moisea jarasia:

–Mōgarada umē peweāda oduā mā naārā o diāda quīrāca.* Mā mōgara mē mā mōgara naārā o diādaē jaya bāda wayacusa jaya bāya, dji naārābemara bā jūma todozoabidā bērā.–

² Jūma opeāda nu diāpeāda Sinai eya boroāda zedua mā quīrāpita bā carea. ³ Ni abāda bā ume zecara bā idjāba ni abāda eyā bācara bā. Ovejara paca siāda eya cārāde ne coācara panā.–

⁴ Ara māda Moiseba mōgarada umē peweāda osia Ācōrēba naārā o diāda quīrāca. Nurēma diāpeāda Sinai eyā āta wāsia Ācōrēba idjā jarāda quīrāca. Mōgara umē peweāda oāda idji jāwāde edesia. ⁵ Māne Ācōrēba jārāne edā zepāda Moise caita nūmesia. Mā idji trā Jehovahā Moisea jarasia. ⁶ Idji wāyā wābāra mē Moisea nāwā jarasia:

–Māra Ācōrēba. Māra Ācōrēba. Māra quīrā djoburiaida bā idjāba quīrāneba carebābaria. Māra baridua quīrāca. Mā ēberārā bio quīrā bā idjāba beāda abā bā. ⁷ Mā quīrā jōcada zocārā ēberārā unubibaria. Ādjia cādjirua obāda, mā beāda igarābāda idjāba āi obāda siāda mā quīrādoabaria. Baribāra dji beāde bāra mā cawa obāria. Dji zezāba cādjirua oā carea idjida, idji warrārāda, idji wiuzaquerāda, ādjirā warrārā siāda cawa o bābaria.–

⁸ Ara māda Moiseba chīrāboroē idji dratura egoroē tēū cobepāda Ācōrēba bia beāasia. ⁹ Nāwā jarasia:

–Mā Boro, bā māda bia unu bābāra, dairā ume wādua. Nañ ēberārā cawāra zarea panāma dairāba cādjirua opeāda quīrādoadua idjāba dairā edāda bā puru bamārēā.–

¹⁰ Ācōrēba panusia:

–Ūrīdua. Māra bārā puru ume beāda bāya. Bārā quīrāpita mā ne ununacāra o bāya. Mā ne ununacāra mā wābīda ni abā puru nañ ējūā beāde oca. Māwā obāraē ēberārā bā ume panāba bārā israelerā carea o bāda ununapāda mā lālara waya

* 34:1 Exodo 32:16.

panania. † 11 Jūma mĭa idi jara ɛlra iĵā oɔadua. Maĭne bārā quĩrāpita mĭa amorreorāda, cananeorāda, hititarāda, perezeorāda, heveorāda, jebuseorā siɔa jūma āyā jɫrecuaya. 12 Quĩrācuitadadua. Bārā wāɓɓɓa druadebemarā ume beɔea ɛlɾānadua. Māwā oɔibɓɓɓ cawaéne bārā biɔa ādji jɫwaba oɔa ācōrēa bia beɔeaɔia. 13 Maĭ bēṛā ādji animarā babue diabadara jūma ārīnadua. Idjaba ādji ācōrē mōgara oɔada, ādji ācōrēwērā Aserá bacuru oɔa siɔa jūma toapetacuadadua. 14 Dewara ācōrēa bia beɔearānadua. Mĭa quĩrā ɛla bārāba aɓabe mĭa bia beɔeaɔida. Maĭ carea mĭ trĭra “Ācōrē jiwaiɔa ɛl” abadaa.

15 Quĩrācuitadadua. Bārā wāɓɓɓa druadebemarā ume beɔea ɛlɾānadua. Māwā oɔibɓɓɓ ādjirāba ādji jɫwaba oɔa ācōrēa bia beɔeaɔe wāɓɓɓɓ idjaba animarā bea diaɔe wāɓɓɓɓ bārāa jaraɔia aɓarica oɔamārēā. Maĭne bārā biɔa ādji ācōrēa animarā bea diapeɔaɔa djarada coɔia. 16 Idjaba bārā warrarāa maĭ druadebema wērārāda idu edabidibɓɓɓ, maĭ wērārāba ādji jɫwaba oɔa ācōrēa bia beɔeaɓɓɓɓ bārā warrarā biɔa maĭ jɫwaba oɔa ācōrēa bia beɔeaɔia daunema panɓ quĩrāca.

17 Jɫwaba obada ācōrēra orānadua.

Ewari droma Ācōrēba obi jaraɔa

18 Paĭ ɛsābari neé cobada ewarida oɔadua. Bārāba siete ewari paĭ ɛsābari neé ɛɓɓa coɔida panɓa mĭa jaraɔa quĩrāca. Maĭra oɔadua mĭa jara ɛɓɓa ewari Abib jedecoɔe, bārāra maĭ jedecoɔe Egiptoɔeba ɛɔɾɾpeɔaɔa bēṛā.

19 Jūma bārā umaquĩrā warra dji nabemarā, bārā animarā dji umaquĩrā naārā topeɔaɔa siɔa mĭrea. 20 Bārā burro warra dji nabema umaquĩrā tobɓɓɓɓ mĭremīna bārāba maĭ animarāda poya eɔaɔida panɓa. Eɔaɔi carea ovejada wa chiwatuda maĭ burro cacuabari mĭa babue diaɔida panɓa. Baribɓɓɓ maĭ burroda eɔa quĩrānaéɓɓɓ, otapuya beaɔida panɓa. Idjaba bārā umaquĩrā warra dji nabema tobɓɓɓɓ mĭre bēṛā idji cacuabari ovejada wa chiwatuda mĭa babue diaɔida panɓa maĭ warrara zocai ɓemārēā.

Maĭ ewaride mĭa ne diai carea neé ɛlra mĭ quĩrāpita zecara ɛla.

21 Sei ewari bārā trajura oɔida panɓa, baribɓɓɓ sietebema ewaride ĩnāūnida panɓa. Bārā ɛjūā obɓɓaɔe, ewabɓɓaɔe biɔa sietebema ewaride ĩnāūnida panɓa.

22 Bārā néuɔebema naārā ewapeɔaɔa carea ɛɓsriɔa ewarida oɔida panɓa trigo naārā ewabɓɓaɔe. Idjaba bārā néu jūma ewapeɔaɔa carea ɛɓsriɔa ewarida oɔida panɓa.

23 Mĭra Ācōrēa, bārā israelerā Boroa. Poaza ɓarima ũbea umaquĩrārāra mĭ quĩrāpita jūma zeɔida panɓa. ‡

24 Bārā quĩrāpita mĭa Canaaĭ druadebemarāra jūma āyā jɫrecuaya idjaba bārāa druara waiɓɓa diaɔa. Maĭ bēṛā poaza ɓarima ũbea bārā mĭ quĩrāpita wāɓɓaɔe ni aɓaɓa bārā ɛjūāra jārīne zeɔaéa.

25 Animarā mĭa babue diabɓaɔe dji oada paĭ ɛsābari bara ɛl ume babue diarānadua. Bārā Egiptoɔeba ɛɔɾɾpeɔaɔa quĩrānebaɔi carea ne cobadara obɓɓaɔe oveja mĭa bea diapeɔaɔa djarara ni maārī biɔa wagaɔié panɓa nurēma carea.

26 Bārā néu naārā ewabɓɓaɔebemada dji biara ɛɓɔɾɾ mĭ deɔaa diaɔe zeɔadua.

Chiwatu zaquera dji papa jubaeɔe djurānadua.–

Moise quĩrādarra dorroɔorra beɔa

27 Maĭbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Mĭa jaraɔara jūma ɛɓɓa, maĭneba mĭra ɓɓ ume idjaba israelerā ume beɔea ɛɓɓɓɓ bēṛā.–

28 Maĭne Moiserā Ācōrē ume Sinai eyaɔe ɓasia cuarenta ewari āsa diamasi biɔa. Idjira ne coé ɓasia idjaba baido siɔa doé ɓasia. Mōgara umé peweɔea oɔaɔe Ācōrēba iĵā obi ɛl beɔea die diaɔara jūma jaya ɓasia. §

† 34:10 Ĕberārā ɓɓ ume panɓa. Āɓɓɓmaarā maĭ beɔeaba jara ɛla: “Puru ɓɓ caita ɓeaba.” ‡ 34:23 Exodo 23:17. § 34:28 Āɓɓɓba crīcha panɓa Moiseba maĭ beɔeara jūma jaya ɓasida. Baribɓɓɓ 34:1ɔe Ācōrēba jarasia idjiabɓɓɓ jūma jaya ɓaɓa.

²⁹ Mañbe Moiserá Sinai eyadeba edaa zesía. Ácōrē ley mōgara umé pewedeade jaya bál b̄l̄da idji j̄l̄wade enesia. Ácōrē ume bedea b̄ada b̄ērā idji quĩrādarrara dorrodorrea b̄asia barib̄l̄l̄ mañnebemada adua b̄asia. ³⁰ Moise quĩrādarrara dorrodorrea b̄l̄da Aarołba israelerā b̄ida unusidade idji caita wānida wayasidaa. ³¹ Barib̄l̄l̄ Moiseba ādjirāra tr̄lcuasía. Ara mañda Aarołra israelerā bororā sida wānapeda Moiserá ādjirā ume bedeasia. ³² Māwānacarea jūma israelerā sida idjima wāsidaa. Mañbe Ácōrēba Sinai eyade jarađara Moiseba ādjirā jūma jarasia. ³³ Ádjirā jarađacarea Moiseba idji quĩrādarrara quēb̄l̄ daucha wuaba b̄l̄rasía idji quĩrādarrara dorrodorrea b̄l̄da unurānamārēā. ³⁴ Barib̄l̄l̄ Ácōrē ume bedeabari dedaa wāb̄l̄l̄l̄ Ácōrē ume bedea b̄l̄de Moiseba mañ wuara ērabadjía. Mamałba ēdr̄l̄acarea idjía israelerā Ácōrēba obi jarađada jarabadjía. ³⁵ Mañne israelerāba unubadjidaa Moise quĩrādarrara dorrodorrea nūm̄l̄da. Jūma jarađacarea Moiseba idji quĩrādarrara wayacusa quēb̄l̄ daucha wuaba b̄l̄rasía. Māwā b̄l̄rā b̄esia aba wayacusa Ácōrē ume bedeade wāb̄l̄l̄l̄daa.

35

Ānāūbada ewari

¹ Mañbe Moiseba israelerāra jūma tr̄l̄peda nāwā jarasia:

–Nañda Ácōrēba bārā obi b̄l̄a. ² Sei ewari bārā trajura ođida panla, barib̄l̄l̄l̄ sitebema ewariđe bārāra ānāūnida panla. Mañ ewarira Ácōrē itea wagađida panla. Bariduaba ānāūbada ewariđe trajuda oib̄l̄l̄, idjira beađida panla. ³ Ānāūbada ewariđe bārā diguıda t̄l̄b̄l̄ sida coađacara panla.–

Ácōrē wua de ođi careabema Moiseba enebida

⁴ Moiseba jūma israelerāra jarasia:

–Nañ sida Ácōrēba obi b̄l̄a. ⁵ Bārāba erobeadebemada Ácōrēa diadadua. Sođeba ne dia quĩrā beaba Ácōrēa nañgl̄da diadida panla: oroda, paratada, bronceda, ⁶ oveja cara nayāna p̄wārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida. Idjaba diadida panla wua dji biara b̄l̄ lino ođada, wua chiwatu cara ođada, ⁷ oveja e purea ođada, animarā e biada, acacia bacuruda, ⁸ olivo draga īb̄irā coađi careabemada, querada olivo dragadaa pueradi carea. Mañ quera olivo dragadaa pueradara ođía ne jūma Ácōrē iteabemada soađi carea. Idjaba quera bađi careabemada, ⁹ ónice mōgarada, dewara mōgara bia queđea sida diadida panla sacerdoteba jāare j̄l̄ida b̄l̄de, “Ácōrēba quĩrā b̄l̄ cawabibaride” b̄ida cajudi carea.

Ácōrē wua de carea Moiseba obida

¹⁰ Ne o cawa b̄earāra jūma zedapeđa ne jūma Ácōrēba obi b̄l̄da ođadua. ¹¹ Ácōrē wua dedebema ođida panlra nañgl̄a: de ānēb̄ari cōb̄l̄di wuada, mañ ār̄l̄ ānēb̄ari cōb̄l̄di sida, wua jūēbarida, bacuru l̄rađada, bacuru erađada orroza berajudi carea, bacuru tēnada, edrebema parata ođa uria b̄ea sida. ¹² Nañ sida ođida panla: Ácōrē baurudeda dji jira edeđi bacuru bara, mañ baurude ār̄l̄ cōb̄eida, baurude nocoare eatl̄ jira b̄ai wuada, ¹³ Ácōrē quĩrāpita pañ b̄l̄bada mesada dji jira edeđi bacuru bara, jūma mañ mesade b̄aida, pañ Ácōrē quĩrāpita b̄l̄i careabemada, ¹⁴ īb̄irā b̄l̄badada, īb̄irāda, jūma mañ īb̄irānebemada, olivo dragada īb̄irā coađi carea, ¹⁵ quera bá diabadada dji āyā jira edeđi bacuru bara, quera bađi careabemada, olivo draga quera bara b̄l̄da jūma Ácōrē iteabema soađi carea, Ácōrē wua dede eđa wābada eatl̄ jūātr̄l̄ b̄ai wuara, ¹⁶ animarā babue diabadada dji j̄l̄r̄l̄j̄l̄r̄l̄l̄ bronze ođa bara idjaba dji jira edeđi bacuru bara, jūma mañ animarā babue diabadadebemada, bronze ođa ne s̄l̄gl̄badada dji ac̄l̄ b̄l̄eđi bara, ¹⁷ Ácōrē wua de auđu jūrā b̄l̄ eatl̄ jira b̄ai wuada, mañ auđu jūrā b̄ai bacuru tēnada, bronze ođa uria beada bacuru berajudi carea, dji auđu jūrā b̄l̄de eđa wābada eatl̄ jūātr̄l̄ b̄ai wuada, ¹⁸ j̄l̄carada, dji egorođe cachidi careabemada Ácōrē wua de, dji auđu jūrā b̄ai sida errebari j̄l̄ni carea. ¹⁹ Idjaba Aarołba cacuađe j̄l̄ida b̄l̄da, idji warrarāba cacuađe j̄l̄nida panl̄ sida ođida panla ādjirāra sacerdoterāda beađamārēā. Mañra ādjía j̄l̄nida panla Ácōrē wua dede ne oblade.–

Israelerāba Ācōrē wua de carea enepedada

²⁰ Moiseba māwā jarađacarea jūma israelerāra idji ume pananada wābɫɫsidaa. ²¹ Małbe ādji sođeba wārāda dia quĩrĩā panɫba Ācōrē itea ne enesidaa idji wua de, mał dede eđa beadi sida ođi carea. Idjaba enesidaa Aarołba cacuađe jłida ɫɫ, idji warrarāba cacuađe jłnida panɫ sida ođi carea. ²² Umaquĩrārāba, wērārā biđa ara ādji sođeba dia quĩrĩā panɫ quĩrāca quĩrātanoa djio oro ođada Ācōrēa diade zesidaa: carenada, chidichidida, jɫwa jĩwĩnĩne jłbadada, dewara djio sida.* Jūmarāba oro ođara Ācōrēa diasidaa. ²³ Mał awara dji erođeaba oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida diade zesidaa. Idjaba wua dji biara ɫɫ lino ođada, wua chiwatu cara ođada, oveja e purea ođada, dewara animarā e bia sida diade zesidaa. ²⁴ Mał awara dji erođeaba paratada, bronze sida Ācōrēa diade zesidaa. Acacia bacuru erođeaba Ācōrē wua de ođi carea diade zesidaa. ²⁵ Jūma wērārā ne ca cawa beaba oveja cara pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida nayānapeda diade zesidaa. Dji biara ɫɫ lino wua sida cadapeda diade zesidaa. ²⁶ Jūma wērārā ne ca cawa beaba sođeba careba quĩrĩā panɫneba chiwatu cara nayānapeda wuada osidaa Ācōrēa diadi carea. ²⁷ Mał awara israelerā bororāba ónice mōgarada, dewara mōgara biya queđe sida diade zesidaa sacerdoteba jāare jłida ɫɫde, “Ācōrēba quĩrĩā ɫɫ cawabibaride” biđa cajudi carea. ²⁸ Idjaba olivo dragada ĩbĩrā coadi carea diade zesidaa. Quera sida diade zesidaa olivo dragadaa pueradapeda ne jūma Ācōrē iteabemada soadi carea. Quera badi careabema sida diade zesidaa. ²⁹ Māwā jūma Israeldebema umaquĩrārāba wērārā biđa ara ādji sođeba dia quĩrĩā panɫ quĩrāca Ācōrēa diasidaa idji wua de, jūma mał wua dedebema sida ođi carea Ācōrēba Moiseđeba jarađa quĩrāca.

Ācōrē wua de ođi ēberārā

³⁰ Małbe Moiseba israelerāa jarasia:

–Ūrĩnadua. Ācōrēba Uri warra Bezaleelda edasia idji wua de ođi ēberārā boro bamārēā. Idjira Judadeba yōna Hur wiuzaquea. ³¹ Ācōrēba idji Jaureda, necawaada, crĩcha cawaada, idjaba ne o cawa ɫɫai sida Bezaleelea diasia. ³² Māwā orodebemada, paratadebemada, broncedebema sida biya o cawa ɫɫa. ³³ Mōgara biya queđeadebemada o cawa ɫɫa idjaba cara cawa ɫɫa. Bacurudebema sida o cawa ɫɫa. Ađeđa ne jūmada o cawa ɫɫa. ³⁴ Mał awara Ācōrēba necawaara diasia jaradia bamārēā. Dałneba yōna Aħisamá warra Aħoliáa biđa necawaara diasia jaradia bamārēā. ³⁵ Mał umébeamarāa Ācōrēba ne o cawa ɫɫai crĩchada diasia. Māwā ādjirāba dji biara ɫɫ lino wuađe oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida eđa ca cawa panɫa. Ađeđa ne jūmada biya o cawa panɫa.

36

¹ Mał bērā Bezaleelba, Aħoliába, idjaba jūma ne o cawa bea biđa Ācōrē wua deda, mał wua dedebema sida ođida panɫa. Ācōrēba jūma ādjirāa crĩcha cawaada, ne o cawa ɫɫai crĩcha sida diasia idjia obi jarađara biya ođamārēā.–

Israelerāba ađuba diapedada

² Małbe Moiseba Bezaleelda, Aħoliáda, jūma ne o cawa bea sida trłsia Ācōrē wua dera ođamārēā. Ādjirāba Ācōrē wua dera careba o quĩrĩāsidaa. Małne Ācōrēba ādjirāa ne o cawa ɫɫai crĩchada diasia. ³ Israelerāba Ācōrē wua de ođamārēā enepedadara Moiseba ādjirāa jūma diasia. Baribɫɫ israelerāba wađibiđa ewariza Ācōrē de ođamārēā diade zebadjidaa. ⁴ Mał bērā jūma ne o cawa bearāba Ācōrē wua de o panɫra idu ɫɫadapeda Moisemaa wāsidaa. ⁵ Idjía jarasidaa:

–Puruba jūmawāyā enebɫdaa Ācōrēba obi ɫɫ de pārāni carea.–

* 35:22 Hebreo beđeade mał versículora ebuda ɫɫéa.

⁶ Mañ bēṛā Moiseba deza jaracuabisia umaquĩrārāba, wērārā bida Ācōrē wua de ođi careabemada waa diarānamārēā. Māwā israelerāa waa idu diabidaé basía. ⁷ Ādjia diapedadara adubasia Ācōrē wua de pārāni carea.

Ācōrē wua de opedada

⁸ Mañbe jūma ne o cawa beaba Ācōrē wua dera osidaa. Dji biara ɛl lino wuada die edadapeda mañ wuade eda Ācōrē nezoca bajānebema i bara ɛl zaca beada oveja cara nayāna pāwārā ođaba, pursupursua ođaba, purea ođa bida biya casidaa. ⁹ Mañ die lino wuara abari quĩrāca beasia. Dji drasoara veintiocho bicaca beasia. Dji jouɛlara bicaca quĩmārē beasia. ¹⁰ Mañ die wuadebemada juesuma edadapeda ābaa cajusidaa jouɛla bemārēā. Abari quĩrāca ābaa cajusidaa dewarabema juesuma panɫ sida. ¹¹⁻¹² Mañ wua jouɛla cajudaza i orro abaare cincuenta cɔwɔɔɔ cajusidaa. Mañ cɔwɔɔɔɔ wua pāwārā ɛlba osidaa. Dji cɔwɔɔɔɔ daucha quĩrā tēu cōɔsidaa. ¹³ Mañbe oroda edadapeda cincuenta wua jūebarida osidaa. Mañglde cɔwɔɔɔɔ jūēcuašidaa mañ umébema wuara ababe ɛl quĩrāca bemārēā. Māwā osidaa Ācōrē dera ānēbari cōɔɔdi carea.

¹⁴ Mañbe wua chiwatu cara ođada once edadapeda draso jouɛla cajusidaa dji nabema wua ɔrɔl ānēbari cōɔɔdi carea. ¹⁵ Mañ once wua chiwatu cara ođara abari quĩrāca beasia. Dji drasoara treinta bicaca beasia. Dji jouɛlara bicaca quĩmārē beasia. ¹⁶ Mañ once wuadebemada sei edadapeda ābaa cajusidaa jouɛla bemārēā. Dewarabema juesuma sida abari quĩrāca cajusidaa. ¹⁷ Mañ wua jouɛla cajudaza i orro abaare cincuenta cɔwɔɔɔ cajusidaa. ¹⁸ Idjaba bronceda edadapeda wua jūebarida cincuenta osidaa. Mañglde cɔwɔɔɔɔ jūēcuašidaa mañ umébema wuara ababe ɛl quĩrāca bemārēā. ¹⁹ Mañbe oveja e purea ođada ābaa cajusidaa jouɛla draso bemārēā. Mañglra osidaa chiwatu cara ođa wua ɔrɔl ānēbari cōɔɔdi carea. Mañ ɔrɔl dewarabema animarā e biada jouɛla draso cajusidaa ānēbari cōɔɔdi carea.

²⁰ Idjaba Ācōrē wua de carea acacia bacuruda lrrasidaa mañba daucha ɔta catɫ pēni carea.* ²¹ Dji bacuru lrrada drasoara die bicaca beasia. Dji jouɛlara bicaca aba ɔrɔl ēsidra beasia. ²² Dji edaa beira quidate bara osidaa. Jūma Ācōrē wua de carea bacuru lrradara māwā osidaa. ²³⁻²⁶ Ācōrē wua de orroza veinte bacuru lrradada ɔta catɫ pēšidaa. Mañ bacuru lrradaza edre parata ođa uria beada umé uméa ɛsidaa dji quidatera mañne eda berajudi carea. Māwā orroza cuarenta parata ođa uria beara ɛsidaa mañ bacuru lrradada daucha pē wāni carea. ²⁷ Ācōrē wua de jēdaarebemara ɔmādau baebariare bebadjia. Mañare sei bacuru lrradada ɔta catɫ pēšidaa. ²⁸ Mañ awara bacuru lrradada umé iquidaza ɔta catɫ pēšidaa. ²⁹ Dji quēɔra jūebari bara osidaa ɔtɔba edaa ara catɫ cōbemārēā. Iquidaza māwā osidaa. ³⁰ Jūma ābaa ocho bacuru lrradada ɔta catɫ pēšidaa. Mañ bacuru lrradaza edre parata ođa uria beada umé uméa ɛsidaa dji quidatera mañne eda berajudi carea. Māwā jēdaarebema parata ođa uria beara diecisei ɛsidaa.

³¹⁻³² Idjaba acacia bacuruda juesuma erasidaa de orroza pĩrū omoa beade berajudi carea. Jēdaare ɔmādau baebariare bida acacia bacuruda juesuma pĩrū omoa beade berajusidaa Ācōrē wua dera zarea cōbemārēā. ³³ Orroza dji ēsibema bacuru berajudara dji de draso daucha basia. Dji jēdaare ɛl bacuru ēsi berajudara dji de jēda daucha basia. ³⁴ Ācōrē wua de carea bacuru lrradara oroba jūma bɔracuasidaa. Idjaba pĩrū omoa beara orodeda jūma osidaa. Mañ pĩrūra bacuru lrradadaa cara ɛsidaa mañne eda bacuru eradara berajudi carea. Bacuru eradara oroba jūma bɔracuasidaa.

³⁵ Idjaba wuada osidaa Ācōrē dejāne eatɫ jira ɛɔdi carea. Dji biara ɛl lino wuada edadapeda mañ wuade eda Ācōrē nezoca bajānebema i bara ɛl zaca beada oveja cara nayāna pāwārā ođaba, pursupursua ođaba, purea ođa bida biya casidaa. ³⁶ Mañbe acacia bacuruda quĩmārē tēnapeda oroba bɔracuasidaa. Mañ bacurura parata ođa uria beade berajusidaa Ācōrē dejāne ɔta nūmeanamārēā. Bacuruza wua jūebari oro ođada cara ɛsidaa wua capedadara eatɫ jira ɛɔdi carea.

* 36:20 Mañ bacuruba daucha ɔta catɫ pēnapeda dji cajuda wuaba ānēbari cōɔɔbadjidaa.

³⁷⁻³⁸ Idjaba dji biara ɓa lino wuada edadapeda mañ wuade eɗa oveja cara nayāna pāwārā odada, pursupursua odada, purea oɗa sida biya casidaa. Mañbe acacia bacuruda juesuma tēnapeda dji quēɓɓe oroba bɓaracuasiɗaa. Mañ bacurura bronca oɗa uria beade berajusiɗaa Ācōrē wua dede eɗa wābadamaa ɓta nūmeanamārē. Bacuruza wua jūēbari oro odada cara ɓasiɗaa wuara dji eɗa wābada jūātrɔ jira ɓeɗi carea.

37

Bezaleelba Ācōrē baurude oɗa

¹ Bezaleelba baurude acacia bacurudeɗa osia. Dji drasoara bicaca umé ɓrɓ ɓsadra ɓasia. Dji jouɓlara bicaca ɓa ɓrɓ ɓsadra ɓasia. Dji ɓtlara bicaca ɓa ɓrɓ ɓsadra ɓasia. ² Dji jāra, dajadaare biɗa oro idji awa quiruba bɓrasia. Iquidaza jūma pɓrrɔga oroba tuca ɓasia. ³ Idjaba pīrū orodeɗa quīmārē omoa osia. Mañ pīrūra baurude jīrūza cara ɓasia. Māwā orroza pīrūra umé cara ɓasia. ⁴ Idjaba acacia bacuruda umé biya erapeda oroba bɓrasia. ⁵ Mañ bacurura pīrūne eɗa beraju ɓasia baurude jira edeɗi carea.

⁶ Mañbe Bezaleelba oro idji awa quiruda peweɗe baɗaa aride osia baurude ɓrɓ coɓi carea. Dji drasoara bicaca umé ɓrɓ ɓsadra osia. Dji jouɓlara bicaca ɓa ɓrɓ ɓsadra osia. ⁷⁻⁸ Idjaba oroda edapeda Ācōrē nezoca bajānebema i bara ɓa za quīrāca umé toa chī osia. Mañra dji baurude ɓrɓ coɓi carea oɗa ɓrɓ bio cara ɓasia. Quīrāza iquida ɓa ɓasia. Māwā jūma maɓɓara ɓa ɓa oɗa quīrāca ɓesia. ⁹ Ācōrē nezoca bajānebema i bara ɓa za quīrāca panɓra idjia quīrā djica eɗa ɓarru ɓasia. Ādji iba dji baurude ɓrɓ coɓi carea oɗara jūātrɔ eropanesiɗaa.

Bezaleelba Ācōrē quīrāpita paɓ ɓɓbada mesa oɗa

¹⁰ Idjaba Bezaleelba mesa acacia bacurudeɗa osia. Dji drasoara bicaca umé osia. Dji jouɓlara bicaca ɓa osia. Dji ɓtlara bicaca ɓa ɓrɓ ɓsadra osia. ¹¹ Mañ mesara oro idji awa quiruba jūma bɓrasia. Dji icawa orroza pɓrrɔga tuca ɓasia. ¹² Mesa ɓrɓ icawa bacuruda cara ɓasia jūgurua ɓemārē. Mañ bacuru ɓtlara jɓwa jīwīnī quīmārē osia. Mañ sida icawa pɓrrɔga oroba tuca ɓasia. ¹³⁻¹⁴ Mañbe pīrū orodeɗa quīmārē omoa osia. Mañra mesa jīrūza cara ɓasia dji jūgurua oɗa edrecarebe. Māwā ɓasia mañne eɗa bacuruda berajudapeda mesa jira edeɗi carea. ¹⁵ Mañra acacia bacurudeɗa osia. Biya erapeda oroba bɓrasia. ¹⁶ Idjaba oro idji awa quiruda edapeda epeɗeco beada, epeɗeco jūgurua beada, taza beada, zoca ɓe sida osia mesade ɓi carea. Taza ɓeara, zoca ɓe sida osia uva baɗa Ācōrēa diadi carea.

Bezaleelba ībīrā ɓɓbada oɗa

¹⁷ Idjaba Bezaleelba oro idji awa quiruda edapeda ībīrā ɓɓbadada toa chī osia. Dji jīrūda, dji cacuada, dji gɓrɓgɓrɓɓ nepōnō zaca ɓe sida ɓari oro idji awa quirudebemada osia. ¹⁸ Mañ ībīrā ɓɓbada cacuara sei jɓwate bara osia. Orro ɓaare ūbea osia. Dewarabema orroare biɗa ūbea osia. ¹⁹ Jɓwateza dji gɓrɓgɓrɓɓ nepōnō zaca beada ūbea osia. ²⁰ Dji cacuade biɗa gɓrɓgɓrɓɓ nepōnō zaca beada quīmārē osia. ²¹ Dji jɓwate cara ɓeaza ɓa osia. ²² Dji gɓrɓgɓrɓɓ nepōnō quīrāca ɓeara, dji jɓwate ɓeara, dji cacua sida ɓari oro idji awa quirudebemada toa chī osia. ²³ Idjaba oro idji awa quiruda edapeda siete ībīrāda, ībīrā quīrā tɓbadada, ībīrā quīrā tɓɗa āyā edebada epeɗeco zaque sida osia. ²⁴ Mañ ībīrā ɓɓbada oro idji awa quiru oɗada idjaba ne jūma idjidebema sida ɓbaa zasiɗade dji zɓɓara 75 libra ɓasia.

Bezaleelba quera bá diabadada oɗa

²⁵ Idjaba Bezaleelba quera bá diabadada acacia bacurudeɗa osia. Dji drasoara, jouɓla sida bicaca ɓa osia quīrā quīmārēena ɓarica ɓamārē. Dji ɓtlara bicaca umé osia. Iquidaza ɓari bacurude cachu quīrāca osia. ²⁶ Oro idji awa quiruba jūma bɓrasia. Icawa pɓrrɔga oroba tuca ɓasia. ²⁷ Pīrū omoa ɓe orodeɗa quīmārē opeɗa orroza umé cara ɓasia dji tuca ɓeɗa edrecare. Māwā cara ɓasia mañne eɗa bacuruda berajudapeda quera bá diabadada jira edeɗi carea. ²⁸ Mañra acacia bacurudeɗa osia. Biya erapeda oroba bɓrasia.

Olivo draga quera bara $\beta\Lambda$ idjaba quera badi careabema

²⁹ Idjaba Bezaleelba olivo draga quera bara $\beta\Lambda$ da osia ne jūma Ācōrē iteabemada soadi carea. Quera badi careabema sida osia. Maŋglra jūma osia quera o cawa $\beta\Lambda$ ba obari quīrāca.

38

Animarā babue diabada bronca $\beta\Lambda$ ra β

¹ Idjaba Bezaleelba animarā babue diabada acacia bacurude β da osia. Dji drasoara bicaca juesuma osia. Dji jou $\beta\Lambda$ ba sida bicaca juesuma osia dji quīrā quīmārēena β barica β amārēā. Dji β tlara bicaca ūbea osia. ² β bari bacurude iquidaza cachu quīrāca ope β da maŋ animarā babue diabada bronca jūma β rasia. ³ Idjaba t $\beta\Lambda$ l pora āyā cuabadada, t $\beta\Lambda$ l pora tā β badada, oa piabadada, warebada mīāsuda, t $\beta\Lambda$ l β da β u edebada sida jūma bronced β da osia. β be β da ne jūma Ācōrē animarā babue diabada β ebemada bronced β da osia. ⁴ Idjaba j β rr β j β rr β la bronced β da osia. Maŋ j β rr β j β rr β lara animarā babue diabada β de dji ideba edaa ēsidra cara β sia. ⁵ Maŋbe pīrū omoa bronced β da quīmārē o β pe β da j β rr β j β rr β la β lmaa animarā babue diabada iquidaza cara β sia maŋne eda bacuruda berajupe β da jira ededi carea. ⁶ Acacia bacuruda erape β da bronca β rasia. ⁷ Maŋ bacurura animarā babue diabada orroza pīrū β eade berajusia jira ededi carea. Maŋ animarā babue diabada wāyā uria β sia. Bacuru β rra β da β asia.

Ne s β gl β ada

⁸ Idjaba Bezaleelba ne s β gl β ada epe β eco wa β l β ada dji ac β β l β ada bara bronced β da osia. Ācōrē wua dede eda wābadama ne obada wērārāba β dji bronca o β da quīrā ac β l β adara diasidaa maŋra omārēā.*

Ācōrē wua de au β u jūrā β l β da

⁹⁻¹¹ Idjaba Bezaleelba Ācōrē wua dera au β u jūrā β sia dji biara β l lino wuaba. Maŋ au β u jūrā β l orroza veinte bronca o β da uria β eada β lcuape β da bacuru tēnara maŋne eda wē β ju nūm β sia. Maŋ bacuru quē β lra parataba β rasia idjaba wua jūēbari parata o β da sida cara β sia. Lino wuara maŋne eat β jūēcuasia. Ācōrē wua de au β u jūrā β l drasoara cien bicaca β sia. ¹² Jēdaare bi β da bronca o β da uria β eada die β lcuape β da bacuru tēnara maŋne eda wē β ju nūm β sia. Maŋ bacuru quē β lra parataba β rasia idjaba parata o β da wua jūēbari sida cara β sia. Maŋne wuara eat β jūēcuasia. Ācōrē wua de au β u jūrā β l jēdaarebemara cincuenta bicaca β sia idjaba β mā β da β u β aebariare β sia.

¹³ Dji nocoarebemara β mā β da β u odjabariare β sia. Maŋ sida cincuenta bicaca β sia. ¹⁴⁻¹⁵ Maŋne dji eda wābadara ēsidra osia. Dji eda wābada j β wa ac β lare bronca o β da uria β eada ūbea β lpe β da bacuru tēnara maŋne eda wē β ju nūm β sia. J β wa araare bi β da β bari quīrāca osia. Maŋne lino wuara eat β jūēcuasia. Dji eda wābada orro β aare wuara quince bicaca β sia idjaba dewarabema orroare bi β da quince bicaca β sia.

¹⁶ Jūma Ācōrē wua de au β u jūrā β lra dji biara β l lino wua β asia. ¹⁷ Dji bacuru tēnara Bezaleelba bronca o β da uria β eade eda wē β ju nūm β sia. Bacuru quē β lza parataba β rasia idjaba parata o β da wua jūēbarida cara β sia.

¹⁸⁻¹⁹ Idjaba Ācōrē wua de au β u jūrā β l β de eda wābadara osia. Bronca o β da uria β eada quīmārē dji eda wābadama β lpe β da maŋne eda bacuru tēnara wē β ju nūm β sia. Maŋ bacuru quē β lra parataba β rasia idjaba parata o β da wua jūēbari sida cara β sia. Maŋbe dji biara β l lino wuada eda β pe β da maŋ wuae eda oveja cara nayāna pāwārā o β ada, pursupursua o β ada, purea o β da sida biya casia. Maŋ wuaba dji eda wābadara jūātr β β sia. Maŋ wua jūātr β jira β l drasoara veinte bicaca β sia. Dji jou β lra bicaca juesuma β sia. Jūma Ācōrē wua de au β u jūrā β l eat β jira β l wuara ara maŋ jou β l β de β esia. ²⁰ Jūma Ācōrē wua de egoro β de cachidi careabemara, maŋ de au β u jūrā β l egoro β de cachidi careabema sida bronca o β da β asia.

* 38:8 Ācōrē wua dede eda wābadama ne obada wērārā. Hebreo β eade β de jara β l β ea maŋ wērārāba β abada β ebemada.

Ācōrē wua de ođi careabema $\alpha\Gamma\Lambda$

²¹⁻²³ Uri warra Bezaleelba ne jūma Ācōrēba Moisea obi jarađara osia. Idjira Judadeba yōna Hur wiuzaque basía. Ahisamá warra Aholiába idjira carebabadjia. Aholiára Dałneba yōna basía. Idjia ne jūmada biya o cawa basia idjaba dji biara $\beta\Lambda$ lino wuade eđa oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida ca cawa basia. Mañ de opedađacarea Ācōrē baurudeda eđa wagabadjidaa.

Israelerāba mañ wua de ođi carea diapedađara levitarāba juachasidaa Moiseba jarađa quĩrāca. Dji juacha panł borora sacerdote Aaroł warra Itamar basía.

²⁴ Ādjia Ācōrēa diapedađa oro $\alpha\Gamma\Lambda$ ara jūma ābaa 2,000 libra auđu basia Ācōrē dede zabada quĩrāca. Mañ $\alpha\Gamma\Lambda$ ba Ācōrē wua dede orodebema oida bađara jūma osidaa.

²⁵⁻²⁶ Israeledbema umaquĩrārā veinte poadeba łtaa beada juachasidaa 603,550 panasidaa. Juachasidaa ādjirāza sei gramo paratada diasidaa Ācōrē dede zabada quĩrāca. Jūma ābaa ādjia diapedađa parata $\alpha\Gamma\Lambda$ ara 7,550 libra basia. ²⁷ Mañ paratađebemada 7,500 libra edapeđa Bezaleelba parata ođa uria beada 100 ocuasidaa mañne eđa Ācōrē wua de bacuru lrrađara łta wēāju pēi carea idjaba Ācōrē wua dejānebema bacuru tēnara łta wēāju nūmłi carea. Mañ bacurude dji eđaarebema wuara eatł jira basia. Parata ođa uria beaza dji $\alpha\Gamma\Lambda$ ara 75 libra basia. ²⁸ Parata ođa uria bea ođacarea israelerāba diapedađa parata adubađada 50 libra basia. Mañra edapeđa wua jūebari beada ocuasidaa idjaba bacuru tēna quēbłra jūma błracuasidaa.

²⁹ Israelerāba Ācōrēa diapedađa bronze $\alpha\Gamma\Lambda$ ara jūma ābaa 5,300 libra basia. ³⁰⁻³¹ Mañ bronze edapeđa Bezaleelba bronze ođa uria beada ocuasidaa Ācōrē wua dede eđa wābadama bacuru tēnara łta wēāju nūmłi carea, Ācōrē wua de auđu jūrā $\beta\Lambda$ bacuru tēnara łta wēāju nūmłi carea, idjaba dji auđu jūrā $\beta\Lambda$ de eđa wābadama bacuru tēnara łta wēāju nūmłi carea. Idjaba mañ bronzeba idjia osia animarā babue diabadada dji jrrłjłrrłł bara idjaba jūma mañ animarā babue diabadadebema sida. Idjaba mañ bronzeba idjia osia jūma Ācōrē wua dera egorođaa errebari cachidi careabemara, mañ de auđu jūrā błra egorođaa errebari cachidi careabema sida.

39

Sacerdoterā dji

¹ Bezaleelba idji ume traja panł biđa Aarołba cacuađe jłida błda osidaa oveja cara nayāna pāwārā ođaba, pursupursua ođaba, purea ođa biđa Ācōrēba Moisea jarađa quĩrāca. Aarołba mañra jłbadjia Ācōrē wua dede ne o błde.

²⁻³ Aarołba jāare jłida błra dji biara $\beta\Lambda$ lino wuaba osidaa. Mañ wuade eđa ādjirāba oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida casidaa. Idjaba oroda peweđe berrachidapeđa chōda łcuadapeđa mañ oro sida dji wuade eđa biya casidaa. ⁴ Equiaza jłbari bara osidaa. ⁵ Idjaba cłrrł trājłbarida dji biara $\beta\Lambda$ lino wuaba osidaa. Mañ cłrrł trājłbarira idjia jāare jłida bł ume ābaa casidaa aba $\beta\Lambda$ quĩrāca bemārēā. Mañ cłrrł trājłbaride eđa oro błrachidada, oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida casidaa Ācōrēba Moisea jarađa quĩrāca. ⁶ Idjaba ónice mōgarada umé edađapeđa mañ mōgarade Israel doce warrarā trłda sēyā quĩrāca jaya błsidaa. Mañ mōgarara oro ođade cara błsidaa. ⁷ Mañ mōgarara Aarołba jāare jłida bł equiaza aba cajusidaa Ācōrēba Moisea jarađa quĩrāca. Mañ mōgarade błđaba Israel doce warrarāda quĩrānebabibadjia.

⁸ Idjaba “Ācōrēba quĩrā bł cawabibarida” Bezaleelba idji ume traja panł biđa osidaa Aarołba idji so łrł jł bamārēā. Mañ $\alpha\Gamma\Lambda$ ara dji biara $\beta\Lambda$ lino wuaba osidaa. Mañ wuade eđa oro błrachidada, oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida biya casidaa Aarołba jāare jłida błde capeđa quĩrāca. ⁹ Mañ wua cađara ēsidra beđa capirusidaa ne wagabada quĩrāca bamārēā. Māwā dji drasoara, joubłla sida jłwajā ewarama aba basia. ¹⁰ Mañ łrł mōgara biya queđeada errecama quĩmārē cara błcuasidaa. Dji nabema errecade nał $\alpha\Gamma\Lambda$ mōgarada błsidaa: rubí, crisólito, esmeralda.

¹¹ Umébema errecađe ɓɓisidaa: granate, zapiro, jade. ¹² Ūbeabema errecađe ɓɓisidaa: jacinto, ágata, amatista. ¹³ Quĩmārēbema errecađe ɓɓisidaa: topacio, ónice, jaspe. Jūma mañ mōgarara oro oɗaɗaa cara ɓɓisidaa. ¹⁴ Mañ doce mōgaraba jara ɓɓa Israel warrarāneba doce puru yōpeɗaɗada. Mōgaraza sēyā quĩrāca ādji trāra ɓɓa ɓɓa jaya ɓɓisidaa.

¹⁵ Idjaba oro idji awa quiruba carenada umé casidaa “Ācōrēba quĩrīā ɓɓa cawabibarira” Aarołba idji so ḷrḷ jḷmārēā. ¹⁶ Pīrū oroɗeda umé oɗapeɗa “Ācōrēba quĩrīā ɓɓa cawabibari” ḷrḷbema iquidaza cajusidaa. ¹⁷ Pīrūza carena oro caɗa quēɓɓara ɓɓa ɓɓa cara ɓɓisidaa. ¹⁸ Dewarabema quēɓɓara cara ɓɓisidaa umébema oro oɗaɗaa Aarołba jāare jḷida ɓɓa equiaza. ¹⁹ Dewara pīrū oroɗeda umé oɗapeɗa “Ācōrēba quĩrīā ɓɓa cawabibari” eɗaarebema iquidaza edrecare cajusidaa. ²⁰ Dewara pīrū oroɗeda umé oɗapeɗa Aarołba jāare jḷida ɓɓaɗe cajusidaa cḷrrḷ trājḷbari ḷtaarebe. ²¹ Jḷcara pāwārā oɗaba mañ pīrūra ābaa jḷsidaa “Ācōrēba quĩrīā ɓɓa cawabibari” edre panḷ pīrūnaa. Māwā “Ācōrēba quĩrīā ɓɓa cawabibarira” Aaroł so ḷrḷ catḷ coɓesia. Ādjirāba maḷgḷara jūma osidaa Ācōrēba Moisea jaraɗa quĩrāca.

²² Idjaba wua pāwārā ɓɓaɗa eɗaɗapeɗa Aarołba djio wēāju jḷida ɓɓaɗa osidaa. ²³ Mañ wuara ɓisidra uria osidaa. Mañ uria ira ɓeɗatḷ cajusidaa cōārāmārēā. ²⁴ Idjaba granadajō za quĩrāca casidaa oveja cara nayāna pāwārā oɗaba, pursupursua oɗaba, purea oɗa biɗa. Mañra Aarołba jḷida ɓɓa pāwārā ɓɓa eɗubema ide mimizua pḷrrḷga cajusidaa. ²⁵⁻²⁶ Idjaba oro idji awa quiruda eɗaɗapeɗa pīrāchiruda ocuasidaa. Mañ sida mimizua pḷrrḷga cajusidaa Aarołba jḷida ɓɓa pāwārā ɓɓa ide. Granadajō za quĩrāca caɗada ɓɓa mañ ide cajudapeɗa mañare pīrāchiruda ɓɓa cajusidaa. Jūma pḷrrḷga māwā caju wāsidaa. Ācōrēba Moisea jaraɗa quĩrāca mañ djio pāwārā ɓɓara osidaa Aarołba jḷ ɓamārēā Ācōrē wua dede ne o ɓaɗe. ²⁷ Idjaba Aaroł itea, idji warrarā itea biɗa ādjia cacuaɗe jḷnida panḷ torroa ɓeada dji biara ɓɓa lino wuaba osidaa. ²⁸ Idjaba ādji borode jḷnida panḷra, ādjia edreare jḷnida panḷ sida dji biara ɓɓa lino wuaba osidaa.

²⁹ Idjaba ādji itea cḷrrḷ trājḷbarida dji biara ɓɓa lino wuaba osidaa. Mañ wuaɗe eɗa oveja cara nayāna pāwārā oɗada, pursupursua oɗada, purea oɗa sida casidaa. Jūma maḷgḷara ādjirāba osidaa Ācōrēba Moisea jaraɗa quĩrāca.

³⁰ Aaroł itea borobarida osidaa mañ jḷ ɓaɗe Ācōrē itea ɓamārēā. Oro idji awa quiruda peweɗe berrachi oɗapeɗa nañ beɗeada jaya ɓɓisidaa: “Aɓa Ācōrē itea ɓɓa.” ³¹ Mañbe jḷcara pāwārā ɓɓa mañ oro peweɗe berrachi oɗara ādjirāba jḷ coɓsidaa Aarołba borode jḷida ɓaɗe. Jūma maḷgḷara osidaa Ācōrēba Moisea jaraɗa quĩrāca.

³² Māwā israelerāba ne jūma Ācōrē wua de careabemada pārāsidaa. Maḷgḷara jūma osidaa Ācōrēba Moisea jaraɗa quĩrāca.

Ācōrē wua de careabema Moisemaa eɗepeɗada

³³ Ācōrē wua de careabemara jūma pārānapeda Moisemaa edesidaa. Mañ de oɗi careabema wuara edesidaa. Idjaba jūma mañ de careabema sida edesidaa: wua jūɓbarida, bacuru ḷraɗada, bacuru eraɗa orroza berajuɗi careabemada, bacuru tēnada, bacuru tēna berajuɗi careabema sida. ³⁴⁻³⁵ Edesidaa Ācōrē wua de ānēbari ɓɓaɗi oveja e purea oɗada, mañ ḷrḷ ānēbari ɓɓaɗi animarā e biada, Ācōrē baurudeda dji jira edeɗi bacuru bara, mañ baurude ḷrḷ coɓaɗi careabemada, baurude nocoare eatḷ jira ɓaɗi wua sida. ³⁶ Idjaba pañ ɓɓaɗa mesada, jūma mañ mesade ɓaira, pañ Ācōrē quĩrāpita ɓaɗi careabema sida edesidaa. ³⁷ Ībīrā ɓɓaɗa oro idji awa quiru oɗada, Ībīrā mañ ḷrḷ erreca ɓɓaɗi carea, jūma mañ Ībīrānebemada, idjaba olivo draga Ībīrā coaɗi careabema sida edesidaa. ³⁸ Quera bá diabada oro oɗada, quera baɗi careabemada, olivo draga quera bara ɓɓaɗa jūma Ācōrē iteabema soaɗi carea, Ācōrē wua dede eɗa wāɓadama eatḷ jūātrḷ ɓaɗi wua sida edesidaa. ³⁹ Animarā babue diabada bronze ɓraɗada, dji jḷrrḷjḷrrḷ bronze oɗada, dji jira edeɗi bacuruda, jūma mañ animarā babue diabadaɗebema sida edesidaa. Idjaba ne sḷgḷbadada dji acḷ ɓɓaɗi bara edesidaa. ⁴⁰ Ācōrē wua de auɗu jūrā ɓaɗi careabema wuaɗa, dji bacuru tēnada, mañ bacuru berajuɗi careabemada, dji auɗu jūrā ɓɓaɗe eɗa

wābadama eatl jūātrā ʔai wuada, dji egorode cachidi careabemara j̄lcara bara edesidaa. Ne jūma Ācōrē wua de careabemada edesidaa. ⁴¹ Idjaba Aaroñ djiora, idji warrarā djio sida edesidaa ādjira sacerdoterāda ʔeadamārēā. Mañ djiora j̄lnida panla Ācōrē wua dede ne ode wābadae.

⁴² Jūma israelerāba opeɗadara Ācōrēba Moisea obi jarada quīrāca ʔasia. ⁴³ Mañra Moiseba acɓpeɗa unusia ādjirāba jūma aride osiɗada Ācōrēba jarada quīrāca. Mañ bērā ādjirāra bia jarasia.

40

Moiseba Ācōrē wua de carawada

¹ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Poa djiwidide nabema jedecode dji nabema ewaride m̄l wua dera carawadada.*

³ M̄l baurudeda mañ dede eɗara ʔl dejāne ʔɗadada. Mañ baurude nocoare wuada eatl jira ʔɗadada. ⁴ Idjaba mesada eɗa enenapeɗa jūma mañ mesade ʔaida ʔlra ʔr̄l ʔɗadada. Ībīrā ʔɗada sida eɗa enenapeɗa Ībīrāra jɗwateza ʔɗadada.† ⁵ Quera babada oro oɗada m̄l wua dede eɗa ʔɗadada m̄l baurude quīrāpe. Māwā ʔɗapeɗa dji eɗa wābadara wuaba eatl jūātrā ʔɗadada. ⁶ M̄l wua dede eɗa wābada quīrāpe animarā babue diabadara ʔɗadada. ⁷ Ne sɗɗadada ʔɗadada animarā babue diabada jēdaare m̄l wua de caita. Mañgɗe baidoda jue ūmɗadada. ⁸ Mañbe m̄l dera wuaba auɗu jūrā ʔɗadada. Mañ auɗu jūrā ʔɗe eɗa wābadara wuaba eatl jūātrā ʔɗadada.

⁹ Mañbe olivo draga quera ʔlra eɗapeɗa m̄l wua deda, jūma mañ dede nūmea sida soadua m̄l itea bia ʔemārēā. ¹⁰ Animarā babue diabadada, jūma mañ animarā babue diabadabema sida soadua m̄l itea bio bia ʔemārēā. ¹¹ Ne sɗɗada sida dji acɓ ʔɗe bara soadua m̄l itea ʔemārēā.

¹² Mañbe Aaroñra idji warrarā sida m̄l wua dede eɗa wābadamaa edepeɗa baidoba sɗɗada. ¹³ Sɗɗadacarea dji Aaroñ itea opeɗadara idjia j̄lbidua. Mañbe olivo draga quera bara ʔɗa Aaroñ boro ʔr̄l weadua m̄l sacerdote dji dromada ʔemārēā. ¹⁴ Aaroñ warrarāra caita zebipeɗa ādjia j̄lnida panla torroa ʔeada j̄lbidua. ¹⁵ Ādjirā boro ʔr̄l olivo draga quera bara ʔɗa weadua ara ādji zeza boro ʔr̄l weada quīrāca. Māwā ādjirāra m̄l sacerdoterāda ʔeada. Olivo draga ādjirā boro ʔr̄l weabɗɗaba ādjirādrā, ādjideba yōɗdarā sida m̄l sacerdoterāda ʔeada.–

¹⁶ Ara mañda Moiseba jūma osia Ācōrēba jarada quīrāca. ¹⁷⁻¹⁸ Egiptodeba ēɗɗadacarea poa aba babɗɗe nabema jedecode dji nabema ewaride Moiseba Ācōrē wua dera carawabisia. Idjia parata oɗa uria ʔeara erreca ʔɗabisia. Mañgɗe eɗa bacuru ɗɗada quidatera berajucubisia mañ bacurura ʔta catl pēni carea. Orroza bacuru eɗara pīrū omoa ʔeade berajucubisia mañ dera zarea coɗemārēā. Dji dejānebema bacuru tēnara, dji eɗa wābadama bacuru tēna sida ʔta nūmɗabisia. ¹⁹ Jūma mañ ʔr̄l idjia wuada umé ānēɗari ʔɗabisia. Mañ ʔr̄l animarā e oɗada umé ānēɗari ʔɗabisia Ācōrēba idjia jarada quīrāca.

²⁰ Ācōrēba ĩjā obi ʔl beɗe mōgarade ʔl ʔɗa Moiseba baurudede eɗa waga ʔɗasia. Waga ʔɗapeɗa mañ baurude ʔr̄l coɗeira coɗɗasia. Bacuru eɗara pīrū omoa ʔeade eɗa beraju ʔɗasia jira edeɗi carea. ²¹ Baurudera Ācōrē wua dede eɗa ʔɗabisia. ʔɗapeɗa wuada eatl jira ʔɗabisia baurude jūātrā eroɗamārēā Ācōrēba idjia jarada quīrāca.

²² Mañ wua eatl jira ʔl nocoare Moiseba mesada Ācōrē wua dede jɗwa araare ʔɗabisia.

²³ Mañ mesa ʔr̄l pañda Ācōrē quīrāpita ʔɗasia Ācōrēba idjia jarada quīrāca.

²⁴ Ācōrē wua dede jɗwa acɓare dji mesa quīrāpe Moiseba ĩbīrā ʔɗadara ʔɗabisia. ²⁵ Mañ ĩbīrā ʔɗada jɗwateza ĩbīrāda ʔɗabisia Ācōrē quīrāpita coai carea Ācōrēba idjia jarada quīrāca.

* 40:2 Nota Exodo 12:2ɗe ʔɗa acɗada. † 40:4 ĩbīrāra ʔr̄l ʔɗadada. ʔɗamaarā mañ beɗeaba jara ʔl: “Ībīrāra coacɗadada.”

²⁶ Ācōrē dejāne eatl jira ɛl wua nocoare Moiseba quera bá diabadada ɛlɔbisia. ²⁷ Maļ ģrļ querada bá diasia Ācōrēba idjía jaraða quĩrāca.

²⁸ Dji eða wābadara Moiseba wuaba eatl jūātrl ɛlɔbisia. ²⁹ Ācōrē wua dede eða wābada quĩrāpe Moiseba animarā babue diabadara ɛlɔbisia. Maļ ģrļ animarāda, harina oða siða Ācōrēa babue diasia Ācōrēba idjía jaraða quĩrāca.

³⁰ Animarā babue diabada jēdaare Ācōrē wua de caita Moiseba ne slgɔbadada ɛlɔbisia. Maļgɔde baidoda jue ũmɔbisia. ³¹ Moiseba, Aaroļba, Aaroļ warrarā biða ādji jɔwara, jĩrū siða maļ baidoba slgɔbadjidaa. ³² Māwā slgɔbadjidaa Ācōrē wua dede eða wāɔdaza idjaba Ācōrēa animarā babue diabɔdaza Ācōrēba Moisea jaraða quĩrāca.

³³ Moiseba Ācōrē wua dera, animarā babue diabada siða wuaba auðu jūrā ɛlɔbisia. Maļne eða wābadara wuaba eatl jūātrl ɛlɔbisia. Māwā Moiseba Ācōrē wua dera pārāsia.

Ācōrē wua de ģrļ jĩrārā ɔeða

³⁴⁻³⁵ Jūma pārānacarea jĩrārā ɔtɔba eða jira ɛlɔba Ācōrē wua dera ānā edasia. Maļne Ācōrē quĩrāwārēā dorrodorroda maļ dede eða wāsia. Maļba Moiserā eða poya wāé basía.

³⁶ Maļ ewarideba ɔtaa maļ jĩrārā Ācōrē wua de ģrļ ɔɔda nocoða wāɔɔde israelerā siða nocoða wābadjidaa. ³⁷ Baribɔɔl jĩrārā Ācōrē wua de ģrļ ɔesira israelerā siða aria panebadjidaa aba jĩrārā wayacusa nocoða wāɔɔda. ³⁸ Jūma israelerāba aɔ panɔ daide āsa Ācōrē jĩrārā idji wua de ģrļ ɔabadjia. Diamasi tɔɔl quĩrāca uruga jira ɔabadjia. Māwā ɔasia ādjirā wāɔdaza.

LEVITICO

Israelerāra Egipto druadeba ēdr̄sīdaa 1445 poa Jesu todi naēna. Maļbe jeḏeco uméne Sinai ējūāne jūēne wāsīdaa. Sinai eyaḏe Ācōrēba naļ Levitico cartada Moisea ʘlbisia (27:34). Naļ cartade Ācōrēba Moisea jarasia sāwā sacerdoterāba oēida panlda. Naļ cartara Levitico abadaa israelerā sacerdoterāra Levideba yōpeḏada bērā.

Dadji ēberā beḏeaḏe naļ Levitico cartadebemada ʘl eropanla israelerāba cadjirua opeḏada carea Ācōrēa diaḏida panananebemada. Ādjia diapēḏada sacerdoterāba Ācōrēa babue diabadjīdaa (1:1neba aḅa 6:7ḏaa). Maļare ʘl eropanla Ācōrēba cadjirua quīrādoabari ewariḏe sāwā sacerdoterāba oēida pananada (capítulo 16). Maļare ʘl eropanla sāwā israelerāba ādji ewari droma ʘeara oēida pananada (capítulo 23). Jīrūare ʘl eropanla sacerdoterāba ībīrā Ācōrē wua de coḏida panananebemada idjaba ēberāba Ācōrē bié jaradeḏebemada (capítulo 24).

Sāwā animarā Ācōrēa babue diaida ʘlḏebema

¹ Ācōrēba idji wua deḏeba Moisea jarasia:

² –Israelerāa nāwā jaradua: “Aḅalba idji animarānebemada Ācōrēa diaiblr̄l, pacada, ovejada, wa chiwatuda diaida ʘla.

³ Pacada babue diaiblr̄l, dji umaquīrādr̄l diaida ʘla. Maļ pacara jūma bia ʘaida ʘla. Maļra Ācōrē wua deḏe eḏa wābadamaa eḏeida ʘla idjia diablrl̄ra Ācōrēba bia unumārēā. ⁴ Dji diablrl̄ba idji jlwara paca boro lr̄l ʘaida ʘla. Māwā Ācōrēba maļ pacara dji ēberā cacuabari eḏaya idjia cadjirua oḏa quīrādoai carea. ⁵ Maļbe Ācōrē quīrāpita pacara o lrr̄go beaida ʘla. Maļne Aaroļ warrarā sacerdoterāba dji oara piadepeḏa animarā babue diabada orroza jīāpoḏida panla Ācōrē wua de quīrāpe. ⁶ Dji diaḏaba pacara epapeḏa, drapetapeḏa tlcuaida ʘla. ⁷ Māwā o ʘlḏe sacerdotē Aaroļ warrarāba animarā babue diabada lr̄l tlb̄lra uruga nūm̄lnida panla. ⁸⁻⁹ Dji diaḏaba paca j̄sira, dji jīrū siḏa baidoba slgl̄ida ʘla. Slgl̄ḏacarea Aaroļ warrarā sacerdoterāba maļḡlra, dji animarā tlcuaḏara, dji borora, dji draga siḏa animarā babue diabadade tlb̄l uruga nūm̄l lr̄l ʘlḏapeḏa jūma babue diaḏida panla. Maļ paca babue diablrl̄ra Ācōrēba bia unuya.*

¹⁰ Aḅalba idji animarānebema ovejada wa chiwatuda Ācōrēa babue diaiblr̄l, dji umaquīrādr̄l diaida ʘla. Maļ animarāra jūma bia ʘaida ʘla. ¹¹ Maļra Ācōrē quīrāpita animarā babue diabada j̄lwa araare o lrr̄go beaida ʘla. Maļne Aaroļ warrarā sacerdoterāba dji oara piadepeḏa animarā babue diabada orroza jīāpoḏida panla. ¹²⁻¹³ Dji diaḏaba animarāra drapetapeḏa tlcuaida ʘla. Tlcuaḏeḏa dji j̄sira, dji jīrū siḏa baidoba slgl̄ida ʘla. Maļḡlra, dji animarā tlcuaḏara, dji borora, dji draga siḏa sacerdotēba animarā babue diabadade tlb̄l uruga nūm̄l lr̄l ʘlḏapeḏa jūma babue diaida ʘla. Maļ animarā babue diablrl̄ra Ācōrēba bia unuya.

¹⁴ Aḅalba ībanada Ācōrēa babue diaiblr̄l, puchirāda wa putujuda diaida ʘla. ¹⁵ Sacerdotēba maļ ībanara animarā babue diabadamaa eḏepeḏa otaruya beaida ʘla. Beapeḏa dji borora animarā babue diabadade babueida ʘla. Dji oara animarā babue diabada orroḏe zowuabida ʘla. ¹⁶ Maļbe carapeḏa, jēsapeḏa dji j̄sida, dji cara siḏa animarā babue diabada orrocawa ʘlida ʘla dji tlb̄l pora ʘlma.† Dji tlb̄l porara animarā babue diabada l̄māḏau odjabariare ʘla. ¹⁷ Maļbe dji iḏe jidapeḏa ībanara drawe ewara coḅlida ʘla. Māwā coḅlapeḏa animarā babue diabadade babue diaida ʘla. Maļ ībana babue diablrl̄ra Ācōrēba bia unuya.”–

* ^{1:8-9} Maļ paca babue diablrl̄ra Ācōrēba bia unuya. Hebreo beḏeaḏe ʘl ʘla: “Maļ babue diabdara Ācōrēba bia l̄ya.” † ^{1:16} Hebreo beḏeaḏe maļ versículora ebuḏa ʘlḏea.

2

Néudebema sãwã Ācōrēa diaɖida panɔ

¹ Aɖalɔba idji néudebema harina oɖada Ācōrēa diaibɔɔɔ, dji biara ɖɔɔ harinada diaida ɖɔɔ. Maɔ harina ɔrɔ nedragada weapeɖa incienso querada ɔrɔ coɖɔida ɖɔɔ. ² Maɔra idjia Aaroɔ warrarã sacerdoterãmaa edeida ɖɔɔ. Maɔ harinanebemada sacerdoteba jɔwa baratɔma aɖa edaɖa ɖɔɔ nedraga bara idjaba jũma dji incienso quera bara. Maɔgɔra animarã babue diabaɖa ɔrɔ babue diaida ɖɔɔ. Maɔ maãrɔ babue diabɔɔɖeɖeɖe aɔɔbi ɖɔɔ jũma maɔ harinara Ācōrēa dia ɖɔɔ. Maɔ babue diabɔɔɔra Ācōrēba bia unuya. ³ Maɔ harinanebemada maãrɔ Ācōrēa babue diaɖa bēɔ jũma dji ɖeɖa siɖa Ācōrē itea ɖesia. Maɔ bēɔ aɖabe Aaroɔba idji warrarã biɖa arima coɖida panɔ.

⁴ Aɖalɔba paɔ aɖuɖada Ācōrēa diaibɔɔɔ, dji biara ɖɔɔ harina oɖada diaida ɖɔɔ. Maɔ paɔra ɔsãbari neé ɖaɖa ɖɔɔ. Nedraga bara oida ɖɔɔ wa nedragaba ɔrɔ ɔɔɔida ɖɔɔ. ⁵ Jiorro peweɖeɖe oɖade paɔ aɖuɖada diaɖe edeibɔɔɔ, dji biara ɖɔɔ harina nedraga bara oɖada diaida ɖɔɔ. Maɔgɔra ɔsãbari neé ɖaɖa ɖɔɔ. ⁶ Maɔ paɔra jũma cōrãcuapeɖa nedragada ɔrɔ weaɖa ɖɔɔ, Ācōrēa diai bēɔ. ⁷ Paɔ cuguruɖe aɖuɖada diaɖe edeibɔɔɔ, dji biara ɖɔɔ harina nedraga bara oɖada diaida ɖɔɔ.

⁸ Maɔ paɔ aɖuɖadebemada dji Ācōrēa diabɔɔɔba sacerdotemaa edepeɖa sacerdoteba animarã babue diabadamaa edeida ɖɔɔ. ⁹ Maɔbe maãrɔ edapeɖa maɔgɔra animarã babue diabaɖe Ācōrēa babue diaida ɖɔɔ. Maɔ maãrɔ babue diabɔɔɖeɖeɖe aɔɔbi ɖɔɔ jũma maɔ paɔra Ācōrēa dia ɖɔɔ. Maɔ paɔ babue diabɔɔɔra Ācōrēba bia unuya. ¹⁰ Maɔ paɔnebemada maãrɔ Ācōrēa babue diaɖa bēɔ jũma dji ɖeɖa siɖa Ācōrē itea ɖesia. Maɔ bēɔ aɖabe Aaroɔba idji warrarã biɖa arima coɖida panɔ.

¹¹ Bãrã néudebemada Ācōrēa diabɔɔɖe paɔ ɔsãbari bara ɖɔɔ diaɖa panɔ, paɔ ɔsãbarida, urrajō siɖa Ācōrēa babue diaɖa panɔ bēɔ. ¹² Bãrãba naãrã ewabɔɔɖeɖeɖeɖe Ācōrēa diabɔɔɖe paɔ ɔsãbari bara, urrajō bara diaɖida panɔ. Baribɔɔ animarã babue diabaɖeɖe babue diaɖa panɔ, Ācōrēba bia unuú bēɔ.

¹³ Jũma bãrã néudebemada Ācōrēa diabɔɔɖe tã bara diaɖida panɔ. Tã neé ɖɔɔ diaɖa panɔ. Tãba cawabi ɖɔɔ Ācōrēba bãrã ume ɖeɖe ɖɔɔɖa jōéɖa. Maɔ bēɔ jũma Ācōrēa diabɔɔɖa tã bara ɖaɖa ɖɔɔ.

¹⁴ Bãrãba naãrã ewabɔɔɖeɖeɖeɖe Ācōrēa diabɔɔɖe jututiadepeɖa tēũnada Ācōrēa diaɖida panɔ. ¹⁵ Maɔ ɔrɔ nedragada weapeɖa incienso querada ɔrɔ coɖɔida panɔ, Ācōrēa diaɖi bēɔ. ¹⁶ Sacerdoteba maɔnebemada Ācōrēa babue diaida ɖɔɔ dji nedraga bara idjaba jũma dji incienso quera bara. Maɔ maãrɔ babue diabɔɔɖeɖeɖe aɔɔbi ɖɔɔ jũma maɔ jututiadeɖa Ācōrēa dia ɖɔɔ.

3

Ācōrē ume necai ɖai carea sãwã animarã diaida ɖɔɔ

¹ Aɖalɔba Ācōrē ume necai ɖai carea paɖada diaibɔɔɔ, dji umaquĩrãɖa wa dji wēɔrãɖa diaida ɖɔɔ. Maɔ paɖa jũma bia ɖaɖa ɖɔɔ. ² Dji dia ɖɔɔba idji jɔwara paɖa boro ɔrɔ ɖɔɔpeɖa o ɔrɔgo beaɖa ɖɔɔ Ācōrē wua deɖe eɖa wãbada caita. Maɔbe Aaroɔ warrarã sacerdoterãba dji oara animarã babue diabaɖa ɔrɔ idjaba orroza biɖa jãpoɖida panɔ. ³⁻⁴ Dji dia ɖɔɔba dji ɔɔɔɖa, ɖiteɖabema dragada, cotruada umena dji draga bara, nequima siɖa Aaroɔ warrarã diaida ɖɔɔ Ācōrēa babue diaɖamãrēã. ⁵ Ādjirãba jũma maɔgɔra animarã babue diabaɖe Ācōrēa babue diaɖida panɔ animarã bá nũmɔcãɖa ɔrɔ.* Maɔ babue diabɔɔɔra Ācōrēba bia unuya.

⁶ Aɖalɔba Ācōrē ume necai ɖai carea ovejada wa chiwatuda diaibɔɔɔ, dji umaquĩrãɖa wa dji wēɔrãɖa diaida ɖɔɔ. Maɔra jũma bia ɖaɖa ɖɔɔ. ⁷ Ovejada diaibɔɔɔ, Ācōrē quĩrãpita edeida ɖɔɔ. ⁸ Idji jɔwara oveja boro ɔrɔ ɖɔɔpeɖa o ɔrɔgo beaɖa ɖɔɔ Ācōrē wua de

* 3:5 Ācōrē ume necai ɖai careabema animarã diai naēna dji dia ɖɔɔba naãrã Ācōrēa dewara animarãɖa jũma babue diaida ɖɔɔ. Capítulo 1ne maɔnebemada ɖɔɔ ɖɔɔ.

quĩrãpe. Maĩbe Aaroĩ warrarãba dji oara animarã babue diabada ãrĩ idjaba orroza biða jĩãpoẽida panla. ⁹⁻¹⁰ Dji dia ðalba dji dragada, dji dru carraya tãdada, dji tãrida, cotrua umena dji draga bara, nequima siða sacerdoterãa diaida ðla Æcõrẽa babue diaðamãrẽã. ¹¹ Sacerdoteba jũma maĩglara animarã babue diabadaðe Æcõrẽa babue diaida ðla. Maĩ babue diabãrlara Æcõrẽa djico diabãrla quĩrãca ðla.

¹² Æcõrẽ ume necai ðai carea dia ðalba chiwatuda diaibãrla, Æcõrẽ quĩrãpita edeida ðla. ¹³ Mama idji jãwara chiwatu boro ãrĩ ðãpeda o ãrrãgo beaida ðla Æcõrẽ wua de quĩrãpe. Maĩbe Aaroĩ warrarãba dji oara animarã babue diabada ãrĩ idjaba orroza biða jĩãpoẽida panla. ¹⁴⁻¹⁵ Dji dia ðalba dji tãrida, cotruada umena dji draga bara, nequima siða sacerdoterãa diaida ðla Æcõrẽa babue diamãrẽã. ¹⁶ Maĩbe sacerdoterãa jũma maĩglara animarã babue diabadaðe Æcõrẽa babue diaida ðla. Maĩ babue diabãrlara Æcõrẽa djico diabãrla quĩrãca ðla. Æcõrẽba maĩra bia unuya. Jũma dji dragada Æcõrẽa babue diaida ðla. ¹⁷ Idĩba ãtaa naĩ bedeada jĩã oẽida panla: bãrã wãbãdaza bãrãba, bãrã warrarãneba yõbãdarã biða animarã dragada, oa siða cocara panla.

4

Cadjirua oða carea cãrẽda Æcõrẽa diaida ðla

¹ Idjaba Æcõrẽba Moisea jarasia:

² –Israelerãa nãwã jaradua: “Aðalba cadjirua oi crĩchaé ðãde Æcõrẽ leyda ãi oibãrla, maĩ cadjirua oða carea nãwã oida ðla:

³ Sacerdote dji dromaara ðalba mãwã cadjiruada oibãrla, puru siða Æcõrẽ quĩrãpita bedeade ðaya. Maĩ cadjirua oða carea paca umaquĩrã zaqueda Æcõrẽa babue diaida ðla. Maĩ pacara jũma bia ðaida ðla. ⁴ Maĩra Æcõrẽ wua dede eða wãbada quĩrãpe edepeda idji jãwara paca boro ãrĩ ðãpeda o ãrrãgo beaida ðla Æcõrẽ quĩrãpita. ⁵ Maĩbe dji oada maĩrĩ edepeda Æcõrẽ wua dede eða edeida ðla. ⁶ Mama eða idji jãwã jĩwĩnĩra maĩ oade ðeguea edepeda ðarima siete Æcõrẽ quĩrãpita jĩãpoida ðla wua eatã jira ðã quĩrãpe. ⁷ Maĩbe quera bá diabadaðe cachu quĩrãca ðeara maĩ oaba soaida ðla Æcõrẽ quĩrãpita. Æcõrẽ wua dedeaba ðajadaa zepeda dji eða wãbada quĩrãpe paca oa ðeðara animarã babue diabada cobã caita jũma weaida ðla. ⁸⁻⁹ Maĩbe cadjirua oða carea paca beaða ðitedabema dragada jũma edaida ðla: dji tãrida, cotruada umena dji draga bara, nequima siða. ¹⁰ (Æcõrẽ ume necai ðai carea animarã draga edabari quĩrãca oida ðla.) Edepeda jũma maĩglara animarã babue diabadaðe Æcõrẽa babue diaida ðla. ¹¹⁻¹² Pacaðebema ðeðara israelerã duanãmalba jũma ãyã edeida ðla: dji eda, dji djarada, dji boroda, dji jĩrũda, jũma ðitedabemada, dji ã siða. Jũma maĩglara edeida ðla animarã babueða pora cuabadamaa. Maĩ pora ãrĩ tãbã cajẽrãpeda pacara jũma babueida ðla.

¹³ Cadjirua oi crĩchaé ðãde Israel puruba Æcõrẽ leyda ãi oibãrla, cadjirua oðara adua ðãmĩna Æcõrẽ quĩrãpita bedeade ðaya. ¹⁴ Baribãrla puruba cawasira, maĩ cadjirua carea paca umaquĩrã zaqueda Æcõrẽ wua demaa edeida ðla babue diabi carea. ¹⁵ Maĩbe Æcõrẽ quĩrãpita israelerã bororãba ãdji jãwara paca boro ãrĩ ðãpeda o ãrrãgo beaðida panla. ¹⁶ Maĩbe sacerdote dji dromaara ðalba dji oada maĩrĩ Æcõrẽ wua dede eða edeida ðla. ¹⁷ Mama eða idji jãwã jĩwĩnĩra maĩ oade ðeguea edepeda ðarima siete Æcõrẽ quĩrãpita jĩãpoida ðla wua eatã jira ðã quĩrãpe. ¹⁸ Maĩbe Æcõrẽ quĩrãpita quera bá diabadaðe cachu quĩrãca ðeara maĩ oaba soaida ðla. Æcõrẽ wua dedeaba ðajadaa zepeda dji eða wãbada quĩrãpe paca oa ðeðara animarã babue diabada cobã caita jũma weaida ðla. ¹⁹ Maĩbe paca ðitedabema dragada jũma edepeda animarã babue diabadaðe Æcõrẽa babue diaida ðla. ²⁰ Idjia oida ðla ara idji cadjirua carea oða quĩrãca. Sacerdoteba mãwã oida ðla bãrãba cadjirua opeaða carea. Mãwãbãrla Æcõrẽba maĩ cadjiruara quĩrãdoaya. ²¹ Maĩbe pacaðebema ðeðara israelerã duanãmalba ãyã edepeda jũma babueida ðla ara idji cadjirua carea beaða paca ãyã edepeda jũma babueða quĩrãca. Mãwã oida ðla maĩ pacara beaða bãrã Israel puruba cadjirua oða carea.

²² Cadjirua oi críchaé ðaðe bārā bororānebemaba Ācōrē leyda ãi oibɿɿɿ, cadjirua oðara adua ðɿmīna Ācōrē quīrāpita bedeaðe ðaya. ²³ Baribɿɿɿ cadjirua oðada cawasira, chiwatu dji umaquīrāda edeida ðɿɿ Ācōrē quīrāpita babue diabi carea. Mañ chiwatura jūma bia ðaida ðɿɿ. ²⁴ Animarā babue diaði careabema beabadama idji jɿwara chiwatu boro ãrɿ ðɿpeða Ācōrē quīrāpita o ɿrɿgo beaida ðɿɿ idjia cadjirua oða carea. ²⁵ Mañbe sacerdoteba mañ cadjirua carea beaða chiwatu oaðe idji jɿwa jīwīnīra ðeguea edapeða animarā babue diabadaðe cachu quīrāca ðeara soaida ðɿɿ. Chiwatu oa ðeðara animarā babue diabada coðɿ caita jūma weaida ðɿɿ. ²⁶ Mañbe jūma dji draga ðiteðabemada Ācōrēa babue diaida ðɿɿ Ācōrē ume necai ðai careabema animarā dragada babue diabari quīrāca.* Mañgɿɿɿ sacerdoteba oida ðɿɿ bārā boroba cadjirua oða carea. Māwābɿɿɿ Ācōrēba mañ cadjiruara quīrādoaya.

²⁷ Cadjirua oi críchaé ðaðe bārānebemaba Ācōrē leyda ãi oibɿɿɿ, cadjirua oðara adua ðɿmīna Ācōrē quīrāpita bedeaðe ðaya. ²⁸ Baribɿɿɿ cadjirua oðada cawasira, chiwatu wērāda edeida ðɿɿ Ācōrē quīrāpita babue diabi carea. Mañ chiwatura jūma bia ðaida ðɿɿ. ²⁹ Animarā babue diaði careabema beabadama idji jɿwara chiwatu boro ãrɿ ðɿpeða o ɿrɿgo beaida ðɿɿ idjia cadjirua oða carea. ³⁰ Mañbe sacerdoteba chiwatu oaðe idji jɿwa jīwīnīra ðeguea edapeða animarā babue diabadaðe cachu quīrāca ðeara soaida ðɿɿ. Chiwatu oa ðeðara animarā babue diabada coðɿ caita jūma weaida ðɿɿ. ³¹ Mañbe dji dragada jūma edaida ðɿɿ Ācōrē ume necai ðai careabema animarā draga edabari quīrāca. Edapeða dji dragara animarā babue diabadaðe jūma babue diaida ðɿɿ Ācōrēba bia unumārēā. Mañgɿɿɿ sacerdoteba oida ðɿɿ aðalɿa cadjirua oða carea. Māwābɿɿɿ Ācōrēba mañ cadjiruara quīrādoaya.

³² Aðalɿa chiwatu cāyābara ovejada idjia cadjirua oða carea babue diabi quīrā ðɿbɿɿɿ, oveja wērāda edeida ðɿɿ. Mañ ovejara jūma bia ðaida ðɿɿ. ³³ Animarā babue diaði careabema beabadama idji jɿwara oveja boro ãrɿ ðɿpeða o ɿrɿgo beaida ðɿɿ idjia cadjirua oða carea. ³⁴ Mañbe sacerdoteba mañ cadjirua carea oveja beaða oaðe idji jɿwa jīwīnīra ðeguea edapeða animarā babue diabadaðe cachu quīrāca ðeara soaida ðɿɿ. Oveja oa ðeðara animarā babue diabada coðɿ caita jūma weaida ðɿɿ. ³⁵ Mañbe dji dragada jūma edaida ðɿɿ Ācōrē ume necai ðai careabema animarā draga edabari quīrāca. Edapeða dji dragara Ācōrēa jūma babue diaida ðɿɿ animarā babue diabadaðe bá nūmɿcāda animarā ãrɿ. Mañgɿɿɿ idjia oida ðɿɿ aðalɿa cadjirua oða carea. Māwābɿɿɿ Ācōrēba mañ cadjiruara quīrādoaya.

5

¹ Bārā bororāba ēberā cawa obɿadaðe aðalɿa trɿnibɿɿɿ, mañgɿɿ ēberāba ununada wa ūrīnada jaraéɿbɿɿɿ cadjiruada o ðɿɿ. Mañ carea bedeaðe ðaya. ² Bārāba cocara paɿɿ animarā mēābemada, daupēbadada, wa jāne wābada beuðada aðalɿa waraibɿɿɿ, waraðada adua ðɿmīna mañ ēberāra Ācōrē quīrāpita bié ðeða bērā bedeaðe ðɿɿ.* ³ Aðalɿa Ācōrē quīrāpita bié ðɿ ēberāda waraibɿɿɿ wa mañ ēberānebemada waraibɿɿɿ, māwā waraðara adua ðɿmīna cawabɿɿɿɿe bedeaðe ðaya.† ⁴ Aðalɿa quīrācuíta críchaéne bariduade oida wārāneba jaraibɿɿɿ, māwā jaraðara quīrādoaimīna cawabɿɿɿɿe Ācōrē quīrāpita bedeaðe ðaya.

⁵ Māwā ðea cadjirua oðaba idjia oðara jūmarāa ebuða jaraida ðɿɿ. ⁶ Idjia cadjirua oða carea idji animarānebema oveja wērāda wa chiwatu wērāda edeida ðɿɿ Ācōrēa babue diabi carea. Mañbe sacerdoteba mañgɿɿ animarā dragara Ācōrēa babue diaida ðɿɿ mañ ēberāba cadjirua oða carea.

⁷ Ne neé quiruba ovejada diai carea neé ðɿbɿɿɿ, puchirāda umé wa putujuda umé edeida ðɿɿ. Aðɿ Ācōrē quīrāpita beabida ðɿɿ idjia cadjirua oða carea idjaba aðɿ Ācōrēa jūma babue diabida ðɿɿ. ⁸ Mañ uméɿbema ībanara sacerdotemaa edepeða sacerdoteba

* 4:26 Levitico capítulo 3. * 5:2 Levitico capítulo 11. † 5:3 Levitico capítulo 12-15.

aþa otaruya beaida ʘla dji edeðaba cadjirua oða carea. Otaruya beabɿɿɿe aþeða dji borora tɿcara ʘla. ⁹ Mañ cadjirua carea ʘbana beaða oara animarã babue diabada orro aþaare maãrĩ jãpoida ʘla. Oa þeðara animarã babue diabada coþɿ caita jũma weaida ʘla. Mãwã oida ʘla dji edeðaba cadjirua oða carea. ¹⁰ Mañbe sacerdoteba dewarabema ʘbanara jũma Ācõrẽa babue diaida ʘla Ācõrẽba obi jaraða quĩrãca.† Jũma mañgɿɿa idjia oida ʘla dji edeðaba cadjirua oða carea. Mãwãbɿɿ Ācõrẽba mañ cadjiruara quĩrãdoaya.

¹¹ Baribɿɿ ne neé quiruba puchirãda umé wa putujuda umé diai carea neé ʘbɿɿɿ, dji biara ʘɿ harinada epeðeco jũgurua umé diaida ʘla idjia cadjirua oða carea.‡ Mañ harinane nedragada, incienso quera siða ʘɿcara ʘla cadjirua carea dia ʘɿ bẽrã. ¹² Mañ harinara sacerdotemaa edeþeða sacerdoteba jɿwa baratɿma aþa edapeða Ācõrẽa babue diaida ʘla animarã babue diabadaþe bá nũmɿcãda ɿɿɿ. Mañ maãrĩ babue diabɿɿɿeþa acɿbĩ ʘla harinara jũma Ācõrẽa dia ʘɿda. Mañ harina diaðara cadjirua carea diasia. ¹³ Sacerdoteba mãwã oida ʘla dji edeðaba cadjirua oða carea. Mãwãbɿɿ Ācõrẽba mañ cadjiruara quĩrãdoaya. Harina þeðara sacerdote itea þaya bãrã néuðebema Ācõrẽa babue diabɿɿɿe dji þeðara idji itea þebari quĩrãca.”–

Bedeade ʘɿba diaida ʘɿ

¹⁴ Idjaba Ācõrẽba Moisea jarasia:

¹⁵ –Cadjirua oi crĩchaé ʘɿde aþalɿa Ācõrẽa diaida ʘɿdeþemada jũma diaéɿɿɿ, mañ cadjirua oða carea idji animarãþebema oveja dji umaquĩrãda Ācõrẽa diaida ʘla. Mañ ovejara jũma bia þaida ʘla. Dji nẽɿɿara daucha þaida ʘla idjia diaida ʘɿ quĩrãca. Mañbari paratara diabɿɿɿbara Ācõrẽ deðe zabada quĩrãca diaida þacasia. ¹⁶ Idjia Ācõrẽa diaé ʘɿda diapeða sacerdotemaa mañ auðu diaida ʘla.* Mañbe idjia ovejara beapeða idji cadjirua carea sacerdotemaa Ācõrẽa babue diaya. Mãwãbɿɿ Ācõrẽba mañ cadjiruara quĩrãdoaya.

¹⁷ Aþalɿa Ācõrẽ leyda ãi oibɿɿɿ, ãi oðada adua ʘɿmĩna Ācõrẽ quĩrãpita mañ cadjirua carea bedeade ʘla. ¹⁸ Cawabɿɿɿe idji animarãþebema oveja dji umaquĩrãda sacerdotemaa edeida ʘla Ācõrẽa babue diamãrẽã mañ cadjirua oða carea. Mañ ovejara jũma bia þaida ʘla. Dji nẽɿɿara daucha þaida ʘla idjia diaida ʘɿ quĩrãca. Ovejara beapeða idji cadjirua carea sacerdotemaa Ācõrẽa babue diaya. Mãwã idjia adua ʘɿde cadjirua oðara Ācõrẽba quĩrãdoaya. ¹⁹ Mañ ẽberãba Ācõrẽ leyda ãi oða bẽrã bedeade ʘla. Mañ bẽrã ovejara babue diaida ʘla.

6

¹ Idjaba Ācõrẽba Moisea jarasia:

² –Aþalɿa idjia wagamãrẽã ne þeðada sewaðeþa adua ʘlaða aibɿɿɿ, wa idjia drɿaðada drɿaé ʘlaða aibɿɿɿ, wa cĩrũga ʘɿdeþa djãrãþeða jãrĩbɿɿɿ, Ācõrẽ quĩrãpita cadjiruada o ʘla. ³ Mañ awara aþalɿa ne aduaðada unupeða sewaðeþa unué ʘlaða aibɿɿɿ, wa baridua mañ quĩrãca þeada oþeða mẽrãibɿɿɿ, Ācõrẽ quĩrãpita cadjiruada o ʘla. ⁴⁻⁵ Bariduaba mañ cadjirua quĩrãca þeada oibɿɿɿ, Ācõrẽ quĩrãpita bedeade þaya. Mañ bẽrã idjia drɿa eroþɿara, wa cĩrũga ʘɿdeþa jãrĩ eroþɿara, wa idjima þeða sewaðeþa jẽda diaé ʘɿra, wa djãrã ne aduaða mẽrã eroþɿara, wa baridua djãrãþe mẽrã eroþɿa siða djibaría jẽda diaida ʘla. Jẽda diapeða mañ auðu diaida ʘla.* Mãwã diaida ʘla idjia cadjirua oða carea oveja beabɿɿɿ ewaride. ⁶ Mañne idji animarãþebema oveja dji umaquĩrãda sacerdotemaa edeida ʘla babue diamãrẽã idjia cadjirua oða carea. Mañ ovejara jũma bia þaida ʘla. Dji nẽɿɿara daucha þaida ʘla idjia diaida ʘɿ quĩrãca. ⁷ Idjia ovejara beapeða idji cadjirua carea sacerdotemaa Ācõrẽ quĩrãpita babue diaya. Mãwãbɿɿ Ācõrẽba mañ cadjiruara quĩrãdoaya.

† 5:10 Levitico 1:14-17. § 5:11 Epeðeco jũgurua umé. Hebreo bedeade ʘɿ ʘla “décima parte de un efa.”

* 5:16 Mañ auðu. Hebreo bedeade ʘɿ ʘla “la quinta parte.” * 6:4-5 Mañ auðu. Hebreo bedeade ʘɿ ʘla “la quinta parte.”

10

Nadába, Abiu biða cadjirua opeðada

¹ Aaroļ warrarā Nadába, Abiu biða ādji quera babada epeðecoda edaðapeða tlbldauda quera siða maļ epeðecode þlsidaa. Maļda Ācōrēba jaraða awara idji quīrāpita básidaa.*

² Maļ carea Ācōrēba tlbld uruada idji þmalþba eradrþbisía. Maļ uruaba ādjira bá beasia. Māwā idji quīrāpita beusidaa.

³ Maļbe Moiseba Aaroļa jarasia:

–Naļra jāwāsía Ācōrēba jaraða quīrāca opeðadaé bērā. Ācōrēba nāwā jarasia: Mļ caita zebldaba mļra waya pananida panla. Mļdrd jūmarā quīrāpita bia jaraðida panla.

Maļda ūrīpeða Aaroļra chupea þesia. ⁴ Maļbe Moiseba Aaroļ djabadrōā Uziel warrarā Misaelda, Elzapaļ siða trļpeða jarasia:

–Zedaðua. Bārā ēberārā beupeðaðara Ācōrē wua de caitabemada puru jįga edeðaðua.–

⁵ Ara maļda zedaðapeða Moiseba jaraða quīrāca dji beupeðaðara ādji djio jļ panl bara puru jįga edesidaa.

16

Ācōrēba cadjirua quīrādoabari ewari

¹ Ācōrēba jaraða awara idji quīrāpita quera bablda carea Aaroļ warrarāra umé beusidaa. Beupeðaðacarea Ācōrēra Moise ume beðeasia. ² Nāwā jarasia:

–Bl djaba Aaroļa jaradua mļ dede wua eatl jira þl jēdaare mļ itea biara þl dejāne baridua ewariðe eða wārāmārēā. Baridua ewariðe eða wāsira beuya, mļra baurude ļrļ jļrārāne þl bērā. Ababe mļa þlda ewariðe eða wāida þla.

³ Maļ ewariðe Aaroļba nāwā oida þla: idjia cadjirua oða carea paca dji umaquīrā zaqueda eneida þla babue diai carea. Idjaba oveja dji umaquīrāda eneida þla jūma babue diai carea. ⁴ Maļbe cuipeða idjia edre jļbari lino wua oðada jļida þla. Maļ ļrļ idjia jļbari lino wua oða torroa þlda jļpeða crrl trājļbari lino oðaba trājļ coþlida þla. Idji borode jļbari lino oða siða jļida þla. Maļgla idjia jļida þla mļ quīrāpita ne obrlde.

⁵ Maļ awara israelerāba cadjirua opeðada carea idjia chiwatu dji umaquīrāda umé diaðida panla dji draga babue diamārēā. Idjaba oveja dji umaquīrāda diaðida panla jūma babue diamārēā. ⁶ Aaroļba cadjirua oða carea, idji ēberārāba cadjirua opeðada carea biða paca umaquīrā zaquera eneya babue diai carea. ⁷ Chiwatura umena mļ quīrāpita eneida þla mļ wua dede eða wābada caita. ⁸ Maļbe bārāba cawaði carea jemenebada quīrāca Aaroļba oya cawai carea sālgla chiwatuda mļ itea þaida idjaba sālglda ējūā pōāsa ewaraga þlde ērābueida.* ⁹ Chiwatu mļ itea þeðara Aaroļba babue diai carea þlya israelerāba cadjirua opeðada carea. ¹⁰ Chiwatu ērābuei carea þeðara Aaroļba mļ quīrāpita zocai eroþaya israelerāba cadjirua opeðaðara āyā edemārēā ējūā pōāsa ewaraga þlðaa.

¹¹ Aaroļba paca zaquera o lrrāgo beaida þla idjia cadjirua oða carea idjaba idji ēberārāba cadjirua opeðada carea biða. ¹² Maļbe quera babada epeðecoda edapeða tlbldau mļ quīrāpita þl animarā babue diabadaðebemaba biraida þla. Idjaba incienso quera dji lrabaðada jłwa baratłma umé edaida þla. Maļra jūma edeida þla mļ dede wua eatl jira þl jēdaare. ¹³ Mama mļ quīrāpita querada tlbldau ļrļ cuaida þla cowa nūmemārēā. Maļ cowaaba mļ baurude ļrļ coþlra ānā edaya. Māwābrl Aaroļra beuēā. ¹⁴ Maļbe paca oada edapeða idji jłwa jįwīnība maārī jįpoida þla baurude ļrļ iquída. Idjaba baurude quīrāpe egode þarima siete jįpoida þla.

* 10:1 Exodo 30:7-9de jara þla sāwā Ācōrē quīrāpita querada báida þlda. * 16:8 Sālglda ējūā pōāsa ewaraga þlde ērābueida. Hebreo beðeade jara þla “sālglda Azazel carea diabueida.” Azazel trļba jara þlra ebuda þléa. Naļgla crīchada dia þla: chiwatu ējūā pōāsa ewaraga þlde ērābueida, ējūā chiwatu ērābuebadada, wa jai pōāsa ewaraga þl ējūāne þabarida.

¹⁵ Mañbe dajadaa wãpeða chiwatu mñ itea ðedara o ãrrãgo beaida ðla israelerãba cadjirua opeðaða carea. Chiwatu oara mñ wua dede eat ã jira ðl jêdaare edepeða baurude ãrñ, baurude quĩrãpe egode biða jĩãpoida ðla idjia naãrã paca oa jĩãpoða quĩrãca. ¹⁶ Mñ wua dera bãrã dji cadjirua obadarã tãena ðl bãrã Aaroñba mãwã oaba jĩãpoida ðla. Mãwã mñ itea biara ðl dejãda mñ quĩrãpita bia ðlya israelerãba cadjirua o panãnebemada, mñ quĩrãpita bié panãnebemada, idjaba mñ beðea ijã oðaeé panãnebema siða. Mñ itea ðl dejãra ara mañ quĩrãca oida ðla mñ quĩrãpita bia ðemãrẽã.

¹⁷ Aaroñba cadjirua carea mñ itea biara ðl dejãne oa jĩãpoðe wãbãrãde aba êðrãbãrãdeã ni abãlda mñ wua dede ðacara ðla. Mama eða ðãde Aaroñba oara jĩãpoya idjia cadjirua oða carea, idji êberãrãba cadjirua opeðaða carea, idjaba israelerãba cadjirua opeðaða carea biða. ¹⁸ Mñ wua dedeaba dajadaa zepeda mñ quĩrãpita ðl animarã babue diabadamaa wãida ðla bia ðli carea. Idjia paca oara, chiwatu oa siða mããrĩ edapeða animarã babue diabadade cachu quĩrãca ðeara soaida ðla. ¹⁹ Mañbe animarã babue diabada ãrñ idji ãlwa jĩwĩnĩba oada ðarima siete jĩãpoida ðla animarã babue diabadara mñ quĩrãpita bia ðli carea. Mãwã oida ðla animarã babue diabadara israelerã mñ quĩrãpita bié panãneba bié ðebari bãrã.

²⁰ Mñ itea biara ðl dejã, mñ itea ðl dejã, animarã babue diabada siða mñ quĩrãpita bia ðãðacarea Aaroñba chiwatu waði zocai eroðãra caita eneida ðla. ²¹ Idji ãlwara chiwatu boro ãrñ ðãpeða jũma israelerãba cadjirua opeðaðara, mñ beðea ijã oðaeé panana siða Aaroñba ebuða jaraida ðla mañ cadjiruara chiwatu ãrñ ðli carea. Mañbe abãlda ðlya chiwatura êjũã põãsa ewaraga ðãðaa edemãrẽã. ²² Mañ chiwatuba jũma bãrã cadjiruara ãyã edeya êberãrã neémaa. Mama êjũã põãsa ewaraga ðãde dji edeðaba chiwatura êrãbueida ðla.

²³ Mañmisa Aaroñra mñ wua dede eða wãpeða idjia jã ðl lino wua oðara êrãpeða mama ameida ðla. Mañra idjia jãbaria mñ itea biara ðl dejãne wãi carea. ²⁴ Mañbe arima cuipeða idjia ewariza jãbarida jãida ðla. Mañbe dajadaa wãpeða idjia enena ovejada, israelerãba dipeðaða oveja siða beapeða jũma babue diaida ðla idjia cadjirua oða carea, israelerãba cadjirua opeðaða carea biða. ²⁵ Mañbe cadjirua carea paca, chiwatu siða beaða dragada animarã babue diabadade jũma babueida ðla.

²⁶ Chiwatu êjũã põãsa ewaraga ðãde êrãbueðara jêda zebãrãde cuida ðla idjaba idjia cacuaðe jã ðãra tãtoida ðla. Mañbebãrã bãrã duanãmaa zeida ðla.

²⁷ Bãrã cadjirua carea beaða pacara, chiwatu siða israelerã duanãmalba ãyã edeida ðla babuei carea. Dji era, dji djarara, dji ã siða jũma babueida ðla. Aaroñba mañ animarã oara mñ itea biara ðl dejãne jĩãposia. ²⁸ Êberã mañ animarã ãyã báde wã ðadara jêda zebãrãde cuida ðla idjaba idjia cacuaðe jã ðãra tãtoida ðla. Mañbebãrã bãrã duanãmaa zeida ðla.

²⁹ Idiba ãtaa bãrã israelerãba nañ beðeada ijã oðida panã. Poaza sietebema jeðeðe die ewari ðãde bãrãba ne coðaca ewarida oðida panã.† Mañ ewariðe trajacara panã. ãĩbemarã bãrã tãena panã siða trajacara panã. ³⁰ Poaza mañ ewariðe sacerdote dji dromaara ðlba mãã jarada quĩrãca oya bãrãba cadjirua opeðaða carea. Mãwã bãrãra mñ quĩrãpita bia ðeaðia. ³¹ Mañ ewarira ãnãũbada ewari dromaa. Mañne bãrãra ne coðacara panã. Idiba ãtaa poaza mañ ewariðe mãwã oðida panã.

³² Sacerdote dji dromaara ðl jaiðabãrãde idji warra boro ãrñ olivo dragada weaðida panã idji zeza cacuabari ðemãrẽã. Mañ warraba israelerãba cadjirua opeðaða carea oida ðl quĩrãca oya. Mañ ewariðe sacerdoteba lino wua oða jãida ðãra jãya. ³³ Mañne oa jĩãpo ðãdeaba idjia mñ itea biara ðl dejãda, mñ itea ðl dejãda, animarã babue diabada siða bia ðlya. Idjaba sacerdoterãba cadjirua opeðaða carea, jũma bãrãba cadjirua opeðaða carea biða idjia oida ðl quĩrãca oya.

³⁴ Idiba ãtaa mãã nañra ijã obi ðla: poaza ðarima aba sacerdote dji dromaara ðlba mãã jarada quĩrãca oida ðla jũma israelerãba cadjirua opeðaða carea.

† 16:29 ãcãrãmaarã israelerã ne coðaca ewariðe baido docara panasidãa, ãdji quima ume jipa cãinida panasidãa, ãdji jĩrũne jãbadada jãcara panasidãa idjaba cuicara panasidãa.

Mañbe Ācōrēba Moisea jaraða quĩrāca o panesidaa.

23

Ewari droma bea Ācōrēba obida

¹ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Israelerāa jaradua m̄la nałgł ewari droma beada poaza obi ɓlda. Mañ ewari beade bārāra ābaa dji jłreðida panla m̄la bia beðeadi carea.

Ānāūbada ewari

³ Sei ewari bārā trajura oðida panla, baribłrł sietebema ewariðe ānāūnida panla. Mañ ewariðe bārāra ni maārĩ biða trajadacara panla. Mañ awara ābaa dji jłreðida panla m̄la bia beðeadi carea. Bārā panane wāɓldama biða ānāūbada ewarira m̄l itea wagaðida panla.

Egiptoðeba ēdrłpeðada quĩrānebabada ewari idjaba pał ēsābari neé ɓ cobada ewari

⁴ M̄la nałgł ewari droma beada poaza obi ɓla. M̄la ɓlda ewariðe mañ ewari beara bārāba oðida panla. Mañ ewariðe ābaa dji jłreðida panla m̄la bia beðeadi carea.

⁵ Poaza dji naārābema jeðecode catorce ewari queubłrłde bārā Egiptoðeba ēdrłpeðada quĩrānebabada ewarira oðida panla m̄la bia beðeadi carea.* ⁶ Mañbe ɓbari jeðecode quince ewariðeba ĩtaa bārāba pał ēsābari neé ɓ cobada ewarira oðida panla m̄la bia beðeadi carea.† Mañne siete ewari bārāba pał ēsābari neé ɓlda coðida panla. ⁷ Dji naārābema ewariðe bārāra ābaa dji jłreðida panla m̄la bia beðeadi carea. Mañ ewariðe bārāra trajadacara panla. ⁸ Mañ siete ewariðe animarāda m̄la ewariza babue diabiðida panla. ĩrũarebema ewariðe bārāra wayacusa ābaa dji jłreðida panla m̄la bia beðeadi carea. Mañ ewariðe biða bārāra trajadacara panla.–

Néuðebema naārā ewabłda Ācōrēa diabada ewari

⁹ Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

¹⁰ –Israelerāa nāwā jaradua: “M̄la bārāa diai jaraða ējũāne jũepeðadacarea poaza bārā néu naārā ewabłdadebemada jłwa jāmātłma aba sacerdotemaa edeðida panla. ¹¹ Mañra idjia m̄l quĩrāpita ĩtaa waida ɓla m̄la bārā bia unui carea. Māwā oida ɓla bārā Egiptoðeba ēdrłpeðada quĩrānebabada ewari nurēma. ¹² Ara mañ ewariðe bārāba oveja poa aba ɓlda m̄la babue diabiðida panla. Mañ ovejara jũma bia ɓaida ɓla. ¹³ Mañ awara dji biara ɓla harinada epeðeco jũgurua umé nedragadaa ɓłratłdapeða mañnebema siða m̄la maārĩ babue diabiðida panla.‡ Mañ harina babue diabłrłra m̄la bia unuya. Idjaba uva ɓada boteya aba animarā babue diabada ĩrł m̄la wea diabiðida panla.§ ¹⁴ Poaza małgłra m̄la diaði naēna mañ poðebema ewabłdara cocara panla. Djiwiði pureaðara, dji jututiaða siða cocara panla. Pał siða oðapeða cocara panla. Idiba ĩtaa bārā panane wāɓldaza mañ beðeara ĩjā oðida panla.

Néu naārā ewapeðada carea ɓłsriða obada ewari

¹⁵ Bārā Egiptoðeba ēdrłpeðada quĩrānebabada ewari nurēma bārā néu naārā ewabłdadebemada m̄la jłwa jāmātłma aba diaðapeða domia siete juachaðida panla. ¹⁶ Mañ siete domia juachapeðadacarea nurēma cincuenta ewari baya. Mañ ewariðe bārā néu naārā ewapeðadadebemada m̄la wayacusa diaðe zeðida panla.* ¹⁷ Nāwā oðida panla: bārā diguiðalba pałda umé enenida panla m̄la ĩtaa wa diabiði carea. Mañ pałra epeðeco jũgurua umé dji biara ɓla harina ēsābari bara oða baida ɓla. ¹⁸ Mañ pał diabłdade paca dji umaquĩrā zaqueda aba, oveja dji umaquĩrāda umé, idjaba oveja dji umaquĩrā zaquerā poa aba beada siete diaðida panla. Mañ animarāra jũma bia beaðida

* 23:5 Exodo 12:1-11. † 23:6 Exodo 12:14-20. ‡ 23:13 Epeðeco jũgurua umé. Hebreo beðeade ɓł ɓla “una décima de un efa.” § 23:13 Boteya aba. Hebreo beðeade ɓł ɓla “un cuarto de hin.” * 23:16 Mañ ewarira Nuevo Testamentoðe Pentecoste abadaa.

panla. Maŕglara diaċia sacerdoteba mġa jŭma babue diamārĕã. Maŕglarã animarã babue diablrlde bārã néudebema harina oċara mġa diabiċida panla, uva ãa siċa wea diabiċida panla. Maŕ babue diablrlra mġa bia unuya.

¹⁹ Maŕbe bārãba cadjirua opeċaċa carea chiwatu dji umaquĩrãda aba beaċepeda sacerdoteba babue diaida ãla. Idjaba Ācõrĕ ume necai ãai carea oveja zaquerã poa aba beada umé beaċepeda sacerdoteba dji dragada babue diaida ãla. ²⁰ Maŕ umébema oveja zaque djarara, bārã néu naãrã ewapeċaċadebema paŕ oċa siċa sacerdoteba mġa ġtaa wa diaida ãla. Maŕne jŭma maŕglara mġ itea ãeya. Maŕ bĕrã sacerdoterãba jŭma edaċida panla coċi carea. ²¹ Ara maŕ ewaride bārãra ābaa dji jŕeċida panla mġa bia beċeadi carea. Maŕ ewaride trajadacara panla. Idiba ġtaa bārã panane wãbldaza bārãba, bārã warrarãneba yõbldarã biċa maŕ beċeara ġã oċida panla.

²² Bārã néu ewabldade jŭma ewarãnadua. Icawa maãrĩ beċadua. Dji ãaċa siċa jŕlŕ perãnadua. Maŕglara beċadua dji ne neé queċea itea idjaba āĩbemarã bārã tãĕna panl itea. Mġra bārã Ācõrĕa.”-

Cachiru zabada ewari

²³ Idjaba Ācõrĕba Moisea jarasia:

²⁴⁻²⁵ -Israelerãa nãwã jaradua: “Poaza sietebema jeċeode dji nabema ewaride bārãba ġnãũbada ewarida wagaċida panla. Bārãra trajadacara panla. Maŕ ewaride bārãba cachiruda zaċepeda ābaa dji jŕeċida panla mġa bia beċeadi carea. Idjaba animarãda mġa babue diabiċida panla.”-

Ācõrĕba cadjirua quĩrãdoabari ewari

²⁶ Idjaba Ācõrĕba Moisea jarasia:

²⁷ -Poaza sietebema jeċeode die ewari ãlde mġa cadjirua quĩrãdoabari ewarida bārãba oċida panla.† Maŕ ewaride bārãra ne coċacara panla, ābaa dji jŕeċida panla mġa bia beċeadi carea, idjaba animarãda mġa babue diabiċida panla. ²⁸ Maŕ ewarira mġa cadjirua quĩrãdoabari ewari bĕrã bārãra trajadacara panla. Maŕ ewaride sacerdoteba oya bārãba cadjirua opeċaċara mġa quĩrãdoamārĕã. ²⁹ Maŕ ewaride bariduaba ne coċaca ewarida oċbŕl, idjira bārã tãĕnabemada āyã jŕetaċida panla. ³⁰ Idjaba bariduaba trajuda maŕ ewaride oibŕl, maŕ ĕberãra mġa beubiya. ³¹ Maŕ ewaride bārãra ni maãrĩ biċa trajadacara panla. Idiba ġtaa bārã panane wãbldaza bārãba, bārã warrarãneba yõbldarã biċa maŕ beċeara ġã oċida panla. ³² Maŕ ewarira bārã ġnãũbada ewari dromaa. Maŕ ewaride bārãra ne coċacara panla. Maŕ ġnãũbada ewarira wagaċida panla poaza sietebema jeċeode nueve ewari queuċadeba aba nurĕma queubŕlċaa.-

Warrewarreabema de zaquede panabada ewari

³³ Idjaba Ācõrĕba Moisea jarasia:

³⁴ -Israelerãa nãwã jaradua: “Poaza sietebema jeċeode quince ewarideba ġtaa siete ewari warrewarreabema de zaquede pananida panla mġa bia beċeadi carea. ³⁵ Dji nabema ewaride bārãra ābaa dji jŕeċida panla mġa bia beċeadi carea. Maŕ ewaride bārãra trajadacara panla. ³⁶ Maŕ siete ewaride animarãda mġa ewariza babue diabiċida panla. Maŕ siete ewari jõnacarea nurĕma bārãra wayacusa ābaa dji jŕeċida panla mġa bia beċeadi carea. Idjaba maŕ ewaride bārãba mġa animarãda babue diabiċida panla. Maŕ ewarira mġ itea waga panl bĕrã bārãra trajadacara panla.

³⁷ Jŭma mġa jarada ewari droma ãeara bārãba oċida panla. Maŕ ewari beċe bārãra ābaa dji jŕeċida panla mġa bia beċeadi carea idjaba mġa animarãda babue diabiċi carea. Ewariza mġa jarada quĩrãca bārãba animarã beada babue diabiċida panla, bārã néudebemada diabiċida panla, mġ ume necai beadi carea animarã beada babue diabiċida panla, idjaba uva ãada wea diabiċida panla. ³⁸ Domiazabema ġnãũbada ewari

† 23:27 Levitico 16:1-34.

awara m̄la jaraḁa ewari droma ʔeara b̄r̄aba oḁida pan̄la. B̄r̄aba ewariza m̄la diaḁida pan̄l awara, soḁeba m̄la dia pan̄l awara, m̄la diaḁida jarapeḁaḁa awara, m̄la jaraḁa ewari droma beaḁe diabi ʔara diaḁida pan̄la.

³⁹ B̄r̄a néu j̄ma ewapeḁaḁacarea siete ewari b̄r̄ara warrewarreabema de zaqueḁe panabada ewarida oḁida pan̄la m̄la bia beḁeaḁi carea. Mañ ewarira oḁida pan̄la poaza sietebema jeḁecode quince ewariḁeba ʔtaa. Dji nabema ewariḁe b̄r̄aba ʔn̄ũbada ewarida wagaḁida pan̄la. Idjaba mañ siete ewari j̄nacarea nur̄ema b̄r̄aba ʔn̄ũbada ewarida wagaḁida pan̄la. ⁴⁰ Dji nabema ewariḁe b̄r̄aba dji biara ʔea nej̄oḁa, uruta queduaca beaḁa, bacuru j̄lwate quedua bara beaḁa, do icawabema bacuru j̄lwate quedua bara ʔea siḁa eḁaḁida pan̄la. † Mañbe siete ewari b̄r̄ara m̄l quĩr̄apita ʔsriḁa duananida pan̄la. ⁴¹ Poaza sietebema jeḁecode b̄r̄aba mañ ewari dromada siete ewari oḁida pan̄la m̄la bia beḁeaḁi carea. Iḁiba ʔtaa b̄r̄aba, b̄r̄a warrar̄aneba ȳb̄lar̄a biḁa nañ beḁeara iḁa oḁida pan̄la. ⁴² Mañ siete ewari droma o pan̄lne j̄ma b̄r̄a israeler̄a warrewarreabema de zaqueḁe pananida pan̄la. ⁴³ M̄w̄a b̄r̄a warrar̄aneba ȳb̄lar̄a cawaḁia b̄r̄ara warrewarreabema de zaqueḁe panabadiḁada m̄la b̄r̄ara Egiptoḁeba ḁḁra enesiḁe. M̄ra b̄r̄a Āc̄or̄e.”–

⁴⁴ Āc̄or̄eba m̄w̄a jaraḁacarea Moiseba israeler̄a jarasia j̄ma Āc̄or̄eba jaraḁa ewari droma ʔea oḁam̄r̄eā.

24

Āc̄or̄e wua deḁe iḁir̄a coaḁiḁebema

¹ Āc̄or̄eba Moisea jarasia:

² –Israeler̄a jaradua olivo draga idji awa quiruda b̄lma enenam̄r̄eā. Mañ olivo dragaba m̄l deḁe iḁir̄ara quewaraza coaḁia. ³ M̄l deḁe eatl jira ʔl wua nocoare Aaroḁba iḁir̄ara quewaraza coa ʔlya urua ʔam̄r̄eā aḁa ʔn̄adrl̄b̄rl̄ḁaa. Iḁiba ʔtaa b̄r̄aneba ȳb̄lar̄a nañ beḁeara iḁa oḁida pan̄la. ⁴ Iḁir̄a ʔlbada oro idji awa quiru oḁa j̄lwateza iḁir̄ara m̄l quĩr̄apita quewaraza coaḁida pan̄la.

Āc̄or̄e quĩr̄apita ʔlbada pañ

⁵ Dji biara ʔl harinada eḁaḁapeḁa pañra doce ābuḁadua. Pañza harinara epeḁeco j̄gurua umé ʔaḁa ʔla.* ⁶ Mañ pañra mesa oro idji awa quiru oḁaḁe Āc̄or̄e quĩr̄apita errecama umé ʔḁaḁua. Errecamaza sei pañ ʔḁaḁua. ⁷ Errecamaza orrocawa incienso quera idji awa quiruda coḁḁaḁua. Mañ querara dji pañ cacuabari Āc̄or̄e bá diaya. Mañ quera bá diabl̄l̄ba ac̄biya pañra j̄ma Āc̄or̄e dia ʔḁa. ⁸ ʔn̄ũbada ewariza pañ djiwiḁida Āc̄or̄e quĩr̄apita ʔḁaḁida pan̄la. Āc̄or̄e israeler̄a ume beḁea ʔḁa b̄r̄a iḁiba ʔtaa m̄w̄a oḁida pan̄la. ⁹ Mañ pañ cacuabari querara Āc̄or̄e bá diai b̄r̄a j̄ma mañ pañra Āc̄or̄e itea ʔeya. Mañ b̄r̄a aḁabe Aaroḁba, idji warrar̄a biḁa arima coḁida pan̄la.–

Ēber̄a Āc̄or̄e bié jaraḁa

¹⁰ Ēber̄a ʔasia. Dji papara Israelḁebema basía barib̄rl̄ dji zezara Egiptoḁebema basía. Ewari aḁa mañ ēber̄a israeler̄a tāēna p̄rr̄l̄ḁe w̄asia. P̄rr̄l̄a n̄ine idjira ēber̄a Israelḁebema ume dj̄osia. ¹¹ Dj̄o pan̄lne idjia Āc̄or̄eḁa bié jarasia. Mañ carea israeler̄a idjira Moisemaa edesiḁaa cawa om̄r̄eā. Mañ ēber̄a papara Dañneba ȳna Dibri cau Selomí basía. ¹² Mañ ēber̄a jida eropanesiḁaa aḁa Āc̄or̄eba cawabib̄rl̄ḁaa s̄aw̄a oḁida pan̄la. ¹³ Mañne Āc̄or̄eba Moisea jarasia:

¹⁴ –J̄añ ēber̄a m̄l bié jaraḁara b̄r̄a duan̄mal̄ba āȳa eḁeḁadua. J̄ma idjia m̄l bié jara ʔl ūr̄ipeḁaḁaba ādji j̄lwara idji boro ʔr̄l̄ ʔḁaḁida pan̄la ac̄biḁi carea w̄ar̄aḁa beḁeaḁe ʔḁa. M̄w̄anacarea j̄mar̄aba idjira m̄ogaraba tabari beaḁida pan̄la. ¹⁵ Israeler̄a n̄aw̄a jaradua: “Bariduaba m̄ḁa bié jaraib̄rl̄, idjira beḁeaḁe ʔl b̄r̄a beuida ʔla. ¹⁶ Mañ

† 23:40 Dji biara ʔea nej̄oḁa. Hebreo beḁeaḁe ebuḁa ʔl̄eā c̄ar̄eḁa jara ʔḁa. * 24:5 Epeḁeco j̄gurua umé. Hebreo beḁeaḁe ʔl̄ ʔla “dos décimas de un efa.”

bērã jūma bārãba idjira mōgaraba tabari beaðida panla. Mã bié jaraðada Israelëebema baibarla wa ãibema baibarla, idjira beaðida panla.

¹⁷ Aþalda mĩã beaibarla, idji siða beaðida panla. ¹⁸ Aþalba djãrã animarãda beaibarla, maã animarã beaðabari aþarica animarãda djibaría diaida þla. ¹⁹ Aþalba djãrãda puoibarla, ara idjia puoða quĩrãca idji siða puoðida panla. ²⁰ Djãrã þawarada þlasira, idji þawar siða þlaðida panla. Djãrã dauda ãrĩsira, idji dau siða ãrĩnida panla. Djãrã quidada þlasira, idji quida siða þlaðida panla. Ara idjia djãrã puoða quĩrãca idji siða puoðida panla. ²¹ Aþalba djãrã animarãda beaibarla, maã animarã cacuabari aþarica animarãda djibaría diaida þla. Baribarla mĩã beaibarla, idjira beaðida panla. ²² Dji puoðara Israelëebema baibarla wa ãibema baibarla, aþarica oðida panla. Mãra bārã Ācõrã.”–

²³ Moiseba jūma maãgara israelerãa jarasia. Mãwã jaraðacarea ãdjirãba dji Ācõrã bié jaraðara ãyã edeðapeða mōgaraba tabari beasiðaa Ācõrãba Moisea jaraða quĩrãca.

NUMERO

Israelerã Sinai ĩjũãne jũẽpedadacarea Ācõrẽba Moisea israelerã dji umaquĩrãra jũma juachabisia. Juachabida bẽrã naĩ cartara Numero abadaa. Naĩ cartade b́l ɓla Ācõrẽba israelerãra Sinai ĩjũãneba Canaaĩ drua daucha pe ededadebemada. Zocãrãmaara naĩ cartara Moiseba ɓlasia 1405 poa Jesu todi naẽna.

Ācõrẽba Canaaĩ druara ãdjirãa diai jaraɗamĩna israelerãra isabe edeẽ basia idjia jaraɗara ĩjãpedadaẽ bẽrã. Ātebrɒɒ cuarenta poa ĩjũã põasa ewaraga ɓɓde pɒɒɒɒabisia. Ācõrẽ igaraɗarã quinipeɗadacarea idjia waabema israelerãa dewara puru ɓeada poy-abipeɗa Canaaĩ drua daucha jũẽbisia.

Dadji ĩberã bedeade Numero cartadebemada naĩda b́l eropanɒa:

Capítulo 6: Nazareoɗebemada idjaba sacerdoterãba sãwã israelerã bia jara ɓɓɓɓɓɓemada.

Capítulo 10-14; 16-17; 20-21: Israelerã Sinai ĩjũãneba Moab druadaa wãpedadadebemada.

Capítulo 22-25; 27; 32: Israelerã jeweda Moab druade ɓɓde panananebemada.

6

Nazareoɗebema

¹ Ācõrẽba Moisea jarasia:

² -Israelerãa nãwã jaradua: Umaquĩrãba wa wẽrãba ara idjida Ācõrẽ itea ɓeyada aibrɒɒ, maĩ ewariɗeba ɓtaa idjira nazareo adia. ³ Maĩ bẽrã idjia uva ɓa aseada, baridua ɓa aseada, uva ɓa oregueada, baridua ɓa aseada oreguea oɗada, uva ɓa cũã sida docara ɓla. Idjaba uvada, uva beseade paeda sida cocara ɓla. ⁴ Idji nazareo ɓeyada ada ewariɗeba aba idji ĩdrɒi jaraɗa ewariɗaa ne jũma uva bara ɓɓda cocara ɓla. Uva tada, dji e sida cocara ɓla.

⁵ Maĩ awara Ācõrẽ itea ɓeyada ada ewariɗeba aba idji ĩdrɒi jaraɗa ewariɗaa idji buɗara tɒcara ɓla. Maĩ ewariɗe idjira Ācõrẽ itea ɓɒ bẽrã idji buɗara idu urea zebida ɓla.

⁶ Idjaba Ācõrẽ itea ɓeyada ada ewariɗeba aba idji ĩdrɒi jaraɗa ewariɗaa ĩberã jaiɗada caita wãcara ɓla. ⁷ Dji zezada, dji papada, dji djabada, dji djabawẽrã sida jaiɗasira dji bẽwãrã caita wãcara ɓla Ācõrẽ quĩrãpita biẽ ɓe amaaba. Maĩ ewariɗe idji buɗara Ācõrẽ itea urea eroɓɒ bẽrã Ācõrẽ quĩrãpita bia ɓeida ɓla. ⁸ Ācõrẽ itea ɓeyada ada ewariɗeba aba idji ĩdrɒi jaraɗa ewariɗaa idjira Ācõrẽ itea bia ɓaida ɓla.

⁹ Cawaẽne ĩberãda idji caita beuibrɒɒ, idji buɗa Ācõrẽ itea urea eroɓɒɒa Ācõrẽ quĩrãpita biẽ ɓeya. Maĩ bẽrã idjira Ācõrẽ quĩrãpita wayacusa bia ɓei ewariɗe borobichia tɒida ɓla. Mãwã oya sietebema ewariɗe. ¹⁰ Nurẽma puchirãda wa putujuda umẽ sacerdotea diaɗe wãida ɓla Ācõrẽ wua dede eɗa wãbadamaa. ¹¹ Maĩbe sacerdoteba aba Ācõrẽa bea diaida ɓla maĩ ĩberãba cadjirua oɗa carea. Dewarabemara Ācõrẽa jũma babue diaida ɓla. Mãwã Ācõrẽba maĩ cadjiruara quĩrãdoaya. Maĩ ĩberãba cadjiruada osia ĩberã beuɗa caita ɓaɗa bẽrã. Maĩ ewariɗeba ɓtaa idji buɗara Ācõrẽ itea idu urea zebida ɓla. ¹² Maĩ ewariɗe oveja dji umaquĩrã poa aba ɓɓda babue diabida ɓla idji biẽ ɓeɗa carea. Maĩ ewariɗeba ɓtaa idjira wayacusa Ācõrẽ itea ɓeida ɓla ara idjia naẽna ewari jara ɓɓda quĩrãca. Naẽna idjia Ācõrẽ itea ɓei jaraɗa ewari o ɓaside Ācõrẽ ume biẽ ɓeɗa bẽrã, maĩ ewarira juachaiẽ ɓla Ācõrẽ itea ɓei jaraɗa ewari jũma daucha oi carea.

¹³ Ācõrẽ itea ɓeyada ada ewari jõnacarea nazareoba nãwã oida ɓla: Ācõrẽ wua dede eɗa wãbadamaa wãida ɓla. ¹⁴ Mama oveja dji umaquĩrãda poa aba ɓɓda sacerdotea diaida ɓla Ācõrẽa jũma babue diamãrẽã. Maĩ ovejara jũma bia ɓaida ɓla. Maĩ awara idjia cadjirua oɗa carea oveja wẽrãda poa aba ɓɓda sacerdotea diaida ɓla dji dragara Ācõrẽa babue diamãrẽã. Maĩ oveja sida jũma bia ɓaida ɓla. Idjaba Ācõrẽ ume necai ɓai carea oveja dji umaquĩrãda sacerdotea diaida ɓla dji dragara babue diamãrẽã. ¹⁵ Nẽuɗebema

siða sacerdotea diaida ʘla Ācōrēa diamārēā. Uva ʘa siða diaida ʘla Ācōrēa wea diamārēā. Mañ awara pañ ēsābari neé ʘlda jamara aʘa diaida ʘla. Mañ pañra quiñā cacua umé ʘaida ʘla: aʘa dji biara ʘl harina nedraga bara oʘaa, dewarabemara nedragaba ãrã pãrãdaa. ¹⁶ Sacerdoteba dji oveja wērã dragada Ācōrēa babue diaya nazareoba cadjirua oʘa carea. Oveja dji umaquiñāda Ācōrēa jūma babue diaya. ¹⁷ Mañare Ācōrē ume necai ʘai careabema oveja dragada babue diaya. Mañ babue diabãrãde jamarade ʘl pañ ēsābari neé ʘlda, néudebema siða Ācōrēa diaya. Idjaba uva ʘada Ācōrēa wea diaya.

¹⁸ Mañbe Ācōrē wua dede eða wābada caita nazareora borobichia tãpeda idji buða Ācōrē itea idu ureabi ʘadara babueida ʘla Ācōrē ume necai ʘai careabema oveja djara dju pañ tãbãde.* ¹⁹ Borobichia tãacarea sacerdoteba oveja jĩrũ nocoarebema djuðada nazareo jãwãde ʘaya. Idjaba jamarade ʘl pañ ēsābari neé ʘlda umé edapeða mañ siða idji jãwãde ʘaya: aʘa nedraga bara oʘada idjaba aʘa nedragaba ãrã pãrãdaa. ²⁰ Mañbe sacerdoteba jūma mañgãra Ācōrē quiñãpita ãtaa waida ʘla diai carea. Māwã jūma mañgãra Ācōrē itea ʘeða bēã sacerdoteba edaida ʘla. Mañ awara oveja jã nocoarebema djara Ācōrē quiñãpita ãtaa waðada, chĩde ãtaa waða siða idji itea ʘeya.† Jūma māwã oʘacarea nazareo ʘadaba uva ʘada doida ʘla.

²¹ Jūma mañgãra Ācōrē ley nazareoðebemaa. Ācōrē itea ʘadada ēdrãbãrãde mañ leyba jara ʘl quiñãca jūma diaida ʘla. Mañ awara idjia Ācōrē itea ʘeyaða ada ewariðe auðu poya diayaða asibãrã, ēdrãbãrãde idjia jaraða quiñãca jūma diaida ʘla.

Sacerdoteba sãwã israelerã bia jara ʘã

²² Ācōrēba Moisea jarasia:

²³ –Aaroã, idji warrarã biða jaradua nãwã israelerã bia jara ʘãdamārēã:

²⁴ Ācōrēba bãrãra carebaya idjaba wagaya.

²⁵ Ācōrēba bãrãra bia unu ʘaya idjaba idji biãdeba bia erobaya.‡

²⁶ Ācōrēba bãrãra quiñãca ʘaya idjaba necai ʘaya.§

²⁷ Aaroãba, idji warrarã biða mã trãneba israelerãra māwã bia jara ʘãðibãrã, mã wãrãda carebaya.–

10

Ācōrēba cachiru obida

¹ Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Paratada edaðapeða cachiruda umé chĩ oðadua. Mañ cachirura zaða puru ābaa trãni carea idjaba nocoðaa wãbiði carea. ³ Cachiru umena dãrã jĩguabãrãde puruda jūmaena ʘl ume ābaa dji jãreðiða pañla mã wua dede eða wãbadama. ⁴ Cachiru aʘa dãrã jĩguabãrãde israelerã bororã awa ʘl ume ābaa dji jãreðiða pañla. ⁵ Cachiru ara pichia jĩguabãrãde israelerã ãmãdau odjabariare duanãra nocoðaa wãnida pañla. ⁶ Wayacusa ara mañ quiñãca jĩguabãrãde israelerã jãwa aclare duanãra wãnida pañla. Ara mañ quiñãca jĩguabãrãde israelerã jãwa araare duanãra, ãmãdau ʘaebariare duanã siða wãnida pañla. ⁷ Israelerã ābaa dji jãreðamārēã cachirura dãrã zaðadua. Nocoðaa wãnamārēã quiñã awara zaðadua.

⁸ Aaroã warrarã sacerdoterãba mañ cachirura zaðida pañla. Idiba ãtaa ãdjirãba, ãdji warrarãneba yõbãdarã biða māwã oðida pañla. ⁹ Bãrã druade jũeðeðacarea dji quiñãca bãrã ume djõne zesidara, bãrã djõne wãbãdaðe cachirura zaðadua. Māwã mã bãrãra quiñãdoaeã ãtebãrã dji quiñãnebemada ēdrã edaya. ¹⁰ Mañ awara mã jaraða ewari droma ʘea ʘãsrãðaba obãdaðe, jeðeco djiwidi ewari obãdaðe biða cachirura zaðadua. Animarã babue diabãdaðe, mã ume necai ʘai careabema animarã beabãdaðe

* 6:18 Ācōrē ume necai ʘai careabema animarã dragada babue diapeða dji enenaba dji djarara arima djupeða cobadjia. Sacerdote biða mañ djaradebemada ara idji itea edabadjia. † 6:20 Exodo 29:27-28. ‡ 6:25 Bãrãra bia unu ʘaya. Hebreo beðeade nãwã ʘã ʘla: “Ācōrēba idji quiñãdarrara bãrãmaa uruabiya.” § 6:26 Bãrãra quiñãca ʘaya. Hebreo beðeade ʘã ʘla: “Ācōrēba bãrãare acl ʘaya.”

bida cachirura zaɗadua. Mañ zabɗdaba m̄la bārānebemada quīrānebabi ɓaya. M̄ra bārā Ācōrēa.

Israelerā Sinaiɗeba nocoɗaa wāpeɗaɗa

¹¹ Israelerā Egiptoɗeba ɛdrɗpeɗaɗacarea poa aba ɗrɗ jedeco umé veinte ewari ɓɗɗe j̄r̄r̄r̄ Ācōrē wua de ɗrɗ ɓaɗara nocoɗaa wāsia. ¹² Ara maɗda israelerāra Sinai ɛj̄j̄ pōāsa ewaraga ɓɗɗe mañ j̄r̄r̄r̄ caidū wāsidaa. ɗn̄āū eda wāɓɗaɗe Parañ ɛj̄j̄ pōāsa ewaraga ɓɗɗe j̄ūēne wāsidaa. Mama j̄r̄r̄r̄ra jira ɓesia.

¹³ Sinaiɗeba ɛdrɗsiɗaɗe israelerāra wāɓɗr̄siɗaɗe Ācōrēba Moisea jarada quīrāca. ¹⁴ Naārā Judaɗeba yōna puruda ādji bandera bara wāsia. Ādji borora Aminadā warra Naasoñ basía. ¹⁵ Ādjirā ume Isacarɗeba yōna puruda wāsia. Ādji borora Zuá warra Natanael basía. ¹⁶ Idjaba Zabuloñneba yōna puru siɗa ādjirā ume wāsia. Ādji borora Heloñ warra Eliá basía. ¹⁷ Mañ ūbeaare Levi warra Gersoñneba yōpeɗaɗarāba, Levi warra Merariɗeba yōpeɗaɗarā bida Ācōrē wua deda j̄ūma ɛr̄acuadapeɗa edesidaa.

¹⁸ Ādjirāare Rubeñneba yōna puruda ādji bandera bara wāsia. Ādji borora Sedeu warra Elisu basía. ¹⁹ Ādjirā ume Simeoñneba yōna puruda wāsia. Ādji borora Zurisadai warra Selumiel basía. ²⁰ Idjaba Gaɗeba yōna puru siɗa ādjirā ume wāsia. Ādji borora Deuel warra Elisa basía. ²¹ Mañ ūbeaare Levi warra Coáɗeba yōpeɗaɗarāba Ācōrē wua dede edabemada j̄ūma edesidaa. Ādji cānima j̄ūɛɓɗaɗe Ācōrē wua de naēna edepeɗaɗaba mañ dera o eropanabadjidaa.

²² Ādjirāare Epraiñneba yōna puruda ādji bandera bara wāsia. Ādji borora Amiú warra Elisamá basía. ²³ Ādjirā ume Manaseɗeba yōna puruda wāsia. Ādji borora Pedasu warra Gamaliel basía. ²⁴ Idjaba Benjamiñneba yōna puru siɗa ādjirā ume wāsia. Ādjirā borora Gedeoni warra Abidañ basía.

²⁵ Jirūare Dañneba yōna puruda ādji bandera bara wāsia. Ādjirāra panasidaa dji quīrūba ɛp̄esidara mañ ɛberārā ume djōni carea. Ādji borora Amisadai warra Ajieze basía. ²⁶ Ādjirā ume Aserɗeba yōna puruda wāsia. Ādji borora Ocrañ warra Pagiél basía. ²⁷ Idjaba Neptaliɗeba yōna puru siɗa ādjirā ume wāsia. Ādji borora Enañ warra Ahira basía.

²⁸ Israelerā nocoɗaa wāɓɗaɗa ara mañ quīrāca wāɓadjidaa.

Hobá ādjirā ume wāmārēa Moiseba jarada

²⁹ Israelerā Sinaiɗeba ɛdrɗɗi naēna Moiserā Hobá ume beɗeasia. Hobára Moise zāwārē Reuel warra basía.* Madiañ druadebema basía. Moiseba Hobáa jarasia:

–Dairāra wāɓɗr̄ɗia Ācōrēba dai jarada druadaa. Dairā ume wādua. Ācōrēba dai israelerāa ne biada diayaɗa asia. Mañ b̄r̄r̄ dairāba b̄la ne biada waiɓla diaɗia.–

³⁰ Hobáa panusia:

–M̄ra wāéa. M̄ druadaa j̄ɗa wāya m̄ ɛberārāmaa.–

³¹ Mañne Moiseba jarasia:

–M̄ quīrā djuburia j̄ɗa wārādua. ɓla bio cawa ɓla sāma ɛj̄j̄ pōāsa ewaraga ɓɗɗe dairāra cānida panɗa. ɓla dairāra poya jipa pe edeya.† ³² ɓɗa dairā ume wāiɓr̄r̄, ne j̄ūma bia Ācōrēba dairāa diablɗɗeɗemada b̄la diaɗia.–

³³ Māwā beɗeadaɗacarea israelerāra Sinai eya Ācōrē eya abadaɗeba wāsidaa. Ewari ūbea n̄basidaa. Māwā n̄nane Ācōrē baurudera ādjirā na eron̄basidaa cawabimārēa sāma ɗn̄āūnida. ³⁴ Āsa israelerā nocoɗaa wāɓɗaɗe Ācōrē j̄r̄r̄r̄ra ādjirā ɗr̄r̄ wāɓadjia.

³⁵ Ācōrē baurude nocoɗaa edeɓɗaɗa Moiseba nāwā jarabadjia: Ācōrē, na wādua. ɓa ume dji quīrūra āyā j̄ɗrecuadua. ɓa quīr̄ñnacara āyā m̄r̄ū wāɓicuadua.

³⁶ Ācōrē baurude ādji cānima j̄ūɛɓɗaɗe Moiseba nāwā jarabadjia:

* 10:29 ɗcɗr̄ɗmaarā Hobára Moise zāwārē basía. † 10:31 ɓla dairāra poya jipa pe edeya. Hebreo beɗeade ɓ́ ɓla: “ɓɗa dai dau baya.”

Ācōrē, jēda zedua dai israelerā zocārā duanamaa.‡

11

Ācōrēba tɫɫ urua eradɫɫbiɫa

¹ Māwā nīnane israelerāra ādji bia mīga panɫ carea Ācōrē quīrāpita bié bedea duanesiɫaa. Mañ ūrīside Ācōrēra quīrūpeɫa tɫɫ uruada ādjirāmaa eradɫɫbisia. Mañ tɫɫ uruaba puru iquidabema deda Ācɫɫɫ bācuasia. ² Mañ carea israelerāba Moisea quīrā djuburiada iwidiisiɫaa. Ara mañda Moiseba ādjirā carea Ācōrēba bedea djuburiabɫɫɫe tɫɫ uruara quisia. ³ Mama trɫ ɫasiɫaa Taberá, Ācōrēba tɫɫ uruada ādjirā tāēna eradɫɫbiɫa bērā.*

Ācōrēba pōrā diabueda

⁴ Ācɫɫɫ āībemarā israelerā ume nīnaba ādjia co panɫ awara dewara djicoda co quīrā panasiɫaa.† Mañ bērā israelerā siɫa sode bié panenapeɫa nāwā jarasiɫaa:

–¡Ay, nedjarada cobɫdabara! ⁵ Dadjirāba quīrāneba panɫa Egiptoɫe bedada bari co panabadjiɫada. Idjaba pepinoda, nejōda, ceboyada, puerroda, recao siɫa co panabadjiɫaa. ⁶ Baribɫɫ iɫira abari co panɫba sē panɫa. Ababe nañ manáɫɫ co tapanɫa.–

⁷ Manára culáɫɫ ta quīrāca pichia querasia. Bedelio quīrāca torroa cuaracuara ɫasia.‡ ⁸⁻⁹ Diamasiza ējūā cūrāsaba ɫeguea nūmeɫɫɫe manára odjabadjia. Israelerāba manára jɫɫ peɫapeɫa birajubadjiaɫa wa yude ɫɫababadjiaɫa. Mañɫɫa djubadjiaɫa wa pañda obadjiaɫa. Dji warraara pañ olivo dragaɫaa oɫaca ɫasia.

¹⁰ Mañne Moiseba ūrīsia deza dji eɫa wābadama israelerāra ādjia co quīrā panɫ carea jīa panɫda. Mañ carea Ācōrēra ādjirā ume bio quīrūsia. Moise biɫa mañra bié unusia.

¹¹ Mañ carea Moiseba Ācōrēra jarasia:

–Māra ɫa nezocaa. Mañda ¿cārē cārēā ɫa māra jāwā bié o ɫa? ¿Māra cārēda ɫa quīrāpita bié oɫa bērā ɫa jāwā nañ purura mñ jɫwae ɫasi? ¹² ¿Māra ādji papaca? ¿Mālabɫɫ ādjirāra tocuasica? Māwāra ¿cārē cārēā jara ɫa ādjirāra ɫa ādji drōā naēnabemarāa diai jarada druadaɫa edemārēā daupēbariba warra jɫwae bara edebari quīrāca? ¹³ Nañ ēberārā jīa panɫba mñ jara panɫa: “Dairāa nedjarada coɫi carea diaɫa.” Baribɫɫ mñ ¿sāma nedjarada edai ādjirāa diai carea? ¹⁴ Mñduɫaɫa nañ purura poya edeéa. Māwā edeira jūmawāyā zarea ɫa. ¹⁵ ɫa nañ puruda mñduɫaɫa edebibɫɫ biara ɫa māra beaia. ɫa wārāda mñda bia unu ɫaɫɫɫ, māra beaɫa waa bia mīgarāmārēā.–

¹⁶ Ācōrēba panusia:

–Israelerā bororā ɫa bio cawa ɫaɫa setenta edapeɫa mñ wua de caita edeɫa. Mama ɫa ume jānida panɫa. ¹⁷ Mañne māra mama eɫaa zepeda ɫa ume beɫeaya. Mñ ɫaɫa diaɫa Jaureda ādjirāa biɫa diaya nañ puruda careba edeɫamārēā. Māwā ɫaɫaɫa nañ purura edeéa.

¹⁸ Israelerāa jarada nedjarada nu coɫi bērā nane ādjirāba oɫida panɫa nu mñ quīrāpita bia duanani carea.§ Mñ ūrīsia ādjirā jīa panɫba nāwā jara panɫda: “¡Ay, nedjarada cobɫdabara! ¡Dadjirāra Egiptoɫe biara duanabadjiɫaa!” Māwā jara panɫ bērā mñ ādjirāa nedjarada diaya coɫamārēā. ¹⁹⁻²⁰ Mañ nedjarara ādjirāba ewari ababe, ewari umé, ewari juesuma, die ewari, veinte ewari biɫa coɫaéa, āteɫɫɫ jedeco aba coɫia aba nedjaraba jaitabɫaɫaa.* Māwā oya māra bārā ume ɫamñina. Ādjirāba mñda igaraɫapeɫa jīa panɫba mñ quīrāpita nāwā jara panɫa: “¿Dadjirāra cārē cārēā Egiptoɫeɫa ēɫɫsiɫa?”–

‡ 10:36 Dai israelerā zocārā duanamaa. Hebreo beɫeade māra eɫaɫa ɫléa. * 11:3 Hebreo beɫeade Taberá trɫɫa jara ɫa “tɫɫ urua.” † 11:4 Ācɫɫɫ āībemarā israelerā ume Egipto druadeɫa ēɫɫsiɫaa. Exodo 12:38. ‡ 11:7 Bedeliora bacuruɫaa. § 11:18 Ācōrē quīrāpita bia duanani carea ādjirāra cuiɫapeɫa wua tātoɫada jānida panasiɫaa. Idjaba ādji quima ume jipa cāñida panasiɫaa. * 11:19-20 Aba nedjaraba jaitabɫaɫaa. Hebreo beɫeade ɫaɫa ɫa: “Abā ādji quēɫeɫe odjabɫaɫaa.”

²¹ Moiseba jarasia:

–Umaquĩrãrã awa m̃ ume seisciento mil paña. Mãda bla jara bla jedeco aba nedjarada dairãba codamãrẽã diaida. ²² Dai ovejada, pacada jũma beab̃da sida jũmarã itea araéa. ¡Pusadebema beda jũma beab̃da sida araéa!–

²³ Ācõrẽba Moisea jarasia:

–¿M̃a jũma poya oéca? Idi bla unuya m̃a jarađara poya oida wa poya oéda.–

²⁴ Ācõrẽ ume bedeã bađara Moiseba israelerãa jarade wãsia. Mãne israelerã bororãda setenta edapeda Ācõrẽ wua de caita pe edesia. ²⁵ Mama Ācõrẽra j̃rãrãne edaa zepeda Moise ume bedeasia. Idjia Moisea diađa Jaureda mã setenta israelerã bororãa biđa diasia. Mã Jaurera ādjirãmaa zepeda cawaéne Ācõrẽneba bedeã duanesidaa.†

²⁶ Mãne Moiseba setenta bororã edadađebemada umé Ācõrẽ wua demaa wãnaé basía, āteb̃r̃a israelerã duañma panesidaa. Abara Eldá basía. Dewarabemara Medá basía. Ācõrẽ wua demaa wãnaé bađamĩna Ācõrẽba diađa Jaurera ādjia biđa edasidaa. Mã bẽrã ādji sida cawaéne Ācõrẽneba bedeã panesidaa israelerã duañma. ²⁷ Mã carea cũdra aba Moisemaa pira wãpeda nãwã jarasia:

–¡Eldáda, Medá sida Ācõrẽneba bedeã paña israelerã duañma!–

²⁸ Mãne Nũ warra Josueba jarasia:

–M̃ boro Moise, ādjia idu m̃awã bedeabirãdua.– (Josuera cũdra edaaba Moise carebabari basía.)

²⁹ Moiseba jarasia:

–¿Bla crĩcha bla ababe m̃lab̃r̃a Ācõrẽ Jaurera erobaida bla? M̃maarã bia bacasia Ācõrẽba idji Jaureda jũmarãa diab̃r̃abara idjaba jũmarãda idjideba bedeab̃dadabara.–

³⁰ M̃awãnacarea Moiserã, israelerã bororã sida jẽda wãsidãa israelerã duañmaa.

³¹ Mãbe Ācõrẽba nãũrãda pusaareba t̃bisia. Mã nãũrãba põrãda zocãrã enesia israelerã duañmaa. Israelerã duañmaaba ewari aba wãida bla quĩrãca mã põrãra jeweda jãrẽbaribusĩ basia. Egorodeba dji ãtlara dadji bacara daucha basia. ³² Mã ewaride asa, diamasi, nurẽma biđa israelerãba põrãra quenabadjidaa. Dji maãriara beađaba eđa cincuenta birasia.‡ Mãgl̃ara beseade pae duanasidaa ādjirã duañma.

³³ Mã põrã djara jũma codi naẽna Ācõrẽra ādjirã ume quĩrũsia.§ Mã bẽrã israelerãra zocãrã quinibisia. ³⁴ Dji zocai panenaba maná awara co quĩrã pananara joucuasidaa. Mã carea mã ẽjũãra tr̃a basidaa Kibro-hataava.*

³⁵ Kibro-hataavađeba israelerãra Hazerodaa wãnapeda mama duanesidaa.

12

Mariaba Aarõ biđa Moise bié jarapedada

¹ Mariaba, Aarõ biđa ādji djaba Moiseda bié jara panesidaa āibema wẽrã edada carea.*

² Ādjia nãwã jarasidaa:

–¿Ācõrẽra ababe Moisedeba bedeabarica? ¿Dadjideba biđa bedeacaca?–

M̃awã bedeã pañra Ācõrẽba bié ũrĩsia. (³ Jũma nã ẽjũãne Moiserã dji dromaara bai crĩchara neé basia.) ⁴ Ara mãda Ācõrẽba Moisea, Aarõa, Mariaa biđa jarasia:

–Bãrã ũbea m̃ wua demaa zedadua.–

† 11:25 Hebreo bedeade ebuda blaéa sãwã bedeasidada. Zocãrãmaarã ādjia cawadaéne Ācõrẽ bedeada mĩã cawaié jara duanesidaa waa dadjia ũrĩnaca bedeade bedeã duanesidaa.

‡ 11:32 Eđa cincuenta. Hebreo bedeade bla bla “diez homeres.” § 11:33 Ebuda blaéa cãrẽ cãrẽ Ācõrẽra ādjirã ume quĩrũsia. Ācl̃r̃maarã israelerã jũmawãyã ne co pañ carea quĩrũsia idjaba dewararãmaarã ādjia bié bedeapedada carea quĩrũsia. * 11:34 Hebreo bedeade mã tr̃ba jara bla: “Nedjara awua pañ carea beupedada joubada ẽjũã.” * 12:1

Āibema wẽrã. Hebreo bedeade bla bla: “Cusita wẽrã.” Ebuda blaéa mã wẽrãra Seporã basida wa Moiseba dewarada edasida.

Ara mañda wāsidaa. ⁵ Mañne Ācōrēra jārārā l̄t̄l̄ba edaa draso a jira ɛlde edaa zesia idji wua dede eda wāɓadamaa. Mama Aarołra Maria sida caitaara tr̄lsia. Ara mañda caitaara wāsidaa. ⁶ Mañbe Ācōrēba ādjía jarasia:

–M̄la jarab̄l̄l̄da bio ūr̄n̄adua. M̄l̄neba bedeabadarā b̄r̄ā t̄āēna ɓea ume m̄l̄ra c̄āimocaraɓe idjaba c̄āimocara qūr̄āca ne unubi ɛldeba bedeabaria. ⁷ Barib̄l̄l̄ m̄l̄ nezoca Moise ume m̄w̄ā bedeacaa. J̄uma m̄l̄ ēberārā c̄āȳbara idjiab̄l̄l̄ m̄l̄ra biara j̄j̄ā ɓla.† ⁸ Idji ume m̄l̄ra n̄ēb̄l̄l̄baria. Ne jara ɛldeba idji ume bedeacaa. Āteb̄l̄l̄ ebuɗa jarabaria. Idjia m̄l̄ra unubaria. M̄w̄ā ɓl̄ b̄ērā j̄b̄ār̄aba c̄ārē c̄ārēā wayadaé basi m̄l̄ nezoca Moiserā bié jaradi carea?–

⁹ Ācōrēra ādji ume bio qūr̄ūpeɗa wāsia. ¹⁰⁻¹¹ Ācōrē wua demal̄ba jārārā l̄taa w̄ab̄l̄l̄de Mariara aidaba bira n̄ūmesia.‡ Mañ unuside Aarołba Moisea n̄w̄ā bedeā djuburiasia:

–M̄l̄ boro, m̄l̄ qūr̄ā djuburia daiba cr̄ichadaéne cadjirua opeɗaɗara qūr̄ādoadua. ¹² Maria cacuara idu j̄uma ār̄i ɓebir̄adua warra l̄radl̄gada qūr̄āca.–

¹³ Ara mañda Moiseba Maria carea Ācōrēra qūr̄ā djuburiada n̄w̄ā iwidiisia:

–Ācōrē, m̄l̄ qūr̄ā djuburia m̄l̄ djabawērā Mariara biabidua.–

¹⁴ Ācōrēba panusia:

–Idji zezaba cawa ob̄l̄l̄de idji qūr̄āɗarrade idodabara, j̄siete ewari puru j̄j̄ga ɓl̄daé bacasiɗaca qūr̄ā peramārēā?§ Ara mañ qūr̄āca b̄ār̄aba idjira siete ewari puru j̄j̄ga ɓl̄ɗida panla. M̄w̄ānacarea poya j̄ɗa zeya.

¹⁵ Ara mañda israeler̄ba Mariara puru j̄j̄ga ɓl̄de wāsidaa siete ewari mama ɓamārēā. Mañ siete ewaride israeler̄a nocodaa w̄ānaé basía aba Maria j̄ɗa zeb̄l̄l̄daa.

¹⁶ Zedacarea Hazeroɗeɓa Parañ ēj̄ūā pōāsa ewaraga ɓl̄de j̄ūēne wāsidaa.

13

*Canaa*ñ drua ac̄l̄de w̄ā panana

¹ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Ācl̄l̄l̄ umaqūr̄ār̄āda Canaañ drua ac̄l̄de diabuedua. Mañ druara m̄l̄a israeler̄a diaya. Israel̄eɓa yōna doce puruɗebemada aba aba edadua diabuei carea. Ādjira puru boroda ɓeadiɗa panla.–

³ Ara mañda Moiseba l̄cl̄l̄l̄ umaqūr̄ār̄āda Parañ ēj̄ūā pōāsa ewaraga ɓl̄deɓa Canaañ-naa diabuesia Ācōrēba jaraɗa qūr̄āca. J̄uma ādjir̄ara israeler̄a bororā basía. ⁴ Ādjir̄ara nałḡl̄r̄ā basía: Rubeñneba yōna puruɗebema Zacu warra Samuada, ⁵ Simeoñneba yōna puruɗebema Horī warra Sapada, ⁶ Judaɗeɓa yōna puruɗebema Jepone warra Caleda, ⁷ Isacarɗeɓa yōna puruɗebema Jose warra Igalda, ⁸ Epraiñneba yōna puruɗebema Nuł warra Oseada, ⁹ Benjamiñneba yōna puruɗebema Rapu warra Paltida, ¹⁰ Zabuloñneba yōna puruɗebema Sodi warra Gadielda, ¹¹ Jose warra Manaseɗeɓa yōna puruɗebema Susi warra Gadida, ¹² Dañneba yōna puruɗebema Gemali warra Amielda, ¹³ Aserɗeɓa yōna puruɗebema Micael warra Setuda, ¹⁴ Neptaliɗeɓa yōna puruɗebema Vapsi warra Nahbida, ¹⁵ idjaba Gaɗeɓa yōna puruɗebema Maqui warra Geuelda. ¹⁶ Moiseba Canaañ drua ac̄l̄de diabueɗarā tr̄l̄ra małḡl̄r̄ā basía. (Nuł warra Oseara Moiseba tr̄l̄ ɓlsia Josue.)

¹⁷ Moiseba mañ ēberārā Canaañ drua ac̄l̄de diabueside n̄w̄ā jarasia:

–Negue ēj̄ūā pōāsa ewaraga ɓlareɓa ēj̄ūā eyaiɗa ɓl̄daa w̄ānadua. ¹⁸ Ac̄l̄ɗadua mañ druara s̄aw̄ā ɓl̄da idjaba mañ druadeɓemar̄ara s̄aw̄ā ɓeada; m̄sr̄ā ɓeada wa m̄sr̄āé ɓeada; zoc̄ārā panl̄da wa zoc̄ār̄é panl̄da. ¹⁹ Ac̄l̄ɗadua ādji druara s̄aw̄ā ɓl̄da; bia ɓl̄da wa bié ɓl̄da. Idjaba ac̄l̄ɗadua ādji purura s̄aw̄ā ɓeada; mōgaraba auɗu j̄r̄ā ca ɓeada wa

† 12:7 Idjiab̄l̄l̄ m̄l̄ra biara j̄j̄ā ɓla. Ācl̄l̄l̄maarā n̄w̄ā jara ɓla: “M̄l̄ purura idjía diasia wagamārēā.” ‡ 12:10-11 Mariara aidaba bira n̄ūmesia. Hebreo bedeade ɓl̄ ɓla: “Mariara aidaba nieve qūr̄āca ɓasia.” § 12:14 Abal̄ba djārā qūr̄āɗarrade idosira mañ ēberārā Ācōrē qūr̄āpita bié ɓesia.

ara jāwā beada. ²⁰ Acładua dji ējūāda; ējūā biada wa ējūā biaéda, bacuru baraada wa neéda. ¡Sozarra beadadua! Idjaba maļ druadebema nejōda ḶCḶḶ Ḷa enenadua.–

(Moiseba ādjirāra uva jara diabuesia.)

²¹ Ara maļda Canaaļ druara acłde wāsidaa. Ādjirāba jūma acłsidaa Ziļ ējūā pōāsa ewaraga ḶḶdeba aba Reho purudaa. (Reho purura Hamá druara caita ḶḶ.) ²² Negue ējūā pōāsa ewaraga ḶḶare wānapeda Hebroļ purude jūēne wāsidaa. Maļ purude Ahimaļda, Sesaida, Talmā sīda panabadjidaa. Ādjira Anacadeba yōpedada basía.* (Ādji drōā naēnabemarāba Hebroļ purura osidaa siete poa egiptorāba Zoaļ puru ođi naēna.) ²³ Dji acłde wā panḶra jeweda Escol abadaa jūēne wāsidaa. Mama uva cḶḶḶ droma ḶḶda aba tḶ edasidaa. MaļḶḶḶ bacurude jḶnapeda ēberā uméba equiadeba edesidaa. Idjaba granadajōda, higojō sīda Ḷa edesidaa. ²⁴ Maļ jewedara ādjirāba trḶ Ḷsidaa Escol, uva cḶḶḶ droma ḶḶda tḶ edapedada bēra.†

²⁵ Cuarenta ewari Canaaļ druara jūma acḶ pananapeda jēda wāsidaa. ²⁶ Paraļ ējūā pōāsa ewaraga ḶḶde Cadé abadama ādjirāra Moise ume, Aaroļ ume, idjaba jūma israelerā ume ābaa dji jḶresidaa. Maļne jūma ādjia unupedada nēḶḶḶḶpeda Canaaļ druadebema nejōda acḶbisidaa. ²⁷ Ādjirāba Moisea nāwā nēḶḶḶsidaa:

–ḶḶa wābiḶa druade dairāra jūēsidaa. Wārāda maļ druade baridua ne upedada bia zaubarā. Maļ druadebema nejōda acḶdua. ²⁸ BaribḶḶḶ maļ druade bea ēberārāra bio mēsrā beaa. Ādji purura waibḶa beaa idjaba mōgaraba auḶu jūrā ca beaa. Mama dairāba Anacadeba yōpedadarāda unusidaa. ²⁹ Ādjirā awara Negue ējūā pōāsa ewaraga ḶḶde amalecitarāda panabadaa. Ējūā eyaiḶa ḶḶde hititarāda, jebuseorāda, amorreorā sīda panabadaa. Pusaare, Jordaļ doare biḶa cananeorāda panabadaa.–

³⁰ Maļ beḶea carea puru Moise quīrāpita ḶḶga nūḶḶḶḶ Caleba chupeabisia. Maļbe jarasia:

–¡Wāna! ¡Maļ druara dadjirāba poya edaḶia! ¡Maļ druade bea ēberārāra wārāda poyaḶia!–

³¹ BaribḶḶḶ idji ume acłde wā pananaba jarasidaa:

–¡Dadjirāra wānaéa! ¡Maļ druade bea ēberārāra dadjirā cāyābara mēsrāra beaa!–

³² Maļbe sewadeba ādjirāba israelerā jara panesidaa ādjia acłde wā panana druara dji biaéda. Nāwā jarasidaa:

–Jāļ druara daiba acłde wā pananane ēberārāra dji quini nūmabarā.‡ Maļ awara ēberārā daiba unupedada jūma waibḶḶḶ beaa. ³³ Mama dairāba unusidaa Anacadeba yōpedada ēberārā draso waibḶḶḶ beada. Ādjirā acłdabara dairāra djaburi queḶeaa adichichi quīrāca. Idjaba ādjirāba dairāra ara maļ quīrāca unusidaa.–

14

Israelerāba Ācōrē igarapedada

¹ Maļ ūrīsidaa israelerā jūmarāda ḶḶga nūmesia idjaba maļ diamasi jīā panḶda ḶnadḶsidaa. ² Puruba Moiseda, Aaroļ sīda bié jaradapeda ādjia nāwā jarasidaa:

–¡Dairāra Egiptode beupedadabara biara Ḷacasia! ¡Naļ ējūā pōāsa ewaraga ḶḶde biḶa beupedadabara biara Ḷacasia! ³ ¿Ācōrēba cārē cārēā dairāra maļ druadaa edebḶḶḶ? ¿Mama djō panḶne maļ druadebemarāba dairāra quenanamārēā edebḶḶḶca? ¿Dai wērārāra, warrarā sīda maļ ēberārāba ara ādjirā itea jidaḶamārēā edebḶḶḶca? ¿Egip-toḶaa jēda wānida biara Ḷléca?–

⁴ Maļbe ādjiduba jara duanesidaa:

–Aba edaḶia dadjirā boro bamārēā. Maļbe Egiptodaa jēda wānia.–

* 13:22 Anacadeba yōpedadara draso waibḶḶḶ beasia. † 13:24 Hebreo beḶeade Escol trḶba jara ḶḶa “cḶḶḶ.” ‡ 13:32 Ēberārāra dji quini nūmabarā. Hebreo beḶeade nāwā ḶḶ ḶḶ: “Maļ ējūāba dji panabadara mībaria.” ḶḶḶḶḶḶḶ maļba jara ḶḶa maļ ējūāne ēberārā djō panḶneba dji quini nūmabarida.

⁵ Mañ ūrīsidaade Moiserā, Aaroñ siða jūma israelerā quīrāpita chīrāborode þarru copanesidaa.* ⁶ Mañne Nuñ warra Josueba, Jepone warra Cale biða ādjia cacuaðe jā panlaða sopuaba cōātasidaa. Mañ umébemara Canaañ druā aclaðe wā panananebema basía. ⁷ Ādjia israelerā jarasidaa:

–Dairāba aclaðe wā panana ējūāra bio bia þla. ⁸ Mañ druāde baridua ne upedaðara bia zaubarā. Ācōrēba dadjirāda bia unu þlþlrl mañ druādaa edepeda jūma diaya. ⁹ Mañ bērā Ācōrēra igararānadua. Idjaba mañ druādebemārāda wayarānadua. Dadjirāba poyaðia, ādjirāra caiba carebai neé panl bērā. Baribrlrl Ācōrēda dadjirā ume þla. Mañ bērā ādjirāra wayarānadua.–

¹⁰ Māwā jara pananamīna puruba ādjira mōgaraba tabari beaðiada asidaa. Māwā duanlne cawaéne ādjirāba unusidaa Ācōrē quīrāwārēā dorrodorroadā idji wua dede ānaga dogoda. ¹¹ Mañne Ācōrēba Moisea jarasia:

–jNañ ēberārāba baridua carea māra igarabadaa! jMā ādjirā tāēna ne ununaca waiþla beada oðamīna waðibiða māra ijā amabadaa! ¹² Mañ carea mā ādjirāra quinibiya. Baribrlrl blaðeba mā ādjirā cāyābara puru waiþlara þlaða idjaba þlara þlaða yōbiya.–

Moiseba israelerā carea Ācōrēba beða djuburiada

¹³⁻¹⁴ Moiseba Ācōrēba jarasia:

–Bl þlaðeba nañ ēberārāra Egiptodeba ēdrl enesia. Mañda bla ādjirāda quinibibrlrl egiptorāba ūrīnapeda Canaañ druādebemārā nēþlrlðia. Mā Boro, Canaañebemārāba naēna ūrīsidaa blra dairā ume þlaða, dairāma ebuða odjasida, bl jlrārāda dairā lrā nībabarida, āsa blra jlrārā ltlba eða drasoā jira þlaðe dairā na wābarida idjaba diamasi ara mañ jlrārāda tlb quīrāca eradrl nūmabarida. ¹⁵ Bla nañ ēberārāda jūma quinibibrlrl, bla o þl ūrīpedaðaba nāwā jaradā: ¹⁶ “Ācōrēba israelerāra idjia diai jaradā ējūānaa poya edeé basía. Mañ bērā ādjirāra ējūā pōāsa ewaraga þlaðe jūma quinibisia.”

¹⁷ Mā Boro, māwā jararānamārēā mā quīrā djuburia bl þlara unubidua ara bla jaradā quīrāca. ¹⁸ Bla jarasia blra baridua quīrūcada idjaba ēberārāra bio quīrā þlaða. Mañ awara jarasia ādjia cadjirua obadara, bl beða igarabada siða bla quīrādoabarida. Māwāmīna dji beðeade þlra bla cawa obariada asia. Dji zezaba cadjirua oða carea idjida, idji warrarāda, idji wiuzaquerāda, ādjirā warrarā siða cawa o þabariada asia.† ¹⁹ Mañ bērā bl quīrā waiþla blaðeba nañ ēberārāba cadjirua opeðaðara quīrādoada ādji Egiptodeba ēdrpedaða ewariðeba aba ididaa bla quīrādoada quīrāca.–

²⁰ Ācōrēba jarasia:

–Ādjia cadjirua opeðaðara mā quīrādoasia bla beða djuburiada bērā. ²¹ Māwāmīna māra wārāda zocai þl bērā, idjaba wārāda jūma nañ ējūāne dji dromaara þl bērā, wārāda nāwā cawa oya. ²²⁻²³ Nañ ēberārā ni abalda mā ādji drōā naēnabemārā diai jaradā ējūāne idu jūēbiéa. Ādjirāba mā quīrāwārēā dorrodorroadā unupeðaðamīna idjaba Egiptode, ējūā pōāsa ewaraga þlaðe biða mā ne ununaca o þlaða unupeðaðamīna māra ijānaé basía. Āteþlrl mā poya oé quīrāca þarima zocārā bié beðesidaa.‡ Māda igarapeðada bērā ādjirā ni abalda Canaañ druāde jūēnaéa. ²⁴ Baribrlrl mā nezoca Cale crīchara awara þla. Idjiabrlrl māra ne jūmane bia ēpēbaria. Mañ bērā idjia aclaðe wā þaða ējūāne mā idjira jūēbiya. Idjia, idjiðeba yōþldarā biða mañ ējūāra edaðia. ²⁵ Baribrlrl nu bārāra Pusa Purrūdaa wābada ode jēda wānadua ējūā pōāsa ewaraga þlaða. Ara nawena amalecitarāda cananeorā siða Canaañ druā jewedaðe duanla.–

²⁶ Idjaba Ācōrēba Moisea, Aaroñ biða nāwā jarasia:

²⁷ –jAþa sāþbe nañ puru cadjiruaba māra bié jara panani? Mā ūrī þla ādjia māda bié jara panabadada. ²⁸ Mañ bērā ādjirā nāwā jarade wānadua: “Ācōrēba nāwā jara þla:

* ^{14:5} Ḅclrlmaarā ādjira chīrāborode þarru copanesidaa Ācōrēba beða djuburiadi carea idjaba Ḅclrlmaarā māwā osidaa puru jēda wārānamārēā beða djuburiadi carea. † ^{14:18} Exodo 34:6-7. ‡ ^{14:22-23} þarima zocārā. Hebreo beðeade jara þla “þarima die.”

m̄ra wārāda zocai ʘ bēřā bārāba jarapedada quĩrāca wārāda oya. ²⁹ Jūma bārā veinte poa auđu ʘea m̄la juachabidaba m̄lda bié jarapedada bēřā naļ ẽjūā pōāsa ewaraga ʘlde beudía. ³⁰ Bārānebema ni aʘalda m̄la wārāneba bārāa diai jarada ẽjūānaa jūēne wānaéa. Aʘabe Jepone warra Caledra, Nuļ warra Josue sida maļ ẽjūāne jūēne wānia. ³¹ Bārāba jarasidaa maļ druadebemarāba bārā warrarāra ara ādji itea jida ededida. Baribara maļ drua bārāba igarapedadara m̄la bārā warrarāa diaya. Maļbe ādjirāra maļ druade bia panania. ³² Baribara bārā dji drōārāra naļ ẽjūā pōāsa ewaraga ʘlde beudía. ³³ Bārā warrarāra bārā ume naļ ẽjūā pōāsa ewaraga ʘlde cuarenta poa rarra nĩbadía oveja wagabari rarra nĩbabari quĩrāca. Bārāba m̄ra igarapedada bēřā, bārā warrarāra bia mĩga panania aʘa bārā jūma beubadadaa. ³⁴ Canaaļ drua acade wā panana ẽberārāra cuarenta ewari mama panasida bēřā, bārāra cuarenta poa bia mĩga pananida panla m̄l igarapedada carea. Māwā bārāba cawadía m̄l quĩrūbira sāvābala ʘlda.” ³⁵ M̄ra Ācōrēa. M̄la jaradara wārāda oya. Naļ puru dji cadjiruada m̄la cawa oya jūmarāba m̄lda igarapedada bēřā. Naļ ẽjūā pōāsa ewaraga ʘlde beudía.–

³⁶⁻³⁷ Maļbe Moiseba Canaaļ drua acade diabuedarāra Ācōrēba cawaéne quinibisia. Māwā quinibisia Canaaļ druadeba jēda zedapeđa israelerāa idjida bié jarabisida bēřā idjaba sewadeba maļ ẽjūāra bié tablada asida bēřā. ³⁸ Canaaļ drua acade wā panananebemada umébe beudaé basía; Nuļ warra Josueda idjaba Jepone warra Cale sida.

Canaaļ druadebemarāba israelerā poyapedada

³⁹ Moiseba jūma Ācōrēba jaradara israelerāa jarasia. Maļ carea ādjirāra sopuadeba bio jīa duanesidaa. ⁴⁰ Maļ bēřā nurēma diapedeđa ādjirāra piradradepeđa Canaaļ druade eyaida ʘlmaa wāni carea panasidaa. Nāwā jarasidaa:

–Dairāba cadjiruada osidaa maļ druara poya edadaéana asidade. Dairāra wānia Ācōrēba diai jarada druadaa.–

⁴¹ Baribara Moiseba jarasia:

–;Bārāba cārē cārēā Ācōrēba jaradara jīānaé? Bārāda Canaaļ druadaa wānibara, bia wānaéa. ⁴² Mama wārānadua. Ācōrēra bārā ume wāé bēřā dadjirā dji quĩrūba bārāra quenania. ⁴³ Bārāba Ācōrēra igarasida bēřā idjira bārā ume ʘaéa. Maļ bēřā amalecitarā ume idjaba cananeorā ume djōbdade ādjirāba bārāra quenania.–

⁴⁴ Māwā jaradamīna israelerāba jīānaé basía. Canaaļ druade eyaida ʘlare wāsidaa. Baribara Moiserā wāé basía. Ācōrē baurude sida israelerā wua de eropanma ʘesia. ⁴⁵ Maļne eyade panla amalecitarāra, cananeorā sida israelerā ume djōne zesidaa. Israelerāra poyadepeđa ādjirā caidu ẽpē quena wāsidaa aʘa Hormá abadadaa. §

16

Ēberā Core abadaba Moise, Aaroļ sida igarada

¹⁻² Izar warrada Core abadjidaa. Idjira Levi warra Coádeba yōna basía. Corera dewara ẽberārā ūbea panla ume bedeā ausidaa Moise āyā ʘladi carea. Maļ ūbeabemara Rubeāneba yōpedada basía; aʘa Eliá warra Dataļ basía, aʘa idji warra Abiraļ basía, idjaba aʘa Pele warra Oļ basía. Ādjirāare israelerā bororāda 250 panasidaa. Maļ bororāra dji biara ʘeada puruba edada basía. ³ Jūma maļ ẽberārāra Moiseba Aaroļmaa bida wānapeda nāwā jarasidaa:

–;Aʘa idibe bārāra dairā boro badia! Purura jūmaena Ācōrēba idji itea edasia. Idjira dairā ume bida ʘla. Māwā ʘl bēřā ;cārē cārēā jūma Ācōrē puru cāyābara bārāra dji dromaara panla crīcha panla?–

⁴ Maļ ūrīsida Moiserā chīrāborode ʘarru cobesia Ācōrēa bedeā djuburiai carea.*

⁵ Maļbe Coreā, idjiare panarāa bida jarasia:

§ 14:45 Hebreo bedeade Hormá tr̄lba jara ʘla “jūma ārīpedada.” * 16:4 Ācōrēmaarā Moiserā chīrāborode ʘarru cobesia ne wayaaba.

-Nu diapeda Ācōrēba cawabiya caida idjideda idjaba caida edasida idji sacerdote bamārēā. Idjia edada ēberādr̄l idji caita idu wābiya. ⁶⁻⁷ Core, bla, blare panl̄rā biḏa nāwā oḏadua: bādjiza quera babada epedecoda edaḏapeḏa nu t̄l̄b̄l̄dauda, quera baḏi careabema siḏa maḏ epedecode ḏeḏadua. Maḏda Ācōrē quīr̄pita ḏeḏe wānadua. Maḏne Ācōrēba cawabiya caida edasida idji sacerdote bamārēā. ¡Bārā levitarāra jūmawāyā beḏe pan̄la. Ya ḏesia!-

⁸ Moiseba Corea idjaba jarasia:

-Bārā levitarā, ūr̄inadua. ⁹ Dadj̄i israelerā Ācōrēba bārādr̄l awara ḏesia idji caita poya wānamārēā. Māwā israelerāba Ācōrēa animarā babue diaḏe wāḏade bārāb̄l̄r̄l ādjirāra carebabadaa idjaba dadjirā nocodaa wāḏade Ācōrē wua dera edebadaa. ¿Ara maḏba bia ḏeḏe? ¹⁰ Core, Ācōrēba bl̄ra, waabema levitarā siḏa idji caita idu wāb̄b̄baria māwā oḏamārēā. Barib̄l̄r̄l bārāmaarā maḏḡl̄ra bia ḏeḏe āteb̄l̄r̄l Ācōrē sacerdoterā ba quīr̄iḏa pan̄la. ¹¹ Maḏ b̄erā bla, blare ḏea biḏa Ācōrēra igara pan̄la. ¿Cārē cārēā Aaroḏra bié jara pan̄l? ¿Aaroḏra beḏeḏe ḏl̄ca Ācōrēba idji sacerdote bamārēā ḏl̄da b̄erā?-

¹² Maḏbe Moiseba Eliá warrarā Dataḏa, Abiraḏ siḏa tr̄l̄bis̄ia. Barib̄l̄r̄l ādjia jara-bis̄idaa:

-Daira bl̄maa wānaéa. ¹³ Bla daira drua biaḏeḏa ēdr̄l enesia. Maḏ druaḏeḏl̄r̄l baridua ne upeḏadara bia zaubar̄ia. Bla daira naḏ ējūā pōāsa ewaraga ḏeḏe jūma quinib̄l̄r̄l. Maḏda ¿bl̄ra waḏibiḏa dai boroda ḏa quīr̄iḏa ḏl̄ca? ¹⁴ Bla drua biaḏaa edeyaḏa asia. Maḏ druaḏe baridua ne upeḏadara bia zaubar̄iaḏa asia. Barib̄l̄r̄l bla daira mamaa edeé taḏla. Éjūāda, uva bara ḏl̄ ējūā siḏa diaé taḏla. ¿Bla waḏibiḏa daira cūrūga quīr̄iḏa ḏl̄ca?† Daira bl̄maa wānaéa.-

¹⁵ Māwā jara pan̄l carea Moiser̄a bio quīr̄upeḏa Ācōrēa jarasia:

-Ādjia bl̄a diab̄dara bia unurādua. M̄l̄ra ādj̄i borom̄ina ādj̄i burroda, ni cārē siḏa ādj̄idera jār̄iḏe ḏl̄ca. M̄l̄a ādj̄ira ni aba biḏa bié oé ḏl̄ca.-

¹⁶ Maḏbe Moiseba Corea jarasia:

-Nu bl̄ra, blare panl̄rā siḏa Ācōrē quīr̄pita wānadua idji wua demaa. Aaroḏ siḏa mama ḏaya. ¹⁷ Blare pan̄l 250 ēberārāba ādj̄i quera babada epedecora edaḏapeḏa querara coa nūm̄l̄nadua. Maḏḡl̄ra Ācōrē wua demaa idji quīr̄pita edeḏadua. Bla, Aaroḏ biḏa bārā quera babada epedecora edeḏadua.-

¹⁸ Nurēma ādjirāza quera babada epedecoda edaḏapeḏa t̄l̄b̄l̄dauda eḏa ḏeḏe querada coa nūm̄l̄siḏaa. Ādjirāra, Moiser̄a, Aaroḏ siḏa Ācōrē wua dede eḏa wābada caita duanas̄idaa. ¹⁹ Coreba jūma Israel purura Ācōrē wua dede eḏa wābadamaa zeb̄isia Moise, Aaroḏ siḏa āyā ḏl̄ca carea. Cawaéne Ācōrē quīr̄awārēā dorrodorrodada ādjirā quīr̄pita ānaga dogos̄ia. ²⁰ Maḏne Ācōrēba Moisea, Aaroḏa biḏa jarasia:

²¹ -Naḏ ēberārā caitabemada āyā wānadua. M̄l̄a ādjirāra abeḏa jūma quinibiya.-

²² Barib̄l̄r̄l Moiser̄a Aaroḏ siḏa ch̄ir̄aboroḏe ḏarru copanenapeḏa Ācōrēa nāwā beḏe d̄juburias̄idaa:

-Ācōrē, ḏeḏeḏa ēberārāra jūma zocai ḏea. ¿Aḏal̄ba cad̄jirua oḏa carea bl̄ra jūma naḏ puru ume quīr̄iḏa ḏl̄ca?-

²³ Ācōrēba Moisea jarasia:

²⁴ -Purua jaradua Core wua de caitabemada, Dataḏ wua de caitabemada, idjaba Abiraḏ wua de caitabemada āyā wānamārēā.-

²⁵ Ara maḏda Moiser̄a piradr̄lapeḏa Dataḏ ḏl̄maa idjaba Abiraḏmaa biḏa wās̄ia. Israelerā bororā siḏa Moise caidu wās̄idaa. ²⁶ Maḏne Moiseba purua jarasia:

-Jāḏ cad̄jirua obadarā wua de caitabemada āyā wānadua. Ādjia eropan̄nebemada tārānadua. Tānib̄l̄r̄l bārā siḏa beud̄ia jūma ādjia cad̄jirua opeḏad̄a carea.-

† 16:14 ¿Bla waḏibiḏa daira cūrūga quīr̄iḏa ḏl̄ca? Hebreo beḏeḏe ḏl̄ ḏl̄ca: “¿Bla naḏ ēberārā daura nūḏeḏa?”

²⁷ Ara mañda israelerãra Core wua de caitabemada, Datañ wua de caitabemada idjaba Abirañ wua de caitabemada ãyã wãsidaa. Mañne Datañra, Abirañ sida ãdji wua de dajada zedapeda ãdji dede eda wãbada caita ãta nũmeasia. ãdji ume dji quimada, jũma ãdji warrarã sida nũpanasidaa. ²⁸ Mañne Moiseba jarasia:

–Nãwã bãrãba cawañia ara mãdjia quĩrã ðãdeba bãrã boroda ðeé basida, ãtebrã ãcõrẽbrã mãra ðãsida: ²⁹ nañ ãberãrãda dadji beubada quĩrãca beuðibrã, bãrãba cawañia ãcõrẽba mãra ðãlé basida bãrã boro bamãrẽã. ³⁰ Baribrã ãcõrẽba egoroda cawañe yã dogobipeda ãdjira, jũma ãdjia eropanã sida egoroba mĩbrã, ãdjirã zocai panne beuðarã jaure panabadamaa wãnibrã, bãrãba cawañia ãdjabrã ãcõrẽda igarasidada. Mãwã cawañia, ãberãrã mañ quĩrãca beubadada ãdjirãba wadibida ununaca bãrã.

³¹ Moiseba mãwã jarabrãde Datañ ðãmalba aba Abirañ ðãmaa egorora yã dogosia. ³² Mañne egoroba ãdjira, ãdji ãberãrãra, Corera, idji ãberãrãra, idjaba jũma ãdjia eropanana sida mĩsia. ³³ ãdjirã mĩpeda egorora wayacusa araa catã dogosia. Mãwã zocai panne mañ ãberãrãra jũma ãdjia eropanana sida beuðarã jaure panabadamaa wãsidaa. Israelerã tãñabemada nẽbasidaa. ³⁴ Egoroba mĩbrãde mañ ãberãrã ðiabada carea ãdjirã caita duanra ãyã pira wãsidaa. Mañne mãwã ðiasidaa:

–jEgoroba ãdjirã sida mĩcuaya!–

³⁵ Mañ awara ãcõrẽba tãbrã uruada idji ðãmalba quera bá dia panã ãberãrãmaa eradrbisia. Mãwã eradrbãrãba mañ 250 ãberãrãra jũma bá quenasia.

³⁶ Mãbe ãcõrẽba Moisea jarasia:

³⁷⁻³⁸ –Sacerdote Aaroñ warra Elezaa jaradua quera babada epeðecora tãbrã cowa nũmnebemada jãrã remãrẽã. Tãbrãdu epeðecode wadĩ ðãra ãyã tãmã peabueida ðã. Mañ epeðecode mãã querada bá diasida bãrã epeðecora mã itea ðesia. Jãñ ãberãrãba cadjiruada opeðada bãrã beusidaa. Mañ bãrã ãdji epeðecora peweðea berrachidapeda animarã babue diabadade cara ðãdadua israelerãba quĩrãneðamãrẽã baridua ãberãba querada mãã bá diacara ðãda.–

³⁹ Ara mãda sacerdote Elezaba ãberãrã tãbrãba bá beupeðada quera babada epeðecora jãrã pesia. Jãrã pepeda mã epeðeco bronze oðara peweðea berrachibisia animarã babue diabadade cara ðã carea. ⁴⁰ Mãra cara ðãsia israelerãba quĩrãneðamãrẽã Aaroñ idjaba idjideba yõbdarã awara ni aþãlba querada ãcõrẽã bá diacara ðãda ãcõrẽba Moisea jarada quĩrãca. ãdjirã awara bariduaba ãcõrẽã querada bá diaibrã, mã ãberã sida beuya, Core, idjiare panana sida beupeðada quĩrãca.

⁴¹ Nurẽma jũma israelerãba wayacusa Moiseda Aaroñ sida mãwã bié jara duanesidaa:

–jBãrãba ãcõrẽ ãberãrãra beasidaa!–

⁴² Mãwã bié jara panra Moisea, Aaroñma biã powua nũmasia. Mañne ãcõrẽ wua demaa acãbrãde cawañe jãrãrãba dera ãnã edapeda ãcõrẽ quĩrãwãrẽã dorrodorroadã ãnãga dogosia. ⁴³ Ara mãda Moisea Aaroñ sida ãcõrẽ wua de quĩrãpe wãsidaa. ⁴⁴ Mãne ãcõrẽba Moisea jarasia:

⁴⁵ –jNañ puru caitabemada ãyã wãnadua! jMã ãdjirãra abeda jũma quinibiya!–

Ara mãda Moisea Aaroñ sida çirãborode þarru copanesidaa. ⁴⁶ Moiseba Aaroñ jarasia:

–Bã quera babada epeðecora isabe enedua. Animarã babue diabadade ðã tãbrãdauda eda ðãpeda incienso querada coa nũmãdua. Mãbe israelerã duanãmaa isabe wãpeda ãcõrẽã diadua ãdjirãba cadjiruã opeðadara quĩrãdoamãrẽã. ãcõrẽã bio quĩrũ ðã bãrã ãdjirãra quinibãda.–

⁴⁷ Ara mãda Aaroñba osia Moiseba jarada quĩrãca. Idji quera babada epeðecora edapeda israelerã duanãmaa pira wãsia. Jũbrãbrãra israelerãra ãcãrã beucuaðosia. Mañne idjia querada coa nũmãsia ãdjirãba cadjiruã opeðadara ãcõrẽba quĩrãdoamãrẽã.

⁴⁸ Idjira nũmesia dji quinipeðada tabea, dji zocai panã ãsi. Mãwã ãdjirãra waa quininaé

basía. ⁴⁹ Mañ ewaride 14,700 ēberārāra quinisidaa Coreare beada naēna quinipeadaa juachadaé. ⁵⁰ Ēberārāra waa quininaé bēra Aaroŕra Moisemaa wāsia Ācōrē wua dede eđa wābada caita.

17

Aaroŕ bacuru quedua barada

¹ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Israelerāa jaradua bacuruda doce enenamārēā. Israeldeba yōna doce purudebema bororāba bacuruda aba aba diađida panla. Mañ bacurude dji bororā trŕda bŕdua. ³ Leviđeba yōna puruba enena bacurude Aaroŕ trŕda bŕdua. Israeldeba yōna puruza bacuru aba diađida panla ādji boro trŕda bŕmārēā. ⁴ Mañ bacurura mŕ wua dede baurude quīrāpe bŕdua mŕ bārā ume beđeabarima. ⁵ Nu bacuru aba quedua bara baya. Mañ bacuru djibarira mŕa edasia mŕ sacerdote bamārēā. Mañ ununapeđa israelerāba bārāda waa bié jaradaéa. Māwā mŕa ādjirāra chupeabiya.–

⁶ Moiseba israelerāa māwā jarasia. Ara mañda Israeldeba yōna doce purudebema bororāba ādji bacuru cawacawa Moisea diađe zesidaa. Doce bacurura diasidaa. Aaroŕne sida diasia. ⁷ Moiseba mañ bacurura Ācōrē wua dede baurude quīrāpe bŕsia. ⁸ Nurēma Moise Ācōrē wua dede eđa wābŕŕde unusia Leviđeba yōna Aaroŕ bacurura pāwārā quedua bara bŕda, pōnō bara bŕda, idjaba almendra tada zaupeda purea jira bŕda. ⁹ Moiseba bacurura Ācōrē wua dede dajada israelerāmaa jūma edesia. Israelerāba acŕapeđa ādjiđe cawacawa edasidaa. ¹⁰ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Aaroŕ bacurura wayacusa mŕ baurude quīrāpe waga bŕdua. Mañ bacurura waga eropananida panla mŕ igarabadarāba quīrānebamārēā mŕa Aaroŕŕŕ, idjiđeba yōbŕdarā sida edasida mŕ sacerdoterā beadamārēā. Māwā ādjirāba mŕ bié jara panla bla chupeabiya quinirānamārēā.–

¹¹ Ara mañda Moiseba jūma osia Ācōrēba idjía jarada quīrāca. ¹² Mañbe israelerāba Moisea jarasidaa:

–jDairāra beudia! jAbeđa jūma quininia! jJūma nēbadia! ¹³ jBariduada Ācōrē wua de caita wāibŕŕ beuya! jDairāra jūma quininia!–

20

Ācōrēba baido mōgarađeba weabida

¹ Poa djiwiđide dji nabema jeđecode israelerāra Cadé abadama jūēne wāsidaa.* Mañ Cadéra Ziŕ ējūā pōāsa ewaraga bŕde bŕa. Mama Moise djabawērā Mariara jaiđapeđa tŕbarisidaa.

² Mama baido dođi carea neé basía. Mañ bēra purura Moisemaa, Aaroŕmaa biđa wāsidaa bié jaradi carea. ³ Quīrūbiđeba Moisea nāwā jarasidaa:

–jĀcōrēba dai djabarā quinibiside dairā sida quinipeđadabara biara bacasia!† ⁴ jBārāba cārē cārēā dairā, Ācōrē purura naŕ ējūā pōāsa ewaraga bŕdaa enesidaa? jDairāra dai animarā sida nama beuđamārēā enesidaca? ⁵ jCārē cārēā Egiptođeba naŕ ējūā bié tabŕdaa enesida? jNama poya ne ucara tabŕa! jHigojōda, uvada, granadajō sida neé tabŕa! jBaido sida neé tabŕa!–

⁶ Ara mañda Moiseba Aaroŕ sida israelerā duanŕmalba Ācōrē wua dede eđa wābada caita wānapeđa chirāborode bŕru copanesidaa Ācōrēa iwidiđi carea. Mañne Ācōrē quīrāwārēā dorrodorroadā ādji quīrāpita ŕnaga dogosia. ⁷ Ācōrēba Moisea jarasia:

⁸ –Bŕ bacuruda edapeđa bŕ djaba Aaroŕ ume purura edeđadua awuá mōgara waiŕba bŕmaa. Ādjirā quīrāpita mañ mōgaraa beđeada baidoda weamārēā. Ara māwā

* ^{20:1} Ebuda bŕléa sŕŕŕŕ poa djiwiđida jara bŕa. Zocārāmaarā naŕ carítulode bŕ bŕa israelerāra cuarenta poa ējūā pōāsa ewaraga bŕde pŕŕŕapeđadacarea māwānada. † ^{20:3} Numero 16:23-33.

bedeabɫɾɫɛ baidora mōgaraɛba wea dogoya. Māwā ɓɫa baidora weabiya israelerāba ādji animarā biɛa dodamārēā.–

⁹ Ara maɫda Moiseba idji bacurura Ācōrē wua dede ɓɫda edasia Ācōrēba jaraɛa quīrāca. ¹⁰ Idjia Aaroɫ ume purura ābaa jɫresidaa Ācōrēba jaraɛa mōgara quīrāpe. Maɫne Moiseba israelerāa jarasia:

–jBārā ɔɫɫɫɫ zarea ɓea, ūrīnadua! ¿Bārāba ijānamārēā daiba bārā itea baidoda naɫ mōgaraɛba weabiɛida panɫca?–

¹¹ Māwā jarapeɛa Moiseba idji bacurura ɫtaa wapeɛa mōgaraɛaa ɓarima umé usía. Ara maɫda baidora wea dogopeɛa israelerāba ādji animarā biɛa dosidaa.

¹² Māwānacarea Ācōrēba Moisea Aaroɫa biɛa nāwā jarasia:

–Mɫ ijānaé panɫneba bārāba israelerā quīrāpita cawabiɛaé basía mɫra wārāda Ācōrēda. Maɫ bērā bārāra naɫ puru ume jūēne wānaéa mɫa diai jaraɛa druadeaa.–

¹³ Maɫ baido weabiɛama trɫ ɓsidaa Meribá, israelerāra baido carea quīrūbiɛba Ācōrē quīrāpita bié bedeapeɛada bērā.† Maɫ baido weabi ɓɫɛba Ācōrēba ādjirāa cawabisia idjira wārāda Ācōrēda.

Edoɫnebema boroba israelerā idji druade idu wābié baɛa

¹⁴ Cadé abadaɛba Moiseba ɫɫɫɫ ēberārāda Edoɫnebema boromaa nāwā jaraɛa diabuesia:

–Dai israelerāra bārā djabarāa.‡ Maɫ bērā dairāra ɓɫ ume bedeade ze panɫa. ɓɫa bio cawa ɓɫa dairā bia mīga panɫnebemada. ¹⁵ Dairā drōā naēnabemara Egiptoɛaa wānapedeɛa mama dārā panasidaa. Maɫne egiptorāba ādjirāra, dairā siɛa bié o eropanasidaa.

¹⁶ Maɫ carea Ācōrēba quīrā djuburiada iwiɛisidaa. Maɫra Ācōrēba ūrīpeɛa idji nezoca bajānebemada aba diabuesia dairā Egiptoɛba ēdrɫ enemārēā. Iɛira ɓɫ drua caita Cadé abadaɛ panɫa. ¹⁷ Dai quīrā djuburia, ɓɫ druade idu wāyā wābidua. Bārā néude eɛa wānaéa, bārā uva ējūāne eɛa wānaéa, ni bārā baido juebada uriaɛebemada doɛaéa. Ēberārā Boro abada oɛe quīrāipa wānia. ɓɫ druade panɫne maɫ oɛebemada jɫwa araare ni jɫwa aɫɫare biɛa āyā wānaéa.–

¹⁸ Baribɫɫɫ Edoɫnebema boroba panusia:

–Bārāra mɫ druade wānacara panɫa. Maɫda ijānaéɓɫɫɫ dairāra bārāmaa djōne wānia.–

¹⁹ Dji iwiɛiɛe wā panɫba jarasidaa:

–Wārāda quīrāipa oɛe wānia. Maɫne dairāba wa dai animarāba bārā baidoda doɛibɫɫɫ, maɫbari paratada diaɛia. Aɓabe ɓɫ druade wāyā wāna quīrīā panɫa. Aɓabe maɫdrɫ iwiɛi panɫa.–

²⁰ Baribɫɫɫ Edoɫnebema boroba wayacusa panusia:

–Bārāra mɫ druade wānacara panɫa.–

Ara maɫda Edoɫnebema boroba sordaorā bio mēsɾā ɓeara zocārā israelerāmaa djōne edesia. ²¹ Edoɫnebema boroba idji druade idu wābié bērā israelerāra dewara óare wāsidaa.

Aaroɫ jaiɛada

²² Cadé abadaɛba Israel purura Hor eyaɛaa wāsidaa. ²³ Hor eyara Edoɫ drua caita ɓɫa. Mama Ācōrēba Moisea Aaroɫa biɛa jarasia:

²⁴ –Nama Aaroɫra jaiɛaya. Idjira mɫa israelerāa diai jaraɛa druade eɛa wācara ɓɫa, Meribáɛe mɫa baido weabiɛama bārāba mɫa jaraɛara ijā oɛaé basi bērā. ²⁵ Moise, ɓɫ djaba Aaroɫra idji warra Eleaza siɛa Hor eyaɛe ɫtaa ededua. ²⁶ Mama Aaroɫba jɫ ɓɫ djiora ērāpeɛa idji warra Eleazaa jɫbidua sacerdote dji dromada ɓemārēā. Maɫbe Aaroɫra mama jaiɛaya.–

† 20:13 Hebreo bedeade Meribá trɫɫba jara ɓɫa “quīrūbiɛba bié bedeadi” wa “caicayadi.” § 20:14 Israelerāra Jacoboɛba yōsidaa. Edoɫnebemarāra Jacobo djaba Esaúɛba yōsidaa. Genesi 36:6-8.

²⁷ Ara mañda Moiseba jūma osia Ācōrēba jarada quĩrāca. Jūma israelerāba aca panane Aaroñra, Eleaza sida Hor eyade ltaa edesia. ²⁸ Mama Aaroñba jã ða djiora jūma ērāpeda Moiseba Aaroñ warra Eleazaa jãbisia. Mañbe Aaroñra eya borode jaidasia. Māwānacarea Moiserā Eleaza sida eyadeba edaa zesidaa. ²⁹ Israelerāba Aaroñ jaidada cawasidade idji carea jūmarāda jedeco aba jāsidaa.

21

Israelerāba Arad puruðebema boro poyapedada

¹ Arad puruðebema borora cananeo basía. Negue ējūã pōãsa ewaraga ðara idji drua basía. Idjia ũrísia israelerāra Atariñnaa wābada ode zebadada. Mañ bēã idji sordaorāda israelerā ume djōne edesia. Djō panane ādjirāba acara israelerāra jida edesidaa. ² Mañ bēã israelerāba Ācōrēã wārāneba nāwā jarasidaa: “Dairāba nañ ēberārā poyadamarēã bla carebaibara, ādji purura jūma āricuadapeda babuedia.”*

³ Israelerāba wārāneba jarapedadara Ācōrēba bia ũrísia. Idjia carebasia ādjirāba mañ cananeorāda poyadamarēã. Israelerāba jūma quenanaapeda ādji purura jūma ārīnapeda babuesidaa. Mañ bēã mama trã ðasidaa Hormá.†

Moiseba bronca dama oda

⁴ Hor eyadeba israelerāra Pusa Purruðaa wābada óare wāsidaa Edoñ drua audu parragadi carea. Māwā wānane sē panesidaa. ⁵ Mañ carea Ācōrēda, Moise sida nāwā bié jara duanesidaa:

–¿Bla dairāra Egiptoðeba edra enesica nañ ējūã pōãsa ewaraga ðade quininamarēã? Coðira neéa. Baido sida neéa. Idjaba nañ maná warraé tað co panaba sē panla.–

⁶ Mañgla carea Ācōrēba israelerāmaã dama dji arada zocārã diabuesia. Mañ damaba israelerāra cácuadapeda zocārã quinisidaa. ⁷ Mañ bēã israelerāra Moisemaa wānapeda jarasidaa:

–Dairāba cadjiruada osidaa Ācōrēda, bla sida bié jarasida bēã. Dai quĩrã djuburia Ācōrēã iwídidua nañ damara āyã wābicuamarēã.–

Ara mañda Moiseba ādjirã carea Ācōrēã beðea djuburiasia. ⁸ Mañne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Bronceda dama quĩrāca aba opeða bacuru eraðade lta jira ðdua. Damaba abalda casira, mañ ēberāba bronca oda damada acalibara biaya.–

⁹ Ara mañda Moiseba bronceda dama quĩrāca opeða bacuru eraðade lta jira ðsia. Damaba aba cabarade mañ ēberāba bronca oda damada acasira biabadjia.

Israelerā Moab druade jūðepedada

¹⁰ Mamañba wānapeda israelerāra Obot abadaðe duanesidaa. ¹¹ Mamañba wānapeda Ije-Abariñne duanesidaa. Mañra Moab druadeba lmadau odjabariare ējūã pōãsa ewaraga ðade ðla. ¹² Mamañba wānapeda Zared do jewedade duanesidaa. ¹³ Mamañba wānapeda Arnoñ do quĩrārē duanesidaa ējūã pōãsa ewaraga ðade. Mañ ējūãra amorreorã druade ðla. Arnoñ dora Moab drua idjaba amorreorã drua ēsi ðla. ¹⁴⁻¹⁵ Mañ bēã carta Ācōrē Djōna abadaðe nāwā ðl ðla:

Vaheb puru Supa druade ðlare, Arnoñ do jlwateare biða wāyã wāsidaa.

Do zaque ðea caita Ar abadaðaa wāsidaa Moab drua orrocawa.‡

¹⁶ Mamañba israelerāra baido juebada uria Beer abadaðaa wāsidaa. Mama Ācōrēba Moisea nāwā jarasia:

–Purura ābaa jaredua. Mña ādjirã baidoda diaya.–

¹⁷ Mañne israelerāra nāwā trãñsidaa: Baido juebada uriara bogadra ðdua. Mañ baido carea trãñia.

* 21:2 Hebreo beðeade nañ crĩchada dia ðla: “Dji quĩrũra poyadapeda jūma idjia er-
oðara Ācōrē itea ðeya. Mañ bēã jūma ārīnapeda babuedia ni abalaba ara idji itea
edarānamārēã.” † 21:3 Hebreo beðeade Hormá trãñba jara ðla “jūma ārĩpedada.” ‡ 21:14-15
Hebreo beðeade jūma mañ versĩculora ebuda ðléa.

¹⁸ Dadjirã bororãba ãdji bacuruba naã baido juebada uriara corosidaa. Dji dromarãba ãdji bardonaba corosidaa.

Mama ëjũã põãsa ewaraga ðãdeba Matanánaa wãsidea. ¹⁹ Mamaalba Najalielãda wãsidea. Mamaalba Bamodãda wãsidea. ²⁰ Mamaalba jeweda Moab druade ðãde jũene wãnapeda Pisga eyade duanesidaa. Pisga eyadeba Jesimoã ëjũã põãsa ewaraga ðãra unubaria.

Israelerãba amorreorã poyapedada

²¹ Maãbe israelerãba amorreorã boro Sehoã abadamaa ãããã diabuesia nãwã jaradamãrẽã:

²² –Dai quĩrã djuburia ðã druade idu wãyã wãbidua. Dairãra bãrã néude eda wãnaéã, bãrã uva ëjũãne bida eda wãnaéã, ni bãrã baido juebada uriaðebemada dodaéã. Ëberãrã Boro abada ode quĩrãipa wãnia.–

²³ Baribããã Sehoãba israelerãra idji druade idu wãbié basía. Idji sordaorãra jũma trãcuapeda ëjũã põãsa ewaraga ðãde israelerãmaa wãnapeda Jahaza puru caita djõsidea.

²⁴ Baribããã israelerãba ãdjirãra poyadapeda ãdji druara jãrãsidea Arnoã dodeba aãa Jabó dodeã amonitarã druã daucha. Amonitarãba ãdji druara bio waga eropanasidaa.

²⁵ Israelerãba amorreorã puru ðeada jũma poyasidaa; dji puru droma Hesboã abadara, puru zaquerã sida. Poyadapeda maã purude panesidaa.

²⁶ Amorreorã boro Sehoãra Hesboã purude ðabadjia. Naëna idjira moabitarã boro ume djõpeda ãdji druara jũma jãrãsia aãa Arnoã do daucha. ²⁷ Maã carea nãwã jarabadaa: ¡Hesboã purura wayacusa ode zedadua! Sehoã purura idji ðada quĩrãca bia odia.

²⁸ Sehoã sordaorãra Hesboã purudeba wãsidea. ãããã urua eradãããããã quĩrãca Sehoã purudeba wãsidea.

Maãne Ar puru Moab druade ðãra babuesidaa. Arnoã do icawa eyade ðea puru sida jũma babuesidaa. §

²⁹ ¡Ay, moabitarã! ¡Bãrãra mĩã djuburi ðeaa! Bãrã ãcõrẽ Quemo ëpẽbadara beusidaa. Amorreorã boro Sehoãba bãrã warrarãra memenebisia. Bãrã caurãra jida edesia.

³⁰ Baribããã dadjirãba ãdjira jũma poyasidaa.* Hesboã purudeba aãa Diboã purudeã jũma quenasidaa.

Nopa purudeba aãa Medebá purudeã jũma ãrĩnapeda babuesidaa.

Israelerãba Basããnebema boro Og poyapedada

³¹ Mãwã israelerãra amorreorã druade panesidaa. ³² Maãne Moiseba ãããã diabuesia Jazer druã aããããããã. Israelerãba puru maã druade ðeãra poyadapeda amorreorãra ãyã jãretasidaa. Mama bida israelerãra panesidaa.

³³ Mamaalba israelerãra Basããnaa wãbada ode wãsidea. Maãne Basããnebema boro Og abadaba idji sordaorãda Edrei puru ðãmaa edesia israelerã ume djõni carea. ³⁴ Mãwã panãne ãcõrẽba Moiseã jarasia:

–Ne wayarãdua. Mãã idjida, idji sordaorã sida bãrãã jũma poyabiya. Idji druã sida mãã bãrãã diaya. Bãrãba Hesboãne ðada amorreorã boro Sehoã beapedada quĩrãca idji sida beadadua.–

³⁵ Ara maãda israelerãba Basããnebema boro Og abadara, idji warrarãra, idji sordaorã sida jũma quenasidaa. Ni aãããda zocai ðãããé basía. Maãbe idji druara jũma edasidaa.

22

Moabitarã boro Balãba Balaaã trãbida

¹ Maãbe israelerãra Moab druã jeweda ðãmaa wãããããsidea. Mama Jordaã do caita duanesidaa. Wa quĩrãrẽ ãdjirã quĩrãpe Jerico puruda ðasia.

²⁻⁴ Maã ewaride Zipor warra Balãda moabitarã boro basía. Maã Balãba cawasia israelerãba amorreorãda poyadapeda ãdji druara jãrãsidea. Idjira, jũma moabitarã

§ 21:28 Do icawa eyade ðea puru. Hebreo bedede maãra ebuda ðããã. * 21:30 Dadjirãba ãdjira jũma poyasidaa. Hebreo bedede mãwã ðãã ðããã. Griego bedede jara ðããã “ãdjia eropananara jũma ãrĩsidea.”

siða bio ne waya duanesiðaa israelerã cãbana panλ bẽrã. Mañ carea moabitarãba Madiañnebema dji dromarãa jarasiðaa:

–Nañ israelerãra cãbana panλ bẽrã dadjirã druara jũma jãrĩnia pacaba chirua jũma cobari quĩrãca.–

⁵ Mañ bẽrã moabitarã boro Balãba λcλrλ diabuesia Beor warra Balaañ trλne. Mañ Balaañra Amav druade ðabadjia Petor purude. Petor purura Euprate do icawa ðasia.* Balãba nãwã jarabisia: “Egiptoðeba israelerãda mλ druade cãbana duanane zesiðaa. Ædjirãba mλ druara aþeda birasia. ⁶ Ædjirãra dairã cãyãbara λλλara panλa. Mañ bẽrã Ædjirã bié jara λλde zedua. Mãwã mλa Ædjirãra royapeða mλ druadebemada ãyã jλrecuaisicada. Mλa cawa λla bla bariduada bia jara λlibλrλ, maλgλra bia þebaria. Idjaba bariduada bié jara λlibλrλ, maλgλra bié þebaria.”

⁷ Moab druadebema dji dromarãra, Madiañnebema dji dromarã siða Balaañmaa wãsiðaa. Paratada Balaañra diaði carea edesiðaa israelerã bié jara λλde zemãrẽã. Balaañma jũesiðade jũma Balãba jarabiðada nẽbλrλsiðaa. ⁸ Balaañba jarasia:

–Nama cãĩnadia. Nubλrλ mλa bãrãa jaraya Æcõrẽba mλra idu wãbida wa idu wãbiéða.–
Mãwã jarada bẽrã Moab druadebema dji dromarãra mama cãisiðaa.

⁹ Mañ diamasi Æcõrẽra Balaañma odjapeða nãwã iwidiðia:

–¿Ëberãrã bl dede panλra cairãda jãwã panλ?

¹⁰ Balaañba Æcõrẽa panusia:

–Nañ ëberãrãra moabitarã boro Zipor warra Balãba nãwã jaradãmãrẽã diabuesia:

¹¹ “Egiptoðeba ëberãrãda cãbana mλ druade jũesiðaa. Mλ druara mañ ëberãrãba aþeda birasia. Mañ carea Ædjirã bié jara λλde zedua. Mãwã mλa Ædjirãra royapeða mλ druadebemada poya ãyã jλrecuaisicada.”–

¹² Æcõrẽba Balaañra jarasia:

–Nañ ëberãrã ume wãrãdua. Ædjia jara panλ ëberãrãra bié jara λlrãdua mλa Ædjirãra careba λλ bẽrã.–

¹³ Nurẽma Balaañra pirãþaripeða Balãba diabueda dji dromarãa nãwã jarasia:

–Bãrã druadaa jẽda wãnadua. Æcõrẽba mλra bãrã ume idu wãbiéa.–

¹⁴ Moab druadebema dji dromarãra jẽda Balãmaa wãnapeda jarasiðaa:

–Balaañra dairã ume ze quĩrãé basia.–

¹⁵ Mañ carea Balãba wayacusa dewararãda Balaañmaa diabuesia. Maλgλrãra dji naãrã wã panana cãyãbara dji dromaara þeasia idjaba cãbanaara wãsiðaa. ¹⁶ Ædjirãra Balaañma jũenapeða jarasiðaa:

–Zipor warra Balãba nãwã jarabisia: “Mλ quĩrã djuburia blra mλmaa ze ama þarãdua.

¹⁷ Mλa bla paratada waiþla diaya. Idjaba jũma bla jarablrlλ quĩrãca mλa oya. Mañ bẽrã mλ quĩrã djuburia nañ ëberãrãra bié jara λλde zedua.”–

¹⁸ Baribλrλ Balaañba panusia:

–Balãba idji de parataba idjaba oroba bira cobλda diabλrλ siða mλa ni cãrẽ siða oéa mλ Boro Æcõrẽba mãwã obiéblrlλ. ¹⁹ Mλ djuburia bãrã siða iði nama cãĩnadia. Nañ diamasi Æcõrẽba mλa quĩrã awara jaraisicada.–

²⁰ Mañ diamasi Æcõrẽra Balaañma odjapeða nãwã jarasia:

–Nañ ëberãrãba bl jλrλde ze panλ bẽrã Ædjirã ume wãdua. Baribλrλ aþabe odua mλa bla jarablrlλ quĩrãca.–

Balaañ Balãmaa wãna

²¹ Nurẽma Balaañra pirãþaripeða idji burro λrλ çhũmebarira jλpeða Moab druadebema dji dromarã ume wãsia. ²² Balaañ nezocarãda umé idji ume wãsiðaa. Idjira burro λrλ nĩbasia. Baribλrλ idji wãblrlλ carea Æcõrẽra bio quĩrũsia. Mañ bẽrã Æcõrẽ

* 22:5 Amav druade ðabadjia...Euprate do icawa ðasia. Hebreo bedede nãwã bl λla: “Petor purude ðabadjia. Mañra do icawa ðasia idji puru warrarã druade.”

nezoca bajānebemada idji nocoḏaa wārāmārēã o ēsidra nūmesia. ²³ Djōbada necoda idji jλwade erobasia. Balaañ burroba idjira o ēsidra nūmλda unuside o āyã wāsia. Mañ carea Balaañba idji burroba ubadjia wayacusa oḏaa wāmārēã. ²⁴ Nocoḏaa wābλdaḏe uva ējūãne jūēsidaa. Dji ora mañ ējūã ēsi wābadjia. Orroza ējūãra mōgaraba auḏu jūrã ca ḅasia. Mama pēsua wābadjidaa mañ mōgaraba auḏu jūrã ca ḅλ ēsi. Mañbe Ācōrē nezoca bajānebemara wayacusa o ēsidra nūmesia Balaañ nocoḏaa wārāmārēã. ²⁵ Balaañ burroba Ācōrē nezoca bajānebema unuside dji mōgaraba auḏu jūrã ca ḅλḏaa catλ λra nībaḏe wāsia. Mañba Balaañ jīrūra catλ λrratλ edesia. Mañ carea Balaañba idji burroba wayacusa u jidasia. ²⁶ Mañbe o pēsua wābadaḏe Ācōrē nezoca bajānebemara ādji nocoare nūmane wāsia. Mama poya āyã wāé ḅasia. ²⁷ Mama Balaañ burroba Ācōrē nezoca bajānebema waya unuside abeḏa egode tabesia. Mañ carea Balaañra bio quīrūpeḏa idji burroba bacuruba wayacusa u jidasia. ²⁸ Mañne Ācōrēba Balaañ burroba beḏeabisia. Dji burroba iwīḏisia:

–¿Mñã cārēḏa oḏa bērã ḅλa mñra jāwã ḅarima ūbea usi?–

²⁹ Balaañba panusia:

–Jāwã o ḅλa ḅλa mñra mñã sē ḅλ bērã. ¡Necoda mñ jλwade erobλbara ara nawena ḅλra beatacasia!–

³⁰ Mañne burroba jarasia:

–Mñra ḅλ burroa. ḅλa mñ edaḏa ewariḏeba mñ λrλ nībabaria. ḅλa bio cawa ḅλa nañ naēna mñra ḅλ ume jāwã nībaca basida.–

Balaañba jarasia:

–Wārãḏa mñwã ḅλa.–

³¹ Mañbe Ācōrēba idji nezoca bajānebemara o ēsidra nūmλda Balaañba unubisia. Djōbada neco idji jλwade erobλ sida unusia. Mañne Balaañra chīrãborode ḅarru cobesia.

³² Ācōrē nezoca bajānebemaba Balaañba jarasia:

–¿ḅλa cārē cārēã ḅλ burroba ḅarima ūbea usi? Mñabλrλ ora jūãtrλ erobλa ḅλ nocoḏaa wārāmārēã. ḅλa oḏe wābλrλra mñã quīrīãéa.† ³³ ḅλ burroba mñḏa ḅarima ūbea unupeḏa mñ caita zeé basia. Mñ caita zeḏabara mñã ḅλra beacasia baribλrλ ḅλ burroba zocai ḅλcasia.–

³⁴ Balaañba panusia:

–Mñã cadjiruada osia. Adua ḅasia ḅλdrλ o ēsidra nūmλda mñ nocoḏaa wārāmārēã. ḅλmaarã mñḏa Balámaa wāida bié ḅλbλrλ, jēḏa wāya.–

³⁵ Ācōrē nezoca bajānebemaba jarasia:

–Nañ ēberãrã ume ḅλra wāida ḅλa, baribλrλ aḅabe mñã jarabi ḅλdrλ jaradua.–

Ara mañḏa Balaañra Balába diabueḏa dji dromarã ume wāsia.

Balába Balaañ audiabariḏa

³⁶ Balába Balaañ zebλrλ cawasiḏe Ar puruḏaa audiabariḏe wāsia. Ar purura Arnoñ do icawa ḅλa Moab drua daucha. ³⁷ Balaañ jūēsida Balába idjía jarasia:

–Mñã ḅλ naãrã trλbisiḏe ¿cārē cārēã isabe zeé basi? ¿Mñã paratada waiḅλa poya diaéḏa crīcha ḅasica?–

³⁸ Balaañba panusia:

–ḅλa trλbueḏa bērã mñra nama ḅλa. Baribλrλ mñã bariduada jaracara ḅλa. Aḅabe Ācōrēba jarabi ḅλdrλ jaraida ḅλa.–

³⁹ Mañbe Balaañra Balá ume Quiriat-huzot puruḏaa wāsiḏaa. ⁴⁰ Mama Balába pacada, oveja sida beapeḏa dji dragada Ācōrēba babue diasia. Dji djarada Balaañba, idji ume panλ dji dromarãa biḏa coḏamārēã diasia. ⁴¹ Nurēma diapedeḏa Balába Balaañra eya Bamo-baal abadaḏe λtaa edesia. Mamaλba israelerã caitaara panλra unusia.

23

Balaañba israelerã bia jara ḅλḏa

† 22:32 ḅλa oḏe wābλrλra mñã quīrīãéa. Hebreo beḏeḏe mañra ebuḏa ḅλéa.

¹ Balaałba Baláa jarasia:

–Nama animarã babue diabadada siete odua. Małbe paca dji umaquĩrãda siete idjaba oveja dji umaquĩrãda siete enedua Ācõrẽa babue diadi carea.–

² Ara małda Balába osia Balaałba jarađa quĩrãca. Animarã babue diabadaza ãdji umérãba pacada ãba idjaba ovejada ãba Ācõrẽa babue diasidaa.

³ Małbe Balaałba jarasia:

–Nama jłãdua bla animarã Ācõrẽa babue dia ɓlama. Młra awuá wãya. Mama Ācõrẽra młma odjaisicada. Idjia młã beđeasira bła jarađe zeya.–

Mãwã jarapeđa Balaałra eya zaque chirua neé ɓlãda wãsia. ⁴ Mama Ācõrẽra idjimaa zesia. Balaałba idjía jarasia:

–Młã animarã babue diabadara siete obisia. Małza młã paca zaqueda ãba idjaba ovejada ãba bła babue diasia.–

⁵ Małne Ācõrẽba Balaałra cawabisia cãrẽda jaraida ɓlda. Cawabipeđa Balaałra jarasia jẽda Balámaa jarađe wãmãrẽã. ⁶ Ara małda jẽda wãsia. Jũẽɓɓɓ Balaałba unusia Balára, jũma Moab druadebema dji dromarã siđa Ācõrẽa animarã babue dia panɓ caita duanɓda. ⁷ Małbe Balaałra nãwã beđeasia:

Moab druadebema boro Balába młra Arał druadeba zebisia. Āmãdau odjabariare ɓɓ drua eyaiđa ɓmalba młra zebisia.

Idjia młã jarasia: “Mł quĩrã djuburia israelerã bié jara ɓlãde zedua. Nał Jacobođeba yõpeɗaɗarãra bié o ɓlɗua.”

⁸ Mãwãmĩna Ācõrẽba bia jara ɓlãda ẽberãrãda ¿młã sãwã bié jara ɓli? Ācõrẽba bia o ɓlãda ẽberãrãda ¿młã sãwã bié o ɓli?

⁹ Nał eya mõgaraiđa ɓlãdeba młã israelerãra unu ɓla. Nał eya zaquedebeba młã ãdjirãra aɓɓ ɓla.

Jãł purura ãduɓa jĩga panabaria. Cawa panɓa ãdjirãra dewara puru quĩrãca panlẽda.

¹⁰ Jacobođeba yõpeɗaɗarãra íɓɓ quĩrãca zocãrã panɓ bẽrã ni ãbaɓa ãdjirãra poya juachadaéa. ¿Caiba israelerãra maãrĩ poya juachai?*

Jãł ẽberãrã jipa ɓea beubɓɓda beida bia ɓeadiã. Mł beubɓɓde ara ãdji quĩrãca ɓe quĩrã ɓla.

¹¹ Balaał mãwã beđeabɓɓɓ carea Balába quĩrũbiđeba jarasia:

–¿Bla cãrẽda jara ɓl? Młã ɓlra zebisia mł ume dji quĩrũda bié jara ɓlmãrẽã. Baribɓɓɓ bla ãdjirãra bia jara ɓla.–

¹² Balaałba panusia:

–Mãwãra ¿Ācõrẽba jarabi ɓlra młã jaracara ɓlca?–

¹³ Balába jarasia:

–Wãna. Dewara orroare wãnia. Mamaɓla bla israelerãra unuya jũma poya unuémĩna. Mamaɓla ãdjirãra bié jara ɓlɗua.–

¹⁴ Ara małda Balába idjira Pisga eyađe łtaa edesia Zopił ẽjũãnaa. Mama Balába wayacusa animarã babue diabadada siete osia. Małza paca dji umaquĩrãda ãba idjaba oveja dji umaquĩrãda ãba Ācõrẽa babue diasia.

¹⁵ Małbe Balaałba idjía jarasia:

–Nama jłãdua bla animarã Ācõrẽa babue dia ɓlama. Młra awuá wãya Ācõrẽ ume beđeai carea.–

¹⁶ Mama Ācõrẽra Balaałmaa zepeda cawabisia cãrẽda jaraida ɓlda. Cawabipeđa Balaałra jarasia jẽda Balámaa jarađe wãmãrẽã. ¹⁷ Ara małda Balaałra jẽda wãsia. Jũẽɓɓɓ unusia Balára jũma Moab druadebema dji dromarã siđa Ācõrẽa animarã babue dia panɓ caita duanɓda. Balába idjía iwidiisia:

–¿Ācõrẽba cãrẽda jarasi?–

¹⁸ Małne Balaałra nãwã beđeasia:

* 23:10 Maãrĩ poya juachai. Hebreo beđeade ɓł ɓla: “El número de la cuarta parte.”

Zipor warra Balá, mĵa jara ʘara bio quĩrăcuita ũrĩdua.

¹⁹ Ācōrēra ēberă quĩrăca ʘléa. Idjira sewa ocaa. Idjia jarađada quĩră awara ocaa.

Idjia jarabĵara obaria. Idjia wārāneba jarađara obaria.

²⁰ Idjia mĵa jarasia israeleră bia jara ʘmārēă. Bia jara ʘduada ada bēră mĵa quĩră awara jaracara ʘla.

²¹ Ācōrēba Jacobođeba yōpeđadara idu bia mĩgabiéa. Idjia israelerăra idu sopuabiéa.†

Ācōrēra ādjiră ume ʘla. Maĵ bēră ʘsriđa jara panĵa idjira ādjiră boroda.

²² Ācōrēba ādjirăra Egiptođeba ēdrĵ enesia. Idjideba ādjirăra bio ʘʘla ʘeaa, paca mēă warĩđa quĩrăca.

²³ Nĩ aʘalba Jacobođeba yōpeđadara poya ne āĩ ođaeá. Nĩ aʘalba israelerăra poya bié ʘleaeá.

Ēberărăba năwă jarađia: “Acĵdua săwă Ācōrēba israelerăra bio careba ʘlda.”

²⁴ Israelerăra imama quĩrăca panĵa. Jarra ʘlede imamara ĵnăũcaa, ātebĵra ne beapeđa jũma cobarĩa. Dji oa siđa jũma senebarĩa.

Ara maĵ quĩrăca israelerăra ĵnăũnaéa aʘa naĵ druadebema ēberără jũma poyabĵadaa.

²⁵ Balaaĵ măwă beđeabĵra carea Balába quĩrăbiđeba năwă jarasia:

–jĵla naĵ ēberărăda poya bié jara ʘlébĵra chupeadua! jĀdjirăra waa bia jara ʘrădua!

²⁶ Maĵne Balaaĵba panusia:

–jMĵa aʘabe Ācōrēba jarabiđadrĵ jaraida ʘlađa asiéca?

²⁷ Maĵbe Balába idjĩa jarasia:

–Wăna. Mĵa ʘra dewara orroare edeya. Āĩbēră mamabĵra Ācōrēba ʘla israelerăra idu bié jarabiscada.–

²⁸ Ara maĵda Balába idjira Peor eya borodaa edesia. Mamaĵba ējũă pōăsa ewaraga ʘra jũma unubaria. ²⁹ Mama Balaaĵba jarasia:

–Nama animară babue diabadada siete odua. Paca dji umaquĩrăda siete idjaba oveja dji umaquĩrăda siete enedua Ācōrēba babue diadı carea.–

³⁰ Ara maĵda Balába osia Balaaĵba jarađa quĩrăca. Maĵbe animară babue diabadaza pacada aʘa idjaba ovejada aʘa Ācōrēba babue diasia.

24

¹ Baribĵra Balaaĵba cawasia idjia israeleră bia jara ʘra Ācōrēba bia unu ʘlda. Maĵ bēră idjia naără o ʘađa quĩrăca āyă wăé basĩa Ācōrēba cārēda jarabi cawaya. Ātebĵra ējũă pōăsa ewaraga ʘlđaa acĵ nũmesia. ² Maĵne unusia Israelđeba yōpeđada doce puruda duanĵda. Ādjiră acĵ nũmĵne Ācōrē Jauređeba ʘesia. ³ Maĵne năwă beđeasia:

Mĵra Beor warra Balaaĵa. Mĵa ēsă unu ʘla. Mĵra năwă beđea ʘla.

⁴ Mĵa ũrĩ ʘla Ācōrēba jara ʘlda. Mĵa ēsă unu ʘla Ācōrē jũma poya ʘlba unubi ʘlda.

Idji quĩrăpita chĩrăborodē cobĵde mĵ dauba ēsă unu ʘla.

⁵ Israeleră, bără wua dera bio biya queđeaa. Jacobođeba yōpeđadară, bără purura bio biya quirua.

⁶ Israel purura waiĵla ʘla do zaque draso ʘ quĩrăca.* Bio wari ʘla néu do icawa u taĵ quĩrăca.

Bio biya ʘla áloe bacuru Ācōrēba uđa quĩrăca idjaba ogo do icawa nũmea quĩrăca.

⁷ Ādjirăneba yōbĵdarăba baidoda ađuba eropanania. Ādji zocodēba baidoda wewezoaya. Ādji boroba amalecitară boro Agáda poyaya. Ādji boroba puruda zocără idji jĵwaeđa erobaya.

† 23:21 Ācōrēba Jacobođeba yōpeđadara idu bia mĩgabiéa. Idjia israelerăra idu sopuabiéa. Maĵ beđeara idjaba năwă traducida ʘla: “Ācōrēba unué ʘla Jacobođeba yōpeđadarăba cadjirua obadada. Unué ʘla israelerăba āĩ obadada.” * 24:6 Israel purura waiĵla ʘaya do zaque draso ʘ quĩrăca. Maĵ beđeara idjaba năwă jaraida ʘla: “Israel purura waiĵla ʘaya uruta ējũă waiĵla ēsa tababari quĩrăca.”

⁸ Ācōrēba israelerāra Egiptodeba ēdrλ enesia. Idjiđeba ādjirāra bio λβλα βeaa, paca mēā warīda quīrāca.

Ādji dji quīrūra jūma poyađia imamaba animarā beapeda dji βλωλγλra βlagapeda jūma cobarī quīrāca. Ādji dji quīrūra chaba drλ quenania.

⁹ Imamara egode chūmepeda λnāūbaria. ¿Caiba idjira mīā sei?

Ara maļ quīrāca Israel puruba ēberārāra poyapeda λnāūya, dewararāba wayađi bērā.

Jūma israelerā bia jara paλλ ēberārāra Ācōrēba carebaya.† Barībλλλ jūma ādji bié jara paλλra Ācōrēba bié βλya.

¹⁰ Balaaļ māwā beđeabλλλ carea Balāra idji ume bio quīrūsia. Quīrūbiđeba jλwa tawepeda jarasia:

–jMāla βλra zebisia mλ dji quīrūra bié jara βλmārēā! jMāwāmīna βarima ūbea ādjirāra bia jara βλsia! ¹¹ jβλdji druadaa jēda wādua! Ācōrēba βλa israelerāra idu bié jarabié bērā parata waiβλa diyađa ađara mλa diaéa.

¹²⁻¹³ Balaaļba panusia:

–βλa mλmaa diabueđa ēberārāa mλa ebuđa nāwā jarasia: “Balāba idji de parataba idjaba oroba bira cobλda diabλλλ siđa mλa ni cārē siđa oéa Ācōrēba māwā obiéβλλλ.” Ababe Ācōrēba jarabi βλdrλ jaraida βλada asia. ¹⁴ Mλ druadaa jēda wāya. Barībλλλ wāi naēna mλa jaraya israelerāba jīrūarebema ewariđe βλ purura sāwā ođida.–

¹⁵ Ara maļda Balaaļra nāwā beđeasia:

Mλra Beor warra Balaaļa. Mλa ēsā unu βλa. Mλra nāwā beđea βλa.

¹⁶ Ācōrēba jara βλra mλa ūrī βλa. Ācōrē dji Dromaara βλ necawaada mλa eroβλa.

Ācōrē jūma poya o βλba unubi βλra mλa ēsā unu βλa. Idji quīrāpita chīrāborode cobλđe mλ dauba ēsā unu βλa.

¹⁷ Jīrūarebema ewariđe cārēda sāwāida mλa ēsā unu βλa. Mλa unu βλra ara nawenabe-maéa.

Jacobodeba dji dromada zeya chīdau ebuđa odjabari quīrāca. Israeldeba dji boroda zeya. Maļba moabitarā borora jūma berradλgaya. Séđeba yōpedadarā siđa jūma quenaya.

¹⁸ Idji dji quīrū Edoļnebemarāda poyaya. Ādji druā Seír abadara idji jλwaeda eroβaya. Maļne Israel purura λβlara wariya.

¹⁹ Jacobodeba yōna dji dromaba naļ Ar puruđe panenara jūma quenaya.‡

²⁰ Māwā beđeadaacarea Balaaļba Amale purura ēsā unupeđa nāwā beđeasia:

Amale purura dji dromaara βλa. Barībλλλ ewari aβa nēbaya.

²¹ Māwā beđeadaacarea Balaaļba quenitarāda ēsā unupeđa nāwā beđeasia:§

Quenitarā, bārā dera bio o eropanla nejōβλba idji de mōgara eya λtλ βλde o eroβλ quīrāca.

²² Māwāmīna bārāra nēbađia asiriarāba jūma āyā jida edebλdade.

²³ Maļ awara Balaaļra nāwā beđeasia:

Ay, ¿caida zocai bei Ācōrēba jūma nāwā obλrλđe?*

²⁴ Chipređeba barcoda zedīa. Maļ barcode zebλdaba Asiria druara, Hebere ēberārā siđa jūma poyađia.

Barībλλλ jīrūare maļ barcode zepedada siđa nēbađia.

²⁵ Māwā jarađacarea Balaaļra idji druadaa jēda wāsia. Balá siđa idji ode jēda wāsia.

25

Madianitarāba israelerā cadjirua obīda

¹ Israelerā Sitiļne duanasīdade λcλrλ umaquīrārāba moabitarā wērārā ume cadjiruada o duanesīdaa. ² Maļ wērārāba dji umaquīrārā edobadjīdaa moabitarāba ādji ācōrēa animarā babue diabλdade. Maļne umaquīrārāra ne codapeda maļ ācōrē quīrāpita

† 24:9 Genesis 12:3. ‡ 24:19 Naļ Ar puruđe panenara. Hebreo beđeade ababe jara βλa “puruđe panenara.” § 24:21 Quenitarānēbemada Jucee 4:11de βλ βλa. * 24:23 Hebreo beđeade maļ versīculora ebuđa βλéa.

chĩrāborođe copanenapeda bia bedeabadjidaa. ³ Māwā israelerāba moabitarā ācōrē Baal-peor abadada ēpē panesidaa. Mañ carea Ācōrēra israelerā ume bio quĩrūpeda quinibibara basía. ⁴ Mañne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Jūma Baal-peor ēpē panla dji bororāda jidadapeda beadadua. Mñ quĩrāpita āsa ādjirāra bacuru cūmiane āta su jira bādadua jūmarāba acādamārēā. Māwābala mñ quĩrūbira bārā israelerā ume bāda tumaya.–

⁵ Ara mañda Moiseba israelerā bororāa jarasia:

–Bārā jalwaeda bēarā dji Baal-peor ēpē beada jūma beadadua.–

⁶ Mañne Moiseba puru sida Ācōrē wua dede eda wābada caita sopuaba jīā duanasidaa. Moiseba acā bāde, puruba acā bāde bida Israeldebema abalaba madianita wērāda diguidaa edesia.* ⁷ Mañ unuside Eleaza warra Pinéra israelerā ābaa dji jalre panlamaba idji mīāsu edade wāsia. (Pinéra sacerdote Aaroñ wiuzaque basía.) ⁸ Idji mīāsura edapeda dji ēberā caiđu wāsia. Mañ ēberā wua dede eda wāpeda dji umaquĩrāra dji wērā ume ābaa bide su beasia. Māwā beada bērā israelerā quini nūmanara waa quininaé basía. ⁹ Māwābalarā 24,000 ēberārāra quininoasidaa.

¹⁰ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

¹¹ –Mñ quĩrā bā israelerāba ababe mñdra ēpēnida. Mañ carea Baal-peor ēpēsidade mñ quĩrūbideba ādjirāra jūma quinibi basía. Baribara Eleaza warra Pinéba mñ quĩrūbira tumabisia. Idjia oadaeba unubisia idjia bida quĩrā bāda ēberārāba ababe mñdra ēpēnida. Idjia oada carea mñ israelerāra jūma quinibié basía. (Pinéra sacerdote Aaroñ wiuzaque basía.) ¹² Pinéa jaradua idjia oada carea mñra idji ume beada balbala idji ume necai bai carea. ¹³ Mñ beada balbala jara bā idjira, idjideba yōbdarā sida idiba āta mñ sacerdoterāda beadida. Māwā obara idjia quĩrā bā bērā ēberārāba ababe mñdra ēpēnida. Mñ igara bāda beada bērā israelerāba cadjirua opedadara mñ quĩrādoabisia.–

¹⁴ Ēberā madianita wērā ume ābaa beudara Zimri abadjidaa. Idjira Salu warra basía. Simeolneba yōna purudebema dji droma basía. ¹⁵ Dji madianita wērā trāra Cozbi abadjidaa. Idjira Zu cau basía. Zura Madialnebema dji droma basía.

¹⁶ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

¹⁷ –Madianitarāda quenane wānadua. ¹⁸ Māwā oadaua ādjirāba bārāra quinibisida bērā. Cūrūga panneba bārā ādji ācōrē Baal-peor abadada ēpēbisidaa mñ bārāra quinibimārēā. Cozbiba oada carea bida mñ bārāra quinibibara basía. Baal-peor ēpē panla carea bārā quinibada baside Pinéba mañ wērāra beasia.– (Cozbira Madialnebema dji droma cau basía.)

27

Zelopeha querasi caurāba beada djuburiapedada

¹ Wērārāda juesuma panasidaa: Maala, Noa, Hogla, Milca idjaba Tirsa. Ādji zeza querasira Zelopeha basía. Idjira Jose warra Manasedeba yōna basía. Heper warra basía idjaba Gala wiuzaque basía. Galara Maqui warra basía. Maquira Manase warra basía. ² Ewari aba Zelopeha querasi caurāra Ācōrē wua dede eda wābadamaa wāsidaa. Mama Moise quĩrāpita, sacerdote Eleaza quĩrāpita, puru quĩrāpita bida nūpanenapeda nāwā jarasidaa:

³ –Dai zezara ējūā pōāsa ewaraga bāde jaidasia. Coreba, idjiare bea bida Ācōrē igarasidade dai zezara beué basía, ātebala idjia cadjirua oada carea jaidasia. Idjira umaquĩrā warra neé basia. ⁴ Daimarā bié bā mañ carea dai, idjideba yōbdarāba ējūāda edadaéda.* Dai zeza djabarāba edabada ējūānebemada dairā bida diadadua.–

⁵ Ādjia beada djuburia panlra Moiseba Ācōrēa jarasia. ⁶ Mañne Ācōrēba panusia:

* 25:6 Diguidaa. Hebreo beade bā bā: “Idji djabarāmaa.” * 27:4 Bié bā dai, idjideba yōbdarāba ējūāda edadaéda. Hebreo beade nāwā bā bā: “Bié bā idji trāda nēbaida idji ēberārānebemada.”

⁷ –Zelopeha caurāba aride jara panla. Ādji zeza djabarāba edablda ējūānebemada diađadua ādjiđeba yōbldarāba erobeadamārēā. ⁸ Israelerāa nāwā jaradua: “Abaalda umaquīrā warra neé jaiđaiblr̄l, idji ējūāra dji caua diađadua. ⁹ Bariblr̄l idjia cau sida neé b̄lblr̄l, ējūāra idji djabarāa diađadua. ¹⁰ Djabarā sida neé b̄lblr̄l, ējūāra idji zeza djabarāa diađadua. ¹¹ Idji zeza biđa djabarāda neé b̄lblr̄l, idji ēberārānebema dji caitaara b̄la diađadua maḷḷađe bamārēā.” Israelerāba maḷ leyra ēpēnida panla m̄la b̄la jara b̄l quīrāca.–

Moise cacuabari Josue bei jarada

¹² Maḷbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Abariḷ eyađe ḷtaa wādua. Mamaḷba m̄la israelerāa diai druara acḷdua. ¹³ Maḷ drua ununacarea b̄lra jaiđaya b̄l djaba Aaroḷ jaiđada quīrāca.† ¹⁴ Māwā jaiđaya bārāba Ziḷ ējūā pōāsa ewaraga b̄lađe m̄la jaradara iḷā ođāé basi bērā. Mama israelerāba quīrūbiđeba baido iwidišidade bārāba ādjirāa m̄lra wārāda Ācōrēda cawabiđāé basía.–

(Maḷra māwāsia Ziḷ ējūā pōāsa ewaraga b̄lađe Cadé abadama. Mama Ācōrēba mōgarāđeba baido weabiđama trḷ b̄lšidaa “Meribá.”)‡

¹⁵ Moiseba jarasia:

¹⁶ –Mḷ Boro Ācōrē, b̄lađeba jūmarāda zocai beaa. Maḷ bērā mḷ cacuabari aba b̄ldua naḷ puru boro bamārēā. ¹⁷ Maḷ ēberāra puru na nībaida b̄la bia pe enibai carea. Māwā b̄l purura oveja dji wagabari neé b̄l quīrāca baéa.

¹⁸⁻¹⁹ Ācōrēba jarasia:

–Māēteara israelerā boro bamārēā Nuḷ warra Josueda b̄ldua. Idjia mḷ Jaureda eroḅla.§ Idjira sacerdote Eleaza quīrāpita, puru quīrāpita biđa ededua. Mama b̄l jlwara idji boro ḷrḷ b̄ldua acḷbi carea idjira ādji boroda b̄lblr̄lda. ²⁰ Idjira b̄ldua berara ne jūmane b̄la o bađa quīrāca poya o bamārēā. Māwā Israel puruba jūma idjia jarablr̄lra iḷā o panania. ²¹ Israelerā boro beđacarea Josuera sacerdote Eleazamaa wāida b̄la m̄la quīrā b̄lra cawai carea. Mḷ quīrāpita b̄lađe Eleazaba Uriḷ abadađeba m̄la quīrā b̄lra cawaya.* Maḷbe idjia jarablr̄lra Josueba, israelerā biđa jūma iḷā o pananida panla.†

²² Ara maḷda Moiseba osia Ācōrēba jarada quīrāca. Josuera edesia sacerdote Eleaza quīrāpita, puru quīrāpita biđa. ²³ Mama idji jlwara Josue boro ḷrḷ b̄lšia acḷbi carea Josuera ādjirā boroda b̄lblr̄lda Ācōrēba jarada quīrāca.

32

Rubeḷneba yōpeđadaba Gađeba yōpeđada biđa ējūā edapeđada

¹ Rubeḷneba yōpeđadaba, Gađeba yōpeđada biđa pacada, oveja sida zocārā eropansiđaa. Ādjirāba cawasiđaa Jazer ējūāra Gala ējūā sida animarā daupēni carea bia b̄la. ² Maḷ bērā Moisemaa, sacerdote Eleazamaa, israelerā dji dromarāmaa biđa wānapeda nāwā jarasiđaa:

³⁻⁴ –Ācōrēba dadjirāa naḷ puru beada poyabisia: Atarot, Diboḷ, Jazer, Nimra, Hesboḷ, Eleale, Sebaḷ, Nebo, Beoḷ sida. Maḷ ējūāra bio bia b̄la animarā daupēni carea. Dairāba animarāda zocārā eropanla. ⁵ Maḷ bērā dai quīrā djuburia maḷ ējūāra dairāa diađadua. Dairāra Jordaḷ do wa quīrārā wābirānadua.–

⁶ Bariblr̄l Moiseba panusia:

–Māwāra dewararā nocođaa djōne wābldađe ḷbārāra nama panenica? ⁷ Bārāda nama panesiđara ḷdewararā sida Ācōrēba diada ējūānaa wāna ama panenaéca? ⁸ ḷAra maḷ quīrāca bārā drōā naēnabemarāba osiđāéca m̄la ādjirā Cadé-barneāđeba Canaaḷ

† 27:13 Numero 20:22-29. ‡ 27:14 Exodo 20:1-13. § 27:18-19 Mḷ Jaureda eroḅla. Hebreo beđeade jara b̄la idjira jaure bara b̄la. ḷcḷḷmaarā maḷba nāwā jara b̄la: “Ēberārāra bio biya pe eniba cawa b̄la.” * 27:21 Uriḷ. Exodo 28:29-30. † 27:21 Josueba, israelerā biđa jūma iḷā o pananida panla. Hebreo beđeade jara b̄la: “Josuera, israelerā sida nocođaa wānia idjaba jarablr̄lde jēda zedā.”

drua acłæde diabueside? ⁹ Jūma maļ drua ρλρϒα acłædapeða Escol jewedeade jūēne wāsidaa. Baribλρλ jēda zedapeða ējūāra bié tabłæda asiđaa, purura Ācōrēba dia Ɂl ējūānaa wārānamārēā.* ¹⁰⁻¹¹ Maļ carea Ācōrēra ādjirā ume bio quīrūsia. Maļ ewaride idjia wārāneba jarasia jūma Egiptodeba ēdρλpedadarā veinte poa λtaa Ɂeaba sođeba ijānaé bēra, idjia Abrahaļa, Isaa, Jacoboa biða diai jaraða ējūāra ununaéda. ¹² Ababe Jepone warra Calebλρλ idjaba Nuļ warra Josue biða sođeba ijā panλ bēra maļ ējūāra ununiana asia. (Jepone cenezeo basía.) ¹³ Maļ ewaride Ācōrēra dadji israelerā ume bio quīrūna bēra, ējūā pōāsa ewaraga Ɂłæde cuarenta poa ρλρϒabisia jūma maļ ēberārā Ācōrē quīrāpita bié opeđada beubłdamisa.† ¹⁴ ;Idi biða bārā zezarāba cadjirua opeđada quīrāca o quīrīā panλca? ;Bārā dji cadjirua obadarāba wetara Ācōrēra dadji israelerā ume quīrūbiđia! ¹⁵ Bārāba Ācōrēda igara pananibλρλ, idjia dadjirāra wađibiða naļ ējūā pōāsa ewaraga Ɂłæde ρλρϒabiya. Māwā bārāra bedeade panania jūma dadjirā bié panebłda carea.–

¹⁶ Dji ējūā iwidi panλra Moisemaa caitaara wānapeða jarasidaa:

–Dai boro, nama puru Ɂeada o quīrīā panλa dai wērārā itea, dai warrarā itea biða. Idjaba corra Ɂeada o quīrīā panλa dai animarā itea. ¹⁷⁻¹⁸ Maļbe dairāra djōne wāni carea panania. Bārā djōne wābłdade dairāra bārā na nībađia idjaba djōnia aba jūmarāba ējūā edabładaa. Māwā djō panλne dairāra jēda dai ēberārāmaa zedaéa. Baribλρλ dai wērārāra, dai warrarā siða nama puru mōgaraba auđu jūrā ca Ɂeade duanania naļ druadebemarāba bearānamārēā. ¹⁹ Dairāra djōne wābłdamīna Jordaļ do quīrārēbema ējūāra edađaéa bārā quīrāca, ātebλρλ dairāba edabłda ējūāra nama Ɂaya Jordaļ dođeba λmāđau odjabariare.–

²⁰⁻²² Moiseba ādjirāa jarasia:

–Bārāba wārāda māwā ođibλρλ naļ ējūāra edađia. Baribλρλ Ācōrēba jara Ɂl quīrāca djōni carea pananida panλa. Jūma bārā dji mēsra Ɂeada Jordaļ do wa quīrārē wānapeða djōnida panλa aba Ācōrēba dji quīrūrā āyā jλretabλρłæda. Jūma maļ drua Ācōrē jλwaeda Ɂeacareabλρλ bārāra namaa jēda zedida panλa. Ācōrēba bārāa waabemarā itea obi Ɂλra jūma osidara Ācōrēba jara Ɂl quīrāca naļ ējūāra bārāne baya.

²³ Baribλρλ māwā ođaébλρλ bio cawađadua Ācōrē quīrāpita cadjiruade pananida. Maļ cadjirua carea Ācōrēba bārāra wārāda cawa oya. ²⁴ Bārā ēberārā itea puru Ɂeada naļ druade ocuađadua. Idjaba bārā animarā itea corra Ɂeada naļ druade ocuađadua. Baribλρλ wārāda djōni carea pananadua bārāba jara panλ quīrāca.–

²⁵ Maļbe Gađeba yōpeđadaba, Rubeļneba yōpeđada biða panusidaa:

–Dai boro, dairāba jūma ođia Ɂla jara Ɂl quīrāca. ²⁶ Naļ Gala druade Ɂea puruđe dai wērārāra, dai warrarāra, dai animarā siða Ɂeedia. ²⁷ Baribλρλ dairāra djōne wāni carea panλa. Ācōrēba jarabλρłæde dairāra Jordaļ do wa quīrārē djōne wānia Ɂla jara Ɂl quīrāca.–

²⁸ Maļbe Moiseba sacerdote Elezaa, Nuļ warra Josuéa, jūma Israeldeba yōpeđada puru bororāa biða nāwā jarasia:

²⁹ –Dadji israelerā Jordaļ do wa quīrārē djōne wābłdade Gađeba yōpeđadara, Rubeļneba yōpeđada siða Ācōrēba jara Ɂl quīrāca wānibλρλ, maļ drua royapeđadacarea bārāba ādjirāa naļ Gala druara diađadua ādjirāne bamārēā. ³⁰ Baribλρλ bārā ume Jordaļ do wa quīrārē djōne wānaébλρλ, ādjirāba ējūāda Canaaļ druade edađida panλa bārā quīrāca.–

³¹ Gađeba yōpeđadarāba, Rubeļneba yōpeđadarā biða jarasidaa:

–Dai boro, dairāba jūma ođia Ācōrēba jara Ɂl quīrāca. ³² Dairāra Jordaļ do wa quīrārē Canaaļ druada djōne wānia Ācōrēba jara Ɂl quīrāca. Baribλρλ dairāba edabłda ējūāra Jordaļ do namaarecare Ɂaya.–

* 32:9 Numero 13:17-33. † 32:13 Numero 14:26-35.

³³ Maĩbe Moiseba Gađeba yõpedadarãa, Rubeĩneba yõpedadarãa, idjaba ḽcḽḽ Jose warra Manasedeba yõpedadarãa biđa amorreorã boro Sehoĩba eroḽada druara, Basaĩnebema boro Ogba eroḽada drua siđa diasia. Jũma maĩ druara, puru ðea siđa ãdjirãa diasia.

³⁴ Maĩ druade Gađeba yõpedadarãba naĩ puru ðeada wayacusa osiđaa: Diboĩ, Atarot, Aroer, ³⁵ Atarot-sopaĩ, Jazer, Jogbeha, ³⁶ Bet-nimra idjaba Bet-Araĩ. Jũma maĩ puru ðeara mõgaraba auđu jũrã casiđaa. Idjaba corra ðeada ãdjirã animarã itea osiđaa.

³⁷ Rubeĩneba yõpedadarãba naĩ puru ðeada wayacusa osiđaa: Hesboĩ, Eleale, Quiri-ataim, ³⁸ Nebo, Baal-meoĩ, Sibmá siđa. Maĩ puru ðeara trĩ awara ðasiđaa.

³⁹ Manase warra Maquiđeba yõpedadarãda Gala druadea wãnapeda amorreorã mama ðeara poyadapeđa ãyã jḽretasiđaa. ⁴⁰ Moiseba ãdjirãa maĩ druara diđa ðerã mama panesiđaa. ⁴¹ Manasedeba yõna Jaír siđa wãpeđa ḽcḽḽ puru zaquerãda poyasia. Maĩ puru ðeara idjia trĩ ðasia Havot-Jaír. ⁴² Ara maĩ quĩrãca Nobá abadada wãpeđa puru zaquerã Kenat druade ðeara poyasia. Mama idjia trĩ ðasia Nobá.

DEUTERONOMIO

34

Moise jaidada

¹ Mañbe Moab drua jewedadeba Moisera Pisga eyade ãtaa wãsia Nebo eya boroada. Mañ eyara Jerico puru quĩrãpe ðla. Mamałba Ācõrẽba Moisea Canaañ druara jũma acłbisia. Gala eñũãneba aña Dañ puruada acłbisia. ² Neptalideba yõpedadarãba edadi eñũada, Epraiñneba yõpedadarãba edadi eñũada, Manasedeba yõpedadarãba edadi eñũã sida jũma acłbisia. Judađeba yõpedadarãba edadi eñũã sida jũma acłbisia aña Pusa Mediterraneo daucha.* ³ Negue eñũada, Jerico puru icawa ðl jeweda sida jũma acłbisia aña Zoar puruada. Jerico purura idjaba Uruta Puru abadaa.

⁴ Mañbe Ācõrẽba Moisea jarasia:

–Mña Abrahaña, Isaa, Jacoboa bida wãrãneba jarasia jãñ druara ãdjirãneba yõbłdarãa diaida.† Mña jãñ druara bła idu unubi ðla, baribłłł błra jãmaa wãẽa.–‡

⁵ Mãwãnacarea Ācõrẽ nezoca Moisera Moab druade jaidasia Ācõrẽba jarada quĩrãca.

⁶ Idjira tłbarisia Moab druade ðl jewedade Bet-peor caita.§ Baribłłł idi bida idji tłbaridada ni añałba adua pałla. ⁷ Moisera 120 poa ðlda jaidasia. Jaidaside idjira dau towaẽ basia idjaba wadibida cacua łłla basia.

⁸ Moise jaidadacarea Moab drua jewedade israelerãra jedeco aña idji carea jãã panasidaa ãdjia sopua ewari wagabada quĩrãca. ⁹ Mañbe Nuñ warra Josuera israelerã boroda ðesia. Moiseba idji jłwara Josue ãrã ðleđa bẽrã Ācõrẽba crıcha cawaada diasia. Jũma Josueba jarabłłłda, jũma Ācõrẽba Moisedeba jarada sida israelerãba iãã o panesidaa.

¹⁰ Mañ ewarideba Moise quĩrãca Ācõrẽneba beđebarida waa neẽ basia. Ācõrẽra idji ume nẽbłłłbadjia. ¹¹ Mañ awara Ācõrẽba ne ununaca Egiptođe obi jaradada Moiseba jũma ocuasia. Moisedeba Egiptođebema borora, dji dromarãra, jũma egiptorã sida cawa osia. ¹² Idjaba Ācõrẽ łłla waiłla ðleđeba Moiseba ne ununaca israelerã quĩrãpita ocuadara jũmarãba wayasidaa. Moise quĩrãca ni añałda neẽ basia.

* 34:2 Pusa Mediterraneo. Hebreo bedede błł ðla “ãmãdau ðaebariare pusa.” † 34:4 Genesi 12:7; 26:3; 28:13. ‡ 34:4 Numero 20:7-12. § 34:6 Hebreo bedede ebuda jaraca caiba Moisera tłbarisida. Baribłłł hebreo beđa bio cawa ðeba jarabadaa Ācõrẽba Moisera tłbarisida.

JOSUE

1405 poa Jesu toi naēna israelerāra Canaaļ druua daucha jūēne wāsidaa. Maļ ewaride Ācōrēba Josueda edasia Canaaļ druua poyamārēā. Maļ bērā naļ cartara Josue abadaa. Cawadaē panla caiba ʘasida. Āclrlmaarā Josueba ʘasia baribrlrl dewararāmaarā sacerdote Eleazaba wa idji warra Pinēba ʘasia.

Genesi 15:13-21de Ācōrēba Abrahaļa jarasia Canaaļ druara idjideba yōbldarāa diaida. Naļ Josue carta ʘledaba cawabisia Ācōrēba māwā diai jaradara wārāda jūma osida (Josue 5:10-12; 21:43-45; 24:11-13). Baribrlrl idjaba cawabisia israelerāba Ācōrēda igaraēibrlrl bia pananaēda ātebrlrl maļ druade nēbaēda (Josue 23:1-16).

Dadji ēberā beēade Josue cartadebemada naļda ʘl eropanla: Ācōrēba Josue israelerā pe edemārēā edadadebemada (1:1-9), israelerā Gala druade ējūā edapedadara waabemaare djō panlnebemada (1:10-18; 4:10-14; 22:1-8), Jerico puru chupea aclede wāpedadada (2:1-24), Jordaļ doē chāpedadada (3:1neba aba 4:18daa), puru Canaaļ druade ʘea poyapedadadebemada (6:1neba aba 11:23daa), israelerā wayacusa Ācōrē ume beēa ʘlpedadadebemada (5:1-10; 22:9neba aba 24:28daa) idjaba Josueba jirūare jaradada (23:1neba aba 24:28daa).

Ācōrēba Josue trāna

¹ Nuļ warra Josuera Ācōrē nezoca Moise carebabari basía. Moise jaidadacarea Ācōrēba Josuéa nāwā jarasia:

² –Mļ nezoca Moiserā jaidada bērā ʘla israelerāra ededua Jordaļ do wa quīrārē chānamārēā mļa diai jarada druadaa. ³ Mļa Moisea jarada quīrāca bārā wābldaza jūma ējūāda bārāa diaya. ⁴ Mļa diai jarada druara ʘla ējūā pōāsa ewaraga ʘledeba aba Libano eyadaa idjaba Euprate doēba aba pusa droma Mediterraneo abadaāa. Hititarā ējūāra jūma edadāa. ⁵⁻⁶ Mļa bārā drōāenabemarāa maļ druara diai jarasia ewariza bārāne bamārēā. Blabrlrl purura edeya maļ ējūā edadamārēā. Maļ bērā ʘla ʘapeēda sozarra ʘadua. Mļa blra blduēba amēēa idjaba igaraēā. Bl zocai ʘlmisa ni aʘalba blra poyadaēā. Mļa bl ume ʘaya Moise ume ʘada quīrāca. ⁷ Maļ bērā ʘla ʘapeēda bio sozarra ʘadua. Mļ nezoca Moiseba ley ʘl amenara jūma ijā o ʘadua. Ni maārī biēa āi oēbrlrl bla obrlrlra jūma bia odjaya. ⁸ Mļ ley cartade ʘl ʘlra jaradia ʘadua. Maļ leyra āsa, diamasi biēa bio crīcha ʘadua jūma jipa oi carea. Māwā bla obrlrlra jūma bia odjaya. ⁹ Mļa bl Ācōrēa. Bl wābrlrlza mļa bl ume ʘaya. Maļ bērā mļa bļa wayacusa jaraya: ʘla ʘapeēda sozarra ʘadua. Ne wayarādua. Jēda crīcharādua.–

Rubeļneba, Gaēba, Manasedeba yōpedadaba carebaēi jarapedada

¹⁰ Maļbe Josueba israelerā bororāa nāwā jarasia:

¹¹ –Deza israelerāa nāwā jarade wānadua: “Ewari ūbeade dadjirāra namałba wābrlrlēā. Coēira ededadua. Jordaļ do wa quīrārē chānapēda dadji Ācōrēba diai jarada druara eda wānia.”–

¹² Maļne Josueba Rubeļneba, Gaēba, idjaba Āclrl Manasedeba yōpedadarāa nāwā jarasia:

¹³ –Ācōrē nezoca Moiseba jaradara quīrānebaēadua.* Idjia jarasia bārā Ācōrēba naļ druara diabrlrla necai duananamārēā. ¹⁴⁻¹⁵ Jālbe bārā quimara, warrarāra, animarā siēa nama amenadua naļ Jordaļ do orroare Moiseba diēda ējūāne. Baribrlrl bārā mēsrā ʘeaba djōni careabemada edadapeēda na chānida panla. Chānapēda dairāare djōnida panla aba dadji Ācōrēba dairāa diai jarada ējūā edabldadaa. Idjia bārā naļ ējūāne necai ʘleēa quīrāca dairā siēa maļ ējūāne necai ʘlya. Māwānacarea bārāra namaa jēda zēēda

* 1:13 Numero 32:1-33.

panla bārā ējūā Jordaā doḏeba āmādaū odjabariare ḅāḏaa, Ācōrē nezoca Moiseba naā ējūāra bārāa diada bēā.–

¹⁶ Ādjirāba panusidaa:

–Bla jara ḅara dairāba jūma oḏia idjaba bla diabueblḡmaa wānia. ¹⁷ Dairāba maāra jūma ijā oḏia, Moise beḏea ijā opeḏada quīrāca. Dairāba quīrā panla Ācōrēra bl ume ḅaida Moise ume ḅada quīrāca. ¹⁸ Bl beḏea igara ḅara, bla jara ḅl ijā oē ḅara beuida ḅla. Baribḅḡḅḡ ḅara ḅḅla ḅapeḏa sozarra ḅadua.–

2

Israelerāba Jerico puru chupea acḅe wāpeḏada

¹ Maābe Nuā warra Josueba ēberāda umé trāpeḏa nāwā jarasia:

–Canaaā druara acḅe wānadua. Sāwā ḅl cawaya Jerico puruda chupea acḅadua.–

Māwā jarapeḏa Josueba ādjira Sitiā ējūāneba diabuesia. Wāḅḅadaḏe Jericoḏe jūēne wāsidaa. Mama wērā auḏua ḅl Rahā abada deḏe cāine wāsidaa. ² Baribḅḡḅḡ āḅḅḅḅa ādjira ununapeḏa Jericoḏebema boroa nāwā jarade wāsidaa:

–Queubḅḅḅḅ israelerāda umé jūēsidaa. Dadjirā drua acḅe ze panla sāwā poyadi cawaya.–

³⁻⁴ Maā carea Jericoḏebema boroba zarrarāda Rahāmaa diabuesia. Maāmisa Rahāba israelerā umé panlra mīrūbisia. Zarrarāra jūēnapede nāwā jarasidaa:

–Ēberārā ḅl diguida jūēpeḏadara isabe dajadaa zebidua. Dadjirā drua acḅe ze panla sāwā poyadi cawaya.–

Rahāba jarasia:

–Wārāda mā deḏe ēberārāra zesidaa, baribḅḅḅḅ ādjira sāḅabemada mā adua ḅasia.

⁵ Queubḅḅḅḅ puruḏe eḏa wābada jūātrḅḅḅḅ naēna ādjira wāsidaa. Mā adua ḅla sāmaa wāsidaa. Baribḅḅḅḅ bārāda ādji caiḏu isabe wānibḅḅḅḅ jidaḏe wānisicada.–

⁶ Rahāba jaraḏara sewa basía. Idjia maā ēberārāra idji de āḅḅḅḅ edepeḏa lino cajāna pae eroḅḅ edrecare mīrūbisia.

⁷ Rahāba māwā jaraḏa bēā zarrarāra israelerā caiḏu wāsidaa jidaḏi carea. Puru dajadaa wānapede dewararāba puruḏe eḏa wābadara jūātrḅḅḅḅ. Zarrarāra Jordaā doḏaa wābada oḏe israelerā jḅḅḅḅ wāsidaa aba Jordaā do chābadamaa.

⁸ Israelerā cāini naēna Rahāra idji de āḅḅḅḅ wāpeḏa jarasia:

⁹ –Mā cawa ḅla Ācōrēba wārāda naā Canaaā druara bārāa diaida. Maā bēā dairāba bārāra bio waya panla. Jūma naā druadebemarāra bārā bio waya panlneba ure duanla.

¹⁰ Daiba cawa panla bārā Egiptodeba ēḏḅḅḅḅde Ācōrēba Pusa Puruḏe oda ewasida bārā chānamārēā.* Maā awara cawa panla bārāba amorreorā Jordaā do quīrārē pananara poyapeḏa ādji bororā Sehoāda, Og siḏa beasidaa.† ¹¹ Maā cawasidaḏe dairāra bio ne waya panesidaa. Sozarra ḅea siḏa ne wayasidaa bārā Ācōrēra dji wārā Ācōrē bēā. Idjia bajāne, naā ējūāne biḏa ne jūmada poya ḅla. ¹²⁻¹³ Maā carea mā quīrā djuburia, Ācōrē trāneba bārāba wārāneba jaraḏadua mā ēberārāra carebaḏida mā bārā carebaḏa quīrāca. Mā djibarirāra, mā djabarāra, mā djabawērārāra, jūma ādji ēberārā siḏa bearānadua. ¡Daira zocai ḅḅḅḅadua! Bārāba māwā wārāneba jaraḏibḅḅḅḅ, mā ebuḏa cawabiḏadua.–

¹⁴ Ādjia panusidaa:

–Bia ḅla. Bārānebemada beaḏibḅḅḅḅ, dai siḏa beuḏida panla. Baribḅḅḅḅ daiba o panlra bla djārāa jaracara ḅla. Ācōrēba naā drua dairāa diabḅḅḅḅde bārāra biḏeḏa carebaḏia. Daiba jara panl quīrāca wārāda oḏia.–

¹⁵ Rahā dera dji puru mōgaraba jūrā ca ḅḅḅḅ eḏa ḅasia. Maā bēā dajadaa acḅbadaḏe idjia jḅcarada jḅ jira ḅḅḅḅia ādji ēḏḅḅḅḅmārēā. ¹⁶ Wāni naēna Rahāba nāwā jarasia:

* 2:10 Exodo capítulo 14. † 2:10 Numero 21:21-35.

–Ējūā eyaiāda ɓɓadaa mīrū wānadia zarrarāba unurānamārēā. Mama ewari ūbea mīrū pananadia aba bārā jɔɔɔ panɔɔɔ jēda zebɓadaa. Maɓbeɓɔɔɔ wānadia bādji wāɓɓadamaa.–

¹⁷ Ādjia nāwā jarasidaa:

–Daiba ɓɓa wārāneba jarapeɓadara jūma oɓia. ¹⁸ Baribɔɔɔ naɓ druade djōne zebɓade ɓɓa dai ēdrɔ ɓɓa dajadaa aɓɓadade naɓ jɔɔɔɔ purruda jɔ jira ɓɓa ɓɓa. Idjaba ɓɓa djibarirāda, ɓɓa djabarāda, jūma ɓɓa ēberārā sida nama ɓɓa diguiāda eneida ɓɓa. ¹⁹ Aɓɓa dajadaa wāibɔɔɔ maɓne daiba beaɓibɔɔɔ, दौरا beɓeade pananaéa. Baribɔɔɔ nama ɓɓa diguiāda beada beaɓibɔɔɔ, dai sida wārāda beuɓida panɔɔɔ. ²⁰ Maɓ awara daiba o panɔɔɔ ɓɓa djārāa jaraibɔɔɔ, daiba ɓɓa wārāneba jarapeɓadara oɓaéa.–

²¹ Maɓne Rahāba jarasia:

–Bia ɓɓa, bārāba jara panɔɔ quīrāca oɓia.–

Maɓbe ādjira wābisia. Wāpeɓadacarea Rahāba jɔɔɔɔ purrura dajadaa aɓɓadade jɔ ɓɓasia.

²² Israelerā umé panɔɔɔ ējūā eyaiāda ɓɓadaa wānapeɓa ewari ūbea mīrū panasidaa. Maɓmisa zarrarāba ādjira o ɓeaza jɔɔɔ panɔɔmīna ununaé basía. Maɓ bēṛā wayacusa Jerico puruāda jēda wāsidaa. ²³ Maɓbeɓɔɔɔ ējūā eyaiāda ɓɓade mīrū pananara ēdrɔsidaa. Jordaɓ do chānapeɓa wayacusa Nuɓ warra Josue ɓɓama jūēsidaa. Ādji sāvāpeɓadara idjia jūma nēɓɔɔsidaa. ²⁴ Ādjia Josuéa nāwā jarasidaa:

–Wārāda Ācōrēba jāɓ Canaaɓ druara dadjirāa diaya. Dadjirā carea ādjirāra bio ne waya panɔɔɔ.–

3

Jordaɓ do chāpeɓada

¹ Nurēma diapeɓeɓa Josuera israelerā ume Sitiɓneba wānapeɓa Jordaɓ do icawa jūēne wāsidaa. Baribɔɔɔ chāni naēna mama duanesidaa. ² Ewari ūbea baɓacarea dji bororāra deza wāsidaa. ³ Maɓne jūmarāa nāwā jarasidaa:

–Dārāēne sacerdoterā Levideba yōpeɓadaba dadji Ācōrē baurudeda nocoāda edeɓia. Maɓda unusidara caiɓu wānadia. ⁴ Māwā cawaɓia sāmaa wānida panɔɔɔ, bārāra waɓi naɓ oɓe wānaca bēṛā. Baribɔɔɔ Ācōrē baurude caita wārānadia; aba unuicha ɓɓamaɓba nībaɓida panɔɔɔ.–*

⁵ Maɓ awara Josueba israelerāa jarasia:

–Nu Ācōrēba dadjirā quīrāpita ne ununacada oya. Maɓ bēṛā idji quīrāpita bia duanani carea oɓadia.–†

⁶ Maɓbe Josueba sacerdoterāa jarasia:

–Ācōrē baurude jira edaɓapeɓa puru na wānadia.–

Ara maɓda sacerdoterāba baurudera jira edaɓapeɓa puru na wāsidaa. ⁷ Maɓne Ācōrēba Josuéa jarasia:

–Idiɓa ɓtaa israelerā quīrāpita mɓa ɓɔɔɔ dji dromada ɓɔɔɔ. Māwā ādjirāba cawaɓia mɓra ɓɓa ume ɓɓa Moise ume ɓaɓa quīrāca. ⁸ Sacerdoterā mɓ baurude edeɓɓdarāa jaradia do icawa jūēsidaa doɓa nūpanenamārēā.–

⁹ Ara maɓda Josueba israelerāa nāwā jarasia:

–Dadji Ācōrēba jaraɓara ūrīne zedaɓa. ¹⁰⁻¹¹ Ācōrē zocai ɓɔɔɔɔ dadjirā tāēna ɓɓa. Idjia jūma naɓ ējūāra poya ɓɓa. Idjiabɔɔɔ cananeorāda, hititarāda, heveorāda, perezeorāda, gergeseorāda, amorreorāda, jebuseorā sida dadjirāa jūma poyabiya. Maɓra bārāba nāwā cawaɓia: sacerdoterāba Ācōrē baurudera Jordaɓ doɓe bārā na edeɓia. ¹² Israelēba yōna doce puruɓebemada aba aba edaɓadia. ¹³ Sacerdoterā Ācōrē baurude edeɓɓdara doɓa

* ^{3:4} Aɓa unuicha ɓɓamaɓba. Hebreo beɓeade jara ɓɓa “2000 bicaca.” † ^{3:5} Exodo 19:10-15ɓe jara ɓɓa Ācōrē quīrāpita bia duanani carea israelerāra cuidapeɓa wua tātoɓada jɓnida panasidaa. Maɓ awara ādji quima ume jipa cānida panasidaa.

tlgabłdađe oda ewa dogopeđa dora wārāga jūātrł ɛł quĩrāca tuma nābua ũmeya. Ācōrē naļ ējūā jūma poya ɛłba māwā oya.–

¹⁴ Ara maļda israelerāba ādji wua dera błradapeđa wābłrłsıđaa Jordaļ do wa quĩrārē chāni carea. Ādji na sacerdoterāba Ācōrē baurudera edesıđaa. ¹⁵⁻¹⁶ Maļne Jordaļ dora nābua ũmasia. Poaza māwā ɛłbaria cebada jara. Sacerdoterā doeđa tlgabłdađe oda do quĩrārā ewa dogosia. Maļne dora wārāga jūātrł ɛł quĩrāca tuma nābua ũmesia. Dji tumara Adam puruma jūēsia Saretaļ caita. ɔarrea dora pōāsasia aɓa Pusa Beuđadaa. Māwā ɛłđe israelerāra Jordaļ do chānapēđa Jerico puruare wāsıđaa. ¹⁷ Israelerā chābłdamisa sacerdoterāba Ācōrē baurudera doeđa jira eronūpanasıđaa. Mama nūpanesıđaa aɓa jūmarāda pōāsade chābłdađaa.

4

Jordaļ dođe mōgara edapedada

¹ Jūmarāda Jordaļ do quĩrārā chāpedađacarea Ācōrēba Josuéa nāwā jarasia:

² –Israeldeba yōpedada doce purudebemada aɓa aɓa edadua. ³ Ādjirāra doeđa wābidua sacerdoterāba mļ baurude jira eropanłmaa. Mamałba mōgarada doce enebidua bārā cānımaa edeđamārēā.–

⁴ Ara maļda Israeldeba yōpedada doce purudebema edadara Josueba trłcuasia.

⁵ Maļne nāwā jarasia:

–Bārāra doeđa wānadua dadji Ācōrē baurude jira eropanłmaa. Bādjiza mōgarada aɓa equıde edađapeđa enenadua dadji cānımaa łtł boromea bueđi carea. Israeldeba yōpedada puruza mōgarada aɓa eneıda ɛł. ⁶ Maļ mōgara łtł boromea bueđaba quĩrānebabi ɓaya sāwā Ācōrēba dadjirāra carebasıda. Nocoarebema ewarıde bārā warrarāba maļ mōgara unubłdade nāwā iwıđıđısıcada: “Naļ mōgarara ĳcārēā jāwā łtł boromea buesıda?” ⁷ Māwā iwıđısıđara nāwā panunadua: “Sacerdoterāba Ācōrē baurude Jordaļ dođe edesıđade oda pōāsa ewasia. Naļ mōgarara łtł boromea buesıđaa dadji israelerāba ewarıza quĩrānebađamārēā sāwā Ācōrēba dadjirāra carebasıda.”–

⁸ Ara maļda israelerāba jūma osıđaa Josueba jarađa quĩrāca. Doce mōgarara Jordaļ doeđa edasıđaa. Israeldeba yōpedada puruza mōgarada aɓa edasıđaa. Maļbe ādjirā cānımaa edeđapeđa jūma ābaa buesıđaa Ācōrēba Josuéa jarađa quĩrāca. ⁹ Maļ awara Josueba mōgarada doce jłrł pepeđa doeđa łtł boromea buesia sacerdoterāba Ācōrē baurude jira eronūpanłma. Maļ mōgarara wađıbıda mama bue nūmłla.

¹⁰ Sacerdoterā Ācōrē baurude jira eropanłra Jordaļ doeđa nūpanasıđaa aɓa Ācōrēba Josuéa jarađara puruba jūma obłdađaa. Moıseba Josuéa naēna jarađa quĩrāca puruba jūma osıa. Purura ısabe chāsıđaa. ¹¹ Jūmarā chāpedađacarea sacerdoterā Ācōrē baurude jira eropanłra chānapēđa wayacusa puru na wāsıđaa. ¹² Maļ awara Rubeļneba, Gađeba, idjaba łcłrł Manaseđeba yōpedada mēsřā ɓeara chānapēđa waabema israelerā na wāsıđaa Moıseba ādjirā jarađa quĩrāca. ¹³ Maļ mēsřā ɓeara cuarenta mil panasıđaca ɛł. Ādjia Ācōrē quĩrāpıta jarapedada quĩrāca Jerico jeweđadaa wāsıđaa djōni carea. ¹⁴ Maļ ewarıde Ācōrēba Josuera israelerā quĩrāpıta dji dromada ɓłsia. Mamałba łtaa ewarıza israelerāba Josuera waya panesıđaa Moıse waya panana quĩrāca.

¹⁵ Jūmarā chāpedađacarea Ācōrēba Josuéa nāwā jarasia:

¹⁶ –Sacerdoterā mļ baurude jira eropanłrā jarađua drua zeđamārēā.–

¹⁷ Ara maļda Josueba sacerdoterā jarađua Jordaļ dođeba drua zeđamārēā. ¹⁸ Maļne sacerdoterā Ācōrē baurude jira eropanłra drua zesıđaa. Ējūā pōāsa tlgabłdađe dora wayacusa wea dogopeđa nābua ũmesia idji ɓađa quĩrāca.

¹⁹ Poa djiwıđı nabema jeđecode die ewarıde israelerāra Jordaļ do chānapēđa Gilgal abadađaa wābłrłsıđaa. Gilgalera Jericođeba łmāđau odjabariare ɛł. ²⁰ Mama doce mōgara Jordaļ dođeba edepedađara Josueba łtł boromea buesia. ²¹ Maļne idjia israelerā nāwā jarasia:

-Nocoarebema ewaride bārā warrarāba nāwā iwidiidiscada: “Nañ mōgarara ¿cārēã ãtã boromea buesida?” ²² Māwā iwidiidiscada nāwā panunadua: “Dairāba māwā osidaa quirānebađi carea dadji israelerā Jordañ dojā pōāsade chāsidaa. ²³ Dadji Ācōrēba dora jūãtrã erobasia dadji israelerā dojā pōāsade jūma chābãdamisa. Ara mañ quirāca Pusa Purruđe oda ewasia pusajā pōāsade chānamārēã. ²⁴ Dadji Ācōrēba māwā osia bārāba idjira ewariza waya pananamārēã idjaba jūma nañ ējūãnebemarāba cawadamārēã idjira bio ãba ãda.”-

5

Israelerā Gilgalde panana

¹ Mañ ewaride ãcãrã amorreorāda Jordañ dođeba ãmãdau ãebariare panasidaa. Cananeorāda pusa Mediterraneo abadaare panasidaa. Āđji bororāba ũrisidaa Ācōrēba Jordañ dora pōāsabisida israelerā chānamārēã. Mañba bio ne wayadapeda israelerā ume djōni crīchara neé panesidaa. ² Mañ ewaride Ācōrēba Josuéa jarasia:

-Mōgarada edapeda neco zaqueda ocuadua. Mañba wayacusa israelerā dji umaquirāda jūma cacua wēãgobicuadua.-

³ Ara mañda Aralot eya zaquede Josueba mōgarada edapeda neco zaquera ocuapeda jūma israelerā cacua wēãgobicuasias.*

⁴⁻⁵ Josueba māwā osia israelerā Egiptođeba ēdrãpedadacarea ējūã pōãsa ewaraga ãde nīnane umaquirā warra topedadara cacua wēãgoé ãeada bēã. Jūma mēsrã ãe Egiptođeba ēdrãpedadara cacua wēãgo ãeasia baribãrã ējūã pōãsa ewaraga ãde quinisidaa. ⁶ Ācōrēba āđjirā nāwā jarasia: “Mā bārã drōã naēnabemarāa wārāneba jarasia Canaã druada diaida. Mañ druade baridua ne upedadara bia zaubarã.” Baribãrã Ācōrēba jaradara āđjirāba ijã odaé basia. Mañ carea idjia wārāneba jarasia āđjirāba mañ ējūãra edadaéda. Māwā jarada bēã āđjirāra cuarenta poa ējūã pōãsa ewaraga ãde rãrã nībãdãđida. Māwā nīnane jūma dji mēsrã ãe Egiptođeba ēdrãpedadara quinisidaa. ⁷ Āđjirã cacuabari Ācōrēba āđji warrarāa Canaã druara diyada asia. Baribãrã āđjirāra cacua wēãgoé ãeasia ode nīnane topedada bēã. Mañ carea Josueba āđjirāra cacua wēãgobicuasias. ⁸ Jūma cacua wēãgopedadacarea diguida duanesidaa aba āđji cacua anibãdada. ⁹ Ācōrēba Josuéa jarasia:

-Egiptode nezoca panasidade bārãra mīã pera panasidaa baribãrã idi bārã cacua wēãgosida bēã mañ mīã perara mā ãyã ãasia.-

Mañ bēã mañ ējūãra wađibiãda Gilgal abadaa.†

¹⁰ Israelerāra Gilgalde duanesidaa. Āđji jūēpedada jedecode ewari catorcede quewara Egiptođeba ēdrãpedada quirānebada ewarida osidaa mama Jerico caita ãã jewedade.

¹¹ Nurēma Canaã ējūãne zau ãda co panesidaa. Pañ ēsãbari neé ãda odapeda cosidaa. Cebada jututiada sida cosidaa. ¹² Mamaãba ãtaa manára waa odjaé basia israelerāba codamārēã. Mañ poade Canaã ējūãne zau ãda co panesidaa.

Ācōrē sordaorã boro zeda

¹³ Mama Jerico caita ãde ewari aba Josueba ēberãda neco jūē nūmãda unusia. Mañ ēberã caita wãpeda iwidiãsia:

-¿Bãra daiare ãca wa dai dji quirūare ãã?-

¹⁴ Ēberãba nāwā panusia:

-Mãra ni abalare ãléã. Mãra Ācōrē sordaorã boro bēã ze ãã.-

Mañ ũriside Josuera idji waya ãdeba chirãborode barru cobepeda iwidiãsia:

-Mã Boro, mãra ãã nezocaa. ¿Cãrēda obi quirã ãã?-

¹⁵ Mañne Ācōrē sordaorã boroba jarasia:

-Bãra Ācōrē quirãpita ãã bēã ãã jirūne jã ããra ēãdua.-

* 5:3 Hebreo bededade Aralot trãba jara ãã: “Umaquirã cacua wēãgopedada e.” † 5:9 Hebreo bededade Gilgal trãba jara ãã: “Bãrabari ãyã ãã.”

Ara mañda Josueba ijã osia.

6

Israelerãba Jerico puru poyapedada

¹ Jericodebemarãba israelerã wayaaba ãdji purude eða wãbadara bio jũãtrã eropanasidãaa. Mañba ni abãlda purudeba ëdrãdaca basía, ni eða zedãca basía. ² Mañne ãcõrẽba Josueã jarasia:

–Ûrĩdua. Mña Jerico puruda, dji boroda, sordaorã sidã bãrãa poyabiya. ³ Bãrã sordaorãra ewariza ðarima abã Jerico auðu pãrrãgãdãdua. Sei ewari mãwã oẽadua. ⁴ Mañne sacerdoterãba mñ baurudera eronĩbaẽdida panã. Dewara siete sacerdoterãda ãdji na nĩbaẽdida panã. ãdjirãza cachiru oveja cachu oẽada edeẽdida panã. Sietebema ewaride bãrãra ðarima siete Jerico auðu pãrrãgãdãdua. Mañne jũma mã cachiru eropanãba jĩgua zadida panã. ⁵ Cachiru dãrã jĩguabãdãde bãrãra jĩgua biãdãdua. Mañne Jerico auðu jũrã ca ðãra iduãa toẽogozoaya. Mañne bãrãra daucha pirapoẽapeða purude eða djõne wãbãrãdãdua.–

⁶ Ara mañda Nuñ warra Josueba israelerã sacerdoterãra jũma trãcuapeða jarasia:

–ãcõrẽ baurudera Jerico puru auðu pãrrãga edeẽdãdua. Idjãba bãrãnebemada siete edeẽapeða baurude nocoare cachiru bara nĩbaẽdãdua.–

⁷ Mañbe sordaorãa nãwã jarasia:

–Bãrã sidã wãnapẽda Jerico puru auðu pãrrãgãdãdua. ãcãrã sordaorã djõni careabema bara ãcõrẽ baurude na nĩbaẽdãdua.–

⁸ Josueba jaraẽdãra jũma ijã osidãaa.* Sacerdoterã siete panãra ãcõrẽ baurude nocoare nĩbasidãaa ãdji cachiru zá panãda. ⁹ ãdjirã nocoare ãcãrã sordaorãda djõni careabema bara nĩbasidãaa. Waabema sordaorãra ãcõrẽ baurude caiðu errubusibasía. Mãwã nĩnane sacerdoterãba ãdji cachirura zá jõnaca basía. ¹⁰ Baribãrã Josueba sordaorãa nãwã jarasia:

–Biarãnadua. Ni mãrĩ biãa bedearãnadua. Chupea panãnadua abã mña jarabãrãdãaa. Mña bãrãa jarabãrãde biãdãdua.–

¹¹ Mã ewaride Josueba ãcõrẽ baurudera ðarima abã Jerico puru auðu pãrrãga edebisía. Mãwã oẽapeða wayacusa ãdji cãĩbadãmaa zesidãaa. ¹² Nurẽma diãpedẽda Josuera pirãdrãpedã sacerdoterãa ãcõrẽ baurudera wayacusa Jerico puru auðu pãrrãga edebisía. ¹³ Sacerdoterã siete panãra ãcõrẽ baurude nocoare nĩbasidãaa. ãdjiza cachirura zá nĩbasidãaa. ãdjirã nocoare ãcãrã sordaorãra djõni careabema bara nĩbasidãaa. Waabema sordaorãra ãcõrẽ baurude caiðu errubusibasía. Mãwã nĩnane sacerdoterãba ãdji cachirura zá jõnaca basía. ¹⁴ Mã umẽbema ewaride ãdjirãra wayacusa ðarima abã Jerico puru auðu pãrrãgãdãpedã ãdji cãĩbadãmaa jẽda zesidãaa. Sei ewari mãwã osidãaa.

¹⁵ Sietebema ewaride ãdjirãra diãpedẽda pirãdrãdãpedã Jerico puru auðu pãrrãgãsidãaa naãrã opeẽdã quĩrãca. Baribãrã mã ewaride ðarima siete pãrrãgãsidãaa. ¹⁶ Bãrãra siete pãrrãgãpedãdacãrea cachirura dãrã jĩgua zasidãaa. Mañne Josueba jĩgua jarasia:

–jBiaẽdãdua! ãcõrẽba nañ Jerico purura dadjirãa poyabibãrã. ¹⁷ Jũmarãda quenãpedã purura, ne jũma purude ðã sidã babueãdãdua ãcõrẽba idji itea mãwã obi ðã bẽrã. Abãbe wẽrã auðuã ðã Rahãdrã, idji dede panã sidã zocãi ðãdãdua dadjia wãrãneba mãwã oẽida jarãpedãda bẽrã. Nañ puru sãwã poyãdi cawaya mña diãbueãa ëberãrãda idjia mẽrãsia. ¹⁸ Baribãrã bãrãra bio quĩrãcuitãdãdua. Purude ne bia ðearã ni cãrẽ sidã edarãnadua, ãcõrẽba idji itea ne jũmada babueãduãda aãa bẽrã. Bãrãba ijãnaẽbãrã, dadji purura bedẽde ðãdãpedã ãcõrẽba quinibiya. ¹⁹ Paratada, oroda, bronce oẽada, jiorro oẽa sidã jũma ãcõrẽa diãdida panã. Mãdrã ãcõrẽa diãda wagãbadãde ðãdida panã.–

²⁰ Sacerdoterãba ãdji cachiru dãrã jĩgua zasidãde jũmarãda jĩgua biasidãaa. Mañne Jerico puru auðu jũrã ca ðãra iduãa toẽogozoasia. Ara mañda israelerãra daucha

* ^{6:8} Josueba jaraẽdãra jũma ijã osidãaa. Hebreo bedẽa ãcãrã cartãde nãwã ðã ðã: “Josueba mãwã jaraẽdacãrea.”

djõne pirapoðapeða purura poyasidaa. ²¹ Mañ puruðebema umaquĩrãrãda, wẽrãrãda, warrarãda, drõãrã sida necoba jũma quenasiðaa. ãdji pacada, ovejada, burro sida jũma quenasiðaa. ²² Mañne Josueba Canaañ druwa aclaðe diabueða eberãrãa nãwã jarasia:

–Wẽrã auðua ʘ Rahá diguiðaa wãnapeda idjira, idji dede duanl sida eðrɿ enenadua. Bãrãba idjia wãrãneba jarapedadara ode wãnadua.–

²³ Ara mañda Rahá diguiðaa wãnapeda dji zezada, dji papada, dji djabarãda, dji djabawẽrãda, jũma ãdji eberãrã sida dajadaa enesiðaa. Mañbe israelerã duanlmaɿba jĩga ʘlaðe wãsiðaa. ²⁴ Mañmisa waabema israelerãba Jerico purura abeða jũma babuesiðaa. Baribɿɿɿ paratada, oroda, bronze oðada, jiorro oða sida ãcõrẽa diaða wagabadaðe ʘsiðaa. ²⁵ Josueba wẽrã auðua ʘ Rahãra, idji eberãrã sida zocai ʘsia, mañ wẽrãba idjia Jerico chupea aclaðe diabuedara mẽrãna bẽrã. Rahá eberãrãra waðibiða israelerã tãena paɿla.

²⁶ Mãwãnacarea Josueba wãrãneba nãwã jarasia:

Aɿaɿba nañ Jerico puru wayacusa oi carea jɿwa ʘɿibɿɿɿ, mañ eberãra ãcõrẽba bié ʘɿya. Dji mõgara jũrã ca ʘaða wayacusa obɿɿlaðe idji warra iwinada beuya.

Dji eða wãbada pãrãbɿɿlaðe idji warra tẽabemada beuya.

Mãwã idji warrarãra jũma quiniña.†

²⁷ ãcõrẽra Josue ume ʘasia. Mañ bẽrã Josuera jũma mañ druwaðe trɿ ʘɿga ʘesia.

7

Acañ ne drɿaða

¹ Judaðeba yõna eberãda aɿa ʘasia Acañ abadada. Idjira Carmi warra basía. Carmira Zabdi warra basía. Zabdira Zerã warra basía. Jericoðe ãcõrẽba israelerãa ne jũma babueðaduaða aðamĩna Acañba iñjãé ɿɿɿ mẽrã edasia. Mãwã oða bẽrã israelerãra ãcõrẽ quĩrãpita beðeade panesiðaa. ãcõrẽra ãdjirã ume bio quĩrũna bẽrã nañda mãwãsia.

² Jericoðeba Josueba eberãrãda Hai puru aclaðe diabuesia. Hai purura Betelðeba ãmãðau odjabariare Bet-Aveñ caita ʘasia.* Josueba diabueðarãra wãnapeda Hai purura quĩrãcuíta aclaðe sãwã poyaði cawaya. ³ Mañbe wayacusa jẽda zedapeða Josueã nãwã jarasiðaa:

–Haiðebema sordaorãra zocãrãébe paɿla. Dadjirãba mil uméba wa mil ùbeaba ãdjirãra poyaðiða paɿla. Mañ bẽrã dadjirã sordaorãra jũma diabuerãdu.–

⁴ Mañba Josueba sordaorãra mil ùbeabe diabuesia Hai puruðebemarã ume djõnamãrẽã. Baribɿɿɿ Haiðebemarãba poyaðapeða israelerãra mĩrũ wãsiðaa. ⁵ Mañne Haiðebemarãba puruðe eða wãbadamaɿba israelerãra eðe wãsiðaa eya eða tuca jira ʘlaðaa.† Eða wãbɿɿlaðe israelerãra 36 beasiðaa. Mañ carea israelerãra ne wayaðapeða abeða djõni crĩchara neé panesiðaa.‡

⁶ Josuera, israelerã bororã sida bio sopuasiðaa. Mañ carea ãdjia jɿ paɿɿra jũma cõatadapeða ãdji boro ɿrɿ egoro porada cuasiðaa. Mañbe ãcõrẽ baurude caita chĩrãborode ʘarru copanesiðaa aɿa queuboðeða. ⁷ Mãwã paɿɿne Josueba ãcõrẽa nãwã jarasia:

–jAy, dai Boro ãcõrẽ! ¿Cãrẽ cãrẽã dairãra Jordañ do quĩrãrã chãbisi? ¿Dairãra amorreorã jɿwaeða ʘɿi carea enesica? ¿ãdjirãba dairã quenanamãrẽã enesica? jJordañ do quĩrãrẽ panenabara biara ʘacasia! ⁸ jAy, mɿ Boro! Haiðebemarã wayaaðeða dai israelerãra jẽda pira zesiðaa. Mañba mɿra beðea jaure neé ʘla. ⁹ Cananeorãba waabemarã biða mañra ùrĩniña. Mañda cawasiðara ãdjirãra dairã ume djõne zedã. Mañne dairãda jũrã edaðapeða abeða jũma quenaniɿɿɿ, ¿ɿla sãwã cawabi ɿɿra wãrãda ãcõrẽda?–

† 6:26 Josueba jaradara wãrãda mãwãsia. Aclaðua 1 Rey 16:34. * 7:2 Hebreo beðeade Bet-aveñ trɿɿba jara ʘla “cadjirua obada de.” † 7:5 Eya eða tuca jira ʘlaðaa. Hebreo beðeade “Sebarim” ʘɿ ʘla. Mañba idjaba jara ʘla “mõgara edabadama.” ‡ 7:5 Abeða djõni crĩchara neé panesiðaa. Hebreo beðeade ʘɿ ʘla: “Baido quĩrãca panesiðaa.”

¹⁰ Mañne Ācōrēba jarasia:

–¿Cārē cārēã sopuaba b̄ra egode cob̄l? ¡Piradr̄dua! ¹¹ Bārã israeler̄ba cadjiruada osidaa. M̄la jaradara bār̄ba ijã odaé basía.[§] M̄la Jericoēbema nebiara edar̄naduada adam̄ina edasidaa. Māwã m̄reda dr̄ladapeđa diguida mērã eropanla. Mañne sewadeba edadaé panlana a panla. ¹² Mañ carea bārã israeler̄ba dji quĩrũra waa royađaéa. Djõnib̄ra bār̄dr̄l mĩrũ pirapođia. Bār̄ra bedede panl bērã m̄la jũma quenabiya. Bār̄ba mērã eropanlda isabe jũma babuedaé̄b̄ra, m̄ra bārã ume waa ðaéa. ¹³ Jãlbe purua nãwã jarađe wãdua: “Nu Ācōrē quĩr̄pita dji j̄redida panl bērã idji itea bia panani carea ođida panlra nane ođadua.*” Dadjĩ israeler̄ Ācōrēba nãwã jara ðla: m̄la Jericoēbema jũma babuedaduada adam̄ina bārã israeler̄ba Ąc̄ra edadapeđa mērã eropanla. Bār̄ba małḡra ãyã ededapeđa jũma babuedaé̄b̄ra, bārã dji quĩrũra royađaéa.”

¹⁴ Nu m̄l quĩr̄pita jũmarãda zedida panla. Mañne m̄la cawabiya Israel doce purudebemada aba bedede ðlda. Mañ purura caitaara zepedã m̄la cawabiya cai drõã ðasidẽba yõpedadarãda bedede panlda. Małḡrãra caitaara zedapeđa m̄la cawabiya abal drõãda idji ēber̄rã sida bedede panlda. Ādjidebema umaquĩr̄rãda caitaara zedida panla. ¹⁵ Zeb̄dade m̄la cawabiya caida bedede ðlda. Małba Jericoēbema babueida ðadada mērã eroðla. Waabema israeler̄ tãẽna cadjirua oda bērã idjaba m̄la jaradara ijã odaé bērã idjida, idji ēber̄rã sida beadadua. Małbe Ādjira, Ādjia eropanl sida jũma babuedadua.–

Acañ bedede ðlda Ācōrēba cawabida

¹⁶ Nurẽma diapedeđa Josuera piradr̄peda israeler̄a ābaa j̄resia. Mañne Ācōrēba cawabisia Judađeba yõna puruda bedede ðlda. ¹⁷ Małbe Ādjia drõã ðasidẽba yõpedadarã caitaara zeb̄dade Ācōrēba cawabisia Zerãđeba yõpedadarãda bedede panlda. Zerãđeba yõpedadarã caitaara zeb̄dade Ācōrēba cawabisia Zabdi ēber̄rãda bedede panlda. ¹⁸ Zabdidẽbema umaquĩr̄rã aba aba zeb̄dade Ācōrēba cawabisia Carmi warra Acañda bedede ðlda. Acañra Zabdi wiuzaque basía. Zabdira Zerã warra basía. Ādjira Judađeba yõna purudebema basía.

¹⁹ Mañne Josueba jarasia:

–Acañ, dadjĩ israeler̄ Ācōrē quĩr̄pita jũma bla ođada wãrãda jaradua.† Ni maãrĩ biđa mēr̄rãdua.–

²⁰ Acañba panusia:

–Wãrãda m̄la dadjĩ israeler̄ Ācōrē quĩr̄pita nãwã cadjiruada osia. ²¹ Jericoē djõ panasidaa m̄la wua biya quiruda Babilonia dr̄uade capedađada, paratada libra juesuma, idjaba oroda libra aba auđu unusia.‡ Jũma małḡra awuada bērã edapeđa m̄l wua dejãne jou ðasia. Dji paratara edrecare ðasia.–

²² Ara małda Josueba ēber̄rãda diabuesia ac̄lde wãnamãrẽã. Acañ wua dedaa pira wãnapedã Acañba jarađa quĩr̄ca jũma unusidaa. Dji paratara edrecare ðasia. ²³ Jũma edadapeđa Ācōrē quĩr̄pita cob̄sidaa Josueba israeler̄ biđa ununamãrẽã. ²⁴ Małbe Josueba, waabema israeler̄ ume Acañra Acor jogaadaa edesidaa. Idjia dr̄la eroðada sida edesidaa: wua Babiloniane cađada, paratada, oro sida. Mañ awara idji warrarãda, idji caurãda, idji pacada, idji burroda, idji ovejada, idji wua de sida edesidaa. Idjia eroðadara abeda jũma edesidaa. ²⁵ Mañne Josueba Acañra nãwã quẽãsia:

§ 7:11 M̄la jaradara. Hebreo bedede b̄l ðla: “M̄l bārã ume bedea ðldara.” * 7:13 Ācōrē quĩr̄pita bia duanani carea Ādjirãra cuidapeđa wua tãtođada j̄nida panasidaa. Idjaba Ādjia quima ume jipa cãĩnida panasidaa. † 7:19 Ācōrē quĩr̄pita jũma bla ođada wãrãda jaradua. Hebreo bedede nãwã b̄l ðla: “Ācōrẽra dji dromaara ðlda jaradua. Idjia bia bedeadua.” ‡ 7:21 Paratada libra juesuma. Hebreo bedede b̄l ðla: “Doscientos siclos de plata.” Oroda libra aba auđu. Hebreo bedede b̄l ðla: “Oro barrada dji z̄lḡra cincuenta siclos.”

–¿Bla cārē cārēā दौरā nēbłarade łasi? ¿Bla nēbłara ođara Ācōrēba ara błdji łrł baebiyal–

Māwā jaradacarea israelerāba Acałra idji ēberārā sida mōgaraba tabari beadapeđa jūma babuesidaa. Jūma idjia erobađa sida babuesidaa. ²⁶ Małbe ādji łrł mōgarada boromea buesidaa. Małra wađibiđa boromea nūmla. Mał jogoara wađibiđa Acor abadaa.[§] Israelerāba māwā opeđađa bēřā Ācōrē quiřubira tumasia.

8

Israelerāba Haiđebemarā poyapeđađa

¹ Małbe Ācōrēba Josuéa nāwā jarasia:

–Bł sordaorāđa jūma trłcuapeđa waya Haiđebemarā ume djōne wānada. Ne wayarāđu. Jēđa crīcharāđu. Młā Haiđebemarāđa, ādji boro sida bła poyabiya. Ādji ējūāra, ādji puru sida bł jłwaeđa blyā. ² Bārāba Jericođebemarā quenapeđađa quiřāca Haiđebemarāra, ādji boro sida quenanađu. Baribłrł ādjia erobeara, ādji animarā sida bārāba eđađiđa panłā. Bārāra puru jēdaare wānapeđa ādjia adua panłne quenane wānada.–

³ Ara małđa Josuera jūma idji sordaorā sida Haiđebemarā ume djōne wāsidaa. Josueba sordaorā bio mēsrā beđađa treinta mil awara błpeđa diamasi Hai puruđaa na diabuesia.

⁴ Diabuei naēna nāwā jarasia:

–Bio ūřinada. Bārāra Hai puru wagaa wānapeđa mīřunada. Jēđa Haiđaa djōne zeđi carea pananada. ⁵⁻⁶ Małmisa waabemara mł ume wānia puru quiřāpe. Małne Haiđebemarā dairā ume djōne zebłdade sewada dairāra jēđa pira wānia naārā mīřū wāpeđađa quiřāca. Māwā unubłdade ādjia crīchađia wayacusa ādji waya panłneba mīřū wābłdada. Mał bēřā dairāra ēpēnia. ⁷ Ādjirāba dai ēpēbłdade bārāra mīřū pananada puruđe eđa wānapeđa poyadadua, Ācōrēba bārāa poyabi bēřā. ⁸ Purura poyadapeđa jūma babueđuđa dadji Ācōrēba jarada quiřāca. Młā jara błra ođuđu.–

⁹ Māwā jarapeđa Josueba dji treinta mil panłra Hai puruđaa diabuesia. Ādjirāra puru wagaa wānapeđa łmāđau baebariare Betel yagaa mīřūsidaa. Małmisa Josuera waabema sordaorā panłma cāisia.

¹⁰ Nurēma diapeđa piradłpeđa Josueba idji sordaorāra ābaa jłrepeđa Haiđaa wāsidaa. Josuera israelerā bororā ume sordaorā na nībasidaa. ¹¹ Jūma sordaorā idji ume panłra Hai quiřāpe jūēnapeđa mama panesidaa. Puru quiřāpe jeweđuđa basia. ¹² Małne Josueba idji sordaorānebemada cinco mil eđupeđa Hai puru wagaa łmāđau baebariare Betel yagaa mīřūbisia. Māwā osia Haiđebemarāba adua panłne ādjirā ume djōne zedamārēā. ¹³ Māwā Hai wagaa mīřū panłne waabemada Hai quiřāpe panesidaa. Mał diamasi Josuera idji sordaorā ume dji jeweđu ēsi jūēne wāsidaa.

¹⁴ Diapeđuđa Haiđebema boroba unusia israelerāra djōne zebłdada. Mał bēřā idji sordaorāđa isabe edesia Arabá ējūāare israelerā ume djōni carea.* Baribłrł Haiđebema boroba adua basia idji puru wagabe dewara israelerāra mīřū panłda. ¹⁵ Josueba Haiđebemarā zebłda unubłłđe ne wayabłda quiřāca idji sordaorāra ējūā pōāsa ewaraga błđuđa wābada óare pira wābisia. ¹⁶⁻¹⁷ Mał bēřā Haiđebema boroba jūma idji sordaorāra trłcuasia israelerā ēpēnamārēā. Jūma Betelđebema sida israelerā caiđu wābłrłsidaa Haiare djō panł bēřā. Ni abal sordaoda puruđe beé basía. Māwā ēpē panłne ādjirā puruđeba tłml wāsidaa. Mał awara isabe wāpeđuđa bēřā dji puru eđa wābadara jūātrłđué basía.

¹⁸ Małne Ācōrēba Josuéa jarasia:

–Hai purura młā bārāa poyabibłrłā. Mał bēřā bł mīāsura puruđaa łtaa wada.–

Ara małđa Josueba idji mīāsura Hai puruđaa łtaa wasia. ¹⁹ Māwā obłłđe dji puru wagabe mīřū pananara isabe puruđe eđa wāsidaa. Poyadapeđa ara małđa babuesidaa.

§ 7:26 Hebreo beđeđe Acor trłba jara błā “nēbłra.” * 8:14 Arabá ējūāra Jordał doare błā.

²⁰⁻²¹ Josueba idji sordaorã bida Hai purura cowaga nũmlda unusidaa. Maãba cawasidaa dji mĩrũ pananaba purura poyadapeda babuebdada. Maã carea ãdjirãra waya jẽda pirasidaa Haidebemarã ume djõni carea. Haidebema sordaorãba ãdji purudaa jẽda acldbada cowaga nũmlda unusidaa. Idjaba unusidaa israelerã mĩrũ pira wãpedadara waya jẽda ãdjirã ume djõne zebdada. Maã bẽrã neé basía sãmaa ëdrãdida. ²² Mãwã panlne dji puru poyapedadara Haidebema sordaorã caidu zesidaa. Mãwã israelerãba Haidebemarãra jũrã edadapeda quenasidaa. Ni abalda idu mĩrũ wãbidaé basía ni zocai bldaé basía. ²³ Ababe Haidebema borodrã zocai jidadapeda Josuemaa edesidaa.

²⁴ Israelerãba Haidebemarã ãdjirã caidu zepedadara ãdji ëjũãne idjaba ëjũã põãsa ewaraga ðlare necoba quenanapeda wayacusa Haidaa wãsidaa dji wadi zocai beara beadi carea. ²⁵⁻²⁶ Josueba sordaorãa jaradãasia djõnamãrẽã aba Haidebemarã jũma beabdadã.† Maã ewaride Haidebema umaquĩrãrãda wẽrãrã sida doce mil quenasidaa. ²⁷ Maãbe israelerãba Haidebema animarãra, purude ðã nebã sida ãdjirã itea jũma edasidaa Æcõrẽba Josuea jarada quĩrãca. ²⁸ Mãwãnacarea Josueba Hai purura jũma babuesia. Ni cãrẽ sida beé basía. Wadibida ni cãrẽ sida neé ðla Hai puru badama. ²⁹ Maãbe Josueba Haidebema borora beapeda bacuru cũmiane ãtlã su jira ðlbisia aba queubãrãda. Queudacarea edãa edadapeda Hai purude edã wãbadama tabãsidã. Maãbe idji ãrã mõgarada boromea buesidaa. Maã mõgarara wadibida boromea nũmlda.

Josueba Æcõrẽ ley jĩgua leda

³⁰ Mãwãnacarea Josueba Ebal eyade mõgarada ãtlã pã buesia animarã israelerã Æcõrẽa babue diai carea. ³¹ Josueba maãra osia Æcõrẽ nezoca Moiseba israelerãa jarada quĩrãca. Æcõrẽ ley Moiseba cartade bldãba nãwã jara ðla: “Animarã babue diabada obdãde mõgarada ãtlã pã buedibãrã, maã mõgarara daucha chĩ orãnadua.”‡ Maã mõgara pã bueda ãrã israelerãba ãclãrã animarãda Æcõrẽa jũma babue diasidaa. Idjaba Æcõrẽ ume necai beadi carea animarã dragada Æcõrẽa babue diasidaa. ³² Mama Josueba israelerã quĩrãpita Æcõrẽ ley Moiseba bldãra mõgarade jaya ðlsia.§

³³ Maãne israelerã ësi levitarã dji sacerdoterãba Æcõrẽ baurudera equiade eronũpanasidaa. Israelerãra, ãibemarã ãdjirã tãena panabada sida arima panasidaa. Dji bororãra, dji dromarãra, dji cawa obadarã sida panasidaa. Guerizim eya orroare ãdjirã ësidra panasidaa, idjaba Ebal eya orroare ësidra panasidaa. Æcõrẽ nezoca Moiseba naena jaradãasia mãwã odãmãrẽã. Mãwã jãrsia sacerdoterãba israelerã bia jara bldãmãrẽã. ³⁴ Mãwã panlne Josueba israelerã quĩrãpita Æcõrẽ ley cartade bldãda jũma jĩgua lesia. Idjia lesia israelerãba maã leyda ijã odibãrã Æcõrẽba careba baida baribãrã ijãnaéãrã Æcõrẽba bié bldã.* ³⁵ Moiseba bldãra Josueba israelerã dji umaquĩrãrã, wẽrãrã, warrarã, drua ãibema ãdjirã tãena panã quĩrãpita jũma jĩgua lesia.

9

Gabaoãnebema ume bedea bldpedada

¹ Maã ewaride hititarãda, amorreorãda, cananeorãda, perezeorãda, heveorãda, jebuseorã sida Canaã druade panabadjidaa. Jordaã dõdeba ãmãdau bæbariare jewedãde, eyade bida ãclãrã panabadjidaa, idjaba jũma Mediterraneo pusa orroare ãclãrã panabadjidaa aba Libanona. Ædji bororãba ãrĩsidaa israelerãba Jericora, Hai sida poyasidada. ² Maã carea jũma ãbaa bedea ausidaa Josue ume idjaba israelerã ume djõne wãni carea. ³ Baribãrã heveorã Gabaoãnebemada maã bororã ume bedea audãé basía. Ædjia bida ãrĩsidaa Josueba Jericõdebemarãra, Haidebemarã sida jũma quenabisida. ⁴⁻⁵ Maãba crĩchãsidã israelerãra cũrũgadida ãdji quenarãnamãrẽã. Maã carea ãclãrã edasidaa israelerãmaa wãnamãrẽã. Ædjia edapedadãba cacuade jãbada soresorea beada jãsidã.

† 8:25-26 Josueba sordaorãa jaradãasia djõnamãrẽã. Hebreo bedẽde nãwã ðã ðla: “Josueba idji mĩãsurã purudã ãtaã wa nũmesia.” ‡ 8:31 Exodo 20:25. § 8:32 Deuteronomio 27:1-8. * 8:34 Deuteronomio 27:9deba aba 28:68daa.

Ādjia jīrūne jībada siċa capirudaċa beada jāsidaa. Maļbe Josuema wābɿɿsidaa. Ādji netata edebadara soresorea beada burro ɿrɿ edesidaa. Uva ɿa tɿbada animarā e odara capirudaċa beada, paɿ zarea ārīna siċa edesidaa. ⁶ Gilgal ējūāne Josue ɿɿma jūēnapeda Josuēa waabema israelerā bida nāwā jarasidaa:

–Daira drua tɿmɿba zebɿdaa. Quirīā panɿa bārāra dai ume beċea ɿɿdida necai duanani carea.–

⁷ Maļne israelerāba nāwā jarasidaa:

–Āibērā bārāra dairā caita panɿa jāwā panɿsicaċa. Māwāra ɿsāwā bārā ume beċea ɿɿdī?–*

⁸ Gabaoɿnebemarāba nāwā panusidaa:

–Daira bārā nezocarāa.–

Maļne Josueba nāwā iwidiċia:

–ɿBārāra cairāda jāwā panɿ? ɿSāmaɿba ze panɿ?–

⁹ Ādjia panusidaa:

–Daira drua āiɿa tɿmɿba ze panɿa bārā Ācōrēra trɿ ɿɿga ɿa bērā. Daiba ūrīċidaa idjia sāwā Egiptode osida. ¹⁰ Idjaba ūrīċidaa sāwā Jordaɿ quirārēbema amorreo bororāda poyasida. Naārā Sehoɿ, Hesboɿ purudebemada poyasia. Maļare Og, Basaɿ druadebema Astarot purude ɿada siċa poyasia.† ¹¹ Maɿ bērā dai bororāba, dai druadebemarā bida nāwā jarasidaa: “Ota coċira edaċapeda israelerāmaa wānadia. Ādjirāa jaradaċa dadjirāra ādji nezocarā bērā necai beaċi carea ādjirā ume beċea ɿa quirīā panɿa.”

¹² Aɿɿadaċa, dai zesida ewariċe naɿ paɿra waċibiċa jɿwɿɿā ɿeasia baribɿɿ idira zareacuapeda jūma ārīcuasia. ¹³ Idjaba za panɿ uva ɿa tɿbada animarā e oċa siċa enesidaċe waċibiċa djiwiċida ɿeasia. Baribɿɿ jūma dji sore bacuasias. Daiba cacuaċe jɿbadara, jīrūne jɿ panɿ siċa dji sore bacuasias.–

¹⁴ Gabaoɿnebemarāba paɿ enepedaċara israelerāba ɿɿɿɿ cosidaa. Māwā cawabisidaa Gabaoɿnebemarā ume beċea ɿɿdida. Baribɿɿ māwā oċi naēna Ācōrēa iwidiċaċe basia. ¹⁵ Maļne Josuera Gabaoɿnebemarā ume beċea ɿasia necai panani carea. Wārāneba jarasia ādjirāra beaċaċa. Waabema israelerā bororā bida abarida wārāneba jarasidaa.

¹⁶ Ewari ūbea baċacarea israelerāba cawasidaa Gabaoɿnebemarāba ādjirāra cūrūgasidaċa. Cawasidaa tɿmɿba zedaċe basida, ātebɿɿ ādjirā caita panabadada. ¹⁷ Ara maɿda israelerāra ādjirā caidū wāsidaa. Ewari ūbea babɿɿde ādji puru beaċa jūēne wāsidaa. (Ādji purura naɿgarā basia: Gabaoɿ araa, Capira, Beerot idjaba Quiriat-jeariɿ.)

¹⁸ Baribɿɿ israelerāba Gabaoɿnebemarāra beaċaċe basia, Ācōrē trɿneba dji bororāba wārāneba jarapedaċa bērā ādjirāra beaċaċa. Maɿ carea israelerāba ara ādji bororāda biċe jara panesidaa. ¹⁹ Baribɿɿ dji bororāba nāwā jarasidaa:

–Dadji israelerā Ācōrē trɿneba naɿ Gabaoɿnebemarā ume beċea ɿasidaa. Maɿ bērā ādjirāra beaċacara panɿa. ²⁰ Ātebɿɿ zocai ɿɿdīa. Dadjirāba wārāneba jarapedaċara iċa oċaċeɿɿ Ācōrēda dadjirā ume quirūya.–

²¹ Maɿba israelerā bororāba jarasidaa Gabaoɿnebemarā zocai ɿɿdamārēā. Baribɿɿ ādjirāra ɿasidaa israelerā itea tɿbɿ ɿa pananamārēā idjaba baido jue pananamārēā. Māwā israelerā bororāba wārāneba jarapedaċara osidaa.

²² Josueba Gabaoɿnebemarāra trɿbipeċa nāwā jarasia:

–Bārāba ɿcārē cārēā dairāra cūrūgasida? ɿCārē cārēā tɿmɿba ze panɿana asida? ɿBārāra dairā caita panabadaa! ²³ Bārāba dairāda cūrūgapedaċa bērā dai Ācōrēba bārāra biċe eroɿaya. Iċiba ɿta bārāra dai nezocarāda panania. Dai Ācōrē de itea tɿbɿ ɿa panania idjaba baido jue panania.–

²⁴ Ādjia Josuēa nāwā panusidaa:

–Ne wayaaċeba dairāba māwā osidaa. Cawasidaa bārā Ācōrēba idji nezoca Moisea jarasida dai drua bārāra jūma diamārēā idjaba dairā jūma quenamārēā. Maɿ bērā

* 9:7 Exodo 23:31-33. † 9:10 Numero 21:21-35.

crīchasiḁaa bārāba dairāra jūma quenanida. ²⁵ Dairāra bārā jλwaeḁa panλa. Βλα jipa oida crīcha λλ quīrāca odua.-

²⁶ Māwā jarapeḁada bērā Josueba israelerāa Gabaoḽnebemarāra idu beabié basía. ²⁷ Baribλrλ ādjirāra λasia israelerā itea tλbλ λlá pananamārēā idjaba baido jue pananamārēā. Ācōrēa animarā babue diabada itea biḁa māwā o panesiḁaa. Wadibiḁa māwā obadaa Ācōrēba idji de obidama.

10

Israelerāba amorreorā poyapeḁada

¹ Maḽ ewariḁe Adonisedéda Jerusaleḽnebema boro basía. Adonisedéba ūrīsia Josueba Haiḁebemarāra poyapeḁa purura jūma babuepeḁa dji borora beasida Jericoḁe oḁa quīrāca. Maḽ awara ūrīsia Gabaoḽnebemarāda israelerā ume necai panani carea beḁea λḁḁapeḁa ādjirāare panesiḁada. ² Maḽba idjira bio ne waya λesia, Gabaoḽra Hai puru cāyābara waiλlara λaḁa bērā. Dji bororā panabada puru quīrāca λasia. Maḽ awara Gabaoḽnebema sordaorāra bio mēsrā λesia. ³ Maḽ bērā Jerusaleḽnebema boro Adonisedéba beḁea diabuesia Hebroynebema boro Hohaḽmaa, Jarmuḁebema boro Pireaḽmaa, Laquiḁebema boro Jariamaa, idjaba Egloḽnebema boro Debiramaa biḁa.

⁴ Nāwā jarabisia:

-Mḽ carebaḁe zedadua. Gabaoḽnebemarā ume djōne wānia. Ādjira Josue ume idjaba israelerā ume necai panani carea beḁea λasiḁaa.-

⁵ Ara maḽda amorreorā bororā juesuma panλra jūma ādji sordaorā ume ābaa wā-napeḁa Gabaoḽ purura jūrā edasiḁaa uraḁi carea. Jerusaleḽnebemada, Hebroynebemada, Jarmuḁebemada, Laquiḁebemada idjaba Egloḽnebema siḁa wāsiḁaa. ⁶ Maḽ unusiḁade Gabaoḽnebemarāba Gilgalḁaa Josue λλmaa nāwā jarabisiaḁaa:

-Eyadebema amorreo bororāra jūma ābaa dairā ume djōne zesiḁaa. Dairāra bārā nezocarā bērā daduḁa djōbirānada. λIsabe dairā carebaḁe zedadua!-

⁷ Ara maḽda Josuera, idji sordaorā bio mēsrā λeada, waabema sordaorā siḁa Gilgalḁeba ādjimaa wābλrλsiḁaa. ⁸ Maḽne Ācōrēba Josuéa nāwā jarasia:

-Amorreorāra wayarādua. Mḽa bārāa ādjirāra poyabiya. Djōbλdade ādjirā ni aḁaλba droadaéa.-

⁹ Gilgalḁeba jūma maḽ diamasi nībaḁapeḁa Josuera idji sordaorā ume araa jūēnapeḁa amorreorāba adua panλne urasiḁaa. ¹⁰ Israelerāba urabλdade Ācōrēba amorreorāra ne wayabipeḁa memenesiḁaa. Māwā israelerāba ādjirāra Gabaoḽ druade zocārā quenasiḁaa. Amorreorā λtaa Bet-horoḽnaa mīrū wābλdade israelerāba caiḁu quena wāsiḁaa aba Azecá puruḁaa idjaba Maquedá puruḁaa biḁa. ¹¹ Amorreorā Bet-horoḽneba eḁaa Azecáḁaa mīrū wābλdade Ācōrēba hieo waiλlada cue quīrāca ādjirā λrλ jurrubisia. Israelerāba necoba quenapeḁada cāyābara maḽgλba zocārāra quenasia.

¹² Ācōrēba israelerāa amorreorā poyabiḁa ewariḁe Josueba israelerā quīrāpita nāwā jīgua jarasia:

Ācōrē, λmāḁaura Gabaoḽ ējūāne ipi coḁλdua; jeḁeco siḁa Ajaloḽ jewedeḁe ipi coḁλdua.

¹³ Ara maḽda λmāḁaura, jeḁeco siḁa ipi copanesiḁaa aba israelerāba ādjirā dji quīrū jūma quenabλdadaa.

Maḽgλra Jaserba idji cartade jūma λasia.* Josueba māwā jarabλrλḁe λmāḁaura umatipa coḁλda berara ewari aba λaeé λasia. ¹⁴ Josueba Ācōrēa iwidiḁara ne ununaca droma basía. Maḽ naēna ēberāba ne ununaca droma iwidiḁara Ācōrēba ijā oca basía. Idjaba maḽ ewariḁeba λtaa ijā oé λa. Baribλrλ maḽ ewariḁe Ācōrēba ijā osia israelerāare djō λλ bērā.

¹⁵ Māwānacarea Josuera israelerā siḁa wayacusa Gilgalḁaa ādji cāiḁadamaa wāsiḁaa.

¹⁶ Maḽmisa amorreo bororā juesuma panλra Maquedá puru caita uriaḁe mīrūsiḁaa.

* 10:13 Hebreo beḁeade Jaser trāba jara λa: “Jipa λλ.” Idji cartara iḁi neéa.

¹⁷ Baribara mama mĩrũ panada ununapeda łcrlaba Josuea jarade wāsidaa. ¹⁸ Małne Josueba idji sordaorãa nãwã jarasia:

–Mõgara waiblada barabari ededapeda uriara jũatra nũmnapdua. Małbe łcrlaba mama jãa panenadua adjirã edrlãnamãrã. ¹⁹ Waabemarãba dji quĩrũra epẽnapeda jẽdaareba quena wãnadua adji purude jũerãnamãrã. Dadjĩ Ācõrẽba bãrãa adjirãra jũma poyabibara.–

²⁰ Mãwã Josueba israelerã ume amorreorãra berara jũma quenasidaa. Zocãrãẽbe adji puru mõgaraba jũrã ca beade jũenapeda mĩrũ panesidaa. ²¹ Małne israelerã ni abalda beudaẽ basia. Jũmaena bia jẽda zesidaa Maquedã purudaa Josue łamaa. Mał bẽrã jũmarãba wayasidaa israelerã biẽ odi carea.

²² Małne Josueba idji sordaorãa jarasia:

–Isabe mõgara uria jũatra łara ãyã ładadua. Małbe dji bororã juesuma panra dajadaa młmaa enenadua.–

²³ Ara małda dji bororã juesuma panra dajadaa enesidaa: Jerusalełnebema boro, Hebrołnebema boro, Jarmudebema boro, Laquidebema boro, Eglołnebema boro sida. ²⁴ Mał bororã Josuemaa enenapeda Josueba idji sordaorãra jũma trãpeda sordaorã bororã idji ume panãa nãwã jarasia:

–Nama zedapeda jĩrũba adji ochirude tãga eronũpananadua.–

Ara małda zedapeda ochirude tãga eronũpanesidaa. ²⁵ Małne Josueba israelerãa jarasia:

–Za dadjirãba oblda quĩrãca Ācõrẽba jũma dadjirã dji quĩrũ sida oya. Ne wayarãnadua. Ni maãrĩ bida jẽda crĩcharãnadua. Łłla beadapeda sozarra beadadua.–

²⁶ Mãwã jarapeda Josueba dji bororã juesuma panra beasia. Beapeda adjira bacuru cũmiane su jira łacuabisia. Mãwã jira panesidaa aba queubarałdaa. ²⁷ Queubodode Josueba adjira edaa edabipeda adji mĩrũ panana uria de łatacuabisia. Małbe mõgara waibla beaba dji uriara jũatra nũmasidaa. Mał mõgarara wadibida mama beaa.

Israelerãba puru bea poyapedada

²⁸ Mał ewaride Josueba idji sordaorã ume Maquedã purura poyadapeda jũma babuesidaa. Mamabemarãda necoba jũma quenasidaa. Ni abalda zocai łdaã basia. Josueba Maquedãdebema borora beasia Jericodebema boro beada quĩrãca.

²⁹ Mamałba Josuera idji sordaorã ume Libna purudaa djõne wāsidaa. ³⁰ Ācõrẽba Libna purura, dji boro sida israelerãa poyabipeda Josueba jũma quenabisia. Ni abalda zocai łlẽ basia. Dji boro sida beasia Jericodebema boro beada quĩrãca.

³¹ Mamałba Josueba idji sordaorã ume Laqui purura jũrã edadapeda araa djõne wāsidaa. ³² Ewari umẽ babarałde Ācõrẽba israelerãa Laquidebemarãra poyabisia. Adjirã sida necoba jũma quenasidaa Libnanebemarã quenapedada quĩrãca. ³³ Małne Guez-erdebema boro Horałra idji sordaorã ume Laquidebemarã carebade wāsidaa. Baribara Josueba idjira, idji sordaorã sida poyapeda adjirãra jũma quenabisia. Ni abalda zocai łlẽ basia.

³⁴ Mamałba Josuera idji sordaorã ume wãbarałsidaa Egloł purudaa. Purura jũrã edadapeda araa djõne wāsidaa. ³⁵ Ara mał ewaride Josue sordaorãba poyadapeda necoba jũma quenasidaa Laquide opedada quĩrãca.

³⁶ Eglołneba Josuera idji sordaorã ume Hebroł purudaa djõne wāsidaa. ³⁷ Poyadapeda necoba jũma quenasidaa. Dji borora, puru caita bea eberãrã sida quenasidaa. Ni abalda zocai łdaã basia. Eglołne opedada quĩrãca Hebrołnebemarãra quenapeda purura jũma babuesidaa.

³⁸ Mamałba Josuera israelerã ume Debir purudaa djõne wāsidaa. ³⁹ Poyadapeda dji borora, puru caita bea eberãrã sida necoba jũma quenasidaa. Ni abalda zocai łdaã basia. Hebrołnebemarã, Libnanebemarã, idjaba mał purudebema bororã opedada quĩrãca jũma quenasidaa.

⁴⁰ Māwā Josueba mañ ējūāne beadarāra jūma poyasia. Eyade beadada, Negue ējūāne beadada, jewedade beadada, eya carrade beadada, dji puru bororā sida jūma poyapeda quenasia israelerā Ācōrēba jarada quīrāca. Ni abalda zocai b̄lé basía. ⁴¹ Josueba jūmarāda poyasia Cadé-barneadeba aba Gazadaa idjaba Goseñneba aba Gabaoñnaa.†
⁴² Dārāēne Josueba jūma mañ ējūāne bea puru bororāda poyapeda ādji ējūāra edasia Ācōrēra israelerāare djōna bēra.

⁴³ Māwānacarea Josuera idji sordaorā ume Gilgaldaa jēda wāsidaa.

11

Josueba Jabiḷare bea poyada

¹ Mañ ewaride Jabiḷ abadada Hazor purudebema boro basía. Mañ Jabiḷba ūrīsia Josueba zocārā poyasida. Mañ carea dewara puru bororāmaa beadeada diabuecuasia israelerā ume djōne wāni carea. Mañ bedeara diabuesia Madoḷ purudebema boro Jobámaa, Simroḷ purudebema boromaa, Acsap purudebema boromaa, ² dji wārāga eyaida b̄l ējūāne bea bororāmaa, Cineret amene caita bea bororāmaa,* Dor puru caita bea bororāmaa, ḷmādau baebariare b̄l jewedade bea bororāmaa, ³ ḷmādau odjabariare bea cananeorā bororāmaa, ḷmādau baebariare bea cananeorā bororāmaa, amorreorā bororāmaa, hititarā bororāmaa, perezeorā bororāmaa, eyaida b̄l ējūāne bea jebuseorā bororāmaa, Hermoḷ eya carrade bea heveorā bororāmaa idjaba Mizpa jewedade bea bororāmaa biēda.

⁴ Mañ bororāba cawayodeba djōbadarāda, carretadeba djōbadarāda, waabema sordaorā sida jūma djōne edesidaa. Bio cābana wāsidaa. Pusa ḷb̄l quīrāca ādjirāra poya juachada basía. ⁵ Mañ bororāra israelerā ume djōni carea ābaa wānapeda Meroḷ do zaquede duanesidaa. ⁶ Mañne Ācōrēba Josuéa jarasia:

–Ādjirāra wayarādua. Nu ara nañ hora quīrāca m̄la bārāa ādjirāra jūma quenabiya. Mañne ādji cawayo jīrū quēgura jūma tlcuaadua idjaba ādji djōbada carretara jūma bācuadua.–

⁷ Mañbe Josueba idji sordaorā ume Meroḷ do zaquede cawaēne urade wāsidaa. ⁸ Ācōrēba israelerāa ādjirāra poyabisia. Mañne israelerāba ḷcḷḷḷ ēpēsidaa aba Misrepot doada idjaba Sidoḷ puru caita. Mañ awara ḷcḷḷḷ ēpēsidaa aba Mizpa ējūānaa. Abeda jūma quenasiēda. Ni abalda zocai b̄l̄daé basía. ⁹ Ācōrēba jarada quīrāca Josueba jūma osia. Ādji cawayo jīrū quēgura jūma tlcuasida idjaba ādji djōbada carretara jūma bācuasia.

¹⁰ Mañbe Josue idji sordaorā ume jēda zebadae Hazor purudea djōne wāsidaa. Poyadapeda Josueba dji borora beasia. (Hazordebema borora dewararā cāyābara dji dromaara basia.) ¹¹ Mama jūmarāda necoba quenasiēda. Ni abalda zocai b̄l̄daé basía. Puru sida jūma babuesidaa. ¹² Israelerā ume djōpedada bororāra Josueba necoba jūma beasia. Mañ bororā puru beara poyapeda jūma babuesia Ācōrē nezoca Moiseba jarada quīrāca. ¹³ Israelerāba puru eya zaquede beara jūma babuedaé basía. Josueba ababe Hazordḷḷ babuesia. ¹⁴ Bariḷḷḷ puruza jūmarāda necoba quenasiēda. Ni abalda zocai b̄l̄daé basía. Ādji animarāra, ne bia quedea sida ādji itea jūma edasidaa. ¹⁵ Ācōrēba Moiseba jaradara Moiseba Josuéa jūma jarasia. Mañra Josueba jūma daucha osia.

¹⁶ Josueba poyapeda ējūāda jūma edasia: Negue ējūāda, mañare b̄l eyaida b̄l ējūāda, Goseñ ējūāda, ḷmādau baebariare b̄l jewedada, Jordañ do jewedada, idjaba eyaida b̄l ējūā Israel abadada dji jeweda sida. ¹⁷ Jūma edasia Halac eyadeba aba Baal-ga purudea. Halac eyara Seír druade b̄la. Baal-ga purura Libano ējūāne b̄la Hermoḷ eya carrade. Puruza dji borora Josueba jidapeda jūma beasia. ¹⁸ Idjira mañ bororā ume dārā djōsia. ¹⁹ Ababe heveorā Gabaoñnebemada israelerā ume necai panani carea bedea b̄lsidaa. Waabema

† 10:41 Mañ Goseñ purura Canaañ druade b̄la. Jose ewaride israelerāra dewara Goseñ ējūāne panesidaa Egipto druade. Genesi 46:31neba aba 47:6daa. * 11:2 Mañ Cineret amenera idjaba trḷ jarabadaa Quinéret, Galilea, Genesare idjaba Tiberia.

purura israelerāba poyasidaa. ²⁰ Wārāda Ācōrēba maļ purudebemarāra so zarea ʕasia israelerā ume djōne wānamārēā. Māwā quīrā djuburia neé israelerāba ādjirāra jūma quenasidea Ācōrēba Moisea jaraða quīrāca.†

²¹ Maļ ewaride Josueba anaquitarā ējūā eyaida ʕaḏe pananara poyapeða jūma quenasia. Hebroļ purude beaḏada, Debir purude beaḏada, Anab purude beaḏa siða quenapeða ādji purura jūma babuesia. Māwā Juda ējūā eyaida ʕaḏe, waabema israelerā ējūā eyaida ʕaḏe biða anaquitarāra jūma quenasia. ²² Anaquitarā ni aḏalda Israel druade zocai beé basía.‡ Aḏabe Gaza purude, Gat purude, Asdo purude biða panesidaa.

²³ Māwā Josueba jūma maļ druara edasia Ācōrēba Moisea jaraða quīrāca. Dji ējūāra Josueba israelerāa jūma jedecasia. Israeldeba yōpeḏada puruza ējūāda diasia ādjirāne bamārēā. Maļbe israelerāra ādji druade necai duanesidaa.

20

Mīrūbada puru

¹ Ācōrēba Josuéa nāwā jarasia:

² –Israelerāa jaradua mīrūbada puruda ʕacuadamārēā mļa Moisedeba bārāa jaraða quīrāca.* ³ Mīā beai crīchaé ʕaḏe aḏalba djārāda beaibara, dji beuda ēberārāba idji beaḏi naēna maļ puruḏaa mīrū wāida ʕa. ⁴ Mama jūēpeða eða wāi naēna purude eða wābadama dji bororāa jūma nēbalaḏa ʕa sāwāsida. Dji bororāba cawasidara maļ ēberāba jara ʕara wārāda, idjira purude idu eða wābiḏapeða jaraḏida panla sāma ʕeida ʕaḏa. ⁵ Maļne dji beuda ēberārāba idjida beaḏi carea maļ purude iwidiḏe wānibara, dji bororāba idjira diacara panla mīā beai crīchaé ʕaḏe beaḏa bēra idjaba quīrūbiḏeba mīā beaḏaé bēra. ⁶ Baribara idjira mamaḏa āyā wācara ʕa aḏa dji cawa obadarāba jūmarā quīrāpita wārāda beḏeḏe ʕléana aḏadaḏaa. Maļ awara āyā wācara ʕa aḏa sacerdote dji dromaara ʕaḏa jaiḏabaraḏaa. Māwānacarea wayacusa idji purude beḏe wāida ʕa.–

⁷ Māwā jaraða bēra israelerāba mīrūbada puruda ʕacuasidaa. Neptali ējūā eyaida ʕaḏe Quedé puruda ʕasidaa. Maļ purura Galilea druade ʕa. Epraiļ ējūā eyaida ʕaḏe Siqueļ puruda ʕasidaa. Juda ējūā eyaida ʕaḏe Quiriat-arbā puruda ʕasidaa. Maļ purura idjaba Hebroļ abadaa. ⁸ Jordaļ quīrārē Jericoḏeba lmadau odjabariare mīrūbada puruda ūbea ʕasidaa. Rubeļ ējūāne eya boro jeweḏe Beser puruda ʕasidaa. Maļ purura ējūā pōāsa ewaraga ʕaḏe ʕa. Ga ējūāne Ramo puruda ʕasidaa. Maļ purura Gala druade ʕa. Manase ējūāne Golaļ puruda ʕasidaa. Maļ purura Basaļ druade ʕa. ⁹ Maļ mīrūbada puruda ʕacuasidaa israelerā, drua āibema ādjirā tāēna panl siða poya mīrūnamārēā. Mīā beai crīchaé ʕaḏe aḏalba djārāda beasira mama mīrū baḏa ʕasia aḏa dji cawa obadarāba puru quīrāpita wārāda beḏe neé ʕaḏa aḏadaḏaa.

22

Galade ējūā edapeḏadarā jēda wāpeḏada

¹ Māwānacarea Josueba Rubeļneba yōpeḏadaḏa, Gaḏeba yōpeḏadaḏa, idjaba lara Manaseḏeba yōpeḏada siða tracuasia. ² Ādjirāa nāwā jarasia:

–Ācōrē nezoca Moiseba obi jaraḏara bārāba jūma ijā osidaa. Mļa jaraða siða jūma ijā osidaa. ³ Dairāra bārā djabarā bēra, bārāra dairāare dārā djōsidaa. Iḏi biða waḏi māwā panla. Dadji Ācōrēba obi jaraḏara jūma osidaa. ⁴ Dadji Ācōrēba jaraða quīrāca dairā, bārā djabarāra naļ ējūāne necai ʕasia. Jāļbe bārāra jēda diguiḏaa wānadua Ācōrē nezoca Moiseba Jordaļ do quīrārē ējūā diadamaa. ⁵ Baribara Ācōrē nezoca Moiseba ley diadara quīrācuḏi jūma ijā oḏadua. Maļ leyba nāwā jara ʕa: dadji Ācōrēra quīrānadua. Idji quīrāpita jipa nībaḏadua. Idjia obi ʕara ijā oḏadua. Ewariza idjira epēnadua. Jūma bārā soḏeba, jūma bārā jaureḏeba biða idjia jara ʕara oḏadua.–

† 11:20 Deuteronomio 7:16. ‡ 11:22 Numero 13:33. Anaquitarāra Anacadeba yōpeḏadarā basía. Ādjirāra drasoa waibaga ʕeasia. * 20:2 Numero 35:9-29.

⁶⁻⁸ Māwā jarapeda Josueba ādjirāra nāwā bia jara ɸasia:

–Jālbe bārā diguidāa jēda wānadua. Bārā dji quīrū nebiara edapedāda bēra idibɸɸa bio ne bara panesidāa. Animarāda, oroda, paratada, bronceda, jiorroda, cacuađe jɸbada sida zocārā edasidāa. Maɸra bārā djabarāa jedecadādua.–

Māwā jarapeda Josueba ādjirāra wābisia. Ara maɸda jēda ādji druađaa diguidāa wāsidāa. (Naēna Moiseba Basaɸ druara ɸɸɸɸ Manasedeɸba yōpedadarāa diasia. Māwā-nacarea Josueba waabema Manasedeɸba yōpedadarāa Jordaɸ dođeɸba ɸmāđau ɸaebariare ɸa ējūāda diasia ādji djabarā israelerā tāēna.)

Mōgara ɸɸɸ pā buepedāda

⁹ Rubeɸneba yōpedadara, Gađeɸba yōpedadara idjaba ɸɸɸɸ Manasedeɸba yōpedāda sida waabema israelerā ume Canaaɸ druade pananada Silo puruđeɸba ādji drua Galađaa jēda wāɸɸɸsidāa. Gala druara ādjirāba naēna edasidāa Ācōrēɸba Moisedeɸba jarađa quīrāca.

¹⁰ Gala druadaa wāɸɸdađe Jordaɸ dođe jūēne wāsidāa.* Mama Canaaɸ orroare Jordaɸ do icawa mōgarada waɸɸa ɸɸɸ pā buesidāa animarā babue diabada quīrāca. ¹¹ Māwā opedadara waabema israelerāba ūrīsidaa. ¹² Maɸba ādjirāba crīchasidāa Galađe panɸba Ācōrēra igarasidāda. Maɸ carea Silo puruđe jūma ābaa dji jɸresidāa Galađe panɸ ume djōne wāni carea.

¹³ Baribɸɸɸ djōne wāni naēna sacerdote Eleaza warra Piné abadada Gala druadaa na diabuesidāa Rubeɸneba yōpedadarā ume, Gađeɸba yōpedadarā ume, idjaba mama panɸ Manasedeɸba yōpedadarā ume bedeamārēā. ¹⁴ Piné ume israelerā bororāda die diabuesidāa. Ādjira dji dromarāda ɸeasia. Israeldeɸba yōpedada puruzabemada aba aba diabuesidāa. ¹⁵ Maɸgarāra Galađaa wāsidāa Rubeɸneba yōpedadarā ume, Gađeɸba yōpedadarā ume, idjaba mama panɸ Manasedeɸba yōpedadarā ume bedeadamārēā. Jūēnapeda nāwā jarasidāa:

¹⁶ –Daira Ācōrē puru trɸneba nāwā bedeabɸdaa. ¿Bārāba cārē cārēā dadji israelerā Ācōrēra igarasida? ¿Cārē cārēā dadji Ācōrē ēpē pananada idu ɸɸdapeda mōgarara ɸɸɸ pā buesida dewara ācōrēa animarā babue diađi carea? ¿Cārē cārēā idjia jara ɸɸra ijā odaé basi? ¹⁷ Dadji israelerāba Peor abadade jūmawāyā cadjiruada osida bēra zocārā quinisidāa.† Maɸ cadjirua opedāda carea wađibiđa bia mīga panɸa.‡ ¿Ara maɸba bia ɸléca? ¹⁸ Māwāra ¿bārāba wayacusa Ācōrēra igarađica? Idei bārāba māwā ođibɸɸa, nu Ācōrēra wayacusa jūma dadji israelerā ume bio quīrūya.

¹⁹ Bārāmaa naɸ Gala ējūāda Ācōrē quīrāpita bié ɸɸɸɸɸ, idji wua de obida druadaa zedapeda dairā tāēna ējūāra edadādua. Baribɸɸɸ Ācōrēba jarađara igararānādua. Daiba jara panɸ sida igararānādua.§ Dadjirāba Ācōrē wua de caita animarā babue diabadada aba eropanɸa. Maɸ bēra dewarada orānādua. ²⁰ Quīrānebađadua Jericođe Ācōrēba ne jūma babuedaduađada adamīna Zerá warra Acaɸba ijāé ɸɸɸɸ mērā edasida. Maɸ carea Ācōrēra jūma dadji israelerā ume bio quīrūsia. Acaɸba cadjirua ođa carea idji awa beué basia ađebɸɸɸ dewararā sida beusidāa.–

²¹ Maɸne Rubeɸneba yōpedadaba, Gađeɸba yōpedadaba idjaba mama panɸ Manasedeɸba yōpedada bida israelerā bororāa nāwā panusidāa:

²² –Ācōrē dji dromaara ɸɸba cawa ɸɸa daiba ijā oé panɸneba ni idji igara panɸneba māwā odaé basida. Maɸra jūma Israel puru bida cawađida panɸa. Dairāba Ācōrē igarađi carea māwā osidabɸɸa, wa ijā oé panɸneba māwā osidabɸɸa, dairāra jūma quenānādua. ²³ Dairāba Ācōrē igarađi carea maɸ mōgarada ɸɸɸ pā buesidabɸɸa idjia cawa oya. Maɸ

* 22:10 Jordaɸ dođe. ɸɸɸɸɸmaarā maɸba jara ɸɸa “Guelilot, Jordaɸ do icawa ɸɸma.”

† 22:17 Numero 25:1-9. ‡ 22:17 Maɸ cadjirua opedāda carea wađibiđa bia mīga panɸa. Hebreo bedeade nāwā ɸɸ ɸɸa: “Maɸ cadjirua opedadara wađibiđa jūma sɸgɸdaé panɸa.” ɸɸɸɸmaarā maɸba jara ɸɸa ɸɸɸɸ israelerāba wađibiđa maɸ cadjiruara o panasidāda. § 22:19 Daiba jara panɸ sida igararānādua. Hebreo bedeade maɸba idjaba jara ɸɸa: “Dairāra bārā ume bedeade ɸɸrānādua.”

awara dewara ãcõrëa animarã jũma babue diadi carea osidabɫɫ, néudebema babue diadi carea osidabɫɫ, waa mañ ãcõrë ume necai beadi carea animarã draga babue diadi carea osidabɫɫ, ãcõrëba cawa oya.

²⁴ Wārāda dairāba mañ mōgarara λɫɫ pã buesidaa bārā warrarāba dai warrarā igararānamārēã. Crīchasiḁaa ewari aba bārā warrarāba dai warrarāa nāwā jaradīsicada: “Bārāra dai israelerā ãcõrë ēberārāēã. ²⁵ Dai ãcõrëba Jordañ dora dadjirā ēsi ɫasia bārā Rubeñneba yõpedadara, Gaḁeba yõpedada siḁa awara beadamārēã. Mañba bārāra ãcõrë ēberārāēã.” Bārā warrarāba māwā jarasiḁara dai warrarāa ãcõrëra igarabiḁia.

²⁶ Mañ carea dairāba mōgarara λɫɫ pã buesidaa. Dewara ãcõrëa animarã jũma babue diadi carea oḁaé basía, ni dewara siḁa babue diadi carea oḁaé basía. ²⁷ ãtebɫɫ jāwā osidaa bārāba, dairāba, dadji warrarā biḁa quĩrānebadamārēã dairā biḁa ãcõrë de ɫma animarāda babue diadiḁa panɫda, dewara siḁa babueḁiḁa panɫda, idjaba ãcõrë ume necai beadi carea animarã dragada babue diadiḁa panɫda. Māwāra nocoarebema ewariḁe bārā warrarāba dai warrarāa nāwā poya jaradaéa: “Bārāra ãcõrë ēberārāēã.”

²⁸ Dairāba crīchasiḁaa abalɫba dairāa wa dai warrarāa biḁa māwā jaradibɫɫ dairāba nāwā poya panunida: “Acɫḁadua, dai drõārāba za panɫ mōgara ãcõrëa animarã babue diabada quĩrāca ɫda λɫɫ pã buesidaa. Baribɫɫ animarã ãcõrëa babue diadi carea oḁaé basida. ãtebɫɫ mañra osidaa bārāba, dairā biḁa quĩrānebadamārēã jũma dadjirāra ãcõrë ēberārāda.” ²⁹ Dairāba ãcõrë igaradira ni mañri biḁa crīchadāca. Idji epē panɫda idu ɫdaéa. Ababe idji wua de ɫma animarāda jũma babue diadi, néudebemada babue diadi, dewara siḁa babue diadi. Dewara animarã babue diabadada oḁaéa.–

³⁰⁻³¹ Rubeñneba yõpedadaba, Gaḁeba yõpedadaba, idjaba mama panɫ Manasedeba yõpedada biḁa jarapedadara sacerdote Eleaza warra Pinéba, israelerā bororā die panɫ biḁa bia ũrisidaa. Mañne Pinéba adjirāa nāwā jarasia:

–Idi cawa panɫa ãcõrëra dadjirā ume ɫda. Bārāba ãcõrëra igaradaé panɫ bërā idjia dadji israelerāra cawa oéa.–

³² Māwā bedeapedadacarea sacerdote Eleaza warra Pinéra, israelerā bororā siḁa jēda Canaañ druadaa wāsidaa. Mañbe Rubeñneba yõpedadaba, Gaḁeba yõpedada biḁa Gala druade jarapedadara adjirāba israelerāa jũma nēbɫɫsiḁaa. ³³ Mañra israelerāba bia ũriḁapeda ãcõrëa bia bedeasidaa. Mamaɫba λtaa Rubeñneba yõpedadarā ume idjaba Gaḁeba yõpedadarā ume djõnida waa bedeadaé basía. Adji ejūã jũma arĩni siḁa waa bedeadaé basía.

³⁴ Rubeñneba yõpedadaba Gaḁeba yõpedada ume mōgara λɫɫ pã buepedadara nāwā trɫ ɫsiḁaa: “Za panɫ mōgara λɫɫ pã buepedadaba bārāa, dairāa biḁa quĩrānebabi ɫa dadjirā Borora ãcõrëda.”

23

Josueba israelerāa bedeada

¹ Israelerā dji quĩrũ ume djõ pananada ãcõrëba necai ɫḁadacarea dārābɫɫḁe Josuera drõada besia. ² Mañne idjia israelerā dji drõārāda, dji bororāda, dji cawa obadarāda, dji dromarā siḁa jũma trɫbipeda nāwā jarasia:

–Māra drõada ɫ bërā dārā droaéa. ³ Bārāba unusidaa sãwā dadjirā Boro ãcõrëra dadjirāare djõsida. Idjia carebasia nañ druade bea purura poyadamārēã. ⁴ Māwānacarea mā ãdji ejūãra dadji Israelḁeba yõpedada puru doce panɫa jũma jedecasia. Mañ awara dadjirāba waḁi edadaé panɫ ejūã siḁa mā jarasia sãwā jedecadiḁa panɫda. Jordañ doḁeba aba λmāḁau bæbariare ɫ Pusa Droma Mediterraneo abadaḁaa mā jarasia sãwā ejūãra jedecadiḁa panɫda. ⁵ Dadji Boro ãcõrëba mañ ejūãne bea ēberārāra bārā quĩrāpitabemada jũma ayã jɫrecuaya. Māwā bārāba adji ejūã siḁa jũma edadi idjia jarada quĩrāca.

⁶ Quirãcuíta beaðadua. Ācōrē ley Moiseba cartade ʘadara jūma ijā o pananadua. Ni maārī biða ã orānadua. ⁷ Ēberārā waði naļ druade bea ume ābaa ʘearānadua. Ādji ācōrē ʘeara ēpērānadua. Maļrā quirāpita chīrāborode copanenapeða bia bedearānadua idjaba iwidirānadua. Wārāneba jaraðibara ãdji trāneba māwā orānadua. ⁸ Ewariza aba dadjirā Ācōrēdra ijā pananadua idi ijā panā quirāca. ⁹ Dadji Ācōrēba puru droma mēsrā beada bārā quirāpitabemada āyā jretacuasia. Aþa idi biða ni aþalþa bārāra droadaé panā. ¹⁰ Dadjirānebema aþalþa ãdjirā mil panāra āyā mīrū pirabibaria Ācōrēra dadjirāare djō ʘa bēra idjia jaraða quirāca. ¹¹ Maļ bēra quirācuíta beaðadua. Dadji Ācōrēra bio quirānadua. ¹²⁻¹³ Idjira igararānadua. Maļ awara naļ druadebemarā waði dadjirā tāēna bea ume ābaa ʘearānadua. Bārāba ãdji caurāda edaðibara wa bārā caurāda ãdjirā diaðibara, bio cawaðadua dadji Ācōrēba ãdjirāra bārā quirāpitabemada waa āyā jretaéda. Ātebara jācaraba animarā jidabada quirāca ãdjirāba bārāra bié ʘadía. Soaba bārā ecarrade ubada quirāca wa ara bārā daude ʘa quirāca ãdjirāneba bārāra bio mīga panania aba naļ ējūā bio bia ʘa Ācōrēba diaðade bārā jūma quinibadaa.

¹⁴ Dārāēne māra beuya. Māwāmīna bārāba soðeba, jaureðeba biða cawa panā dadji Ācōrēba dadjirā itea oyaða adara wārāda jūma osida. Ni maārī biða ã oé basía. ¹⁵ Dadji Ācōrēba dadjirā itea ne bia oyaða adara wārāda osimīna idjida igaradibara idjia dadjirā bié ʘa jaraða sida wārāda oya.* Māwā naļ ējūā bio bia ʘa idjia diaðade dadjirāra jūma quinibiya. ¹⁶ Ācōrēba dadjirā ume beða ʘadada bārāba ijā oðébara, dewara ācōrē beada ēpēnapēða ãdji quirāpita chīrāborode copanenibara, dadji Ācōrēra bārā ume bio quirūya. Maļba bārāra dārāēne naļ ējūā bio bia ʘa idjia diaðade jūma quininia.–

24

Beui naēna Josueba israelerāa jaraða

¹ Josueba Siqueļ purude israelerāa jūma ābaa jresia. Maļne dji drōārāda, dji bororāda, dji cawa obadarāda, dji dromarā sida caita trācuapeða Ācōrē quirāpita nūpanesidaa. ² Maļbe Josueba purua nāwā jarasia:

–Dadji Ācōrēba nāwā jara ʘa: “Bārā drōā naēnabemarā Euprate do quirārē panabadjide jwaba oða ācōrēraða ēpēbadjidaa. Tareba māwā obadjia. Abrahaļba, Naco biða Tarera ãdji zeza basía. ³ Baribara mā Abrahaļda Euprate do quirārēba enepeða naļ Canaaļ druade parrabisia. Idjideba mā ēberārāda zocārā yōbisia. Mā idji warra Isada unubisia. ⁴ Mā Isaa warrada umé unubisia: Jacobo idjaba Esaú. Esaúa Seír eyaida ʘa druada diasia. Maļne Jacobora idji warrarā sida Egiptode panane wāsidaa.* ⁵ Māwānacarea mā Moiseda Aaroļ sida Egiptodea diabuesia bārā ēdra enenamārēā. Mā egiptorāra bia mīgabipeða bārāra ēdra enesia. ⁶ Egiptodeba ēdra enebara Pusa Purru icawa jūesidaa. Maļne Egiptodebema carretaðeba djōbadarāba, cawayoðeba djōbadarā biða bārāra ēpēsidaa aba Pusa Purruða. ⁷ Maļne bārāba quirā djuburiada iwididapeða mā bārā jēdaare jārā pāimada jira ʘasia egiptorā nocoare. Egiptorāba Pusa Purruða bārā ēpēsidaa mā pusaa ãdjirāra ānēbari edabisia.† Mā egiptorā cawa oðara bārāba bio cawa panā bārā drōārāba unupeða bēra.

Māwānacarea bārāra ējūā pōasa ewaraga ʘade bio dārā parrā nībasidaa. ⁸ Māwā nīnane mā bārāra Jordaļ doðeba āmādaud odjabariare panā amorreorāmaa edesia. Maļne ãdjirāra bārā ume djōsidaa. Baribara mā bārā ãdjirāra poyabisia. Bārā djōsidaa mā ãdjirāra quenabipeða bārāba ãdji ējūāra jūma edasidaa. ⁹ Māwānacarea moabitarā boro Zipor warra Balāda bārā israelerā ume djō quirā ʘasia. Maļne idjia Beor warra Balaaļda trābisia bārā bié jara ʘamārēā. ¹⁰ Baribara mā Balaaļda idu māwā obié basía. Ātebara idjia bārāra ʘarima zocārā bia jara ʘasia.‡ Māwā idjia bié jara ʘa baðadebemada mā bārāra ēdra edasia.

* 23:15 Deuteronomio 28:15-68. * 24:4 Genesi 46:8ðeba aba 47:12daa. † 24:7 Exodo 14:15-30. ‡ 24:10 Numero 22:1neba aba 24:25daa.

¹¹ Mamaɫba Jordaɫ do chānapeda bārāra Jerico caita jūēne wāsidaa. Maɫne Jerico debemārāra bārā ume djōsidaa baribɫɫ mɫa bārāa poyabisia. Ara maɫ quĩrāca mɫa amorreorāda, perezeorāda, cananeorāda, hititarāda, gergeseorāda, heveorāda, jebuseorā sida bārāa jūma poyabisia. ¹² Bārāba chaba idjaba necoba ādjirāra poyadaé basía. Āteɫɫɫ bārā djōne wāsidaa mɫabɫɫ ādjirāra ne wayabipeda mĩrũ wāɫɫɫsidaa nedɫɫɫaba orrabɫɫ quĩrāca. Ara maɫ quĩrāca mɫa naēna osia amorreo bororā ume pananara. § ¹³ Mɫa ādji ējūāra néu bara, puru sida bārāa jūma diasia. Māwā uva, olivo sida bārāba upedadaéda cobadaa. Idjaba bārāba opedadaé puru beade panabadaa.”-

¹⁴ Maɫ awara Josueba nāwā jarasia:

-Ācōrēba māwā oda bēra idjira wayadua. Ewariza soḁba idjira ijā pananadua. Jɫwaba oda ācōrē bea dadji drōā naēnabemaba Euprate do quĩrārē ēpē pananada idjaba Egiptoḁe ēpē panana sida jūma ɫatacuadua. Aḁabe dadjirā Ācōrēdrɫ ēpēnadua. ¹⁵ Baribɫɫ bārāba dadji Ācōrēda ēpē quĩrānaéɫɫɫ, idi jaraḁdua sāɫɫɫda ēpēnida: dadji drōā naēnabemaba Euprate do quĩrārē ēpē pananada wa naɫ druade amorreorāba ēpē panada. Baribɫɫ mɫa, mɫ quimaba, mɫ warrarā bida Ācōrēdrɫ ēpēnia.-

¹⁶ Josueba māwā jaraḁacarea israelerāba nāwā panusidaa:

-Dairā bida Ācōrēdrɫ ēpēnia. Idjira ni maārĩ bida igaradaéa dewara ācōrē ēpēni carea. ¹⁷ Dadji Ācōrēɫɫɫ dadjirāra, dadji drōārā sida Egiptoḁe nezocarā pananada ēdrɫ enesia. Idjiabɫɫ dadjirā quĩrāpita ne ununaca dromada ocuasía. Dadjirā Egiptoḁeba zesidaa idjiabɫɫ oḁe, djārā druaza bida waga ɫasia. ¹⁸ Idjiabɫɫ jūmarāda dadjirā quĩrāpitabemada āyā jɫretacuasia. Amorreorā naɫ druade panana sida āyā jɫretacuasia. Maɫ bēra dairā bida idjidrɫ ēpēnia. Idjidrɫ dai Ācōrēa.-

¹⁹ Maɫne Josueba nāwā jarasia:

-Bārāba Ācōrēra poya ēpēnaéa. Dewarada idji quĩrāca neéa. Idjia quĩrā ɫa bārāba aḁabe idjidrɫ quĩrānida. Maɫ bēra idjia jara ɫada ijā oḁaéɫɫɫ idjaba cadjiruada oḁibɫɫ idjia maɫra quĩrādoaéa. ²⁰ Bārāba Ācōrēda igaradapeda dewara ācōrē beada ēpēnibɫɫ, idjia bārāra bié ɫya. Māwā bārā careba ɫadada idjia quinibiya.-

²¹ Maɫne puruba jarasia:

-Dairāba dewara ācōrē beara ēpēnaéa; aḁabe Ācōrēdrɫ ēpēnia.-

²² Josueba wayacusa jarasia:

-Bārāne ɫa. Bārāba wārāneba jarabɫdaa Ācōrēdrɫ ēpēnida.-

Ādjirāba jarasidaa:

-Māē, māwā wārāneba jarabɫdaa.-

²³ Maɫne Josueba jarasia:

-Māwā ɫaibɫɫ bārā jɫwaba oda ācōrē beara isabe ɫatacuadapeda soḁba dadji israelerā Ācōrēda ēpēnadua.-

²⁴ Puruba panusia:

-Dadji Ācōrēdrɫ ēpēnia; aḁabe idjia jara ɫadrɫ ijā oḁia.-

²⁵ Maɫ ewariḁe Siqueɫ puruḁe Josuera israelerā ume beḁea ɫasidaa aba Ācōrēdrɫ ēpēnida. Maɫbe idjia leyda ɫasia ādjirāba ijā oḁamārēā. ²⁶ Maɫɫɫ Josueba Ācōrē ley cartade ɫasia. Maɫbe mōgara waɫɫada ɫta nūmɫsia encina bacuru edre Ācōrē wua de caita. ²⁷ Maɫne jūma israelerā nāwā jarasia:

-Za ɫa mōgarara ɫabɫɫa bārāba Ācōrē ēpēniana apedadara quĩrānebadamārēā. Bārāba Ācōrēda igaradibɫɫ naɫ mōgaraba jūmarāa cawabiya bārāba sewada osidada.-

²⁸ Māwā jaraḁeda Josueba purura ādjia edapedada ējūāza wābisía.

Josue, Eleaza sida jaidapedada

²⁹ Māwānacarea Nuɫ warra Josue Ācōrē nezocara 110 poa ɫaside jaidasia. ³⁰ Timnatsera abadaḁe idjia edada ējūāne israelerāba idjira tɫarasisidaa. Maɫ ējūāra Epraiɫ eyaida

ɁɁ druade ɁɁ Gaa eya caita. ³¹ Josue zocai Ɂaside israelerãba Æcõrẽra ẽpẽ panasidaa. Idji jaidadacarea dji bororã idji ume panana zocai panasidade bida ẽpẽ panasidaa. Mañ bororãba jũma unusidaa Æcõrẽba israelerã itea odada.

³² Israelerãba Jose querasi ɁɁɁɁɁ Egiptodeba enepedadara Siqueãne tɁbarisidaa.* Dji ẽjũãra Jacoboba Hamo warrarãa cien parata torrobari nẽdosia. Hamora Siqueã zeza basia. Mañ ẽjũãra Josedeba yõpedadarãba edasidaa.

³³ Aaroñ warra Eleaza sida jaidasia. Idjira Epraiã eyaida ɁɁ druade tɁbarisidaa idji warra Pinẽba eya zaque edadade.

* 24:32 Genesi 50:25; Exodo 13:19.

JUECE

ISRAELERĀ ĒDRĀ ƆĻBADARĀ

Josue jaidadacarea israelerāba Ācōrēra igaradapeda dewara ācōrē beada ēpēbadjidāa. Māwā obɔdaza Ācōrēba ādjirāra dewara puru jɔwæda Ɔɔbadjia. Israelerā jūmawāyā mīga panɔne Ācōrēa quīrā djuburiada iwīdībadjidāa. Maɔ bērā idjia ēberāda Ɔɔbadjia ādjirā ēdrĀ Ɔɔmārēā. Israelerāra 300 poa auɔu māwā panasīdaa aɔa Samuel ewarīdaa. Maɔ ewarīde Israel druade dji boroda neé basía. Jūmarāba ādjia quīrīāɔɔdada obadjidāa (Juece 21:25).

Naɔ cartara Juece abadaa. Dadjirāba eɔauɔe crīchabadaa Juece beɔeaba jara Ɔɔda cawa obadarāda. Barīɔɔɔ hebreo beɔeade maɔ beɔeaba biara jara Ɔɔa ēdrĀ Ɔɔbadarāda. Maɔ carea ēberā beɔeade naɔ cartara trĀ Ɔɔsīdaa “Israelerā ēdrĀ Ɔɔbadarā.”

Aɔua panɔa caiba naɔ cartara Ɔɔsīda. Āībērā Samuelba wa Nataɔɔba wa Gaba Ɔɔsīcāda (1 Cronica 29:29). Dji Ɔɔɔdaba cawabisia sāwā Ācōrēba israelerāra ādji dji quīrū jɔwæɔabemada ēdrĀ Ɔɔbadjida. Idjāba cawabisia israelerāba Ācōrēra igaradīɔɔɔɔ bié pananida.

Dadji ēberā beɔeade Juece cartadeɔbemada naɔda Ɔɔ eropanɔa: israelerāba Ācōrē igarapeɔadadeɔbemada (2:1-23), Deborāba, Baraco biɔa cananeorā poyapeɔadadeɔbemada (4:1-24), Gedeoɔba madianitarā poyadeɔbemada (6:1neba aɔa 7:25ɔda), Jepteɔa amonitarā poyadeɔbemada (10:1neba aɔa 12:15ɔda), idjāba Sansoɔba pilisteorā poyadeɔbemada (13:1neba aɔa 16:31ɔda).

2

Ācōrē nezoca bajāneɔbemaba Boquiɔne jaraɔa

¹ Ācōrē nezoca bajāneɔbemada Gilgalɔba Boquiɔnaa wāpeɔa israelerāa nāwā jarasia: –Māa bārāra Egipto druadeɔba ēdrĀ edapeɔa māa diai jaraɔa ējūānaa enesia. Māa bārā drōāenabemarāa nāwā jarasia: “Māa bārā ume beɔeaba Ɔɔɔara āyā Ɔɔléa. ² Barīɔɔɔ naɔ druade Ɔɔarā ume beɔeaba Ɔɔrānada. Mōgara ādji ācōrē Ɔɔa itea ɔɔa pā buepeɔadada corapetacuadada.” Māwā jaraɔamīna bārāba ījānaé basía. ¿Cārē cārēā māwā oɔaé basi? ³ Bārāba ījānaé bērā māa jaraya: puru naɔ druade Ɔɔara māa waa bārā quīrāpitabemada āyā jɔretaé. Āteɔɔɔ soaba bārā ēcarrade ubada quīrāca ādjirāneba bārāra bia mīga panania. Maɔ awara bārāba ādji ācōrē Ɔɔa ēpēnapeda bio bié panenia.–

⁴ Ācōrē nezoca bajāneɔbemaba māwā jarasīde jūma israelerāra jīgua jīā duanesīdaa. ⁵ Maɔ bērā mama trĀ Ɔɔsīdaa Boquiɔ. * Idjāba mama animarāda Ācōrēa babue diasīdaa.

Josue jaidada

⁶ Josueɔa israelerā wābisīde ādjia edapeɔada ējūāza wāsīdaa. † ⁷ Josue zocai Ɔɔsīde israelerāba Ācōrēra ēpē panasīdaa. Idji jaidadacarea dji bororā idji ume panana zocai panasīdeɔe biɔa ādjirāba ēpē panasīdaa. Maɔ bororāba jūma unusīdaa Ācōrēba israelerā itea oɔada.

⁸ Nuɔ warra Josue Ācōrē nezocara 110 poa Ɔɔsīde jaidasia. ⁹ Timnat-sera abadade idjia edada ējūāne israelerāba idjira tɔɔarisīdaa. Maɔ ējūāra Epraiɔ eyaɔa Ɔɔa druade Ɔɔa Gaa eya caita. ¹⁰ Josue ewarīdeɔbemarā jūma jaidapeɔadacarea ādjideɔba yōpeɔadarāba Ācōrēra, idjia israelerā itea o Ɔɔa sīda quīrādoasīdaa.

Israelerāba Ācōrē igarapeɔada

¹¹ Māwānacarea israelerāba Ācōrē quīrāpita cadjiruada osīdaa. Jɔwaba oɔa ācōrē Baal abadada ēpēsīdaa. ¹² Ācōrēba ādji drōā naēnabemarāra Egiptoɔba ēdrĀ edaɔamīna idjira igaradapeda ādji caita Ɔɔarā ācōrēda ēpēsīdaa. Māwā Ācōrēra quīrūbisīdaa.

* 2:5 Hebreo beɔeade Boquiɔ trĀba jara Ɔɔa “jīābadarā.” † 2:6 Josue 24:1-28.

¹³ Ādjirāba Ācōrēra igaraḍapeḍa Baal abadada, Astarte abada siḍa ēpēsīḍaa. ¹⁴ Mañ carea Ācōrēra israelerā ume bio quīrūsia. Mañba idjia ne drḷabadarāa ādjia eroḷeara idu jāribisia. Idjaba ādji dji quīrūa ādjirāra idu poyabisia. Djōbḷadaḍe israelerāba waa poyaḍaé basía. ¹⁵ Djōne wābḷadaza Ācōrēra dji quīrūare djōbadjia. Mañ bēra israelerāba poyaḍaca basía Ācōrēba naēna jaraḍa quīrāca. Māwā bia mīga duanabadjīḍaa.

Ācōrēba ēdrḷ ḷabadarā diḍa

¹⁶ Māwā bia mīga panḷne Ācōrēba ḷcḷḷḷ ēberārāda ḷabadjia israelerāra ne drḷabadarā jḷwaḍabemada ēdrḷ ḷḷḷamārēā. ¹⁷ Baribḷḷḷ israelerāba mañ ēdrḷ ḷabadarā beḍeara ijānaca basía. Ātebḷḷḷ dāḷḷḷne Ācōrēra wayacusa igaraḍapeḍa dewara ācōrē beḍa ēpēnapeḍa bia beḍeabadjīḍaa. Ācōrēba obi jaraḍara ādji drōā naēnabemaba ijā o pananamīna ādjirāba ijā oḍaé basía. ¹⁸ Dji quīrūba ādjirā bié o panḷne bia mīga panḷ bēra āduḷa mīā sopua beḍeabadjīḍaa. Ācōrēba mañ ūrībḷḷḷza ādjirāra quīrā djuburiapeḍa aba ḷabadjia ādjirā dji quīrū jḷwaḍabemada ēdrḷ ḷḷmārēā. Ācōrēra mañ ēberā ume ḷḷ bēra idji zocai ḷḷmisa israelerāra dji quīrū jḷwaḍabemada ēdrḷ ḷabadjia. ¹⁹ Baribḷḷḷ dji ēdrḷ ḷḷbari jaiḍḷḷacarea israelerāba wayacusa dewara ācōrē beḍa ēpēnapeḍa bia beḍeabadjīḍaa. Mañ cadjirua obḷdaza ādji djibarirāba opeḍḷa cāyābara auḍuara obadjīḍaa. Cḷwḷḷḷ zareḍeba ādjia cadjirua obadara igaraḍaca basía. ²⁰ Mañ carea Ācōrēra israelerā ume bio quīrūpeḍa nāwā jarasia:

–Mā israelerā drōā naēnabemarā ume beḍea ḷḷḷara naḷ ēberārāba igarasīḍaa. Mā jaraḍara ijānaca. ²¹ Mañ bēra puru ḷea Josueba poyaḍaéra mā israelerā quīrāpitabemada ni aba bīḍa āyā jḷretaéa.–

²² Ācōrēba mañ puru ḷeara Canaaḷ druḍe idu ḷebisia israelerāba idjida ēpēni cawaya ādji drōā naēnabemaba ēpēpeḍa quīrāca. ²³ Josue ewarīḍe Ācōrēba mañ puru ḷeara āyā jḷretaé basía. Idjia Josuéa poyabié basía, ātebḷḷḷ Canaaḷ druḍe idu ḷebisia.

4

Deborāba Baraco ume Sisarā poyapeḍaḍa

¹ Ehud jaiḍḷḷacarea israelerāba wayacusa Ācōrē quīrāpita cadjiruada o panesīḍaa. ² Mañ carea Ācōrēba ādjirāra cananeorā boro Jabīḷ jḷwaḍa ḷḷsia. Jabīḷra Hazor puruḍe ḷabadjia. Jabīḷ sordaorā borora Sisarā basía. Mañ Sisarāra Haroset-goiḷne ḷabadjia. ³ Jabīḷba djōbada carreta jiorro oḍada noveciento eroḷasia. Veinte poa israelerāra quīrā djuburia neé bio bia mīga eroḷasia. Mañne israelerāba Ācōrēa quīrā djuburiada iwīḍisīḍaa.

⁴ Mañ ewarīḍe Deborāda israelerā cawa obari basía. Idjira Ācōrēneba beḍeabadjia. Lapidot quima basía. ⁵ Mañ Deborāra Epraiḷ eyaiḍa ḷḷ druḍe ḷabadjia Ramá puru idjaba Betel puru ēsi. Israelerā nēbḷḷḷḷe panḷne idjimaa wābadjīḍaa cawa omārēā. Cawa obḷḷḷḷe Deborāra urutaca ḷḷ edre chūmabadjia. Mañ bēra mañ bacurura Deborá Uruta trḷ ḷḷsīḍaa.

⁶ Ewari aba Deborāba Abinoaḷ warra Baracoda trḷbisía. Idjira Neptali druḍe Quedé puruḍe ḷabadjia. Baraco zeḍacarea Deborāba nāwā jarasia:

–Dadji israelerā Ācōrēba bḷa nāwā jara ḷḷa: “Sordaorā Neptalidebemada Zabuloḷnebema siḍa die mil ededua Tabor eyaḍaa. ⁷ Mā Jabīḷ sordaorā boro Sisarāda ḷḷ ume djōne wābiya. Dji carretaḍeba djōbadarāda, waabema sordaorā siḍa eneya Quisoḷ do zaqueḍaa. Baribḷḷḷ mā bḷa ādjirāra poyabiya.”–

⁸ Mañne Baracoba Deborāa jarasia:

–Bḷa mḷ ume wāibḷḷḷ mḷra wāya. Bḷa wāéḷḷḷ mḷ siḍa wāéa.–

⁹ Deborāba jarasia:

–Bia ḷḷa, māḷteara mḷra ḷḷ ume wāya. Baribḷḷḷ Sisarā poyaḍacarea ḷḷra trḷ ḷḷgaéa, Ācōrēba Sisarāra wēraa poyabi bēra.–

Ara mañda Deborára Baraco ume Quedes puruđaa wásia. ¹⁰ Mama Baracoba sordaorã Zabuloñnebemada, Neptaliđebema sída die mil ábaa jarepeda Tabor eyađaa edesia. Deborá sída idji ume wásia.

¹¹ Mañ ewaride quenita Hebere abadada Quedes puru caita ðabadjia. Naëna idjira waabema quenitarã ume ðadada Zaanaim jewedade idji wua dera o eroðasia.* Mañ Heberera Moise zãwãrẽ Hobáđeba yõna basía.†

¹² Mañne Sisarába úrísia Abinoal warra Baracora idji sordaorã ume Tabor eyađaa wásidada.‡ ¹³ Mañ carea idji jiorro ođa djõbada carreta noveciento panłda, idji sordaorã sída ábaa jarepeda Haroset-goilñeba Quisoł do zaquedaa wásidaa.

¹⁴ Mañbe Deborába Baracoa jarasia:

–jÁdjirã ume isabe djõne wãnadua! jIdibłłł Ácõrẽba bła Sisarára poyabiya! jÁcõrẽra bł na wãbłłł!–

Ara mañda Baracora idji sordaorã die mil panł ume Tabor eyađeba eđaa djõne wásidaa.

¹⁵ Djõne wãbłdade Ácõrẽba Sisarára, carretađeba djõbadarãra, waabema sordaorã sída bio ne wayabisia. Mañ bẽrã Baracoba idji sordaorã ume necoba zocãrã quenasidaa. Baribłłł Sisarára idji carretađeba uđu jłđrłpeda mĩrũ pira wásia. ¹⁶ Mañne Baracoba Sisarã carretađeba djõbadarãra, waabema sordaorã sída epẽsidaa aba Haroset-goilñaa. Mãwã Sisarã sordaorãra jũma quenasidaa. Ni aba bida zocai beé basía.

¹⁷⁻¹⁸ Mañ ewaride Hazorđebema boro Jabiłra quenita Hebere eberãrã ume necai basia. Mañ carea Sisarára ádjimaa mĩrũ wásia. Jũeside wẽrã Jael abadaba idjira audiabariđe wásia. Mañ wẽrãra Hebere quima basía. Jaelba nãwã jarasia:

–Mł boro, diguidaa zedua. Ne wayarãdua.–

Ara mañda Sisarára Jael wua dede eđaa wãpeda tabesia. Mañne Jaelba idjira borobaba añẽbari ðalsia. ¹⁹ Sisarába jarasia:

–Mł quĩrã djuburia baidoda diadua. Młra opichia ðla.–

Jaelba paca jubada animarã e ođade tł eroðasia. Mañra ewapeda paca jubara diasia. Mañbe Sisarára wayacusa añẽbari ðalsia.

²⁰ Sisarába jarasia:

–Wua dede eđa wãbadama chũmedua. Bariduada zepeda nãwã iwidibłłł: “¿caida nama ðł?”, jaradua eberã neéda.–

²¹ Sisarára sẽ ðla bẽrã bio cãĩ besia. Mañbe Hebere quima Jaelba wua de egorođaa cachibada bacuru cũmiada, dji cachibada sída edasia. Jaelera chupea eđa wãpeda mañ bacuruba Sisarã borora egorođaa wãyã cachi nũmasia. Mãwã Sisarára beasia.

²² Baracoba Sisarã jłł ðłde Jael purude jũesia. Mañne Jaelba idji audiabariđe wãpeda nãwã jarasia:

–Zedua, bła jłł ðłra młra acłbiya.–

Ara mañda Baracora Jael wua dede eđa wãpeda Sisarára beu tabłda unusia. Jaelba cachida bacurura wãđi Sisarã borode su nũmasia.

²³ Mañ ewaride Ácõrẽba israelerã quĩrãpita cananeorã boro Jabiłra mãwã poyasia.

²⁴ Mamałba łtaa israelerãra cananeorã boro Jabił ume djõbłdaza poyabadjidaa aba idji beabłdadaa.

6

Ácõrẽba Gedeoł trłna

¹ Mãwãnacarea israelerãba wayacusa Ácõrẽ quĩrãpita cadjiruada o panesidaa. Mañ carea Ácõrẽba ádjirãra siete poa madianitarã jłwaedã ðalsia. ² Madianitarãba ádjirãra bio bia mĩga eropanł bẽrã eyađaa wãnapeda uria beade, jogoa beade, łtł dji quĩrũ poya wãcara ðłmaa bida mĩrũ panesidaa. ³ Israelerãba u eropanłra madianitarãba,

* 4:11 Zaanaim jeweda. Mañ bedeaba idjaba jara ðla “Zaanaim encina bacuru droma.” † 4:11 Moise zãwãrẽ Hobá. Numero 10:29đe jara ðla Hobára Moise zãwãrẽ Reuel warra basida.

‡ 4:12 Abinoal warra. Ácłłł traducciołne mañ bedeara neéa.

amalecitarāba, idjaba ĩmāda u odjabariarebemarā bida jārĩcuade zebadjidaa. ⁴ Ādjirā israelerā ĩjũāne panane israelerāba u eropanara jũma ārĩbadjidāa aba Gaza ĩjũānaa. Maĩ bēra israelerāba codi carea ni cārē sida neē panasidaa. Ovejada, pacada, burro sida neē panasidaa. ⁵ Madianitarāra, waabemarā sida ādji wua de bara idjaba ādji animarā bara israelerā druadaa zedapeđa ne jũma ārĩ wābadjidāa adichichi zocārāba néu jũma cobada quĩrāca. Ādjirāra ādji cameyo sida zocārā pan bēra poya juachadaca basía. ⁶ Madianitarāba ne jũma jārĩcuabadjida bēra israelerāra ne neē panasidaa. Maĩ carea israelerāba Ācōrēa quĩrā djuburiada iwidišidaa.

⁷⁻⁸ Māwā quĩrā djuburiada iwidi pan bēra Ācōrēba idjideba bedeabarida aba ādjirā-maa diabuesia. Maĩ ēberāba ādjirā nāwā jarasia:

–Dadji israelerā Ācōrēba nāwā jara bla: “Mā bārāra Egiptode nezoca pananada ēdra enesia. ⁹ Egiptorā jłwaedabemada, jũma bārā bié o erohea jłwaedabema sida mā bārāra ēdra basia. Mā ādjirāra bārā quĩrāpitabemada jũma āyā jłretapeđa ādjirā druara bārāra diasia. ¹⁰ Idira bārāra amorreorā druada badade panabadaa, baribara mā bārāra jarasia ādjirā ācōrē beada ĩpērānamārēā. Ababe mā, bārā Ācōrēdra ĩpēnida panana asia. Baribara mā jarađara ĩjānaca.”–

¹¹ Maĩ ewaride Ācōrē nezoca bajānebemada zepedā Opra puru caita encina bacuru edre chũmesia.* Maĩ bacuru djibarira Abiezeđeba yōna Joasa basía. Mama caita Joasa warra Gedeoľba trigoda uva biwadagabada uride mērā ezoa basia madianitarāba unurānamārēā. ¹² Ācōrē nezoca bajānebemara Gedeoľma odjaside nāwā jarasia:

–Ēberā mēsrā bla idjaba sozarra bla, Ācōrēra bla ume bla.–

¹³ Maĩne Gedeoľba nāwā jarasia:

–Mā boro, Ācōrēda wārāda dadjirā ume bla, ¿sāwā jācua mĩga pan? Ācōrēba dadjirāra madianitarā jłwaedā basia. Dadji drōārāba nēbalašidaa Ācōrēba ne ununaca o blađeba dadjirāra Egiptode nezoca pananada ēdra edasida. Maĩda ¿sāľbe waya ne ununacara dadjirā itea oi?–

¹⁴ Maĩne Ācōrēba Gedeoľ aclpeđa nāwā jarasia:

–Ba blađeba israelerāra madianitarā jłwaedabemada ēdra bla. ¿Mābara bla wābi bla?–

¹⁵ Baribara Gedeoľba panusia:

–Mā boro, ¿mā sāwā dadji israelerāra ēdra bli? Mā ēberārāra jũma Manaseđebema dji ne neēara queđeaa. Maĩ awara māra mā ēberārānebema dji edaara quirua.–

¹⁶ Ācōrēba jarasia:

–Māra bla ume bai bēra bla madianitarāra poyaya ēberā aba poyabara quĩrāca.–

¹⁷ Maĩne Gedeoľba jarasia:

–Ba wārāda māda bia unu bla, cawabidua bldra wārāda mā ume beđa bla.

¹⁸ Mā bla itea ne enepedā bla quĩrāpita bla. Mā quĩrā djuburia āyā wārādua mā enebalašida.–

Ācōrēba panusia:

–Mā jāya aba bla zebalađeaa.–

¹⁹ Ara māda Gedeoľra wāpedā chiwatu zaquedā beapedā djusia. Idjaba harinada veintidos libra edapeđa paľ dji ĩsābari neē bla ocuasía.† Jũma wıđacarea nedjarara jamarade bla dji bara cugurude jue edapeđa encina bacuruđaa jũma edesia. ²⁰ Maĩne Ācōrē nezoca bajānebemaba Gedeoľa jarasia nedjarara, paľ sida mōgara ĩrā cobapeđa dji bara jũma ĩrā weamārēā. Ara māda Gedeoľba māwā osia. ²¹ Maĩbe Ācōrē nezoca bajānebemaba nedjarara, paľ dji ĩsābari neē bla sida bacuru quēbaba warasia. Ara maĩne mōgarađeba tlda eradrapeđa nedjarara, paľ sida jũma bá wāsía. Māwābalađe Ācōrē nezoca bajānebema sida nēbasía.

* 6:11 Ācōrē nezoca bajānebema. Versículo 14de jara bla māra Ācōrē basida. † 6:19 Veintidos libra. Hebreo bedeade jara bla “efa.”

²² Mañne Gedeoľba cawasia idjia Ācōrē nezoca bajānebemada unusida. Mañ carea jarasia:

–¡Ay, mľ Boro Ācōrē! IdibԼԼ mľra beuya Լ nezoca bajānebema quĩrāda ununa bēřā.–

²³ BaribԼԼ Ācōrēba jarasia:

–Լra beuėa. Ne wayarādua. Necai Խadua.–

²⁴ Mama Gedeoľba mōgarada ԼԼ pā buesia Ācōrēda idji ume bedeada bēřā. Mañ mōgara ԼԼ pā buedara trԼ Խasia “Ācōrēba necai Խai diabari.”[‡] Mañ mōgara ԼԼ pā buedara wadibida Opra purude Խla Abiezedeba yōpedadarā ējūāne.

²⁵ Ara mañ diamasi Ācōrēba Gedeoľa nāwā jarasia:

–Լ zeza paca dji umėbemada siete poa Խlda edadua.[§] Maľba Լ zezaba mōgara Baal quĩrāca ođa Լta nūmԼcārīda erreԽari coratadua. Mañ orrocawa ԽԼ bacuru Aserá quĩrāca ođa nūmԼcārī sīda coratadua. ²⁶ Maľbe naľ eya borođe mōgarada ԼԼ pā buedua animarā mľa babue diai carea. Mañ mōgara pā bueđa ԼrԼ bacuru Aserá quĩrāca ođara cajērāpeđa Լ zeza paca dji umėbemara beapeđa mľa babue diadua.–

²⁷ Ara maľda Gedeoľba idji nezocarāda die trԼpeđa Ācōrēba jarađa quĩrāca diamasi osia. Āsa oė basía idji zeza ēberārāda, purudebemarā sīda waya Խada bēřā.

²⁸ Nurēma purudebemarā piradԼԼԼԼԼԼ unusīdaa mōgara Baal quĩrāca ođara taԼԼԼԼ idjaba bacuru Aserá quĩrāca ođa mama Խada sīda neėda. Mañ awara unusīdaa aԽԼԼԼԼ Gedeoľ zeza paca dji umėbemara mōgara ԼԼ pā bueđa ԼrԼ babuesida.

²⁹ Mañne ādjiza dji iwīđi duanesīdaa:

–¿Caiba jāwā osi?–

Jūmarāa iwīđiđapeđa cawasiđaa Gedeoľba māwā osida. Mañ carea Gedeoľ zeza Joasamaa wānapēđa jarasiđaa:

³⁰ –Լ warrara dajadaa zebidua. Mōgara Baal quĩrāca ođara idjaba bacuru Aserá quĩrāca ođa mama Խada sīda coracuasia. Mañ carea dairāba idjira beađia.–

³¹ Mañne Joasaba idji ume quĩrū panԼa nāwā jarasia:

–¿Māwāra bārāba Baalda carebađica? ¿Idjiare djōnica? Mľa jaraya bariduaba Baalera carebaibԼԼ Լnadrai naėna beuida Խla. Baalda wārāda ācōrēԼԼԼ, idjidԼԼ idji mōgara coratađa ume djōida Խla.–

³² Gedeoľba mōgara Baal quĩrāca ođara coratađa bēřā mañ ewariđeba Լtaa idjira trԼ jarasiđaa Jerobaal.*

Ācōrēba jarađa wārā arada Gedeoľa cawabiđa

³³ Mañ ewariđe madianitarāda, amalecitarāda, Լmāđau odjabariarebemarā sīda jūma ābaa dji jԼređapeđa Jordaľ do Խānapēđa Jezreel jeweđade duanesīdaa.

³⁴ Mañne Ācōrē Jaurera Gedeoľmaa zesia. Mañ bēřā Gedeoľba oveja cachuda jģgua zásia Abiezedeba yōna purura ābaa jԼrei carea. ³⁵ Maľbe idjia bedeada diabuesia Manasedeba, Aserđeba, Zabuloľneba, idjaba Neptaliđeba yōpedadarā zedamārēā. Jūmarā zedapeđa Gedeoľ careba djōni carea panesīdaa.

³⁶ Mañne Gedeoľba Ācōrēa nāwā jarasia:

–Լra jarasia mľneba dai israelerāra ēԼԼ Խlida. ³⁷ Mľa cawa quĩrā Խla Խla jarađara wārāda. Daiba trigo ԼԼradԼgabadama mľa oveja cara mōda Խlda egode ԽԼya. Nurēma maľ oveja carada Խeguea ԽaibԼԼԼ maľne egorora pōāsa ԽaibԼԼԼ, mľa cawaya wārāda mľneba dai israelerāra ēԼԼ Խlida, Խla jarađa quĩrāca.–

³⁸ Gedeoľba jarađa quĩrāca māwāsia. Nurēma piradԼԼpeđa oveja carara tapuyabԼԼԼԼԼԼ baidoda taza aba piasia. ³⁹ BaribԼԼԼ Gedeoľba Ācōrēa jarasia:

–Mľa jāwā mīā sē ԽԼmīna mľ djuburia quĩrūrādua. Waya cawabidua Խla jarađara wārāda. Naľ diamasi ējūāra Խegueabidua baribԼԼԼ oveja carara pōāsa ԽԼԼԼ.–

[‡] 6:24 Ācōrēba necai Խai diabari. Hebreo bedeade Jehová-salom ԽԼ Խla. [§] 6:25 Paca dji umėbemada siete poa Խlda. Hebreo bedeade maľra ebuda ԽԼėa. ^{*} 6:32 Hebreo bedeade Jerobaal trԼԼba jara Խla: “BaaldԼԼ djōida Խla.”

⁴⁰ Mañ diamasi Ācōrēba māwā osia. Nurēma ējūāra jūma ðeguea ðasia, mañne oveja carara pōāsa ðasia.

7

*Gedeo*lba madianitarā poyada

¹ Nurēma diapēdeða Gedeoñ, Jerobaal abadara idji ume panl siða pirabaridapeða Harod baido ãta bogadr lmaaa wāsiðaa. Mama madianitarā ume djōni carea panesiðaa. Madianitarāra ādjirā quīrāpe duanasidāa Jezreel jewēdeðe Moré eya caita.

² Mañbe Ācōrēba Gedeoñ jarasia:

–Bla sordaorāra jūmawāyā eroðla. Mña bārā israelerā zocārā panla madianitarāda idu royabiblr l, bārāba jaradā ara bādji lðlaðeba royasidada. ³ Mañ carea bl sordaorāa jaradua aðalda ne waya lðlbr l, nañ Gala eyaðeba diguidāa wāida llda.–*

Gedeoñba māwā jarablr lðe veintidos mil jēda wāsiðaa. Mañne die mil panesiðaa.

⁴ Mañbe Ācōrēba jarasia:

–Wadibida jūmawāyā zocārā panla. Do zaquēdaa baido doðamārēā ededua. Mama mña cawabiya cairāda djōne wānida panlda. Mña nañ ēberāda bl ume wāyana aibr l, idjira wāida lla. Wāéana aibr l wāié lla.–

⁵ Ara mañda Gedeoñba idji sordaorāra edesia baido doðamārēā. Māwā panlne Ācōrēba Gedeoñ nāwā jarasia:

–Āclr lba baidora ādji jlwa jāne jue edaðapeða usa quīrāca sene do panla. Waabemaba chīrāborode copanapeða baidora do panla. Ādji jlwa jāneba do nūpanlra awara llda.–

⁶ Dji jlwa jāneba do nūpanlra tresciento panasiðaa. Waabemaba chīrāborodeba baidora do panasiðaa. ⁷ Mañbe Ācōrēba Gedeoñ jarasia:

–Mañ tresciento panlba mña blā madianitarāra poyabiya. Māwā mña bārā israelerā ēdr l lya. Waabema sordaorāa jaradua ādji diguidāa wānamārēā.–

⁸ Ara mañda Gedeoñba ādjirāa jarasia diguidāa wānamārēā baribr l ādjia coði careabemada, oveja cachu siða amebisia. Ādjirā wāpeðadacarea Gedeoñ sordaorāra trescientobe panesiðaa. Mañne madianitarāra edaa Jezreel jewēdeðe duanasidāa.

⁹ Diamasi Ācōrēba Gedeoñ nāwā jarasia:

–Pirabaridapeða madianitarā ume djōne wānadua. Mña blā ādjirāra poyabiya.

¹⁰ Baribr l bla ādjirā ume djōne wāi carea waya lðlbr l, nañā ādjirā duanlmaa bl nezoca Purá ume edaa wādua. ¹¹ Mañbe ādjirāba jara panlda ūrīdua. Mañba blra sozarrara ðeya ādjirā ume djōi carea.–

Ara mañda Gedeoñra idji nezoca Purá ume edaa wāsia madianitarā panl caita.

¹² Mañne Jezreel jewēðara bira nūmasia madianitarāba, amalecitarāba, ãmādau odjabariarebemarā bida. Ādjirāra cābana panasiðaa adichichi néu code zebada quīrāca. Ādji cameyora poya juachaðaca basía ībl pusa icawa l quīrāca.

¹³ Gedeoñ madianitarā duanlma jūēside ūrīsia ēberāda umé beða panlda. Aðalba nēbr l l ðasia idjia cāimocarade ununada. Nāwā jarasia:

–Mñ cāimocarade unusia cebada pañ borococoa oðada nama dadjirā duanlmaa blrabari zeblr llda. Mañba wua deðaa tabaride zeblr lba coratasia.–

¹⁴ Mañne dewarabemaba jarasia:

–Mañglba jara lla jāñ Israelðebema Joasa warra Gedeoñda idji neco bara djōne zeblr llda. Wārāda Ācōrēba idjía dadji madianitarāra dadjirāare panl siða jūma poyabiya.–

¹⁵ Gedeoñba mañ cāimocarara, dji cawa jaradā siða ūrīpeða Ācōrēa bia beðesia. Mañbe israelerā sordaorā panlmaa jēda wāpeða jarasia:

–Ācōrēba dadjirāa jāñ madianitarāra poyabiya. ¡Ara nawena pirabaridada djōne wāni carea!–

* 7:3 Nañ Gala eya. Hebreo beðeade mañra ebuda lléa.

¹⁶ Mañbe Gedeoľba idji sordaorã tresciento panľda awara awara ęlsia. Idjia cien edasia, dewara boro umé panľa ądjiza cien diasia. Mañbe oveja cachuda, zoco siđa jũmarãa jedecasia. Cądorrona ĩbĩrąda mañ zocode eđa ęľbicuasias ebuda ľnarąmąręđ. ¹⁷⁻¹⁸ Mañbe ądjirąa jarasia:

–Naąrą ądjirąba madianitarąra jũrą edađia. Mľda acľđadua. Mľda ądjirą duanľ wagabe jũęsira mľa obľrľ quĩrąca ođadua. Mľa, mľ ume wąbľda biđa cachura jĩgua zabľdade bąrą biđa zađadua. Mañbe nąwą ęiadadua: “ĳĀcōrę trľneba, Gedeoľ trľne biđa djōbľdaa!”–

¹⁹ Mañbe Gedeoľra idji sordaorã cien panľ ume madianitarą panľ wagaa jũęsiđaa. Dąrąę ęasia madianitarąba ądji ariquętra wagabadarąda ęľcuapedađada. Mañne Gedeoľba idji ume panľ biđa cachura jĩgua zasiđaa. Zoco ądji jľwade eropanľ siđa abeđa bogatasiđaa. ²⁰ Ara mañne dji bororą umé panľba ądji sordaorą biđa cachura zasiđaa. ądji zoco siđa bogatasiđaa. Mañbe dji ĩbĩrąda ądji jľwa acľare edasiđaa. Cachura ądji jľwa araare eropanasidąa. Mañne nąwą ęiasidąa:

–ĳĀcōrę trľneba, Gedeoľ trľne biđa djōbľdaa!–

²¹⁻²² Mañne israelerą tresciento panľba cachura ądji duanľma zá panesidąa. ądjirąba madianitarąra jũrą eropanana bęrą madianitarąra ęiadapeđa mĩrũ piraposidąa. Mañne Ācōręba madianitarąra ara ądjiduđa necoba djōbigasia. Mąwą panľne madianitarąra Zererađaa wąbada ode Bet-sita puruđaa mĩrũ wąsidąa. Idjaba Abel-mehola puruđaa Tabat caita mĩrũ wąsidąa. ²³ Mañne Gedeoľba israelerą Neptalidebemada, Aserđebemada, jũma Manasedebema siđa trľbigasia madianitarą ęręnamąręđ. ²⁴ Gedeoľba bedeada Epraiľ eyaiđa ęľ ęjũąnaa diabuesia Epraiľnebemarą djōne zedapeđa madianitarą Jordaľ dođe idu chąbirąnamąręđ. Ara maľda Epraiľnebemarąra eđa zedapeđa Bet-barade, Jordaľ jewedeđe biđa do chąbadama jľąsidąa. ²⁵ Mąwą panľne madianita bororąda umé jidasidąa, Oreb idjaba Zeeb.† Oreb abadara beasiđaa eya ľra jira ęľma. Mama trľ ęlsidąa “Oreb eya ľra jira ęľ.” Zeeb abadara beasiđaa uva biwadľgabada uriade. Mama trľ ęlsidąa “Zeeb uva biwadľgabada.” Israelerąba waabema madianitarą ęrępedađacarea ądjia Oreb borora, Zeeb boro siđa ęľą tudapeđa Jordaľ do quĩrąrę Gedeoľmaa edesidąa.

10

Tola idjaba Jaír

¹ Abimele jaiđadacarea Puvá warra Tola abadaba israelerąra dji quĩrũ jľwaedabemada ęđrľ ęľbadjia. Idjira Dodo wiuzaque basía. Isacarđeba yōna basía. Epraiľ eyaiđa ęľ ęjũąne Samir puruđe ęabadjia. ² Tolaba israelerąra 23 poa ęđrľ ęľbadjia. Jaiđasidę Samir puruđe tľbarisidąa.

³ Tola jaiđadacarea Jaír Gala druadebemada 22 poa israelerą ęđrľ ęľbari basía. ⁴ Idjia warrarąda treinta erobasia. Maľgľrąra treinta burro ľrľ nĩbabadjidaa. Gala druade treinta puru ądjirą jľwaeda eropanasidąa. Maľ puru ęeara wađibiđa Jaír puru abadaa. ⁵ Jaír jaiđasidę Camoľ puruđe tľbarisidąa.

Amonitarąba israelerą bié eropanana

⁶ Maľ ewaride israelerąba wayacusa Ācōrę quĩrąpita cadjiruada o panesidąa. Baal abadada, Astarte abada siđa ępęsidąa. Idjaba Siriadebemarą, Sidoľnebemarą, moabitarą, amonitarą idjaba pilistorą ącōrę ęeada ępęsidąa. Ācōręra abeđa igarasidąa. ⁷ Maľ carea Ācōręra bio quĩrųpeđa israelerąra pilistorą idjaba amonitarą jľwaeda ęlsia. ⁸ Maľ ewaride pilistorąba, amonitarą biđa israelerą Gala ęjũąne ęeada poyadapeđa dieciocho poa bié o panasidąa. Gala ęjũąra amorreorą ęjũą bađa basía. Jordaľ dođeba ľmąđau odjabariare ęľa.

† 7:25 Hebreo bedeade Oreb trľba jara ęľa “Āgoso.” Zeeb trľba jara ęľa “Męąbema Usa.”

⁹ Mañbe amonitarāra Jordañ do chāsidaa Judadebemarā ume, Benjamiñnebemarā ume, idjaba Epraiñnebemarā ume djōni carea. Māwā jūma israelerāra bio bia mīga duanabadjiāa. ¹⁰ Māwā panlne israelerāba Ācōrēa quīrā djuburiada nāwā iwidišidaa:

–Dai Ācōrē, bλ quīrāpita dairāba cadjirua waiβlada osidaa. Bλra igaradapeda Baalda ēpēšidaa.–

¹¹⁻¹² Ācōrēba panusia:

–Egiptorāba, amorreorāba, amonitarāba, pilisteorāba, Sidoñnebemarāba, amalecitarāba, madianitarā bida bārā bié obldaza bārāba quīrā djuburia iwidiβldade m̄la bārāra ēdrλ βλbadjia.* ¹³ Māwā ođamīna bārāba m̄ra igaradapeda dewara ācōrē beada ēpēšidaa. Mañ bērā m̄la bārāra waa ēdrλ βλéa. ¹⁴ βBādjia ēpēbada ācōrē beaa quīrā djuburiada iwidiē wānada! βĀdjirābλrλ bārā bia mīga panlnebemada ēdrλ βλēšicada!–

¹⁵ Mañne israelerāba Ācōrēa jarasidaa:

–Daiba wārāda cadjiruada osidaa. Bλa dairā cawa o quīrā bλ quīrāca odua, baribλrλ βdai quīrā djuburia nawena ēdrλ βλdua!–

¹⁶ Mañne dewara ācōrē beara israelerāba βatacuadapeda Ācōrēra wayacusa ēpēšidaa. Israelerā bia mīga panl bērā Ācōrēba waa droaé basía.

¹⁷ Mañ ewariēde amonitarāra Gala ējūāne dji jλresidaa israelerā ume djōni carea. Mañne Galadebema israelerāra Mizpa puruēde dji jλresidaa. ¹⁸ Māwā panlne ādjirāba, dji bororā bida ādjiza iwidišidaa:

–βCaida naārā amonitarā ume djōne wāi?–

Mañbe nāwā beđea βsidaa:

–Djōβldade dji nocoare βeβλrλda jūma dadji Galadebemarā boro baya.–

11

Jepteba amonitarā poyada

¹ Mañ ewariēde Jepteda Gala ējūāne βabadjia. Idjira bio mēsra βasia idjaba sozarra βasia. Dji zezara Gala abadjiāa. Galaba wērā auđua ume Jeptera unusia. ² Gala quima bida warrarāda tosia. Mañ warrarā waripeđadacarea Jeptea jarasidaa ādji zezaba eroβldeβemada edaéda, dewara wērāba tođa bērā. Māwā jaradapeda Jeptera āyā jλretasidaa. ³ Mañ carea idji djabarā ume βadada Tob ējūāne βađe wāsia. Mama ēberārā cadjirua beada pepeđa ādjia quīrāβldada ode wābadjiāa.

⁴ Mañmisa amonitarāra Mizpa puruđaa zesidaa Galadebema israelerā ume djōni carea.

⁵ Mañ carea Galadebema israelerā bororāra Tob ējūānaa Jepte trλne wāsidaa. ⁶ Dji bororāba idjía nāwā jarasidaa:

–Amonitarāra dairā ume djōne zesida bērā daiba quīrā panla bλra dai ume wāpeđa dai sordaorā boro baida.–

⁷ Dji bororā tāēna idji djabarāda panl bērā Jepteba nāwā jarasia:

–βBārāba m̄ra quīrāma panasidaéca? βM̄l zeza deđebemada āyā jλretađaé basica? Bārāra minijīchiade panl bērā βm̄ra jāwā jλrλde ze panlca?–

⁸ Mañne dji bororāba nāwā jarasidaa:

–Māē, mañ carea dairāba bλra jλrλde ze panla. Quīrā panla bλra dairāare amonitarā ume djōne wāida. Wāsira bλra dai Galadebema israelerā boro baya.–

⁹ Jepteba jarasia:

–Bārāba m̄ra jēda amonitarā ume djōne edeđapeda Ācōrēba m̄la ādjirāda poyabibλrλ, βwārāda m̄ra bārā boroda βλđica?–

¹⁰ Dji bororāba panusidaa:

–Māē, dairāba Ācōrē quīrāpita jarabλdaa bλa jara bλra wārāda ođida.–

* 10:11-12 Madianitarā. Griego beđeade māwā βλ βla. Hebreo beđeade “Maoñ” βλ βla.

¹¹ Ara mañda Jeptera ādjirā ume wāpeda Galadebema israelerāba idjira ʘasidaa ādji sordaorā boroda idjaba puru boroda. Mañbe Mizpa purude Jepteba dji bororāa jaraɖara waya Ācōrē quiŕāpita jarasia.

¹² Māwānacarea Jepteba ḏɔɔɔɔ diabuesia amonitarā boroa nāwā iwidiɖamārēā:

-Bara ɔcārē cārēā dairā ume quiŕū ʘɔ? ɔCārē cārēā dai druade djōne ze ʘɔ?-

¹³ Amonitarā boroba Jepteba diabueɖarāa nāwā panusia:

-Bārā israelerā Egiptodeba zesidaa dai druara jāŕisidaa Arnoḏ dodeba ʘba Jabó doɖaa. Jūma Jordaḏ do icawa ʘɔ ējūā ḏmādau odjabariare ʘara jāŕisidaa. Bārāba mañ ējūāda biadeba jēda diadibɔɔɔ bārā ume djōnaēā.-

¹⁴⁻¹⁵ Mañbe Jepteba dewararāda diabuesia amonitarā boroa nāwā jaraɖamārēā:

-Jepteba nāwā jara ʘɔ: "Dai israelerāba bārā amonitarā druara ni moabitarā druasida jāŕinaé basía. ¹⁶ Dai israelerā Egiptodeba ēɖɔɔsidaa naārā ējūā pōāsa ewaraga ʘɔɖe Pusa Purruɖaa wāsidaa. Mamaḏba Cadé purude jūēne wāsidaa. ¹⁷ Mañne dai israelerā bororāba ḏɔɔɔɔ diabuesidaa Edoḏ druadebema boromaa. Idjía iwidiɖidaa dai israelerā idji druade wāyā wābimārēā. Baribɔɔɔ idjia iduaribié basía.* Moab druadebema boroa biɖa ʘbarida iwidiɖidaa. Baribɔɔɔ idjia biɖa iduaribié basía. Mañ bērā dai israelerā Cadéduanesidaa. ¹⁸ Mañbe ējūā pōāsa ewaraga ʘɔɖe Edoḏ druasida idjaba Moab druasida pɔɔɔɔ wānapeda Arnoḏ do icawa jūēne wāsidaa. Mama Moab druasida quiŕāpe ḏmādau odjabariare duanesidaa baribɔɔɔ do chānaé basía, wa quiŕārē moabitarā druasida bērā.†

¹⁹ Mañbe dai israelerā bororāba ḏɔɔɔɔ Hesboḏ puruɖaa diabuesidaa amorreorā boro Sehoḏmaa. Idjía biɖa iwidiɖidaa dai israelerā idji druade idu wāyā wābimārēā dai druadaa. ²⁰ Baribɔɔɔ dai israelerāba iwidiɖeɖadara Sehoḏba sewada crīchaada bērā idji druade idu wāyā wābié basía. Mañ awara idji sordaorāda jūma ābaa jɔɔɔɔɔ Jahaza puru caita zeɖadeda dai israelerā ume djōsidaa.

²¹ Baribɔɔɔ dai israelerā Ācōrēba Sehoḏra, idji sordaorā sida jūma poyabisia. Mañbe dai israelerāba mañ druade ʘea amorreorā ējūāra jūma edasidaa.‡ ²² Arnoḏ doɖe ʘba Jabó doɖaa idjaba ējūā pōāsa ewaraga ʘɔɖe ʘba Jordaḏ doɖaa ādji ējūāra jūma edasidaa. ²³ Dai israelerā Ācōrēba amorreorā āyā jɔɔɔɔɔ mañ ējūāra dairā, idji purua diada bērā ɔɔɔɔ cai māwā jāŕi carea? ²⁴ ɔɔḏ ācōrē Quemoba bɔla diadara ɔɔēca? ʘbari quiŕāca dai Ācōrēba dairā diadara daidea. ²⁵ ɔɔḏ moabitarā boro baɖa Zipor warra Baláda quiŕāneba ʘɔɔɔ? Nañ ējūā carea idjira dairā ume ijaraé basía ni djōne zeé basía.§ ɔɔḏ Balá cāyābara dji dromaara ʘɔɔɔ?

²⁶ Dai israelerā Hesboḏ purude, Aroer purude, mañ caita ʘea puru zaquede, idjaba Arnoḏ do icawa ʘea purude biɖa tresciento pōa panɔ. Dairā nañ druade dārābɔda. Bārāba ɔcārē cārēā ḏrābɔɔ nañ druara iwidi panɔ? ²⁷ Māna ɔɔḏ bié oé ʘɔ. ɔɔɔɔ dairā ume djō quiŕā ʘɔ bērā bié o ʘɔ. Ācōrē dadi cawa obariba idi cawabiya cairāba jipa o panɔda: dai israelerāba wa bārā amonitarāba."-

²⁸ Jepteba māwā jarabidamīna amonitarā boroba iḏjé basía.

²⁹ Mañne Ācōrē Jaurera Jeptemaa zesia. Mañ bērā Jeptera Gala ējūāne, Manasedeba yōpɔɔɔɔ ējūāne biɖa jūma pɔɔɔɔ sordaorā jɔɔi carea. Sordaorā ābaa jɔɔɔɔ Gala druade ʘɔ Mizpa purude jūesia. Mamaḏba amonitarā ume djōne wāsia. ³⁰⁻³¹ Māwā ʘɔɖe Jepteba Ācōrēba wārāneba nāwā jarasia:

-Bāa amonitarāda māna poyabibɔɔɔ, diguiɖaa wābɔɔɔ naārā mā audiaɔaride ze-bɔɔɔda māna bɔla babue diaya.-

³² Māwā jarapeda amonitarā ume djōne wāsia. Mañne Ācōrēba idjía poyabisia.

³³ Jepteba amonitarā zocārā quenasia. Aroer purudeba ʘba Minit puruɖaa idjaba Abel-queramiḏ puruɖaa biɖa veinte puru poyasia. Māwā amonitarā israelerā jɔɔwaeɖa panesidaa.

* 11:17 Numero 20:14-21. † 11:18 Numero 21:10-15. ‡ 11:21 Numero 21:21-30. § 11:25 Numero 22:1-6.

Jepteba idji cau Ācōrēa diaċa

³⁴ Māwānacarea Jeptera Mizpa puruċaa jēda wāsia. Diguidaa jūēbɿɿɿe idji cauba audiabarisia. Tōnōã zá ɿɿɿe cari ɿasía. Jepteba dewara cauda ni warra sída neé ɿasía. Aɿa idjidɿɿ eroɿasía. ³⁵ Idji cau unubɿɿɿe Jeptera bio sopuasia. Mañ carea idjia cacuade jã ɿɿɿa cūētacuapeċa idji caua nāwã jarasia:

–¡Ay, cau, ɿɿa mñra bio sopuabibɿɿɿa! Mñã Ācōrēa wãrãneba diai jaraċara diaida ɿɿa.–

³⁶ Dji cauba nāwã jarasia:

–Zeza, ɿɿa Ācōrēa iwíċiċa quĩrãca idjia amonitarã ɿɿ dji quĩrũra poyabisia. Mañ bērã ɿɿa idjía wãrãneba jaraċara odua. Mñra Ācōrēa babue diadua. ³⁷ Baribɿɿɿ mñ quĩrã djuburia jeċeco umé mñra eyaċe idu ɿɿɿɿɿe wãbidua. Mñ dji biarã ume jĩãne wãya mñra quima edaé beui bērã.–

³⁸ Jepteba panusia:

–Bia ɿɿa. Wãdua.–

Idjira jeċeco umé idu wãbisía. Mañne idji biarã ume eyaċe jĩã nĩbasíċaa, quima edaé beui bērã.

³⁹ Māwānacarea idjira Jeptemaa jēda zesía. Mañbe Jepteba Ācōrēa wãrãneba jaraċara osía. Māwã idji caura umaquĩrã adua ɿɿɿa jaiċasia. ⁴⁰ Mañ carea Israełdebema awērãrãba poaza ewari quĩmãrē Galaċebema Jepte cau carea jĩãbadaa.

12

Jepteba Epraiñnebemarã poyaċa

¹ Jepteba amonitarã poyaċacarea Epraiñnebema sordaorãda dji jɿɿeċapeċa Jordañ do chãnapēċa Sapoñ puruare Jepte ɿɿma wāsíċaa.* Quĩrũbiċeba Jepte nāwã iwíċisíċaa:

–¿Cãrē cãrēã ɿɿduɿa amonitarã ume djõne wãsi? ¿Cãrē cãrēã dairãra trlé basi ɿɿ ume wãnamãrēã? Māwã oċa bērã dairãba ɿɿra, ɿɿ de sída jũma babueċia.–

² Mañne Jepteba ãdjirãa nāwã panusia:

–Mñra, mñ ēberãrã sída amonitarã ume djõ panasíċaa. Mañne bãrãra trłbisía baribɿɿɿ bãrãba carebaċe zedaé ɿasía. ³ Carebaċe zedaé bērã mñra beaċi adua amonitarã ume djõne wãside Ācōrēba mñã ãdjirãra poyabisía. Mañda bãrãra ¿cãrē cãrēã mñ ume djõne ze panɿ?–

⁴ Mañne Epraiñnebemarãba ãdjira nāwã bié jarasíċaa:

–Bãrã Galaċe ɿeara ãdji Epraiñneba yõpeċaċamĩna dairãra igaraċapeċa bãdjia o quĩrã panɿda obadaa. Dai Epraiñneba yõpeċaċa tãēna idjaba Manaseċeba yõpeċaċa tãēna panabadamĩna bãrãra awara quĩrãca panabadaa.–†

Māwã jara panɿ carea Jepteba Galaċebema sordaorãda ābaa jɿɿeċapeċa Epraiñnebemarã ume djõne wãnapēċa zocãrã quenasíċaa. ⁵⁻⁶ Mañne Galaċebemarãba Jordañ do chãbadama jãsíċaa. Mama Epraiñnebemarãra chãnida panasíċaa jēda ãdji druadaa mĩrũ wãni carea. Aɿaɿba chãi carea iwíċibɿɿɿe Galaċebemarãba iwíċibadjíċaa:

–¿Bɿra Epraiñnebemaca?–

Mañne Epraiñnebemaba mñwãéana asira Galaċebemarãba jarabadjíċaa:

–“Chibolet” adua.–‡

Epraiñnebemarãba mañ beċeara poya ariċe jaraċaca ɿasía. Biara “Sibolet” abadjíċaa. Mañne aɿaɿba Sibolet asira Galaċebemarãba cawabadjíċaa idjira Epraiñnebemada. Mañ bērã jidaċapeċa ara mama Jordañ do icawa beabadjíċaa. Mañ ewariċe Epraiñnebemarãra 42 mil beasíċaa.

⁷ Jepteba sei poa israełerãra dji quĩrũ jɿɿwaeċabemada ēċɿɿ ɿɿbadjia. Jaiċaċacarea Gala druade idji puruċe tɿɿarisíċaa.§

* 12:1 Sapoñ trłba jara ɿɿa “norte.” † 12:4 Hebreo beċeade mañ versículora ebuċa ɿɿéa.

‡ 12:5-6 Chibolet. Mañ beċeaba jara ɿɿa “do jiradrɿ.” § 12:7 Gala druade idji puruċe. Hebreo beċeade nāwã ɿɿ ɿɿa: “Gala druade ɿea puruċe.”

*Ibza*l, Eloł, Abdoł

⁸Jepte jaidadacarea Ibzał Belełnebemada israelerā ēdrł Ɂlbari basía. ⁹Mał Ibzałba warrarāda treinta, caurā siđa treinta erobasia. Idji caurāda dewara purudebemarāa quima diasia. Idji warrarā itea dewara purudebema wērārāda treinta enesia ādji quimada beadamārēā. Ibzałra siete poa israelerā ēdrł Ɂlbari basía. ¹⁰Jaidaside Beleł purude tɁbarisiđaa.

¹¹Ibzał jaidadacarea Elołda die poa israelerā ēdrł Ɂlbari basía. Mał Elołra Zabulołneba yōna basía. ¹²Jaidaside Ajaloł purude tɁbarisiđaa Zabulołneba yōpedadarā ējūāne.

¹³Eloł jaidadacarea Hilel warra Abdołda israelerā ēdrł Ɂlbari basía. Mał Abdołra Piratoł purudebema basía. ¹⁴Idjia warrarāda cuarenta idjaba wiuzaquerāda treinta erobasia. Ādjirāra setenta burro łrł nıbabadjıđaa. Abdołra ocho poa israelerā ēdrł Ɂlbari basía. ¹⁵Hilel warra Abdoł jaidaside Piratoł purude tɁbarisiđaa Epraiłneba yōpedadarā ējūā eyaiđa Ɂlde. Naēna amalecitarāda mał ējūāne panabadjıđaa.

13

*Sanso*ł topedada

¹Māwānacarea israelerāba wayacusa Ācōrē quırāpita cadjiruada o panesiđaa. Mał carea Ācōrēba ādjirāra cuarenta poa pilistorā jłwaeđa Ɂlsia.

²Mał ewariđe Zora purude ēberāda Ɂbadjıa Manoa abadada. Idjira Dałneba yōna basía. Idji quimada warra toca bērā warra neé Ɂasia. ³Ewari aba Ācōrē nezoca bajānebemada mał wērāma odjapeđa nāwā jarasia:*

–Młā cawa Ɂla Ɂlra warra toca bērā warra neé Ɂada. Barıbrłrł Ɂlra biogoa Ɂepeđa umaquırā warrada toya. ⁴⁻⁵Mał warrara Ɂl Ɂiteđa Ɂl ewariđeba łtaa Ācōrē itea Ɂaya. Mał bērā uva Ɂa aseada, dewara itua siđa dorādua. Mał awara Ācōrēba idu cobicara corādua. Ɂl warrara nazareo bai bērā idji buđara tɁcara Ɂla.† Idjia jłwa Ɂlra bārā israelerāra pilistorā jłwaeđabemada ēdrł Ɂli carea.–

⁶Małbe dji wērāra idji quima Manoamaa wāpeđa nāwā jarasia:

–Ēberā Ācōrēba diabueđada młmaa zesia. Idjira bajānebema nezoca quırāca ununa bērā młā wayasia. Idjira sāmabemada, idji trł siđa młā iwıdıé basía. Idjia młā jaraé basía. ⁷Barıbrłrł idjia jarasia młra biogoa Ɂepeđa warrada toida. Mał warrara mł Ɂiteđa Ɂl ewariđeba aba idji beubrłrłđaa Ācōrē itea Ɂayađia asia. Idjira nazareo bai bērā młā uva Ɂa aseada, dewara itua siđa docara Ɂlađia asia. Mał awara Ācōrēba idu cobicada młā cocara Ɂlađia asia.–

⁸Małne Manoaba Ācōrēa nāwā iwıdısia:

–Dai Ācōrē, mł djuburia Ɂla diabueđa ēberāda wayacusa daimaa diabuedua jaradi-amārēā mł quimaba toi warrara sāwā daupēnida panłda.–

⁹Manoaba iwıdıđara Ācōrēba bia ũrısia. Mał bērā bajānebema nezocara dji wērāmaa waya zesia. Małne wērāra néude Ɂasia. Barıbrłrł idji quima Manoara neé basía. ¹⁰Mał bērā dji wērāra idji quimamaa pira wāpeđa nāwā jarasia:

–jMłā ēberā sālbeđa ununara waya zesia!–

¹¹Mał carea Manoara piradrłpeđa idji quima ume wāsia. Dji ēberā Ɂlma jūepeđa nāwā jarasia:

–Sālbeđa mł quima ume beđe Ɂadara jɁl basica?–

Dji ēberāba panusia:

–Māē. Mł basía.–

¹²Małne Manoaba nāwā iwıdısia:

–Ɂla jarađa quırāca mł quimaba warrada tosira, daiba idjira jıśāwā daupēnida panł? Idjira sāwā eropanida panł?–

¹³Bajānebema nezocaba panusia:

* 13:3 Ācōrē nezoca bajānebema. Versículo 8-9de jara Ɂla młra Ācōrē basida. † 13:4-5 Numero 6:1-21.

–M̄la jaraḁa quĩr̄aca b̄l quimaba j̄uma ĩj̄a oida ɓ̄la. ¹⁴Uvara cocara ɓ̄la. Uva ɓa aseada, dewara itua sida docara ɓ̄la. Mañ awara Ācōrēba idu cobicara ni mañr̄i bida cocara ɓ̄la. M̄la jaraḁara idjia j̄uma ĩj̄a oida ɓ̄la.–

¹⁵Manoaba bajānebema nezocaa n̄awā jarasia:

–Dai djuburia waḁi w̄ar̄adua. Chiwatu zaqueda beaḁapeḁa b̄l itea djudia.–

¹⁶Bajānebema nezocaba panusia:

–M̄l ɓ̄ɓ̄l̄l̄ sida b̄r̄ā djicora coéa. Barib̄l̄l̄ b̄r̄āba quĩr̄iā pan̄l̄b̄l̄l̄, mañ chiwatu zaquera Ācōrēa babue diaḁadua.–

Manoaba bajānebema nezocada m̄awā ɓ̄lda waḁi cawaé ɓ̄asia.

¹⁷Mañne Manoaba Ācōrē nezoca bajānebemaa jarasia:

–B̄l tr̄l̄ra daia jaradua. M̄awā ɓ̄la jaraḁa quĩr̄aca dai warra toḁacarea ɓ̄lra bia jaraḁia.–

¹⁸Barib̄l̄l̄ bajānebema nezocaba jarasia:

–B̄la ¿c̄ārē c̄ārēā m̄l tr̄l̄ra cawa quĩr̄iā ɓ̄l? M̄l tr̄l̄ra j̄umaw̄yā bia quirua. Ēber̄ār̄aba poya cawaḁaéa.–

¹⁹Manoaba chiwatu zaquera beapeḁa néudebema sida edapeḁa umena mōgara l̄r̄l̄ coɓ̄l̄peḁa Ācōrēa j̄uma babue diasia. Mañne Manoaba idji quima bida aɓ̄l pan̄l̄ne Ācōrēba ne ununacada n̄awā osia: ²⁰Manoaba babue diaḁara waiɓ̄la erad̄l̄ n̄um̄l̄ne Ācōrē nezoca bajānebemara mañ uruaḁeba bajānaa w̄asia. Manoaba idji quima bida mañ ununapeḁa Ācōrē wayaḁeba ch̄ir̄aboroḁe copanenapeḁa ādji dratura egoroḁaa tēu copanesidaa. ²¹Ācōrē nezoca bajānebemara Manoama, dji quimama bida waa odjaé basia. Mañ b̄ēr̄ā Manoaba cawasia dji ēber̄āra w̄ar̄āda Ācōrē nezoca bajānebemada m̄awā ɓ̄asida. ²²Mañne idji quimaa n̄awā jarasia:

–Ācōrēda unupeḁada b̄ēr̄ā dadjira beudia.–

²³Barib̄l̄l̄ dji quimaba jarasia:

–M̄awāéa. Ācōrēba dadjida bea quĩr̄iā ɓ̄aḁabara dadjia chiwatu idjaba néudebema babue diapeḁadara bia edaé bacasia. Mañ awara idjia ne ununaca oḁara unubié bacasia ni dadjia warra ununinebemada jaraé bacasia.–

²⁴M̄awānacarea dji w̄ēr̄āba warrada tosia. Mañ warrara tr̄l̄ ɓ̄asia Sansoñ. Sansoñ warib̄l̄l̄de Ācōrēba idjira careba ɓ̄asia. ²⁵Mañ ewaride Sansoñra Dañneba yōpeḁadarā puruḁe ɓ̄abadjia Zora puru idjaba Estaol puru ēsi. Mama Ācōrē Jaureba unubibadjia idjira Sansoñ ume ɓ̄lda.

14

*Sansoñ*ba quima edai ɓ̄ada

¹Ewari aba Sansoñra pilistorā puru Timnatadaa w̄asia. Mama pilisteo w̄ēr̄āda unupeḁa awuasias. ²Jēda diguidaa w̄apeḁa idji djibarir̄āa n̄awā jarasia:

–M̄la Timnata puruḁe pilisteo w̄ēr̄āda unusia. M̄l djuburia, idji djibarir̄āa idjira iwiḁiḁadua m̄la edai carea.–

³Mañne Sansoñ djibarir̄āba jarasidaa:

–¿C̄ārē c̄ārēā pilisteo w̄ēr̄āda eda quĩr̄iā ɓ̄l? Pilistorāra cacua w̄ēāgoé tabeaa. ¿Dadjia Dañneba yōpeḁadarā idjaba waabema israeler̄ā tāēna w̄ēr̄ā biada neéca?–

Sansoñba panusia:

–M̄la jāñ w̄ēr̄āda awua ɓ̄la. Idjira m̄l itea iwiḁiḁadua.–

⁴Idji djibarir̄āba adua panasidaa Ācōrēb̄l̄l̄ Sansoñ m̄awā cr̄ichabisida. M̄awā osia Sansoñra pilistorā ume djōne w̄āmārēā. Mañ ewaride israeler̄āra pilistorā j̄lwaḁa panasidaa.

⁵Mañbe Sansoñ djibarir̄āra Timnata puruḁaa w̄asidaa. Idji sida ādji caiḁu w̄asia. Sansoñ Timnatadebema uva ēj̄ūāne j̄ūēb̄l̄l̄de imamaba idjira orrasia. ⁶Ara mañda Ācōrē Jaureḁeba Sansoñra bio juerza barapeḁa ara idji j̄lwaba imamara beasia chiwatu

zaque beabɾɾɾ quĩrãca. Mãwã beadamĩna idji djibarirãa jaraé basía. ⁷ Maĩbe Timnataðe jũepeða dji wẽrã ume bedeasia. Maĩ wẽrãra bio awuasía.

⁸ Dãrãbɾɾɾðe Sansoĩra wayacusa Timnataðaa wãsia maĩ wẽrã edai carea. Puru caita jũebɾɾɾðe imama beaðada acɾðe wãsia. Maĩne imama ɛɾwɾɾɾðe urrajõ dɾɾɾɾda powua nũmasía idjaba urrajõda eða ɛasia. ⁹ Maĩ urrajõra idji jɾwaba tue edapeða jõ wãsia. Idji djibarirã unusiðe urrajõra diasía. Maĩne ãdjia jõsiðaa. Baribɾɾɾ Sansoĩba jaraé basía imama beuða ɛɾwɾɾɾðe urrajõra edasía.

¹⁰ Sansoĩ zezara dji wẽrã ɛɾmaa wãsia. Mama Sansoĩba ɛɾsriða ne cobada waiɛɾɾada osía cũdrarãba quima edabɾɾðe obada quĩrãca. ¹¹ Pilisteorãba Sansoĩ unusiðaðe ãdji dji biarãda treinta edasiðaa idji ume pananamãrẽã.* ¹² Sansoĩba maĩ treinta panɾa nãwã jarasía:

–Mãa bãrãa mĩãdjiruda jaraya. Siete ewari naĩ ɛɾsriða cobada ewari o panɾne bãrãba maĩ mĩãdjiruda cawa jaraðibɾɾɾ, mãa bãrãza lino oða djioda aba idjaba ɛɾsriða oði careabema djio siða aba diaya. ¹³ Baribɾɾɾ cawa jaraðeãbɾɾɾ, bãrãza mãa lino oða djioda aba idjaba ɛɾsriða oði careabema djio siða aba diaðida panɾa.–

Ãdjia jarasiðaa:

–Bia ɛɾa. Jaradua.–

¹⁴ Maĩne Sansoĩba nãwã jarasía:

–Mĩãdjiru, mĩãdjiru, mĩãdjiru. Dadji cobariðeba coðida edasia. Dji mẽsrãara ɛɾðeba cũãda edasia. Maĩgɾa ɾcãrẽ?–

Ewari ùbeaðe pilisteorã treinta panɾba mĩãdjirura cawa jaraðeã basía. ¹⁵ Maĩ carea quĩmãrẽbema ewariðe Sansoĩba edai wẽrãa nãwã jarasiðaa:†

–ɾBãrãba dairãra trãsiðaca dairãnedã jãrĩni carea? Jãĩ mĩãdjiruba jara ɛɾa bɾdji quimaa iwiðidua. Mãwã oébɾɾɾ daiba bɾa, bɾ ẽberãrã siða babuedia.–

¹⁶ Ara maĩda dji wẽrãra Sansoĩmaa wãpeða jĩã ɛɾba nãwã jarasía:

–ɾBɾa mãra quĩrãé ɛɾa! Jãĩ mĩãdjiru mã ẽberãrãa jaraðara bɾa mãa jaraé ɛɾa cãrẽda jara ɛɾda. ɾBɾa mãra quĩrãma ɛɾa!–

Sansoĩba panusia:

–Mãa bɾa ɾcãrẽã jarai? Mã djibarirãa biða jaraé ɛɾa.–

¹⁷ Baribɾɾɾ dji wẽrãra maĩ ɛɾsriða cobada ewari siete panɾne jĩãbadjia. Baridua mĩã sẽ ɛɾ bãrã sietebema ewariðe Sansoĩba idjía jarasía. Ara maĩda wẽrãba pilisteorã treinta panɾa jarasía mĩãdjiruba jara ɛɾda.

¹⁸ Sietebema ewariðe queui naẽna pilisteorãra Sansoĩmaa wãnapeda mĩãdjirura aride nãwã jarasiðaa:

–Urrajõ cãyãbara ɾcãrẽda cũãara ɛɾ? Imama cãyãbara ɾcãrẽda mẽsrãara ɛɾ?–

Maĩne Sansoĩba jarasía:

–Bãrãra mã wẽrã ume bedeapedeãðeãbara poya panunaé bacasia.–‡

¹⁹ Maĩne ãcõrẽ Jaureðeba Sansoĩra bio juerza barapeda pilisteorã puru Ascaloĩnaa wãsia. Mamabemarãda treinta beapeda ãdjia cacuaðe jãbadara edapeða mĩãdjiru aride jarapedeãðarã diasía. Mãwãnacarea bio quĩrũ ɛɾda idji zeza deðaa jẽda wãsia. ²⁰ Maĩ bãrã idji quima bai ɛaða zezaba dji caura Sansoĩ ume ɛaða ẽberãa diasía.§

15

¹ Mãwãnacarea trigo jara Sansoĩba idji quima bai ɛaðara acɾðe wãsia. Idjía diai carea chiwatu zaqueda edesia. Jũepeða dji zãwãrẽ bai ɛaðaa jarasía:

–Mã wẽrã cãĩbarimaa acɾðe wãya.–

* 14:11 Pilisteorãba Sansoĩ unusiðaðe. Hebreo bedeade mãwã ɛɾ ɛɾa. Griegode nãwã ɛɾa: “Pilisteorãba Sansoĩra waya panɾ bãrã.” † 14:15 Quĩmãrẽbema ewariðe. Griegode bedeade mãwã ɛɾ ɛɾa. Hebreo bedeade nãwã ɛɾa: “Sietebema ewariðe.” ‡ 14:18 Hebreo bedeade nãwã ɛɾ ɛɾa: “Mã paca ume ẽjũãda oðeãbara mĩãdjirura cawaðeã bacasiðaa.” § 14:20 Sansoĩ ume ɛaða ẽberãa. Hebreo bedeade mãra ebuða ɛɾãa.

Baribɫɫ dji wērā zezaba idu wābié basía. ² Idjia jarasia:

–Mā crīchasia bla m̄ caura abeda igarasida. Mañ carea bl ume bađa ēberā idjira diasia. M̄ cau tēābemara biara quirua. Idjidɫ dji nabema cacuabari edadua.–

³ Mañ carea Sansoɫba jarasia:

–jBārāba māwā opeđađa bēřā m̄la bārā pilisteorā bié obɫɫeđe bedeade baéa!–

⁴ Mañbe Sansoɫba usa pāda tresciento jidacuasía. Mañra umé uméa ābaa dji drude jɫcuapeđa cādorrona ĩbīrāda ādji drude jɫcuasía. ⁵ Mañbe ĩbīrāra coacuapeđa usa pāra pilisteorā néude buecuasía. Mañba ādji trigora jūma bá wāsía, dji ewapeđađađa, dji ewađaé panɫ sída. Mañ awara ādji uva ējūāra, olivo ējūā sída jūma bá wāsía.

⁶ Mañ carea pilisteorāba jūmarāa iwídisídaa caiba māwā osi cawaya. Mañne cawasídaa Sansoɫba māwā osida idji zāwārē bai bađađa idji caura Sansoɫa diai cāyābara Sansoɫ ume bađa ēberā diađa bēřā. Mañ carea pilisteorāba dji wērāra, dji zeza sída bá beasídaa.

⁷ Mañne Sansoɫba jarasia:

–Bārāba māwā opeđađa bēřā m̄la wārāneba jaraya ĩnāūé bārāra bié o baída aba m̄la quīrīābɫɫ quīrāca obɫɫeđa.–

⁸ Māwā jarapeđa quīrūbídeba pilisteorāra zocārā quenasia. Mañbe Sansoɫra Etam eya ɫra jira bađađa wāsía. Mama uríade besía.

Sansoɫba burro beuđa quídatɫba pilisteorā quenana

⁹ Sansoɫ mama ɫeđe pilisteorāra Juda druada zedapeđa ējūā Lehi abada caita duanesídaa.* ¹⁰ Mañne Judadebemarāba ādjirāa nāwā iwídisídaa:

–jCārē cārēā dairā ume djōne ze panɫ?–

Pilisteorāba panusídaa:

–Sansoɫda jidađe ze panɫa dairāra bié ođa bēřā.–

¹¹ Mañ carea Judadebemarāra Etam eya ɫra jira ɫeđađa tres mil wāsídaa. Sansoɫ babari uríama jūēnapeđa idjía nāwā jarasídaa:

–Bla jCārē cārēā dadjirāra nēbɫeđe ɫasi? jAdua ɫca dadjirāra pilisteorā jɫwaeda panɫa?–

Sansoɫba panusia:

–Ādjirāba m̄lda bié opeđađa bēřā m̄la ādjirā ara mañ quīrāca osía.–

¹² Mañne Judadebemarāba jarasídaa:

–Dairāra ze panɫa ɫra pilisteorāa jida diadi carea.–

Mañne Sansoɫba jarasia:

–Naārā wārāneba jarađađa bārāba m̄la beađaéđa.–

¹³ Judadebemarāba jarasídaa:

–Bɫra beađaéa. Ababe ɫ jɫwara jɫnapeđa pilisteorāa jida diađa.–

Ara mañda jɫcara djiwídi uméba Sansoɫra jɫnapeđa idji babari uríadeba jida edesídaa.

¹⁴ Ējūā Lehi abadađe jūēbadađe pilisteorāra ɫsrida ɫga duanɫa idjímāa zesídaa. Baribɫɫ Ācōrē Jauredeba Sansoɫra bio juerza barapeđa idji jɫwa jɫ bađa jɫcarada tɫcuasía lino nayāna bá wāna quīrāca. ¹⁵ Mañne burro beuđa quídatɫda unupeđa edasía. Mañba pilisteorāda mil quenasia. ¹⁶ Quenapeđa nāwā jarasia:

Mā burro quídatɫba ādjirā boromea bue nūmɫsía.

Burro quídatɫba m̄la ēberārāda mil quenasia.

¹⁷ Māwā jarapeđa Sansoɫba quídatɫra ɫatabuesía. Mama trɫ ɫsídāa Ramat-Lehi.†

¹⁸ Sansoɫra bio opichía nūmɫ bēřā Ācōrēa quīrā djuburiada nāwā iwídisía:

–Bla m̄, ɫ nezocaa ādjirāra poyabísía. Mañda jm̄ra opichiaba idu beubica? jOpichiaba cacua norrabarípeđa m̄ra pilisteorā idu jidabica?–

* 15:9 Hebreo bedeade Lehi trɫba jara ɫla “quídatɫ.” † 15:17 Hebreo bedeade Ramat-Lehi trɫba jara ɫla “burro quídatɫ eya zaque.”

¹⁹ Mañne Ācōrēba uriaðeba baidoda ĩtaa bogadrĀbisia. SansoĀba dopeða cacua Āðlasia. Mañ baido Lehide ĩtaa bogadrĀ Ālra trĀ Āsidaa En-hacore.[‡] Mañra waði Lehide Āla. ²⁰ Israelerā pilistorā jĀwaeda panasidaa SansoĀra veinte poa ādji ēdrĀ Ābari basía.

16

SansoĀ Gaza purude ðaða

¹ Ewari aba SansoĀra pilistorā puru Gazadaa wāsia. Mama wērā auðuada unupeða idji ume cāine wāsia. ² Mañne Gazadebemarāba cawasidaa SansoĀra mama Ālda. Mañ carea diamasi purura jūrā edaðapeða dji purude eða wābada caita mīrūnapeða chupea jĀā panesidaa. Ādjia nāwā crīchasedaa:

–Nu diapeða idji wābĀrĀde jidaðapeða beaðia.–

³ BaribrĀ SansoĀra ariquētrabe cāsia. PiradrĀpeða dji purude eða wābadada, dji jīrū egorode jou nūmĀ sida ēūta edasia. MañgĀra dji bacuru caru nūmĀ sida jūma idji equiade jira edapeða tĀmĀ HebroĀ puru quīrāpe Ā eyaðaa edesia.

SansoĀ Dalila ume ðaða

⁴ Māwānacarea SansoĀba dewara wērāda awuasía. Mañ wērā Dalila abadara Sorec jewedaðe ðabadjia. ⁵ Ewari aba pilistorā bororāra Dalilamaa wānapeða nāwā jarasidaa:

–Daiba quīrĀ panĀ Āla SansoĀra cūrūgaida jaramārēā idji juerzara cārēneba ze Ālda idjaba sāwā idjira poyaðida. Māwā idjira jĀnapeða dai jĀwaeda eropanania. Āla māwā osira daiza Āla parata torroda mil cien diaða.–

⁶ Mañ carea Dalilaba SansoĀa nāwā iwīðisia:

–MĀ djuburia, jaradua Ā juerzara ĳcārēneba ze Āl? ĳĀra sāwā jĀnida panĀ poya ēdrĀrāmārēā?–

⁷ SansoĀba sewaðeba panusia:

–Siete enedrĀma jĀcara djiwīðiba mĀda jĀnibrĀ, mĀra juerza neé ðeya. Baridua ēberāca ðeya.–

⁸ Mañ bērā pilistorāba Dalilamaa enedrĀma jĀcara djiwīðida siete edesidaa. Mañba Dalilaba SansoĀra jĀsia. ⁹ ĀcĀra pilistorāda idji dede mīrū panĀ bērā Dalilaba jĳgua jarasia:

–ĳSansoĀ, pilistorāba Āra jidaðe zebĀdaa!–

Ara mañda SansoĀba jĀcarara tĀcuasia oveja cara nayāna bá wāna quīrāca. Mañ bērā pilistorāba waðibida cawadaé basía idji juerzara cārēneba ze Ālda.

¹⁰ Māwānacarea Dalilaba SansoĀa jarasia:

–ĳĀla mĀra cūrūgasía! Āla sewada osía. MĀ quīrā djuburia, wārāda jaradua sāwā Āra jĀnida poya ēdrĀrāmārēā.–

¹¹ SansoĀba waya sewaðeba jarasia:

–MĀra jĀcara nayāna djiwīðiba jĀnibrĀ juerza neé ðeya. Baridua ēberāca ðeya.–

¹² Ara mañda Dalilaba jĀcara nayāna djiwīði ðeaba SansoĀra jĀsia. Mañne pilistorāda idji dede mīrū panĀ bērā Dalilaba jĳgua jarasia:

–ĳSansoĀ, pilistorāba Āra jidaðe zebĀdaa!–

Ara mañda SansoĀba jĀcara omoa nayānara tĀcuasia jĀcara chōda quīru quīrāca.

¹³ Māwānacarea Dalilaba jarasia:

–ĳĀla mĀra waya cūrūgasía! Āra sewaiða Āla. MĀ wārāda jaradua sāwā Āra jĀnida poya ēdrĀrāmārēā.–

SansoĀba waya sewaðeba jarasia:

–MĀ buða caða siete panĀda wua cabadaðe wua ume ābaa capeða dji bacuruðaa bio jĀ nūmĀsira mĀra juerza neé ðeya. [MĀra baridua ēberāca ðeya.–

[‡] 15:19 Hebreo bedeaðe En-hacore trĀba jara Āla: “Quīrā djuburia iwīðiða baido ĩtaa bogadrĀ Āl.”

Ara maŕda Dalilaba Sansoŕra cãibisia. Maŕbe idji buđa siete cađara wua cabadađe wua ume ābaa casía.]* ¹⁴ Maŕbe bacuruđaa bio jŕ nũmŕpeđa jĩgua jarasia:

–jSansoŕ, pilisteorãba bŕra jidađe zebŕdaa!–

Sansoŕra cãĩ ðađada piradŕŕpeđa wua cabadara dji bacuru siđa idji buđaba eũta edasia. ¹⁵ Mãwãnacarea Dalilaba jarasia:

–Bŕa mŕra quĩrĩã ðlađa abaria. Mãwãmĩna mŕa sewa obaria. Þarima ũbea mŕra cũrũgabŕŕŕa. Wađibiđa jaraé ðla bŕ juerzara cãrẽneba ze ðŕda.–

¹⁶ Dalilaba ewariza ara pichia iwiđibadjia. Mãwã mĩã sē ðŕ bēŕã Sansoŕra sēpeđa beu quĩrĩã nũmesia. ¹⁷ Maŕ carea idji juerzara cãrẽneba ze ðŕda wãŕãda jarasia:

–Mŕra nazareo bēŕã mŕ buđara tŕđaca. Mŕ papa ðiteđalba mŕra Ācõrē itea þesia. Mŕ buđada tŕđibŕŕŕ mŕra juerza neé þeya. Baridua ēberãca þeya.–

¹⁸ Dalilaba cawasia Sansoŕba jarađara wãŕãda. Maŕ bēŕã pilisteorã bororãa nãwã jarabisia:

–Wayacusa zedãdua. Sansoŕba idji juerzadebemada mŕa wãŕãda jarasia.–

Ara maŕda pilisteorãra Dalilamaa zesidãa parata diadi carea. ¹⁹ Maŕbe Sansoŕ boro idji þacarade ðŕde Dalilaba Sansoŕra cãibisia. Maŕne aþa trŕsia Sansoŕ buđa cada siete panŕra tãmãrēã. Mãwã Dalilaba Sansoŕra bié osia. Juerza bara ðađada Sansoŕra juerza neé þesia.† ²⁰ Maŕbe Dalilaba jĩgua jarasia:

–jSansoŕ, pilisteorãba bŕra jidađe zebŕdaa!–

Ara maŕda Sansoŕra ŕŕŕmãpeđa ēdŕŕida crĩchasia naēna ēdŕŕbari bađa quĩrãca. Baribŕŕŕ adua þasia Ācõrēra idji ume ðađada āyã wãsida.

²¹ Maŕbe pilisteorãba idjira jidađapeđa idji daura nuētađapeđa Gaza puruđaa edesidãa. Mama bronze oda carena omoaba jŕnapẽđa preso þasidãa. Maŕne trigora yuđe þabibadjidãa. ²² Baribŕŕŕ idji buđara waya ureabŕŕŕ basía.

Sansoŕ beuđa

²³ Sansoŕra preso jidapeđada bēŕã pilisteorã bororãda dji jŕresidãa ãdji ãcõrē Dagoŕa ne babue diacuadi carea idjaba þŕsridã ođi carea. Mãwã o panŕne nãwã trŕãsidãa: Dadji ãcõrē Dagoŕba dadjía dji quĩrũ Sansoŕra poyabisia.

²⁴ Puruba Sansoŕ unusidãde ãdjirã biđa ãdji ãcõrē Dagoŕa nãwã trŕãsidãa:

Dadjii ãcõrē Dagoŕba dadjía dji quĩrũ Sansoŕra poyabisia.

Dadjii néu ãŕĩbarira, dadji ēberãrã beabarira poyabisia.

²⁵ Ādjirãra bio þŕsridã duanŕ bēŕã Sansoŕ carea ipidã quĩrĩã panasidãa. Maŕ bēŕã iwidisidãa Sansoŕ enenamãrēã. Ara maŕda preso ðŕbada dedeþa enenapeđa idji carea bio ipidãsidãa. Maŕne ãdji ãcõrē Dagoŕ de droma de jĩrũ umé panŕ ēsi nũmŕsidãa.

²⁶ Cũdraba Sansoŕra jŕwade erreþari edebadjia. Maŕne Sansoŕba cũdraa nãwã jarasia:

–Mŕra de jĩrũ caita ededua. Maŕnaa chũ nũme quĩrĩã ðla.–

Ara maŕda cũdraba idjira de jĩrũ caita edesia. ²⁷ Maŕ dede pilisteorã bororãda jũma panasidãa. Umaquĩrãba, wērãrã biđa dera bira nũmasia. Maŕ awara dejã ŕŕŕara ðŕde pilisteorãra tres mil panasidãa. Ādjirã biđa Sansoŕ acŕ panŕne ipidã panasidãa.

²⁸ Maŕne Sansoŕba Ācõrēa nãwã iwidisia:

–Mŕ Boro Ācõrē, mŕ djuburia mŕa iwiđi ðŕra ũŕidua. Waya þarima aþa mŕra juerza bara ðŕdua mŕa pilisteorã quenai carea mŕ daura nuētapeđada bēŕã.–

²⁹⁻³⁰ Maŕbe idji jŕwaba tã jŕŕasia dji ēsibema de jĩrũ umé panŕda. Maŕ de jĩrũba dji de borora eronũmasia. Maŕne idji jŕwaba de jĩrũra umena tãpeđa nãwã þiasia:

–jMŕra pilisteorã ume beuyal!–

Maŕbe jũma idji juerzaba chãþaribŕŕŕde pilisteorã ãcõrē Dagoŕ de dromara ãdji bororã ŕŕŕ, dewararã ŕŕŕ biđa tođogozoasia. Sansoŕ siđa beusia. Mãwã idji beusi ewariđe Sansoŕba pilisteorãra auđuara quenasia idji zocai þasiđe quenana cãyãbara.

* ^{16:13} Bedea corchetede bŕra griego bedeade ðŕ ðla. Hebreo bedeade neéa. † ^{16:19} Hebreo bedeade maŕ versículora ebudã ðŕléa.

³¹ Māwānacarea idji djabarāba, jūma idji zeza ēberārā bida idjira edade wāsidaa. Mañbe jēda ededapeđa tħarisiđaa idji zeza Manoa tħaripeđada uriade Zora puru idjaba Estaol puru ěsi. Sansoñra veinte poa israelerā ědrħ ħłbari basía.

1 SAMUEL NABEMA CARTA SAMUEL

Naãrã carta 1 Samuel abadara, 2 Samuel abada sida carta abaalde basia. Mañ cartara Samuel trã ðalsidaa Ācõrēneba bedeabari Samueldebemada ðá ðá bēã. Baribãrã carta bãrama umé panãne ðãpedada bēã tēãbe trãda umé ðalsidaa: 1 Samuel idjaba 2 Samuel. Naãgara nabema carta Samuel abadaa. Samuelera israelerã ēdrã ðãbari dji jĩrũarebema basia. Ācõrēba idjia Saulda, Davi sida israelerã boroda ðãbisia.

Ni abaalba adua ðã caiba nañ cartara ðalsida baribãrã dji ðãdaba cawa basia Israel druadebemarãda Juda druadebemarã ume awara wãsidada. 1 Samuel 27:6de mañra ebuda ðã.

Dadji ēberã bedeade 1 Samuel cartadebemada nañda ðá eropanã: Samuel tope-ðadaðebemada (1:1neba aña 2:10ðaa), Samuel sacerdote Eli ume warideðebemada (2:11ðeba aña 4:1naa), Ācõrē baurude pilisteorã jãwãde ðadaðebemada (4:2ðeba aña 7:1naa), Ācõrēba Saulora israelerã boroda ðãbiðadeðebemada (8:1neba aña 12:25ðaa), Ācõrēba Saul igaraðadeðebemada (13:1-15; 15:1-35), Ācõrēba Davira dji dromada ðãdeðebemada (16:1neba aña 17:58ðaa), Saulora Davi ume dji quĩrũ baðadeðebemada (18:1neba aña 19:24ðaa, 21:1neba aña 22:23ðaa; 26:1neba aña 28:2ðaa), Saul beudaðebemada (28:3-25; 31:1-13).

Ebuda ðã Saulora eðãara wãbãrãmisa Davira dji dromaara ðebãrã basia. Mãwã Judadeba yõpedadarãra dji dromaara panesidaa Genesi 49:10de ðá ðã quĩrãca.

Ācõrēba Anaa warra diada

¹ Ēberãda basia Elcana abadada. Elcanara Jerohañ warra basia. Jerohañra Elihú warra basia. Elihúra Tohu warra basia. Tohura Zup warra basia. Zup ēberãrãra Epraiñneba yõpedadarã basia. Mañ Elcanara Ramá purude Epraiñ ējũã eyaida ðãde ðabadjia.*

² Elcanaba quimada umé eroðasia. Aña Ana abadjidaa. Dewarabemara Penina abadjidaa. Peninaba warrarãda eroðasia baribãrã Anara warra unuca basia.

³ Poaza Elcanara idji purudeba Siloðaa wãbadjia jũma poya ðã Ācõrēã bia bedeai carea idjaba animarã babue diai carea. Mañ ewaride Elida, idji warrarã Ornida idjaba Pinéda Ācõrē sacerdoterã basia. ⁴ Elcanaba Ācõrēã animarã draga babue diabãrãza nedjarada idji quima Peninaa, idji warrarãa biða diabadjia. ⁵ Baribãrã idji quima Anaa nedjara dji biara ðãda diabadjia.† Ācõrēba Anara warra unubicamĩna Elcanaba idjira bio quĩrã basia. ⁶ Ācõrēba Anara warra unubica baða bēã Peninaba idjira baridua mĩã sēbadjia sopua ðãmãrēã.

⁷ Poaza Ācõrē deðaa wãbãdãde Peninaba Anara mĩã sēbadjia. Mañ carea Anara jĩã ðãba ne coca basia. ⁸ Baribãrã dji quima Elcanaba jarabadjia:

–Ana, ¿cãrē cãrēã jĩã ðã? ¿Cãrēã bãra jãwã ne coé ðabari? ¿Cãrēã sopua ðã? ¿Bãmaarã mã quĩrãra biara ðãéca die warrarã eroðai cãyãbara?–

⁹ Ewari aña Siloðe ne copeðadacarea Anara piradrãpeda Ācõrē deðaa wãsia. Mañne sacerdote Elida dji eða wãbada caita chũmasia. ¹⁰ Mama Anara bio sopuaba jĩã ðãda Ācõrēã bedeã basia. ¹¹ Idjia wãrãneba nãwã jarasia:

–Ne jũma poya ðã Ācõrē, mã sopua carea ðã mãda quĩrã djuburiaibãrã mãla warrada diadua. Mãwã diasira mãla mañ warrara ðãla diaya idji zocai ðãmisa ðã quĩrã ðãda o ðãmãrēã. Mañne idji buðara tãca baya.–‡

* 1:1 Ramá purura hebreo bedeade Ramataiñ abadaa. Nuevo Testamentoðe Arimatea abadaa.

† 1:5 Ne djara dji biara ðãda. Mañra hebreo bedeade ebuda ðãéca. Ìcãrãmãarã jara ðã “auðu diabadjia.” ‡ 1:11 Anaba jara basia idji warrara nazareo baida aña beubãrãðaa. Numero 6:1-5.

12-13 Anara dārā Ācōrēa beḏea djuburiasia. Chupea beḏea ḥasia, jīgua beḏeaé ḥasia. Mañne Eliba idji i doudowa ḥlada unu ḥasia. Baribɾɾɾ idjia beḏea ḥɾa ūrīé bēṛā Eliba crīchasia idjira beu chūmɾda. 14 Mañ bēṛā Eliba jarasia:

–¿Aḥa sālbe ḥɾa jāwā beu chūmai? ¡Waa itua dorādua!–

15 Anaba jarasia:

–Mɾra beu ḥléa. Uva ḥa aseada, ni dewara itua siḏa doé ḥla. Ātebɾɾɾ bio sopua ḥa bēṛā soḏeba Ācōrēa quīṛā djuburiada iwīḏi ḥasia. 16 Crīcharādua mɾra wēṛā cadjiruada. Bio sopua ḥa bēṛā Ācōrēa māwā iwīḏi ḥasia.–

17 Mañne Eliba jarasia:

–Māēteara necai wādua. Mɾa quīṛīā ḥla dadji israelerā Ācōrēba ḥla iwīḏiḏara diaida.–

18 Anaba jarasia:

–Bia ḥla.–§

Māwāpeḏa Anara jēda idji ēberārā panɾmaa wāsia. Jūēpeḏa ne cosia. Waa sopuaé basía.

19 Nurēma diapēḏa Ācōrēa bia beḏeaḏapeḏa Ramánaa ādji deḏaa wāsīḏaa. Elcanara idji quima Ana ume cāisia. Mañne Ācōrēba Anara carebasia. 20 Māwā Anara ḥiogoa ḥesia. Idji warra toi ewari jūēsīe umaquīṛā warrada tosia. Mañne jarasia: “Mɾa Ācōrēa idjida iwīḏisia.” Māwā dji warrara trɿ ḥlasia Samuel.

21 Māwānacarea Elcanaba poaza obari quīṛāca jūma idji ēberārā ume Siloḏaa wāsia Ācōrēa animarā babue diai carea idjaba Ācōrēa diayaḏa aḏara jūma diai carea. 22 Baribɾɾɾ Anara wāé basía. Idji quimaa nāwā jarasia:

–Mɾra wāéa aḥa mɿ warra ju amabɾɾɾḏaa. Ju amasira mɾa idjira Ācōrē quīṛāpita ḥḏe wāya. Mañbe idjira mama ḥeya.–

23 Mañ carea dji quima Elcanaba jarasia:

–Ḑa o quīṛīā ḥa quīṛāca odua. Ḑeḏua aḥa ḥa warra ju amabɾɾɾḏaa. Ācōrēba ḥla carebaya ḥla oi jaraḏara omārēā.–

Mañ bēṛā Anara wāé basía aḥa dji warra ju amabɾɾɾḏaa.

24 Warra ju amanacarea waḏi caibe quiruḏe Anaba idjira Siloḏe Ācōrē deḏaa edesia. Mañne paca zaque poa ūbea ḥlada, harinada veintidos libra, idjaba animarā e oḏaḏe uva ḥada tɿ edesia.* 25 Paca zaque Ācōrēa babue diadapeḏa dji warra zaquera Elimaa edesia.

26 Mañne Anaba Elia jarasia:

–Mɿ boro, ¿ḥla quīṛāneba ḥlca wēṛā nama ḥa caita Ācōrēa beḏea ḥaḏara? Wārāneba jaraya: mɾra mañ wēṛā. 27 Mɾa Ācōrēa warrada iwīḏi ḥasia. Mañbe mɾa iwīḏiḏa quīṛāca idjia nañ warrada mɾa diasia. 28 Mañ carea mɿ warrada Ācōrēa diaḏe ze ḥla. Idji zocai ḥamisa Ācōrē itea ḥaya.–

Mañne Ācōrēa bia beḏeasia.†

2

Anaba Ācōrēa trɿāna

1 Mañbe Anaba Ācōrēa nāwā beḏeasia:

Ācōrē, ḥa carea mɾra soḏeba wārāḏa ḥsṛīḏa ḥla. Bɾabɾɾɾ mɾa ḥḥlada dia ḥla. Mɿ dji quīṛū quīṛāpita ipīḏaya ḥla mɾra ēḏɾɿ ḥḏa bēṛā. Wārāḏa mɾra bio ḥsṛīḏa ḥla.

2 Ācōrē, ni aḥaḏa ḥa quīṛāca neéa. Dai Ācōrē, ni aḥaḥa दौरa poya wagacaa ḥla wagabari quīṛāca. Dewara ācōrēḏa ḥa quīṛāca neéa.

3 Ācōrēba ne jūmada cawa ḥla. Idjiabɾɾɾ dadjia o panɾra cawa obaria.

Mañ bēṛā ni aḥaḏa dji droma quīṛāca beḏeaié ḥla. Ni maārī biḏa māwā beḏeaié ḥla.

§ 1:18 Bia ḥla. Hebreo beḏeade jara ḥla: “Mɾa quīṛīā ḥla ḥla mɾra bia unu ḥaīda.” * 1:24 Paca zaqueda poa ūbea ḥlada. Hebreo beḏeade ḥcɾɾɿ cartade nāwā ḥɿ ḥla: “Paca zaqueda ūbea.” Veintidos libra. Hebreo beḏeade ḥɿ ḥla “efa.” † 1:28 Hebreo beḏeade ebuda ḥléa caiba Ācōrēa bia beḏeasida.

⁴ Idjiablɔɔl ēberā mēsrā beara poyabaria baribɔɔl dji lɔlɔá queɔeaa lɔlɔada diabaria.*

⁵ Ne bara beaɔara idira ne coɔi carea djārā itea traja panɔɔ, baribɔɔl ne neé beaɔaba idira aɔuba eropanɔɔ.

Wērā warra toca baɔaba warrarāda siete tosia.

Baribɔɔl warra zocārā toɔaba waa warra toéa.

⁶ Ācōrēbɔɔl zocai ɔaira, beui sida diabaria. Idjia ēberāra beuɔarā panabadama ɔlbaria idjaba ɔrēbabibaria.

⁷ Ācōrēbɔɔl ne neé beada, ne bara bea sida ɔlbaria.

Dji droma beara eɔaara ɔlbaria idjaba dji eɔaara beada dji dromada ɔlbaria.

⁸ Ācōrēba naɔ ējūāra oɔa bēra idjidɔɔ djibaria. Idjideba ne jūmada ɔla.

Maɔ bēra ne neé quirura dji dromada poya ɔɔa.

Ne ɔatabuebadama ɔabarira dji bororā dede dji dromada poya ɔɔa.

⁹ Ācōrēba idji iɔā beara wagabaria baribɔɔl dji cadjiruarāda beuɔarā panabadama pāimane ɔlbaria.

Ni aɔalɔa ara idji lɔlɔaɔeɔa poyacaa.

¹⁰ Ācōrēba idji dji quĩrūra jūma poyaya. Bajāneba baa ɔaebɔɔl quĩrāca aɔdjirāra bio cawa oya.

Ācōrēba jūma naɔ ējūāne beara cawa oya. Idjia ɔlaɔa boroa lɔlɔada diaya. Idjia eɔaɔa borora dji dromaara ɔɔa.

¹¹ Māwānacarea Elcanara Ramá puruɔaa jēda wāsia. Baribɔɔl idji warra zaquera sacerdote Eli ume ɔesia Ācōrē dede carebamārēā.

Eli warrarāba cadjirua o panana

¹² Eli warrarāra dji cadjiruarā basía. Ācōrēda wayaɔaca basía. ¹³ Sacerdoterāba oɔida panɔ quĩrāca oɔaca basía.† Ātebɔɔl nāwā obadjidaa: aɔalɔa Ācōrēa animarā dragada babue diabipeɔa dji djara dju ɔlaɔe sacerdote nezocaba mīāsu quida ũbea eroɔlra enebadjia. ¹⁴ Maɔba nedjara dju nūmɔɔa supeɔa idjia jira eɔaɔara eɔebadjia sacerdoteba comārēā. Israelerāba Siloɔe Ācōrēa animarā draga babue diabɔdaza māwā obadjidaa. ¹⁵ Maɔ awara dji draga babue diai naēna sacerdote nezocara zepɔa dji draga babue diabi ɔla nāwā jarabadjia:

–Ne djarara diadua sacerdoteba bá comārēā. Idjia nedjara djuɔada quĩrāá, ātebɔɔl dji oɔoada quĩrā ɔla.–

¹⁶ Maɔne ēberāba dji dragada naārā babue diaɔida panana aibɔɔl, dji nezocaba panubadjia:

–Māwāéa. Ara nawena diadua. Māwāéɔl mɔa jāri eɔaya.–

¹⁷ Māwā Eli warrarāba cadjirua o panara Ācōrē quĩrāpita bio bié ɔasia. Israelerāba animarā Ācōrēa babue diabadara aɔdjia sirié unubadjidaa.

¹⁸ Māwā panane Samuelba Ācōrē dede careba ɔabadjia. Idjia sacerdote djio lino wua oɔara jɔbadjia. ¹⁹ Poaza dji papaba idjia cacuaɔe jɔmārēā obadjia. Maɔra diaɔe wābadjia dji quima ume poaza animarā babue diaɔe wābɔaɔe. ²⁰ Maɔne Eliba Elcanara dji quima sida nāwā bia jara ɔabadjia:

–Elcana, Ācōrēba ɔla dewara warrarāda bɔ quima Ana ume unubiya idjia warra naārā iwidiɔada Ācōrēa diaɔa bēra.–

Māwānacarea Elcanara idji quima ume jēda diguiɔaa wābadjidaa. ²¹ Maɔbe Ācōrēba Anara carebabadjia. Māwā Anaba umaquĩrā warrada ũbea idjaba wērācaurāda umé tosia. Maɔmisa Samuelera Ācōrē quĩrāpita ɔlaɔa warisia.

²² Maɔ ewariɔe Elira bio drōāda ɔasia. Idjia ũrīsia idji warrarāba israelerāra bié o panɔɔa. [Maɔ awara ũrīsia aɔdjirāra wērārā Ācōrē wua dede eɔa wābadama ne obadarā ume mīa comɔa panabadada.]‡ ²³⁻²⁴ Maɔ carea idji warrarāa nāwā jarasia:

* ^{2:4} Ēberā mēsrā beara poyabaria. Hebreo beɔeɔe nāwā ɔl ɔla: “Ēberā mēsrā bearā enedɔɔmara ɔlabaria.” † ^{2:13} Levítico 7:28-36. ‡ ^{2:22} Beɔe corcheteɔe ɔlra carta dji drōāara beɔe neéa.

–Mā warrarā, bārāba cadjirua o panlra jūmarāba jara panla. Wārāda Ācōrē puruba jara lra bio cadjirua lra. ¿Cārē cārēā māwā o panl? ²⁵ Ahalba djārāda bié oiblra, Ācōrēba mā ēberāra poya carebaya dewarabema ume bia bēmarēā. Bariblra ahalba Ācōrēda bié oiblra ¿caiba idjira carebai?–

Māwāmīna Eli warrarāba ādji zezaba jarađara ijānaé basía. Ācōrēba ādjira māwā erobasia beudida quĩrīāna bēra.

²⁶ Mālmisa Samuelera wari basía. Ācōrēba, ēberārā bida idjira bia unusidaa. ²⁷ Mā ewaride Ācōrēneba beđeabarida aba Elimaa zepeda nāwā jarasia:

–Ācōrēba nāwā jara lra:

“Bārā drōā naēnabemarā Egiptođebema boro jlwaeda panasidade mā ādjirā ara mānebemada ebuđa cawabisia. ²⁸ Mālne mā jūma israelerānebemada Aarołdrā idjaba bārā, idjideba yōbdarā sida edasia mā sacerdoterāda beadamārēā. Māwā bārāba animarāda mā babue diabadaa, incienso querada bá diabadaa, idjaba mā quĩrāpita sacerdote djiora jlbadaa. Mā awara mā bārā drōā naēnabemarā jarasia israelerāba animarā draga mā babue diabadae bārā sacerdoterāba dji djaradebemada edađida panlda cođi carea. ²⁹ ¿Bārāba cārē cārēā mā animarā babue diabi jarađara, dewara diabi jarađa sida sirié unubada? ¿Cārē cārēā bl warrarāra mā cāyābara biara quĩrīā lra? Mā puru israelerāba animarā draga babue diabadae dji biara lra nedjara co panlneba bl warrarāra boreguea panla.”

³⁰ Dadjī israelerā Ācōrēba naēna jarasia bl dedebemarāra, jūma bl ēberārā sida ewariza idji sacerdoterāda beađida. Bariblra idira nāwā jara lra:

“Mā bārāra waa mā sacerdoterā idu babiēā. Āteblra mā bia jara panlda mā bia lra idjaba mā igara panlra mā bié lra. ³¹ Mā bārā cawa oi ewarira jūēblra. Mālne bl dedebema drōāē beara, bl ēberārā drōāē bea sida mā jūma quinibiya. Ni ahalda waraga beuđaēā. ³² Mā ewaride mā israelerāra bia o lra bariblra bl ēberārānebema ni ahalda waraga beuđaēā. Mā bēra ewariza bārāra sobiē panania idjaba sopua panania. § ³³ Mā bl ēberārānebemada aba idu sacerdote babiya. Māwāmīna idjira sobiē lra idjaba sopua lra. Mālne waabema badeba yōbdarāra drōā beađeēne beuđia.* ³⁴ Nałglra cawabiya mā jarađara wārāda māwāida: bl warrarā Opnira, Piné sida abari ewaride beuđia.

³⁵ Māwānacarea mā dewarada lra mā sacerdote bamārēā. Mā quĩrīā lra quĩrāca idjia jūma aride o lra. Idjideba yōbdarāda mā lra ewariza mā sacerdoterāda beadamārēā. Mā israelerā boro bli ewarideba ltaa ādjira ewariza māwā beađia. ³⁶ Mā ewaride bl ēberārānebema wađi zocai beara ādji quĩrāpita zedapeđa quĩrā djuburiada iwidiđia paratada, cođi sida maārī diađamārēā. Mā awara ne cođi carea iwidiđia sacerdoterā nezocarāda bēadamārēā.”–

3

Ācōrēba Samuel trāna

¹ Cūdra Samuelba Ācōrē quĩrāpita Elira carebadjia. Mā ewaride Ācōrēra ēberārā ume ara cadlra beđeaca basía. Mācua cāimocara quĩrāca ne unubica basía. ² Elira dau towa lra bēra bia unuca basía. Ewari aba idji cladae cāi basía. ³ Mālne Samuelera Ācōrē wua dede cāi basía. Mama Ācōrē baurudeda basía idjaba lbrāra wađi urua nūmasia. ⁴ Māwā bade Ācōrēba Samuelera trā jarasia:

–¡Samuel!–

Samuelba panusia:

–Nama lra.–

§ 2:32 Bārāra sobiē panania idjaba sopua panania. Hebreo beđeade mālra ebuđa lra.

* 2:33 Hebreo beđeade mā versículora ebuđa lra. Elideba yōna sacerdoterā beupeđada 1 Samuel 22:6-23de lra lra.

⁵ Ara maĩda Eli cãĩ ɓɓamaa pira wãpeɗa nãwã jarasia:

–Nama ɓɓa. ¿Cãrẽ cãrẽã trã ɓɓ?–

Eliba panusia:

–Bɓra trãé ɓɓa. Cãĩne wãdua.–

Samuelera jêda wãpeɗa idji cɓɗade taɓesia. ⁶ Maĩne Ācõrẽba idjira waya trã jarasia:

–¡Samuel!–

Ara maĩda Samuelera piradrɓpeɗa Eli ɓɓamaa wãsia. Maĩne jarasia:

–Nama ɓɓa. ¿Cãrẽ cãrẽã trã ɓɓ?–

Eliba panusia:

–Warra, ɓɓra trãé ɓɓa. Cãĩne wãdua.–

⁷ Samuelba Ācõrẽ sãwã bedeabarida adua ɓasia Ācõrẽra waɗi idji ume bedeaca baɗa bẽrã. ⁸ Maĩbe Ācõrẽba waya Samuelera trã jarasia. Ara maĩda Samuelera piradrɓpeɗa Elimaa wãsia. Maĩne jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã trã ɓɓ?–

Maĩneɓɓɓ Eliba cawasia Ācõrẽɓɓɓ Samuelera trã jara ɓɓa. ⁹ Maĩ bẽrã idjia Samuelea jarasia:

–Cãĩne wãdua. Baribɓɓɓ Ācõrẽba ɓɓra waya trã jaraibɓɓɓ idjia nãwã panudua: “Bedeadua mĩ Boro, mĩa ũrĩ ɓɓa.”–

Maĩ bẽrã Samuelera jêda wãpeɗa idji cɓɗade taɓesia. ¹⁰ Maĩne Ācõrẽra wayacusa zepɗa Samuelera trã jarasia naẽna oɗa quĩrãca:

–¡Samuel! ¡Samuel!–

Samuelba panusia:

–Bedeadua mĩ Boro, mĩa ũrĩ ɓɓa.–

¹¹ Ācõrẽba jarasia:

–Dãrãéne mĩa bãrã israelerãra ɓɓɓɓ bio cawa oya. Maĩ ũrĩɓɓɓ bio dauperadja.

¹² Maĩ ewaride mĩa Eli, idji eberãrã siɗa cawa oi jaraɗara jũma oya. ¹³ Idji warrarãba mĩ quĩrãpita cadjirua obadara bio cawa ɓɓmĩna idu obi ɓɓa. Maĩ carea mĩa jarasia idji eberãrã ewariza cawa o ɓaɗa. ¹⁴ Mĩa wãrãneba Eli eberãrã jarasia adjia cadjirua obadara ni maãrĩ biɗa quĩrãdoaeɗa. Animarãra mĩa babue diacuabɓɓa siɗa waɗibiɗa mĩa quĩrãdoaeɗa. Ne diabɓɓa siɗa mĩa quĩrãdoaeɗa.–

¹⁵ Ācõrẽ bedeacaree Samuelera idji cɓɗade cãĩ ɓesia. Diapɗa ɓrãmapɗa Ācõrẽ deɗe eɗa wãbadara ewa nũmasia. Baribɓɓɓ Samuelba cãimocara quĩrãca ũrĩnada Elia jara quĩrãé basia. Waya ɓasia mãwã jaraida. ¹⁶ Baribɓɓɓ Eliba Samuelera trãsia:

–¡Warra, Samuel!–

Samuelba panusia:

–Nama ɓɓa.–

¹⁷ Maĩne Eliba iwidisia:

–¿Ācõrẽba ɓɓa cãrẽɗa jarasi? Idjia jaraɗara ni maãrĩ biɗa mẽrãrãdua. ¡Ācõrẽba ɓɓra bio cawa oya idjia jaraɗada mĩa jũma jaraéɓɓɓ!–

¹⁸ Maĩ carea Samuelba Elia jũma jarasia. Ni maãrĩ biɗa mẽrãé basia. Maĩne Eliba sopuaba nãwã jarasia:

–Idjidɓ Ācõrẽ bẽrã idjia quĩrã ɓɓ quĩrãca oida ɓɓa.–

¹⁹ Samuel waribɓɓɓ Ācõrẽra idji ume ɓasia. Idjia Samuelɗeba jaraɗara jũma obadjia.

²⁰ Maĩ bẽrã jũma israelerãba Daĩ eyaɗeba aba Beersebá jewedadaa cawasidaa Samuelera wãrãɗa Ācõrẽneba bedeabarida. ²¹ Maĩ ewaride Ācõrẽra Siloɗe Samuelma odjapɗa idji bedeara cawabibadjia.

4

¹ Maĩra Samuelba jũma israelerãa jarabadjia.

Pilistorãba Ācõrẽ baurude edapeɗaɗa

Mañ ewaride pilisteorāra israelerā ume djōni carea Apec purude ābaa dji jλresidaa. Mañ bēra israelerāra ādjirāmaa djōne wānapeda Ebenezer caita duanesidaa. ² Djōsidade pilisteorāba israelerāra mil quimārē quenapeda poyasidaa.

³ Israeldebema sordaorā jēda zeblda unusidade dji bororāba ādjiza iwididaa:*

–¿Cārē cārēā idi Ācōrēba pilisteorāa idu poyabisi? Ācōrē baurudera Silode edade wāna dadjirā tāēna bamārēā. Māwā Ācōrēba dadjirāra dji quirū jλwaedabemada ēdrλ bλya.–

⁴ Mañ carea sordaorāba λcλrλ Silodea diabuesidaa Ācōrē baurude enenamārēā. Mañ baurude λrλ Ācōrē jūma poya bλra bajānebema nezocarā zaca i bara panλ ēsi babadjia. Eli warrarā Opnira, Piné sida Ācōrē baurude enebldarā ume zesidaa.† ⁵ Ācōrē baurude israelerā sordaorā duanλma jūēbisidade jūmarāda bλsrida jīgua biasidaa. Mañba egorora uresia. ⁶ Mañ bλga duanλra pilisteorāba ūrīnapeda ādjiza iwididaa:

–¿Cārē cārēā hebreorāra jācua bλga duanλ?–

Mañne cawasidaa Ācōrē baurudera israelerā duanλmaa enesidada. ⁷ Mañ carea bio ne waya panλneba jarasidaa:

–¿Ādji Ācōrēra ādjirā duanλma jūēsia! ¡Ay, dadjirāra mīā djuburi panλa! Wađibida ni abalba ādji ācōrēra dadjirā ume djōne enenaca basía. ⁸ ¡Ay, dadjirāra mīā djuburi panλa! ¿Caiba dadjirāra jāλ ācōrē λbλa bea jλwaedabemada ēdrλ bλi? Ara mañ ācōrē beaba egiptorāra ējūā pōāsa ewaraga bλde ne quirātanoaneba quinibisidaa. ⁹ Mañ carea ¡dadjirāra sozarra beadadrλ! ¡Mēsrā djōnadrλ hebreorā jλwaeda baeda amaaba, ādjirāra dadjirā jλwaeda panana quirāca!–

¹⁰ Mañbe pilisteorāra waya djōne wānapeda israelerāra poyasidaa. Māwā poyablda carea israelerāra ādji dedaa mīrū wābλrλsidaa. Pilisteorāba zocārā quenasidaa. Israeldebema sordaorā jīrūba djōne wābadara treinta mil quenasidaa. ¹¹ Mañbe pilisteorāba Ācōrē baurudera edasidaa. Mañ awara Eli warrarā Opnira, Piné sida beasidaa.

¹² Benjamiλneba yōnada aba ādji djō duanλmalba pira wāpeda abari ewaride Silode jūēne wāsia. Sopuaba idjia cacuade jλ bλra jūma cōācuapeđa egoro sida idji boro λrλ cua erobasia. ¹³⁻¹⁵ Mañne Elira idji buguede óare chūmasia quirācuíta bai carea. Idjira 98 poa bλ bēra dau towa basia. Baribλrλ Ācōrē baurude carea jūmawāyā crīcha bλ bēra māwā quirācuíta basia. Mañne dji ēberā mīrū wānara purude jūēpeda israelerā sordaorā sāvāpedadada jūma nēbλrλsia. Mañ ūrīnapeda sopuaba purura bλga duanesia. Māwā bλga duanλ ūrībλrλde Eliba iwidisia:

–¿Cārē cārēā ēberārāra jācua bλga duanλ?–

Mañne dji ēberā mīrū wānaba israelerā sordaorā sāvāpedadada Elia jarade wāsia.

¹⁶ Idjia Elia nāvā jarasia:

–Dadjī israelerā djō duanλmalba mλra mīrū zesia.–

Eliba iwidisia:

–Warra ¿sāvāsi?–

¹⁷ Dji jarade zeda ēberāba nāvā panusia:

–Pilisteorāba poyablda carea dadjī israelerāra mīrūsidaa. Ādjirāba zocārā quenasidaa. Bλ warrarā Opnira, Piné sida beasidaa. Mañ awara Ācōrē baurudera pilisteorāba edasidaa.–

¹⁸ Ācōrē baurudedebema ūrībλrλde Elira purude eda wābada orrocawa jēdaa baesia. Idjira drōāda bλ bēra idjaba bio boreguea bλ bēra, baebλrλde idjī λrλmλsira bλapeđa beusia. Elira cuarenta poa israelerā ēdrλ bλbari basía.

¹⁹ Mañ ewaride Eli āīguda biogoa basia, warra toi carea basia. Idjira Piné quima basía. Mañne idjia ūrīsia pilisteorāba Ācōrē baurudera edasidada, idjī quimara beasidada, idjaba dji zāvārē sida jaidasida. Mañ ūrībλrλba cawaéne warra puapeđa tosia. Baribλrλ warra puara droaé basía. ²⁰ Beubλrλde idjī carebλda wērārāba idjīa nāvā jarasidaa:

–Necai badua. Bλa umaquirā warrada tosia.–

* 4:3 Dji bororā. Hebreo bedeade nāvā bλ bλa: “Israelerā dji drōārā.” † 4:4 Exodo 25:17-22.

Māwā jarapedadamīna idjira quīrā cawaé nūmλ bērā ni cārē sida panuē basía.
21-22 Ātebλλ nāwā jarasia:

–Ācōrēra dadji israelerā tāēna badada neéa, idji baurudera dewaraba edapedada bērā.–
Māwā jarasia idji zāwārē Elida, dji quima Piné sida beupedada bērā idjaba Ācōrē baurudera dewaraba edapedada bērā. Ācōrēra dadji israelerā tāēna badada neéana ada bērā idji warrara trλ basia Icabod.–

5

Pilisteorāba Ācōrē baurude eropanana

¹ Pilisteorāba Ācōrē baurudera Ebenezerdeba ādji puru Asdoḏaa edesidaa. ² Małbe ādji ācōrē Dagoł dede ededapeda idji caita cobλsidaa.

³ Nurēma diapedada Asdodebemarā Dagoł dede edaa wābλdade ādji jλwaba oda ācōrē Dagołra egode barru tabλda unusidaa Ācōrē baurude quīrāpita. Małda idji bābarima ādjia waya λta nūmλsidaa. ⁴ Nurēma diapeda Dagoł dedaa wābλdade wayacusa unusidaa Dagołra Ācōrē baurude quīrāpita egode barru tabλda. Dji borora jλwa sida umena dede eda wābadama blá tapanasidaa. Dji cacua awa tabasia. ⁵ Mał ewarideba λtaa Dagoł sacerdoterāda, dewara ēberārā sida Dagoł dede eda wābλdade dji boro, jλwa sida tapananama jedadλgabadaa.

⁶ Mał ewaride Ācōrēba Asdo purura, mał puru caita bea sida bio bié basia. Ādji cacuade zarega odjacuabisia. ⁷ Mał carea ādjirāba nāwā jarasidaa:

–Israelerā Ācōrē baurudera dadjirā tāēna eropananié panλa. Idjia dadjirāda, Dagoł sida bio bié o bla.–

⁸ Mał carea pilisteorāba jūma dji bororāra trλbidapeda nāwā iwīdisidaa:

–Israelerā Ācōrē baurudera ¿sāwā odi?–

Dji bororāba panusidaa:

–Gat puruḏaa ededadua.–

Ara małda Gat puruḏaa edesidaa. ⁹ Epedadacarea Ācōrēba mał puru sida bio bié basia. Jūmarā cacuade zarega odjacuabisia. Drōārāda warrarā sida māwā osia. Małba purura bio ne wayasidaa.

¹⁰ Mał bērā pilisteorāba Ācōrē baurudera Ecroł puruḏaa edesidaa. Baribλλ jūēbλdade mał puruḏebemarāba Ācōrē baurudera ununapeda nāwā bia jarasidaa:

–¿Israelerā Ācōrē baurudera dadjirā quenani carea namaa enebλda!–

¹¹ Ācōrēba mał purura bio bié bλda bērā zocārā quinibλda basía. Małba purura bio ne wayasia. Pilisteorāba ādji bororāa wayacusa trλbidapeda nāwā jarasidaa:

–Israelerā Ācōrē baurudera ādjirāmaa jēda ededadua. Māwā oḏaébλλ dadjirāra jūma quenaya.–

¹² Jūma dji zocai bea cacuade zarega odjacuada bērā ādji ācōrē bea quīrā djuburiada iwīdi duanasidaa.

6

Pilisteorāba Ācōrē baurude jēda diabuepedada

¹ Pilisteorāba Ācōrē baurudera ādji druade siete jedeco eropanasidaa. ² Małbe Dagoł sacerdoterāda, dau ēsā unubadarā sida ābaa trλcuadapeda iwīdisidaa:

–¿Ācōrē baurudera sāwā odi? Daia jaradadua sāwā waya idji badamaa diabuedida.–

³ Ādjirāba panusidaa:

–Bārāba israelerā Ācōrē baurudera jēda diabuedibλλλ ara jāwā diabuerānadua. Ātebλλ Ācōrēna ne diabuedida panλa bārāba idji baurude nama eropanana carea. Māwābλλ bārāba cawadīa cārē cārē Ācōrēba bārāra bio bié o bλda. Mał awara cacua biacuadīa.–

⁴⁻⁵ Pilisteorāba iwīdisidaa:

–Māēteara ¿cārēda idjīa diabuedi?–

Ādjirāba panusidaa:

–Bārã bororãra juesuma panla bërã nãwã odida panla: oroda edadapeda bārã cacuade zarega odjacuada quĩrãca juesuma odadua. Mañ awara dadji drua ãrĩ ðl churi quĩrãca juesuma odadua. Mañgla israelerã Æcõrã diabuedadua bārãra, bārã bororã sida bia mĩga panla bërã. Mãwã bārãba unubidã idjida waya panla. Æibërã idjia dadjirãra, dadji Æcõrẽ beada, idjaba dadji ëjũã sida waa bié oéscada. ⁶ ¿Cãrẽ cãrẽã bārãra egiptorã ãdji boro sida so zarea panana quĩrãca so zarea panla? Æcõrẽ baurudera jëda diabuedadua. Æcõrëba egiptorã bio cawa oside ¿ãdjirãba israelerãra idu wãbisidãéca?

⁷ Mañ bërã carreta djiwidida obidadua. Idjaba paca warra bara panla umé edadapeda. Mañ pacara waði carreta errebaridacada beadida panla. Ædjira carretadaa jã nũml-nadua baribla dji warrara ãdji ume idu wãbirãnadua; ãtebla corraðe ðladua. ⁸ Mañbe Æcõrẽ baurudera carretade cobladua. Mañ orrocawa dewara baurudeda cobladua. Mañne eda bārãba oro ocuadara ðladua. Mañra Æcõrã diabuedadua idji baurude eropanana carea. Mañbebla paca carretara idu edebidadua.

⁹ Baribla nañgla quĩrcuitadua: pacaba carretara israelerã puru Bet-semedaa edeðibla, wãrãda Æcõrëba dadjirãra bié erobasia. Mamaa edeðãébla dadjirãba cawaia idjia dadjirãra jãwã oé basida; ãtebla ara jãwã bié panesidaa.–

¹⁰ Ara mañda mãwã osidaa. Paca warra bara panla umé edadapeda carretadaa jãsidaa. Dji warrara corraðe ðlsidaa. ¹¹ Mañbe Æcõrẽ baurudera carretade cobladapeda dewara baurudeda orrocawa ðlsidaa. Mañne eda churi oro ocuadara, ãdji cacuade zarega odjacuada quĩrãca oda sida ðlsidaa. ¹² Paca quenabuesidade jipa Bet-semenaa bia wãsidaa, ni mãrĩ bida o ãyã wãnaé basia. Mañne pilistorã dji droma beara caidũ acldẽ wãsidaa aba Bet-sume daucha.

¹³ Mañ ewaride israelerã Bet-semedebemaba ãdji trigoda jewedade ewa duanasia. Mañne cawaéne pacaba dji carretara Æcõrẽ baurude bara errebari enebdada unusidaa. Mañ carea bio ðlsridasidaa. ¹⁴⁻¹⁵ Dji carreta Bet-sume druade jũëside pacara nũpanesidaa ëberã Josue abada ëjũãne, mõgara waiðla cobla caita. Mama levitarãba Æcõrẽ baurudera, oro ocuada bara ðl baurude sida edadapeda mañ mõgara waiðla ãrã coblsidaa. Mañne ëberãrãba carretara ëgawedapeda tldada cajërãsidaa. Mañbe pacara, dewara animarã sida Æcõrã babue diasidaa. ¹⁶ Pilistorã bororã juesuma panla mañda ununapeda Ecroãnaa jëda wãsidaa.

¹⁷ Pilistorãba ãdji cacuade zarega odjacuada quĩrãca orodeda odapeda Æcõrẽ baurude eropanana carea Asdo puruba, Gaza puruba, Ascaloã puruba, Gat puruba, Ecroã puru bida Æcõrã aba diasidaa. ¹⁸ Mañ awara pilistorã boro juesuma panla dewara puru beada ãdjirã jãwã eropanasidaa. Puruza churi quĩrãca oro odada aba diasidaa. Æcãra purura mõgaraba jũrã ca beasia idjaba Æcãra ara jãwã beasia. Mañ purura beasia pilisteo druadeba aba mõgara waiðla cobla. Mañ mõgarara wadibida Josue Bet-Semedebema ëjũãne ðla israelerãba Æcõrẽ baurudera ãrã cobladadama.

¹⁹ Æcõrëba israelerã Bet-semedebemara setenta quinibisia idji baurude eda acldedada carea.* Mañne purura bio jãasia Æcõrëba zocãrã quinibida bërã. ²⁰ Mañ carea jarasidaa:

–Æcõrãra jipa ðl bërã ¿caida idji quĩrãpita poya ðai? Nañ baurudera ãyã diabuedida panla baribla ¿cairãmaa diabuedi?–

²¹ Mañ carea Quiriat-jeariã purudaa Æcãra diabuesidaa mãwã jaradãmãrãã:

–Pilistorãba Æcõrẽ baurudera waya jëda diabuesidaa. Mañ bërã jãrãde zedadua.–

7

¹ Ara mañda Quiriat-jeariãnebemarã zedapeda Æcõrẽ baurudera edesidaa. Mañbe eya zaquede Abinadã dede ðladapeda Abinadã warra Eleazada edasidaa waga ðamãrãã.

* ^{6:19} Setenta. Hebreo bedede Æcãra cartade mãwã ðl ðla: “Ëberãrãra setenta, ëberãrãra cincuenta mil.”

8

Israelerāba ādjirā boro ʔ quĩrĩa panana

¹⁻² Samuelba warrada umé erobasia. Dji nabemara Joel abadjidaa. Dewarabemara Abías abadjidaa. Samuel drõã bedacarea idji warrarāra israelerā nēɓara cawa obadarāda ɓasia. Ādjia Beersebá purude cawa obadjidaa. ³ Baribɓɓ Samuel warrarāra idji quĩrĩa jipa nĩbadaca basía. Āteɓɓɓ biara parata awua panasidaa. Aɓaɓa paratada diasira mañ ēberāare panebadjidaa. Mañ bēra jipa cawa oɗaca basía. ⁴ Mañ carea Israeldebema dji dromarāda ābaa dji jɓredapeɗa Ramá puruɗaa Samuel ume bedeade wāsidaa. ⁵ Samuelea nāwā jarasidaa:

–ɓara drõãda ɓesia idjaba ɓa warrarāra ɓa quĩrĩa jipa nĩbadacaa. Mañ bēra aɓa ɓɓɗua dadjirā boroda ɓemārēã dewara druade erobeã quĩrĩa.–

⁶ Māwā jarabɓɗara Samuelba bié ũrĩna bēra Ācōrēã iwidiisia sāwā oida ɓa cawaya. ⁷ Mañne Ācōrēba nāwā panusia:

–Ādjirāba jara panɓa jūma odua. Māwā jara panɓneba ɓɗa igara panléã. Mɓɗɗɗ igara panɓa. Quĩrĩãé panɓa mɓra ādji boro baida. ⁸ Mɓa ādjirā Egiptodeba ēɗɗɗ edadadeba ɓtaã aɓarida obadaa. Ādjia ara cadrɓa mɓra igarabadaa dewara ācōrē beada ēpēni carea. Ara mañ quĩrĩa ɓɗa o panɓa. ⁹ Mañ carea ādjirāba jara panɓ quĩrĩa aɓa ɓɓɗua ādjirā boroda ɓemārēã. Baribɓɓ mañ naēna ādjirā eɓuɗa jaradua mañ boroba sāwā o ɓaida.–

¹⁰ Jūma Ācōrēba jaradara Samuelba dji boro iwidi panɓrāa nāwā jarasia:

¹¹ –Bārāba aɓa bārā boroda ɓɓɗibɓɓ, idjia nāwā oya: bārā warrarā cūdra ɓeara zocaya. Idjia ɓɓɓɓ ɓɓcuaya carretaɗeɓa idjaba cawayoɗeɓa djōnamārēã. Dewararāda idji carreta nocoare pira wābicuaya ēberārā oɗebemada āyā jɓrecuadamārēã. ¹² ɓɓɓɓ ɓɓcuaya mil sordaorā bororāda ɓeadamārēã idjaba ɓɓɓɓ ɓɓcuaya cincuenta sordaorā bororāda ɓeadamārēã. ɓɓɓɓ ɓɓcuaya idji ējūã oɗamārēã idjaba néu ewadamārēã. Mañ awara ɓɓɓɓ ɓɓcuaya carretaɗeɓema idjaba djōi careabema oɗamārēã.

¹³ Mañ awara bārā cau awērā ɓeara zocaya. Ādjirāra ɓɓcuaya quera oɗamārēã, ne djudamārēã, idjaba paɓ ɓɓuɗamārēã.

¹⁴ Idjaba bārā ējūã dji biara ɓeara, bārā uva ējūã dji biara ɓeara, bārā olivo ējūã siɗa edapeɗa idjiare ɓearāa diacuaya. ¹⁵ Mañ awara bārāba trigo ewabɗadeɓemada, uva ewabɗadeɓema siɗa edaya. Bārāba ē die ewabɗaza idjia aɓa edapeɗa idjiare ɓearāa diacuaya. ¹⁶ Mañ awara bārā nezocarā dji umaquĩrāda, dji wērā siɗa idji itea edaya. Bārā pacara, burro siɗa dji biara ɓeada idji itea edaya.* ¹⁷ Mañ awara bārā ovejaɗeɓemada, bārā chiwatudeɓema siɗa edaya. Bārāba die juachabɗaza idjia aɓa edaya. Mañ awara ara bādjida idji nezocarāda ɓeadiã. ¹⁸ Mañ ewariɗe bārā boroba māwā o ɓa carea Ācōrēã quĩrā djuburiada iwidiɗia baribɓɓ idjia bārā beɗeara ũrĩã.–

¹⁹ Samuelba māwā jaradamĩna israelerāba ni maārĩ biɗa ijānaé basía. Āteɓɓɓ nāwā jarasidaa:

–Ijānaéã. Dairāba quĩrĩa panɓa aɓa dadjirā boro baida. ²⁰ Māwā dewara druã ɓeaba ādji boro eropanɓ quĩrĩa dadjirā biɗa eropanania. Mañ boroba dadjirāra pe erobaya. Idjaba djōne wāɓɗade idjidɗɗ nocoare wāya.–

²¹ Mañ ũrĩpeɗa Samuelba ādji beɗeara jūma Ācōrēã jarasia. ²² Mañne Ācōrēba panusia:

–Ādjirāba jara panɓ quĩrĩa odua. Aɓa ɓɓɗua ādjirā boro bamārēã.–

Mañ bēra Samuelba israelerā boroda aɓa ɓɓyada apeɗa jūmarāda ādji puruza wābisia.

9

Samuel Saul ume dji unupeɗada

¹ Benjamiɓneba yōna Quis abadada ɓasia. Idjira Abiel warra basía. Abielera Zero warra basía. Zerora Becorá warra basía. Becorāra Apía warra basía. Apíara Benjamiɓneba

* 8:16 Bārā paca. Griego bedeade māwā ʔ ɓa. Hebreode ʔ ɓa “bārā cūdrarā.”

yõna basía. Mañ ēberā Quis abadara dji droma basía. ² Idjia warra cūdrada erobasia Saul abadada. Saulora jūma israelerā cāyābara quīrāwārēāra basia idjaba drasoara basia.

³ Ewari aba Saul zeza Quis burroda ἄκρα nēbasídaa. Mañ carea idji warra Sauloa nāwā jarasia:

–Dadji burrorra ἰαγὰδε wādua. Nezocada aba ededua.–

⁴ Ara mañda Saulba Epraiḷ eyaiḷa ḅḷ ējūāne, Salisaḷe, Saalīḷne, Benjamiḷ ējūāne biḷa ἰαγὰ nībasia. Māwāmīna unuē basía. ⁵ Zup ējūāne jūēsidade Saulba idji nezocaa jarasia:

–Jēda wāna. Naḷbara mḷ zezara idji burro carea sopua ḅḷéa ātebḷraḷ dadji carea sopua ḅḷa.–

⁶ Dji nezocaba panusia:

–Naḷ purude Ācōrēneba bedebarida ḅḷa. Jūmarāba idjira waya panḷa. Jūma idjia jarabḷraḷra wārāda māwābaria. Idjima wāna. Idjia poya jaraisicada sāma burrorra ἰαγὰδε wānida panḷa.–

⁷ Saulba panusia:

–Māēteara wāna. Baribḷraḷ ḷcārēda idji itea edeḷi? Dadjia enepeḷada paḷra jōsia. Ni cārē siḷa neē panḷa idjía diaḷi carea.–

⁸ Dji nezocaba panusia:

–Mḷa nama parata torroda aba erobḷa.* Maḷḷra idjía diaḷia jaramārēā sāma burrorra ἰαγὰδε wānida panḷa.–

⁹⁻¹⁰ Saulba jarasia:

–Bia ḅḷa. Wāna.–

Ara mañda Saulora idji nezoca ume puruḷaa Ācōrēneba bedebarimaa wāsídaa. (Mañ ewaride israelerāba Ācōrēneba bedebarira dau ēsā unubarida jarabadjídaa. Mañ bērā abaḷba Ācōrēa iwiḷi quīrīā ḅḷde jarabadjia: “Dau ēsā unubarida acḷde wāna.”)

¹¹ Jūēboḷode eyade ḷtaa nībasídaa. Mañne awērārā baido jueḷe wābḷdada unusídaa. Ādjia mañ awērārā nāwā iwiḷisídaa:

–Dji dau ēsā unubarira ḷnaḷ puruḷe ḅḷca?–

¹² Awērārāba nāwā panusídaa:

–Māē, nocoare ḅḷa. Isabe wānadua. Iḷi puruba eya borode animarāda Ācōrēa babue diaḷi bērā idjira zesia. ¹³ Puruḷe jūēsidade idjira isabe ἰαγὰḷadua. Māwāēbḷraḷ idjira eya borodeaa ne code wāya. Idjiabḷraḷ animarā Ācōrēa babue diapedada bia jara ḅḷida ḅḷa ēberārāba code naēna. Isabe wānibḷraḷ idjira ununia.–

¹⁴ Ara mañda ādjira puruḷaa ḷtaa wāsídaa. Jūēbḷdade Samuelera eya borodeaa wābḷrada ādji ume quīrādjusia.

¹⁵ Nurēmaena Saul jūēi naēna Ācōrēba Samuelea naḷḷada cawabisia:

¹⁶ –Nu ara naḷ horaca mḷa Benjamiḷ ējūānebemada aba bḷmaa diabueya. Idjidra ḅḷdua mḷ puru Israel boro bamārēā. Idjiabḷraḷ bārāra pilisteorā ḷwaedabemada ēdra ḅḷya. Mḷa unu ḅḷa mḷ purura bio bia mīga ḅḷda. Idjaba mḷa ūrī ḅḷa ādjirāba quīrā djuburiada iwiḷi panḷa.–

¹⁷ Samuelba Saul unuside Ācōrēba idjía jarasia:

–Jāḷ ēberādra mḷa bḷa nuena jara basia. Idjiabḷraḷ mḷ purura pe erobaya.–

¹⁸ Puruḷe eḷa wābadama Saulora Samuel caita wāpeḷa jarasia:

–Mḷ djuburia mḷa jaradua dji dau ēsā unubari dera sāma ḅḷda.–

¹⁹ Samuelba jarasia:

–Dau ēsā unubarira mḷa. Eya borodeaa mḷ na wādua. Mḷa quīrīā ḅḷa iḷi bḷra mḷ ume ne coida. Nu diapeda ḅḷa iwiḷibḷrada mḷa jaraya. Māwānacarea mḷa bḷra idu wābiya.

* 9:8 Parata torroda aba. Hebreo bedeeḷe nāwā ḅḷ ḅḷa “un cuarto de siclo.”

²⁰ Burro ewari ũbea adua panla carea sopuarãdua. Bł eberãrãba unusidãa. Mañ awara jũma israelerãba quiĩrĩã panla blda, bł zezadeba yõbldarã sida ãdjirã boroda beadida.–†

²¹ Saulba panusia:

–Baribłrł młra Benjamiłneba yõnada jãwã ðla. Dai purura Israeldeba yõpedada doce purudebemada dji caibeara ðla. Mañ awara Benjamiłneba yõpedadebemada mñ eberãrãba dji edaara beaa. Mañda ħcãrẽ cãrẽã bla młã mãwã jara ðl?–

²² Mañbe Samuelba Saulora, idji nezoca sida eya borode ðl dedaa edepeda eberãrã treinta panl tãena chũmebisia dji dromaara bea chũmebadama. ²³ Mañbe Samuelba ne djubaría nãwã jarasia:

–Ne djara młã bła awara ðlbidara enedua.–

²⁴ Ara mañda ne djubariba chĩdedebema djarada enesia Saulba comãrẽã. Mañne Samuelba jarasia:

–Codua. Młã purua ãbaa ne codi jaraside nałgłra bł itea awara ðlbisia.–

Ara mañda Saulora Samuel ume ne cosia. ²⁵ Mãwãnacarea ãdjira eya borodeba purudaa edaa zedapeda Samuel dede dji ãtaarebema dejãne Saul itea cłdada osidãa. ²⁶ Mama Saulora cãisia.‡

Nurẽma Samuelba Saul mañ ãtaarebema dejãne ðlda trłpeda jarasia:

–Pirabaridua, wãida ðla.–

Ara mañda Saulora piradrłpeda Samuel ume dajadaa wãsidãa. ²⁷ Purudeba wãbldade Samuelba Saulora jarasia:

–Bł nezocaa jaradua na wãmãrẽã baribłrł błra wađi wãrãdua. Ācõrẽba jarabi ðlra młã bła jaraida ðla.–

Ara mañda Saul nezocara na wãsia.

10

Samuelba Saul israelerã boroda blda

¹ Mañbe Samuelba nedragada edapeda Saul boro ãrł weasia. Uridarrade isõpeda nãwã jarasia:

–Ācõrẽba idı błra ðlbrłra idji puru Israel boroda ðamãrẽã. [Błabłrł nał purura pe erobaya idjaba ãdjirã dji quiũnebemada edrł ðlya. Nãwã bla cawaya Ācõrẽba wãrãda błra israelerã boroda ðlsida.]* ² Namalba bł wãbłrłde Benjamiłneba yõpedadarã eũãne Selsa purude eberãda umé unuya. Ādjira Isa quima Raquel tłbarıpedada caita panania. Ādjia bła nãwã jaradía: “Bł burro jłrł ðadara unusidãa. Mañ bẽrã burro carea bł zezara sopuaé ðla, ãtebłrł bãrã carea sopua ðla. Idjia iwıdı ðla sãwã błra unuida.”

³ Mañ awara Tabor eũãne bacuru waıðlama jũebłrłde eberãda ũbea unuya. Ādjira Betelãda wãbldaa Ācõrẽa ne diadı carea. Aðalba chıwatuda ũbea erobaya. Aðalba pałda ũbea erobaya. Dewarabemaba uva ðada animarã e odade erobaya. ⁴ Ādjia bła bedeadapeda pałda umé diadía. Mañra edadua.

⁵ Mamalba błra Guıbea purudaa wãya pilısteorã sordaorã panabadama.† Purude jũeðode Ācõrẽneba bedeadadarãda eya borodeba edaa zebldada unuya. Ādjirãra Ācõrẽneba beða panania.‡ Ādji nocoare eberãrãba tõnõada, chiruda, arpa sida zá nıbađia.

† 9:20 Jũma israelerãba quiĩrĩã panla blda, bł zezadeba yõbldarã sida ãdjirã boroda beadida. Hebreo bedeade nãwã ðl ðla: “Jũma israelerã ne biada ħbł, bł zezadeba yõbldarã bıda edadaéca?” ‡ 9:26 Dji ãtaarebema dejãne Saul itea cłdada osidãa. Mama Saulora cãisia. Griego bedeade mãwã ðl ðla. Hebreo bedeade nãwã ðla: “Samuelera Saul ume bedeasia dji ãtaarebema dejãne. Nurẽma ãsabodode ãrłmasidãa.” * 10:1 Bedea corchetede błra griego bedeade ðl ðla. Hebreo bedeade neéa. † 10:5 Hebreo bedeade Guıbea trłba jara ðla “Ācõrẽ eya.” ‡ 10:5 Ācõrẽneba beða panania. Hebreo bedeade ebuda ðléa sãwã bedeasidada. Zocãrãmaarã ãdjia Ācõrẽ bedeada mñ cawaié jara panasidãa waa dadjia ũrĩnaca bedeade beða panasidãa.

⁶ Mañ unubɫɫɫe Ācōrē Jaurera ɔɫmaa zeya. Mañ bēřā ɔɫ siɫa āɫjirā quĩrāca Ācōrēneba beɫeaya. Mamaɫba ɫtaa ɔɫra awara ɔeya. ⁷ Mɫa jaraɫa jūma mǎwānacarea ɔɫa o quĩrāɫɫɫa oɫua, Ācōrēra ɔɫ ume ɔai bēřā. ⁸ Mañ bēřā Gilgalɫaa na wǎpeɫa mɫra jɫāɫua. Domia aɔaɫɫe mɫra ɔɫma jūeya. Maɫbe Ācōrēa animarāɫa jūma babue ɫiaɫia idjaba idji ume necai ɔai careabema animarā dragada babue ɫiaɫia. Mǎwānacarea mɫa jaraya ɔɫa cǎrēɫa oida ɔɫɫa.–

⁹ Saul Samuelmaɫba wǎɫɫɫe Ācōrēba idji cɫɫɫara awara ɔɫsia. Ara mañ ewaride Samuelba jaraɫara jūma mǎwāsia. ¹⁰ Mañ bēřā Saul idji nezoca ume Guibeɫe jūēsiaɫe Ācōrēneba beɫeabadarāɫa zebɫɫada unusiaɫa. Ara maɫɫa Ācōrē Jaurera Saulmaa zesia. Maɫba Saul siɫa āɫjirā quĩrāca Ācōrēneba beɫe a ɔesia. ¹¹ Baribɫɫ Saul unubadarāba idjira Ācōrēneba beɫe ɔɫɫa unusiaɫe ara āɫjiduɫa jarasiaɫa:

–¿Cǎrēɫa sǎwāsia Quis warra Saulora jǎwǎ nūmɫra? ¿Idji siɫa Ācōrēneba beɫeabarica?–

¹² Mamabema aɔaɫba jarasia:

–¿Āɫjirā zezara cai?–[§]

Mañ carea aɔaɫba ne oca baɫɫa cawaēne o ɔeibɫɫ israelerāba nǎwǎ jarabadaa: “¿Saul siɫa Ācōrēneba beɫeabarica?”

¹³ Mǎwānacarea Saulora idji diguiaɫa jūēsia.* ¹⁴ Mañne idji djabadrōāba idjia, dji nezocaa ɫiɫa nǎwǎ iwiɫisia:

–Bǎrāra ¿sǎma panasiaɫa?–

Saulba panusia:

–Dai burroɫa jɫɫɫ panasiaɫa. Baribɫɫ ununaé bēřā Samuelmaa beɫeɫe wāsiaɫa.–

¹⁵ Idji djabadrōāba iwiɫisia:

–¿Samuelba cǎrēɫa jarasi? Mǎ djuburia idjia jaraɫara jūma nēɫɫɫɫɫa.–

¹⁶ Saulba jarasia:

–Idjia ɫaia ebuɫa jarasia bǎrāba burroɫa unusiaɫa.–

Baribɫɫ Saulba jaraé basia Samuelba idjira israelerā boro bai jaraɫara.

¹⁷ Mǎwānacarea Samuelba Mizpa puruɫe israelerā Ācōrē quĩrāpita ābaa jɫɫɫesia.

¹⁸ Maɫbe jarasia:

–Dadji israelerā Ācōrēba nǎwǎ jara ɔɫa: “Mɫa bǎrāra Egiptodeba ēɫɫɫ enesia. Āɫji jɫwaɫɫɫɫɫa idjaba jūma dewara puruba bǎrā bié o panɫneɫɫɫa ēɫɫɫ edasia.”

¹⁹ Ācōrēba bǎrāra bia miga panɫneɫɫɫa idjaba sopuɫɫɫɫɫa ēɫɫɫ edabarimina nañ ewaride idjira igara panɫa. Mañ carea jara panɫa: “Aɔa ɔɫɫua dadji boroda ɔamǎrēā.” Mañ bēřā aɔa ɔɫɫia. Bǎrā doce purura Ācōrē quĩrāpita zedapeɫa idjia cawabiya sǎɫɫɫ puruɫɫɫɫɫa dji boro baida. Maɫbe mañ puruɫɫɫɫɫa ēberǎrāra idji quĩrāpita zedapeɫa idjia cawabiya caiaɫa dji boro baida.–

²⁰ Maɫbe Samuelba israelerā doce puruda Ācōrē quĩrāpita jūma trɫcuapeɫa Ācōrēba cawabisia dji borora Benjamiɫneba yōna puruɫɫɫɫɫa baida. ²¹ Mǎwānacarea Samuelba Benjamiɫ puruɫɫɫɫɫa caitaara zebisia. Mañne Ācōrēba cawabisia dji borora Matrideba yōpeɫɫɫɫɫɫa baida. Mañ ēberǎrāneɫɫɫa Ācōrēba cawabisia Quis warra Saulɫɫɫ edasida israelerā boroda ɔamǎrēā. Mañ bēřā Saulora jɫɫɫsiaɫa baribɫɫ ununaé basia. ²² Mañ carea wayacusa Ācōrēa iwiɫisiaɫa Saulora zesi cawaya. Mañne Ācōrēba jarasia Saulora ɔɫmina netataɫe mĩrū ɔɫɫa. ²³ Ara maɫɫa idjira jɫɫɫe pira wǎnapɫa puru quĩrāpita enesiaɫa. Mañne puruba unusiaɫa idjira jūmarā cǎyǎbara ɫrasoara ɔɫɫa. ²⁴ Samuelba purua jarasia:

–Ācōrēba nañ ēberāɫa edasia bǎrā boro bamǎrēā. Dadjirā tǎena dewarada idji quĩrāca neéa.–

Ara maɫɫa puruba nǎwǎ bia jarasia:

[§] 10:12 Hebreo beɫeɫe maɫra ebuɫa ɔɫéa. Āɫɫɫmaarā ēberāba Saulora bié jara ɔɫa. * 10:13 Idji diguiaɫa jūēsia. Griego beɫeɫe mǎwǎ ɔɫ ɔɫa. Hebreoɫe ɔɫ ɔɫa: “Eya borode jūēsia.”

–jBia ɛla dadjirã boroda!–†

²⁵ Ara maŕda Samuelba purua jarasia ädji boroba cãrêda o ɛaida ɛlda. Maŕra jũma cartade ɛlsia. Maŕbe dji cartara Ācõrê dede idji quĩrãpita waga ɛlsia. Mãwãnacarea Samuelba jũmarãda ädji deza wãbicuasía.

²⁶ Saul siða idji puru Guibeadaa wãsia. Idji ume ʎcʎʎ ẽberã sozarra ɛeada wãsiða Ācõrêba ädjirã soðe ɛlda bẽrã idjiare pananamãrẽã. ²⁷ Baribʎʎ ʎcʎʎ ẽberã cadjiruarãba Saulora sirié ɛlda ununa bẽrã idji itea nebiada diaðaé basía. Maŕ awara nãwã jarasiða: –Jãŕ ẽberãba dadjirãra ʎsãwã ẽðrʎ ɛli?–

Baribʎʎ Saulba ädjia jara panʎra quĩrãcuítaé basía. Ātebʎʎ chupea ɛesia.

11

Saulba amonitarã poyada

¹ Mãwãnacarea amonitarã boro Nahasada idji sordaorã ume Gala druade wãnapeda Jabe puruda jũrã edasiða uraði carea. Baribʎʎ maŕ purudebemarãba Nahasaa jarasiða:

–Dai ume beðea ɛldua äbaa necai panani carea. Maŕbe dairãra ɛʎ nezocarãda ɛeadiã.–

² Amonitarã boro Nahasaba panusia:

–Mŕa bãrã ume beðea ɛʎa äbaa necai panani carea. Baribʎʎ mãwã oði naëna jũmarãba ʎʎa araarebema dauda mŕã idu nuëtabiðida panʎa. Mãwã dewara puru quĩrãpita mŕa jũma bãrã israelerãra quĩrã perabiya.–

³ Jabeðebema bororãba nãwã panusiða:

–Daia domia ɛba diadua jũma israelerãmaa beðea diabuedi carea. Maŕne ni ɛbalba daida carebaðe zedaéʎʎ, दौरa ɛʎ ʎʎwaeða panenia.–

⁴ Jabeðebemarãba diabuepedadara Guibe purude Saul ɛabarima jũesiða. Mama Nahasaba jaradara purua jũma nẽbʎʎsiða. Maŕ carea jũmarãda jĩabi ɛʎga nũmesia.

⁵ Mãwã panʎne Saulora idji paca bara idji ẽjũãneba zepeda nãwã iwidiða:

–ʎSãwãsiða? ʎCãrẽ cãrẽã ʎcua jĩã duanʎ?–

Maŕne puruba Sauloa Jabeðebemarãba jarapedadara jũma nẽbʎʎsiða. ⁶ Saulba maŕ ũrĩsiðe Ācõrê Jaureðeba ɛesia. Nahasaba israelerã bié oi jarada carea Saulora bio quĩrũsia. ⁷ Ara maŕda pacada umé beasia. Drapetapeda tʎcuasia. Dji tʎcuadara Israel puru ɛeaza diabuecuasia. Dji edepedadaba puruza nãwã jarasiða:

–Bariduada Sauloare idjaba Samueleare djõne wãnaéʎʎ, idji pacara ara naŕ paca quĩrãca beadiã.–

Èberãrã maŕ ũrĩpedadara Ācõrêba bio ne wayabisia. Maŕ bẽrã ɛbari crĩchada edadapeda djõne wãsiða. ⁸ Saulba ädjirãra Beze purude ʎresia. Ādji juachasiðe Judabeðemada treinta mil panasiða, waabema israelerãda tresciento mil panasiða.

⁹ Maŕbe Jabeðebemaba diabuepedadarã Saulba nãwã jarasia:

–Jabeðebemarãa jaradadua nu umatipa ɛai naëna dairãba ädjirãra ẽðrʎ ɛlðida.–

Ara maŕda ẽberãrã Jabeðebemaba diabuepedadara jẽda wãnapeda Saulba jaradara purua jarasiða. Maŕ ũrĩsiðe Jabeðebemarãra bio ɛʎsiðasiða. ¹⁰ Maŕne ädjirãba amonitarã boro Nahasaa sewadeba jarasiða:

–Nu dairãra ɛʎ ʎʎwaeða panenia. Maŕne dairãra ɛʎa quĩrã ɛʎ quĩrãca odua.–

¹¹ Baribʎʎ nurẽma Saulba idji sordaorãda cãbana awara awara ɛlsia. Idjia zocãrã edasia idjaba dewara boro umé panʎa ädjiza ɛbari quĩrãca diasia. Waði pãimaena amonitarãra uraðe wãnapeda quena panasiða ɛba umatipa babʎʎda. Dji zocai panenara memenesiða. Ni ɛba biða äbaa panenaé basía.

¹² Maŕne israelerãba Samuelea jarasiða:

–ʎCairãʎʎ Saulora dadjirã boro baida quĩrãé panasiða? Dairãa jaradadua beadi carea.–

† 10:24 Hebreo beðeade ɛʎ ɛla: “Dadjirã borora zocai ɛadua.”

¹³ Barib^l Saulba jarasia:

–Māwāéa. Idi ni abalda beadaéa Ācōrēba dadji israelerāra ēdrl edada bēra.–

¹⁴ Małbe Samuelba purua jarasia:

–Gilgaldaa wāna. Jāmab^l Saulora dadjirā boroda wayacusa jara b^ldia.–

¹⁵ Ara małda jūma israelerāra Gilgaldaa wānapeda Ācōrē quīrāpita Saulora b^lsidaa ādjirā boroda bāmārēa. Małbe Ācōrē ume necai beadi careabema animarā dragada babue diadapeda purura Saul sida ābaa bio b^lsrida ne cosidaa.

12

Samuelba israelerā Saul j^lwaeda b^lda

¹ Māwānacarea Samuelba jūma israelerāa nāwā jarasia:

–Bārāba jarapedadara m^la jūma osia. M^la aba b^lsia bārā boroda bāmārēa. ² Idira idjiab^l bārāra pe ero^baya. M^lra drōāda b^l bēra boro torroa b^la. M^l warrarā drōā bea sida bārā ume pan^la. M^l cūdra edal^la aba idi ewaridaa bārāra pe ero^basia. ³ M^lra bārā quīrāpita b^la. M^la djārā pacada, burro sida jārīca basía idjaba sewadeba djārāra bié jaraca basía ni bié oca basía. M^lra paratabari ni abalare b^laca basía. Barib^l m^la cadjiruada osib^ll, bārāba Ācōrē quīrāpita, dadjirā boro idjia edada quīrāpita bida jaradua. Bié o b^ldeba djārāneda edasib^ll m^la jūma jēda diaya.–

⁴ Puruba panusia:

–B^la dairāra sewadeba bié jaraca basía ni bié oca basía. Djārāneda jārīca basía.–

⁵ Samuelba jarasia:

–Ācōrēba, dadjirā boro idjia edada bida ūrīsidaa bārāba m^lra beadeade b^léana a pan^lda.–

Puruba panusia:

–Māē, māwā b^la.–

⁶ Małbe Samuelba jarasia:

–Ācōrēb^l Moiseda, Aaroł sida edapeda dadji drōā naēnabemarāra Egiptodeba ēdrl enesia. ⁷ Mał bēra quīrācuīta ūrīnada. Bārāba Ācōrē awara aba bārā boroda bāmārēa b^lbisidade bié osidaa. Małg^lra Ācōrē quīrāpita m^la bārā ebu^la cawabiya. Ācōrēba bārāra, bārā drōā naēnabemarā sida bio carebasia. ⁸ Jacobo Egiptode bade wānacarea egiptorāba idjideba yōpedadarāda bié osidaa. Mał bēra ādjirāba Ācōrēa quīrā djuburiada iwīdīpeda idjia Moiseda Aaroł sida ādjirāmaa diabuesia. Małbe Moiseba Aaroł ume bārā drōā naēnabemarāra Egiptodeba ēdrl enesidaa nał ējūāne pananamārēa.

⁹ Barib^l dārāéne ādjirāba Ācōrēra igarasi^ldaa. Mał carea idjia Hazordebema sordaorā boro Sisarāa ādjirāra idu poyabisia. Mał awara pilisteorāa, Moab druadebema boroa bida ādjirāra idu poyabisia.* ¹⁰ Māwā pan^lne israelerāba Ācōrēa nāwā quīrā djuburiada iwīdisidaa: “Dairāba cadjiruada osidaa. B^lra igaradapeda Baalda, Astarte sida ēpēsidaa. Barib^l b^la dairāra dji quīrū j^lwaedabemada ēdrl b^llib^ll, b^ld^ll ēpē panania.” ¹¹ Mał carea Ācōrēba Gedeoł Jerobaal abadada, Baracoda, Jepteda idjaba m^l sida diabuesia bārā dji quīrūnebemada ēdrl b^lmārēa. Māwā bārāra necai panebadjidaa.

¹² Barib^l amonitarā boro Nahasada bārā ume djōne zeb^ll^lda cawasidade bārāba m^la nāwā jarasidaa: “Aba b^ldua dadjirā boroda bāmārēa.” Ācōrēra dadjirā boromīna bārāba māwā jarasidaa. ¹³ Idi bārāba edapedada borora nama b^la. Bārāba iwīdīpedadara Ācōrēba diasia. ¹⁴ Barib^l Ācōrēra waya pananadua. Idjia jara b^lra i^lja odadua. Ni maārī bida igararānada. Bārāba, bārā boro bida idjida wārāda ēpēnib^ll, bia duania. ¹⁵ Barib^l idjia jara b^lda i^ljanaé^l b^ll idjaba igaradib^ll, idjia cawa oya bārā drōā naēnabemarā cawa o^la quīrāca.†

* 12:9 Sisarā. Juece 4:1-3. Pilisteorā, moabitarā. Juece 10:6-7. † 12:15 Bārā drōā naēnabemarā cawa o^la quīrāca. Hebreo beadeade māwā b^l b^la. Griegode nāwā b^la: “Bārā boro sida cawa oya.”

¹⁶ Acłeadaua. Bārāba ununia Ācōrēba bārā quīrāpita ne ununacada obłłada. ¹⁷ Ara nawena trigo jara nūmł bēřā cue zecaa. Baribłłł młā Ācōrēa iwidiya cue zebimārēā idjaba baa sida baebimārēā. Małneba bārāba cawadā Ācōrē quīrāpita cadjiruada osidada idji awara aba bārā boroda bamārēā iwidišidade.–

¹⁸ Ara małda Samuelba Ācōrēa iwidišia. Małne Ācōrēba cuera zebisia. Baa sida baē nūmebisia. Mał unubłdade puruba Ācōrēda, Samuel sida bio wayasidaa. ¹⁹ Mał carea jūmarāba Samuelea jarasidaa:

–Dairā, bł nezocarā beurānamārēā Ācōrēa iwidišia. Dairāba naēna cadjirua opedada awara wayacusa cadjiruada osidaa Ācōrē awara aba dairā boroda bamārēā iwidišidade.–

²⁰ Samuelba jarasia:

–Ne wayarānadaua. Wārāda bārāba bio cadjiruada osidaa. Jālbe Ācōrēra waa igararānadaua. Wārāda sođeba idjira ēpēnadaua. ²¹ Jłwaba ođā ācōrē beada ēpērānadaua. Małgłrāba bārāra poya carebađeā ni poya ēdłł błđeā, wārā ācōrēē bēřā. ²² Baribłłł Ācōrēba quīrāna bēřā bārāra edasia idji puru bamārēā. Mał bēřā idjia bārāra igaraēā ni abalba idjida bié jararānamārēā. ²³ Młā bārā carea iwidiš baya. Māwā oéblłł Ācōrē quīrāpita cadjiruada o baya. Mał awara młā wađibida jaradia baya sāvā jipa nībađida pałłda. ²⁴ Bārāba unusidaa Ācōrēba bārā itea ne waiłłada o błłda. Mał bēřā aba idjidłł wayadadaua. Sođeba idjida ēpēnadaua. ²⁵ Baribłłł cadjiruada o pananibłłł, Ācōrēba bārāra, bārā boro sida āyā blyā.–

13

Pilistorā ume djōpedada

¹ Saul 30 poa bašide israelerā boroda besia. Idjira 42 poa ādji boro basía.*

² Saulba sordaorāda mil ūbea edasia. Mil umé idji ume panasidaa Micmá puruđe Betel eyaida bł ējūāne. Mil aba idji warra Jonatał ume panasidaa Guibea puruđe Benjamiłneba yōpedadarā ējūāne. Saulba waabema sordaorāra ādji diguidaa jūma wābisia.

³ Guebá puruđe Jonatałra pilistorā sordaorā duanabadamaa wāpeda ādjirāra quenasia.† Małda pilistorāba cawasidaa. Mał carea Saulba jūma Israel druade cachirura zabisia jūmarāda djōne zedamārēā. Małne nāwā jarabisia: “Hebreorā, ūrīnadaua.” ⁴ Nał beđeada ādjirāba ūrīšidaa: “Saulba pilistorāra quenasia. Mał carea pilistorāba dadji israelerāra quīrāma pałł.” Ara małda israelerāra Gilgal puruđaa wāšidaa Sauloare djōni carea.

⁵ Małmisa pilistorāra dji jłresidaa israelerā ume djōni carea. Djōbada carretada treinta mil idjaba cawayođeba djōbada sordaorāda sei mil edesidaa.‡ Waabema sordaorā edepedadara bio cābana pałł bēřā poya juachadaé basía. Ādjirāra Micmānaa wānapeda Bet-avełneba łmāđau odjabariare duanesidaa.

⁶ Israelerāba cawasidaa ādjirāra minijichiade pałłda, pilistorāra ādji cāyābara zocārāra pałł bēřā. Mał carea uria beade, jogoa beade, mōgara waiłła cobeade, idjaba baido juebada uria baido neé beade bida mīrūcuasidaa. ⁷ Idjaba Jordał do quīrārē łcłłł mīrūcuasidaa Gađeba yōpedadarā duanłma Gala druade. Baribłłł Saulora Gilgalde besia. Idji ume pałł sordaorāra bio ne wayaaba cacua ure duanasidaa.

⁸ Samuelba jarada quīrāca Saulba domia aba idjira jłā basía.§ Māwāmīna Samuelera wađibida Gilgalde jūēé basía. Małne Saul sordaorāra memenebłda basía. ⁹ Mał carea Saulba jarasia:

–Animarāda jūma babue diadı carea enenadaua. Animarā Ācōrē ume necai beadı careabema sida enenadaua dji dragada babue diadı carea.–

Małbe Saulba animarāra Ācōrēa jūma babue diasia. ¹⁰ Ara māwā ođacarea Samuelera jūēšia. Ara małda Saulba idjira audiabaride wāšia. ¹¹ Małne Samuelba jarasia:

–¿Cārē cārēā błā jāvā animarāra Ācōrēa babue diasia?–

* 13:1 Hebreo beđeade mał versículora ebuda błéa. † 13:3 Guebá. łcłłłmaarā Guebāra Guibea purua. ‡ 13:5 Treinta mil. łcłłł cartade tres mil bł błā. § 13:8 1 Samuel 10:8.

Saulba panusia:

–M̄la jāwā osia m̄l sordaorāra memeneblda bēṛā idjaba bla jaraḏa ewaride bla zeé baḏa bēṛā. Maḷ awara pilistorāra Micmāne jḷre duanla dadjirā ume djōni carea. ¹² M̄la crīchasia nama Gilgalde ādjirāra dadjirā ume isabe djōne zeḏida. Maḷne m̄la waḏibida Ācōrēa diaé ḥasia carebamārēā. Maḷ carea māwā ocara ḥadamīna m̄la animarāda babue diasia.–

¹³ Baribḷḷ Samuelba panusia:

–Bla crīcha neé ḥḷ quīṛāca jāwā osia. Ācōrēba jaraḏara bla ṛjāé basía. ṛjānabara idjia blda, bḷdeba yōbḷdarā siḏa ewariza israelerā bororāda ḥḷcasia. ¹⁴ Baribḷḷ idjia jaraḏara ṛjānaé bēṛā bla dārā israelerā boro baéa. Ācōrēba dewara ēberāda ḥḷya idji puru boroda ḥamārēā. Maḷ ēberāba oya Ācōrēba quīṛā ḥḷ quīṛāca.–

¹⁵ Ara maḷda Samuelera Gilgaldeba Guibea puruḏaa wāsia Benjamiḷneba yōpedadarā ējūāne. Maḷbe Saulba sordaorā waḏi idji ume panḷda juachasia. Jūma ābaa seisciento panasidaa.

15

Ācōrēba Saul igarada

¹ Ewari aba Samuelba Sauloa jarasia:

–Ācōrēba m̄lra diabuesia bla idji puru Israel boroda ḥamārēā. Maḷ bēṛā Ācōrēba jara bla quīṛācuita ūṛidua. ² Ācōrē ne jūma poya ḥḷba nāwā jara ḥḷa: “M̄la amalecitarāda cawa oya israelerā bié opeḏada carea. Israelerā Egiptoḏeba ēdṛḷsidaḏe amalecitarāba ādjirāra idu wāyā wābidaé basía.* ³ Maḷ carea ādjirāra jūma quenane wānadua. Ādjirāba ne eroḥea siḏa jūma babueḏadua. Ni maārī biḏa ādjirāra quīṛā djuburiarānadua. Umaquīṛārāda, wērārāda, warrarāda, djiwiḏi topeḏada siḏa jūma quenanadua. Ādji pacada, ovejada, cameyoda, burro siḏa jūma quenanadua.”–

⁴ Ara maḷda Saulba idji sordaorāra Telaiḷ puruḏe ābaa jḷrepeḏa juachasia. Maḷne Judāḏebemada die mil panasidaa. Waabema sordaorāda dosciento mil panasidaa.

⁵ Maḷbe Saulora idji sordaorā ume Amale puruḏaa wāsidaa. Puru caita jūēnapēḏa do zaque orrocawa mīṛūsidāa cawaéne uraḏe wāni carea. ⁶ Maḷne Saulba quenitarāa nāwā jarasia:†

–Dairāba amalecitarāra jūma quenania. Maḷ bēṛā ādjirā tāēnabemada isabe āyā wānadua. Dairāba bārāra bea quīṛāé panḷa, dai drōā naēnabemarā Egiptoḏeba ēdṛḷsidaḏe bārāba carebapeḏada bēṛā.–

Ara maḷda quenitarāra amalecitarā tāēnabemada āyā wāsidaa. ⁷ Māwānacarea Saulba idji sordaorā ume amalecitarāra quenane wāsidaa Havilādeba aba Sur ējūānaa. Sur ējūāra Egiptoḏeba ḷmāḏau odjabariare ḥḷa. ⁸ Amalecitarāra necoba jūma quenasiḏaa. Baribḷḷ ādjirā boro Agá abadada jidasidaa. ⁹ Ācōrēba jūma quenanaduāḏa aḏamīna idjaba ādjia eroḥea siḏa babueḏaduāḏa aḏamīna Saulba idji sordaorā biḏa māwā oḏaé basía. Amalecitarā boro Agára beḏaé basía. Idjaba dji biara ḥea ovejada, pacada, paca zaque boreguea ḥeada, oveja zaque siḏa beḏaé basía. Maḷ awara jūma ne bia ḥeada babueḏaé basía. Ababe dji mācuaé ḥeada idjaba sirié ḥeada babuesidaa.

¹⁰ Māwānacarea Ācōrēba Samuelea nāwā jarasia:

¹¹ –M̄lra sopua ḥḷa Saul carea. Idjira bārā boroda ḥḷdamīna idjia m̄lra igarasia. M̄la jaraḏara ṛjā oé basía.–

Maḷ ūṛīna carea Samuelera bié ḥesia. Jūma maḷ diamasi Ācōrēa beḏea ḥesia. ¹² Nurēma diapēḏeḏa pirābaripeḏa Saulora jḷḷḷe wāsia. Maḷne ḷcḷḷaba jarasidaa Saulora Carmel puruḏaa wāpeḏa mōgara waiḥḷada ḷta nūmḷsida amalecitarā poyāḏada quīṛānebabi carea. Mamaḷba idjira jēda Gilgalḏaa wāsidaa asidaa. ¹³ Samuel Saul ḥḷma jūēside Saulba nāwā jarasia:

* 15:2 Exodo 17:8-16. † 15:6 Juce 1:16-18.

–Ācōrēba blra carebaya. Idjia jarađara mĭa jŭma ijā osia.–

¹⁴ Samuelba panusia:

–Māwā baiblra ħmĭa sāwā ovejara, paca sida ħia duanlda ūrī ħl?–

¹⁵ Saulba jarasia:

–Mĭ sordaorāba amalecitarāneda jārīnapeda enesidaa. Dji biara ħea ovejara, paca sida zocai ħlsidaa bl Ācōrēa babue diadi carea. Bariblra waabemada dairāba jŭma quenasiĭaa.–

¹⁶ Maĭne Samuelba Sauloa jarasia:

–Chupea ūrīdua. Ācōrēba idi diamasi jarađada mĭa jaraya.–

Saulba panusia:

–Māēteara jaradua.–

¹⁷ Samuelba jarasia:

–Naēna blra dji dromaēda crīcha ħađamīna ħiđira blra Israeldeba doce puru yōpeđadarā boroēca?† ħĀcōrēba blra dadji israelerā boroda ħlé basica? ¹⁸ Ācōrēba blā ebuđa jarasia jāĭ cadjirua obada amalecitarā ume djōmārēā aħa jŭma quenablraēaa.

¹⁹ Maĭda ħcārē cārēā idjia jarađara ijā oé basi? ħCārē cārēā ādjirā ne bia ħeara babueé basi? ħCārē cārēā edacuasi? Māwā ođara Ācōrē quīrāpita cadjirua basía.–

²⁰ Saulba panusia:

–jMāwāēā, mĭa Ācōrēba jarađara ijāsia! Idjia jarađa quīrāca mĭra amalecitarā ume djōne wāsia. Ādjirāra quenapeđada ādjirā boro Agára nama enesia. ²¹ Mĭ sordaorāblra dji biara ħea pacara, oveja sida quenanaé basía. Āteblra nama Gilgalde enesidaa bl Ācōrēa babue diadi carea.–

²² Maĭne Samuelba jarasia:

Animarā babue diadi cāyābara Ācōrēba biara quīrā ħla idji beđeara ijā pananida. Oveja draga babue diadi cāyābara biara ħla idjia jara ħlra ijā ođida.

²³ Ācōrēba jara ħl igara ħlba daubara quīrāca bio cadjiruada o ħla.

Clwlrā zarea ħlba jlwaba ođa ācōrē ēpē ħl quīrāca bio cadjiruada o ħla.

Bla Ācōrēba jarađara igarađada bērā idjia blra israelerā boro bađada igarasia.

²⁴ Saulba Samuelea jarasia:

–Mĭa cadjiruada osia. Ācōrēba jarađara, blra jarađa sida mĭa ijā oé basía. Mĭ sordaorāda wayađada bērā ādjia o quīrā panlda idu obisia. ²⁵ Bariblra mĭ quīrā djuburia mĭ cadjiruara quīrādoadua. Sordaorā panlmaa wāna mĭa Ācōrēa bia beđeai carea.–

²⁶ Samuelba panusia:

–Mĭra bl ume wāēā. Bla Ācōrēba jarađara igarađada bērā idjia blra israelerā boro bađada igarasia.–

²⁷ Māwā jarapeđada Samuelera wāblra basía. Maĭne Saulba idjia cacuađe jl ħl ide jidablrāde maārī cōā edasia.

²⁸ Samuelba idjía jarasia:

–Bla mĭ wua cōā edađada quīrāca Ācōrēba bl israelerā boro bađada idi jārīpeđada dewara ēberāa diasia. Maĭ ēberāra bl cāyābara biara ħla. ²⁹ Israel Ācōrē dji Droma ħlra sewa ocaa idjaba beđea aħa ħla. Maĭ bērā idjia oyada ađara quīrā awara ocaa ēberāba obada quīrāca.–

³⁰ Saulba jarasia:

–Mĭa wārāda cadjiruada osia. Bariblra mĭ quīrā djuburia israelerā quīrāpita, dji nocorā quīrāpita biĭa mĭra quīrā perabirādua. Sordaorā panlmaa wāna mĭa Ācōrēa bia beđeai carea.–

³¹ Maĭbe Samuelera Saul ume sordaorā panlmaa wānapeda Saulba Ācōrēa bia beđeasia. ³² Māwānacarea Samuelba jarasia:

–Amalecitarā boro Agára namaa enenadua.–

† 15:17 1 Samuel 9:21.

Samuelmaa enebɔdaɛ Agára necai ɔasia beadaéda crícha ɔada bĕrã. ³³ Baribɔɔ Samuelba idjía jarasia:

–Bla necoba zocārã beapeɔa wĕrārãda warra neé ɔasia. Ara mañ quĩrãca mĕa bɔ papa sida warra neé ɔɔya.–

Mãwã jarapeɔa Gilgalɛ Ācōrĕ quĩrãpita Samuelba idjira necoba beatapeɔa pichipichia tɔcuasia.

³⁴ Mãwãnacarea Samuelera idji puru Ramánaa wãsia. Saulora idji puru Guibeadaa wãsia. ³⁵ Mamaɔba ĩtaa Samuelba waa Saulora aɔɔɛ wãé basía. Baribɔɔ Ācōrĕba Saulora israelerã boro baɔada igaraɔa bĕrã Samuelera idji carea bio sopua ɔasia.

16

Samuelba Davi israelerã boroda ɔɔda

¹ Ācōrĕba Samuelea jarasia:

–¿Bɔra aɔa sãlbe Saul carea sopua ɔai? Mĕa idjira israelerã boro baɔada igarasia. Mĕa quĩrĩã ɔɔa bɔra Beleĕnaa wãida ěberã Jesé abadamaa.* Idji warradebemada mĕa aɔa ɔɔya israelerã boroda ɔamãrĕã. Mañ carea nedragada cachuɛ tɔ edapeɔa idjimaa wãdua.–

² Samuelba Ācōrĕa jarasia:

–Baribɔɔ mĕda wãibɔɔ, Saulba cawasira mĕra beaya.–

Ācōrĕba panusia:

–Mãĕteara paca zaqueda ededua. Bariduaba iwidibɔɔ jaradua bɔ animarãda Ācōrĕa babue diaɛ ze ɔɔda. ³ Bɔa animarã babue diaɛ wãbɔɔɔɛ Jeséra eɔɔdua bɔ ume wãmãrĕã. Mañne mĕa cawabiya bɔa sãwã oida ɔɔda. Mĕa jarabɔɔ ěberãda ɔɔdua israelerã boroda ɔamãrĕã. Mañne nedragara idji boro ĩrĩ weadua.–

⁴ Ācōrĕba jaraɔa quĩrãca Samuelba osia. Beleĕne jũĕside mamabema nocorãba ne wayaaba idjira audiabariɔapeɔa nãwã iwidisidaa:

–¿Bɔra necai zebɔɔɔca?–

⁵ Samuelba panusia:

–Mãĕ, mĕa nañ paca zaqueda Ācōrĕa babue diaɛ ze ɔɔa. Mañ carea Ācōrĕ quĩrãpita bia duanani carea oɔadua. Mãwãnacarea animarãda babue diaɛ wãnia.–

Mañbe Samuelba Jeséra idji warrarã sida Ācōrĕ quĩrãpita bia ɔɔpeɔa edosia idji ume animarã babue diaɛ wãnamãrĕã. ⁶ Ādji jũĕside Samuelba Jesé warra Eliáda unupeɔa nãwã críchasia:

–Wãrãda naɔɔɔ Ācōrĕba edasia israelerã boroda ɔamãrĕã.–

⁷ Baribɔɔ Ācōrĕba idjía jarasia:

–Aɔabe dji drasoada, quĩrãwãrĕã sida aɔɔɔɔdua. ěberãba mañra aɔɔbaria. Baribɔɔ mĕara soɔɔ aɔɔbaria. Nañ ěberãda mĕa edaé ɔɔa israelerã boroda ɔamãrĕã.–

⁸ Mañbe Jeséba idji warra Abinadáda Samuel quĩrãpita trãsia. Baribɔɔ Samuelba jarasia:

–Nañgɔ sida Ācōrĕba edaé ɔɔa.–

⁹ Mañbe Jeséba idji warra Samáda Samuel quĩrãpita trãsia. Baribɔɔ Samuelba jarasia:

–Nañgɔ sida Ācōrĕba edaé ɔɔa.–

¹⁰ Jeséba siete warrarãra Samuel quĩrãpita trãsia. Baribɔɔ Samuelba jarasia Ācōrĕba ni aɔa Ādjiɛbemada edaé ɔɔda israelerã boroda ɔamãrĕã. ¹¹ Mañne Samuelba iwidisia:

–Bɔa ¿waa warrarã neé ɔɔca?–

Jeséba panusia:

–Dji jĩrũarebemada neéa ovejada waga ɔɔ bĕrã.–

Mañ carea Samuelba jarasia:

–Idjira jɔɔɔbidua. Idji jũĕi naĕna ne coɔaéa.–

¹² Ara mañda Jeséba idjira jɔɔɔbisia. Mañ warrara quĩrãwãrĕã ɔasia idjaba cacua dowaa basia. Idjira dau biya querasia. Mañne Ācōrĕba Samuelea jarasia:

* 16:1 Jesé. Ācɔɔɔ cartade Jeséra Isaí abadaa.

–Naãdrα mļa edasia. Mañ bërã idji boro ãrã nedragara weadua israelerã boroda ðamãrëã.–

¹³ Ara mañda Samuelba nedragara edapeða dji djabarã quiãrãpita mañ warra ãrã weasia israelerã boroda ðamãrëã. Mañ ewarideba ãtaa Æcõrë Jaurera mañ warra Davi ume ðabadjia. Mãwãnacarea Samuelera ãdjima ðadada idji puru Ramãnaa wãsia.

Davi Saul itea traja ðeða

¹⁴ Mañ ewaride Æcõrë Jaurera Saul ume ðadada ãyã wãsia. Mañne Æcõrëba jaida idjimaa idu zebisia ewariza mĩa së ðamãrëã. ¹⁵ Mañ carea Sauloare ðeaba idjia jarasidaa:

–Dai djuburia ùrãdu: Æcõrëba ðra jaia idu mĩa sëbi ðla. ¹⁶ Mañ carea dai boro, dairãa arpa zá cawa ðada jãrãbidua. Mãwãra jaiba mĩa sëbãrã ðe mañ ëberãba arpara zaya ða necai ðemãrëã.–

¹⁷ Saulba jarasia:

–Mãëteara arpa bio zá cawa ðada jãrã ðe wãnapeda mãmãa enenadua.–

¹⁸ Mañne idjiare ðe aþalba nãwã jarasia:

–Mãa Beleñnebema Jesé warrada aþa unusia. Mañ ëberãba arpara bio zá cawa ðla. Idjira quiãwãrëã ðla, sozarra ðla, bio mësrã ðla, idjaba crãcha cawaðeaba ðedeabaria. Mañ awara Æcõrëra idji ume ðla.–

¹⁹ Ara mañda Saulba Jesémaa ãcãrã nãwã jarade diabuesia:

–Dadjirã boro Saulba nãwã jara ðla: ða warra Davi, dji oveja wagabarida mãmãa diabuedua.–

²⁰ Ara mañda Jeséba idji warra Davira Saulmaa diabuesia. Mañ awara pañda, uva ða animarã e oðade ða sida burro ãrã jãcuapeða diabuesia. Chiwatu zaque sida aþa diabuesia.

²¹ Davira jüëpeða Saul itea traja ðesia. Saulba Davira bio quiãrã ðesia. Mañ bërã idjira ðasia idji djõi careabemada eronãbamãrëã. ²² Saulba Davira bio bia unu ða bërã ðedeada Jesémaa diabuesia Davira idji ume idu ðebimãrëã. ²³ Jaiba Saul mĩa sëbãrã ðe Daviba arpada zabadjia. Mãwã zá ðde Saulora necai ðebadjia jaira ãyã wãbadji bërã.

17

Davi Goliã ume djõna

¹ Mañ ewaride pilisteo sordaorãda Soco purude Judadeba yõpedadarã ëjüãne ábaa dji jãredapeða Epes-damiã abadaðe duanesidaa. Mañ ëjüãra Soco puru idjaba Azecã puru ësi ðasia. ² Mañne Saulora israelerã sordaorã ume Ela do caita ða jewedeðe dji jãresidaa. Mama çãwë duanasidaa pilisteorã ume djõni carea. ³ Pilisteorãra eya aþalde duanasidaa. Mañne israelerãra dewara eyade panasidaa. Jewedeðada ãdjirã ësi ðasia.

⁴ Mañne pilisteorã duanãmalba ëberã bio mësrã ðada jewedeðada zesia. Mañ ëberãra Goliã abadjidaa. Goliãra Gat purudebema basia. Idji drasoara sei bicaca auðu basia. ⁵ Idji borode ne zarea bronze oðada jã ðabadjia. Idji jãare bronze caðaba jüãtrã jã ðabadjia. Dji zãglara cien libra auðu basia.* ⁶ Idji jãrã epanane bronze oðaba jüãtrã jã ðabadjia. Mañ awara mĩasu zaque bronze oðada ëcarrade awa ðabadjia.† ⁷ Idji mĩasu waiþlada bio omoa basia. Dji quidara jiorro oða basia. Dji quida zãglara quince libra basica ðla.‡ Idji djõi careabema eronãbabarida idji nocoare nãbasia. ⁸ Goliãra jewedeðe nümepeda israelerã sordaorã nãwã biasia:

–¿Cãrë cãrëã jãwã çãwë duanã? Mãra pilisteoa. Jüma bãrãra Sauloare djõbadaa. Mãduba pilisteorã carea djõya. Mañ bërã ëberãda aþa edaðadua bãrã carea mã ume djõne zemãrëã. ⁹ Idjia mãda poya beaibãrã jüma dairãra bãrã nezocarãda panenia. Baribãrã mã idjida beasira bãrãra dai nezocarãda panenia. ¹⁰ Idã mã bãrã israelerã orra ðeða ðla: ëberãda aþa namaa diabuedadua mã ume djõmãrëã.–

* 17:5 Cien libra auðu. Hebreo ðedeðe ðã ðla “cinco mil siclos.” † 17:6 Mĩasu zaque. ãcãrãmaaraã maãglara neco basia. ‡ 17:7 Hebreo ðedeðe ðã ðla “seiscientos siclos.”

¹¹ Mañ ùrĩbładae Saulora, idji sordaorã siða bio ne wayasiðaa. Aβeda sãwã odida cawa crĩchadaé basía.

¹² Davira Jesé warra basía. Jeséra Eprataðeba yõna basía. Juda druade Beleñ purude ðabadjia. Saul israelerã boro baside Jeséra bio drõãda ðasia. Idjia warrarãda ocho erobasia. ¹³ Idji warrarã drõãara panłda ùbea Sauloare djõ panasiðaa. Dji nabemara Eliá basía. Idjiarebemara Abinadá basía. Mañarebemara Samá basía. ¹⁴ Mañ ùbeabema warrarãra Sauloare djõ panasiðaa. Davira Jesé warra dji jĩrũarebema basía. ¹⁵ Davira Saul ðłma wãpeða jẽda Beleñnaa zebadjia idji zeza oveja waga ðai carea.

¹⁶ Mañmisa pilisteo Goliába diapeda, quewara biða israelerãa orra bedeabadjia. Cuarenta ewari mãwã osia.

¹⁷ Ewari aβa Jeséba idji warra Davia jarasia:

–Warra, bł djabarã itea nañ die pałda, nañ trigo jututiada siða ã aβa ededua. [§] ¹⁸ Mañ awara sordaorã boro itea nañ die quesoda ededua. Mañbe bł djabarã sãwã panłda iwidipeða ãdjia jaradua ne diabuedamãrẽã. Mañneba mła cawaya ãdjira bia panłda.

¹⁹ Mañmisa Saulora, Davi djabarãra, waabema sordaorã siða Ela jewedaðe pilisteorã ume djõni carea panasiðaa.

²⁰ Diapedeða Daviba idji ovejara dewara ume ðesia wagamãrẽã. Mañbe idji zezaba jaradara edapeða wãsia. Davi jũene wãside israelerã sordaorãra djõne wãbłda bẽrã ðłga duanasiðaa. ²¹ Mañne israelerãra pilisteorã chãwẽ duanł quĩrãpe chãwẽ duanesiðaa. ²² Daviba edeðara ne wagabari jłwade amepeda idji djabarã chãwẽ duanłma pira wãsia ãdji sãwã panłda iwidĩ carea. ²³ ãdji ume bedeða ðłde Gat purudebema mẽsrã ðł Goliãra pilisteorã chãwẽ duanłmałba jewedaðaa zepeda israelerãa orra bedeasia idjia obari quĩrãca. Mañğłra Daviba jũma ùrĩsia.

²⁴ Israelerãba Goliá unubładae bio ne wayadapeða jẽda pirasidaa. ²⁵ ãdjiduβa jarasiðaa:

–¿Bãrãba jãñ eberãra unusidaca? Idjia dadjirãa orra bedeade zebaria. Bariduaba jãñ pilisteoda beaibłrł dadji boroba mañ eberãra ne bara ðłya. Idji cau siða diaya. Mañ awara idjia parata diabi ðłra dji zeza eberãrãa waa diabiãa.–

²⁶ Daviba idji caita duanł eberãrãa nãwã iwidisia:

–Jãñ pilisteo cacua wẽãgoé tabłra ¿cai jãwã ãcõrẽ zocai ðł sordaorãda orra bedeai carea? Jãwã dadji israelerã bié jara ðłda aβalba beaibłrł, ¿cãrẽda idjia diaði?–

²⁷ ãdjia naẽna jarapedeðara wayacusa jarasiðaa. ²⁸ Davi djaba dji nabema Eliába ùrĩsia Davira dewararã ume nẽbłrł ðłda. Mañ carea quĩrũpeða Davia nãwã jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã zesi? ¿Jãñ oveja zocãrãẽbe tabłda eñũã põãsa ewaraga ðłde ãduβa ðesia? Mła cawa ðła błra sãwã ðłda. Błra namaa ze ðła aβabe dairã djõ duanłda acłĩ carea.–

²⁹ Daviba panusia:

–Mła ¿cãrẽ cadjiruada osi? ¿Aβabe iwidĩ ðłéca?–

³⁰ Ara mãnda idji djaba caitabemada ãyã wãsia. Mañbe dewara eberãrãa Goliá beaidebemada iwidisiðe ãdjia biða aβarida panusiðaa. ³¹ Daviba mãwã iwidĩ ðłda ùrĩside ãcłrłba Saulmaa jaraðe wãsiðaa. Mañ carea Saulba idjira trłbisia. ³² Mañbe Daviba Sauloa jarasia:

–Mł boro, ni aβalba jãñ pilisteora wayaié ðła. Mł, bł nezocara idji ume djõne wãya.–

³³ Saulba panusia:

–Błduβa jãñ pilisteo ume poya djõne wãẽã. Acłdua błra waði cũdrada ðłda. Mañne idjira drõãda ðła. Idjira cũdra eðalba djõ ðabaria.–

³⁴⁻³⁵ Daviba panusia:

–Mł boro, mł zeza oveja waga ðłde imamada wa wida zepeda ovejada ca edesira młra caiðu wãpeða idjia ca eroβłra jãrĩbaria. Idjaba mañ animarãba mãnda orraibłrł idji quidatrłde jidapeða u jidabaria aβa beabłrłðaa. ³⁶ Wida imama siða mãwã obaria.

§ 17:17 Ë aβa. Hebreo bedeade ðł ðła “efa.”

Mļa jāļ pilisteo cacua wēāgoé tablara ara maļ quīrāca oya, Ācōrē zocai ɓl sordaorāda orra beɗea ɓl bērā. ³⁷ Ācōrēba mļra imama jlwadebemada idjaba wi jlwadebemada ēdrɩ edasia. Ara maļ Ācōrēba mļra jāļ pilisteo jlwadebemada ēdrɩ edaya.–

Maļne Saulba idjía jarasia:

–Māēteara wādua. Ācōrēra ɓl ume ɓaya.–

³⁸ Ara maļda Saulba idjia djōi careabema jļbarida Davia jļbisia. Ne zarea bronce oɗada Davi boroɗe jļbipeɗa jā jūātrɩbari siɗa Davia jļbisia. ³⁹ Maļbe Daviba Saul necoda cɩrrɩɗe jļpeɗa arima pɩrrɩa zasia. Baribɩrɩ jļca bērā poya wāé basía. Daviba Saulo jarasia:

–Naļra jļca bērā mļra poya wāé.–

Ara maļda Daviba jūma ērācuasia. ⁴⁰ Maļbe idjia eronībajari bacurura edapeɗa do zaqueɗaa wāpeɗa mōgara borogoa queɗeada juesuma idji buchacae pe edasia. Mōgara tabaribarida idji jlwade edapeɗa pilisteo Goliá ume djōne wāsia.

⁴¹ Maļne Goliára Davimaa pīāca zebɩrɩ basía. Idji djōi careabema eronībajarida idji nocoare nībasia. ⁴² Goliába bio acɩɩɩɩɩɩ unusia Davira cūdra quīrāwārēā ɓɩda idjaba cacua dowa ɓɩda. Maļ bērā sirié ɓl quīrāca unusia. ⁴³ Maļ carea nāwā jarasia:

–¿Cārē cārēā jāwā bacuru catɩ zebɩrɩ? ¿Māwāra mļra usaca?–

Maļne idji ācōrē bea trɩneba Davira bié jarasia. ⁴⁴ Maļ awara nāwā jarasia:

–Zedua, mļa ɓl djarara diaya āgosoba, mēābema animarā biɗa coɗamārēā.–

⁴⁵ Baribɩrɩ Daviba panusia:

–ɩra mļ ume djōne ze ɓla neco bara, mīāsu bara, idjaba mīāsu zaque bara, baribɩrɩ mļra ɓl ume djōne ze ɓla Ācōrē ne jūma poya ɓl trɩneba. Idjira dai israelerā sordaorā Ācōrēā. ɩra idjīabɩrɩ orra beɗeasia. ⁴⁶ Iɗi ara maļ Ācōrēba ɩra mļa poyabiya. Mļa ɩra beapeɗa oɓlá tutaya. ɩra djarara, waabema pilisteorā djara siɗa mļa diaya āgosoba, mēābema animarā biɗa coɗamārēā. Māwā jumarāba cawaɗia wārā Ācōrēda dai israelerā tāēna ɓɩda. ⁴⁷ Maļ awara nama duanɩba cawaɗia Ācōrēba ēdrɩ edacada necoba ni mīāsuba. Nama Ācōrēdrɩ djōya. Maļ bērā idjia bārāra dairāa poyabiya.–

⁴⁸ Maļne Goliára Davi beai carea caitaara wāɩrɩ basía. Ara maļda Davira idji ume djōne pira wāsia. ⁴⁹ Idji jlwara buchacae berajupeɗa mōgarada edapeɗa Goliámaa tabarisia. Maļ mōgarara pilisteo dratuɗe jou dogosia. Maļba Goliára ɓarruɓari ɓaesia. ⁵⁰ Māwā Daviba mōgara tabaribariba Goliára poyasia. Neco neé idjira beasia. ⁵¹ Davira Goliá tabɩmaa pira dogopeɗa Goliá necoda ēūta edasia. Maļba aɓeɗa beatapeɗa oɓlá tutasia.

Waabema pilisteorāba ādjīɗebema mēsɩrāra ɩra beu tabɩda ununapeɗa memenesiɗaa. ⁵² Ara maļda Judaɗebema sordaorāra, waabema Israel sordaorā siɗa djōni carea ɓga duanenapeɗa araa pira wāsidaa. Maļbe caiɗu quena wāsidaa Saariɩ puruɗeaba aɓa Gat puruɗaa idjaba Ecroɩ puruɗe eɗa wāɓada daucha. Maļ ora aɓeɗa jūma bira ɓasia pilisteorā beapeɗadaba.

⁵³ Māwā ēpē wāpeɗadacarea israelerā jēda zebɩɗe pilisteorāba ne ɓeepedadara jūma edacusiɗaa. ⁵⁴ Maļne Daviba Goliá borora edapeɗa Jerusaleɩ puruɗaa edesia. Baribɩrɩ Goliába djōi careabema eroɓadara idji wua deɗe wagasia.

⁵⁵ Maļ naēna Saulba Davira Goliá ume djōne wāɩrɩda unusiɗe idji sordaorā boro Abne abadaa nāwā iwiɗisia:

–Abne, jāļ warra zezara ¿cai?–

⁵⁶ Abneba panusia:

–Ay, mļ boro, mļa wārāda adua ɓla.–

Maļ carea Saulba idjía jarasia:

–Māēteara iwiɗiɗe wādua idji zezara cai cawaya.–

⁵⁷ Daviba Goliá beapeɗa jēda zebɩrɩɗe Goliá borora jlwade eroɓasia. Abneba idjira unupeɗa Saulmaa edesia. ⁵⁸ Maļne Saulba iwiɗisia:

–Warra, ¿ɩ zezara cai?

Daviba panusia:

–Māra bλ nezoca Beleñnebema Jesé warraa.–

18

*Jonata*λ Davi ume dji bia

¹ Saul ume bedeacarea Davira Saul warra Jonataλ ume dji biada panesidaa. Jonataλba Davira quĩrĩā basia ara idji quĩrĩā bλ quĩrāca. ² Mañ ewaride Saulba Davira idji ume bebisia. Waa idji zeza ume bamārēā idu wābié basía. ³ Jonataλba Davira quĩrĩā basia ara idji quĩrĩā bλ quĩrāca. Mañ bēra beaea basidaa dji biada paneni carea. ⁴ Jonataλba idji djiora Davia ērā diasia. Mañ awara idji djōbada necoda, enedramada, cλrrλ trājλbadada, cacuade jλbari sida diasia.

⁵ Saulba Davi djōne diabuebrλza Daviba poyabadjia. Mañ carea Saulba idjira idji sordaorā boro dji dromada basia. Mañra jūma Saul sordaorāba, idjiare bea biāa bia unusidaa.

*Davi tr*λ bλga bλ carea Saul so ārĩna

⁶ Daviba pilisteo Goliá beacarea israelerā sordaorāra jēda ādji puruza wāsidaa. Israelerā puruza jūēne wābλdade wērārāba Saulora audiabaribadjidaa. Mañne basridaba trābadjidaa, caribadjidaa, idjaba tōnōāda, dewara sida zabadjidaa. * ⁷ Māwā cari panλne nāwā trābadjidaa:

Saulba ēberāda mil beasia baribrλλ Daviba die mil beasia.

⁸ Mañ ūrĩside Saulora so ārĩsia. Mañ carea quĩrūbideba jarasia:

–Ādjirāba jara panλa Daviba ēberāda die mil beasida mañne māa milbe beasida. ¡Cawaéne idjira ādjirā boroda bλdia!–

⁹ Mamaλba ātaa Saulba Davira quĩrācuiteda babadjia.

¹⁰ Nurēma Ācōrēba jaida Saulmaa idu zebisia. Mañ jaiba idjira quĩrā cawaé nūmebisia idji de dromane. Mañne Daviba Saul carebai carea idji arpara zá basia idjia obari quĩrāca. Saulba mĩāsuda idji jλwade erobasia. ¹¹ Cawaéne Saulba mañ mĩāsuba araa tēūtasia. Idjia crīchasia Davira dedaa su jidaida. Baribrλλ Daviba barima umé aubuesia su bearāmārēā.

¹² Saulba cawa basia Ācōrēra idji ume baadada āyā wāsida baribrλλ Davi ume bλda. Mañ bēra idjia Davira waya basia. ¹³ Mañ ewaride Davira mil sordaorā boroda basia idji caita barāmārēā. Djōne wābλdaza Daviba sordaorāda edepeđa bia enebadjia. ¹⁴ Ācōrēra idji ume bλ bēra ne jūmane bia wābadjia. ¹⁵ Davira ne jūmane bia wā bēra Saulba waya basia. ¹⁶ Baribrλλ jūma Judadebemarāba, waabema israelerā biāa Davira bio quĩrĩā panasidaa djōne wābλdaza ādjirāra edepeđa bia enebadjia bēra.

¹⁷ Ewari aba Saulba Davia jarasia:

–Mā cau dji nabema Meráda bλa diaya bλ quima bamārēā. Māa ababe quĩrĩā bλa bλra mā itea sozarra djō baida Ācōrēba djōbibbrλde.–

Baribrλλ Saulba wārāda nāwā crīcha basia: “Māa Davi beai cāyābara biara bλa pilisteorāba beadida.”

¹⁸ Mañne Daviba panusia:

–Baribrλλ māra dji dromaéa bλ wigu bai carea. Mā ēberārā sida dadji Israel druađe dji dromarāéa.–

¹⁹ Saulba Davia idji cau Merára diai jarađamĩna dji ewari jūēside diaé basía. Ātebrλλ ēberā Adriel abadaa diasia. Adrielerā Mehola puruđebema basía. ²⁰ Mañne Saulba dewara cau Mical abadada erobasia. Mañ wērāba Davira quĩrĩā basia. Saulba cawapeđa basridasia. ²¹ Nāwā crīchasia: “Mā cau Micalera Davia diaya. Mañbe idjideba māa Davira pilisteorā jλwade baebiya.” Mañ carea Saulba wayacusa Davia jarasia:

–Idibrλλ wārāda bλra mā wigu baya.–

²² Mañ ewaride Saulba idjiare beaa nāwā jarasia:

* 18:6 Dewara sida. Hebreo bedeade māra ebuda bλéa.

–Bāduba Davi ume bedeabadae jaradadua mla idjira bio quĩrĩã ðada idjaba bãrã biða idjira bia unu panada. Mañ bẽrã mł caura edaduada adadua.–

²³ Sauloare beaba Davia mãwã jarasidaa. Baribara Daviba panusia:

–Młra ne neẽ quirua idjaba dji dromaẽa. ¿Ara jãwã quiruda dadjirã boro wigu baida ðaca?–

²⁴ Sauloare beara wãnapeda Daviba jaradara Sauloa jũma nẽbarlasidaa. ²⁵ Baribara Saulba crĩcha basia Davira pilistorãa beabida. Mañ bẽrã jarasia:

–Davia jaradadua mł cau carea paratara iwidiẽ ðada. Mla ababe quĩrĩã ða idjia pilistorã umaquĩrã cacua wẽãgoða eda cien eneida. Idjia jaradadua pilistorãa dadjirã biẽ opedada carea mla ãdjirãra abari quĩrãca biẽ o quĩrĩã ðada.–

²⁶⁻²⁷ Sauloare beaba Davia mãra jarasidaa. Mañ bedeara Daviba bia ãrsia dji boro Saul cauda eda quĩrĩã ðada bẽrã. Saulba jarada ewari naẽna Davira idji sordaorã ume wãnapeda dosciento pilistorãa quenasiidaa.† Daviba mã umaquĩrã cacua wẽãgocuapeda dji era Saulmaa edesia idji cau edai carea. Ara mãda Saulba idji cau Micalera diasia Davi quima bamãrẽã.

²⁸ Mãne Saulba wãrãda cawasia Æcõrẽra Davi ume ðada idjaba idji cau Micalba Davira bio quĩrĩã ðada. ²⁹ Mañ carea biara wayasia. Mãne Davi ume dji quĩrũda besia aba beubaradaa. ³⁰ Mañ awara pilistorã ãdjirã ume djõne zebadaza Daviba dewara sordaorã bororã cãyãbara auðuara poyabadjia. Mañ bẽrã idjira trã ðaga besia.

19

Saulba Davi beai bada

¹⁻² Saulba idji warra Jonataã, idjiare beaa biða jarasia Davira beadamãrẽã. Baribara Jonataãba Davira bio quĩrĩã ða bẽrã mãgãdebemada idjia jũma nẽbarlasia. Nãwã jarasia:

–Mł zeza Saulba bara bea quĩrĩã ða. Mañ bẽrã quĩrãcuita ðada. Nu diapeda puru dajada mĩrũ ðada. ³ Mãne mł zeza ume rãrãade wãnia ba mĩrũ ða caita. Mla bãdebemada idji ume bedeaya. Idjia oi crĩcha ðada cawasira mla bãa jaraya.–

⁴ Nurẽma Jonataãba Davidebemada idji zezaa nãwã bia jarasia:

–Mł boro, ba nezoca Davira biẽ orãdua. Aclua, idjia bara ni cãrẽ cadjirua sida oẽ ða aẽbarã bio careba ða. ⁵ Idji beadi adua Goliãra beasia. Mañ ewaride Æcõrẽba pilistorãa jũma dadji israelerãa poyabisia. Mañ unuside bara bio ðsriãasia. Baribara idi ¿cãrẽ cãrẽã idjira biẽ o quĩrĩã ða? Idjia ni cãrẽ cadjiruada oẽ ða ba idjira beai carea.–

⁶ Jonataãba jara ða ãrĩbarãde Saulba panusia:

–Warra, Æcõrẽ quĩrãpita wãrãneba jaraya: mã Davira beabiẽa.–

⁷ Saul wãnacarea Jonataãba Davira trãpeda idji zeza ume bedeadara jũma nẽbarlasia. Mãbe Jonataãba Davira Saulmaa edepeda Davira Saul ume besia naẽna ðada quĩrãca.

⁸ Mañ ewaride israelerãa wayacusa pilistorã ume djõsidaa. Davira djõne wãpeda zocãrã quenabara carea pilistorãa memenesidaa. ⁹ Baribara Æcõrẽba jaira waya Saulmaa idu zebisia. Saulora mãsu catã chũmasia Daviba arpa zá ðade. ¹⁰ Cawaẽne Saulba Davira mãsuba su jidai basia baribara Daviba bera aubuesia. Mañ bẽrã mãsura dedaa su nũmane wãsia. Ara mã diamasi Davira mĩrũ wãsia.

¹¹ Mañ bẽrã Saulba sordaorãda Davi dedaa diabuesia acl pananamãrẽã idjaba nurẽma diapeda Davi beadamãrẽã. Baribara idji quima Micalba Davia nãwã jarasia:

–Bada nañ diamasi mĩrũ wãẽbarã nu bara beadia.–

¹² Mañ bẽrã dji dajadaa acbadaẽba Micalba Davira jãcaradeba uãaa ðpeda Davira mĩrũ wãsia. ¹³ Mãbe Micalba jawaba oãa Æcõrẽ waibãada Davi clãade basia. Mañ boroare chiwatu carada ðpeda borobaba ãnẽbari cobasia.* ¹⁴ Diapeda Saulba sordaorã Davi jidabisiãde Micalba jarasia idjira cacua biẽ ða bẽrã clãade ðada. ¹⁵ Sordaorã

† 18:26-27 Doscientos pilistorã. 2 Samuel 3:14de jara ða Daviba cien beasida. * 19:13 Æclãamaarã Micalba dji jawaba oãa Æcõrẽra Daviba cacuade jãbariba jã basia.

Saulmaa jēda wānapeda maŕra nēbɔɔɔsidaa. Baribɔɔɔ Saulba ādjira wayacusa Davi jidade wābisida. Nāwā jarasia:

–ɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔ sida idjira jidaɔɔɔɔ mŕmaa enenadua beai carea!–

¹⁶ Ara maŕda sordaorāba Davira jidade wāsidaa. Idji dede eɔa wānapeda idji ɔɔɔɔɔɔɔ jɔwaba oɔa ācōrēda chiwatu cara bara taɔɔɔa unusidaa. ¹⁷ Maŕ carea Saulba idji cau Micallea jarasia:

–ɔɔɔɔɔ cāɔɔ mŕra jāwā cūrūgasi? ɔɔɔɔ cāɔɔ mŕ dji quīrūra mīrū wāmārēã carebasi?–

Micalba panusia:

–Idjia jarasia carebaɔɔɔ mŕra beaida.–

¹⁸ Davi mīrū wāsida Ramá puruɔɔa Samuel aɔɔɔ wāsia. Mama Daviba jūma nēbɔɔɔsida sāwā Saulba idjira osida. Maŕbe Davira, Samuel sida Nayo abadaɔa panane wāsidaa.

¹⁹ Baribɔɔɔ ɔɔɔɔ Saulo jarasidaa Davira Nayoɔe ɔɔɔa Ramá puru caita. ²⁰ Ara maŕda Saulba sordaorāda Davi jidade diabuesia. Ādjirā jūɔsidaa Ācōrēneba beɔeabadarāda unusidaa Ācōrēneba beɔe duanɔɔa.† Samuelera ādji nocoare ɔɔsida. Maŕne cawaēne Ācōrē Jaurera Saulba diabueɔa zesia. Maŕbe ādjirā sida Ācōrēneba beɔe duanesidaa.

²¹ Saulba maŕ cawaside dewara sordaorāda diabuesia. Jūɔsidaa maŕgɔɔ sida Ācōrēneba beɔe duanesidaa. Maŕ bēɔa Saulba dewararāda diabuesia. Baribɔɔɔ maŕgɔɔ sida Ācōrēneba beɔe duanesidaa. ²² Maŕ carea ara idjida Ramá puruɔɔa Davi jidade wāsia. Secú abadaɔe baido juebada uriama jūɔsida iwidisia Davida idjaba Samuelda sāma panɔ cawaya. Maŕne ēberārāba jarasidaa ādjira Nayoɔe panɔa Ramá puru caita. ²³ Maŕ bēɔa Saulora Nayoɔa wāsia. Wābɔɔɔ Ācōrē Jaurera idjima zepeda idji sida Ācōrēneba beɔe ɔsida. Māwā beɔe wābɔɔɔ Nayoɔe jūɔsida Ramá puru caita. ²⁴ Mama idjia jŕ ɔɔa ērāpeda Samuel quīrāpita āsa dīamasi bida Ācōrēneba beɔe ɔsida. Maŕ carea aɔaɔa ne oca baɔa cawaēne o ɔeibɔɔ israelerāba nāwā jarabadaa:

–Saul sida ɔɔ Ācōrēneba beɔeabarica?–

21

Davi mīrū wāna

¹ Maŕ ewaride Davira Nobo puruɔɔa sacerdote Ahimele aɔɔɔ wāsia. Baribɔɔɔ Ahimeleba Davira iduɔa zebɔɔɔa unuside dauperasia. Audiabaripeda nāwā iwidisia:

–ɔɔɔ jāwā bɔduɔa nī?

² Daviba sewaɔe panusia:

–Dadjirā boro Saulba mŕa ne obi ɔa. Baribɔɔɔ ni aɔa maŕgɔɔebemada cawabirāduɔa asia. Mŕa jaradama mŕ sordaorā ume dji ununia. ³ Mērā, ɔcāɔeɔa eroɔɔ coi carea? Paŕda juesuma wa ne baridua ɔa eroɔɔ sida mŕa diadua.–

⁴ Maŕne sacerdoteba panusia:

–Mŕa paŕ eroɔɔa baridua paŕéa. Ātebɔɔ Ācōrē quīrāpita baɔa paŕda eroɔɔa.* Bɔ ume panɔ sordaorāda idi wērārā ume cāinaé panɔɔ maŕ paŕra mŕa diaya.–

⁵ Daviba panusia:

–Ni aɔa wērā ume cāinaé panɔa. Dai djōne wābɔɔa Ācōrē quīrāpita bia beaɔida panɔa. Idi biara māwā panɔa dadjirā boro Saulba diabueɔa bēɔa.–

⁶ Maŕne sacerdoteba Davia paŕ Ācōrē quīrāpita baɔara diasia dewarada neé baɔa bēɔa. Maŕ paŕra eroɔa paŕ djiwidida Ācōrē quīrāpita ɔa bēɔa. ⁷ Maŕ ewaride Saul nezoca Doé abadaɔa Ācōrē quīrāpita ne oi carea mama ɔsida. Idjira Edoŕnebema basia. Saul oveja wagabadarā boro basia. ⁸ Maŕne Daviba sacerdote Ahimelea jarasia:

† 19:20 Ācōrēneba beɔe duanɔa. Hebreo beɔeade ebuda ɔa sāwā beɔesida. Zocārāmarā ādjia Ācōrē beɔeada mīa cawaie jara duanasidaa waa dadjia ūrīnaca beɔeade beɔe duanasidaa. * 21:4 Levitico 24:5-9.

-¿Bla djōbada necoda wa mīāsuda nama neé b̄lca? Dadjirā boro Saulba isabe zebida bēra m̄ necoda, dewara djōi careabema sida eneé basía.-

⁹ Ahimeleba panusia:

-Bla Ela jewedade beada pilisteo Goliá neco badada nama erobla. Dai sacerdote djio waga erobla jēdaare wuaba b̄lra b̄la.† Quirā b̄lbr̄l, edadua. M̄la dewarada neé b̄la.-

Daviba jarasia:

-Jāl cāyābara biara b̄lra neéa. M̄la diadua.-

¹⁰ Ara mañ ewaride Davira Saul carea pilisteorā puru Gat abadaada mīrū wāsia dji boro Aquisi abadamaa. ¹¹ Mañne Aquisiare beaba jarasidaa:

-¿Jari b̄lra Davi, Israeldebema boroéca?‡ Wērārā cari duanane idjidebemada nāwā trāsidaa:

Saulba ēberāda mil beasia baribr̄l Daviba die mil beasia.

¹² Adjia māwā jarapedada carea Daviba bio crīcha nūmesia. Bio waya b̄sias Gat purudebema boro Aquisiba idjira beabida. ¹³ Mañ carea ādji quirāpita quirāé b̄l quirāca babadjia. Dji dede eđa wābadade idji b̄chiwiba orrecuabadjia idjaba idobara idji icarade zowuabibadjia. ¹⁴ Mañne Aquisiba idjiare beaa nāwā jarasia:

-Jāl ēberāra quirāé tabla! ¿Cārē cārēā idjira m̄ quirāpita enesida? ¹⁵ ¿Idjira nama enesidaca m̄ quirāpita quirā cawaé bamārēā? Bārāmaarā ¿quirāé beara nama neéca? Jāl ēberāra m̄ dedebemada āyā ededadua!-

22

¹ Mamaaba Davira Adulañ puru caita eya uriaade mīrū baade wāsia. Davi djabarāba, dji zezaba, jūma dji zeza ēberārā bida idjira mama b̄lda ūrīsideade idji ume panane wāsidaa.

² Mañ awara jūma ēberārā bia mīga beada, ne diai bara beada, sođe bié bea sida idjima wāsidaa. Mañne Davira ādjirā boroda b̄sias. Jūma ābaa cuatrociento panasidaca b̄la.

³ Mamaaba Davira Mizra puruāda wāsia Moab druade. Idjia Moab druadebema boroa nāwā jarasia:

-M̄l djuburia, m̄ zezada m̄ papa sida nama idu bebida aba Ācōrēba sāwā oida m̄la cawabibr̄lāda.-

⁴ Mañbe Daviba djibarirāra Moab druadebema boromaa edepeda amesia. Ādjirāra mama panesidaa Davi eyade mīrū b̄lmisa. ⁵ Mañne Ācōrēneba bedebari Ga abadaba Davia nāwā jarasia:

-Waa nañ eyade mīrūrādua. Jēda Juda druadaa wādua.-

Ara mañda Davira Haret oidaa wāsia.

Saulba sacerdoterā quenana

⁶ Ewari aba Saulora Guíbea purude eya zaquede chūmasia tamarisco bacuru edre. Idji jlwade mīāsuda erobasia. Jūma idjiare beara idji ume panasidaa. Mañne Āclra idjima zedapeda jarasidaa Davida, idji ume panrā sida unusidada. ⁷ Saulba idjiare beaa nāwā jarasia:

-Ūrīnadua, bārāra m̄ quirāca Benjamiñneba yōpedadarāa. Baribr̄l Judadeba yōna Jesé warra Davira dadji israelerā boroda beibr̄l, ¿idjia bārāa ējūāda, uva ējūā sida diaica?

¿Idjia bārāra idji sordaorā bororāda b̄lica?* ⁸ Māwāmīna bārāra beđa ausidaca b̄la m̄ āyā b̄lādi carea. Ni abalba m̄la jaradaé basía m̄ warra Jonatañra Jesé warra Davi ume beđa b̄lsidada. Ni abalba m̄lda crīchadaca. Idira m̄lare bađa Daviba m̄lra beai carea b̄la m̄ warra Jonatañba māwā crīchabida bēra. Baribr̄l bārāba mañnebemada m̄la jaradaé basía.-

⁹ Mañne Edoñebema Doé ādji tāēna b̄lba nāwā jarasia:

† 21:9 Sacerdote djio. Hebreo bedede b̄l b̄la “efod.” Mañ versículode ebuđa b̄léa cārēnebemada beđa b̄lda. ‡ 21:11 Davi, Israeldebema boro. Hebreo bedede b̄l b̄la “Davi, nañ ējūānebema boro.”

* 22:7 Hebreo bedede nāwā b̄l b̄la: “¿Idjia bārāra mil bororāda idjaba cien bororāda b̄lica?”

–Mā Jesé warra Davira Nobo purude unusia. Idjira Ahitob warra Ahimele ume bedeā basia. ¹⁰ Ahimeleba Ācōrēa iwidisia Daviba sāvā oida ɓa cawaya. Mañ awara djōbada neco pilisteo Goliáde baɗada, coi careabema sida diasia.–

¹¹⁻¹² Ara mañda Saulba Ahitob warra Ahimelera, idji zeza ēberārā sida jūma trābisia. Ādjirāra Nobo purude Ācōrē sacerdoterā basía. Ādjirā Saulma jūēsidade Saulba Ahimelea jarasia:

–Ahitob warra, mā jarabɓara ūrīdua.–

Ahimeleba panusia:

–Jaradua, mā boro.–

¹³ Mañne Saulba iwidisia:

–¿Cārē cārēɓa ɓara Jesé warra Davi ume mā beadi carea bedeā ausida? Mā cawa ɓa ɓa paɗda, djōbada neco sida idjía diasida. Mañ awara ɓa Ācōrēa iwidisia Daviba sāvā oida ɓa cawaya. Mañ bēra idira idjia māra beai carea ɓa.–

¹⁴ Ahimeleba panusia:

–Māwāéa. Mā boro, jūma ɓare ɓe cāyābara Davira ɓa ume jipaara ɓa. ¿Idjira ɓa wiguéca? ¿ɓa wagabada sordaorā boroéca?† ¿Jūma ɓa diguidabemarāba idjira waya panléca? ¹⁵ Idibebɓa mā Ācōrēa iwiɗi ɓléa idjia sāvā oida ɓa cawaya. Mañ bēra mā boro, jararādua māra mā ēberārā sida bedeade panɗa. Wārāda mā, ɓa nezocaba cārē sida adua ɓa nañ nēɓraɗebemada.–

¹⁶ Baribɓa Saulba ijānaé bēra nāwā jarasia:

–Ahimele, ɓara, ɓa zeza ēberārā sida mā jūma beabiya.–

¹⁷ Ara mañda Saulba idji wagabada sordaorā nāwā jarasia:

–¿Ācōrē sacerdoterāra jūma quenanaɗua! Ādjirā sida Daviare duanɓa. Ādjia cawasidaa Davira mīrū nīda baribɓa mā jaradaé basía.–

Baribɓa idji wagabada sordaorāba Ācōrē sacerdoterāra bea quīrānaé basía. ¹⁸ Mañ carea Saulba Edoñnebema Doéa jarasia:

–¿ɓabɓa Ācōrē sacerdoterāra quenanaɗua!–

Ara mañda Doéba ādjirāra quenasia. Mañ ewaride 85 sacerdoterāda ādji djio jɓ beada quenasia. ¹⁹ Mañ awara sacerdoterā puru Noboɗaa wāpeɗa umaquīrārāda, wērārāda, warrārāda, djiwiɗi toɗa queɗeɗa sida necoba jūma quenasia. Pacada, burroda, oveja sida quenasia.

²⁰ Baribɓa Doéba quenabɓaɗe Ahimele warra Abiatada Davi ɓama mīrū wāsia.‡

²¹ Mañne idjia Davia nēɓraɗasia sāvā Saulba Ācōrē sacerdoterāra quenabisida. ²² Daviba idjía jarasia:

–Mā Nobo purude ɓaside Edoñnebema Doé sida mama ɓasia. Mā cawa ɓasia idjira Saulmaa wāpeɗa mā jāma ɓaɗara jaraida. Mañ bēra māɗra bedeade ɓa ɓa zeza ēberārā jūma quenana carea. ²³ Mā ume bedua. Ne wayarādua. Aɓari ēberāba māda, ɓa sida bea quīrā ɓa. Mā ume ɓesira idjia ɓara beaéa.–

26

Daviba Saul bea ama baɗa

¹ Mañ ewaride Zip purudebemarāda Guibeɗaa wānapeda Sauloa nāwā jarasidaa:

–Davira Haquila eya zaquede ējūā pōāsa ewaraga ɓa quīrāpe mīrū ɓa.–*

² Ara mañda Saulba dji biara ɓe Israelɗebema sordaorāda mil ūbea edapeɗa Zip ējūā pōāsa ewaraga ɓaɗaa Davi jɓraɗe wāsidaa. ³ Mañne Haquila eya zaquede o icawa cāisidaa. Mañ eya zaquera ējūā pōāsa ewaraga ɓa quīrāpe ɓa.

Mañne Davira ējūā pōāsa ewaraga ɓaɗe ɓasia. Idjia cawasia Saulba idjira jidaɗe zebɓaɗa. ⁴ Mañ bēra ɓaraɗa diabuesia Saulora idji sordaorā sida sāma panɗa cawai

† 22:14 ɓaraɗa mañ bedeaba jara ɓa: “¿ɓa jarabɓara isabe ocaca?” ‡ 22:20 Ahimele warra Abiatada. Hebreo bedeade ɓa ɓa: “Ahitob warra Ahimele warra Abiatada.” * 26:1 Ējūā pōāsa ewaraga ɓa. Hebreo bedeade ɓa ɓa “Jesimoɓ.”

carea. Ādjirā jēda zesidade jarasidaa wārāda Saulda jūēsida. ⁵ Maļbe Davira Saul idji sordaorā ume panamaa chupea wāpeđa quīrācuīta acłsia Saulda, Ner warra Abne siđa sāma cāi panł cawaya. Maļ Abnera Saul sordaorā boro basía. Daviba unusia Saulora idji sordaorā ēsi cāi ɓłda. ⁶ Davira jēda wāpeđa hititadebema Ahimele ume idjaba Seruyá warra Abisai ume beđeasia. Abisaira Joá djaba basía. Daviba ādjía iwieđisia:

–¿Caida mļ ume Saul cāi ɓłmaa wāi?

Abisaiba panusia:

–Mļda ɓł ume wāya.–

⁷ Maļ diamasi Davira Abisai ume Saul sordaorā panamaa wāsidaa. Jūēsidade unusidaa Saulora cāi ɓłda. Idji boro nocoare mīāsuda egorođe su nūmasia. Maļne Abneda, idji sordaorā siđa Saul cāi ɓł orrocawa cāi panasidaa. ⁸ Maļ carea Abisaiba Davia jarasia:

–Idi Ācōrēba ɓł dji quīrūra ɓł jłwade ɓłɓłɓł. Saulora mļa idu beabidua. Ara idji mīāsuda idjira egorođa su jidaya. ɓarima aɓa subłɓłba beaya.–

⁹ Baribłɓ Daviba jarasia:

–Idjira bearādua. Ācōrēba ɓłda boroda beasira idjia cawa oya. ¹⁰ Ācōrē quīrāpita mļa jaraya aɓabe idjiabłɓ Saulora beubida ɓł. Āībērā ewari aɓa idjia Saulora ara jāwā beubiya wa dji quīrū ume djō ɓłde beubiya. ¹¹ Idjiabłɓ Saulora dadjirā boroda ɓłda bēřā mļa Saulora beaéa. Baribłɓ idji jiadoda, mīasu siđa idji boro nocoare beada edađepeđa isabe wānia.–

¹² Ara maļda Daviba mīāsuda, jiado siđa Saul boro nocoare beada edađepeđa wāsidaa. Ādjia opeđađara ni aɓalɓa ununaé basía ni ūrīnaé basía. Ni aɓalɓa łrłmanaé basía Ācōrēba jūmarāda bio cāibigada bēřā. ¹³ Maļbe Davira dewarabema eya zaque borođa wāsia. Mama idjira Saul sordaorā panł quīrāpe tłmł ariđe ɓesia. ¹⁴ Maļne Daviba Saul sordaorā boro Abneda trł jarasia:

–¿Abne! ¿Ūrī ɓłca?–

Abneba panusia:

–¿Caida jāwā dadjirā boro Sauloa ɓia ɓł?–

¹⁵ Daviba jarasia:

–¿ɓłra Israel druade dji mēsřara ɓłéca? Maļda ¿cārē cārēā dadjirā boro Saulora wagaé ɓł? Iđi ēberāda bārā cāi duanamaa wāpeđa dadjirā borora beaida ɓasia. ¹⁶ ɓł cadjiruada osia. ɓł dadjirā borora wagaé ɓasia. Ācōrē quīrāpita mļa jaraya: Ācōrēba ɓłda borora bārāba wagapeđađe bēřā, ɓłda ɓł sordaorā siđa jūma beuđida panla. Saul mīāsuda, jiado siđa idji boro nocoare beađada jłɓłdua unui cawaya.–

¹⁷ Saulba cawasia Davida māwā beđe ɓłda. Maļ bēřā jarasia:

–Mļ warra Davi, ¿ɓłda jāwā beđe ɓłca?–

Daviba panusia:

–Māē, mļ boro. Mļda māwā beđe ɓł. ¹⁸ ɓł ¿cārē cārēā mļ, ɓł nezocada bié oi carea ēpē ɓł? ¿Cārēneba mļa ɓłra bié osi? ¿Cārē cadjiruada osi? ¹⁹ Mļ boro, mļ djuburia mļa jarabłɓł ūrīdua. Ācōrēba ɓłda mļ ume quīrūbisibłɓ mļa idjía animarāda babue diaya ɓł quīrūbira tumabimārēā. Baribłɓ ēberārāba ɓłda mļ ume quīrūbisideabłɓ, Ācōrēba ādjirāra bié ɓłya. Ādjirāba młra Ācōrēba diđa druadebemada āyā jłretabłda quīrāca nama mīrū zebisidaa. Nāwā jarabłdaca ɓł: āyā wādua dewara ācōrē ɓea ēpēmārēā. ²⁰ Nama Ācōrēba diđa druā āi młra bearādua. Młra usa tł quīrāca ɓłlaé ɓł bēřā ¿ɓł cārē cārēā młra beai carea jłɓł ɓł? ¿Eyade suērru beai carea jłɓł ɓł quīrāca młra ēpē ɓł!–

²¹ Maļ carea Saulba panusia:

–Mļ warra Davi, mļa cadjiruada osia. Ēberā crīcha neé ɓł quīrāca mļa bio āi o ɓasia. Mļ ume jēda wāna. Iđi ɓł młra beađe bēřā mļa ɓłra waa bié oéa.–

²² Daviba panusia:

–Mā boro, bɫ mīāsura nama ɬa. Sordaoda aɬa diabuedua edade zemārēā. ²³ Ācōrēba ēberāza ne biada diaya ādjia jipa o panɫ carea idjaba wārāda ijā o panɫ carea. Idi Ācōrēba bɫra mɫ jɫwade ɬasia. Baribɫɫ mɫa bɫra beaé basía, idjiabɫɫ bɫra dai boroda ɬada bēra. ²⁴ Mɫa Ācōrēa iwidi ɬa mɫda zocai ɬmārēā, mɫa idi bɫra zocai ɬada quīrāca. Idjaba iwidi ɬa mɫra jūma bia mīga ɬdebe mada ēdɫ ɬmārēā.–

²⁵ Saulba panusia:

–Ācōrēba bɫra carebaya, mɫ warra Davi. Wārāda bɫa ne waiɬada o ɬaya. Bɫa obɫɫra jūma bia odjaya.–

Maɫbe Davira āyā wāpeɬa Saulora jēda idji druadea wāsia.

27

Davi pilistorāma ɬada

¹ Māwānacarea Daviba nāwā crīchasia: “Ewari aɬa Saulba mɫra beaya. Biara ɬa mɫra pilistorā druadea mīrū wāida. Māwāra Saulba mɫra beai carea naɫ Israel druade waa jɫɫéa. Mama idjia mɫra poya jidaéa.”

² Ara maɫda Davira, seisciento sordaorā idji ume panɫ sida pilistorā puru Gat abadaɬa wāsida. Maɫ puru borora Maó warra Aquisi basía. ³ Maɫne Davira, idji sordaorā sida ādji ēberārā bara Aquisi caita Gat purude panesida. Daviba quimada umé erobasia. Aɬa Ahinoaɫ basía. Ahinoaɫra Jezreel purudebema basía. Dewarabemara Abigail basía. Abigailera Carmel purudebema basía. Idjira Nabal pēdra wērā basía. ⁴ Saulba ūrīsia Davira Gat purudea mīrū wāsida. Maɫ bēra Davi beai carea waa jɫɫé basía.

⁵ Ewari aɬa Daviba Aquisia nāwā jarasia:

–Bɫa mɫda bia unu ɬbɫɫ, bɫ druade puru zaqueda aɬa mɫa diadua dai panani carea. Mɫ, bɫ nezocara bɫ puru dromane ɬaíé ɬa.–

⁶ Ara maɫ ewaride Aquisiba Sicla puruda Davia diasia. Mamaɫba ɫtaa maɫ purura Juda druadebema bororāba eropanesida. ⁷ Davira poa aɬa auɬu jedeco quīmārē pilistorā druade basia. ⁸ Mama panɫne Davira idji sordaorā ume gesuritarāmaa, gezritarāmaa, idjaba amalecitarāmaa bida ne jārīcuade wābadjida. Maɫ ēberārāra Telaiɫ purudeba Sur ējūāare aɬa Egipto drua daucha panabadjida.* ⁹ Ne jārīcuade wābɫade Daviba idji sordaorā ume umaquīrārāda, wērārā sida jūma quenabadjida. Ni aɬaɫda zocai ɬadaca basía. Baribɫɫ ovejada, pacada, burroda, cameyoda, cacuaɬe jɫbada sida jūma edacuadapeɬa Aquisimaa jēda wābadjida. ¹⁰ Maɫne Aquisiba nāwā iwidi badjia:

–Idi bārāra ɫsāma ne jārīcuade wā panasida?–

Maɫne Daviba sewaɬeba nāwā panubadjia:

–Negue ējūāne Juda druade Jerameleɬba yōpedadarāba eropananada, quenitarāba eropananana sida jārīcuade wā panasida.–

¹¹ Ne jārīcuade wābɫade Daviba umaquīrārāda, wērārā sida jūma quenabadjia. Ni aɬaɫda zocai ɬaca basía. Idjia nāwā crīchasia: “Aɬaɫda zocai ɬasira maɫne idjira Gat purudea zeibɫɫ Aquisia jaraiscada mɫa oɬada.” Davi pilistorā druade baside māwā o ɬabadjia. ¹² Maɫ carea pilistorā boro Aquisiba crīchasia Davira idjiare ɬada. Idjia jarasia: “Daviba o ɬa carea idji puru Israelba idjira quīrāma panɫa. Maɫ bēra idjira ewariza mɫare baya.”

28

Saul daubara wērāmaa wāna

¹ Maɫ ewaride pilistorāda dji jɫresidaa israelerā ume djōni carea. Maɫne pilistorā boro Aquisiba Davia nāwā jarasia:

–Bɫa bio cawa ɬa bɫra, bɫ sordaorā sida mɫare djōne wānida panɫa.–

* 27:8 Telaiɫ purudeba. ɫɫɫɫmaarā maɫba jara ɬa: “Drōā naēnabema ewarideba ɫtaa.”

² Daviba jarasia:

–Bia ðla, bla unuya sãwã m̃l, bl nezocara djõbarida.–

Aquisiba jarasia:

–Mãwã baiblr̃l, blra m̃l wagabarida ðlya aþa bl beublrl̃daa.–

³ Mã naëna Saulba jũma daubararãda Israel druadebemada ãyã jlr̃cuasia.* Mã awara Samuelera jaidasia.† Israelerãra idji carea jĩasidaa. Idji puru Ramãne tþarisidaa.

⁴ Pilisteo sordaorãra ãbaa dji jlr̃dapeða Suneñ purude duanesidaa. Mãne Saulba idji sordaorãra ãbaa jlr̃peða Guilboa eyade duanesidaa. ⁵ Bariblr̃l pilisteo sordaorã unuside Saulora ne wayaaba cacua urea nũmesia. ⁶ Mã carea Saulba Æcõrẽa iwidisia sãwã oida ðl cawaya. Bariblr̃l Æcõrẽba cãimocaradeba ni Uriñ abadaþeba biða cawabié basía.‡ Mã awara Æcõrẽneba bedeabadarãba poya cawabidaé basía. ⁷ Mã carea Saulba idjiare þeaa nãwã jarasia:

–Bẽwãrã jaure ume bedeabari daubara wẽrãda jlr̃l̃adua, m̃la idjiþeba cawai carea sãwã oida ðlda.–

Mãne idjiare þeaba panusidaa:

–Endor purude daubara wẽrãda ðla.–

⁸ Ara mãlda Saulora quĩrã awara djiosia ni aþalba idjira cawarãnamãrẽã. Mãbe idjiare þeada umé edapeða diamasi mãl wẽrãmaa wãsia. Idjia daubara wẽrãa nãwã jarasia:

–M̃l djuburia m̃la jarablr̃l bẽwãrã jaureda zebidua idji ume bedeai carea.–

⁹ Bariblr̃l daubara wẽrãba panusia:

–¿Cãrẽ cãrẽã bla m̃la mãwã obi ðl? ¿Saulba oðara bla adua ðlca? Idjia daubararãda nañ Israel druadebemada jũma ãyã jlr̃cuasia. ¿Saulba m̃lra beamãrẽã bla mãwã obi ðlca?–

¹⁰ Mãne Saulba Æcõrẽ quĩrãpita wãrãneba nãwã jarasia:

–M̃la Æcõrẽ tr̃neba jaraya nañ oblr̃l carea blra bié oðaðeða.–

¹¹ Mã carea daubara wẽrãba iwidisia:

–Mãẽteara ¿bla cai jaureda zebi quĩrã ðl?–

Saulba panusia:

–Samuel jaureda zebidua.–

¹² Ara mãlda daubara wẽrãba Samuel jaureda tr̃sia. Samuel jaure unuside mĩadua þiapeda Sauloa jarasia:

–Bla ¿cãrẽ cãrẽã m̃lra cũrũgasi? ;Blra Saulda jãwã ðla!–

¹³ Saulba panusia:

–Ne wayarãdua. Bla unu ðlda m̃la jaradua.–

Daubara wẽrãba panusia:

–Jaureda egorodeba l̃taa zeblr̃lda unu ðla.–§

¹⁴ Saulba iwidisia:

–Idjira ¿cai zaca ðl?–

Daubara wẽrãba panusia:

–Idjira drõada ðla. Idjia cacuade j̃l ðlra drasoa ðla.–

Mãne Saulba cawasia Samuel jaureda mãwã ðlda. Mã carea idjira chĩrãborode þarru cobesia. ¹⁵ Mãne Samuel jaureba idjia iwidisia:

–¿Cãrẽ cãrẽã bla m̃lra mĩã sã ðl? ¿Cãrẽ cãrẽã namaa zebisi?–

Saulba panusia:

–Blra namaa zebisia m̃la sãwã oida ðlda cawa crĩchaé ðl bẽrã. Pilisteorãra m̃l ume djõne zesidaa. Mãne Æcõrẽba m̃lra igara ðla. M̃la sãwã oida ðl iwidiblr̃lde idjia cãimocaradeba cawabicaa. Mã awara idjiþeba bedeabadarãba poya cawabidaéa. Mã carea ðlda tr̃l ðla m̃la sãwã oida ðlda cawabimãrẽã.–

* 28:3 Deuteronomio 18:9-14. † 28:3 1 Samuel 25:1. ‡ 28:6 Uriñ. Exodo 28:30. § 28:13 Jaure. Hebreo bedeade ðl ðla “ãcõrẽ þeada.”

¹⁶ Samuel jaureba panusia:

–¿Cārē cārēā m̄la iwidi ɛl? Ācōrēba blda igarapēda bl ume dji quīrūda ɛesia. ¹⁷ Idjia blra osia m̄lneba jaraḁa quīrāca. Idjia bl israelerā boro baḁada jāriḁeḁa bl ume ɛada Davia diasia. ¹⁸ Idjia jaraḁara bla iḁā oé basía. Bla amalecitarāra jūma quenaé basía idji quīrūbideba obida quīrāca.* Maḁ bēra idi blra jāwā o ɛla. ¹⁹ Maḁ awara Ācōrēba blda, israelerā sida pilistorāa poyabiya. Nu blra, bl warrarā sida m̄l ume beuḁarā panabadama panania.–

²⁰ Samuel jaureba jaraḁa carea Saulora bio ne wayapēda egode ɛaesia. Idjira cacua norrabari ɛasia ewari aḁa āsa diamasi bida ne coé ɛada bēra. ²¹ Daubara wēra Saul caita wāpēda unusia idjira ne wayaaba cacua urea nūmlda. Maḁne jarasia:

–M̄l, bl nezocaba bl beḁeara iḁasia. M̄l beaḁi adua bla jaraḁara m̄la jūma osia. ²² M̄l djuburia ūriḁua. M̄la bla paḁda maārī diaya comārēā. M̄wā blra waya cacua ɛɛlaya nocodaā wāmārēā.–

²³ Baribla Saulba coéana asia. Maḁ bēra daubara wēraḁa, Sauloare ɛea bida jara panesidaa ne comārēā. M̄wā jara panla carea Saulba ne coyada asia. Egode tabada cldaḁe ḁta chūmesia. ²⁴ Daubara wēraḁa paca zaque boreguea blda idji de caita eroḁasia. Maḁ pacara beapēda djusia. Idjaba harinada blatpēda paḁ dji ɛsābari neé blda ābusia. ²⁵ Maḁra Saulo, idjiare ɛea bida diasia codamārēā. Ara maḁ diamasi ne copeḁadacarea Saulora idjiare ɛea sida jēda wāsidaa.

31

Pilistorāba Saul beapēda

¹ Pilistorāda israelerā ume djōne wānapēda Guilboa eyade israelerā zocārā quenasiḁaa. Maḁ bēra israelerāra memenesidaa. ² Pilistorāba Saulora, idji warrarā sida caiḁu ɛpēsidaa. Maḁne Saul warrarā Jonataḁda, Abinadāda, Malquisúa sida beasiḁaa. ³ Maḁbe Saul ɛlama auḁuara djōsiḁaa. Enedlamaba djōbadaba idjimaā cha drla panlba Saulora sucusiḁaa.* ⁴ Maḁ carea idji djōi careabema eronībabaría nāwā jarasia:

–Bl necora ɛūtapeda m̄lra su beadua. M̄wā oéra jāḁ pilistorā cacua wēgoé tabeaba m̄lra jidaḁapēda bio puā unubidīa. M̄wā oḁapēda m̄lra necoba su beaḁia.–

Baribla Saul djōi careabema eronībabariba Saul beaira wayasia. Maḁ carea Saulba idji necoda ḁta nūmḁpēda ḁrḁ ɛaesia iduḁa beui carea. ⁵ Saul djōi careabema eronībabariba maḁ unusiḁe Saul caita aḁari quīrāca idji neco ḁrḁ su ɛaesia iduḁa beui carea. ⁶ M̄wā aḁari ewariḁe Saulora, idji warrarāda ūbea, idji djōi careabema eronībabarida, idjiare bearā sida jūma beusiḁaa.

⁷ Israelerā Guilboa quīrāpe ɛl jewedaḁe panabadaba, Jordaḁ do quīrārē panabada bida ūriḁidaa pilistorāba poyapēda Israeldebema sordaorāda memenesidaa. Idjaba ūriḁidaa Saulora idji warrarā sida beasiḁada. Maḁ carea maḁ israelerāra ādji puruḁebemada āyā m̄rū wācuasiḁaa. Maḁbe pilistorāra zedapēda maḁ puru beade panesidaa.

⁸ Nurēma pilistorāba israelerā quenapēdadamaā wānapēda ādjia nebia eroḁeḁara jūma jara pe wāsidaa. Maḁne Saulda idji ūbeabema warrarā sida Guilboa eyade beu tapanlda unusiḁaa. ⁹ Saulora oḁlā tutapēda idjia djōi carea eroḁeḁara edasiḁaa. Maḁbe ḁclra ādji druadaḁa diabuesiḁaa Saul beuḁeḁebemada waabema pilistorāa jaraḁamārēā. Maḁ beḁeara ādji jlwaba oḁa ācōrē ɛea dede, puru quīrāpita bida jarasiḁaa. ¹⁰ Maḁbe pilistorāba ne jūma Saulba djōi carea eroḁeḁara ādji jlwaba oḁa ācōrē Astarte dede eḁa ɛasiḁaa. Idji cacuara ḁta jira ɛasiḁaa israelerā puru Bet-saḁ mōgaraba auḁu jūrā ca ɛlde.

¹¹ Gala druade israelerā Jabe puruḁebemaba ūriḁidaa sāwā pilistorāba Saul cacuara osiḁada. ¹² Ara maḁda dji sozarra ɛeaba Saul cacuara edaḁe wāsidaa. Jūma maḁ diamasi wābldaḁe Bet-saḁ puruḁe jūsiḁaa. Maḁbe Saul cacuara, dji warrarā cacua sida eḁaa

* 28:18 1 Samuel 15:3-28. * 31:3 Cha drla panlba Saulora sucusiḁaa. Hebreo beḁeade m̄wā ɛl ɛla. Griegode nāwā ɛla: “Saulora bio ne waya ɛesia.”

edadapeḁa jēda Jabedaḁa enesidaḁa. Mama ādji cacuara babuesidaḁa. ¹³ Māwānacarea ādji
ḁwḁḁda edadapeḁa Jabede bacuru edre jou ḁsidaḁa. Maĩbe domia ḁba ne coḁaé basía.

2 SAMUEL

UMÉBEMA CARTA SAMUEL

2 Samueldeba aba Nehemianaa Ἰσαακ βαπεδα

Naḷgarā cartade ḅl ḅla israelerā māwāpeḅadaḅada Davi ādji boro ḅeḅadeba aba Nehemiaba Jerusaleḷ auḅu jūrā ca ḅaḅara wayacusa obḅḷḅada. Davira dji boroda ḅesia 1010 poa Jesucrito toi naēna. Nehemiaba dji jūrā ca ḅaḅara waya osia 445 poa Jesucrito toi naēna. Dadji ēberā ḅeḅeḅe naḷda ḅl eropanḷa:

Umébema carta Samuelde ḅl ḅla Davi Israeldeḅema boroda ḅeḅada, Davideba yōḅḷdarā ewariza israelerā bororāda ḅeḅi Ācōrēba jaraḅada, Daviba Betsabé ume cadjirua oḅada, idjaba Davi warra Salomoḷ toḅada.

Nabema carta Cronicaḅe ḅl ḅla Ācōrēba Davia cawabiḅada sāma idji de dromara oida ḅḷda idjaba Davi jaiḅadaḅada. Umébema carta Cronicaḅe ḅl ḅla Salomoḷ Israeldeḅema boroda ḅepeḅa Ācōrē de droma oḅada.

Nabema carta Reyede ḅl ḅla Salomoḷ ne bara ḅeḅada, idji necawaḅeḅemada, idjaba wērā awua ḅḅeḅa Ācōrē igaraḅada. Maḷ awara ḅl ḅla israelerā drua aba ḅaḅada umé ḅeḅada: Juda druada idjaba Israel druada. Maḷare ḅl ḅla Israel druadeḅema boro Jeroboalḅa israelerā jḷwaba oḅa ācōrē ēpēḅiḅada. Maḷ awara ḅl ḅla Ācōrēneba ḅeḅeḅari Elíaba oḅadeḅemada.

Umébema carta Reyede ḅl ḅla Elía bajānaa wānada, idji cacuabari Eliseo Ācōrēneba ḅeḅeḅarida ḅeḅada, idjaba israelerāba dewara ācōrē ḅea ēpē panḷ carea Ācōrēba dji quīrūrā ādjirā jida edeḅiḅada.

Esdra cartade ḅl ḅla Persia druadeḅema boro Ciroba idu israelerā ādji druadaḅa jēda wabiḅada idjaba Ācōrē de droma waya opeḅadaḅada. Nehemia cartade ḅl ḅla Nehemiaba Jerusaleḷ auḅu jūrā ca ḅaḅara waya obiḅada.

5

Davi israelerā boroda ḅeḅa

¹ Saul jaiḅadaḅacarea Israeldeba doce puru yōpeḅadaḅada Hebroḷ puruḅaa Davimaa wānapeda nāwā jarasiḅaa:

–Dadjirāra aḅari ēberārā. ² Saulora dadjirā boro baḅamīna djōne wāḅḷdaza ḅḷabḷḷ dadji israelerāra edepeḅa bia enebadjia. Maḷ awara Ācōrēba jarasia ḅḅḅḷ idji puru Israel boroda ḅeḅida. ḅḷabḷḷ oveja waga ḅḷ quīrāca idji ēberārāra pe eroḅayaḅa asia.–

³ Maḷne Hebroḷne Ācōrē quīrāpita Israeldeḅema dji dromarāda Davi ume ḅeḅeḅa ḅḅapeḅa nedragada idji borode weasiḅaa israelerā boroda ḅḅeḅi carea. ⁴ Davi israelerā boroda ḅḷsiḅade treinta poa ḅasia. Maḷbe cuarenta poa ādjirā boroda ḅesia. ⁵ Naārā Hebroḷne idjira siete poa auḅu ēsidra Judadeba yōpeḅadarā boro basía.* Māwānacarea 33 poa Jerusaleḷne jūma israelerā boroda ḅasia.

Daviba Jerusaleḷ puru poyaḅa

⁶ Israelerā boro Davira idji sordaorā ume Jerusaleḷnaa djōne wāsiḅaa. Maḷ ewaride jebuseorāda jāma panabadjidaa. Ādjirāba crīchasiḅaa Davira poya ādji puruḅe eḅa zeḅda. Maḷ carea idjā jarasiḅaa:

–ḅḷra nama eḅa poya zeḅa. Dauberrea ḅeḅa, jīrū bié ḅea biḅa naḷ puruda poya wagaḅia bārā eḅa zerānamārē.–

⁷ Baribḷḷ Daviba Jerusaleḷra poyapeḅa maḷ puruḅe sordaorā panabada Sioḷ abada siḅa poyasia. Iḅira Sioḷra Davi puru abadaa.

⁸ Israelerāba jebuseorā poyaḅi naēna Daviba jarasia:

* 5:5 Judadeba yōpeḅadarāba naārā Davira ādjirā boroda ḅḷsiḅaa. 2 Samuel 2:1-11.

–Jebuseorāda poya quĩrĩã ʘʘʘʘʘ, Sioʘ purude eda baido weamārẽã opeɔɔɔda uriaɔɔɔba wāida ʘʘʘ.† Māwāʘʘʘʘ jãʘ dauʘerrea ʘeamanaɔa, jĩrũ bié ʘeamana siɔa beaɔia. Āɔjirāra mʘʘa quĩrāma ʘʘʘʘʘ.–

Daviba māwā jarada bẽrā idira aʘʘʘʘa djārāda quĩrāma ʘʘʘʘʘ nāwā jarabaria: “Dauʘerrea ʘeada, jĩrũ bié ʘea siɔa dadji boro de dromane eda wānacara panʘʘʘ.”‡

⁹ Maʘbe Davira Sioʘne ʘesia. Sioʘra trʘ ʘasiɔaa Davi puru. Dji puru mōgaraba auɔu jũrā ca ʘʘra Daviba waiʘlara osia idjaba Milo abadaɔɔba eda dji jogoa ʘeara egoroba daucha pãrĩ wāsia.§ ¹⁰ Ācōrẽ ne jũma poya ʘada idji ume ʘʘ bẽrā Davira ewariza dji dromaara ʘesia.

¹¹ Maʘ ewaride Tiro druadebema boro Hiraʘ abadaba ʘʘʘʘ Davimaa diabuesia idji ume dji bia bai carea. Maʘ awara bacuru de obadarāda, mōgara de obadarāda, dji biara ʘʘ bacuru siɔa diabuesia. Āɔjirāba Davi itea de dromada osiɔaa. ¹² Maʘneba Daviba cawasia Ācōrẽba idjira wārāda israelerā boroda ʘasiɔa. Maʘ awara cawasia Ācōrẽba idji puru Israelda quĩrĩã ʘʘ bẽrā idjira careba ʘada israelerā bia pe eroʘamārẽã.

*Davi warrarā Jerusale*ʘne topeɔɔda

¹³ Hebroʘneba wānacarea Jerusaleʘne Daviba quimada zocārā edasia. Dewara wẽrārā siɔa zocārā eroʘasia. Āɔjirāba warrarāda, caurā siɔa Davia to diasidaa. ¹⁴ Daviba naʘ warrarāda Jerusaleʘne unusia: Samúa, Sobab, Nataʘ, Salomoʘ, ¹⁵ Ibhar, Elisua, Nepeg, Japia, ¹⁶ Elisamá, Eliadá, idjaba Elipelet.

7

Daviba Ācōrẽ de droma oi crĩcha ʘada

¹ Ācōrẽba israelerā boro Davira dji quĩrũ ume necai ʘasia. Maʘ awara Davira idji de dromane ʘesia. ² Ewari aʘa Daviba Ācōrẽneba bedeabari Nataʘa nāwā jarasia:

–Acɔɔua. Mʘ de dromara dji biara ʘʘ bacuru oɔaa baribʘʘʘ Ācōrẽ baurudera wua dede ʘʘʘ.* Maʘ carea mʘʘa Ācōrẽ itea de dromada o quĩrĩã ʘʘʘ.–

³ Nataʘba panusia:

–Ācōrẽra ʘʘ ume ʘʘ bẽrā ʘʘa crĩcha ʘʘra jũma odua.–

⁴ Baribʘʘʘ maʘ diamasi Ācōrẽba Nataʘa nāwā jarasia:

⁵ –Mʘ nezoca Davia nāwā jarade wādua: “Ācōrẽba nāwā jara ʘʘʘ: ʘʘa mʘ itea de dromada oié ʘʘʘ. ⁶ Mʘʘa bārā israelerā Egiptodeba ēɔrʘ enena ewarideba mʘʘra de arade ʘacaa. Ātebʘʘʘ bārā wāɔɔdaza mʘ wua deda edeɔapeɔa maʘne eda ʘabaria. ⁷ Mʘ bārā drōã naẽnabemarā ume nĩbaside mʘ puru Israel pe eronĩbapeɔaɔarāa jaraca basia mʘ itea dji biara ʘʘ bacuru deda oɔamārẽã.”

⁸ Maʘ carea Nataʘ, mʘ nezoca Davia nāwā jaradua: “Ācōrẽ jũma poya ʘʘʘa nāwā jara ʘʘʘ: mʘʘa ʘʘra oveja wagabari baɔada edasia mʘ puru Israel boroda ʘamārẽã. ⁹ ʘʘ wābʘʘʘʘʘ mʘʘra ʘʘ ume ʘasia. Mʘʘa ʘʘ dji quĩrũda poyabisia, idjaba mʘʘa ʘʘra trʘ ʘʘga ʘasia naʘ ějũãne dewara trʘ ʘʘga ʘea quĩrāca. ¹⁰⁻¹¹ Maʘ awara mʘʘa ějũada mʘ puru Israel itea edasia ewariza mama ʘeaɔamārẽã. Ni aʘʘʘʘa āɔjirāra mamalʘa āyā ʘadaéa.† Ēberā cadjiruarāba āɔjirāra waa bié oɔaéa mʘʘa āɔji ēɔrʘ ʘʘbadarā diabuesi ewaride bié o panana quĩrāca. Idira mʘʘa ʘʘra dji quĩrũ ume necai ʘʘʘa.

Maʘ awara mʘʘa jaraya idiba ʘtaa ʘdeba yōɔɔɔara israelerā boroda ʘʘʘa. ¹² Maʘ bẽrā ʘʘ jaiɔaɔacarea mʘʘa ʘʘ warrada aʘa ʘʘʘa dji boroda ʘamārẽã. Mʘʘa idjira carebaya mʘ purura bia pe eroʘamārẽã. ¹³ Idjiabʘʘʘ mʘ itea de dromada oya. Idjideba mʘʘa

† 5:8 Sioʘ purude eda baido eda weamārẽã opeɔɔɔda uriaɔɔɔba. Maʘra hebreo bedeade ebuɔa ʘʘʘ. Āɔjirāra mʘʘa quĩrāma ʘʘʘ. ʘʘʘʘʘmaarā maʘgʘʘa jara ʘʘʘ: “Āɔjirāba mʘʘra quĩrāma panʘʘʘ.” ‡ 5:8 De droma. Maʘba jara ʘʘʘ Ācōrẽ de dromada wa israelerā boro de dromada. § 5:9 Hebreo bedeade ebuɔa ʘʘʘ cārẽda o panasiɔada. * 7:2 Dji biara ʘʘ bacuru. Hebreo bedeade ʘʘ ʘʘʘ “cedro” baribʘʘʘ ogoéa. † 7:10-11 Mamalʘa āyā ʘadaéa. Hebreo bedeade ʘʘ ʘʘʘ: “Mama waa ure duananaéa.”

israelerã boroda jũma yõbigaya. ¹⁴ Mõra idji zeza baya maõne idjira mõ warra baya. Idjia cadjiruada osira mõa uya dji zezaba idji warra soaba ubari quĩrãca. ¹⁵ Baribara mõa idjira quĩrã baya. Idjira igaraẽa Saul igaraða quĩrãca. Mõa Saulora igarasia bada dji boroda bli carea. ¹⁶ Mõa badeba yõbdara idu jõbiẽa. Iẽiba õtaa mõa ãdjirãra israelerã boroda baya.”–

¹⁷ ãcõrẽba cawabidara Nataõba Davia jũma nõbarasia.

¹⁸ Maõbe Daviba ãcõrẽ quĩrãpita nõwã jarasia:

–Mõ Boro ãcõrẽ, mõra dji dromaẽa. Mõ õberãrã sida dji dromarãẽa. ¿Cãrẽ cãrẽã mõra israelerã boroda bõsi? ¹⁹ Maõ awara bla jara bla mõ, bla nezocadeba yõbdara ewariza israelerã boroda beadida. ¿Caiba bla quĩrãca bia obari?† ²⁰ Mõ Boro ãcõrẽ, bla mõ crõchara cawa bla. Maõ bẽrã za quiru nezocaba ¿cãrẽda poya jarai? ²¹ Bla maõ biara oyaða ada bẽrã idjaba o quĩrãna bẽrã wãrãda jũma opeða za quirúa cawabisia. ²² Mõ Boro ãcõrẽ, bara dji dromaara bla. Bla quĩrãca dewara neẽa. Dairãba õrĩbadjidãa wãrã ãcõrẽda bla awara neẽda. ²³ Maõ awara bla puru Israel quĩrãca naõ õjũãne dewara puruda neẽa. ãcõrẽ, bla dairãra Egiptoðebemada edra edasia bla puruda bamãrẽã. Mãwã bara trõ bõgasia. Ne ununaca waiõba bea o badeba bla dewara õberãrãda, ãdji ãcõrẽ bea sida dairã quĩrãpita õyã jarecuasia. ²⁴ Bla dai israelerãra bõsia ewariza bla puruda bamãrẽã. Maõne bara dai ãcõrẽda bõsia.

²⁵ ãcõrẽ, bla za quiru nezoca itea idjaba mõ warrarã itea idiba õtaa oi jarãðara wãrãda odua. ²⁶ Mãwã ewariza bara dji dromaana adia. Maõ awara nõwã jarãdia: “ãcõrẽ jũma poya bara dai israelerã ãcõrẽa.” Maõne bla mõra, mõ warrarã sida waga eroðadua ewariza israelerã boroda beadamãrẽã. ²⁷ ãcõrẽ ne jũma poya bla, dai israelerã ãcõrẽ, blabara cawabisia mõra, mõ warrarã sida ewariza israelerã boroda beadida. Maõ carea mõra bla nezocamõna ne wayaa neẽ nõwã bedeã bla.

²⁸ Mõ Boro ãcõrẽ, bara wãrãda ãcõrẽa. Bara bedeã aba bla. Bla za quiru nezocaa maõ ne biara oi jarasia. ²⁹ Maõ carea mõra, mõ warrarã sida careba badua ewariza bla quĩrãpita bia panani carea. Bla jarãða quĩrãca oya. Bla carebayãða ada bẽrã wãrãda ewariza bia panania.–

11

Davi daunemana

¹ Poaðe naõ õjũãnebema bororãba ãdji sordaorãda djõne edebadjidãa. Maõne Daviba jũma idji sordaorãda, ãdji boro Joãda, idjiare bea sida amonitarã ume djõne diabuesia. Amonitarãda zocãrã quenapeða ãdji puru Rabãda jũrã edasiãda. Mãwã djõ panamisa Davira Jerusaleõne basia.

²⁻⁴ Ewari aba quewara Davira cã õdapeða piradrasia. Maõbe idji de õrõ wãsia. Mamaõba edãa acõbarãde wẽrã biya quiruda unusia. Maõ wẽrãra idji jedeco ununa carea cui basia ãcõrẽ quĩrãpita bia bai carea.* Daviba õcõra diabuesia idjira caida cawai carea. Jẽda zedapeða Davia jarasiãda Eliaõ cau Betsabẽda mãwã bada. Idji quimara Urã abadjidãa. Maõ Urãra hititarãnebema basia. Maõbe Daviba õcõra diabuesia Betsabẽra idjimaa enenamãrẽã. Betsabẽra idjimaa zepeda õbaa cãisiãda. Mãwãnacarea diguidãa wãsia.

⁵ Betsabẽra biogoa beda bẽrã Davia cawabisia. ⁶ Maõ carea Daviba idji sordaorã boro Joãmaa bedeada diabuesia hititadebema Urã abadara idjimaa zebimãrẽã. Ara mãda Joãba Urãra diabuesia. ⁷ Urã jũside Daviba idjã iwidisia Joãra, idji sordaorã sida sãwã panã cawaya. Idjaba iwidisia ãdjirã djõ panãne sãwã wãnada. ⁸ Mãwã nõbarãdapeða Daviba Urãra jarasia diguidãa õnãũne wãmãrẽã.† Urã Davi dedeba wãnacarea Daviba djico dji biara bada Urãmaa diabuesia comãrẽã. ⁹ Baribara Urãra idji diguidãa wãẽ basia.

† 7:19 ¿Caiba bla quĩrãca bia obari? Hebreo bedeade maõra ebuda bõlẽa. * 11:2-4 Levitico 15:19-24. † 11:8 Õnãũne wãmãrẽã. Hebreo bedeade bõ bõla: “Jõrõ õõõde wãmãrẽã.”

Ātebrɔɔ Davi wagabada sordaorã cãĩbadama Davi dede eða wãbada caita cãisia. ¹⁰ Daviba ũrĩsia Uríara diguidaa wãé basida. Mañ carea trɔpeda nãwã iwĩdisia:

–Ba tɔmɔba zedada ¿sãwãērã diguidaa wãé basi?–

¹¹ Mañne Uríaba panusia:

–Ācõrẽ baurudera, Judaðebema sordaorãra, waabema israelerã sordaorã sida ãdji wua de zaquede cãĩ panɔa. Mñ boro Joára, idjiare ðea sida puru tɔmɔ cãĩ panɔa. Mañ bẽrã bié ða mñra diguidaa wãpeda ne coida idjaba mñ quima ume cãida. Mñ boro, wãrãneba mña jaraya: mãwã oéa.–

¹² Mañne Daviba idjía jarasia:

–Idi bida nama ðedua. Nubɔɔ jẽda djõne wãbiya.–

Daviba mãwã jarada bẽrã Uríara Jerusaleñne ðesia. ¹³ Mañne Daviba idjira ne code trɔbisia. Ne co panɔne Daviba itua dawapeda Uríara beu nũmesia. Queuðacarea Uríara dajadaa Davi wagabada sordaorãmaa cãĩne wãsia. Diguidaa wãé basía.

¹⁴ Uríara idji quima ume cãĩnaé bẽrã nurẽma Daviba cartada Joá itea ðasia. Mañ cartara Uría ume diabuesia. ¹⁵ Dji cartade nãwã ðá ðasia: “Dadjirã dji quĩrũ mẽsrãara ðea djõ panɔma Uríara djõbidua. Mañbe iduða ametaðadua beaðamãrẽã.”

¹⁶ Joába idji sordaorã ume amonitarã purura jũrã eropanasidaa uracadi carea. Mañ bẽrã idjia cawa ðasia sãma amonitarã dji mẽsrãara ðeara djõ panɔda. Uríara mama djõbisia. ¹⁷ Mãwã ða ðe amonitarãra Joá sordaorã ume djõni carea ãdji puruðeba dajadaa zedapeda Davi sordaorãda ãcɔɔ beasidaa. Hititadebema Uría abada sida beasidaa.

¹⁸ Mañbe Joába ãdji djõ panɔnebemada aða Davia jũma jarade diabuesia. ¹⁹ Wãĩ naẽna nãwã jarasia:

–Dadji djõ panɔnebemara dadjirã boro Davia jũma nẽbrɔɔdua. ²⁰ Dadjiðebemada ãcɔɔ beasidada ũrĩbrɔɔ ðe idjira quĩrũpeda ãĩbẽrã nãwã jaraisicada: “Bãrã djõ panɔne ¿cãrẽ cãrẽã dji puru auðu jũrã ca ða caita wãside? ¿Mamaɔba ãdjirãba ne bariduaba tabaribadada adua panasidaca? ²¹ ¿Quĩrãdoasidaca sãwã wẽrãba Jerobaal warra Abimelera Tebé puruðe beasida? Dji puru auðu jũrã ca ða ðeba yu waiðlada Abimele ãrã ðaebisia.‡ Mañda bãrãra ¿cãrẽ cãrẽã dji puru auðu jũrã ca ða caita wãside?” Dadji boro Davida mãwã quĩrũbrɔɔ nãwã jaradua: “Mñ boro, ba sordao hititadebema Uría sida beasidaa.”–

²² Ara mañda Joába diabuedaba jarade wãsia. Davima jũpeda Joába jarabidada jũma nẽbrɔɔsia. § ²³ Nãwã jarasia:

–Amonitarãra ãdji puruðeba dajadaa djõne zedapeda daira poyabɔda basía. Baribrɔɔ daiba ãdjirãra jẽda ãdji puruðe eða wãbadamaa mĩrũ wãbisidaa. ²⁴ Mañne cha drɔbadaba dji puru auðu jũrã ca ða ðeba daimaa drɔ panesidaa. Mañba ba sordaorãra ãcɔɔ beasidaa. Hititadebema Uría abada sida beasidaa.–

²⁵ Mañ ũrĩpeda Daviba dji jarade zedaa nãwã jarasia:

–Joáa jaradua jũmawãyã crĩcharãmãrẽã. Djõ panɔne ãcɔɔ beubadaa. Baribrɔɔ jaradua jãñ puru ume wetara djõnamãrẽã aða poyabɔdaðaa. Mañ bedebaba idjira sobiaya.–

²⁶ Uría beapedada cawaside dji quimaba sopua ewarida wagasia. ²⁷ Idji sopua ewari jõnacarea Daviba idji dedaa enebipeða edasia. Mañbe wẽrãba Davi warrada tosia. Baribrɔɔ Daviba oðara Ācõrẽba bié unusia.

‡ 11:21 Jucee 9:50-54. § 11:22 Griego bedede idjaba nãwã ðá ða: “Mañne Davira Joá ume quĩrũpeda dji jarade wãnaa nãwã jarasia: Bãrã djõsidade ¿cãrẽ cãrẽã dji puru jũrã ca ða caita wãside? ¿Mamaɔba ãdjirãba ne bariduaba tabaribadada adua panasidaca? ¿Quĩrãdoasidaca sãwã wẽrãba Jerobaal warra Abimelera Tebé puruðe beasida? Dji puru auðu jũrã ca ða ðeba yu waiðlada Abimele ãrã ðaebisia. Mañda bãrãra ¿cãrẽ cãrẽã dji puru auðu jũrã ca ða caita wãside?”

12

Nataľba Davi quěãna

¹ Mãwãnacarea Ācõrẽba Nataľda Davimaa wãbisia. Jũẽpeđa Davia nãwã nẽbɫɫasia:

–Puru aɓaɓde ẽberãda umé panasiđaa. ² Aɓa ne bara ɓasia. Idjia ovejada, paca siđa zocãrã eroɓasia. Dewarabemara ne neé querasia. ³ Idjia nẽdođa oveja wẽrã zaqueda aɓabe eroɓasia. Maľ oveja zaquera daupesia. Ovejara dji ẽberã ume idjaba idji warrarã ume aɓaa warisia. Dji ẽberãba coi carea eroɓaɓdeɓemada ovejaa cobibadjia. Idji tazade baidoda dobibadjia. Idjaba ovejara idji caita cãibadjia. ¡Maľ ẽberãba dji oveja zaquera idji cau quĩrãca bio quĩrĩã ɓasia! ⁴ Ewari aɓa ẽberãda dji ne bara ɓɫmaa zesia. Ne bara ɓaba maľ ẽberãa ne cobida crĩchasia baribɫɫ idji animarãneɓemada bea quĩrĩãé basía. Āteɓɫɫ ne neé quiru oveja zaqueda jãrĩpeđa beasia. Maľbe djusia idjimaa zedaba comãrẽã.–

⁵ Maľ ũrĩɓɫɫde ẽberãba oveja zaque jãrĩna carea Davira bio quĩrũpeđa Nataľa nãwã jarasia:

–¡Ācõrẽ quĩrãpita wãrãneba mľa jaraya: mãwã ođa ẽberãra beuida ɓa! ⁶ Ne neé quirura quĩrã djuburiđaaé bẽrã dji oveja zaque nẽɓlara ɓarima quĩmãrẽ jẽda diaida ɓa.–

⁷ Maľne Nataľba Davia jarasia:

–¡ɓɫɫɫ jãľ ẽberãa! Maľ carea dadji israelerã Ācõrẽba nãwã jara ɓa: “Mľa ɓɫɫa ɓasia israelerã boroda ɓamãrẽã. Idjaba Saulba bea quĩrĩã ɓaɓdeɓemada ẽɫɫ ɓasia. ⁸ Maľ awara mľa Saul israelerã boro baɓada jãrĩpeđa ɓla diasia. Idji wẽrãrã siđa diasia. Mľa ɓɫɫa Judadeɓemara, waabema israelerã boroda ɓasia. Mľa ɓla diaɓada cɫɫeɓaɓdeɓa auɓuara diacasia. ⁹⁻¹⁰ ɓa ¿cãrẽ cãrẽã mľ beɓeara igarasi? ¿Cãrẽ cãrẽã osi mľa cadjirua unu ɓada? ɓa mĩa beasia. ɓa hititadeɓema Uría abadada amonitarãa beabisia. Maľbe idji quimara edasia. ɓa mľra mãwã igarada bẽrã idiba ľtaa bãrã djõɓɫɫde ɓa warrarãra ãdjideɓa yõɓɫɫarã siđa ľcɫɫ beuđia.

¹¹ Mľa nãwã jaraya: ɓa ẽberãrãneɓema aɓaɓa ɓɫɫa bié oya. ɓa quĩrãpita mľa ɓa wẽrãrãda jãrĩpeđa aɓala diaya. Maľ ẽberãra israelerã quĩrãpita ɓa wẽrãrã ume cãya. ¹² ɓa cadjirua ođara mẽrã osia baribɫɫ maľ ẽberã ɓa wẽrãrã ume cãibɫɫde mľa jũma israelerãa unubiya.”–

¹³ Daviba Nataľa jarasia:

–Wãrãda mľa Ācõrẽ quĩrãpita cadjiruada osia.–

Nataľba panusia:

–ɓa cadjirua ođara Ācõrẽba quĩrãdoaya. Maľ bẽrã ɓɫɫa beuéa. ¹⁴ Baribɫɫ ɓa Ācõrẽ quĩrãpita bio cadjirua ođa bẽrã ɓa warra zaqueda jaiɓaya.–*

¹⁵ Nataľ diguiđaa wãnacarea Uría quimaba Davia to diaɓa warrara Ācõrẽba bio cacua bié ɓasia. ¹⁶ Maľne Daviba idji warra carea Ācõrẽa beɓea djuburiasia. Ne coé ɓasia idjaba egode cãibadjia. ¹⁷ Dji dromarã idji dede panabadaba jarabadiđaa piradɫɫmãrẽã. Mãwãmĩna ĩjãca basía. Idjaba ãdjirã ume ne co quĩrĩãca basía.

¹⁸ Mãwã ɓaɓde siete ewaride dji warrara jaiɓasia. Maľne dji dromarãba Davia jaraɓida waya panasiđaa. Nãwã crĩcha panasiđaa:

–Idji warra wađi zocai ɓaside sobiamãrẽã idji ume beɓeabadjidamĩna dadji beɓeara ĩjãca basía. Maľda ¿sãwãɓɫɫ idjía jarađi dji warrara jaiɓasida? Sopuaba ara iduɓa bié oisicada.–

¹⁹ Daviba unusia dji dromarãra ãdjiduɓa beɓea panɫda. Maľgɫdeɓa cawasia idji warrara jaiɓasida. Maľ bẽrã iwidiđia:

–¿Mľ warrara jaiɓasica?–

Ādjia panusiđaa:

–Mãẽ, jaiɓasia.–

* 12:14 ɓa Ācõrẽ quĩrãpita bio cadjirua ođa bẽrã. Hebreo beɓea ľcɫɫ cartade nãwã ɓa ɓa: “ɓa Ācõrẽ dji quĩrũa idjideɓemada bié beɓeabiđa bẽrã.”

²⁰ Ara maŕda Davira egodeba piradɾɾpeda cuide wāsia. Cuipeda querada pāpeda djiopeda Ācōrē dede eda wāsia bia bedeai carea. Māwānacarea diguidaa wāpeda jarasia idjira ne cobidamārēā. Maŕbe ne cosia. ²¹ Ne co ɛɫde dji dromarāba iwidiŕidāa:

–Dai boro, ¿cārēā jāwā o ɛɫ? Bɫ warra waɗi zocai ɛaside bɫra ne coca basía idjaba idji carea jīā ɛabadjia. Baribɫɾɫ bɫ warra jaidadacarea jɫɾra piradɾɾpeda ne co ɛɫa!–

²² Daviba panusia:

–Mā warra zocai ɛaside māra ne coé jīā ɛasia. Mā crīcha ɛasia āībērā Ācōrēba māra quīrā djuburiapeda mā warrara zocai ɛɫisicada. ²³ Baribɫɾɫ jaidada bērā mā idjira poya waya zocai ɛɫéa. Maŕda ¿cārē cārēā ne coé ɛai? Mā idjira unune wāya baribɫɾɫ idjira māmaa waa zeéa.–

Salomoŕ toda

²⁴ Idji warra jaidada carea Daviba idji quima Betsabéra sobiabipedā idji ume cāisia. Betsabéra ɛiogoā ɛepeda warrada toŕsia. Maŕ warrara Daviba trā ɛasia Salomoŕ.† Ācōrēba maŕ warrara bio quīrīasia. ²⁵ Bio quīrīāna bērā idjideba bedeabari Nataŕra Davimaa diabuesia. Idjia jarabisia maŕ warrara Jedidía trā ɛɫmārēā.‡

Daviba Rabá puru poyada

²⁶ Maŕmisa Joára idji sordaorā bara amonitarā ume Rabá purude djō panasiada. Maŕne purura poyabɫda basía. ²⁷ Maŕ bērā idjia ɫɫɾɫ Davimaa nāwā jaraɗe diabuesia: “Māra Rabá puru ume djōpeda ādji baido juebadara mā jɫwaeda eroɛɫa. ²⁸ Waabema sordaorāda isabe enepeda purura jūrā edadadua. Māwā bɫabɫɾɫ purura poyaya. Bɫda zeéɫɾɫ, mā poyapeda purura mā trāda ɛɫdia.”

²⁹ Ara maŕda Daviba idji sordaorāda jūma jɫresia. Maŕbe Rabá purudaa djōne edepeda poyasia. ³⁰ Daviba Rabá purudebema boro nepe oro oɗada edasia. Dji zɫɫara 75 libra ɛasia.§ Mōgara nēbɫa biya queɗeada maŕ nepedaa cara ɛeasia. Maŕra Davi boro ārā jira ɛasidaa. Maŕ awara Daviba Rabá purudebema ne bia queɗeada zocārā edasia. ³¹ Rabáɗebemarā Daviba jidapeda ogo trajabisia. ɫɫɾɫa bacuruda ɫɾɾabisia, ɫɫɾɫa egoroɗe corobisia, ɫɫɾɫa zagaraba bacuruda tutabisia, idjaba ɫɫɾɫa de obada mōgarada obisia.* Amonitarā puruza Daviba māwā obisia. Māwānacarea Davira jūma idji sordaorā ume jēda Jerusaleŕnaa wāsidaa.

† 12:24 Hebreo bedeade ebuda ɛɫéa caiba dji warrara trā ɛasida. ɫɫɾɫamaarā Betsabéba trā ɛasia. ‡ 12:25 Hebreo bedeade Jedidía trāba jara ɛɫa: “Ācōrēba quīrīā ɛɫ.” § 12:30 75 libra. Hebreo bedeade ɫɫ ɛɫa “talento aba.” Rabá purudebema boro. Hebreo bedeade ɫɫ ɛɫa “Milcoŕ.” ɫɫɾɫamaarā Milcoŕra ādji jɫwaba oɗa ācōrē basía. * 12:31 De obada mōgarada obisia. Hebreo bedeade ebuda ɛɫéa cārēda obisida.

1 REYE NABEMA CARTA REYE 10

Sabá druadebema boroba Salomoñ aclede wāna

¹ Wērāda Sabá druadebema boro basía. Mañ wērāba ūrīsia Salomoñra Ācōrēneba trā bāga bāda. Mañ carea idjia Salomoñra ne cawaié beada iwidiide wāsia poya panui cawaya.

² Idji ume zocārā wāsidaa. Cameyo zocārāne quera beada, mōgara biya quedea nēbla bea sida edesia. Idjaba oroda waiþla edesia. Jerusaleñne jūēpeda Salomoñ ume bedeade wāsia. Mañne idjia iwidi quīrīā bāðara jūma iwidiisia. ³ Idjia iwidiðara Salomoñba jūma ariðe panusia. Idjia poya panuéra neé basía. ⁴⁻⁵ Māwā Sabádebema boro wērāba cawasia Salomoñra wārāda bio ne cawa bāda. Mañ awara Salomoñ de dromada, idjia coi carea erobāda, idjiare bea chūmebadada, idji nezocarāda ādji djio bara, idji nezocarā dji dromarāda, idjia Ācōrē de dromane animarā babue diabari sida unupeða cawa crīchaé basía.* ⁶ Mañne idjia Salomoñra nāwā jarasia:

–Ba necawaadebemada, bla oðadebema sida mñ druade ūrīsia. Iðibāra cawasia mañra wārāda. ⁷ Zei naēna mñra ijāé basia. Baribāra ara mñdji dauba ununa bēra ijāsia. Wārāda bādebema jarapedaðara ni ēsidra biða mñra jaraðé basía. Mñra ūrīna cāyābara bāra ne cawaara bla idjaba baraara bla. ⁸ ¡Ba ēberārāra bio bāsrīða beaðida panla!† Bāre bea sida bio bāsrīða beaðida panla ewariza ba quīrāpita panlne ba necawaada ūrī panl bēra. ⁹ Ba Ācōrēra bio bia bla. Idjia bāra bia unupeða israelerā boroda basia. Idjia israelerāra ewariza bio quīrīā ba bēra, bāda ādjirā boroda basia bia pe erobāmārēā idjaba jipa cawa o bamārēā.–

¹⁰ Sabádebema boro wērāba Salomoñra oroda nueve mil libra diasia.‡ Mañ awara quera quīrātanoa beada, mōgara biya quedea nēbla bea sida zocārā diasia. Mañ wērāba Salomoñra quera waiþla diða quīrāca ni abāba Israel druadaa enenacaa.

¹¹⁻¹³ Mañbe Israeldebema boro Salomoñba erobādebemada Sabádebema boro wērāba waiþla diasia. Mañ awara ne jūma mañ wērāba iwidiða sida diasia. Mañbe Sabádebema boro wērāra, idji ume zepedadarā sida idji druadaa jēda wāsidaa.

Salomoñ ne bara bāda

Tiro puruðebema boro Hirañba barcoda zocārā erobasia. Mañ barcoba oroda, sándalo bacuruda, idjaba mōgara biya quedea nēbla bea sida Opir druadeba Israel druadaa waiþla enebadjidaa. Mañ sándalo bacuruba Salomoñba dumene ļtaa jida wābadada Ācōrē de dromane, idji de dromane biða obisia. Mañ awara arpada, salterio sida dji zá cawa bea itea obisia. Sándalo bacuru mañ ewaride waiþla enena quīrāca mañ naēna ni mañare biða enenacaa. ¹⁴ Poaza Salomoñba oroda cincuenta mil libra edabadjia. § ¹⁵ Mañ awara Arabia druadebema bororāa, Israeldebema dji dromarāa biða oroda diabibadjia. Ne nēdobuebadarāa biða oroda diabibadjia Israel druade ne nēdobueðamārēā.

¹⁶ Israeldebema boro Salomoñba djōi careabema jūātrābada waiþla beada dosciento berrachi obisia. Mañza quince libra oro oða basía.* ¹⁷ Idjaba dji caibeada tresciento berrachi obisia. Mañza libra ūbea auðu oro oða basía.† Jūma mañ djōi careabema jūātrābadara idji de dromane waga basia. Mañ dera trā jarabadjidaa “Libanonebema oi.”‡

* 10:4-5 Idjiare bea chūmebadada. Hebreo bedeade mañra ebuda bāléa. Ācōra mañra jara bla: “Idjiare bea panabadada.” † 10:8 Ba ēberārāra. Hebreo bedeade māwā bā bla. Griego bedeade, dewara carta drōāne biða “ba quimarāra” bā bla. ‡ 10:10 Nueve mil libra. Hebreo bedeade bā bla “120 talentos.” § 10:14 Cincuenta mil libra. Hebreo bedeade bā bla “666 talentos.” * 10:16 Quince libra. Hebreo bedeade bā bla “seiscientos siclos.” † 10:17 Libra ūbea auðu. Hebreo bedeade bā bla “tres minas.” ‡ 10:17 Salomoñ de dromarā māwā trā jarabadjidaa Libanonebema bacuru oða bēra.

18-19 Mañ awara Salomołba bugue waiɓlada jɓwa tɓɓcabari bara obisia. Mañra elepante quida oda basía. Mañ buguera oro idji awa quiruba jūma bɓrasia. Dji ɛcarra chū chūmebarira borogoa ɓasia. Jɓwa aɓare, jɓwa araare biɗa orrocawa imama zaca beada panasidaa. Buguede chūmene wāi carea dumeda ɓasia. Mañ dumerā sei quida ɓasia. ²⁰ Dume quida iquidaza imama zaca panɓda ɓasia. Māwā imama zaca ɓeara doce panasidaa. Mañ bugue quīrāca ni aɓal dewara druadebema boro itea odaca basía.

²¹ Salomoł taza ɓeara, epeɗeco ɓea siɗa oro idji awa quiru oda basía. Mañgɓara idji de droma “Libanonebema oi” abadaɗe eroɓasia. Parata odara neé basía. Salomoł ewaride parata odara israelerāmaara mācuáé ɓasia oroda barcode waiɓla enebadji bēra.

²² Salomołba ne nēdobada barcode pe eroɓasia. [§] Mañ barcora Tiro puruɗebema boro Hirañ barco ɓea ume ne nēdode wābadjidāa. Poa ūbeade ɓarima aɓa jēda zebadjidāa. Mañne oroda, paratada, elepante quidada, yarrecā beada, idjaba ībana biya quēdea siɗa enebadjidāa.

²³ Israelɗebema boro Salomołra baraara ɓasia idjaba ne cawaara ɓasia jūma nañ ɛjūānebema bororā cāyābara. ²⁴ Jūma nañ ɛjūānebemarāba Salomołra aɓɗe ze quīrīā panasidaa Ācōrēba idjīa diɗa necawaada ūrīni carea. ²⁵ Poa zebɓɓza dji aɓɗe ze panɓba Salomoł itea ne enebadjidāa: oro odada, parata odada, wua biya quēdeada, dji careabemada, quera tūāpa beada, cawayoda, mula siɗa.

Salomołba cawayo, carreta siɗa nēdoɗa

²⁶ Salomołba djōbada carretada, cawayo siɗa zocārā edasia. Carretara 1,400 edasia idjaba cawayoda doce mil edasia. Mañgɓara idji sordaorā panabada puruza idjaba Jerusaleñe idji ɓabarima biɗa ɓɓcuasia. ²⁷ Salomoł dji boro baside paratada Jerusaleñe aɗuba eroɓasia mōgara quīrāca. Idjaba dji biara ɓal bacuru Libanonebema enenada aɗuba eroɓasia mēābema higojō eya carrade bara quīrāca.* ²⁸ Salomoł itea ne nēdobadarāba Egiptode idjaba Ciliciade cawayoda nēdobadjidāa. [†] ²⁹ Cawayo aɓa cuatro libra paratabari nēdobadjidāa. Egiptode carreta aɓa quince libra paratabari nēdobadjidāa. Mañbe ādjirāba hititarā bororāa, Siriadebema bororāa biɗa cawayoda, carreta siɗa nēdobuebadjidāa.

11

Salomołba Ācōrē igarada

¹ Salomołba āībema wērārāda zocārā awuasia. Mañ bēra idji quima Egiptodebema boro cau awara zocārā edasia: wērārā Moab druadebemada, Amoł druadebemada, Edoł druadebemada, Sidoł druadebemada, idjaba hititarānebema siɗa. ² Naēna Ācōrēba israelerāa jarasia jūma mañ ɛberārā ume mīā cāīnié panɓda. Mañ ɛberārā ume mīā cāīnibɓɓl ādji jɓwaba oda ācōrē beada ɛpēniana asia.* Ācōrēba māwā jaraɗamīna Salomołba mañ wērārāra awuapeɗa edacuasias. ³ Dji dromarā cauda seteciento edasia. Dewara wērārā siɗa tresciento eroɓasia. Mañ wērārā carea Salomołba Ācōrēra igarasia. ⁴ Idji drōā beɗacarea dji quimarāba ādji ācōrē beada ɛpēbisidaa. Māwā Salomołba soɗeba Ācōrēra ɛpēé basía idji zeza Daviba ɛpē ɓaɗa quīrāca. ⁵ Idjia Sidołnebema jɓwaba oda ācōrēwērā Astarteda ɛpēsias. Mañ awara amonitarā jɓwaba oda ācōrē Milcołda ɛpēsias. Milcołra Ācōrēba aɓeɗa quīrīāca. ⁶ Māwā Salomołba Ācōrē quīrāpita cadjiruada o besia. Idjia Ācōrēra ne jūmane ɛpēé basía idji zeza Daviba ɛpē ɓaɗa quīrāca.

⁷ Jerusaleñeba āmāɗau odjabariare ɓal eya borode Salomołba de zaqueda osia moabitarā jɓwaba oda ācōrē Quemoa bia beɗeadi carea idjaba amonitarā jɓwaba oda ācōrē Moloc abadaa bia beɗeadi carea. Quemora, Moloc siɗa Ācōrēba aɓeɗa quīrīāca.

[§] 10:22 Ne nēdobada barco. Hebreo beɗeade ɓal ɓala “Tarsidebema barco.” * 10:27 Dji biara ɓal bacuru. Hebreo beɗeade ɓal ɓala “cedro” baribɓɓl ogoéa. [†] 10:28 Egiptode. Āɓɓɓmaara Musride nēdobadjidāa. Musri druara Cilicia drua caita ɓala. * 11:2 Exodo 34:16.

⁸ Ara mañ quĩrãca jũma idji aĩbema quimarã itea Salomoĩba de zaqueda ocuasias ãdji ãcõrẽ beaa querada bá diadamãrẽã idjaba animarãda babue diadamãrẽã.

⁹⁻¹⁰ Naẽna israelerã ãcõrẽra ðarima umé Salomoĩma odjapeda jarasia aĩbemarã ãcõrẽ beada epẽramãrẽã. Mãwãmĩna Salomoĩba ijãé basía. Soðeba ãcõrẽra epẽé ðada bẽrã ãcõrẽra idji ume quĩrũsia. ¹¹ Mañ carea Salomoĩna nãwã jarasia:

–Bla jãwã o ða bẽrã idjaba mĩa obi jaradara igarada bẽrã, mĩa nañ druwa ða jlwãeda ðada jãrĩpeda aba ðare ðãa diaya. ¹² Bla zeza Davi querasi carea mĩa mãwã oéa ða waði zocai ðade. Ætebãrã ða warra jlwãedabemada mĩa nañ druara jãrĩya. ¹³ Baribãrã jũma nañ druara idji jlwãedabemada jãrĩéa. Judaðeba yõpedadarã druara idji jlwãeda ðeya mĩ nezoca Davi querasi carea idjaba mĩ de droma ðamãrẽã edada puru Jerusaleñ carea.–

Jeroboañ Egiptoada mĩrũ wãna

²⁶ Nabat warra Jeroboañda Salomoĩare dji droma basía. Idjira Epraiñneba yõna basía. Seredã puruðebema basía. Dji papa Zeruada pẽdra wẽrã basía. Mañ Jeroboañba Israelðebema boro Salomoĩra ãyã ða quĩrĩã basia. ²⁷ Mañra nãwã basía: Salomoĩba Jerusaleñne idji zeza Davi ðasi puru mõgaraba auðu jũrã ca ðara daucha obi ðasia idjaba Milo abadaare dji jogoara egoroba daucha pãrĩbi ðasia.† ²⁸ Mañne cũdra Jeroboañda mama traja basia. Idjira bio ðãa basia.‡ Salomoĩba idjira zoquea ðada ununa bẽrã jũma Joseðeba yõpedadarã traja panã boroda ðasia.

²⁹ Ewari aba Jeroboañra Jerusaleñneba ãyã wãbãrã basía. Mañne ãcõrẽneba beðeabari Ahíada ode unusia. Mañ Ahíara Siloðebema basía. Idjia cacuade jã ðara djiwidi basía. Dji unusidade ãduba panasidaa. ³⁰ Mañne Ahíaba djiwidi jã ðara erãpeda pichia cõãcuasias doce jũemãrẽã. ³¹ Mañbe Jeroboañna nãwã jarasia:

–Nañ wua cõãcuadara die edadia. Israelerã ãcõrẽba nãwã jara ða: “Israelðeba yõpedada doce puruda Salomoĩ jlwãeda panã. Baribãrã mañ doce puruðebemada mĩa die jãrĩpeda ða jlwãeda ðaya. ³² Mañbe ababe Judaðeba yõna purudrã Salomoĩ jlwãeda ðeya. Mañ purura idji jlwãeda ðeya mĩ nezoca Davi querasi carea idjaba mĩ edada puru Jerusaleñ carea. Mĩa jũma Israel druade Jerusaleñ purudrã edasia mĩ de dromada bãrã tãena ðamãrẽã. ³³ Mĩa jara ða quĩrãca oya Salomoĩba mĩra igarapeda Sidoñnebema ãcõrẽ Astartea, moabitarã ãcõrẽ Quemoa, amonitarã ãcõrẽ Milcoĩna biða bia beðea ða bẽrã. Salomoĩba o ðara mĩ quĩrãpita bié ða. Idjira mĩ ode jipa nĩbaca idjaba mĩ leyda ijãé ða idji zeza Daviba ijã ðada quĩrãca.

³⁴ Mãwãmĩna idji zocai ðamisa mĩa israelerãra idji jlwãedabemada jãrĩéa, ãtebãrã idjira waði ãdjirã boroda ðaya mĩa edada nezoca Davi querasi carea. Davi querasibãrã jũma mĩa obi jaradara ijã obadjia. ³⁵ Baribãrã Salomoĩ warra israelerã boroda ðebãrãde mĩa Israelðeba doce puru yõpedadabemada die jãrĩya ða jlwãeda ða carea. ³⁶ Mañbe ababe Judaðeba yõna purudrã Salomoĩ warra jlwãeda ðeya. Mãwã oya mĩ nezoca Daviðeba yõbãrãðebemada aba Jerusaleñne dji boroda ðamãrẽã poa zebãrãza. Mĩa Jerusaleñ puruda edasia mĩ de dromada bãrã tãena ðamãrẽã. ³⁷ Baribãrã mĩa ðara israelerã boroda ðaya. Mañnebãrã ða quĩrã ðara jũma ða jlwãeda ðaya. ³⁸ Jũma mĩa jara ðada ijã odua. Mĩ ode jipa nĩbadua. Mĩ quĩrãpita jipa o ðadia. Idjaba mĩ nezoca Davi querasi ãyã o ðada quĩrãca jũma mĩa obi ðada ijã odua. Mãwã osira mĩra ða ume ðaya. Mĩa israelerãra ða jlwãeda ðaya. Mañbe Daviðeba yõbãrã dji boroda ðabari quĩrãca mĩa ðara, ðaðeba yõbãrã siða poa zebãrãza israelerã boroda ðaya. ³⁹ Salomoĩba cadjirua ode carea mĩa Daviðeba yõbãrã bia mĩgabiya. Baribãrã poa zebãrãza mãwã baéa.”–

⁴⁰ Salomoĩba mañnebema ãrĩside Jeroboañra beai basía. Mañ carea Jeroboañra Egiptoðebema boro Sisãmaa mĩrũ wãsia. Mama ðesia aba Salomoĩ jaidãbãrãdaa.

† 11:27 Hebreo beðeade ebuda ðãéa cãrẽda o panasidada. ‡ 11:28 Bio ðãa basia. Hebreo beðeade ebuda ðãéa sãwã basida. Hebreoðe abari beðeaba jara ða: bio mẽsrã ðada, bio ne bara ðada, bio ne o cawa ðada, idjaba bio dji droma ðada.

Salomoñ jaidada

⁴¹ Ne jūma Salomoñba oda nañ cartade bál bala, idji necawaadebema sida dewara cartade bál bala. Mañ carta trãra Salomoñba odadebema abadaa. §

⁴² Salomoñba jūma israelerãra cuarenta poa pe erobasia. Mañne idjira Jerusaleñne babadjia. ⁴³ Jaidadacarea idji zeza Davi querasi purude tãbarisidaa. Mañbe idji cacuabari idji warra Roboañda Israeldebema boroda besia.

12

Israel drua ume beda

¹ Jūma israelerãra Siqueñ purudaa wãsidea Roboañda ãdjirã boroda bledi carea. Mañ bẽrã Roboañ sida wãsia. ² Nabat warra Jeroboañba mañ ùrside wadibida Egiptode basia. Idjira mama babadjia Israeldebema boro Salomoñ carea mĩrũ wãna bẽrã. ³ Mañne israelerãba idjira trãbisidaa. Zedacarea idjira jūma israelerã sida Roboañmaa wãnapeda nãwã jarasidaa:

⁴ –Bã zeza Salomoñba dairãra jūmawãyã mĩgabisia. Mañ bẽrã dairãba iwiði panla bla idji quĩrãca waa orãmãrẽã. Paratada waibla diabiẽbãra idjaba jūmawãyã trajabiẽbãra dairãra blare panenia.–

⁵ Roboañba panusia:

–Diguidaa wãnadua. Ewari ùbeade wayacusa zebãdada mãa sãwã oida jaraya.–

Ara mañda ãdjirãra wãsidea.

⁶ Mañbe Roboañba idji zeza Salomoñare panana drõãrãa iwiðisia:

–Bãrãmaarã puruba iwiði bala ¿mãa sãwã panui?–

⁷ ãdjirãba panusidaa:

–Idi blda ãdjirã nezoca quĩrãca beibãra, idjaba ãdjia iwiði panla bia bãada aibãra, ãdjirãra ewariza blare panenia.–

⁸ Baribãra mañ drõãrãba jarapedadara Roboañba ãjãẽ basia, ãtebãra cũdra idjiare bearã abarida iwiðisia. Mañ cũdrarãra idji daucha waripedada basia. ⁹ Idjia nãwã iwiðisia:

–Bãrãmaarã puruba iwiði bala ¿mãa sãwã panui? Mãa iwiði panla mã zezaba ãdjirã bia mĩgabida quĩrãca orãmãrẽã.–

¹⁰ Cũdrarã idji daucha waripedadaba panusidaa:

–Bã zezaba ãdjirã bia mĩgabida quĩrãca orãmãrẽã iwiði panla bẽrã ãdjirãa nãwã jaradua: “Mã zezaba o bãda cãyãbara mãa wetara oya.* ¹¹ Mã zezaba bãrãra bio mĩgabisia, baribãra mãa wetara oya. Mã zezaba bãrãra soaba ubibadjia, baribãra mãa bãrãra soa quida bara bãba ubiya.”–†

¹² Ewari ùbeade Jeroboañra, jūma israelerã sida ãdji boro Roboañmaa wayacusa wãsidea idjia jarada quĩrãca. ¹³ Mañne drõãrãba jarapedadara ãjãnaẽ bẽrã Roboañra israelerã ume idarra bedeasia. ¹⁴ Idjiare bea cũdrarãba jarapedada quĩrãca nãwã jarasia:

–Mã zezaba bãrãra bio mĩgabisia, baribãra mãa wetara oya. Mã zezaba bãrãra soaba ubibadjia, baribãra mãa bãrãra soa quida bara bãba bãrãra ubiya.–

¹⁵ Puruba iwiðidara Roboañba ãjãẽ basia ãcõrẽba mãwã quĩrãna bẽrã. Idjia Silo purudebema Ahíadeba Nabat warra Jeroboañra jaradara jūma mãwãbisia.

¹⁶ Israelerãba ãdji boro Roboañba ãjãẽda cawasidada idjia nãwã jarasidaa:

Dairãra Davideba yõpedadaẽa.

Jesé warra Daviba erobadadebemada edadaẽa.

Israelerã, ¡diguidaa wãnadra!

Davideba zeda Roboañ, ¡ara bldji puruda acã badua!

§ 11:41 Idi mañ carta Salomoñba odadebemara neẽa. * 12:10 Hebreo bedeade nãwã bál bala: “Mã jãwa jĩwĩnĩra mã zeza cãra cãyãbara omoara bala.” † 12:11 Soa quida bara bã. Hebreo bedeade “drusõrẽ” bál bala.

Ara maŕda israelerãra diguidaa wãb̄l̄r̄s̄idaa. ¹⁷ Barib̄l̄r̄l̄ israelerã Juda druadebema purude beara Roboaŕba waði pe erobesia.

¹⁸ Roboaŕba traju õgo obibari boro Adoraŕda israelerã dji awara wãpedadamaa edesia. Barib̄l̄r̄l̄ idjira mõgaraba tabari beasidaa. Maŕ carea ne wayaaba Roboaŕra idji carretade isabe badopeða Jerusaleŕnaa wãsia. ¹⁹ Maŕbe israelerã Davi eberãrãare pananada awara panesidaa. Idi biða ara mãwã pan̄la.

²⁰ Dji awara wãpedada israelerãba Jeroboaŕ Egiptodeba jẽda zesida cawasidaa idjira tr̄n̄napeda ãdjirã boroda b̄l̄s̄idaa. ãdjirãnebema ni ab̄al̄da Davideba zeda boroare beẽ basia. Ababe Judadeba yõna purudr̄l̄ idjiare besia.

²¹ Salomoŕ warra Roboaŕra Jerusaleŕne jũẽpeda Judadebema idjaba Benjamiŕnebema dji mẽsrãara bea sordaorãda jũma j̄l̄resia awara wãpedada israelerã ume djõne wãnamãrẽã. 180 mil j̄l̄resia. Idjia cr̄icha b̄asia poyasidara jũma israelerãra wayacusa idji j̄l̄waeda erobaida. ²² Barib̄l̄r̄l̄ ãcõrẽba idjideba bedeabari Semaya abadaa mãwã jarasia:

²³ –Juda druadebema boro Salomoŕ warra Roboaŕa, Judadebemarãa, Benjamiŕnebe-marãa, waabema israelerã ãdji tãẽna beaa biða mãwã jaradua: ²⁴ “ãcõrẽba mãwã jara b̄la: bãrã djabarã israelerã ume djõne wãrãnadua. M̄lab̄l̄r̄l̄ ãdjirãra awara wãbisia. Maŕ bẽrã jũmarãda diguidaa wãnadua.” –

Ara maŕda ãcõrẽba jaradara jũmarãba iŕjãsidea. ãdjirãra diguidaa wãsidea ãcõrẽba jarada quĩrãca.

Jeroboaŕba israelerãa j̄lwaba oda ãcõrẽ eprẽbiða

²⁵ Epraiŕ eyaida b̄l̄ druade Jeroboaŕba Síqueŕ puruda biara opeða mama b̄abadjia. Mamaŕba wãpeda Penuel puru sida biara osia. ²⁶ Maŕ ewaride Jeroboaŕba cr̄ichasia: “Israelerãra wayacusa Davideba zeda boroare wãnisicada. ²⁷ ãdjirãba ãcõrẽa animarãda babue diadi carea Jerusaleŕne ãcõrẽ de dromanaa wãnib̄l̄r̄l̄, wayacusa Juda druadebema boro Roboaŕare panenia. Maŕbe mãra beadapeða idjidr̄l̄ eprẽnia.”

²⁸ Maŕ carea idjiare beaa iwidiŕsia sãwã oida b̄l̄ cawaya. Maŕbe ãdjia jarapeðada quĩrãca idjia paca zaque orodeða umẽ obisia. Opeðadacarea israelerãa mãwã jarasia:

–Bãrã israelerãra ara cadr̄la Jerusaleŕnaa wãniẽ pan̄la animarãda ãcõrẽa babue diadi carea. Naŕ paca zaquerãda bãrã ãcõrẽa. ãdjiab̄l̄r̄l̄ bãrãra Egiptodeba eðr̄l̄ enesidaa.–

²⁹ Maŕ oro oda paca zaquera Jeroboaŕba Betel purude aba b̄asia, dewarabemada Daŕ purude b̄asia. ³⁰ Maŕba israelerãba cadjiruada o panesidaa. ãdjirãra Betel purudaa idjaba Daŕ purudaa wãbadjidaa paca zaquea bia bedeadi carea.† ³¹ Maŕ umẽbema puru caita bea eya boroðe Jeroboaŕba deda paca zaquerã itea obisia. Maŕbe idjia bariduada levitarãẽ sida b̄asia paca zaque sacerdoterãda beadamãrẽã. ³²⁻³³ Eya boro Betel puru caita b̄l̄de mã sacerdoterãra b̄asia animarãda oro oda paca zaquea babue diadamãrẽã. Maŕ awara ara idji cr̄ichadeba ochobema jedecode quince ewaride ewari dromada Betel purude obisia Juda druade sietebema jedecode obada quĩrãca. Maŕne idjiab̄l̄r̄l̄ incienso querada oro oda paca zaquea bá diasia. Mamaŕba ŕtaa idjia b̄l̄da ewari dromara israelerãba poaza obadjidaa.

14

ãcõrẽba Jeroboaŕ ãyã b̄l̄i Ahíaba jarada

¹ Maŕ ewaride Jeroboaŕ warra Abíada bio cacua biẽ besia. ² Maŕ carea Jeroboaŕba idji quimaa mãwã jarasia:

–Quĩrã awara djiodua ni ab̄al̄ba b̄l̄ra mã quimada cawarãnamãrẽã. Maŕbe Silo purudaa wãdua. ãcõrẽneba bedeabari Ahíada mama b̄la. Idjiab̄l̄r̄l̄ mãra naŕ druadebema boroda bayada asia.* ³ Idji itea paŕda die, paŕ poquea b̄l̄da, idjaba urrajõda zoco zaque aba ededua. Idjia iwidiide wãdua dadji warrara sãwãi cawaya.–

† 12:30 Betel puru. Mãra griego bedeade b̄l̄ b̄la. Hebreo bedeade neẽa. * 14:2 1 Reye 11:29-31.

⁴ Ara mañda Jeroboal̄ba jaraða quĩrãca idji quimaba osia. Quĩrã awara djiopeða Silo puruðaa wãsia. Mañne Ahía dede jũesia.

Ahíaba bia unuca basía. Drõða Ɂl bẽrã dau towa Ɂasia. ⁵ Baribara naẽna Ācõrẽba idjía nãwã jarasia:

–Jeroboal̄ quimada balmaa zebraɁa idji warra bio cacua bié ɁldeɁbemada iwidi carea. Quĩrã awara djio ɁlɁda jũeya idjira cawarãmãrẽã. Idjía jaradua m̄la jarabara quĩrãca.–

⁶ Ahíaba Jeroboal̄ quima idji dede jũebraɁa ùrĩside nãwã jarasia:

–Jeroboal̄ quima, eda zedua. ¿Cãrẽ cãrẽã jãwã quĩrã awara djio Ɂl? ¿M̄la bara cawarãmãrẽã jãwã Ɂlca? Ācõrẽba m̄la jarabi Ɂl carea bara sopuaya. ⁷ Bal quima Jeroboal̄a nãwã jaraðe wãdua: “Israelerã Ācõrẽba nãwã jara Ɂla: m̄l puru Israelde m̄la bɁdra edapeða ãdjirã boroda Ɂlasia. ⁸ M̄la israelerã Davideba yõbɁda boro jɁwaedabemada jãrĩpeða bal jɁwaeda Ɂlasia. Baribara bla oé Ɂla m̄l nezoca Daviba o Ɂada quĩrãca. Jũma m̄la jaradara idjia jã obadjia. Sodeba m̄la epẽbadjia. Jũma idjia o Ɂadara m̄l quĩrãpita jipa Ɂasia. ⁹ Baribara jũma dji bororã bal naẽna Ɂada cãyãbara bla cadjiruada wetara o Ɂla. M̄la igarapeða bal itea jɁwaba oða ãcõrẽ orodeda obicuasía. Mañba m̄la bio quĩrũbisía.

¹⁰ Mañ carea m̄la Jeroboal̄ eberãrãra bié Ɂlya. Idji eberãrãnebema dji umaquĩrãda m̄la jũma quinibiya: nezoca Ɂada, nezocaé Ɂea sida. M̄la idji eberãrãra abeda jũma jõbiya ãcaca ãyã Ɂatabuebra quĩrãca. ¹¹ Idji eberãrã purude beubɁdara usaba jũma coðía. Idjaba puru jiga beubɁdara ãgosoba jũma coðía. M̄la mãwã jara Ɂl bẽrã wãrãda mãwãya.

¹² Jãlbe diguídaa wãdua. Bal purude jũebraɁa bal warrara beuya. ¹³ Jũma israelerãba idji carea aujã panne tɁbaridía. Jũma Jeroboal̄ eberãrãnebemada ababe idjidra tɁbaridía m̄la ababe idjidra bia unu Ɂl bẽrã. ¹⁴ M̄la dewarada Ɂlya Israeldebema boroda Ɂamãrẽã. Mañba jũma Jeroboal̄ eberãrãra quenaya. Mañra dãrãẽne mãwãya.†

¹⁵ Mãwãnacarea m̄la israelerãra cawa oya. Doba cha urebari quĩrãca ãdjirãra necai Ɂadaéa. Chirua eũta edapeða ãyã Ɂatabuebra quĩrãca m̄la israelerãra nañ drua bia quiru ãdji drõã naẽnabemarãa diaðabemada Euprate do wagaa tɁmɁ edeya. Mama ãdjirãra djãrã druaza Ɂada. Mãwã cawa oya ãdjirãba ãcõrẽwẽrã Aserãda ãdji jɁwaba opeða bẽrã. Mañba m̄la bio quĩrũbisídaa. ¹⁶ M̄la ãdjirãra waa carebaéa ãdji boro Jeroboal̄ba cadjirua oða carea idjaba purua cadjirua obída carea.”–

¹⁷ Mañbe Jeroboal̄ quimara Tirsa puruðaa jẽda wãsia. Diguída jũebraɁa idji warrara jaidasia. ¹⁸ Jũma israelerãba idji carea aujã duanne tɁbarisídaa Ācõrẽba idji nezoca Ahíadeba jaraða quĩrãca. Ahíara Ācõrẽneba beðebari basía.

¹⁹ Jũma Israeldebema boro Jeroboal̄ba oða nañ cartade Ɂlé Ɂlra, idji djõne wã Ɂadabemada, idjaba sãwã israelerãra pe eroðadabemada sida dewara cartade Ɂl Ɂla. Mañ carta trãra “Israeldebema bororãba opeða” abadaa. ²⁰ Jeroboal̄ba 22 poa israelerãra pe eroðasia. Mañbe jaidasia. Idji cacubari idji warra Nadãda Israeldebema boroda Ɂesia.

Juda druadabema boro Roboal̄ba oða

²¹ Salomoñ warra Roboal̄ 41 poa Ɂlde Juda druadabema boroda Ɂesia. Idjia 17 poa Juda druadabemarãra pe eroðasia. Jerusaleñne Ɂabadjia. (Jũma israelerã puru tãena Ācõrẽba Jerusaleñda edasia idji de dromada ãdjirã tãena Ɂamãrẽã.) Roboal̄ papa Naamá abadada amonita wẽrã basía.

²² Roboal̄ dji boro baside Juda druadabemarãba Ācõrẽ quĩrãpita cadjiruada o panesídaa. Mãwã ãdji drõã naẽnabemarãba opeða cãyãbara ãdjirãba Ācõrẽra wetara quĩrũbisídaa. ²³ Eya boroza, jũma bacuru waiɁla nũmea edre biða ãdjirãba jɁwaba oða ãcõrẽda Ɂlcuasídaa bia beðeadi carea. Mõgara waiɁlada ãta nũmɁcuasídaa idjaba ãdji jɁwaba oða ãcõrẽ Aserãda ãta nũmɁcuasídaa. ²⁴ Mañ awara Juda druade jɁwaba oða ãcõrẽ

† 14:14 Mañra dãrãẽne mãwãya. Hebreo beðeade mañra ebuða Ɂléa.

beama umaquirãrãda baridua ume cãibadjidaa. Abeda jũma cadjirua Ācõrẽba quĩrãcada Juda druadebemarãba o panesidaa dewara puru beaba naẽna opeadaa quĩrãca. Mañ puru beara Ācõrẽba israelerã quĩrãpita jũma ãyã jãrecuasias.

²⁵ Poa juesuma Roboañ Juda druadebema boroda bedacarea Egiptodebema boro Sisada Jerusaleãnaa djõne wãsia. ²⁶ Poyapeada nebia Ācõrẽ de dromane beada, Roboañ de dromane bea sida jũma jãrĩ edesia. Salomolba oro oada djõi careabema jũãtrãbada sida jũma jãrĩ edesia. ²⁷ Mañ carea Juda druadebema boro Roboañba broncedada obicuasias. Mañgãra idji wagabada bororãa diacuasias. Ādjirãba idji de dromane eada wãbadara wagabadjidaa. ²⁸ Roboañ Ācõrẽ de dromanaa wãbrãza idji wagabadarãba mañ djõi careabema jũãtrãbadara jãwade edebadjidaa. Roboañ jẽda zedacarea mañ jũãtrãbadara ãdji duanabada dede waga ãbadjidaa.

²⁹ Jũma Roboañba oada nañ cartade ãlé ãra, idjia Juda druadebemarã pe erobadebema sida dewara cartade ãl ãra. Mañ carta trãra “Juda druadebema bororãba opeadaa” abadaa. ³⁰ Roboañ ewaride idji druadebemarãra Jeroboañ druadebemarã ume ara cadrãa djõbadjidaa. ³¹ Roboañ jaidasida Davi puru abadaa tãbarisidaa idji drõã naẽnabemarã tãbaripeadama. Roboañ cacuabari idji warra Abiañda Juda druadebema boroda besia.† (Roboañ papa Naamã abadada amonita wẽrã basia.)

1 Rey 16:29-34

16

Israel druadebema boro Acabo

²⁹ Asa 38 poa Juda druadebema boroda bedacarea Omri warra Acaboda Israel druadebema boroda besia. Mañ Acaboba israelerãra 22 poa pe erobasias. Idjira Samaria purude ãbadjia. ³⁰ Jũma idji naẽna beada bororã cãyãbara idjia Ācõrẽ quĩrãpita wetara cadjiruada osia. ³¹ Idjimaarã Nabat warra Jeroboañba cadjirua oada quĩrãca o ãaira bia basias. Mañ awara Sidoñnebema boro Et-baal cau Jezabelda edapeada Sidoñnebema jãwaba oada ãcõrẽ Baalda epẽsia. ³² Samaria purude Baal deda opeada animarã babue diabadada Baal itea osia. ³³ Mañ awara Acaboba ãcõrẽwẽrã Aserãda ãba osia. Mãwã jũma idji naẽna beada bororã cãyãbara idjia israelerã Ācõrẽra wetara quĩrãbisias.

³⁴ Acabo ewaride eberã Betel purudebema Hiel abadada basias. Mañ Hielba Jerico purura wayacusa osia. Baribrã dji mõgara jũrã ca bada obrãde idji warra iwina Abirañda beusias. Dji eada wãbada pãrãbrãde idji warra tẽãbema Segunda beusias. Ācõrẽba Nuñ warra Josuedeba jaraada quĩrãca mãwãsia.*

17

Elíaba ewari poai jaraada

¹ Mañ ewaride Ācõrẽneba bedebari Elíada basias. Idjira Gala druade Tisbé purudebema basias. Mañ Elíaba Israeldebema boro Acaboa mãwã jarasias:

–Mãra israelerã zocai ãl Ācõrẽ nezocaa. Idji quĩrãpita wãrãneba jaraya idiba ãtaa poa zocãrã cue zeẽda ni diamasi bida begueaẽda ãba mãra jarabrãda.–

² Mãbe Ācõrẽba Elíaa jarasias:

³ –Namalba ãyã wãdua. Querit do zaquede mĩrũ baade wãdua. Mãra Jordañ dodeba ãmãdau odjabariare ãra. ⁴ Mañ do zaque baidoda ãra do ãaya. Idjaba mãra jarasias ãbanaba djicoda ãra itea ededamãrẽ.–*

⁵ Ara mãda Ācõrẽba jaraada quĩrãca Elíaba osias. Jordañ dodeba ãmãdau odjabariare ãra Querit do zaquede baade wãsia. ⁶ Mãne diapedaza, quewaraza bida ãbanaba paãda, nedjara sida idji itea edebadjidaa. Do zaque baidora do ãbadjia. ⁷ Baribrã mañ druade cue zeẽ ãra bẽrã do zaquera poasias.

† 14:31 Abiañ. ãlãra cartade Abías ãl ãra. * 16:34 Josue 6:26. * 17:4 ãbana. Hebreo bedeaada jara ãra “cuervos” baribrã mãra dopeãa.

Elía Sarepta purudebema pēdra wērāma bāda

⁸ Mañbe Ācōrēba Elíaa nāwā jarasia:

⁹ –Namalba Sidoñ druadaa wāpeđa Sarepta purude bēdua. Mña jāmabema pēdra wērāa jarasia blra ne cobimārēā.–

¹⁰ Ara mañda Elíara Sarepta puruđaa wāsia. Mañ purude eđa wābadama jūēblrlēde unusia pēdra wērāba tlblda jrlrl pe blda. Mañ pēdra wērāra trļpeđa nāwā jarasia:

–Mñ quiřā djuburia mñ itea baidoda enedua doi carea.–

¹¹ Mañ pēdra wērā baido jueđe wāblrlēde Elíaba wayacusa trļpeđa jarasia:

–Idjaba mñ quiřā djuburia pañda mañri mñ itea enedua.–

¹² Pēdra wērāba panusia:

–Bl Ācōrē zocai bl quiřāpita wārāneba jaraya: mñra pañ neé bla. Ababe cugurude harinada jłwa baratłma aba erobla idjaba zocođe nedragada mañri erobla. Mañ carea mña tlblda mañri jrlrl pe bla diguiđa edepeđa mañ harinara mñ itea idjaba mñ warra itea biđa ābui carea. Mañda cođapeđa daira jarrababa beuđia.–

¹³ Elíaba panusia:

–Ne wayarādua. Bla jarada quiřāca ođe wādua. Baribrlrl naārā bla erobl harinaba mñ itea pañ zaqueda aba ābu enedua. Mañbe bl itea idjaba bl warra itea biđa ābudua.

¹⁴ Māwā odua israelerā Ācōrēba nāwā jara bla bērā: “Bla harina cugurude erobla, nedraga zocođe erobl siđa jōéa aba Ācōrēba wayacusa nañ druade cue zebibrlłdaa.”–

¹⁵ Ara mañda Elíaba jarada quiřāca pēdra wērāba ođe wāsia. Copeđadacarea wađibiđa harinara bēsia Elíaba, pēdra wērāba, dji warra biđa ewariza cođamārēā.† ¹⁶ Ācōrēba Elíadeba jarada quiřāca harina cugurude blra, nedraga zocođe bl siđa jōé basía.

¹⁷ Ewari aba pēdra wērā warrara cacua bié bēsia. Ara mañba jūācāyā nūmepēđa jaiđasia. ¹⁸ Mañ carea pēdra wērāba Elíaa jarasia:

–Ācōrēneba beđeabari, ¿cārē cārēā mñra mīā sēne zesi?‡ ¿Mñ warra beumārēā mña cadjirua ođara Ācōrēa quiřānebabide zesica?–

¹⁹ Elíaba panusia:

–Bl warrara mña diadua.–

Ara mañda warrara pēdra wērā bācarade blda Elíaba bara edapeđa ltaarebema dejāne idji cāi bābarimaa edesia. Mama idji clđade błsia. ²⁰ Mañbe Elíaba Ācōrēa nāwā beđe djuburiasia:

–Mñ Boro Ācōrē, nañ pēdra wērāba mñra idji diguiđa bia erobla. ¿Bla cārē cārēā idjira sopua unubi bla? ¿Cārē cārēā idji warrara jaiđabisi?–

²¹ Ara mañda Elíara bārima ūbea warra jaiđada lřl bārrubari cobesia. Māwā o bldē Ācōrēa nāwā beđe djuburiasia:

–Mñ Boro Ācōrē, mñ quiřā djuburia, nañ warrara lřēbabidua.–

²² Elíaba beđe djuburiadada Ācōrēba bia ūrīna bērā warrara lřēbabisia. ²³ Ara mañda Elíaba warrara eđa dji papamaa diade wāsia. Diabrlrlēde nāwā jarasia:

–Acłdua, bl warrara zocai bla.–

²⁴ Mañne dji papaba Elíaa jarasia:

–Idibrlrl mña cawasia blra wārāda Ācōrēneba beđeabarida idjaba bla jara blra wārāda Ācōrēneba ze blda.–

18

Elíaba Acabo acłđe wāna

¹ Poa ūbea cue zeé basia. Mañbe Ācōrēba Elíaa nāwā jarasia:

–Israel boro Acaboda acłđe wādua. Mañbeblrlrl idji druade mña cue zebiya.–

² Ara mañda Elíara Acabo acłđe wāsia. Mañ ewaride Samaria druade jarrabara wetara nūmasia. ³ Mañ carea Acaboba idji dedebema boro Abdíada trłsia. (Mañ Abdíaba

† 17:15 Dji warra. Mañ beđeaba idjaba jara bla “pēdra wērā ēberārā.” ‡ 17:18 Ācōrēneba beđeabari. Hebreo beđeade bl bla “Ācōrē ēberā.”

Ācōrēra bio waya ḥasia. ⁴ Mañ carea Acabo quima Jezabelba Ācōrēneba bedeabadarā quenabiside Abdíaba ādjirānebemada cien edapeḍa eya uria umé panlne mīrūbicuasía. Uriaza cincuenta mīrūbicuapeḍa baidoda, coḍi síḍa díasia.) ⁵ Acaboba Abdíaa nāwā jarasia:

–Dadji druaḍe do zaqueza idjaba baido ḷtaa bogadrḷ ḥeaza wānia. Chiruada ununiscada dadji cawayoba, mula biḍa coḍamārēā. Māwā dadji animarāra jūma quininaéā.–

⁶ Ādjiza jarasiḍaa sāma wānida. Acabora o ḥaare wāsia. Abdíara dewara óare wāsia. ⁷ Ode nīne Abdíara Elía ume quīrāḍjusiḍaa. Abdíaba Elíada jāwā ḥḷda cawasiḍe idji quīrāpita chīrāboroḍe ḥarru coḥepeḍa nāwā jarasia:

–Mā boro Elía, ḷḷda jāwā ḥḷca?

⁸ Elíaba panusia:

–Māē, māḍa jāwā ḥḷa. Bḷ boro Acaboa jarade wādua māra nama ḥḷda.–

⁹ Mañne Abdíaba panusia:

–ḷMā cārē cadjiruada oḍa bērā bḷa Acaboa māwā jarade wābi ḥḷ? Māwā jarade wāibḷrḷ idjia māra beaya. ¹⁰ Bḷ Ācōrē zocai ḥḷ quīrāpita mā wārāneba jaraya: mā boro Acaboba druaza bḷra jḷrḷbibadjia. Baribḷrḷ jūmarāba jarabadjidaa bḷra ādjirā druaḍe neéḍa. Mañne Acaboba ādjirā wārāneba jarabibadjia bḷra wārāda ādjirā druaḍe neéḍa. ¹¹ Mañḍa ḷḷbḷ nama ḥḷda mā boro Acaboa jarade wābi ḥḷca? ¹² Mā wānacarea Ācōrē Jaureba bḷra mā adua ḥḷmaa edeiscada. Bḷ nama ḥḷda Acaboa jarasira mañne idjia bḷda unune zeéḷrḷ, māra beaya. Quīrānebadua warra eḍaḷba mā Ācōrēra bio waya ḥḷda. ¹³ ḷMā oḍara bḷa jaradaé panḷca? Acabo quima Jezabelba Ācōrēneba bedeabadarā quenabiside mā eya uria umé panlne ādjirānebemada cien mīrūbicuasía. Uriaza cincuenta mīrūbicuapeḍa baidoda, coḍi síḍa ādjirā díasia. ¹⁴ Mañḍa ḷḷbḷ nama ḥḷda mā boro Acaboa jarade wābi ḥḷca? Māwā jarade wāibḷrḷ, idjia māra beaya.–

¹⁵ Baribḷrḷ Elíaba panusia:

–Māra Ācōrē jūma poya ḥḷ nezocaa. Idji quīrāpita wārāneba jaraya: idi māra Acabo ume bedeaya.–

¹⁶ Ara mañḍa Abdíaba Acabora jḷrḷḍe wāsia. Acabo unupeḍa jarasia Elíara sāma unuida ḥḷda. Ara mañḍa Acaboba Elíara acḷḍe wāsia. ¹⁷ Acaboba Elía unuside nāwā jarasia:

–Israelerā mīgabibari, ḷḷbḷra nama ḥḷca?–

¹⁸ Elíaba panusia:

–Mā israelerāra mīgabié ḥḷa. Ātebḷrḷ bḷabḷrḷ, bḷ ēberāra biḍa israelerāra bia mīgabi panḷa. Ācōrēba obi jaradara bārāba igaradapeḍa Baalda ēpē panḷa. ¹⁹ Jāḷbe israelerāra jūma trḷbidua Carmelo eyaḍe ābaa dji jḷreḍi carea. Idjaba Baaldeba bedeabadarā 450 panḷa trḷbidua. Ādjirā awara Aseráḍeba bedeabadarā 400 panḷ síḍa trḷbidua. Bḷ quima Jezabelba jūma ādjirāra ne cobibaria.–

Elíaba wārā Ācōrē cawabiḍa

²⁰ Mañbe Acaboba israelerāra Carmelo eyaḍaa jūma trḷbicuasía. Baaldeba bedeabadarā síḍa mama ābaa dji jḷresiḍaa. ²¹ Mañne Elíara jūmarā quīrāpita piradrḷpeḍa nāwā jarasia:

–ḷAḥa sāḷbe crīcha umé eropanani? Baalda wārā Ācōrē baibḷrḷ, idjidrḷ ēpēnada. Baribḷrḷ Ācōrēda dji wārā araa baibḷrḷ, idjidrḷ ēpēnada.–

Baribḷrḷ ēberāra ni cārē síḍa jaradaé basía. ²² Mañne Elíaba jarasia:

–Ācōrēneba bedeabarira ababe mādrḷ ḥesia. Mañne Baaldeba bedeabadarāda 450 panḷa. ²³ Paca zaque dji umaquīrāda umé dairāa diaḍadua. Baaldeba bedeabadarāba aba eḍaḍapeḍa beadía. Tḷcuadapeḍa tḷbḷ ḷrḷ ḥḷḍia Baalea babue diaḍi carea. Baribḷrḷ tḷbḷra coaḍaéā. Dewarabema paca zaquera mā biḍa beapeḍa, tḷcuapeḍa, tḷbḷ ḷrḷ ḥḷya Ācōrēa babue diai carea. Mā biḍa tḷbḷra coaéā. ²⁴ Mañne Baaldeba bedeabadarāba

iwididia Baalba ādji tɬɬara jidabimārēã. Mɬa biɬa Ācōrēã iwidiya mɬ tɬɬara jidabimārēã. Dji tɬɬa jidabibɬɬɬɬ dji wārã Ācōrēã.–

Mañe jūmarāba bia ɬɬaɬa asidaa. ²⁵ Elíaba Baalɬeba beɬeabadarāã nāwã jarasia:

–Bārāra zocārã panɬ bēřã bārābɬɬ paca zaqueda naārã edaɬadua. Beɬapeɬa, tɬcuapeɬa, tɬɬa ĩrɬ ɬɬadua Baalea babue diaɬi carea. Baribɬɬ tɬɬara coarānadua. Mañbe Baalea iwidiɬadua bārã tɬɬara jidabimārēã.–

²⁶ Ara mañda israelerāba paca zaque diapeɬadara ādjirāba edasidaa. Beɬapeɬa, tɬcuapeɬa, tɬɬa ĩrɬ ɬɬasidaa Baalea babue diaɬi carea. Mañbe diapeɬaɬba aɬa umatipa ādjirāba Baalea iwidi panesidaa ādji tɬɬara jidabimārēã. Nāwã jarasidaa: “Baal, dairã beɬeara panudua.” Baribɬɬ panué basia. Chupea nūmasia. Mañbe ādjia animarã babue diaɬi carea opeɬaɬa icawa carisidaa.

²⁷ Umatipa babɬɬe Elíaba ādjirāã nāwã ipida jarasia:

–Wetara ɬiaɬadua. ¿Idjira bārã ācōrēãca? Ne crīcha ɬɬa ũrīé ɬɬasicaɬa. Āĩbērã doeɬa wã ɬɬasicaɬa wa āyã wã ɬɬasicaɬa. Āĩbērã cãĩ ɬɬa bēřã ĩrɬmanida panɬsicaɬa.–

²⁸ Mañ carea ādjirāba wetara Baalea ɬia iwidi duanesidaa. Necoba, mĩãsu biɬa ara ādjiduba cōcuasidaa ādjia Baal itea obada quĩrāca. Mañba ādjirāra oa purega duanesidaa.

²⁹ Umatipa eɬaɬba aɬa quewara ādjirã cari duane Baalea ɬia iwidi panesidaa. Baribɬɬ quewara israelerāba Ācōrēã animarã babue diabada horaca waɬibiɬa Baalba panué ɬasia ni ũrīé ɬasia.* Chupea ɬasia. ³⁰ Mañbe Elíaba israelerāã nāwã jarasia:

–Mɬmaa zedaɬua.–

Ara mañda caita wāsidaa. Mañne Elíaba mōgara ĩtɬ pã bue ɬaɬada waya bia osia paca zaqueda Ācōrēã babue diai carea. ³¹⁻³² Mōgarada doce edapeɬa dji animarã babue diabadada bia osia. (Mañ doce mōgaraba jara ɬa Jacoboɬeba yōpeɬaɬa puru doce panɬa. Ācōrēba Jacobora trɬ ɬasia Israel.) Elíaba mañ animarã babue diabada icawa pɬrɬa corosia. Mañ corodaɬe baidoda galoɬ ũbea auɬu poyaida ɬasia.† ³³ Mañbe tɬɬara cajērāpeɬa paca zaquera beasia. Tɬcuapeɬa tɬɬa ĩrɬ coɬasia. ³⁴ Mañne Elíaba jarasia:

–Baidoda zoco quĩmārē jue enenadua. Mañ baidora paca tɬcuada ĩrɬ weaɬadua. Tɬɬara jūma ɬeguea oɬadua.–

Māwã opeɬaɬacarea Elíaba jarasia:

–Wayacusa ara mañ quĩrāca oɬadua.–

Ara mañda māwã osidaa. Elíaba wayacusa jarasia ara mañ quĩrāca oɬamārēã. Ara mañda wayacusa māwã osidaa. ³⁵ Māwã o panɬne baidora āyã wea nūmesia. Aɬeɬa dji animarã babue diabada icawa pɬrɬa corodaɬa baidoba bira ũmesia.

³⁶ Quewara israelerāba Ācōrēã animarã babue diabada horaca Elíara animarã babue diabada caita wāpeɬa Ācōrēã nāwã iwidiɬia: “Ācōrē, bɬɬɬ Abrahañ, Isa, idjaba Israel Ācōrēã. Idi unubidua ɬara wārāda israelerã Ācōrēda idjaba mɬra ɬa nezocada. Unubidua ɬabɬɬ mɬa nāwã obi ɬaɬa. ³⁷ Mɬ beɬeara panudua, Ācōrē, mɬ beɬeara panudua. Māwã nañ ēberārāba cawaɬia bɬɬɬ wārã Ācōrēda idjaba ɬabɬɬ nāwã obi ɬaɬa ādjirāba wayacusa ĩñanamārēã.”

³⁸ Māwã iwidi ɬaɬe Ācōrēba tɬɬa uruada bajāneba dji animarã babue diabada ĩrɬ ɬaebisia. Mañba dji animarã tɬcuadaɬa, tɬɬara, mōgarara, egoro siɬa jūma bá wāsia. Dji icawa corodaɬe baido ũmana siɬa tɬɬa jɬwɬrɬāba jūma pōāsasia.

³⁹ Mañ unusidaɬe israelerāra chĩrāboroɬe ɬarru copanapeɬa nāwã jĩgua jarasidaa:

–Nañ Ācōrēɬɬ dji wārã araa. Nañ Ācōrēɬɬ dji wārã araa.–

⁴⁰ Mañbe Elíaba ādjirāã jarasia:

–Baalɬeba beɬeabadarāda jūma jidaɬadua. Ni aɬaɬa idu mĩrũ wābirānadua.–

Ara mañda israelerāba ādjirāra jidacuapeɬa Elíaba Quisoñ do zaqueda edebisia. Mama idjia jūma quenasia.

* 18:29 Israelerāba Ācōrēã animarã babue diabada hora. Exodo 29:38-41. † 18:31-32 Baidoda galoɬ ũbea auɬu. Hebreo beɬeade ɬɬ ɬa “dos seah de grano.”

Elíaba Ācōrēa iwidiida cue zebimārēã

⁴¹ Mañbe Elíaba Acaboa nāwã jarasia:

–Ne cođe wãdua. Mña cue droma zebΛrΛda ũrĩ ɓla.–

⁴² Ara mañda Acabora ne cođe wãsia. BaribΛrΛ Elíara Carmelo eyađe ãtaa wãsia. Mama chĩrãborode coɓepeɗa dratura egorodeã tēũ coɓesia. ⁴³ Mañbe Elíaba idji nezocaa nāwã jarasia:

–Ľtaara wãpeɗa pusadaa acΛdua.–

Ara mañda idji nezocara ãtaara wãpeɗa pusadaa acΛsia. Jēda zepeda Elíaa jarasia:

–Ni cãrē sida unuē basía.–

Elíaba wayacusa jarasia acΛde wãmārēã. Ara mañ quĩrãca ɓarima siete mãwã osia.

⁴⁴ ɓarima siete wãbΛrΛde Elía nezocaba jēda zepeda nāwã jarasia:

–Mña unusia jΛrãrã maãrĩ jΛwajã quĩrãca quĩruda pusaareba zebΛrΛda.–

Elíaba jarasia:

–Acaboa jaraɗe wãdua idji carretaɗe ɓadopeɗa isabe diguiɗaa wãmārēã. Isabe wãéɓΛrΛ cueba roya wãéa.–

⁴⁵ Acaboba mañ ũrĩside idji carretaɗe ɓadopeɗa Jezreel puruɗaa wãsia. Mãwã ɓΛde ewarira pãimaga buesia. Nãũrã bara zesia. Mañne cuera dji cãbãyã ze nũmesia.

⁴⁶ Ācōrēba Elíaa idji ɓΛlada diaɗa bērã Elíaba cacuaɗe jΛ ɓΛra bio trãjΛpeɗa Acabo na pira wãsia Jezreel puruɗaa.

19

Elía Horeb eyadaa mĩrũ wãna

¹ Elíaba oɗada, Baalɗeba beɗeabadarã necoba quenana sida Acaboba idji quima Jezabelea jũma nēbΛrΛsia. ² Mañ carea Jezabelba ɓba Elíamaa nāwã jaraɗe diabuesia: “Jezabelba idji Ācōrē ɓea quĩrãpita wãrãneba jara ɓla nu nañ horaca bai naēna ɓΛra beaɗa ɓΛ Baalɗeba beɗeabadarã quenana quĩrãca.”*

³ Mañ ũrĩside Elíara dauperapeɗa mĩrũ wãsia. Wãne Juda druade Beersebá puruɗe jũēne wãsia. Mama Elíaba idji nezocara ɓesia. ⁴ Mañbe idjira ējũã pōãsa ewaraga ɓΛde ewari ɓba wãsia. Mama bacuru zaque edre chũmepeɗa nāwã crĩchasia: “Biara ɓla beuida.” Mañ bērã idjia Ācōrēa jarasia:

–Ācōrē, waaéa. Mñra beɗua. Mñ drōã naēnabemarã beupeɗaɗa cãyãbara mñra biara ɓΛéa.–

⁵ Mãwã jarapeɗa Elíara bacuru zaque edre cãĩ coɓesia. Mãwã ɓΛde Ācōrē nezoca bajãnebemada idjimaa zepeda ãrãmatasia. Mañbe jarasia:

–PiradrΛpeɗa ne codua.–

⁶ Elíaba acΛbΛrΛde idji boro nocoare pañ tΛɓΛde ɓbuɗada idjaba zocoɗe baidoda unusia. Ne copeɗa, baido sida dopeɗa wayacusa cãĩ coɓesia.

⁷ Ācōrē nezoca bajãnebemada idjimaa wayacusa zepeda ãrãmatasia. Mañbe jarasia:

–PiradrΛpeɗa ne codua. ɓΛra tΛmΛ wãɗa ɓla.–

⁸ Ara mañda Elíara piradrΛpeɗa ne cosia, baido sida dosia. Mãwã ne coɗaba cacua ɓΛapeɗa cuarenta ewari, ɓsa, diamasi biɗa oɗe nĩbasia ɓba Horeb eyađe jũéɓΛrΛɗaa. Mañ eyara Ācōrē eya abadaa. ⁹ Jũēna diamasi Elíara eya uriaɗe cãĩne wãsia.

Mañne Ācōrēba idjia nāwã jarasia:

–Elía, ¿cãrēda nama o ɓla?–

¹⁰ Elíaba panusia:

–Ācōrē jũma roya ɓΛ, mñra zoquea ɓasia ɓΛa quĩrĩã ɓΛra oi carea. BaribΛrΛ ɓΛ israelerã ume beɗea ɓΛɗada ɗdjirãba igarasidaa. Mañne ɓΛ itea oɗa animarã babue diabadara jũma ɗrĩsidaa. Mañ awara ɓΛɗeba beɗeabadarãɗa necoba jũma quenasiɗaa. ɓɓabe mñɗrΛ ɓΛa baribΛrΛ mñ sida beaɗi carea jΛrΛ panΛa.–

¹¹ Mañne Ācōrēba Elíaa jarasia:

* 19:2 Griego beɗeade idjaba nāwã ɓΛ ɓla: “ɓΛda ElíabΛrΛ, mñra Jezabelea.”

–Dajadaa m̄l quĩrāpita nāl eyade nūmane zedua, m̄lra wāyā wāb̄lra b̄rā.–

Ara mālda Ācōrē na nāūrāda dji cābāyā t̄l̄sia. Māl nāūrāba eyara l̄racuasía. Mōgara sída tođozoasía. Barib̄lra Ācōrēda māwā baé basía. Nāūrā wānacarea de uremiada wāsía. Barib̄lra Ācōrēda māwā baé basía. ¹² De uremia wānacarea t̄l̄b̄l uruada eradra nūmesía. Barib̄lra Ācōrēda māwā baé basía. T̄l̄b̄l urua quĩdacarea Elíaba nāūrāda p̄iāca s̄l̄ga nūm̄l̄da ūr̄sía. ¹³ Māl ūr̄ib̄lra de Elíaba j̄l̄ b̄l̄ba idji quĩrādarrara j̄ūātr̄sia. Mālbe dajadaa wāpeđa eya uria caita nūmesía. Mālne bedeada ūr̄sía. Mālba nāwā jarasía:

–Elía, ¿cārēda nama o b̄l̄?–

¹⁴ Elíaba panusía:

–Ācōrē j̄ūma poya b̄l̄, m̄lra zoquea basía b̄la quĩr̄iā b̄lra oi carea. Barib̄lra b̄la israelerā ume bedeā b̄l̄dada ādjirāba igarasídaa. Mālne b̄l̄ itea ođa animarā babue diabadara j̄ūma ār̄sísídaa. Māl awara b̄l̄deba bedeabadarāda necoba j̄ūma quenásídaa. Ab̄abe m̄l̄d̄ra b̄la, barib̄lra m̄l̄ sída beadi carea j̄l̄ra pan̄la.–

¹⁵ Ācōrēba Elíaa jarasía:

–Jēda ējūā pōāsa ewaraga b̄l̄are Damasco puruđaa wādua. Mama j̄ūpeđa nedragada Hazael boro ĩr̄l̄ weadua Siríadebema boroda b̄l̄i carea. ¹⁶ Māl awara Nimsi wiuzaque Jehúmaa wāpeđa nedragada idji boro ĩr̄l̄ weadua Israeldebema boroda b̄l̄i carea. Idjaba Abel-mehola puruđebema Sapa warra Eliseomaa wāpeđa nedragada idji boro ĩr̄l̄ weadua b̄l̄ cacuabari m̄l̄neba bedeabarida b̄l̄i carea. ¹⁷ Mālbe Israel druađe m̄l̄ igara pan̄lra Hazaelba necoba zocārā quenaya. Idjia quenanaéera Jehúba necoba quenaya. Jehúba quenanaéera Eliseoba quenaya. ¹⁸ Barib̄lra Israel druađe m̄l̄a ēberārāra siete mil waga erob̄la. Ādjirāra Baal quĩrāpita ch̄r̄aborođe b̄arru cobeadacaa ni idjira isōnacaa.–

Elíaba Eliseo tr̄l̄na

¹⁹ Mālbe Elíara Horeb eyadeba wāsía. Wāne Sapa warra Eliseoda, once ēberārā idji ume ējūā o pan̄l sída unusía. Ādjirāza pacada umé uméa ābaa j̄l̄ eropanasídaa. Māl pacaba bacuru cūmia b̄l̄da egorođe errebari eron̄basídaa egorora bogajudapeđa ne uđi carea. Elíara Eliseo caita wāpeđa idjia cacuađe j̄l̄ b̄lra Eliseo ĩr̄l̄ wēā cob̄l̄sia ac̄l̄bi carea Eliseora idji cacuabari Ācōrēneba bedeabari baida. Mālbe wāsía. ²⁰ Ara mālda Eliseoba idji pacara amepēđa Elía caiđu pira wāsía. Jidapeđa nāwā jarasía:

–B̄l̄ ume wāi naēna idu m̄l̄ djibarirāda isōne wābidua. Mālbeb̄lra m̄lra b̄l̄ ume wāya.–

Elíaba jarasía:

–Wādua. M̄l̄a b̄lra wābi ama b̄l̄éa.–

²¹ Ara mālda Eliseora jēda wāsía. Jūpeđa idji umébema pacara beapeđa dji pacaba errebari bađa bacuruda b̄l̄a tucuapeđa t̄l̄b̄l cajērāsía. Mālne dji paca djarara djupeđa idji ēberārāra ne cobigasia. Māwānacarea idjira Elía caiđu wāpeđa Elía carebabarida besía.

21

Acaboba Nabó ējūā jār̄ina

¹ Dārā bađacarea nālda māwāsía. Jezreel puruđebema Nabó abadaba uva ējūāda Israeldebema boro Acabo de droma caita erob̄basía.* ² Māl carea Acaboba Nabóa nāwā jarasía:

–B̄l̄ uva ējūāda m̄l̄ de caita b̄l̄ b̄rā m̄l̄a nēdobuedua. Jāma ne u quĩr̄iā b̄la. Māl ējūābari m̄l̄a dewara uva ējūā biara b̄l̄da diaya. Ējūā cāyābara paratada quĩr̄iā b̄l̄b̄lra dji ējūā nēb̄la b̄l̄ quĩr̄āca diaya.–

³ Barib̄lra Nabóba panusía:

–Wārāneba jaraya: m̄l̄ zeza basiba m̄l̄a diađa ējūāra nēdobueéa.–

* 21:1 Israeldebema boro Acabo. Hebreo bedeade b̄l̄ b̄la “Samariadebema boro Acabo.” Māwā jara b̄la Acabora Samaria puruđe biara b̄badji b̄rā.

⁴ Jezreeldebema Nabóba mǎwǎ jarada bērá Acabora sopuapeda quĩrũquĩrũa diguidaa wǎsia. Diguida jũēpeda idji clade quĩrǎ āyǎ tabesia idjaba ne co quĩrǎé basía.

⁵ Mǎwǎ ɛlde Acabo quima Jezabelera idjima zepeda iwídisia:

–¿Bɛra cǎrē cǎrēǎ sopua ɛl? ¿Cǎrēǎ ne co ama ɛl?–

⁶ Acaboba panusia:

–Mǎra Jezreeldebema Nabó ume bedeasia. Mǎa iwídisia idji uva ējũára mǎa nēdobuemǎrēǎ. Parata cǎyǎbara dewara ējũáda quĩrǎ ɛlɛlɛl mǎa diayada asia. Baribɛlɛl idji ējũára nēdobueána asia.–

⁷ Maǎne Acabo quima Jezabelba jarasia:

–¿Mǎwǎra ɛlɛl Israeldebema boroéca? Sopua ɛarǎdua. Piradrɛpeda ne codua. Mǎa Jezreeldebema Nabó uva ējũára bǎa jǎrǐ diaya.–

⁸ Ara maǎda Jezabelba Acabo trǎneba cartada ɛlcuapeda Acabo sēyáda ɛlsia. Maǎra Nabó purudebema bororǎmaa, dji dromarǎmaa biɛa diabuesia. ⁹ Maǎ cartade idjia nǎwǎ ɛlsia:

“Jũmarǎa jaradadua ne codaca ewarida odamǎrēǎ. Maǎ ewaride ābaa dji jɛredapeda Nabóra ēberǎrǎ nocoare chũmebidadua. ¹⁰ Idjaba ēberǎ cadjiruada umé idji caita chũmebidadua sewadeba jaradamǎrēǎ idjia Ācōrēda, Israeldebema boro sida bié jarasida. Maǎbe Nabóra puru jǐga ededapeda mōgaraba tabari beadadua.”

¹¹ Jezabelba maǎ cartade ɛlde quĩrǎca Jezreel purudebema bororǎba, dji dromarǎ biɛa jũma osidaa. ¹² Ādjirǎba jũmarǎa jarasidaa ne codaca ewarida odamǎrēǎ. Maǎbe Nabóra ēberǎrǎ nocoare chũmebisidaa. ¹³ Ēberǎ cadjiruada umé zebidapeda Nabó caita chũmebisidaa. Maǎ umébmaba jũmarǎ quĩrǎpita sewadeba jarasidaa Nabóba Ācōrēda, Israeldebema boro sida bié jarasida. Ara maǎda ēberǎrǎba Nabóra puru jǐga ededapeda mōgaraba tabari beasidaa. ¹⁴ Mǎwǎnacarea Jezreel purudebema bororǎba Jezabelea jarabisidaa Nabóra mōgaraba tabari beasidada.

¹⁵ Nabó mōgaraba tabari beapedada ũrísíde Jezabelba idji quima Acaboa nǎwǎ jarasia:

–Jezreel purudebema Nabóra beasidaa. Maǎ bērá idjia uva ējũá nēdobue quĩrǎé badara edadua.–

¹⁶ Acaboba Nabó beapedada ũrísíde ara maǎda Jezreel purudaa Nabó uva ējũá edai carea wǎsia. ¹⁷ Maǎmisa Ācōrēba Tisbé purudebema Elíaa nǎwǎ jarasia:

¹⁸ –Israeldebema boro Acabo Samariade ɛabarira aclde wǎdua. Idjia Nabó ɛasi uva ējũára edai carea wǎsia. Ara nawena mama ɛla. ¹⁹ Idjía jaradua: “Ācōrēba nǎwǎ jara ɛla: ɛla Nabóra beapeda idji ējũára edasia. Maǎ carea usaba Nabó oa senepedadama ɛl oa sida senenia.”–

²⁰ Elía Acaboma jũésíde Acaboba idjía jarasia:

–Mǎ dji quĩrũ, ¿ɛla mǎra aclde ze ɛlca?–

Elíaba panusia:

–Mǎē, ɛlɛl aclde ze ɛla. ɛla Ācōrē quĩrǎpita jũmawǎyǎ cadjiruada o ɛla. ²¹ Maǎ carea Ācōrēba ɛlɛl bio cawa oya. Israel druaɛ jũma ɛl ēberǎrǎ dji umaquĩrǎda quenabiya: nezoca beada, nezocáé ɛea sida. Aɛɛda jũma ɛldeba yōɛɛdarǎda idjia jōbiya. ²² Idjia Nabat warra Jerboaǎ ēberǎrǎ jōbiɛa quĩrǎca idjaba Ahía warra Baasa ēberǎrǎ jōbiɛa quĩrǎca ɛl ēberǎrǎ sida jōbiya. ɛla cadjirua o ɛldeba idjira bio quĩrũbisía. ɛla israelerǎa biɛa cadjiruada obisia. ²³ Maǎ awara ɛl quima Jezabeldebemada Ācōrēba nǎwǎ jara ɛla: Jezreel puru caita idjira beadapeda usaba codía.† ²⁴ Jũma ɛl ēberǎrǎ purude beubɛɛlara usaba codía. ɛl ēberǎrǎ puru jǐga beubɛɛlara āgosoba codía.

(²⁵ Ācōrē quĩrǎpita jũmawǎyǎ cadjirua obarida Acabo quĩrǎca neéa, Acabo quima Jezabelba mǎwǎ cadjiruada obída bērá. ²⁶ Wǎrǎda Acaboba jũmawǎyǎ cadjiruada o

† 21:23 Jezreel puru caita. Hebreo bedeade ἄκλɛ cartade nǎwǎ ɛl ɛla: “Jezreel puru mōgaraba auɛu jũrǎ ca ɛl caita.”

ħabadjia. Jlwaba oða ãcõrẽ ðeada ěpẽbadjia amorreorãba naẽna ěpẽ panana quĩrãca. Mañ amorreorãra Æcõrẽba israelerã quĩrãpitabemada ãyã jłretasia.)

²⁷ Acaboba mañ ũrĩside idjia cacuade jł ħłra sopuaba cõãtasia. Mañbe sopua carea jłbadara jłpẽda cãĩbadjia. Mañ awara ne cođaca ewarida obadjia idjaba sopua ħabadjia.

²⁸ Mañ carea Æcõrẽba Tisbẽdebema Elíaa nãwã jarasia:

²⁹ –¿Błaa unu ħłca sãwã Acabora sopua ħłda idjia cadjirua oða carea? Mañ bẽrã idji zocai ħłmisa młã idji ěberãrãra jõbiẽa, ãtebłł idji warra Israeldebema boroda beđacarea idji ěberãrãra jõbiya.–

22

Acabo beapedada

¹ Siriadebemarãra israelerã ume djõnaé panłda poa ũbea babłł basía. ² Mañne Juda druadebema boro Josapada Israeldebema boro Acabo acłde wãsia.

³ Mãwã ħłde Israeldebema boro Acaboba idjiare ðeaa nãwã jarasia:

–Bãrãba cawa panłla Gala druade Ramo purura dadjirãne basida. Baribłł Siriadebemarãba jãrĩpedadeba łtaa dadjirãba ni cãrẽ sida oðaé panłla ãdji boro jłwaeđabemada ědrł edađi carea.–

⁴ Mañ bẽrã Acaboba Josapaa nãwã iwiđisia:

–¿Błra młare Gala druade djõne wãica Ramo ědrł edađi carea?–

Josapaba panusia:

–Młda, mł sordaorãda, mł cawayođeba djõbadarã sida bł ume wãnia.–

²⁹ Mañbe Israeldebema boro Acaboda, Juda druadebema boro Josapa sida Gala druade Ramo puruđaa djõne wãsiđaa. ³⁰ Wãłdade Acaboba Josapaa nãwã jarasia:

–Djõłdade młra quĩrã awara djio ħaya ni aħalba cawarãnamãrẽã młra dji boroda. Baribłł bla błdji djiora jł ħadua.–

Ara małda Israeldebema boro Acabora quĩrã awara djiopeda djõne wãsia.

³¹ Siriadebema boroba carretađeba djõbada bororãda ³² erobasia. Djõłdade ãdjirã jarasia baridua ume djõrãnamãrẽã, ãtebłł aħabe Israeldebema boro Acabo ume djõnamãrẽã. ³² Carretađeba djõbada bororãba Josapa unusiđade idji djio carea crĩchasiđaa idjira Israeldebema boro Acaboda. Mañ carea idjimaa djõne wãsiđaa.

Baribłł Josapara ħiasia idji sordaorãba carebađamãrẽã. ³³ Mãwã ħiabłłde Siriadebema carretađeba djõbada bororãba cawasiđaa idjira Israeldebema boro Acaboéda. Mañ bẽrã idu ħasiđaa. ³⁴ Mañne Siriadebema sordaoba chada baridua drłsia. Mañ ħaba Acaboda suđe wãsia idji jãare jł ħł jũãtrłbari ewara ħłmaa. Ara małda Israeldebema boro Acaboba idji carreta edebłłã nãwã jarasia:

–Jẽda ededua. Nañ djõ panłnebemada młra ãyã ededua. ħaba młra drł ataubisiđaa.–

³⁵ Mañ ewaride israelerãra Siriadebemarã ume dãrã djõsiđaa. Djõ panłne Israeldebema boro Acaboba idji carretađe łta acł nũmasia. Acabora dji cãbãyã oa ze nũmł bẽrã idji carreta jãra oaba purega nũmesia. Qewara Acabora beusia. ³⁶ Æmãdau bæbłłde israelerãba nãwã ħiasidiđaa:

–¡Waa djõnaé! ¡Dadji druaza, puruza biđa wãnia!–

³⁷ Mãwã Israeldebema boro Acabora beusia. Idjira Samariđaa ededapeda tłbarisiđaa.

³⁸ Mañbe Samaria caita baido ũmłmaa idji carretara słgłde edesiđaa. Mama wẽrãrã auđuada cuibadjiđaa. Mañne usaba Acabo oara sene duanesiđaa Æcõrẽba Elíadeba jarada quĩrãca.*

³⁹ Jũma Acaboba oða nañ cartade blé ħłra, idjia israelerã pe erobađadebemada, idji de droma elepante quidaba bio djio ħłđada, puru ðea idjia oða sida dewara cartade ħł ħla. Mañ carta trłra “Israeldebema bororãba opedada” abadaa. ⁴⁰ Acabo beuđacarea idji warra Ocoziđada idji cacuabari Israeldebema boroda ħesia.

* 22:38 1 Reye 21:19.

2 REYE UMÉBEMA CARTA REYE

2

Ácōrēba Elía bajānaa edeɗa

¹ Ácōrēba Elía nāūrā jūrēbaribɾɾɾba bajānaa edei carea ɓaside Elíara, Eliseo sída Gilgalɗeɓa wāɓɗa basía. ² Mañne Elíaba Eliseoa nāwā jarasia:

–Nama ɓeɗua. Ácōrēba mǎra Betel puruɗaa wābi ɓɓa.–

Baribɾɾɾ Eliseoba panusia:

–Ácōrē zocai ɓɓa quírāpita, ɓɓa quírāpita biɗa wārāneɓa jaraya: ɓɓɗuɓa wābíéa.–

Ara mañda Betel puruɗaa wāsíɗaa. ³ Jūēɓɗaɗe Ácōrēneɓa beɗeabadarā Betelɗeɓe-mada Eliseomaa zedapeɗa nāwā iwíɗisíɗaa:

–¿Bɓa cawa ɓɓa idí Ácōrēba ɓɓa boro Elíara edeida?–

Eliseoba panusia:

–Māē, cawa ɓɓa. Chupea pananadua.–

⁴ Mañbe Elíaba Eliseoa jarasia:

–Eliseo, nama ɓeɗua. Ácōrēba mǎra Jerico puruɗaa wābi ɓɓa.–

Eliseoba panusia:

–Ácōrē zocai ɓɓa quírāpita, ɓɓa quírāpita biɗa wārāneɓa jaraya: ɓɓɗuɓa wābíéa.–

Ara mañda Jerico puruɗaa wāsíɗaa. ⁵ Jūēɓɗaɗe Ácōrēneɓa beɗeabadarā Jericoɗeɓe-mada Eliseomaa zedapeɗa iwíɗisíɗaa:

–¿Bɓa cawa ɓɓa idí Ácōrēba ɓɓa boro Elíara edeida?–

Eliseoba panusia:

–Māē, cawa ɓɓa. Chupea pananadua.–

⁶ Mañbe Elíaba Eliseoa jarasia:

–Nama ɓeɗua. Ácōrēba mǎra Jordañ doɗaa wābi ɓɓa.–

Eliseoba panusia:

–Ácōrē zocai ɓɓa quírāpita, ɓɓa quírāpita biɗa wārāneɓa jaraya: ɓɓɗuɓa wābíéa.–

Ara mañda wāsíɗaa. ⁷ Áɗji caiɗu Ácōrēneɓa beɗeabadarāda cincuenta wāsíɗaa. Tɾɾɾɾɾba áɗjirāɓa aɾɾɾ duanasíɗaa Elíada, Eliseo sída Jordañ do icawa nūpanɗa. ⁸ Māwā panne Elíaba cacuaɗe jǎ ɓɓa ɛrāpeɗa ɓeɗatɾ edasia. Mañba doɗe tawesia. Tawebɾɾɗe oda ewa dogosia. Elíara, Eliseo sída mañ ode Jordañ do chāsíɗaa. ⁹ Chānapede Elíaba Eliseoa jarasia:

–Ácōrēba mǎ edei naēna ¿bɓa cārēda quírā ɓɓa mǎ ɓɓa itea oida?–

Eliseoba panusia:

–Mǎ quírā djuburia ɓɓa eroɓɓa jaureɗeɓa poya obarira dewararā cāyāɓara mǎ auɗuara diadua.–*

¹⁰ Elíaba jarasia:

–Bɓa iwíɗi ɓɓa zarea ɓɓa. Baribɾɾɾ Ácōrēba mǎ edebɾɾɗa unuibɾɾɾ, ɓɓa iwíɗiɗara edaya. Unuēɓɾɾɗa edaéa.–

¹¹ Áɗji nēɓɾɾɾ nīnane cawaéne tɾɾɾ uruada cawayo carreta bara ɓɓa quírāca ɓɓa zesia. Mañra áɗji ɛsi dogosia jīga wānamārēā. Mañbe nāūrā jūrēbaribɾɾɾba Elíara bajānaa edesia. ¹² Māwā unubɾɾɗe Eliseoba Elíaa ɓia jarasia:

–¿Zeza, zeza! Carretaɗeɓa djōɓadarā idjaba cawayoɗeɓa djōɓadarā quírāca ɓɓa israelerāra bio careɓa ɓasia.–†

* 2:9 Dewararā cāyāɓara mǎ auɗuara diadua. Hebreo beɗeade ɓɓa ɓɓa “doble porción.” Mañba jara ɓɓa idjira Elía cacuabari Ácōrēneɓa beɗeabari dji droma ɓaɗa. † 2:12 Hebreo beɗeade nāwā ɓɓa ɓɓa: “Mǎ zeza, mǎ zeza, Israelɗeɓema carretaɗeɓa djōɓadarā idjaba cawayoɗeɓa djōɓadarāa.”

Mañne Eliseoba cacuade jã ðara sopuaba ësídra cõãtasia. Elíara waa unué basía.

¹³ Elía ãtaa wãside idjia cacuade jã ðadara egode ërã ðaesia. Maãgãra Eliseoba edapeða jêda Jordaã doðaa wãpeða do icawa nũmesia. ¹⁴ Mañne Elíaba cacuade jã ðadaba doðe tawesia. Tawebãrã ðe nãwã jĩgua jarasia:

-¿Elía Æcõrëra sãma ðã?-

Ara mañne oda ewa dogosia. Mañ ode Eliseora chãsia. ¹⁵ Idji chãbãrã Æcõrëneba beðeabadarã Jericoðebemaba acã duanasidaa. Mañ bërã jarasidaa:

-Elíaba erobaða jaureda Eliseoba edasia.-

Ara mañda ãdjirãra Eliseomaa wãnapeda idji quĩrãpita chĩrãborode ðarru copanesidaa. ¹⁶ Mañbe jarasidaa:

-Dairãra ðã nezocarãa. Dairã tãëna cacua ðã ðeada cincuenta panãa. Ædjirãra ðã boro Elíara jãrã ðe wãbidua. Æĩbërã Æcõrë Jaureba idjira ãtaa edepeða eyade wa jewedeða ðãsisicada.-

Baribãrã Eliseoba panusia:

-Mãwãëã. Ædjirãra diabuerãnadua.-

¹⁷ Mãwã jaradãmĩna ãdjirãba ãcãrã diabuedi carea mĩã sã panesidaa. Mañ carea Eliseora perapeða ãdjirãba jarasia ãcãrã diabuedãmãrëã. Ara mañda ãdjirãba cincuenta diabuesidaa. Mañ ëberãrãba Elíara ewari ùbea jãrãsidãa. Mãwãmĩna ununaé basía. ¹⁸ Mañbe Jericoðaa Eliseo ðãmaa jêda zesidaa. Eliseoba ãdjirãba jarasia:

-¿Mã jarasiéca bãdji quĩrãbe jãrã ðe wãnida?-

Eliseoba baido bié ðada bia ðãda

¹⁹ Jericoðebemãrãba Eliseoã nãwã jarasidaa:

-Dairã boro, ðã cawa ðã nañ purura bio bia ðãda. Baribãrã baidoda bié ðã bërã dai ëjũã sida bié ðã.-

²⁰ Mañ carea Eliseoba jarasia:

-Epeðeco djiwidide tãda mãmaa enenadua.-

Ara mañda edesidaa. ²¹ Mãgãra idjia baido ãtaa bogadrã ðãmaa edepeða mañ baidode ðã peatasia. Mañne jarasia:

-Æcõrëba nãwã jara ðã: mã nañ baidora bia ðãbãrã bërã nañ baidoba ni aþãlda waa beuðãëã. Bãrã ëjũã sida bia zau ðãya.-

²² Mã ewarideba ãtaa mã baidora bia ðesia Eliseoba jarada quĩrãca.

Eliseo ipida jarapeðada

²³ Jericoðeba Eliseora Betel puruðaa wãsia. Ode nĩne ãcãrã cũdrãrãda Betel puruðeba idjimãa wãnapeda nãwã ipida jara duanesidaa:

-Boro uru, ãyã wãdua. Boro uru, ãyã wãdua.-

²⁴ Mã carea Eliseoba ãdjirãmaa acãpeða Æcõrë trãneba bié jara ðãsia. Ara mañda wi umé panãba cũdrãrãra orradapeða 42 beasidaa. ²⁵ Mãbe Eliseora Carmelo eyaðaa wãpeða jêda Samaria puruðaa wãsia.

4

Eliseoba pëdra wërã carebaða

¹ Pëdra wërãda ðasia. Idji quimãra Æcõrëneba beðeabari basía. Mã pëdra wërãba Eliseoã jarasia:

-Mã quima querasira ðã nezoca basía. ðã cawa ðã idjia Æcõrëra bio waya ðasida. Baribãrã idji jãidãside paratada diai bara ðasia. Mãda jêda diaé ðã bërã idi mã parata djibariba mã warrãrãda umena edade zeya idji nezocarãda beaðãmãrëã.-

² Mãne Eliseoba idjia iwidisia:

-¿Mã ðãra sãwã carebai? Mã jaradua: ¿cãrëda diguieða erõðã nëdobuei carea?-

Pëdra wërãba panusia:

–Nēdobuei carea m̃ diguida ni cārē sida neé quirua. Aḅabe zoco zaquede nedragada maãrĩ eroquirua.–

³ Mañne Eliseoba jarasia:

–Bḷ de caita ḅea ēberārāmaa wāpeḁa zoco ne neé ḅeada zocārā iwidiḁua. ⁴ Edapeḁa bḷra, bḷ warrarā sida diguida wānapēḁa bḷ dede eḁa wābadara jūātrḷḁḁua. Maḷḅe bḷa eroḅḷ nedragara mañ zoco ḅeade bira weaḁua. Birasira āyā ḅḷ wānaḁua.–

⁵ Ara mañḁa pēḁra wērāra wāsia. Zocoda zocārā iwidiḁeḁa idjira, idji warrarā sida diguida wānapēḁa dji eḁa wābadara jūātrḷsidaa. Maḷḅe dji warrarāḅa mañ zoco ḅeara aḅa aḅa dji papamaa edesidaa nedragaba bira tḷcuamārēā. ⁶ Jūma bira tḷḁacarea pēḁra wērāba idji warraa jarasia dewara zocoda enemārēā. Baribḷḷḷ warraba jarasia zocora waa neéḁa. Ara mañḁa nedraga idji zocode eroḅḷra waa piaé basía.

⁷ Pēḁra wērāba Ācōrēneba bedeabari Eliseomaa jarade wāsia. Mañne Eliseoba jarasia:

–Mañ nedragara nēdobueḁe wāḁua. Nēdobueḁeḁa bḷ quima querasiba parata diaida baḁara diadua. Dji parata ḅeḁaba bḷra, bḷ warrarā sida necai panania.–

Eliseoba warra ḷrēḅabida

⁸ Ewari aḅa Eliseora Suneḷ puruḁaa wāsia. Mama wērā parata bara ḅḷba idjía jarasia ne code zemārēā. Mañ carea Suneḷnaa wābḷḷza Eliseora mañ wērāma ne cobadjia. ⁹ Mañ wērāba idji quimaa jarasia:

–Mḷa cawa ḅḷa jāḷ ēberā dadjima ne code zebarira wārāḁa Ācōrēneba bedeabarida.

¹⁰ Mañ bēḷā dadji de ḷrḷ de zaqueda idji itea oḁia. Mañne eḁa cḷḁada, mesada, bugueda, īḅirā sida ḅḷḁia idji zebḷḷḁe mama cāimārēā.–

¹¹ Māwā opeḁacarea ewari aḅa Eliseora jūēpeḁa de zaquede cāine wāsia. ¹² Mama Eliseoba idji nezoca Guiezia nāwā jarasia:

–Naḷ de djibari wērāda trḷne wāḁua.–

Ara mañḁa Guieziba trḷne wāpeḁa wērāra idjima zesia. ¹³ Maḷḅe Eliseoba Guiezia jarasia:

–Idjía jaradua: “Bḷa dai itea bio bia osia. ¿Daiba bḷ itea cārēḁa oḁi? ¿Bḷa quĩrĩā ḅḷca daira bḷare Israelḁebema boro ume wa idji sordaorā boro ume beḁeḁida?”–

Wērāba panusia:

–Mḷa ni cārē sida quĩrĩāé. Mḷ ēberārā tāēna ḅḷ bēḷā necai ḅabaria.–

¹⁴ Mañne Eliseoba idji nezoca Guiezia iwidiḁia:

–¿Idji itea cārēḁa oḁi?–

Guieziba panusia:

–Cawaéā, baribḷḷḷ idjira warra neé ḅḷa idjāḅa idji quimara drōāḁa quirua.–

¹⁵ Mañne Eliseoba jarasia:

–Idjira wayacusa trḷne wāḁua.–

Ara mañḁa Guieziba trḷne wāsia. Wērāra zepēḁa de zaquede eḁa wābada caita nūmesia. ¹⁶ Maḷḅe Eliseoba idjía jarasia:

–Za uru poḁe ara naḷ jedecode bḷa warrada topeḁa bara eroḅaya.–

Wērāba panusia:

–Māwā jararāḁua, mḷ boro. Ācōrēneba bedeabari, mḷra cūrūgarāḁua.–*

¹⁷ Eliseoba jarade quĩrāca dewarabema poḁe wērāra ḅiogoa ḅepeḁa warra tosia.

¹⁸ Mañ warra waridacarea ewari aḅa dji zezamaa wāsia. Dji zezaba dewararā ume néḁua ewa panasiḁaa. ¹⁹ Cawaéne warrara nāwā ḅia nūmesia:

–¿Aguĩḁi, mḷ borora rua nūmḷa! ¡Mḷ borora rua nūmḷa!–

Mañ carea dji zezaba idji nezocaa jarasia:

–Mḷ warrara dji papamaa edeḁua.–

²⁰ Ara mañḁa idji nezocaba dji warrara bara edapeḁa dji papamaa edesia. Maḷḅe dji papaba warrara ḅacarade eroḅasia aḅa umatipa. Mañne warrara jaiḁasia. ²¹ Ara mañḁa

* 4:16 Ācōrēneba bedeabari. Hebreo beḁeade ḅḷ ḅḷa “Ācōrē ēberā.”

dji papaba idjira l̄taa Eliseo de zaqueda edepeda Eliseo cladae ɸalsia. Małbe edrapeda dji eda wābadara jūātralsia. ²² Idji quimada trlpeda nāwā jarasia:

–Mł djuburia burroda aba idjaba nezocada aba młmaa diabuedua. Młra isabe Eliseomaa wāya. Jūēpeda ara małda jēda zeya.–

²³ Dji quimaba iwidiisia:

–¿Błra cārē cārēā idi idjimaa wābłrł? Ľnāūbada ewariéa ni jedeco djiwidiéa idji ume ābaa Ācōrēa iwidiidi carea.–

Wērāba panusia:

–Jūmawāyā crīcharādua.–

²⁴ Małbe wērāba idji chūmeira burro łrł jłbipeda dji nezocaa nāwā jarasia:

–Isabe wānia. Mła jaraébłrł ni maārī bida Ľnāūnaéa.–

²⁵ Ara małda wānapeda Carmelo eyade Eliseo ɸłma jūēsidaa. Eliseoba tłmłba ādji zebłdada unuside idji nezoca Guiezia jarasia:

–Acłdua, Suneł purudebema wērāra zebłrł. ²⁶ Idji audiabariide pira wādua. Iwidiidua idjida, dji quimada, dji warra siđa bia panł cawaya.–

Ara małda idji nezocara pira wāsia. Małne wērāba panusia:

–Daira jūmaena bia panł.–

²⁷ Eyade Eliseo ɸłma jūēside wērāba Eliseo jirūne jida coɸesia beđe djuburiai carea. Mał bērā Guiezira araa dogosia wērā āyā ɸłi carea. Baribłrł Eliseoba jarasia:

–Idu ɸłdua. Nał wērāra bio sopua ɸł. Baribłrł Ācōrēba młā cawabié ɸł cārē cārēā jāwā sopua ɸłda.–

²⁸ Małne wērāba jarasia:

–Mł boro, młra sopua ɸł mł warrada jaiđada bērā. ¿Mła warrada bła iwidiisica? ¿Mła jarasiéca młra cūrūgarāmārēā?–

²⁹ Ara małda Eliseoba Guiezia jarasia:

–Bła cacuadae jł ɸłra bio trājł coɸpeda nał wērā deđaa isabe wādua. Mł bacuruda ededua. Isabe wāida ɸł bērā ēberāda unusira beđearādua. Ēberāba bła beđeaiɸłrł, panurādua. Nał wērā dede jūēpeda mł bacurura idji warra quīrādarra łrł coɸłdua.–

³⁰ Małne dji warra papaba Eliseoa jarasia:

–Ācōrē zocai ɸł quīrāpita, bł quīrāpita bida wārāneba jaraya: błda wāéɸłrł, mł siđa wāéa.–

Mał bērā Eliseora idji ume wāsia. ³¹ Guiezira ādji na wāsia. Jūēpeda Eliseo bacurura dji warra quīrādarra łrł coɸalsia. Māwāmīna cārē siđa sāwāé basía. Ara małda Guiezi jēda wābłrłade Eliseora ota unusia. Małne Guieziba nāwā jarasia:

–Warrara łrēbaé basía.–

³² Eliseo jūēside dji warra jaiđadara idji cladae urraju nūmasia. ³³ Ara małda iduɸa eda wāpeda dji eda wābadara jūātrł nūmłsia. Małbe Ācōrēa iwidiisia. ³⁴ Iwidiipeda idji cladae dji warra łrł ɸarruɸari coɸesia. Idji iteda dji warra itema ɸłsia. Idji dauda dji warra dauma ɸłsia. Idjaba idji jłwada dji warra jłwa łrł ɸłsia. Māwā coɸłde warra jaiđadara jłwłrłāsia. ³⁵ Małbe Eliseora piradrapeda arima płrłla nībapeda wayacusa dji warra łrł ɸarruɸari coɸesia. Małne warrara ɸarima siete jaisapeda dau ogasia.†

³⁶ Eliseoba Guiezira trlpeda nāwā jarasia:

–Dji warra papara trłne wādua.–

Ara małda trłne wāsia. Dji papa zeside Eliseoba jarasia:

–Bł warrara edadua.–

³⁷ Ara małda dji papara eda wāpeda Eliseo jirū caita chīrāborode ɸarru coɸesia. Małbe idji warrara edapeda ēdrłsia.

Eliseoba ēberārā ne cobida

† 4:35 ɸarima siete jaisapeda. Ľcłrłłmaarā mał beđeaba jara ɸł: “ɸarima siete dji warra łrł ɸarruɸari coɸesia.”

³⁸ Ewari āba Eliseora Gilgaldaa w̄asia. Mañ druade jarrabada baraasia. Mama Eliseora Ācōrēneba bedeabadarā ume ābaa dji jare panane idji nezocaa nāwā jarasia:

–Cuguru waīb̄laade Ācōrēneba bedeabadarā itea ne djudua.–

³⁹ Mañne cobada chiruada ābaaba mēã j̄l̄l̄ade w̄asia. J̄l̄l̄ade j̄lcara zau b̄lada unusia. Mañ tada idjia cacuade j̄l̄ b̄lade pe edapēda jēda w̄asia. Mañḡl̄ra pichia toacuapēda dji cuguru waīb̄la dju n̄m̄l̄ne eda b̄lasia. Barib̄l̄l̄ idjia adua b̄lasia mañḡl̄ra cōfacada.

⁴⁰ Wīlacarea mañ djicora jedecasia. Barib̄l̄l̄ cobladae ādjirāba bia jarasidaa:

–Ācōrēneba bedeabari Eliseo, nañ djicora dadji beabari bara b̄la!–

Mañ carea ādjirāba cōdaé basía. ⁴¹ Eliseoba jarasia:

–Harinada mañr̄ enenadua.–

Eliseoba mañ harinara dji cuguru waīb̄laade eda b̄l̄pēda nāwā jarasia:

–Id̄ib̄l̄l̄ jedecadadua cōdi carea.–

Cobladae mañ djicora dadji beabari neé b̄lasia.

⁴² Māwānacarea Baal-salisa purudeba ēberāda Eliseomaa zesia. Mañ ēberāba idji néu naārā ewad̄ebemada Eliseo itea enesia. Pañ cebada ōlada veinte, trigo djiwidi ewada sīda c̄m̄l̄ne enesia. Mañbe Eliseoba idji nezocaa jarasia:

–Nañda Ācōrēneba bedeabadarāa cobidua.–

⁴³ Idji nezocaba jarasia:

–Nañ mañr̄ quiruba ¿m̄l̄a sāwā cien ēberārāda ne cobí?–

Eliseoba panusia:

–Nañda Ācōrēneba bedeabadarāa cobidua. Ācōrēba nāwā jara b̄la: “Ādjirāba cōdapēda adubaya.”–

⁴⁴ Māwā jarāda b̄r̄a Eliseo nezocaba mañra jedecasia mañ cien ēberārāba cōdamārēã. Cōdapēda adubasia Ācōrēba jarāda quĩrāca.

5

Eliseoba Naamañ biabida

¹ Ēberā Naamañ abadada b̄lasia. Idjira Siriadebema sordaorā boro basía. Ācōrēba careba b̄l̄deba ādji dji quĩr̄ura poyada b̄r̄a Siriadebema boroba idjira dewararā cāyābara biara unubadjia. Idjira bio sozarra b̄lasia, barib̄l̄l̄ aida bara b̄lasia.

² Naēna Siriadebema sordaorāba Israel druade ne biada jārīne wābadjidaa. Mañne w̄erā zaqueda jēda jida edesidaa. Mañ w̄erācaura Naamañ quima nezocada b̄esia. ³ Ewari āba w̄erācauba idji boro Naamañ quimaa nāwā jarasia:

–Ācōrēneba bedeabari Eliseoda Samaria purude b̄la. M̄l̄ boro Naamañra idjimaa wāb̄l̄l̄bara, idji aidaara anicasia.–

⁴ Mañ w̄erācau Israeldebemaba jarāda Naamañba Siriadebema boroa jarāde w̄asia.

⁵ Mañne Siriadebema boroba jarasia:

–Bia b̄la. Wādua. M̄l̄a cartada Israeldebema boro itea b̄l̄ ume diabueya.–

Ara mañda Naamañra w̄asia. Idjia paratada 750 libra, oroda 150 libra, idjaba cacuade j̄l̄badada 10 edesia. ⁶ Carta Israeldebema boro itea edēlade nāwā b̄l̄ b̄lasia: “M̄l̄a nañ cartara m̄l̄ nezoca Naamañ ume b̄l̄a diabueb̄l̄l̄a. M̄l̄a quĩr̄ā b̄la b̄la idji aidaara anibida.”

⁷ Israeldebema boroba mañ carta ac̄side idjia cacuade j̄l̄ b̄l̄ra sopuaba cōātapēda nāwā jarasia:

–Māwāra ¿m̄l̄ra Ācōrēca nañ ēberā biabi carea? M̄l̄ra Ācōrēã ēberārā zocai b̄l̄i carea idjaba beubi carea. Māwām̄ina Siriadebema boroba nañ ēberāra m̄l̄maa diabuesia idji aidaara anibimārēã. Idjira m̄l̄ ume djōbi j̄l̄l̄ b̄la.–

⁸ Ācōrēneba bedeabari Eliseoba ūr̄isia Israeldebema boroba cacuade j̄l̄ b̄l̄ra sopuaba cōātasida. Mañ carea Eliseoba ēberāda idjimaa nāwā jarāde diabuesia:

–¿Cārē cārēã b̄la cacuade j̄l̄ b̄l̄ra cōātasi? Jāñ ēberāra m̄l̄maa diabuedua. M̄l̄a biabiya. Māwā idjia cawaya wārāda Israel druade Ācōrēneba bedeabarida āba b̄lada.–

Guieziba edasia. Diguída waga ɛɓpeda Naamaɓ nezocarãra jêda wãbisia. ²⁵ Maɓbe eða wãpeda idji boro Eliseo quirãpita nũmesia. Maɓne Eliseoba idjía iwídisia:

–Guiezi, ɓɓra ¿sãma ɓasi?–

Guieziba panusia:

–Mɓ, ɓɓ nezocara ãyã wãé ɓɓa.–

²⁶ Baribɓɓɓ Eliseoba jarasia:

–Jãɓ éberã idji carretaɗeɓa uɗa ɓadopeɗa ɓɓ audiabariside mɓ sora ɓɓ ume ɓasia. Idi Ācõrẽba ne ununacada oɗa bêrã bié ɓɓa paratada, cacuaɗe jɓbadada, olivo ëjũãda, uva ëjũãda, ovejada, pacada, nezocarãda, nezoca wërãrã siɗa edaída. ²⁷ Maɓ carea aiɗaba Naamaɓ jida ɓaɗa quirãca iɗiba ɓtaɓ ɓɗa, ɓɗeɓa yõɓɗarã siɗa aiɗa bara ɓeaɗia.–

Mamaɓba ëɗɓɓɓɓɗe Guiezira aiɗaba bira nũmesia. §

6

Eliseoba zagara dojãneba ɓtaɓ ũmane zebiɗa

¹ Ewari aɓa Ācõrẽneba beɗeabadarãba Eliseoa nãwã jarasidaa:

–Dadjirã panɓ dera jũmawãyã caibe quirua. ² ¿Dairãra Jorɗaɓ ɗoɗaa wãniɗa panɓca? Mama daiza bacuruda tutadapeɗa de waiɓɗa oɗia ãbaa panani carea.–

Eliseoba panusia:

–Bia ɓɓa. Wãnaɗua.–

³ Maɓne aɓaɓba Eliseoa jarasia:

–¿Dai, ɓɓ nezocarã ume wãéca? Dai djoburia wãna.–

Eliseoba panusia:

–Bia ɓɓa. Mɓ siɗa wãya.–

⁴ Ara maɗɗa ãdjirãra Jorɗaɓ ɗoɗaa wãnapeda bacuruda tuta panasidaa. ⁵ Mãwã panɓne zagarada aɓa daiɗu ɓaeɗe wãsia. Dji zagara eroɓaɗaba Eliseoa jĩgua jarasia:

–jMɓ boro, jãɓ zagarara djãrãne basía!–

⁶ Ācõrẽneba beɗeabari Eliseoba nãwã iwídisia:

–¿Sãma daiɗu ɓaeɗe wãsi?–

Dji zagara eroɓaɗaba aɓɓbisia sãma ɓaeɗe wãsiɗa. Eliseoba bacuru zaɓeɗa ɓɓá edapeɗa araa ɓatabuesia. Ara maɗɗa zagarara dojãneba ɓtaɓ ũmane zesia. ⁷ Maɓne Eliseoba jarasia:

–Jidaɗua.–

Ara maɗɗa dji zagara eroɓaɗaba jidasia.

9

Jehú Israeɗebema boro ɓeɗa

¹ Ewari aɓa Eliseoba Ācõrẽneba beɗeabarida aɓa trɓpeda nãwã jarasia:

–ɓɓa cacuaɗe jɓ ɓɓra bio trãjɓ coɓɓpeda Gala druaɗe Ramo puruɗaa isabe wãɗua. Naɓ zoco zaɓeɗe nedragada edeɗua. ² Mama jũeɓeɗa Josapa warra, Nimsi wiuzaque Jehúda aɓɗe wãɗua.* Idjira dewararã ume ɓɗa ãyã trɓpeda dewara dejãare edeɗua. ³ Maɓbe naɓ zoco zaɓeɗe ɓɓ nedragara idji boro ɓrɓ weaɗua. Weaɓɓɓɓɗe jaradua: “Ācõrẽba nãwã jara ɓɓa: mɓa ɓɓra Israeɗebema boroda ɓɓɓɓɓɓa.” Mãwã opeɗa dji dede eða wãɓadara ewapeɗa isabe pira wãɗua. Ni maãrɓi biɗa ðãrãrãɗua.–

⁴ Ara maɗɗa Ācõrẽneba beɗeabari cũdrara Gala druaɗe Ramo puruɗaa wãsia. ⁵ Mama jũesiɗe Israeɗebema sordao bororãda ãbaa dji jɓre duanɗa unupeɗa nãwã jarasia:

–Mɓ boro, mɓa ɓɓa ne jaraiɗa eroɓaɓa.–

Maɓne Jehúba iwídisia:

–¿Caia beɗeɗa ɓɓ?–

Cũdraba panusia:

§ 5:27 Aiɗaba bira nũmesia. Hebreo beɗeɗeɗe ɓɓ ɓɓa: “Aiɗaba niewe quirãca ɓasia.” * 9:2 Josapa. Maɓɓɓɓ Josapara Juda druaɗebema boro Josapaé basía.

–Mĭa bĭa beĊea ʘa, mĭ boro.–

⁶ Maĭbe Jehúra piradŕaĊeĊa cūdra ume dewara dejāare wāsia. Mama panĭne cūdraba nedraga Jehú boro ĭrĭ weabŕaĊe nāwā jarasia:

–Israelerā Ācōrēba nāwā jara ʘa: mĭa bŕa mĭ puru IsraelĊebema boroda ʘabŕaĊa.

⁷ Bĭ boro ʘasi Acabo ēberārāra jūma quenadua. Idji quima Jezabelba mĭ nezocarā, mĭneba beĊeabadarā siĊa quenabiĊa carea mĭa bĊeĊe cawa oya.† ⁸ Acabo ēberārāra jūma quininia. Ādjirā dji umaquĭrāra mĭa aĊeĊa jūma jōbiya: nezoca ʘeĊa, nezocāĊe ʘe siĊa. ⁹ Mĭa Nabat warra Jeroboāĭ ēberārā jōbiĊa quĭrāca idjaba Ahĭa warra Baasa ēberārā jōbiĊa quĭrāca Acabo ēberārā siĊa jōbiya. ¹⁰ Maĭ awara Jezabel siĊa beĊapeĊa Jezreel puru caita usaba coĊia. Idjira jouĊaĊa.–‡

Cūdraba māwā jarapeĊa dji dede eĊa wābadara ewapeĊa pira wāsia. ¹¹ Jehú wayacusa sordao bororā duanĭma jūēbŕaĊe aĊalba iwĭĊisia:

–Mērā, jāĭ cūdra quĭrāĊe ʘa ĭcārē cārēā ze ʘasi? ĭCārēĊa sāwāsĭ?–

Jehúba panusia:

–Bārāba cawa panĭa jāĭĭca ʘeara sāwā beĊeabadada.–

¹² Maĭne ādjirāba jarasiĊa:

–Bĭa sewada o ʘa. Idjia jaradara dairāa nēbŕaĊua.–

Jehúba panusia:

–Idjia mĭa jarasia: “Ācōrēba nāwā jara ʘa: mĭa bŕa IsraelĊebema boroda ʘabŕaĊa.”–

¹³ Maĭ ŭrĭnapēĊa ādjirāba cacuĊe jĭ panĭra dume quĭĊeĊe isabe tōcuasiĊa Jehúra maĭ ĭrĭ nĭbamārēā.§ Maĭbe cachiru zaĊapeĊa jĭgua jarasiĊa:

–Jehúra dadjirā boroal.–

Jezabel beuĊa

³⁰ Māwānacarea Jehúra Jezreel puruĊa wāsia. Jezabelba Jehú zebŕaĊa ŭrĭsiĊe idji daura soacuasĭa idjaba idji buĊara biya erusia. Maĭbe dajadaa aĊbadadeba eĊa aĊ nūmesĭa. ³¹ Jehú dji puruĊe eĊa wābadama jūēsiĊe Jezabelba idjĭa jarasia:

–Mērā, Zimri quĭrāca ʘ, bĭ boro beĊa.–*

³² Maĭne Jehúba ĭtaa dji dajadaa aĊbadama aĊpeĊa jĭgua jarasia:

–ĭJāma eĊa caida mĭare ʘ?–

Ara maĭda nezoca dji droma ʘea umé wa ŭbea panĭba eĊa Jehúmaa aĊsiĊa.

³³ Maĭne Jehúba ādjirāa jarasia:

–ĭJezabelera uĊu ʘatabueĊadua!–

Ara maĭda idjira uĊu ʘatabuesĭĊa. Maĭne cawayoba idji ĭrĭ tĭgabĊade idji oaba cawayora, puru auĊu jūrā ca ʘ siĊa tāūcuasĭa. ³⁴ Maĭbe Jehúra Jezabel dede eĊa ne coĊe wāsia. Ne coĊacarea nāwā jarasia:

–Jāĭ wērā cadjiruara jouĊe wānadua. Idjira Sidoĭnebema boro cau bērā jouĊia.–

³⁵ Baribŕa jouĊi carea wāsĭĊade aĊabe dji boroda, dji jĭwada, dji jĭrū siĊa unusĭĊa.

³⁶ Ādjirāba Jehúa jarade wāsĭĊa. Maĭne Jehúba jarasia:

–Ācōrēba jarade quĭrāca māwāsĭa. TisbēĊebema ElĭĊeĊa Ācōrēba jarasia: Jezreel puru caita Jezabelera beĊapeĊa usaba coĊia.† ³⁷ Idji cacua ārĭcuadara ācaca quĭrāca Jezreel ējūāne tabeĊia. Māwā ni aĊalba poya jaradeĊa: naĭĭra Jezabel basĭa.–

2 Reye 10:17-31

10

Jehúba Baal ēpē ʘea quenana

† 9:7 1 Reye 18:4. ‡ 9:10 1 Reye 21:22-23. § 9:13 Dume quĭĊa. Maĭra hebreo beĊeĊe ebuda ʘĭĊa. ĀĊaĭmaarā jara ʘa “bugue droma.” * 9:31 1 Reye 16:8-20. † 9:36 1 Reye 21:23.

¹⁷ Jehúra Samaria puruđaa wāpeđa Acabo ēberārā wađi panłda jūma quenasia. Ādjirāra abeđa jūma jōbisia Ācōrēba Elíadeba jarada quírāca. ¹⁸ Małbe Samariadebemarāda jūma ābaa jłrepeđa nāwā jarasia:

–Acabo ɓasiba Baalera ēpēbadjia. Baribłrł młā biara ēpēya. ¹⁹ Mał bērā Baaldeba beđeabadarāda, idji ēpēbadada, idji sacerdoterā siđa jūma trłnadua. Ni aɓalda āyā ɓecara ɓla. Młā ewari dromada oya Baalea animarā babue diadı carea. Mał bērā aɓalda zeébrłrł, beađia.–

Jehúba Baal ēpēbadara jūma quenai carea cūrūga ɓldeba māwā jarasia. ²⁰ Małbe jarasia:

–Ewarida ɓleadaua ābaa dji jłređapeđa Baalea bia beđeadi carea.–

Ara małda ewarida ɓlsidea. ²¹ Jehúba jūma Israel druađe jarabisia Baal ēpēbadara mał ewaride zedamārēā. Małne ādjirāra jūma zesidaa. Ni aɓa biđa āyā ɓeé basía. Mał bērā Baal de dromara pēsua coɓesia. ²² Māwā panłne Jehúba Baal ēpēbadarā djio wagabaría nāwā jarasia:

–Jūmarāa ādji djiora diacuadua jłnamārēā.–

Ara małda ādjirāra diacuasía. ²³ Małbe Jehúra, Recab warra Jonadá siđa Baal de dromane eđa wānapeđa Jehúba Baal ēpēbadarāa nāwā jarasia:

–Quírācuitađadua. Ni aɓal Ācōrē ēpēbarira bārā ume ɓaié ɓla. Aɓabe Baal ēpēbadarł nama pananida panł.–

²⁴ Małbe Baal ēpēbadaba animarāda, dewara siđa Baalea babue diacuabłda basía. Māwā panłne ochenta sordaorāba dajadaare jłā panasidaa Jehúba jarada quírāca. Mał sordaorāa nāwā jarasia:

–Baal ēpēbadarāda młā bārā jłwade ɓlya. Ādjirāra jūma quenanađua. Bārāba aɓa idu mīrū wābiđibłrł, dji idu mīrū wābiđara beađia.–

²⁵ Baal ēpēbadarāba animarā babue diapedađacarea Jehúba idji sordaorāa, ādji bororāa biđa nāwā jarasia:

–Eđa quenane wānađua. Ni aɓalda idu mīrū wābirānađua.–

Ara małda sordaorāba, ādji bororā biđa necoba quenane wāsidaa. Ādjia quenapeđađara dajadaa ɓatacuadapeđa Baal de dromane eđara ɓl dejanaa wāsidaa. ²⁶ Mamałba jłwaba ođa Baalera dajadaa pe enenapeđa jūma babuesidaa. ²⁷ Mōgara ođa Baalera jūma toapecuadapeđa idji de droma siđa jūma ārsidea. Małbe āgabada deda mama ocuasidaa. Idi biđa māwā ɓla.

²⁸ Māwā Jehúba Baal ēpēbadara Israel druađe jūma jōbisia. ²⁹ Baribłrł Nabat warra Jeroboal̄ba cadjirua ođara Jehúba igaraé basía. Oro ođa paca zaquea idu bia beđeabisia. Mał paca zaquera Betel puruđe idjaba Dał puruđe biđa wađi eropanasidaa. Naēna małneba Jeroboal̄ba israelerāa cadjiruada obisia.*

³⁰ Ācōrēba Jehúa nāwā jarasia:

–Młā quírīā ɓađa quírāca ɓla Acabo ēberārāra jūma quenana bērā mł quírāpita bia osía. Mał bērā ɓl beuđacarea ɓl warrada Israeldebema boroda ɓeya. Małare idji warrada, idji wiuzaqueda, dji wiuzaque warra siđa Israeldebema boroda beađia.–

³¹ Baribłrł Jehúba israelerā Ācōrē leyra sođeba quírācuita oé basía. Mał awara naēna Jeroboal̄ba israelerāa cadjirua obidara Jehúba igaraé basía.

2 Reye 13:14-21

13

Eliseoba jīrūare cawabida

¹⁴ Eliseora cacua bié ɓepeđa jaidabłrł basía. Māwā ɓlde Israeldebema boro Joasaba idjira acłde wāsía. Idji carea jīā ɓlde Joasaba nāwā jarasia:

* 10:29 1 Reye 12:26-30.

-Zeza, zeza, carreta de ba djöbadarã idjaba cawayo de ba djöbadarã quĩrãca bla israel-erãra bio carebalaria.*

¹⁵ Eliseoba idjía jarasia:

-Ene drãmada cha bara namaa enedua.-

Ara maãda Joasaba edesia. ¹⁶ Maãne Eliseoba nãwã jarasia:

-Ene drãmara jidadua.-

Joasaba jidabãrã de Eliseoba idji jlwara Israel de bema boro Joasa jlwa ãrã ðãsia.

¹⁷ Maãne jarasia:

-Ãmãdau odjabariare dajadaa acãbadada ewadua.-

Joasaba ewadacarea Eliseoba idjía jarasia:

-Chada aba dajadaa drãtadua.-

Ara maãda Joasaba dajadaa drãtasia. Maãne Eliseoba jarasia:

-Jãã chaba jara ðã: Siriã de bema rãrã Æcõrẽba bãrãa poyabiya. Apec eãũãne bãrãba quenania.-

¹⁸ Maãbe Eliseoba jarasia:

-Chara pedua.-

Ara maãda Israel de bema boro Joasaba pesia. Maãne Eliseoba jarasia:

-Jãã chaba dejãda ucuadua.-

Ara maãda Joasaba ðarima ùbea upeãa waa ué basía. ¹⁹ Maã carea Æcõrẽ nezoca Eliseora idji ume bio quĩrũpeãa jarasia:

-Bla dejãra ðarima juesuma wa ðarima sei uãabara, bãrãba Siriã de bema rãrã poyadapeãa jũma quenacasiãaa. Baribãrã ðarima ùbeabe uãa bẽrã ðarima ùbeabe poyadãa.-

Eliseo jaidãda

²⁰ Eliseora jaidapeãa tãbarisiãaa. Poaza moabitarãba Israel druade ne jãrĩcuade wãbadjidaa. ²¹ Ewari aba ãcãrã israelerãba eberã jaidadada joude edebãda basía. Maãne unusiãaa moabitarãba ne jãrĩcuade zebãdada. Isabe mĩrũni carea bẽwãrãra Eliseo tãbaripeãadade eda ðãtasiãaa. Dji bẽwãrãba Eliseo ðãwãrã warasiãe ãrẽbapeãa piradrãsia.

17

Asiriarãba israelerã poyapeãada

¹ Acã doce poa Juda druade bema boroda ðeãacarea Ela warra Oseara Israel druade bema boroda ðesia. Idjira Samaria purude ðabadjia. Nueve poa israelerãra pe erobãsia. ² Oseaba Æcõrẽ quĩrãpita cadjiruada obadjia. Baribãrã Israel de bema bororã idji naẽna ðeãdaba opeãada quĩrãca mãcua oca basía.

³ Osea Israel de bema boroda ðasiãe Asiriã de bema boro Salmanasada idji sordaorã bara israelerã ume djõne zesiãaa. Poyadapeãa Salmanasaba Oseara idji jlwaeãa erobesia. Maã bẽrã Oseaba Salmanasaa paratada poaza diabadjia. ⁴ Mãwã ðã de Oseaba Egipto de bema boro So abadamaa ãcãrã diabuesia idji carebaãe zemãrẽã. Maã awara Salmanasaba parata poaza diabi ðadada waa diaé basía. Mãwã Salmanasaba cawasia Oseara idji jlwaeãabemada eãdrã carea crĩcha jãrã ðãda. Maã carea idjia Oseara jidabipeãa preso ðãbisia. ⁵ Asiriã de bema boro Salmanasara idji sordaorã siãa Israel druadãa wãnapẽda Samaria purura poa ùbea auãu jũrã eropãnasiãaa. ⁶ Osea nueve poa Israel de bema boroda ðeãacarea Asiriã de bema boroba Samaria purura poyasia. Maãbe israelerãra Asiriããaa jida edepeãa Halah druade, Gozãã druade Habor do caita, idjaba medorã puru ðeaza ðãbicuasãa.

⁷ Maãra jũma mãwãsia israelerãba ãdji Æcõrẽ quĩrãpita cadjiruada o panana bẽrã. Æcõrẽba ãdjirãra Egipto de bema boro jlwaeãabemada eãdrã ðããamĩna idjaba mamãlba eãdrã enenamĩna dewara ãcõrẽ ðeãda eãrẽbadjidaa. ⁸ Dewara puru ðeaba cadjirua o

* ^{13:14} Hebreo bedeaãe nãwã bã ðã: “Mã zeza, mã zeza, Israel de bema carreta de ba djöbadarã idjaba cawayo de ba djöbadarãa.”

panl carea Ācōrēba israelerā quīrāpitabemada āyā j̄lretasia. Māwāmīna israelerāba abari cadjiruada o panesidaa. Mañ awara Israeldebema bororāba cadjirua obidadara israelerāba ēpēsidaa. ⁹ Idjaba Ācōrē quīrāpita oié beada mērā obadjidaa. * Ādji puru caita bea eya borode de zaqueda ocuasidaa dewara ācōrē beaa bia bedeadī carea. Puru zaque beaza idjaba puru waiβla mōgaraba auđu jūrā ca beaza māwā ocuasidaa. ¹⁰ Eya boroza idjaba jūma bacuru waiβla nūmea edre ādjirāba jlwaba oda ācōrē beada βlcuasidaa. Mōgara waiβlada idjaba jlwaba oda ācōrē Aserá sida ŀta nūmlcuasidaa. ¹¹ Eya boroza incienso querada ādji jlwaba oda ācōrēa bá diabadjidaa dewara purudebemarāba naēna opeđada quīrāca. Mañ puru beara Ācōrēba israelerā quīrāpitabemada āyā j̄lretasia. Israelerāba cadjirua o panl carea Ācōrēra ādjirā ume bio quīrūsia. ¹² Idjia jarasia jlwaba oda ācōrēra ēpēnacara panl̄da. Māwāmīna israelerāba ēpēsidaa. ¹³ Ācōrēba Juda druadaa, Israel druadaa biđa idjideba bedeadadarāda diabuesia. Ādjirāneba israelerāa nāwā jarasia:

–Mļ leyda bārā drōā naēnabemarāa jūma diasia idjaba mļneba bedeadadadeba bārāa biđa diasia. Ādjirāra mļ nezocarāa. Jāļbe bārāba cadjirua obadara igaradapeđa mļ leyra jūma ijā oedua.–

¹⁴ Baribl̄l israelerāba ijā odaé basía, ātebl̄l ādji drōā naēnabemarā quīrāca clwl̄l zarea panesidaa. Ācōrēra ijānaé basía. ¹⁵ Ācōrēba obi jaradara, ādji drōā naēnabemarā ume beđa βl̄da sida igarasidaa. Mañ awara Ācōrēba cawa oi jaradara ijānaé basía. Jlwaba oda ācōrē sirié beada ēpē panl bērā ādjirā sida sirié panesidaa. Ādji caita bea puruba cadjirua obadara Ācōrēba orānaduada adamīna o panesidaa. ¹⁶ Ācōrēba obi jaradara israelerāba jūma igarasidaa. Mañ bērā paca zaque zaca βl̄da umé osidaa bia bedeadī carea. Idjaba bacurada ācōrēwērā Aserá quīrāca ocuasidaa bia bedeadī carea. Chídaúa, jedecoa, ŀmādaúa biđa bia bedeadadjidaa. Idjaba Baalea bia bedeadadjidaa. ¹⁷ Mañ awara ādji warrarāda, wērācaurā sida jlwaba oda ācōrēa babue diabadjidaa. Dau ēsā ununi carea obadjidaa. Idjaba daubarada ēpēbadjidaa. Ācōrē quīrāpita jūmawāyā cadjirua o panl carea idjira bio quīrūsia.

¹⁸ Ācōrēra israelerā ume bio quīrūna bērā idji quīrāpitabemada āyā j̄lretasia. Ababe Juda druadebemarādr̄l ādji druade panesidaa. ¹⁹ Baribl̄l Juda druadebemarā biđa Ācōrēba obi jaradara ijā odaé basía, ātebl̄l Israel druadebemarāba cadjirua opeđada quīrāca o panesidaa. ²⁰ Mañ carea Ācōrēba israelerāra abeđa jūma igarasia. Ādjirāra bia mīgabisia idjaba dewara druadebemarāa poyabipeđa idji quīrāpitabemada āyā j̄lretasia.

²¹ Naēna Ācōrēba israelerāa ādji boro Davideba zedada igarabisia. Maļbe ādjirāba Nabat warra Jerboałda ādji boroda βlsidaa. Mañ Jerboałba cadjirua waiβlada israelerāa obisia. Idjia Ācōrēra igarabisia.† ²² Jerboałba cadjirua o βadara israelerāba o panesidaa. Ni maārī biđa igaradaé basía. ²³ Māwā cadjirua o panasidaa aba Ācōrēba idji quīrāpitabemada āyā j̄lretabl̄l̄daa. Idjideba bedeadadarā idji nezocarāneba māwā oyada asia. Mañ bērā asiriarāba israelerāra ādji druadaa jida edesidaa. Wadibiđa mama panl̄a.

²⁴ Maļbe israelerā pananama Asiriadebema boroba Babilonianebeamarāda, Cutadebemarāda, Avadebemarāda, Hamánebeamarāda, idjaba Saparvaiļnebeamarā sida βlcuasiasia. Mañ ēberārāra Samaria purude, dewara puru beade biđa panesidaa.

2 Reye 24:8–25:12

24

Babiloniarāba Juda druadebemarā poyapeđada

⁸ Joaquīl 18 poa βaside Juda druadebema boroda βesia. Jedeco ūbea Juda druadebemarāra pe erobasia. Idjira Jerusaleñne βabadjia. Idji papara Jerusaleñnebema Elnataļ

* 17:9 Ācōrē quīrāpita oié beada mērā obadjidaa. Maļra hebreo bedeadē ebuda βl̄éa. Ācl̄l̄maarā jara βla: “Ācōrēnebemada bié bedeadadjidaa.” † 17:21 1 Reye 12:26-30.

cau Nehusta basía. ⁹ Joaquiãba Æcõrẽ quĩrãpita cadjiruada o ðabadjia idji zeza ðasiba o ðada quĩrãca.

¹⁰ Mañ ewariðe Babiloniane bema boro Nabucodonosó sordaorãda Jerusaleñebemarã ume djõne wãnapeda purura auðu jũrã eropanesidaa. ¹¹ Mãwã auðu jũrã eropanane Nabucodonosóra jũesia. ¹² Mañne Juda druadebema boro Joaquiãba, dji papaba, idjiare ðeaba, idji sordao bororãba, dji dromarã biða jarasidaa Nabucodonosó jãwaeda panenida. Nabucodonosó ocho poa idji druadebema boroda ðedacarea Juda druadebema boro Joaquiãra preso jidasia.

¹³ Mañbe Æcõrẽba jaraða quĩrãca Nabucodonosóba ne bia queða Æcõrẽ de dromane ðeada jũma pe edesia. Ne bia queða Juda druadebema boro de dromane ðeada sida jũma pe edesia. Idjaba Israeldebema boro Salomõba Æcõrẽ de dromane oro ocuada sida toapecuapeda pe edesia. ¹⁴ Mañ awara Nabucodonosóba Jerusaleñebemarãda idji druadaa jida edesia: dji dromarãda, sordaorãda, ne o cawa ðeada, jiorroba ne o cawa ðeada. Jũma ãbaa die mil jida edesia. Ababe dji ne neé queðeadrã Juda druade panesidaa. ¹⁵ Nabucodonosóba Juda druadebema boro Joaquiãda, idji papada, idji quimarãda, idjiare ðeada, dji dromarã sida Babiloniana jida edesia. ¹⁶ Sordaorãda siete mil, ne o cawa ðeada idjaba jiorroba ne o cawa ðeada mil jida edesia. Dji mësra ðeara Babiloniana jũma jida edesia. ¹⁷ Mañbe Nabucodonosóba Joaquiã djabadrõã Mataníada Juda druadebema boroda ðasia. Mañ Mataníara trã ðasia Sedequía.

¹⁸ Sedequía 21 poa ðaside Juda druadebema boroda ðesia. Idjira Jerusaleñe ðabadjia. Once poa Judadebemarãda pe eroðasia. Idji papara Libna puruðebema Jeremia cau Hamutal basía. ¹⁹ Sedequíaba Æcõrẽ quĩrãpita cadjiruada o ðabadjia idji djaba Joaciãba o ðada quĩrãca. ²⁰ Mañ carea Æcõrẽra Jerusaleñebemarã ume idjaba Juda druadebemarã ume bio quĩrũsia. Mañ bẽrã ãdjirãra idji quĩrãpitabemada ãyã jãretasia.

Nabucodonosóba Jerusaleñ babueda

Mañ ewariðe Sedequíaba Babilonia druadebema borora igarasia.

25

¹ Mañ carea nueve poa Sedequía Judadebema boroda ðedacarea diebema jedecode ewari dieðe Babiloniane bema boro Nabucodonosóra idji sordaorã bara Jerusaleñebemarã ume djõne wãsidã. Mañne poa umé Jerusaleñra auðu jũrã eropanesidaa. Puru ðajadaare acãbadada ãta draso ocuasidaa.* ² Once poa Sedequía Juda druadebema boroda ðedacarea babilonarãba waðibiða Jerusaleñ purura auðu jũrã eropanesidaa. ³ Ara mañ poa quĩmãrẽbema jedecode ewari nueveðe Jerusaleñ puruðe coðira ni cãrẽ sida neé basía. Mañba jũmarãda jarra duanasidaa.

⁴ Mãwã panane puru auðu jũrã ca ðara uyapetasiðaa. Babilonarãba purura auðu jũrã eropanãmĩna Juda druadebema boro Sedequíara, idji sordaorã sida diamasi mĩrũ wãsidã. Dji boro néu caita ðã eða wãbadaare ãdrãsidã. Mama puru auðu jũrã ca ðara umé panasiðaa. Mañne Arabáðaa wãbada oðe pira wãbãrãsidã. ⁵ Mañ cawasiðe Babiloniane bema sordaorãda Sedequía caiðu wãsidã. Idjira Jerico puru caita ðã jewedeðe jidaðe wãsidã. Mañne Sedequía sordaorãba idjira amenapeda memenesidaa. ⁶ Babilonarãba Sedequíara jidaðapeda Ribla puruðaa edesidaa. Mama Babiloniane bema boroba idjira cawa osia. ⁷ Sedequíaba acã ðãðe Nabucodonosóba idji warrarãda quenabisia. Jũma quenapeda Sedequía ðaura umena nuẽtabisia. Mañbe bronze oða carenaba jãnapeda Babilonia druadaa jida edesidaa.

⁸ Nabucodonosó 19 poa Babiloniane bema boroda ðedacarea jedeco juesumane ewari sieteðe idji sordaorã boro Nabuzaradaãda Jerusaleñ puruðaa wãsia. ⁹ Mañne Æcõrẽ de dromada, Juda druadebema boro de dromada, idjaba de Jerusaleñe ðeada sida jũma bácuasia. Dji droma ðeaba eropanana deda aðeða jũma bácuasia. ¹⁰ Mañbe idjia Babiloniane bema sordaorãa Jerusaleñ puru auðu jũrã ca ðara jũma ãrĩbisia.

* 25:1 Acãbadada ãta draso ocuasidaa. Ebuða ðãðe cãrẽda osiðada.

¹¹ Mañbe Nabuzaradañba ãberãrã Jerusaleñne wañi pannda, Nabucodonosóare panana apedadarãda, dewara ãberãrã sida Babilonia druaña jũma jida edesia. ¹² Ababe dji ne neé quedeadra amesia ãjũã o beadamãrã idjaba uva ãjũãda wagadamãrã.

1 CRONICA NABEMA CARTA CRONICA

21

Daviba Israeldebema sordaorã juachabida

¹ Mañ ewaride diauruba israelerãra bié osia. Idjia Davia crĩchabisia Israeldebema sordaorãra juachaida. ² Mañ bẽrã Daviba Joáa, waabema sordao bororãa biða nãwã jarasia:

–Jũma Israel druade umaquĩrã djõ cawa ðeada juachade wãnadua Beersebá puruðeba aða Dañ puruðaa. Juachadapeða m̃la jarade zedadua cawai carea jũmasãwã panlda.–

³ Baribɿɿ Joába jarasia:

–M̃ boro, ĩĂcõrẽba idji puru Israelda ðarima cien auðu yõbibɿɿ bio bia ðaya! ĩJũma ãdjirãra blare panléca? ĩCãrẽ cãrẽa bla mãwã juachabi ða? ĩCãrẽa dadji israelerãra nẽbrade ða quĩrã ða?–

⁴ Joába mãwã jaradamĩna Daviba wadibida juachabisia. Ara mãlda Joába jũma Israel druade juachade wãpeða jẽda Jerusaleñnaa zesia. ⁵ Mañbe Davia jarasia Juda druade 470 mil sordaorãda panlda idjaba waabema israelerã druade miyoł auðu cien mil panlda. ⁶ Baribɿɿ Joába Levideba yõpeðadara, Benjamiñneba yõpeðadarã sida juacháe basía, Daviba juachabi jaradara bia ũrĩnaé bẽrã.

⁷ Ăcõrẽ biða Daviba juachabidara bia unué basía. Mañ carea israelerãra cawa osia. ⁸ Mañ bẽrã Daviba Ăcõrẽa nãwã jarasia:

–Wãrãda m̃la sordaorã juachabidara cadjirua basía. Baribɿɿ m̃ quĩrã djuburia mã cadjirua oðara quĩrãdoadua. M̃la wãrãda crĩcha neé ða quĩrãca osia.–

⁹ Mañ ewaride Ga abadaba Davia Ăcõrẽneba bedeabadjia. Ăcõrẽba Gaa nãwã jarasia:

¹⁰ –Davimaa wãpeða jaradua m̃la cawa oida. M̃la cawa oi crĩchada ũbea eroðla. Mañgɿdebemada idjia aða edaida ðla.–

¹¹ Ara mãlda Gara Davimaa wãpeða nãwã jarasia:

–Ăcõrẽba nãwã jara ðla: “M̃la cãrẽneba cawa oida blabɿɿ jaraida ðla. Nañnebemada aða edadua: ¹² poa ũbea jarraba zeida, jedeco ũbea dji quĩrũba bãrãra poya pananida, wa ewari ũbea Ăcõrẽba bãrãra cacua bié ðlida. Mañ ewari ũbeade bajãnebema nezocaba jũma Israel druade eberãrãda quinibiya.” Mañgɿdebemada aða edadua m̃la Ăcõrẽa jarai carea.–

¹³ Mañne Daviba Gaa panusia:

–ĩM̃ra nẽbrã dromane ðla! Baribɿɿ Ăcõrẽra quĩrã djuburiaida ða bẽrã, biara ðla m̃ra idji jɿwade ðeida eberãrã jɿwade ðaei cãyãbara.–

¹⁴ Daviba mãwã jarada bẽrã Ăcõrẽba israelerãra cacua bié ðasia. Mañne setenta mil quinisidaa. ¹⁵ Mañbe Ăcõrẽba bajãnebema nezocada Jerusaleñnebemarã quenane diabuesia. Mãwã quena ðlda Ăcõrẽba acɿ ðasia. Mañne sopuapeða waa quenabié basía. Bajãnebema nezocaa nãwã jarasia:

–ĩÞesia! ĩWaa quenarãdua!–

Mãwã jaraside bajãnebema nezocara jebuseo Ornałba trigo ɿɿbarima ðasia. ¹⁶ Daviba łtaa acɿɿɿde unusia bajãnebema nezocara łtɿ jira ðlda. Djõbada necoda idji jɿwade eroðasia. Mañ necora Jerusaleñ puruðaa wa nũmasia. Mañ unubɿɿde Davira, idjiare ðea dji dromarã sida chĩrãboroðe ðarru copanesidaa. ĩdjirãba sopua careabema jɿbadara jɿ panasidaa. ¹⁷ Mañbe Daviba Ăcõrẽa nãwã jarasia:

–M̄lablrl sordaorāra juachabisia. M̄lablrl maļ cadjiruara osia. Naļ beḏea neé queḏeaba ¿cārē cadjiruada osiḏa?*

M̄ Boro Ācōrē, m̄ quīrā djuburia m̄ra, m̄ ēberārā siḏa cawa odua. Waa bl puruda quinibirādua.–

¹⁸ Maļne Ācōrē nezoca bajānebemaba Gaa nāwā jarasia:

–Davīa jaradua jebuseo Ornaļba trigo clrlbarima animarā babue diabadada m̄ itea omārēā.–

¹⁹ Ara maļda Gaba Ācōrē trlneba jaradara Davība oḏe wāsia. ²⁰ Ornaļba trigo clrl ḅaḏe jēḏa acrlpeḏa bajānebema nezocara unusia. Idji warrarā quīmārē panl biḏa ununapeḏa mīrūsīḏaa. ²¹ Davī Ornaļma jūēblrlḏe Ornaļba idjira unusia. Maļ bērā idji trigo clrlbarimaļba Davīmaa wāpeḏa chīrāboroḏe ḅarru coḅesia. ²² Maļne Davība Ornaļa jarasia:

–Bl trigo clrlbari ējūāra m̄ā nēdobuedua animarā babue diabadada Ācōrē itea oi carea. M̄ā māwā oiblrl dai israelerāra waa quininaéa. Dji ējūā nēblara m̄ā jūma diaya.–

²³ Ornaļba panusia:

–M̄ boro, ara jāwā bari edadua. Maļbe bla quīrīā ḅl quīrāca odua. M̄ā pacada diaya Ācōrēa babue diamārēā. Maļ awara tlbl carea dji trigo clrlbari bacuruda diaya. Trigo siḏa diaya Ācōrēa babue diamārēā. Maļglra m̄ā jūma bari diaya.–

²⁴ Barīblrl israelerā boro Davība panusia:

–Māwāéa. M̄ā bari edaéa āteblrl dji nēbla daucha diaya. M̄ā blreda Ācōrēa diai carea bari edaéa. Animarā bari edadara m̄ā Ācōrēa babue diaéa.–

²⁵ Maļ bērā Davība Ornaļ ējūābari oroda quince libra diasia.† ²⁶ Mama Davība animarā babue diabadada Ācōrē itea osia. Maļbe Ācōrēa animarāda jūma babue diacuasia idjaba Ācōrē ume necai ḅai carea animarā dragada babue diacuasia. Maļne Ācōrēa quīrā djuburiada iwīḏisia. Ācōrēba maļra bia ūrīna bērā bajāneba tlbl uruada animarā babue diabada lrl ḅaebisia. ²⁷ Maļbe Ācōrēba bajānebema nezocaa jarasia idji djōbari necoda wagamārēā. ²⁸ Maļ unublrlḏe Davība cawasia Ācōrēba idji beḏeara ūrīsīda. Maļ carea jebuseo Ornaļba trigo clrl ḅaḏama animarāda Ācōrēa babue diacuasia. ²⁹ Maļ ewarīḏe Ācōrē wua de Moiseba ējūā pōāsa ewaraga ḅaḏe oḏara, animarā babue diabada siḏa Gabaoļ puru caita ḅl eyaḏe panasiḏaa. ³⁰ Barīblrl Davība Ācōrēa iwīḏi carea mamaa poya wāé basía. Ācōrē nezocara idji djōbada neco bara ununa bērā mamaa wāida bio waya ḅasia.

22

¹ Maļbe Davība jarasia:

–Naļ eyaḏe dadjirā Boro Ācōrē de dromada, dadji israelerāba animarā babue diabada siḏa oḏia.–

Ācōrē de droma oi carea Davība jlrl peḏa

² Davība āībemarā Israel druade panabadada ābaa jlrebisia. Maļbe Ācōrē de droma oi carea lclrl ḅlcuasía mōgara toawedamārēā. ³ Maļ awara jiorroda waiḅla jlrl pesia dji eḏa wābadara cachiḏi carea idjaba jira ḅaḏi carea. Bronce siḏa jlrl pesia. Waiḅla eḏaḏa bērā dji zglara poya zaḏaé basía. ⁴ Maļ awara dji biara ḅl bacuru Libano druadebemada waiḅla jlrl pesia.* Maļra poya juachaḏaé basía Sidoļ puruḏebemarāba, Tiro puruḏebemarā biḏa zocārā enepeḏaḏa bērā.† ⁵ Davība māwā jlrl pesia nāwā crīcha baḏa bērā:

* 21:17 Naļ beḏea neé queḏea. Hebreo beḏeaḏe ḅl ḅla “naļ oveja.” † 21:25 Quince libra. Hebreo beḏeaḏe ḅl ḅla “seiscientos siclos.” * 22:4 Dji biara ḅl bacuru. Hebreo beḏeaḏe ḅl ḅla “cedro” barīblrl ogoéa. † 22:4 Sidoļ purura, Tiro puru siḏa Libano druade panla.

–Mā warra Salomoŕa wađibiđa cūdrada Ɂl bēřā dera o adua Ɂla. BaribɁɁl Ācōrē de dromara dji waiɁlara Ɂlda idjaba dji biara quiruda Ɂaida Ɂla jūma naŕ ęjūāne trŕ Ɂlga Ɂamārēā. Maŕ bēřā mā warra Salomoŕba poya omārēā mā jūma jɁɁl peya.–

Maŕ carea Davi jaiđai naēna jūma jɁɁl pesia. ⁶ Maŕ ewaride Daviba idji warra Salomoŕa trŕpeđa jarasia israelerā Ācōrē de dromada omārēā. ⁷ Nāwā jarasia:

–Warra, mā Boro Ācōrē itea mā de dromada oida crīcha Ɂasia. ⁸ BaribɁɁl idjia mā nāwā jarasia: “BɁra dewara puru Ɂea ume Ɂarima zocārā djōpeđa ęberārāda quenasia. Mā quīrāpita naŕ ęjūāne zocārā quenana bēřā Ɂla mā itea de dromara oca Ɂla. ⁹ BaribɁɁl Ɂla warrada djō quīrācada unuya. Mā idjira jūma idji dji quīrū ume necai Ɂya. Maŕ bēřā idji trŕra Salomoŕ ađia.† Idjira israelerā boroda Ɂamisa mā israelerāra jūma necai Ɂya. ¹⁰ IdjiabɁɁl mā itea de dromada oya. Idjira mā warra baya maŕne mŕra idji Zeza baya. Idji ewarideba ŕtaa mā idjida, idjiđeba yōɁdarā siđa israelerā bororāda Ɂya.”

¹¹ Maŕ bēřā warra, mā quīrā Ɂla Ācōrēra Ɂl ume Ɂaida idji de dromara omārēā idjia jarađa quīrāca. ¹² Idjaba mā quīrā Ɂla Ācōrēba necawaada, crīcha cawaa siđa Ɂla diaida. Māwā Ɂla israelerā pe eroɁlde idji leyra jūma aride ijā oya. ¹³ Ācōrēba Moiseđeba israelerāra ley diađara Ɂla quīrācuita o ɁabɁɁl Ɂla obɁɁl jūma bia odjaya. Ɂla Ɂapeđa sozarra Ɂdua. Ne wayarādua. Jēda crīcharādua.

¹⁴ Mā bio traja Ɂldeba oroda 7 miyoŕ 500 mil libra idjaba paratada 75 miyoŕ libra jɁɁl pesia Ɂla Ācōrē de dromada omārēā. Bronceda, jiorro siđa waiɁla jɁɁl pesia. Dji zɁɁlara dadjia poya zađađā. Maŕ awara mōgara toaweđada, bacuru Ɂrađa siđa jɁɁl pesia, baribɁɁl mā auđu Ɂla jɁɁl peida Ɂla.

¹⁵ Ɂla ne o cawa Ɂeada zocārā eroɁla: mōgara toawe cawa Ɂeada, mōgara de o cawa Ɂeada, bacuru de o cawa Ɂeada siđa. ¹⁶ Maŕ awara orodebema ne o cawa Ɂeada, paratađebema ne o cawa Ɂeada, broncedebema ne o cawa Ɂeada, jiorrođebema ne o cawa Ɂeada siđa zocārā eroɁla. Jāŕbe jɁwa Ɂldua Ācōrē de dromara oi carea. Ācōrēra Ɂl ume baya.–

¹⁷ Maŕbe Daviba Israeldebeba dji droma Ɂea jarasia idji warrara carebađamārēā. ¹⁸ Nāwā jarasia:

–Dadji Ācōrēra bārā ume Ɂla. Ara mā Ācōrēba bārāra necai Ɂsia dewara puru Ɂeara mā jɁwađa Ɂlde bēřā. Jūma ādjirāra Ācōrē jɁwađa paɁla idjaba dadji israelerā jɁwađa paɁla. ¹⁹ Maŕ bēřā sođebeba, jauređebeba biđa bārā Ācōrēra jɁlđadua. JɁwa Ɂlđadua idji de droma ođi carea. Opeđađacarea idji baurudera, ne jūma idji dede Ɂaida Ɂl siđa eđa Ɂlđadua.–

1 Cronica 29:26-28

29

Davi jaiđada

²⁶ Jesé warra Daviba jūma israelerāra pe eroɁasia. ²⁷ Jūma ābaa cuarenta poa israelerā boroda Ɂasia. Siete poa Hebroŕne Ɂasia.* Maŕbe 33 poa Jerusaleŕne Ɂasia. ²⁸ Davira bio waraga jaiđasia. Bio ne bara Ɂasia idjaba trŕ Ɂlga Ɂasia. Idji cacuabari idji warra Salomoŕda israelerā boroda Ɂasia.

† 22:9 Hebreo beđeade Salomoŕ trŕba jara Ɂla “necai.” * 29:27 Davira siete poa Hebroŕne Ɂaside Judadebeba israelerā boro basía. 2 Samuel 5:4-5.

2 CRONICA UMÉBEMA CARTA CRONICA

*Salomo*lba necawaa Ācōrēa iwidida

¹ Davi warra Salomo^lba israelerāra bia pe eroḅesia Ācōrēra idji ume ḅa bēra idjaba bio dji dromada ḅada bēra. ² Ewari aba Salomo^lba israelerāra jūma trācuasia: idji sordaorā bororāda, nēḅara cawa obadarāda, dji dromarāda, dji drōārā sida.* ³ Jūēpedadacarea Salomo^lra jūma ādjirā sida Gabao^l puru caita ḅa eyadaa wāsidaa Ācōrē wua deda mama ḅa bēra. Ma^l wua dera Ācōrē nezoca Moiseba ējūā pōāsa ewaraga ḅade obida basía. ⁴ Barib^lra Salomo^l ewaride Ācōrē baurudera ma^l dede ḅaé basía, Daviba Quiriat-jeari^l purudeba Jerusale^l purudea ededa bēra. Mama idjia obida wua dede eda waga ḅasia. ⁵ Barib^lra animarā babue diabada bronze oḅada waḅibida Ācōrē wua de quīrāpe ḅasia Gabao^l puru caita. Ma^lra Uri warra Bezaleelba oḅa basía.† Bezaleelera Hur wiuzaque basía. Salomo^lra, idjia trācuada ēberārā sida maaaa wāsidaa Ācōrēa iwididi carea. ⁶ Mama Ācōrē wua de quīrāpe Salomo^lra animarā babue diabada bronze oḅa caita wāpeḅa Ācōrēa animarāda mil babue diacuasia.

⁷ Ma^l diamasi Ācōrēra Salomo^lma odjapeḅa nāwā jarasia:

–ḅa quīrā ḅada m^la iwididua.–

⁸ Salomo^lba panusia:

–ḅa m^l zeza Davira quīrāneba bio carebabadjia. Ma^lbe ḅa m^lra idji cacuabari israelerā boroda ḅasia. ⁹ M^l Boro Ācōrē, ḅa m^l zeza Davia jaraḅa quīrāca odua. ḅa m^lra israelerā boroda ḅasia. Barib^lra ādjirāra zocārā pan^la ḅa quīrāca. ¹⁰ Ma^l bēra necawaada, crīcha cawaa sida m^la diadua israelerāra bia pe eroḅai carea. ḅa carebaḅ^lra ni aba^lba ḅa ēberārā zocārā pan^lra poya bia pe eroḅaéa.–

¹¹⁻¹² Ma^lne Ācōrēba jarasia:

–M^la ḅra m^l ēberārā boroda ḅasia. Ma^lne ḅa ababe necawaada, crīcha cawaa sida iwidisia ādjirā bia pe eroḅai carea. Soḅeba ma^lda quīrā ḅa bēra m^la necawaada, crīcha cawaa sida ḅa diaya. Ma^l awara ḅa parata waiḅlada, ne jūma eroḅaida, bio dji droma baida, dārā zocai ḅai sida iwididaémīna m^la diaya. Ma^l awara ḅa dji quīrūda beudamārēa iwididaémīna m^la ḅra ādjidebemada wagaya. ḅa eroḅai quīrāca ni aba^l boro ḅa naēna baḅaba neé ḅasia idjaba ni aba^l boro ḅare zeb^lra bida eroḅaéa.–

¹³ Ma^lbe Gabao^l puru caita ḅa eyadeba Ācōrē wua de ḅama^lba Salomo^lra Jerusale^l-naa jēda wāpeḅa jūma israelerāra pe eroḅesia.

*Salomo*lba cawayo, carreta sida j^lra peḅa

¹⁴ Salomo^lba djōbada carretada, cawayo sida zocārā edasia.‡ Carretara 1,400 edasia idjaba cawayoda doce mil edasia. Ma^lḅra idji sordaorā panabada puruza idjaba Jerusale^lne idji ḅabarimaa bida ḅacuasia. ¹⁵ Salomo^l dji boro baside oroda, parata sida Jerusale^lne aduba eroḅasia mōgara quīrāca. Idjaba dji biara ḅa bacuru Libanonebema enenada aduba eroḅasia mēābema higojō eya carraḅe bara quīrāca.§ ¹⁶ Salomo^l itea ne nēdobadarāba Egiptode idjaba Ciliciade cawayoda nēdobadjidaa.* ¹⁷ Cawayo aba cuatro libra paratabari nēdobadjidaa. Egiptode carreta aba quince libra paratabari nēdobadjidaa. Ma^lbe ādjirāba hititarā bororāa, Siriaḅebema bororāa bida cawayoda, carreta sida nēdobuebadjidaa.

* 1:2 Idji sordaorā bororāda. Hebreo bedeade nāwā ḅ^l ḅ^la: “Mil sordaorā bororāda idjaba cien sordaorā bororāda.” † 1:5 Exodo 38:1-7. ‡ 1:14 Cawayo. ḅ^lra^lmaarā idjia cawayoḅeba djōbadarāda j^lra pesia. § 1:15 Dji biara ḅa bacuru. Hebreo bedeade ḅ^l ḅ^la “cedro” barib^lra ogoéa. * 1:16 Egiptode. ḅ^lra^lmaarā Musride nēdobadjidaa. Musri druara Cilicia dru^la caita ḅ^la.

2

*Salomo*lba Ācōrē de droma obida

¹ Mañbe Salomo^lba idji de dromada, Ācōrē de droma siða obisia. ² Mañ bēřã ēberārãda setenta mil edasia mañ de oði careabemada waðamārēã. Idjaða ochenta mil edasia eyađe mōgara toaweda^mārēã. Mañ awara 3,600 ðasia dji traja pan^l bororãda beaðamārēã.

3

¹ Mañbe Salomo^lba Ācōrē de dromada Jerusale^lne oi carea j^lwa ðasia. Mañ dera Moria eyađe obisia jebuseo Orna^lba trigo c^lr^lbari baðama. Idji zeza Daviba Ācōrē de droma oi carea mañ ējũãra edasia mama Ācōrēra idjima odjaða bēřã. ² Poa quĩmārē Salomo^l israelerã boroda beðacarea umé^bbema jedecode ewari uméne j^lwa ðasia.

5

Ācōrē baurude Salomo^lba enebida

¹ Ācōrē de droma Salomo^lba obida pãrãpedaðacarea jũma idji zeza Daviba Ācōrē itea diaðara mañ deðaa enebisia: oroda, paratada, dewara nebia siða. Jũma ma^lg^lra Ācōrē itea diaða wagabadaðe ð^lbisia.

² Mañbe Salomo^lba Israel^lebema dji dromarãda, nē^blra cawa obadarãda, dji drōãrã siða Jerusale^lnaa jũma trãcuasia Ācōrē baurude Sio^lne ð^lda Ācōrē de dromanaa ededa^mārēã. (Sio^l purura idjaða Davi puru abadaa.)* ³ Israel^lebema dji umaquĩrãra Salomo^l ð^lmaa jũma zesidaa ãdji warrewarrebema de zaquede panabada ewari obada jedecode.† ⁴ Israel^lebema dji dromarã jũma jũepedaðacarea levitarãba Ācōrē baurudera edađe wãsidea. ⁵ Mañne ãdjirãba, sacerdoterã biða baurudera, Ācōrē wua dera jũma mañ dede ð^l siða Ācōrē de dromanaa edesidaa.

⁶ Mañne Ācōrē baurude quĩrãpe Israel^lebema boro Salomo^lba, jũma israelerã idji ume dji j^lre duan^l biða ovejada, paca siða Ācōrēra babue diacuasidea. Ādjia babue diapedaðã animarãra zocãrã panana bēřã poya juachaðãé basía.

⁷ Mañbe sacerdoterãba Ācōrē baurudera idji de dromane dji eðara ð^l dejãnaa edesidaa. Mañ dejãra “Ācōrē itea biara ð^l dejã” abadjiðaa. Mama baurudera bajãnebema nezoca zaca pan^l i edre ð^lsidaa.‡ ⁸ Mañ bajãnebema nezoca zaca pan^lra i pae pan^l quĩrãca nũpanasidaa. Mãwã ãdji ira baurude dji jira edebada bacuru bara ãr^l panasidaa. ⁹ Baurude jira edebada bacurura drasoã ð^l bēřã dji quē^blra Ācōrē itea ð^l dejãreba unubadjiðaa. Barib^lra Ācōrē de droma dajadaareba mañ bacuru quē^blra ununaca basía. Waðibiða mañ bacurura mama pan^lra. ¹⁰ Umé^bbema mōgara peweðea Moiseba ð^lðada baurudeðe eða panasidaa. Waa neé basía. Israelerã Egiptoðeba ēdr^lapeða Horeb eyađe panasidaðe Ācōrēba ãdjirã ume beðea ð^lpeða mañ mōgarara diasia.

¹¹ Baurudera Ācōrē de dromane eða ð^lapeða sacerdoterãra Ācōrē itea ð^l dejãneba dajadaa wãsidea. Jũma ãdjirã mama duan^lba naēna osidaa ara ãdjida Ācōrē quĩrãpita bia beaði carea. Āc^lra mãwã osidaa ãdjia Ācōrē dede ne oði careabema ewariém^lna. ¹² Mañne trããbi zá cawa pan^l levitarã Ásãra, Hema^lra, Jedutu^lra, ãdji warrarãra, jũma ãdji ēberãrã siða animarã babue diabada ãmãðau odjabariare ãta duanasidaa. Dji biara ð^l lino wua oðada j^l panasidaa. Trããbida zá panasidaa címbaloba, arpaba, idjaða salterioba. Ādjirã ume 120 sacerdoterãba cachiruda zá panasidaa. ¹³ Cachiru zá pan^lne dewararãda trãã duanasidaa jũmarãba ãbaa Ācōrēra bia beðeadi carea idjaða bia ð^lada aði carea. Cachiru zá pan^lne, címbalo zá pan^lne, dewarabema zá pan^lne biða dji trãã duan^lba Ācōrēda nãwã bia jarasidaa:

Ācōrēra bio biya quirua. Idjia ewariza dadjirãra quĩrã ð^lra.

* 5:2 2 Samuel 5:6-9. † 5:3 Levitico 23:33-43. ‡ 5:7 Bajãnebema nezoca. Hebreo beðeade “Querubi^l” ð^l ð^lra. Ma^lg^lrãra bajãnebema nezoca i bara beaa.

Mãwã panane cawaéne Ācōrē de dromane eða jãrãrãba towaga nūmesia. ¹⁴ Maĩne sacerdoterãba Ācōrē de dromane obadara poya oðaé basía Ācōrē quiãwãrẽã dorrodorroadada idji de dromane eða ðλ bẽã.

ESDRA

Ciroba judiorã jêda Jerusaleãnaa wãbida

¹ Persia druadebema boro Ciroba babiloniarã poyadacarea Ācōrēba Jeremianeba jarađa quĩrãca osia.* Ara mañ poađe Ciro sođe ðalsia idji de dromada wayacusa omãrēã. Mañda Ciroba cartade ðlpeđa jũma drua idji jlwaeđa ðeaa jarabisia. Nãwã ðalsia:

² Persiadebema boro Ciroba nãwã jara ðla: Ācōrē bajãne ðlba jũma nañ ëjũãne ðea druada mñ jlwaeđa ðalsia. Mañ awara mñra ðalsia idji de dromada Juda druade Jerusaleã puruđe omãrēã. ³ Mañ bërã jũma Ācōrē ëberãrãda Juda druadaa wãnida panla Jerusaleã puruđe israelerã Ācōrē de dromada ođi carea. Mañne Ācōrēba carebaya. ⁴ Idjaba ãdji caita panl ëberãrãba dji wãbldarãa paratada, oroda, baridua nebiada, animarã ðea sida diađida panla. Mañ awara ãdjirãba sođeba dia quĩrã panl quĩrãca diađida panla Ācōrē de dromada Jerusaleãne ođamãrēã.

Judiorã Jerusaleãnaa jêda wãpedada

⁵ Mañbe Judadeba yõpedada bororãda, Benjamiñneba yõpedada bororãda, levitarãda, sacerdoterãda, dewararã sida Jerusaleãnaa Ācōrē de droma ođe wãni carea panasidaa Ācōrēba mañ crĩchara ãdjirã sođe ðlða bërã. ⁶ Mañne jũma ãdji caita panl ëberãrãba oroda, paratada, netatada, animarãda, nebia nẽbla ðea sida diacuasidaa. Mañ awara sođeba dia quĩrã panl quĩrãca ne diasidaa.

⁷ Mañne Persiadebema boro Ciroba Ācōrē de dromane ðadada diabisia. Naëna Babilonianebe boro Nabucodonosóba mañglra Jerusaleãneba enepeda idji ãcōrē dede ðalsia. ⁸ Bariblr̄l Persiadebema boro Ciroba idji parata wagabari Mitridate abadaa jũma diabisia. Mitridateba juachapeđa Juda druadebema boro Sesbasáa jũma diasia. ⁹ Idjia diađara nañgl basia: epeđeco jũguruua oro ođada 30; epeđeco jũguruua parata ođada 1000; neco zaqueda 29; ¹⁰ taza oro ođada 30; taza parata ođada 410; dewara nebiada 1000. ¹¹ Jũma ãbaa oro ođara, parata ođa sida 5400 basia. Sesbasára, babiloniarãba jida epeđedarã sida Jerusaleãnaa jêda wãsidade jũma mañglra edesidaa.

3

Animarã babue diabada wayacusa opeđada

¹ Juda druade jũenapeđa israelerãra ãdji puruza panesidaa. Mãwãnacarea sietebema jedecode jũmarãda Jerusaleãne ãbaa dji jlresidaa. ² Mañne Josadá warra Jesúaba, waabema sacerdoterãba, Salatiel warra Zorobabelba, idji ëberãrã bida jlwa ðalsidaa animarã babue diabadada ođi carea. Mãwã osidaa israelerã Ācōrēba animarãda babue diađi carea idji nezoca Moiseba diađa leyde ðl ðl quĩrãca. ³ Ādji caita ðea ëberãrãra waya panlmĩna dji animarã babue diabadara naãrã ðadama osidaa.* Ođapeđa animarãda diapeđa, quewara bida Ācōrēba babue dia panesidaa. ⁴ Idjaba Ācōrē leyde ðl ðl quĩrãca warrewarreabema de zaquede panabada ewarida osidaa.† Mañne idji leyde ðl ðl quĩrãca ewariza animarãda idjía babue diasidaa. ⁵ Mamałba ltaa ãdjirãba animarã babue diađida panl quĩrãca babue diabadjidaa: ewarizabemada, jedeco djiwiđidebemada, idjaba Ācōrēba obi ðl ewari droma ðeazabemada. Mañ awara ãdji sođeba dia quĩrã panl sida Ācōrēba babue diabadjidaa. ⁶ Ādjirãba Ācōrē de droma ođi carea wađi jlwa ðlðaémĩna sietebema jedecode nabema ewaride animarãda Ācōrēba babue dia panesidaa.

Ācōrē de droma wayacusa opeđada

⁷ Mañbe israelerãba mōgara de o cawa ðearãa, bacuru de o cawa ðearãa bida paratada diasidaa Ācōrē de droma ođamãrēã. Idjaba Sidoñnebemarãa, Tiroðebemarãa bida uva

* 1:1 Jeremia 25:9-11; 29:10-11. * 3:3 Waya panlmĩna. Hebreo bedede mañba idjaba jara ðla: “Waya panl bërã.” † 3:4 Levitico 23:33-36.

hada, cođi careabemada, nedraga siđa diasidaa dji biara Ɂ bacuruda Libanoneba Jope puruđaa pusaare enenamārēã.‡ Persiadebema boro Ciropa mañ bacurura enebisia.

⁸ Israelerã Jerusaleãne jũepedadacarea dewarabema poade umébema jedecode Salatiel warra Zorobabelba, Josadá warra Jesúaba, waabema sacerdoterãba, levitarãba, jũma Babilonianeba Jerusaleãnaa zepedadarã biđa jɁwa Ɂsidaa Ācõrē de dromara ođi carea. Mañne levitarã veinte poa ãtaa beada Ɂsidaa Ācõrē de droma o panɁ bororãda beadamārēã. ⁹ NañgɁrãda Ɂsidaa: Jesúada, idji warrarãda, idji djabarã siđa; Hodavíadeba yõna Cadmiel, idji warrarã siđa;§ Henadadeba yõpedada eberãrãda, ãdji warrarãda, ãdji djabarã siđa. Ādjirãra jũmaena levitarã basía.

¹⁰ Ācõrē de droma o panɁba dji edrebema mõgara jũma Ɂpedadacarea sacerdoterãba djiođapeda cachiru bara araa wãsidea Ācõrēa bia jara trããni carea Israeldebema boro basi Daviba obi jarađa quĩrãca.* Asádeba yõpedada levitarã siđa cĩmbalo bara araa wãsidea. ¹¹ Mañbe nãwã trãã duanesidaa Ācõrēa bia beđeadi carea idjaba bia Ɂlada adi carea: Ācõrēra bio biya quirua.

Idjia dai israelerãra ewariza bio quĩrã Ɂla.

Ācõrē de droma edrebema mõgarara Ɂpedada bẽrã jũmarãba Ācõrēa bia jara duanɁda Ɂlga duanesidaa. ¹² Zocãrã sacerdoterãba dji drõãrãba, levitarãba, dewara bororã biđa Ācõrē de droma naãrã beada unusidaa. Mañ bẽrã edrebema mõgara djiwidi Ɂpedada unusidade jã duanesidaa. BaribɁɁ dewararãda Ɂsriđaba bia duanesidaa. ¹³ Mãwã Ɂlga duanɁ bẽrã ni abaaba poya cawaé basía jã duanɁda wa Ɂsriđaba bia duanɁda. Mañ Ɂlgaara tɁmɁba ũrĩsidea.

Esdra 6:15-22

6

Ācõrē de droma pãrãpedada

¹⁵ Darío sei poa Persiadebema boroda beđacarea Adar jedecode ewari ũbeade israelerãba Ācõrē de dromara pãrsidaa.* ¹⁶ Pãrãpedadacarea jũma dji Babilonianeba zepedada israelerãba, sacerdoterãba, levitarãba biđa Ācõrē de dromara Ɂsriđa jɁrasidaa. ¹⁷ JɁrasidade paca zaque dji umaquĩrãda cien, oveja dji umaquĩrãda doscientos, idjaba oveja zaquerãda cuatrocientos Ācõrēa babue diasidaa. Mañ awara ãdjia cadjirua opedada carea chiwatu dji umaquĩrãda doce babue diasidaa.† Israeldeba doce puru yõpedada carea aba aba babue diasidaa. ¹⁸ Mañbe Moise cartade Ɂl Ɂl quĩrãca Jerusaleãne sacerdoterãba Ācõrē de dromane trajađida panɁ ewarida ãdjiđe cawacawa Ɂsidaa. Levitarãba biđa trajađida panɁ ewarida ãdjiđe cawacawa Ɂsidaa.

¹⁹ Mañbe Babilonianeba jẽda zepedada israelerãba dewarabema poade dji nabema jedecode ewari catorcede ãdji Egiptodeba eđrɁpedada quĩrãnebabada ewarida osidaa.‡ ²⁰ Naãrã sacerdoterãba, levitarãba biđa Ācõrē quĩrãpita bia duanani carea jũma osidaa. Mañ bẽrã levitarãba animarã mañ ewari dromane beđida panɁra beasidaa jũma Babilonianeba jẽda zepedadarã itea, ãdji djabarã sacerdoterãba itea idjaba ara ãdjirã itea biđa. ²¹ Mañbe jũma Babilonianeba jẽda zepedada israelerãba mañ ewaride cobadara cosidaa. Dewararã biđa cosidaa, ãdji caita bea puruba cadjirua obadara igaradapeda israelerã Ācõrēda epẽ panena bẽrã. ²² Siete ewari pañ ẽsãbari neé cobada ewarida Ɂsriđa osidaa. Ācõrēba ãdjirãra bio Ɂsriđabisia. Idjia Persiadebema boroa ãdjirãda bia unubiđa bẽrã dji boroba israelerã Ācõrē de dromada careba osia.§

‡ 3:7 Dji biara Ɂ bacuru. Hebreo beđeade Ɂl Ɂla “cedro” baribɁɁ ogoéa. § 3:9 Hodavía. ɁɁɁɁmaarã mañba jara Ɂla “Juda.” * 3:10 1 Cronica 25:1. * 6:15 Dadjirãba jedeco juachabada quĩrãca mañ Adar jedecora febrerode wa marzode baebaria. † 6:17 Levitico capítulo 3. ‡ 6:19 Levitico 23:4-8. § 6:22 Persiadebema boro. Hebreo beđeade Ɂl Ɂla “Asiriadebema boro.” Mãwã jara Ɂla Persiadebema boroba Asiria druada idji jɁwaeda erođada bẽrã.

NEHEMIA

Nehemiaba Ācōrēa iwidida

¹ Nañ cartara Hacialía warra Nehemiaba ɓɓɓaa.

Artajerje veinte poa Persiadebema boroda ɓɓɓacarea Quisleu jedecode m̄ra Susa puru dromane ɓasia.* ² Māwā ɓɓɓe m̄ djaba Hananida dewararā ume Juda druadeba zesidaa. M̄la ādjirāa judiorā Babilonianeba jēda wāpedadadebemada idjaba Jerusaleñ purudebema sida iwidiisia. ³ Ādjirāba m̄la nāwā jarasidaa:

–Judiorā Babilonianeba jēda wāpedadara bia m̄ga panla idjaba quirā pera panla. Jerusaleñ puru auɗu jūrā ca ɓadara waɗibiɗa ārī ɓla. Dji purude eɗa wābada sida bá wāna bēra neéa.–

⁴ Mañ ūrīside m̄ra chūmepeɗa jīasia. Sopusaba dārā ne coɗaca ewarida osia idjaba Ācōrē bajāne ɓla iwidi ɓasia. ⁵ Nāwā iwidiisia:

–Ācōrē bajāne ɓɓɓ, ɓɓɓa dji dromaara ɓɓɓ. ɓɓɓɓ wayaɗida panla. ɓɓɓ quirā ɓea ume, ɓɓɓ beɗeā jīā ɓea ume beɗeā ɓɓɓɓa ɓɓɓ quirāneba jūma obaria. ⁶ M̄ra ɓɓɓ nezoca bēra m̄ djuburia ūrīdua m̄la āsa diamasi biɗa ɓɓɓ nezocarā Israeldebema carea iwidi ɓɓɓa. M̄la ebuɗa jaraya: dai israelerāba ɓɓɓ quirāpita cadjiruada osidaa. M̄la, m̄ zeza ēberārā biɗa ɓɓɓ quirāpita cadjiruada osidaa. ⁷ Dairāba wārāda ɓɓɓ quirāpita jūmawāyā cadjiruada osidaa. ɓɓɓ nezoca Moiseba diɗa leyda jīā oɗaé ɓasia.

⁸ Baribɓɓɓ ɓɓɓ nezoca Moisea jaraɗara quirānebadua. ɓɓɓ nāwā jarasia: “Bārā israelerāba jīānaéɓɓɓɓ, m̄la bārāra drua ɓeaza jɓrecuaya. ⁹ Baribɓɓɓ bārāba m̄la wayacusa ēpēnibɓɓɓ idjaba m̄la jaraɗada jīā oɗibɓɓɓ, mamaɓba wayacusa m̄la eɗaɗa puruɗaa eneya bārā tāēna ɓai carea. Bārā tɓmɓ āyā jɓrecuabɓɓɓ sida m̄la pe eneya.”†

¹⁰ Dairāra ɓɓɓ nezocarāa idjaba ɓɓɓ purua. ɓɓɓ ɓɓɓa waɓɓaɗeɓa dairāra ēɗɓ edasia. ¹¹ Ācōrē, m̄ djuburia za quiru nezocaba iwidi ɓɓɓa idjaba ɓɓɓ nezoca waabemarāba iwidi panl sida ūrīdua. Dairāba ɓɓɓa bio waya panla. M̄ djuburia iɗi m̄ boromaa wāɓɓɓɓe carebadua. M̄la idjā iwidiɓɓɓɓa bia ūrībiɗua.–

Mañ ewariɗe m̄ra Persiadebema boro uva ɓa jue diabari ɓasia.

2

Nehemia Jerusaleñnaa wāna

¹ Artajerje veinte poa Persiadebema boroda ɓɓɓacarea Nisañ jedecode m̄la uva ɓada idjimaa edesia.* Mañne idjia m̄ra sopua ɓɓɓa unusia. Mañ naēna m̄ra māwā unuca ɓasia. ² Mañ bēra idjia m̄la iwidiisia:

–¿Cārē cārēā ɓɓɓa sopua ɓɓɓ? Cacia bia ɓɓɓ bēra mañ carea sopua ɓɓɓeā. ¿Ne crīcha ɓɓɓa jāwā ɓɓɓa?–

Idjia māwā iwidiɗa bēra m̄ra bio ne wayasia. ³ Mañne m̄la idjā jarasia:

–M̄ boro, j̄m̄la quirā ɓɓɓa ɓɓɓa dārā zocai ɓaɗa! M̄ djibarirā tɓbaripeɗaɗa puruda jūma ārī ɓla. Dji purude eɗa wābada sida bá wāna bēra neéa. Mañda ¿m̄ra sāwā sopua ɓaé?–

⁴ Mañne Persiadebema boroba m̄la iwidiisia:

–Māēteara ¿m̄la sāwā carebai?–

Ara mañda soɗeɓa m̄la bajāne ɓɓɓ Ācōrēa carebamārēā iwidiisia. ⁵ Mañbe m̄la Persiadebema boroa nāwā panusia:

–ɓɓɓaɓa bia ɓɓɓɓɓ idjaba m̄la bia unu ɓɓɓɓɓ, m̄ra Juda druadaa m̄ djibarirā tɓbaripeɗaɗa puruɗaa diabuedua mañ purura wayacusa oi carea.–

* 1:1 Dadjirāba jedeco juachabada quirāca mañ Quisleu jedecora noviembreɗe wa diciembreɗe ɓaɓbaria. † 1:9 Deuteronomio 30:1-4. * 2:1 Dadjirāba jedeco juachabada quirāca mañ Nisañ jedecora marzoɗe wa abrilɗe ɓaɓbaria.

⁶ Mañne idji quima arima chũmłne Persiađebema boroba młá iwidišia:

–¿Błra ewari jūmasāwā mama ʔai? ¿Sāłbe jēda zei?–

Persiađebema boroba mł wāira bia unusia. Mañ bēřā mł ewarida ʔłsia. ⁷ Mañne mł Persiađebema boroa jarasia:

–Błmaa bia ʔłbłrł, młá cartada Euprate do quĩrārēbema bororā itea ʔł diadua. Mañ cartade ʔłdua āđjirāba młra idu Juda druadaa bia wābiđamārēā. ⁸ Mañ awara cartada oi wagabari Asá itea młá ʔł diadua. Mañ cartade ʔłdua bacuruda młá diamārēā. Mañ bacuruba mł deda, dji eđa wābada Ācōrē de droma caita ʔea siđa oya. Mañ awara dji puru auđu mōgaraba jūrā ca ʔł obłrłde bacurura eroʔaida ʔł.–

Ācōrēba idji biadeba młra carebađa bēřā mł iwidiđara Persiađebema boroba jūma osia.

⁹ Mł wāside Persiađebema boroba sordao bororāda, cawayođeba djōbadarā siđa łcłrł diabuesia. Euprate do quĩrārēbema bororāma jūēsiđade mł Persiađebema boroba ʔłeđa cartara āđjirā diasia. ¹⁰ Baribłrł Horoł puruđebema Sanbalāba, Amołnebema dji droma Tobía biđa ũrīsiđaa młra israelerā carebađe zesida. Mañ carea āđji sođe bio bié panesiđaa.

*Jerusale*ł auđu jūrā ca ʔađa wayacusa opeđađa

¹¹⁻¹² Jerusalełne jūēnacarea ewari ũbeađe diamasi pirabaripeđa młra Jerusaleł auđu jūrā ca ʔađada acłde wāsia. Baribłrł mł ni aʔala jaraé basía Ācōrēba mł sođe Jerusalełne oi crīchabi ʔłda. Wābłrłde ēberāda zocārāébe mł ume edesia. Aʔabe młdrł animarā łrł wāsia. Waabemarāda animarā łrł wānaé basía. ¹³ Mañ diamasi młra puruđe eđa wābada Jeweđa abadaare ēdrłsia. Mamałba baido egorođeba bogadrł ʔł Dama abadaare wāpeđa puruđe eđa wābada Tłbł Pora abadama jūēne wāsia. Wāne mł Jerusaleł puru auđu jūrā ca ʔađa jūma ārī ʔłda acł ʔasia. Dji puruđe eđa wābada bá wāna siđa jūma acłsia. ¹⁴ Mamałba puruđe eđa wābada “Baido egorođeba bogadrł ʔł” abadaare wāsia. Dji Boro Amene abadama jūēne wāside mōgara waiʔłada tabea bēřā mł animarāra poya nocođa wāé basía. ¹⁵ Mañ bēřā wađi diamasi nũmłne jeweđaareba mł Jerusaleł auđu jūrā ca ʔađara acł wāsia. Jūma płrłrł acłpeđa puruđe eđa wābada Jeweđa abadama jūēsia. Mama wayacusa puruđe eđa wāsia.

¹⁶ Jerusalełnebema bororāba adua panasiđaa młra sāma wāsida, ni cārēda ođe wāsida. Mł judiorāa, sacerdoterāa, dji dromarāa, dji bororāa, dji traju ođi ēberārāa biđa wađibiđa jaraé ʔasia cārēda ođe ze ʔłda. ¹⁷ Małbe mł āđjirāa jarasia:

–Bārāba unu panła dadjirāra bia mīga panłda. Dadjı puru Jerusalełra jūma ārī ʔł idjaba dji eđa wābada siđa bá wāna bēřā neéa. Jāłbe puru auđu jūrā ca ʔađara wayacusa ođia waa quĩrā perada amaaba.–

¹⁸ Mañ awara mł āđjirāa nēbłrłsia sāwā Ācōrēba idji biadeba młra carebasida, Persiađebema boroba mł jarađa siđa. Mañne āđjirāba jarasiđaa:

–Māēteara wayacusa ođia.–

Ara małda āđjirāba jłwa ʔłsiđaa. ¹⁹ Baribłrł Horoł puruđebema Sanbalāba, Amołnebema dji droma Tobíaba, Arabiadebema Gesem biđa mał ũrīsiđade dairāra nāwā bié ipiđa jarasiđaa:

–¿Cārēda ođida crīcha panł? ¿Māwāra Persiađebema borora igaradica?–

²⁰ Mł nāwā panusia:

–Ācōrē bajāne ʔłba dairāra carebaya jūma pārāni carea. Dai, idji nezocarāba puru auđu jūrā ca ʔađara wayacusa ođia. Bārāra Jerusalełnebema bororāéa. Nał purura bārāneéa. Bārāra nama pananaca basía.–

Nehemia 6:15-16

6

¹⁵ Maãbe Elul jedecode ewari 25de Jerusaleã puru mōgaraba auđu jūrã ca ɓara jūma pãrãsiɗaa.* Pãrãni carea 52 ewari trajasiɗaa.

¹⁶ Dairã caita ɓea druadebema dji quiŕiŕãba maã ũrĩsiɗade bio ne wayasiɗaa idjaba quiŕã perasiɗaa. ãdjirãba cawasiɗaa dai ãcōrēba carebasida maã traju pãrãni carea.

* 6:15 Elul jedeco. Dadjirãba jedeco juachabada quiŕãca maã Elul jedecora agostode wa septiembrede baebaria.

JOB

¹ Ēberā Jo abadada Uz druade ʔasia. Maļ Jora ne jūmane jipa ʔasia idjaba jaradi neē ʔasia. Idjia Ācōrēra bio waya ʔasia idjaba cadjirua siða quīrīāca ʔasia. ² Joba siete warrarāda eroʔasia. Wērācaurāda ūbea eroʔasia. ³ Siete mil ovejada, mil ūbea cameyoda, mil pacada, burro siða quiniento eroʔasia.* Idjaba nezocarāda zocārā eroʔasia. Jūma Jordaļ do ʔmādau odjabariare ʔearā cāyābara idjira ne baraara ʔasia.

⁴ Idji warrarāba ādji deza ʔsriða ābaa ne coði ewarida obadjiðaa. Māwā oblade ādji ūbeabema djabawērāra trʔbadjiðaa ādjirā ume ābaa ne coðamārē. ⁵ Maļbe ādji ʔsriða ābaa ne coði ewari jōnacarea ādji zeza Joba ādjirāra trʔbadjia Ācōrē quīrāpita bia ʔli carea. Nāwā obadja: diapedeða pirabaripeða idji warrarā carea animarāda aba aba Ācōrēa babue diabadjia. Idjia crīcha ʔasia: “Āībērā mļ warrarāba cadjiruada osiðada wa ādji soðeba Ācōrēra bié jarasiðada.”

⁶ Ewari aba Ācōrē nezocarā bajānebemada idji quīrāpita zesiðaa.† Diauru siða ādjirā ume zesia.‡ ⁷ Maļne Ācōrēba diaurua iwiðisia:

–ǂBʔra sāmaʔba ze ʔʔ?–

Diauruba panusia:

–Bʔa oða ējūāne ʔʔʔʔa nībaðada ze ʔʔa.–

⁸ Ācōrēba diaurua iwiðisia:

–Bʔa mļ nezoca Jora ǂsāwā unu ʔʔ? Mļa oða ējūāne dewarada idji quīrāca neēa. Idjira ne jūmane jipa ʔʔa idjaba bié jaradi neē ʔʔa. Idjia mļra bio waya ʔʔa idjaba cadjiruara quīrīācaa.–

⁹ Maļne diauruba jarasia:

–Idjira ni cārē siða sāwāca bērā māwā bʔra waya ʔʔa. ¹⁰ Bʔa idjira, idji ēberārā, jūma idjia eroʔʔa siða bio waga eroʔʔa auðu jūrā eroʔʔa quīrāca. Idjia o ʔʔra bʔa jūma bia odjabi ʔʔa. Māwā idjia animarā ʔeara zocārā eroʔʔa. ¹¹ Baribʔʔʔ bʔa jūma idjia eroʔʔada jārībʔʔʔ, idjia bʔada bié jaraya ara bʔdji quīrāpita.–

¹² Maļne Ācōrēba diaurua jarasia:

–Māēteara māwā odua. Jūma idjia eroʔʔara bʔ ǂʔwaeda ʔʔa. Baribʔʔʔ idjira bié ocara ʔʔa.–

Ācōrēba māwā jaradacarea diaurura Ācōrē quīrāpitabemada āyā wāsia.

¹³ Ewari aba Jo warrarāba, wērācaurā biða ādji djaba nabema dede ʔsriða ābaa ne coði ewarida o panasidaa. ¹⁴ Maļne ēberāda Jo dede jūpeða nāwā jarasia:

–Dairāra bʔ pacaba bʔ ējūāne traja panasidaa. Bʔ burroa dairā caita ne co duanasidaa.

¹⁵ Maļne cawaēne sabeorāda ne drʔade zedapeða bʔ nezocarāda jūma quenapeða bʔ animarā ʔeara jūma drʔa edesidaa. Aʔabe mļdrʔ ēdrʔsia bʔa jarade ze carea.–

¹⁶ Maļba waði jūma nēbʔʔʔēne dewara nezocada jūēsia. Maļba jarasia:

–Bajāneba baada dji cābāyā ʔaesia. Maļ baaba bʔ ovejara, bʔ oveja wagabadarā siða jūma quenasia. Aʔabe mļdrʔ ēdrʔsia bʔa jarade ze carea.–

¹⁷ Maļba waði jūma nēbʔʔʔēne dewara nezocada jūēsia. Maļba jarasia:

–Caldeorāda o ūbeareba ne drʔade zesiðaa. Maļgrāba bʔ nezocarāda jūma quenapeða bʔ cameyora jūma drʔa edesidaa. Aʔabe mļdrʔ ēdrʔsia bʔa jarade ze carea.–

¹⁸ Maļba waði jūma nēbʔʔʔēne dewara nezocada jūēsia. Maļba jarasia:

–Bʔ warrarāba, bʔ caurā biða ʔsriða ābaa ne coði ewarida bʔ warra nabema dede o panasidaa. ¹⁹ Māwā ʔanʔne cawaēne ējūā ʔōsa ewaraga ʔlareba nāūrāda dji cābāyā

* 1:3 Mil paca. Hebreo bedede jara ʔʔa quiniento pacada eroʔasida umé uméa ābaa jļ ʔanʔda. Maļba jara ʔʔa jūma ābaa mil eroʔasida. † 1:6 Ācōrē nezocarā bajānebema. Hebreo bedede ʔʔ ʔʔa “Ācōrē warrarā.” ‡ 1:6 Diauru. Hebreo bedede ʔʔ ʔʔa “Satana.” Satana trʔba jara ʔʔa: “Djārā bié jarabari.”

puásia. Mañ nãurãba dera bl warrarã ãrã cora edesia. Mañba ãdjirãra jũma quenasia. Aþabe mãdrã ãdrãsia blã jarade zei carea.–

²⁰ Jũma mañ ãrĩnacarea Jora piradrãpeda sopuaba idjia cacuade jã þlara cũtatasia idjaba borobichia tãsia. Mañbe chĩrãborode þarru cobereþa ãcõrẽa bia bedeiasia. ²¹ Nãwã jarasia:

–Mãra ara jãwã tosiðaa. Ara jãwã beuya. ãcõrẽba mãã ne diasia. Idjaba mañ diaðara idjia jãrĩsia.

Baribãrã ãcõrẽa bia jaraya.–

²² Jũma mãwãnamĩna Joba cadjiruada oé basía. Idjia jaraé basía ãcõrẽba bié o þlda.

2

¹ Mãwãnacarea ewari aþa ãcõrẽ nezocarã bajãnebemada wayacusa idji quĩrãpita zesidãa. Diauru siða ãdjirã ume zesia. ² Mañne ãcõrẽba diaurua iwiðisia:

–¿Blãra sãmalba ze þl?–

Diauruba panusia:

–Blã oða ãjũãne jũma rãrãã nĩbaðada ze þla.–

³ Mañne ãcõrẽba diaurua iwiðisia:

–Blã mã nezoca Jora ¿sãwã unu þl? Mãra oða ãjũãne dewarada idji quĩrãca neéa. Idjira ne jũmane jipa þla idjaba bié jaradi neé þla. Mãra bio waya þla idjaba cadjiruara quĩrãcaa. Ni cãrẽ cadjiruada oé þãmĩna bla mãã jũma idjia eroþaðara jãrĩbisia. Mãwãmĩna idjira waðibiða jipa þabaria.–

⁴ Mañne diauruba jarasia:

–Idjira cacua bia þlde jipa þaya.* Ëberãba beu amaaba idjia eroþlara jũma diaya. ⁵ Mañ bẽrã Jora puaðeba cacua bié þldua. Mañneblãrã idjia blãda bié jaraya ara blãdji quĩrãpita.–

⁶ ãcõrẽba diaurua jarasia:

–Mãteara mãwã odua. Idjira bl jãwaeda þla. Baribãrã idjira beacara þla.–

⁷ ãcõrẽba mãwã jaraðacarea diaurura idji quĩrãpitabemada ãyã wãsia. Wãpeda idjia Jora chãdaba bio puã þasia. ⁸ Mañne Jora ne babuebadamaa dji pora ãrã chũmane wãsia. Mama zoco ãrĩnaba idji chãðara cãrãbadjia.

⁹ Mãwã þlde dji quimaba jarasia:

–¿Blãra waðibiða jipa þa quĩrã þlca? ¿ãcõrẽda bié jarapeða beudua!–

¹⁰ Joba panusia:

–Wẽrã crĩcha neé þl quĩrãca beðearãdua. ãcõrẽba ne biada diabãrãde dadjia bia edabadaa. Ara mañ quĩrãca ãcõrẽba idu bia mĩgabibãrãde ¿mañ siða bia edaðié panãca?–
Jũma mãwãnamĩna Joba ãcõrẽra bié jaraé basía.

¹¹ Joba idji dji biarãda õbea eroþasia: Elipa, Temañ druaðebemaa; Bildá, Súa druaðebemaa; idjaba Zopar, Naamat druaðebemaa. ãdjia ãrĩsidãa Jora ne jũmane bié þlda. Mañ bẽrã beðea ausidãa Jomaa wãnapeda sobiabiði carea idjaba idji ume ãbaa panani carea. ¹² Jũþlãde tãmalba Jora unusidãa. Baribãrã chãdaba idji cacuada jũma bira þl bẽrã idjida mãwã þlda cawaðaé basía. Mañ carea ãdjira jĩgua jĩã panesidãa. Mañne ãdjia cacuade jã panãra sopuaba cõãtasidãa idjaba ãdji boro ãrã egoro porada cuasidãa. ¹³ Mañbe Jo caita siete ewari egode chũpanesidãa ãsa, diamasi biða. Baribãrã ni aþalãda idji ume beðeðaé basía. Unusidãa idjira bio puã þlda.

Job 42:12-17

42

¹² Jũma mãwãnacarea jĩrũare ãcõrẽba Jóa idjia naãrã eroþaða cãyãbara auðuara diasia. Mãwã Joba catorce mil ovejada, sei mil cameyoda, mil umé pacada, mil burro siða

* 2:4 Idjira cacua bia þlde jipa þaya. Hebreo beðeðe þl þla: “Eda ebari.”

erobesia.* ¹³ Siete warrarāda idjaba wērācaurāda ūbea unusia.† ¹⁴ Dji nabema caura trā ɛasia Jemima. Maḷarebemada trā ɛasia Cesia. Jīrūarebemada trā ɛasia Kerenharuc. ¹⁵ Jūma naḷ ējūāne wērārā biya queɛeada Jo caurā quīrāca neé basía. Joba erobɛdebemada idji warrarāa jeɛecaside idji caurāa bida abarica diasia.

¹⁶ Jūma māwānacarea Jora ciento cuarenta poa ɛasia. Maḷne unusia idji warrarāda, idji wiuzaquerāda, idji wiuzaquerā warrarāda, ādjirā warrarā siea. ¹⁷ Māwā bio waraga jaiɛabarisia.

* 42:12 Mil umé pacada. Hebreo bedede jara ɛla idjia 1000 pacada erobasida, umé uméa ābaa jāpanlda. Maḷba jara ɛla jūma ābaa idjia 2000 erobasida. † 42:13 Siete warrarāda. ḶCḶḶ cartade ɛl ɛla “catorce warrarāda.”

JONÁ

Joná Ācōrēnebemada mīrū wāna

¹ Ēberāda ḥasia Joná abadada. Mañ Jonára Amitai warra basía.* Ewari aba Ācōrēba Jonáa jarasia:

² –Mā quīrīā ḥla ḥlra Ninive puru dromanaa wāida. Mā unu ḥla mañ purudebe-marāba jūmawāyā cadjiruada o panlda. Mañ bēā ādjirāa jaradua mā cawa oida.–

³ Baribḥḥl Ācōrēba jara ḥl ījā o amaaba Jonára Ācōrēnebemada mīrū wāsia. Wāne barco wībaribada puru Jope abadama jūesia. Mama barcoda unusia Tarsi druadaa wāi carea ḥlda.† Parata diapeda barcode ḥadosia Ācōrēnebemada tḥḥl mīrū wāi carea.

⁴ Baribḥḥl mācua tḥḥl wānaēne Ācōrēba nāūrāda dji cābāyā ruābisia. Mañba pusara quīrū nūmepeda baidora barcode eda wā nūmesia. Barcora todogozoica nūmesia.

⁵ Mañ bēā barco edebḥdarāba ne wayaaba ādjiza ādji ācōrēa beḥea djuburia du-anesidaa. Mañ awara barcora wēsaara ūmemārēā ādji netatara jūma daiḥu ḥatacuasidaa. Mañmisa Jonára barcode eda wāpeda bio cāi ḥasia. ⁶ Baribḥḥl barcodebema boroba Jonára cāi ḥlda unune wāsia. Mañne jarasia:

–Ḥḥlra ḥcārē cārēā jāwā cāi taḥl? ¡Pirabaripeda ḥldji Ācōrēa iwididua! Idjia careba quīrīāiḥḥl āībērā dadjirāra ēdḥl ḥliscada.–

⁷ Joná ḥta zedacarea barco edebḥdarāba ādjiza jara duanesidaa:

–Ne jemenenadrḥ cawaḥi carea caiḥeba jāwā nañ minijīchiade panlda.–

Ara mañda ne jemenesidaa cawaḥi carea. Mañne cawasidaa Jonádrḥ beḥeade ḥlda.

⁸ Mañ carea ādjia jarasidaa:

–Daia jaradua ḥla cārēda osida jāwā dadjirāra nañ minijīchiade panesidara. ḥḤlra cārēda obari? ḥSāmaḥlba zebḥḥl? ḥḤlra sāmaḥbema? ḥSāḥḥl ēberārānebema?–

⁹ Jonába panusia:

–Māra ḥebreoda jāwā ḥla. Mā bajānebema Ācōrēa bia beḥeabaria. Idjia pusara, nañ ējūā sida osia.–

¹⁰ Mañ awara jarasia idjira Ācōrēnebemada mīrū wāḥḥlḥlḥl. Mañ cawasidaade ādjirāra bio ne wayasidaa. Mañ carea ādjia iwidisidaa:

–ḥḤlra cārē cārēā jāwā osi?–

¹¹ Mañmisa pusara auḥuara quīrūḥḥl bēā ādjia iwidisidaa:

–ḥJāḥbe ḥlra sāwā oḥi pusa quīrūbira tumabiḥi carea?–

¹² Jonába panusia:

–Māra daiḥu ḥatabueḥadua. Māwāḥḥlḥl pusara tumaya. Mā cawa ḥla mādrḥ beḥeade ḥlda nañ pusa jācua quīrū nūmḥl carea.–

¹³ Baribḥḥl barco edebḥdarāba auḥuara wisidaa doya wāni carea. Māwāmīna poyadaē basía, pusara wetara quīrūna bēā. ¹⁴ Mañ carea Ācōrēa nāwā iwidisidaa:

–Ācōrē, nañ ēberā beabḥda carea दौरa beubirādua. Idjida beḥea neē ḥlda beaḥibḥḥl, दौरa beḥeade ḥḥlḥlḥl. Wārāda ḥlabḥḥl ara ḥldjia crīcha ḥl quīrāca o ḥla.–

¹⁵ Māwā jaradapeda Jonára daiḥu ḥatabuesidaa. Ara mañda pusara tumasia. ¹⁶ Mañ unusidaade barco edebḥdarāba Ācōrē wayaadeba animarāda babue diasidaa. Mañ awara wārāneba jarasidaa idjira ēpēnida.

¹⁷ Mañne Ācōrēba beḥa waiḥlada diabuesia Joná mīmārēā. Mañ beḥa ḥiteda Jonára ewari ūbea basia.

2

Jonába Ācōrēa iwidida

* 1:1 2 Reye 14:25. † 1:3 Hebreorāmaarā mañ Tarsira dji tḥḥlḥlḥl ḥl drua basía.

- ¹ Mañne Jonába ðeða ðiteðalþa Ácõrëa nãwã iwidiðia:
² Mã bié ðeside mãa ðeða djuburiasia, mã Boro Ácõrë, mañne þla mã ðeðeara panusia. Mã beuþoðoþa mãa ðeða djuburiasia, mañne þla mã ðeðeara ùrìsia.
³ Þla mãra pusa nãbuaðe ðatabueþisia. Mañne pusaba mãra aþeða jũma ãnã edasia. Þla pusa bogozoa þl diabueðara mã ãrã wãsia.
⁴ Mañ ðërá crìchasia þla mãra igarapeða þl quĩrãpitabemada ãyã þlsida. Mãa crìchasia þl de droma biya quiruda waa unuédã.*
⁵ Pusaba mãra jũma ãnã eroþasia. Aþeða mãra pusajãne þasia. Mañne pusajãnebema chiruara mã boroe þracuasias.
⁶ Aþeða mãra eðu pusajãne ta wãsia. Mamaþba mãra waa eðrãléða crìchasia. Baribþrã mã Boro Ácõrë, þla mañ beuiðebemada mãra eðrã edasia.
⁷ Beuþoðo þasie mãa þra quĩrãneþasia. Mañne þl de droma þia quiruðeþa þla ùrìsia mãa ðeða djuburia þlða.
⁸ Jþwaba oða ãcõrë lþlaé þea ërëþadarãba þla careba þra igarabadaa.
⁹ Baribþrã mãa bio þia þlaða aþrãlde animarãda þla babue ðia þaya. Mañ awara þl ume ðeða þlðara mãa jũma daucha o þaya. Mã Boro Ácõrë, aþabe þlabþrã mãra poya eðrã þaya.
¹⁰ Mañne Ácõrëþa þeðaa Jonára pusa icawa webisia.

3

Ninive puruba ijãna

- ¹ Ácõrëra wayacusa Joná ume ðeðeasia. Nãwã jarasia:
² –Ninive puru dromanaa wãdua. Mãa þla jarabþrãlða ãdjirãa jaradua.–
³ Ara mañða Jonára Niniveðaa wãsia Ácõrëþa jaraða quĩrãca. Mañ Ninivera puru droma þasia. Mañ ðërá puru jũma þrãrãlai carea ewari úþea eðeþadja. ⁴ Jonára puruðe eðaa wãþeða nabema ewaride þrãrãla nĩþasia.* Nãwã jĩgua jara nĩþasia:
 –jCuarenta ewari þabþrãlde Ácõrëþa nañ Ninive purura jũma ãrĩa!–
⁵ Mãwã þlde Niniveðebemarãba, drõãrãba, warrarã þieða Ácõrë ðeðeara ijãsiðaa. Mañ carea ne coðaca ewarida osiðaa. Idjaþa sopua careabema jþbadara jãsiðaa.
⁶ Niniveðebema boroba mañra cawasia. Mañ carea idji bugue þia quiruðebemada þirabariþeða idji djio þia queðeara ërãþeða sopua careabema jþbarida jãsia. Mañþe ne þabueða þora ãrã çhũmesia idji caðjirua oða carea sopua þlða acþbi carea. ⁷ Mañþe dji boroba, idjiare dji droma þearã þieða nãwã jarasiðaa jũma idji puruðebemarãba ijã oðamãrëa:
 –jũmarãba ne coðaca ewarida oðadua. Idjaþa ni çãrë siða dorãnadua. Mañ awara þãrã þacada, þãrã oveja siða ne cobirãnadua. Baido siða dawarãnadua. ⁸ Mañ awara sopua careabema jþbadada jþnadua. Idjaþa sopua careabema wuada þãdji animarã ãrã þlcuaðadua. Mañþe Ácõrëa wãrã arada soðeþa quĩrã djuburia iwidiðadua. Mañ awara þãrãba caðjirua obadara igaraðadua. Idjaþa þãrãba ðjãrã bié obadara idu þlðadua. ⁹ Mãwã o þanþneþa Ácõrëþa ðaðjirãra cawa oéðicada ãteþrãl idji quĩrũþira tumabiðisicada. Mãwãra ðaðjirãra quininaéðicada.–
¹⁰ Niniveðebemarãba mãwã o þanþra Ácõrëþa unusia. Idjaþa sãwã ãdji caðjiruara idu þlsiðada unusia. Mañ carea idjia cawa oi jaraðara oé þasia.

4

Ácõrëþa Ninive quĩrã djuburiada

* ^{2:4} Mãa crìchasia þl de droma biya quiruda waa unuédã. Griego ðeðeade mãwã þl þla. Hebreo ðeðeade nãwã þla: “Mãwãmĩna mãa crìchasia þl de droma biya quiruda wayacusa unuida.” * ^{3:4} Nabema ewaride þrãrãla nĩþasia. Mañ ðeðeaba idjaþa jara þla: “Ewari aþa þrãrãla nĩþasia.”

¹ Ācōrēba māwā quīrā djuburiadara Jonába aβeda bié unusia. Mañ bēřā bio quīrūsia.
² Idjia Ācōrēa nāwā jarasia:

–Mā Boro Ācōrē, wadibiđa māl druade ɓasiđe ɓmā jaraé basica ara mañ quīrāca māwāida? Mañ carea mālra Tarsi druadaa mīrū wā quīrīāsia. Māa bio cawa ɓla ɓla biađeba ēberārāra carebabarida. ɓlra quīrā djuburiaiđa ɓla. Isabe quīrūcaa. ɓl quīrīāra bio waiɓla ɓl bēřā ēberārāba cadjiruada idu ɓasiđara ɓla ādjirāa cawa oi jarađara quīrādoabaria. ³ Mañ carea māl Boro Ācōrē, māa ɓla quīrā djuburia iwīđiya aβeda mālra beamārēā. Zocai ɓei cāyābara biara ɓla mālra beuida.–

⁴ Baribɓɓ Ācōrēba jarasia:

–ɓmaarā bia ɓlca ɓl jāwā quīrū ɓlra?–

⁵ Mañbe Jonára puru dajadaa wāpeđa āmāđau odjabariare de zaqueda osia. Mañ de zaque edre chūmepeđa jā ɓesia Ninive purura sāwāi cawaya. ⁶ Māwā ɓlde Ācōrēba Joná caita jācara quedua jouɓla ɓlɓa tunubipeđa waribisia.* Mañ jācarara Joná chūmɓ ārā ɓlra wāna bēřā Jonára cūrāsade necai ɓesia. Idjira capiria ɓesia mañ jācara carea.

⁷ Baribɓɓ nurēma diapeđa Ācōrēba caragada diabuesia mañ jācara comārēā. Mañba jācarara beusia. ⁸ Besea odjađacarea Ācōrēba āmāđau odjabariareba nāūrā jāwārāda ruábisia. Mañne beseaba Jonára bá nūmesia. Māwā ɓlde Jonára cacua norraɓari nūmesia. Mañ carea idjira wetara beu quīrīāsia. Nāwā jarasia:

–Zocai ɓei cāyābara biara ɓla mālra beuida.–

⁹ Baribɓɓ Ācōrēba idjía iwīđisia:

–ɓna jācara beuđa carea bia ɓlca ɓl jāwā quīrū ɓlra?–

Jonába panusia:

–Māē. Wārāda māmaarā bia ɓla jāwā quīrū ɓaira. Mālra quīrūbiđeba aβeda beu quīrīā ɓla.–

¹⁰ Mañ carea Ācōrēba idjía jarasia:

–Jācara ɓl caita tununara ɓla ué basía idjaba waribié basía. Diamasi tunupeđa nurēma diamasi beusia. Baribɓɓ mañ jācara beuđa carea ɓlra sopua ɓla. ¹¹ ɓlɓa mañ jācara carea sopua ɓlɓɓɓ, ɓNinive puru droma cawa oida ɓađa carea auđuara sopua ɓapeđa māa quīrā djuburiaié ɓasica? Wārāda jā puruđe cadjirua o panɓ adua ɓeada 120 mil auđu panɓ.† Mañ awara animarā siđa baraa.–

* 4:6 Wārāda cawađé panɓa cārē quedua basida, hebreo beđe cawa ɓea biđa cawađé panɓ bēřā. † 4:11 Cadjirua o panɓ adua ɓea. Mañ beđeara idjaba nāwā traducida ɓla: “Warrarā adua quedea.” Hebreo beđeade nāwā ɓl ɓla: “Jlwa arara idjaba jlwa aɓra cawaé ɓea.”

MATEO BEDEA BIA JESUCRITODEBEMA MATEOBA BΛΔA

Jesu ume nĩbabari Mateoba naĩ cartara b̄asia. Mateora idjaba Levi abadaa. Mateoba Romanebema boro itea parata jλγλ pe b̄aside Jesuba idjira tr̄asia (9:9-13). Ḷcλγλmaarã Mateoba Marco cartada edapeda judiorã itea ebuɗaara b̄asia cawaɗamãrẽã Jesura ãdjirã boroda idjaba Ḷcõrẽba ãdjirã ēdɾλ edabari diai jaraɗada.

Naãrã b̄asia Jesucritora Abrahaĩneba, Daviɗeba zedadebemada (1:1-18), Jesu todadebemada (1:19ɗeba aba 2:23ɗaa), Juaĩba Jesu borocuedadebemada (3:1-17), idjaba diauruba Jesu miã s̄enanebemada (4:1-11).

Maĩare b̄λ b̄la Jesuba Galilea amene droma caita oɗadebemada (4:12ɗeba aba 14:12ɗaa). Eɗa b̄λ b̄la idjia eyaɗe jaradiaɗada (5:1neba aba 7:29ɗaa), idjia ne ununaca ocuaɗada (8:1neba aba 9:38ɗaa), idjia eɗaɗarã doce diabueɗada (10:1-42), idjaba ne jara b̄leɗeba jaradiaɗada (11:1neba aba 14:12ɗaa).

Maĩare b̄λ b̄la Jesuba Galilea drua ãĩ pλrrλa jaradia baɗadebemada (14:13ɗeba aba 17:21naa) idjaba Galileadeba Jerusaleĩnaa wãbλrλɗe jaradia baɗadebemada (17:22ɗeba aba 20:34ɗaa).

Jĩrũare b̄λ b̄la Jesura Jerusaleĩne mãwãnanebemada (21:1neba aba 28:20ɗaa). Eɗa b̄λ b̄la Jesuba saduceorã, pariseorã, dewararã siɗa biẽ jaraɗada (capítulo 21–23), Ḷcõrẽba cawa oiɗebemada (capítulo 24–25), Jesu crude beupeɗa λrẽbaɗada (26:1neba aba 28:15ɗaa) idjaba idji iĩjã b̄earã puru b̄eaza diabueɗada (28:16-20).

Jesucrito eberãrã drõãenabemarã

Luca 3:23-38

¹ Naĩ cartara Jesucritodebema. Jesucritora dadji drõãenabemarã Abrahaĩneba idjaba Daviɗeba nãwã zesia.* ² Abrahaĩba warra Isada unusia. Maĩbe Isadeba Jacoboda yõsia. Jacoboɗeba Judada, idji djabarã siɗa yõsia. ³ Judadeba Parẽda, Zarã siɗa yõsia. Ḷdji papara Tamarã basia. Parẽdeba Esroĩda yõsia. Esroĩneba Araĩda yõsia. ⁴ Araĩneba Aminadãda yõsia. Aminadãdeba Naasoĩda yõsia. Naasoĩneba Salmoĩda yõsia. ⁵ Salmoĩneba Booda yõsia. Boo papara Rahã basia. Booɗeba Obẽda yõsia. Obẽ papara Rut basia. Obẽdeba Jesẽda yõsia. ⁶ Maĩbe Jesẽdeba dadji israelerã boro Davira yõsia.

Daviɗeba Salomoĩda yõsia. Salomoĩ papara naẽna Uriaba eroɗasia.† ⁷ Maĩbe Salomoĩneba Roboãda yõsia. Roboãneba Abiada yõsia. Abiadeba Asada yõsia. ⁸ Asadeba Josapada yõsia. Josapadeba Joraĩda yõsia. Joraĩneba Uzida yõsia. ⁹ Uzideba Jotaĩda yõsia. Jotaĩneba Acãda yõsia. Acãdeba Ezequiada yõsia. ¹⁰ Ezequiadeba Manaseda yõsia. Manasedeba Amoĩda yõsia. Amoĩneba Josiada yõsia. ¹¹ Josiadeba Jeconiada, idji djabarã siɗa yõsia.‡ Maĩ ewariɗe Babilonianebeba israelerã poyadepeɗa ãdji druadaa jida edesidaa.§

¹² Babilonia druade panenacarea Jeconieneba Salatiɗda yõsia. Salatiɗdeba Zorobabelda yõsia. ¹³ Zorobabeldeba Abiuda yõsia. Abiudeba Eliaquiĩda yõsia. Eliaquiĩneba Azoda yõsia. ¹⁴ Azoɗeba Sadoda yõsia. Sadodeba Aquiĩda yõsia. Aquiĩneba Eliuda yõsia. ¹⁵ Eliudeba Eleazada yõsia. Eleazadeba Mataĩda yõsia. Mataĩneba Jacoboda yõsia. ¹⁶ Jacoboɗeba Joseɗa yõsia. Jose quimara Maria basia. Idjaba Mariaba Jesuda tosia. Ara maĩ Jesura Ḷcõrẽba diai jaraɗa ēdɾλ edabari abadaa.

¹⁷ Mãwã Abrahaĩneba aba Daviɗaa catorce drõãenabemarãda panasiɗaa. Davi ewariɗeaba aba Babilonia druadaa jida edepeɗadeba catorce drõãenabemarãda panasiɗaa. Idjaba Babilonia druadaa jida edepeɗadeba aba Ḷcõrẽba ēdɾλ edabari diai jaraɗa zedaa catorce drõãenabemarãda panasiɗaa.

* 1:1 Genesi 12:1-3; 2 Samuel 7:16. † 1:6 2 Samuel 11; 12. ‡ 1:11 Maĩ Jeconiara idjaba Joaquiĩ abadaa.

§ 1:11 2 Reye 24:8-16.

*Jesucrito tođa**Luca 2:1-7*

¹⁸ Jesucrito tođara nāwā ʔasia: dji papa Mariara Jose ume dji edadi carea bedeā bia panasidaa. Baribʁʁ dji edadi naēna Mariara Ācōrē Jauredeba ʔiogoā ʔesia. ¹⁹ Dji quima Josera ēberā jipa ʔasia. Mañ bērā Mariara jūmarā quīrāpita bié jara amaaba chupea igara quīrā ʔasia. ²⁰ Māwā crīcha ʔʁde bajānebema nezocada cāimocardeba Josemaa zepeda nāwā jarasia:

–Jose, Davideba zeā, Maria edaira wayarādua, idjira Ācōrē Jauredebabʁʁ ʔiogoā ʔʁ bērā. ²¹ Mariaba warrada toya. Mañ warraba idji purura ādji cadjiruadebemada ēdʁʁ edaya. Mañ bērā idjira trʁ ʔʁdua Jesu.–

²² Jūma maʁgʁa māwāsia Ācōrēba naēna jarađa quīrāca. Idjideba bedeabariba nāwā jarasia:

²³ Wērā umaquīrā adua ʔʁda ʔiogoā ʔepeda warrada toya.

Ēberārāba dji warrara Emanuel adia.*

(Mañ trʁba jara ʔʁa “Ācōrēra dadjirā ume ʔʁda.”)

²⁴ Mañne Josera cāimocara nūmanada ʁʁʁmapeđa Ācōrē nezoca bajānebemaba jarađa quīrāca osia. Mariara edasia. ²⁵ Baribʁʁ ābaa cāinaca basía ʔba mañ warra iwina tobrʁʁdaa.† Tođacarea Joseba idjira trʁ ʔasia Jesu.

2

Chīdaudeba cawa jarabadaba Jesu acʁde zepedada

¹ Jesu Beleñ purude Judea druade toside Herode dji Droma abadada dji boro basía.* Mañ ewaride ʁʁʁʁ ēberārāda ʁmādaud odjabariare ʔʁ druadeba Jerusaleñ purude jūesidaa. Maʁgʁʁba chīdaud acʁ panʁneba ne cawabadjidaa. ² Mañne ādjia iwīdisidaa:

–Nañ druade judiorā boro bai warrada tosia. Idjira ʁsāma ʔʁ? Daiba ʁmādaud odjabariare ʔʁ druadeba chīdaud idjidebemada unusidaa.† Nama ze panʁa idjía bia bedeadi carea.–

³ Mañ ūrīside Herodera bié ʔesia ʔbaʁda idji cacuabari ʔei bērā. Idjaba Herodeba sāwā oida cawađá panʁ bērā jūma Jerusaleñnebemarā sida bié panesidaa. ⁴ Mañne Herodeba jūma sacerdote bororāda, judiorā ley jaradiabada sida trʁcuapeđa iwīdisia:

–Ācōrēba ēdʁʁ edabari diai jarađara ʁsāmabʁʁ toida ʔʁ?–‡

⁵ Ādjirāba panusidaa:

–Beleñ purude nañ Judea druade toida ʔʁa. Mañnebemada Ācōrēneba bedeabariba nāwā jarasia:

⁶ Beleñ purura Judadebema puru droma ʔea tāēna dji eđaara ʔʁéa.

Mañ purudeba dji boroda ʔba zeya.

Mañ boroba mʁ puru Israelera bia pe erobaya.–§

⁷ Mañbe Herodeba chīdaudeba cawa jarabadarāra mērā trʁcuasia. Dji warra tođa ewari cawai carea ādjía iwīdisia dji chīdaura sāʁbeđa odjasida. Mañne dji ewarira jarasidaa.

⁸ Ādjira Beleñnaa wābibʁʁde Herodeba jarasia:

–Jāma wānapeda dji warra zaquera bio quīrācuita iwīdi wānada. Unusidara mʁa jarađe zedada mʁ sida idjimaa bia bedeade wāi carea.–

⁹⁻¹⁰ Herodeba māwā jarađacarea ādjira wāsidaa. Mañbe chīdaud ʁmādaud odjabariare unupeđadara wayacusa unusidaa. Unusidade bio ʔʁsridasidaa. Dji chīdaura ādji na wāsia ʔba dji warra zaque ʔʁma piqúi nūmebrʁʁdaa. ¹¹ Dede eđa wābʁdađe warra zaquera dji

* 1:23 Isaía 7:14. † 1:25 Iwina. Griego bedeade ʁʁʁʁ cartade mañra neéa. * 2:1 Maʁgʁʁ Herodera “dji Droma” abadjidaa. Idjira ʔbaabe nama Mateo 2:1-22de, Luca 1:5de biéa odja ʔʁa. Waabema bororā Herode abadada idjideba yōsidaa. † 2:2 Numero 24:17. ‡ 2:4 Ācōrēba ēdʁʁ edabari diai jarađa. Mañra griego bedeade “Crito” ʔʁ ʔʁa. Critora trʁéa. Jara ʔʁa “Ācōrēba ēdʁʁ edabari diai jarađada” wa “Ācōrēba dadjirā Boroda ʔʁda.” Arameo bedeade jarabadaa “Mesías.” § 2:6 Miquea 5:2.

papa Maria ume ɓɓa unusiɗaa. Ara maɓda chĩrãborode copanenapeɗa warra zaquea bia bedeasiɗaa. Maɓbe ãdjiza baurudeda ewaɗapeɗa warra zaquea oroda, incienso querada, mirra quera siɗa diasidaa. ¹² Mãwãnacarea Æcõrẽba ãdjirãa cãimocaradeba cawabisia Herodema jẽda wãranamãrẽã. Maɓ bẽrã dewara óareba ãdji druadaa wãsiɗaa.

Egipto druadaa mĩrũ wãpeɗada

¹³ Ædji wãpeɗadacarea Æcõrẽ nezoca bajãnebemada cãimocaradeba zepeda Josea jarasia:

–Herodeba ɓɓ warra zaquera jɓɓ ɓɓa beai carea. Maɓba piradrɓpeɗa ɓɓ warra zaquera, dji papa siɗa edapeɗa Egipto druadaa wãnadua. Mama bedua ɓba mɓa jarabɓɓɗaa.–

¹⁴ Ara maɓda Josea diamasi piradrɓpeɗa warra zaquera, dji papa siɗa edapeɗa Egiptoɗaa edesia. ¹⁵ Ædjira mama panesiɗaa ɓba Herode beubɓɓɗaa. Maɓɓɓa mãwãsia Æcõrẽba jaraɗa quĩrãca. Idjideba bedeabariba nãwã jarasia: “Mɓa mɓ warrara trãsia Egiptoɗe zẽmãrẽã.”*

Herodeba Beleñnebema warrarã quenabiɗa

¹⁶ Herodeba cawasia chĩdaudeba cawa jarabadarãba idjira cũrũgasidaɗa. Maɓ carea bio quĩrũpeɗa Beleñnebema warra zaquerã poa umẽneba eɗaa queɗeada jũma quenabisia. Ara caitabema siɗa quenabisia. Mãwã osia chĩdaudeba cawa jarabadarãba chĩdau unupeɗada ewarira idjia jarapeɗada bẽrã. ¹⁷ Mãwã jũmarãda sopuasiɗaa Æcõrẽneba bedeabari Jeremiaba jaraɗa quĩrãca. Nãwã jarasia:

¹⁸ Ramá purude ũrĩsiɗaa aega jĩã ɓɓa, sopua jĩã ɓɓa, idjaba aujĩã ɓɓa.

Raquelera idji warrarã carea jĩã ɓɓa mãwã ɓasia.

Idji sobiabiɗira quĩrĩãé basia idji warrarã neé beɗa bẽrã.†

Jose Egiptoɗe jẽda zeda

¹⁹ Herode beusiɗe Josea waɗi Egiptoɗe ɓasia. Maɓne bajãnebema nezocada idjimaa cãimocaradeba zesia. ²⁰ Maɓ nezocaba idjia jarasia:

–ɓɓ warra zaque bea quĩrĩã beaɗara beusiɗaa. Maɓ bẽrã piradrɓpeɗa warra zaquera, dji papa siɗa wayacusa Israeldaa ededua.–

²¹ Ara maɓda Josea piradrɓpeɗa idji warra zaquera dji papa siɗa Israeldaa edesia. ²² Baribɓɓ Joseba ũrĩsia Arquelaoda idji zeza Herode cacuabari Judea druadebema boroda ɓesida. Maɓ carea mamas wãida wayasia. Baribɓɓ Æcõrẽba idjia cãimocaradeba jaraɗa bẽrã Galilea druadaa wãsia. ²³ Mama puru Nazare abadaɗe ɓesia. Maɓɓɓa mãwãsia Æcõrẽneba bedeabadarãba nãwã jarapeɗada quĩrãca: “Idjira Nazaredebemaana aɗia.”‡

3

Borocuebari Juañnebema

Marco 1:1-8; Luca 3:1-9, 15-17; Juañ 1:19-28

¹ Mãwãnacarea Borocuebari Juañba Judeaɗe eñjũ põãsa ewaraga ɓɗe jaradia ɓesia.

² Nãwã jarabadjia:

–Æcõrẽra zebɓɓa jũmarã Boro bai carea.* Maɓ carea bãrãba cadjirua obadara igaraɗapeɗa idjimaa zedaɗua.–

³ Maɓ Juañnebemada Æcõrẽneba bedeabari Isaíaba jarasia:

Ëberãda eñjũ põãsa ewaraga ɓɗe jĩgua beɗe ɓɓa:

Ora jariɗadua dadjirã Boro bia eɗaɗamãrẽã. Ora idji itea jipa jariɗadua.†

* 2:15 Osea 11:1. † 2:18 Jeremia 31:15. ‡ 2:23 Idjira Nazaredebemaana aɗia. Nazare trãra hebreo bedeade “nezer” jarabadaa. Maɓ bedeaba jara ɓɓa “bacuru tucuda.” Isaía 4:2-6; 11:1-5; Jeremia 23:5-6; 33:14-18; Zacaria 3:8-10; 6:9-13. * 3:2 Daniel 2:44. † 3:3 Isaía 40:3.

⁴ Juałba jłbarira cameyo cara ođda basía. Idjia jł ɛl träjłbarira animarã e ođda basía. Idjia adichichida cobadjia idjaba urrajōda jōbadjia. ⁵ Małne ēberārã Jerusaleñbe-marãda, jūma Judea druadebemarãda, idjaba jūma Jordał do caita bearã sıda Juałmaa wābadjidaa. ⁶ Ādjia cadjirua opeđada idji quirāpita ebuda jarabadjidaa. Małbe Juałba ādjirara Jordał dođe borocuebadjia. ⁷ Māwã ɛlde ʾclrl judiorã ley jaradiabadada zesidaa Juałba borocuemārẽã. ʾclrlra pariseurã basía; ʾclrlra saduceorã basía. Baribrll Juałba ādjirã unubrlde jarasia:

–Dama ēberārã, ¿caiba jarasi bārãra Ācōrẽ quirūbiđebemada poya mĩrūnida? ⁸ Bārãba o panneba unubidada wārãda Ācōrẽmaa zesidada. ⁹ Crīcharānada Abrahāł warrarã bēřã Ācōrẽba cawa ođda. Mļa bārã ebuda jaraya: Ācōrẽba quiriāibrll, za tabea mōgarara Abrahāł warrarã babicuaya. ¹⁰ Mał awara mļa jaraya: Ācōrẽba zagarada eroɛla bacuru tutacuai carea. Jūma bacuru bia zauđacara tutacupeđa tlbde ɛtacuaya. Ara mał quirāca Ācōrẽba cadjirua obadarãda cawa oya.

¹¹ Mļa bārãra baidoba borocueya Ācōrẽmaa zesidada cawabi carea. Baribrll mł caiđu zibrllada mł cāyābara dji dromaara ɛla. Mał bēřã idjia jĩrũne jł ɛl ẽřã carea młra bia ɛlã. Idjiabrl Ācōrẽ Jaureda diaya.[‡] Baribrll ijānāébll cawa oya.[§] ¹² Ezoai careabemara idji jłwade eroɛla porara dji ta umebemada āyã ɛli carea. Małbe dji tara wagaya baribrll dji porara tlb uruade babueya.–

Juałba Jesu borocueđa
Marco 1:9-11; Luca 3:21-22

¹³ Mał ewaride Jesura Galilea druadeba Jordał dođda zesia Juałba idjira borocuemārẽã. ¹⁴ Baribrll Juałba borocue amaaba jarasia:

–Blabrl młra borocueida ɛla. ¿Cārẽ cārẽã blra młmaa ze ɛl?–

¹⁵ Małne Jesuba panusia:

–Nawena bla obari quirāca odua. Biara ɛla dadjia jūma jipa ođida Ācōrẽba obi ɛl quirāca.–

Ara małda Juałba ijāsia. ¹⁶ Jesura borocuepeđa dođalba drua wābrllde cawaéne bajāda ewasia. Małne Jesuba Ācōrẽ Jaurera puchirã quirāca idji ʾrł zibrllada unusia.

¹⁷ Mał awara Ācōrẽ bajāneba eđa bedebrrlada ũrisidaa. Nāwã jarasia:

–Nałdrll mł Warra quiriã ɛla. Młra idji carea bio ɛsrida ɛla.–^{*}

4

Diauruba Jesu mĩ sēna
Marco 1:12-13; Luca 4:1-13

¹ Māwānacarea Ācōrẽ Jaureba Jesura ẽjūã pōãsa ewaraga ɛlđda edesia. Małbe diauruba idjira mĩ sēsia Ācōrẽra igarabi carea. ² Jesura cuarenta ewari āsa, diamasi biđa ne coé bađa bēřã jarra ɛesia. ³ Māwã ɛlde mĩ sēbarira zesia. Idjia jarasia:

–Błda wārãda Ācōrẽ Warrabrl, jaradua za tabea mōgaraa pał bamārẽã.–

⁴ Baribrll Jesuba panusia:

–Ācōrẽ Bedeade nāwã ɛł ɛla: ababe ne co ɛldeba ēberãra zocai ɛaéa, ātebrll jūma Ācōrẽba jara ɛl ijã ɛldeba zocai ɛaya.–^{*}

⁵ Māwānacarea diauruba Jesura Jerusaleł, Ācōrẽ itea ɛl puruđda edesia. Mama Ācōrẽ de droma boro ʾtlara ɛlmaa edesia. ⁶ Małbe diauruba jarasia:

–Błda wārãda Ācōrẽ Warrabrl, namałba uđu jłdrllada. Ācōrẽ Bedeade nāwã ɛł ɛla: Ācōrẽba idji bajānebema nezocarãda diabueya bl carebamārẽã.

Blra ādji jłwade eđaia bl jĩrũra mōgaraba puarāmārẽã.[†]

⁷ Małne Jesuba diaurua jarasia:

[‡] 3:11 Ācōrẽ Jaureda diaya. Griego bedeade nāwã ɛł ɛla: “Ācōrẽ Jaureba borocueya.”

[§] 3:11 Cawa oya. Griego bedeade nāwã ɛł ɛla: “Uruaba borocueya.” ^{*} 3:17 Isaía 42:1-4. ^{*} 4:4

Deuteronomio 8:3. [†] 4:6 Salmo 91:11,12.

–Ăcōrē Bedeade idjaba jara ɸla: “Bariduada orădua bāră Boro Ăcōrēba carebai cawaya.”–‡

⁸ Măwānacarea diauruba Jesura eya ʎtʎ ɸlde edesia. Mamaʎba Jesua jūma naʎ ɛjūāne bea puruda, puruza ne bia quedea sida acʎbisia. ⁹ Maʎbe diauruba jarasia:

–Bʎda chīrāborode cobepeda mʎa bia bedeaibʎʎ, naʎʎʎa jūma mʎa bʎa diaya bʎ ʎʎwaeda erɸbamārēā.–

¹⁰ Maʎne Jesuba diaurua jarasia:

–Satana, āyā wādua. Ăcōrē Bedeade nāwā ɸʎ ɸla: “Bʎ Boro Ăcōrēabʎʎ bia bedeadua. Aɸa idjidʎʎ ijā ɸadua.”–§

¹¹ Ara maʎda diaurura Jesu caitabemada āyā wāsia. Maʎne Ăcōrē nezoca bajānebe-marāda Jesumaa zedapeda idjira ne cobisidaa.

Jesuba jaradia beda

Marco 1:14-15; Luca 4:14-15

¹² Borocuebari Juaʎ preso ɸʎ ũrīside Jesura jēda Galilea druadaa wāsia. ¹³ Baribʎʎ Nazare purude beé basía, ātebʎʎ Capernauʎ purude ɸade wāsia. Maʎ purura amene droma icawa ɸla. Neptalideba yōpedada israelerā ɛjūāne ɸla idjaba Zabuloʎneba yōpedadarā ɛjūā caita ɸla. ¹⁴ Maʎʎʎa măwāsia Ăcōrēneba bedebari Isaíaba ɸʎda quīrāca. Nāwā ɸʎsia:

¹⁵ Bāră Zabuloʎ idjaba Neptali ɛjūāne bearā, judiorāé Galileade bearā, amene dromanaa wābada o caita bearā, Jordaʎ do icawa bearā:

¹⁶ Bārāra pāīmane duanasidaa Ăcōrē adua panana bērā.

Baribʎʎ idira ʎnaane duana Ăcōrēnebemada cawa panʎ bērā.

Bārāra zocai panʎmīna beuda quīrāca duanabadjidaa.

Baribʎʎ idira ʎmādau odjabʎʎ quīrāca Ăcōrēba ara idjidebemada bārāa cawabi ɸla.*

¹⁷ Maʎ ewarideba ʎtaa Jesuba nāwā jara nībasia:

–Ăcōrēra bāră Boro bai carea zebʎʎa.† Maʎ carea bārāba cadjirua obadara igaradapeda idjima zedadua.–

Jesuba beda ɸaribadarā trʎna

Marco 1:16-20; Luca 5:1-11

¹⁸ Jesura Galilea amene droma icawa nīne ēberāda umé unusia. Aɸara Simoʎ basía, Pedro abadada. Dewarabemara dji djaba Andre basía. Maʎ ēberārāra beda beabadarā basía. Ădjira doeda beda ɸari panasidaa. ¹⁹ Jesuba ādjía jarasia:

–Mʎ ume zedadua. Bārāba beda ɸaribada quīrāca mʎa bārāa jaradiaya ēberārāda mʎmaa enenamārēā.–

²⁰ Ara maʎda ādji beda ɸaribadara amenapeda Jesu ume wāsidaa. ²¹ Nocoada wābʎʎde Jesuba dewara ēberāda umé unusia. Aɸara Zebedeo warra Santiago basía. Dewarabemara dji djaba Juaʎ basía. Ădji zeza ume jābade beda ɸaribada cōā beada ca panasidaa. Maʎbe Jesuba ādjira trʎsia idji ume wānamārēā. ²² Ara maʎda ādji jābara, ādji zeza sida amenapeda Jesu ume wāsidaa.

Jesu Galilea druade pʎʎʎada

Luca 6:17-19

²³ Jesura jūma Galilea druade pʎʎʎa wāsia. Judiorā dji ʎʎrebada deza jaradiabadjia Ăcōrēra ādji Boro bai carea zebʎʎada. Maʎ bedea bia jaradiade wābʎʎʎa jūma ēberārā cacua bié beada biabicusia. ²⁴ Maʎ bērā idjira jūma Siria druade trʎ ɸʎʎasia. Maʎ carea ēberārāba jūma quīrātanoaneba cacua bié beada, cacua pua bara beada, jai bara beada, wawa beada, ɸʎradʎ bea sida idjima enebadjidaa. Jesuba ādjirāra jūma biabibadjia. ²⁵ Maʎ carea zocārā Galileadebemarāda, Decapoli druadebemarāda, Jerusaleʎnebe-marāda, Judeadebemarāda, Jordaʎ do quīrārēbemarā sida Jesu caidu wāsidaa.

‡ 4:7 Deuteronomio 6:16. § 4:10 Deuteronomio 6:13. Satana. Maʎ trʎra hebreo bedeaɸeba ze ɸla.

* 4:16 Isaía 9:1-2. † 4:17 Daniel 2:44.

5

*Dadji bia beadi Jesuba jarada**Luca 6:20-23*

- ¹ Ēberārā zocārā unuside Jesura eyade λtaa wāpeda chūmesia. Mañne idji ume nībabadarāda idjima zesiḏaa. ² Mañbe Jesuba nāwā jaradisia:
- ³ Bārāba ara bāduba dji biaéda cawa panlbɿɿ, bio bia panla Bajāne ꞑɿba pe eroɿɿ bēḗ.
- ⁴ Bārāda sopua beabɿɿ, bio bia panla Ācōrēba mañ sopuara jōbi bēḗ.
- ⁵ Bārāba dji dromada beadi carea jɿɿɿɿɿɿɿ, bio bia panla Ācōrēba bārāa jūma nañ ējūāra diai bēḗ.
- ⁶ Wārāda soḏeba jipa o quīrīā beaḏibɿɿ, bio bia panla bārāba quīrīā beara Ācōrēba diai bēḗ.
- ⁷ Bārāda quīrā djuburiaya beaḏibɿɿ, bio bia panla Ācōrēba quīrā djuburiai bēḗ.
- ⁸ Bārāra soḏeba ababe Ācōrē itea beabɿɿ bio bia panla Ācōrēra ununi bēḗ.
- ⁹ Bārāba jūmarāda ābaa necai beaḏamārēā o beabɿɿ, bio bia panla Ācōrē warrarāana aḏi bēḗ.
- ¹⁰ Bārā jipa bea carea dewararāba bié oḏibɿɿ, bārāra bio bia panla Bajāne ꞑɿba pe eroɿɿ bēḗ.
- ¹¹ Bārāda mñ carea bié jaradibɿɿ, bié oḏibɿɿ, idjaba quīrātanoa sewadeba bié jaradibɿɿ, bio bia panla.
- ¹² Bio caripia beaḏadua, bārāba nebia waibɿɿɿɿ bajāne eropanɿ bēḗ.
- Drōāenabema ewarīde biḏa Ācōrēneba beḏeabadarāda ara mañ quīrāca bié oḏi carea ēpēsīdaa.

*Tā idjaba λnaa**Marcō 9:49-50; Luca 14:34-35*

- ¹³ Bārāra nañ ējūāne tā quīrāca panla.* Baribɿɿ tā cɿyada jōibɿɿ ɿsāwā wayacusa cɿya bei? Aḏeda bié beya. Biara ɿla dajadaa ɿatabueḏida λrλ tɿgaḏamārēā. ¹⁴ Bārāra λnaa quīrāca beaa, nañ ējūāne beaba bārāneba Ācōrēnebemada unu panɿ bēḗ. Puru eyade ɿɿda ɿsāwā mērāni? ¹⁵ Ni abalɿa ībīrāda coaḏapeḏa epeḏeco droma edre ɿɿḏaca. Ātebɿɿ λtɿ dji ɿɿbadaḏe nūmɿbadaa jūma dji deḗne beara λnaane beaḏamārēā. ¹⁶ Ara mañ quīrāca ēberārā quīrāpita biada o pananadua ādjirāba dadji Zeza bajāne ɿla bia beḏeādamārēā.

Ācōrēba Moisea diaḏa ley jūma oḏiḏebema

- ¹⁷ Crīcharānada mñra zesida Ācōrēba Moisea diaḏa leyda, Ācōrēneba beḏeabadarāba ɿpeḏada siḏa āyā ɿɿi carea. Mñra mañ carea zeé basía, ātebɿɿ zesia ādjia jara panɿda jūma ariḏe oi carea. ¹⁸ Wārā arada mñ jaraya: nañ ējūā, bajā siḏa waḏi ɿɿmisa mañ leyḏebemara ni maārī biḏa jōéa aba leyba jara ɿɿra jūma māwābɿɿɿɿɿ.† ¹⁹ Mañ bēḗ bariduaba mañ leyḏebema dji eḏaara ɿɿ siḏa ījā oéɿɿ, idjaba dewararāa abarica ījā orānamārēā jaradiaibɿɿ, idjira Ācōrē puruḏe dji eḏaara quiruda ɿaya. Baribɿɿ leyra ījā o ɿaibɿɿ, idjaba māwā oḏamārēā dewararāa jaradiaibɿɿ, mañgɿra Ācōrē puruḏe dji dromada ɿaya. ²⁰ Wārā arada mñ jaraya: judiorā ley jaradiabadaba o panɿ cāyābara idjaba pariseorāba o panɿ cāyābara bārāba jipaara oḏaéɿɿ, Bajāne ꞑɿba pe eroḏaéa.

*Jesuba quīrūbiḏebema jaradiaḏa**Luca 12:57-59*

- ²¹ Bārāba cawa panla dadji drōāenaɿba nāwā jarabadada: “Mīā bearādua.”‡ Idjaba “mīā beaibɿɿ bārā bororāba cawa oḏia.”§ ²² Baribɿɿ mñ jaraya: bariduada djārā ume quīrūibɿɿ Ācōrēba cawa oya. Bariduaba djārāda crīcha neé taḏaḏa aibɿɿ bārā

* 5:13 Tā quīrāca panla. Mañba jara ɿɿca ɿla “bārāra nañ ējūāne panla ēberārā bia duananamārēā” wa “bārāba nañ ējūānebemarāa Ācōrē crīchada jaradiaḏa.” 2 Corinto 4:20. † 5:18 Ni maārī biḏa. Griego beḏeade nāwā ɿɿ ɿla: “Caraga aba biḏa idjaba letra aba biḏa.”

‡ 5:21 Exodo 20:13. § 5:21 Deuteronomio 17:8.

bororāba cawa oēia.* Idjaba bariduaba djārāda bié jaraibara, Ācōrēba tɫba uruaɗaa wābiya.

²³ Mañ bēra bɫ djabada bɫ ume quīrū ɫada quīrānebaibara, bɫa animarā Ācōrēa babue diade wānamīna babue diarādua. ²⁴ Ātebara dji babue diabada caita amepeda bɫ djaba ume ibiade wādua. Mañbebara jēda zepeda bɫ animarāra Ācōrēa babue diadua.

²⁵ Bɫa oɗa carea bɫ dji quīrūba bɫra dji cawa obarimaa edeibara, waɗi ode wāɫɗade jūma odua ibiade carea. Māwā oébara, idjia bɫra dji cawa obari jɫwade ɫaya. Mañbe dji cawa obariba bɫra dji zarraa jidabiya preso ɫamārēa. ²⁶ Wārā arada mña jaraya: bɫra jāmabemada ēdrēa aɓa bɫa diaida ɫɫ parata jūma diabaraɗaa.

Daunemabadaɗebema

²⁷ Bārāba cawa panla nāwā jarabadada: “Daunemarādua.”† ²⁸ Baribara mña bārāa jaraya: bariduaba wērāda aɫpeda awuaibara aɓeda mañ wērā ume idji soɗeba daunemasia.

²⁹ Mañ bēra bɫ jɫwa araarebema dauba bɫa cadjiruada obibara, mañ cadjirua o amaaba bɫ daura ēūtapeda ɓatabuedua. Bɫ cacuaɗebema aɓa aduaimīna ewariza Ācōrē ume ɓaya. Mañda biara ɫa Ācōrēba jūma bɫ cacuada tɫba uruaɗe ɓatabuei cāyābara. ³⁰ Idjaba bɫ jɫwa araarebemaba bɫa cadjiruada obibara, mañ cadjirua o amaaba bɫ jɫwara ɫá tutapeda ɓatabuedua. Bɫ cacuaɗebema aɓa aduaimīna ewariza Ācōrē ume ɓaya. Mañda biara ɫa Ācōrēba jūma bɫ cacuada tɫba uruaɗe ɓatabuei cāyābara.

Miā amabadaɗebema

Mateo 19:9; Marco 10:11-12; Luca 16:18

³¹ Idjaba nāwā jarabadaa: “Bariduaba idji wērāda amaibara, dji wērāa carta miā amainebemada diaida ɫa.”‡ ³² Baribara mña jaraya bariduaba idji wērāda dewara ume ɫéda amaibara, mañgɫra dji wērā daunemabibara carea bedede ɓaya. Idjaba idji wērā amanada dewaraba edaibara, dji edabara umaquīrā siɗa daunema ɫa.

Ācōrē quīrāpita wārāda ne oi jaraiɗebema

³³ Bārāba cawa panla dadji drōaenaɫba nāwā jarabadada: “Bɫa Ācōrē quīrāpita wārāda ne oya aibara jūma oida ɫa.”§ ³⁴ Baribara mña jaraya: ni aɓaɫ trɫneba wārāda ne oyaɗa arānada. Bajā trɫneba wārāda ne oyaɗa arānada, bajāra Ācōrē bugue quīrāca ɫ bēra. ³⁵ Nañ ējūā trɫneba wārāda ne oyaɗa arānada, nañ ējūāra Ācōrē jīrū ɫbari quīrāca ɫ bēra. Idjaba Jerusaleɫ trɫneba wārāda ne oyaɗa arānada, Jerusaleɫra dadjirā Boro Ācōrē puru bēra. ³⁶ Idjaba ara bɫdji trɫneba wārāda ne oyaɗa arādua, bɫ buɗara aɓa biɗa poya torroa oé bēra idjaba poya pāima oé bēra. ³⁷ Bārāba ne oɗiada aɗibara, oɗadua. Idjaba oɗaéana aɗibara, orānada. Mañ auɗu baridua trɫneba wārāda ne oida jarabarara cadjiruadeba ze ɫa.

Bɫ bié oɗa droaiɗebema

Luca 6:29-30

³⁸ Bārāba cawa panla nāwā jarabadada: “Aɓaɫba djārā dauda ārīsira dji māwā oɗara aɓarica dau ārīnida panla.* Quidada ɓasira dji māwā oɗara aɓarica quida ɫaɗida panla.” ³⁹ Baribara mña jaraya: bɫda bié osidara chupea droadua. Bariduaba bɫra uridarra dji jɫwa araarebema uibara, dewarabemaare biɗa idu ubidua. ⁴⁰ Bɫa jɫbari jārī carea bariduaba bɫda dji cawa obarimaa edeibara, idjia jārī quīrā ɫara, dewarabema siɗa idu jārībidua. ⁴¹ Zarraba bɫa ne zɫɫada tɫmɫa aride edebibara, idjia jaraɗa auɗu ededua. ⁴² Bariduaba bɫa ne iwiɗibara diadua. Bariduaba bɫa ne iwiɗibaraɗe jēda diayaɗa aibara, idjia iwiɗi ɫara wāgarādua.

* 5:22 Bārā bororā. Griego bedede “Sanedrín” ɫɫ ɫa. Mañgɫde eɗa duanasidaa judiorā bororā dji dromarāda. † 5:27 Exodo 20:14. ‡ 5:31 Deuteronomio 24:1. § 5:33 Deuteronomio 23:21-23. * 5:38 Levítico 24:20.

Dadji dji quĩrũ quĩrĩãida ʘʘʘebema

Luca 6:27-28, 32-36

⁴³ Bārāba cawa panʘa nāwā jarabadada: “ʘʘ dji biara quĩrĩãdua, baribʘʘʘ ʘʘ ume dji quĩrũra quĩrĩãmadua.”[†] ⁴⁴ Baribʘʘʘ mʘa jaraya: bārā dji quĩrũra quĩrĩãnadua. Bārā bié jarabʘdara bia jaraɔadua; bārā quĩrĩãma panʘra bia oɔadua.[‡] Ācōrēa iwidiɔadua ādjirāra carebamārēa. ⁴⁵ Māwā ebuda ʘaya bārā Zeza bajāne ʘʘ warrarāda. Dadji Zezaba āmādaura ēberā cadjiruarā carea, dji biarā carea biɔa odjabibaria. Ēberā jipa ʘeaé carea, dji jipa ʘea carea biɔa cuera zebibaria. ⁴⁶ Baribʘʘʘ bārāba aʘabe bārā dji biarādrʘ quĩrĩã pananibʘʘʘ, ʘcārē nebiada Ācōrēba diai? Romanebema boro itea parata jʘʘʘ pebadarā biɔa maʘ quĩrĩãca obadaa. ⁴⁷ Bārāba aʘabe djabarāa “mērā” aɔibʘʘʘ, ʘcārē biada o panʘ? Dji Ācōrē adua ʘea biɔa māwā obadaa. ⁴⁸ Maʘ bēřā jūmarāda quĩrĩã ʘeaɔadua bārā Zeza bajāne ʘʘba jūmarā quĩrĩã ʘʘ quĩrĩãca.

6

Ne neé queɔeaa diaɔidebema

¹ Bārāba ne biada o panʘne quĩrĩãcuiaɔadua. Dewararāba bia ununamārēa orānadua. Māwā oɔibʘʘʘ, bārā Zeza bajāne ʘʘba idji nebiadebemada diaéa. ² ʘʘa ne neé queɔeaa ne diabʘʘʘde dji biaca ʘeaba obada quĩrĩãca orādua. Ādjia ne diabʘdaɔe cachiruda zabibadaa judiorā dji jʘrebada deɔe, puruɔe biɔa jūmarāba ādjidebemada bia beɔeadaamārēa. Wārā arada mʘa jaraya: ēberārāba ādjidebemada bia beɔeadaida quĩrĩã panʘ bēřā aʘabe maʘdrʘ edaɔia. Ācōrēneba ni cārē siɔa edaɔaéa. ³⁻⁴ ʘʘa ne neé queɔeaa ne diabʘʘʘde jĩgua jararādua. Ni aʘaʘa nēbʘʘʘrādua. ʘʘa chupea bia o ʘʘra ʘʘ Zeza Ācōrēba unubaria. Idjiabʘʘʘ bʘa nebiada diaya.*

Ācōrēa iwidiɔadadebema

Luca 11:2-4

⁵ ʘʘa Ācōrēa iwidiɔabʘʘʘde dji biaca ʘeaba obada quĩrĩãca orādua. Ādjirāba judiorā dji jʘrebada deɔe, puruɔe biɔa ēberārāba bia ununamārēa āta nūpanenapeɔa Ācōrēa iwidiɔadaa. Wārā arada mʘa jaraya: ēberārāba ādji bia ununida quĩrĩã panʘ bēřā aʘabe maʘdrʘ edaɔia. Ācōrēneba ni cārē siɔa edaɔaéa. ⁶ ʘʘa Ācōrēa iwidiɔabʘʘʘde ʘʘ deɔe eda wādua. Dji eda wābadara jūātrʘpeɔa bʘduʘa ʘʘ Zeza Ācōrēa iwidiɔidua. ʘʘa chupea bia o ʘʘra ʘʘ Zeza Ācōrēba unubaria. Idjiabʘʘʘ bʘa nebiada diaya.

⁷⁻⁸ ʘʘa Ācōrēa iwidiɔabʘʘʘde Ācōrē adua ʘeaba obada quĩrĩãca orādua. Ādjirāba aʘarida ʘarima zocārā jarabadaa crĩcha panʘ bēřā dārā iwidiɔibʘdaɔe Ācōrēba biara ũrĩda. Baribʘʘʘ bārā Zeza Ācōrēa iwidiɔiɔi naēna idjia cawa ʘʘa bārāba cārēda quĩrĩã panʘda.

⁹ Maʘ carea Ācōrēa nāwā iwidiɔadua:

Dairā Zeza bajāne ʘʘ, jūmarāba ʘʘra wayaɔida panʘa.

¹⁰ Daiba quĩrĩã panʘa ʘʘra jūmarā Boro bai carea isabe zeida.

Quĩrĩã panʘa ʘʘa quĩrĩã ʘʘra naʘ ējūānebemarāba oɔida, bajānebemarāba obada quĩrĩãca.

¹¹ Coɔira ewariza daia diadua.

¹² Dairāba cadjirua opeɔaɔara quĩrĩãdoadua, dairā bié obʘdara daiba quĩrĩãdoabada quĩrĩãca.

¹³ Dairāra cadjiruaɔe idu ʘaebirādua, ātebʘʘʘ cadjiruaɔebemada ēdrʘ ʘʘdua.[†] [ʘʘa jūmarāda poya ʘʘa, ʘʘra dji ʘʘlara ʘʘa idjaba ewariza dji dromaara ʘʘa.][‡]

[†] 5:43 ʘʘ dji biara quĩrĩãdua. Maʘdrʘ Levitico 19:18de ʘʘa, baribʘʘʘ ācʘʘʘba maʘ auɔu dadji dji quĩrũ quĩrĩãmanida panʘda jaradiasiɔaa. [‡] 5:44 Bārā bié jarabʘdara bia jaraɔadua; bārā quĩrĩãma panʘra bia oɔadua. Griego beɔeade ācʘʘʘ cartade maʘra neéa. ^{*} 6:3-4 Diaya. ācʘʘʘ cartade versículo 3-4,6,18de maʘ awara jara ʘʘa “ebuda diaya.” [†] 6:13 Cadjiruaɔebemada. Maʘ beɔeaba idjaba jara ʘʘa diauruda. [‡] 6:13 Griego beɔeade zocārā cartade beɔea corchetede ʘʘra neéa.

¹⁴ Djārāba bārā bié opeḏaḏada quĩrādoadibɫɫɫ, bārāba bié opeḏaḏara bārā Zeza bajāne ɫɫba quĩrādoaya. ¹⁵ Baribɫɫɫ djārāba bārā bié opeḏaḏada quĩrādoadaéɫɫɫ, bārāba bié opeḏaḏara bārā Zeza bajāne ɫɫba quĩrādoaéa.

Ne coḏaca ewari oḏidebema

¹⁶ Bārāba ne coḏaca ewari obɫɫɫada sopua ɫea quĩrāca ɫearānɫɫɫ dji biaca ɫeaba obada quĩrāca. Ādjirāra māwā panabadaa jūmarāba cawaḏamārēa ne coḏaca ewarida o panɫɫɫ. Wārā arada mɫa jaraya: ēberārāba ādji bia jaraḏida quĩrā panɫɫ bēřā aɫabe maɫɫɫɫ edaḏia. Ācōrēneba ni cārē siḏa edaḏaéa. ¹⁷ Baribɫɫɫ ɫɫa ne coḏaca ewari o ɫɫɫɫɫ ɫɫ borora queraba pādua, quĩrā siḏa sɫɫɫɫɫɫ. ¹⁸ Māwāra ēberārāba cawaḏaéa ɫɫa ne coḏaca ewarida o ɫɫɫɫɫ. Aɫabe ɫɫ Zeza Ācōrēɫɫɫɫ cawaɫa. ɫɫa chupea bia o ɫɫɫɫɫ ɫɫ Zeza Ācōrēba unubaria. Idjiabɫɫɫ ɫɫa nebiada diaya.

Nebia bajāne eroɫeadebema

Luca 12:33-34

¹⁹ Naɫ ējūāne nebia eroɫeadei carea jɫɫɫɫɫɫɫɫ. Naɫ ējūānebemara mōgosiabaria, chimiaba ārĩbaria, idjaɫa ne drɫɫɫɫɫɫɫ eḏa wānapeḏa drɫɫɫɫɫɫɫ. ²⁰⁻²¹ Bārāmaarā dji biara ɫɫɫɫɫ sodeba awuabadaa. Maɫ bēřā Ācōrēba quĩrā ɫɫɫɫɫ ēpēnɫɫɫ nebiada bajāneɫɫɫ eroɫeadei carea. Jāma chimiaba ārĩcaa, nebiara mōgosiacaa, idjaɫa ne drɫɫɫɫɫɫɫ poya eḏa wānacaa.

Dadji dau ĩbĩrā quĩrāca ɫɫɫɫɫɫɫ

Luca 11:34-36

²² Dadji daura ĩbĩrā quĩrāca ɫɫa. Maɫ bēřā ɫɫ dauda bia ɫɫɫɫɫɫɫ ĩnaane nĩbaya. ²³ Baribɫɫɫ ɫɫ dauda cadjirua ɫɫɫɫɫɫ, ne cadjiruade nĩda unué ɫaya. Ara maɫ quĩrāca ɫɫa jipa o ɫɫɫɫɫ crĩcha ɫɫɫɫ cadjiruabɫɫɫ, ɫɫɫ wārāda pāĩmane nĩa.

Poya umé ēpēnaéa

Luca 16:13

²⁴ Aɫaɫa poya idji boroda umé eroɫaéa. Umé eroɫɫɫɫɫ aɫa biara quĩrāya. Aɫa ēpēya, maɫne dewarabemara igaraya. Ara maɫ quĩrāca ne bara ɫai awua ɫɫba poya Ācōrēda ēpēa.

Ācōrēba idjiderā wagabaria

Luca 12:22-31

²⁵ Maɫ carea mɫa jaraya: bārā sāwā ɫeaḏida jūmawāyā crĩcharānɫɫɫ. Coḏi careabemada, doḏi careabemada, idjaɫa jɫni careabema siḏa jūmawāyā crĩcharānɫɫɫ. ¿Dadji zocai ɫaida djico cāyābara biara ɫéca? ¿Dadjida dadjia cacuaḏe jɫɫɫɫ cāyābara biara ɫéca? ²⁶ Aɫɫɫɫɫɫ, ĩbanara ne uḏacaa, ne ewaḏacaa idjaɫa ne wagaḏacaa. Baribɫɫɫ bārā Zeza bajāne ɫɫba ne cobibaria. ¿Ācōrēmaarā bārāra ĩbana cāyābara biara ɫeaéca? ²⁷ ¿Caida jūmawāyā crĩcha ɫɫba dārāra zocai ɫai? ²⁸ ¿Cārē cārē bārāba jɫninebemada jūmawāyā crĩchabada? Aɫɫɫɫɫɫɫ nepōnōda sāwā waribarida. Nepōnōra trajacaa idjaɫa wuara cacaa. ²⁹ Baribɫɫɫ mɫa jaraya: dadji drōāenabema boro Salomoɫra bio ne bara ɫaḏamĩna nepōnō quĩrāca quĩrāwārēa djioa basía.* ³⁰ ĩḏi chirua mēa unubadara nurēma babuebadamĩna Ācōrēba waḏibiḏa pōnōbibaria. Maɫ bēřā ¿idjia biara bārāba jɫnamārēa diaéca? Maɫɫɫɫ ¿sāwāērā poya ĩjānaé?

³¹ Maɫ bēřā coḏi careabemada, doḏi careabemada, wa jɫni careabema siḏa jūmawāyā crĩcharānɫɫɫ. ³² Ācōrē adua ɫeaba maɫɫɫɫɫɫɫɫ crĩchabadaa, baribɫɫɫ bārā Zeza bajāne ɫɫba cawa ɫa bārāba cārēda eroɫeadei panɫɫɫ. ³³ Maɫ bēřā naārā Ācōrēra bārā Boroda ɫɫɫɫɫ. Quĩrācuita pananɫɫɫ idjia obi ɫɫɫɫ oḏi carea. Māwā bārāba neé panɫɫɫ idjia jūma diaya. ³⁴ Nubemada jūmawāyā crĩcharānɫɫɫ, nu ɫiḏa Ācōrēba bārāra waga eroɫai bēřā. Ewariza ne crĩchaira baraya.

§ 6:27 Maɫ versículoba idjaɫa jara ɫa “¿Cai bārānebemaba jūmawāyā crĩcha ɫɫba drasoara wari?” * 6:29 Salomoɫ. 1 Rey 10:4-7, 23-25.

7

Djārã bié jarabadaðebema
Luca 6:37-38, 41-42

¹ Djārãra bié jararãnadua Ācõrẽba bãrã bié jararãmãrẽã. ² Bãrãba djārã bié jarablda quĩrãca Ācõrẽba bãrãra bié jaraya. ³ ¿Cãrẽ cãrẽã nejarrã djārã dauðe ðlda acldbada? ¿Sãwãẽrã bacuru waiðla bãdji dauðe ðlda acleðaca? ⁴ Bacuru waiðla bãdji dauðe ðlda ununaé panlbargl ¿sãwã djãrãã nãwã jaraði? “Nejarra bl dauðe ðlra mla auðariya.” ⁵ ;Bãrãba jarabada quĩrãca oðaca! Naãrã bacuru waiðla bãdji dauðe ðlda auðariðadua. Mãwã poya ununia nejarrã djārã dauðe ðlra auðariði carea. Ara mañ quĩrãca bla cadjirua o ðlra naãrã idu ðldua. Mañbebrgl djãrãra poya carebaya.

⁶ Ācõrẽ iteabemada usaa diarãnadua bãrã carãmãrẽã. Bãrã neta nẽbla queðeada chinaa diarãnadua ãrã tãgarãmãrẽã.*

Ācõrẽa iwiðibadaðebema
Luca 11:9-13; 6:31

⁷ Bãrãba neé panlra Ācõrẽa iwiði pananadua; mañne idjia bãrãa diaja. Idjia diamãrẽã jargl pananadua; mañne ununia. Deðe eða wãbadamalba trãnadua; mañne dji eða wãbadara ewaya diai carea. ⁸ Dji iwiði ðlba edaya. Dji jargl ðlba unuya. Dji trã ðl itea deðe eða wãbadara ewaya ne diai carea. ⁹ Warraba pañ iwiðibarglde ¿dji zezaba mõgarada diaica? ¹⁰ Warraba ðeda iwiðibarglde ¿dji zezaba damada diaica? ¹¹ Bãrã dji cadjirua ðeaba bãrã warrarãa ne biada dia cawa panlbargl, ¿bãrã Zeza bajãne ðlba dji iwiði panla ne biada diaéca? ¹² Bãrãba quĩrãã panla djãrãba ne jũmane bãrãra bia oðida. Ara mañ quĩrãca djãrãra bia oðadua. Ācõrẽba Moisea diaða leyda idjaba Ācõrẽneba beðeabadarãba ðlpeðada siða ara mañ crĩchaðeba ze ðla.

Eða wãbada pësua ðl
Luca 13:24

¹³⁻¹⁴ Bãrãra dji eða wãbada pësua ðlde wãnadua. Tlba uruade eða wãbadara jeðea ðla. Dji o siða jeðea ðl bẽrã wãicha ðla. Mama zocãrã eða wãbadaa. Baribargl Ācõrẽ ume ewariza zocai ðai carea dji eða wãbadara pësua ðla. Dji oðe wãcara ðl bẽrã zarea ðla wã carea. Mañ ora zocãrãba ununacaa.

Bacurura dji nejõneba cawabadaa
Luca 6:43-44

¹⁵ Quĩrãcuíta ðeaðadua. Āclarglba sewaðeba Ācõrẽneba beðea panlana abadaa. Ādjirãba dji biarã quĩrãca jaradiabadaa baribargl mãwã panla eberãrãba Ācõrẽ beðea igaraðamãrẽã. ¹⁶⁻¹⁷ Ādjia o panlneba bãrãba cawaða dji wãrã arada wa dji wãrãéda. Bacuru biaba nejõ biada zaubarã baribargl bacuru cadjiruaba nejõ cadjiruada zaubarã. ¿Larglba uvada zaubarica? ¿Wa jũichichiba higojõða zaubarica? ¹⁸ Bacuru biaba nejõ cadjiruada zaucaa idjaba bacuru cadjiruaba nejõ biada zaucaa. ¹⁹ Bacuru bia zaucara tutaðapeða babuebadaa. ²⁰ Ara mañ quĩrãca bãrãba Ācõrẽneba beðeabadarãda dji wãrã arada wa dji wãrãéda cawaða ãdjirãba o panlneba.

Jesu trãneba ne o ðeara ãclargl idjiðerãéa
Luca 13:25-27

²¹ Eberãrãba mãra ãdji boroaða abadamĩna jũmarãda Ācõrẽ puruðe beaðaéa. Aðabe mã Zeza bajãne ðlba quĩrãã ðl o beaðra idji puruðe panania. ²² Idjia cawa oi ewariðe zocãrãba mã jaraða: “Dai Boro, dai Boro, daira bððeba beðeasidaa, bl trãneba jairãda ãyã jãretasidaa, idjaba bl trãneba ne ununaca waiðlada osidaa.” ²³ Mañne mã ebuða jaraya: “Cadjirua obadarã, ãyã wãnadua. Mla bãrãra unucaa.”

* ^{7:6} Mañ versícúloba nãwã jara ðlca ðla: “Āclarglba Ācõrẽ beðeada ãrã quĩrãnacabargl, ãdjirãa waa jaradiarãnadua. Jaradiaðibargl bãrãra bié oðia.”

*De uménebema**Marco 1:22; Luca 6:47-49*

²⁴ Mañ carea bariduaba mñ beđeada ũrĩpeđa ijã oibɫɫ, nañ quĩrãca ɬaya: ēberã crĩcha cawa ɬɫba idji dera mōgara ɫɫɫ osia. ²⁵ Mañne cue ze nũmesia, nãũrãra dji cãbãyã puá nũmesia, do siđa ze nũmesia, baribɫɫ idji dera cora wãé basía mōgara ɫɫɫ oda bẽrã.

²⁶ Baribɫɫ mñ beđeada ũrĩpeđa ijã oéɫɫ, nañ quĩrãca ɬaya: ēberã crĩcha neé ɬɫba idji dera ĩɫɫe osia. ²⁷ Mañne cue ze nũmesia, nãũrãra dji cãbãyã puá nũmesia, do siđa ze nũmesia. Mañba idji dera cora wãpeđa ađeđa jũma ārĩsia.–

²⁸ Jesuba jũma jaradiađacarea ēberãrãba cawa crĩchađáé basía. ²⁹ Judiorã ley jaradia-badarã quĩrãca jaradiaé basía. Āteɫɫ bio cawa ɬɫđeba ebuđa jaradia ɬasia.

8

*Jesuba aida bara ɬɫ biabida**Marco 1:40-45; Luca 5:12-16*

¹ Jesu eyađeba eđa zesiđe ēberãrãra zocãrã idji caiđu wãsiđaa. ² Mãwã ɬɫe ēberã aida bara ɬɫa Jesumaa zesia.* Chĩrãborode cobepeđa nãwã beđeada djuburiasia:

–Mñ Boro, ɬɫa quĩrã ɬɫɫɫ, mñra poya biabida ɬɫa.–

³ Mañne Jesuba jɫwa ɫɫɫ ɬɫɫɫe jarasia:

–Mãwã o quĩrã ɬɫa. ¡Biadua!–

Ara mañda aida bara ɬɫara biasia. ⁴ Jesuba idjía jarasia:

–ɬɫa ɬɫara ni aɬala jararãdua. Āteɫɫ sacerdotemaa wãdua ɬɫa biasida unumãrẽã. Jãɫbe Moiseba jarađa quĩrãca ne diacuadua.† Mãwã ēberãrãba cawađia ɬɫa wãrãda biasida.–

*Jesuba sordaorã boro nezoca biabida**Luca 7:1-10*

⁵ Mañbe Jesura Capernaũ puruđaa wãsia. Jũesiđe Romanebema sordaorã boroda idjima zesia. Mañgɫba nãwã beđeada djuburiasia:

⁶ –Mñ Boro, mñ nezocada diguiđa bio cacua pua ɬɫ bẽrã cɫɫe ɬɫradɫ ɬɫa.–

⁷ Mañne Jesuba jarasia:

–Idji biabi carea wãya.–

⁸ Baribɫɫ sordaorã boroba jarasia:

–Mñ Boro, mñra ēberã biaéa ɬɫa mñ dede eđa wãmãrẽã. Baribɫɫ mñ nezoca biamãrẽã ɬɫa namaɫba jaraibɫɫ, idjira biaya. ⁹ Ara mañ quĩrãca mñ boroba jara ɬɫa mñ ijãida ɬɫa. Idjaba mñ jara ɬɫa sordaorã mñ jɫwađe ɬeaba ijãnida panɫa; mñ aɬala zeduada aibɫɫ zebaria; wãduada aibɫɫ, wãbaria; idjaba mñ nezocaa nãwã oduada aibɫɫ ara mañda idjia obaria.–

¹⁰ Mañ ũrĩsiđe Jesuba bia crĩchasia. Mañne idji ēpẽ panɫrãa jarasia:

–Wãrã arada bãrãa jaraya: nañ ēberãba bio ijã ɬɫ quĩrãca israelerã tãena ni aɬa biđa unucaa. ¹¹ Mñ bãrãa jaraya: ɫmãdau odjabariareba idjaba ɫmãdau ɬebariareba drua aĩbemarãda zocãrã zedía. Mañgɫrãra dadji drõenabemarã Abrahã ume, Isa ume, Jacobo ume biđa Ācõrẽ puruđe ne co chũpanenia. ¹² Baribɫɫ Ācõrẽba ēberãrã naãrã pe eroɬa quĩrã ɬɫada pãĩmanaa ãyã jɫrecuaya. Mama aujã panania idjaba puaba quida ĩchia panania.–

¹³ Mañbe Jesuba sordaorã boroa jarasia:

–Diguiđaa wãdua. ɬɫa ijã ɬɫ quĩrãca mñ oya.–

Sordaorã boro nezocara ara mañda biasia.

*Jesuba Simoñ Pedro pãcõrẽ biabida**Marco 1:29-34; Luca 4:38-41*

* 8:2 Aida Jesu ewaride wãrãda sãwã ɬasida dadjirãba cawađáé panɫa. Baribɫɫ judiorãmaarã aɬa Ācõrẽɫɫ poya biabida ɬasia (Numero 12:9-12; 2 Rey 5:7). Mañ awara aɬa aida jidasira ãyã ɬe wãida ɬasia (Levítico 13:45-46). † 8:4 Levítico 14:1-32.

¹⁴ Mañbe Jesura Pedro deada wāsia. Eda wāsiede unusia Pedro pācōrēda cawamiaba cłade blda. ¹⁵ Mañ wērā jłwara Jesuba tāsia. Ara mañda cawamiara dugusia. Piradrpeđa adjira ne cobisia.

¹⁶ Queudacarea ēberārāba zocārā jai bara beada Jesumaa enesidaa. Mañne Jesuba ara jarabłłba dji jaira jūma āyā jłrecuasía. Idjaba cacua bié beara jūma biabicuasía. ¹⁷ Māwāsía Ācōrēneba beđeabari Isáfaba jarađa quĩrāca. Nāwā jarasía: “Dadjirāra cacua bié beasiede idjia biabisía, idjaba puā beasiede idjia jōbisía.”[‡]

Jesu ēpē quĩrĩ panana

Luca 9:57-62

¹⁸ Jesuba ēberārāda zocārā idji caita powua nūmłda unusia. Mañ carea idji ume nĩbabadarāa amene wa quĩrārē chāniana asía. ¹⁹ Baribłł wāni naēna judiorā ley jaradiabarida Jesumaa zesía. Mañ ēberāba jarasía:

–Jaradiabari, bł wābłłza młra bł ume wāya.–

²⁰ Jesuba idjía jarasía:

–Usa pāra de bara bła, ĩbana sída de bara bła, baribłł mł, Nał Djara Edađara sāma cāĩ sída neé bła.–

²¹ Mañne aba idji ume nĩba jarasía:

–Mł Boro, bł ume wāi naēna idu mł zezada tłbaribidua.–[§]

²² Jesuba idjía jarasía:

–Mł ume zedua. Beu beārāba beudarāra tłbaridida panla.–^{*}

Jesuba amene bogozoa tumabida

Marco 4:35-41; Luca 8:22-25

²³ Mañbe Jesura jābađe badopeđa idji ume nĩbabadarā sída wāsidaa. ²⁴ Māwā panłne nāūrāda dji cābāyā puá nūmepeđa baido bogozoara jābađe eđa wā nūmesía. Mañne Jesura cāĩ basía. ²⁵ Mañ carea idji ume nĩbabadarāba łrłmanapeđa nāwā jarasidaa:

–jDai Boro, carebadua! jDadjirāra berrubododaa!–

²⁶ Mañne Jesuba jarasía:

–Bārāra ¿sāwāērā ne waya panł? Bārāba Ācōrēra ĩjānaéca bła.–

Piradrpeđa Jesuba nāūrāra, baido bogozoa sída queāsía.[†] Ara mañda jūma tuma nūmesía. ²⁷ Mañne adjirāba cawa crıchadaé basía. Nāwā jarasidaa:

–Nałgłra ¿caida jāwā bł? Nāūrāba, baido bogozoa bida idji beđeara ĩjābadaa.–

Jesuba jai zocārā āyā jłretada

Marco 5:1-20; Luca 8:26-39

²⁸ Mañbe amene droma quĩrārē chānapeđa Gadara druade jūesidaa. Mañne ēberā ume jai bara panłda beudarā tłbaribada uriađeba Jesumaa zesidaa. Mañ ēberāra bio minijchia panł bērā ni abalda mamaare wānaca basía. ²⁹ Mañne Jesua jįgua bía jarasidaa:

–jĀcōrē Warra![‡] ¿Cārē cārē daira mĩā sē bł? ¿Dai ewari jūēi naēna bła cawa ođe ze błca?–

³⁰ Tłmł aride chinada ne co duanasidaa. ³¹ Mañ bērā dji jairāba Jesua nāwā beđea djuburiasidaa:

–Bła dairāda āyā jłretaibłł, jari duanł china cacuađe idu eđa wābidua.–

³² Mañne Jesuba jarasía:

–Wābłłđadua.–

[‡] 8:17 Isáfá 53:4. [§] 8:21 Ācłłłmaarā mañ ēberāba nāwā jara bła: “Bł ume wāi naēna, młā jłāida bła aba mł zeza jaidabłłđadaa.” ^{*} 8:22 Beu beārāba beudarāra tłbaridida panla. Jesuba beuđa tłbarididebemada jara błéa. Ātebłł ara adjia o quĩrĩ panł quĩrāca o beada quēā bła. [†] 8:26 Baido bogozoa. Griego beđeade “pusa” bł bła. Griegođe pusa, amene sída abari beđeaa. Galilea amenera baido cūāa. [‡] 8:29 Ācōrē Warra. Griego beđeade Ācłłł cartade bł bła: “Ācōrē Warra Jesu.”

Ara maŕda jairãra maŕ eberãrã cacuadebemada eðrɫapeða china cacuade eða wãbrɫasiðaa. Maŕba chinara pirapodepeða perawadeba daiðu teũcuasiðaa. Mãwã jũma nãbrɫɫ quinisiðaa. ³³ Maŕ china waga pananara daupera pira wãsiðaa. Ædji purude jũenapeða eberãrã jai bara beada sãwãpeðadada jũma nebrɫasiðaa. ³⁴ Maŕ carea jũma dji purudebemarãra Jesu ɫamaa zesidaa. Ununapeða Jesua beða djuburiasidaa ædji druadebemada ãyã wãmãrẽã.

9

Jesuba eberã cacua beu ɫɫ biabida

Marco 2:1-12; Luca 5:17-26

¹ Jesura jãbaðe ðadopeða wayacusa amene droma quĩrãrã chãpeða idji ɫabari purude jũesia. ² Mama eberã cacua beu ɫɫda idji cɫðade Jesumaa enesiðaa. Jesuba unusia maŕ eberã enepeðadaba wãrãda iŕã panɫda idjia dji cacua beu ɫɫra poya biabida. Maŕ carea Jesuba dji cacua beu ɫɫa jarasia:

–Sobiadua, cũdra. Bɫa cadjirua oðara mŕa quĩrãdoasia.–

³ Mama judiorã ley jaradiabadarãda ɫcɫɫɫɫ panasiðaa. Maŕgɫrãba crĩchasiðaa: “Idjira Æcõrẽ quĩrãpita bié beða ɫɫa.” ⁴ Baribrɫɫ ædjia crĩcha panɫra Jesuba cawasia. Maŕ carea jarasia:

–Bãrãba ɫcãrẽ cãrẽã jãwã bié crĩcha panɫ?* ⁵ Bãrãmaarã ɫsãɫgɫda zareara ɫɫ? ɫCadjirua oðara quĩrãdoayaða aida wa naŕ eberã cacua beu ɫɫra piradrɫbipeða nĩbabida? ⁶ Æcõrẽba mŕ, Naŕ Djara Edaðara ɫsɫsia naŕ eŕjũãne duanɫba cadjirua obadara quĩrãdoamãrẽã. Maŕra bãrãa unubiya.–

Ara maŕda dji cacua beu ɫɫa nãwã jarasia:

–Piradrɫdua. Bɫ cɫðara edapeða diguiðaa wãdua.–

⁷ Ara maŕda dji cacua beu ðaðara pirabaripeða diguiðaa wãsia. ⁸ Maŕ unusiðade dji arima ɫeara ne wayasiðaa.† Baribrɫɫ Æcõrẽã bia beðeasiðaa idji ɫɫɫada diaða bẽrã eberãba cacua bié ɫeara biabimãrẽã.

Jesuba Mateo trŕna

Marco 2:13-17; Luca 5:27-32

⁹ Jesu mamalɫba wãbrɫɫde eberã Mateo abadada unusia. Maŕ eberãra Romanebema boro itea parata diabada deðe chũmasia. Jesuba Mateoa jarasia:

–Mŕ ume zedua.–

Ara maŕda Mateora piradrɫpeða Jesu ume wãsia.

¹⁰ Mãwãnacarea Jesura Mateo deðe ne co ɫasia. Jesu ume nĩbabadarãda, Romanebema boro itea parata jɫɫɫ pebadarãda, judiorã ley igara ɫea sida Jesu ume ne co duanasiðaa.‡

¹¹ ɫcɫɫɫɫ pariseorãba maŕgɫra unusiðaa. Maŕ carea Jesu ume nĩbabadarãa iwiðisiðaa:

–Bãrãa jaradiabarira ɫcãrẽ cãrẽã Romanebema boro itea parata jɫɫɫ pebadarã ume, dewara cadjirua obadarã ume biða ne co chũmɫ?–

¹² Ædjia mãwã iwiðibɫdada Jesuba ũrĩpeða jarasia:

–Cacua bia ɫeaba nẽãrã diabarira jɫɫɫðacaa. Dji cacua bié ɫeabrɫɫ jɫɫɫbadaa. ¹³ Naŕ beðeaba cãrẽda jara ɫɫda cawade wãnadua: “Animarã babue diaði cãyãbara mŕa quĩrã ɫɫa bãrãba djãrã quĩrã djuburiadida.”§ Mŕra jipa ɫea trŕi carea zeé ɫɫa, ãtebrɫɫ cadjirua obadarãda trŕ ɫɫa Æcõrẽmaa zedamãrẽã.–*

Ne coðaca ewariðebema

Marco 2:18-22; Luca 5:33-39

¹⁴ Mãwãnacarea Borocuebari Juaŕ ume nĩbabadarãda Jesumaa zedapeða iwiðisiðaa:

–Daiba, pariseorã biða ara cadrɫa ne coðaca ewarira obadaa, baribrɫɫ bɫ ume nĩbabadarãba ɫsãwãẽrã oðaca?–

* 9:4 Griego beðeade ɫcɫɫɫɫ cartade idjaba ɫɫ ɫɫa “bãrã soðe.” † 9:8 Ne wayasiðaa. Griego beðeade ɫcɫɫɫɫ cartade ɫɫ ɫɫa: “Cawa crĩchadaé basía.” ‡ 9:10 Judiorã ley igara ɫea. Griego beðeade “cadjirua obadarã” ɫɫ ɫɫa. § 9:13 Osea 6:6. * 9:13 Æcõrẽmaa zedamãrẽã. Griego beðeade ɫcɫɫɫɫ cartade mãra neãa.

¹⁵ Jesuba ādjía jarasia:

–Umaquĩrāba wērā edablrāde ¿caida sopua hai? Mañ umaquĩrāra wađibida idjia edođarā ume ħamisā ħsriđa panania. Bariblrā ewari āba dewara ēberārāba idjira āyā edeđia. Mañbeblrā idjia edođarāba ne cođaca ewarira ođia.

¹⁶ Dadjirāba jłbada dji sore cōā ħamaa wua djiwiđida cajuđacaa. Māwā ođiblrā djiwiđi cajuđa errebariblrāba dji wua sorera waibłara cōāya. ¹⁷ Idjāba ni ābałba uva ħa djiwiđira animarā e ođa dji sorede tłđacaa. Māwā ođiblrā aseablrāde animarā e ođa dji sorera cōāya. Mañbe uva ħara, animarā e ođa siđa aduaya. Mañ carea uva ħa djiwiđira animarā e ođa djiwiđide tłđida panla. Māwā umena dārā droađia.–†

Jesuba wērācau biabida
Marco 5:21-43; Luca 8:40-56

¹⁸ Jesuba māwā jaradia ħāde judio dji dromada zesia. Mañ ēberāra Jesu quĩrāpita ħarru coberpeđa jarasia:

–Mļ caura aretewa jaiđabarisia. Bariblrā blda wāsira bl jłwada idji lřl ħaiblrā lřēbaya.–

¹⁹ Jesura piradrłpeđa mañ ēberā ume wāsia. Idji ume nĩbabadarā siđa wāsidaa. ²⁰⁻²¹ Ādjirā tāēna wērā doce poa oamiaba jida ħlda nĩbasia. Mañ wērāba nāwā crĩchasia: “Mļa idjia jł ħlda tāiblrā młra biaya.” Mañ bēřā Jesu jēdaareba wāpeđa idjia jł ħl ide tāsia. ²² Jesuba jēda acłbłrāde wērā unupeđa nāwā jarasia:

–Cau, ħsriđadua. Wārāda biaida ijāna bēřā blra biasia.–
Ara małda wērāra bia ħesia.

²³ Jesu judio dji droma dede jūēsiđe chiru zabadarāda idjāba aujīābadarā siđa unusia.‡
²⁴ Jesuba ādjía jarasia:

–Āyā wānadua. Wērācaura jaiđae ħla, āteblrā cāi ħla.–

Mañ carea ēberārāba idjimaa acłđapeđa ipiđasidaa. ²⁵ Bariblrā ēberārāra āyā jłretacuapeđa Jesura dede eda wāsia. Mañbe wērācau jłwade jidapeđa pirabaribisia.

²⁶ Jesuba ođadebemada jūma mañ druade ūrīsidaa.

Jesuba dauberrea ħea biabida

²⁷ Jesu mamalba wāside dauberrea ħeada umé idji caiđu ħia zesidaa. Mañ ēberārāba jīgua jarasidaa:

–J Jesu, Daviđeba zeda, दौरा quĩrā djoburiadua!–

²⁸ Jesu diguiđaa jūēsiđe mañ dauberrea panłra idjimaa zesidaa. Mañbe Jesuba ādjía iwiđisia:

–¿Bārāba wārāda ijā panłca mļa bārāra poya biabida?–

Ādjia panusidaa:

–Māē, dai Boro.–

²⁹ Mañbe Jesuba ādji daude tāpeđa jarasia:

–Bārāba ijā panł quĩrāca mļa oya.–

³⁰ Ara małda ādji दौरा biasidaa. Mañbe Jesuba bio jara ħlsia mañnebemada ni ābałā nēbłrānāmārēā. ³¹ Bariblrā dedeħa ēdrłđapeđa Jesuba ādji ume ođada jūma mañ druade jara wāsidaa.

³² Ara dauberrea panana ēdrłbładađe dewarārāba ēberā quĩrāme cara ħl jai bara ħlda enesidaa. ³³ Jesuba mañ jai jłretadacarea ēberā quĩrāme cara ħađara bedeasia. Ēberārā mama duanłba cawa crĩchadaé basía. Nāwā jarasidaa:

–Israel druade wađibida nañ quĩrāca ununaca basía.–

³⁴ Bariblrā pariseorāba jara duanasidaa:

–Jāñ Jesuba jaira āyā jłretabaría, jairā boro Beelzebúba mañ lħłada diađa bēřā.–

Néu waibłā waraga ħłra ¿cairāba ewadi?

† 9:17 Mañgłdeba Jesuba cawabisia idji bedeara ādjirā drōāenabema crĩcha ume ābaa jaradiacada. ‡ 9:23 Israelerāba chiru zabadarāda, aujīābadarā siđa paratada diabadjidaa careba aujīāne zedamārēā.

³⁵ Māwānacarea Jesura puru waiþla þeaza, puru zaque þeaza parrla wāsia. Judiorā dji jarebada deza jarabadjia Ācōrēra ādji Boro bai carea zebraþada. Mañ beþea bia jaradia nīne jūma cacua bié þeara, cacua pua þea siða biabicusasia. ³⁶ Idjia ēberārā cābana unuside mīā djuburi unusia. Ne jūmane bia mīga þeasia idjaba āduþa þeasia. Oveja dji wagabari neé queþea quīrāca panasidaa. ³⁷ Mañne idji ume nībabadarāa nāwā jarasia: –Wārāda nañ ēberārāra néu waiþla waraga taþl quīrāca þeaa. Baribara dji ewabadarāda zocārāēbe panla. ³⁸ Mañ bēra Néu Djibaría iwidiþada ewabadarāda idji néumaa diabuemārēā.–

10

*Jesuba doce diabueþarā**Marco 3:13-19; 6:7-13; Luca 6:12-16; 9:1-6*

¹ Jesuba idji ume nībabadarā doce panla ābaa trāsia. Mañbe ādjirāa lþlada diasia jaida āyā jaretaþamārēā, idjaba cacua bié þeada, cacua pua þea siða biabiþamārēā. ² Jesuba diabueþarā doce panla naþgārā basía: Simoñ, Pedro abadada; dji djaba Andre; Zebedeo warrarā Santiago idjaba Juañ; ³ Pelipe; Bartolomé; Tomás; Romanebema boro itea parata jarl pebari baþa Mateo; Alpeo warra Santiago; Tadeo; ⁴ idjaba Simoñ Cananeo. [†] Idjaba þasia Juda Iscariote, Jesu jidabiþada. ⁵ Mañ doce ēberārāra Jesuba wābigasia. Baribara wāni naēna idjia jarasia:

–Judiorāēmaa, Samaria puru þeade biða wārānada. ⁶ Āteþara judiorāmaa, israelerā oveja aduā þea quīrāca panlamaa wānada. ⁷ Bārā wāþadaza jaraþada Ācōrēra jūēsida jūmarā Boro bai carea. ⁸ Mañ bēra cacua bié þeara biabiþada, beupeþada lreþabiþada, aiða bara þeara biabiþada, jaira āyā jaretaþada. Māwā oþamārēā mla bārāa lþlada bari diabara. Mañ bēra ēberārāra bari carebaþada. ⁹⁻¹⁰ Bārāba o panlari Ācōrēba ne diaya. Mañ carea orora, parata torrorā ni maārī biða ederānada. Bārā wāþade buchacara ederānada. Bārāba jñ panl awa edeþada. Jirūne jþbadara, bardona siða ederānada.

¹¹ Bārā puru waiþlade wa puru zaqueþe jūēþlade bārā bia edai ēberāda jarleþada. Mañ ēberā dede pananada āba puruþeba ēdrþladeþaa. ¹² Mañ dede eða wāþlade Ācōrē trāneba dji ēberārāra jaraþada necai pananamārēā. ¹³ Mañ dedebemārāba bārāda bia edaþibara, necai panania. Baribara bia edaþaēþara, necai pananaēa. ¹⁴ Aþalþa bārāda bia edaþara, wa bārā beþeada ūrī quīrāþara, mamaþa ēdrleþada. Ādji dedeþa wa puruþeba ēdrþlade egoro pora bārā jirūne þara jārþetaþada. ¹⁵ Wārā arada mla jaraya: Ācōrēba cawa oi ewariþe Sodoma, Gomorra puru cāyābara mañ purura wetara cawa oya. [‡]

*Jesu iþā þea mīgaþideþema**Marco 13:9-13; Luca 21:12-19*

¹⁶ Mla bārāra ēberā cadjirua tāēna diabueþara. Ādjirāba bārāra bié oþia usa cadrlaba oveja orrabari quīrāca. Mañ carea ādjirā tāēna panlne dama quīrāca crīþa cawaþeba nībaþada, baribara puchirā quīrāca lmlmþlā þeadaþada. ¹⁷ Ēberārā tāēna quīrācuþa þeadaþada. Ādjirāba bārāra dji bororāmaa jida edeþapeþa dji jarebada dede u jidaþia. ¹⁸ Ml iþā panl carea bārāra dji dromarā quīrāþita, dji bororā quīrāþita biða edeþia. Mañne bārāba ādjirā quīrāþita, judiorāē quīrāþita biða mþneþemada beþeada. ¹⁹ Bārā jida edeþade sopuarānada sāwā beþeada. Dji bororā quīrāþita panlne Ācōrēba cawabiya cārēda jaraþida panla. ²⁰ Mañ beþeþade bārā crīþadeþa beþeadaēa, āteþara bārā Zeza Jaureda bārāneba beþeaya.

§ 9:36 Numero 27:15-17. * 10:3 Tadeo. Griego beþeade lþara cartade mañ trā cāyābara þl þla “Lebeo, Tadeo abada.” Mañ Tadeora Santiago warra Judaca þla. † 10:4 Simoñ Cananeo. Luca 6:15þe “Simoñ Zelote” þl þla. ‡ 10:15 Sodoma, Gomorra puru. Genesi 19:1-29.

²¹ Aḅalḅa ara idji djabada beabiya m̄l̄ ijā ḅl̄ carea. Dewaraba idji warrada beabiya idjaba warrarāda ādji djibarirā ume bié panenapeḅa beabidía. ²² Jūmarāba bārāra quīrāmania m̄l̄ ijā panl̄ carea. Baribl̄rl̄ bārāba maḅ ewari zareade m̄l̄ ijā panl̄da idu ḅl̄daēḅl̄rl̄, Ācōrēḅa ēdr̄l̄ edaya. ²³ Puru aḅalḅe ēberārāba bārāda bié oḅi carea ēpēnibl̄rl̄, dewara puruḅa m̄l̄r̄ū wānadua. Wārāda m̄l̄a jaraya: bārā Israelḅebema puru beaza jūma pl̄rl̄l̄aḅi naēna m̄l̄, Naḅ Djara Edaḅara zeya.

²⁴⁻²⁵ Ne cawa quīrīā ḅl̄ra dji jaradiabari cāyābara ne cawaara ḅl̄éa. Baribl̄rl̄ dji jaradiabari quīrāca ḅaibl̄rl̄, bia ḅl̄a. Nezoca sida idji boro cāyābara auḅuara ḅl̄éa. Baribl̄rl̄ idji boro quīrāca ḅaibl̄rl̄, bia ḅl̄a. M̄l̄ra jairā boro Beelzebú a panl̄bl̄rl̄, bārāra ara maḅ quīrāca jaraḅia. §

¿Caida wayaḅida panl̄?

Luca 12:1-9

²⁶ Ēberārāda wayarānadua. Ne jūma ebuḅa ḅl̄éra mērā ḅeéa. Dadjia cawaḅaé panl̄ra Ācōrēḅa ebuḅa cawabiya. ²⁷ M̄l̄a bārā pāimane jara ḅl̄ra ḅnaane jaraḅadua. M̄l̄a bārā cl̄wl̄rl̄ caita jaraḅara de ḅr̄l̄ba jīgua jaraḅadua. ²⁸ Ēberārāda wayarānadua. Ādjia naḅ cacuada poya beaḅia baribl̄rl̄ dadji jaureda poya beaḅaéa. Ātebl̄rl̄ naḅ cacua, dadji jaure t̄bl̄l̄ uruade babueida ḅl̄dr̄l̄ wayaḅadua. ²⁹ Ībana zaqueda umé nēdoḅi carea parata pichida aḅa diabadaa. Baribl̄rl̄ bārā Zeza bajāne ḅl̄ba iduaribiéḅl̄rl̄, ni aḅal̄ Ībanada beuéa. ³⁰ Maḅ awara Ācōrēḅa cawa ḅl̄a bārāba buḅara jūmasāwā eropanl̄da. ³¹ Ācōrēḅa bārāra Ībana zocārā panl̄ cāyābara biara waga ḅl̄ bērā ne wayaḅié panl̄a.

Jesu carea quīrā peraié ḅl̄

Luca 12:8-9

³² Aḅalḅa ēberārā quīrāpita m̄l̄da ijā ḅl̄aḅa aibl̄rl̄, m̄l̄ Zeza bajāne ḅl̄ quīrāpita m̄l̄a idjira m̄l̄reana aya. ³³ Ara maḅ quīrāca aḅalḅa ēberārā quīrāpita m̄l̄da adua ḅl̄aḅa aibl̄rl̄, m̄l̄a biḅa m̄l̄ Zeza bajāne ḅl̄ quīrāpita idjira adua ḅl̄aḅa aya.

¿Caida biara quīrānida panl̄?

Luca 12:51-53; 14:26-27

³⁴ Crīcharānadua m̄l̄ra naḅ ējūānaa zesida ēberārā āḅaa necai ḅl̄i carea. M̄l̄ra maḅ carea zeé ḅl̄a, ātebl̄rl̄ ze ḅl̄a ēberārāda āḅaa bia panarānamārēa. ³⁵ M̄l̄ra zesia warrada dji zeza ume bié ḅl̄i carea, cauda dji papa ume bié ḅl̄i carea, idjaba āḅguda dji pācōrē ume bié ḅl̄i carea. ³⁶ Bārāba m̄l̄ ijā panl̄ carea ara bādji diguidā dji quīrūda beaḅia.* ³⁷ Aḅalḅa dji zezada wa dji papada m̄l̄ cāyābara biara quīrīā ḅl̄bl̄rl̄, maḅgl̄ra m̄l̄ ume poya nībaéa. Aḅalḅa dji warrada wa dji cauda m̄l̄ cāyābara biara quīrīā ḅl̄bl̄rl̄, maḅgl̄ra m̄l̄ ume poya nībaéa. ³⁸ Bia mīgai carea ḅl̄éḅl̄rl̄, poya m̄l̄ ume nībaéa. ³⁹ Aḅalḅa naḅ ējūāne bia ḅeibl̄rl̄, jīrūare bia ḅaéa. Baribl̄rl̄ aḅalḅa m̄l̄ carea beuibl̄rl̄ Ācōrē ume ewariza zocai baya.

Ācōrēneba nebia edaḅidebema

Marco 9:41

⁴⁰ Bārā bia edabl̄rl̄l̄ba m̄l̄da bia edabl̄rl̄l̄a. M̄l̄ bia edabl̄rl̄l̄ba m̄l̄ Diabueḅada bia edabl̄rl̄l̄a. ⁴¹ Aḅalḅa Ācōrēneba beḅeabarida cawapeḅa bia edaibl̄rl̄l̄, Ācōrēḅa idjideba beḅeabaría nebia diabari quīrāca maḅ ēberāa diaya. Ēberā jira ḅl̄da aḅalḅa cawapeḅa bia edaibl̄rl̄l̄, Ācōrēḅa ēberā jira ḅl̄a nebia diabari quīrāca maḅ ēberāa diaya. ⁴² M̄l̄a jaraya: aḅalḅa m̄l̄ ume nībabadarā dji edaara ḅearā sida cawapeḅa baido cūrāsada diaibl̄rl̄l̄, Ācōrēḅa wārāda maḅ ēberāa nebiada diaya.–

§ 10:24-25 Griego beḅeade nāwā ḅl̄ ḅl̄a: “De djibarida jairā boro Beelzebú a panl̄bl̄rl̄, idji ēberārāra ara maḅ quīrāca jaraḅia.” * 10:36 Miquea 7:6.

11

¹ Jesuba idji ume nĩbabadarã doce panla mãwã jaradacarea mamalba puruza jaradiade wãsia.

Jesuba Borocuebari Juañnebema jarada
Luca 7:18-35

² Borocuebari Juañ preso baside ùrĩsia Æcõrẽba êdrl edabari diai jaradaba o ðldebe-mada. Mañ carea idji ume nĩbabadarãda umé diabuesia Jesua nãwã iwidiidamãrẽã:

³ –¿Bla dji zeida badaca, wa dewarada jlãnida panl?–

⁴ Jesuba ãdjia nãwã panusia:

–Bãrãba unu panlda idjaba ùrĩ panlda Juaña jarade wãnadua. ⁵ Dauberrea beadaba unu panla, jirũ bié beadara bia nĩnaa, aida bara beadara biasidaa, clwllrl qui beadaba ùrĩ panla, idjaba beupedadara lrẽbacuasidaa. Mañ awara ne neé quedeaba bedeã bia Æcõrẽba carebaidebemada ùrĩ panla.* ⁶ Mñ igaraé ijã blra bio bia bayã.–

⁷ Juañba diabuedarã wãpedadacarea Jesuba arima duanla Juañnebemada bedeasia:

–Ëjũã põasa ewaraga bldaã bãrãba Juañ acldẽ wãsidade ¿cãrẽda ununida crĩchasiða? ¿Nãũrãba cha ureurea eronũmda ununida crĩchasiðaca? ⁸ Mãwã crĩchaðáé basía. Mãlda ¿cãrẽda ununida crĩchasiða? ¿Ëberã bio djio blda ununida crĩchasiðaca? Mãwãéã; dji bio djio beara eberãrã bororã dede panabadaa. ⁹ Mãlda ¿cãrẽda ununida crĩchasiða? ¿Æcõrẽneba bedeabarida ununida crĩchasiðaca? Mãë, Æcõrẽneba bedeabarida acldẽ wãsidã. Juañra Æcõrẽneba bedeabari dji dromaa. ¹⁰ Idjidebemada Æcõrẽ Bedeade nãwã ðl ðla:

Bedea jarabarida mla bl na diabueya bl o jarimãrẽã.†

¹¹ Mla wãrã arada jaraya: nañ ëjũãne ni abalda Juañ cãyãbara dji dromaara ðléã.‡ Baribllrl Æcõrẽ purudebema dji eðara quiruda idji cãyãbara dji dromaara ðla.

¹² Borocuebari Juañba jaradia bedadeba ltaã Æcõrẽ purudebemarãra bia mĩga panla. Ëberã cadjiruarãba ãdjira bié o quĩrĩã panla.§ ¹³ Æcõrẽneba bedeabadarãba, Moise biða Æcõrẽba eberãrã pe erobaiðebemada bedeabadjidãa aña Borocuebari Juañ ewaridaa.

¹⁴ Ædjia jarasiðãa Elía quĩrãca blda aña naãrã zeida. Bãrãba cawa quĩrĩã panlblrl, Juañra mãñ eberã zeida badãa.* ¹⁵ Dji clwllrl bara ðlba quĩrãcuíta ùrĩdua.

¹⁶ Idibema eberãrãnebemada mla ¿sãwã jarai? Purude warrarã jemene panlne nãwã ijarabada quĩrãca panla:

¹⁷ Daiba chiru zãsidãde bãrãra caridaé basía.

Sopuadebema trãlãbi trãlãsiðãde bãrãra jããnaé basía.

¹⁸ Idibemarãra ara mãñ quĩrãca panla. Borocuebari Juañba ne coca ewarida obadjia idjaba ne aseada doca basía. Mãwãmĩna eberãrãba jarabadjidãa idjira jai bara blda.

¹⁹ Mãlbe mñ, Nañ Djara Edadaba ne jũmada cobaria idjaba ne jũmada dobaria. Baribllrl ãdjirãba jarabadaa mñra ne coya blda, itua awua blda. Mãñ awara jarabadaa mñra cadjirua obadarã ume, Romanebema boro itea parata jllrl pebadarã ume biða nĩbabarida. Baribllrl cawa panla Æcõrẽ necawaara jipa blda idji ijã panlba jipa obada bẽrã.–

Jesuba idji ijãé bea puru quẽãna
Luca 10:13-15

²⁰ Mãlbe Jesuba lclrl puruda quẽãsia. Mãlglrã purude idjia ne ununacada biara oðamĩna ãdjia cadjiruada igaraðé basía. ²¹ Nãwã jarasia:

–¿Corazilnebemarãra, Betsaidãdebemarã siða mĩã djuburi beaa Æcõrẽba cawa oi bẽrã! Mla ne ununaca bãrã tãẽna oðara Tirode, Sidoñne biða oðabara, mãñ purudebemarãba

* 11:5 Isaia 26:19; 35:5-6; 61:1-3. † 11:10 Malaquia 3:1. ‡ 11:11 Nañ ëjũãne ni abalda. Griego bedeade nãwã ðl ðla: “Wẽrãrãba topedãdebemada.” § 11:12 Griego bedeade mãñ versiculora ebuða ðléã. lclrlmaarã nãwã jara ðla: “Borocuebari Juañba jaradia bedadeba ltaã Æcõrẽ purudebemarãda nocõdaa wãbldaã. Wãrãda eberãrãba ne jũmada o panla Æcõrẽ purudebemarãda beadi carea.” * 11:14 Malaquia 4:5.

isabe cadjiruada igaradapeda Ācōrēda ijācasidaa.[†] Mañ carea sopuadebema jñbadara jñcasidaa idjaba tlabl porade chūpanecasidaa. ²² Bariblr̄ m̄la bārāa jaraya: Ācōrēba jūmarā cawa oi ewaride Tirodebemarā idjaba Sidoñnebemarā cāyābara bārāa wetara cawa oya.

²³ ¿Capernauñnebemarāra bajānaa wānica? ¡Wānaéa! ¡Ācōrēba bārāa beudarā panabadamaa batabueya![‡] M̄la ne ununaca bārā tāēna odara Sodoma purude odabara, jāñ purura wadibida bacasia.[§] ²⁴ Bariblr̄ m̄la jaraya: Ācōrēba jūmarā cawa oi ewaride Sodomanebemarā cāyābara bārāa wetara cawa oya.–

Jesu ijā bea ãñāñinebema

Luca 10:21-22

²⁵ Mañ ewaride Jesuba jarasia:

–Zeza, blra bajānebema Boroa idjaba nañ ējūñnebema Boroa. Bla ne adua beaa m̄la jaradiadara cawabida bēra m̄la blra bia jaraya. Ne cawa beaa bla cawabié basía. ²⁶ Māē, Zeza, bla māwā o quĩrĩasia.

²⁷ M̄l Zezaba m̄la ara idjidebemada jūma cawabisia. Ni abalba adua panla m̄l, dji Warrara sāwā blda; aba m̄l Zezablr̄ cawa b̄la. Ara mañ quĩrāca ni abalba adua panla m̄l Zezara sāwā blda; ababe m̄l, dji Warrablr̄ cawa b̄la. M̄la abala m̄l Zezada cawabisira, mañ ēberā bida cawaya.

²⁸ Ne jūmaneba sē panlblr̄, m̄lmaa zedadua. M̄la bārāa ãñāñbiya.* ²⁹ Idu m̄la jipa pe edebidadua. M̄lneba cawa wānadua. M̄la jūma droabaria idjaba sođeba djārā cāyābara dji dromaara blda crīchaca. M̄lmaa zediblr̄ bārāa wārāda ãñāñnia. ³⁰ M̄la jaradia blra zareaé b̄la. M̄la obi b̄l sida oicha b̄la.–

12

Jesura ãñāñbada ewari djibaria

Marco 2:23-28; Luca 6:1-5

¹ ãñāñbada ewaride Jesura ējūā trigo udade nībasia. Mañne idji ume nībabadarā jarra panl bēra trigora tl edadapeda co nībasidaa. ² Ādjia māwā o panlra ãclrl̄ pariseorāba ununapeda Jesua jarasidaa:

–Bl ume nībabadarāba ãñāñbada ewaride o cara panlda jāwā o panla.–*

³⁻⁴ Mañne Jesuba ādjía jarasia:

–¿Bārāba Ācōrē Bedeera acladacaca? Davi, idji ume nībabadarā sida jarra panasidađe ¿sāwā osida?[†] Davira Ācōrē dede eda wāpeda Ācōrē quĩrāpita b̄da pañda edasia.[‡] Mañ pañra ¿ababe sacerdoterāba cođida panasidaéca? Bariblr̄ Daviba copeđa idji ume nībabadarāa diasia. ⁵ Mañ awara Ācōrēba Moisea diada leyde jara b̄la sacerdoterāra ãñāñbada ewaride Ācōrē de dromane ne odida panlda.[§] Māwāmīna ãñāñbada ewaridebema ley igara panl carea bedede panléa. ¿Bārāba mañgl̄ sida acladacaca? ⁶ M̄la jaraya: Ācōrē de droma cāyābara dji dromaara blda nama b̄la. ⁷ Ācōrē Bedeade nāwā jara b̄la: “Animarā babue diadi cāyābara m̄la biara quĩrā b̄la bārāba djārā quĩrā djuburia pananida.”* Mañ bedeaba jara b̄la bārāba cawa pananabara, za bedea neé beada bié jaradaé bacasia. ⁸ M̄l, Nañ Djara Edadara ãñāñbada ewari djibaria.–

Jesuba ãñāñbada ewaride ēberā biabida

Marco 3:1-6; Luca 6:6-11

[†] 11:21 Ācōrēba Tirora, Sidoñ sida cawa osia. Amos 1:9-10. [‡] 11:23 Beudarā panabadamaa. Griego bedede b̄l b̄la “Hades.” [§] 11:23 Sodoma. Mañ purura, Gomorra sida Ācōrēba cawa osia. Genesis 18:16đeba aba 19:29đaa. * 11:28 Ne jūmaneba sē panla. Judiorā ley jaradiabadaba ne zgl̄a ataubi panl quĩrāca ēberārāa ne zareada obibadjidaa. Mateo 23:4. * 12:2 Exodo 34:21; Deuteronomio 23:25. [†] 12:3-4 1 Samuel 21:1-6. [‡] 12:3-4 Exodo 35:12-13; Levitico 24:5-9. [§] 12:5 Numero 28:9-10; Ezequiel 46:4-5. * 12:7 Osea 6:6.

⁹ Jesura mamalɔba judiorã dji jɔrebada dedaa wãsia. ¹⁰ Mama ēberã jɔwa beu ɔɔda basia. Mañne ɔɔɔɔɔba Jesura bié jara quĩrĩã panasidaa ɔnãũbada ewari ley igara ɔɔ carea. Mañ bẽrã idjia iwidiɔidaa:

–¿Bia ɔɔca cacua bié ɔɔda ɔnãũbada ewariɔe biabida?–

¹¹ Jesuba panusia:

–Bãrã ovejada ɔnãũbada ewariɔe uriade ɔaesira jɔɔwaba ēɔɔɔ edaéca? ¿Caiba mãwã oé? ¹² ¿Ēberãda oveja cãyãbara biara ɔléca? Mañ bẽrã bia ɔɔa ɔnãũbada ewariɔe bia oida.–

¹³ Mañbe dji jɔwa beu ɔɔa jarasia:

–Jɔwara jiradua.–

Mãwã jirabɔɔɔe idji jɔwara abeɔa basia dewarabema jɔwa quĩrãca. ¹⁴ Ara mãda parisorãra ēɔɔɔɔɔɔda wãɔidaa. Mañbe Jesu beaɔi carea crĩcha jɔɔɔidaa.

Ācõrẽba nezoca edaɔa

¹⁵ Jesuba mãnebema cawasiɔe ãyã wãsia. Zocãrã ēberãrãda idji caidu wãɔidaa. Mañne Jesuba dji cacua bié ɔeara jũma biabicuasias. ¹⁶ Idjia ãɔjirã bio jara ɔɔsia idjiɔebemada ebuɔa jararãnamãrẽã. ¹⁷ Mañgɔra mãwãsia Ācõrẽneba beɔeabari Isaiãba jarada quĩrãca.

¹⁸ Nãwã jarasia:

Nañgɔra mãa edaɔa nezocaa. Mãa idjira quĩrĩã ɔɔa. Idji carea mãra wãrãda bio ɔɔsriɔa ɔɔa.

Mã Jaurera idjia diaya. Idjia puru ɔeaza mãa jipa oiɔebemada jaraya.

¹⁹ Idjira ijaraéa idjaba quĩrũbiɔeɔa ɔiaéa. Mañ bẽrã ni aɔalɔba idji beɔeabɔɔɔda puruɔe ũrĩnaéa.

²⁰ Cha cõrãicha quirura idjia cõrãtaéa. ĩbĩrã mãrĩ urua quirura idjia quiaéa.

Ara mã quĩrãca dji ɔɔaé ɔeara jipa o ɔaya aɔa ne jũmane poyabɔɔɔdaa.

²¹ Mañne puru ɔeaza idjira jãnia ēɔɔɔ edamãrẽã.†

Jesu bié jarapeɔada

Marco 3:20-30; Luca 11:14-23; 12:10; 6:43-45

²² Mañbe ɔɔɔɔɔba jai bara ɔɔ ēberãda Jesumaa edesidaa. Mañ ēberãra dauberrea basia idjaba quĩrãme cara ɔasia. Jesuba idjira biabisia beɔeamãrẽã idjaba unu ɔemãrẽã.

²³ Jũmarãba cawa crĩchadaé bẽrã iwidiɔidaa:

–Dauiɔeɔa zeida ɔɔra ¿nañgɔ Jesuca?–

²⁴ Baribɔɔɔ ãɔjirãba mãwã jara panɔra parisorãba ũrĩɔidaa. Mañgɔrãba jarasiɔa:

–Jãñ ēberãba jaira ãyã jɔretabaria, jairã boro Beelzebúba mã ɔɔɔada diaɔa bẽrã.–

²⁵ Baribɔɔɔ ãɔjia crĩcha panɔra Jesuba cawaɔa bẽrã jarasia:

–Aɔari druadebemarãda ara ãɔjiduɔa djõ pananibɔɔɔ, ãduɔa dji quininia. Aɔari puruɔe wa aɔari dede dji ēberãrãda ara ãɔjiduɔa djõ pananibɔɔɔ, dãrã pananaéa. ²⁶ Ara mã quĩrãca Satanaba ara idji jaida ãyã jɔretaibɔɔɔ, ara idji ume djõ ɔɔa. ¿Sãwã idjia poya ɔɔra dãrã eroɔbai? ²⁷ Bãrãmaarã mãa Beelzebúɔeɔa jairãda ãyã jɔreta ɔɔa. Mãwãra bãrã ēpẽ ɔeaba ¿caieɔa jaira ãyã jɔretabada? Āɔjirãba cawabiɔia bãrãba ãi crĩcha panɔda.

²⁸ Baribɔɔɔ mãa Ācõrẽ Jaureɔeɔa jairãda ãyã jɔreta ɔɔbɔɔɔ, Ācõrẽba unubi ɔɔa idjira jũesida bãrã Boro bai carea. ²⁹ Ēberã mẽsrã ɔɔra naãrã jã chũmnaéɔbɔɔɔ, ¿sãwã idji dede eɔa ne drãɔe wãni? Aɔa mãwã jã chũmɔsiɔara poya idji nebiada drãɔeɔa panɔa.‡

³⁰ Aɔalɔda mãare ɔlébɔɔɔ mã ume dji quĩrũa. Aɔalɔba mã ume ēberãrãda Ācõrẽmaa eneéɔbɔɔɔ ãyã jɔrecuabaria.

³¹ Mañ carea mãa bãrãa jaraya: ēberãrãba cadjirua obadara, bié beɔeabada siɔa Ācõrẽba jũma quĩrãɔoaya. Baribɔɔɔ aɔalɔba Ācõrẽ Jaureba oɔada diauruba jãwã osiɔa aibɔɔɔ, Ācõrẽba mãra quĩrãɔoáa. ³² Aɔalɔba mã, Nañ Djara Eɔaɔada bié jaraibɔɔɔ

† 12:21 Isaiã 42:1-4. ‡ 12:29 Mañ versículoɔe Jesuba jara ɔɔa ēberã mẽsrã ɔɔ jã chũmɔ quĩrãca idjia diaurura poyabaria jaira jɔretacuai carea.

Ãcõrẽba maĩra quĩrãdoaya. Baribɫɫ aɓaɓba Ãcõrẽ Jaureda bié jaraibɫɫ, Ãcõrẽba maĩra quĩrãdoaeá. Naĩ ewaride, ewari ze nũmɫza quĩrãdoaeé ɓaya.

³³ Nejõ biada zauibɫɫ cawa panɫa bacuru biada. Baribɫɫ dji biaéda zauibɫɫ cawa panɫa bacuru cadjiruada. Nejõza idji zau ɓɫɫeɓa cawa panɫa. ³⁴ ¡Dama éberãrã! ¿Bãrã dji cadjiruarãba sãwã ne biada bedeadi? Éberãba idji sođe crĩcha ɓɫ quĩrãca bedeabaria. ³⁵ Éberã biaba idji sođe ne bia eroɓɫɫeɓa ne biada jarabaria. Baribɫɫ éberã cadjiruaba idji sođe ne cadjirua eroɓɫɫeɓa ne cadjiruada jarabaria. ³⁶⁻³⁷ ɓɫa ne biada jaraibɫɫ Ãcõrẽba ɓɫra bia ɓɫya. Baribɫɫ ne biaéda jaraibɫɫ cawa oya. Mĩa bãrãa jaraya: Ãcõrẽba cawa oi ewaride jũmarãba idjía jaradida panɫa cãrẽ cãrẽã ãdji bedeadeba djãrã crĩcha ãrisidada.

Jesuba Jonánebema jarada

Marco 8:12; Luca 11:29-32

³⁸ Mãwãnacarea ɫɫɫɫ judiorã ley jaradiabadaba, pariseorã biɫa Jesua jarasidaa:
–Jaradiabari, dairãba quĩrã panɫa ɓɫa ne ununacada oida. Mãwãra cawadã ɓɫra bajãneba ze ɓɫda.–

³⁹ Baribɫɫ Jesuba jarasia:

–Bãrã dji cadjiruarãba Ãcõrẽra ijã ama panɫa. Bãrãba mĩra bajãneba ze ɓɫda cawadã carea quĩrã panɫa mĩa ne ununacada oida. Baribɫɫ mĩa ne ununacada oéa. Bãrãba aɓabe Ãcõrẽneba bedeabari Joná mãwãna quĩrãca ununia. ⁴⁰ Jonára ɓeda droma ɓiteda ewari ũbea ãsa, diamasi biɫa ɓada quĩrãca mĩ, Naĩ Djara Edadara ewari ũbea ãsa, diamasi biɫa egorođe ɓaya. ⁴¹ Maĩ awara Ãcõrẽba jũmarã cawa oi ewaride Ninive purudebemarãda piradɫɫadepeda bãrãra bié jaradã. Jonãba Ãcõrẽba cawa oyada aside ãdjia cadjirua obadara igarasidaa.* Baribɫɫ Joná cãyãbara dji dromaara ɓɫda nama ɓamĩna bãrãba ijãnaé panɫa. ⁴² Maĩ awara Salomoĩ ewaride Sabá druadebema borora wẽrã basía. Idjira drua tɫmɫba zesia Salomoĩ necawaa ũrĩ carea.† Baribɫɫ naĩ ewaride Salomoĩ cãyãbara dji dromaara ɓɫda nama ɓamĩna bãrãba ijãnaé panɫa. Maĩ carea Ãcõrẽba cawa oi ewaride maĩ wẽrãba pirabaripeda bãrãra bié jaraya.–

Jai jẽda zeɫa

Luca 11:24-26

⁴³ Éberã cacuadebemada eɫɫɫacarea jaira eĩjũã põãsa ewaraga ɓɫɫe ɫnãũi carea jɫɫɫ ɓabaria baribɫɫ sãma ɫnãũida unucaa.‡ ⁴⁴ Maĩ bãrã idjiduba nãwã jarabaria: “Mãdji ɓadamaa jẽda wãya.” Jũɓɓɫɫe maĩ éberã sora de bari ɓɫ quĩrãca unubaria. Bia ima nũmɫda idjaba ne jũma bia nũmeada unubaria. ⁴⁵ Maĩbe siete jai idji cãyãbara cadjiruaara ɓeada maĩ éberãmaa enepeda dji éberã sođe eɫa panebadaa. Maĩ bãrã dji éberãra idji naãrã ɓada cãyãbara wetara bié ɓebaria. Ara maĩ quĩrãca mĩ ijãé panɫ carea bãrã, dji cadjiruarãda naẽna panana cãyãbara biéara panania.–

Jesu éberãrã idjimaa zepedada

Marco 3:31-35; Luca 8:19-21

⁴⁶ Jesuba waɫibiɫa éberãrãa bede ɓɫɫe dji papa, dji djabarã siɫa dajada panɫa idji ume bede quĩrã panasidaa. ⁴⁷ Aɓaɓba Jesua jarasia:

–ɓɫ papada, ɓɫ djabarã siɫa dajadaare panɫa. ãdjira ɓɫ ume bede quĩrã panɫa.–

⁴⁸ Baribɫɫ Jesuba maĩ éberã jarasia:

–ɓɫmaarã ¿cairãda mĩ papa idjaba mĩ djabarã?

⁴⁹ Maĩbe idji ume nĩbabadarãmaa jɫwa supeɫa jarasia:

–Naĩgɫrãda mĩ papaa idjaba mĩ djabarã. ⁵⁰ Mã Zeza bajãne ɓɫba quĩrã ɓɫ o ɓeadra mĩ djabaa, mĩ djabawẽrã, idjaba mĩ papaa.–

§ 12:40 Joná 1:17. * 12:41 Joná 3:5-10. † 12:42 1 Reye 10:1-13. ‡ 12:43 Israelerãba jarabadjidaa jairãra eĩjũã põãsa ewaraga ɓɫɫe ɓeabadada. Isaía 34:14.

13

Pea pođadebema ne jara ʘΛ

Marco 4:1-9; Luca 8:4-8

¹ Ara mañ ewariđe Jesura dedeba ēdrʘpeđa amene droma icawa chūmane wāsia. ² Mañne ēberārāda zocārā idjima powua nūmesia. Mañ bēřā jābade ʘadopeđa chūmesia. Ēberārāra īʘʘde do icawa duanesiđaa. ³ Mañbe Jesuba ādjirāa ne quīrātanoa ne jara ʘʘdeba nāwā jaradiasia.

–Ēberāda ne pode wāsia. ⁴ Māwā po nīne ʘʘʘʘ tara ode ʘaecuasia. Mañne īʘanada zesedapeđa mīcuasiđaa. ⁵ ʘʘʘʘ tara ējūā mōgaraiđa ʘʘde ʘaecuasia. Dji egorora nāūcha ʘʘ bēřā mañ tara isabe tunusia. ⁶ Māwāmīna besea jʘwʘʘʘāba purrubasia bio carra jidaé ʘada bēřā. ⁷ Idjaba ʘʘʘʘ tara ējūā ʘʘʘʘ ʘʘde ʘaecuasia. Mama ʘaecuadara jʘcara ʘʘʘʘ bara ʘʘba ʘʘrá quenasia. ⁸ Baribʘʘʘʘ ʘʘʘʘ tara ējūā biade ʘaecuasia. Mañgʘʘa bio zausia. ʘʘʘʘ ʘʘʘʘba ara ariđe diasia, dewaraba waitabeara diasia, waabemaba waiʘʘlara diasia.* ⁹ Dji ʘʘʘʘʘʘ bara ʘʘba quīrācuīta ūřidua.–

Jesuba ;cārē cārēā ne jara ʘʘdeba jaradiasi?

Marco 4:10-12; Luca 8:9-10

¹⁰ Mañbe Jesu ume nībabadarāba idji caita zedapeđa iwidiđiđaa:

–;Cārē cārēā ēberārāa ne jara ʘʘdeba jaradiabari?–

¹¹ Jesuba panusia:

–Ācōřeba ēberārā pe eroʘʘdebe mada jūmarāa cawabié ʘʘmīna bārāa cawabi ʘʘa. ¹² Aʘʘʘba wārāda cawaibʘʘʘʘ, Ācōřeba auđuara cawabiya. Baribʘʘʘʘ adua ʘʘba cawa ʘʘda crīchaibʘʘʘʘ idjia crīcha ʘʘ siđa Ācōřeba jārīya. ¹³ Mañ carea mʘa ādjirāa ne jara ʘʘdeba jaradiabaria. Mʘa o ʘʘra ādjirāba unu panʘmīna cawađaaé panʘa, idjaba mʘa jara ʘʘra ūřī panʘmīna cawađaaé panʘa. ¹⁴ Ācōřeneba bedeabari Isaíaba jarađara wārāa: Nañ ēberārāba ūřī panʘmīna cawađaaéa. Bio unu panʘmīna cawađaaéa.

¹⁵ Ādjirāba sođeba poya cawađaaéa, ūřī quīřīānaéa idjaba unu quīřīānaéa.

Māwā ʘeađaaébara ādjirāba unucasiđaa, ūřīcasidiđaa idjaba sođeba cawacasiđaa.

Mañbe mʘmaa zedapeđa mʘa ādjirāra biabicasia.†

¹⁶ Baribʘʘʘʘ bārāra bio bia panʘa. Bārāba unu panʘra, ūřī panʘ siđa cawa panʘa.

¹⁷ Wārā arada mʘa jaraya: bārāba unu panʘra zocārā Ācōřeneba bedeabadarāba, ēberārā jira ʘea biđa unu quīřīā panasiđaa baribʘʘʘʘ ununaé basía. Idjaba bārāba ūřī panʘra ūřī quīřīā pananamīna ūřīnaé basía.–

Pea pođadebema Jesuba cawa jarađa

Marco 4:13-20; Luca 8:11-15

¹⁸ Pea pođadebema ne jara ʘʘdeba jarađara nañgʘa. Ūřīnadua. ¹⁹ Ta ode pođaba nañda jara ʘʘa: Ācōřeba ēberārā pe eroʘʘdebe mada aʘʘʘba ūřīpeđa cawaéʘʘʘʘ, diauruba mañ bedeā idji sođe jūēnara quīřādoabibaria. ²⁰ Ta mōgaraiđa ʘʘ ējūāne pođaba nañda jara ʘʘa: ʘʘʘʘ ēberārāba Ācōřē bedeāra ūřīnapeda bio ʘʘsřida edabadaa. ²¹ Baribʘʘʘʘ bio carra jidaé ʘea bēřā dārā droađaca. Ewari zarea zebʘʘʘde wa Ācōřē bedeā ijā panʘ carea ēberārāba bié obʘdađe ādjia ijā panʘra igarabadaa. ²² Ta ējūā ʘʘʘʘ ʘʘde pođaba nañda jara ʘʘa: ʘʘʘʘ ēberārāba Ācōřē bedeāra ūřībadaa, baribʘʘʘʘ ādjirā sāwā bia beadiđebemada jūmawāyā crīchabadaa. Ne jūmada eroʘbeadiʘʘʘʘ, ʘʘsřida beadiđa crīchabadaa. Jūma mañ crīchaba bedeā ādji sođe beđara ʘʘrá beabaria. Mañ bēřā ādjira waridaca. ²³ Baribʘʘʘʘ ta ējūā biade pođaba nañda jara ʘʘa: ʘʘʘʘʘba Ācōřē bedeāra bia ūřīnapeda ijābadaa. Mañbe ʘʘʘʘʘba ne biada ara ariđe obadaa, ʘʘʘʘʘba waitabeara obadaa, idjaba ʘʘʘʘʘba waiʘʘlara obadaa.‡

* 13:8 Griego bedeāde nāwā ʘʘa: “ʘʘʘʘ ʘʘʘʘba treinta diasia, dewaraba sesenta diasia, waabemaba cien diasia.” † 13:15 Isaía 6:9-10. ‡ 13:23 Griego bedeāde nāwā ʘʘ ʘʘa: “ʘʘʘʘʘba treinta zaubadaa, ʘʘʘʘʘba sesenta zaubadaa, idjaba ʘʘʘʘʘba cien zaubadaa.”

Trigo ĕjũāne chirua cadjirua uđa

²⁴ Małbe Jesuba dewara ne jara łłđeba jarasia:

–Bajāne łłba ĕberārā pe erołra nał quĩrāca łla. Ēberāda łasia. Mał ĕberāba idji ĕjũāne trigo ta dji biada úsia. ²⁵ Baribłrł idji nezocarā cāĩ panasidāde idji ume dji quĩrũda zepeda chirua cadjiruada trigo uđade úsia. Małbe wāsia. ²⁶ Māwānacarea dji trigora odjapeda ĕāpetasia. Chirua cadjirua sida odjasia. ²⁷ Dji nezocarāba djibaría iwidiđe wāsidāa: “Dai boro, łł ĕjũāne trigo biada usibłrł ĵjāł chirua cadjiruara sāwā odjasi?” ²⁸ Djibariba panusia: “Mā ume dji quĩrũba māwā osia.” Małne dji nezocarāba idjía iwidiđidāa: “Māĕteara ĵquĩrĩā łłca dairāba ĕũcuade wānida?” ²⁹ Djibariba panusia: “Māwā orānadua. Māwā ođibłrł trigoda chirua cadjirua ume ābaa ĕũcuadía. ³⁰ Biara łla idu ābaa waribiđida āba ewabłdadaa. Mał ewariđe młā dji ewabłdarāa jaraya: naārā chirua cadjiruada ĵrłrł pedapeda cajłnadua babueđi carea. Baribłrł trigora mł ne wagabada deđe waga łłđadua.”–

Mostaza tadebema ne jara łł

Marco 4:30-32; Luca 13:18-19

³¹ Wayacusa Jesuba ne jara łłđeba jarasia:

–Bajāne łłba ĕberārā pe erołra nał quĩrāca łla. Ēberāba mostaza tada idji ĕjũāne úsia. ³² Mał mostaza tara ĵũma dadjia ubada cāyābara djubibiara quirua. Baribłrł dewara néu łea cāyābara waiłlara waribaria āba bacuru babłrłđaa. Mał bĕrā łbanara dji ĵłwateđe de ocuade zebadaa.–

Pał ĕsābariđebema ne jara łł

Luca 13:20-21

³³ Idjaba Jesuba dewara ne jara łłđeba jarasia:

–Bajāne łłba ĕberārā pe erołra pał ĕsābari quĩrāca łla. Mał pał ĕsābarira wĕrāba maārĩ edapeda harina waiłlade abuesia. Małbe bio puerapeda chũmłsia āba ĵũma ĕsābłrłđaa.–

Jesu ne jara łłđeba beđeada

Marco 4:33-34

³⁴ ĵũma małgłra Jesuba ĕberārāa ne jara łłđeba jaradiasia. Ałabe ne jara łłđeba ādjirāa beđeabadjia. ³⁵ Ācōrĕneba beđeabariba jarada quĩrāca wārāda māwāsia: Młā ne jara łłđeba beđeaya. Ācōrĕba nał ĕjũā ođadeba łtaa cawabiĕ ładada młā jaraya. §

Chirua cadjirua néuđe wariđada Jesuba cawa jarada

³⁶ Małbe Jesura ĕberārā ume ładada diguidāa wāsia. Idji ume nĩbabadara zedapeda iwidiđidāa:

–Chirua cadjirua uđadebemada dairāa cawa jaradua.–

³⁷ Jesuba jarasia:

–Dji ta bia ubarira mł, Nał Djara Edadaa. ³⁸ Peara nał ĕjũāa. Dji ta biara Ācōrĕba pe erołł ĕberārāa. Chirua cadjiruara diauru ĕpĕ panłrāa. ³⁹ Dji quĩrũ, mał chirua cadjirua uđara diauru. Dji néu ewađi ewariba jara łla nał ĕjũā ĵōi ewarida. Dji néu ewađira Ācōrĕ bajānebema nezocarāa. ⁴⁰ Chirua cadjirua ĕũtacuadapeda babuebada quĩrāca nał ĕjũā ĵōbłrłđe māwāya. ⁴¹ Mł, Nał Djara Edadaba bajānebema nezocarāda diabueya cadjirua obadarāda, cadjirua obibadarā sida mł puru tāĕnabemada ĵrłrł pedamārĕā. ⁴² Małgłrāra łłba uruade łatacuadía. Mama aujĩā panania idjaba puaba quida łchia panania. ⁴³ Baribłrł dji ĵipa łeada ādjirā Zeza puruđe łmāđau quĩrāca dorrodorroa beadía. Dji cłwłrł bara łłba quĩrācuita ũrĩdua.

Ējũā nĕdođa idjaba perla nĕdođa

§ 13:35 Salmo 78:2.

⁴⁴ Bajāne Ælba ēberārā pe eroθlra parata egorode mērā θlāda quīrāca θla. Maļ paratara ēberāba unupeða arima mērā θlsia. Maļbe θlsriða wāpeða jūma idjia eroθlra nēdobuepeða dji ējūāda nēdosia.

⁴⁵ Maļ awara Bajāne Ælba ēberārā pe eroθlra naļ quīrāca θla. Ēberāda θasia. Maļ ēberāba perla neta dji biada nēdoi carea jlrλ θabadjia. ⁴⁶ Māwā θlāde aba bio biya quiru nēθla θlāda unusia. Ara maļda idjia eroθlra jūma nēdobuepeða maļ netara nēdosia.

Ātarrayaðebema

⁴⁷ Bajāne Ælba ēberārā pe eroθlra ātarraya quīrāca θla. Ātarraya θariblāde þeða quīrātanoa jidabadaa. ⁴⁸ Biraðacarea īþlāea erreþari edebadaa. Maļbe çþpanenapeða þeða biada jamarāde jlrλ pebadaa. Dji çadjiruada þatacuabadaa. ⁴⁹ Ara maļ quīrāca naļ ējūā jōbλrλde māwāya. Ācōrē bajānebema nezocarāda zeðapeða ēberā çadjiruarāda dji jīpa þea tēnabemada āyā θlāðia. ⁵⁰ Maļbe tλbλ uruāde þatacuāðia. Mama aujīā panania idjaba puaba quīða īchia panania.–

Nebia djiwiði idjaba dji drōā

⁵¹ Maļbe Jesuba iwiðisia:

–Mļa jaraðara çbārāba jūma cawasiðaca?–

Ādjia panusiðaa:

–Māē, dai Boro.–

⁵² Maļne Jesuba jarasia:

–Bajāne Ælba ēberārā pe eroθlādebemada judiorā ley jaradiabariba cawasira de djibari quīrāca þaya. Idjia waga eroθlādebemada nebia djiwiðida, dji drōā siða acλbibaria.–

Jesu Nazarede þaða

Marco 6:1-6; Luca 4:16-30

⁵³ Māwā ne jara θlāðeba jaradiacarea Jesura āyā wāsia. ⁵⁴ Maļbe idji puruðe jūēsia. Ewari aba judiorā dji jλrebada deðe jaradia θasia. Dji ūrī duanlba cawa crīchaðeðē bērā nāwā jarasiðaa:

–Naļgλba çsāmaareba jāļ crīcha cawaara edasi? çSāwā ne ununacada poya oi?

⁵⁵ çIdjira dadji puruðebema de obari warraéca? Idji papara çMariaéca? Idji djabarāra çSantiago, Jose, Simoļ idjaba Judaéca? ⁵⁶ Jūma idji djabawērārā siða çdadjirā tēna panléca? Māwā baibλrλ, çidjia sāma jācua cawasi?–

⁵⁷ Ādjirāba Jesura ījā quīrīānaé þasía. Maļ bērā Jesuba jarasia:

–Ācōrēneba beðeabarida djārā druāde wayabadaa, baribλrλ ara idji druādebemarāba wayaðacaa. Idji deðe panabada biða wayaðacaa.–

⁵⁸ Ādjirāba ījānaé bērā Jesuba mama ne ununacada zocārāēbe osia.

14

Herodeba Jesuðebema ūrīna

Marco 6:14-29; Luca 9:7-9

¹ Maļ ewariðe Herodera Galilea druādebema boro þasía.* Maļ Herodeba ūrīsia Jesura trļ θlga θlāda. ² Maļ carea idjiare þeaa jarasia:

–jMļmaarā Borocuebari Juaļ λrēbaðada jāwā θla! Maļ bērā jūma ne ununacara poya o θla.–

³⁻⁴ Herodeba māwā jarasia Juaļra beabiða bērā. Maļgλra nāwā þasia: Herodeba ara idji djaba Pelipe quima Herodía abadada edasia. Baribλrλ Juaļba idjīa jarabadjia: “Bλ djaba quimada eroþacara θla.”† Maļ carea Herodeba Juaļra jidapeða preso θlbada deðe carenaba jā θlsia. ⁵ Juaļra beabi quīrīā þasia baribλrλ puruda waya þaða bērā poya oé þasia. Puruba crīcha þasia Juaļra Ācōrēneba beðeabarida.

* 14:1 Herode. Maļ Herodera Antipa trļ jarabadjīðaa. Ācōrē Beðeade odja θla Marco 6:14-28de, Luca 3:19de, 9:7-9de, 13:31-33de, 23:6-12de biða. Idji zezara “Herode dji Droma” abadjīðaa (Mateo 2:1-23). † 14:3-4 Levitico 18:16.

⁶ Herode toeda ewari ðasrida o panlne Herodía cauda jūmarā quīrāpita bairasia. Maġba Herodera bio ðasridasia. ⁷ Maġ carea maġ awērāa wārāneba jarasia ne baridua idjia iwidiblrlda diaida. ⁸ Maġne dji papaba idji caua nāwā iwidibisia:

–Mġa epedecode Borocuebari Juaġ boroda diadua.–

⁹ Māwā iwidisiðe Herodera sopuasia. Bariblrld jūma idji ume ne co duanl quīrāpita wārāneba jarada bērā Herodía cauba iwididara obisia. ¹⁰ Ara maġda Juaġra preso ðlbada dede ðlda oðlá tlbisia. ¹¹ Juaġ borora epedecode enenapeða Herodía caua diasidaa. Maġbe dji cauba dji papaa diasia. ¹² Māwānacarea Juaġ ume nībapedaðaba idji cacuara edaðapeða tġbarisidaa. Maġbe Jesua jarade wāsidaa.

Jesuba mil juesuma auðu ne cobigada

Marco 6:30-44; Luca 9:10-17; Juaġ 6:1-14

¹³ Jesuba Juaġ jaidada ūrīsiðe iduba jābaðe ēberā neémaa wāblrld basía. Bariblrld ēberārāba idji sāmaa wāblrlda cawasiðade puruzabemada jīrūba araa wāsidaa. ¹⁴ Jesura jābaðeba drua ðadoblrldæ maġ ēberārā zocārā duanlda unusia. Ādjirāra mīā djuburi ununa bērā dji cacua bié queðeada biabicusia. ¹⁵ Queuboðo bērā idji ume nībabadarāra idjimaa wānapeda jarasidaa:

–Nama ēberāra caita neéa. Maġ awara queublrld. Ēberārāa jaradua puru ðeade codira nēdoðe wānamārēā.–

¹⁶ Maġne Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

–Ādjirāra wānié panla. Bārāblrld ne cobidadua.–

¹⁷ Bariblrld ādjia jarasidaa:

–Daiba paġda juesumabe idjaba ðedada umébe eropanla.–

¹⁸ Jesuba jarasia:

–Mġmaa enenadua, māēteara.–

¹⁹ Maġbe ēberārāa jarasia pōājārāne chūpanenamārēā. Maġ paġ juesuma panlra, ðeda umé panl siða idji jlwade edapeða bajānaa acrpeða Ācōrēa bia jarasia. Maġbe paġra cōrācuapeða idji ume nībabadarāa diasia jedecadamārēā. ²⁰ Jūmarāda ne codapeða jāwūāsidaa. Dji adubadaða jlrld pesiðade doce jamara birasidaa. ²¹ Mama ne copedaðara dji umaquīrā awa mil juesuma panasiðaca ðla, wērārāda warrarā siða juachadaé.

Jesu do ġrġ nībaða

Marco 6:45-52; Juaġ 6:16-21

²² Māwānacarea Jesuba idji ume nībabadarāra jābaðe ðadobisia idji na quīrārā chānamārēā. Maġne idjira ðesia ēberārā diguidaa wābigai carea. ²³ Jūmarāda wābigapeða iduba eyadaa Ācōrēa iwidide wāsia. Queusiðe iduba ðasia. ²⁴ Maġmisa Jesu ume nībabadarāra do quēsindra panasidaa. Maġne nāūrāda ādji nocoareba puá nūml bērā baido bogozoaba jābara jirawe eronūmesia.

²⁵ Āsaboðode Jesura do ġrġ nīda ādjimaa wāsia. ²⁶ Bariblrld idji ume nībabadarāba maġ unusiðade bio dauperasiðaa. Ne wayaaba ādjirāra ðiasidaa:

–jBēwārāda jāwā nīa!–

²⁷ Ara maġda Jesuba jarasia:

–jSozarra ðeaðadua! Mġda jāwā ðla. jNe wayarānadua!–

²⁸ Maġne Pedroba idjia jarasia:

–Mġ Boro, wārāda ðlda jāwā ðblrld, mġra do ġrġ blmaa wābidua.–

²⁹ Ara maġda Jesuba jarasia:

–jZedua!–

Ara maġda Pedrora jābaðeba doeda ðadopeða Jesumaa do ġrġ wāblrld basía. ³⁰ Bariblrld Pedroba nāūrā dji cābāyā puá ðl unusiðe dauperasia. Maġne ta dogo bērā biasia:

–jMġ Boro, carebadua!–

³¹ Ara maġda Jesuba jlwade jidapeða jarasia:

–Ache, jcārē cārēā ijāé basi mġa blra do ġrġ poya nībabida?–

³² Jābade badosiđade nāūrāra cābasia. ³³ Maļbe jūma jābade panlra Jesu quīrāpita chīrāborođe copanenapeđa idjía bia bedeasiđaa:

–jBłra wārāda Ācōrē Warraa!–

Jesuba Genesare druade cacua bié bea biabiđa

Marco 6:53-56

³⁴ Chā wānada Genesare druade jūēsidaa. ³⁵ Mamabema ēberārāba Jesura cawasiđaa. Maļ carea jūma ādji druade jarabisiđaa Jesura jūēsida. Maļbe ēberārāba jūma dji cacua bié beara idjimaa enesiđaa. ³⁶ Ādjirāba idjía beđe djuburiasiđaa ababe idjia cacuade jā bł ida tābimārēā. Jesuba idu tābiđa bērā jūmaena biacuasiđaa.

15

Jłwa sλgłbadadebema

Marco 7:1-23

¹ Māwānacarea λcłrł pariseorāda, judiorā ley jaradiabada siđa Jerusaleļ puruđeba Jesumaa zedapeđa iwiđisiđaa:

² –Bł ume nībabadarāra jłwa sλgłdaé ne cobadaa. ¿Cārē cārēā dadji drōāenabemaba jaradiapedadara igara panl?–*

³ Maļne Jesuba panusia:

–Bārā biđa ¿cārē cārēā ara bādjia obadađeba Ācōrēba obi bł beđeara igarabada?

⁴ Idjia nāwā jarasia: “Bł zezada, bł papa siđa waya pananadua.”† Naļ siđa jarasia: “Bariduaba idji zezada, idji papa siđa bié jaraibłrł, idjira beađida panl.”‡ ⁵⁻⁶ Baribłrł bārāba dji zeza wa dji papa careba amaaba nāwā jarabadaa: “Jūma mļa erobłra Ācōrēa diada bērā mļa błra poya carebaéa.” Māwā bārā drōā naēnabemaba jaradiapedada ēpē panlneba Ācōrē beđeara igarabadaa. ⁷ Bārā dji biaca beara, Ācōrēneba beđeabari Isaíaba bārānebemada aride błsia. Nāwā jarasia:

⁸ Naļ puruba mļa bia beđeabaria, baribłrł wārāda ādji sođeba mļma crīchadaca.

⁹ Ādji quīrīābe mļa bia beđeabadaa. Mļ beđe cāyābara ēberā crīchadrł jaradiabadaa.§

¹⁰ Maļbe Jesuba ēberārā arima duanlra trłpeđa nāwā jarasia:

–Mļ beđeara ūrīnadia cawadāmārēā. ¹¹ Dadjia cobadaba Ācōrē quīrāpita mititia błcaa. Ātebłrł iteđeba ze błbłrł dadjira Ācōrē quīrāpita mititia błbaria.–

¹² Māwānacarea Jesu ume nībabadarāra caita zedapeđa jarasiđaa:

–¿Bła cawa błca pariseorāra sođe bié duanlda bł jāļ beđeara jarada carea?–

¹³ Jesuba panusia:

–Mļ Zeza bajāne błba uđāéra jūma ēūta bātaacuaya. ¹⁴ Maļ bērā pariseorā carea crīcharānadia. Ādjirāra dauberrea bea quīrāca panl. Ādji ēpēbłda siđa dauberrea bea quīrāca panl. Dauberrea błba dewara dauberrea błda eronībaibłrł umena uriade beađia.–

¹⁵ Maļne Pedroba Jesua jarasia:

–Dadjia cobadađe bema bł jaradiadada dairā cawa jaradia.–

¹⁶ Jesuba iwiđisia:

–¿Bārā biđa wađi adua panlca? ¹⁷ ¿Dadjia cobadara biteda wāpeđa dajadaa ēdrłbarida cawadaé panlca? ¹⁸ Baribłrł ēberā iteđeba dajadaa ze błda sođeba ze bł. Maļgłba ēberāra Ācōrē quīrāpita mititia błbaria. ¹⁹ Crīcha cadjiruada, mīā beađida, daunemaida, auđuā baida, ne drłaida, sewa o baida, djārā bié jarai siđa sođeba ze bł. ²⁰ Jūma maļgłba ēberāra Ācōrē quīrāpita mititia błbaria, baribłrł jłwa sλgłé ne cobłrłba dadjira mititia błcaa.–

* 15:2 Levítico 22:4-8 de jara bła sacerdoterāra cuiđida panlnebemada, baribłrł Jesu ewariđe pariseorāba jaradiabadjida jūmarāba jłwa sλgłeđida panlda drōāenabemarāba jara-peđa quīrāca. † 15:4 Exodo 20:12. ‡ 15:4 Exodo 21:17. § 15:9 Isaía 29:13.

Jesuba cananeo wērācau biabida
Marco 7:24-30

²¹ Jesura mamaλba Tiro druade idjaba Sidoλ druade ρλγγα wāsia. ²² Mañne cananeo wērā mañ druadebemada Jesu nīmaa zesia. Mañ wērāba nāwā jīgua beḏea nūmesia:

–jMā Boro, Daviḏeba zeḏa, māra quīrā djuburiadua! Mā cauda jaiba bio bia mīga eroβλα.–

²³ Baribλγγ Jesuba panuē basía. Mañne idji ume nībabadarāra caita wānapeda idjía nāwā beḏea djuburiasidaa:

–Jāñ wērāra dadjirā caiḏu bia nīa. Idjía jaradua āyā wāmārēā.–

²⁴ Wērāra cananeo bērā Jesuba idjía jarasia:

–Ācōrēba māra Israelḏebema dji adua beamaa diabuesia.–

²⁵ Mañne wērāra Jesu quīrāpita chīrāborode coḃepeda jarasia:

–Mā Boro, ¡carebadua!–

²⁶ Jesuba panusia:

–Bié βλα warrarāba co panλda jārīda usaa diai carea.–

²⁷ Mañne wērāba jarasia:

–Βλα jara βλα wārāa, mā Boro, baribλγγ usaba djibari mesa edre djico jurruzoadada cobaría.–

²⁸ Jesuba jarasia:

–Wērā, βλα wārāda ijā βλα māla βλ cauda poya biabida. Mañ bērā βλα quīrīā βλ quīrāca māla oya.–

Ara mañda dji caura biasia.

Jesuba cuatro mil ēberārā ne cobida
Marco 8:1-10

²⁹ Mamaλba Jesura amene droma Galileadaa wāsia. Eyade λτλ wāpeda mama chūmesia. ³⁰ Mañbe ēberārā zocārā idji βλmaa zesesisidaa. Ādjirāba jīrū bié beada, dauberrea beada, quīrāme cara beada, jλwa bié beada, quīrātanoa cacua bié bea sida zocārā enesisidaa. Maλγγārāra Jesu caita βλsidaa. Mañbe Jesuba jūma biabicusia. ³¹ Ēberā arima duanλba unusidaa dji quīrāme cara beadara beḏea panλda, dji jλwa bié beadara bia panλda, jīrū bié beadara bia nīnada, idjaba dauberrea beadaba unu panλda. Jūmarāba cawa crīchadaé bērā israelerā Ācōrēa bia beḏeasidaa.

³² Māwā panλne Jesuba idji ume nībabadarāra trλpeda jarasia:

–Māla nañ ēberārāra mīā djuburi unu βλα. Mā ume duanλda ewari ūbea babλγγα. Ādjia codi carea eropananara jōsia. Māla ādjirāra ne codāé diguidāa wābigaéa ota cacua norrabarirānamārēā.–

³³ Baribλγγ idji ume nībabadarāba iwīdisidaa:

–Nama ēberārā neéma ¿sāma codira edaḏi zocārā nūmλ itea?–

³⁴ Mañne Jesuba iwīdisia:

–¿Bārāba paλda jūmasāwā eropanλ?–

Ādjia panusidaa:

–Sietebe eropanλa, idjaba beḏa zaqueda zocārāēbe eropanλa.–

³⁵ Mañbe Jesuba ēberārāra jūma egode chūmebisia. ³⁶ Mañ siete paλra, beḏa sida idji jλwade edapeda Ācōrēa bia βλαḏa asia. Māwāpeda beḏara pañ sida cōrācuapeda idji ume nībabadarāa diasia jeḏecadāmārēā. Ara mañda jeḏecasisidaa. ³⁷ Jūmarāba codapeda jāwūācuasidaa. Dji adubada jλγγ pesidaḏe siete jamara birasidaa. ³⁸ Mama ne copedadara dji umaquīrā awa mil quīmārē panasidaca βλα, wērārāda warrarā sida juachadaé. ³⁹ Mañbe ēberārā wābigapeda Jesura jābade hadopedā Magadañ druadaa wāsia.*

* 15:39 Magadañ. Griego beḏeade λγγα cartade “Magdala” βλ βλα.

16

*Pariseorãba Jesua ne ununaca obi panana**Marco 8:11-13; Luca 12:54-56*

¹ Mãwãnacarea ḷcḷḷḷ pariseorãda, saduceorã sida Jesumaa zesidaa. Idjira Ācõrẽneba zeé ḷḷda unubiẽda crĩchasiãda. Mañ carea idjía iwidiãsiãda ne ununacada omãrẽã.

² Mañne Jesuba panusia:

–Queubḷḷḷḷḷẽ ḷmãdau ḷæbãriare bajãda purea nũḷḷḷḷḷḷ, bãrãba jarabadaa nurẽma ewari biaida. ³ Idjaba diapeda ḷmãdau odjabariare bajãra purea nũḷḷḷḷḷḷ idjaba towa nũḷḷḷḷḷḷ, bãrãba jarabadaa ewari cadjiruaida. Bãrã dji biaca ḷbearãba ewari quĩrãra cawa panḷmĩna Ācõrẽba nañ ewariẽ o ḷḷra cawadãca. ⁴ Bãrã dji cadjiruarãba Ācõrẽra ijã ama panḷa. Mãra bajãneba ze ḷḷda cawadi carea quĩrĩã panḷa mĩa ne ununacada oida. Baribḷḷḷḷḷ mĩa ne ununacada oẽã. Bãrãba ababe Ācõrẽneba bedeabari Joná mãwãna quĩrãca ununia.–*

Mañbe Jesura ãdjirã amepeda wãsia.

*Pariseorã harina ãsãbibiari**Marco 8:14-21*

⁵ Amene droma chãnapeda Jesu ume nĩbabadarãba cawasiãda paḷda quĩrãdoasiãda.

⁶ Mañne Jesuba jarasia:

–Pariseorã harina ãsãbibarida, saduceorãne sida quĩrãcuitãdãdua.–

⁷ Jesu ume nĩbabadarãra ãduba nãwã bedeasiãda:

–Idjia mãwã jarasia dadjirãba paḷda enepedããẽ bẽrã.–

⁸ Jesuba cawa ḷbasia cãrẽnebemada bedeã panḷda. Mañ carea jarasia:

–¿Cãrẽ cãrẽã paḷra neẽana a panḷ? Bãrãba Ācõrẽra ijãnaẽca ḷḷa. ⁹ ¿Mĩa odara bãrãba unusidãmĩna cawadããẽ basica? ¿Quĩrãdoasiãdãca paḷ juesumaneba mĩa ãberãrãra mil juesuma ne cobidãda?† ¿Quĩrãdoasiãdãca bãrãba dji adubãda jḷḷḷḷḷḷ pesidãde jamara jũmasãwã birasiãdãda? ¹⁰ ¿Idjaba quĩrãdoasiãdãca paḷ siete panḷneba mĩa ãberãrãra mil quĩmãrẽ ne cobidãda?‡ ¿Quĩrãdoasiãdãca bãrãba dji adubãda jḷḷḷḷḷḷ pesidãde jamara jũmasãwã birasiãdãda? ¹¹ ¿Sãwãẽrã cawadããẽ mĩa paḷnebemada bedeãẽ ḷḷda? Mĩa jarasia pariseorã harina ãsãbibarida, saduceorãne sida quĩrãcuitãdamãrẽã.–

¹² Mañbebḷḷḷḷḷ cawasiãda Jesuba harina ãsãbibaridẽbemada jaraẽ ḷbasida, ãtebḷḷḷḷḷ pariseorãba, saduceorãba jaradiabadãdebemada quĩrãcuitãdamãrẽã jara ḷbasia.

*Pedroba Jesudẽbema jaraãda**Marco 8:27-30; Luca 9:18-21*

¹³ Mãwãnacarea Jesura idji ume nĩbabadarã sida Cesarea-Pilipo druade jũẽne wãsiãda. Mañne Jesuba ãdjía iwidiãsia:

–Mã, Nañ Djara Edãdara ¿ẽberãrãba caida crĩcha panḷ?–

¹⁴ ãdjirãba jarasiãda:

–ḷcḷḷḷḷḷba jara panḷa ḷḷra Borocuebari Juaḷda. Dewararãba jara panḷa ḷḷra Elíada. Dewararãba jara panḷa ḷḷra Jeremiada wa Ācõrẽneba bedeabarida.–

¹⁵ Mañne Jesuba iwidiãsia:

–Baribḷḷḷḷḷ bãrãba mĩa ¿caida crĩcha panḷ?–

¹⁶ Simoḷ Pedroba panusia:

–ḷḷra Ācõrẽba ãdḷḷ edabari diai jaraãda, Ācõrẽ zocai ḷḷ Warraa.–

¹⁷ Jesuba jarasia:

–ḷḷra bio bia ḷḷa, Simoḷ, Joná warra. Ni abal ãberãba bḷa maḷḷḷḷḷḷ cawabidããẽ basía, ãtebḷḷḷḷḷ mĩ Zeza bajãne ḷḷba cawabisia. ¹⁸ Mĩa jaraya: ḷḷra Pedroa. Mĩa nañ mõgara

* 16:4 Joná mãwãna. Joná 3:3-9; Mateo 12:38-41. † 16:9 Mateo 14:17-21. ‡ 16:10 Mateo 15:34-38.

l̄r̄l̄ m̄l̄ puruda oya.[§] Ni beu biða m̄l̄ purura poyaéa. ¹⁹ Puruðebema yave diabl̄r̄l̄ quĩr̄aca m̄la bl̄ra Ācõr̄eba pe eroðl̄ðebemar̄a tãena dji dromada ðaya.* Bla nañ ejũãne iduaribié̄ra Ācõr̄e bajãne ðl̄ biða iduaribié̄a. Idjaba bla nañ ejũãne iduaribi ðl̄ra Ācõr̄e bajãne ðl̄ biða iduaribiya.–

²⁰ Mañbe Jesuba idji ume nĩbabadarãa bio jara ðl̄sia ni aþala jararãnamãr̄eã idjira Ācõr̄eba êdr̄l̄ edabari diai jaraðada.

Jesuba idji beadiðebema jaraða

Marco 8:31–9:1; Luca 9:22–27

²¹ Mañ ewariðeba ãtaa Jesuba idji ume nĩbabadarãa jarabadjia idjira Jerusaleñne bia mĩgaida ðl̄da. Nãwã jarasia:

–M̄l̄ra puruðebema bororã j̄l̄waeda, sacerdote bororã j̄l̄waeda, judiorã ley jaraðia-badarã j̄l̄waeda biða bia mĩgaya. M̄l̄ra beabiðia baribl̄r̄l̄ ewari ùbeade l̄r̄ebaya.–

²² Mãwã jaraða carea Pedroba Jesura jĩgabe edepeda quẽã ðl̄ quĩr̄aca jarasia:

–M̄l̄ Boro, mãwã beðearãdua. Ācõr̄eba bl̄ra idu mãwãbié̄a.–

²³ Baribl̄r̄l̄ Jesuba jẽda ac̄l̄peda Pedroa jarasia:

–Satana, m̄l̄ caitabemada ãyã wãdua. M̄la oida ðl̄ra bla obi ama ðla. Bla Ācõr̄e quĩr̄aca crĩchaé̄ ðla. Ātebl̄r̄l̄ êberã quĩr̄aca crĩcha ðla.–

²⁴ Mañbe Jesuba idji ume nĩbabadarãa jarasia:

–Aþalba m̄l̄da êpẽ quĩr̄ã ðl̄bl̄r̄l̄, idjia o quĩr̄ã ðl̄ra igarapeda bia mĩgai carea ðaida ðla.† Mañbe m̄l̄ra êpẽida ðla. ²⁵ Aþalba nañ ejũãne bia ðaida j̄l̄r̄l̄ ðaibl̄r̄l̄, jĩrũare bia ðaé̄a. Baribl̄r̄l̄ aþalda m̄l̄ carea beuibl̄r̄l̄, Ācõr̄e ume ewariza zocai þaya. ²⁶ Êberãda nañ ejũãne ne jũma eroðl̄ðe beuibl̄r̄l̄, jidjia eroðl̄ba carebaica? Beu amaaba idjia eroðl̄ðebemada jũmasãwã poya diai? ²⁷ Wãrãda m̄l̄, Nañ Djara Edaðara bajãnebema nezocarã ume zeya m̄l̄ Zeza l̄ðl̄aðeba cawa oi carea. Mañne bia opeðaðara m̄la bia ðaya idjaba cadjirua opeðaðara bié̄ ðaya. ²⁸ M̄la wãrãda jaraya: ãcl̄r̄l̄ nama panl̄ beuði naena ebuda ununia m̄l̄, Nañ Djara Edaðara jũmarã Boro bai carea zeb̄l̄r̄l̄da.–‡

17

Jesu quĩr̄ã awara nũmena

Marco 9:2–13; Luca 9:28–36

¹ Sei ewari baðacarea Jesuba Pedroda, Santiagoda, dji djaba Juañ siða ãduþa eya ãtl̄ ðl̄maa edesia. ² Mama ãdji quĩr̄ãpita Jesura quĩr̄ã awara nũmesia. Idji quĩr̄ãra ãmãðau quĩr̄ãca dorrodorã nũmesia. Idjia j̄l̄ ðl̄ siða ãnaa quĩr̄ãca totroa nũmesia. ³ Cawaéne ãdjia unusiðaa Moiseda Elía siða Jesu ume beðea panl̄da. ⁴ Mañ carea Pedroba Jesu jarasia:

–Dai Boro, bia ðla दौरa nama panl̄da. Bla quĩr̄ã ðl̄bl̄r̄l̄ daiba de zaqueda ùbea oðia, aþa bl̄ itea, aþa Moise itea, idjaba aþa Elía itea.–

⁵ Pedro mãwã beðea ðl̄ðe j̄l̄r̄ãrã erad̄l̄ ðl̄da ãdji l̄r̄l̄ zesia. Mañ j̄l̄r̄ãrãba ãdji ãnã edasiðe nañ beðeada jĩgua ùr̄isidaa:

–Nañl̄ra m̄l̄ Warra bio quĩr̄ã ðl̄a. M̄l̄ra idji carea ðl̄sriða ðla. Idjia jara ðl̄ra ùr̄inadua.–*

§ 16:18 Pedro. Pedro tr̄l̄ba griego beðeade mōgarada jara ðla. Nañ mōgara. Pedro tr̄l̄ba mōgara jara ðl̄ bẽrã ãcl̄r̄l̄maarã Jesuba nañ mōgaraaða ab̄l̄l̄aðeba Pedroda jara ðla. Dewararãmaarã jara ðla Pedroba versículo 16ðe jaraðada. Idjaba ãcl̄r̄l̄maarã Jesuda jara ðla (1 Corinto 3:11; 10:4; 1 Pedro 2:6–8). * 16:19 Jesu ewariðe puruðebema yave eroðl̄ra dji droma basía. † 16:24 Bia mĩgai carea ðaida ðla. Griego beðeade nãwã ðl̄ ðla: “Idji crura atau edeida ðla.” ‡ 16:28 Daniel 7:13–14. Ununia m̄l̄, Nañ Djara Edaðara jũmarã Boro bai carea zeb̄l̄r̄l̄da. Ebuda ðl̄é̄a cãr̄eda ununida. ãcl̄r̄l̄maarã jara ðla Jesu quĩr̄ã awara nũmeinebemada ununida. Dewararãmaarã jara ðla Jesu l̄r̄ebaiðebemada, idji bajãna wãinebemada, wa Ācõr̄e Jaure zeidebemada ununida. * 17:5 Deuteronomio 18:15; Isaía 42:1.

⁶ Mañ ùrísidade ne wayaaba egode b̄arrub̄ari tapanesídaa. ⁷ Māwā b̄lde Jesura zepeda ãdjira tāsia. Mañbe jarasia:

–Piradr̄adua. Ne wayar̄nadua.–

⁸ Ādjia wayacusa ac̄l̄b̄l̄dađe Jesura iduba nūm̄l̄da unusídaa.

⁹ Eyadeba edaa zesidade Jesuba ãdjia nāwā jara b̄lsia:

–Bārāba unupeđadara ni ab̄ala jarar̄nadua aba m̄l, Nañ Djara Edada ãrēbab̄l̄daa.–

¹⁰ Mañne ãdjia Jesua iwídisídaa:

–Māwāra judiorā ley jaradiabadaba ¿cārē cārēã jarabada Elíada naārā zeida b̄l̄da?–

¹¹ Jesuba panusia:

–Wārāda Elíara naārā zeida b̄la ne jūmada bia b̄li carea.† ¹² Barib̄l̄l̄ m̄la jaraya Elíara zesida. Māwām̄ina ni ab̄alba idjira cawadaé basía. Āteb̄l̄l̄ eberārāba o quírāã panana quírāca idjira osídaa.‡ Ara mañ quírāca m̄l, Nañ Djara Edadara ãdji j̄l̄waeda bia mīgaya.–

¹³ Mañne Jesu ume n̄babadarāba cawasídaa idjia Borocuebari Juañnebemada beđe basida.§

Jesuba warra jai bara b̄l biabida

Marco 9:14-29; Luca 9:37-43

¹⁴ Ādji eyadeba edaa zesidade eberārāda zocārā ābaa duanasídaa. Mañne eberāda Jesumaa zesia. Mañ eberāra Jesu quírāpita ch̄r̄aborode cobepeda jarasia:

¹⁵ –M̄l Boro, m̄l warrada quírā djuburiadua. Idjira ara pichia wawabaria, mañba bia bacaa. Edaude t̄l̄b̄l̄de b̄ebaria idjaba edaude doeda b̄ebaria. ¹⁶ M̄la idjira b̄l ume n̄babadarāmaa enesia, māwām̄ina poya biabidaé basía.–

¹⁷ Jesuba jarasia:

–¿Bārāba Ācōrēra ijānaca! ¿Bārāra dji cadjiruarā! Bārāba ijānamārēã ¿aba s̄l̄be m̄la droai? Warrara namaa enenadua.–

¹⁸ Jesuba jai quēã j̄l̄retasíde warra cacuadebemada ēdr̄lsia. Ara mañda warrara biasia.

¹⁹ Māwānacarea Jesu ume n̄babadarāra idjima wānapeda āduba iwídisídaa:

–¿Sāwāērā dairāba j̄l̄l̄ jaira poya āyā j̄l̄retadaé basi?–

²⁰ Jesuba panusia:

–Bārāba mācua Ācōrēra ijānaé pan̄l b̄erā poyadaé basía. Wārāda m̄la jaraya: mostaza ta maārī quiru quírāca bārāba maārī ijā pan̄l̄bara, nañ eyaa namabemada āyā b̄ade wāduada acasídaa, mañne eyara āyā b̄ade wācasia. Māwā ijā pan̄l̄bara bārāba poya odaéra neé bacasia. ²¹ Barib̄l̄l̄ jai nañca b̄ea āyā j̄l̄retadi carea Ācōrēã iwídidida pan̄l̄ idjaba ne cođaca ewarida oēida pan̄l̄.–*

Jesuba waya idji beađidebema jarada

Marco 9:30-32; Luca 9:43-45

²² Galílea druade ābaa panasidade Jesuba idji ume n̄babadarāã jarasia:

–Dārāēne m̄l, Nañ Djara Edadara ab̄alba eberārāã jidabiya. ²³ Ādjirāba m̄lra beađia, barib̄l̄l̄ ewari ūbeade m̄lra ãrēbaya.–

Mañ carea ãdjirāra bio sopuasídaa.

Jesuba parata Ācōrē de droma carea diađa

²⁴ Jesu, idji ume n̄babadarā s̄ida Capernauñ puruđaa zesidade Ācōrē de droma carea parata j̄l̄l̄ pebadarāda Pedromaa wāsídaa. Ādjirāba iwídisídaa:

–¿Bārāã Jaradiabariba Ācōrē de droma carea paratara diabarica?–†

²⁵ Pedroba panusia:

–Māē, diabarica.–

† 17:11 Malaquia 3:1; 4:5-6. ‡ 17:12 Marco 6:14-29. § 17:13 Mateo 11:14. * 17:21 Griego beadeđe ãc̄l̄l̄ cartade mañ versículora neéa. † 17:24 Judiorā dji umaquírā veinte poa ãtaã beaba poaza mañ paratara diađida panasídaa Ācōrē de droma bia eropanani carea. Ewari umé trajadabari edadada diađida panasídaa. Exodo 30:13-16; 38:25-26; 2 Cronica 24:9-14; Nehemia 10:32.

Pedro idji dede eda wāsīde Jesuda naārā bedeasia. Nāwā iwīdisia:

–Βλα ἰσῶῶ crīcha βλ, Simoῶ? ἰCairāba paratara naḷ ējūāne bea bororāa diaḍida panḷ? ἰAra ādji ēberārāba wa āībemarāba diaḍida panḷ?–

²⁶ Pedroba panusia:

–Āībemarāba diaḍida panḷ.–

Jesuba idjía jarasia:

–Māē. Dji boro ēberārāba diaḍacaa. ²⁷ Dadjira dadji Boro Ācōrē ēberārāa, baribḷḷḷ maḷ paratara diaḍia ēberārāba bié crīcharānamārēā. Maḷ bērā doeḍa beḍa waḍe wādua. Dji naārā mībḷḷḷ itede acḷsira paratada unuya. Maḷ paratara edapeḍa mḷ carea, βλ carea biḍa diadua.–

18

Caida dji dromaara βλ

Marco 9:33-48; Luca 9:46-48; 17:1-2

¹ Maḷ ewarīde Jesu ume nībabadarāra idji caita zedapeḍa nāwā iwīdisīdaa:

–Bajāne βḷba pe eroβḷḷḷebemarāda ἰcaida dji dromaara βḷ?–

² Maḷne Jesuba warra zaqueda trḷpeḍa ādjirā ēsi nūmḷsia. ³ Nāwā jarasia:

–Wārā arada mḷa jaraya: bārāba crīcha panḷra āyā βḷḍapeḍa warrarā quīrāca beaḍaéβḷḷḷ, Bajāne βḷba pe eroβaéa. ⁴ Baribḷḷḷ abalḍa naḷ warra zaque quīrāca dewararā cāyābara eḍaara beibḷḷḷ, Bajāne βḷba pe eroβḷḷḷebemarāda dji dromaara βaya. ⁵ Bariduaba mḷ ἰjā βḷḍeḍa warrarāda bia eḍaibḷḷḷ, mḷḍa bia eḍabḷḷḷḷḷ.

⁶ Bariduaba mḷ ἰjā bea dji dromaé queḍeada cadjiruade beibḷḷḷ, Ācōrēba maḷ ēberāra bio cawa oya. Maḷ cawa oira bio zarea bai bērā biara βḷa maḷ ēberā ochirude yu waiβḷḷḷada jḷnapēḍa pusade βatabueḍida nābḷḷḷ beumārēā.* ⁷ ἰMīā djuburi bea naḷ ējūānebemarāra! Cadjirua obibarira naḷ ējūāne baraa. Maḷra baraya baribḷḷḷ djārāa ne cadjirua obibari ēberāda bio mīā djuburi βḷa.

⁸ Maḷ carea βḷ jḷwaba wa βḷ jīrūba bḷa cadjiruada obibḷḷḷ, maḷ cadjirua o amaaba βḷá tutapeḍa āyā βatabuedua. Βḷa jḷwa ababe wa jīrū ababe eroβaimīna ewariza Ācōrē ume βaya. Maḷda biara βḷa Ācōrēba βḷra jḷwa umé wa jīrū umé eroβḷḷḷa tḷβḷ urua quicamaa βatabuei cāyābara. ⁹ Idjaḷa βḷ dauba bḷa cadjiruada obibḷḷḷ, maḷ cadjirua o amaaba eūtapeḍa āyā βatabuedua. Dau ababe eroβaimīna ewariza Ācōrē ume βaya. Maḷda biara βḷa Ācōrēba βḷra dau umé eroβḷḷḷa tḷβḷ uruade βatabuei cāyābara.

Oveja aduaḍadebema ne jara βḷ

Luca 15:3-7

¹⁰ Warra zaquerāra igararānada. Mḷa jaraya: bajānebema nezocarā mḷ Zeza quīrāpita duanḷba ādjirāra wagabadaa. ¹¹ Wārāda mḷ, Naḷ Djara Eḍaḍaba dji aduá beada ēḍḷḷ edai carea zesia.†

¹² Bārāba ἰsῶῶ crīchadi? Ēberāba cien oveja eroβḷḷḷebemada aba aduaibḷḷḷ ἰdji 99 panḷra eyade amepēḍa dji aduaḍada jḷḷḷe wāéca? ¹³ Mḷa wārā arada jaraya: ēberāba idji ovejada unusira dji 99 aduaé bea cāyābara maḷ oveja carea βḷsridaara βaya. ¹⁴ Ara maḷ quīrāca bārā Zeza bajāne βḷba quīrāéa ni abal warra zaquera aduaida.

Βḷ djababa cadjiruada osira sῶῶ oida βḷ

Luca 17:3

¹⁵ Βḷ djababa βḷḍa bié oibḷḷḷ, idjīmaa wāpeḍa bāduba panḷne ibiḍeḍa quēādua. Idjīa βḷ beḍeada ἰjāsira bārāra ibiḍia. ¹⁶ Baribḷḷḷ βḷ beḍeara ἰjāéβḷḷḷ, ēberāda aba wa umé idjīmaa ededua. Maḷrāba jaraḍia jūma βḷa jara βḷra wārāda.‡ ¹⁷ Ādjīa jarabḷḷḷara idjīa ūrī quīrīāéβḷḷḷ, Ācōrē ἰjā beara jūma ābaa trḷpeḍa ādjirāa maḷnebemada jaradua. Baribḷḷḷ

* 18:6 Yu waiβḷḷḷa. Griego beḍeade “burro yu” βḷ βḷa. † 18:11 Griego beḍeade zocarā cartade maḷ versículora neéa. ‡ 18:16 Deuteronomio 19:15; 1 Timoteo 5:19. Maḷrāba. Griego beḍeade βḷ βḷa: “Ēberā umé wa ūbea panḷba.”

Ācōrē ījā þeaba jarabłdara ūrī quīrīāēbłrł, idjira Ācōrē adua þł quīrāca wa Romanebema boro itea parata jłrł pebari quīrāca igaradua. ¹⁸ Wārā arada młā jaraya: bārāba naļ ējūāne iduaribidaēra Ācōrē bajāne þł bida iduaribiēa. Idjaba bārāba naļ ējūāne iduaribi panłra Ācōrē bajāne þł bida iduaribiya.

¹⁹⁻²⁰ Naļda młā jaraya: mł ījā panłda umé wa ūbea ābaa dji jłre panłne mł siða mama þaya. Maļ bēra bārānebemada umé naļ ējūāne mł Zezaa iwidiði carea beðea auðibłrł, bārāba iwidiðłdara mł Zeza bajāne þłba oya.–

Cadjirua quīrādoae þaðaðebema ne jara þł

²¹ Maļbe Jesu caita zepeda Pedroba iwidiðia:

–Mł Boro, mł djababa mł bié obłrłde ĵþarima jūmasāwā quīrādoaida þł? ĵþarima siete bia þłca?–

²² Jesuba panusia:

–Młā jaraya: þarima sietebe māwā oié þłā ātebłrł 77 oida þłā.†

²³ Bajāne þłba ēberārā pe eroþłra naļ quīrāca þłā: ēberārā boroda þasia. Ewari aþa maļ boroba quīrīā þasia idjiare þeaba idjia parata diaðara jēða diaðida. ²⁴ Māwā þłðe aþa enesidaa. Maļ ēberāba dji boroa paratada waiþłā jēða diaida þasia. ²⁵ Maļne idjia cārēba jēða diaida neé þasia. Maļ bēra dji boroba idji parata edai carea maļ ēberāda, dji quimada, dji warrarā siða nēðobuei basía djārā nezocada þeaðamārēā. Jūma maļ ēberāba eroþł siða nēðobuei basía. ²⁶ Maļne ēberāra chīrāborode coþepeda dji boroa nāwā beðea djuburiasia: “Mł boro, mł quīrā djuburia jłādua. Młā błā jūma jēða diaya.” ²⁷ Maļne quīrā djuburiaðeba dji boroba jūma dji ēberāba diaida þaðara quīrādoapeða idjira ēðrł þłsia.

²⁸ Maļbe ēberāra wāsia. Wābłrłde idji boroare þłda aþa unusia. Maļgłba idjía paratada maārī jēða diaida þasia. Maļra osāga jidapeða jarasia: “Młā diaida þłra diadua.” ²⁹ Dewarabemaba idji quīrāpita chīrāborode coþepeda jarasia: “Mł quīrā djuburia jłādua. Młā błā jūma jēða diaya.” ³⁰ Baribłrł quīrā djuburiaé basía, ātebłrł preso þłbisia aþa idjia diaida þaðara jūma diabłrłðaa.

³¹ Dji boroare þeaba maļra unusiðaa. Maļ carea bio sopuasiðaa. Wānapeda dji boroa jūma nēbłrłsiðaa. ³² Dji boroba maļ ēberāra idji quīrāpita trļpeða nāwā jarasia: “ĵþłra nezoca cadjiruaa! Błā beðea djuburiasiðe błā jēða diaida þaðara ĵmłā jūma quīrādoasiéca? ³³ Maļda ĵcārē cārēā dewarabemara quīrā djuburiaé basi?” ³⁴ Dji borora bio quīrū þł bēra maļ ēberāra preso bié obadarā jłwaeða þłsia aþa idjia jēða diaida þaðara jūma diabłrłðaa.–

³⁵ Maļbe Jesuba jarasia:

–Ara maļ quīrāca bārā djabarāba bié opeðaðada bārāba soðeba quīrādoaðaeþłrł, mł Zeza bajāne þłba jūma bārāra bié þłya.–

19

Jesuba mīā amaira bié þłaða aða

Marco 10:1-12; Luca 16:18

¹ Māwā jaradacarea Jesura Galilea druaðeba Judea druaðaa wāsia Jordaļ do quīrāare. ² Zocārā ēberārāba idjira ēpēsidaa. Mama dji cacua bié queðeara jūma biabisia. ³ Māwā þłðe łcłrł pariseorāda zesidaa idjira bié beðebidi cawaya. Maļgłrāba iwidiðidaa:

–ĵUmaquīrāba dji quimada baridua carea amaida þłca?–

⁴ Jesuba panusia:

–ĵBārāba Ācōrē Beðeaðe acłðacaca? Naļ ējūā oside Ācōrēba umaquīrāda, wērā siða osia.* ⁵ Idjaba jarasia: “Maļ carea umaquīrāba dji zezara, dji papa siða amepeda idji

† 18:22 77. Griego beðeaðe “setenta veces siete” þł þłā. Jesuba jara þłā dadji bié obłdara jūma quīrādoaðida panłda. * 19:4 Genesi 1:27.

quima ume ābaa ðeya. Māwā cacua aþa ÐΛ quĩrāca panania.”† 6 Ādjira umé panléa, ātebΛrΛ cacua aþa ÐΛ quĩrāca panΛa. Maļ bēřā Ācōrēba ābaa ÐΛðara dji amanacara panΛa.–

7 Maļ carea ādjirāba iwiðisidaa:

–Māwāra Moiseba ¿cārē cārēā Ðasi aþaΛba idji wēřāa carta mīā amainebemada diaibΛrΛ amaida ÐΛda?–‡

8 Jesuba panusia:

–Bārāra cΛwΛrΛ zarea þea bēřā Moiseba māwā iduaribisia. BaribΛrΛ Ācōrēba naļ ējūā osiðe māwā quĩrāē þasia. 9 MĶa jaraya: bariduaba idji wēřā daunemaé ÐΛda amapeða dewara wēřāda edaibΛrΛ, maļ umaquĩrāra daunema ÐΛa. [Idjia amana wēřāda dewara umaquĩrāba edaibΛrΛ maļ umaquĩrā siða daunema ÐΛa.]–§

10 Maļne Jesu ume nĩbabadarāba idjía jarasidaa:

–Māwā baibΛrΛ, biara ÐΛa quima edaéða.–

11 Maļ carea Jesuba jarasia:

–Jūmarāba quima edaé crīchara poya droaðaéa. Aþabe Ācōrēba maļ crīchada diaibΛrΛ poya deu þaya. 12 ĀcΛrΛba poya warra oðacaa māwā topeðaða bēřā. ĀcΛrΛ māwā þea warra orānamārēā ōgo opeðaða bēřā. Idjaba ĶcΛrΛba quima edaira crīchaðacaa biara ādji Boro Bajāne ÐΛ itea ne oði carea.* Bārāda poya deu þeaðibΛrΛ, māwā þeaðadua.–

Jesuba warra zaquerā bia jara ÐΛða

Marco 10:13-16; Luca 18:15-17

13 Maļbe ēberārāba warra zaquerāda Jesumaa enesidaa idji jΛwara ādjirā ĶrĶ ÐΛpeða Ācōrēa iwiðimārēā. BaribΛrΛ Jesu ume nĩbabadarāba djibarirāda quēāsidaa. 14 Maļ carea Jesuba jarasia:

–Idu warra zaquerāra mĶmaa zebidaðua, Bajāne ÐΛba pe eroÐΛðebemara ādjirā quĩrāca panΛ bēřā.–

15 Maļbe idji jΛwara warra zaquerā ĶrĶ ÐΛpeða wāsia.

Parata bara ÐΛ Jesu ume bedeaða

Marco 10:17-31; Luca 18:18-30

16 Ewari aþa cūdrada Jesumaa zesia. Maļ cūdraba iwiðisia:

–Jaradiabari, Ācōrē ume ewariza zocai þai carea ¿mĶa cārē biada oida ÐΛ?–†

17 Jesuba panusia:

–¿Cārē cārēā mĶa biaðebemada iwiði ÐΛ?‡ Ni aþaΛda dji biaéa, aþabe ĀcōrēdrΛ dji bīaa. BΛda Ācōrē ume ewariza zocai þa quĩrā ÐΛbΛrΛ, idjia obi ÐΛ bedeaða ijā odu.–

18-19 Idjia iwiðisia:

–¿SāĶgΛda?–

Jesuba jarasia:

–Mīā bearādu, daunemarādu, ne drΛarādu, sewaðeba djārāra bié jararādu, bΛ zezara, bΛ papa siða wayadua,§ idjaba djārāra quĩrādu ara bΛdji quĩrā ÐΛ quĩrāca.–*

20 Cūdraba jarasia:

–Jūma maĶgΛra ijā o ÐΛa.† MĶa ¿waði cārēda oé ÐΛ?–

21 Maļne Jesuba idjía jarasia:

–BΛda wārāda jīpa þa quĩrā ÐΛbΛrΛ, bΛa eroÐΛra jūma nēdobueðe wāpeða dji paratara ne neé queðeaa diadua. Māwā nebiada bajāne eroþaya. Maļbe mĶ ume nĩbaðe zedua.–

† 19:5 Genesi 2:24. ‡ 19:7 Deuteronomio 24:1-4. § 19:9 Griego bedeaðe ĶcΛrΛ cartade bedea corchetede ÐΛra neéa. * 19:12 1 Corinto 7:1-9. † 19:16 Griego bedeaðe ĶcΛrΛ cartade “Jaradiabari Bia” ÐΛ ÐΛa. ‡ 19:17 BΛa ¿cārē cārēā mĶa biaðebemada iwiði ÐΛ? Griego bedeaðe ĶcΛrΛ cartade nāwā ÐΛ ÐΛa: “¿Cārē cārēā mĶra dji bīaaða a ÐΛ?” § 19:18-19 Exodo 20:12-16. * 19:18-19 Levitico 19:18. † 19:20 Jūma maĶgΛra ijā o ÐΛa. Griego bedeaðe ĶcΛrΛ cartade idjaba “cūdra eðaΛba” ÐΛ ÐΛa.

²² Cũdraba mañ ùrĩpeða sopua ðesia bio bara ða bẽrã. Ara mañda wãsia. ²³ Mañne Jesuba idji ume nĩbabadarãa jarasia:

–Wãrãda bio zarea ða eberã ne bara ðba Æcõrẽra idji Boroda ða carea. ²⁴ Wayacusa mña jaraya: parata bara ðba Æcõrẽra idji Boroda ða cãyãbara cameyoda ãguja uriade eða wãichaara ða.–

²⁵ Mañne idji ume nĩbabadarãba cawa crĩchadaé basía. Æcõrẽba ne bara ðera bia pe eroðda crĩcha panasidaa. Ædjirãba iwidiisidaa:

–Mãwãra Æcõrẽba ¿caidra êdra edai?–

²⁶ Jesuba Ædjirã aclpeða jarasia:

–Ëberãba mãwã roya ocaa baribara Æcõrẽmaara oicha ða.–

²⁷ Mañne Pedroba Jesua jarasia:

–Ba êpẽni carea daiba ne jũmada amesidaa. ¿Mãẽteara cãrẽda edadi?–

²⁸ Jesuba panusia:

–Wãrã arada mña jaraya: Æcõrẽba ne jũma djiwidi oi ewaride mñ, Nañ Djara Edadara mñ bugue biya quirude chũmeya. Mañne bãrã mñ ume nĩnara doce buguede chũpanenia Israeldeba yõpedada doce purudebema bororãda beadi bẽrã. ²⁹ Mñ carea bariduaba idji deda, djabarãda, djabawẽrãrãda, zezada, papada, quimada, warrarãda, êjũãda ameibara, idjia amena cãyãbara cien edaya idjaba Æcõrẽ ume ewariza zocai ðaya.† ³⁰ Mãwã dji jĩrũarebemada dji nabemarãda beadia, dji nabemarãda dji jĩrũarebemada beadia.

20

Uva néudebema ne jara ða

¹ Æcõrẽba eberãrã pe eroðra nañ quirãca ða. Néu djibarida ðasia. Ewari aña diapededa eberãrãda idji uva néude trajadamãrẽã jara de wãsia. ² Æclara eberãrã ume beða ðasia ewari aña carea paratada diaida. Mañbe Ædjirãra idji uva néudea trajade wãbisia.

³ Æmãdau Ælara ðabarara wayacusa puruðaa wãsia. Mama eberãrã bari beða dewara unusia. ⁴ Ædjirãa jarasia: “Bãrã sida mñ néude trajade wãnadua. Mañbari mña paratada aride diaya.” Ara mañda wãsidea. ⁵ Umatipa idjaba Æmãdau buyadacarea djibariba abarica osia. ⁶ Mañbe Æmãdau ðaebode wayacusa puruðaa wãsia. Ëberãrã bari beða dewara unupeða iwidiisida: “¿Cãrẽ cãrẽã idi trajadaé pan?” ⁷ Ædjirãba panusidaa: “Ni aña ða daia trajada diaidaé pan bẽrã.” Mañne idjia jarasia: “Bãrã sida mñ néudea trajade wãnadua. Mañbari mña paratada aride diaya.”*

⁸ Queubode djibariba trajadebema boroa jarasia: “Dji traja panara trãcuapeða Ædji trajapedadabari paratada diadua. Dji jĩrũare zepedadarãa naãrã diadua. Naãrã zepedadarãa jĩrũare diadua.” ⁹ Æmãdau ðaebode trajade wã pananara dji boromaa zesidaa. Mañne Ædjiza ewari aña daucha trajada quirãca edasidaa. ¹⁰ Mañ bẽrã dji naãrã trajade wã panana zesidaa crĩchasiidaa parata waibara edaída baribara abarica edasidaa. ¹¹ Mañ carea néu djibari ume bié duanesidaa. ¹² Nãwã jarasidaa: “Jãñ jĩrũare zepedadara hora aña be trajasidaa, baribara ða dairã diaða quirãca Ædjirãa bida diasia. Dairãdra beseða ewari daucha trajasidaa.” ¹³ Baribara néu djibariba aña jarasia: “Ache, mña bara jipa o ða. ¿Bãra mñ ume beða ðasiéca ewari aña be parata carea trajaida? ¹⁴ Ba paratara edapeða wãdua. Mña ða diaða quirãca dji jĩrũare traja panana dia quirã ða. ¹⁵ ¿Bãra mñ paratara mñdjia o quirã ða quirãca oié ða? Mña eberã bia bẽrã ¿bara bié nũmca?”

¹⁶ Ara mañ quirãca dji jĩrũarebemada dji nabemarãda beadia, dji nabemarãda dji jĩrũarebemada beadia.–†

† 19:29 Quima. Griego beede Æclara cartade mãra neéa. * 20:7 Mañbari mña paratada aride diaya. Griego beede Æclara cartade mãra neéa. † 20:16 Griego beede Æclara cartade idjaba ða ða: “Æcõrẽba zocãrã trã ða, mãwãmĩna zocãrãébe edaya.”

*Jesuba idji beadi ebema waya jarada**Marco 10:32-34; Luca 18:31-34*

¹⁷ Jesu Jerusaleñnaa wābɫɫɛde zocārā ēberārāda idji ume wāsidaa. Mañne idji ume nībabadarā doce panlda jīgabe edepeða ādjirāa jarasia:

¹⁸ –Ūrīnadua, dadjirāra Jerusaleñnaa wābɫɫɛdaa. Jāma aɓaɓba mɫ, Nañ Djara Edadara jidabiya sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā biða cawa oðamārēā. Ādjirāba jaradā mɫra beuida ɓɫda. ¹⁹ Mañbe mɫra judiorāēā diaðia. Maɔɔrāba mɫra ipiða bié jaradapeða, uðapeða crude cachidā. Baribɫɫ ewari ūbeade mɫra ɫrēbaya.–

*Zebedeo warrarāba iwidipeðada**Marco 10:35-45*

²⁰ Māwānacarea Zebedeo quimada, idji warrarā siða Jesumaa zesidaa. Mañ wērāba Jesua beðea djuburiai carea idji quīrāpita chīrāborode coðesia. ²¹ Mañne Jesuba iwidisia:

–Ba ɔcārēda quīrīā ɓɫ?–

Idjia panusia:

–Ba jūmarā boroda ɓɓɫɫɛde za mɫ warrarā umé panlda aɓa ɓɫ jɫwa araare, aɓa ɓɫ jɫwa aɫɫare ɓɫdua.–

²² Mañne Jesuba jarasia:

–Bārāba adua panɫa cārēda iwiði panlda. Mɫra bio bia mīgaya. ɔBārā siða ara mañ quīrāca bia mīgadi carea panɫca?–‡

Ādjia panusidaa:

–Māē, bia mīgadi carea panɫa.–

²³ Mañne Jesuba jarasia:

–Bārā siða wārāda mɫ quīrāca bia mīgadia. § Baribɫɫ mɫ jɫwa araare, mɫ jɫwa aɫɫare chūpananida mɫra poya diaéa. Mɫ Zezabɫɫ mama chūpananida eroɓɓa.–

²⁴ Santiagoba, Juañ ume iwidipeðadada waabema die panɫba ūrīsidade ādji ume quīrūsidaa. ²⁵ Mañne Jesuba ādjirā trɫcuapeða jarasia:

–Bārāba cawa panɫa nañ ējūānebema bororāba ādji ēberārāra jūmawāyā zocabadada. Ādjirāba unubibadaa ādjia jarabɫɫɛda jūmarāba ijā oðida panlda. ²⁶ Baribɫɫ bārāra māwā beadié panɫa. Bārānebemada dji dromada ɓa quīrīā ɓɫɓɫɫ waabemarā nezocada ɓaida ɓɫa. ²⁷ Dji dromaara ɓa quīrīā ɓɫra jūmarā cāyābara eðaara ɓaida ɓɫa. ²⁸ Mañ quīrāca mɫ, Nañ Djara Edadara zeé ɓɫa ēberārā mɫ nezocarāda beðamārēā. Ātebɫɫ ze ɓɫa ēberārā nezocada ɓai carea. Māwā mɫra beuya zocārā ēberārāda ēdɫ ɓɫi carea.–

*Jesuba dauberrea bea umé biabida**Marco 10:46-52; Luca 18:35-43*

²⁹ Jerico puruðeba ēdɫsidade Jesu caidu ēberārāda zocārā wāsidaa. ³⁰ Māwā wānane dauberrea panlda umé o icawa chūpanasidaa. Jesu ādji caita wābɫɫɛda ūrīsidade nāwā biasidaa:

–jDai Boro, Daviðeba zeða, दौरa quīrā djuburiadua!–

³¹ Mañne ēberārāba ādjira chupeðamārēā quēāsidaa, baribɫɫ ādjia wetara biasidaa:

–jDai Boro, Daviðeba zeða, दौरa quīrā djuburiadua!–

³² Mañbe Jesura nūmesia. Ādjira trɫpeða iwidisia:

–ɔCārēda quīrīā panɫ mɫa oida?–

³³ Ādjia jarasidaa:

–Dai Boro, quīrīā panɫa dai dauba unu ɓeida.–

³⁴ Jesuba ādjira mīā djuburi ununa bēā ādji daura tāsia. Ara mañda unu panenapeða Jesu ume wāsidaa.

‡ 20:22 Griego beðeade nāwā ɓɫ ɓɫa: “ɔBārāra mɫ borocueði quīrāca borocueðica? ɔMɫa doida ɓɫra bārā biða poya doðica?” § 20:23 Jesuba jaradā quīrāca wārāda māwāsia. Hecho 12:1-3; Apocalipsi 1:9.

21

Jesu Jerusaleñe jũēna

Marco 11:1-11; Luca 19:28-40; Juañ 12:12-19

¹ Jerusaleñ caita jũēbɫadae Betpague purude Olivo eya carra jũēsidaa. Mañne Jesuba idji ume nĩbabadarãda umé puruɫaa diabuesia. ² Ādjía nãwã jarasia:

–Dadjirã quĩrãpe ɔɫ puruɫaa wãnadua. Ara jũēbɫadae burro wērã warra bara ɔɫda jã nũmɫda ununia. Ērã edaɫapeɫa umena mĩmaa enenadua. ³ Aɔɫɫaba bãrãa cãrē cãrēã mãwã o panɫda iwidiɫɫɫ, nãwã jaraɫadua: “Dadji Boroba quĩrĩã ɔɫa. Baribɫɫ nane jēda diabueya.”–

⁴ Mañgɫra mãwãsia Ācõrēneba bedeabariba jaraɫa quĩrãca. Nãwã jarasia:

⁵ Sioñ purudebemarãa nãwã jaraɫadua:

Aɫɫadua, bãrã boroda burro ãrã bãrãmaa zebɫɫa.

Dji droma quĩrãca zeé ɔɫa. Burro zaque ãrã zebɫɫa.*

⁶ Ara mañda Jesu ume nĩbabadarã umé panɫra wãnapeda Jesuba jaraɫa quĩrãca osidaa.

⁷ Burro wērãra, dji warra sida Jesumaa edeɫapeɫa ādjia cacuaɫe jã panɫra burro ãrã ɔɫsidaa. Mañbe Jesura ãrã chũmesia Jerusaleñ puruɫaa wãi carea. ⁸ Ēberãrã cãbana cuabusiba Jesu bia edaɫi carea ādjia cacuaɫe jã panɫra ode tõcua wãsidaa. Dewararãba bacuru jɫwate quedua bara ɔɫada ɔɫá tucuaɫapeɫa ode ɔɫcua wãsidaa. ⁹ Mañne zocãrã ēberãrã idji na nĩnaba, caidũ zebɫda biɫa nãwã ɔɫga duanasidaa:

¡Bio bia quirua Daviɫeba zedara!

¡Bio bia ɔɫa Ācõrē trãneba zebɫɫra!† ¡Bio bia quirua Bajãne ɔɫra!

¹⁰ Jesu Jerusaleñe jũēsida purura ɔɫga duanesia. Nãwã iwidiɫɫadjiɫdaa:

–Idjira ¿caida jãwã ɔɫ?–

¹¹ Iwidiɫɫadza Jesu ume zepedaɫarãba panubadjiɫdaa:

–Jãñgɫra Jesua, Ācõrēneba bedeabariba. Idjira Nazare purudebema, Galilea druadebema.–

Jesuba ne nēdobuebadarã ãyã jɫrecuaɫa

Marco 11:15-19; Luca 19:45-48; Juañ 2:13-22

¹² Mãwãnacarea Jesura Ācõrē de dromanaa wãsia. Mama dajada Ācõrēa diaɫi care-abema nēdobuebadarãda unusia. Ne nēdo ɔɫa sida zocãrã duanasidaa. Idjaba ãcɫɫɫaba Ācõrē de dromane diaida ɔɫ paratara dji drua ãiɫba zebɫdarãa nēɫla nēdobuebadjiɫdaa ãiɫbema paratara diacara panana bērã. Mãwã duanɫne Jesuba ādjirãra jũma ãyã jɫretacuasias.‡ Dji parata nēdobuebadarã mesa ɔɫada, puchirã nēdobuebadarã bugue sida jũma coracuasias. ¹³ Ādjirãa nãwã jarasia:

–Ācõrē Bedeade nãwã ɔɫ ɔɫa: “Mã dera dji iwidiɫɫada de aɫia.” Baribɫɫ bãrãba “ne drɫabadarã mĩrũbada uria” quĩrãca eropanɫa.–§

¹⁴ Jesu Ācõrē de droma dajada ɔɫsida dauberrea ɔɫada, jĩrũ bié ɔɫa sida idjimaa zesesidaa. Mañne ādjirãra biabicuasias. ¹⁵ Baribɫɫ Jesuba mama ne ununaca o ɔɫda sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarã biɫa bié unusidaa.* Mãwã duanɫne warrarãba Jesua nãwã jĩgua jara panasidaa: “¡Bio bia quirua Daviɫeba zedara!” Mañ ũrĩɫɫadae sacerdote bororãda, judiorã ley jaradiabadarã sida quĩrũsidaa. ¹⁶ Ādjirãba Jesua nãwã jarasidaa:

–¿Mãwãra nañ warrarãba jara duanɫda ɫa bia ũrĩ ɔɫca?–

Jesuba panusia:

–Mãē. ¿Bãrãba nañ bedeara aɫɫacaca?

Bla warrarãda, ju do queda sida ɫasia ɫa bia bedeadañmãrē.–†

* 21:5 Zacaria 9:9. † 21:9 Salmo 118:25-26. Bio bia quirua. Arameo bedeade jarabadaa “Hosana.” ‡ 21:12 Zacaria 14:21. § 21:13 Mã dera dji iwidiɫɫada de aɫia. Isaías 56:7. Ne drɫabadarã mĩrũbada uria. Jeremia 7:11. * 21:15 2 Samuel 5:8 carea judiorãba jarabadiɫdaa dauberrea beada, jĩrũ bié ɔɫa sida Ācõrē de dromanaa wãcara panɫda. † 21:16 Salmo 8:2.

¹⁷ Mañbe Jesuba ãdjirã amepeda Jerusaleñneba Betanianaa cãine wãsia.

Higojõ purruba nũmena

Marco 11:12-14, 20-26

¹⁸ Nurẽma ãapeda Jesura wayacusa Jerusaleñnaa wãsia. Wãbɒɒɒɒde jarra nũmesia.

¹⁹ Mañne higojõda o caita unusia. Baribɒɒɒɒ araa jũẽside quedua awa nũmɒɒda unusia.†

Mañ carea higojõa jarasia:

–jɒɒɒɒ waa zaué ðaya!–

Ara mañda higojõra purrubasia. ²⁰ Jesu ume nĩbabadarãba mañ unusidãde cawa crĩchadaé bẽrã iwĩdisidãa:

–¿Sãwãẽrã jãñ higojõra abeda purrubasi?–

²¹ Jesuba panusia:

–Wãrã arada mña jaraya: bãrãba iwĩdi panɒɒɒ ãcõrẽba wãrãda oida ijãnibɒɒɒ, idjãba poya oẽda crĩchadaéɒɒɒ, mña jãñ higojõ oda cãyãbara waiɒɒɒɒ oɒia. Bãrãba za ðɒ eyaa namaɒɒba pusade tẽũne wãduaɒda adibɒɒɒ, bãrãba jarabɒda quĩrãca mãwãya. ²² Bãrãba ãcõrẽa iwĩdibɒɒɒ wãrãda edaɒida ijãnibɒɒɒ, edaɒia.–

¿Cai trãneba Jesuba jaradia ðɒ?

Marco 11:27-33; Luca 20:1-8

²³ Jesura waya ãcõrẽ de droma caita jũẽpeda jaradia ðesia. Mãwã ðɒde sacerdote bororãda, judiorã dji dromarã sida idjimaa zesidãa. ãdjirãba idjia iwĩdisidãa:

–ɒɒɒɒ nama o ðɒɒɒ ¿caiba obi ðɒ?–§

²⁴ Jesuba panusia:

–Mña biɒa bãrãa iwĩdiya. Bãrãba panusidara mña jaraya caiba mña mãwã obi ðɒda.

²⁵ ¿Caiba Juañra diabuesi borocuemãrẽã?† ¿Ëberãba wa Bajãne ðɒɒa?–

Mañne ara ãdjidubã jara duanesidãa:

–Bajãne ðɒɒa diabuesiada adibɒɒɒ, idjia jaraya: “Mañda ¿cãrẽ cãrẽã ijãnaé basi?”

²⁶ Baribɒɒɒ ¿sãwã jaraɒi ãberãba diabuesida?–

ãdjia mãwã jara panasidãa purura waya panɒ bẽrã. Purumaarã Juañra ãcõrẽneba beɒeabari basia. ²⁷ Mañ bẽrã Jesua jarasidãa:

–Daiba adua panɒ.–

Mañne Jesuba jarasia:

–Mãẽteara mña biɒa bãrãa jaraéa caiba mña jãwã obi ðɒda.–

Warra umé panɒnebema

²⁸ Mãwã duanɒne Jesuba sacerdote bororãa, judiorã dji dromarãa biɒa jarasia:

–Bãrãba nañ ne jara ðɒɒebemada ¿sãwã crĩcha panɒ? Ëberãda ðesia. Mañ ãberãba warrada umé eroðasia. Ewari aɒa dji nabemaa nãwã jarasia: “Warra, nane mñ néude trajade wãdua.” ²⁹ Mañne dji warraba panusia: “jMñra wãéa!” Baribɒɒɒ jẽda crĩchapeda trajade wãsia. ³⁰ Idjãba dewarabemaa dji zezaba aɒarida jarasia. Mañne dji warraba panusia: “Bia ðɒa, zeza, mñra wãya,” baribɒɒɒ wãé basia. ³¹ Mañba bãrãmaarã ¿sãlgɒba dji zezaba quĩrã ðaɒara ijã osi?–

ãdjirãba panusidãa:

–Dji nabemaba.–

Mañne Jesuba ãdjirãa jarasia:

† 21:19 Israel druaɒe higojõ dji ca zaqueda marzo jedecoɒe, abrilde biɒa coɒida panɒa. Dji ca zaquera ununibɒɒɒ cawabadaa junione maãrĩ zauida idjãba agostoɒeba aɒa octubreɒaa waiɒɒɒɒ zauida. Baribɒɒɒ Jesuba quedua awa ununa bẽrã cawasia jũma mañ poaɒe higojõra zauéda. § 21:23 ɒɒɒɒ nama o ðɒɒɒ. Mañgɒɒa jara ðɒɒa ðɒa Jesuba ne nẽdobuebadarã ãyã jɒrecuaɒada. Baribɒɒɒ ãĩbẽrã jara ðɒa sãwã Jesura Jerusaleñne jũẽnada, idjia dauberrea bea, jirũ bié bea sida ãcõrẽ de droma caita biabiɒada, wa purua jaradia ðɒda. * 21:25 Mateo 3:1-12; Juañ 1:6-28.

–Māē. Baribɫɾɫ wārā arada m̄a jaraya: Romanebema boro itea parata jɾɾɾ pebadarāda, wērārā auɫua ɬea siɫa bārā cāyābara Ācōrē purudebemarāda beaɫia. ³² Bārā jipa n̄ibaɫamārēā Juaɫba jaradiaɫe zesia, māwām̄ina ijānaé basía. Baribɫɾɫ Romanebema boro itea parata jɾɾɾ pebadarāba, wērārā auɫua ɬea biɫa ijāsidaa. Idjaba bārāba maɫra unusidaɫina ijāni carea jēda cr̄ichaɫaé basía.–

Djārā néu acɫbadadebema ne jara ɬɫ
Marco 12:1-12; Luca 20:9-19

³³ Ūr̄inadua. Dewaradeba ne jaraya. Ēberāda ɬasia. Ewari aɬa maɫ ēberāba uvada upeɫa idji néura mōgaraba auɫu jūrā casía. Uva ɬa piabari siɫa osia. Idjaba deda ɫɫɫ osia mamaɫba jūma acɫɫ carea. Maɫbe idji néura ɫɫɫɫ ēberārā jɫwaɫeɫa ɬasia. Ādjirā ume beɫea ɬasia néu zaubɾɫɫe jūmasāwā idjía diaɫida panɫa. Māwā beɫea ɬɾpeɫa djibarira dewara druadeaa wāsia. ³⁴ Maɫbe uva jara baboɫoɫe djibariba idji nezocarāda diabuesia néudebema idjía diaɫida panɫra edaɫe wānamārēā. ³⁵ Maɫne dji néu acɫ panɫba idji nezocarāra jidacuasiɫaa. Aɬa puosiɫaa, aɬa beasiɫaa, idjaba aɬa mōgaraba tabari jɾretasiɫaa. ³⁶ Māwānacarea djibariba dewara nezocarāda diabuesia. Maɫgɾārā dji naārā wāpeɫaɫa cāyābara cābanaara panasiɫaa, baribɫɾɫ néu acɫ panɫba ādjirā siɫa aɬari quirāca bié osidaa.

³⁷ Jir̄iare djibariba idji warrada ādjirāmaa diabuesia. Nāwā cr̄ichasia: “Mɫ warradɾɫ wayaɫia.” ³⁸ Baribɫɾɫ ādjirāba maɫ warra unusidaɫe ara ādjiduɬa jarasiɫaa: “Jari uruba dji zezaba eroɬɾa jūma edaya. jɫdjira beataɫia! Māwābɾɫ dji ējūāra dadjirā itea ɬeya.” ³⁹ Ara maɫda warrara jidaɫapeɫa néu āi edeɫapeɫa beasiɫaa. ⁴⁰ Jāɫbe djibari zebɾɫɫe idji néu acɫ panɫra j̄sāwā obá?–

⁴¹ Maɫne sacerdote bororāba, judiorā dji dromarā biɫa nāwā panusiɫaa:

–Idjia quirā djuburia neé maɫ ēberā cadjiruarāra beapeɫa dewara ēberārā ume beɫea ɬya idji néu acɫɫamārēā. Maɫgɾ ēberārāba idji néudebema diaɫida panɫra uva jara diaɫia.–

⁴²⁻⁴³ Maɫne Jesuba ādjía jarasia:

–Ācōrēba bārā cāyābara dewararāda pe eroɬeya. Maɫgɾābɾɫ idjia quirā ɬara oɫia. Bārāba j̄Ācōrē Beɫeade acɫɫacaca? Nāwā jara ɬa:

De obadaba mōgara igarapeɫaɫara dji biara ɬɫda ɬesia.

Dadjirā Boroba māwā oɫa bēra dadjirāmaarā bio biya quirua.†

⁴⁴ Bariduada maɫ mōgara ɫɾɫ ɬaeibɾɫ aɬeɫa jūma ɬgɫzoaya, idjaba maɫ mōgarada aɬaɫ ɫɾɫ ɬaeibɾɫ dji ēberāra pepedeɫa tabeya.‡

⁴⁵ Sacerdote bororāba, pariseorā biɫa maɫ ne jaraɫara ūrisidaɫe cawasiɫaa Jesuba ādjidebemada beɫea ɬɫda. ⁴⁶ Maɫ carea ādjirāba Jesura jida quirā panasiɫaa. Baribɫɾɫ puruda waya panɫ bēra idu ɬasiɫaa. Puruba cr̄icha ɬasia Jesura Ācōrēneba beɫeabarida.

22

Ne cobada waiɬɫadeba ne jara ɬɫ
Luca 14:15-24

¹ Jesuba wayacusa sacerdote bororāa, judiorā dji dromarā biɫa dewara ne jara ɬɫdeba jarasia:

² –Ācōrēba ēberārā pe eroɬɾa naɫ quirāca ɬa: ēberārā boroda ɬasia. Idji warrada quima edabɾɫ bēra ɬsriɫa ne cobada waiɬɫada obisia. ³ Idji nezocarāda wābisia idjia jɾɫeɫarā tr̄ɫnamārēā. Baribɫɾɫ ze quirānaé basía.

⁴ Maɫbe dewara nezocarā wābibɾɫɫe nāwā jarasia: “M̄a jɾɫeɫarāa jaraɫadua pacada, dewara animarā boreguea ɬea siɫa beapeɫa coɫira jūma o eroɬɫa. Ādjirāa jaraɫadua jūma wi nūmɫ bēra m̄ warra quima edabɾɫ carea ɬsriɫa ne coɫimaa zeɫamārēā.”

⁵ Baribɫɾɫ idjia jɾɫeɫarāba ijānaé basía. Aɬaɫda idji ējūā acɫɫe wāsia. Dewarada idji ne

† 21:42-43 Salmo 118:22-23. ‡ 21:44 Griego beɫeade ɫɫɫɫ cartade maɫ versículora neéa. Mōgara. Acɫdua Isaía 8:14-15; Daniel 2:34-35, 44-45.

nēdobuebarimaa wāsia. ⁶ ἄσραβα dji boro nezocarāra jidaḍapeḍa puoḍapeḍa beasidaa. ⁷ Mañ carea dji borora bio quīrūsia. Idji sordaorāda wābigapeḍa mañ mīā beapedaḍara quenanaḍapeḍa ḍdji purura babuesidaa.

⁸ Māwānacarea dji boroba idji nezocarāa jarasia: “Mā warra quima edabara carea ḅasriḍa codira jūma wisia baribara mā jareḍarāra nama panani carea bia pananaé basía. ⁹ Mañ carea dewara ēberārāda o ḅeaza jaraḍe wānadua. Bārāba unubḍarāa jaraḍadua mā warra quima edabara carea ḅasriḍa ne codimaa zedamārēā.” ¹⁰ Ara mañda idji nezocarāra o ḅeaza wāsidaa. Ēberārā dji biarāda, dji cadjiruarā siḍa zocārā jaresidaa. Māwā de dromara ēberārāba bira nūmesia.

¹¹ Dji boroba jareḍarā aḅe wāsie ēberāda aba unusia djio quima edabada ewariḍe jḅadara jḅé ḅada. ¹² Dji boroba mañ ēberāa iwiḍisia: “Ache, bara ḷsāwā nama eḍa ze ḅa djio jḅé ḅada?” Dji ēberāra chuḅea ḅesia. ¹³ Mañne dji boroba idji nezocarāa jarasia: “Nañ ēberā jḅwara, jirū siḍa cabraḍapeḍa dajadaa pāimane ḅatabueḍadua. Mama ḅeara aujīā panania idjaba puaba quida ḷchia panania.” ¹⁴ Ācōrēba zocārā trḷ ḅa, māwāmīna zocārāēbe edaya.–

ḷRomanebema boro itea parata jara peḅadaḍe diadida panaca?
Marco 12:13-17; Luca 20:20-26

¹⁵ Māwānacarea pariseorāra beḍea ausidaa Jesu bié beḍeabidi carea. ¹⁶ Mañ carea pariseorāba ḍdji ume nībabadarāda, Herodeare ḅea siḍa Jesumaa diabuesidaa. Maḷgārāba Jesua jarasidaa:

–Jaradiabari, daiba cawa panaca bara ēberā jipa ḅada. Bḅa wārā beḍea Ācōrē oḍebemada jūmarāa jaradiabaria. Ni aḅalḅa biara unuca bērā ni aḅalḅa bḅa awara crīch-abidaca. ¹⁷ Māēteara naḷgḅebemada sāwā crīcha ḅada dairāa jaradua. Romanebema boro itea parata jara peḅadaza ḷdadji judiorāba diadida bia ḅaca wa bié ḅa?–

¹⁸ Idji bié oḍi carea māwā panaca Jesuba cawa ḅasia. Mañ bērā jarasia:

–Bārā dji biaca ḅearā, ḷcārē cārēā māra bié beḍeabi quīrīā panaca? ¹⁹ Parata pichi dadjia diabadada aba aḅbiḍadua.–

Ara mañda parata pichida aba aḅbisidaa.* ²⁰ Jesuba aḅpeḍa iwiḍisia:

–ḷCai quīrādarrada nañ parataḍe ḅa? ḷCai trḷda ḅa?–

²¹ Ḍdjia panusidaa:

–Romanebema borodeḍa.–

Mañbe Jesuba jarasia:

–Māwā baibara Romanebema borodeḍa Romanebema boroa diadadua, idjaba Ācōrēnera Ācōrēa diadadua.–

²² Mañ ūrīḅadaḍe cawa crīchadaé basía. Ara mañda āyā wāsidaa.

Beudarā ḷrēbaḍebema Jesuba jarada
Marco 12:18-27; Luca 20:27-40

²³ Ara mañ ewariḍe ḅasra saduceorāda Jesumaa zesidaa. Saduceorāba jarabadaa beupeḍaḍara ḷrēbaḍacada.† Mañ bērā Jesua nāwā jarasidaa:

²⁴ –Jaradiabari, Moiseba jarasia ēberāda warra neé ḅaḍe jaiḍaibara, idji djababa dji pēdra wērāra edaida ḅada dji djaba jaiḍada itea warra unui carea.‡ ²⁵ Ewari aba dairā tāēna siete djabarāda panasidaa. Dji nabemada quima edasia baribara warra neé jaiḍada bērā idjiarebemaba dji pēdra wērāra edasia. ²⁶ Baribara mañ siḍa warra neé jaiḍasia. Idjaba dji ūbeabema siḍa abari quīrāca māwāsia. Jūma mañ siete panaca abarica māwāsidaa. ²⁷ Māwānacarea dji wērā siḍa jaiḍasia. ²⁸ Mañ siete djabarāba abari wērāda edasidaa. Māwāra ḷrēbaḍi ewariḍe ḷsāḷḅa idjira erobei?–

²⁹ Mañ carea Jesuba panusia:

* 22:19 Parata pichi. Griego beḍeade “denario” ḅá ḅa. † 22:23 Hecho 23:8. ‡ 22:24 Deuteronomio 25:5-10.

–Bārāba Ācōrē Bedeada, idji l̄la sīda adua panl bēra āi crīcha panla. ³⁰ Ūrīnadua. Ārēbadi ewarīde ēberāra quima edadaēa ni quima diadaēa, ātebrl̄l Ācōrē bajānebema nezocarā quīrāca beadia. ³¹ Ācōrēba beupedadarā lrēbadiēbema jaradara ĳbārāba acldacaca? ³² Nāwā jarasia: “Māra Abrahān Ācōrēa, Isa Ācōrēa, idjaba Jacobo Ācōrēa.”§ Idjira beu bea Ācōrēēa, ātebrl̄l zocai bea Ācōrēa.–

³³ Jesuba māwā jaradia l̄l ūrībdade ēberārāba cawa crīchadaē basía.

Ācōrēba obi l̄l beā dji dromaara l̄l

Marco 12:28-34

³⁴ Pariseorāba cawasīdaa Jesuba saduceorāra chupeabisida. Mañ carea ādjirāra ābaa dji jaredapeda Jesumaa wāsīdaa. ³⁵ Aḅa judiorā ley jaradiabari basía.* Mañgl̄ba Jesu bié beāebi carea nāwā iwīdisia:

³⁶ –Jaradiabari, Ācōrēba obi l̄l beādebebara ĳsālglda dji dromaara l̄l?–

³⁷⁻³⁸ Jesuba nāwā panusia:

–Dji naārābema beāeba nāwā jara l̄la: “Jūma bl̄ soḅeba, jūma bl̄ jaureḅeba, idjaba jūma bl̄ crīchadeba bl̄ Boro Ācōrēra quīrīādua.”† Ācōrēba obi l̄l beādebebara mañdr̄l dji dromaara l̄la. ³⁹ Idjaba mañare l̄lda aḅari quīrāca l̄la. Mañgl̄ba nāwā jara l̄la: “Djārāra quīrīādua ara bl̄dji quīrīā l̄l quīrāca.”‡ ⁴⁰ Mañ crīcha droma umé panlda dadjirāba ĳjā odībr̄l, jūma Ācōrēba Moisea diada leyra idjaba Ācōrēneba beāebadarāba l̄lpedada sīda oḅia.

Ācōrēba ēdr̄l edabari diai jaradara ĳcai warra?

Marco 12:35-37; Luca 20:41-44

⁴¹ Pariseorā waḅi arima duanl̄ne Jesuba ādjirāa iwīdisia:

⁴² –Bārāmaarā Ācōrēba ēdr̄l edabari diai jaradara ĳcaideba zei?–

Ādjirāba panusīdaa:

–Daviḅeba zeya.–

⁴³ Mañne Jesuba iwīdisia:

–Māwā baibr̄l, Davība ĳsāwāērā Ācōrē Jaureḅeba idjira m̄l Boroada asi? Davība nāwā jarasia:

⁴⁴ Dadjirā Boroba m̄l boroa jarasia: m̄l j̄lwa araare chūmedua aḅa bl̄ ume dji quīrūrā m̄la bl̄ j̄lwaeda l̄lbr̄lḅadaa.§

⁴⁵ Ācōrēba ēdr̄l edabari diai jaradada Davība m̄l Boroada asibr̄l, ĳsāwā Davi warra bai?–

⁴⁶ Mañne ni aḅal̄ba Jesua poya panunaē basía. Idjaba mañ ewarīdeba ātaa idjia iwīdīdira wayasīdaa.

23

Jesuba pariseorā bié jarada

Marco 12:38-40; Luca 11:37-54; 20:45-47

¹ Māwānacarea Jesuba idji ume nībabadarāa, dewara ēberārāa bīda nāwā jarasia:

² –Judiorā ley jaradiabadaba, pariseorā bīda Moiseba jaradia beāara jaradiabadaa.

³ Mañ bēra ādjirāba jarabadara jūma ĳjā oḅadua. Baribr̄l ādjirāba ara ādjia jaradia panl quīrāca oḅacaa. Mañ bēra ādjirāba o panl quīrāca orānadua. ⁴ Ādjirāba ēberārāa beāa zareada ĳjā obibadaa ne zlgla ataubi panl quīrāca. Baribr̄l arīde ĳjā oḅamārēa ni maārī bīda carebadacaa.

⁵ Ādjirāba ne jūmada obadaa dewararāba bia ununamārēa. Ācōrē beāa cartade l̄lḅara buchaca zaqueḅe eḅa l̄lḅapeda ādji dratude, j̄lwapotode bīda j̄lbadaa. Baribr̄l dji buchacara jouḅla obadaa dewararāba bia ununamārēa. Idjaba mañ carea ādjia j̄lbada ide jizojizoa draso a beāda cajudapeda j̄lbadaa.* ⁶ Ābaa ne cobl̄dade ādjira dji dromarā chūmebadade chūme quīrīābadaa. Judiorā dji j̄lrebada deḅe bīda ara mañ

§ 22:32 Exodo 3:6. * 22:35 Judiorā ley jaradiabari basía. Mañra griego beāede ḅcl̄r̄l cartade neēa.

† 22:37-38 Deuteronomio 6:4-5. ‡ 22:39 Levitico 19:18. § 22:44 Salmo 110:1. * 23:5 Deuteronomio 6:6-9; Numero 15:37-41.

quĩrãca obadaa. ⁷ Idjaba purude nĩnane quĩrĩãbadaa ěberãrãba ãdjĩa wayaadeba “Mẽrã, Jaradiabari” adida.

⁸ Baribɫɫ bãrãra jũmaena djabarã bẽrã idjaba Jaradiabarida aɓa eropanɫ bẽrã quĩrĩãnié panɫa ěberãrãba bãrãa “Jaradiabari” adida.† ⁹ Maɫ awara naɫ dudabema ni aɓala “dai zeza” arãnadua, Zezada aɓa bajãne eropanɫ bẽrã. ¹⁰ Idjaba quĩrĩãrãnadua ěberãrãba bãrãa “dai boro” adida, bãrã Borora aɓabɫɫ ɓɫ bẽrã. Idjira Ācõrẽba ědɫ edabari diai jaraɗaa. ¹¹ Bãrãnebemada dji dromaara ɓɫra waabemarã nezocada ɓaيدا ɓɫa. ¹² Bariduada dji dromaara ɓa quĩrĩã ɓɫbɫɫ Ācõrẽba eɗaara ɓɫya. Aɓalɓa ara idjida eɗaara ɓɫibɫɫ Ācõrẽba dji dromaara ɓɫya.

¹³ ¡Bãrã pariseorã, judiorã ley jaradiabadarã, dji biaca ɓearã, miã djuburi panɫa Ācõrẽba cawa oi bẽrã! Bãrãba ěberãrãa Ācõrẽba pe erobɫɫebemada idu cawabiɗacaa. Quĩrĩãnaé panɫa idjia bãrãra pe erobaida idjaba dewararãba mãwã quĩrĩã panɫ siɗa bãrãba iduaribiɗacaa.

¹⁴ ¡Bãrã pariseorã, judiorã ley jaradiabadarã, dji biaca ɓearã, miã djuburi panɫa Ācõrẽba cawa oi bẽrã! Pẽdra wẽrãrãba erobeara jũma jãrĩbadamĩna dji biarãda crĩchabiɗi carea jũmarã quĩrãpita dãrã Ācõrẽa iwiɗibadaa. Maɫ carea Ācõrẽba bãrãra biara cawa oya.‡

¹⁵ ¡Bãrã pariseorã, judiorã ley jaradiabadarã, dji biaca ɓearã, miã djuburi panɫa Ācõrẽba cawa oi bẽrã! Naɫ ějũãne, pusade biɗa ɫɫɫɫabadaa bãrãba jaradia nĩnada aɓala ĩjãbiɗi carea. Baribɫɫ maɫ ĩjãbɫɫra bãrã cãyãbara biéara ɓepeda wetara tɫbɫ uruade ɓaيدا ɓɫa.

¹⁶ ¡Bãrãra miã djuburi panɫa Ācõrẽba cawa oi bẽrã! Dauberrea ɓea quĩrãca panɫa. ¿Sãwã purura jipa pe edeɗi? Nãwã ãĩ jaradiabadaa: bariduaba Ācõrẽ de droma trɫneba wãrãda ne oida jaraibɫɫ, mãwã oé siɗa cadjiruãéana abadaa. Baribɫɫ Ācõrẽ dede ɓɫ oro trɫneba ne oida jaraibɫɫ, wãrãda oida ɓɫaɗa abadaa. ¹⁷ ¡Bãrãra crĩcha neé ɓea! ¡Dauberrea ɓea quĩrãca panɫa! ¿Sãɫda biara ɓɫ? ¿Ācõrẽ de dromada dji oro cãyãbara biara ɓɫéca? Maɫ orora Ācõrẽ itea bia ɓɫa aɓabe Ācõrẽ dede ɓɫ bẽrã.

¹⁸ Bãrãba naɫ siɗa jarabadaa: “Bariduaba animarã babue diabada trɫneba wãrãda ne oida jaraibɫɫ, mãwã oé siɗa cadjiruãéa. Baribɫɫ dji animarã trɫneba ne oida jaraibɫɫ, wãrãda oida ɓɫa.” ¹⁹ ¡Bãrãra crĩcha neé ɓea! ¡Dauberrea ɓea quĩrãca panɫa!§ ¿Sãɫda biara ɓɫ? ¿Ne babue diabadada dji animarã cãyãbara biara ɓɫéca? Maɫ animarãra Ācõrẽ itea bia ɓɫa aɓabe ne babue diabada ɫɫɫ ɓɫ bẽrã.

²⁰ Ūrĩnadua: aɓalɓa ne babue diabada trɫneba wãrãda ne oida jaraibɫɫ, aɓabe maɫ trɫneba mãwã oida jaraé ɓɫa. Ātebɫɫ maɫ ɫɫɫ ɓɫ animarã trɫneba mãwã oida jara ɓɫa. ²¹ Maɫ awara aɓalɓa Ācõrẽ de droma trɫneba wãrãda ne oida jaraibɫɫ, aɓabe maɫ trɫneba mãwã oida jaraé ɓɫa. Ātebɫɫ Ācõrẽ maɫ dede ɓɫ trɫneba mãwã oida jara ɓɫa. ²² Maɫ awara aɓalɓa bajã trɫneba wãrãda ne oida jaraibɫɫ, Ācõrẽ bugue trɫneba mãwã oida jara ɓɫa idjaba Ācõrẽ mama chũmɫ trɫneba wãrãda ne oida jara ɓɫa.

²³⁻²⁴ ¡Bãrã pariseorã, judiorã ley jaradiabadarã, dji biaca ɓearã, miã djuburi panɫa Ācõrẽba cawa oi bẽrã! Burrumia sãbada quĩrãca Ācõrẽ leyɗe maãrĩara ɓɫda quĩrãcuita obadaa. Menta queduada, aní tada, comino siɗa die ewabɫdaza aɓa Ācõrẽa diabadada. Baribɫɫ cameyo miɓueɓɫda quĩrãca Ācõrẽ leyɗe dji dromaara ɓɫda oɗacaa. Djãrã ume jipa oɗacaa, quĩrã djuburiadacaa, idjaba Ācõrẽra ĩjãnacaa. Bãrãba idjĩa ne diabɫda awara ¿cãrẽ cãrẽã maɫ siɗa oɗaé panɫa? ¡Dauberrea ɓea quĩrãca panɫa! ¿Sãwã purura jipa pe edeɗi?

²⁵ ¡Bãrã pariseorã, judiorã ley jaradiabadarã, dji biaca ɓearã, miã djuburi panɫa Ācõrẽba cawa oi bẽrã! Bãrãba tazara, epeɗeco siɗa ɫɫɫbemada quĩrãcuita sɫɫɫabadaa,

† 23:8 Jaradiabarida aɓa eropanɫa. Griego bedede ɫɫɫɫ cartade maɫare ɓɫ ɓɫa: “Idjira Critoa.” ‡ 23:14 Griego bedede ɫɫɫɫ cartade maɫ versículora neéa. § 23:19 Bãrãra crĩcha neé ɓea. Griego bedede ɫɫɫɫ cartade maɫra neéa.

–Quĩrãcuita ðeada dua ni aþalba cĩrũgarãnamãrẽã. ⁵ Zocãrãba jaraðia ãdjidrã Æcõrẽba ãdrã edabari diai jaraðada. Mãwã ãberãrãda zocãrã cĩrũgaðia.

⁶ Bãrãba ũrĩnia aþal puruda dewara ume djõ duanlda idjaba drua ãyã biða mãwã duanlda. Baribãrã ne wayarãnadua. Mãlgãra jũma mãwãida ðla. Baribãrã nañ ewarira waði jõã. ⁷ Aþal puruda dewara puru ume djõnia. Aþal druadebema boroda dewara druadebema boro ume djõnia.* Zocãrã druade jarrabada baraya idjaba de uremiada baraya. ⁸ Baribãrã mãñ naãrã mĩgabãdara mãrĩ ðaya wẽrã warra pua za ðl quĩrãca.

⁹ Mãñ ewaride ãberãrãba bãrãra zarrarãa jida diaðia bié oðapeða beaðamãrẽã. Mãñ jã panã carea jũmarãba bãrãra quĩrãmania. ¹⁰ Mãñ carea zocãrãba mãñ jã panãra igaraðia. Mãñne dji jidabiðia idjaba dji quĩrãmania. ¹¹ Æcõrẽneba beðeabada dji wãrãé beada zeðia. Mãlgãrãba ãberãrãra zocãrã cĩrũgaðia. ¹² Cadjiruara auðuara yõbãrã bẽrã zocãrãba djãrã quĩrã pananara igaraðia. ¹³ Baribãrã bãrãba mãñ ewari zareade mãñ jã panãra igaraðia, Æcõrẽba ãdrã edaya idji ume ewariza zocai panani carea. ¹⁴ Mãñne beða bia Æcõrẽba pe eroðãdebemada jũma nañ ãjũãne jaraðia puru ðeaza ũrĩnamãrẽã. Mãwãnacareabãrã nañ ewarira jõya.

¹⁵⁻¹⁶ Æcõrẽneba beðeabari Danielba cartade ðasia Æcõrẽ de dromane eða dji biara ðl ðejãne Æcõrẽba quĩrãcada aþalba ðlida.† (Dji carta açã ðlba cãrẽ jara ðlida cawaida ðla.) Bãrãba mãñ unubãdãde Judea druade ðeara eyaðaa mĩrũ wãnida panã. ¹⁷ Æberã idji de ãrã ðlã idji ðeðe eða wãié ðla ne edai carea. ¹⁸ Dji peade ðlba idjia ãrã jãbarira jẽda eða wãié ðla. ¹⁹ Mãñ ewaride wẽrãrã biogoa ðeara, warra ju dawa eroðea siða bio mãñ djuburi beaðia. ²⁰ Æcõrẽa iwiðidãdua cue jara wa ãnãũbada ewaride mĩrũ wãna amaaba. ²¹ Mãñ ewaride ãberãrãra bio bia mĩgaðia. Æcõrẽba nañ ãjũã oðãðeba ãtaa ãberãrãra mãñ quĩrãca bia mĩgaðaca idjaba mãwãnacarea waa ara mãñ quĩrãca mĩgaðãã. ²² Mãñ ewarira ðãrãya. Æcõrẽba jũma ðaucha bia mĩgabibara, ni aþalda ãdrãðãé bacasia. Baribãrã Æcõrẽba eða ãberãrã carea jũma ðaucha bia mĩgabieã.

²³⁻²⁴ Mãñ ewaride ãcãrãba sewãðeba jaraðia ãdjira Æcõrẽba ãdrã edabari diai jaraðada. Idjaba ãcãrãba sewãðeba jaraðia ãdjira Æcõrẽneba beðeabarida. Mãlgãrãba ne ununaca waibã beada oðia ãberãrã cĩrũgaði carea. Æcõrẽba eðaðarã siða poya cĩrũgaðibara, ãdjirã siða cĩrũgacasiðaa. Mãñ bẽrã aþalba bãrãa jaraibãrã, “Açãðãdua, Æcõrẽba ãdrã edabari diai jaraðara nama ðla,” mãñra jãrãnadua. Dewarãlba idjira jarima ðlãða aibãrã, mãñ siða jãrãnadua. ²⁵ Jũma mãlgãra mãñ bãrãa jarasia mãwã nañna.

²⁶ Mãñ bẽrã aþalba bãrãa jaraibãrã: “ũrĩnãdua, Æcõrẽba ãdrã edabari diai jaraðara ãjũã põãsa ewaraga ðãðe ðla,” jãmaa wãrãnadua. Dewarãlba jaraibãrã: “Açãðãdua, idjira nama ðeðe eða ðla,” mãñra jãrãnadua. ²⁷ Nañ Djara Eðaða zebãrãra jũmarãba ebuða ununia ãmãðau oðjabariareba ãmãðau ðeabaridãa baa purewa eðabãrãðe ebuða unubada quĩrãca. ²⁸ Jũmarãba cawa panã ãgoso powua nũmãma ne beuðara taðlda. Ara mãñ quĩrãca mãñ zebãrãra jũmarãba ununia.–

Nañ Djara Eðaða zeidebema

Marco 13:24-37; Luca 21:25-33; 17:26-30, 34-36

²⁹ Æberãrã bio bia mĩga pananacarea ara mãñda ãmãðaura pãĩmaya. Jeðeco siða ãnaéa. Chĩðaura bajãneba ðeacuaðia. Jũma bajãne ðeara quĩrã awara ðeya.‡ ³⁰ Mãñne bajãne ne ununia. Mãlgãra mãñ, Nañ Djara Eðaða zebãrãðebemaa. Mãñ unubãdãde jũma mãñ

* 24:7 Griego beðeade ãcãrã cartade idjaba mãwã ðl ðla: “Cacua bié ðaida quĩrãtãnoa oðjacuaðia.” † 24:15-16 Daniel 9:27; 11:31; 12:11. Griego Antioco Epipaneba Æcõrẽ de dromara mititia ðasia 168 poa Jesu toði nañna. Baribãrã Jesuba jarasia mãñ Antiocoba oða quĩrãca wayacusa mãwãida. Æcãrãmaarã Jesuba jaraðara wãrãda mãwãsia romanorãba Jerusaleñ puruda, Æcõrẽ de droma siða poa 70de jũma ãrĩsidãde. Æcãrãmaarã jara ðla cadjiruadebema ãberãba mãwã oya (2 Tesalonica 2:3-10). Idjaba Æcãrãmaarã Jesuba jaraðara jĩrũarebema ewaride mãwãya. ‡ 24:29 Isaia 13:9-10; 34:4; Ezequiel 32:7; Joel 2:10-11; 3:15.

ējūāne bea purura ne wayaaɗeba jīānia.[§] Māra jārārāne l̄ba bara zebraɗda idjaba quīrāwārēā dorrodorroa b̄da ununia.* ³¹ Mañne cachiru jīguabɗa m̄a bajānebema nezocarāda drua beaza wābiya Ācōrēba edadarāda ābaa jaredamārēā.

³² Higojōneba ne jarabɗa cawaɗdua. Dji jɗwera tucu nūmepeda quedua barabaria. Mañneba jūmarāba cawa panla dārāēne poara zeida. ³³ Ara mañ quīrāca m̄a jarada unubɗa cawaɗdua m̄a zeī ewarira jūēboɗoda. ³⁴ M̄a bārāa wārāda jaraya: nañ ewaridebema ēberārā beuđi naēna mañra jūma māwāya. ³⁵ Bajāra jōya, nañ ējūā siɗa jōya, baribɗa m̄a jaradara wārāda māwāya.

³⁶ Baribɗa ni abalɗa mañ ewarira sāɓbe māwāida cawaɗaēa. Ācōrē bajānebema nezocarā biɗa adua panla. M̄a, Nañ Djara Edada biɗa adua b̄la.† Ababe m̄a Zezabɗa cawa b̄la. ³⁷ Nañ Djara Edada zeī ewarira Noé ewaride b̄da quīrāca baya.‡ ³⁸ Dopara zeī naēna ēberārāra ne co duanabadjia, m̄iā cāi duanabadjia, dji caurāra quima diacua duanabadjia. Māwā duanabadjia aba Noé jāba dromane badobɗa. ³⁹ Ādjirāba dopara zeidebemada cawaɗaca basía. Baribɗa wārāda zeside ādjirāra jūma nābɗa quinisidaa.[§] Ara dopara cawaēne zeɗa quīrāca m̄a, Nañ Djara Edadara cawaēne zeya. ⁴⁰ Mañ ewaride ēberāda umé ādji ējūāne traja panlne m̄a, Nañ Djara Edadaba aba edeya baribɗa dewarabemara b̄ya. ⁴¹ Wērārāda umé abari yude ne b̄a panlne m̄a, Nañ Djara Edadaba aba edeya baribɗa dewarabemara b̄ya.

⁴² Mañ carea dau l̄ba beaɗdua. Bārā Borora sāɓbe zeida adua panla. ⁴³ Nañda cawaɗdua: de djibariba ne drɗabarira sāɓbe zeida cawa b̄bara, cāiē bacasia ni cārē siɗa drɗabi amaaba. ⁴⁴ Ara mañ quīrāca bārā biɗa j̄lā beaɗdua. Bārāba m̄a, Nañ Djara Edada zeēda crīcha panlne zeya.

Nezoca umé panlneba ne jara b̄a

Luca 12:41-48

⁴⁵ Nezoca crīcha cawa b̄ba jipa obari quīrāca beaɗdua. Idji boroba waabema nezocarāda idji jɗwada b̄sia ariēde ne cobi bamārēā. ⁴⁶ Nezocaba māwā o b̄da idji boroba unune zeibɗa, idjira bio bia baya. ⁴⁷ Wārā arada m̄a jaraya: dji boroba jūma idjia erobɗa mañ nezoca jɗwada b̄ya. ⁴⁸ Baribɗa mañ nezocara dji cadjirua baiɗɗa, idji soɗe m̄a boro zeira dārāyana aya. ⁴⁹ Mañne waabema nezocarāra bié o baya idjaba beu n̄babadarā ume ne co b̄peda itua do baya. ⁵⁰ Abeda idji boro zeida j̄lāē baya. Māwā b̄de idji borora cawaēne zeya. ⁵¹ Mañbe dji boroba bio cawa opeɗa dji biaca b̄earā ume bié b̄ya. Mama jūmarāda aujīā panania idjaba puaba quida iχchia panania.

25

Die awērārānebema ne jara b̄a

¹ Bajāne b̄ba ēberārā pe erobɗa nañ quīrāca baya: awērārāda die panasidaa. Ādjia ībīrāda edaɗpeda quima edaya b̄a umaquīrāda audiabaride wāsidaa. ² Mañ awērāra juesuma crīcha cawa panasidaa. Baribɗa juesuma crīcha neē panasidaa. ³ Dji crīcha neē panlba ādji ībīrāra edesidaa baribɗa olivo dragada ededaē basía dārā coa erobeadi carea. ⁴ Mañne dji crīcha cawa panlba ādji ībīrāra edesidaa, idjaba olivo draga siɗa auɗu edesidaa. ⁵ Dji quima edaya b̄a umaquīrāra dārāna b̄rā jūmarāda daupeaɗpeda cāisidaa.

⁶ Mañne ariquētra beɗeada jīgua ūrīsidaa: “jDji quima edaya b̄a umaquīrāra zebraɗa! jIdjira audiabaride wānada!” ⁷ Ara māñda jūma mañ awērāra piradɗasidaa ādji ībīrā biara uruabidi carea. ⁸ Mañne dji crīcha neē panlba dji crīcha cawa panla jarasidaa: “Dai ībīrāra quicuabododa. Bārā olivo dragadebemada diaɗdua.” ⁹ Baribɗa dji crīcha cawa panlba panusidaa: “Daiba bārā diaɗibɗa ni abal itea araēa. Biara b̄ba bārā itea

§ 24:30 Zacaria 12:10. * 24:30 Daniel 7:13-14. † 24:36 M̄a, Nañ Djara Edada biɗa adua b̄la. Mañra griego beɗeade ḷcɗa cartade neēa. ‡ 24:37 Genesi 6:5-8. § 24:39 Genesi 7:6-24.

nēdode wānida.”¹⁰ Ara mañda olivo dragara nēdode wāsidaa. Mañmisa dji quima edaya ða umaquĩrāra jūēsia. Mañbe dji crīcha cawa panlra idji ume dji ðsrida o panlmaa eða wāsidaa. Ara mañda nezocaba eða wābadara jūātrl ðasia.

¹¹ Māwānacarea dji olivo draga nēdode wā pananara jēda zedapeda jarasidaa: “Dai boro, dai boro, दौरा idu eða wābidua.”¹² Bariblra dji quima edablra umaquĩrāba jarasia: “Wārā arada mñ jaraya: mñ bārāra unucaa.”–

¹³ Mañbe Jesuba jarasia:

–Mañ carea bārāra dau lðla ðeadaua. Mñ, Nañ Djara Edada zeĩ ewarira, dji hora sida adua panla.*

Parataðeba ne jara ða

Luca 19:11-27

¹⁴ Bajāne ðlba ēberārā pe eroðlra nañ quĩrāca ðla: ēberāda dewara druaðaa wāĩ carea ðasia. Mañ carea idji nezocarāda trlcuapeda idji paratara ādjiza diasia ne o panlneba waribiðamārēā. ¹⁵ Ādjiza roya waribiðida crīchaða quĩrāca diasia. Aðala paratada mil juesuma diasia. Dewarabemaa mil umé diasia. Dewaraa mil aða diasia. Mañbeblra wāsia.

¹⁶ Dji mil juesuma eðaðara mañ parata waribi carea trajade wāsia. Māwā idjia dewara mil juesuma edasia. ¹⁷ Ara mañ quĩrāca dji mil umé eðaðaba dewara mil umé edasia.

¹⁸ Bariblra dji mil aða eðaðaba mañ paratara egorode jou ðasia.

¹⁹ Dārāblraðe ādji borora jēda zesia. Mañbe idjia parata amenanebemada idji nezocarāa iwiðisia. ²⁰ Dji mil juesuma eðaðara zepeda dewara mil juesuma enepeda jarasia: “Mñ boro, ðla mil juesuma diaðadeba mñ dewara mil juesuma enesia.” ²¹ Dji boroba jarasia: “Bia ðla, nezoca bia, ðla jira obaria. Mñ maārĩ diaðara ðla ariðe oða bērā mñ waiðlara ða jlwaeða ðlya. Eða zedua mñ ume ðsrida panani carea.”

²² Mañbe dji mil umé eðaðara zepeda jarasia: “Mñ boro, ðla mil umé diaðadeba mñ dewara mil umé enesia.” ²³ Dji boroba jarasia: “Bia ðla, nezoca bia, ðla jira obaria. Mñ maārĩ diaðara ðla ariðe oða bērā mñ ðla waiðlara ða jlwaeða ðlya. Eða zedua mñ ume ðsrida panani carea.”

²⁴ Bariblra dji mil aða eðaðara zepeda jarasia: “Mñ boro, mñ cawa ðla ðla djārāra quĩrā djuburiacada parata edai carea. Mañ awara djārāba upeðaðara ewabaria. ²⁵ Mañ carea mñra ne wayasia. ða parata aduabue amaaba egorode jou ðasia. Bariblra nama eroðla.” ²⁶ Mañne dji boroba jarasia: “;Nezoca cadjirua, ðla djuburia taðla! ðla wārāda cawa ðasia mñ djārāneda edabarida idjaba djārāba upeðaðara ewabarida. ²⁷ Mañ bērā ðla mñ paratara dji parata wagabada dede ðlida ðasia. Māwā oðabara mñ zebllraðe mñ parata edablra awara dji eabaða sida edacasia.”

²⁸ Mañbe dji boroba jarasia: “Idjia parata mil aða eroðlra jārĩnapeda dji die mil eroðla diaðadaua. ²⁹ Mñ diaða auðu aðaðla eneibllra mñ mañ ēberā auðuara diaya. Bariblra mñ diaða auðu eneēblra, mñ maārĩ diaða sida jūma jārĩya. ³⁰ Jāñ nezoca djuburia taðlra ðajada pāĩmane ðatabueðadaua. Mama ðeara aujĩ panania idjaba puaba quida iðhia panania.”

Jūmarā cawa oiðebema

³¹ Mñ, Nañ Djara Edada jūma bajānebema nezocarā ume lðla bara zebllraðe, mñ bugue quĩrāwārēā ðlde çūmeyā cawa oi carea. ³² Mañne druaðabema ēberārāda mñ quĩrāpita zedā. Mañglrāra mñ awara awara ðlya oveja wagabariba idji ovejara chiwatu ume ābaa pananada awara ðlbari quĩrāca. ³³ Dji oveja quĩrāca ðeada mñ jlwā araare ðlya. Dji chiwatu quĩrāca ðeada mñ jlwā aclare ðlya. ³⁴ Mañbe mñ, dji Boroba jlwā araare duanlraā nāwā jaraya:

“Bārā, mñ Zezaba bia ðlcuaðarā, zedadaua. Idji purude bia pananada. Nañ ējūā oða ewariðeba ltaa mañ purura bārā itea o ðlcārĩ. ³⁵⁻³⁶ Mñ jarra ðaside bārāba ne cobisidaa; mñ opichia ðaside baideo dawasidaa; mñra drua āĩbema quĩrāca plrrla nĩbaside bārā dede

* 25:13 Nañ Djara Edada zeĩ. Mañra griego beðeade lclra cartade neēa.

bia edasidaa; m̄la cacuađe j̄li carea neé baside m̄la diasidaa; m̄l cacua bié baside acleđe zesidaa; idjaba m̄lra preso baside acleđe zesidaa.”

³⁷ Małne dji jipa beaba iwidiđia: “Dai Boro, ¿s̄albe blra jarra bası? ¿s̄albe daiba blra ne cobisida? ¿s̄albe blra opichia bası? ¿s̄albe daiba blra baido dawasida? ³⁸ ¿s̄albe blra drua aı̄bema quır̄aca p̄lrr̄la nı̄bası? ¿s̄albe dai dede blra bia edasida? ¿s̄albe daiba bl cacuađe j̄lm̄r̄eđ diasida? ³⁹ ¿s̄albe blra cacua bié b̄lde wa preso b̄lde daiba acleđe w̄asida?”

⁴⁰ Małne m̄la panuya: “W̄ar̄a arada m̄la jaraya: b̄ar̄aba m̄l djabar̄a dji edaara queđeada carebasıdađe m̄lđa carebasıdaa.”

⁴¹ Małbe m̄l j̄lwa acleđe duanl̄r̄a jaraya: “B̄ar̄a, Āc̄or̄eba bié b̄lđar̄a, m̄l caitabemada āȳa w̄anadua t̄l̄bl urua quicađaa. Małḡlra Āc̄or̄eba coa b̄lsia diauruda, idji nezocar̄a sıda cawa oi carea. ⁴²⁻⁴³ M̄l jarra baside b̄ar̄aba ne cobıdaé basıa; m̄l opichia baside baido dawadaé basıa; drua aı̄bema quır̄aca p̄lrr̄la nı̄baside bia edadaé basıa; m̄la cacuađe j̄li carea neé baside b̄ar̄aba diađeé basıa; m̄l cacua bié baside, preso baside bıda b̄ar̄aba m̄lra acleđe zedaé basıa.”

⁴⁴ Małne āđjir̄aba iwidiđia: “Dai Boro, daiba blra jarra b̄lđa, opichia b̄lđa, drua aı̄bema quır̄aca p̄lrr̄la nı̄da, cacuađe j̄li carea neé b̄lđa, cacua bié b̄lđa, wa preso b̄lđa ununaca basıa. ¿s̄albe blra carebadaé bası?”

⁴⁵ Małne m̄la panuya: “W̄ar̄a arada m̄la jaraya: b̄ar̄aba dji edaara queđeada carebadaé baside m̄lđa carebadaé basıa.” ⁴⁶ Małbe Āc̄or̄eba āđjir̄aba t̄l̄bl urua quicađaa b̄atacuaya, barıbl̄l dji jipa beara idji ume ewariza zocai beađam̄r̄eđ edeya.–

26

Jesu beadı carea crıcha j̄l̄l panana

Marco 14:1-2; Luca 22:1-2; Juał 11:45-53

¹ J̄uma mał jaradiađacarea Jesuba idji ume nı̄babadar̄a jarasia:

² –B̄ar̄aba cawa pan̄la ewari umé babl̄lde Egiptođeba ēđl̄peđada quır̄anebabada ewarida ođida.* Małne ab̄al̄ba m̄l, Nał Djara Edađara jıdabiya crude cachi beađam̄r̄eđ.–

³ Małmisa sacerdote boror̄ada, judior̄a ley jaradiabadar̄ada, judior̄a dji dromar̄a sıda Caıpa de dromane ābaa dji j̄lresıdaa. Mał Caıpara sacerdote dji dromaara basia. ⁴ Małne beđe aı̄sıdaa Jesura chupea jıdađapeđa beabiđi carea. ⁵ Barıbl̄l jarasıdaa:

–Ewari dromane jıdađeá ēber̄ar̄a quır̄ubucar̄anam̄r̄eđ.–

W̄er̄aba nardo quera Jesu boro l̄r̄l weađa

Marco 14:3-9; Juał 12:1-8

⁶ Mał ewaride Jesura Betania purude Simoł aı̄da bara b̄ada dede basia. ⁷ Małne w̄er̄ada idjımaa zesıa. Mał w̄er̄aba boteya alabastro m̄ogara ođada enesia.† Boteyara quera bio n̄b̄la b̄lba bira basia. Jesu ne co ch̄um̄lne w̄er̄aba mał querara idji boro l̄r̄l weabuesia.

⁸ Jesu ume nı̄babadar̄aba mał unub̄lđade quır̄ı̄sıdaa. N̄aw̄a jarasıdaa:

–¿C̄ar̄e c̄ar̄eđ j̄aw̄a weatası? ⁹ N̄ēdobueđabara paratada waı̄b̄la edacasia. Małba ne neé queđeara carebacasia.–

¹⁰ Barıbl̄l Jesuba małda ūr̄ına b̄er̄a jarasia:

–¿C̄ar̄e c̄ar̄eđ idjira queđ pan̄l? Idjıa m̄l j̄aw̄a ođara bia basia. ¹¹ Ne neé queđeara ewariza b̄ar̄a t̄eđna panania, barıbl̄l m̄lra b̄ar̄a ume ewariza b̄eá. ¹² D̄ar̄eđne m̄lra beupeđa t̄l̄barıđia. Nał w̄er̄aba m̄lra mał carea queraba p̄asia. ¹³ W̄ar̄a arada m̄la jaraya: j̄uma nał ēj̄ūne beđe bia m̄lnebema jaradiab̄ldama nał w̄er̄aba ođara n̄b̄l̄lđia idji sıda quır̄anebađam̄r̄eđ.–

* 26:2 Exodo 12:1-27. † 26:7 Alabastro. Małḡlra m̄ogara cuaracuara b̄la. M̄acua zareá b̄l b̄er̄a ne obadaa. Judior̄aba alabastro Egipto druađeba enebadjıdaa. J̄uma alabastro ođara n̄b̄la b̄la.

Judaba Jesu jidabi carea crīchaḁa

Marco 14:10-11; Luca 22:3-6

¹⁴ Juda Iscariote abadada Jesuba doce edaḁaḁebema basía. Mañ Judara sacerdote bororāmaa wāsia. ¹⁵ Idjia nāwā iwīḁisia:

–Mā bārāa Jesuda jida diaibara, ¿bārāba mā cārēda diadi?–

Mañne ādjirāba parata torroda treinta diasidaa.† ¹⁶ Mamaaba ḁtaa Judaba jaraḁbadjia sāvā Jesura jidabida.

Jesuba doce edaḁarā ume ne coḁa

Marco 14:12-25; Luca 22:7-23; Juañ 13:21-30; 1 Corinto 11:23-26

¹⁷ Pañ ēsābari neé ḁa cobada ewarida jūēsia. Domia aba māwā cobadjiḁaa. Dji nabema ewaride Jesu ume nībabadarāba idjima wānapeda iwīḁisiaḁa:

–¿Bla sāma quīrā ḁa daiba Egiptoḁeba ēḁraḁeḁa quīrānebaḁi carea cobadara bla itea oḁida?–

¹⁸ Jesuba panusia:

–Jerusalemne dadjia unubada ēberāmaa wānadua. Idjia nāwā jaraḁadua: “Dadjirāa Jaradiabari jara ḁa idji ewarira caita ḁa. Idjia, idji ume nībabadarā bida Egiptoḁeba ēḁraḁeḁa quīrānebaḁi carea cobadara bla dede coḁa.”–

¹⁹ Ara māḁa Jesuba jaraḁa quīrāca idji ume nībabadarāba Egiptoḁeba ēḁraḁeḁa quīrānebaḁi carea cobadara osidaa.

²⁰ Queuḁacarea Jesura, idji ume nībabadarā doce pan ume mesa icawa chūmesia. ²¹ Ne co panne idjia jarasia:

–Wārā arada mā jaraya: aba bārānebemaba māra jidabiya.–

²² Mañ carea ādjira bio sopua panesidaa. Ara māḁa aba aba idjia iwīḁisiaḁa:

–Mā Boro, ¿mā māwā oica?–

²³ Idjia panusia:

–Mā ume abari epeḁeḁe ne co ḁaba māra jidabiya.§ ²⁴ Wārāda mā, Nañ Djara Edaḁara beuida ḁa Ācōrē Bedeade ḁa ḁa quīrāca.* ¿Baribara mā jidabi ēberāra bio mīa djuburi ḁa! Idjira topeḁaḁēbara biara ḁacasia.–

²⁵ Mañne Juda, Jesu jidabiya ḁaba iwīḁisia:

–Jaradiabari, ¿mā māwā oica?–

Jesuba panusia:

–Mā, bla māwā jara ḁa.–

²⁶ Waḁi ne co duanane Jesuba paḁa jawaḁe edapeḁa Ācōrēa bia jarasia. Mañbe cōrācuapeḁa idji ume nībabadarāa diabaraḁe jarasia:

–Edaḁadua. Coḁadua. Naḁgāra mā cacuaa.–

²⁷ Māwānacarea uva ḁa tazade ḁa edapeḁa Ācōrēa bia ḁaḁa asia. Mañbe ādjirāa diabaraḁe jarasia:

–Jūmarāba doḁadua. ²⁸ Naḁgāra mā oaa. Mā oa erozoabara ḁa Ācōrēba beḁa djiwīḁida ḁabara zocārā ēberārāba cadjirua opeḁadada quīrādoai carea.† ²⁹ Mā jaraya: mā uva ḁara waa doḁa aba mā Zezaba jūma idji ēberārā pe eroḁeḁaraḁa. Mañbeḁa mā bārā ume uva ḁa wayacusa doya.–‡

Pedroba Jesu igaraéana aḁa

Marco 14:26-31; Luca 22:31-34; Juañ 13:36-38

‡ 26:15 Zacaria 11:12; Exodo 21:32. § 26:23 Salmo 41:9. * 26:24 Salmo 22; Salmo 118:22; Isaía 52:13ḁeba aba 53:12ḁaa. † 26:28 Bedeade djiwīḁi. Jeremia 31:31-34. Ācōrēa naārā israelerā ume beḁa ḁasia (Exodo 24:6-8). Djiwīḁi. Griego beḁeade ḁara cartade māra neéa. ‡ 26:29 Uva ḁa wayacusa doya. Griego beḁeade māba idjaba jara ḁa: “Uva ḁa djiwīḁida doya.”

³⁰ Mañbe Ācōrē Bedeadebemada trlānapeda Olivo eyadaa wāsidaa. § ³¹ Mañne Jesuba ādjía jarasia:

–Nañ diamasi jūma bārāba mñra igarađia. Ācōrē Bedeade nāwā ɓl ɓla: “Mñ oveja wagabarira beablɔde dji ovejara jārāzoađia.”* ³² Baribɔɔ mñra lrēbapeda bārā na wāya Galilea druadaa.–

³³ Mañne Pedroba Jesua jarasia:

–Jūmarāba ɓɔɔ igarađimīna mñabɔɔ igaraé ɓaya.–

³⁴ Jesuba Pedroa jarasia:

–Wārā arada mñ jaraya: ara nañ diamasi eterre berui naēna ɓla ɓarima ūbea mñra unucaada aya.–

³⁵ Baribɔɔ Pedroba jarasia:

–Mñ beablɔda siđa ɓɔɔ igaraéa.–

Waabemarā biđa aɓarica jarasiđaa.

Jesu Getsemanine Ācōrēa iwiđida

Marco 14:32-42; Luca 22:39-46

³⁶ Jesura idji ume nībabadarā siđa Getsemani abadama jūēne wāsidaa. Mama Jesuba ādjirāa jarasia:

–Mñ awuá Ācōrēa iwiđide wāɓɔɔmisa nama chūpanenadua.–

³⁷ Mañbe Zebedeo warrarā umé panɔda, Pedro siđa jīga edesia. Idji sāwāinebemada jūmawāyā crīcha ɓl bērā bio sopua ɓesia. ³⁸ Mañne ādjía jarasia:

–Mñra sopuaba beubɔɔ quīrāca ɓla. Nama panenadua. Mñ daucha zocai pananadua.–

³⁹ Jesura wagabe wāpeđa idji dratura ējūānaa tēū cobepeda Ācōrēa iwiđisia:

–Mñ Zeza, ɓla quīrā awara oida ɓɓɔɔ mñra idu bia mīgabirādua. Baribɔɔ mñ quīrā ɓl cāyābara ɓla quīrā ɓl quīrāca odua.–

⁴⁰ Mañbe Jesu idji ume nībabadarā ūbea panɔmaa jēda zebɔɔde unusia ādjira cāi panɔda. Pedroa jarasia:

–¿ɓɔɔ mñ daucha ni hora aɓa biđa poya zocai ɓaéca? ⁴¹ Bārāra dau ɓɓa ɓeadaɔdua. Ācōrēa iwiđidadua mñ igarađa amaaba. Mñ cawa ɓla bārāba biada o quīrā panɔda. Māwāmīna nañ djarade ɓɓaé panɔ.–

⁴² Mañbe Jesura wayacusa wāpeđa Ācōrēa iwiđisia:

–Mñ Zeza, mñda bia mīgaida ɓɓɔɔ, ɓla quīrā ɓl quīrāca mīgaya.–

⁴³ Idji ume nībabadarāmaa jēda zebɔɔde cāi panɔda unusia. Ādji daura daupeaba oga cara nūpanasiđaa. ⁴⁴ Ādjira waya amepeda wāsia. Ācōrēa ara aɓarida iwiđisia. ⁴⁵ Mañbe idji ume nībabadarāmaa jēda zepeda jarasia:

–Bārāra ¿wadi biđa cāi panɔca? Mñ ewarira jūēsia. Mñ, Nañ Djara Edadara ēberā cadjiruarā jɓwade ɓɓɔɔ. ⁴⁶ Piradradaɔdua. Wānia. Acladaɔdua, jari urua mñ jidabira.–

Jesu jidapeada

Marco 14:43-50; Luca 22:47-53; Juañ 18:2-11

⁴⁷ Jesu wadi beɔda ɓɓde Judada zesia. Mañ Judara Jesuba doce edadaɔdebema basía. Zocārā ēberārāda neco bara, bacuru bara idji ume zesiđaa. Ādjirāra sacerdote bororāba, judiorā dji dromarā biđa diabuepedadarā basía. ⁴⁸ Dji jidabiya ɓɓa ādjía jaradoasia sāwā oida Jesuda cawadamārēā. Nāwā jarasia:

–Mñ uridarrade isōɓɔɔda Jesua. Idjida jidadaɔdua.–

⁴⁹ Mañne Judara Jesu caita wāpeđa jarasia:

–jMērā, Jaradiabari!–

Māwā jarapeđa Jesura uridarrade isōsia. ⁵⁰ Jesuba idjía jarasia:

–Ache, ɓla ođe ze ɓɔɔ odua.–†

§ 26:30 Mañ ewari dromane judiorāba ne codi naēna Salmo 113deba aɓa 114daa trlābadjidaa. Ne copeɔadacarea Salmo 115deba aɓa 118daa trlābadjidaa. * 26:31 Zacaria 13:7.

† 26:50 ɓɓa ođe ze ɓɔɔ odua. Mañ beɔeaba idjaba jara ɓla: “¿Cārēda ođe ze ɓɓ?”

Ara mañda dewararāda caita zedapeđa Jesura jidasidaa. ⁵¹ Mañne Jesu ume nĩbabari aƚaƚa idji djõbada necoda eũta edapeđa sacerdote dji droma nezoca cƚwƚrƚda tƚtasia.

⁵² Mañbe dji cƚwƚrƚ tƚtadaa Jesuba jarasia:

–Bɔdji necora wagadua. Necoba djõbadara necoba beudia. ⁵³ Mɔ Zezaa iwiɛibƚrƚ ara mañda idjia bajanebema nezocarāda cābana diabueya. ¿Bƚa mañra adua ƚaƚa?

⁵⁴ Baribƚrƚ mǎwǎ obƚrƚbara idji Bedeade mǎnebema ƚɔ ƚara ¿sǎwǎcasi?–

⁵⁵ Mañbe Jesuba dewararāa iwiɛisia:

–Bǎrǎba ¿cǎrɛ cǎrɛǎ neco bara, bacuru bara mǎra jǎwǎ jidaɛ ze panƚ? ¿Mǎwǎra mǎra eberǎ minijichiaca? Mǎa ewariza Ācōrɛ de droma dajada bǎrǎa jaradia chũmabadjia. ¿Cǎrɛ cǎrɛǎ mǎra mama jũmarǎ daide jidaɛǎ basi? ⁵⁶ Baribƚrƚ jũma naƚgƚra o panƚa Ācōrɛneba bedeabadarǎba ƚrpedada mǎwǎmǎrɛǎ.–

Mǎwǎ ƚaɛde Jesu ume nĩbabadarǎba idjira ƚeesidaa. Jũmarǎda mĩrũ wǎbƚrƚsidaa.

Jesu dji dromarǎ quĩrǎpita baɛa

Marco 14:53-65; Luca 22:54-55, 63-71; Juañ 18:12-24

⁵⁷ Mañbe Jesu jidapeɛadarǎba idjira sacerdote dji droma Cairámaa edesidaa. Mañ Cairá deɛe judiorǎ ley jaradiabadarǎda, judiorǎ dji dromarǎ ume ābaa dji jƚre duanasia.

⁵⁸ Mañne Pedroba Jesu tƚmƚba eƚe nĩda sacerdote dji droma dema jũɛsia. Dji de auɛu jũrǎ ca ƚaɛde eɛa wǎpeđa Ācōrɛ de dromanebema zarrarǎ ume ābaa chũmesia Jesu sǎwǎ oɛi cawai carea.

⁵⁹ Mañne sacerdote bororǎba, jũma judiorǎ dji dromarǎ biɛa eberǎrǎda jƚrƚsidaa sewadeba Jesura biɛ jaradamǎrɛǎ. Idjira nɛbƚraɛde ƚaɛapeđa beabiɛida crichasidaa.

⁶⁰ Zocǎrǎba Jesura sewadeba biɛ jarade zesidaamina idjidebema biɛ jaradida neɛ basia. Mǎwǎ duanƚne eberǎda umé zesidaa. ⁶¹ Mañgƚrǎba jarasidaa:

–Nañ eberǎba jarasia: “Mǎa Ācōrɛ de dromara ārĩda ƚa, baribƚrƚ ewari ũbeade wayacusa o cobƚida ƚa.”–‡

⁶² Mañne sacerdote dji dromaara ƚaƚa ƚta nũmepɛɛa Jesua iwiɛisia:

–Nañgƚrǎba ƚara biɛ jara panƚa. Ādjia jara panƚra ¿wǎrǎca? ¿Bƚa ni cǎrɛ sida panuɛca?–

⁶³ Baribƚrƚ Jesura chupea ƚesia. § Mǎwǎ ƚaɛde sacerdote dji dromaara ƚaƚa idjia jarasia:

–Ācōrɛ zocai ƚa quĩrǎpita daia wǎrǎda jaradua. ¿Bƚra Ācōrɛba eɛrƚ edabari diai jaradaca? ¿Bƚra Ācōrɛ Warraca?–

⁶⁴ Jesuba panusia:

–Mǎe, ƚa mǎwǎ jara ƚa. Mañ awara mǎa jaraya: idiba ƚtaa bǎrǎba mǎ, Nañ Djara Eɛaɛara ununia Ācōrɛ ne jũma poya ƚa jƚwa araare chũmƚda idjaba jƚrǎrǎne zebƚrƚda.–

⁶⁵ Mañne sacerdote dji dromaara ƚa quĩrũbƚrƚba idjia jƚ ƚara cōãtapeɛa dewararǎa jarasia:

–jǎwǎ idjia Ācōrɛda biɛ jara ƚa! ¿Cǎrɛ cǎrɛǎ dewarada jƚrƚɛi idji biɛ jaramǎrɛǎ? Bǎrǎba ũrĩsidaa idjia Ācōrɛda biɛ jarabƚrƚda. ⁶⁶ Jǎñbe bǎrǎmaarǎ ¿idjira sǎwǎ oɛi?–

Ādjirǎba panusidaa:

–Idjira bedeade ƚa. Mañ carea beaɛida panƚa.–†

⁶⁷ Mañbe ƚcƚrƚba Jesu quĩrǎne idosidaa idjaba chĩsidaa. Dewararǎba idjira quĩrǎne usidaa. ‡ ⁶⁸ Uɛapeɛa jarasidaa:

–jBɔda Ācōrɛba eɛrƚ edabari diai jarada baibƚrƚ, Ācōrɛneba bedeada! jDaia jaradua caibƚrƚ ƚara usida!–

Pedroba Jesu unucaada aɛa

Marco 14:66-72; Luca 22:56-62; Juañ 18:15-18, 25-27

‡ 26:61 Juañ 2:19. § 26:63 Isaía 53:7. * 26:64 Salmo 110:1; Daniel 7:13-14. † 26:66 Levitico 24:15-16.

‡ 26:67 Isaía 50:6.

⁶⁹ Pedro mañ de droma duđa çhũmłne nezocawērāda idjima a zesia. Mañ wērāba jarasia:

–Błara Jesu Galileadebema ume nĩbasia.–

⁷⁰ Baribłrł Pedroba jũmarā quĩrāpita mērāsia. Nāwā jarasia:

–Mł a dua łła bla çārēda jara łłda.–

⁷¹ Mañbe Pedrora de jũrā ca łłde dji ēdrłbadamaa wāsia. Mañne dewara nezocawērāba idjira unupeđa arima duanłrāa jarasia:

–Za łłda Jesu Nazaredebema ume nĩbasia.–

⁷² Baribłrł Pedroba wayacusa mērāsia:

–Mł a wārāneba jaraya: jāł ēberāra unucāa.–

⁷³ Dārāēne arima duanłba Pedromaa wānapēđa jarasidaa:

–Wārāda błra jāł Jesu ume nĩbasia. Bła poya mērāēa, Galileadebema quĩrāca beđeabari bērā.–

⁷⁴ Pedroba jarasia:

–jMł a sewada jaraibłrł Ācōrēba cawa oya! Wārāneba jaraya: mł a jāł ēberāra unucāa.–

Ara māwā jarabłrłde eterrera berusia. ⁷⁵ Mañne Pedroba quĩrānebasia Jesuba nāwā jaradara: “Eterre berui naēna bla łarima ũbea młra unucāda aya.”[§] Mañbe Pedrora dajadaa wāpēđa bio sopuaba jĩāsia.

27

Juda beuđa

Hecho 1:18-19

¹ Āsabođe jũma sacerdote bororāda judiorā dji dromarā ume ābaa beđe a usidaa Jesu beabidi carea. ² Mañbe idjira ēberā Poncio Pilato abadamaa jłwa jł edesidaa. Mañ Pilatoro Romanebema boroba Judea druadebema boroda łłsia.*

³ Mañne Judaba cawasia Jesura beadiđa. Idjiabłrł jidabiđa bērā bio sopuasia. Ara mañda idjia treinta parata edadara sacerdote bororāmaa, judiorā dji dromarāmaa biđa jēda diade wāsia. ⁴ Ādjirāa jarasia:

–Mł a ēberā beđe neē łłda jidabiđa bērā cadjiruada osia.–

Mañne ādjirāba jarasidaa:

–jDairāmaarā mañda sāvāi? Małgłra błde łła.–

⁵ Mañbe Judaba dji paratara Ācōrē de dromane eđa cuabuesia. Puru dajadaa wāpēđa iduđa ojl beusia. ⁶ Juda wānacarea sacerdote bororāba mañ paratara jłrł pēđapeda jarasidaa:

–Nał paratara Ācōrēa diapedada parata ume łłcara pałla, małba ēberā beabiđa bērā.–

⁷ Mañ carea beđe audapeda mañ parataba ējũāda nēdosidaa dru a āibemarā joubadada eropanani carea. Mañ ējũāra Zoco Cabari Ējũā abadjidaa. ⁸ Baribłrł mamałba łta a Oa Ējũā abadaa. ⁹ Małra māwāsia Ācōrēneba beđeabari Jeremiaba jarada quĩrāca. Nāwā jarasia: “Ādjirāba treinta paratara edasidaa. Mañ nēbłara israelerāba idji carea łłsidaa.

¹⁰ Mañ parataba ādjirāba zoco cabari ējũāda nēdosidaa Ācōrēba mł a jarada quĩrāca.”[†]

Jesu Pilato quĩrāpita bađa

Marco 15:1-5; Luca 23:1-5; Juał 18:28-38

¹¹ Mañne Jesura Pilato quĩrāpita nũmasia. Pilatoba idjia iwidisia:

–jBłda wārāda judiorā boroca?–

Jesuba panusia:

–Māē, bla māwā jara łła.–

[§] 26:75 Mateo 26:34. * 27:2 Pilato. Romanorā boro Tiberio abadaba Pilatoro Judea druadebema boroda łłsia. Dji boroda łłsia poa 26đeba aba 36đaa. Judiorā bororāba Jesura Pilatoma a edesidaa ādjia preso łeara beacara pałla bērā. Ał a romanorāba māwā odida panasidaa. [†] 27:10 Jeremia 18:1-3; 19:1-4; 32:6-7; Zacaria 11:12-13.

¹² Mañne sacerdote bororāba, judiorā dji dromarā biða Jesura bié jarasiðaa baribɫɫa idjia panué basía. ¹³ Mañ bēřā Pilatoba Jesua iwidiisia:

–Ādjirāba ɫɫa ne jūmane ba bié jara duanɫa. ¿Mañra ūříé ɫɫca?–

¹⁴ Baribɫɫa Jesuba ni beðea aba biða panué basía.† Mañ carea Pilatoba cawa críchaé besia.

Jesu beadi carea jarapeðada

Marco 15:6-20; Luca 23:13-25; Juañ 18:38–19:16

¹⁵ Poaza judiorāba mañ ewari droma o panɫne Pilatoba preso ðeada aba ēdɫa ɫɫbadjia. Puruba jarabɫɫada idjia ēdɫa ɫɫbadjia. ¹⁶ Mañ ewariðe romanorāba aba preso eropansiðaa Barrabá abadada. Mañ Barrabára trɫ ɫɫga ɫasia. ¹⁷⁻¹⁸ Pilatoba cawa ɫasia judiorā dji dromarāda Jesu ume bié duanɫ bēřā idjira jida diasidada. Mañ carea dji ēberārā powua nūmɫa iwidiisia:

–¿Caida bārāba quĩřĩ panɫ mɫa ēdɫa ɫɫlida: Barrabáda wa Jesu, Ācōrēba ēdɫa edabari diai jaradamanada?–§

¹⁹ Pilatora ēberārā cawa obari buguede chūmɫne dji quimaba nañ beðeada idjimaa diabuesia: “Jāñ ēberā jipa ɫɫra ēdɫa ɫɫdua. Iði idjidebema cāimocarada bēřā mɫra bio ne waya ɫɫa.”

²⁰ Mañne sacerdote bororāba, judiorā dji dromarā biða dji powua nūmɫa ēberārāa nāwā jarasiðaa: “Pilatoa jaradadua Barrabáda ēdɫa ɫɫpeða Jesuda beamārēā.” ²¹ Māwā panɫne Pilatoba dji powua nūmɫa iwidiisia:

–Nañ umébemada ¿sāɫgɫda mɫa ēdɫa ɫɫlida quĩřĩ panɫ?–

Ādjirāba Barrabáda ēdɫa ɫɫduada asidaa.

²² Pilatoba iwidiisia:

–Māwā baibɫɫ mɫa ¿sāwā oi Jesu, Ācōrēba ēdɫa edabari diai jaradamanada?–

Jūmarāba jarasiðaa:

–¿Crude cachi beabidua!–

²³ Pilatoba iwidiisia:

–¿Cārē cārēā māwā oi? Idjia ¿cārē cadjiruada osi?–

Māwā beðea ɫɫde ādjirāba wetara ɫɫga jara duanasidaa:

–¿Crude cachi beabidua!–

²⁴ Māwā panɫne Pilatoba cawasia ēberārāba idji beðeara ijānaéda. Mañ awara unusia ēberārāra wetara quĩřūbucabɫdada. Mañbe baidoba idji jɫwara jūmarā quĩřāpita sɫgɫɫɫɫde jarasia:

–Nañ ēberā jipa ɫɫ beabɫda carea mɫra beðeade ɫɫléa.* Mañgɫara ara bādjide ɫɫa.–

²⁵ Mañne jūmarāba panusiðaa:

–¿Māēteara daida, dai warrarā siða idji beabɫda carea beðeade panania!–

²⁶ Mañbe Pilatoba Barrabáda ēdɫa ɫɫasia. Baribɫɫa idji sordaorāa jarasia Jesuda soaba uðapeða crude cachi beaðamārēā.

²⁷ Ara mañda Pilato sordaorāba Jesura de droma Pretorio abadadaa edesidaa. Mama waabema sordaorā trɫnapeða idjira jūrā edasiðaa. ²⁸ Mañbe Jesuba cacuade jɫ ɫɫra ēřā-napeða cacua ɫɫrɫ jɫbada purea ɫɫda jɫbisiðaa. ²⁹ Borobari ɫɫ caðada idji boroðe wēāju ɫɫsiðaa idjaba idji jɫwa araare bacuruda diasidaa. Mañbe idji quĩřāpita chĩřaboroðe copanenapeða ipiða jarasiðaa:

–¿Bio bia ɫɫa, judiorā boro!–

³⁰ Mañbe dau idobadjidaa idjaba bacuru idji jɫwade ɫɫda jārīnapeða boroðe ubadjidaa.† ³¹ Idjira ipiða bié jaradapeða ādjia jɫbipeðadara wēāsiðaa. Mañbe idjia jɫ ɫɫadada wayacusa jɫbiðapeða crude cachi beadi carea edesidaa.

† 27:14 Ni beðea aba biða panué basía. Isaía 53:7. § 27:17-18 Griego beðeade Āɫɫɫɫ cartade Barrabá cāyābara “Jesu Barrabá” ɫɫ ɫɫa. * 27:24 Jipa ɫɫa. Mañra griego beðeade Āɫɫɫɫ cartade neéa. † 27:30 Isaía 50:6.

Jesu crude cachi bapadada*Marco 15:21-32; Luca 23:26-43; Juañ 19:17-27*

³² Mama bapada wásidada sordaoraba eberã Simoã abadada unusidaa. Idjira Cirene purudebema basía. Adjiraba mañ Simoãa Jesu cruda ataubisidaa. ³³ Wãbladada ejũã Golgota abadama jũesidaa. Golgota trãba jara bala Boro BΛWΛΓΛ. ³⁴ Mama adjiraba uva ba asea hiel abadadaa pueradada Jesua diasidaa pua droamãrẽã, baribãrã do zapeda quĩrãã basía.†

³⁵ Maãbe sordaoraba Jesura crude cachi bãsidaa. Mãwãnacarea ne jemenesidaa Jesuba cacuade jã badara sãwã jedecadi cawaya. [Mãwã osidaa Æcõrẽneba bedeabariba jaradara mãwãmãrẽã. Nãwã jarasia: “Mãa cacuade jã badara adjiza jedecasidaa. Mãa cacuade jã bada carea adjirãra ne jemenesidaa sãwã jedecadi cawaya.”]§ ³⁶ Maãbe chũpanenapeda jãã panesidaa ni abãlba Jesu carebade zerãnamãrẽã.

³⁷ Jesu boro nocoare bedeada cachi jira bãsidaa cawabidi carea idjira cãrẽ carea beabladada. Nãwã bã basia: “Naãgãra Jesua, judiorã boroa.” ³⁸ Idjaba ne drãbadada umé Jesu caita crude cachi jira bãsidaa, aba idji jãwa araare, aba idji jãwa aclare. ³⁹ Maãne Æcãrã eberãrãda caita wãnapeda boro ãrãtã ãrãtãdapeda Jesua nãwã bié bedeabadjidãa:*

⁴⁰ –Bã Æcõrẽ de dromara ãrãpeda ewari ùbeade wayacusa poya oibãrã, jara bãduba êdrãdua! Bãda Æcõrẽ Warrabãrã, jãã crudeba uãda zedua.–

⁴¹ Ara mañ quĩrãca sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarãba, judiorã dji dromarã bida Jesura ipida bié jarabadjidãa:

⁴² –Idjia dewararãda carebasia, baribãrã ara iduba poya êdrãã.† Idjida Israeldebema Borobãrã, nawena jãã crudeba uãda zeida bala. Mãwãbãrã ãjãnia. ⁴³ Idjia crãcha bala Æcõrẽra idji ume bãda. ¿Idjira Æcõrẽ Warraãda aé basica? Mãẽteara Æcõrẽba idjira wãrãda quĩrãã bãbãrã, ara nawena êdrã bãlida bala.–†

⁴⁴ Idjaba ne drãbadada idji caita crude cachipedada bida ara mañ quĩrãca bié jarasidaa.

*Jesu crude beuda**Marco 15:33-41; Luca 23:44-49; Juañ 19:28-30*

⁴⁵ Umatipa ãmãdaura quisia.§ Maãba nañ ejũãra hora ùbea jũma pãima nũmasia. ⁴⁶ Hora ùbea badacarea Jesuba jãgua jarasia:

–¿Eli, Eli, lama sabactani?–

Mañ arameo bedeaba jara bala: “Mã Æcõrẽ, mã Æcõrẽ ¿cãrẽ cãrẽã mãduba beesi?”*

⁴⁷ Mañ bedeã ùrãbladade Æcãrã mãã caita duãlba jarasidaa:

–Idjia Elãda trã bala.–

⁴⁸ Ara mããda aba isabe pira wãpeda uva ba oregueada mãda quirude dodoba edasia. Bacurude jãpeda Jesua diasia domãrẽã.† ⁴⁹ Baribãrã dewararãba jarasidaa:

–Jããdua, aclãdia Elãba êdrã edade zei cawaya.–

⁵⁰ Mãwã bãde Jesura wayacusa jãgua bãasia. Mããbebãrã jaidasia. ⁵¹ Ara mãwãbãrãde Æcõrẽ de dromane eãda wua eatã jira bãda êsidra ãtãba eãda cõã dogosia. Idjaba de uremiada wãsia.† Maãba mõgarara dracuasia. ⁵² Bẽwãrã uriara ewacuasia. Mãne Æcõrẽ ãjã bea beupedaãdada zocãrã ãrẽbacuasidaa. ⁵³ Adji beada uriadeba êdrãcuasidaa. Jesu ãrẽbadacarea Æcõrẽ itea bã puru Jerusaleãnaa wãsidaa. Mama zocãrãba adjirãra unusidaa.

⁵⁴ Romanebema sordaorã boroba, idji sordaorã bida Jesura jãã panasidaa ni abãlba carebarãnamãrẽã. Baribãrã de uremiaba mãwãcuabãrã unusidade bio dauperadapeda jarasidaa:

–Wãrãda nañ eberãra Æcõrẽ Warra basía.–

† 27:34 Salmo 69:21. § 27:35 Salmo 22:18. Griego bedeade Æcãrã cartade bedeã corchetede bãra neã. * 27:39 Salmo 22:7; 109:25. † 27:42 Carebasia. Griego bedeade bã bala “êdrã edasia.” † 27:43 Salmo 22:8. § 27:45 Amos 8:9-10. * 27:46 Salmo 22:1. † 27:48 Salmo 69:21. † 27:51 Wua eatã jira bã. Exodo 26:31-33; Hebreo 9:1-15. De uremiada wãsia. Amos 8:8-10.

⁵⁵ Mañne zocārã wērãrãba tλmλba acλ duanasidãa. Jesu Galileadeba zeside idji careba nĩbasidãa. ⁵⁶ Ædjirã tãena Maria Magdalenada, Zebedeo quima sida panasidãa. Dewarabema Maria sida ðasia. Mañgλ Mariara Santiagoba, Jose biða Ædji papa basia.

Jesu tλbaripedãda

Marco 15:42-47; Luca 23:50-56; Juañ 19:38-42

⁵⁷ Queubodode ãberã parata bara ðλ Jose abadada zesia. Mañ Josera Arimatea purudebema basia. ⁵⁸ Idji sida Jesu ume nĩbabadjia. ⁵⁸ Idjira Pilatoma wãpeda Jesu cacuada iwidiisia tλbari carea. Mañbe Pilatoba diabisia. ⁵⁹ Ara mañda Joseba Jesura edapeda boroba mititiaé ðλba bλrã ðasia. ⁶⁰ Mañbe mōjē uria djiwidi corodade eda ðasia. Dji uriara mañ Josede basia. Mañbe mōgara waiðλaba uriara jũãtrλ ðλpeda wãsia. ⁶¹ Jesu tλbarisidãde Maria Magdalenara, dewarabema Maria sida arima chũpanasidãa.

Pilatoba sordarãa Jesu tλbaridã jλãbidã

⁶² Nurẽma ãnãũbada ewari basia. Mañne sacerdote bororãda, pariseorã sida ãbaa Pilatoma wãnapeda jarasidãa:

⁶³ –Dai boro, daiba quĩrãneba panλa jãñ ãberã sewaidã ðλ waði zocai ðaside nãwã jarasida: “Mãra ewari ùbeade ãrẽbaya.” ⁶⁴ Mañ carea idji tλbaridã ewari ùbea bio jλãbidua idji ume nĩbabadarãba diamasi zedapeda idjira ederãnamãrẽã. Mãwãbλrλ Ædjirãba purua poya jaradaéa idjira beu ðadada ãrẽbasida. Ædjia ãrẽbasidã adibλrλ, idjia naãrã sewa oða cãyãbara mañgλ sewadeba purura biara cūrũga eropanania.–

⁶⁵ Pilatoba Ædjirãa jarasia:

–Za duanλ sordarãda idji tλbaridãmaa ededapeda bio jλãbidadua.–

⁶⁶ Ara mañda sordarãba dji uria jũãtrλ ðλ mōgara ãrλ sãyãda ðasidãa aðalba ewasira cawaði carea. Mañbe jλã panesidãa.

28

Jesu ãrẽbadã

Marco 16:1-8; Luca 24:1-12; Juañ 20:1-10

¹ ãnãũbada ewari jōnacarea nabema ewari domianebema ara ãnadλbλrλde Maria Magdalenada, dewarabema Maria sida Jesu tλbaripedãdamãa acλde wãsidãa. ² Mañne cawaéne de uremiada dji cãbãyã uresia. Æcōrẽ nezocada bajãneba zepeda uria jũãtrλ cobλ mōgarara ãyã ðλpeda mañ ãrλ chũmesia. ³ Idji quĩrãra baa purewa edabari quĩrãca urua ðasia. Idji cacuade jλ ðλra bio totroa ðasia. ⁴ Idjida bio wayadaãrã sordarãra ure nũpanenapeda aðeda beuda quĩrãca tapanesidãa. ⁵ Baribλrλ bajãnebema nezocaba wērãrãa jarasia:

–Ne wayarãnadua. Mãa cawa ðλa bãrãba Jesu crude cachipedãdãda jλrλ panλda.

⁶ Idjira nama ðléa. Wãrãda ãrẽbasia idjia jarada quĩrãca.* Idji tλbaripedãdamãa acλde zedãdua. ⁷ Jãñbe isabe wãnapeda idji ume nĩbapedãdarãa nãwã jaradãdua: “Idjira beu ðadada ãrẽbasia. Idjira bãrã na wãya Galilea druadãa. Jãma idjira ununia.” Mañda mãa bãrãa jarade zesia.–

⁸⁻⁹ Ara mañda wērãrãra Jesu tλbaripedãda urideba ne waya panλmĩna bio ðλsrãda pira wãsidãa. Jesu ume nĩbapedãdarãa jarade wãbλdade Jesuda odjapeda –jMẽrã!– asia. Mañbe wērãrãra idjima zedapeda jĩrũne bλrλdapeda idjia bia bedesidãa. ¹⁰ Mãwã panλne Jesuba jarasia:

–Ne wayarãnadua. Djabarãa jarade wãnadua Galilea druadãa wãnamãrẽã. Jãma Ædjirãba mãra ununia.–

Sordarãba jarapedãda

¹¹ Wērãrã wãbλdamisa ãcλrλ sordarã Jesu tλbaripedãdamã jãñ pananada purudãa wãsidãa. Ædjia unupedãdãda sacerdote bororãa jũma nẽbλrλsidãa. ¹² Mañ carea

§ 27:57 Arimatea. Hebreo bedede mañ purura Ramá wa Ramataiñ trλ jarabadjãda. 1 Samuel 1:1.

* 28:6 Mateo 16:21; 17:23; 20:19.

sacerdote bororãda, judiorã dji dromarã ume ãbaa dji jarasiãda. Bedea audapeãda sordaorãa paratada waiãla diasidaa. ¹³ Diabãdade nãwã jarasiãdaa:

–Bariduaba iwidiãlãlã, jaradãdua bãrã cãĩ duanãmisa Jesu ume nĩbabadarãda diamasi zedapeãda idji cacuara drãa edesiãda. ¹⁴ Pilatoba bãrã cãĩsiãda ùrĩbãlãlã, dairãda idji ume bãrãare bedeaãdia nẽbãrade ðearãnamãrẽã.–

¹⁵ Maãbe sordaorãba paratara edadapeãda jarasiãda Jesu ume nĩbapedadaba idji cacuara drãa edesiãda. Judiorãba idi bida mãwã jarabadaa.

Jesuba edadãrãa idjida unubiãda

Marco 16:14-18; Luca 24:36-49; Juaã 20:19-23

¹⁶ Mãwãnacarea Jesu ume nĩbabadarã onca panãda Galilea druãdaa wãsiãda Jesuba jarada eyãdaa. ¹⁷ Idji unusiãdade idjia bia bedesiãdaa baribãlãlã ãclãlãba mãcua ijãnaé basia.

¹⁸ Maãne Jesura ãdjirã caita zepeda jarasia:

–Ãcõrẽba mãla lãlãda diasia bajãne, naã ejũãne bida ne jũmada poya eroãamãrẽã.[†]

¹⁹ Maã carea jũma puru ðeaza wãnapeda jaradiãdãdua mãda epẽnamãrẽã. ãdjirãra dji Zeza trãneba, dji Warra trãneba, ãcõrẽ Jaure trãneba borocueãdua. ²⁰ ãdjirãa jaradiãdãdua mãla bãrãa jaradada jũma ijã odãmãrẽã. Maãne mãra bãrã ume ewariza baya aba naã ewari jõbãlãlãda.–

[†] 28:18 Daniel 7:13-14.

MARCO BEDEA BIA JESUCRITODEBEMA MARCOBA BΛΔA

Nañ cartara Marcoba bλsia. Idjira judio Jerusaleñnebema basica bλa. Dji papaba deda Jerusaleñne erobasia (Hecho 12:12). Marcora Bernabe ume dji djabawarra basía (Colosa 4:10). Pauloda carebabadjia (2 Timoteo 4:11). Pauloba Bernabe biða Jesudebemada naãrã jaradiade wãsideade Marcora edesidaa (Hecho 12:25deba aba 13:13daa). Hecho cartade Marco trãra Juañ Marco bλ bλa.

1 Pedro 5:13de Pedroba Marcora mñ warraada asia. Mañ bẽrã zocãrãmaarã Pedroba Jesudebemada nẽbλrλ baðada Marcoba cartade bλsia. Mateoba, Luca biða ãdjiza cartada bλdei naẽna Marcoba bλsica bλa. Roma purude Pedro ume baside djabarã judiorãẽ itea griego bededeade bλsia.

Marcoba naãrã bλsia Juañba Jesu borocuedadebemada (1:1-11) idjaba diauruba Jesu mñã sãnanebemada (1:12-13). Mañare bλ bλa Jesuba Galilea druade o baðadebemada (1:14deba aba 9:50daa) idjaba Galileadeba Jerusaleñnaa wãbλrλde jaradia baðadebemada (10:1-52). Eða bλ bλa Jesuba ne ununaca o baðadebemada idjaba ãcõrẽba eberãrã pe erobadebema jaradia baðada. Jĩũare bλ bλa Jesura Jerusaleñne mãwãnanebemada (11:1neba aba 16:20daa).

Nañ cartade ebuða bλa Jesura judiomĩna λcλrλ judiorãẽba biara ãjãbadjiðada idjira ãcõrẽba eðrλ edabari diai jaraðada (7:24-30; 15:33-39). Jesura nañ eñũãnaa zeẽ basía dji dromada bai carea ãtebλrλ bia mĩga bai carea (8:31; 10:42-45). Dadjirã itea nañ crĩchada waibλa bλa: “Abalba mλda eprẽ quĩrĩã bλbλrλ, idjia o quĩrĩã bλra igarapeða bia mĩgai carea baída bλa. Mañbe mλra eprẽida bλa.” (Marco 8:34)

Borocuebari Juañnebema

Mateo 3:1-12; Luca 3:1-9, 15-17; Juañ 1:19-28

¹⁻² Mñã beðea bia ãcõrẽ Warra Jesucritodebemada bλya. Naãrã ãcõrẽneba beðeabari Isaíaba nãwã bλsia:

Beðea jarabarida mñã bλ na diabueya bλ o jarimãrẽã.*

³ Eberãda eñũã põãsa ewaraga bλde jĩgua beðea bλa:

Ora jariðadua dadjirã Boro bia edaðamãrẽã.

Ora idji itea jipa jariðadua.†

⁴ Ara mañ quĩrãca Borocuebari Juañda eñũã põãsa ewaraga bλde eberãrãa jaradia besia ãdji cadjiuruara igarapeða ãcõrẽmaa zedaðamãrẽã. Idjia jarasia mãwã osidara ãcõrẽba ãdji cadjiuruara quĩrãdoaida. Mañbe borocuedida ranλana abadjiã. ⁵ Mañne eberãrã Jerusaleñnebemarãda, jũma Judea druadebemarã siða Juañmaa wãbadjiðaa. ãdjia cadjiuru opedaðada idji quĩrãpita ebuða jarabadjiðaa. Mañbe Juañba ãdjirãra Jordañ doðe borocuebadjiã.

⁶ Juañba jλbarira cameyo cara oða basía. Idjia jλ bλ trãjλbarira animarã e oða basía. Idjia aẽichichida cobadjia idjaba urrajõda jõbadjiã. ⁷ Mañne nãwã jaradiabadjiã:

–Mñ caiðu aba zeya. Idjira mñ cãyãbara dji dromaara bλa. Mañ bẽrã idjia jĩrũne jλ bλ eñãi carea mλra bia bλẽã. ⁸ Wãrãda mñã bãrãra baidoba borocuesia baribλrλ idjiabλrλ ãcõrẽ Jaureda diaya.–‡

Juañba Jesu borocueda

Mateo 3:13-17; Luca 3:21-22

⁹ Mañ ewaride Jesura Nazare purudeba Juañ bλmaa wãsia. Nazare purura Galilea druade bλa. Jesu wãside Juañba idjira Jordañ doðe borocuesia. ¹⁰ Jesura doedaλba

* 1:1-2 Malaquia 3:1. † 1:3 Isaíã 40:3. ‡ 1:8 ãcõrẽ Jaureda diaya. Griego bededeade nãwã bλ bλa: “ãcõrẽ Jaureba borocueya.”

drua wābɾɾɔɔde unusia bajāda ewabɾɾɔɔda. Mañne Ācōrē Jaurera puchirā quīrāca idji ãrã zebɾɾɔɔda unusia. ¹¹ Ācōrēba bajāneba edaa nāwā beɔeasia:

–Bɾa mɿ Warra quīrīã ɔ́la. Bɾ carea mɿra bio ɔ́sɾida ɔ́la.–§

Diauruba Jesu mīã sēna

Mateo 4:1-11; Luca 4:1-13

¹² Mamaɾba Ācōrē Jaureba Jesura ējūã pōãsa ewaraga ɔ́ɔdaa edesia. ¹³ Mama Jesura animarā cadjirua ɔ́a tãēna cuarenta ewari ɔ́asia. Satanaba idjira mīã sēsia Ācōrēda igarabi carea. Idjaba Ācōrē bajānebema nezocarāba idjira ne cobisiɔ́aa.

Jesuba jaradia ɔ́eɔa

Mateo 4:12-17; Luca 4:14-15

¹⁴ Borocuebari Juañ preso ɔ́eɔacarea Jesura Galilea druadaa wāpeɔa beɔea bia Ācōrēnebemada jaradiabadjia.* ¹⁵ Nāwā jarabadjia:

–Ewarira jūēsia. Ācōrēra bārã Boro bai carea zebɾɾɔɔa.† Bārãba cadjirua obadara igaraɔapeɔa mañ beɔea biada ijānadia.–

Jesuba ɔ́eɔa ɔ́aribadarã trãna

Mateo 4:18-22; Luca 5:1-11

¹⁶ Jesura Galilea amene droma icawa nīne Simoɔda, dji djaba Andre siɔa unusia. Mañ ēberārã ɔ́eɔa beabadarã basía. Ādjira doeɔa ɔ́eɔa ɔ́ari panasidaa. ¹⁷ Māwã panɾne Jesuba ādjía jarasia:

–Mɿ ume zeɔadia. Bārãba ɔ́eɔa ɔ́aribada quīrāca mɿa bārãa jaradiaya ēberārãda mɿmaa enenamārēã.–

¹⁸ Ara maɔda ādji ɔ́eɔa ɔ́aribadara amenapeɔa Jesu ume wāsidaa.

¹⁹ Nocoɔaa wābɾɾɔɔde Jesuba Santiagoda, dji djaba Juañ siɔa unusia. Ādjira Zebedeo warrarã basía. Ādjia jābaɔe ɔ́eɔa ɔ́aribada cōã ɔ́eada ca panasidaa. ²⁰ Mañne Jesuba ādji siɔa trãsia idji ume wānamārēã. Ara maɔda Santiagoba, Juañ biɔa ādji zeza Zebedeora idji nezocarã ume jābaɔe amenapeɔa Jesu ume wāsidaa.

Jesuba jai āyã jɾetada

Luca 4:31-37

²¹ Ādjirãra Capernauɿ puruɔaa wāsidaa. Mañbe ãnãũbada ewaride Jesura judiorã dji jɾebada deɔaa wāpeɔa Ācōrē beɔeada jaradia ɔ́esia. ²² Jaradia ɔ́eɔe jūmarãba cawa crīchaɔe basía. Judiorã ley jaradiabadarã quīrāca jaradiaé basía. Ātebɾɾɔ bio cawa ɔ́eɔeaba ebuɔa jaradia ɔ́asia. ²³ Māwã panɾne jai bara ɔ́a ēberãda cawaéne nāwã jīgua beɔeasia:

²⁴ –Jesu Nazareɔebema! ¿Cārē cārēã दौरa mīã sē ɔ́a? ¿Dai bié ɔ́li carea zesica? Mɿa cawa ɔ́a bɾa caida: ¡Bɾa Ācōrēba diabueɔaa!–

²⁵ Jesuba dji jai nāwã jarasia:

–Chupeatua. Idji cacuaɔebemada ēdrɔdua.–

²⁶ Ara maɔda jaiba dji ēberãra wawabipeɔa, dji cābãyã ɔ́iapeda āyã wāsia. ²⁷ Mañ bērã jūma dji arima duanɾãba cawa crīchaɔe basía. Āduɔa beɔeadrúa duanesidaa:

–¡Ache! Jesuba jaradia ɔ́a awara ɔ́a. Bio cawa ɔ́eɔeaba ebuɔa jaradiabaria. Idjia jarabɾɾɔ jairã biɔa ijã obadaa.–

²⁸ Mañ carea jūma Galilea druade dārãéne Jesura trã ɔ́lga ɔ́esia.

Jesuba Simoɔ Pedro pãcōrē biabiɔa

Mateo 8:14-17; Luca 4:38-41

²⁹ Judiorã dji jɾebada deɔeaba ēdrɔapeɔa Jesura, Santiagora, Juañ siɔa Simoɔ deɔaa wāsidaa. Simoɔ djaba Andre siɔa mama ɔ́abadjia. ³⁰ Mañne ādjía Jesua jarasiɔaa Simoɔ pãcōrēda cɾwamiaba cɾeɔe ɔ́ada. ³¹ Jesura idji ɔ́lmaa wāsia. Idji jɾwae jidapeɔa piradrɾ ɔ́asia. Ara maɔda cɾwamiara dugusia. Mañbe Simoɔ pãcōrēba ādjira ne cobisia.

§ 1:11 Isaía 42:1. * 1:14 Beɔea bia Ācōrēnebema. Griego beɔeade ãcɾɾɾ cartade ɔ́l ɔ́la: “Beɔea bia Ācōrēba pe eroɔeɔebema.” † 1:15 Daniel 2:44.

³² Queudacarea ēberārāba cacua bié beada, jai bara bea sida Jesumaa enesidaa. ³³ Purura dji dede eđa wābadama powua nūmesia. ³⁴ Mañne Jesuba cacua bié beara zocārā biabisia idjaba jairā sida zocārā āyā jarecuasia. Jairāba idjida cawa panana bērā Jesuba chupeabibadjia.

Galileade jaradia nībađa
Luca 4:42-44

³⁵ Jesura āsaboode piradrasia. Wadi pāimaena ēberā neémaa Ācōrēa iwidiide wāsia. ³⁶ Mañ carea Simoḷba, idji ume panḷ biđa Jesura jḷḷḷ panasidaa. ³⁷ Idji unusidaade jarasidaa:

–Jūmarāba bḷra jḷḷḷ duanḷa.–

³⁸ Mañne Jesuba jarasia:

–Dewara puru beadaa wānia mḷa jāma biđa jaradiida bḷ bērā. Mḷra mañ carea zesia.–

³⁹ Māwā jūma Galilea druade pḷḷḷḷḷ wāsia. Judiorā dji jḷrebada deza jaradiabadjia. Idji wābḷḷḷḷḷ jaira āyā jarecuabadjia.

Jesuba aida bara bḷ biabida
Mateo 8:1-4; Luca 5:12-16

⁴⁰ Māwā bḷde ēberā aida bara bḷda Jesumaa zesia.† Mañ ēberāra chirāborode cobereda nāwā beđa djaburiasia:

–Bḷa quīrīā bḷbḷḷḷ, mḷra poya biabida bḷa.–

⁴¹ Jesuba mīā djaburi ununa bērā idji jḷwada ḷḷḷ bḷbḷḷḷde jarasia:

–Māwā o quīrīā bḷa. ¡Biadua!–

⁴² Jesu ara māwā bedeabḷḷḷde ēberāra biasia. Dji aidara abeđa nēbasia. ⁴³⁻⁴⁴ Mañne Jesuba idjīa bio jarasia:

–Bḷ biadara ni abala jararādua. Ātebḷḷḷ sacerdotemaa wādua bḷra biasida unumārēā. Jāḷbe Ācōrē quīrāpita bia bei carea Moiseba jarađa quīrāca ne diacuadua.‡ Māwā ēberārāba cawađa bḷra wārāda biasida.–

Māwā jarapeda Jesuba idjira wābisia. ⁴⁵ Baribḷḷḷ dji ēberāba Jesuba idji biabida debe mada jūmarāa nēbḷḷḷ wāsia. Mañ carea Jesura ni abal purude ebuđa nībaca basía. Ātebḷḷḷ jīga nībabadjia ēberārā beadacamaa. Baribḷḷḷ ēberārā puruzabemada idjimaa wābadjidāa.

2

Jesuba ēberā cacua beu bḷ biabida
Mateo 9:1-8; Luca 5:17-26

¹⁻² Dārāē bḷde Jesura wayacusa Capernauḷ puruđa wāsia. Idjira diguida bḷda cawasidade ēberārāda zocārā idjimaa powua nūmesia. Dera, dji eđa wābada sida pēsua nūmesia. Mañne Jesuba Ācōrē Bedeara jaradia basia. ³ Māwā bḷde ēberāda quīmārē zesidaa. Mañrāba ēberā cacua beu bḷda Jesumaa ede quīrīā panasidaa. ⁴ Baribḷḷḷ pēsua nūmḷ bērā poya edeđāē basía. Mañ carea de ḷḷḷ uria ođapeda dji cacua beu bḷra dji clədəba eđa bḷsidaa. ⁵ Jesuba unusia ādjia wārāda ḷḷḷ panḷda dji cacua beu bḷra poya biabida. Mañ carea Jesuba dji cacua beu bḷa jarasia:

–Cūdra, bḷa cadjirua ođara mḷa quīrādoasia.–

⁶ Mañne judiorā ley jaradiabadarāda ḷḷḷḷḷ arima chūpanasidaa. Maḷgḷḷḷḷḷ crīchasidaa: ⁷ “¿Cārē cārēā jāwā beđa bḷ? ¡Ācōrē quīrāpita bié beđa bḷa! Aba Ācōrēbḷḷḷ ēberāba cadjirua ođara poya quīrādoaya.”

⁸ Ādjia māwā crīcha duanḷra Jesuba idji sođe abeđa cawasia.* Mañ bērā ādjīa jarasia:

† 1:40 Aidara Jesu ewaride wārāda sāwā basida dadjirāba cawađe panḷa. Baribḷḷḷ judiorāmaarā aba Ācōrēbḷḷḷ poya biabida basia (Numero 12:9-12; 2 Rey 5:7). Mañ awara aba aidaba jidasira āyā bađe wāida basia (Levitico 13:45-46). § 1:43-44 Levitico 14:1-32. * 2:8 Sođe. Griego bedeade bḷ bḷa: “Jaurede.”

–¿Cārē cārēā jāwā crīcha panl? ⁹ Bārāmaarā ¿sālglda zareaara Ɂl? ¿Cadjirua oðara quĩrādoayaða aida wa nañ ēberā cacua beu Ɂlra piradrɁbipeða idji cɁða edabipeða nĩbabida? ¹⁰ Ācōrēba mñ, Nañ Djara Edaðara Ɂlsia nañ ējũāne duanɁba cadjirua obadara quĩrādoamārēā. Mañra bārāa unubiya.–

Ara mañda dji cacua beu Ɂla nāwā jarasia:

¹¹ –PiradrɁdua. BɁ cɁðara edapeða diguidaa wādua.–

¹² Ara mañda dji cacua beu Ɂaðara pirabaripeða idji cɁða edapeða jũmarā quĩrāpita ēdrɁ wāsia. Mañ carea jũmarāba cawa crīchadaē basía idjaba Ācōrēa bia bedeā duanesidaa. Nāwā jarasidaa:

–¡Nañ quĩrāca dadjirāba ununaca basía!–

Jesuba Levi trñna

Mateo 9:9-13; Luca 5:27-32

¹³ Māwānacarea Jesura wayacusa Galilea amene dromanaa wāsia. Mañne ēberārāda zocārā idjimaa wāsidaa. Idjia ādjirāa jaradiasia. ¹⁴ WābɁlɁde Jesuba Alpeo warra Levida unusia. Mañ Levira Romanebema boro itea parata diabada dede chũmasia. Jesuba idjia jarasia:

–Mñ ume zedua.–

Ara mañda Levira piradrɁpeða Jesu ume wāsia.

¹⁵ Māwānacarea Jesura Levi dede ne co Ɂasia. Zocārāba Jesura ēpēɁlda bēra ādjirā sida ne co chũmeasia: Jesu ume nĩbabadarāda, Romanebema boro itea parata jɁɁl pebadarāda, judiorā ley igara Ɂea sida panasidaa.† ¹⁶ Māwā panlne judiorā ley jaradiabadaba, pariseorā biða unusidaa Jesura Romanebema boro itea parata jɁɁl pebadarā ume, judiorā ley igara Ɂea ume biða ne co Ɂlda. Mañ carea pariseorāba Jesu ume nĩbabadarāa iwiðisidaa:

–Bārāa jaradiabarira ¿cārē cārēā cadjirua obadarā ume, parata jɁɁl pebadarā ume biða ne co Ɂl?–

¹⁷ Mañ ũrĩpeða Jesuba jarasia:

–Cacua bia Ɂeaba nēārā diabarira jɁɁlɁðacaa. Dji cacua bié ɁeabɁɁl jɁɁlɁbadaa. Mñra jipa Ɂea trñi carea zeé Ɂla, ātebɁɁl cadjirua obadarāda trñ Ɂla Ācōrēmaa zedamārēā.–

Ne coðaca ewariðebema

Mateo 9:14-17; Luca 5:33-34

¹⁸ Mañ ewariðe Borocuebari Juañ ume nĩbabadarāba, pariseorā biða ne coðaca ewarida o panasidaa. Māwā panlne dewararāda Jesumaa zedapeða iwiðisidaa:

–Borocuebari Juañ ume nĩbabadarāba, pariseorā biða ne coðaca ewarira obadaa. BaribɁɁl bɁ ume nĩbabadarāba ¿sāwāērā oðaca?–

¹⁹ Jesuba panusia:

–Umaquĩrāba wērā edabɁɁlɁde ¿caiba ne coðaca ewarida oi? Mañ umaquĩrāra waðibiða idjia eðoðarā ume ɁlɁmisa ne coðaca ewarira oðaeā. ²⁰ BaribɁɁl ewari aɁa dewara ēberārāba idjira āyā edeðia. Mañ ewariðebɁɁl idjia eðoðarāba ne coðaca ewarira oðia.

²¹ Dadjirāba cacuaðe jɁɁbada dji sore cōā ɁlɁmaa wua djiwiðida cajudaçaa. Māwā oðibɁɁl djiwiði cajuda errebaribɁɁlɁba dji wua sorera waibɁlara cōāya. ²² Idjaba ni aɁalɁba uva Ɂa djiwiðira animarā e oða dji sorede tɁðacaa. Māwā oðibɁɁl aseabɁɁlɁde animarā e oða dji sorera cōāya. Mañbe uva Ɂara, animarā e oða sida aduaya. Mañ carea uva Ɂa djiwiðira animarā e oða djiwiðide tɁðida panla.–‡

Jesura ãnāũbada ewari djibaria

Mateo 12:1-8; Luca 6:1-5

²³ ãnāũbada ewariðe Jesura ējũā trigo uðade nĩbasia. Mañne idji ume nĩbabadarāba trigora tɁ eda nĩbasidaa. ²⁴ Mañ carea pariseorā ādji caiðu zebɁdaba Jesua jarasidaa:

† 2:15 Judiorā ley igara Ɂea. Griego bedeade “cadjirua obadarā” Ɂl Ɂla. ‡ 2:22 MañgɁðeba Jesuba cawabisia idji bedeāra ādji drōāenabema crīcha ume ābaa jaradiacada.

–¡Acλdua! Βλ ume nĩbabadarāba ¿cārē cārēã ãnãũbada ewaride ocara panλda o panλ?–
²⁵ Jesuba ādjía jarasia:

–Ewari aba Daviba, idji ume nĩbabadarā bida codira neé panasidaa. Jarra panasidaade ¿sāwā osida?§ ²⁶ Abiata sacerdote dji droma baside Davira Ācōrē dede eda wāpeða Ācōrē quĩrāpita baða paλda edasia.* Maλ paλra ¿ababe sacerdoterāba codida panasidaéca? Baribλrλ Daviba copeða idji ume nĩbabadarāa diasia.–

²⁷ Maλbe Jesuba ādjía jarasia:

–Ācōrēba ēberāra oé basía ãnãũbada ewari wagaðamārēã ātebλrλ ãnãũbada ewarira bλsia ēberārā ãnãũnamārēã. ²⁸ Mλ, Naλ Djara Edaðara ãnãũbada ewari djibaria.–

3

Jesuba ãnãũbada ewaride ēberā biabida

Mateo 12:9-14; Luca 6:6-11

¹ Wayacusa Jesura judiorā dji jλrebada deða wāsia. Mama ēberā jλwa beu bλda bλsia.
² Ācλrλba Jesura acλ panasidaa ãnãũbada ewaride maλ ēberā biabi cawaya. Biabisira bié jaraðida crĩcha panasidaa. ³ Maλne Jesuba ēberā jλwa beu bλa jarasia:

–Piradrλpeða ēsi nũmane zedua.–

⁴ Maλbe Jesuba ādjía iwiðisia:

–¿Ānãũbada ewaride cārēda oðida panλ? ¿Biada wa cadjiruada? ¿Djārā carebaida wa idu beubida?–

Baribλrλ ādjirāra chupea panesidaa. ⁵ Maλne Jesura sopuasia cλwλrλ zarea bea bēřā. Quĩrũbideba ādjirā acλbλrλde dji jλwa beu bλa jarasia:

–Jλwara jiradua.–

Māwā jirabλrλde idji jλwara abeða biasia. ⁶ Ara maλda pariseorāra ēdrλðapeða Herodeare bearāmaa wāsidaa. Ādjirā ume Jesu beađi carea crĩcha jλrλsidaa.

Galilea amene droma icawa duanana

⁷ Maλbe Jesura idji ume nĩbabadarā sida Galilea amene dromanaa wāsidaa. Mama Galilea druadebemarāda zocārā idji caiðu nĩbasidaa.* ⁸ Jesuba ne ununacada o bλda dewararā bida ũrĩsidaa. Maλ carea Judea druadebemarāda, Jerusaleĩ puruðebemarāda, Idumea druadebemarāda, Jordaλ do wa quĩrārēbemarāda, Tiro druadebemarāda, Sidoλ druadebemarā sida Jesu bλmaa wāsidaa. ⁹⁻¹⁰ Idjia cacua bié beada biabi baða bēřā ēberārāba idji tāni carea powuabadjidaa. Idjira pēsua eropananamārēã Jesuba idji ume nĩbabadarāa jarasia jābada enenamārēã.

¹¹ Ēberā jai bara beaba Jesu unubλdade idji quĩrāpita chĩrāborode copanenapeða jaiba ne wayaadeba jĩgua jarabadjidaa:

–¡Bλra Ācōrē Warraa!–

¹² Baribλrλ Jesuba jairāa bio jarabadjia idjidebemada ebuða jararānamārēã.

Jesuba ēberā doce edaða

Mateo 10:1-4; Luca 6:12-16

¹³⁻¹⁴ Māwānacarea Jesura eyaðaa wāpeða idjia quĩrĩābλrλda idjimaa trλsia. Ādjirā zesidaade idjia doce edasia idji ume nĩbaðamārēã idjaba idji beða jara nĩbaðamārēã. Maλgrārā Jesuba trλ bλsia “mλa diabueðarā.”† ¹⁵ Jesuba ādjirāa λbλada diasia cacua bié beara biabiðamārēã idjaba jai sida āyā jλretaðamārēã. ¹⁶ Aþa Simoλ basía.‡ Jesuba idjira trλ bλsia Pedro. ¹⁷ Maλ awara Zebedeo warra Santiagoda, dji djaba Juaλ sida edasia. Maλ umébemara Jesuba trλ bλsia Boanergeřā. Maλ trλba jara bλa “baa warrarā.” ¹⁸ Naλgrārā

§ 2:25 1 Samuel 21:1-6. * 2:26 Levitico 24:5-9. † 3:7 Griego beðeade Ācλrλ cartade idjaba bλ bλa “Judeadebemarā sida.” ‡ 3:13-14 Maλgrārā Jesuba trλ bλsia “mλa diabueðarā.” Griego beðeade Ācλrλ cartade maλra neéa. † 3:16 Griego beðeade Ācλrλ cartade idjaba nāwā bλ bλa: “Naλgrārā doce panλda edasia.”

sida edasia: Andre, Pelipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Alpeo warra Santiago, Tadeo, idjaba Simoñ Cananeo. § 19 Jesuba Juda Iscariote sida edasia. Maľgaba idjira jidabisia.

Jesu bié jarapedada

Mateo 12:22-32; Luca 11:14-23; 12:10

²⁰ Jesu diguidaa zeside éberārada zocārā powuasidaa. Maľba Jesura, idji ume nĩbada sida poya ne cođáé basía. ²¹ Jesu djabarāba cawadapeđa idjira edade wāsidaa. Ādjia crĩcha panasidaa idjira quĩrāé besida. ²² Baribara judiorā ley jaradiabadarā Jerusaleñ purudeba zepedadaba jarasidaa:

–Jāļ Jesura jairā boro Beelzebúdeba Ʌl bērā jāwā Ʌla. Idjia jaira āyā jaretabaria Beelzebúba maľ ɅlɅada diada bērā.–

²³ Maľ ūrĩpeđa Jesuba ādjirā trĩpeđa ne jara Ʌldeba bedeasia. Nāwā jarasia:

–ĶSāwā Satanaba ara idjida āyā jaretai? ²⁴ Abari druadebemarāda ara ādjiduba djō pananibara dārā pananaéa. ²⁵ Idjaba abari dede beada djō pananibara dārā pananaéa. ²⁶ Ara maľ quĩrāca Satanada ara idji jairā ume djōpeđa awara wāibara Ķsāwā idjia poya Ʌlra dārā erobai? Abeda jōya.

²⁷ Éberā mēsrā ɅlɅa naārā jļ chũmnaébara, Ķsāwā idji dede eđa ne drade wāni? Jļ chũmnaɅra poya idji nebiara drada.

²⁸ Wārā arada māla bārāa jaraya: éberārāba cadjirua obadara, bié bedeabada sida Ācōrēba jūma poya quĩrādoaya. ²⁹ Baribara abalba Ācōrē Jaureba ođada diauruba jāwā osiada aibara, Ācōrēba maľra quĩrādoáa. Maľ éberāra ewariza bedeade baya.–

³⁰ Jesuba māwā jarasia idjira jai bara Ʌlada apeđada bērā.

Jesu éberārā idjima zepedada

Mateo 12:46-50; Marco 3:21; Luca 8:19-21

³¹ Maľne Jesu djabarāda, dji papa sida jūēnapeda Jesura dajadaareba trĩbisidaa. ³² Maľbe éberārā Jesuare chũmeaba idjia jarasidaa:

–Ba papara, ba djabarā sida dajadaare panla.* Ādjia bara jara panla.–

³³ Baribara Jesuba jarasia:

–Bārāmaarā Ķcairāda mā papa idjaba mā djabarā?–

³⁴ Idji caita chũmeada aɅpeđa jarasia:

–Naľgrāda mā papaa idjaba mā djabarā. ³⁵ Ācōrēba quĩrā Ʌl o beɅra mā djaba, mā djabawērāa, idjaba mā papaa.–

4

Pea podadebema ne jara Ʌl

Mateo 13:1-9; Luca 8:4-8

¹ Wayacusa Jesuba Ācōrē bedeara amene droma icawa jaradia besia. Maľne éberārāda zocārā idjima powua nūmesia. Maľ bērā jāba doeđa ūmne Ʌadopeđa chũmesia. Éberārāra do icawa duanesidaa. ² Maľbe Jesuba ne quĩrātanoa ne jara Ʌldeba jaradisia. Nāwā jarasia:

³ –ĶŪrĩnada! Éberāda ne pođe wāsia. ⁴ Māwā po nĩne ɅɅara tara ođe Ʌaecuasia. Maľne ĩbanada zeseđapeđa mĩcuasidaa. ⁵ ɅɅara tara ējūā mōgarāida Ʌlde Ʌaecuasia. Dji egorora nāũcha Ʌl bērā maľ tara isabe tunusia. ⁶ Māwāmĩna besea jļwĩrāba purrubasia bio carra jidaé bađa bērā. ⁷ Idjaba ɅɅara tara ējūā Ʌrāida Ʌlde Ʌaecuasia. Mama Ʌaecuadara jļcara Ʌra bara Ʌlba bɅrā quenasia. Maľba poya zauđáé basía. ⁸ Baribara ɅɅara tara ējūā biade Ʌaecuasia. Maľgara bio zausia. ɅɅara ɅmɅba ara aride diasia, dewaraba waitabeara diasia, waabemaba waiɅlara diasia.–*

⁹ Maľbe Jesuba jarasia:

§ 3:18 Simoñ Cananeo. Luca 6:15de “Simoñ Zelote” Ʌl Ʌla. * 3:32 Griego bedeade ɅɅara cartade idjaba “ba djabawērāa” Ʌl Ʌla. * 4:8 Griego bedeade nāwā Ʌla: “ɅɅara ɅmɅba treinta diasia, dewaraba sesenta diasia, waabemaba cien diasia.”

–Dji cawara bara baba quĩrãcuíta ùrĩdua.–

Jesuba çcãrẽ cãrẽã ne jara badeba jaradiasi?

Mateo 13:10-17; Luca 8:9-10

¹⁰ Ëberãrã wãpedadacarea Jesu ume nĩbabadarã doce panaba, dewara idjiare chũmea bida iwĩdisidaa idjia ne jara badeba jaradiadadebemada. ¹¹⁻¹² Jesuba panusia:

–Ãcõrẽba ëberãrã pe eroðadebemada jũmarãa cawabié ðamĩna bãrãa cawabi ða. Baribara dewarãa mla ne jara badeba bede ða adjirãba acã panamĩna unurãnamãrẽã, idjaba ùrĩ panamĩna cawarãnamãrẽã. Mãwã beadaébara Ãcõrẽmaa zedapeda adjia cadjirua obadara quĩrãdoacasia.–†

Pea podadebema Jesuba cawa jarada

Mateo 13:18-23; Luca 8:11-15

¹³ Mãne Jesuba adjia jarasia:

–çBãrãba pea podadebema ne jara badeba jaradara cawadaéca? Mãwãra dewarada jarabara çsãwã cawadi? ¹⁴ Ùrĩnadua. Pea pobarira Ãcõrẽ bede jarabari quĩrãca ða. ¹⁵ Ta ode baedaba naãda jara ða: ãcãrã ëberãrãba Ãcõrẽ bedeada ùrĩbadaa. Baribara Satanada zepeda mã bede adji soðe jũenara quĩrãdoabibaria. ¹⁶ Ta mõgarida ða ëjũãne podaba naãda jara ða: ãcãrã ëberãrãba Ãcõrẽ bede ùrĩnapeda bio ðasrida edabadaa. ¹⁷ Baribara bio carra jidaé bea bãrã dãrã droadacaa. Ewari zarea zebãrãde wa Ãcõrẽ bede ijã panã carea ëberãrãba bié obdãde adjia ijã panãra igarabadaa. ¹⁸ Ta ëjũããrãida ðãde podaba naãda jara ða: ãcãrã ëberãrãba Ãcõrẽ bedeara ùrĩbadaa. ¹⁹ Baribara adjirã sãwã bia beadiðebemada jũmawãyã crĩchabadaa idjaba ne jũmada awuabadaa. Crĩchabadaa ne jũmada erobeadiðãrã, ðasrida beadiðã. Jũma mã crĩchaba bede adji soðe beðara bãrã beabaria. Mã bãrã adjira waridacaa. ²⁰ Baribara ta ëjũã biãde podaba naãda jara ða: ãcãrãba Ãcõrẽ bedeara bia ùrĩnapeda ijãbadaa. Mãbe ãcãrãba ne biada ara aride obadaa, ãcãrãba waitabeara obadaa, idjaba ãcãrãba waiðlara obadaa.–‡

Ïbĩrãnebema ne jara ða

Mateo 5:15; Luca 8:16-18

²¹ Jesuba dewara ne jara badeba jarasia:

–Dadjirãba ïbĩrãra coadapeda çepedeco droma edre ðãbadaca? Mẽrã nũmãnacaa, ãtebãrã ãã dji ðãbadãde nũmãbadaa. § ²² Ara mã quĩrãca ne jũma ebuða ðãlãra mẽrã beéã. Dadjia cawadaé panãra Ãcõrẽba ebuða cawabiya. ²³ Dji cawara bara baba quĩrãcuíta ùrĩdua.–

²⁴ Mã awara Jesuba jarasia:

–Mãã jaradia ðara quĩrãcuítaðdua. Bãrãba cawadi carea bio quĩrãcuítaðãrãba ãcõrẽba bãrãa auðuara cawabiya. ²⁵ Aðãba wãrãda cawãibãrã, ãcõrẽba auðuara cawabiya. Baribara adua ðãba cawa ðãda crĩchaibãrã, idjia crĩcha ðã sãda ãcõrẽba jãrãya.–

Néu sãwã waribariðebema ne jara ða

²⁶ Jesuba idjaba jarasia:

–Ãcõrẽba ëberãrã pe eroðãra aðãba ne ta podã quĩrãca ða. ²⁷ Diamasi dji ëberã cã ðãmisa idjaba ãsa zocã ðãmisa dji tara quida buyapedã waribaria. Dji podãba cãrẽba waribi ðãda cawacamĩna mãwãbaria. ²⁸ Egorode ara iduða tunubaria. Naãrã dji ðãwãrãda odjabaria. Mãbe dji cãmãda zebãria. Idjaba dji cãmãba dji tada diabaria. ²⁹ Mãbebãrã dji tara waragabaria. Dji ewarira jũena bãrã ëberãba necoba ewabaria.–

Mostaza tãdebeba ne jara ða

Mateo 13:31-32, 34-35; Luca 13:18-19

† 4:11-12 Isaia 6:9-10. ‡ 4:20 Griego bedeade nãwã ðã ðã: “Ãcãrãba treinta zaubadaa, ãcãrãba sesenta zaubadaa, idjaba ãcãrãba cien zaubadaa.” § 4:21 Mẽrã nũmãnacaa. Griego bedeade nãwã ðã ðã: “Cãda edre ðãdãca.”

³⁰ Idjaba Jesuba jarasia:

–Ăcōrēba ēberārā pe eroḅlara ḷcārē quiṛāca ḅḷ? ḷSāḷgḷ ne jara ḅḷḅeba mḷa cawa jarai? ³¹ Mostaza ta quiṛāca ḅḷa. Maḷ mostaza tara jūma dadjia ubada cāyābara djubibiara quirua. ³² Baribḷḷḷ uḁacarea dewara néu ḅea cāyābara waiḅlara waribaria. Dji ḷḷwatera waiḅḷa jeḁeguezoabaria. Maḷ bēṛā ḷbanara dji ḷḷwateḁe cūrāḁḷḷ ḅḷma de ocuaḁe zebadaa.–

³³ Māwā ne jara ḅḷḅeba Jesuba jaradiabadjia ēberārāba poya cawaḁida panḷ quiṛāca.

³⁴ Aḅabe ne jara ḅḷḅeba āḁjirāa beḁeabadjia. Baribḷḷḷ idji ume nḷbabadarā āḁuḅa panḷne jūma cawa jarabadjia.

Jesuba nāūrā, amene droma siḁa tumabiḁa

Mateo 8:23-27; Luca 8:22-25

³⁵ Maḷ ewariḁe queubodode Jesuba idji ume nḷbabadarāa jarasia:

–ḷWa quiṛārē wānadrḷ!–

³⁶ Ara maḷḁa āḁjia ēberārā arima duanḷra amenapeḁa Jesura ara idji ḅḷ jābaḁe quiṛārā edesiḁaa. Dewara jāba siḁa āḁji daucha wāsiḁaa. ³⁷ Māwā panḷne nāūrāda dji cābāyā puá nūmesia. Maḷ bēṛā baido bogozoara jābaḁe eḁa wā nūmesia. Jābara biru ḅaeboḁo basía. ³⁸ Maḷne Jesura jāba āḁauare borocau cāḷ basia. Maḷ carea idji ume nḷbabadarāba ḷṛḷmanapeḁa nāwā jarasiḁaa:

–Jaradiabari, ḷḅḷmaarā dadjirā ḅarruḁida bia ḅḷca?–

³⁹ Maḷbe Jesura ḷta nūmepeda nāūrāra, baido bogozoa siḁa nāwā queḁsia:

–ḷChupeadua! ḷḷpi ḅedua!–

Ara maḷḁa nāūrāra ipi ḅesia. Jūma tuma nūmesia. ⁴⁰ Māwā ḅḷḁe Jesuba āḁjirāa jarasia:

–Bārāra ḷsāwāērā ne waya panḷ? ḷCārē cārēā Ācōrēra ḷjānaé panḷ?–

⁴¹ Baribḷḷḷ Jesuba oḁa carea āḁjirāra bio ne wayasiḁaa. Maḷ bēṛā āḁuḅa iwiḁidrua duanesiḁaa:

–Naḷgḷra ḷcaida jāwā ḅḷ? Nāūrāba, baido bogozoa biḁa idji beḁeara ḷjābadaa.–

5

Jesuba jai zocārā āyā ḷḷretada

Mateo 8:28-34; Luca 8:26-39

¹ Maḷbe amene droma chānapeda Gerasa druade jūḁsiḁaa.* ² Jesura jābaḁeba drua ḅadosiḁe cawaḁēne ēberā jai bara ḅḷḁa idjimaa zesia. ³ Maḷ ēberāra beuḁarā tḷḅaribada uriaḁe ḅabadjia. Ni aḅaḷba idjira poyaḁaca basía, carenaba ḷḷḅḷḁa siḁa. ⁴ ḅarima zocārā idjira carenaba ḷṛū ḷḷḅadjiḁamīna, ḷḷwa siḁa ḷḷḅadjiḁamīna aḅeḁa jūma tḷcuabadjia. Idjira ni aḅaḷba poyaḁaca basía. ⁵ Diamasi, āsa biḁa idjira bēwārā tḷḅaribada uriaḁe, eyade biḁa bia nḷbabadjia. Idjaba ara idji cacuara mōgaraba puobadjia. ⁶⁻⁷ Idjia tḷmḷba Jesu unusiḁe pira zesia. Jesu quiṛāpita chīṛāborode coḅepeda jīgua jarasia:

–Ăcōrē dji Dromaara ḅḷ Warra, Jesu, ḷcārē cārēā mḷra mīā sē ḅḷ? ḷĂcōrē quiṛāpita wārāneba jaradua ḅḷa mḷra bié ḅḷḁḁa!–

⁸ Māwā beḁeasia Jesuba idjía nāwā jara ḅaḁa bēṛā:

–ḷJai, naḷ ēberā cacuaḁebemada āyā wādua!–

⁹ Maḷbe Jesuba dji jaia iwiḁisia:

–ḷḅḷra casa trḷ jarabada?–

Dji jaiba panusia:

–Mḷ trḷra Cābana abadaa, dairāra cābana panḷ bēṛā.–

¹⁰ Maḷne jaiba Jesua beḁea djuburiasia maḷ druadebemada āyā ḷḷretarāmārēā.

¹¹ Māwā panḷne ara caita ḅḷ eyade chinaḁa zocārā ne co duanasidiḁaa. ¹² Maḷ carea dji jairāba Jesua nāwā beḁea djuburiasidiḁaa:

–Dairāra jāḷgḷrā china cacuaḁe idu eḁa wābiḁua.–

* 5:1 Gerasa. Griego beḁeade ḷCḷḷḷ cartade “Gadara” wa “Gergasa” ḅḷ ḅḷa.

¹³ Mañne Jesuba iduaribisia. Ara mañda jairāra ēberā cacuađebemada ēdracuađapeda china cacuađe eđa wābrasiđaa. Baribrar eđa wānapeda chinara pirapodapeda perawadeba daiđu tēucuasidaa. Mama abeđa jūma nābrar quinisidaa. Małgarā chinara mil umé panasidaca bla.

¹⁴ Mañ carea dji china acra pananara puruđaa pira wāsidaa. Ādji puruđebemarāa, dji puru caita bearaa biđa jai bara bađadebemada jūma nēbrasiđaa. Mañ carea puruđebemarāba acrađe zesesisidaa. ¹⁵⁻¹⁶ Jesu bla jūēbadađe unusidaa jai zocārā erobađara Jesu caita chūmāda. Quirā bapeda cacuađe jlabada jā basia. Mañ unupeđadađaba dewararāa nēbrasiđaa jai bara bađara sāwāsida. China sāwapeđada siđa nēbrasiđaa. Jūmarāda bio ne waya duanesidaa. ¹⁷ Mañ carea ādjirāba Jesua beđe djuburiasidaa ādji druadebemada āyā wāmārēa.

¹⁸ Jesu jābađe bađoside dji jai bara bađaba beđe djuburiasia idji ume wāi carea. ¹⁹ Baribrar Jesuba idu wābié basía. Ātebrar jarasia:

–Diguida wāpeđa bla ēberārāa jaradua Ācōrēba bla ume ne waibla ođada. Ādjía nēbraradua sāwā idjia brar bio quirā djuburiasida.–

²⁰ Ara mañda jai erobađara wāpeđa jūma Decapoli druade nēbrarbadjia Jesuba idji ume ne waibla ođada. Mañ bēra jūmarāba cawa crīchadaé basía.

Jesuba wērācau biabiđa

Mateo 9:18-26; Luca 8:40-56

²¹ Jesu jēda jābađe amene droma quirārā chānacarea ēberārā zocārā idji bla zesisidaa. Mañ carea Jesura do icawa basia. ²²⁻²³ Māwā bađe ēberā Jairo abadada zesia. Mañ Jaiora judiorā dji jarebada dede dji boro basía. Mañne Jaiora Jesu caita jūpeđa idji jirū caita berru cōpeđa nāwā beđe djuburiasia:

–Mā cauda jūācāyā nūmra. Bla jlwara idji lrā bađe zedua biamārēa.–

²⁴ Ara mañda Jesura Jairo ume wāsia. Ēberārā zocārā Jesu ume wābada bēra pēsua nībasia. ²⁵ Mañne ēberārā tāēna wērā doce poa oamiaba jida bađa nībasia. ²⁶ Mañ wērāba nēārā diabadarāa idji paratara jūma diađoada mīna biaé basía. Zocārā nēārā diabadarāba idjira bia mīgabisidaa baribrar wetara wāsia. ²⁷⁻²⁸ Mañne Jesuđebemada beđe panāda ūrīpeđa ēberārā tāēna Jesu jēdaare caita wāsia. Nāwā crīchasia: “Idji cacuađe jā bađa tāibrar, mārā biaya.” Ara mañda Jesu cacuađe jā brar chupea tāsia. ²⁹ Tābrar idji oara tdrasia. Māwā cawasia idji cacua bié bađara biasida. ³⁰ Baribrar Jesuba cawasia idji lābađeba abada biasida. Mañ bēra jēda acrapeđa iwīdisia:

–Mā cacuađe jā brar ¿caiba tāsia?–

³¹ Mañne idji ume nībabadarāba jarasidaa:

–¿Sāwā iwīdi bla caiba brar tāsida? Bla unu bla ēberārāba brar pēsua eropanāda.–

³² Māwā jarabdamīna Jesuba jūmarāda rrraga acrasia idji tānada cawai carea. ³³ Māwā bađe wērāra ne wayaaba ure nūmasia Jesuđeba biađada cawa bla bēra. Mañbe Jesumaa zepeda idji quirāpita berru cōpeđa jarasia:

–Mābrar wārāda brar tāsia.–

³⁴ Mañ carea Jesuba idjía jarasia:

–Cau, wārāda biaida ijāna bēra brar biasia. Necai wādua. Brar waa bia mīgaéa.–

³⁵ Jesu wađi beđe bađe Jairo dedeba lcrar zedapeđa idjía jarasidaa:

–Bla caura jaiđasia. ¿Cārēa jaradiabarira mīa sēi?–

³⁶ Māwā jarabada Jesuba quirācuitaé basía. Ātebrar Jairoa jarasia:

–Ne wayarādua. Sođeba ijādua.–

³⁷ Mañbe Jesuba Pedroda, Santiagoda, Santiago djaba Juañ siđa Jairo deđaa edesia. Waabemara idu wābié basía. ³⁸ Jairo dema jūēbadađe Jesuba ūrīsia ēberārāra bāga aujīa duanāda. ³⁹ Eđa wāpeđa Jesuba dji aujīa duanā jarasia:

–¿Cārē cārēa jācua aujīa duanā? Jā wērācaura beué bla, ātebrar cāi bla.–

⁴⁰ Mañ carea ēberārāba idjima aϫadapeda ipidasidaa. Baribλrλ Jesuba jūmarāda dajadaa wābisia. Mañbe idji ume nībabadarāda ūbea, dji wērācau zezada, dji papa sida eda edesia wērācau λpedadamaa. ⁴¹ Wērācau jλwade jidapeda Jesuba jarasia:

–Talita cumi.– (Mañ arameo bedeaba nāwā jara θλa: “Cau zaque, mña bła jaraya: pirabaridua.”)

⁴² Ara mañda wērācaura pirabaripeda nībade wāsia. Idjira doce poa θasia. Mañgλdebe-mada jūmarāba cawa crīchadaé basía. ⁴³ Baribλrλ Jesuba ādjía bio jarasia ni aθala jararānamārēā. Idjaba jarasia wērācaura ne cobidamārēā.

6

Jesu Nazarede bada

Mateo 13:53-58; Luca 4:16-30

¹ Mamaλba Jesura idji puruđaa wāsia. Idji ume nībabadarā sida wāsidaa. ² Ānāūbada ewaride Jesuba judiorā dji jλrebada dede Ācōrē bedeara jaradia θasia. Mañne zocārā ūrī duanλba cawa crīchadaé basía. Nāwā jara duanasidaa:

–Idjia ¿sāmaareba jāλ crīcha cawaara edasi? ¿Caiba idjía necawaada diasia? ¿Sāwā ne ununacada poya oi? ³ ¿Idjira de obariéca? ¿Maria warrada jāwā θléca? ¿Idji djabarāra Santiago, Jose, Juda idjaba Simoļéca? ¿Idji djabawērārā sida dadjirā tāēna panléca?–

Ādjirāba Jesura ijā quīrīānaé basía. ⁴ Mañ bērā Jesuba jarasia:

–Ācōrēneba bedeabarida djārā druade wayabadaa, baribλrλ ara idji druadebemarāba wayadaca. Idji puruba, idji dede panabada bida wayadaca.–

⁵ Mama Jesuba ne ununacara poya oé basía. Aθabe idji jλwara λcλrλ cacua bié θea λrλ θλbλrλde biabisia. ⁶ Idji puruđebemarāba ijānaé bada bērā Jesuba cawa crīchaé θesia.

Jesuba doce edadarā diabueda

Mateo 10:5-15; Luca 9:1-6

Jesuba puru zaque θeaza jaradia wāsia. ⁷ Māwānacarea idjia doce edadarāra ābaa trλsia. Ādjirāa λθlada diasia jaida āyā jλretadamārēā. Mañbe puru zaque θeaza umé uméa diabuesia. ⁸ Ādji wāni naēna jarasia wābλdadae ni cārē sida ederānamārēā. Ode cođida, buchacada, parata sida edeđié panλana asia. Bardona awa edeđida panλda jarasia. ⁹ Idjaba jarasia zapato jλnida panλda baribλrλ ādjia cacuadae jλ panλ awa edeđida panλda. ¹⁰ Mañ awara jarasia:

–Bārā baridua puruđe jūēbλdadae aθal dede θade wānibλrλ mañ dede pananadua aba puruđeba ēdrλbλdadaa. ¹¹ Aθal puruba bārāda bia edaébλrλ, ādjia bārā bedeada ūrī quīrīānaébλrλ, mamaλba ēdrλdadua. Ēdrλbλdadae egoro pora bārā jirū jāne θara jārāpetadadua. Mañba cawabiya ādjia Ācōrē igara panλ carea idjia cawa oida.–*

¹² Ara mañda Jesu ume nībabadarāra wāsidaa. Wābλdaza ēberārā jarabadjidaa ādji cadjiruara igaradapeda Ācōrēmaa zedamārēā. ¹³ Mañ awara jaira zocārā ēberārā cacua debemada āyā jλrecuasidaa idjaba zocārā cacua bié θeara olivo dragaba pλrλbλdadae biabibadjidaa.†

Herodeba Jesu debema ūrīna

Mateo 14:1-12; Luca 9:7-9

* 6:11 Griego bedeade λcλrλ cartade nañ sida θλ θλa: “Wārā arada mña jaraya: Ācōrēba cawa oi ewaride Sodoma, Gomorra puru cāyābara mañ purura wetara cawa oya.” Genesis 18:16deba aba 19:29daa. † 6:13 Jesu ume nībabadarāba cacua bié θeara olivo dragaba pλrλdadaé basía biabidi carea. Ātebλrλ māwā pλrλbλdadae cawabisidaa Ācōrēba ēberārā biabi θλda (Santiago 5:14-15). Eđauđe olivo dragaba pλrλdadaéne cacua bié θeara biabisidaa (Hecho 3:1-10; 5:12-16; 9:32-35; 19:11-12).

¹⁴ Herodeda Galilea druadebema boro basía.[‡] Mañ Herodeba Jesura trǎ ɓɓa ɓɓda ũrísia. Ἰσραῆλ Jesudebemada nãwã jarabadjidaa:

–Borocuebari Juaãda ãrêbasia. Mañ bêrã jũma ne ununacara poya o ɓɓa.–[§]

¹⁵ Dewararãba jarasidaa Jesura Ācõrêneba bedeabari Elíada. Dewararãba jarasidaa:

–Idjira Ācõrêneba bedeabaria dadji drõãenabema ewaride beada quĩrãca.–

¹⁶ Baribɓɓa Herodeba mãwã ũrĩpeda jarasia:

–Maãɓɓa Juaãa. Mãa idjira oɓɓá tɓ beabisia baribɓɓa beudada ãrêbasia.–

¹⁷⁻¹⁸ Herodeba Juaã beabidara nãwã ɓasia: Herodeba ara idji djaba Pelipe quimada edasia. Mañ wêrãra Herodía abadjidaa. Herodeba idji ãyõrêra edada bêrã Juaãba jarabadjia: “ɓɓ djaba quimada erobacara ɓɓa.”* Mañ carea Herodeba Juaãra jidabipeda preso ɓɓbada dede carenaba jɓ ɓasia.

¹⁹ Mañ awara Herodíaba Juaãra quĩrãma ɓasia. Idjira beabi quĩrã ɓasia mãwãmĩna poya oé ɓasia. ²⁰ Dji boro Herodeba Juaãra waya ɓasia idjaba cawa ɓasia Juaãra êberã jira ɓɓda, Ācõrê itea ɓɓda. Mañ carea Juaãra idu bíé obica basía. Herodeba Juaã bedeara bia ũrĩbadjia baribɓɓa cawa crĩchaé ɓesia.

²¹ Ewari aba Herodíaba cawasia sãwã Juaãra beabida. Nãwã ɓasia: dji boro Herode toda ewari jũeside ne cobada waiɓɓada obisia. Idjiare bea dji dromarãda, dji djõbada bororãda, Galilea druadebema dji droma bea sida trǎbicusia idji ume ne codamãrêã. ²² Mãwã ne co duanɓne Herodía cauda eda zepeda jũmarã quĩrãpita bairasia. Mañba Herodera, idji ume ne co duanɓ sida bio ɓasridasidaa. Herodeba mã awêrãa jarasia:

–ɓɓdjia quĩrãɓɓɓɓda mãa iwidiɓɓa. Ara mãda mãa ɓɓa diaya.–

²³ Idjia wãrãneba jarasia:

–ɓɓa mãa iwidiɓɓɓɓda mãa jũma diaya. Mãa poya erobɓ sida êsidra diaya.–

²⁴ Mañne Herodía caura dajadaa wãpeda idji papaa nãwã iwidiisia:

–Mãa ¿cãrêda iwidií?–

Mañne dji papaba panusia:

–Borocuebari Juaã boroda iwidiɓɓa.–

²⁵ Dji caura Herodemaã isabe jêda wãpeda nãwã jarasia:

–Mãa quĩrã ɓɓa ara nawena ɓɓa Borocuebari Juaã boroda mãa epedecode diaida.–

²⁶ Mãwã iwidiiside Herodera bio sopuasía. Baribɓɓa idji ume ne co duanɓ quĩrãpita wãrãneba jaraãa bêrã awêrãba iwidiida quĩrãca o quĩrãsia. ²⁷ Ara mãda Herodeba zarrada wãbisía Juaã borora enemãrêã. ²⁸ Mañ zarrara preso ɓɓbadamaã wãpeda Juaãra oɓɓá tɓsia. Idji borora epedecode enepeda Herodía caua diasía. Mañbe dji cauba dji papaa diasía.

²⁹ Juaã ume nĩbapedadaba mã ũrísidaã Juaã cacuara jɓɓɓde wãnapeda tɓbaride edesidaa.

Jesuba mil juesuma auđu ne cobigada

Mateo 14:13-21; Luca 9:10-17; Juaã 6:1-4

³⁰ Mãwãnacarea Jesuba diabuedarãra idji ume ãbaa dji jɓresidaa. Ādjia opedadara, jaradiapedada sida Jesua jũma nêɓɓɓa panasidaa. ³¹ Mãwã panɓne êberãrãra zocãrã zesidaa. Ādjirã careba panɓba poya ne codãé basía. Mañ bêrã Jesuba jarasia:

–Wãnadɓa êberã neémaã ãnãũni carea.–

³² Ara mãda ãduɓa jãbaãde wãsidaa êberã neémaã. ³³ Baribɓɓa zocãrãba ãdji wãɓɓɓa unusidaa. Mañne cawasiãã cairãda mãwã wãnada. Mañ bêrã puruzabemarãda ãdji wãɓɓɓa jĩrũba wãnapeda ãdji na jũesidaa. ³⁴ Jesura jãbaãeba drua ɓadobɓɓɓɓde mã

[‡] 6:14 Herode. Mañ Herodera Antipa trǎ jarabadjidaa. Ācõrê Bedeãde odja ɓɓa Mateo 14:1-10de, Luca 3:19de, 9:7-9de, 13:31-33de, 23:6-12de biã. Idji zezara “Herode dji Droma” abadjidaa (Mateo 2:1-23). [§] 6:14 Griego bedeãde Ἰσραῆλ cartãde ɓɓ ɓɓa Herodeɓɓɓa mãwã jarasida. * 6:17-18 Levítico 18:16.

ēberārā zocārā duanlda unusia. Oveja dji wagabari neé quedea quĩrāca panl bēřā Jesuba ādjirāra mĩā djuburi unusia. Mañ carea ādjirāa jaradia besia.

³⁵ Queubode Jesu ume nĩbabadarāra idjima zedapeđa jarasidaa:

–Nama ēberāra caita neéa. Mañ awara queublr̄la. ³⁶ Ēberārāa jaradua de beamaa wa puru beadaa codira nēdode wānamārēā. Ni cārē sida neé panla.–†

³⁷ Bariblr̄l Jesuba jarasia:

–Bārāblr̄l ne cobidada.–

Mañne ādjia jarasidaa:

–¿Cārēda daiba cobidí? ¿Bla quĩrĩā b̄lca daiba jūma nañ ēberārā itea pañ nēdode wānida? Ābalda berara poa āba trajaida b̄la mañ parata edai carea.–

³⁸ Mañne Jesuba iwĩdisia:

–¿Dadjirāba pałda jūmasāwā eropanl? Acl̄de wānada.–

Ara małda wāsidaa. Acl̄dapeđa ādjia jarade zesidaa:

–Pałda juesumabe idjaba bedada umébe eropanla.–

³⁹ Małbe Jesuba jūmarāa jarasia pōājārā pāwārāne awara awara chūpanenamārēā.

⁴⁰ Ara małda l̄cl̄l cien, l̄cl̄l cincuenta awara awara chūpanesidaa. ⁴¹ Jesuba pañ juesuma panlra, beda umé panl sida idji jlwade edapeđa bajānaa acl̄peda Ācōrēa bia jarasia. Małbe pałra cōrācuapeđa idji ume nĩbabadarāa diasia jedecadamārēā. Beda umébema sida jedecadamārēā diasia. ⁴² Małbe jūmarāda ne codapeđa jāwūāsidaa. ⁴³ Pañ adubadara, beda adubada sida jlr̄l pesidade doce jamara birasidaa. ⁴⁴ Mama ne copedadara dji umaquĩrā awa mil juesuma panasidaa.

Jesu do ĩr̄l nĩbada

Mateo 14:22-27; Juał 6:16-21

⁴⁵ Māwānacarea Jesuba idji ume nĩbabadarāra jābade badobisia idji na quĩrārā chānapeđa Betsaidá purudaa wānamārēā. Mañne idjira besia ēberārā diguidaa wābigai carea. ⁴⁶ Jūmarāda wābigapeđa eyadaa Ācōrēa iwĩdide wāsia. ⁴⁷ Queuside Jesu ume nĩbabadarāra jābade do quēsida panasidaa. Mañne Jesura drua iduba basia. ⁴⁸ Idjia unusia ādjira dowiba poya wānaé panlda nāūrāda ādji nocoareba puá nūml bēřā. Āsabode Jesura do ĩr̄l nĩda ādjirā caita wāyā wāblr̄l basía. ⁴⁹⁻⁵⁰ Mañne jūmarāba idjira do ĩr̄l nĩda unusidaa. Bariblr̄l bēwārāda māwā b̄lda cr̄chasedaa. Mañ carea bio dauperapeđa ne wayaaba biasidaa. Ara małda Jesuba jarasia:

–¿Sozarra beadada! Młda jāwā b̄la. ¡Ne wayarānada!–

⁵¹ Jesu jābade badoside nāūrāra cābasia. Mañ bēřā bio ne wayasidaa idjaba cawa cr̄chadaé panesidaa. ⁵² Jesuba pañ maārī b̄ldeba ēberārāra zocārā ne cobigaamĩna ādjia wadibida idjidebemada cawadaé panasidaa. Ābeda poya cawadaé basía.

Jesuba Genesare druade cacua bié bea biabida

Mateo 14:34-36

⁵³ Chā wānada Genesare druade jūēnapeđa doya wĩbarisidaa. ⁵⁴ Jābadeba drua badosidade mamabemarāba ābeda Jesura cawasidaa. ⁵⁵ Mañ carea puruza pira wāsidaa ādji cacua bié beara Jesumaa ededamārēā. Ēberārāba Jesura sāma b̄lda ūr̄sidedara dji cacua bié beara cl̄dade araa edebadjiadaa. ⁵⁶ Idji wāblr̄lza ēberārāba cacua bié quedeara ode b̄lbadjiadaa. Puru zaquede, puru beade, puru āi bida māwā obadjiadaa. Mañne Jesua bedea djuburiabadjiadaa idjia cacuade j̄l b̄l ida tābimārēā. Idji tābdara jūmaena biacuabadjiadaa.

7

Jlwa sl̄gl̄badadebema

Mateo 15:1-20

† 6:36 Ni cārē sida neé panla. Griego bedede l̄cl̄l cartade małra neéa.

¹ Ewari aba pariseorāda, judiorā ley jaradiabadarā siḁa Jerusaleñ purudeba Jesumaa zesidaa. ² Mañ ēberārāba unusiḁaa ḁCARḁ Jesu ume nībabadarāda jḁwa sḁgḁḁaé ne co panḁda. Drōāenabemaba jḁwa sḁgḁḁadebema jaradiapedaḁa quīrāca oḁaé panḁ bērā ādjira bié jarasiḁaa.* (³ Pariseorāba, waabema judiorā biḁa jḁwara ḁarima zocārā sḁgḁḁadaa drōāenabemaba jaradiapedaḁa quīrāca.† Māwā sḁgḁḁaéḁARḁ ne coḁacaa. ⁴ Idjaba ne nēdobuebadamaḁba diguiḁaa zedapeda drōāenabemaba jaradiapedaḁa quīrāca sḁgḁḁaéḁARḁ, ne coḁacaa. Mañ awara ādji sāūda, zocoda, cuguruda, cḁḁa siḁa quīrācuīta sḁgḁḁadaa.‡ Ne zocārā quīrācuīta obadaa drōāenabemaba jaradiapedaḁa ēpēni carea.) ⁵ Mañne pariseorāba, judiorā ley jaradiabadarā biḁa Jesua iwiḁisiḁaa:

–Bḁ ume nībabadarāba jḁwa mititia ne cobadaa. ¿Cārē cārēā dadjī drōāenabemaba jaradiapedaḁara oḁaca?–

⁶ Jesuba panusia:

–Bārā dji biaca ḁearā, Ācōrēneba bedeabari Isaiāba bārānebemada nāwā aride ḁasia: Nañ puruba mḁa bia bedeabaria, baribḁARḁ wārāda ādji soḁeba mḁma crīchadacaa.

⁷ Ādji quīrābe mḁa bia bedeabadaa.

Mḁ beḁa cāyābara ēberā crīchadrḁ jaradiabadaa.§

⁸ Ara mañ quīrāca Ācōrēba obi ḁḁ bedeara bārāba amabadaa drōāenabemarāba jaradiapedaḁa ēpēni carea.–*

⁹ Mañ awara Jesuba jarasia:

–Ara bārāba obadaḁeba Ācōrēba obi ḁḁ bedeara igarabadaa. ¹⁰ Moiseba nāwā jarasia: “Bḁ zezada, bḁ papa siḁa wayadua.”† Nañ siḁa jarasia: “Bariduaba idji zezada wa idji papada bié jaraibḁARḁ, maḁgḁara beuida ḁḁa.”‡ ¹¹⁻¹² BaribḁARḁ bārāba dji zeza wa dji papa careba amaaba aḁabe naḁda jarabadaa: “Jūma mḁa eroḁara Ācōrēa diḁa bērā mḁa bḁra poya carebaéa.”§ ¹³ Māwā bārā drōā naēnabemaba jaradiapedaḁa ēpē panḁneba Ācōrē bedeara igarabadaa. Bārāba ne zocārā mañ quīrāca obadaa.–

¹⁴ Mañbe Jesuba ēberārā arima duanḁra jūma trḁpeda nāwā jarasia:

–Jūmarāba mḁ bedeara ūrīnadia cawadamarēā. ¹⁵ Dadjia cobadaba Ācōrē quīrāpita mititia ḁḁca. ĀtebḁARḁ soḁeba ze ḁḁbḁARḁ dadjira mititia ḁḁbaria. ¹⁶ Dji cḁwḁARḁ bara ḁḁba quīrācuīta ūrīdua.–*

¹⁷ Mañbe Jesuba ēberārā arima duanḁra amepeda diguiḁaa wāsia. Mama idji ume nībabadarāba dadjī mititia ḁḁbaridebemada iwiḁisiḁaa. ¹⁸⁻¹⁹ Mañne Jesuba jarasia:

–¿Bārā biḁa waḁi adua panḁca? Ūrīnadia: dadjia cobadaba Ācōrē quīrāpita mititia ḁḁca, dadjī soḁe eḁa wāé ḁḁ bērā. ĀtebḁARḁ biḁeḁa wāpeḁa dajadaa ēdrḁbaria.–

Māwā jara ḁḁḁeba Jesuba cawabisia ne jūma coḁira bia ḁḁda. ²⁰ MañbebḁARḁ jarasia:

–Eḁḁba ze ḁḁba ēberāra Ācōrē quīrāpita mititia ḁḁbaria. ²¹⁻²² Crīcha cadjiruada, daunemaida, auḁua ḁaida, mīā beaida, ne drḁlaida, jūma eroḁa quīrā ḁaida, ne cadjirua o ḁaida, djārā cūrūgaida, peraé oida, djārāba eroḁa carea bié ḁaida, ēcarraare bié bedeaida, djārā cāyābara biara ḁḁda crīchaida, idjaba crīcha neé ḁḁca o ḁai siḁa ēberā soḁeba zebaria. ²³ Jūma mañ cadjirua eḁḁba ze ḁḁba ēberāra Ācōrē quīrāpita mititia ḁḁbaria.–

Jesuba wērācau biabiḁa
Mateo 15:21-28

* ^{7:2} Ādjira bié jarasiḁaa. Griego bedeade ḁCARḁ cartade mañra neéa. † ^{7:3} Levitico 22:4-8ḁe sacerdoterā cuidida panḁnebemada ḁḁ ḁḁa, baribḁARḁ Jesu ewaride pariseorāba jarabadjidaa jūmarāba māwā oḁida panḁda. ‡ ^{7:4} Cḁḁa. Mañba jaraé ḁḁa borobada aḁtebḁARḁ ādji ne coḁi carea chūmebadada. Griego bedeade ḁCARḁ cartade mañra neéa. § ^{7:7} Isaía 29:13.

* ^{7:8} Griego bedeade ḁCARḁ cartade idjaba nāwā ḁḁ ḁḁa: “Bārāba zocoda, sāū siḁa quīrācuīta sḁgḁḁadaa. Bārāba ne zocārā mañ quīrāca obadaa.” † ^{7:10} Exodo 20:12. ‡ ^{7:10} Exodo 21:17. § ^{7:11-12} Mḁa eroḁara Ācōrēa diḁa. Griego bedeade ḁḁ ḁḁa: “Naḁgḁara Corbaḁa.” * ^{7:16} Griego bedeade ḁCARḁ cartade mañ versículora neéa.

²⁴ Jesura mamaλba Tiro druadaa wāpeđa abal ēberā dede besia.† Idji sāma blda ni abala cawabi quĩrĩeé basia. Māwāmĩna cawasiđaa. ²⁵ Maļ druade wērāda besia. Idji caura jai bara basia. Maļ wērāba Jesudebema ũriside idji bmaaa wāpeđa idji jĩrũ caita chĩrāborode cobesia. ²⁶ Maļne bedea djuburiasia Jesuba jaira idji cau cacuadebemada āyā jaretamārēā. Baribλλ wērāra judioé basia.‡ Siropenicia druadebema basia. ²⁷ Maļ carea Jesuba idjía jarasia:

–Warrarāda na idu ne cobida bala. Bíé bala warrarāba co panlda jārĩda usaa diai carea.–

²⁸ Maļne wērāba panusia:

–Bla jara bλra wārāa, mļ Boro, baribλλ warrarāba djico jurruzoabiđada usaba mesa edre cobaria.–

²⁹ Maļ ũrĩpeđa Jesuba jarasia:

–Bla māwā bia panuna bēřā necai diguiđaa wādua. Bλ cau cacuade bađa jaira āyā wāsia.–

³⁰ Wērā idji dede jūeside idji caura cλdeđe necai blda unusia. Dji jaira wārāda āyā wāsia.

Jesuba ēberā cλwλλλ qui bλ biabiđa

Mateo 15:29-31

³¹ Jesura Tiro druade bađada jēda wāsia. Sidoļ druade jūēne wāpeđa Decapoli druareba Galilea amene dromanaa wāsia. ³² Mama ēberārāba cλwλλλ qui blda Jesumaa enesidaa. Maļ ēberāra idjaba quĩrāme cara basia. Ādjirāba Jesua bedea djuburiasidaa idji jλwara maļ ēberā λrļ bλpeđa biabimārēā. ³³ Ara maļda Jesuba cλwλλλ qui bλra jĩga edesia. Maļbe idji jλwa jĩwĩnĩra dji ēberā cλwλλλ uriaza berajusia. Māwā opeđa ara idji jλwa quēbλde idosia. Ēberā quĩrāmene ibaba maārĩ wara edasia. ³⁴ Maļbe bajānaa acλpeđa λyāba drasoā λyābapeđa arameo bededeđe jarasia: “¡Epata!” Maļ bedeba jara bala “ogadrλdua.” ³⁵ Ara maļda ēberā cλwλλλra ogadrλpeđa bia ũrĩ besia. Idji quĩrāmera biada bēřā bia bedea besia.

³⁶ Jesuba ādjirāa jarasia maļnebemada ni abala jararānamārēā. Māwāmĩna wetara nēbλλλbadjidaa. ³⁷ Dji arima panλba bio cawa crĩchadaé panesidaa. Nāwā jarasidaa:

–Jesuba ne jūmada bia o bala. Cλwλλλ qui beara ũrĩbibaria, quĩrāme cara beara bedebibaria.–

8

Jesuba mil quĩmārē ēberārā ne cobida

Mateo 15:32-39

¹ Maļ ewaride wayacusa ēberārāra Jesuma zocārā powuasidaa. Ādjirāba cođira neé panasidaa. Maļ bēřā Jesuba idji ume nĩbabadarāra trλpeđa jarasia:

² –Mļa naļ ēberārāra mĩā djuburi unu bala. Mļ ume duanlda ewari ũbea babλλλ. Ādjia cođi carea eropananara jōsia. ³ Mļa ādjirāra ne cođaé diguiđaa wābigaibλλλ, ota cacua norrabariēia. Ācλλλ wārāda tλmλba ze panλa.–

⁴ Idji ume nĩbabadarāba iwidišidaa:

–Nama ēberā neéma ħsāma jāļ ēberārā itea cođira edadi?–

⁵ Maļne Jesuba iwidišia:

–ħBārāba paļda jūmasāwā eropanλ?–

Ādjia panusidaa:

–Sietebe.–

⁶ Maļbe Jesuba ēberārāra jūma egode chūmebicuasias. Maļ siete paļra idji jλwade edapeđa Ācōrēa bia bλada asia. Maļbe paļra cōrācuapeđa idji ume nĩbabadarāa diasia jedecadamārēā. Ara maļda jedecasiđaa. ⁷ Idjaba beda zaqueda zocārāēbe eropanasidaa. Jesuba maļ carea Ācōrēa bia jarapeđa ēberārāa jedecabisia. ⁸ Ara maļda jūmarāba cođapeđa jāwūācuasidaa. Dji ađubađa jλλ pesiđe siete jamara birasidaa. ⁹ Mama ne

† 7:24 Tiro. Griego bededeđe λcλλλ cartade maļ awara “idjaba Sidoļ” bλ bala. ‡ 7:26 Judioé. Griego bededeđe bλ bala “griego.”

²⁸ Ādjirāba panusidaa:

– Ἄσλγλβα jara panλα blra Borocuebari Juaḷda. Dewararāba jara panла blra Elíada. Dewararāba jara panла blra Ācōrēneba bedeabarida.–

²⁹ Maḷne Jesuba iwiēisia:

– Baribлгл bārāba mḷra ¿caida crīcha panл?–

Pedroba panusia:

– Blra Ācōrēba ēdrл edabari diai jaradaa.–†

³⁰ Jesuba ādjirāa bio jara ḅasia maḷглra ni aḅala jararānamārēā.

Jesuba idji beadiḅebema jarada

Mateo 16:21-28; Luca 9:22-27

³¹ Mamaḷba ḷtaa Jesuba idji ume nībabadarāa jarabadjia idjira bia mīgaida ḅlda. Nāwā jarasia:

– Puruḅebema bororāba, sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabada biḅa mḷ, Naḷ Djara Edadaḅa igaraḅapeḅa beabiḅia. Baribлгл mḷra ewari ūbeade ḷrēbaya.–

³² Jesuba maḷглra ebuḅa jarasia. Maḷ carea Pedroba idjira jīgabe edepeḅa quēā ḅl quīrāca māwā beḅearāduada asia. ³³ Baribлгл Jesuba jēda idji ume nībabadarāmaa acлблглde Pedrora nāwā quēāsia:

– Satana, mḷ caitabemada āyā wādua. Bla Ācōrē quīrāca crīchaé ḅla. Āteблгл ēberā quīrāca crīcha ḅla.–

³⁴ Jesuba idji ume nībabadarāra, dewararā siḅa trḷpeḅa jarasia:

– Aḅalба mḷda ēpē quīrīā ḅлблгл, idjia o quīrīā ḅlra igarapeḅa bia mīgai carea ḅaida ḅla.‡ Maḷbe mḷra ēpēida ḅla. ³⁵ Aḅalба naḷ ējūāne bia ḅaida jлгл ḅaibлгл, jīrūare bia ḅaéa. Baribлгл aḅalда mḷ carea beuibлгл wa beḅea bia mḷnebema jara ḅl carea beuibлгл, Ācōrē ume ewariza zocai ḅaya. ³⁶ Ēberāda naḷ ējūāne ne jūma eroḅlde beuibлгл, ¿idjia eroḅlба carebaica? ³⁷ Beu amaaba idjia eroḅldeḅemada ¿jūmasāwā poya diai? ³⁸ Aḅalба naḷ ējūāne cadjirua o ḅea tāēna mḷra, mḷ beḅea siḅa adua ḅlada aibлгл, mḷ, Naḷ Djara Edada ḅlба bara zebлглde maḷ ēberāra adua ḅlada aya. Maḷ ewaride mḷ Zeza Ācōrē ḅlба bara idjaba idji bajānebema nezocarā ḅlба bara zeya.–

9

¹ Idjaba Jesuba jarasia:

– Mḷa wārāda jaraya: ḷслгл nama panл beuḅi naēna ebuḅa ununia Ācōrēba mḷ, jūmarā Boro ḅlḅara ḅlба bara zebлглda.–*

Jesu quīrā awara nūmena

Mateo 17:1-13; Luca 9:28-36

² Sei ewari baḅacarea Jesuba Pedroda, Santiagoda, Juaḷ siḅa āduḅa eya ḷtl ḅlmaa edesia. Mama ādji quīrāpita Jesura quīrā awara nūmesia. ³ Idjia cacuade jḷ ḅlra bio totroa ḅesia. Naḷ ējūānebemaba tātoḅlda siḅa maḷ quīrāca poya totroa oḅaéa. ⁴ Maḷne ādjia unusiaḅa Elíada, Moise siḅa Jesu ume beḅea panлda. ⁵ Maḷ carea Pedroba Jesu jarasia:

– Jaradiabari, bia ḅla दौरа nama panлda. Daiba de zaqueda ūbea oḅia; aḅa bl itea, aḅa Moise itea, idjaba aḅa Elía itea.–

⁶ Pedrora māwā beḅeasia ni cārē siḅa cawaé bērā. Ādjira wārāda dauperasiḅaa. ⁷ Māwā ḅlde jлrārāda ādji ḷrḷ zesia. Maḷ jлrārāneba naḷ beḅeada jīgua ūrīsiḅaa:

† 8:29 Ācōrēba ēdrл edabari diai jaradada. Maḷra griego beḅeade “Crito” ḅl ḅla. Critora trḷéa. Jara ḅla “Ācōrēba ēdrл edabari diai jaradada” wa “Ācōrēba dadjirā Boroda ḅlḅada.” Arameo beḅeade jarabadaa “Mesías.” ‡ 8:34 Bia mīgai carea ḅaida ḅla. Griego beḅeade nāwā ḅl ḅla: “Idji crura atau edeida ḅla.” * 9:1 Ununia Ācōrēba mḷ, jūmarā Boro ḅlḅara ḅlба bara zebлглda. Ebuḅa ḅléa cārēda ununida. ḷслглmaarā jara ḅla Jesu quīrā awara nūmeineḅemada ununida. Dewararāmaarā jara ḅla Jesu ḷrēbaiḅebemada, idji bajānaa wāineḅemada, wa Ācōrē Jaure zeideḅemada ununida.

–Naḷgḷara mḷ Warraa. Idjira mḷa bio quĩrĩã ḷḷa. Idjia jara ḷḷara ũrĩnadia.–

⁸ Wayacusa acḷḷadaḷe waabemarãda ununaé basía. Aḷabe Jesudḷḷa ḷdjirã ume ḷasia.

⁹ Maḷbe eyadeba edaa zebḷadaḷe Jesuba ḷdjĩa bio jara ḷasia eyade unupedadaḷara ni aḷaḷa jararãnamãrẽã aḷa Naḷ Djara Edada ḷrẽḷbabḷḷḷadaa. ¹⁰ Maḷgḷara ara ḷdji crĩchade eropanesisadaa. ḷdjidubã maḷ ḷrẽḷbaidebemada iwiḷidruabadjĩdaa. ¹¹ Maḷbe Jesua iwiḷisidaa:

–Mãwãra judiorã ley jaradiabadarãba ḷcãrẽ cãrẽã jarabada Elĩada naãrã zeida ḷḷada?–

¹² Jesuba panusia:

–Wãrãda Elĩara naãrã zeida ḷḷa ne jũmada bia ḷḷi carea.† Baribḷḷḷa ḷcãrẽ cãrẽã ḷcõrẽ Bedeade ḷḷ ḷḷ Naḷ Djara Edadaḷara bia miḷgaida ḷḷada idjaba ēberãrãba igaradida? ¹³ Mḷa bãrãa jaraya: Elĩara wãrãda zesia.‡ Mãwãmĩna ḷcõrẽ Bedeade ḷḷ ḷḷ quĩrãca ēberãrãba o quĩrĩã pananara idji ume osidaa.§

Jesuba warra jai bara ḷḷ biabida

Mateo 17:14-21; Luca 9:37-43

¹⁴ Jesura, Pedrora, Santiagora, Juaḷ siḷda waabema Jesu ume niḷbabadarã duanḷmaa zesidaa. Maḷne unusidaa zocãrã ēberãrãda ḷdjirãma powua nũḷḷada. ḷcḷḷḷa judiorã ley jaradiabadarãda ḷdjirã ume caicaya duanasidaa. ¹⁵ Jesu unusidaḷe jũmarãba bio cawa crĩchadaé basía. Ara maḷda idjimaḷ pira wãnapeda audiabarisisadaa. ¹⁶ Jesuba ḷdjirãa iwiḷisia:

–ḷCãrẽ cãrẽã caicaya duanḷ?–

¹⁷ Maḷ powua nũḷḷneba aḷaḷba panusia:

–Jaradiabari, mḷ warrada enesia ḷḷa biabimãrẽã. Idjira jai bara ḷḷa. Maḷ jaiba idjira quĩrãme cara eroḷḷa. ¹⁸ Jaiba jidabḷḷḷade ḷaebibaria, yeḷaa cõpepeabibaria, quida cḷḷḷabibaria, idjaba cacua ḷḷa tabḷbaria. Mḷa ḷḷ ume niḷbabadarãa jarasia jãḷ jaira äyã jḷretadamãrẽã. Mãwãmĩna poyadaé basía.–

¹⁹ Jesuba jarasia:

–ḷBãrãba ḷcõrẽra iḷjanacaa! Iḷjanamãrẽã ḷḷa sãḷbe mḷa droai? Warrara namaa enenadia.–

²⁰ Ara maḷda warrara Jesumaa edesidaa. Dji jaiba Jesu unubḷḷḷade warrara wawabisia. Warrara egode ḷaepeda ḷḷḷabari tabesia, idjaba itedaa cõpepea tabesia. ²¹ Jesuba dji zezaa iwiḷisia:

–ḷDãrãḷḷḷḷca jãwã ḷḷara?–

Dji zezaba panusia:

–Caiḷbe eḷaḷba jãwã ḷḷa. ²² Jaiba idjira bea quĩrĩã ḷḷa. ḷarima zocãrã idjira tḷḷḷe ḷaebibaria idjaba eḷauḷe doeda ḷaebibaria. Daira quĩrã dḷuburiadia. Poya carebaibḷḷḷa, carebadua.–

²³ Maḷne Jesuba jarasia:

–ḷḷa ḷsãwã mḷa poya carebaibḷḷḷa a ḷḷ? ḷḷa iḷjãida ḷḷa mḷa poya carebaida. Mãwã iḷjãḷḷḷa itea ḷcõrẽba ne jũmada oida ḷḷa.–

²⁴ Ara maḷda dji zezaba jĩgua jarasia:

–Mḷa iḷjã ḷḷa baribḷḷḷa carebadua biara iḷjãi carea.–

²⁵ Jesuba ēberãrãda araa powuabḷḷḷada ununa bẽrã dji jaira nãwã quẽãsia:

–Quĩrãme carabibari jai, cḷwḷḷḷa quibibari jai, mḷa ḷḷa jaraya: naḷ warra cacuadebemada äyã wãdua. Waa idji cacuade eḷa zerãdua.–

²⁶ Ara maḷda dji jaira ḷiapeda wayacusa warrara biara wawabisia. Maḷbe idji cacuadebemada ēḷḷasia baribḷḷḷa warrara aḷeḷa beuda quĩrãca tabesia. Maḷ bẽrã dji arima duanḷba jara duanesidaa:

–ḷAy, jãḷ warrara jaidabarisia!–

²⁷ Baribḷḷḷa Jesuba warra jḷwade jidapeda piradḷḷḷisia. Maḷne warrara ḷta nũmesia.

²⁸ Jesura diguidaa wãnacarea idji ume niḷbabadarãba ḷdubã iwiḷisidaa:

† 9:12 Malaquia 3:1; 4:5-6. ‡ 9:13 Mateo 11:14; 17:11-12; Luca 1:16-17. § 9:13 Marco 6:14-29.

-¿Sãwãērã dairãba jãl jaira poya ãyã jãretadaé basi?-

²⁹ Jesuba panusia:

-Jai naĩca ðea ãyã jãretadi carea Ācõrã iwidiidida panla idjaba ne codaca ewarida oðida panla.-*

Jesuba idji beadiðebema waya jarada

Mateo 17:22-23; Luca 9:44-45

³⁰⁻³¹ Mamałba Galilea druade pãrãla wãsiðaa. Jesuba idji ume niñbabadarãa jaradia ða bërã sãma panlda ni abala cawabi quĩrĩã ðasia. Maĩne ãdjirãa jarasia:

-Mã, Naĩ Djara Edadara abalba eberãrãa jidabiya. Ādjirãba mĩra beadia, baribãrã ewari ùbeade mĩra ãrẽbaya.-

³² Mãwã jaradara idji ume niñbabadarãba poya cawadaé basiã. Idjia iwidiidida waya panasidãa.

¿Caida dji dromaara ða?

Mateo 10:42; 18:1-9; Luca 9:46-50; 17:1-2

³³ Maĩbe Capernauĩ puruðaa jẽda zesidãa. Diguia panenacarea Jesuba iwidiisia:

-¿Cãrẽ cãrẽã ode caicaya zesida?-

³⁴ Ādjirãa chupea panesidãa wãrãda caicaya zepedada bërã. Ādjirãa ijara panasidãa caida dji dromaara ðai cawaya. ³⁵ Maĩbe Jesura chũmepeða idjia edada doce panãra caitaara trãpeða jarasia:

-Abalda dji dromaara ða quĩrĩã ðãbãrã, jũmarã cãyãbara edaara ðaida ðãa. Waabemarã nezocada ðaida ðãa.-

³⁶ Maĩ carea warra zaqueda edapeða ãdjirã ãsi nũmsia. Maĩbe idji jãwade bara edapeða jarasia:

³⁷ -Abalba mĩ iã ðãðeba warrarãda bia edaibãrã, mĩda bia edabãrã. Mĩ bia edabãrãba ababe mĩda edabãrãã, ãtebãrã mĩ Diabueða sida bia edabãrã.-

³⁸ Maĩne Juałba Jesua jarasia:

-Jaradiabari, daiba unusidãa eberãba ðã trãneba jaida ãyã jãrecua ðãda. Baribãrã idjira dadjirã ume niẽ bërã daiba jarasidãa waa mãwã orãmãrẽã.-

³⁹ Maĩne Jesuba jarasia:

-Mãwã orãndua. Mĩ trãneba ne ununaca o ðãba mĩnebemada poya biẽ beðeaã. ⁴⁰ Dadjirã ume dji quĩrũera dadjirãare ðãa. ⁴¹ Wãrã arada mĩa jaraya: bãrãra mĩre bërã bariduaba bãrãa baidoda dawaiãrã, Ācõrẽba wãrãda mã eberãa nebiada diaya.

⁴² Bariduaba mĩ iã ðea dji dromaé queðeada cadjiruade ðaebibãrã, Ācõrẽba mã eberãra bio cawa oya. Mã cawa oira bio zarea ðai bërã, biara ðã mã eberã ochirude yuda jãnapeda pusade ðatabueðida. ⁴³⁻⁴⁴ Bã jãwaba bãa cadjiruada obibãrã, mã cadjirua o amaaba ðãã tutadua. Bã jãwa ababe eroðaimĩna ewariza Ācõrẽ ume ðaya. Mãda biara ðã jãwa umé eroðãda tãbã urua quicamaa wã cãyãbara.† ⁴⁵⁻⁴⁶ Ara mã quĩrãca ðã jĩrũba bãa cadjiruada obibãrã, mã cadjirua o amaaba ðãã tutadua. Bã jĩrũ ababe eroðaimĩna ewariza Ācõrẽ ume ðaya. Mãda biara ðã Ācõrẽba ðãra jĩrũ umé eroðãda tãbã urua quicamaa ðatabuei cãyãbara.‡ ⁴⁷ Idjaba ðã dauba bãa cadjiruada obibãrã, mã cadjirua o amaaba eũtadua. Bã dau ababe eroðaimĩna ewariza Ācõrẽ ume ðaya. Mãda biara ðã Ācõrẽba ðãra dau umé eroðãda tãbã urua quicamaa ðatabuei cãyãbara. ⁴⁸ Mama qui beuðacada baraa, idjaba dji eradã nũmã sida quicãa.§

* ^{9:29} Idjaba ne codaca ewarida oðida panla. Griego beðeade ãcãrã cartade mãra neã. † ^{9:43-44} Griego beðeade ãcãrã cartade idjaba nãwã ðã ðã: "Mama qui beuðacada baraa, idjaba dji eradã nũmã sida quicãa." ‡ ^{9:45-46} Griego beðeade ãcãrã cartade idjaba nãwã ðã ðã: "Mama qui beuðacada baraa, idjaba dji eradã nũmã sida quicãa." § ^{9:48} Isaia 66:24.

⁴⁹ Dadjirāra bia mīga panlneba Ācōrē itea bia beadia.* ⁵⁰ Tāda bia ɓla baribɓɓa cɓyada jōibɓɓa ɓsāwā wayacusa cɓya ɓei? Mañ bēřā Ācōrē itea bia beadadua.† Idjaba ābaa necai beadadua.–

10

Jesuba mīā amaira bié ɓlada ada
Mateo 19:1-12; Luca 16:18

¹ Mañbe Jesura Capernauɓ purudeba Judea druadaa wāsia Jordaɓ do quīrāare. Ēberārā zocārā wayacusa idjima zesesidade idjia obari quīrāca ādjirāa jaradia ɓesia. ² Māwā ɓɓɓe ɓɓɓa pariseorāda zesidada. Idji bié bedeabidi carea nāwā iwīdisidada:

–ɓUmaquīrāba dji quimada amaida bia ɓɓɓa?–

³ Jesuba panusia:

–ɓMoiseba cārēda ɓɓɓi?–

⁴ Pariseorāba panusidada:

–Moiseba iduaribisia. Idjia jarasia ɓaɓɓa idji wērāa carta mīā amainebemada diaibɓɓa amaida ɓɓɓa.–*

⁵ Mañne Jesuba jarasia:

–Moiseba mañ bedeara ɓɓɓa bārāra cɓwɓɓa zarea ɓea bēřā. ⁶ Baribɓɓa nañ ējūā oside Ācōrēba umaquīrāda, wērā sida osia.† ⁷ Mañ carea umaquīrāba dji zezara, dji papa sida amepeda idji quima ume ābaa ɓebaria. ⁸ Māwā cacua aba ɓɓ quīrāca panɓa.‡ Ādjira umé panɓéa, āteɓɓɓa aba ɓɓ quīrāca panɓa. ⁹ Mañ bēřā Ācōrēba ābaa ɓɓɓara dji amanacara panɓa.–

¹⁰ Waya diguidaa wāpedadacarea Jesu ume nībabadarāba idjia abari quīrāca iwīdisidada.

¹¹ Mañne Jesuba panusia:

–Baridua umaquīrāba idji quimada amapeda dewara wērāda edaibɓɓa, mañ umaquīrāra daunema ɓɓɓa. ¹² Idjaba wērāba idji quimada amapeda dewara umaquīrāda edaibɓɓa, mañ wērāra daunema ɓɓɓa.–

Jesuba warra zaquerā bia jara ɓɓɓa
Mateo 19:13-15; Luca 18:15-17

¹³ Mañne ēberārāba warra zaquerāda Jesuma enesidada idji jɓwada ɓɓɓ ɓɓɓa bia jara ɓɓmārēā. Baribɓɓa Jesu ume nībabadarāba dji warrarā enebɓɓara queāsidaa. ¹⁴ Ādjia māwā obɓɓara Jesuba bio bié ununa bēřā nāwā jarasia:

–Idu warra zaquerāra mɓma zebidada, Ācōrēba pe eroɓɓɓebemara ādjirā quīrāca panɓ bēřā. ¹⁵ Wārā arada mɓa jaraya: warra zaqueba idji zeza ēpēbari quīrāca ɓaɓɓa Ācōrēda ēpēɓɓɓa, mañ ēberāra Ācōrēba pe eroɓɓɓebema baéa.–

¹⁶ Māwā jarapeda Jesuba warra zaquerāra jɓwade bara edapeda idji jɓwara ɓɓɓ ɓɓɓa bia jara ɓɓɓasia.

Parata bara ɓɓ Jesu ume bedeada
Mateo 19:16-30; Luca 18:18-30

¹⁷ Jesu mamalɓa wāɓɓɓɓe ēberāda idjima pira zesia. Mañ ēberāra Jesu quīrāpita chīrāboroɓe cobepeda iwīdisia:

–Jaradiabari bia, Ācōrē ume ewariza zocai ɓai carea ɓmɓa cārēda oida ɓɓɓa?–

¹⁸ Jesuba panusia:

–ɓCārē cārēā mɓra dji biaada a ɓɓɓa? Ni ɓaɓɓa dji biaéa, ɓabe Ācōrēɓɓa dji biaa.

¹⁹ ɓɓa cawa ɓɓa Ācōrēba obi ɓɓ bedeara: mīā bearādua, daunemarādua, ne drɓarādua, sewadeba djārāra bié jararādua, djārā cūrūgarādua, ɓɓ zezara, ɓɓ papa sida wayadua.–

²⁰ Mañne ēberāba jarasia:

* 9:49 Mañ versículora abeda ebuda ɓɓéa. Griego bedeade ɓɓ ɓɓa: “Jūmarāda tɓɓa uruaba cɓya beadia.” † 9:50 Mañ bēřā Ācōrē itea beadadua. Mañra griego bedeade ebuda ɓɓéa. Nāwā ɓɓ ɓɓa: “Tāda ara bādjiɓe eda eroɓɓadadua.” * 10:4 Deuteronomio 24:1-4. † 10:6 Genesi 1:27; 5:2. ‡ 10:8 Genesi 2:24.

–Jaradiabari, cūdra eɔaɔba m̄la jūma maɔɔara iĵā o ɔla.–

²¹ Maɔne Jesuba ēberāra quiŕiāneba aɔpeɔa jarasia:

–Waɔi bla ne aɔa oida ɔla. Bla eroɔara jūma nēdobuede wāpeɔa dji paratara ne neé queɔeaa diadua. Māwā nebiada bajāne eroɔaya. Maɔbe m̄l ume nībaɔe zedua.–[§]

²² Dji ēberāba maɔ ūŕipeɔa sopua ɔesia bio bara ɔl bēŕā. Ara maɔda wāsia.

²³ Maɔne Jesuba paŕraɔa aɔpeɔa idji ume nībabadarāa jarasia:

–Wārāda bio zarea ɔla ēberā ne bara ɔlba Ācōŕēra idji Boroda ɔli carea.–

²⁴ Idji ume nībabadarāba cawa crīchaɔaé basía. Ācōŕēba ne bara ɔeara bia pe eroɔlda crīcha panasiɔaa. Maɔ carea Jesuba wayacusa jarasia:

–Djabarā, wārāda bio zarea ɔla ēberā ne bara ɔlba Ācōŕēra idji Boroda ɔli carea.

²⁵ Parata bara ɔlba Ācōŕēra idji Boroda ɔli cāyābara cameyoda āɔuja uriade eɔa wāiɔaara ɔla.–

²⁶ Idji ume nībabadarāba wetara cawa crīchaɔaé basía. Maɔne āduɔa iwiɔidruasiɔaa:

–Māwāra Ācōŕēba ¿caidrɔ ēdrɔ edai?–

²⁷ Jesuba ādjirā aɔpeɔa jarasia:

–Ēberāba māwā poya ocaa baribɔra Ācōŕēba poya oida ɔla. Ācōŕēmaarā ne jūmada oicha ɔla.–

²⁸ Maɔne Pedroba Jesua jarasia:

–Ba ēpēni carea daiba ne jūmada amesiɔaa.–

²⁹⁻³⁰ Jesuba jarasia:

–Wārā arada m̄la jaraya: m̄l carea idjaba beɔea bia m̄lnebema carea aɔaɔba idji deda, djabarāda, djabawērārāda, zezada, papada, quimada, warrarāda, ējūāda ameibɔra, idjia amena cāyābara naɔ ewariɔe cien eɔaya: deda, djabarāda, djabawērārāda, papada, warrarāda idjaba ējūā siɔa. Ēberārāba idjira bié oɔi carea ēpēnia baribɔra jīŕūarebema ewariɔe Ācōŕē ume ewariza zocai ɔaya. ³¹ Māwā dji jīŕūarebemada dji nabemarāda beaɔia, dji nabemarāda dji jīŕūarebemada beaɔia.–

Jesuba idji beaɔidebema waya jarada

Mateo 20:17-19; Luca 18:31-34

³² Jerusaleŕnaa wāsiaɔe Jesura nocoare nībasia. Mama wābɔda carea idjia doce eɔaɔarāba cawa crīchaɔaé panasiɔaa. Jūma idji caiɔu wābɔdarā siɔa ne waya panasiɔaa. Māwā duanɔne Jesuba wayacusa idjia eɔaɔa doce panɔra jīɔabe edesia. Maɔbe idji sāwāinebemada jarasia:

³³ –Ūŕinadua, dadjirāra Jerusaleŕnaa wābɔdaa. Jāma aɔaɔba m̄l, Naɔ Djara Eɔaɔara jidabiya sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā biɔa cawa oɔamārēā. Ādjirāba m̄la beuida ɔlda jaraɔapeɔa judiorāéa diaɔia. ³⁴ Maɔɔraɔba m̄la ipiɔa bié jaraɔapeɔa, iɔaɔapeɔa, uɔapeɔa beaɔia. Baribɔra ewari ūbeaɔe m̄la ŕŕēbaya.–

Zebedeo warrarāba iwiɔipeɔaɔa

Mateo 20:20-28

³⁵ Zebedeo warrarā Santiagoda, Juaɔ siɔa Jesumaa zeaɔapeɔa jarasiɔaa:

–Jaradiabari, daiba quiŕiā panɔla bla oida ara daiba iwiɔibɔda quiŕāca.–

³⁶ Jesuba iwiɔisia:

–¿Cārēda quiŕiā panɔ m̄la bārā itea oida?–

³⁷ Ādjia panusiɔaa:

–Bɔra jūmarā boroda ɔebɔraɔe daida aɔa bl jɔwa araare, aɔa bl jɔwa aɔare idu chūmebidua.–*

³⁸ Maɔne Jesuba ādjía jarasia:

[§] 10:21 Griego beɔeade ḗcɔra cartade idjaba nāwā ɔl ɔla: “Bɔra bia mīɔai carea ɔlɔbɔra.”

* 10:37 Jūmarā boroda ɔebɔraɔe. Griego beɔeade ɔl ɔla: “Bɔ bia quirude.”

–Bārāba adua panla cārēda iwīdi panlda. Māra bio bia mīgaya. ¿Bārā sida ara mañ quīrāca bia mīgadi carea panlca?–†

³⁹ Ādjia panusidaa:

–Māē, bia mīgadi carea panla.–

Mañne Jesuba jarasia:

–Bārā sida wārāda mñ quīrāca bia mīgadia.‡ ⁴⁰ Bariblr̄l mñ jłwa araare, mñ jłwa aclare chūpananida mña poya diaéa. Ācōrēblr̄l mama chūpananida eroḅla.–

⁴¹ Mañne Santiagoba, Juañ biḁa iwīḁibldada waabema die panlba ūrīsidea. Mañ carea ādji ume quīrūsidea. ⁴² Bariblr̄l Jesuba ādjirā tr̄lpeḁa jarasia:

–Bārāba cawa panla nañ ējūānebema bororāba ādji ēberārā jūmawāyā zocabadada. Ādjirāba unubibadaa ādjia jarabldara jūmarāba ijā oḁida panlda. ⁴³ Bariblr̄l bārāba māvā beadié panla. Bārānebemada dji dromada ḁa quīrīā ḁlblr̄l waabemarā nezocada ḁaida ḁla. ⁴⁴ Dji dromaara ḁa quīrīā ḁlra jūmarā cāyābara eḁaara ḁaida ḁla. ⁴⁵ Mañ quīrāca mñ, Nañ Djara Edadara zeé ḁla ēberārā mñ nezocarāda beadamārēā. Āteblr̄l ze ḁla ēberārā nezocada ḁai carea. Māvā mñra beuya zocārā ēberārāda ēdr̄l ḁli carea.–

Jesuba ēberā dauberrea ḁl biabida

Mateo 20:29-34; Luca 18:35-43

⁴⁶ Jesura, idji ume nībabadara, dewararā zocārā panl sida Jerico puruḁe jūēne wāsidaa. Ēdr̄lbdade ēberā dauberrea ḁlda o icawa parata iwīdi ḁlda chūmasia. Mañ ēberāra Timeo warra Bartimeo basía. ⁴⁷ Bartimeoba ūrīsia Jesu Nazaredebemara mama wāblr̄lda. Mañ carea ḁia jarasia:

–jJesu, Daviḁeba zeḁa, mñra quīrā djuburiadua!–

⁴⁸ Mañne zocārāba idjira chupeamārēā quēāsidaa bariblr̄l idjia wetara ḁiasia:

–jJesu, Daviḁeba zeḁa, mñra quīrā djuburiadua!–

⁴⁹ Mañ ūrīside Jesura nūmesia. Nāvā jarasia:

–Idjira tr̄lnadua.–

Mañne ḁclr̄lba dauberrea ḁlra tr̄lnapeḁa jarasidaa:

–Sobiadua. Piradr̄ldua. Jesuba ḁlra tr̄l ḁla.–

⁵⁰ Ara mañda Bartimeoba idjia ḁr̄l j̄l ḁadara ērāpeḁa isabe piradr̄lpeḁa Jesumaa wāsia.

⁵¹ Mañne Jesuba idjía iwīḁisia:

–¿Cārēda quīrīā ḁl mña oida?–

Dji dauberrea ḁlba jarasia:

–Jaradiabari, mñ dauba unuida quīrīā ḁla.–

⁵² Mañne Jesuba jarasia:

–Wādua. Bḁa ijāna bērā biasia.–

Ara mañda dauberrea ḁadaba unu ḁesia. Mañbe Jesu ume ābaa ode wāsia.

11

Jesu Jerusaleñne jūēna

Mateo 21:1-11; Luca 19:28-40; Juañ 12:12-19

¹ Jerusaleñ puruḁe jūēboḁo baside Betpague puru caita, Betania puru caita biḁa duanasidaa Olivo eya carraḁe. Mañbe Jesuba idji ume nībabadarāda umé diabuesia.

² Ādjía nāvā jarasia:

–Dadjirā quīrāpe ḁl puruḁaa wānadua. Jūēbldade bārāba burro zaqueda ununia. Mañ burro zaque ḁr̄l waḁi ni aḁalda wānaca. Ērā eḁadapeḁa enenadua. ³ Aḁalba bārāba cārē cārēā jāwā o panlda iwīḁiblr̄l jaraḁadua: “Dadjí Boroba quīrīā ḁla bariblr̄l nane jēda diabueya.”–

† 10:38 Griego beḁeade nāvā ḁl ḁla: “¿Bārāra mñ borocueḁi quīrāca borocueḁica? ¿Mña doida ḁlra bārā biḁa poya doḁica?” ‡ 10:39 Jesuba jaraḁa quīrāca wārāda māwāsia. Hecho 12:1-3; Apocalipsi 1:9.

⁴ Ode wābɫadae burrora dede eda wābada caita jã nũmɫda unusidaa. Ara maɫda ẽrã edasidaa. ⁵ Ācɫɫɫ arima duanɫba iwidiɫidaa:

–¿Cārẽda o panɫ? ¿Cārẽ cārẽã jãɫ burrora ẽrã panɫ?–

⁶ Jesuba jaraɫa quiřaca panusidaa dji arima duanɫba idu edebisidaa. ⁷ Maɫbe burro zaquera Jesumaa ededapeɫa ɫdji cacuaɫe jã panɫra burro ɫrɫ ɫɫsidaa. Maɫbeɫɫɫ Jerusaleɫ puruɫaa wãĩ carea Jesura ɫrɫ chũmesia. ⁸ Zocārãba Jesu bia edadi carea ɫdjia cacuaɫe jã panɫda ode tũcua wãsidaa. Dewararãba bacuru jɫwate quedua bara ɫeada ɫɫɫ tuɫapeɫa o icawa ɫɫcua wãsidaa. ⁹ Mãwã obɫadae idji na nĩnaba, caĩdu zebɫda biɫa jĩgua jara duanasidaa:

¡Bio bia quirua! ¡Bio bia ɫɫa dadji Ācõrẽ trɫneba zebɫɫɫɫɫ!*

¹⁰ ¡Bio bia ɫɫa dadji drõãenabema Davideba zedara! ¡Dadjirã Boro bai carea zebɫɫɫɫɫ!

¡Bio bia quirua Bajãne ɫɫɫɫɫ!

¹¹ Jesu Jerusaleɫne jũẽside Ācõrẽ de dromanaa wãsia. Jũma acɫ ɫapeɫa queubɫɫɫ bẽrã idjia doce edaɫarã ume Betania puruɫaa jẽda wãsidaa.

Jesuba higojõ bacuru biẽ jara ɫɫɫa

Mateo 21:18-19

¹² Nurẽma Betania puruɫeba wābɫadae Jesura jarra nũmesia. ¹³ Maɫne higojõ quedua bara ɫɫda tɫmɫba unusia. Higojõ jaraẽmĩna Jesuba acɫɫe wãsia dji ca zaqueda odja ɫɫ cawaya. Araa jũẽɫɫɫɫe quedua awa nũmɫda unusia.† ¹⁴ Maɫne Jesuba higojõa jarasia:

–¡Ni abɫɫba ɫɫ nejõra waa jõnaẽa!–

Maɫ beɫeara idji ume nĩbabadarã ũrĩsidaa.

Jesuba ne nẽdobuebadarã ɫyã jɫrecuaɫa

Mateo 21:12-17; Luca 19:45-48; Juaɫ 2:13-22

¹⁵ Jesura Jerusaleɫne wayacusa jũẽpeɫa Ācõrẽ de dromanaa wãsia. Mama dajada Ācõrẽa diaɫi careabema nẽdobuebadarãda unusia. Ne nẽdo ɫea siɫa zocārã duanasidaa. Idjaba ɫcɫɫɫba Ācõrẽ de dromane diaida ɫɫ paratara dji drua ɫĩba zebɫdarãa nẽɫa nẽdobuebadjidaa ɫĩbema paratara diacara panana bẽrã. Mãwã duanɫne Jesuba ɫdjirãra jũma ɫyã jɫretacuasias. Dji parata nẽdobuebadarã mesa ɫeada, puchirã nẽdobuebadarã bugue siɫa jũma coracuasias. ¹⁶ Maɫ awara ni cārẽ siɫa Ācõrẽ de droma caita idu enebie basia. ¹⁷ Ādjirãa nãwã jaradiasias:

–Ācõrẽ Bedeade nãwã ɫɫ ɫɫa: “Mɫ dera jũma puru ɫea itea dji iwidiɫbada de aɫia.” Baribɫɫɫ bārãba “ne drɫabadarã mĩrũbada uria” quiřaca eropanɫa.–‡

¹⁸ Maɫ beɫea ũrĩsidae sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabada biɫa Jesura wayasidaa idjia jaradia ɫɫra jũmarãba bia ũrĩ panɫ bẽrã. Mamaɫba ɫtaa crĩcha jɫɫ panesidaa beadi carea. ¹⁹ Queubɫɫɫe Jesura idji ume nĩbabadarã ume Jerusaleɫneba ẽdrɫsidaa.

Higojõ purruba nũmena

Mateo 21:20-22

²⁰ Nurẽma diapeɫa Jesura idji ume nĩbabadarã siɫa wayacusa Jerusaleɫnaa wãsidaa. Wābɫadae unusidaa higo bacurura dji carrade eda purruba nũmɫda. ²¹ Maɫne Jesuba jaraɫara Pedroba quiřanebasias. Maɫ carea jarasia:

–Jaradiabari, acɫɫua. ɫɫa biẽ jara ɫɫɫa higojõra purruba nũmesia.–

²² Jesuba jarasia:

–Bārãba Ācõrẽra iřãnida panɫa. ²³ Wārã arada mɫa jaraya: bariduaba za ɫɫ eyaa namaɫba pusade tẽũne wãɫuaɫa aibɫɫɫ, idjia jarabɫɫ quiřaca mãwãya. Baribɫɫɫ idji

* 11:9 Salmo 118:25-26. Bio bia quirua. Arameo beɫeade “Hosana” jarabadaa. † 11:13 Israel druaɫe higojõ dji ca zaqueda marzo jedecode, abrilde biɫa codeɫa panɫa. Dji ca zaquera ununibɫɫɫ cawabadaa junione maãrĩ zauida idjaba agostodeba aba octubreɫaa waiɫɫa zauida. Baribɫɫɫ Jesuba quedua awa ununa bẽrã cawasia jũma maɫ roade higojõra zauẽda. ‡ 11:17 Mɫ dera jũma puru ɫea itea dji iwidiɫbada de aɫia. Isaia 56:7. Ne drɫabadarã mĩrũbada uria. Jeremia 7:11.

sode crīchaié ɛla idjia jarabɫɫra māwǎéda, áteɫɫrɫ wǎrǎda māwǎida ijǎida ɛla. ²⁴ Maǎ carea mǎa bǎrǎa jaraya: jǔma bǎrǎba Ácōrēa iwíðibɫɫara wǎrǎda edaðída ijǎnibɫɫrɫ, edaðía. ²⁵ Idjaba bǎrǎba Ácōrēa iwíði panɫne baridua ēberǎ ume bié panɫbɫrɫ, maǎ ēberǎba bié oðara naǎrǎ quírǎdoaðadua. Mǎwǎbɫɫrɫ bǎrǎba bié opeðaðara bǎrǎ Zeza bajǎne ɛlba quírǎdoaya. ²⁶ Dewarɫba bié oðada quírǎdoaðaéɫɫrɫ, bǎrǎba bié opeðaðara bǎrǎ Zeza bajǎne ɛlba quírǎdoaðéa.–§

¿Cai trǎneba Jesuba jaradia ɛl?

Mateo 21:23-27; Luca 20:1-8

²⁷ Maǎbe ádjira wayacusa Jerusaleǎne jǔésidaa. Jesura Ácōrē de droma caita nǎne, sacerdote bororǎda, judiorǎ ley jaradiabadada, judiorǎ dji dromarǎ sída idjima zesisdaa.

²⁸ Ádjirǎba iwíðisidaa:

–Bla nama o ɛlra ¿caiba obi ɛl?–

²⁹ Jesuba panusia:

–Mǎa biða bǎrǎa iwíðiya. Bǎrǎba panusidara mǎa jaraya caiba mǎa nǎwǎ obi ɛlɫa.

³⁰ ¿Caiba Juaǎra diabuesi borocuemǎrǎe? ¿Ēberǎba wa Bajǎne ɛlba? Panunadua.–

³¹ Maǎne ara ádjiduba jara duanesidaa:

–Bajǎne ɛlba diabuesida adibɫrɫ, idjia jaraya: “Maǎda ¿cǎrē cǎrǎe ijǎnaé basi?”

³² Baribɫrɫ ¿sǎwǎ jaraði ēberǎba diabuesida?–

Ádjia māwǎ jara panasidaa purura waya panɫ bǎrǎ. Purumaarǎ Juaǎra wǎrǎda Ácōrēneba beðeabari basía. ³³ Maǎ bǎrǎ Jesua jarasidaa:

–Daiba adua panɫa.–

Maǎne Jesuba jarasia:

–Mǎēteara mǎa biða bǎrǎa jaraéa caiba mǎa jǎwǎ obi ɛlɫa.–

12

Djǎrǎ néu aɫɫbadadebema ne jara ɛl

Mateo 21:33-46; Luca 20:9-19

¹ Maǎne Jesuba ne jara ɛlɫeɫba ádjirǎa jarasia:

–Ēberǎda ɛsía. Ewari aba maǎ ēberǎba uvada upeða idji néura mōgaraba auðu jǔrǎ casía. Uva ɛa riabari sída osía. Idjaba deda áɫɫ osía mamaɫba jǔma aɫɫi carea. Maǎbe idji néura áɫɫrɫ ēberǎrǎ jɫwaɛða ɛsía. Ádjirǎ ume beðe ɛsía néu zaubɫrɫde jǔmasǎwǎ idjía diaðída panɫda. Mǎwǎ beðe ɛɫpeða djibarira dewara druaðaa wǎsía.

² Uva jara djibariba nezocada aba diabuesia néudebema idjía diaðída panɫra edaðe wǎmǎrǎe. ³ Baribɫrɫ néu aɫɫ panɫba dji nezocara jidaðapeða puosidaa. Maǎbe jǎda jɫretabuesidaa ni cǎrē sída diaðaé. ⁴ Mǎwǎnacarea djibariba dewara nezocada diabuesia idjía diaðída panɫra diaðamǎrǎe. Baribɫrɫ maǎ nezocara boroma usidaa.* Maǎbe wayaðaé quǎsidaa. ⁵ Mǎwǎnacarea djibariba dewarada diabuesia baribɫrɫ maǎ nezocara beasidaa. Mǎwǎnacarea dewara nezocarǎda zocǎrǎ diabuesia. Baribɫrɫ áɫɫrɫrɫ puosidaa, dewararǎda beasidaa.

⁶ Djibariba waðibiða aba eroɫasia diabuei carea; maǎgɫra idji warra bio quírǎ ɛl basía. Idjia crīchasia: “Mǎ warradrɫ wayaðía.” Ara maǎda diabuesia. ⁷ Baribɫrɫ néu aɫɫ panɫba dji warra jǔēbɫrɫda unusidaðe áduɫa jarasidaa: “Jari uruba dji zezaba eroɫra jǔma edaya. ¡Idjira beataðía! Mǎwǎbɫrɫ dji ējǔara dadjirǎ itea ɛya.”

⁸ Ara maǎda warrara jidaðapeða beasidaa. Maǎbe néu áǎ ɛatabuesidaa. ⁹ Maǎ carea néu djibariba ¿sǎwǎ obá? Araa wǎpeða ádjirǎ jǔma quenapeða idji néura dewararǎa aɫɫbiya.

¹⁰ Bǎrǎba ¿Ácōrē Beðeade aɫɫɫacaca? Nǎwǎ jara ɛla:

De obadaba mōgara igarapeðaðara dji biara ɛlɫa ɛsía.

§ 11:26 Griego beðeade áɫɫrɫ cartade maǎ versículora neéa. * 12:4 Maǎ nezocara boroma usidaa. Griego beðeade áɫɫrɫ cartade nǎwǎ ɛl ɛla: “Mōgara ɛatabɫdaðe maǎ nezocara borode diasidaa.”

¹¹ Dadjirã Boroba mǎwǎ oða bĕrǎ dadjirãmaarǎ bio biya quirua.†

¹² Sacerdote bororǎba, judiorǎ ley jaradiabadaba, judiorǎ dji dromarǎ bida cawasidaa Jesuba maļ jara ɛɓdeba ǎdjirǎda bié jarasida. Maļ carea Jesura jida quĩrǎ panasidaa. Baribɓɓɓ puruda waya panɓ bĕrǎ idjira idu ɛɓdepeda ǎyǎ wāsidaa.

¿Romanebema boro itea parata jɓɓɓ peɓɓdaɓe diaɓɓida panɓca?
Mateo 22:15-22; Luca 20:20-26

¹³ Mǎwǎnacarea pariseorǎba, Herodeare bea bida Jesumaa ɓɓɓɓɓ diabuesidaa idjǎ bié beɓeabidi carea. ¹⁴ Jũenapeda jarasidaa:

–Jaradiabari, daiba cawa panɓa ɓɓɓa ẽberǎ jira ɛɓda. Ni aɓaɓda biara unuca bĕrǎ ni aɓaɓba ɓɓa awara crĩchabiɓaca. ǎteɓɓɓ ɓa wǎrǎ beɓe ǎcõrẽ odebemada jũmarǎ jaradiabaria. Maļda Romanebema boro itea parata jɓɓɓ peɓɓdaza ¿dadji judiorǎba diaɓɓida bia ɓɓca wa bié ɓɓ? ¿Diaɓɓida panɓca wa diacara panɓ?–

¹⁵ Jesuba cawa ɓasia dji biarǎ quĩrǎca ze panɓda. Maļ bĕrǎ jarasia:

–Bǎrǎba ¿cǎrẽ cǎrẽ mǎra bié beɓeabi quĩrǎ panɓ? Parata pichida enenadua mǎa acɓi carea.–

¹⁶ Ara maļda enesidaa. Maļne Jesuba iwiɓisia:

–¿Cai quĩrǎdarrada naļ parataɓe ɓɓ? ¿Cai trǎda ɓɓ?–

ǎdjia panusidaa:

–Romanebema borodeɓa.–

¹⁷ Maļne Jesuba jarasia:

–Mǎwǎ baibɓɓɓ Romanebema borodeɓa Romanebema boroa diaɓɓadua, idjaba ǎcõrẽnera ǎcõrẽa diaɓɓadua.–

ǎdjirǎba Jesu carea cawa crĩchadaé basia.

Beuɓdarǎ ɓrẽbaɓidebema Jesuba jarada

Mateo 22:23-33; Luca 20:27-40

¹⁸ Mǎwǎ panɓne ɓɓɓɓɓ saduceorǎda Jesumaa zesidaa. Saduceorǎba jarabadaa beupeɓɓɓɓɓ ɓrẽbaɓadacada. Maļ bĕrǎ Jesua nǎwǎ jarasidaa:

¹⁹ –Jaradiabari, Moiseba dadjirǎ itea ɓasia ẽberǎda warra neé ɓɓde jaiɓaibɓɓɓ, idji djababa dji pĕdra wĕrǎra edaida ɓɓda dji djaba jaiɓada itea warra unui carea.‡ ²⁰ Ewari aba siete djabarǎda panasidaa. Dji nabemada quima edasia baribɓɓɓ warra neé jaiɓasia. ²¹ Idjiarebemaba dji pĕdra wĕrǎra edasia baribɓɓɓ idji sida warra neé jaiɓasia. ǎbeabema sida aɓari quĩrǎca mǎwǎsia. ²² Jũma maļ siete panɓra warra neé jaiɓasidaa. Mǎwǎnacarea dji wĕrǎ sida jaiɓasia. ²³ Maļ siete djabarǎba aɓari wĕrǎda edasidaa. Mǎwǎra ɓrẽbaɓi ewariɓe ¿sǎɓɓɓa idjira eroɓei?–

²⁴ Maļ carea Jesuba panusia:

–Bǎrǎba ǎcõrẽ Beɓeada, idji ɓɓa sida adua panɓ bĕrǎ ǎi crĩcha panɓa. ²⁵ ǎrĩnadua. Beupeɓɓɓɓɓ ɓrẽbaɓi ewariɓe ẽberǎra quima edaɓaéa ni quima diaɓaéa, ǎteɓɓɓ ǎcõrẽ bajǎnebema nezocarǎ quĩrǎca beaɓia. ²⁶ ¿Bǎrǎba beupeɓɓɓɓɓ ɓrẽbaɓidebemada Moise cartade acɓɓacaca? ǎcõrẽba bacuru zaque uruga nũmɓneba Moisea jarasia: “Mǎra Abrahañ ǎcõrẽa, Isa ǎcõrẽa, idjaba Jacobo ǎcõrẽa.”§ ²⁷ ¿Idjira beu bea ǎcõrẽéa ǎteɓɓɓ zocai bea ǎcõrẽa! Bǎrǎba aɓeɓa ǎi crĩcha panɓa.–

ǎcõrẽba obi ɓɓ beɓeɓe dji dromaara ɓɓ

Mateo 22:34-40

²⁸ Mǎwǎ beɓeɓe panɓne judiorǎ ley jaradiabarida Jesu caita zesia. Maļ jaradiabariba ǎrĩsia Jesuba saduceorǎa bia panunada. Maļ carea iwiɓisia:

–ǎcõrẽba obi ɓɓ beɓeɓeɓemara ¿sǎɓɓɓa dji dromaara ɓɓ?–

²⁹ Jesuba panusia:

† 12:11 Salmo 118:22-23. ‡ 12:19 Deuteronomio 25:5. § 12:26 Exodo 3:2-6.

–Jaradiabari, jaclɔdua naļ mōgarara sāwā waiβla βeada idjaba naļ de siɔa sāwā quĩrāwārēã queɔeada!–

² Maļne Jesuba jarasia:

–Māē, βla unu βlra waiβla βeaa. Bariblrl wārā arada mļa jaraya: naļ mōgara capeɔaɔara jūma toɔogozoaya.–

³ Maļbe Olivo eyaɔaa wāsidaa. Dji eyara Ācōrē de droma quĩrāpe βla. Jesu mama chūmasiɔe Pedroba, Santiagoba, Juaļba, Andre biɔa āduβa idjía iwidiɔidaa:

⁴ –Dairāa jaradua: Ācōrē de dromara ¿sāļbe toɔogozoai? ¿Cārēneba cawaɔi maļ ewarira caita βla?–

⁵ Maļne Jesuba jarasia:

–Quĩrācuɔita βeadaɔdua ni aβalba cūrūgarānamārēã. ⁶ Zocārāba jaradía ādjidrɔ Ācōrēba ēdrɔ edabari diai jaraɔada. Māwā ēberārāda zocārā cūrūgaɔía. ⁷ Bārāba ūrīnia aβal puruda dewara ume djō duanɔda idjaba drua āyā biɔa māwā duanɔda. Bariblrl ne wayarānadua. Maļgara jūma māwāida βla. Bariblrl naļ ewarira waɔi jōéa. ⁸ Aβal puruda dewara puru ume djōnia. Aβal druaɔebema boroda dewara druaɔebema boro ume djōnia. De uremiada druaza wāya, idjaba zocārā druaɔe jarrabada baraya. Bariblrl maļ naārā mīgabɔdara maārī βaya wērā warra pua za βl quĩrāca.

⁹ Quĩrācuɔita βeadaɔdua. Bārāra jidabiɔapeɔa dji jɔrebada deɔaa edeɔapeɔa bia uɔía. Mļ ijā panɔ carea ādjirāba bārāra dji dromarā quĩrāpita, dji bororā quĩrāpita biɔa edeɔía. Maļneβlrl bārāba mļ beɔeara ādjirā quĩrāpita jaradía. ¹⁰ Wārāda beɔea bia mļneβmada jūma puruza jaradida panɔ. ¹¹ Ēberārāba bārāra jida edeβɔdaɔe sopuarānadua sāwā beɔeaɔida. Maļneβmada crīcharānadua. Aβabe jaradua Ācōrēba jarabiblrlɔda. Ara bādji crīchaɔeba beɔeaɔaéa, āteβlrl Ācōrē Jauredrɔ bārāneba beɔeaya. ¹² Aβalba ara idji djabada beabiya. Dji zezaba idji warrada beabiya idjaba warrarāra ādji djibarirā ume bié panapeɔa beabiɔía. ¹³ Mļ ijā panɔ carea jūmarāba bārāra quĩrāmania. Bariblrl maļ ewari zareaaɔe mļ ijā panɔda igaraɔaéβlrl, Ācōrēba ēdrɔ edaya idji ume ewariza zocai panani carea.

¹⁴ Ācōrēba quĩrācada idji βaié βlma bārāba unubɔdaɔe jūma Judea druaɔe βeara eyaɔaa mīrū wānida panɔ.* (Dji carta aɔl βlba cārē jara βla cawaida βla.) ¹⁵ Maļne ēberā idji de lrl βlra idji deɔe eɔa wāié βla ne edai carea. ¹⁶ Dji peaa βlba idjia lrl jɔbarira jēda eɔa wāié βla. ¹⁷ Maļ ewariɔe wērārā βiogoaa βeara, warra ju dawa eroβea siɔa bio mīa djuburi beaɔía. ¹⁸ Ācōrēba iwidiɔidua cue jara mīrū wāna amaaba. ¹⁹ Maļ ewariɔe ēberārāra bio bia mīgaɔía. Ācōrēba naļ ējūã oɔaɔeβa ltaaa ēberārāra maļ quĩrāca bia mīgaɔaca idjaba māwānacarea waa ara maļ quĩrāca mīgaɔaéa. ²⁰ Maļ ewarira dārāya. Dadjirā Boroba jūma daucha bia mīgabibara, ni aβalɔda ēdrɔɔaé bacasia. Bariblrl Ācōrēba jūma daucha bia mīgabiéa idjia eɔaɔa ēberārā carea.

²¹⁻²² Maļ ewariɔe lɔlrlɔba sewaaɔeba jaradía ādjira Ācōrēba ēdrɔ edabari diai jaraɔada. Idjaba lɔlrlɔba sewaaɔeba jaradía ādjira Ācōrēneba beɔeabarida. Maļglrāba ne ununaca waiβla βeada oɔía ēberārā cūrūgaɔi carea. Ācōrēba eɔaɔarā siɔa poya cūrūgaɔibara, ādjirā siɔa cūrūgacasiɔaa. Maļ bērā aβalba bārāa jaraiblrl, “Aɔlɔɔadua, Ācōrēba ēdrɔ edabari diai jaraɔara nama βla,” maļra ijārānadua. Dewaralɔba idjira jarima βlaɔa aiblrl, maļ siɔa ijārānadua. ²³ Quĩrācuɔita βeadaɔdua. Jūma mļa bārāa jarasia māwāi naēna.

* ^{13:14} Ācōrēba quĩrāca. Griego beɔeaaɔe lɔlrlɔ cartaɔe naļ siɔa βl βla: “Ācōrēneba beɔeabari Danielba jaraɔa” (Daniel 9:27; 11:31; 12:11). Griego Antioeo Epipaneba Ācōrē de dromara mititia βlɔsia 168 poa Jesu toɔi naēna. Bariblrl Jesuba jarasia maļ Antiocoba oɔa quĩrāca wayacusa māwāida. lɔlrlɔmaarā Jesuba jaraɔara wārāda māwāsia romanorāba Jerusalel puruda, Ācōrē de droma siɔa poa 70e jūma ārīsiɔaa. lɔlrlɔmaarā jara βla cadjiruaaɔebema ēberāba māwā oya (2 Tesalonica 2:3-10). Idjaba lɔlrlɔmaarā Jesuba jaraɔara jīrūarebema ewariɔe māwāya.

Nañ Djara Edada zeidebema
Mateo 24:29-44; Luca 21:25-36

²⁴ Èberārã bio bia mĩga pananacarea ãmãdaura pãĩmaya. Jedeco sida ãnaéa. ²⁵ Chĩdaura bajãneba ãaecuađia. Jũma bajãne ðeara quĩrã awara ðeya. ²⁶ Mañgl ewaride mñ, Nañ Djara Edadara jãrãrãne ãla bara zebrałda idjaba quĩrãwãrẽã dorrodorroa ðlda ununia.† ²⁷ Mañne mña bajãnebema nezocarãda drua ðeaza wãbiya ãcõrẽba edadarãda ãbaa jãredãmãrẽã.

²⁸ Higojõneba ne jarabrałda cawađadua. Dji jłwatera tucu nũmepeda queda barabaria. Mañneba jũmarãba cawa panla dãrãéne poara zeida. ²⁹ Ara mañ quĩrãca mña jarada unubłade cawađadua mñ ze ewarira jũẽbođoda. ³⁰ Mña bãrãa wãrãda jaraya: nañ ewaridebema èberārã beudi naëna mañra jũma mãwãya. ³¹ Bajãra jõya, nañ èjũã sida jõya, baribrał mña jaradara wãrãda mãwãya.

³² Baribrał ni abalaba mañ ewarira sãłbe mãwãida cawađaéa. ãcõrẽ nezoca bajãne ðea biđa adua panla. Mñ, Nañ Djara Edada biđa adua ðla. Ababe mñ Zezabrał cawa ðla.

³³ Quĩrãcuíta ðeadadua. Dau ãla ðeadadua idjaba ãcõrẽa iwidi ðeadadua. Bãrãba dji ewari sãłbe zeida adua panla. ³⁴ Mañ ewari zebrałra nañ quĩrãca ðaya: èberãda dewara druađaa wãbrałde dji nezocarãda idji de wagađamãrẽã amesia. Adjiza ne ođamãrẽã ðasia. Dji eđa wãbada acłbaria jarasia quĩrãcuíta acł ðamãrẽã. ³⁵⁻³⁶ Ara mañ quĩrãca bãrã biđa adua panla bãrã De Djibarira sãłbe waya zeida: queubrałde, ariquẽtra, eterre berubrałde wa diapeda. Mañ bẽrã dau ãla ðeadadua, mñ cawaéne zebrałde bãrãra cãĩ duanłda unurãmãrẽã. ³⁷ Mña bãrãa jara ðra jũmarãa jarabrał: dau ãla ðeadadua.-

14

Jesu beadi carea crĩcha jãrã panana
Mateo 26:1-5; Luca 22:1-2; Juañ 11:45-53

¹ Ewari umé babrałde judiorãba Egiptõdeba èdrãpedada quĩrãnebabada ewarida ođi basia. Mañ ewari dromane pañ èsãbari neé ðlda cobadaa. Mañne sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarã ume crĩcha jãrã panasidaa Jesura chupea jidađapeda beabidi carea. ² Baribrał jarasidaa:

-Ewari dromane jidađaéa èberārã quĩrũbucarãnamãrẽã.-

Wẽrãba nardo quera Jesu boro ãrã weada
Mateo 26:6-13; Juañ 12:1-8

³ Mañ ewaride Jesura Betania purude Simoñ aida bara ðada dede ðasia. Ne co chũmne wẽrãda idjimaa zesia. Mañ wẽrãba boteya alabastro mõgara ođada enesia. Boteyara nardo quera idji awa ðlaba bira ðasia. Mañ nardo querara bio nẽbla ðasia. Mañne wẽrãba dji boteya ochiruda ðlapeda querara Jesu boro ãrã weasia. ⁴ Mañ carea ãcãrã arima duanłda quĩrũnapeda ãduba jarasidaa:

-¿Cãrẽ cãrẽã jãñ querara weatasi? ⁵ Nẽdobuedabara poa aba trajabrałde edabari quĩrãca edacasia. Mañ parataba ne neé quedeara carebacasia.-

Mañ wẽrãra bia quẽãsidaa. ⁶ Baribrał Jesuba jarasia:

-Idu ðladadua. ¿Cãrẽ cãrẽã idjira quẽã panł? Idjia mñ jãwã ođara bia ðasia. ⁷ Ne neé quedeara ewariza bãrã tãëna panania; bãrãba quĩrãbłdade poya adjirãra carebađida panla. Baribrał mñra bãrã ume ewariza ðaéa. ⁸ Nañ wẽrãba aride osia. Dãrãéne mñra beupeda tãbaridia. Idjia mñra mañ carea queraba pãsia. ⁹ Wãrã arada mña jaraya: jũma nañ èjũãne beđa bia mñnebema jaradiabłdama nañ wẽrãba ođara nẽbrałdia idji sida quĩrãnebađamãrẽã.-

Judaba Jesu jidabi carea crĩchada
Mateo 26:14-16; Luca 22:3-6

† 13:26 Daniel 7:13-14.

¹⁰ Juda Iscarioteda Jesuba doce edada ebema basía. Mañ Judara sacerdote bororãmaa wásia Jesu jidabi carea. ¹¹ Mañ ùrísida e ãdjirãra ðsridadapeda Judaa paratada dia ãda asidaa. Ara mañda Judaba jλrλbadjia sãwã Jesura jidabida.

Jesuba doce edadarã ume ne coða

Mateo 26:17-29; Luca 22:7-23; Juañ 13:21-30; 1 Corinto 11:23-26

¹² Pañ ãsãbari neé ðλ cobada ewarida jũesia. Domia aþa mãwã cobadjidaa. Dji nabema ewaride judiorãba Egiptoðeba ãdrλpedada quĩrãnebaði carea oveja zaqueda beadapeda cobadaa. Mañne Jesu ume nĩbabadarãba idjía iwidiðidaa:

-¿Bla sãma quĩrã ðλ daiba Egiptoðeba ãdrλpedada quĩrãnebaði carea cobadara oðe wãnida?-

¹³ Mañne Jesuba idji ume nĩbabadarãda umé trλpeda mãwã jarasia:

-Jerusalem puruðaa wãnadua. Jãma bãrãba ununia umaquĩrãba zocoda eronida. Idji caidũ wãnadua. ¹⁴ Idji eða wãbλrλma dji de djibaría jaradadua: “Dadjirã Jaradiabariba nañda iwidiðisia: mã, mã ume nĩbabadarã biða Egiptoðeba ãdrλpedada quĩrãnebaði carea cobadara ¿sãma coði?” ¹⁵ Mañ de djibariba λtaarebema dejã waiðlada jũma biya o nũmλda acλbiya. Mama ne cobadara dadjirã itea oðadua.-

¹⁶ Ara mañda Jesu ume nĩbabadara Jerusalem puruðaa umé wásiðaa. Wãbλdaðe Jesuba ãdjía jarada quĩrãca unusiðaa. Mañbe Egiptoðeba ãdrλpedada quĩrãnebaði carea cobadara osiðaa.

¹⁷ Queuðacarea Jesura, idjia edada doce panλ ume jũesia. ¹⁸ Ne co chũpanλne Jesuba jarasia:

-Wãrã arada mã jaraya: aþa mã ume ne co ðλba mãra jidabiya.-

¹⁹ Mañ carea ãdjira sopua panesiðaa. Ara mañda aþa aþa Jesua iwidiðidaa:

-¿Mã mãwã oica?-

²⁰ Jesuba jarasia:

-Aþa bãrã docedebemaba jidabiya. Idjia biða abari epeðecode pañda su co ðla.

²¹ Wãrãda mã, Nañ Djara Edadara beuida ðla Æcõrẽ Bedeade ðλ ðλ quĩrãca.* jBaribλrλ mã jidabi eberãra bio mã djuburi ðla! Idjira topeðadaébara biara þacasia.-

²² Waði ne co duanλne Jesuba pañda jλwade edapeda Æcõrẽa bia jarasia. Mañbe cõrãcuapeda ãdjía diabλrλde mãwã jarasia:

-Coðadua. Nañgλra mã cacuaa.-

²³ Mañbe uva þada edapeda Æcõrẽa bia ðlada asia. Mañ uva þara ãdjirãza diasia. Jũmarãba dosiðaa. ²⁴ Mañne Jesuba jarasia:

-Nañgλra mã oa erozoabλrλa. Mã oadeba Æcõrẽba zocãrã ume beða djiwidida ðλbλrλa.† ²⁵ Wãrã arada mã jaraya: uva þara waa doéa aþa Æcõrẽba jũma idji eberãra pe eroþebλrλdaa. Mañbebλrλ mã bãrã ume uva þada wayacusa doya.-‡

Pedroba Jesu igaraéana aða

Mateo 26:30-35; Luca 22:31-34; Juañ 13:36-38

²⁶ Mañbe Æcõrẽ Bedeadebemada trãñapeda Olivo eyadaa wásiðaa.§ ²⁷ Wãbλdaðe Jesuba jarasia:

-Nañ diamasi jũma bãrãba mãra igaradia. Æcõrẽ Bedeade mãwã ðλ ðla: “Mã oveja wagabarira beabλrλde dji ovejara jãrãzoaðia.”* ²⁸ Baribλrλ mãra λrẽbapeda bãrã na wãya Galilea druadaa.-

²⁹ Mañne Pedroba Jesua jarasia:

-Jũmarãba bλra igaradimĩna mã igaraéa.-

³⁰ Jesuba Pedroa jarasia:

* 14:21 Salmo 22; Salmo 118:22; Isaía 52:15ðeba aþa 53:12ðaa. † 14:24 Bede djiwididi. Jeremia 31:31-34. Æcõrẽa naãrã israelerã ume beða ðλsia (Exodo 24:6-8). ‡ 14:25 Uva þada wayacusa doya. Griego bedeade mãlba idjaba jara ðla: “Uva þa djiwidida doya.” § 14:26 Mañ ewari dromane ne coði naëna Salmo 113ðeba aþa 114ðaa trãñbadjidaa. Ne copedadacarea Salmo 115ðeba aþa 118ðaa trãñbadjidaa. * 14:27 Zacaria 13:7.

–Wārã arada m̃la jaraya: nane diamasi eterre ðarima umé berui naēna bla ðarima ũbea m̃ra unucaada aya.–

³¹ Baribɫɫ Pedroba wetara jarasia:

–M̃ beabɫda sida bɫra igaraéa.–

Jūmarāba aɫarica jarasidaa.

Jesuba Getsemanine Ācōrēa iwidida

Mateo 26:36-46; Luca 22:39-46

³² Małbe Getsemani abadama jūēne wāsidaa. Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

–M̃la Ācōrēa iwidibɫɫmisa nama chūpanenadua.–

³³ Małbe Pedroda, Santiagoda, Juał sida jīga edesia. Idji sāvāinebemada jūmawāyā crīcha ɫ bērã Jesura bio sopua ɫesia. ³⁴ Małne jarasia:

–M̃ra sopuaba beubɫɫ quīrāca ɫa. Nama panenadua. M̃ daucha zocai pananadua.–

³⁵ Małbe Jesura wagabe wāpeða ɫarru cobereða Ācōrēa iwidisia quīrã awara oi cawaya. ³⁶ Nāvã jarasia:

–Zeza, bla ne jūmada poya oida ɫa. M̃ra idu bia mīgabirādua. Baribɫɫ m̃la quīrã ɫ quīrāca orādua. Odua blabɫɫ quīrã ɫ quīrāca.–

³⁷ Jesu jēda zebɫɫe unusia ādjira cāi panɫda. Pedroa jarasia:

–Simōɫ, bɫra ¿cārē cārēã cāi ɫa? ¿Ni hora aɫa biða poya zocai ɫaéca? ³⁸ Bārãra dau ɫɫa ɫeadaua. Ācōrēa iwididada m̃ igaraða amaaba. M̃la cawa ɫa bārãba biada o quīrã panɫda. Māvāmīna nał djarađe ɫɫaé panɫa.–

³⁹ Jesura wayacusa wāpeða idjia naārã iwididara Ācōrēa iwidisia. ⁴⁰ Małbe idji ume nībabadarāmaa zebɫɫe wayacusa cāi panɫda unusia. Ādji daura daupeaba oga cara nūpanasidaa. Małne cawaðaé basía Jesua sāvã jaradida.

⁴¹ ɫarima ũbea māvã ādjimaa zebɫɫe Jesuba jarasia:

–Bārãra ¿wadiɫda cāi panɫca? ¡Waaéa! M̃ ewarira jūesia. M̃, Nał Djara Edaðara ēberã cadjiruarã jɫwade ɫebɫɫa. ⁴² Piradrɫadada. Wānia. Jari urua m̃ jidabira.–

Jesu jidapeðada

Mateo 26:47-56; Luca 22:47-53; Juał 18:2-11

⁴³ Jesu wadi beða ɫɫe Judada zesia. Mał Judara Jesuba doce edaðadebema basía. Zocārã ēberārãda neco bara, bacuru bara idji ume zesidaa. Ādjirãra sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarãba, dji dromarã biða diabuepeðadarã basía. ⁴⁴ Dji jidabiya ɫba ādjia jaradoasia sāvã oida Jesuda cawaðamārēã. Nāvã jarasia:

–M̃la uridarrađe isōbɫɫda Jesua. Idjida jidaðapeða bio jɫ edeðadua.–

⁴⁵ Małbe Judara Jesu caita wāpeða jarasia:

–jJaradiabari, Jaradiabari!–

Māvã jarapeða Jesura uridarrađe isōsia. ⁴⁶ Ara małda idji ume zepedadaba Jesura jidasidaa. ⁴⁷ Mał carea Jesu ume nībabari aɫalɫa idji djōbada necoda ēūta edapeða sacerdote dji droma nezoca cɫwɫɫda tɫtasia. ⁴⁸ Małne Jesuba ādjirãa jarasia:

–Bārãra ¿cārē cārēã neco bara, bacuru bara m̃ra jāvã jidađe ze panɫ? ¿Māvãra m̃ra ēberã minijīchiaca? ⁴⁹ M̃la ewariza Ācōrē de droma dajada bārãa jaradia ɫasia. ¿Cārē cārēã m̃ra mama jūmarã daiđe jidaðaé basi? Baribɫɫ nāvã o panɫa Ācōrē Beðeade ɫa ɫra māvãida ɫ bērã.–†

⁵⁰ Māvã ɫɫe Jesu ume nībabadarãba idjira ɫeesidaa. Jūmarãda mīrū wābɫɫsidaa.

⁵¹ Baribɫɫ cūdra aɫalɫa Jesu caiðu wāsia. Mał cūdrara borobaba ānēɫari nībasia. Māvã ɫɫe idji sida jidasidaa. ⁵² Baribɫɫ idjia borobara wēātapeða ācaða mīrū pira wāsia.

Jesu dji dromarã quīrãpita baða

Mateo 26:57-68; Luca 22:54-71; Juał 18:12-24

⁵³ Małbe Jesura sacerdote dji dromaara ɫama jida edesidaa. Mama jūma sacerdote bororãda, judiorã dji dromarãda, judiorã ley jaradiabadarã sida ābaa dji jɫre duanasidaa.

† 14:49 Isaía 53:12.

⁵⁴ Mañne Pedroba Jesu tɫmɫba ĕpĕ nĭda sacerdote dji droma dema jũesia. Dji de auđu jũrã ca ɫɫde eđa Pedrora Ācõrĕ de dromanebema zarrarã ume tɫɫ cã chũmesia.

⁵⁵ Mañne sacerdote bororãba, jũma dji dromarã biđa ĕberãrãda jɫɫsĩdaa Jesudebe-mada bié jaradamarĕã. Idjira nĕɫɫɫe ɫɫɫapeđa beabiĕida crĭchasĩdaa. Mãwãmĩna Jesu bié jaradida neé ɫasia. ⁵⁶ Zocãrãba sewadeba Jesura bié jarasĩdaa, baribɫɫ ãdjia jarapeđadara abari quĩrãca ɫaé basĩa. ⁵⁷ Mãwã panɫne ɫcɫɫɫba piradrɫɫapeđa sewadeba jarasĩdaa:

⁵⁸ –Daiba ũrĩsĩdaa idjia nãwã jarabɫɫɫa: “Ēberãrãba opeđada Ācõrĕ de dromada mɫa ãrĩya, baribɫɫ ewari ũbea babɫɫɫe mɫa dewarada oya ĕberãrãba ođaeđa.”–‡

⁵⁹ Mãwãmĩna ãdjiza mañnebema jarapeđadara quĩrã awara ɫasia. ⁶⁰ Mañbe sacerdote dji dromaara ɫɫɫa ĕsi nũmepeđa Jesua iwĩdĩsia:

–Naɫɫɫãba ɫɫɫa bié jara panɫa. Ādjia jara panɫa ɫwãrãca? ɫɫɫa ni cãrĕ sĩa panuĕca?–

⁶¹ Jesura chupea ɫesia. Panuĕ basĩa. Mãwã ɫɫɫe sacerdote dji dromaara ɫɫɫa wayacusa Jesua iwĩdĩsia:

–ɫɫɫa Ācõrĕba ĕdrɫ edabari diai jaradaca? ɫɫɫa dadjia bia jarabada Ācõrĕ Warraca?–

⁶² Jesuba panusia:

–Mãĕ, mɫa. Bãrãba mɫ, Naɫ Djara Edadara ununia Ācõrĕ ne jũma poya ɫɫ jɫwa araare chũmɫa idjaba jɫrãrãne zebɫɫɫa.–§

⁶³ Mañne sacerdote dji dromaara ɫ quĩrũɫɫɫa idjia jɫ ɫɫɫa cõãtapeđa jarasia:

–ɫCãrĕ cãrĕã dewarada jɫɫɫi idji bié jaramãrĕã? ⁶⁴ jBãrãba ũrĩsĩdaa idjia Ācõrĕda bié jara ɫɫda! Jãɫbe bãrãmaarã ɫidjira sãwã ođi?–

Mañne jũmarãba jarasĩdaa Jesura bedeade ɫ carea beadida panɫa.

⁶⁵ Mañbe ɫcɫɫɫba Jesura dau idosĩdaa idjaba idji quĩrã ɫɫɫapeđa chĩbadjĩdaa. Chĩnapedã jarabadjĩdaa:

–jĀcõrĕneba jaradua caiba ɫɫɫa chĩsĩda!–

Mãwã duanɫne Ācõrĕ de dromanebema zarrarãba Jesura jidadapeđa puobadjĩdaa.

Pedroba Jesu unucaada ada

Mateo 26:69-75; Luca 22:56-62; Juañ 18:15-18, 25-29

⁶⁶ Pedro mañ de droma duđa basĩde sacerdote droma nezocawĕrãda aba zesia. ⁶⁷ Mañ wĕrãba idjira tɫɫ cã chũmɫa unusia. Aɫ nũmepeđa jarasia:

–ɫɫɫa Jesu Nazaredebema ume nĩbasia.–

⁶⁸ Mañne Pedroba nãwã mĕrãsia:

–Mɫa jãɫ ĕberãra unuca. Mɫa adua ɫɫa ɫɫa cãrĕda jara ɫɫda.–

Mãwã jarapeđa Pedrora de auđu jũrã ca ɫɫde dji ĕdrɫɫbadamaa wãsia. Mañne eterreda berusia.* ⁶⁹ Wayacusa nezocawĕrãba Pedrora unupeđa dji arima duanɫrãa jarasia:

–Za ɫɫda ãdjidebema.–

⁷⁰ Pedroba mãwã ũrĩpedã wayacusa mĕrãsia. Dãrãĕne arima duanɫba wayacusa Pedroa jarasĩdaa:

–Wãrãda ɫɫɫa ãdjidebema. ɫɫɫa Galileadebemada jãwã ɫɫa. Ādji quĩrãca bedeabaria.–†

⁷¹ Pedroba jarasia:

–jMɫa sewada jaraibɫɫ Ācõrĕba cawa oya! Wãrãneba jaraya: bãrãba jara panɫ ĕberãra mɫa unuca.–

⁷² Mãwã ɫɫde eterreda wayacusa berusia. Ara mañne Pedroba quĩrãnebasia Jesuba jaradara: “Eterreda ɫarima umé berui naĕna ɫɫa ɫarima ũbea mɫra unucaada aya.”‡ Pedroba mañnebema crĭchabɫɫɫe dãrã jĩasia.

‡ 14:58 Juañ 2:19-22. § 14:62 Salmo 110:1; Daniel 7:13-14. * 14:68 Mañne eterreda berusia. Griego bedeade ɫcɫɫɫ cartade mañra neĕa. † 14:70 Ādji quĩrãca bedeabaria. Griego bedeade ɫcɫɫɫ cartade mañra neĕa. ‡ 14:72 Marco 14:27-31.

15

*Jesu Pilato quĩrãpita edepedada**Mateo 27:1-2, 11-14; Luca 23:1-5; Juañ 18:28-38*

¹ Āsaboðode sacerdote bororãra, judiorã dji dromarãra, judiorã ley jaradiabada siða ābaa beðea ausiðaa Jesura Pilatoma ededi carea.* Ara mañda Jesura jλwa jλ edesiðaa.

² Pilatoba Jesua iwiðisia:

–¿Bλda wãrãda judiorã boroca?–

Jesuba panusia:

–Mãe, bλa mãwã jara bλa.–

³ Mañne sacerdote bororãba ne zocãrãneba Jesura bié jarasiðaa. ⁴ Mañ bẽrã Pilatoba waya Jesua iwiðisia:

–Ũrĩdua, ãdjirãba bλra ne jũmaneba bié jara duanλa. ¿Bλa panuécã?–

⁵ Baribλrλ Jesuba mañ siða panuécã basía. Mañ bẽrã Pilatoba cawa crĩchaécã besia.

*Jesu beaði carea jarapedada**Mateo 27:15-31; Luca 23:13-25; Juañ 18:38–19:16*

⁶ Poaza judiorãba mañ ewari droma o panλne Pilatoba preso beada aba ēdrλ bλbadjia. Ādjirãba iwiðibλdada ēdrλ bλbadjia. ⁷ Mañne ēberã Barrabá abadada basia. Mañ Barrabãra idjiare bearã siða puru quĩrũbigasiðade mã beasiðaa. Mañ bẽrã preso panasidã. ⁸ Mañne zocãrã judiorãda Pilatoma zedapeða iwiði duanesidã idjia poaza obarida omãrẽã. ⁹⁻¹⁰ Pilatoba cawa basia sacerdote bororãda Jesu ume bié duanλ bẽrã idjira jida diasidã. Mañ carea dji ēberãrã powua nũmλa iwiðisia:

–¿Bãrãba quĩrĩã panλca mã za bλ judiorã borora ēdrλ bλida?–

¹¹ Mañne sacerdote bororãba dji powua nũmλa mãwã jarasiðaa: “Pilatoa jaradãdua Barrabãdrλ ēdrλ bλmãrẽã.” ¹² Mañ carea Pilatoba wayacusa ãdjirãa iwiðisia:

–Mãwãra bãrãba judiorã boro abadara ¿mã sãwã oi?–

¹³ Mañne ãdjirãba jĩgua jara duanesidã:

–¿Crude cachi beabidua!–

¹⁴ Pilatoba iwiðisia:

–¿Cãrẽ cãrẽã mãwã oi? ¿Idjia cãrẽ cadjiruada osi?–

Mãwã beðea bλde ãdjirãba wetara bλga jara duanasidã:

–¿Crude cachi beabidua!–

¹⁵ Pilatorã ēberãrã ume bié be amaaba Barrabãdrλ ēdrλ bλsia. Baribλrλ Jesura soaba ubipeða sordaorãa diasia crude cachi beadamãrẽã.

¹⁶ Ara mañda sordaorãba Jesura ãdji de droma Pretorio abadaðe eða edesiðaa. Mama waabema sordaorãda trλsiðaa. ¹⁷ Mañbe djio pursupursua bλda Jesua jλbisiðaa. Borobari λrλ caðada idji borode wẽãju bλsiðaa. ¹⁸ Mañbe jĩgua jara duanesidã:

–¿Bio bia bλa, judiorã boro!–

¹⁹ Idji borode bacuruba ubadjidã idjaba dau idobadjidã. Chĩrãborode copanesidã idjira wãrãda bio waya panλ quĩrãca. ²⁰ Idjira ipiða bié jaradapeða mañ pursupursua bλ jλbipeðadãra wẽãsiðaa. Wẽãnapẽda idjia jλ bẽadã wayacusa jλbisiðaa. Mañbe crude cachi beaði carea edesiðaa.

*Jesu crude cachi bλpedada**Mateo 27:32-44; Luca 23:26-43; Juañ 19:17-27*

²¹ Jesu puru dajadaa edesiðade ēberã Simoñ abadada Jerusaleñnaa zebλrλ basía. Alejandroba Rupo biða mañ Simoñra ãdji zeza basía.† Idjira Cirene puruðebema basía. Sordaorãba idjia Jesu crura ataubisiðaa.

* 15:1 Pilato. Romanorã boro Tiberio abadãba Pilatorã Judea druadebema boroda bλsia. Dji boroda basia poa 26ðeba aba 36ðaa. Judiorã bororãba Jesura Pilatoma edesiðaa ãdjia preso bearã beacara panλ bẽrã. Abã romanorãba mãwã oðida panasidã. † 15:21 Romano 16:13.

²² Māwā Jesura ējūā Golgota abadamaa edesidaa. Golgota trl̄ba jara ʙla Boro ʙΛwΛrΛ. ²³ Mama uva ʙa asea mirrada pueradada Jesua diasidaa pua droamārēā. BariblrΛ Jesuba doé basía. ²⁴ Małbe crude cachi ʙsidaa. Māwānacarea ne jemenesidaa Jesuba cacuada jł ʙadara sāwā jedecadi cawaya.

²⁵ Jesu crude cachi ʙsidaa l̄mādau l̄tΛ ʙasia. ²⁶ Małne bedeada cachi jira ʙsidaa cawabiđi carea idjira cārē cārēā beabldada. Nāwā ʙl̄ ʙasia: “Judiorā Boro.” ²⁷ Idjaba ne drabadada umé Jesu caita crude cachi jira ʙsidaa, ʙa idji jłwa araare, ʙa idji jłwa aclare. ²⁸ Māwāsia Ācōrē cartade jara ʙl̄ quīrāca. Nāwā jara ʙla: “Idjira ēberā cadjirua quīrāca beasidaa.”[‡]

²⁹⁻³⁰ Małne l̄cΛrΛ ēberārāda caita wānapeda boro l̄rātΛ l̄rātΛpeda Jesua nāwā bié bedeabadjidaa:

–Ājāā, ʙla Ācōrē de dromara ārīpeda ewari ūbeade wayacusa poya oiblrΛ, jara blduʙa ēdr̄dua! jłā crudeba uđaa zedua!–

³¹ Aʙari quīrāca sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā biđa Jesura ipiđa bié jarabada nāwā jarabadjidaa:

–Idjia dewarārāda carebasia, bariblrΛ ara iduʙa poya ēdr̄léa. § ³² Māwāra jidjira Ācōrēba ēdr̄l̄ edabari diai jarađaca? jIdjira Israeldebema boroca? Jāā crudeba uđaa zeida ʙla dairāba cawadapeđa ijāni carea.–

Małne Jesu caita crude cachipeđada biđa aʙari quīrāca bié jarasidaa.

Jesu crude beuda

Mateo 27:45-56; Luca 23:44-49; Juał 19:28-30

³³ Umatipa l̄mādaura quisia.* Małba nał ējūāra hora ūbea jūma pāima nūmasia. ³⁴ Hora ūbea badacarea Jesuba jīgua jarasia:

–Eloi, Eloi, jlama sabactani?–

Mał arameo bedeaba jara ʙla: “Mł Ācōrē, mł Ācōrē, jcārē cārēā młduʙa ʙeesi?”

³⁵ Mał bedeā ūrībdade l̄cΛrΛ mama caita duanl̄ba jarasidaa:

–Ūrīnada, idjia Elíada trl̄ ʙla.–

³⁶ Ara małda ʙa pira wāpeda uva ʙa oregueada mōda quirude dodoba edasia. Bacurude jłpeda Jesua diasia domārēā. Małbe dji ēberāba jarasia:

–Jlānada; aclāia Elíaba idjira uđaa ʙl̄de zei cawaya.–

³⁷ Małne Jesura mīādua ʙiapeda j̄yādr̄lsia. ³⁸ Ara māwābldr̄de Ācōrē de dromane eđa wua eatΛ jira ʙl̄da ēsidra l̄tΛba eđaa cōā dogosia. † ³⁹ Romanebema sordaorā boro Jesu quīrāpita ʙl̄ba idji māwā beublrΛ unusiđe jarasia:

–Wārāda nał ēberāra Ācōrē Warra basía.–

⁴⁰ Małne l̄cΛrΛ wērārāba tΛmΛba acl̄ duanasidaa. Ādjirā tāēna Maria Magdalenada, Salomé siđa panasidaa. Dewarabema Maria siđa ʙasia. Santiago Tēābema abadaba, Jose biđa małgΛ Mariara ādji papa basía. ⁴¹ Jesu Galileade ʙasiđe mał wērārāra idji ume nībasidaa idjaba careba panasidaa. Arima dewara wērārāda baraasia Jesu ume Jerusalelnaa wāpedadada.

Jesu tΛʙaripedada

Mateo 27:57-61; Luca 23:50-56; Juał 19:38-42

⁴²⁻⁴³ Nurēma l̄nāūbada ewari basía. Mał ewari carea judiorāra ne o panasidaa. Queubodode Jose Arimatea purudebemada Pilatoma wāsia. Mał Josera judiorā bororānebema basía. Jūmarāba idjira bio bia unubadjidaa. Idjia jłā ʙabadjia Ācōrēba jūmarāda pe eroʙamārēā. Ne waya neé Pilatoma wāpeda Jesu cacuada iwīđisia tΛʙari carea. ⁴⁴ Małne Pilatoba cawa crīchaé basía sāwā Jesura isabe beusida. Mał carea sordaorā boroda trl̄peda iwīđisia Jesura wārāda beusi cawaya. ⁴⁵ Sordaorā

‡ 15:28 Isaía 53:12. Griego bedeade l̄cΛrΛ cartade versículo 28 neéa. § 15:31 Carebasia. Griego bedeade ʙl̄ ʙla “ēdr̄l̄ edasia.” * 15:33 Amos 8:9-10. † 15:38 Exodo 26:31-33; Hebreo 9:1-15.

boroba wārāda beusiada ada bērā Pilatoba Josea Jesu cacuara idu edebisia. ⁴⁶ Joseba borobada nēdopeđa Jesu cacuara crudebemada uđaa ɁɁpeda maļ borobaba ɁɁrā ɁɁsia. Maļbe mōjē uria corodađe eda ɁɁpeda mōgara waiɁɁlaba uriara jūātrɁ ɁɁsia. ⁴⁷ Maria Magdalenaba, Jose papa Maria biđa acɁ panasidaa Jesu cacuara mama ɁɁɁɁɁɁɁɁ.†

16

Jesu Ɂrēbada Ācōrē nezocaba jarađa

Mateo 28:1-10; Luca 24:1-12; Juaļ 20:1-10

¹ Ānāūbada ewari jōnacarea Maria Magdalenaba, Santiago papa Mariaba, Salomé biđa querada nēdosidaa Jesu cacuara ɁɁɁɁɁɁɁɁ carea. ² Nabema ewari domianebemane diapeda ara Ɂmāđau odjabɁɁɁɁ ăđjira Jesu tɁɁaripeđadamaa wāsidaa. ³ Maļne nāwā jara niɁasidaa:

–Dădjira eda wāni carea Ɂjāļ mōgara waiɁɁla uria jūātrɁ ɁɁra caiba āyā ɁɁli?–

⁴ BaribɁɁl ara acɁɁɁɁɁ unusidaa mōgara waiɁɁlara orrocawa cōɁɁɁ. ⁵ Ara maļda uriađe eda wāsidaa. Eda wāɁɁɁɁ cūdrada unusidaa. Idjia draso a jā ɁɁra totroa querasia. Āđji jɁwa araare chūmasia. Idji carea wērārāra dauperasidaa. ⁶ Maļ cūdraba ăđjia jarasia:

–Dauperarānada. Bārāba Jesu Nazaredebemada crude cachipeđadada jɁɁɁ ɁɁɁɁ. Idjira Ɂrēbasia. Idji ɁɁpedadamaa acɁɁɁɁɁ. Nama ɁɁéa. ⁷ Jāļbe idji ume niɁapeđadarāmaa wānada. Pedroa, waabemarāa biđa jarađadua Jesura ăđji na Galilea druadaa wāɁɁɁɁ. Jāma idjira ununia idjia naēna jarađa quīrāca.–*

⁸ Maļne daupera ɁɁɁɁ ɁɁɁ ure niɁpanasidaa. Ara maļda wērārāra Jesu cacua tɁɁaripeđada uriađeba pira wāsidaa. Ne waya ɁɁɁ bērā ni aɁala beđeadaé basia.†

Jesuba Maria Magdalena ara idjida unubiđa

Juaļ 20:11-18

⁹ Jesura diapedada nabema ewari domianebemane Ɂrēbapeda naārā Maria Magdalena unubisia. Maļ wērānebemada Jesuba naēna jairāda siete āyā jɁrecuasias. ¹⁰⁻¹¹ Maļbe Mariara Jesu ume niɁapeđadarāmaa wāsia. Idji jūēsida ăđjirāra wađi sopuaba jā panasidaa. Māwā ɁɁɁne Mariaba ăđjirāa jarasia Jesura zocai ɁɁɁ unusida. Māwā ūriɁɁɁmāna iĵānaé basia.

Jesuba dewara umé ɁɁɁ ara idjida unubiđa

Luca 24:13-35

¹² Māwānacarea Jesu ume niɁapeđadarāda umé puru dajada niɁasidaa. MaļgɁɁrāa Jesuba ara idjida quīrā awara unubisia. ¹³ Āđjira jēda wānapeđa waabemarāa jarasidaa. Māwāmāna wađibiđa iĵānaé basia.

Jesuba edadarā ara idjida unubiđa

Mateo 28:16-20; Luca 24:36-44; Juaļ 20:19-23

¹⁴ Māwānacarea Jesuba edadarā once ɁɁɁ ne co chūpanasidađe ara idjida unubisia. Āđji ɁɁɁɁɁ zaređeba iĵānaé panana carea quēāsia. Idji Ɂrēbada unupeđadaba ăđjirāa jarasidaamāna iĵānaé panasidaa.

¹⁵ Maļbe Jesuba ăđjirāa jarasia:

–Drua Ɂeaza wānapeđa beđe bia mānebemada jūmarāa jarađadua. ¹⁶ Maļ beđeada iĵāsida ra idjaba borocuesidara Ācōrēba ăđrɁ edaya. BaribɁɁl maļ beđe iĵāéra idjia cawa oya. ¹⁷ Mā iĵā Ɂeaba naļgɁɁda ođia Ācōrē ɁɁla eropanɁɁ unubiđi carea: mā trɁneba jairāda āyā jɁretadia idjaba adua ɁɁɁ beđe beđeadia. ¹⁸ Dama arada ăđji jɁwaba

† 15:47 Jose. MaļgɁ Josera Arimateadebemaéa, ăteɁɁɁ Santiago Tēābema abada ume dji djabasia. Marco 15:40; 16:1. * 16:7 Marco 14:28. † 16:8 Griego beđeade ɁɁɁɁ cartade Marcoba ɁɁɁara namabe ɁɁla. Versículo 9đeba aɁa 20đaa neéa.

jidaeia. Nēārā dadjī beabarida doēiblrā maļba bié oéa. Idjaba cacua bié beara ādji jlwa
ārā bābdadae biacuaeia.–

Jesu bajānaa wāna

Luca 24:50-53

¹⁹ Māwā jaradacarea dadjirā Boro Jesura Ācōrēba ātaa bajānaa edesia. Mama Ācōrē
jlwa araare chūmesia. ²⁰ Maļbe Jesuba edadarāba idji bedeara ādji wābdaza jarasieaa.
Dadjirā Boroba ādjirāra carebasia. Ne ununaca obi bādeba cawabisia ādjia jara panlra
wārā arada.

LUCA BEDEA BIA JESUCRITODEBEMA LUCABA BΛΔA

Nañ cartara Lucaba b̄asia. Idjira griego basica b̄la. Colosa 4:14de, Pilemoñ 24de bida jara b̄la Lucara Paulo ume n̄basida. Mateoba, Marco bida ãdjiza carta Jesucritodebema b̄lpedadacarea Lucaba nañ cartara b̄asia.

Lucaba nañ cartara eberã dji droma Teopilo itea b̄asia cawamãrẽã Jesudebema idjia jaradiapedadara wãrãda (1:1-4). Lucaba waabemarã cãyãbara ebudaara b̄asia Borocuebari Juañ topedadadabemada (1:5-80), Jesu topedadadabemada sida (2:1-52). Mañare b̄l b̄la Juañba Jesu borocuedadabemada (3:1-22), Jesu drõã naẽnabemarã trãda (3:23-38), idjaba diauruba Jesu miã s̄ẽ badadabemada (4:1-13). Mañare b̄l b̄la Jesuba Galilea druade jaradia n̄badadabemada (4:14deba aba 9:50daa) idjaba Jerusaleñnaa wãb̄l̄l̄de jaradia badadabemada (9:51neba aba 19:27daa).

Jĩrũare b̄l b̄la Jesu Jerusaleñne mãwãnanebemada: Jerusaleñ puru carea jĩãnada, crude beapedadada, ãrẽbadada, idjaba idji ijã bearã quĩrãpita bajãnaa wãnada (19:28deba aba 24:53daa).

Lucaba ebuda b̄asia ãcõrẽba cawa oidebemada (2:25-35; 19:37-44; 21:20-24) idjaba cadjirua obadarã idjimaa jẽda zeb̄l̄darãda ēd̄l̄ edaidebemada (1:67-80; 15:1-32; 19:1-10). B̄arima zocãrã b̄asia cadjirua obadarã Jesuba quĩrã djuburiadada: judiorãda, judiorãẽda, Samariadabemarãda, ne neẽ quẽdeada, Romanebema boro itea parata j̄l̄l̄ pebadarã sida.

Luca cartade ebuda b̄la wẽrãrã sida Jesuare panasidada. B̄l b̄la Elisabedebemada (1:5-66), Mariadabemada (1:26deba aba 2:52daa), Ananebemada (2:36-38), idjaba Jesu carebadarãnebemada (8:1-3). Mañ awara wẽrãrãba idji ãrẽbadadabemada naãrã cawasidaa (24:1-12).

Lucaba Teopiloa b̄l diabueda

¹ ãcõrẽba dadjirã tãẽna oadabemada zocãrãba b̄l quĩrãsidaa. ² Jũma mañ oda unupedadaba n̄b̄l̄l̄sidaa idjaba jaradiasidaa. Dji carta b̄lpedadaba mañda b̄lsidaa. ³ B̄l dji droma b̄l Teopilo, m̄la bida jũma mañ mãwãnada bio quĩrãcuita iwidida b̄rã, m̄lmaarã bia b̄la b̄l itea aride b̄l diabueida. ⁴ Mãwã b̄la cawaya b̄la jaradiapedadara wãrãda.

Borocuebari Juañ toẽi cawabida

⁵ Herode Judea druadabema boro baside sacerdote Zacariada b̄asia.* Mañ Zacariara sacerdoterã idji ume trajabada sida Abiãrã abadjidã.† Dji quima Elisabera Aaroñ eberãrãneba yõna basia. ⁶ ãdjira umena ãcõrẽ quĩrãpita jipa panasidaa. ãcõrẽba obi jaradara jũma ijã o panl b̄rã biẽ jaradi neẽ panasidaa. ⁷ Barib̄l̄l̄ Elisabera warra toca bada b̄rã warra neẽ panasidaa. Mañ awara bio drõãda panasidaa.

⁸ Mãwã panlne Zacaria ãcõrẽ de dromane trajai ewarida jũẽsia. Mañ b̄rã idjira, waabema sacerdoterã idji ume trajabada sida ãcõrẽ quĩrãpita traja panasidaa. ⁹ Mañne sacerdoterãba obada quĩrãca ne jemenesidaa caiba ãcõrẽ de dromane eda incienso querada bá diaida b̄l cawaya. Mañne Zacaria trãda odjasia.

¹⁰ Incienso quera bá diai horada jũẽna b̄rã Zacariara eda wãsia.‡ Mañne puruba dajadaare ãcõrẽa iwidẽ panasidaa. ¹¹ Mãwã b̄lde bajãnebema nezocada quera bá diabada j̄l̄wa araare odjasia. ¹² Idji unuside Zacariara bio dauperapeda abeda cawa crĩchaẽ basia. ¹³ Barib̄l̄l̄ bajãnebema nezocaba jarasia:

* 1:5 Herode. Mañ Herodera “dji Droma” abadaa. † 1:5 Abiã. 1 Cronica 24:10. ‡ 1:10 Incienso querada bá diaida b̄l. Exodo 30:34-38.

-Ne wayarãdua. Βλα Ἄκωρῆα iwidi badara idjia ũrĩsia. Βλ quima Elisabeba warrada toya. Idji trãra bɫdua Juañ. ¹⁴⁻¹⁵ Mañ warra carea zocãrã bɫsrĩdadia. Idjira Ἄκωρῆ quĩrãpita dji droma bai bẽrã bɫ sida bio bɫsrĩda baya. Uva ba aseada, itua sida doca baya. Bĩteda bebɫɫ ewarideba Ἄκωρῆ Jaurera idji ume baya. § ¹⁶ Idjia zocãrã israelerãra Ἄκωρῆmaa jẽda zebiya. ¹⁷ Elĩaba erobada jaureda, ɫbɫa sida bɫ warraba erobaya. Mañneba idjira dadjirã Boro na wãya dji zezada adji warrarã ume ibiabi carea.* Mañ awara ijãnaé bea sida carebaya jipa beaba crĩchabada quĩrãca crĩchadamãrẽã. Mãwã carebaya puruba dadjirã Borora bia edadamãrẽã.-

¹⁸ Mañne Zacariaba bajãnebema nezocaa iwidiisia:

-¿Mã sãwã cawai bɫa jara bɫra wãrãda? Mãra bio drõãda bɫa. Mã quima sida djorada bɫa.-

¹⁹ Bajãnebema nezocaba Zacaria jarasia:

-Mãra Gabriel, Ἄκωρῆ nezocaa. Idjia mãra bɫmaa diabuesia mañ bedea biada jaramãrẽã. ²⁰ Mãra jara bɫra Ἄκωρῆba bɫda ewaride wãrãda mãwãya. Baribɫɫ ijãnaé bẽrã bɫra quĩrãme cara beya aba bɫ quima warra tobɫɫãda.-

²¹ Mañmisa eberãrãba dajada jãã panasidaa. Adjia cawadaé panasidaa sãwãẽrã Zacariara jãcua eda dãrãbɫɫda. ²² Mãwã bɫde idjira dajadaa zesia baribɫɫ poya bedeaé basía. Quĩrãme cara beba bẽrã ababe sãyãneba bedea basia. Mañba eberãrãba cawasidaa Ἄκωρῆba idjia ne unubisida.

²³ Idji Ἄκωρῆ de dromane trajai ewari jõnacarea Zacariara diguidaa wãsia. ²⁴ Mãwãnacarea idji quima Elisabera biogoa besia. Mañ bẽrã Elisabera jedeco juesuma diguida besia. Nãwã crĩchasia: ²⁵ “Ἄκωρῆba mãra carebasia biogoa bemãrẽã. Jãwã bia oẽaba mã quĩrã perara ayã bɫsia. Eberãrãba mãra waa bié jaradaéa.”

Bajãnebema nezocaba Mariaa jarada

²⁶⁻²⁷ Elisabe sei jedeco biogoa bedacarea Ἄκωρῆba bajãnebema nezoca Gabrielda Galilea druade Nazare purudaa diabuesia awẽrã umaquĩrã adua bɫ Mariamaa. Mañ Mariara Jose ume dji edadi carea bedea bia panasidaa. Josera Davideba zeda basía. ²⁸ Bajãnebema nezocara Mariama jũẽpeda nãwã jarasia:

-¿Mẽrã! Ἄκωρῆba bɫra bia erobɫa. † Idjira bɫ ume bɫa.-

²⁹ Mañ bedea ũrĩside Mariaba abeda cawa crĩchaé basía cãrẽ cãrẽã bajãnebema nezocara mãwã bedea bɫda. ³⁰ Mañne bajãnebema nezocaba idjia jarasia:

-Maria, ne wayarãdua; Ἄκωρῆba bɫra careba bɫa. ³¹ Mañ bẽrã bɫra biogoa bepeda warrada toya. Mañ warra trãra bɫdua Jesu. ‡ ³² Idjira dji droma baya idjaba Ἄκωρῆ dji dromaara bɫba idji Warraada aya. Ἄκωρῆba idjira israelerã boroda bɫya idji drõãenabema Davi bada quĩrãca. ³³ Idjira Jacobodeba yõpedadarã boroda baya. Ewariza adjirãra pe erobaya.-§

³⁴ Mañne Mariaba bajãnebema nezocaa iwidiisia:

-Mãra umaquĩrã adua bɫda ¿sãwã biogoa bei?-

³⁵ Bajãnebema nezocaba panusia:

-Ἄκωρῆ Jaurera bɫmaa zepeda idji ɫbɫara bɫ ume baya. Mañ bẽrã idjia dia bɫ warra bɫa tobɫɫda Ἄκωρῆba idji Warraada aya. ³⁶ Βλ apipi Elisabe sida warra toya.* Djorada bɫmĩna idjaba warra tocaada abadamĩna sei jedeco bɫa biogoa bɫda. ³⁷ Ἄκωρῆba poya oẽra neẽa.-

³⁸ Mariaba panusia:

-Mãra Ἄκωρῆ nezocaa. Bia bɫa bɫa jarada quĩrãca idjia oida.-

Mañbe bajãnebema nezocara idji quĩrãpitabemada wãsia.

§ 1:14-15 Numero 6:1-5; Juece 13:2-5. * 1:17 Malaquia 4:5-6. † 1:28 Ἄκωρῆba bɫra bia erobɫa. Griego beedeade ἄκωρῆ cartade nãwã bɫ bɫa: “Ἄκωρῆba bɫda dewara wẽrãrã cãyãbara biara erobɫa.” ‡ 1:31 Mateo 1:21. § 1:33 2 Samuel 7:8,16. * 1:36 Βλ apipi. Griego beedeade mãra ebuda bɫãa.

Mariaba Elisabe acłe wāna

³⁹ Māwānacarea Mariara isabe Elisabe puruḏaa wāsia. Mañ purura Judea drua eyaiḏa ḅłe ḅł. ⁴⁰ Mama Zacaria dede eḏa wāpeḏa Elisabea jarasia:

–jMērā!–

⁴¹ Elisabeba Maria beḏea ūrībłrłe idji warra ḅiteḏa quirura domicasia. Ara mañda Elisabera Ācōrē Jaureḏeba ḅesia. ⁴² Mañne Mariaa nāwā jīgua jarasia:

–Błra wārāda dewara wērārā cāyābara Ācōrēba biara careba ḅł. Bł warra siḏa Ācōrēba bio bia ḅłya. ⁴³ jMāra cai mñ Boro papaba jāwā acłe ze ḅłra? ⁴⁴ Ara bł beḏea ūrībłrłe warra mñ ḅiteḏa ḅłra ḅłsrıḏaba domicasia. ⁴⁵ Ācōrēba jaradara wārāda māwāida ijāna bēra błra bio bia ḅł.–

⁴⁶ Mañne Mariaba jarasia:

Soḏeba mñ jaraya: Ācōrēra dji dromaa.†

⁴⁷ Ācōrē mñ ēḏrł edabari ume mñra bio ḅłsrıḏa ḅł.

⁴⁸⁻⁴⁹ Idjia za quiru nezocara bia eroḅł.

Idiba łta jūmarāba jaradía Ācōrē jūma poya ḅłba mñra bio careba ḅłda, mñ itea ne waiḅłada o ḅł bēra.

jAḅa idjidrł Ācōrē! ⁵⁰ Mañ bēra idji waya ḅeara ewariza quīrā djuburia ḅaya.

⁵¹ Ācōrēba idji lḅłḏeba ne waiḅłada ocuasía.

Ara ādjıḏuḅa dji dromada crıcha ḅeara idjia memenebisía.

⁵² Dji droma ḅeaḏara āyā ḅłcuapeḏa dji eḏaara queḏeada dji dromada ḅłcuasía.

⁵³ Dji ne neé queḏeaa ne jūma biada diasía, barıbłrł dji ne bara ḅeara jłwa bari āyā wābicuasía.

⁵⁴⁻⁵⁵ Idji nezoca Israel purura carebasía. Idjia Abrahañra, idjiḏeba yōbłdarā siḏa ewariza quīrā djuburiaya dadji drōā naēnabemarāa jaradā quīrāca.

⁵⁶ Mariara Elisabe dede jeḏeco ūḅea ḅapeḏa diguiḏaa wāsía.

Borocuebari Juañ toḏa

⁵⁷ Idji ewari jūēsıde Elisabera warra tosia. ⁵⁸ Idji caita panabadaba, idji ēberārā biḏa mañ ūrısıdade idji ume ḅłsrıḏasıḏaa Ācōrēba bio quīrā djuburiada bēra.

⁵⁹ Warra toḏacarea ocho ewari ḅłḏe āḅaa dji jłresıḏaa warra cacuara wēāgoḏı carea.‡ Mañne łcłrłba idji zeza trł Zacariada ḅł quīrā panasıḏaa. ⁶⁰ Barıbłrł dji papaba jarasia:

–Māwā trł ḅłḏeā, ātebłrł idji trłra ḅłḏıa Juañ.–

⁶¹ Ādjırāba jarasıḏaa:

–jCārēā mañ trłra ḅłḏı? Bārā ēberārā tāēna mañ trłra neé.–

⁶² Mañbe dji zeza Zacariaa sēyāneba iwıḏıḏıḏaa cārē trłda ḅł quīrā ḅł cawaya. ⁶³ Mañ carea Zacariaba bacuru peweḏeada enebisía. Mañgłe nāwā ḅłsıa: “Idji trłra ḅłḏıa Juañ.”

Mañ unusıdade jūmarāba cawa crıchadaé basía. ⁶⁴ Ara mañne Zacariara quīrāme cara ḅaḏada waya beḏeasía. Ara mañda idjia Ācōrēba bia beḏeasía.

⁶⁵ Jūma ādji caita panabadaba mañnebema ūrısıdade Ācōrē waya panłba jūma Judea drua eyaiḏa ḅłḏe nēbłrłbadjiḏaa. ⁶⁶ Jūma mañ ūrıpeḏaḏaba jarabadjiḏaa: “Māwā baıbłrł, mañgł warrara dji droma baya.” Māwā jarasıḏaa Ācōrē lḅłlara dji warra ume ḅł bēra.

⁶⁷ Zacariara Ācōrē Jaureḏeba ḅepeḏa nāwā beḏeasía:

⁶⁸ jIsraelerā Ācōrēra bio bia ḅł, idji ēberārāra ēḏrł edai carea ze ḅł bēra!

⁶⁹ Idji nezoca Davıḏeba zeḏada diabuebłrła dadji Ēḏrł Edabarıda ḅamārēā.§

⁷⁰ Naēna Ācōrēba idjiḏeba beḏeabadarāa mañnebemada jarabisía.

⁷¹ Idjia jarabisía jūma dadjırā dji quīrūnebemada, dadjırā quīrāma panłnebema siḏa ēḏrł eḏaıda.

⁷² Māwā oya dadji drōā naēnabemarāa quīrā djuburiayada aḏa bēra

† 1:46 1 Samuel 2:1-10; Salmo 113:5-9. ‡ 1:59 Genesi 17:10-12. § 1:69 2 Samuel 7:12-13; Salmo 132:17.

idjaba ãdjirã ume beëea ðleëada jũma oyada ada bẽrã.

⁷³⁻⁷⁴ Idjia dadji drõãenabema Abrahaña jarasia dadjirã dji quĩrũ jlwaeëabemada ëdra ðlida.

Mãwã ne wayaa neé dadjirãba idjira poya ëpẽ panania.

⁷⁵ Dadjirã zocai panãmisa idji quĩrãpita biya, jipa nĩbaëia.

⁷⁶ Maãbe Zacariaba idji warrãëebemada nãwã jarasia:

Warra, ðlra Æcõrẽ dji dromaara ðleëaba beëëabariada adia. ðlra dadjirã Boro na wãya idji o jari carea.*

⁷⁷ ðlra israelerãa cawabiya sãwã Æcõrẽba ãdji cadjiruara quĩrãdoapeëa ëdra edaida.

⁷⁸ Æcõrẽ quĩrãra bio waiðla ðla. Dadji Ëdra Edabarira bajãneba zeya ãmãdaud odjabari quĩrãca.

⁷⁹ Maãba dji pãĩmane beaa, dji beuëi waya beaa biëa Æcõrẽra cawabiya.

Idjaba dadjirãa cawabiya sãwã idji ume necai pananida.

⁸⁰ Dji warrara warisia idjaba Æcõrẽ Jaureëeba zarea besia. Drõã ðadacarea ëjũã põasa ewaraga ðleë beëe wãsia. Mama ðabadjia aba jũmarã quĩrãpita beëëabla ewariëaa.

2

Jesu toëa ewari

Mateo 1:18-25

¹ Maã ewariëe Romanebema boro Cesar Augustoba idji jlwaeëa beara jũma juachabisia.* Maã bẽrã jarasia puru ãĩ beara ãdji puruëaa wãnamãrẽã. ² Maã ëberãrã juachabiëara idjia naãrã obiëa basia. Maã ewariëe Cirenioda Siria druade dji boro basia.

³ Maãne jũmarãda juachãdamãrẽã ãdji puruza wãsidãa.

⁴ Maã ewariëe Josera Galilea druade Nazare puruëe ðabadjia. Idjira Daviëeba zeëa bẽrã Judea druade Beleã puruëaa wãsia. Beleãra Davi topeëada puru basia. ⁵ Ædji juachãdamãrẽã idji quima bai Maria ume wãsia. Maã ewariëe Mariara biogoa basia.

⁶ Beleãne panne Maria warra toi ewarira jũësia. ⁷ Cãibada de bari ðlra neé bẽrã idji warra iwina toëara wuaba ðlrapeëa animarã ne cobadaëe coquirusia.

Bajãnebema nezoca oveja wagabadarãma odjãda

⁸ Maã diamasi oveja wagabadarãba ãdji ovejara Beleã caita waga panasidãa. ⁹ Cawaëne bajãnebema nezocada ãdjima odjasia. Maãne Æcõrẽ quĩrãwãrẽã dorrodorroaba ãdjima bio ãnaga nũmesia. Maã carea oveja wagabadara bio dauperasidãa. ¹⁰ Bariðlra bajãnebema nezocaba ãdjia jarasia:

–Ne wayarãnadua. Mãa beëea biada bãrãa jarade ze ðla. Maã beëea carea jũmarãda ðsriëadãia. ¹¹ Iëi Davi topeëada puru Beleãne bãrã ëdra edabarida tosidãa. Idjira Critoa, dadjirã Boroa.† ¹² Naãglëëeba bãrãba cawaëia mã jarabla wãrãda: bãrãba mã warra zaquera wuaba ðlra ðla animarã ne cobadaëe ununia.–

¹³ Ara mãwã jarablaëe bajãnebema nezocarãda zocãrã odjasidãa. Jũma ãdjirãba Æcõrẽa nãwã bia beëëasidãa:

¹⁴ ¡Æcõrẽ ãlã bajãne ðlra bio bia quirua! ¡Ëberãrã Æcõrẽba bia unu ðlra naã ëjũãne necai beëëa!‡

¹⁵ Maãbe bajãnebema nezocarãra bajãnaa wãsidãa. Ara mãda oveja wagabadarãba jarasidãa:

–Mãëteara dadjirã Boroa cawabiëara Beleãnaa acleëe wãnia.–

¹⁶ Ara mãda wãblrasidãa. Jũësidãe Mariada, Joseda, dji warra zaque sida unusidãa. Warra zaquera animarã ne cobadaëe basia. ¹⁷ Maã unupeëadacarea bajãnebema

* 1:76 Malaquia 3:1. * 2:1 Idjia mãwã obisia puru beaza idji itea paratara aride jla peëi carea. † 2:11 Crito. Maãglra trãëa, ãteblra griego beëëaa. Arameo beëëe jarabadaa “Mesias.” Jara ðla “Æcõrẽba ëdra edabari diai jaradaa” wa “Æcõrẽba dadjirã Boroda ðamãrẽã ðleëa.” ‡ 2:14 ¡Ëberãrã Æcõrẽba bia unu ðlra naã ëjũãne necai beëëa! Griego beëëe mãra ebuda ðleëa.

nezocaba warradebema jarađara ādjia jūmarāa nēbɾɿsɿdaa. ¹⁸ Oveja wagabadaba jara panɿ ūrɿsɿdade jūmarāba cawa crɿchadaé panesɿdaa. ¹⁹ Barɿbɿɾɿ dji papa Mariaba maɿgɿdebemada idji sode jūma quɿrācuɿta crɿcha ɓabadjia. ²⁰ Oveja wagabadarā jēda wābɿdade ādjia unupeđada carea idjaba ūrɿpeđada carea Ācōrēa bia bedeasɿdaa. Bajānebema nezocaba jarađa quɿrāca wārāda jūma māwāsia.

Jesu Ācōrē de dromanaa edepeđada

²¹ Warra tođacarea ocho ewari ɓɿde dji warra cacuara wēāgosɿdaa. Mañne idji trɿɿra ɓɿsɿdaa Jesu, dji papa ɓiogoai naēna bajānebema nezocaba jarađa quɿrāca.

²² Warra tođa carea dji papaba wagaida ɓɿ ewarira wagasia Ācōrēba Moisea diađa leyde ɓɿ ɓɿ quɿrāca. § Mañ ewari jōnacarea idjia dji zeza ume warra zaquera Jerusaleñnaa edesɿdaa Ācōrē quɿrāpita ɓɿde carea. ²³ Māwā osɿdaa Ācōrē leyde nāwā ɓɿ ɓɿ bērā: “Jūma warra iwinara Ācōrēa diađida panɿɿa.”* ²⁴ Mañ awara Ācōrē quɿrāpita bia ɓei carea dji papaba puchirāda babue diabɿsɿa Ācōrē leyde nāwā ɓɿ ɓɿ bērā: “Puchirāda wa putujuda umé diaida ɓɿɿa.”†

²⁵ Mañ ewaride ēberā Simeoɿ abadada Jerusaleñne ɓasia. Mañ Simeoɿra jipa ɓasia idjaba Ācōrēba jara ɓɿra quɿrācuɿta ijā obadjia. Idjia jɿā ɓasia Ācōrēba Israel puru sobiabi ewarida. ‡ Ācōrē Jaurera idji ume ɓasia. ²⁶ Naēna Ācōrē Jaureba idjia cawabɿsɿa idji jaiđai naēna Ācōrēba ēdɿɿ edabari diai jarađara unuida. ²⁷ Ācōrē leyde ɓɿ ɓɿ quɿrāca ođi carea djibarirāba Jesura Ācōrē de dromanaa edesɿdaa Ācōrē Jaureba Simeoɿra ara wābɿsɿa. ²⁸ Simeoɿba dji warra unuside bara edapeđa Ācōrēa nāwā bia jarasia:

²⁹ Mɿ Boro, jāɿɿbeɿɿɿɿ ɓɿ nezocara idu necai beubidua ɓɿɿa jarađa quɿrāca ođa bērā.

³⁰ ɓɿɿa ēdɿɿɿ edabari diai jarađara mɿɿa unubɿsɿa.

³¹ ɓɿɿa idjira ɓasia jūma puru ɓeaba ununamārēā. §

³² Idjira ñnaa quɿrāca ɓaya judiorāēba ɓɿdeɿbemada cawađamārēā.

Idji carea ɓɿ puru Israelera bia jarađia.*

³³ Simeoɿba ādji warradebema jara ɓɿ ūrɿsɿdade Jesu djibarirāba cawa crɿchadaé ɓasia.

³⁴ Mañne Simeoɿba ādjira bia jara ɓɿpeđa Mariaa nāwā jarasia:

–Ācōrēba naɿ warrara diasia israelerā zocārā bia ɓɿmārēā idjaba zocārā bié ɓɿmārēā. Cawabiya idjira Ācōrēneba ze ɓɿda, māwāmɿna idjira bié jarađia. ³⁵ Māwā zocārāba ādji sode mērā erobebara unubidɿa. Idjaba ɓɿra bio sopua ɓaya mɿāsuba subɿda quɿrāca.–

³⁶ Arima Ācōrēneba bedeabari Ana abadada ɓasia. Idjira Aserdeba yōna Panuel cau ɓasia. Idjira djorada ɓasia. Awērā quiruda quima edapeđa siete poa ɓɿde pēdra ɓasia.

³⁷ Idji pēdra bedara 84 poa ɓasia. † Ewariza āsa, diamasi biđa Ācōrē de dromanaa wābadjia Ācōrēa bia jarai carea, ne cođaca ewari oi carea idjaba Ācōrēa iwidi carea. ³⁸ Mañ djorara Jesu djibarirā caita wāpeđa Ācōrēa bia bedeasia. Mañbe Ācōrēba Jerusaleñ puru ēdɿɿɿ edai ewari jɿā ɓeaa dji warra zaquedeɿbemada bedeasia. ‡

³⁹ Ācōrē leyde ɓɿ ɓɿ quɿrāca jūma opeđadacarea Josera, Maria sɿda Galilea druade ādji puru Nazaređaa jēda wāsɿdaa. ⁴⁰ Dji warrara cacua ɿɓɿɿa warisia. Idjira bio ne cawasia idjaba Ācōrēba ne jūmane idjira careɓabadjia.

Jesu Ācōrē de dromane ɓada

⁴¹ Poaza Jesu djibarirāra Jerusaleñnaa wābadjɿdaa judiorā Egiptođeɿba ēdɿɿpeđada quɿrāneɓabada ewari ođi carea. § ⁴² Jesu doce poa ɓaside ādjira wāsɿdaa mañ ewari droma ɓadi carea jūma judiorāba obada quɿrāca. Jesu sɿda ādji ume wāsia. ⁴³ Mañ ewari droma jōnacarea ādjira jēda wāsɿdaa. Barɿbɿɿɿ ādji warra Jesura Jerusaleñne ɓesia. Mañra ādjia adua panasɿdaa. ⁴⁴⁻⁴⁵ Crɿcha panasɿdaa Jesura ēberārā tāēna nɿda. Māwā ewari ɓa

§ 2:22 Levitico 12:1-8. * 2:23 Warra iwina. Exodo 13:2. † 2:24 Levitico 12:6-8. ‡ 2:25 Isaía 40:1-5; 49:13-16; 57:18-19; 61:1-3. § 2:31 Isaía 40:5; 52:10. * 2:32 Isaía 42:6; 46:13; 49:6. † 2:37 Idji pēdra bedara 84 poa ɓasia. Griego bedeade eɓuđa ɓɿléa. Ἀσπρῶμαρῶ jara ɓɿɿa Anara 84 poa ɓasida. ‡ 2:38 Isaía 52:10. § 2:41 Exodo 12:1-27.

nĩbasíadaa. Qewara idji jarasíadae ádji ēberārā tāēna ununaé basía. Ara mañda jēda Jerusaleñnaa Jesu jarade wásíadaa.

⁴⁶ Ewari ūbea babarade idjira unusíadaa Ācōrē de droma dajadaare judiorā ley jaradia-badarā tāēna chūmāda. Ādjia jaradia panlra ūrī basia idjaba ádjia iwíidibadjia. ⁴⁷ Mañne ádjia iwíidibadae idjia ariēde panubadjia. Jūma idji ūrī panlba cawa crīchadaé panasíadaa necawaadeba panu ɛl bērá. ⁴⁸ Djibarirāba idji unusíadae cawa crīchadaé basía. Dji papaba idjia iwíidisia:

–Warra, ¿bla cārē cārē jāwā osi? ¿Cārē cārē nama ɛsi? Bio sopua panlba mā, bla zeza bída blra jarl panasíadaa.–

⁴⁹ Jesuba panusia:

–Bārāba ¿cārē cārē māra jarl panasíada? ¿Mā Zeza dede ɛada ɛada adua panlca?–

⁵⁰ Bariblarl Jesuba jaradara djibarirāba cawadaé basía. ⁵¹ Mañbe Jesura ádji ume Nazaredaa wásia. Ādjia jarabldara idjia jūma ijā obadjia. Jūma Jerusaleñne māwānara dji papaba bio quīrācuíta crīcha ɛabadjia. ⁵² Jesura cacua ɛɛla warisia idjaba ewariza ne cawaara wásia. Ācōrēba, ēberārā bída idjira bia unusíadaa.

3

Borocuebari Juañnebema

Mateo 3:1-12; Marco 1:1-8; Juañ 1:19-28

¹ Tiberio Cesar quince poa Romanebema boro ɛade Poncio Pilatoda Judea druade dji boro basía. Herodeda Galilea druade dji boro basía.* Dji djaba Pelipeda Traconite druade idjaba Iturrea druade dji boro basía.† Lisaniada Abilene druade dji boro basía. ² Anáda idjaba Caipáda sacerdote dji dromarā basía.‡

Mañ ewaride ējūā pōāsa ewaraga ɛade Ācōrēba Zacaria warra Juaña bedeasia. ³ Mañ bērá Juañra jūma Jordañ do caita ɛearāa jarade wásia ádji cadjiruara igaradapeđa Ācōrēmaa zedamārēā. Idjia jaradisia māwā osídera Ācōrēba ádji cadjiruara quīrādoaida. Dji ijābdara idjia doeda borocuebadjia. ⁴ Jūma mañgara māwásia Ācōrēneba bedeabari Isaíaba naēna ɛada quīrāca:

Ēberāda ējūā pōāsa ewaraga ɛade jīgua bedea ɛla:

Ora jariadua dadjirā Boro bia edadāmārēā. Ora idji itea jipa jariadua.

⁵ Jogoā ɛeara jūma daucha ocuaya. Eya ɛtɛ ɛeara, eya jewedea ɛea sída daucha ocuaya.

O jūrēā ɛeara jipa jariya, o bíé ɛeara jūma biya ocuaya.

⁶ Māwā jūmarāba ununia sāvā Ācōrēba ēdrɛ edabarída.§

⁷ Zocārā ēberārāda zebadjíadaa Juañba borocuemārēā. Bariblarl Juañba ɛclrla jarabadjia:

–Dama ēberārā, ¿caiba jarasi bārāra Ācōrē quīrūbidebemada poya mīrūnida? ⁸ Bārāba o panlneba unubíadua wārāda Ācōrēmaa zesíada. Crīcharānadua Abrahāñ warrarā bērá Ācōrēba cawa oéda. Mā bārāa ebuđa jaraya: Ācōrēba quīrāiblarl za taɛea mōgarara Abrahāñ warrarā babicuaya. ⁹ Mañ awara mā jaraya Ācōrēba zagarada eroɛla bacuru tutacuai carea. Jūma bacuru bia zauđacara tutacuapeđa tɛlɛde ɛatacuaya. Ara mañ quīrāca Ācōrēba cadjirua obadarāda cawa oya.–

¹⁰ Mañ carea ēberārāba idjia iwíidibadjíadaa:

–Māēteara daiba ¿cārēda ođida panl?–

¹¹ Juañba panusia:

* 3:1 Mañ Herodera Antipa trl jarabadjíadaa. Idjidebemada bedea ɛla Mateo 14:1-10de, Marco 6:14-28de, Luca 3:19de, 9:7-9de, 13:31-33de, 23:6-12de. † 3:1 Mañgl Pelipedebe-mada aba nañ versículode ɛl ɛla. Dewarabema Pelipera Herode-Pelipe abadada unubadaa Mateo 14:3de, Marco 6:17de, idjaba Luca 3:19de. Herode dji Droma abadara ádji zeza basía. Antipa ume dji djabarā basía. ‡ 3:2 Caipára Aná wigu basía. Anára sacerdote dromada basia poa 6deba aba 15daa. Caipára sacerdote dromada basia poa 18deba aba 36daa. § 3:6 Isaía 40:3-5.

–Cacuade jlbada umé eroþaba dji neé quirúa aba diaida þla. Dji coi eroþaba dji coi neé quirúa diaida þla.–

¹² Māwā þlade Romanebema boro itea parata jlrɿ pebadarāda borocuedi carea zesiðaa. Maļbe ādjia iwidiðidaa:

–Jaradiabari, dairāba ųcārēda oðida panɿ?–

¹³ Juaļba ādjia jarasia:

–Bārāba parata jlrɿ peðida panɿ auðu diabirānada.–

¹⁴ Maļne sordaorā arima duanɿba Juaļa iwidiðidaa:

–Dairāba ųcārēda oðida panɿ?–

Juaļba panusia:

–Bārā trajubari parata dia panɿneba necai þeaðada. Waraga panɿneba djārā paratara jārīrānada idjaba sewadeba djārā bié jararānada.–

¹⁵ Arima duanɿba maļ ųrīsiðade bio quīrācuita duanesiðaa cārēda sāwāi cawaya. Ara āduþa nāwā crīcha panasiðaa: “ųJuaļra Ācōrēba ēdrl edabari diai jaraðaca?”

¹⁶ Bariblrɿ Juaļba jūmarāa jarasia:

–Wārāda mļa bārāra baidoba borocue þla. Bariblrɿ mļ cāyābara dji dromaara þlda zeya. Idjia jīrūne jļ þl ērāi carea mļra bia þléa. Idjiablrɿ Ācōrē Jaureda diaya.* Bariblrɿ jīānaéblrɿ cawa oya.† ¹⁷ Ezoai careabemara idji jlwade eroþla porara dji ta umebemada āyā þai carea. Maļbe dji tara wagaya bariblrɿ dji porara tɿbl uruade babueya.–

¹⁸ Ara maļ quīrāca ne quīrātanoaneba Juaļba beðea bia dadji ēdrlēiðebemada jaradia þapeða jarabadjia jīānamārēā. ¹⁹ Bariblrɿ Juaļba Galileadebema boro Herodera quēābadjia idjia wērā eroþl Herodía carea. Maļ Herodíara ara Herode djaba Pelipe quima basía. Maļ awara Juaļba idjira quēābadjia ne jūma cadjirua o þl carea. ²⁰ Herodeba maļ cadjirua o þl awara naļgl cadjirua siða osia: Juaļra preso þlbisia idji quēā þl carea.‡

Juaļba Jesu borocueda

Mateo 3:13-17; Marco 1:9-11

²¹ Juaļba ēberārā borocuecua þasiðe Jesu siða borocuesia. Maļne Jesuba Ācōrēa beðeablrɿde bajāda ewasia. ²² Ewapeða Ācōrē Jaureda bajāneba puchirā quīrāca idji lrl zesia. Maļne Ācōrēba bajāneba eðaa nāwā beðeasia:

–Blra mļ Warra quīrīā þlá. Bl carea mļra bio þlsriða þla.–§

Jesu drōā naēnabemarā trļ

Mateo 1:1-17

²³ Jesuba jaradia þeside treinta poa basica þla. Ēberārāba idjira Jose warrada crīcha panasiðaa. Josera Eli warra basía, ²⁴ Elira Matá warra basía, Matára Levi warra basía, Levira Melqui warra basía, Melquira Janai warra basía, Janaira Jose warra basía. ²⁵ Josera Matatía warra basía, Matatíara Amó warra basía, Amóra Nahuļ warra basía, Nahuļra Esli warra basía, Eslira Nagai warra basía. ²⁶ Nagaira Máha warra basía, Máhara Matatía warra basía, Matatíara Semei warra basía, Semeira Jose warra basía, Josera Juda warra basía. ²⁷ Judara Johanaļ warra basía, Johanaļra Resa warra basía, Resara Zorobabel warra basía, Zorobabelera Salatiel warra basía, Salatielera Neri warra basía. ²⁸ Nerira Melqui warra basía, Melquira Adi warra basía, Adira Cosaļ warra basía, Cosaļra Elmodaļ warra basía, Elmodaļra Ere warra basía. ²⁹ Erera Josue warra basía, Josuera Elieze warra basía, Eliezera Joriļ warra basía, Joriļra Matá warra basía. ³⁰ Matára Levi warra basía, Levira Simeoļ warra basía, Simeoļra Juda warra basía, Judara Jose warra basía, Josera Jonaļ warra basía, Jonaļra Eliaquiļ warra basía. ³¹ Eliaquiļra Melea warra basía, Meleara Mainaļ warra basía, Mainaļra Matata warra basía, Matatara Nataļ warra basía, Nataļra Davi warra basía.

* 3:16 Ācōrē Jaureda diaya. Griego beðeade þl þla: “Ācōrē Jaureba borocueya.” † 3:16 Cawa oya. Griego beðeade þl þla: “Uruaba borocueya.” ‡ 3:20 Mateo 14:1-10; Marco 6:14-28. § 3:22 Bl carea mļra bio þlsriða þla. Griego beðeade maļba idjaba jara þla: “Mļa blada jlrɿ edasia.”

³² Davira Jesé warra basía, Jeséra Obé warra basía, Obéra Boo warra basía, Boora Salmoñ warra basía, Salmoñra Naasoñ warra basía. ³³ Naasoñra Aminadá warra basía, Aminadára Arañ warra basía, Arañra Esroñ warra basía, Esroñra Paré warra basía, Paréra Juda warra basía. ³⁴ Judara Jacobo warra basía, Jacobora Isa warra basía, Isara Abrahañ warra basía, Abrahañra Tare warra basía, Tarera Naco warra basía, Nacora Seru warra basía. ³⁵ Serura Ragau warra basía, Ragaura Pele warra basía, Pelera Hebere warra basía, Heberera Sala warra basía. ³⁶ Salara Cainañ warra basía, Cainañra Arpaxa warra basía, Arpaxara Señ warra basía, Señra Noé warra basía, Noéra Lame warra basía. ³⁷ Lamera Matusaleñ warra basía, Matusaleñra Enoco warra basía, Enocora Jaré warra basía, Jaréra Majalaleel warra basía, Majalaleelera Cainañ warra basía. ³⁸ Cainañra Enó warra basía, Enóra Se warra basía, Sera Adañ warra basía, Adañra Ācōrē warra basía.

4

Diauruba Jesu mĩã sē bađa
Mateo 4:1-11; Marco 1:12-13

¹ Jesura Ācōrē Jauredeba b̄lda Jordañ dođeba jēda wāsia. Mañne Ācōrē Jaureba idjira ējũã pōãsa ewaraga b̄lɔdaa edesia. ² Cuarenta ewari mama basia. Mañne diauruba idjira mĩã sē basia Ācōrēda igarabi carea. Mañ ewaride Jesuba ni cārē sida coé b̄l bēřã jarra basia. ³ Māwã b̄lɔde diauruba Jesua nãwã jarasia:

–B̄lda wārãda Ācōrē warrab̄lɔɔ, nañ mōgarada pañ babidua.–

⁴ Jesuba panusia:

–Ācōrē Bedeade nãwã b̄l b̄la: ābabe ne co b̄lɔdeba ēberãra zocai baéa, [ãteb̄lɔɔ jũma Ācōrēba jara b̄l ĩjã b̄lɔdeba zocai bayã].–*

⁵ Māwãnacarea diauruba Jesura eya ãtɔ b̄lɔde edesia. Mamaɔba nañ ējũãne bea puruda jũma acɔbitasia. ⁶ Mañne diauruba jarasia:

–Nañ ējũãne bea purura, mañ purude ne bia bea sida jũma b̄l jɔwaeda b̄lya. M̄re bēřã m̄la dia quĩřãb̄lɔɔ diaida b̄la. ⁷ M̄ quĩřãpita chĩřãborode cobereda m̄la bia bedeab̄lɔɔ m̄la jũma diaya.–

⁸ Barib̄lɔɔ Jesuba jarasia:

–Satana, ãyã wãdua.† Ācōrē cartade nãwã b̄l b̄la: “Āba bãřã Boro Ācōrēab̄lɔɔ bia bedeadaɔdua. Idjia jara b̄lɔɔ ĩjã o pananadua.”–‡

⁹⁻¹⁰ Māwãnacarea diauruba Jesura Jerusaleñnaa edesia Ācōrē de droma boro ãtlara b̄lma. Mañbe jarasia:

–B̄lda wārãda Ācōrē warrab̄lɔɔ, namaɔba uđu j̄lɔɔɔdua. Ācōrē cartade nãwã b̄l b̄la: Ācōrēba idji nezocarãda b̄lma diabueya carebaɔmãrēã.

¹¹ B̄lra ãdji jɔwaede edađia b̄l jĩrũra mōgaraba puarãmãrēã.§

¹² Barib̄lɔɔ Jesuba jarasia:

–Idji bedeade nañ sida b̄l b̄la: “Bariduada orãnadua bãřã Boro Ācōrēba carebai cawaya.”–*

¹³ Māwã mĩã sē b̄peda diaurura Jesu caitabemada ãyã wāsia āba dewara ewaridãa.

Jesuba jaradia beđa
Mateo 4:12-17; Marco 1:14-15

¹⁴ Māwãnacarea Jesura Ācōrē Jaure l̄b̄lɔdeba b̄lda Galilea druadaa jēda wāsia. Jũma mañ druade idjira bio tr̄l b̄lɔgasia. ¹⁵ Judiorã dji jɔrebada deza idjia Ācōrē bedeara jaradia babadjia. Mañ bēřã jũmarãba idjira bia jarabadjidãa.

Jesu Nazarede bađa
Mateo 13:53-58; Marco 6:1-6

* 4:4 Deuteronomio 8:3. Griego bedeade ãcɔɔɔ cartade bedeã corchetede b̄lra neéa. † 4:8 Satana, ãyã wãdua. Griego bedeade ãcɔɔɔ cartade mañra neéa. ‡ 4:8 Deuteronomio 6:13. § 4:11 Salmo 91:11,12.

* 4:12 Deuteronomio 6:16.

¹⁶ Māwānacarea Jesura idji warida puru Nazaredaa wāsia. Ānāūbada ewaride idjia obari quīrāca judiorā dji jarebada dede eda wāsia. Maļbe idjira piradrāsia Ācōrē Bedeada nocoare lei carea. ¹⁷ Maļne Ācōrēneba bedeabari Isaía cartada idjía diasidaa. Maļra ewara edapeđa naļ bedeada jlrpēđa jīgua lesia:

¹⁸⁻¹⁹ Ācōrē Jaurera mļ ume ɓla. Idjia mļra edasia dji ne neé quedeaa jaramārēã Ācōrēba ādjirāra carebaida.

Idjia mļra diabuesia sopua beada sobiabicuamārēã,[†] jida edepedadarā ēdrāđida jaramārēã,

dauberrea beaa unubimārēã, djārā jlwaeda mīga beara bia ɓlcuamārēã,

idjaba jaramārēã Ācōrēba ēdrā edai ewarira jūēsida.[‡]

²⁰ Ledacarea cartara ɓlrpeđa dji wagabaría diasia. Maļbe chūmesia jaradiai carea. Jūmarāba idjira aɓl duanasidaa. ²¹ Maļne Jesuba jarasia:

–Maļ bedeaba jara ɓlra idi bārā quīrāpita māwāɓlra.–

²² Jūmarāba idji debemada bia bedeasidaa. Idjia bia jaradia ɓl carea cawa crīchadaé basía. Ara ādjiduba jara duanasidaa: “¿Idjira Jose warrada jāwā ɓléca?”

²³ Jesuba jarasia:

–Bārāba naļ bedeada mļa jaradia: “Nēārā diabari, ara ɓldjida biabidua. ɓla Capernauļne ođara daiba ūrísidaa. Nama ɓl purude biđa abarica odua.”–

²⁴ Maļ awara jarasia:

–Mļa bārāa wārāda jaraya: ni aɓal Ācōrēneba bedeabarida ara idji druađe bia edadaca. ²⁵ Quīrānebadadua, Elía ɓasi ewaride Israel druađe pēdra wērārāra zocārā panasidaa. Maļ ewaride poa ūbea ēsidra cue zeé ɓađa bēřā jarrabada zesia. ²⁶ Bariblra Ācōrēba Elíara ni aɓal pēdra wērā Israeldebema carebađe wābié basía. Āteblra pēdra wērā Sidoļ druađe Sarepta purude ɓlmaa wābisía.[§] ²⁷ Ara maļ quīrāca Eliseo ɓasi ewaride aida bara beada Israel druađe zocārā panasidaa bariblra ādjirānebema ni aɓalda idjia biabié basía. Āteblra Siria druađebema Naamaļda biabisía.–*

²⁸ Maļ ūrísidađe jūma dji jarebada dede duanlra quīrūbucasidaa. ²⁹ Ara maļda Jesura puru dajadaa errebari ededapeđa eya edaa tuca jira ɓlađe ɓatabuedi carea edesidaa.

³⁰ Bariblra Jesura ara ādji daiđu necai wāsia.

Jesuba ēberā jai bara ɓl biabida

Marco 1:21-28

³¹ Māwānacarea Jesura Galilea druađe Capernauļ puruđaa wāsia. Ānāūbada ewaride idjia jaradia ɓasia. ³² Bio cawa ɓldeba ebuđa jaradia ɓl bēřā jūmarāba cawa crīchadaé basía. ³³ Judiorā dji jarebada dede ēberā jai bara ɓlda ɓasia. Cawaéne idjia jīgua jarasia:

³⁴ –Jesu Nazaredebema! ¿Cārē cārēã दौरā mīã sē ɓl? ¿Dai bié ɓli carea zesica? Mļa cawa ɓla ɓlra caida: ¡ɓlra Ācōrēba diabuedaa!–

³⁵ Maļ carea Jesuba idjía jarasia:

–Chupeadua. Idji cacuađebemada ēdrāđua.–

Ara maļda jaiba ēberāra egode ɓaebipeđa ēdrāsia. Bariblra maļ ēberāra ni cārē siđa bié oé basía. ³⁶ Maļ unusidađe jūmarāba cawa crīchadaé basía. Ādjiza iwidi duanesidaa:

–Idji bedeaba ¿sāwā jāwā o ɓl? Idjia jarablra jairāba ijābadaa. Idjira ɓla ɓl bēřā bedeablrađe jaira ēdrācuabadaa.–

³⁷ Maļ bēřā idjira puru caita beaza bio trļ ɓlgasia.

Jesuba Simoļ Pedro pācōrē biabida

Mateo 8:14-15; Marco 1:29-31

³⁸ Judiorā dji jarebada dedeba ēdrāpeđa Jesura Simoļ dedaa wāsia. Mama Simoļ pācōrēda bio cłwa nūmasia. Maļ carea Jesua beđa djuburiasidaa biabimārēã. ³⁹ Jesuba

[†] 4:18-19 Sopua beada sobiabicuamārēã. Griego bedeade ἄκρῶν cartade maļra neéa. [‡] 4:18-19 Isaía 61:1-2; 58:6. [§] 4:26 1 Rey 17:1-16. * 4:27 2 Rey 5:1-14.

eɔaa aɔɾpeɔa dji ɔɔwamiara quẽãsia. Ara maãda ɔɔwamiara dugusia. Maãbe wẽrãra piradrɔpeɔa ãdjira ne cobisia.

Jesuba zocãrã biabicaɔa
Mateo 8:16-17; Marco 1:32-34

⁴⁰ Queubɔɾɔɔde zocãrã quĩrãtanoa cacua biẽ beada Jesumaa enesiɔaa. Jesuba idji jɔwara ãdjirã ɔɔɔ ɔɔɾpeɔa biabicausia. ⁴¹ Ara maã quĩrãca zocãrã jairãda eberãrã cacuaɔebemada eɔɔɔɔɔɔɔɔɔ. Eɔɔɔɔɔɔɔɔɔ nãwã bia jarasiɔaa: “jɔɔra wãrãda ãcõrẽ warraa!” ãdjia cawa panasidãa idjira ãcõrẽba diai jaraɔa eɔɔɔ edabarida. Maã carea Jesuba ãdjira quẽãbadjia chupeaɔamãrẽã.

Galileade jaradia nĩbaɔa
Marco 1:35-39

⁴² Diapedeɔa Jesura puru dajadaa wãsia eberã neẽmaa. Baribɔɔɔ eberãrãba idjira jɔɔɔ panasidãa. Unusiɔade jarasiɔaa ãdji purude bemãrẽã. ⁴³ Baribɔɔɔ Jesuba ãdjia jarasia:
–Mã dewara puru beade jaradiaida ɔɔa ãcõrẽra zebɔɔɔda ãdji Boro bai carea. Maã beɔa bia jaramãrẽã ãcõrẽba mãra diabuesia.–

⁴⁴ Maã bẽrã Jesuba judiorã druade dji jɔɔɔɔɔ deza jaradia wãsia.†

5

Beɔa quenapeɔaɔa
Mateo 4:18-22; Marco 1:16-20

¹ Ewari aɔa Jesura amene droma Genesare abada icawa ɔɔasia.* Maãne ãcõrẽ beɔa jaradia ɔɔa uĩni carea eberãrãra zocãrã idjima powua duanasidãa. ² Arima do icawa jãbada umẽ u panasidãa. Maã jãba djibarirãba ãdji beɔa jidabadada caita ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ panasidãa. ³ Maãne Jesura Simoã Pedro jãbaɔe ɔɔadopeɔa jarasia quẽsaarabe edemãrẽã. Maãbe jãbaɔe chũmepeɔa jũma arima duanɔrãa jaradia ɔɔasia. ⁴ Jaradiaɔacarea Jesuba Simoãa jarasia:

–Jããbe ɔɔa jãbara do quẽsaara edepeɔa beɔa ɔɔariɔadua.–

⁵ Baribɔɔɔ Simoãba panusia:

–Jaradiabari, daira diamasi beɔa ɔɔari panɔda ɔɔnadrɔsiɔaa. Mãwãmĩna ni cãrẽ siɔa jidaɔaẽ basia. Baribɔɔɔ ɔɔa mãwã jara ɔɔa bẽrã iãya.–

⁶ Ara maãda ãdjira beɔa ɔɔarisiɔaa. Bio zocãrã jidabɔda bẽrã dji beɔa jidabadara cõãɔɔɔɔ basia. ⁷ Maã carea dewara jãbaɔe beada jɔwaba trãsiɔaa carebaɔe zedamãrẽã. Zedapeɔa jãbara umena beɔaba birasiɔaa. Maãba biru ɔɔeɔeɔeɔe basia. ⁸⁻¹⁰ Simoã Pedroba idji ume panɔa biɔa beɔa zocãrã jidapeɔaɔa unusiɔade cawa crĩchaɔaẽ basia. Idji ume panɔra Santiago idjaba Juaã basia. ãdjira Zebedeo warrarã basia. Maãne Simoãra Jesu caita wãpeɔa chĩrãboroɔe cõbepeɔa jarasia:

–Mã Boro, biara ɔɔa ɔɔra mã caitabemada ãya wãida, mãra cadjirua obari bẽrã.–

Jesuba Simoãa jarasia:

–Dauperarãdua, iɔiba ɔɔta ɔɔra mã itea eberã enebarida ɔɔeya.–

¹¹ ãdjirãba jãbara doya enenapeɔa jũma amesiɔaa. Maãbe Jesu ume wãsiɔaa.

Jesuba aiɔa bara ɔɔa biabiɔa
Mateo 8:1-4; Marco 1:40-44

¹² Ewari aɔa Jesura purude ɔɔasia. Maãne eberã aiɔaba jũma bira ɔɔda jũesia.† Maã eberãba Jesu unusiɔe idji quĩrãpita chĩrãboroɔe ɔɔarru cõbepeɔa nãwã quĩrã djuburiada iwidisia:

–Mã Boro, ɔɔa quĩrã ɔɔɔɔɔ, mãra poya biabiɔa ɔɔa.–

† 4:44 Judiorã druade. Griego beɔeade ɔɔɔɔɔ cartade Judea druada wa Galilea druada ɔɔa ɔɔa. * 5:1 Genesare amenera idjaba Galilea abadaa. † 5:12 Aiɔara Jesu ewariɔe wãrãda sãwã ɔɔasida dadjirãba cawadaẽ panɔa. Baribɔɔɔ judiorãmaarã aɔa ãcõrẽɔɔɔ poya biabiɔa ɔɔasia (Numero 12:9-12; 2 Reye 5:7). Maã awara aɔa aiɔaba jidasira ãya ɔɔade wãida ɔɔasia (Levitico 13:45-46).

³¹ Jesuba ádjía jarasia:

–Cacua bia ðeaba nëãrã diabarira jλrλðacaa. Aðabe cacua bié ðeablλrλ jλrλbadaa.

³² Mãra jipa ðea trãi carea zeé ðla, áteblλrλ cadjirua obadarãda trã ðla Ácõrẽmaa zedamãrẽã.–

Ne coðaca ewaridebema

Mateo 9:14-17; Marco 2:18-22

³³ Áclλrλba Jesua jarasiðaa:

–Borocuebari Juañ ume nĩbabadarãba Ácõrẽa iwiðibλðade ara cadrλa ne coðaca ewarira obadaa. Ara mañ quĩrãca pariseorã ãpẽbadarã biða obadaa. Bariblλrλ bl ume nĩbabadarãba ¿sãwãẽrã oðaca?–

³⁴ Jesuba ádjía jarasia:

–Mãwãra wẽrã edablλrλba ðλsrĩða ewari o ðλðe ¿idjia eðoðarãa ne coðaca ewarida obica? ³⁵ Bariblλrλ ewari aba dewara ãberãrãba idjira áyã ededia. Mañ ewarideblλrλ idjia eðoðarãba ne coðaca ewarira oðia.–

³⁶ Mañ awara Jesuba ádjía ne jara ðλðeba nãwã jarasia:

–Ni aþalba wua djiwiðida tλðapeða wua soreðe capirudacaa. Mãwã oðiblλrλ wua djiwiðira ãrĩya. Mañ awara dji wua djiwiði tλðara dji sore ume bia ðeéa. ³⁷ Idjaba ni aþalba uva ða djiwiðira animarã e oða dji soreðe tλðacaa. Mãwã oðiblλrλ aseablλrλðe animarã e oða dji sorera cõãya. Mañbe uva ðara, animarã e oða siða aduaya. ³⁸ Mañ carea uva ða djiwiðira animarã e oða djiwiðide tλðida panλa. Mãwã umena dãrã droadia. ³⁹ Idjaba uva ða asea dji drõã doblλrλba djiwiðira do quĩrĩãcaa. Áteblλrλ jarabaria: “Uva ða dji drõãra djiwiði cãyãbara biara ðla.”–

6

Jesura ãnãũbada ewari djibaria

Mateo 12:1-8; Marco 2:23-28

¹ ãnãũbada ewaride Jesura idji ume nĩbabadarã siða ãjũã trigo uðade nĩbasidaa. Mama nĩnane Jesu ume nĩbabadarãba trigora tλ edaðapeða jλwaba clratλðapeða co nĩbasidaa.*

² Áclλrλ pariseorãba mañ unusidade iwiðisidaa:

–¿Bãrãba cãrẽ cãrẽã ãnãũbada ewaride ocara panλda o panλ?–

³ Jesuba panusia:

–¿Bãrãba Ácõrẽ Bedeara aclðacaca? Davi, idji ume nĩbabadarã siða jarra panasidade ¿sãwã osidã?† ⁴ Davira Ácõrẽ dede eda wãpeða Ácõrẽ quĩrãpita ðaða pañda edasia. Mañ pañra ¿ababe sacerdoterãba coðida panasidãéca? Bariblλrλ Daviba copeða idji ume nĩbabadarãa diasia.–

⁵ Idjaba Jesuba jarasia:

–Mã, Nañ Djara Edaðara ãnãũbada ewari djibaria.–

Jesuba ãnãũbada ewaride ãberã biabida

Mateo 12:9-14; Marco 3:1-6

⁶ Dewara ãnãũbada ewaride Jesura judiorã dji jλrebada dedaa wãpeða jaradia þasia. Mama ãberã jλwa ara beu ðλda þasia. ⁷ Judiorã ley jaradiabadarãda, pariseorã siða panasidaa. Ádjia Jesura acl panasidaa ãnãũbada ewaride ãberã jλwa beu ðλda biabi cawaya. Biabisira bié jaradida crĩcha panasidaa. ⁸ Bariblλrλ ádjia crĩcha panλra Jesuba cawa ðaða bẽrã dji ãberã jλwa beu ðla nãwã jarasia:

–Piradrλpeða ãsi nũmane zedua.–

Ara mañda dji ãberãra piradrλpeða ãsi nũmane wãsia. ⁹ Mañbe Jesuba ádjía jarasia:

–Mãa bãrãa iwiðiya: ãnãũbada ewaride ¿cãrẽða oðida panλ? ¿Biada wa cadjiruada? ¿Djãrã carebaida wa idu beubida?–

¹⁰ Mañbe arima panλra aclpeða dji ãberãã nãwã jarasia:

–Jλwa jiradua.–

* 6:1 Deuteronomio 23:24-25. † 6:3 1 Samuel 21:1-6.

³² Aḅabe bārā dji biarādr̄l quĩrĩā panl̄b̄l̄r̄l, ¿caiba bārāra bia jarai? Cadjirua obadarā biḁa ādji dji biarāra quĩrĩābadaa. ³³ Mañ awara aḅabe bārā dji biarādr̄l bia oḁib̄l̄r̄l, ¿caiba bārāra bia jarai? Cadjirua obadarā biḁa ara mañ quĩrāca obadaa. ³⁴ Mañ awara bārāba aḅabe dji poya jēda diadida ḅeaa diadib̄l̄r̄l ¿caiba bārāra bia jarai? Cadjirua obadarā biḁa ara mañ quĩrāca obadaa ādjia diapedadara waya jēda edadida cr̄icha panl̄ bērā.

³⁵ Mañ carea bārā dji quĩrūra quĩrĩānadua. Ādjirāra bia oḁadua. Ādjirāa ne diaḁadua. Barib̄l̄r̄l diab̄l̄d̄e ādjirāneba edadida cr̄icharānadua. Māwāb̄l̄r̄l bārāba Ācōrēneba edadira bio waiḅla ḅaya idjaba unubid̄ia wārāda bārāra Ācōrē dji dromaara ḅl warrarāda. Idjia cadjirua obadarāda, idjia bia ḅlaḁa adaca siḁa idji biad̄eba carebabaria. ³⁶ Ara mañ quĩrāca bārāba quĩrā djuburia ḅeḁida panla bārā Zeza bajāne ḅlba quĩrā djuburiabari quĩrāca.

Djārā bié jarabad̄ebema

Mateo 7:1-5

³⁷ Djārāra bié jararānadua Ācōrēba bārā bié jararāmārēā. Ni aḅalda bed̄eade ḅlaḁa arānadua, Ācōrēba bārāda bed̄eade ḅeḁa arāmārēā. Bārā bié opedadara quĩrādoad̄adua. Māwā bārāba bié opedadara Ācōrēba quĩrādoaya. ³⁸ Djārāa ne diaḁadua. Māwāb̄l̄r̄l Ācōrēba bārā bio ad̄uba diaya ē bio birapeḁa cuguzoa ḅl quĩrāca. Idjia diaya bārāba djārāa diabada quĩrāca.–

³⁹ Mañ awara Jesuba jarasia:

–¿Dauberrea ḅlba dewara dauberrea ḅlda poya eron̄ibaica? ¿Eron̄ibaib̄l̄r̄l, ādjira umena uriade ḅaḁeḁca? ⁴⁰ Ne cawa quĩrĩā ḅlra dji jaradiabari cāyābara ne cawaara ḅl̄eā. Barib̄l̄r̄l idjia bio cawad̄acarea dji jaradiabari quĩrāca ḅeya.

⁴¹ Bārāba ¿cārē cārēā nejarra djārā daude ḅlda ac̄lbada? ¿Sāwāērā bacuru waiḅla bādji daude ḅlda ac̄lḁaca? ⁴² Bacuru waiḅla bādji daude ḅlda ununaé panl̄b̄l̄r̄l ¿sāwā djārāa nāwā jarad̄i? “Nejarra ḅl daude ḅlra m̄la auḅariya.” ¿Bārāba jarabada quĩrāca oḁacaa! Naārā bacuru waiḅla bādji daude ḅlda auḅarid̄adua. Māwā poya ununia nejarra djārā daude ḅlra auḅarid̄i carea. Ara mañ quĩrāca ḅla cadjirua o ḅlra naārā idu ḅldua. Mañbeb̄l̄r̄l djārāra carebaida ḅla.–

Bacurura dji nejōneba cawabadaa

Mateo 7:15-20; 12:34-35

⁴³ Bacuru cadjiruaba nejō biada zaucaa. Ara mañ quĩrāca bacuru biaba nejō cadjiruada zaucaa. ⁴⁴ Bacurura dji nejōneba cawabadaa. L̄r̄l bara ḅlba higojōda zaucaa. Idjaba jūichichiba uvada zaucaa. ⁴⁵ Ara mañ quĩrāca ēberā biaba idji soḁe ne bia eroḅl̄ḁeba ne biada jarabaria. Barib̄l̄r̄l ēberā cadjiruaba idji soḁe ne cadjirua eroḅl̄ḁeba ne cadjiruada jarabaria. Ēberāba idji soḁe cr̄icha ḅl quĩrāca bed̄eabaria.

De uménebema

Mateo 7:24-27

⁴⁶ M̄la jara ḅlra bārāba oḁacaa. Mañda ¿cārē cārēā m̄lra bārā boroḁa abada? ⁴⁷ M̄lmaa zeb̄l̄r̄lba m̄l bed̄eada ūr̄ipeḁa ĩjā oib̄l̄r̄l m̄la jaraya idjira cai quĩrāca ḅlda. ⁴⁸ Idjira ēberāba de ob̄l̄r̄l quĩrāca ḅla. Mañ ēberāba bio edu corosia aḅa mōgara zarea unub̄l̄r̄lḁaa. Mañ l̄r̄l de j̄irūra u n̄m̄lasia. Mañ dera bio zarea n̄m̄l bērā do waiḅla zeb̄l̄r̄lḁe cora edeé basía. ⁴⁹ Barib̄l̄r̄l m̄l bed̄eada ūr̄ipeḁa ĩjāéera nañ quĩrāca ḅla. Ēberāba deda osia barib̄l̄r̄l de j̄irūra edu ué basía. Mañ bērā do waiḅla zeb̄l̄r̄lḁe idji dera cora wāsia. Aḅeḁa jūma ār̄isia.–

7

Jesuba sordaorā boro nezoca biabida

Mateo 8:5-13

¹ Jesuba ēberārāa māwā jarad̄acarea Capernaūlnaa wāsia. ² Mama sordaorā boroda basia. Idjia nezoca bio quĩrĩā ḅlda eroḅasia. Barib̄l̄r̄l mañ nezocara cacua bié ḅl

bērã jũãcãyã nũmasia. ³ Dji sordaorã boroba Jesudebema ũrĩside λcλrλ judiorã dji dromarãda Jesumaa diabuesia idji nezoca biabide zemãrẽã. ⁴ ãdjirãra wãnapeda nãwã beɗea djuburiasidãa:

–Jãλ sordaorã borora eberã biao. Maλ bẽrã bia ɓla bla carebaida. ⁵ Idjia dadji judiorãra bio quĩrã ɓλ bẽrã dadjirã dji jλrebada deda o diasia.–

⁶ Mãwã jarapedada bẽrã Jesura ãdji ume sordaorã boro dedaa wãsia. Baribλrλ de caita jũẽbɗade sordaorã boroba idji dji biarãda Jesua nãwã jarade diabuesia:

–Mλ Boro, mλra dji biaé bẽrã, biara ɓla bλra mλ dede eɗa zeéda. ⁷ Maλ carea mλra bλmaa wãé basía. Baribλrλ mλ nezoca biamãrẽã bla jãmalba jaraibλrλ biaya. ⁸ Mλ boroba jara ɓλra mλa ijãida ɓla. Idjaba mλa jara ɓλra sordaorã mλ jλwaeɗa beaba ijãnida panλa; mλa aɓala zeduaɗa aibλrλ zebaria; wãduaɗa aibλrλ, wãbaria; idjaba mλ nezocaa nãwã oduada aibλrλ ara maλda idjia obaria.–

⁹ Maλ ũrĩside Jesuba idjidebemada bia crĩchasia. Maλ carea idji epẽ panλra acλpeda jarasia:

–Mλa jaraya: naλ eberãba bio ijã ɓλ quĩrãca israelerã tãẽna ni aɓa biɗa unucaa.–

¹⁰ Sordaorã boroba diabueɗarã jẽda wãsidade unusidãa nezoca cacua bié ɓadara biasida.

Jesuba pẽdra wẽrã warra biabida

¹¹ Mãwãnacarea Jesura, idji ume nĩbabadarã sida Naiλ puruɗaa wãsidãa. ãdjirã ume eberãrãra zocãrã wãsidãa. ¹² Jesu dji puruɗe eɗa wãbada caita jũẽside unusia eberãrãba cũdra jaidadada tλbaride edebɗadada. Dji papara pẽdra wẽrã basía. Aɓabe maλ warrada erobasia. Dji pẽdra wẽrã ume eberãrãra cãbana duanasidãa. ¹³ Jesuba dji pẽdra wẽrãra mĩã djuburi unupeɗa nãwã jarasia:

–Waa jĩãrãdua.–

¹⁴ Maλbe caita wãpeda dji bẽwãrã edebada bacuruda tãsia. Maλ carea dji edebɗarãra nũpanesidãa. Maλne Jesuba jarasia:

–Cũdra, mλa bλa jaraya, piradrλdua.–

¹⁵ Ara maλda dji beu ɓadara piradrλpeda beɗeasia. Maλbe Jesuba idjira dji papaa diasia. ¹⁶ Maλ carea dji arima duanλra bio dauperasidãa. Jũmarãba ãcõrẽra nãwã bia jarasidãa:

–Wãrãda ãcõrẽneba beɗeabari dji dromada dadjirã tãẽna jũẽsia. ãcõrẽba idji purura carebade ze ɓla.–

¹⁷ Maλ bẽrã Jesura jũma Judea druade idjaba mama caita bea puruɗe biɗa trλ ɓλgasia.

Jesuba Borocuebari Juaλnebema jarada

Mateo 11:2-19

¹⁸⁻¹⁹ Juaλ ume nĩbapedadaba Jesuba oɗara Juaλa jũma nẽbλrλsidãa. Maλ carea Juaλba ume trλpeda Jesua nãwã iwidiɗe wãbisia: “¿Bλra dji zeida ɓadaca, wa dewarada jλãnida panλ?”

²⁰ Ara maλda Jesumaa wãnapeda iwidiɗidãa:

–Borocuebari Juaλba दौरa bλmaa diabuesia. Idjia nãwã iwidiɗibisia: “¿Bλra dji zeida ɓadaca, wa dewarada jλãnida panλ?”–

²¹ Ara maλ ewariɗe Jesuba cacua bié beada, jai bara beada, dauberrea bea sida zocãrã biabicua ɓasia. ²² Maλ bẽrã Jesuba ãdjia nãwã panusia:

–Bãrãba unu panλda idjaba ũrĩ panλda Juaλa jarade wãnada: dauberrea beadaba unu panλa, jĩrũ bié ɓadara bia nĩnaa, aida bara beadara biasidãa, cλwλrλ qui beadaba ũrĩ panλa, idjaba beupedadara λrẽbacuasidãa. Maλ awara ne neé queɗeaba beɗea bia ãcõrẽba carebaidembemada ũrĩ panλa.* ²³ Mλ igaraé ijã ɓλra bio bia ɓaya.–

²⁴ Juaλba diabueɗarã wãpedadacarea Jesuba arima duanλa Juaλnebemada nãwã jarasia:

* 7:22 Isaía 29:18-19; 35:5-6; 26:19.

–Ējūā pōāsa ewaraga ɛɫɫaa bārāba Juaɫ aɫɫe wāsidaɫe ʒcārēda ununida crīchasiɫa? ʒNāūrāba cha ureurea eronūmɫa ununida crīchasiɫaca?† 25 Māwā crīchadaé basía. Maɫda ʒcārēda ununida crīchasiɫa? ʒĒberā bio djio ɛɫɫa ununida crīchasiɫaca? Māwāé; dji bio djio ɛba, jūma nebia erobeara dji bororā de dromane panabadaa. 26 Maɫda ʒcārēda ununida crīchasiɫa? ʒĀcōrēneba bedeabarida ununida crīchasiɫaca? Māē, Ācōrēneba bedeabarida aɫɫe wāsidaa. Juaɫra Ācōrēneba bedeabari dji dromaa. 27 Idjidebemada Ācōrē Bedeade nāwā ɛɫɫa:

Bedea jarabarida mɫa ɛɫ na diabueya ɛɫ o jarimārēā.‡

28 Mɫa jaraya: naɫ ējūāne ni aɛaɫda Juaɫ cāyābara dji dromaara ɛɫɫa.§ Baribɫɫ Ācōrē puruɫebema dji eɫaara quiruda idji cāyābara dji dromaara ɛɫa.–*

29 Jesuba jara ɛɫ ūrīsidaɫe ēberārāba, Romanebema boro itea parata ʒɫɫɫ pebadarā biɫa jarasiɫaa Ācōrēba o ɛɫara jipa ɛɫda, Juaɫba ādjirāra borocueɫa bērā. 30 Baribɫɫɫ pariseorāba, judiorā ley jaradiabadarā biɫa Ācōrēba ādji itea o quīrīā ɛaɫara igarasiɫaa. Maɫ carea Juaɫba ādjirāra borocueé basía.

31 Dadjirā Boro Jesuba idjaba jarasia:

–Idibema ēberārāra ʒcārē quīrāca panɫa? 32 Puruɫe warrarā jemene panɫne nāwā ijrabada quīrāca panɫa:

Daiba chiru zasiɫaɫe bārāra caridaé basía.

Sopuaɫebema trɫābi trɫāsiɫaɫe bārāra jīānaé basía.

33 Bārāra ara maɫ quīrāca panɫa. Juaɫ zesiɫe bariduada coca basía idjaba uva ɛa aseada doca basía. Maɫne bārāba jarasiɫaa idjira jai bara ɛɫda. 34 Maɫbe mɫ, Naɫ Djara Edaɫara ze ɛɫa. Mɫa ne jūmada cobaria idjaba ne jūmada dobaria. Maɫne bārāba jarabadaa mɫra ne coya ɛɫda idjaba itua awua ɛɫda. Maɫ awara jarabadaa mɫra cadjirua obadarā ume, Romanebema boro itea parata ʒɫɫɫ pebadarā ume biɫa nībabarida. 35 Baribɫɫɫ cawa panɫa Ācōrē necawaara jipa ɛɫda idji ijā panɫba jipa obada bērā.–

Pariseo Simoɫ dede Jesu ne coɫa

36 Pariseoda ɛasia. Maɫ pariseoba Jesura eɫosia idjima ne coɫe wāmārēā. Ara maɫda Jesura wāpeɫa ne co chūmesia. 37 Maɫ puruɫe wērā bio cadjirua obarida ɛasia. Maɫ wērāba Jesu pariseo dede ne co ɛɫda cawasiɫe alabastro mōgara oɫaɫe querada enesia.†

38 Jesu caita coɫepeɫa jīā ɛɫba idji dauɫaba Jesu jīrūra sɫɫasia. Maɫbe idji buɫaba jarepeɫa Jesu jīrūra isōpeɫa idjia quera enenaba pɫɫasia.

39 Maɫ unusiɫe Jesu eɫoɫa pariseoba nāwā crīchasia: “Naɫ ēberāda wārāda Ācōrēneba bedeabari baɫabara cawacasia cadjirua obari wērāba jāwā o ɛɫda.”

40 Maɫ carea Jesuba nāwā jarasia:

–Simoɫ, mɫa ɛɫa ne jara quīrīā ɛɫa.–

Simoɫba jarasia:

–Māēteara jaradua, Jaradiabari.–

Jesuba jarasia:

41 –Ēberāda umé panasiɫaa. Ādjia ēberā bara ɛɫa diai bara panasiɫaa. Aɛaɫba quiniento ewari trajabɫɫɫe edabari quīrāca diaida ɛasia.‡ Dewarabemaba cincuenta ewari trajabɫɫɫe edabari quīrāca diaida ɛasia. 42 Baribɫɫɫ ādjia poya diaɫaéda cawaɫa bērā, dji bara ɛɫ ēberāba ādjia diaɫida panɫra quīrādoasia. Mɫa ɛɫa iwidiya: ʒsāɫɫba dji bara ɛɫ ēberāra biara quīrīāi?–

43 Simoɫba panusia:

† 7:24 Nāūrāba cha ureurea eronūmɫa. Maɫba jara ɛɫa “ēberā peramiada ɛɫda.” ‡ 7:27 Malaquia 3:1. § 7:28 Naɫ ējūāne ni aɛaɫda. Griego bedeade nāwā ɛɫ ɛɫa: “Wērārāba topeɫadebemada.” * 7:28 Āɫɫɫɫmaarā Jesuba versículo 29, 30 siɫa jarasia. † 7:37 Alabastro mōgarara cuaracuara ɛɫa. Mācua zareaé ɛɫ bērā ne obadaa. Judiorāba alabastroa Egipto druadeba enebadiɫaa. Jūma alabastro oɫara nēɛɫa ɛɫa. ‡ 7:41 Quiniento ewari trajabɫɫɫe edabari quīrāca. Griego bedeade ɛɫ ɛɫa “quinientos denarios.”

–Māmaarã dji auđuara diaida ðaðaba biara quĩrĩãya.–

Jesuba jarasia:

–Bla aride panusia.–

⁴⁴ Mañbe wērãmaa acɿpeða Simoña jarasia:

–¿Bla nañ wērãra unu ðɿca? Bɿ dede jũeside mñ jĩrũ sɿgɿmãrẽã bla baidoda diaé basía, baribɿɿ nañ wērãba ara idji daubaba mñ jĩrũra sɿgɿpeða idji buðaba pōãsa jaresia.

⁴⁵ Mñ jũeside bia edai carea bla isōé basía, baribɿɿ nañ wērãba mñ jĩrũra isō jōé ðla.

⁴⁶ Mñ bia edai carea bla mñ boro ãrñ olivo dragara weaé basía, baribɿɿ nañ wērãba mñ jĩrũra queraba pɿɿasia. ⁴⁷ Mañ bẽrã mña nãwã jaraya: idjia cadjirua zocãrã oðara mña jũma quĩrãdoasia. Mañ carea idjia mñra bio quĩrĩã ðla. Baribɿɿ aþalba mñcua cadjirua oðaðeða mña quĩrãdoabɿɿ mañba mñra mñcua quĩrĩã þaéa.–

⁴⁸ Mañbe idjia wērãa jarasia:

–Bla cadjirua oðara mña jũma quĩrãdoasia.–

⁴⁹ Baribɿɿ dewararã arima ne co chũmeaba nãwã jara duanesidaa:

–Nañra ¿caida crĩcha ðɿ? ¿Mãwãra dewaraba cadjirua oðara idjia poya quĩrãdoaida ðɿca?–

⁵⁰ Mañne Jesuba wērãa jarasia:

–Bla mñra ijãna bẽrã cadjiruadebemada ēdrasia. Necai wãdua.–

8

Wērãrãba Jesu careba panana

¹ Mãwãnacarea Jesura puru waiþla þeaza idjaba puru zaque þeaza wãsia. Mañne jarabadjia ãcõrẽra ãdji boro bai carea zebɿɿda. Mañ beðea bia jaradia nĩne idjia doce edaðarãda idji ume nĩbabadjidaa. ² Mañ awara wērãrãda idji ume nĩbabadjidaa. Mañ wērãrã ãcɿɿ cacua bié þeaðada Jesuba biabisia idjaba ãcɿɿ jai bara þeaðada Jesuba dji jaira ãyã jɿretasia. Aþa Maria Magdalena basía.* Jesuba idji cacuadebemada jairãda siete ãyã jɿretasia. ³ Cuza quima Juana sida þasia. Cuzaba Herode dedebemada jũma cawa obadjia.† Susana sida þasia. Mañ awara dewara wērãrãda zocãrã panasidaa. ãdjirãba Jesu carebaði carea ne diabadjidaa.

Pea poðadebema ne jara ðɿ

Mateo 13:1-9; Marco 4:1-9

⁴ Zocãrã ēberãrã puruzabemada Jesumaa zesidaa. Mañne ne jara ðɿðeba Jesuba ãdjirãa nãwã jaradisia:

⁵ –Èberãda idji ējũãne ne poðe wãsia. Mãwã po nĩne ãcɿɿ tara oðe þaecuasia. Mañ bẽrã ēberãrãba ãrñ tɿgasidaa idjaba iþanaba mĩcuasidaa. ⁶ ãcɿɿ tara mōgara ãrñ egoro nãũcha ðɿðe þaecuasia. Tununacarea mñcua baido neé ðɿ bẽrã jũma purrubasia. ⁷ ãcɿɿ tara ējũã ɿɿɿda ðɿðe þaecuasia. Tununacarea jãcara ɿɿɿ bara ðɿba bɿɿá quenasia.

⁸ Baribɿɿ ãcɿɿ tara ējũã biade þaecuasia. Mañ tara bia waridapeða bio zausidaa.–‡

Mãwã jarapeða Jesuba jĩgua jarasia:

–Dji cɿwɿɿɿ bara ðɿba quĩrãcuita ũrĩdua.–

Pea poðadebema Jesuba cawa jaraða

Mateo 13:10-23; Marco 4:10-20

⁹ Mañ carea Jesu ume nĩbabadarãba idjia iwiðisidaa:

–Bla mãwã ne jara ðɿðeba jaradiadaba ¿cãrẽda jara ðɿ?–

¹⁰ Jesuba panusia:

* 8:2 Maria Magdalenara Magdala puruðebema bẽrã mãwã trñ jarabadjidaa. † 8:3 Mañ Herodera Antipa trñ jarabadjidaa. ‡ 8:8 Bio zausidaa. Griego beðeade ðɿ ðla: “Ta aþa quiruba cien tada diasia.”

–Ăcōrēba ēberārā pe eroḅḷeḅemada jūmarāa cawabié ḅḷmīna bārāa cawabi ḅḷa. Baribḷḷḷ dewararāa mḷa ne jara ḅḷḅeba beḅea ḅḷa Ăcōrē cartade jara ḅḷra māvāmārēā. Nāvā jara ḅḷa:

Naḷ ēberārāba ūrī panḷmīna cawadaéa. Unu panḷmīna cawadaéa. §

¹¹ Mḷa ne jara ḅḷḅeba jaraḅara naḷḡḷa: dji tara Ăcōrē beḅea. ¹² Ta ode ḅaeḅaba naḷda jara ḅḷa: ḷcḷḷḷ ēberārāba Ăcōrē beḅeada ūrīnapēda diauruba maḷ beḅea ḅḷdji soḅe jūēnara quīrādoabibaria ijārānamārēā. Māvā ḅḷjirāra cadjiruadeḅemada ēḅḷḅaca. ¹³ Ta mōgara ḷḷḷ egoro nāvūcha ḅḷḅe ḅaeḅaba naḷda jara ḅḷa: ḷcḷḷḷ ēberārāba Ăcōrē beḅeada bio ḅḷsrīda edabadaa baribḷḷḷ bio carra jidaḅaca bēḷā soḅeba ijānaca. Maḷ bēḷā dārēne bia mīgabḷḅade idu ḅḷbadaa. ¹⁴ Ta ējūā ḷḷḷḷḷ ḅḷḅe ḅaeḅaba naḷda jara ḅḷa: ḷcḷḷḷ ēberārāba Ăcōrē beḅeada ūrīnapēda naḷ ējūāne sāvā bia ḅeaḅida, ne jūma eroḅeaḅida, sāvā ḅḷsrīḅaḅi sīda biara crīchabadaa. Maḷ bēḷā ḅḷdjia ūrīpeḅaḅara igaraḅapeḅa wariḅaca. ¹⁵ Baribḷḷḷ ta ējūā biaḅe ḅaeḅaba naḷda jara ḅḷa: so jīra ḅeaba idjaba crīcha bia ḅeaba Ăcōrē beḅeara ūrīnapēda wārāda ijābadaa. ḅḷdjia ijā panḷra idu ḅḷḅaca bēḷā ne biada obadaa.

Ībīrāneḅema ne jara ḅḷ

Mateo 5:14-15; Marco 4:21-25

¹⁶ Nī ḅḷḅḷba ḅḷbīrāda coaḅapeḅa mēḷā nūmḷnaca wa epeḅeco droma edre ḅḷḅaca.* ḅḷḅḷḷ ḷḷḷ dji ḅḷbīrā ḅḷbadaḅe nūmḷbadaa dji deḅe eḅa zebḷdarāba ḷnaa ununamārēā.

¹⁷ Ara maḷ quīrāca ne jūma eḅuḅa ḅḷḅera mēḷā ḅēēa. Dadjia cawadaé panḷra Ăcōrēba eḅuḅa cawabiya. ¹⁸ Maḷ bēḷā bio quīrācuīta ūrī pananadua. ḅḷḅḷba wārāda cawaḅḷḷḷ, Ăcōrēba auḅuara cawabiya. Baribḷḷḷ adua ḅḷba cawa ḅḷda crīchaḅḷḷḷ idjia crīcha ḅḷ sīda Ăcōrēba jāḷīya.

Jesu ēberārā idjīmaa zepēḅada

Mateo 12:46-50; Marco 3:31-35

¹⁹ Ewari ḅḷa Jesu papaba, idji djabarā bīda idjira acḷḅe wāsīḅaa. Baribḷḷḷ roya araa jūēnaé basīa ēberārāda zocārā duanḷ bēḷā. ²⁰ Maḷ carea ḷcḷḷḷḷba idjīa jarasīḅaa:

–ḅḷ papara, ḅḷ djabarā sīda dajadaare panḷa. ḅḷdjia ḅḷ acḷḅe ze panḷa.–

²¹ Jesuba jarasia:

–Ăcōrē beḅea ūrīnapēda ijā ḅeada mḷ papaa idjaba mḷ djabarā.–

Jesuba amene bogozoara tumabīḅa

Mateo 8:23-27; Marco 4:35-41

²² Ewari ḅḷa Jesuba idji ume nībabadarāa nāvā jarasia:

–Amene wa quīrārē wānadḷ.–

Ara maḷda jābaḅe ḅadodaḅe wāsīḅaa. ²³ Chāḅḷḅade Jesura cāī ḅasia. Māvā ḅḷḅe nāvūrāda dji cāḅāyā puá nūmesia. Maḷ bēḷā jābara baidoba biru ḅaeḅoḅosia. ḅḷḅeḅa minijīchiade panasīḅaa. ²⁴ Maḷ carea Jesura ḷḷḷmanapeḅa nāvā jarasīḅaa:

–jJaradiabari, Jaradiabari, dadjirāra ḅarruboḅoḅaa!–

Jesura pirabaripeḅa nāvūrāa, baido bogozoa bīda jarasia tumanamārēā. Ara maḷda jūma tuma nūmesia. ²⁵ Maḷbe idji ume nībabadarāa nāvā jarasia:

–Bārāba ijā panḷra ḷsāvāsi?–

Baribḷḷḷ idji ume nībabadarāba ne wayaaba cawa crīchaḅaé basīa. Ara ḅḷdjidūḅa iwiḅi duanesīḅaa:

–jNaḷḡḷḷa caida jāwā ḅḷ? Idji beḅeara nāvūrāba, baido bogozoa bīda ijābadaa.–†

Jesuba jai zocārā āyā jḷretada

Mateo 8:28-34; Marco 5:1-20

§ 8:10 Isaías 6:9. * 8:16 Mēḷā nūmḷnaca. Griego beḅeḅe ḅḷ ḅḷa: “Cḷḅa edre ḅḷḅaca.”

† 8:25 Salmo 107:28-30.

²⁶ Amene chānapeda Gerasa druade jūēsidaa. † Gerasara Galilea amene wa quīrārē ʘla. ²⁷ Jesu drua ʘadobʘrʘlde ēberā maļ puruḁebemada idjima zesia. Maļ ēberāra jai bara ʘada dārābʘrʘl basía. Idjia cacuade ni cārē sieḁa jʘca basía. Dede biḁa ʘaca basía, ātebʘrʘl beuḁarā tʘbaribada uriaḁe ʘabadjia. ²⁸ Idjia Jesu unuside ʘiasia. Maļbe Jesu quīrāpita chīrāboroḁe coḁepeda jīgua jarasia:

–Jesu, Ācōrē dji Dromaara ʘl Warra, ¿cārē cārēā mʘra mīā sē ʘl? ¡Mʘ djuburia mʘra bié ʘrʘrdua!–

²⁹ Jaiba māwā jarasia Jesuba maļ ēberā cacuadebemada ēdrʘmārēā jarada bērā. Dārābʘrʘl basía maļ jaiba ēberāra bié o eroʘada. Dewararāba dji ēberāra carenaba jʘnapeda quīrācuīta wagabadjidamīna carenara tucuapeda ēberā neémaa jaiba edebadjia.

³⁰ Maļne Jesuba idjía iwīḁisia:

–¿Bʘra casa trʘ jarabada?–

Idjia panusia:

–Mʘra Cābana abadaa.–§

Idjia māwā jarasia ādjira ēberā cacuade bio cābana panʘ bērā. ³¹ Maļne ādjia Jesua beḁea djuburiasidaa uria dau clre ʘlḁaa diabuerāmārēā. * ³² Māwā panʘne ādji caita eya zaqueḁe chinada zocārā ne co duanasidaa. Maļ carea jairāba Jesua beḁea djuburiasidaa maļ china cacuade idu eḁa wābimārēā. Maļne Jesuba iduaribisia. ³³ Ara maļda jairāra ēberā cacuadebemada ēdrʘḁepeda china cacuade eḁa wācuasidaa. Maļbe cawaéne chinara pirapoḁepeda perawaḁeba daiḁu tēuḁaḁepeda nābʘrʘl quinisidaa.

³⁴ Maļ unusidade dji china waga pananara daupera pira wāsidaa. Ādjia unupeḁadara puruḁe ʘeaa, puru jīga ʘeaa biḁa nēbʘrʘlḁasidaa. ³⁵ Ēberārāba acʘḁe zesidade dji ēberā jai zocārā eroʘadara Jesu caita chūmʘda unusidaa. Quīrā ʘapeḁa cacuade jʘbadara jʘ ʘasia. Maļ carea ēberārāra dauperasidaa. ³⁶ Dji unupeḁadaba nēbʘrʘlḁasidaa sāwābʘrʘl idjira biasida. ³⁷ Maļba jūma Gerasaḁebemārāra ne wayaḁepeda Jesua beḁea djuburiasidaa ādji druadebemada āyā wāmārēā. Ara maļda Jesura wayacusa jābaḁe ʘadopeḁa Galileadaa wāsia. ³⁸ Wāi naēna ēberā jai bara ʘadaba Jesua beḁea djuburiasia idji ume wāi carea. Baribʘrʘl Jesuba nāwā jarasia:

³⁹ –Diguida wāpeḁa jūmarāa jaradua Ācōrēba ʘl ume ne waiʘla oḁada.–

Ara maļda ēberāra idji puruḁaa wāsia. Mama jūmarāa nēbʘrʘlḁasia Jesuba idji ume ne waiʘla oḁada.

Jesuba wērācau Ārēbabida

Mateo 9:18-26; Marco 5:21-43

⁴⁰ Galilea druade ēberārā cābana panʘba Jesura jʘā panasidaa. Idji jūēsīde ādjirāba bio caripia edasidaa. ⁴¹⁻⁴² Maļne ēberā Jairo abadada idjima zesia. Maļ Jaiora judiorā dji jʘrebada dede dji boro basía. Idjia cauda aḁabe eroʘasia doce poa ʘada. Maļ wērācaura jūācāyā nūmasia. Jaiora Jesu jīrū caita coḁepeda beḁea djuburiasia idji diguida wāmārēā.

Ara maļda Jesura wāsia baribʘrʘl wābʘrʘlde ēberārāba idjira pēsua eropanasidaa. ⁴³ Ādjirā tāēna wērā doce poa oamiaba jida ʘada nībasia. Maļ wērāba nēārā diabadarāa idji paratara jūma diaḁoasia, † baribʘrʘl ni aḁaʘba poya biabidaé basía. ⁴⁴ Wērāra jēdaareba zepeda Jesuba cacuade jʘ ʘl ide maārī tāsia. Ara maļda oara poasia. ⁴⁵ Maļne Jesuba iwīḁisia:

–¿Caiba mʘra tāsi?–

Jūmarāba panusidaa tānaé panʘda. Maļ carea Pedroba jarasia:

† 8:26 Gerasa. Griego beḁeade ḁʘrʘl cartade “Gadara” ʘl ʘla. § 8:30 Cābana. Griego beḁeade “Legioñ” ʘl ʘla. Maļba jara ʘla sei mil sordaorāda. * 8:31 Uria dau clre ʘlḁaa. Griego beḁeade ʘl ʘla “abismo.” Mama Ācōrēba jairāra cawa o ʘlcārīa. Apocalipsi 9:1-3; 20:1-3. † 8:43 Maļ wērāba nēārā diabadarāa idji paratara jūma diaḁoasia. Griego beḁeade ḁʘrʘl cartade maļra neéa.

–Jaradiabari, ēberārāba b̄lra pēsua eropan̄la. ¿Sāwā b̄la iwīdi b̄l caiba b̄lra tāsida?–‡

⁴⁶ Barib̄lra Jesuba jarasia:

–Abaiba m̄lra tāsia. M̄la cawa b̄la m̄l l̄b̄ladeba idjira biasida.–

⁴⁷ Wērāba ođara poya mērāéd̄a cawada b̄erā ne wayaaba ure n̄m̄l̄da wāpeda Jesu j̄irū caita ch̄irāborode cobesia. Mālbe j̄umarā qūirāpita idjia jarasia cārē cārēā Jesura tāsida idjaba ara mālba biasida. ⁴⁸ Mālne Jesuba jarasia:

–Cau, wārāda biaida ijāna b̄erā b̄lra biasia. Necai wādua.–

⁴⁹ Wađi mama beđea pan̄ne Jairo dedeaba aba zepeda Jairoa nāwā jarasia:

–B̄l caura jaidasia. Jaradiabarira waa m̄iā s̄erādua.–

⁵⁰ Māl ūr̄iside Jesuba jarasia:

–Ne wayarādua. B̄la sođeba ijāib̄lra, idjira l̄rēbaya.–

⁵¹ Jairo dede jūēpeda Jesuba Pedroda, Santiagoda, § Juāl̄da, dji wērācau zezada, dji papa sida eda edesia. Waa dewarada eda wābié basía. ⁵² Mālne ēberārāda dji wērācau carea auj̄iā duanasidaa. Māl carea Jesuba jarasia:

–J̄iārān̄adua, nāl wērācaura beué b̄la, āteb̄lra cāi b̄la.–

⁵³ Māl carea ēberārāba Jesumaa ac̄l̄d̄apeda ipid̄asidaa, wērācaura wārāda beusida cawa panana b̄erā. ⁵⁴ Barib̄lra Jesuba dji wērācau j̄lwade jidapeda jarasia:

–j̄Cau zaque, pirabaridua!–

⁵⁵ Māwā jarab̄lra de wērācaura l̄rēbapeda pirabarisia. Mālbe Jesuba jarasia wērācaura ne cobid̄amārēā. ⁵⁶ Māl unusid̄ade djibarirāba cawa cr̄ichađáé basía. Barib̄lra Jesuba ādjia jarasia ni ab̄ala jararānamārēā.

9

Jesuba idji ume n̄babadarā diabueda

Mateo 10:5-15; Marco 6:7-13

¹ Jesuba idji ume n̄babadarā doce pan̄lra ābaa tr̄lpeda l̄b̄lada diasia jaida āyā j̄lretad̄amārēā idjaba cacua bié bea sida biabid̄amārēā. ² Mālbe ādjia jarasia:

–Ācōrēra dji Boro bai carea zeb̄lra da jarade wān̄adua idjaba cacua bié beada biabid̄adua.–

³ Wāni naēna Jesuba ādjirāa jarasia:

–Bārā wāb̄l̄dade ni cārē sida ederān̄adua. Bardonada, buchacada, cođida, parata sida ederān̄adua. Cacuađe j̄l pan̄l awa edeđadua.

⁴ Djārā puruđe jūēnapeda ab̄alba bārāda bia edasira māl dedebemada āyā wārān̄adua aba puruđeba ēd̄r̄l̄b̄l̄d̄adaa. ⁵ Barib̄lra puruba bārāda bia edaēb̄lra mamal̄ba ēd̄r̄l̄d̄adua. Ēd̄r̄l̄b̄l̄dade egoro pora bārā j̄irūne b̄lra jārāpetad̄adua. Mālba cawabiya ādjia Ācōrē igara pan̄l carea idjia cawa oida.–

⁶ Ara māl̄da wānapeda puru beaza jarasidaa Ācōrēra ādji Boro bai carea zeb̄lra da. Māl beđea bia jaradia pan̄ne cacua bié beada biabicuabadjidaa.

Herodeba Jesuđebema ūr̄ina

Mateo 14:1-12; Marco 6:14-29

⁷ Herodeda Galilea druadebema boro basía. Māl Herodeba jūma Jesuba o b̄l̄da ūr̄isia.* Idjia cawa cr̄ichaé basia l̄c̄l̄r̄l̄ba nāwā jara pan̄l b̄erā:

–Borocuebari Juāl̄da l̄rēbasia.–

⁸ Mālne dewararāba jara panasidaa:

–Elíada waya dadjirā tāēna zesia.–

Dewararāba jara panasidaa:

–Ācōrēneba beđeabari naēna b̄adada l̄rēbasia.–

⁹ Māl carea Herodeba jarasia:

‡ 8:45 ¿Sāwā b̄la iwīdi b̄l caiba b̄lra tāsida? Griego beđeade zocārā cartade mālra neéa.

§ 8:51 Māl Santiagora tr̄l jarabadaa Jacobo. * 9:7 Māl Herodera Antipa tr̄l jarabadjidaa.

–Mļa Borocuebari Juałra ołá tł beabisia. Mãēteara za jara panłra ¿caida mãwā łł?–
Mał carea Jesura unu quiřřā łasia.

Jesuba mil juesuma auđu ne cobigada

Mateo 14:13-21; Marco 6:30-44; Juał 6:1-14

¹⁰ Jesuba diabueđarā jēda zesidađe ađjia opeđadada jūma nēbłłsidaa. Mãwānacarea Jesuba ađjirāra Betsaidá puru caita ēberā neémaa edesia. ¹¹ Baribłłł ēberārāba idjira mama łlda cawađapeđa araa wābłłsidaa. Małne Jesuba ađjirāra bia edapeđa jaradia łesia Ācōrēra ađji Boro bai carea zebłłłda. Mał beđe bia jaradia łłđe dji cacua bié queđeara biabicuasias.

¹² Queubłłłđe Jesuba doce edađarāra idjima wānapađa jarasidaa:

–Ēberārā jaradua puru łeamaa idjaba de łeamaa wānamārēā. Mamabłłł roya cāńnia idjaba cođida nēdođia. Namara ne neēā.–

¹³ Jesuba jarasia:

–Bārābłłł ne cobidađua.–

Baribłłł ađjirāba panusidaa:

–Dairāba ne nēdođe wānaēbłłł, nał ēberārā cābana panłra roya ne cobidaēā. Pałda juesumabe idjaba łedada umébe eropanł.–

¹⁴ Mama panłra umaquiřřā awa mil juesuma panasidađua łla. Mał bēřā Jesuba idji ume nībabadarāa nāwā jarasia:

–Ađjirāa jaradađua cincuenta awara awara egode chūpanenamārēā.–

¹⁵ Idji ume nībabadarāba idjia jarada quiřřāca osidaa. Ēberārāra jūma chūpanesidaa.

¹⁶ Jesuba pał juesuma panłra, łeda umé panł sida idji jłwade edapeđa bajānaa acłpeđa Ācōrēra bia jarasia. Małbe cōrācuapeđa idji ume nībabadarāa jarasia jeđeadađamārēā.

¹⁷ Jūmarāda ne cođapeđa jāwūāsidaa. Dji ađubađada jłłł pesidađe doce jamara birasidaa.

Pedroba Jesuđebema jarada

Mateo 16:13-28; Marco 8:27-9:1

¹⁸ Ewari aba Jesura ēberārānebemada āyā wāpeđa Ācōrēra iwidi łasia. Idji ume nībabadarāda arima panasidaa. Ācōrēra iwidiđacarea Jesuba ađjia nāwā iwidiđia:

–¿Ēberārāba młra caiada a panł?–

¹⁹ Ađjirāba panusidaa:

–Ācłłłba jara panł błra Borocuebari Juałda. Dewararāba jara panł błra Elíada. Dewararāba jara panł błra naēnabema Ācōrēneba beđeabari bađada łrēbapeđa jāwā łlda.–

²⁰ Małne idjia waya iwidiđia:

–Bārāba młra ¿caida crīcha panł?–

Pedroba panusia:

–Błra Ācōrēba ēđrł edabari diai jaradaa.–

²¹ Jesuba bio jara łlasia małgłra ni ałala jararānamārēā.

²² Mał awara jarasia:

–Mł, Nał Djara Edađara bio bia mīgaida łla. Puruđebema bororāba, sacerdote bororāba, dadji judiorā ley jaradiabadarā biđa młra igaradađe beabiđia. Baribłłł młra ewari ūbeđe łrēbaya.–

²³ Jesuba jūmarāa jarasia:

–Ałalba młda ēpē quiřřā łbłłł, idjia o quiřřā łłra igarapeđa ewariza bia mīgai carea łaida łla.† Małbe młra ēpēida łla. ²⁴ Ałalba nał ējūāne bia łaida jłłł łaibłłł, jřūare bia łaēā. Baribłłł ałalda mł carea beuibłłł Ācōrē ume ewariza zocai łaya. ²⁵ Bio crīchađadua: ēberāda nał ējūāne ne jūma erołłđe beupeđa tłłł uruađaa wāibłłł, ¿idjia erołłđaba carebaica? ²⁶ Ałalba młra, mł beđe sida adua łlađa aibłłł, mł, Nał Djara Edađa łłla bara zebłłłđe mał ēberārā adua łlađa aya. Mał ewaride mł Zeza Ācōrē

† 9:23 Bia mīgai carea łaida łla. Griego beđeade nāwā łł łla: “Idji crura atau edeida łla.”

l̄l̄a bara idjaba idji bajānebema nezocarā l̄l̄a bara zeya. ²⁷ M̄la wārāda jaraya: l̄c̄l̄a nama panl̄ beuđi naēna Ācōrēba m̄l̄ra jūmarā Boro l̄l̄ada ebuđa ununia.–†

Jesu quīrā awara nūmena
Mateo 17:1-8; Marco 9:2-8

²⁸ Māwā jaradacarea ocho ewari l̄l̄de Jesura eyade l̄taa Ācōrēa iwīdide wāsia. Pedroda, Juałda, Santiago sida edesia. ²⁹ Mama Jesuba Ācōrēa iwīdi l̄l̄de idji quīrā-darrara dorrodorrea nūmesia. Idjia cacuade j̄l̄ l̄l̄ sida totroaba dorrodorrea nūmesia. ³⁰ Cawaēne ēberāda umé odjadapeđa Jesu ume beđeasidaa. Aba Moise basía. Dewarabemara Elía basía. ³¹ Ādji sida Ācōrē quīrāwārēneba dorrodorrea panasidaa. Ādjia beđe panasidaa Jesu Jerusalel̄ne beadiđebemada.‡

³² Māwā l̄l̄de Pedrora dewararā sida bio daupea panasidamīna cāinaé basía. Małne Jesura dorrodorrea l̄l̄ada idjaba ēberā umé idji caita panl̄ sida unusidaa. ³³ Mał ēberārā Jesu ume pananada wābłl̄ade Pedropa Jesua jarasia:

–Jaradiabari, bio bia l̄l̄a दौरा नामा पान्ला. De zaqueda ūbea ođia: aba bl̄ itea, aba Moise itea idjaba aba Elía itea.–

Pedrora māwā beđeasia ni cārē sida cawaé bērā. ³⁴ Māwā l̄l̄de j̄l̄rārāda eđaa zepeda ādjirāra ānēb̄ari edasia. Mał carea ādjira bio ne wayasidaa. ³⁵ Ara māwābłl̄ade beđeada j̄l̄rārāne ūrīsidaa. Małba nāwā jarasia:

–Nałdr̄l̄ m̄l̄ Warraa. M̄la idjira edasia. Idjia jara l̄l̄ra ūrīnada.–*

³⁶ Mał beđe chupeadacarea Jesura iduba nūmłda unusidaa. Ādjia unupedađara dārāsidaa ni abala nēbłl̄ade p̄anlda.

Jesuba warra jai bara l̄l̄ biabiđa
Mateo 17:14-21; Marco 9:14-29

³⁷ Nurēma eyadeba eđaa zesidađe ēberārā zocārāba Jesura acłde zesidaa. ³⁸ Małne abal̄ba nāwā j̄igua jarasia:

–Jaradiabari, m̄l̄ djuburia m̄l̄ warrada acłdua. M̄l̄ra waa warra neé l̄l̄a. ³⁹ Idjira jai bara l̄l̄a. Małba cawaēne idjira biabibaria, wawabibaria, idjaba yedaa cōpepea nūmebibaria. Idjia m̄l̄ warrara idu l̄l̄caa. ⁴⁰ M̄l̄a bl̄ ume nībabadarāa jarasia jaira āyā j̄l̄retamārēā, māwāmīna poyadaé basía.–

⁴¹ Mał carea Jesuba panusia:

–j̄Bārāba Ācōrēra ijanacaa! j̄Bārāra dji cadjiruarāa! Bārāba ijanamārēā j̄aba sāl̄be m̄l̄a droai? Bl̄ warrara namaa enedua.–

⁴² Warrara Jesumaa wābłl̄ade jaiba egode baebipeđa biara wawabisia. Baribłl̄ Jesuba jaira āyā j̄l̄retasia. Warrara biabipeđa dji zezaa diasia. ⁴³ Ācōrē l̄l̄adeba māwāna unusidađe jūmarāba cawa crīchadaé basía.

Jesuba waya idji beuđebema jarada
Mateo 17:22-23; Marco 9:30-32

Idjia o l̄l̄ carea ēberārāba wađibiđa bio crīcha duanl̄ne Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

⁴⁴ –M̄la bārāa jarabłl̄ra bio quīrācuīta ūrīnada. M̄l̄, Nał Djara Edađara abal̄ba ēberārāa jidabiya.–

⁴⁵ Baribłl̄ ādjirāba cawadaé basía cārē cārēā Jesura māwā beđeabłl̄ada. Ācōrēba wađibiđa ādjirāa cawabié basia. Małne ādjia Jesua iwīdiđida waya panasidaa.

† 9:27 Ebuđa ununia Ācōrēba m̄l̄ra jūmarā Boro l̄l̄ada. Ebuđa l̄l̄ea cārēda ununida. l̄c̄l̄l̄maarā jara l̄l̄a Jesu quīrā awara nūmeinebemada ununida. Dewararāmaarā jara l̄l̄a Jesu l̄rēbaiđebemada, idji bajānaa wāinebemada, wa Ācōrē Jaure zeidebemada ununida. § 9:31 Jesu Jerusalel̄ beadiđebemada. Griego beđeade l̄l̄ l̄l̄a: “Jesu wāinebemada.” * 9:35 Isaía 42:1. Idjira edasia. Griego beđeade l̄c̄l̄l̄ cartade nāwā l̄l̄ l̄l̄a: “Idjira bio quīrā l̄l̄a.”

¿Caida dji dromaara bai?

Mateo 18:1-5; Marco 9:33-37

⁴⁶ Māwā panlne ara ādjiduba bedea duanesidaa caida dji dromaara bai cawaya.

⁴⁷ Baribɾɾɾ Jesuba maɿra cawaɗa bēra warra zaqueda edapeɗa idji caita nūmsia.

⁴⁸ Maɿne nāwā jarasia:

–Bariduaba mɿ ijā ɓɓɗeɓa warrarāda bia edaibɾɾɾ, mɿda bia edabɾɾɾɾ. Idjaɓa mɿ bia edabɾɾɾɾɓa mɿ Diabueɗada bia edabɾɾɾɾ. Bārānebema dji eɗaara quirura Ācōrē quirāpita dji dromaara ɓɓa.–

Dadjirā dji quĩrūéera dadjirāare ɓɓa

Marco 9:38-40

⁴⁹ Maɿbe Juaɿba nāwā jarasia:

–Jaradiabari, daiba ēberāda unusidaa ɓɓ trɿneba jaida āyā jɾeta ɓɓda. Baribɾɾɾ dadjirā ume nibaca bēra daiba idjía jarasidaa waa māwā orāmārēā.–

⁵⁰ Jesuba jarasia:

–Bārāba māwā jaradié panasidaa. Dadjirā dji quĩrūéera dadjirāare ɓɓa.–

Jesuba Juaɿ, Santiago sida quēāna

⁵¹ Jesu bajānaa wāi ewari jūēbodosiɗe wārāda Jerusaleɿnaa wāida crīchapeɗa wāsia.

⁵² Wābɾɾɾɗe ɿɿɿɾɾɾda Samaria druadaa na diabuesia. Puru zaquede jūēnapeda sāma cāinida jɿɿɿɾɾɾda. ⁵³ Baribɾɾɾ maɿ puruɗebemarāba cawasidaa Jesura Jerusaleɿnaa wābɾɾɾɾda. Maɿ carea idjira bia edadaé basía. ⁵⁴ Maɿ bēra Juaɿba, Santiago biɗa Jesua jarasidaa:

–Dai Boro, Elíaba oɗa quĩrāca ¿Ācōrēa iwidiéica tɿɿɿ urua bajāneba diabueɓɾɾɿɿɓa ādjirāra jūma quenamārēā?–†

⁵⁵ Jesuba ādji acɿpeɗa quēāsia. [Nāwā jarasia:

–Bārāra ¿cārē cārēā māwā bedea panl?‡ ⁵⁶ Mɿ, Naɿ Djara Edadara zeé ɓɓa ēberārā bié ɓɓi carea āteɓɿɿɿ ze ɓɓa ēɗɿɿ edai carea.–]§

Maɿbe dewara puruɗaa wāsidaa.

Jesu ēpēni carea zarea ɓɓa

Mateo 8:19-22

⁵⁷ Oɗe wābɾɾɾɗe ɓɓaɿɿɿ Jesua jarasia:

–Jaradiabari, ɓɓ wābɾɾɿɿɿ maɿra ɓɓ ume wāya.–

⁵⁸ Jesuba jarasia:

–Usa pāra de bara ɓɓa, ībana sida de bara ɓɓa, baribɾɾɿ mɿ, Naɿ Djara Edadara sāma cāi sida neé ɓɓa.–

⁵⁹ Maɿne Jesuba dewara ēberāa jarasia:

–Mɿ ume zedua.–

Dji ēberāba panusia:

–Mɿ Boro, ɓɓ ume wāi naēna idu mɿ zezada tɿɿaribidua.–*

⁶⁰ Jesuba idjía jarasia:

–Beu ɓearāba beuɗarāra tɿɿaridida panɿa. Baribɾɾɿ ɓɓa ēberārāa jaraɗe wādua Ācōrēra ādji Boro bai carea zebɿɿɿɿda.–

⁶¹ Maɿne dewaraba Jesua jarasia:

–Mɿ sida ɓɓ caiɗu wāya, baribɾɾɿ naārā mɿ ēberārāmaa jaraɗe wāida ɓɓa.–

⁶² Jesuba panusia:

–Aɓaɿda trajade wāpeɗa waya jēda crīchaibɿɿɿ, idjira bia ɓɓléa Ācōrē puruɗe trajai carea.–

† 9:54 2 Rey 1:9-16. Elíaba oɗa quĩrāca. Griego bedeaɗe ɿɿɿɿ cartade maɿra neéa. ‡ 9:55 Griego bedeaɗe ɓɓi ɓɓa: “Bārāba ¿cārē jaureɗeɓa māwā jara panl?” § 9:56 Griego bedeaɗe ɿɿɿɿ cartade bedea corchetede ɓɓa neéa. * 9:59 Idu mɿ zezada tɿɿaribidua. Maɿba griego bedeaɗe naɿ crīcha sida dia ɓɓa: “Mɿa jɿāida ɓɓa ɓɓa mɿ zeza jaiɗabɿɿɿɿdaa.”

10

Jesuba setenta ēberārā diabueda

¹ Māwānacarea dadi Boro Jesuba idji ēpē beada setenta edasia Ācōrē bedea jarađe wānamārēā.* Idji wāida ɛɫ puruza umé uméa wābisia. ² Ādjirā nāwā jarasia:

–Zocārāba mɫ bedeara ijāni carea panɫa. Maɫ ēberārāra néu waibɫa waraga tabɫ quīrāca beaa. Baribɫɫ dji ewabadarāda zocārāébe panɫa. Maɫ bērā Néu Djibarā iwididada ewabadarāda idji néumaa diabuemārēā.

³ ¡Wānadia! Mɫa bārāra ēberā cadjirua tāēna diabueɫɫa. Ādjirāba bārāra bié oēia usa cadrɫaba oveja zaque orrabari quīrāca. ⁴ Wāɫɫadae buchacada, parata sida ederānadia. Bārāba jīrūne jɫbadara dewara ederānadia. Wānane ni aɫaɫ ume ođe bedearānadia.

⁵ Dede eɫa wāɫɫadae maɫ dedebemarāa nāwā jaraɫadia: “Ācōrēneba necai pananadia.” ⁶ Maɫ dedebemarāba bārāda necai edaɫibɫɫ, bārāba beɫapeɫada quīrāca ādjirāra necai panania. Necai edaɫaéɫɫ, ādjirāra necai pananaéa. ⁷ Bārāra necai edaɫibɫɫ, maɫ dede panenadia. Deza cāirānadia. Bārāba o panɫbari ne edaɫida panɫ bērā mama panɫmisa ādjia diabɫɫara coɫadia.

⁸ Purude jūēɫɫadae ēberārāba bārāda bia edaɫibɫɫ, ādjia bārāa diabɫɫara coɫadia. ⁹ Maɫ awara dji cacua bié beara biabicuaɫadia. Ādjia nāwā jaraɫadia: “Ācōrēra bārā Boro bai carea zebɫɫa.”

¹⁰ Baribɫɫ purude jūēɫɫadae ēberārāba bārāda bia edaɫaéɫɫ, ādjia nāwā jaraɫadia: ¹¹ “Naɫ purudebema pora dai jīrūnebemada bārā quīrāpita jārāpetabɫdaa unubiéi carea Ācōrēba cawa oida. Bio cawaɫadia Ācōrēra dji Boro bai carea zebɫɫada.” ¹² Maɫ bērā mɫa jaraya: Ācōrēba cawa oi ewaride idjia maɫ purura wetara cawa oya Sodomanebema ēberārā cawa oi cāyābara.†

Jesuba idji ijāé bea puru quēāna

Mateo 11:20-24

¹³ ¡Corazilnebemarāra, Betsaidadebemarā sida mīā djuburi beaa Ācōrēba cawa oi bērā! Mɫa ne ununaca bārā tāēna oɫara Tirođe, Sidoɫne biɫa oɫabara, maɫ purudebemarāba isabe cadjiruada igaraɫapeɫa Ācōrēda ijācasidaa. Maɫ carea tabɫ porađe chūpanecasidaa idjaba sopuaɫebema jɫbadara jɫcasidaa. ¹⁴ Maɫ bērā Ācōrēba cawa oi ewaride Tirodebemarā idjaba Sidoɫnebemarā cāyābara bārāra wetara cawa oya.

¹⁵ ¿Capernauɫnebemarāra bajānaa wānica? ¡Wānaéa! ¡Ācōrēba bārāra beuɫarā panabadamaa ɫatabueya!–‡

¹⁶ Maɫbe idji ume nīɫbadarāa jarasia:

–Bārā beɫa ijā ɫɫa mɫ beɫeada ijā ɫɫa. Bārā igara ɫɫa mɫda igara ɫɫa. Idjaba mɫ igara ɫɫa mɫ Diabueɫada igara ɫɫa.–

Jesuba setenta diabueda jēda zepɫada

¹⁷ Jesuba setenta diabueɫara jēda bio ɫsrida zesidaa.§ Maɫbe ādjia Jesua nāwā jarasidaa:

–¡Dai Boro, ɫɫ trɫneba jairā āyā jɫretabɫadae ādjirāba ijābadaa!–

¹⁸ Maɫ carea Jesuba ādjia jarasia:

–Māē, mɫa unu ɫasia diaurura bajāneba baa purepurea quīrāca ɫaebɫɫa. ¹⁹ Mɫa bārāa ɫɫada diasia diauru poyaɫamārēā idjaba dama ɫɫɫ, drusōrē ɫɫɫ biɫa poya ɫɫɫamārēā. Ni cārē biɫa bārāra poya bié oéa. ²⁰ Baribɫɫ aɫabe ɫsridaɫié panɫa bārāba jairā āyā jɫretabɫadae ādjia ijābada bērā, āteɫɫɫ biara ɫsridaɫida panɫa Ācōrēba bārā trɫrā bajāne ɫɫ eroɫ bērā.

* 10:1 Setenta. Griego beɫeade ɫɫɫɫ cartade ɫɫ ɫɫa “setenta y dos.” † 10:12 Genesi 18:16ɫeaba aba 19:29ɫaa. ‡ 10:15 Beuɫarā panabadamaa. Griego beɫeade ɫɫ ɫɫa “Hades.” § 10:17 Setenta. Griego beɫeade ɫɫɫɫ cartade ɫɫ ɫɫa “setenta y dos.”

Jesu b̄sridada

Mateo 11:25-27; 13:16-17

²¹ Māwā beḁea pan̄ne Jesura Ācōrē Jaureḁeba bio b̄srida nūmesia. Maļ bērā Ācōrēa nāwā jarasia:

–Zeza, b̄ra bajānebema Boroa idjaba naļ ējūānebema Boroa. Bla ne adua bea m̄la jaradiadara cawabiḁa bērā m̄la b̄ra bia jaraya. Ne cawa bea bla cawabié basía. Māē, Zeza, bla māwā o quīrīāsia.

²² Mā Zezaba m̄la ara idjidebemada jūma cawabisia. Ni aḁal̄ba adua pan̄la m̄l, dji Warrara sāwā ḁl̄da; aḁa m̄l Zezab̄l̄l̄ cawa ḁla. Ara maļ quīrāca ni aḁal̄ba adua pan̄la m̄l Zezara sāwā ḁl̄da; aḁabe m̄l, dji Warrab̄l̄l̄ cawa ḁla. Mā aḁala m̄l Zezada cawabisira, maļ ēberā biḁa cawaya.–

²³ Maļbe idji ume n̄babadarāra awara edeḁeḁa nāwā jarasia:

–Bārāra bio bia pan̄la m̄la o ḁl̄da unu pan̄l bērā. Dewaraba unusira maļ ēberā siḁa bio bia ḁaya. ²⁴ Wārāda zocārā Ācōrēneba beḁeabadarāba, ēberārā bororā biḁa bārāba unu pan̄l̄da unu quīrīā panasidaa, barib̄l̄l̄ ununaé basía. Idjaba bārāba ūrī pan̄l̄ra ūrī quīrīā pananamīna ūrīnaé basía.–

Samariadebema ēberā bia

²⁵ Ewari aba Jesu wārāda ne cawa ḁl̄ cawaya judiorā ley jaradiabarida piradr̄peḁa nāwā iwidisia:

–Jaradiabari, ḁm̄la cārēda oida ḁl̄ Ācōrē ume ewariza zocai ḁai carea?–

²⁶ Jesuba panusia:

–Ācōrē leyḁe ḁcārēda ḁl̄ ḁl̄? ḁBl̄maarā cārēda jara ḁl̄?–

²⁷ Judiorā ley jaradiabariba panusia:

–Jūma b̄l̄ soḁeba, jūma b̄l̄ jaureḁeba, jūma b̄l̄ ḁl̄ḁeḁeba idjaba jūma b̄l̄ crīḁaḁeḁeba b̄l̄ Boro Ācōrēra quīrīādua.* Idjaba djārāra quīrīādua ara b̄ldji quīrīā ḁl̄ quīrāca.–†

²⁸ Maļne Jesuba jarasia:

–Bla aride panusia. Maļ quīrāca bla osira ewariza Ācōrē ume zocai ḁaya.–

²⁹ Barib̄l̄l̄ judiorā ley jaradiabariba ara idjida jipa ḁl̄da unubi quīrīāsia. Maļ carea Jesua iwidisia:

–Barib̄l̄l̄ djārā a ḁl̄ḁe ḁcaida jara ḁl̄?–

³⁰ Jesuba panusia:

–Ewari aḁa ēberāda Jerusaleñneba Jericoḁaa wāsia. Wāb̄l̄l̄ḁe ne dr̄labadarāba idjira jidaḁeḁeḁa bio puoḁeḁeḁa beuḁa quīrāca tab̄lsidaa. Idjia eroḁadara jūma jārīnapēḁa wāsidaa.

³¹ Māwā ḁl̄ḁe sacerdotēda aḁari oḁe zesia. Dji ēberāra tab̄l̄da ununamīna wāyā wāsia.

³² Ara maļ quīrāca Leviḁeba yōnada maļ oḁe zesia.‡ Idjia biḁa ēberā tab̄l̄da ununamīna wāyā wāsia. ³³ Maļare ēberā Samariadebemada maļ oḁe zesia. Dji ēberā tab̄l̄ unusiḁe sopuasia. ³⁴ Araa wāpeḁa dji ēberā cacua cōādr̄lcuapeḁeḁara olivo dragaba, uva ḁa biḁa soapeḁa wuaba b̄l̄rasia. Maļbe idji burro ḁr̄l̄ ḁl̄peḁa cāibada deḁaa edesia. Mama dji ēberāra biara carebasia.

³⁵ Nurēma Samariadebemaba de djibaría paratada diapeḁa nāwā jarasia: “Idjira bio carebadua.§ Za m̄la diāḁa parataba araé̄b̄l̄l̄, b̄l̄ parataba carebadua. Mā jēda zeb̄l̄l̄ḁe b̄l̄ parata ḁl̄ḁara m̄la jūma jēda diaya.”–

³⁶ Māwā nēb̄l̄l̄peḁa Jesuba iwidisia:

–Ēberā ūbeabemaba dji ne dr̄labadaba puoḁeḁeḁara unusiḁaa. Bl̄maarā ḁsālḡl̄ba idjira quīrīāsi?–

³⁷ Maļne judiorā ley jaradiabariba panusia:

–Dji quīrā djuburiadaba.–

Jesuba idjía jarasia:

* 10:27 Deuteronomio 6:5. † 10:27 Levitico 19:18. ‡ 10:32 Leviḁeba yōpeḁadaba Ācōrē de dromane carebadjidāa. § 10:35 Paratada. Griego beḁeade b̄l̄ ḁla “dos denarios.”

–Ara mañ quĩrãca djãrãra quĩrĩãdua.–

Jesu Marta dedaa wãna

³⁸ Nocoãaa wãbldade puru zaquede jũesidaa. Mama wẽrã Marta abadada ðabadjia. Mañ Martaba Jesura idji dede bia edasia. ³⁹ Martaba djabawẽrãda eroðasia Maria abadada. Mariara Jesu jĩrũ caita chũmasia idjia jaradia ðl ùrĩ carea. ⁴⁰ Mãwã ðlde Martara jlwa tãblra ðl bẽrã sobiẽ ðesia. Jesu caita wãpeda jarasia:

–Jaradiabari ðblmaarã bia ðlca mñ djabawẽrãba mñra carebaẽ ðlda? Idjia jaradua mñ carebamãrẽã.–

⁴¹ Jesuba jarasia:

–Marta, Marta, bla ne zocãrã oida ðl carea jũmawãyã crĩcha ðla. ⁴² Bariblra ðãcõrẽ bedeã ùrĩda biara ðlẽca? Mañglada Mariaba o ðla. Ni aþalba idjia mañra ocara ðlaða ðããã.–

11

Ãcõrẽa iwiðididebema

Mateo 6:9-15; 7:7-11

¹ Ewari aþa Jesuba Ãcõrẽa iwiði ðasia. Mãwãnacarea idji ume nĩbabari aþalba nãwã iwiðisia:

–Dai Boro, daiba Ãcõrẽa aride iwiðidi carea jaradiadua Juañba idji ume nĩbabadarã jaradiada quĩrãca.–

² Jesuba jarasia:

–Bãrãba Ãcõrẽa iwiðibldade nãwã bedeadaua:
Dai Zeza bajãne ðl, jũmarãba blra wayaðida panla.*

Daiba quĩrã panla blra jũmarã Boro bai carea isabe zeida. [Idjaba quĩrã panla nañ
ẽjũãnebemarãba bla quĩrã blra oðida bajãnebemarãba obada quĩrãca.]†

³ Coðira ewariza daia diadua.

⁴ Daiba cadjirua opeaðara quĩrãdoadua djãrãba dai biẽ opeaðara quĩrãdoabada quĩrãca.

Daira idu cadjiruade ðaebirãdua, ãteblra cadjiruadebemada ãdrã ðldua.‡

⁵ Idjaba Jesuba nãwã jarasia:

–Ãĩbẽrã bãrãnebemaba ariquẽtra dji biamaa wãpeda nãwã jaraiscada: “Ache, mñ pañda ùbea diadua. ⁶ Nañ diamasi aþalda cawaẽne mñ dede jũesia bariblra ne cobi carea mñ neẽ ðla.” ⁷ Mañne dji eða ðlba nãwã panuiscada: “Ache, mñ sãrãdua. Mñ dede eða wãbadara jũãtrã eroðla. Daira jũma clãde duanla, mñ warrarãra cãĩ duanla. Mañ bẽrã mñ ni cãrẽ siða poya diaẽã.” ⁸ Mñ jaraya: idjia pañra diaẽã bl ume dji bia bẽrã, ãteblra diaya bla mñ sã ðl bẽrã.

⁹ Mñ jaraya: ara mañ quĩrãca Ãcõrẽa iwiði pananadua; mañne idjia bãrã diaya. Idjia diamãrẽã jlrã pananadua; mañne ununia. Dede eða wãbadamaþba trãnadua; mañne dji eða wãbadara ewaya diai carea. ¹⁰ Dji iwiði ðlba edaya. Dji jlrã ðlba unuya. Dji trã ðl itea dede eða wãbadara ewaya ne diai carea.

¹¹ Warraba pañ iwiðiblraðe ðdji zezaba mõgarada diaica?§ Warraba beda iwiðiblraðe ðdji zezaba damada diaica? ¹² Warraba ne ãmñda iwiðiblraðe ðdji zezaba drusõrẽda diaica? ¹³ Bãrã dji cadjiruarãba bãrã warrarãa ne biada dia cawa panlbrã, ðbãrã Zeza bajãne ðlba idji Jaureda dji iwiði panla diaẽca?–

Jesu biẽ jarapedada

Mateo 12:22-30; Marco 3:20-27

* 11:2 Bajãne ðl. Griego bedeade ãclra cartade mañra neẽã. † 11:2 Griego bedeade ãclra cartade bedeã corchetede blra neẽã. ‡ 11:4 ãteblra cadjiruadebemada ãdrã ðldua. Griego bedeade ãclra cartade mañra neẽã. § 11:11 ðPañ iwiðiblraðe...mõgarada diaica? Griego bedeade ãclra cartade mañra neẽã.

³³ Ni aɓaɓba ɪbɪrɪda coaɗapeɗa mɛrɪ nũmɒnacaɗa wa epeɗeco droma edre ɓaɗacaɗa. ʔteɓɓɒɒ ʔta dji ɪbɪrɪ ɓaɓadaɗe nũmɒbadaɗa dji deɗe eɗa zebɒdarɪba ʔnaa ununamɪrɛɛ. ³⁴ ɓa daura ɪbɪrɪ quɪrɪca ɓa. Maɓ bɛrɪ ɓa dauda bia ɓaɓɒɒɒ, ʔnaane ɓa. Baribɒɒɒ ɓa dauda bié ɓaɓɒɒɒ, pɪɪmane ɓa. ³⁵ Maɓ carea bio quɪrɪcuɪta ɓadua. ɓa ʔnaa quɪrɪca crɪcha ɓara pɪɪmanebemasicaɗa. ³⁶ Baribɒɒɒ ɓada wɪrɪɗa ʔnaane ɓaɓɒɒɒ, pɪɪmane ni maɪrɪ biɗa ɓaɓɒɒɒ, wɪrɪ beɗeara ebuda cawaya ɪbɪrɪba bio ʔna eroɓa quɪrɪca.–

Jesuba pariseorɪ bié jarada

Mateo 23:1-36; Marco 12:38-40; Luca 20:45-47

³⁷ Jesuba mɪwɪ jaradaɗa carea pariseo ɓaɓɒɒɒ idjira eɗosia idji ume ne coɗe wɪmɪrɛɛ. Ara maɗda Jesura maɓ ɛberɪ deɗa wɪpeɗa ne coi carea chũmesia. ³⁸ Baribɒɒɒ Jesu ne coi naɛna ɒɒa sɒɒɒɒe ɓasɪa ɗdjia obada quɪrɪca. Maɓ unusiɗe pariseoba cawa crɪchaé ɓasɪa. ³⁹ Maɓne Jesuba idjɪa jarasia:

–Bɪrɪ pariseorɪba tazara, epeɗeco siɗa ʔrɪɓemada quɪrɪcuɪta sɒɒɒɒɒɒɒɒ, baribɒɒɒ bɪrɪ soɗe ne jũmada awuabadaɗa idjaba cadjirua siɗa crɪchabadaɗa. ⁴⁰ Bɪrɪba crɪcha neé panɒ quɪrɪca panabaria. ʔDji ʔrɪɓema oɗaba dadji so siɗa oé ɓasica? ⁴¹ Sobiaɗeba ne neé queɗearɪba bɪrɪba eropanɒebemada diaɗadua. Mɪwɪɒɒɒ wɪrɪɗa bɪrɪba bia sɒɒɒ beaɗa.

⁴² ʔBɪrɪ pariseorɪ mɪa djuburi ɓea ʔcɔrɛba cawa oi bɛrɪ! Bɪrɪba menta queduada, ruda queduada, idjaba neúɗebema siɗa die ewabɒdaza ɓa ʔcɔrɛba diabadaɗa. Mɪwɪmɪna djɪrɪ ume jɪpa oɗaca idjaba ʔcɔrɛba quɪrɪɒnacaɗa. Bɪrɪba ʔcɔrɛba ne diabɒda awara ʔcɪrɛ cɪrɛɛ maɓ siɗa oɗaé panɒ?

⁴³ ʔBɪrɪ pariseorɪ mɪa djuburi ɓea ʔcɔrɛba cawa oi bɛrɪ! Bɪrɪba judiorɪ dji ɒɒɒɒɒɒɒ deɗe ɗdjira dji dromarɪ chũmeɗadaɗe chũme quɪrɪɒɒɒɒɒ. Maɓ awara puruɗe nɪnane quɪrɪɒɒɒɒɒ ɛberɪrɪba wayaaɗeba “mɛrɪ” aɗida.

⁴⁴ ʔMɪa djuburi ɓea ʔcɔrɛba bɪrɪba cawa oi bɛrɪ! Bɪrɪba bɛwɪrɪ joupeɗaɗa ɛjũa quɪrɪca ɓea. § Dji boromeada neé bɛrɪ dji ʔrɪ wɪ duanɒɒɒ adua panɒa bɛwɪrɪɗa tɒɒa panɒa. Ara maɓ quɪrɪca bɪrɪba obadara ɛberɪrɪba ɛpɛɗadaɗa baribɒɒɒ ɗdjia adua panɒa maɓneba cadjirua obɒɒada.–

⁴⁵ Maɓne judiorɪ ley jaradiabari ɓaɓɒɒɒ Jesua jarasia:

–Jaradiabari, mɪwɪ jarabɒɒɒɒɒe dairɪ siɗa bié jara ɓa.–

⁴⁶ Maɓ carea Jesuba idjɪa jarasia:

–ʔJudiorɪ ley jaradiabadarɪ, bɪrɪba mɪa djuburi ɓea ʔcɔrɛba cawa oi bɛrɪ! Bɪrɪba ne poya oɗié beada ɛberɪrɪba obibadaɗa. Baribɒɒɒ mɪwɪ oɗamɪrɛɛ bɪrɪba ni maɪrɪ biɗa careɗadaɗa.

⁴⁷⁻⁴⁸ ʔBɪrɪba mɪa djuburi ɓea ʔcɔrɛba cawa oi bɛrɪ! Bɪrɪ drɔa naɛnabemarɪba ʔcɔrɛneba beɗeabadarɪda beasiɗa. Maɓbe ɗdji tɒɒarɪpeɗaɗama bɪrɪba ʔrɪɓemada bia quɪrɪda obadaɗa. Mɪwɪ o panɒneba unubibadaɗa bɪrɪ drɔa naɛnabemarɪba opeɗaɗa bia unubadaɗa.

⁴⁹ Maɓ carea ʔcɔrɛba idji necawaɗeba nɪwɪ jarasia: “Mɪneba beɗeabadarɪda idjaba mɪa diabueɗarɪ siɗa bɪrɪ israelerɪmaa wɪbiya. Maɓne ʔcɒɒɒ beaɗa idjaba dewararɪda bié oɗi carea ɛpɛɒia.” ⁵⁰⁻⁵¹ ʔcɔrɛba idibema ɛberɪrɪba cawa oya bɪrɪ drɔa naɛnabemarɪba jũma idjideba beɗeabadarɪ beapeɗaɗa carea. Mɛ, mɪa jaraya: naɓ ɛjũa oɗaɗeba ʔta beapeɗaɗarɪ carea ʔcɔrɛba bɪrɪba cawa oya; Abel beapeɗaɗa carea, Zacaria beapeɗaɗa carea idjaba jũma dewararɪ beapeɗaɗa carea biɗa. Zacariara ʔcɔrɛ de dajadaare dji animarɪ babue diabada caita beasiɗa.*

§ 11:44 Griego beɗaɗe ʔcɒɒɒ cartade maɓ versɪcuɒɒe naɓ siɗa ɓa ɓa: “Pariseorɪ, dadjirɪ ley jaradiabadarɪ, bɪrɪ dji biaca ɓearɪ.” * 11:50-51 Abel. Genesi 4:3-10. Zacaria. 2 Cronica 24:17-25.

⁵² Judiorã ley jaradiabadarã, bārãra mĩ djuburi ðeaa Ācõrẽba cawa oi bẽrã! Bārãba ãberãrã Ācõrẽra idu wãrãda cawabiðacaa. Bārãba adua panla Ācõrẽra wãrãda sãwãblal ðlda. Mañ awara dewararãba cawa quĩrĩã panl siða bārãba idu cawabiðacaa.–

⁵³ Jesu ãdrãðacarea pariseorãba, judiorã ley jaradiabada biða caicayãðeba Jesua auðuara zarea ðeada iwidi panesiðaa. ⁵⁴ Ādjia quĩrĩã panasiðaa Jesuba ãñ panuida idji bié jaradi carea.

12

Pariseorãba bié obadaðebema

¹ Mãwã panlne ãberãra bio zocãrã ãbaa powua nũmesia. Bio pẽsua nũml bẽrã djãrãra tl chãbari duanasiðaa. Mañne Jesuba naãrã idji ume nĩbabadarãa nãwã jarasia:

–Pariseorã harina ãsãbibarida quĩrãcuitaðadua. Ādjirãra dji biaca ðeaa. ² Ne jũma mẽrã oðara Ācõrẽba cawabiya. Dadjia cawadaé panlra mẽrã ðeéa. ³ Bārãba pãĩmane jarapeðadara ãberãrãba ãnaane jũma ũrĩnia. Bãrã diguida djãrã clwllal caita jarapeðada siða aþalba de ãrãba jĩgua jaraya jũmarãba cawadamãrẽã.–

¿Caida wayaðida panl?

Mateo 10:26-31

⁴ Mã dji biarã, mãa bãrãa jaraya: nañ cacua beabadarãda wayarãnadua, ãdjia beapeðadacarea waa poya oðae bẽrã. ⁵ Mãa bãrãa jaraya caidrã wãrãda wayaðida panlda. Bārãba wayaðida panla nañ cacua beapeða poya dadji jaure tlbã uruaðaa diabueida ðldrã. Mãa wãrãda jaraya idjidrã wayaðida panla.

⁶ Ībana zaqueda juesuma nẽdoði carea parata pichida umé diabadaa. Baribllal Ācõrẽba ĩbanara jũma wagabaria. ⁷ Mañ awara Ācõrẽba cawa ðla bãrãba buðara jũmasãwã eropanlda. Ācõrẽba bãrãra ĩbana zocãrã panl cãyãbara biara waga ðl bẽrã ne wayaðié panla.

Jesu carea quĩrã peraié ðla

Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ Mãa nañda jaraya: aþalba ãberãrã quĩrãpita mãda ĩjã ðlaða aibllal, Ācõrẽ nezocarã bajãnebema quĩrãpita mã, Nañ Djara Eðaðaba idjira mãreana aya. ⁹ Ara mañ quĩrãca aþalba ãberãrã quĩrãpita mãda adua ðlaða aibllal, Ācõrẽ nezocarã bajãnebema quĩrãpita mã idjira adua ðlaða aya.

¹⁰ Aþalba mã, Nañ Djara Eðaðada bié jaraibllal, Ācõrẽba mañra quĩrãdoaya. Baribllal aþalba Ācõrẽ Jaureda bié jaraibllal Ācõrẽba mañra quĩrãdoaéa.

¹¹ Bãrãda mã ĩjã panl carea judiorã dji jãrebada deðaa, wa dji cawa obadarã quĩrãpita, wa dji bororãmaa cawa oðe edeðibllal, sopuarãnadua sãwã beðeðida. ¹² Cawa oblaðe Ācõrẽ Jaurebllal bãrãa cawabiya cãrẽda jaradida panlda.–

Ne bara ðlaðebema ne jara ðl

¹³ Mañne ãberãrã tãẽna ðlba nãwã jarasia:

–Jaradiabari, mã djaba jaradua dai zezãðeba eðaðada mãa biða diamãrẽã.–

¹⁴ Baribllal Jesuba idjã jarasia:

–Ache, ¿caiba mãra ðasi bãrã nẽblara cawa omãrẽã?–

¹⁵ Mañne idjia jũmarãa jarasia:

–¿Quĩrãcuita ðeaðadua! Paratada awua ðearãnadua. Parata bara ðlðeba dadjira zocai baca.–

¹⁶ Mañne Jesuba ne jara ðlðeba nãwã jaradisia:

–Ëberãda ðasia bio ne bara ðlda. Mañ ãberãba ne uðara bio zausia. ¹⁷ Mañ carea nãwã crĩchasia: “¿Mãa sãwã oi? Nañlra wagai carea neé ðla.” ¹⁸ Mañbe crĩchasia: “Nãwã oya. Mãa ewaða wagabari dera ãgapetapeða waiþlara oya. Mama eða ne jũma mãa eroþlara wagaya. ¹⁹ Mãwãnacarea ara mãdjidubã jaraya: mãa waga eroþlara poa zocãrã droaya. Jãlbe bio necai ðaya. Mãdjia quĩrã ðlda co ðaya idjaba ðlsriða ðaya.”

²⁰ Baribɔɔɔ Ācōrēba idjía jarasia:

“jɔɔɔa crīcha neé taɔɔa! Ara nañ diamasi ɔɔɔa beuya. Mañbe ɔɔa waga erobɔɔa ɔɔɔa itea bei?” ²¹ Aɔɔa nañ ējūānebemada auɔɔuara edaida crīcha ɔɔɔɔɔ, baribɔɔɔ Ācōrēnebemada mācua crīchaé ɔɔɔɔɔ, mañ quĩrāca māwāya.–

Ācōrēba idjiderā wagabaria

Mateo 6:25-34

²² Mañ carea Jesuba idji ume nĩbabadarāa jarasia:

–Bārā sāwā ɔɔɔɔɔ, codi careabemada, cacuaɔe jñni careabema siɔa jūmawāyā crīcharānadua. ²³ Dadji zocai ɔɔɔɔa djico cāyābara biara ɔɔa. Dadjida dadji cacuaɔe jñbada cāyābara biara ɔɔa. ²⁴ Aɔɔɔɔɔ, ĩbanara ne uɔɔaca idjaba ewaɔɔaca. Ne wagabada de siɔa oɔaca. Baribɔɔɔ Ācōrēba ādjira ne cobibaria. ɔɔɔɔɔ ĩbana cāyābara biara ɔɔɔɔa? ²⁵ Jūmawāyā crīcha ɔɔɔɔa ni aɔɔɔɔa dārāara zocai ɔɔɔɔa.* ²⁶ Dārāara zocai ɔɔɔɔɔ, ɔɔɔɔe cārēā coɔɔra, cacuaɔe jñbada siɔa jūmawāyā crīchabada?

²⁷ Aɔɔɔɔɔ nepōnōda sāwā waribarida. Nepōnōra trajaca idjaba wuara cacaa. Baribɔɔɔ mñā jaraya: dadji drōāenabema boro Salomoɔra bio ne bara ɔɔɔmĩna nepōnō quĩrāca quĩrāwārēā djioa basía.† ²⁸ Iɔi chirua mēā unubadara nurēma babuebadamĩna Ācōrēba waɔɔibiɔa pōnōbibaria. Mañ bēra ɔɔɔɔa biara bārāba jñnamārēā diaɔɔa? Mañɔɔa ɔɔɔwārēā poya ĩjānaé? ²⁹ Mañ carea aɔɔabe codi careabemada, doɔi careabema siɔa jɔɔɔɔɔnadua. Jūmawāyā crīcharānadua. ³⁰ Jūma mañɔɔa nañ ējūānebemarāba jɔɔɔɔɔada, baribɔɔɔ bārā Zeza Ācōrēba cawa ɔɔa bārāba cārēda erobeɔɔɔa panɔɔa.

³¹ Mañ bēra Ācōrēra bārā Boroda ɔɔɔɔɔ. Mañne idjia jūma mañɔɔa diaya.–

Nebia bajāne erobeɔɔɔbema

Mateo 6:19-21

³² Bārāra cābana panɔɔmĩna ne waya ɔɔɔrānadua. Ācōrēba quĩrāna bēra bārāra bia pe erobesia. ³³ Mañ carea bārāba erobeɔɔɔbemada nēdobueɔɔeɔa ne neé queɔeaa diaɔɔɔɔ. Nebiada bajāne erobeɔɔɔi careabɔɔɔ jɔɔɔɔɔɔ. Bajānebemara jōcaa. Chimia biɔa cocoa. Ne drɔɔɔɔɔ bida poya drɔɔɔɔɔ. ³⁴ Bārāmaarā dji biara ɔɔɔa soɔeɔa awuabadaa.

Nezoca biadebema

³⁵⁻³⁶ Nezoca bia quĩrāca Ācōrēba jara ɔɔɔa ĩjā oɔi carea ɔɔɔɔɔ.‡ Nezoca biaba ĩbĩrāda coa erobabaria idji boro zebɔɔɔe bia edai carea. Quima edabɔɔa ɔɔsriɔaa o panɔɔmaɔba zepɔa dji boroba trɔɔɔɔe nezoca biaba ara mañɔa dede eɔa wābadara ewaya. ³⁷ Nezocaba jñā ɔɔɔa dji boroba unune zeibɔɔɔ, wārāda mañ nezocara bio bia ɔɔa. Mñā wārāda jaraya: ara mañɔa idji borora nezoca quĩrāca djiopeɔa idji nezocara ne cobarima chumebiya ne cobi carea. ³⁸ Nezoca biaba ariquētra, āsabodode bida dji borora jñāya. Dji boroba idji jñā ɔɔɔa unune zeibɔɔɔ mañ nezocara bio bia ɔɔa.

³⁹ Nañɔa cawaɔɔɔ: de djibariba ne drɔɔɔɔa sālbe zeida cawa ɔɔɔa, cāíé bacasia ni cārē siɔa drɔɔɔa amaaba. ⁴⁰ Ara mañ quĩrāca bārā bida jñā ɔɔɔɔɔ. Bārāba mñ, Nañ Djara Edaɔa zeéda crīcha panɔɔne zeya.–

Nezoca umé panɔɔneba ne jara ɔɔ

Mateo 24:45-51

⁴¹ Pedroba Jesua iwidisia:

–Dai Boro, ɔɔmañɔɔa ɔɔa dairāa jara ɔɔca, wa jūmarāa jara ɔɔ?–

⁴² Jesuba panusia:

–Nezocaba crīcha cawaɔeɔa jipa o ɔɔɔɔɔ, de djibariba idji dede ɔɔa nezocarāra mañ nezoca jɔɔwaeɔa ɔɔya ādjia coɔɔra ariɔe diamārēā. ⁴³ Nezocaba māwā o ɔɔɔa idji boroba

* 12:25 Dārāara zocai ɔɔɔɔa. Āɔɔɔɔɔ mañɔa jara ɔɔa “drasoara waridaɔa.” † 12:27 1 Reye 10:4-7, 23-25. ‡ 12:35-36 ĩjā oɔi carea ɔɔɔɔɔ. Griego beɔeɔe nāwā ɔɔ ɔɔa: “ɔɔɔɔa bio trājñ cobɔɔɔɔɔ.”

unune zeibɫɫɫ, idjira bio bia ɫaya. ⁴⁴ Mɫa wārāda jaraya: dji boroba jūma idjia erɫɫɫɫ maɫ nezoca jɫwaeda ɫaya.

⁴⁵ Baribɫɫɫ maɫ nezocaba idji soɫe mɫ boro zeira dārāyana aibɫɫɫ, waabema nezocarāda, nezoca wērārā sida bié o ɫeya, ɫsrida ne cobada ewarida o ɫeya idjaba ituaba beu nībaya. ⁴⁶ Abeda idji boro zeida jɫāé ɫaya. Māwā ɫɫde idji borora cawaéne zeya. Maɫ nezocara bio cawa opeɫa dji ijānaca ume bié ɫaya.

⁴⁷ Nezocaba idji boroba obi ɫɫɫɫ cawa ɫɫda oéɫɫɫɫ, dji boroba maɫ nezocara dji cābāyā uya. ⁴⁸ Baribɫɫɫ nezocaba adua ɫɫɫɫ dji boroba jara ɫɫ āi osira maɫ nezocara mācua uéa. Wārāda Ācōrēba ɫɫɫɫɫ waiɫɫɫɫ dia ɫɫɫ idji itea oɫamārēā. Dji waiɫɫɫɫɫ edaɫarāba idji itea waiɫɫɫɫɫ oɫida panɫɫɫ.-

Jesu carea nēɫɫɫɫ odjaiɫɫɫɫ

Mateo 10:34-36

⁴⁹ Mɫra zesia naɫ ējūā cawa oi carea.[§] Ara nawena māwā obɫɫɫɫɫɫɫ bio bia ɫacasia. ⁵⁰ Baribɫɫɫ naārā mɫra bio bia mīgaida ɫɫɫ.^{*} Maɫ carea bio sopua ɫabaria aɫa maɫ ewari jūéɫɫɫɫɫɫɫ. ⁵¹ ¿Mɫa ēberārā ābaa necai ɫɫɫ carea zesida crīcha panɫɫɫɫ? Mɫa jaraya maɫ carea zeé ɫɫɫ, āteɫɫɫɫ ze ɫɫɫ ēberārāda ābaa bia panarānamārēā. ⁵² Namaɫɫɫ ātaa abari deɫɫɫɫɫɫ mɫ carea dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ. Juesuma panɫɫɫɫ umeɫɫɫɫɫɫɫ dewara ūbea panɫɫ ume dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ. ⁵³ Dji zezada dji warra ume dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ. Dji warrada dji zeza ume dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ. Dji papada dji cau ume dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ, dji cauda dji papa ume dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ. Dji pācōrēda dji āigu ume dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ. Idjaba dji āigura dji pācōrē ume dji quīrūda ɫɫɫɫɫɫ.

Ewari sāwā ɫaida cawa jarabada

Mateo 5:25-26; 16:1-4; Marco 8:11-13

⁵⁴ Maɫ awara Jesuba ēberārāā nāwā jarasia:
-Bārāba jārārā pāimada ɫmāɫau ɫaebariare unubɫɫɫɫɫɫ jarabadaa cuera zeida. Maɫne wārāda cuera zebaria. ⁵⁵ Baribɫɫɫ nāūrāda ējūā pōāsa ewaraga ɫɫɫɫɫɫɫɫ puāsira jarabadaa ewarira bio jɫwɫɫɫɫɫ ɫaida.[†] Maɫne ewarira wārāda jɫwɫɫɫɫɫɫɫɫ. ⁵⁶ Bārā dji biaca ɫearāba ewari quīrāra cawa panɫmīna Ācōrēba naɫ ewariɫe o ɫɫɫɫ cawaɫɫɫɫɫɫ.
⁵⁷ Bārāba ¿sāwāērā roya cawaɫɫɫɫ cārēda jipa ɫɫɫɫ? ⁵⁸ ɫɫ dji quīrūba ɫɫɫɫ ēberārā cawa obarimaa edeibɫɫɫ, wāɫɫɫɫɫɫ jūma odua ibiaɫi carea. Māwā oéɫɫɫɫ idjia ɫɫɫɫ dji cawa obari jɫwāɫɫ ɫaya. Maɫbe dji cawa obariba ɫɫɫɫ dji zarraa jidabiya preso ɫmārēā.
⁵⁹ Mɫa jaraya: ɫɫɫɫ jāmabemada ēɫɫɫɫɫɫ aɫa ɫɫɫ diaida ɫɫ parata jūma diabɫɫɫɫɫɫɫ.-

13

Ācōrēmaa zedaéɫɫɫɫ beuɫɫɫɫ

¹ Māwā panɫɫɫɫ ēberārāba Jesua jarasidaa ɫɫɫɫɫ Galileadeɫɫɫɫɫɫɫɫ animarā Ācōrēa babue dia panɫɫɫɫɫ Pilatoba ādjirāra quenabisida. ² Maɫ carea Jesuba jarasia:

-Maɫ ēberārāra bia mīga beupeɫɫɫɫɫɫ bērā ¿bārāba crīcha panɫɫɫɫɫɫ ādjia wetara cadjiruara obadjidada waabema Galileadeɫɫɫɫɫɫɫ obada cāyābara? ³ Mɫa jaraya: māwāéa. Baribɫɫɫɫ bārāba cadjirua obadara igaradapeɫɫɫ Ācōrēmaa zedaéɫɫɫɫɫ bārā sida beuɫɫɫɫɫ. ⁴ Siloede de ɫɫɫ draso ɫɫɫɫ dieciocho ēberārā ɫɫɫ ɫaesiɫe jūma beusiɫaa. Māwā beupeɫɫɫɫɫɫ bērā ¿bārāba crīcha panɫɫɫɫɫɫ ādjia wetara cadjiruara obadjidada waabema Jerusaleɫne ɫeaba obada cāyābara? ⁵ Mɫa jaraya: māwāéa. Baribɫɫɫɫ bārāba cadjirua obadara igaradapeɫɫɫ Ācōrēmaa zedaéɫɫɫɫɫ, bārā sida beuɫɫɫɫɫɫ.-

Higojō zaucaɫɫɫɫɫ ne jara ɫɫ

⁶ Maɫbe ne jara ɫɫɫɫɫɫ Jesuba ādjirāā nāwā jaradisia:

§ 12:49 Griego bedede nāwā ɫɫɫ ɫɫɫ: “Mɫra zesia ɫɫɫɫ uruada naɫ ējūānaa ɫatabuei carea.”

* 12:50 Mɫra bio bia mīgaida ɫɫɫ. Griego bedede nāwā ɫɫɫ ɫɫɫ: “Mɫra wāɫi borocueida ɫɫɫ.” † 12:55 Ējūā pōāsa ewaraga ɫɫɫɫɫɫɫ. Griego bedede ɫɫɫ ɫɫɫ: “Surɫɫɫɫɫ.”

–Ēberāba idji néude higojō bacuruda erobasia. Ewari aḅa maļ bacuru zau ḅa cawaya acḅde wāsia baribara zaué ḅasia. ⁷ Maļ carea djibariba idji néu wagabaría nāwā jarasia: “Naļ bacuru zau ḅa cawaya naļba poa ūbea acḅde ze ḅa baribara zauca. Maļ bēra biara ḅa tutabueida. ¿Cārē cārēā bacuru zaucada erobai?”

⁸ Baribara dji néu wagabariba jarasia: “Mā boro, biara ḅa poa aḅa jļānida. Mā dji carraḅe egorora bogajupeḅa ne ḅya. Āībērā maļba zauisicada. ⁹ Za zei poaḅe zausira idu ḅya. Zauēbara tutabueya.”–

Ānāūbada ewariḅe Jesuba wērā biabida

¹⁰ Ānāūbada ewariḅe Jesuba judiorā dji jḅrebada deḅe jaradia ḅasia. ¹¹ Mama wērāda ḅasia. Maļ wērāra dieciocho poa jaiba ejūrēā erobasia. Maļ bēra poya jipa jīrūca basía.

¹² Jesuba idji unusiḅe caita trḅpeḅa nāwā jarasia:

–Wērā, ḅa cacua bié ḅḅdebemada biadua.–

¹³ Māwā jarapeḅa Jesuba idji jḅwara ḅāḅ ḅasia. Ara maļda wērāra jipa ḅta nūmepēḅa Ācōrēa bia jarasia. ¹⁴ Baribara Jesuba ānāūbada ewariḅe biabida bēra dji jḅrebada deḅebema borora quīrūsia. Maļne jūmarāa nāwā jarasia:

–Ānāūbada ewari awara sei ewarida eropana trajadi carea. Maḅḅ ewariḅebara zedadua bārāra biabiḅamārēā. Baribara ānāūbada ewariḅera zerānadua.–

¹⁵ Maļ carea Jesuba jarasia:

–jBārāba jaradiabada quīrāca oḅaca! ¿Ānāūbada ewariḅe bārā pacada wa burroda ērānapēḅa baido doḅe edeḅacaca? ¹⁶ Māwā baibara ¿bié ḅca naļ wērāra, diauruba dieciocho poa bié erobadeḅemada ānāūbada ewariḅe biabida? ¿Idji siḅa Abrahāneba yōnaéca?–

¹⁷ Jesuba maļ jarasiḅe idji bié jara panara bio perasiḅaa, baribara idjia ne bia o ḅa carea purura bio ḅsriḅa panasiḅaa.

Mostaza taḅebema ne jara ḅa

Mateo 13:31-32; Marco 4:30-32

¹⁸ Maļbe Jesuba jarasia:

–Ācōrēba ēberārā pe erobara ¿cārē quīrāca ḅa? ¹⁹ Mostaza ta quīrāca ḅa. Ēberāba maļ tada idji ējūāne úsia. Tunupeḅa warisia aḅa bacuru waitabe nūmebāraḅaa. Maļ bēra ībanara dji jḅwateḅe de ocuaḅe zesiḅaa.–

Paļ ēsābariḅebema ne jara ḅa

Mateo 13:33

²⁰ Maļ awara jarasia:

–Ācōrēba ēberārā pe erobara ¿cārē quīrāca ḅa? ²¹ Paļ ēsābari quīrāca ḅa. Maļ paļ ēsābarira wērāba maārī edapeḅa harina waiḅlaḅe abuesia. Maļbe bio puerapeḅa chūmāsia aḅa jūma ēsābāraḅaa.–

Eḅa wābada pēsua ḅa

Mateo 7:13-14, 21-23

²² Jerusaleḅnaa wābāraḅe Jesuba puru waiḅlaḅe, puru zaqueḅe biḅa jaradiasia.

²³ Maļne aḅalba idjia iwiḅisia:

–Mā Boro, ¿Ācōrēba zocārēḅe ēdra edaica?–

Jesuba panusia:

²⁴ –Ne jūma oḅadua dji eḅa wābada pēsua ḅḅde eḅa wāni carea. Wārāda eḅa wāni carea beara zocārā panara baribara poya jūma eḅa wānaéa. ²⁵ De djibariba dji eḅa wābadara jūātra nūmānacarea dji dajada panāba ewamārēā nāwā trḅ jaradia: “Dai boro, dai boro, ewadua.” Baribara de djibariba panuya: “Mā bārāra unuca idjāba sāmbemada adua ḅa.” ²⁶ Dji dajada panāba nāwā jaradia: “Dairāra ḅa ume ābaa ne cosiḅaa, idjāba ḅa dai puruḅe jaradia nībasiḅe arima panasiḅaa.” ²⁷ Maļne idjia bārāa jaraya: “Mā bārāra unuca idjāba sāmbemada adua ḅa. Cadjirua obadarā, āyā wānadua.”

²⁸ Bārã dji dajada beara aujĩã panania idjaba puaba quida ïchia panania. Abrahaãda, Isada, Jacoboda idjaba Æcõrẽneba bedeabadarã sida Æcõrẽ purude ununia, baribãrã bārãda Æcõrẽba idu edaa wãbiéa. ²⁹ Maã ewaride drua ãibemarãda ãmãdau odjabariareba, ãmãdau bæbariareba, jãwa acãareba, jãwa arãdeba bida zedã. Maãgãrãra Æcõrẽ purude ne co chũpanenia. ³⁰ Maãne dji jĩrũarebemada dji nabemarãda beadia, dji nabemarãda dji jĩrũarebemada beadia.-*

Jesu Jerusaleã carea sopuada
Mateo 23:37-39

³¹ Maã ewaride ãcãrã pariseorãda zedapeda Jesua jarasidaa:

-Namabemada isabe wãdua. Herodeba bãra bea quĩrãã Æã.-†

³² Maãne Jesuba ãdjĩa jarasia:

-Jãã ëberã usa pã quĩrãca Æãã nãwã jarãde wãnadua:‡ “Nane, nu bida mãã cacua bié beara, jai bara bea sida biabicuaya. Mãã oida Æãã ewari ùbeade jũma o erobaya.”

³³ Baribãrã idi, nu, nu nurẽma bida ode nĩbaya Jerusaleãne jũei carea. Æcõrẽneba bedeabadarãda Jerusaleãne beabada bẽrã mama wãida Æã.

³⁴ ¡Jerusaleã, Jerusaleã, bārãba Æcõrẽneba bedeabadarãda beabadaa! ¡Æcõrẽba dia-buedarã sida mõgaraba tabari beabadaa! Mãã Æarima zocãrã bārãra ãbaa pe eda quĩrãã basia eterre wẽrãba idji warrarã i edre edabari quĩrãca. Mãwãmĩna bārãba quĩrããnaé basia. ³⁵ Maã carea Æcõrẽra waa bārã ume Æãéa. Bārãba mããra waa ununaéa Æãã mãã bia edabãdãdaa. Maã ewaride nãwã jarãdia: “¡Bio bia Æãã dadji Æcõrẽ trãneba zebãrãrã!”-

14

Jesuba ëberã ogoro Æã biabida

¹ Ænãũbada ewaride Jesura pariseo dji droma dede ne code wãsia. Maãne dewara pariseorãba bio acã panasidaa idjia bié oi cawaya. ² Jesu caita ëberã ogoro Æãda basia.

³ Jesuba judiorã ley jaradiabadarãã, pariseorãã bida nãwã iwidiãia:

-¡Bãrãmaa bia Æãca Ænãũbada ewaride cacua bié beara biabida?-

⁴ Baribãrã ãdjirãba ni cãrẽ sida jarãdaé basia. Maã carea Jesuba dji cacua bié Æãã jidapeda biabipeda diguãdaa wãbisia. ⁵ Maãbe Jesuba ãdjĩa jarasia:

-Ænãũbada ewaride bãrã warrada wa pacada baido juebada uride Æãesira ¿ara mããda errebari ëdrã edãdaéca?-*

⁶ Baribãrã ãdjirãba ni cãrẽ sida panunaé basia.

Edãara baidebema

⁷ Jesuba unusia ne code zepedãdarãda bugue dji droma bea careabemane chũmebãdada. Maã carea Jesuba ne jara Æãdeba ãdjĩa nãwã jarasia:

⁸ -Ëberãba quima edabãrãde bãã Æãsrãda ne code wãmãrẽã jaraibãrã, dji droma chũmebadama chũmerãdua. Æĩbẽrã bã cãyãbara dji dromaara Æãda jũeãicada. ⁹ Mãwãra djibariba bãã jaraya: “Ãyã wãdua. Za Æã ëberãda nama chũmeya.” Mãwã obãrãde bãã bio quĩrã peraya dji edãara bea ume chũmei bẽrã.

¹⁰ Maã bẽrã Æãda edodibãrã dji edãara beama chũmedua. Mãwãra bã edodaba unubãrãde nocodã trãpedã jaraya: “Zedua, nama dji dromarã ume chũmedua.” Mãwã bã edodaba jũma dji chũmeã quĩrãpita bãã dji dromada unubiya. ¹¹ Bariduada dji dromaara Æãã quĩrãã Æãbãrã Æcõrẽba edãara Æãã. Æããããã ara idjida edãara Æãibãrã Æcõrẽba dji dromaara Æãã.-

¹² Maãbe Jesuba idji edodãã nãwã jarasia:

* 13:30 Dji jĩrũarebema abãrãde judiorããda jara Æãã. Dji nabemarã abãrãde judiorããda jara Æãã. † 13:31 Maã Herodera Antipa trã jarabadjãda. ‡ 13:32 Jãã ëberã usa pã quĩrãca Æãã. Crĩchada ùbea dia Æãã: ëberã crĩcha cawa Æãã, ëberã cadãã Æãã, wa ëberã sirié Æãã.

* 14:5 Warra. Griego bedeade ãcãrã cartãde “burro” Æã Æãã.

–Bla ēberārā ne codē tr̄l̄b̄l̄r̄l̄dē bl̄ dji biarāda, bl̄ djabarāda, bl̄ ēberārā siḁa tr̄l̄r̄ādua. Ne bara ḁea bl̄ caita panabada siḁa tr̄l̄r̄ādua. Ādjirāda tr̄l̄ib̄l̄r̄l̄ dewara ewariḁe ādjia ēberārā tr̄l̄b̄l̄dādē bl̄ siḁa tr̄l̄nia. Māwā bla odabari ne edaya. ¹³ Maḁ bērā bla ēberārā tr̄l̄b̄l̄r̄l̄dē biara dji ne neé ḁeada, dji n̄l̄c̄an̄l̄ca ḁeada, j̄ir̄ū bié ḁeada, dauberrea ḁea siḁa tr̄l̄cuadua. ¹⁴ Māwāb̄l̄r̄l̄ wārāda bl̄ra bio bia ḁaya. Ādjia ni cārē siḁa bl̄a poya diadaé bērā, dji j̄ira ḁea l̄r̄ēbab̄l̄da ewariḁe Ācōrēba bl̄a nebiada diaya.–

Ne cobada waiḁl̄adēba ne jara ḁl̄

Mateo 22:1-10

¹⁵ Jesu ume ch̄ūpan̄l̄ba maḁ ūr̄isidādē aḁal̄ba jarasia:

–Ācōrē puruḁe ne cob̄l̄da ēberāra bio bia ḁeadi.–

¹⁶ Maḁ carea Jesuba idj̄ia jarasia:

–Ewari aba ēberāba ābaa ne codi waiḁl̄ada ob̄l̄r̄l̄ bērā zocārāa jarasia ābaa ne codida.

¹⁷ Djico wibodode djibariba idji nezocaa nāwā jarade wābisia: “Zedadua, djicora wisia.”

¹⁸ Barib̄l̄r̄l̄ ēberārāba wāna amaaba jarasiḁaa j̄l̄wa tābl̄ra pan̄l̄da. Aḁal̄ba jarasia: “Aretewa m̄l̄a ēj̄ūāda nēdosia. Maḁda ac̄l̄de wāida ḁl̄ bērā poya wāéa. M̄l̄ djuburia maḁ carea bié cr̄īcharādua.” ¹⁹ Dewaraba jarasia: “M̄l̄a aretewa pacada die nēdoḁa bērā poya wāéa. Maḁ pacada ac̄l̄de wāb̄l̄r̄l̄a wārāda bia ḁea cawaya. M̄l̄ djuburia maḁ carea bié cr̄īcharādua.” ²⁰ Maḁne dewaraba jarasia: “M̄l̄ra aretewa quima edada bērā poya wāéa.”

²¹ Dji nezocara jēda wāpeḁa ādjia jarapeḁadara de djibar̄ia jarasia. Maḁ carea djibarira bio qūir̄ūpeḁa idji nezocaa jarasia: “Puruḁaa isabe wādua. Maḁbe dji ne neé ḁeada, dji j̄ir̄ū bié ḁeada, dji dauberrea ḁeada, dji n̄l̄c̄an̄l̄ca ḁea siḁa j̄ūma zebicuadua.”

²² Dji nezocaba māwā oḁacarea jarasia: “Bla jarada qūir̄āca m̄l̄a osia, māwām̄ina waḁi dera bari cob̄l̄a.”

²³ Maḁ carea de djibariba idji nezocaa waya jarasia: “Puru j̄iga o ḁeaza wādua. Ēberārāda unusira isabe zebicuadua m̄l̄ dera bio bira cob̄emārēā. ²⁴ M̄l̄a jaraya: m̄l̄a naārā tr̄l̄cuadarāba m̄l̄a waiḁl̄a djubidara ni maār̄i bida codāéa.”–

Jesu ēpēira zarea ḁl̄a

Mateo 10:37-38

²⁵ Ēberārāda Jesu caiḁu zocārā n̄babadjidāa. Maḁ carea Jesuba ādjimaa ac̄l̄peḁa nāwā jarasia:

²⁶ –Aḁal̄ba m̄l̄da ēpē qūir̄ā ḁl̄b̄l̄r̄l̄, naārā bio cr̄īchaida ḁl̄a. Idji djibarirāda, quimada, warrarāda, djabarāda, djabawērārāda, wa idji zocai ḁaida m̄l̄ cāyābara biara qūir̄ā ḁl̄b̄l̄r̄l̄, poya m̄l̄ ume n̄baéa. ²⁷ Bia m̄iga ḁai carea ḁl̄é̄b̄l̄r̄l̄, poya m̄l̄ ume n̄baéa.†

²⁸ Aḁal̄ba de waiḁl̄ada o qūir̄ā ḁl̄b̄l̄r̄l̄, naārā qūir̄ācuiteda cr̄īchaida ḁl̄a idjia erob̄l̄ parataba j̄ūma pārāi cawaya. ²⁹ Āibērā de j̄ir̄ū jouḁacarea cawaisicada poya pārāéda. Dewararāba maḁ ununapeḁa nāwā ipiḁa jaradi: ³⁰ “¿J̄āḁl̄ acheba aba poya oi qūir̄āca naḁ dera j̄awā j̄l̄wa osica?”

³¹ Aḁal̄ druadebema boroba sordaorāda die mil erob̄l̄b̄l̄r̄l̄, maḁne dewara druadebema boroda veinte mil sordaorā bara idji ume djōne zeib̄l̄r̄l̄, djōni naēna ¿idjia qūir̄ācuiteda cr̄īchaéca poyai cawaya? ³² Idjia poyaéda cawasira dewarabema waḁi t̄l̄m̄l̄ ḁl̄de ¿l̄c̄l̄r̄l̄ diabueéca idji ume bedeade wānamārēā?

³³ Ara maḁ qūir̄āca m̄l̄ ēpēni naēna bārāba bio cr̄īchadapeḁa ne j̄ūma igaraḁi carea ḁeadaé̄b̄l̄r̄l̄ m̄l̄ ume poya n̄baḁaéa.

Tāda c̄l̄yaa jōib̄l̄r̄l̄

Mateo 5:13; Marco 9:50

³⁴ Wārāda tāra bio bia ḁl̄a, barib̄l̄r̄l̄ c̄l̄yaa jōib̄l̄r̄l̄ ¿sāwā wayacusa c̄l̄yaa ḁei? ³⁵ Maḁ tāra egorode j̄iāpoi carea ni animarā ācaca l̄r̄l̄ ḁl̄i carea abēda bié ḁl̄a. Biara ḁl̄a ḁatabueḁida. ¿Dji c̄l̄w̄l̄r̄l̄ bara ḁl̄ba qūir̄ācuiteda ūr̄idua!–

† 14:27 M̄l̄ carea bia m̄iga ḁai carea ḁl̄é̄b̄l̄r̄l̄. Griego bedeade nāwā ḁl̄ ḁl̄a: “Aḁal̄ba idji crura atau edeé̄b̄l̄r̄l̄.”

15

*Oveja aduadadebema ne jara ɓa**Mateo 18:10-14*

¹ Ewari aɓa Romanebema boro itea parata jɓɓa pebadarāda, cadjirua obadarā siɗa Jesuba jaradia ɓa ũrĩni carea zesidaa. ² Mañ carea pariseorāba, judiorā ley jaradiabadarā biɗa idjira nāwā bié jarasidaa:

–Idjia cadjirua obadarāda bia edapeɗa ādji ume ne cobaria.–

³ Mañ carea Jesuba ādjia ne jara ɓaɗeba nāwā jarasia:

⁴ –Aɓaɓa cien oveja eroɓaɗebemada aɓa aduaibɓɓa ɗi sāwā oi? ɗDji 99 panɓa ẽjūā ewaraga ɓaɗe amepeda dji aduadada jɓɓaɗe wāéca aɓa unubɓɓaɗa? ⁵⁻⁶ Unusira idji equiade edapeɗa bio ɓaɓriɗa diguiɗa edeya. Mañbe idji dji biarāra, idji caita panabadarā siɗa trɓcuapeɗa jaraya: “Bārāra mñ ume ɓaɓriɗaɗadua. Mñ oveja aduadara unusia.”

⁷ Ara mañ quĩrāca mña bārāa jaraya: 99 jipa ɓea carea bajānebemarāra ɓaɓriɗabadamña, biara ɓaɓriɗabadaa ẽberā aɓa cadjirua obarida Ācōrēmaa zebɓɓaɗe.–

Parata torro aduadada

⁸ Wērāba parata torro die eroɓaɗebemada aɓa aduaibɓɓa, ɗi bĩrā coapeɗa idji dera bio imaéca aɓa dji parata unubɓɓaɗa? ⁹ Unusira idji dji biarāra, idji caita panabadarā siɗa trɓcuapeɗa jaraya: “Zedaɗa, mñ ume ɓaɓriɗaɗadua. Mñ parata aduadara unusia.”

¹⁰ Mña jaraya ara mañ quĩrāca cadjirua obarida aɓa Ācōrēmaa zebɓɓaɗe Ācōrēa bajānebema nezocarā ume bio ɓaɓriɗabadaa.

Warra cadjiruade nibadadebema ne jara ɓa

¹¹ Mañ awara Jesuba jarasia:

–Ēberāda ɓasia. Mañ ẽberāba warrada umé eroɓasia. ¹² Ewari aɓa dji tēābemaba dji zezaa jarasia: “Zeza, ɓa eroɓaɗebema mña edaida ɓara mña diadua.” Mañ carea dji zezaba eroɓara ādjiza diasia. ¹³ Dārāéne dji tēābemaba edaɗara jūma nēdobuepeda tɓmɓ dewara druadāa wāsia. Mama ne jūma cadjiruada o ɓesia aɓa dji parata jōɓɓaɗa.

¹⁴ Ni cārē siɗa neé ɓeɗacarea mañ druade jarraba waiɓlada zesia. Mañ bēra warrara bio jarra ɓabadjia. ¹⁵ Mañ carea idjira mañ druadebema ne bara ɓa ẽberāmaa traju jɓɓaɗe wāsia. Mañgɓa chinada idjia wagabisia. ¹⁶ Bio jarra ɓaɗa bēra chinaba co pannebemada idjia biɗa co quĩrā ɓabadjia. Māwāmña ni aɓaɓa idjia diaɗaca basia ne comārēa.

¹⁷ Mañbe cawasia bié oda bēra māwā ɓaɗa. Mañne ara idjiduɓa jarasia: “Mñ zeza itea trajabadarāra bio ne cobadaa mañne mñra nama jarrababa beuboda. ¹⁸ Biara ɓa ara nawena idjima wāida. Jūēnacarea mña idjia jaraya: Zeza, wārāda mña Ācōrē quĩrāpita, ɓa quĩrāpita biɗa cadjiruada osia. ¹⁹ Mañ bēra biara ɓa mñra waa ɓa warraada aéda. Āteɓɓa mñra ɓa nezocada ɓaɗa.” ²⁰ Ara mañda dji zezamaa wāsia.

Dji zezaba idjira tɓmɓ zebɓɓaɗa unusia. Mñ djuburi unupeɗa idjima pira wāsia. Idjira ɓaɓɓa uridarraɗe isōsia. ²¹ Mañne dji warraba jarasia: “Zeza, wārāda mña Ācōrē quĩrāpita, ɓa quĩrāpita biɗa cadjiruada osia. Mañ bēra biara ɓa mñra waa ɓa warraada aéda.” ²² Baribɓɓa dji zezaba idji nezocarāa jarasia:

“Djio biyaara quiruda edapeɗa idjia jɓɓiɗadua. Idji jɓwade sortijada jɓɓiɗadua. Mañ awara jĩrūne jɓɓaɗa siɗa jɓɓiɗadua. ²³⁻²⁴ Mañbe paca zaque boreguea ɓaɗa beaɗadua ne coɗi carea. jɓaɓriɗaɗa oɗia! Mñ warrara beu ɓaɗada ĩrēbasia; adua ɓaɗada dadjirāba waya unusidaa.” Mañbe bio ɓaɓriɗa duanesidaa.

²⁵ Mañne dji djaba nabemara traja ɓaɗada diguiɗa zebɓɓaɗa basia. De caita jūēɓɓaɗe ũrĩsia chiru zá panɓa idjaba cari duanɓa. ²⁶ Mañ carea nezoca aɓa trɓpeɗa iwiɗisia cārē cārē māwā o panɓ cawaya. ²⁷ Dji nezocaba jarasia: “ɓa zezaba paca zaque boreguea ɓaɗa beabisia ɓa djabada jēda bia zeda bēra.”

²⁸ Mañ ūrīsīde quīrūpeda dji dede eda wā quīrīāé basía. Māwā ðade dji zezara idjīmaa wāpeda bedea djuburiasia eda wāmārēā. ²⁹ Mañne dji warra nabemaba dji zezaa jarasia: “Ewari ze nūmaza m̄ra bl itea bio trajabaria. Bla jarablr̄ra jūma o ðabaria. Māwāmīna wadībīda bla chiwatu zaqueda aba bīda m̄la diaca m̄ dji biarā ume ābaa ðsrida ne codi carea. ³⁰ Barīblr̄r̄ bldji warraba bl paratara wērārā auđuā ðea ume jūma cosia. Mañbe blmaa zēblr̄r̄de bla idji itea paca zaque boreguea ðada beabisia ābaa ðsrida ne codi carea.”

³¹ Mañne dji zezaba jarasia: “Warra, blra ewariza m̄ ume ðabaria. Jūma m̄la erōblra blrea. ³² Barīblr̄r̄ bia ðla bl djaba waya dadjīmaa zēblr̄r̄ carea ðsridada ođīda. Idjira beu ðadada lr̄ēbasia; adua ðadada dadjirāba waya unusīdaa.”–

16

Parata cawa obarīdebema ne jara ðla

¹ Jesuba idji ume nībabadarāa nāwā jarasia:

–Ēberā bio bara ðlba nezoca dji dromada erōbasia. Mañne lr̄crl̄ba dji boroa jarasīdaa mañ nezocaba idji paratara āi o ðada. ² Mañ carea dji boroba idjira trl̄peda nāwā quēāsia: “Bla m̄ parata āi o ðlra m̄la ūrīsia. Bla sāwā ođara cartade acldbīdua. M̄la blra batabueya.”

³ Mañ ūrīsīde nezocaba ara idjidūba jarasia: “M̄ boroba m̄ra ðatabueblr̄ra. ¿Jāñbe m̄la sāwā oi? M̄ra traju zarea oi carea l̄ðlaé ðla; mañ awara bio pera ðaya djārāa ne iwīdi carea. ⁴ M̄la cawa ðla sāwā oida m̄ wāi naēna. Māwāra dewararāba m̄ra ādji dede bia edađīa.”

⁵ Ara mañda idji boroa diađi bara ðeada aba aba trl̄cuasia. Dji naārābēmaa iwīđisia: “¿Bla jūmasāwā m̄ boroa diaida ðl?” ⁶ Mañba panusia: “M̄la olivo dragada mil galoñ diaida ðla.”* Mañne nezocaba jarasia: “Māēteara isabe chūmepeda bl cartade ðl ðlra quīrā awara odua. ðldua bla quīnientobe diaida ðada.”

⁷ Mañbe dewaraa iwīđisia: “¿Bla jūmasāwā diaida ðl?” Mañba panusia: “M̄la trigoda cien ē diaida ðla.”† Nezocaba jarasia: “Bl cartade ðl ðlra quīrā awara odua. ðldua bla ochentabe diaida ðada.”

⁸ Nezoca cadjiruaba māwā ođa carea dji boroba jarasia idjira crīcha cawa ðada. Wārāda Ācōrē ēberārā cāyābara nañ ējūānebemarāba ne edađi carea ādji abaricarā ume biara crīcha cawaādeba obadaa.‡ ⁹ Ara mañ quīrāca m̄la bārāa jaraya: nañ ējūānebema parataba zocārā ēberārāda carebađadua. Māwā bārā dji biarāda zocārā eropanania. Mañbe bārā beubldade bajāne bia edađīa.§

¹⁰ Aðalba mañrī erōblada bia o cawa ðlblr̄r̄, waiðla erōbl sída bia o cawa ðaya. Idjaba mañrī erōblada bia ocablr̄r̄, waiðla erōbl sída bia oca baya. ¹¹ Ara mañ quīrāca bārāba nañ ējūānebema nebiada jīpa ođaéblr̄r̄ ¿Ācōrēba bajānebema nebiada bārāa diaica? ¹² Idjaba Ācōrēba nañ ējūāne diađada bārāba jīpa ođaéblr̄r̄ ¿idjīa bārā itea bajāne erōblra diaica?*

¹³ Ni aðal nezocaba poya idji boroda umé erōbaéa. Umé erōblblr̄r̄ aba biara quīrāya. Aða ēpēya mañne dewarabemara igaraya. Ara mañ quīrāca ne bara ðai awua ðlba poya Ācōrēda ēpēā.–

¹⁴ Jesuba jara ðlra parīseorāba jūma ūrī duanasīdaa. Ādjirāra parata awua ðea bērā isudapeda ipīdasīdaa. ¹⁵ Mañne Jesuba ādjirāa jarasia:

* 16:6 Mil galoñ. Griego bedede ðl ðla “cien barril.” Mañ jēda diai carea mil ewari trajaida basia. † 16:7 Cien ē. Mañ jēda diai carea 2500 ewari trajaida basia. ‡ 16:8 Ācōrē ēberārā. Griego bedede ðl ðla “l̄naanebema warrarā.” § 16:9 Bārā beubldade. Griego bedede ðl ðla: “Bārā parata jōblr̄r̄de.” Bajāne bia edađīa. Mañba āībērā jara ðla: “Ācōrēba bārāa bajāne bia edaya.” * 16:12 Griego bedede nāwā ðl ðla: “Bārāba djārāneda arīde ođaéblr̄r̄, ¿caiba bārāa ne diai?”

–Bārāra dewararā quīrāpita ēberā bia quīrāca panabadaa. Baribɫɫ Ācōrēba cawa ɫla bārāra wārāda sāwā beada. Ēberārāba bia unubadara Ācōrēba bia unuca.

Ācōrē puruḁebema

¹⁶ Juañ zeī naēna Ācōrēba Moīsea diaḁa leyda, Ācōrēneba beḁeabadarāba ɫɫpedaḁa siḁa dadjirāba eropanasidaa. Mamaɫba ɫtaa daiba beḁea bia Ācōrē puruḁebemada jaradia panɫa. Wārāda ēberārāba ne jūmada o panɫa Ācōrē puruḁebemarāda beaḁi carea. ¹⁷ Baribɫɫ Ācōrēba diaḁa leyra ni maārī biḁa jōéa. Bajāda idjaba nañ ējūā siḁa jōichaara ɫla.

Jesuba mīā amaira bié ɫlaḁa aḁa
Mateo 19:1-12; Marco 10:1-12

¹⁸ Ēberāba idji quimada amapeḁa dewara wērāda edaibɫɫ daunema ɫla. Idjia amana wērāda dewara umaquīrāba edaibɫɫ mañ umaquīrā siḁa daunema ɫla.

Lazaro idjaba ēberā bio bara baḁa

¹⁹ Ēberāda ɫasia bio bara ɫlda. Idjira ewariza wua pursupursuaba idjaba dji biara ɫl lino caḁaba djiobadjia. Mañ awara ne cobada dromada ewariza obadjia. Mañ ēberāra nañ ējūāne bio bia ɫasia. ²⁰ Mañne ēberā ne neé quiru Lazaro abadada ɫasia. Lazarora ne bara ɫl dede eḁa wābadama egode ɫabadjia. Idjira bio chādaida ɫasia. ²¹ Idjia ne bara ɫl ne cobadaḁeba jurruḁada co quīrīā ɫabadjia. Mañne usaba zedapeḁa idji chādara senebadjidaa.

²² Māwā panɫne dji ne neé queraḁara jaidasia. Ara mañda bajānebema nezocarāba idjira Abrahañ ɫmaaa edesidaa. Māwānacarea dji ne bara ɫl siḁa jaidasia. Mañbe idjira tɫbarisidaa.

²³ Tɫɫɫ uruaḁe bia mīga ɫlḁe ne bara baḁaba Abrahañda, Lazaro ume ābaa panɫda tɫmɫba unusia.† ²⁴ Mañ carea jīgua jarasia: “Zeza Abrahañ, mñ quīrā djuburia Lazarora diabuedua. Idji jɫwa jīwīnīra baidoba begueapeḁa mñ quīrāme begueaḁe zebidua. Nañ tɫɫɫ uruaḁe mñra bio bia mīga ɫla.” ²⁵ Baribɫɫ Abrahañba panusia: “Poya diabueéa. Warra, quīrānebadua ɫl zocai ɫasiḁe ne jūmane bia ɫasida, baribɫɫ Lazarora bié ɫasia. Iḁira Lazarora necai ɫla, mañne ɫra bio bia mīga ɫla.” ²⁶ Mañ awara uria dau care ɫlda dadjirā ēsi ɫla. Mañ bēra ɫmaaa wā quīrīā bea siḁa poya wānaéa. Idjaba jāmaɫba ni aḁaḁa poya daimaa zedaéa.”

²⁷⁻²⁸ Mañne ne bara baḁaba jarasia: “Zeza Abrahañ, māēteara mñ quīrā djuburia Lazarora mñ zeza diguidaa diabuedua mñ djabarā juesuma panɫa jaramārēā nama sāwā ɫlda. Mñ quīrīāé ɫla ādjirā siḁa nama bia mīgaḁe zedida.” ²⁹ Baribɫɫ Abrahañba idjia jarasia: “Ācōrēba Moīsea diaḁa leyda, Ācōrēneba beḁeabadarāba ɫɫpedaḁa siḁa ādjirāba eropanɫa. Mañdrɫ ijānida panɫa.” ³⁰ Mañne dji ēberāba panusia: “Zeza Abrahañ, mañgl carea ijānaéa. Baribɫɫ aḁal beuḁada ɫrēbapeḁa ādjimaa jarade wāibɫɫ, ādjia cadjiruara igaraḁapeḁa ijānia.” ³¹ Baribɫɫ Abrahañba jarasia: “Ācōrēba Moīsea diaḁa leyra, Ācōrēneba beḁeabadarāba ɫɫpedaḁa siḁa ijānaéɫɫ, beuḁa ɫrēbaḁaba jarabɫɫ siḁa ijānaéa.”–

17

Ācōrēba cadjirua obadarā cawa oya
Mateo 18:6-7, 21-22; Marco 9:42

¹ Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

–Ēberā cadjiruade ɫaebibadara baraa. Mañra ewariza māwā ɫaya baribɫɫ ne cadjirua obibari ēberāda mñ djuburi ɫla. ² Bariduaba dji dromaé queḁeada cadjiruade ɫaebibɫɫ, Ācōrēba mañ ēberāra bio cawa oya. Mañ cawa oira bio zarea ɫai bēra biara ɫla mañ ēberā ochirude yuda jñnapede pusade ɫatabueḁida.

† 16:23 Tɫɫɫ urua. Griego beḁeade ɫá ɫla “Hades.”

³ Mañ bërã quĩrãcuíta ðeadaua. BΛ djababa bΛda bié oibΛrΛ, idjira quẽãdua. Idjia bié oẽada igaraibΛrΛ mañ oðara quĩrãdoada. ⁴ Aðari ewaride idjia bΛda ðarima siete bié oibΛrΛ, mañbe ðarima siete bΛmaa wãpeða mñã bié oðara quĩrãdoadaa aibΛrΛ, idjia oðara quĩrãdoada.–

Daia biara ãjãbidua

⁵ Mañne Jesuba edadarãba idjía jarasidaa:

–Daira carebadua biara ãjãni carea.–

⁶ Jesuba jarasia:

–Mostaza ta djuburi quĩru quĩrãca bãrãba maãrĩ biða ãjã panΛbara, za ðΛ bacurua bΛ carrara eũtapeða pusade ðade wãduada abΛdade ara mañda bacuruba bãrã beðeara ãjãcasia.

Nezocaba oida ðΛ

⁷ BΛ nezocada eũãne traja ðapeða wa oveja waga ðapeða zedacarea ¿bΛ idjía jaraica “chũmedua ne comãrẽã”? ⁸ Mãwã jaraéa. ÆtebΛrΛ jaraya: “Ara nawena ne djudua. Mañbe djiopeda mñmaa enedua coi carea. MañbebΛrΛ bΛra ne coida ðΛa.” ⁹ BΛa jaraðara bΛ nezocaba oða bërã ¿bΛ idjía bia ðΛada aica? Mãwã oéa idjia oida ðΛdrΛ oða bërã. ¹⁰ Ara mañ quĩrãca bãrãba oðida panΛra jũma osiðara nãwã jaraðida panΛa: “Daira dji nezoca eðara quẽdeaa; aðabe daiba oðida panΛdrΛ osiðaa.”–

Die eberãrã aida bara ðeada

¹¹ Mãwãnacarea Jesura Galileadeba Jerusaleñnaa wãsia. WãbΛrΛde Samaria druade jũene wãsia. ¹² Puru zaquede jũebΛrΛde die eberã aida bara ðeada idjimaa zesidaa. BaribΛrΛ caita jũenaé basía. ¹³ Jesua nãwã jĩgua ðiasidaa:

–Jaradiabari, Jesu, dairãra quĩrã djuburiadua!–

¹⁴ Jesuba ãdji unuside nãwã jarasia:

–Sacerdoterãmaa wãnadua bãrã biapedadara acΛdamãrẽã.–*

Ara mañda ãdjira wãbΛrΛsidaa. WãbΛdade abeða biacuasidaa. ¹⁵ Mañ unuside aða Æcõrẽa jĩgua bia beðea ðΛda Jesumaa jẽda zesia. ¹⁶ Egode ðarru coðepeða Jesua bio bia ðΛada asia idji biabida carea. Mañ eberãra Samariadebema basía. ¹⁷ Jesuba idjía iwidiisia:

–¿Dji biapedadara die panΛéca? Waabema nuevera ¿sãma panΛ? ¹⁸ Nañ judioé awara ¿ni abalda Æcõrẽa bia beðeade jẽda zeé basica?–

¹⁹ Mañne Jesuba dji eberãa jarasia:

–Pirabaripeða necai wãdua. BΛa wãrãda ãjãna bërã biasia.–†

Æcõrẽ jũmarã Boro ðaidebema

Mateo 24:23-28, 36-41

²⁰ Pariseorãba Jesua iwidiisiaa:

–¿Æcõrẽ jũmarã Boro ðebΛrΛda sãñbe ununi?–

Mañne Jesuba panusia:

–Æcõrẽ jũmarã boro ðebΛrΛde ni cãrẽ sida ununaéa. ²¹ Mañ bërã poya jaraðeáa: “Dadjirã Borora nama ðΛa” wa “awuá ðΛa.” ÆtebΛrΛ Æcõrẽra eberãrã soðebΛrΛ dji boroda bebaria.–‡

²² Mañbe Jesuba idji ume nĩbabadarãa nãwã jarasia:

–Ewari zareada zeya. Mañ ewaride bãrãba mñ, Nañ Djara Edaðara maãrĩ biða unu quĩrãnia, baribΛrΛ ununaéa. ²³ Mañne ÆcΛrΛba jaraðia idjira nama ðΛda wa awuá ðΛda. BaribΛrΛ acΛde wãrãnadua. Ædjira eðãrãnadua. ²⁴ Baa purewa edabΛrΛde jũma nañ eũãra ñnabaria. Ara mañ quĩrãca mñ, Nañ Djara Edaða zebΛrΛde jũmarãba ununia.§

* 17:14 Levítico 14:1-32. † 17:19 Biasia. Griego beðeade mañ beðeaba idjaba jara ðΛa “ẽdrΛsia.”

‡ 17:21 Eberãrã soðebΛrΛ. Griego beðeade mañba idjaba jara ðΛa “bãrã tãenabΛrΛ.”

§ 17:24 Nañ Djara Edaðara zebΛrΛde. Griego beðeade ÆcΛrΛ cartade aðabe ðΛ ðΛa “Nañ Djara Edaðara.”

²⁵ Baribɫɾɫ maɫ ewari jūēi naēna mɫra bio bia mīgaida ɬɫa. Idjaba idibema ēberārāba mɫra igaraēida panɫa.

²⁶ Naɫ Djara Edaēa zeī ewarira Noé ewaride ɬaēa quīrāca ɬaya. ²⁷ Maɫ ewaride ēberārāra ne co duanabadjia, miā cāī duanabadjia, idjaba dji caurāra quima diacua duanabadjia. Māwā duanabadjia aba Noé jāba dromane ɬadobɫɾɫēaa. Māwānacarea dopapada zepeda ēberārāra jūma nāɫɾɫ quinisidaa.*

²⁸ Lo ewaride biēa ara maɫ quīrāca ɬasia. Ēberārāra ne co duanabadjia, ne nēdo duanabadjia, ne nēdobue duanabadjia, de o duanabadjia idjaba ne u duanabadjia.

²⁹ Baribɫɾɫ Lo Sodomaneba ēdrɫēacarea bajāneba tɫɫɫ uruada cue quīrāca zesia.† Maɫɫɫɫɫ dji ēberārāra jūma bá quenasia.‡

³⁰ Mɫ, Naɫ Djara Edaēa zebɫɾɫ ewaride ara maɫ quīrāca māwāya. ³¹ Maɫ ewaride dji de ɫɾɫ ɬɫra idji dede eēa wāiē ɬɫa ne edai carea. Dji peade ɬɫra diguidaa ne jɫɾɫē wāiē ɬɫa. ³² Lo quima sāwānada quīrānebaēadua.§ ³³ Bariduaba naɫ ējūāne bia ɬai carea jɫɾɫ ɬɫɫɫɫ aduaya. Baribɫɾɫ ne jūmada aduairɫɾɫ, Ācōrē ume ewariza zocai ɬaya.

³⁴ Mɫa jaraya: maɫ ewaride abari cɫēade umé panania.* Maɫne Ācōrēba aba edeya baribɫɾɫ dewarabemara ɬeeya. ³⁵ Wērārāda umé ne ɬa panania. Maɫne Ācōrēba aba edeya baribɫɾɫ dewarabemara ɬeeya. ³⁶ Ēberāda umé ādji néude panania. Maɫne Ācōrēba aba edeya baribɫɾɫ dewarabemara ɬeeya.–†

³⁷ Ādjirāba Jesua iwidiēidaa:

–¿Maɫɫɫɫɫ sāma māwāi?–

Jesuba panusia:

–Jūmarāba cawa panɫa āgoso powua nūmɫma ne beuēara taɬɫa. Ara maɫ quīrāca jūmarāba cawaēia.–

18

Pēdra wērāba miā sēna

¹ Jesuba ne jara ɬɫēba jaradisia Ācōrēa sēnaē iwidiēida panɫa. ² Nāwā jarasia:

–Puruē cawa obarida ɬasia. Idjia Ācōrēda, ēberā siēa wayaca basía. ³ Ara maɫ puruē pēdra wērāda ɬasia. Maɫɫɫɫɫ dewara ume nēɫɫɫɫ bara ɬasia. Maɫ bērā ewariza wābadjia cawa obariba carebamārēā. ⁴⁻⁵ Baribɫɾɫ wāɫɫɫɫɫ cawa obariba idjia jara ɬɫra ūrī quīrāca basía. Māwāmīna jūmawāyā miā sē ɬɫ bērā ara idjiduba jarasia: “Mɫa Ācōrēda, ēberā siēa wayacaa. Baribɫɾɫ naɫ wērāra baridua ze ɬɫ bērā mɫ sēbi naēna idjia iwidi ɬɫra oya.”–

⁶ Maɫbe Jesuba jarasia:

–Bārāba dji cawa obari jipaē ɬɫɫɫɫ jaradara ūrīēidaa. ⁷ Ācōrēba edaēarāba diamasi āsa biēa quīrā djoburia iwidi panɫne ¿idjia jipa o ɬɫēba carebaēca? ¿Dārāica panui carea?

⁸ Mɫa jaraya: wārāda dārāēne Ācōrēba carebaya. Baribɫɾɫ mɫ, Naɫ Djara Edaēa zebɫɾɫē ¿naɫ ējūāne wadi mɫ beēa ijā panɫa unune zeica?–

Pariseo idjaba Romanebema boro itea parata jɫɾɫ pebari

⁹ Ācɫɫɫɫɫ ara ādjidrɫ jipaara ɬeada crīcha panasiēaa. Maɫ carea dewararāda igarabadjia. Jesuba ādjirāa ne jara ɬɫēba nāwā jarasia:

¹⁰ –Ēberāda umé Ācōrē de dromanaa ewari iwidiē wāsiēaa. Aba pariseo basía. Dewarabemara Romanebema boro itea parata jɫɾɫ pebari basía. ¹¹ Pariseo āta nūmɫba ara idjidebemada nāwā jarasia: “Ācōrē, mɫa bɫa bia jaraya mɫra dewararā quīrāca ɬaca bērā. Ādjira ne drɫabadaa, cadjirua obadaa, daunemabadaa. Idjaba mɫra jari ɬɫ

* 17:27 *Genesis* 6:5-17; 7:6-24. † 17:29 *Tɫɫɫ* urua. Griego beēade ɬɫ ɬɫa: “*Tɫɫɫ* urua, azupre bara.” ‡ 17:29 *Genesis* 18:20ēba aba 19:25ēaa. § 17:32 *Genesis* 19:26. * 17:34 Maɫ ewaride. Griego beēade “diamasi” ɬɫ ɬɫa. † 17:36 Griego beēade ācɫɫɫ cartade versículo 36 neēa.

Romanebema boro itea parata jɫɫ pebari quĩrāca ɓléa. ¹² Domiaza ɓarima umé ne coɗaca ewarida obaria, idjaba die edabɫɫɫɫ mɫa bɫa aba diabaria.”

¹³ Mañne Romanebema boro itea parata jɫɫ pebarira jĩga nũmasia. Baribɫɫɫɫ bajānaa acɫé basía. Ātebɫɫɫɫ sopuadeba idji so ɫɫɫ upeda jarasia: “Ācōrē, mɫra quĩrā djuburiadua. Mɫa jũmawāyā cadjiruada obaria.”

¹⁴ Mɫa bārāa jaraya: pariseo cāyābara mañ ēberāra diguidaa wāsiede Ācōrē quĩrāpita jipa ɓasia. Bariduada dji dromaara ɓa quĩrā ɓɫɫɫ Ācōrēba edaara ɓɫɫ. Aɓalɓa ara idjida edaara ɓɫɫɫ Ācōrēba dji dromaara ɓɫɫ.–

Jesuba warra zaquerā bia jara ɓɫɫ

Mateo 19:13-15; Marco 10:13-16

¹⁵ Mañne ɫɫɫɫɫɫ ādji warra zaquerāda Jesuma enesidaa idji jɫwada ɫɫɫ ɓɫpeda bia jara ɓɫmārēā. Jesu ume nĩbabadarāba mañ unusidaa djibarirāda queāsidaa. ¹⁶ Baribɫɫɫɫ Jesuba warrarāra trɫcuapeɗa idji ume nĩbabadarāa jarasia:

–Idu warra zaquerāra mɫmaa zebidada, Ācōrēba pe eroɓɫɫɫɫɫɫɫɫ ādjirā quĩrāca paɫɫ bērā. ¹⁷ Mɫa wārāda jaraya: warra zaqueba idji zeza ēpēbari quĩrāca aɓalɓa Ācōrēda ēpēɓɫɫɫ, mañ ēberāra Ācōrēba pe eroɓaéa.–

Parata bara ɓɫ Jesu ume beɗeada

Mateo 19:16-30; Marco 10:17-31

¹⁸ Ēberā dji droma ɓɫɫ Jesua iwidiisia:

–Jaradiabari bia, Ācōrē ume ewariza zocai ɓai carea ɟmɫa cārēda oida ɓɫ?–

¹⁹ Jesuba idjía jarasia:

–ɟCārē cārēā mɫra dji biaaɗa a ɓɫ? Ni aɓalɗa dji biaéa, aɓabe Ācōrēɗɫɫ dji biaa. ²⁰ ɓɫɫ cawa ɓɫ Ācōrēba obi ɓɫ beɗeara. Nāwā jara ɓɫ: daunemarādua, mĩā bearādua, ne ɗɫɫɫɫɫɫɫ, sewadeba djārāra bié jararādua, ɓɫ zezara ɓɫ papa sida wayadua.–*

²¹ Dji ēberāba panusia:

–Cũdra eɗalɓa mɫa jũma maɫɫɫɫ o ɓɫ.–

²² Mañ ũrĩpeɗa Jesuba idjía jarasia:

–Waɗi ɓɫa ne aba oida ɓɫa: ɓɫa ne eroɓɫɫɫɫ jũma nēdobuepeɗa dji paratara ne neé queɗeaa diadua. Māwā nebiada bajāne eroɓaya. Mañbe mɫ ume nĩbaɗe zedua.–

²³ Mañ ũrĩside dji ēberāra bio sopuasia bio bara ɓɫ bērā. ²⁴ Jesuba idjira māwā ɓɫɫ unuside nāwā jarasia:†

–Wārāda bio zarea ɓɫa ēberā ne bara ɓɫɫ Ācōrēra idji Boroda ɓɫi carea. ²⁵ Ne bara ɓɫɫ Ācōrēra idji Boroda ɓɫi cāyābara cameyoda āguja uriade eɗa wāichaara ɓɫa.–

²⁶ Mañ ũrĩpeɗaɗa iwidiisidaa:

–Māwāra Ācōrēba ɟcaidɫɫ ēɗɫɫ eɗai?–

²⁷ Jesuba panusia:

–Ēberāba poya ocaɫ Ācōrēmaara oicha ɓɫa.–

²⁸ Mañne Pedroba jarasia:

–ɓɫ ēpēni carea daiba ne jũmada amesidaa.–

²⁹⁻³⁰ Jesuba ādjía jarasia:

–Mɫa wārāda jaraya: aɓalɓa Ācōrēda idji Boro ɓɫi carea idji deda, djibarirāda, djabarāda, quimada, warrarā sida ameibɫɫɫ, idjia amena cāyābara nañ ewaride bio auɗuara eɗaya. Idjaba jĩrũarebema ewaride Ācōrē ume ewariza zocai ɓaya.–

Jesuba idji beaɗidebema waya jaraɗa

Mateo 20:17-19; Marco 10:32-34

³¹ Jesuba doce eɗaɗarāra awara eɗepeɗa jarasia:

–Ācōrēneba beɗeabadarāba mɫ, Nañ Djara Eɗaɗaɗebemada cartade ɓɫsidaa. Dadjirā Jerusaleñe jũɓɫɫɫɫ ādjia ɓɫpeɗaɗara jũma māwāyā. ³² ɫɫɫɫɫɫ mɫra judiorāéa jida

* 18:20 Exodo 20:12-16. † 18:24 Idjira māwā ɓɫɫ. Griego beɗeade ɫɫɫɫ cartade mañra neéa. Idjaba ɫɫɫɫ cartade ɓɫ ɓɫa: “Idjira sopua ɓɫa.”

diadia. M̄ra ipida bié jaradia idjaba m̄l quĩrãdarrara idodia.† 33 Mālbe m̄ra uđapeda beadia. Baribrl̄ ewari ũbeade m̄ra lr̄ebaya.–

34 Mālḡdebemada ādjirāba ni maārĩ bida cawadaé basía. Ādjia cawa cr̄ichadaé bēra adua panasidaa idjia cārēda jara b̄lda.

Jesuba dauberrea b̄l biabida

Mateo 20:29-34; Marco 10:46-52

35 Jesu Jerico puru caita jūēbr̄l̄de ēberā dauberrea b̄lda o icawa parata iwidi b̄lda chūmasia. 36 Idjia ēberārā b̄lga zeb̄dada ũr̄side iwidisia cārē cārēā m̄wā duanlda.

37 Mālne l̄crl̄ba jarasidaa:

–Jesu Nazaredebemada zeb̄rl̄ bēra b̄lga duanla.–

38 Māl carea dauberrea b̄lra j̄gua biasia:

–¡Jesu, Davideba zeda, m̄ra quĩrã djuburiadua!–

39 Idjira Jesu nocoare w̄b̄ldarāba quēāsidaa chupeamārēā. Baribrl̄ j̄guaara biasia:

–¡Davideba zeda, m̄lda quĩrã djuburiadua!–

40 Māl ũr̄side Jesura nūmesia. Mālbe dauberrea b̄lra caita enebipeđa iwidisia:

41 –¿Cārēda quĩrã b̄l m̄la oida?–

Dauberrea b̄lba panusia:

–M̄l Boro, m̄l dauba unuida quĩrã b̄la.–

42 Jesuba jarasia:

–Unu b̄dua. B̄la ijāna bēra biasia.–

43 Ara mālda unu b̄peda Jesu caidu n̄bade w̄sia. Idjia Ācōrēra bio bia jara n̄basia. Māl unupeđadarā bida Ācōrēra bia jara panesidaa.

19

Zaqueoba Jesu ununa

1 Jesura Jerico purude jūēpeda w̄yā w̄b̄rl̄ basía. 2 Mama ēberā Zaqueo abadada basia. Māl Zaqueora Romanebema boro itea parata jrl̄ pebadarā boro basía. Bio ne bara basia. 3 Idjia Jesura unu quĩrã basia. Baribrl̄ ēberā maārĩ quiru bēra ēberārā powua nūml̄ba roya unué basia. 4 Māl bēra Jesu w̄b̄rl̄ na pira w̄peda sicomoro bacurude l̄tl̄ w̄sia. 5 M̄wā b̄lde Jesura arima jūesia. Mālbe l̄taa acrl̄peda jarasia:

–Zaqueo, isabe edaa zedua. Idi m̄ra b̄l dede cāine w̄ya.–

6 Ara mālda Zaqueora b̄srida edaa zepeda Jesura idji dedaa edesia. 7 Māl ununapeda jūmarāba Jesudebemada n̄wā bié beđa duanesidaa:

–Jāl Jesura ēberā cadjirua obari dede cāine w̄sia.–

8 Idji dede Zaqueora Jesu quĩr̄pita nūmepeda jarasia:

–M̄l Boro, ne neé quedearā m̄la erob̄ldebemada ēsadra diaya. Māl awara sewadeba djārāneda auđu edađabari m̄la b̄rima quĩmārē jēda diaya.–

9 Jesuba idjia jarasia:

–Idi Ācōrēba b̄lra, b̄l ēberārā sida ēdr̄l edasia, Abrahāb̄la ijāna quĩr̄aca b̄la ijā b̄l bēra.* 10 Wārāda m̄l, Nāl Djara Edađaba dji adua b̄eda ēdr̄l edai carea jrl̄de zesia.–

Paratadeba ne jara b̄l

Mateo 25:14-30

11 Jesura Jerusalēl̄ caita b̄l bēra dji arima duanl̄ba cr̄icha panasidaa ara māl ewaride Ācōrēra ādjirā Boro bai carea zeida. Jesuba jara b̄lra ũr̄l panl̄ bēra ne jara b̄ldeba n̄wā jarasia:

12 –Ēberā dji dromada t̄ml̄ dewara druadaa w̄sia jūmarā boroba idjira ara idji druadebema boroda b̄lmārēā. Idjia cr̄ichasia m̄wānacarea jēda zeida. 13 Wāi naēna idji nezocarāda die tr̄l̄peda paratada waib̄la ādjiza diasia.† Mālne jarasia: “M̄l neēmisa nā

† 18:32 Isaía 50:6; 53:5. * 19:9 Abrahāb̄la ijāna quĩr̄aca b̄la ijā b̄l bēra. Griego bedede b̄l b̄la: “B̄lra Abrahā̄l̄ warra bēra.” † 19:13 Paratada waib̄la. Griego bedede b̄l b̄la “diez minas.” Mina aba edai carea cien ewari trajaida basia.

paratara waribidada.” ¹⁴ Baribɔɾɔ idji druadebemarāba idjira bio quĩrāma panɔ bēɾā, ēberārāda diabuesidāa jūmarā boroa nāwā jaraɗamārēā: “Daiba quĩrāē panɔ idjira dai boro baida.”

¹⁵ Māwāmīna dji boroda besia. Jēda zedacarea idji nezocarāra trɔcuasia idjia parata diaɗara waribisida cawaya. ¹⁶ Mañne aba na zepeɗa jarasia: “Mā boro, bla parata diaɗara māa b̄arima die auɗu waribisia.” ¹⁷ Mañ carea dji boroba jarasia: “Bia bla, nezoca bia. Māa maārī diaɗara bla ariɗe oɗa bēɾā māa bl jɔwaeɗa die puruda bla.”

¹⁸ Dewara nezocada zepeɗa jarasia: “Mā boro, bla parata diaɗara māa b̄arima juesuma auɗu waribisia.” ¹⁹ Mañ carea dji boroba jarasia: “Māa puruda juesuma bl jɔwaeɗa bla.”

²⁰ Mañbe dewara nezocada zepeɗa jarasia: “Mā boro, bla parata diaɗara nama bla. Māa wuaeɗe b̄arā waga eroɓasia. ²¹ Māwā osia b̄ara waya bl bēɾā. Māa cawa bla bla quĩrā djuburiacada djārāneda edai carea. Mañ awara djārāba upeɗaɗara ewabaria.”

²²⁻²³ Mañ carea dji boroba jarasia: “Nezoca cadjirua, ara bɔdjia jara bɔɗeɗa ebueɗa bla māa jaraɗara oé basida. Bla māra māwā bɔɗa bio cawa b̄asibɔɾɔ ɔcārē cārēā parata wagabada dede mā paratara bɔɗe wāé basi? Māwā oɗabara mā paratara dji eabada sida edacasia.”

²⁴ Mañbe dji boroba dji arima duanɔa jarasia: “Idjia eroɓɔra jārīnapeɗa dji die eroɓɔa diaɗada.” ²⁵ Ādjirāba jarasidāa: “Baribɔɾɔ, dai boro, idjia die eroɓɔa.” ²⁶ Dji boroba jarasia: “Māa jaraya: dji ariɗe obarīa māa auɗuara diaya, baribɔɾɔ dji ariɗe ocaa māa maārī diaɗa sida jārīya.

²⁷ Mañ awara mā ādji boro baida quĩrāē pananara enenapeɗa mā quĩrāpita quenanaɗa.”–

Jesu Jerusaleñne jūēna

Mateo 21:1-11; Marco 11:1-11; Juañ 12:12-19

²⁸ Māwā jaraɗacarea Jesura nocodāa Jerusaleñnaa wāsia. ²⁹ Wābɔɾɔɗe Betrague puru idjaba Betania puru caita Olivo eyaɗe jūēsia. Mañbe idji ume nībabadarāda umé puruɗaa diabuesia. ³⁰ Ādjía nāwā jarasia:

–Puru quĩrāpe bɔɗaa wānaɗua. Jūēbɔɗaɗe bārāba burro zaqueda ununia. Mañ burro zaque ɔrɔ waé ni abalɗa wānaca. Ērā edaɗapeɗa enenaɗua. ³¹ Mañne abalɗa bārāa cārē cārēā jāwā ērā panɗa iwiɗibɔɾɔ jaraɗada: “Dadji Boroba quĩrā bla.”–

³² Ara mañda wānapeɗa Jesuba ādjía jaraɗa quĩrāca unusidāa. ³³ Burro ērā panɗe djibariba ādjía iwiɗisia:

–ɔCārē cārēā mā burrorā jāwā ērā panɗ?–

³⁴ Ādjirāba panusidāa:

–Dadjirā Boroba idjima edebisia.–

³⁵ Ara mañda burrorā Jesumaa edeɗapeɗa ādjia cacuae jɔ panɔra burro ɔrɔ b̄asidāa. Mañbe Jesura ɔrɔ chūmɔnapeɗa edesidāa. ³⁶ Jesu wābɔɾɔ nocoare ēberārāba cacuae jɔ panɔra tōcua wāsida idji bia edaɗi carea. ³⁷ Jesu Olivo eyaɗeɗa edaa wāi carea bɔɗe jūma idji ume nīnaba Ācōrēā jīgua bia beɗeɗa duanesidāa. Bio b̄asriɗa panasidāa Jesuba ne ununacada ādji quĩrāpita o b̄ada bēɾā. ³⁸ Ādjirāba jara duanasidāa:

¡Bio bia bla jūmarā Boro Ācōrē trāneba zebɔɾɔɾɔ!‡

¡Jāɔbeɓɔɾɔ dadjirāra Ācōrē ume necai duania! ¡Bajāne b̄ara dji Dromaara bla!

³⁹ Mañ carea ɔcɔɾɔ pariseorā arima duanɔa Jesua jarasidāa:

–Jaradiabari, ¡bl ume nībabadarāra chupeabidua!–

⁴⁰ Baribɔɾɔ Jesuba ādjía jarasia:

–Māa wārāda bārāa jaraya ādjirāda chupeaɗibɔɾɔ mōgarada b̄gaɗia.–

⁴¹ Jesu nocodāa wābɔɾɔɗe Jerusaleñ puruda unusia. Mañ puru carea jīāsia. ⁴² Mañne jarasia:

–¡Bla cawabɔɾɔbara naɔɔɔ ewariɗe caideɗa b̄ara necai b̄aida! Baribɔɾɔ dau b̄arā bl quĩrāca bl bēɾā bla maɔɔɔ poya cawaéa. ⁴³ Mañ bēɾā ewari aba bl dji quĩrāra bl

‡ 19:38 Salmo 118:26.

ume djõne zedía. BΛra jūrã edadapeða bΛ icawa mōgarara egoro síða boromea buedía ni abalda ēdrΛrãnamãrēã. ⁴⁴ BΛ egode bæbibΛdæde jūma bΛ ēberãrãra quenania. § Ædjirãba ni abal mōgarara dewara mōgara ãrã beðæã. Mãwã oðía Æcõrēba ēdrΛ edamãrēã diabuedara bΛ cawadæé bēã.–

Jesuba ne nēdobuebadarã ãyã jΛrecuadæ

Mateo 21:12-17; Marco 11:15-19; Juaã 2:13-22

⁴⁵ Jesu Æcõrē de droma dajadaare jūēbΛrΛde Æcõrēa diadi careabema nēdobuebadarãda unusia. Ne nēdo ðea síða zocãrã duanasíðaa. Jesuba jūma Ædjirãra ãyã jΛretacuasia. Nãwã jarasia:

⁴⁶ –Æcõrē Beðeade nãwã bΛ bΛa: “Mã dera dji iwíðibada dea.” BaribΛrΛ bãrãba “ne drΛabadarã mīrūbada uria” quĩrãca eropanΛa.–*

⁴⁷ Jesuba ewariza Æcõrē de droma dajada jaradia þabadjia. Mañne sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarãba, ēberãrã dji droma ðea biða idjira bea quĩrã panasíðaa.

⁴⁸ BaribΛrΛ poya beadæé basía jūmarãba idji beðeara ewariza ũrĩ panΛ bēã.

20

¿Cai trãneba Jesuba jaradia bΛ?

Mateo 21:23-27; Marco 11:27-33

¹ Ewari aba Jesuba Æcõrē de droma dajada ēberãrãa beðea bia Æcõrē Ædjirã Boro baiðebemada jaradia þasia. Mañne sacerdote bororãda, judiorã ley jaradiabadarãda, judiorã dji dromarã síða zesíðaa. ² Ædjirãba Jesua nãwã iwíðisíðaa:

–Daia jaradua, bΛa nama o bΛra ¿caiba obi bΛ?–*

³ Jesuba Ædjirã jarasia:

–Mã biða bãrãa iwíðiya. Panunadua. ⁴ ¿Caiba Juaãra diabuesi borocuemãrēã? ¿Èberãba wa Bajãne þΛba?–

⁵ Mañne ara Ædjidubã jara duanesíðaa:

–Bajãne þΛba diabuesiada adibΛrΛ idjia jaraya: “Mañda ¿cãrē cãrēã ijãnaé basi?”

⁶ BaribΛrΛ ēberãba diabuesiada adibΛrΛ, puruba dadjirãra mōgaraba tabari beaðia. Purumaarã Juaãra Æcõrēneba beðeabari basía.–

⁷ Mañ bēã Ædjirãba nãwã panusíðaa:

–Daiba adua panΛa caiba diabuesida.–

⁸ Mañ carea Jesuba jarasia:

–Mãēteara mãa biða bãrãa jaraéa caiba mãa jãwã obi bΛda.–

Djãrã néu acΛbadadēbema ne jara bΛ

Mateo 21:33-44; Marco 12:1-11

⁹ Mãwãnacarea Jesuba ēberãrãa ne jara bΛðeba nãwã jarasia:

–Èberãda þasia. Mañ ēberãba uvada idji ējũãne úsia. Mañbe idji néura ãcΛrΛ ēberãrã jΛwaedæ þasia. Ædjirã ume beðea þasia néu zaubΛrΛde jūmasãwã idjia diaðida panΛda. Mañbe tΛmΛ wãpeða mama dãrãsia. ¹⁰ Uva jara idji nezocada aba diabuesia néuðebema idjia diaðida panΛra edadæ wãmãrēã. BaribΛrΛ néu acΛ panΛba dji nezocara puoðapeða jēda jΛretabuesíðaa ni cãrē síða diaðæé. ¹¹ Mañ carea dewara nezocada diabuesia. BaribΛrΛ maãgΛ síða puoðapeða bié jaradapeða jēda jΛretabuesíðaa ni cãrē síða diaðæé. ¹² Mañ carea dewarada diabuesia, baribΛrΛ maãgΛ síða bio puoðapeða ãyã jΛretabuesíðaa.

¹³ Mañ carea néu djibariba ara idjidubã jarasia: “¿Jãlbe mãa sãwã oi? Mã warra bio quĩrã bΛda Ædjimaa diabueya; ãibēã idjidrΛ wayadísicada.” ¹⁴ Mãwãmĩna idji néu acΛ panΛba dji warra unubΛdæde jarasíðaa: “Jari uruba dji zezaba eroþΛra jūma edaya. ¡Djira

§ 19:44 Jeremia 29:3-4. * 19:46 Mã dera dji iwíðibada dea. Isaía 56:7. Ne drΛabadarã mīrūbada uria. Jeremia 7:11. * 20:2 BΛa o bΛra. Mañba jara bΛa Jesuba ne nēdobuebadarã ãyã jΛrecuadæda, cacua bié ðea biabiðada, idjaba purua jaradia bΛda.

beatadia! Māwābɿɿ dji ējūāra dadjirā itea ɸeya.”¹⁵ Ara maŕda dji warrara néu āi ededapeda beasidaa.

Bārāmaara néu djibariba ʒsāwā obá? ¹⁶ Araa wāpeda ādjirā jūma quenapeda idji néura dewararāa aɿbiya.–

Dji arima ɸeaba maŕ ūrīsidade jarasidaa:

–Biara ɸla Ācōrēba maŕgɿra idu māwābiéda.–

¹⁷ Baribɿɿ Jesuba ādjimaa aɿpeda jarasia:

–Māēteara ʒcārē cārēā Ācōrē Bedeade nāwā ɸá ɸá?

De obadaba mōgara igarapedadara dji biara ɸlda ɸesia.†

¹⁸ Bariduada maŕ mōgara ŕrŕ ɸaeibɿɿ aɸeɸa jūma ɸɿgɿzoaya, idjaba maŕ mōgarada aɸal ŕrŕ ɸaeibɿɿ dji ēberāra pepedeɸa tabeya.–‡

¹⁹ Sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā biɸa cawasiɸaa Jesuba maŕ jara ɸdeɸa ādjirāda bié jarasida. Jesura jida quĩrīā panasidaa baribɿɿ puruda waya panasidaa.

ʒRomanebema boro itea parata jɿɿ peɸadaɸe diaɸida panɿca?

Mateo 22:15-22; Marco 12:13-17

²⁰⁻²¹ Maŕbe judiorā dji dromarāba ŕɿɿɿ diabuesidaa Jesuda quĩrācuɿta aɿdamārēā. Maŕgɿrāba Jesu bié bedebɿɿɿda ūrīsidadara ara maŕda jidapeda ādji druadebema boro jɿwade diaɸida crīcha panasidaa. Ēberā biarā quĩrāca wānapeda Jesua nāwā iwidiɸidaa:

–Jaradiabari, daiba cawa panɿla ɸla jɿra jaradiabarida. ɸɿra ni aɸalare ɸacada, āteɸɿɿ wārā bedea Ācōrē odeɸemada jūmarāa jaradiabarida. ²² Māēteara daia jaradua, Romanebema boro itea parata jɿɿ peɸadaza ʒdadji judiorāba diaɸida bia ɸca wa bié ɸá?–

²³ Baribɿɿ Jesuba cawa ɸasia idjira nēɸɿraɸe ɸlɸi carea māwā panɿda. Maŕ bērā jarasia:

–[ʒBārāba cārē cārēā mŕra bié bedebabi quĩrīā panɿ?]§ ²⁴ Mŕa parata pichida aɸa aɿbiɸadua. ʒCai quĩrādarrada naŕ parataɸe ɸá? ʒCai trŕda ɸá?–

Ādjirāba panusidaa:

–Romanebema borodeda.–

²⁵ Maŕ carea Jesuba ādjía jarasia:

–Māwā baibɿɿ Romanebema borodera Romanebema boroa diaɸadua, idjaba Ācōrēnera Ācōrēa diaɸadua.–

²⁶ Ādjirāba Jesura jūmarā quĩrāpita poya bié bedebidaé basía. Āteɸɿɿ idjia jarada carea bio cawa crīchadaé bērā aɸeɸa chuɸea duanesidaa.

Beudarā ŕrēbadiɸebema Jesuba jarada

Mateo 22:23-33; Marco 12:18-27

²⁷ Māwā panɿne ŕɿɿɿ saduceorāda idjimaa zesidaa. Saduceorāba ŕjānacaɸa beupedadara ŕrēbadiɸa. Maŕ bērā Jesua nāwā iwidiɸidaa:

²⁸ –Jaradiabari, Moiseba dadjirā itea ɸasia ēberāda warra neé ɸlɸe jaiɸaibɿɿ, idji djababa dji pēdra wērāra edaida ɸlda dji djaba jaiɸada itea warra unui carea.* ²⁹ Ewari aɸa djabarāda siete panasidaa. Dji nabemada quima edasia, baribɿɿ warra neé jaiɸasia.

³⁰ Maŕ carea dji djaba idjiareɸemaba dji pēdra wērāra edasia baribɿɿ idji siɸa warra neé jaiɸasia. ³¹ Maŕ carea dji ūbeaɸemaba edasia baribɿɿ idji siɸa warra neé jaiɸasia. Jūma dji djabarāba maŕ wērāra edasiɸaa baribɿɿ warra neé jaiɸasiɸaa. ³² Māwānacarea dji wērā siɸa jaiɸasia. ³³ Maŕ siete djabarāba aɸari wērāda edasiɸaa. Māwāra ŕrēbadi ewariɸe ʒsāgɿba idjira erobei?–

³⁴ Maŕ carea Jesuba panusia:

† 20:17 Salmo 118:22. ‡ 20:18 Isaía 8:13-15. § 20:23 Griego bedeade ŕɿɿɿ cartade bedea corchetede ɸɿra neéa. * 20:28 Deuteronomio 25:5-10.

-Nañ ējūāne ēberāra quima edabadaa idjaba quima diacuabadaa. ³⁵⁻³⁶ Baribɫɫ ēberārā Ācōrēba bia unu ɫɫda ɫrēbađia. Mañne ādjirāra quima edadaēa ni quima diadaēa. Waa beudaēa. Ādjirāra Ācōrē bajānebema nezocarā quīrāca ɫeada. ɫrēbapeđada bērā Ācōrē warrarā. ³⁷ Mañ awara Moiseba bacuru zaque uruga nūmɫnebemada cartade ɫsɫide cawabisia beudarāra ɫrēbađida. Idjia Ācōrēra nāwā trɫ jarasia: Abrahañ Ācōrē, Isa Ācōrē, idjaba Jacobo Ācōrē.† ³⁸ Idjira beu ɫea Ācōrēēa ātebɫɫ zocai ɫea Ācōrēa. Ācōrēmaarā jūmarāda zocai ɫeaa.-

³⁹ Mañ carea ɫɫɫɫ judiorā ley jaradiabadaba Jesua jarasiđaa:

-ɫɫa aride panusia, Jaradiabari.-

⁴⁰ Jesuba jūma bia panuna bērā dewararāba iwidiđida wayasiđaa.

Ācōrēba ēdrɫ edabari diai jarađara ¿cai warra?

Mateo 22:41-46; Marco 12:35-37

⁴¹ Mañbe Jesuba ādjia iwidiđia:

-¿Sāwāērā ēberārāba jara panɫ Ācōrēba ēdrɫ edabari diai jarađara Davi warrada?

⁴²⁻⁴³ Daviba Salmo cartade nāwā jarasia:

Dadjirā Boroba mɫ boroa jarasia: mɫ jɫwa araare chūmedua aɫa ɫɫ ume dji quīrūrā mɫa ɫɫ jɫwaeđa ɫɫɫɫɫɫɫɫ.

⁴⁴ Ācōrēba ēdrɫ edabari diai jarađada Daviba mɫ Boroada asibɫɫ, ¿sāwā Davi warra bai?-

Jesuba judiorā ley jaradiabadarā bié jarađa

Mateo 23:1-36; Marco 12:38-40; Luca 11:37-54

⁴⁵ Jūmarāba ūrī duanɫne Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

⁴⁶ -Judiorā ley jaradiabadadebemada quīrācuɫa ɫeadađua. Ādjirāba djio nēɫɫa ɫeada jɫ awua ɫeaa. Mañ awara purude nīnane quīrābadaa ēberārāba wayaadeba “mērā” ađida. Judiorā dji jɫrebada dede ādjira dji dromarā chūmebadađe chūme quīrābadaa; ābaa ne cobɫadađe biđa ara mañ quīrāca obadaa. ⁴⁷ Pēdra wērārāba eroɫeara jūma jārɫbadamīna dji biarāda crīchabiđi carea jūmarā quīrāpita dārā Ācōrēa iwidiđadaa. Mañ carea Ācōrēba ādjirāra biara cawa oya.-

21

Pēdra wērāba Ācōrēa ne diada

Marco 12:41-44

¹ Māwā ɫɫđe Jesuba unusia ne bara ɫeaba Ācōrē de dromane ne dia panɫda. ² Mañne unusia pēdra wērā ne neé quiruba parata eđaara quiruda umé diabɫɫda.* ³ Mañ carea Jesuba jarasia:

-Mɫa wārāda bārāa jaraya: jāñ pēdra wērā ne neé quiruba auđuara diasia jūmarāba diapedada cāyābara. ⁴ Ādjirāba dji ađubadađrɫ diasidaa, baribɫɫ wērā ne neé quiruba ne coi carea eroɫadađada jūma diasia.-

Ācōrē de droma jūma ārīni Jesuba jarađa

Mateo 24:1-28; Marco 13:1-23

⁵ ɫɫɫɫɫɫa jara duanasidaa Ācōrē de dromara mōgara biya queđeaba o cobɫcāđada idjaba ēberārāba Ācōrē itea nebia edepeđadaba biya cobɫcāđada. Māwā panɫne Jesuba ādjia jarasia:

⁶ -Bārāba nama unu panɫra ewari aɫa jūma ārīnia. Nañ mōgara capeđadara jūma todogozoaya.-

⁷ Mañ bērā ādjia Jesua nāwā iwidiđidaa:

-Jaradiabari, Ācōrē de dromara ¿sāñbe todogozoai? ¿Cārēneba cawadi mañ ewarira caita ɫɫda?-

⁸ Jesuba panusia:

† 20:37 Exodo 3:2-6. ‡ 20:42-43 Salmo 110:1. * 21:2 Parata eđaara quiruda umé. Griego beđeade ɫɫ ɫɫa “lepta umé.”

–Quĩrãcuíta beaðadua ni abalba cūrũgarānamārēã. Zocārãba jaradĩa ädjidrã Ācõrēba êdrã edabari diai jaraðada. Mañ awara dji ewarira bio caita ðada adĩa. Māwāmĩna ädjirãra êpērānadua. ⁹ Bārãba ũrĩnia puruda dewara puru ume djõ duanlda idjaba ara ädjiduba djõ duanlda, bariblrã dauperarānadua. Mañglãra jũma māwãida ðla. Bariblrã jĩrũarebema ewarira ara mañda jũēã.–

¹⁰ Mañ awara Jesuba jarasia:

–Abal puruda dewara puru ume djõnia; abal druadēbema borora dewara druadēbema boro ume djõnia. ¹¹ De uremia minijichiada baraya, puru zocārãne jarrabada zeya, idjaba cacua bié ðaida quĩrātanoa odjacuađĩa. Mañ awara bajãne ununaca baðada ununia. Mañba ēberārãra bio ne wayađĩa.

¹² Bariblrã mañ naēna bārãra bié odi carea ēpēnia. Āclãra jidaðapeða judiorã dji jãrebada dede edeđĩa. Mañbe cawa oðapeða preso ðlbiđĩa. Idjaba mñ ijã panã carea bārãra dji dromarã quĩrãpita, dji bororã quĩrãpita biða edeđĩa. ¹³ Mañne bārãba mñnebemada ädjirã quĩrãpita jaradĩa. ¹⁴ Bariblrã crĩcharānadua mañ ewaride dji bororã cārēda jaradida bārã beðeade panlẽda cawabiđi carea. ¹⁵ Mñablrã bārãra crĩcha cawaada diaya beðea cawaðamārēã. Mañ bërã bārãba jarabldara bārã quĩrãma panlba ni cārē sida poya bié jaraðaeã.

¹⁶ Ara bārã zezaba, bārã djabarãba, bārã ēberārãba, bārã ume dji biarã biða bārãra jida diadĩa. Māwã bārãra Āclãra quenabiđĩa. ¹⁷ Mñ ijã panã carea jũmarãba bārãra quĩrãmania. ¹⁸ Bariblrã bārã jaurera mñ ewariza bio waga erobaya.† ¹⁹ Mañ ewari zareade bārãba mñ ijã panlda igaraðaeðlãra, ewariza Ācõrē ume zocai panania.

²⁰ Bārãba ununia sordaorãba Jerusaleñ purura jũrãbdada. Mañ unublade cawađĩa dji puru jũma arĩni ewarira jũēsida. ²¹ Mañne Judea druade beara eyaðaa isabe wānadua, Jerusaleñne beara êdrãðadua, dji puru caita beara puruðaa wārānadua. ²² Mañ ewaride Ācõrēba idji purura cawa oya.‡ Idji cartade ðapeðadara jũma māwãya. ²³ Mañ ewaride wērãrã biogoa beara, warra ju dawa erobeã sida bio mñã djuburi beađĩa. Jũmarãda bia mĩgađĩa Ācõrēba nañ purura cawa oblrã bërã. ²⁴ Āclãra necoba quenania, Āclãra druã beaza jida edecuadĩa. Mañne judiorãēba Jerusaleñra ädji jãwaeða eropanania abã Ācõrēba ðada ewaridaa.§

Nañ Djara Edaða zeidebema

Mateo 24:29-35, 42-44; Marco 13:24-37

²⁵ Bārãba ãmãdaura, jeðecora, chĩdau sida quĩrã awara ununia. Mañglãba unubiya ewari minijichiada zebãrãda.* Mañ carea nañ ējũãne ēberārãra bio dauperadĩa. Ädjirãba cawa crĩchadađĩa pusa quĩrũ ðlba dji cãbãyã jĩgua nũmã bërã. ²⁶ Bajãne beã quĩrã awara beblrãde ēberārãra bio dauperadĩa. Nañ ējũãra minijichia nũmãda unũ panã bërã abeða ãyãba neé ðaecuađĩa. ²⁷ Mañneblrã mñ, Nañ Djara Edaða jãrãrãne ðla bara zebãrãda idjaba quĩrãwãrēã dorrodorroã ðada ununia.† ²⁸ Mañ unublade ðsriðadadua, bārã êdrãđi ewarira ãrã ðã bërã.–

²⁹ Mañbe Jesuba ne jara ðldeba nãwã jarasia:

–Higojõda wa baridua bacuruda bio quĩrãcuíta acãðadua. ³⁰ Bacuru itucu nũmeblrãde bārãba cawabadaa dãrãēne poara zeida. ³¹ Ara mañ quĩrãca bārãba jũma mañ unublade cawađĩa Ācõrē jũmarã Boro bai ewarira caita ðada.

³² Mñã bārãra wãrãda jaraya: nañ ewaridebema ēberãrã beuđi naēna mañra jũma māwãya. ³³ Bajãra jõya, nañ ējũã sida jõya bariblrã mñã jaraðara wãrãda māwãya.

³⁴⁻³⁵ Quĩrãcuíta beaðadua Ācõrēra quĩrãdoaðã amaaba. Beu nĩbarānadua idjaba nañ djaraba o quĩrã ðlãra orānadua. Nañ ējũãnebemada jũmawãyã crĩcharānadua. Quĩrãcuíta beaðaeðlãra, mañ ewariba bārãra jidaya animarã jidabada dji animarã ãrã

† 21:18 Mñã bārã jaurera ewariza bio waga erobaya. Griego beðeade ðã ðla: “Bārã budara ni aballda aduađĩa.” ‡ 21:22 Daniel 9:25-27; Osea 9:7. § 21:24 Isaía 63:18. * 21:25 Isaía 13:9-10. † 21:27 Daniel 7:13-14.

cawaéne ðaebari quĩrãca. Mañ ewarira jũmarã ãrã cawaéne zeya. ³⁶ Mañ carea bio quĩrãcuíta ðeadaua. Æcõrẽa ewariza iwĩdi pananadua mañ ewari minijichiaðebemada ãdrãði carea idjaba mã, Nañ Djara Edaða quĩrãpita peraði neé panani carea.–

³⁷ Jesuba Æcõrẽ de droma dajada ãsa jaradia ðapeða diamasi Olivo eyaðaa wãbadjia. ³⁸ Mañ bẽrã diapedeða ãberãrãra Æcõrẽ de dromanaa wãbadjidaa Jesuba jaradia ða ãrĩni carea.

22

Jesu beaði carea crĩcha jãrã panana

Mateo 26:1-5, 14-16; Marco 14:1-2, 10-11; Juañ 11:45-53

¹ Pañ ãsãbari neé cobada ewarira caita ðasia. Mañ ewarira judiorã Egiptoðeba ãdrãpedaða quĩrãnebabada ewari abadaa. ² Mañne sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarã biða Jesu beaði carea crĩcha jãrã panasidaa. Baribãrã puruda waya panã bẽrã ebuda o quĩrãé panasidaa.

³ Mãwã ðaðe diauruba Juda Iscariote crĩchara poyasia. Mañ Judara Jesuba doce edaðaðebema basía. ⁴ Judara sacerdote bororãmaa, Æcõrẽ de droma zarrarã dji bororãmaa biða wãsia. Ædjirãa jarasia sãwãbãrã Jesura jidabida. ⁵ Mañ ãrĩsidaðe ãdjirãa bio ðãsrĩdaðe idjía paratada diaðiada asidaa. ⁶ Bia ðaða apeða Judara wãsia. Mañbe idjia jãrãbadjia ãberãrã neéne Jesura jidabi carea.

Jesuba doce edaðarã ume ne coða

Mateo 26:17-29; Marco 14:12-25; Juañ 13:21-30; 1 Corinto 11:23-26

⁷ Pañ ãsãbari neé ða cobada ewarira jũesia. Mañ ewaride judiorã Egiptoðeba ãdrãpedaða quĩrãnebaði carea oveja zaqueda beaðapeða cobadaa.* ⁸ Mañ carea Jesuba Pedroda, Juañ siða diabuesia mañ cobadara ãdji itea ode wãnamãrẽã. Nãwã jarasia:

–Dadjì judiorã Egiptoðeba ãdrãpedaða quĩrãnebaði carea cobadara jũma ode wãnadua.–

⁹ Mañne ãdjia iwĩdisidaa:

–¿Bã sãma quĩrã ða daiba maãgara ode wãnida?–

¹⁰ Jesuba panusia:

–Purude eða wãbãðe bãrãba ununia umaquĩrãba zocoda eronĩda. Idji caiðu wãnadua idji wãbãrã deða. ¹¹ Mañ de djibaría nãwã jaradada: “Dadjirãa Jaradiabariba nañda iwĩðibisia: mã, mã ume nĩbabadarã biða Egiptoðeba ãdrãpedaða quĩrãnebaði carea cobadara ¿sãma coði?” ¹² Mañne idjia ãtaarebema dejã waibãlada jũma biya o nũmãda acãbiya. Mama oðadua.–

¹³ Wãbãðe Jesuba ãdjía jarada quĩrãca unusidaa. Ara mañda Egiptoðeba ãdrãpedaða quĩrãnebaði carea cobadara osidaa. ¹⁴ Ne coði bẽrã Jesura, idjia diabueðarã siða mesa icawa chũpanesidaa. ¹⁵ Mañne ãdjía jarasia:

–Mã bio bia mĩgai naẽna mãa wãrãda nañ cobadara bãrã ume ãbaa co quĩrã ðasia.

¹⁶ Mã bãrãa wãrãda jaraya: nañ coðaba waa coéa ða Æcõrẽba jũma idji ãberãrã pe eroðebãrãðaa. Nañ cobadaba jara ða jũma mãwãnacarea wayacusa coya.–

¹⁷ Mañbe tazada idji jãwãde edapeða Æcõrẽa bia jarapeða nãwã jarasia:

–Nañra doðadua. ¹⁸ Mã jaraya: uva ðara waa doéa ða Æcõrẽba jũma idji ãberãrã pe eroðebãrãðaa.–

¹⁹ Mañbe pañda idji jãwãde edapeða Æcõrẽa bia ðaða asia. Cõrãcuapeða ãdjía diabãrãde nãwã jarasia:

–Nañra mã cacuaa, bãrã carea diabãrã. Coðadua. Mã quĩrãnebaði carea ara nañ quĩrãca o pananadua.–

²⁰ Ara mã quĩrãca ne copeðaðacarea tazara idji jãwãde edapeða jarasia:

–Nañ tazade ðãra mã oa bãrã carea erozoabãrã. Mã oaðeba Æcõrẽba bãrã ume beða djiwĩdida ðãbãrã.† ²¹ Baribãrã mã jidabira nama mã ume ne co ðã.‡ ²² Wãrãda mã,

* 22:7 Exodo 12:1-28. † 22:20 Exodo 24:5-8; Jeremia 31:31-34. ‡ 22:21 Salmo 41:9.

Nañ Djara Edadara bia mīgaida ɓla Ācōrēba jaraɗa quĩrāca, j̄baribɾɾɾ m̄ɓ jidabi ēberāra bio m̄ɓ djuburi ɓla!–

²³ Mañ carea idji ume n̄ɓabadarāba ara ādjiduɓa iwiɗi duanesiɗaa caibɾɾɾ Jesura m̄wā oida.

¿Caida dji dromaara ɓɓ?

Mateo 20:25-28; Marco 10:42-45

²⁴ M̄wā panɾne ara ādjiduɓa iwiɗi duanesia caida dji dromaara ɓɓ cawaya. ²⁵⁻²⁶ Mañ carea Jesuba ādjía jarasia:

–Ni aɓaɓa idjira dji dromaara ɓɓda cr̄ichaié ɓɓ. Nañ ējūānebema bororāba ādji ēberārāra jūmawāyā zocabadaa idjaba ādji purura carebabariada abadaa. Baribɾɾɾ bārāra m̄wā ɓeadié panɾ. Dji dr̄ōāra ɓɓra dji cūdraara ɓɓ quĩrāca ɓaida ɓɓ. Dji borora nezoca quĩrāca ɓaida ɓɓ. ²⁷ Ēberāmaara ¿caida dji dromaara ɓɓ: dji mesade ne coi carea chūmebarida wa dji ne cobibarida? ¿Dji mesade chūmebarida dji dromaara ɓɓéca? Baribɾɾɾ m̄ɾa dji dromada ɓɓm̄ina nama bārā tāēna nezoca quĩrāca ɓɓ.

²⁸ M̄ɓ bia m̄iga ɓasiɗe bārāba m̄ɓ ume jūma droasiɗaa. ²⁹ Mañ bēra m̄ɓ Zezaba m̄ɓ ɓɓa quĩrāca m̄ɓa bārāra dji bororāda ɓɓcuaya. ³⁰ M̄ɓ purude bārāra m̄ɓ ume ne codia. Bārāra Israelɗe yōpedada doce purudebema bororāda ɓeadi bēra bugue biya queɗeade chūpanania.–

Pedroba Jesu igaraéana aɗa

Mateo 26:31-35; Marco 14:27-31; Juañ 13:36-38

³¹ Mañ awara Jesuba jarasia:

–Simōɓ, Simōɓ, diauruba Ācōrēa iwiɗisia bārā m̄ɓ sē ɓɓɗe m̄ɓ ijā panɾra igarabi carea. ³² Baribɾɾɾ m̄ɓa Ācōrēa iwiɗisia ɓɓa ijā ɓɓra igararāmārēā. M̄wām̄ina igaraya. Baribɾɾɾ ɓɓa jēda cr̄ichapeɗa ɓɓ djabarāra carebadua biara ijānamārēā.–

³³ Mañ carea Pedroba Jesua n̄wā panusia:

–M̄ɓ Boro, m̄ɓra ɓɓ ume aɓabe preso wāida cr̄icha ɓɓéa; āteɓɾɾɾ ɓɓ ume beuida cr̄icha ɓɓ.–

³⁴ Jesuba idjía jarasia:

–M̄ɓa jaraya, Pedro, ara nañ diamasi eterre berui naēna ɓɓa ɓarima ūbea m̄ɓra unucaaɗa aya.–

Ewari zarea jūēɓɾɾɾ

³⁵ Mañbe Jesuba ādjía jarasia:

–M̄ɓa bārā parata neé, buchaca neé idjaba j̄r̄ūne j̄ɓbada neé diabuesiɗe ¿ne cɾe ɓaesidaca?–[§]

Ādjirāba panusiɗaa:

–Ni cārē sida cɾe ɓaeé basía.–

³⁶ Mañ carea idjia jarasia:

–Baribɾɾɾ m̄ɓa jaraya: idira parata eroɓɓɓɓ ededua. Buchaca bara ɓɓɓɓ m̄ɓ sida ededua. Djōbada neco neé ɓɓa idjia cacuaɗe j̄ɓbarira nēdobuepeɗa aɓa nēdodua. ³⁷ M̄ɓa jaraya: Ācōrēneba beɗeabariba m̄ɓnebema ɓɓɗara wārāda m̄wāida ɓɓa. N̄wā ɓɓsia: ara idjida ēberā cadjirua quĩrāca idu beabisia.* M̄ɓnebema ɓɓpedadara wārāda jūma m̄wāya.–

³⁸ Mañ carea ādjirāba jarasiɗaa:

–Dai Boro, nama djōbada necoda umé eropanɾ.–

Jesuba jarasia:

–ɓesia. Waa beɗearānada.–

Jesuba Olivo eyaɗe Ācōrēa iwiɗiɗa

Mateo 26:36-46; Marco 14:32-42

§ 22:35 Luca 10:1-20. * 22:37 Isaía 53:12.

³⁹ Mañbe Jesura wayacusa Olivo eyadaa wāsia idjia obari quĩrāca. Idji ume nĩbabadarā sida wāsidaa. ⁴⁰ Araa jũēsidaade Jesuba ādjía jarasia:

–Ācōrēa iwidiɖadua mñ igarada amaaba.–

⁴¹ Mañbe Jesura mōgara tabarida ɓa tɒmlane wāsia. Chĩrāborode cobepeda Ācōrēa nāwā iwidiɖisia:

⁴² –Zeza, ɓamaa bia ɓaɓaɓa, mñra idu bia mĩgabirādua. Baribɓa mña quĩrĩā ɓa quĩrāca orādua, āteɓaɓa ɓa quĩrĩā ɓa quĩrāca odua.–

[⁴³ Māwā ɓaɓe bajānebema nezocaba ɓaɓada idjía diaɓe zesia. ⁴⁴ Jesura bio sopua ɓa bērā Ācōrēa wetara iwidi ɓasia. Mañne idji jɓara oa quĩrāca egoroda erozoasia.]†

⁴⁵ Jesuba Ācōrēa iwidi ɓapeda jēda wāsia. Mañne idji ume nĩbabadarāra sopuaba cāi panɓa unusia. ⁴⁶ Mañ carea ādjía jarasia:

–¿Cārē cārēā bārāra cāi panɓa? Pirābaridapeda Ācōrēa iwidiɖadua mñ igarada amaaba.–

Jesu jidapedaɓa

Mateo 26:47-56; Marco 14:43-50; Juañ 18:2-11

⁴⁷ Waɖi Jesu bedea ɓaɓe ēberārāda zocārā jũēcuaɖida. Judada ādji nocoare ɓasia. Idjira Jesuba doce edaɓaɓebema basía. Jesu uridarraɓe isōi carea caita wāsia. ⁴⁸ Mañne Jesuba idjía jarasia:

–Juda, isōɓaɓaɓeɓa ¿mñ, Nañ Djara Edaɓara ɓa jida diaica?–

⁴⁹ Jesu ume nĩnaba cawasiɓa idjira jidaɓida. Mañ carea nāwā iwidiɖidaa:

–Dai Boro, ¿necoba djōnica?–

⁵⁰ Ara māwāɓaɓaɓe ɓaɓaɓa sacerdote dji droma nezoca ɓaɓaɓa jɓwa araarebemada tɓtasia. ⁵¹ Mañ carea Jesuba jarasia:

–¿Djōrānada! ¿Idu ɓaɓada!–

Ara mañda dji ēberā ɓaɓaɓaɓa tãpeda anibisia. ⁵² Mañbe Jesuba sacerdote bororāa, Ācōrē de dromanebema zarrarāa, dji droma ɓe zepedaɓarāa biɓa nāwā jarasia:

–Bārāba ¿cārē cārēā neco bara, bacuru bara mñra jāwā jidaɓe ze panɓa? ¿Māwāra mñra ēberā minijichiaca? ⁵³ Ewariza mñra Ācōrē de droma dajada bārā tãēna ɓaɓamĩna jidaɓaca basía. Baribɓa ara nawena Ācōrēba diaurua idu poyabi ɓa. Māwā bārāba o quĩrĩā panɓa o panɓa.–

Pedroba Jesu unucaɓa ɓa

Mateo 26:57-58, 69-75; Marco 14:53-54, 66-72; Juañ 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Jesura jidaɓapeda sacerdote dji droma deɓa edesiɓa. Pedroba tɒmla ēpē nĩbasia. ⁵⁵ Mañne ɓaɓaɓa de duɓa tɓɓaɓa coaɓapeda caita chũpanesiɓa. Pedro sida ādjirā tãēna chũmesia. ⁵⁶ Māwā ɓaɓe nezocawērā ɓaɓaɓa Pedrora tɓɓa cā chũmɓa unupeɓa bio aɓa nũmesia. Mañne jarasia:

–Za ɓaɓa Jesu ume nĩbabadjia.–

⁵⁷ Baribɓa Pedroba nāwā mērāsia:

–ɓa jara ɓa ēberāra mña unuca.–

⁵⁸ Dārāéne dewaraba Pedrora unupeɓa nāwā jarasia:

–ɓa ādjidebemada jāwā ɓa.–

Mañ carea Pedroba jarasia:

–Ache, māwāé.–

⁵⁹ Māwānacarea dewaraba jarasia:

–Wārāda za ɓaɓa Jesu ume nĩbabadjia. Idjira Galileadebemada jāwā ɓa.–

⁶⁰ Baribɓa Pedroba panusia:

–Ache, mña adua ɓa ɓa cārēda jara ɓa.–

Pedro waɖibiɓa bedea ɓaɓe eterrera berusia. ⁶¹ Ara māwāɓaɓaɓe Jesuba Pedrora jēdaa pɓaɓa aɓasia. Mañne Pedroba quĩrānebasia Jesuba idjía jaraɓara: eterre berui naēna ɓa ɓarima ũbea mñra unucaɓa aya.‡ ⁶² Ara mañda Pedrora āyā wãpeda bio sopuaba

† 22:44 Griego bedeaɓe zocārā cartade mañ umēbema versículora neéa. ‡ 22:61 Luca 22:34.

jĩasia.

Jesu bié opedada

Mateo 26:67-68; Marco 14:65

- ⁶³ Mañne Jesu jida eropanλ ēberārāba idjira ipida bié jarabadjidaa idjaba puobadjidaa.
⁶⁴ Jesura quĩrā bλradapeđa ubadjidaa. Mañne nāwā jarabadjidaa:
 –ĩĀcōrēneba beđeada! ĩDaia jaradua caibλra bλra usida!–
⁶⁵ Mañ awara ne quĩrātanoa jara panλneba Jesura bié jarabadjidaa.

Jesu dji dromarā quĩrāpita bada

Mateo 26:59-66; Marco 14:55-64; Juañ 18:19-24

⁶⁶ Āsa bađacarea puruđebema dji dromarāda ābaa dji jλresidaa. Sacerdote bororāda, judiorā ley jaradiabadarā sida duanasidaa. Mañbe Jesura ādjirā quĩrāpita enebisidaa. Idjía nāwā jarasidaa:

⁶⁷ –Dairāa jaradua: ĩbλra Ācōrēba ēdra edabari diai jaradaca?–

Jesuba panusia:

–Māa bārāa jarabλra sida ĩjānaéa. ⁶⁸ Mañ awara māa bārāa cārē cārēā ĩjānaé panλda iwidibλra panunaéa. Idjaba māra ēdra bλdaéa. ⁶⁹ Baribλra idiba λtaa mā, Nañ Djara Edadara Ācōrē ne jūma poya bλ jλwa araare chūmaya.–*

⁷⁰ Mañ carea jūmarāba iwidisidaa:

–Māwā baibλra ĩbλra Ācōrē Warraca?–†

Jesuba panusia:

–Māē, bārāba māwā jara panλ.–

⁷¹ Mañne ādjirāba jarasidaa:

–ĩDadjirāba waa cārēda jλrλēi? ĩAra idji iteba jara bλéca idjira Ācōrē Warrada?–

23

Jesu Pilato quĩrāpita bada

Mateo 27:1-2, 11-14; Marco 15:1-5; Juañ 18:28-38

¹ Ara mañda jūma dji dromarā ābaa dji jλre panλra piradrλapeđa Jesura Pilatoma edesidaa.* ² Mañbe Jesura Pilato quĩrāpita nāwā bié jara duanesidaa:

–Dairāba ūrisidaa nañ ēberāba dai purura quĩrūbiga bλda. Romanebema boro itea parata jλra pebλdade idjia diabi ama bλa. Mañ awara jara bλa idjira Ācōrēba ēdra edabari diai jaradada. Mañba idjira jūmarā boroada a bλa.–

³ Mañ carea Pilatoba Jesua iwidisia:

–ĩBλda wārāda judiorā boroca?–

Jesuba panusia:

–Māē, bλa māwā jara bλa.–

⁴ Mañbe Pilatoba sacerdote bororāa, ēberārā arima duanλa bida jarasia:

–Māa unué bλa nañ ēberāra beđeade bλda.–

⁵ Baribλra wetara jara duanesidaa:

–Idjia jaradia bλdeba dai judiorāra quĩrūbiga bλa. Nañrā Galilea druade māwā osia idjaba nañ purude bida māwā o bλa.–

Jesu Herodema edepedada

§ 22:68 Idjaba māra ēdra bλdaéa. Griego beđeade λcλra cartade māra neéa. * 22:69 Salmo 110:1; Daniel 7:13-14. † 22:70 Salmo 2:6-7. * 23:1 Romanorā boro Tiberio abadaba Pilator Judea druadebema boroda bλsia. Dji boroda bλsia poa 26deba a bλa 36 babλrλdaa. Judiorā bororāba Jesura Pilatoma edesidaa ādjia preso bēarā beacara panλ bērā. A bλa romanorāba māwā cawa oēda panasidaa.

⁶ Mañ ũrĩside Pilatoba ãdjía iwidisia Jesura Galileadebema cawaya. ⁷ Mamabemada cawaside Jesura Herodema diabuesia cawa omãrẽã.† Herodera Galileade dji boro basía baribara mañ ewaride Jerusaleñ purude basia.

⁸ Jesura trã ðaga ða bẽrã dãrãbara basía Herodeba idjira unu quĩrã ðada. Mañ bẽrã Jesu unuside bio ðasridasia. Idjia unu quĩrã basia Jesuba ne ununacada obarda. ⁹ Herodeba Jesua quĩrãtanoa iwidisia, baribara Jesuba ni cãrẽ sida panuẽ basia. ¹⁰ Sacerdote bororãda, judiorã ley jaradiabadarã sida arima panasidaa. ãdjia Jesura bio biẽ jara panasidaa. ¹¹ Mãwã panane Herodeba idji sordaorã bida Jesuda ipida biẽ jara duanasidaa. Djio biya quiruda Jesua jãbidapeða idji carea ipida duanasidaa. Mãwãnacarea Herodeba idjira Pilatoma jẽda diabuesia. ¹² Mañ ewarideba ãtaa Pilatora Herode ume dji quĩrũ badada dji biada panesidaa.

Jesu beadi carea jarapeða

Mateo 27:15-26; Marco 15:6-15; Juañ 18:39-19:16

¹³ Mañbe Pilatoba puru bororãda, sacerdote bororãda, puru sida ãbaa trãcuasia. ¹⁴ ãdjirã nãwã jarasia:

–Bãrãba mãmãa nañ ãberãra enesidaa jaraði carea idjia purura quĩrũbiga ðada; baribara bãrã quĩrãpita bio iwididamĩna bedede ðada unuẽa. ¹⁵ Herode bida idjira bedede ðãda ununa bẽrã mãmãa jẽda diabuesia. Mañ bẽrã ebuda ða idjira beadiẽ panada. ¹⁶ Ababe soaba ubipeða edra ðya.–

¹⁷ Poaza mañ ewaride Pilatoba preso beada aba edra ðbadjia.‡ ¹⁸ Baribara jũma dji powua nũmã ãberãrãba nãwã ðia jarasidaa:

–jããgara beabidua! jBarrabãdra edra ðdua!–

¹⁹ Mañ Barrabãra preso basia puru quĩrũbigaða carea idjaba mĩã beada carea. ²⁰ Pilatoba Jesuda edra ða quĩrã ða bẽrã purua waya bedeasia. ²¹ Mãwãmĩna waya jĩgua ðia jarasidaa:

–jCrude cachi beabidua, crude cachi beabidua!–

²² Mãne Pilatoba waya ãdjía jarasia:

–jBaribara nañ ãberãba cãrẽ cadjiruada osi? Idjia cadjiruara oẽ ða beadi carea. Mañ bẽrã soaba ubipeða edra ðya.–

²³ Baribara ãdjirãra wãðibida jĩgua ðia duanasidaa Jesu crude cachi beabimãrẽã. Mañ awara sacerdote bororãba ara mañ quĩrãca jĩgua jara duanesidaa aba Pilatoba jãbara.§ ²⁴ Mañ bẽrã Pilatoba ãdjirãba jara panã quĩrãca osia. ²⁵ Barrabãba purura quĩrũbigaðamĩna idjaba mĩã beadamĩna Pilatoba idjira edra ðasia ãberãrãbara iwidipeða bẽrã. Mañbe ãdjia quĩrã panã quĩrãca Jesura obisia.

Jesu crude cachi ðapeða

Mateo 27:32-44; Marco 15:21-32; Juañ 19:17-27

²⁶ Jesu crude cachiði carea edesidaðe Cirenenebema Simoãda puruða zebra basia. Jesuba cru eronibãðara mañ Simoãa ataubidapeða idji caiðu edebisidaa.

²⁷ ãdji caiðu ãberãrãda bio cãbana wãbada basia. Mãne ãcara wẽrãrãda Jesu carea jĩã panasidaa. ²⁸ Jesuba ãdjimãa acpeða jarasia:

–Jerusaleñbema wẽrãrã, mãmã carea jãrãnadua; ãtebara ara bãdji carea, bãrã warrarã carea bida jãnadua. ²⁹ Ewari aba ãberãrãba jaraða: “Bio bia bea wẽrãrã warra toðacara idjaba ju dawaðacara.” ³⁰ Mãne eyaa nãwã jaraða: “Dai ãrã ða.” Dewara eyaa jaraða: “Daira ãnã nũmãdua.”* ³¹ ãberãrãba mãmã, bacuru onoa quĩrãca ðada beaðibara,† bacuru põ quĩrãca beara jãwãni?–‡

† 23:7 Mañ Herodera Antipa trã jarabadiãda. ‡ 23:17 Griego bedede zocãrã cartade mañ versicolora neẽa. § 23:23 Sacerdote bororãba. Griego bedede ãcara cartade mãra neẽa. * 23:30 Osea 10:8. † 23:31 ãcõrẽba edra edabari diai jaraðara edaude “bacuru tucuda” abadiãda. Isaia 4:2-6; 11:1-5; Jeremia 23:5-6; 33:14-18; Zacaria 3:8-10; 6:9-13. ‡ 23:31 Ezequiel 15:1-8.

³² Jesu ume crude beadi carea ēberā cadjiruarāda umé edesidaa. ³³ Ējūā Boro βΛωΛΛΛ abadama jūēsidade Jesura crude cachi jira θλsidaa. Dji ēberā cadjiruarā sīda crude cachi jira θλsidaa, aba Jesu λΛwa araare, aba idji λΛwa aΛlare. ³⁴ [Maļne Jesuba jarasia:

–Zeza, ādjia o panΛra quīrādoada. Ādjia adua panΛa cārēda o panΛda.–]§

Maļ awara sordaorāra ne jemenesidaa Jesuba cacuade jλ bađara sāwā jedecadi cawaya.*

³⁵ Jūma maļgΛra ēberārāba aΛ duanasidaa. Maļne dji bororāba idjira ipiđa bié jara duanesidaa:

–Dewararāda carebasia.† Ācōrēba idjida dadjirā ēdrΛ edamārēā θλsibΛrΛ, ζara iduβa poya ēdrΛéca?–

³⁶⁻³⁷ Maļ awara sordaorā arima duanΛba Jesura ipiđa bié jarabadjidaa. Ādjia Jesua uva ba oregueada diade wānapeda jarabadjidaa:

–BΛda wārāda judiorā borobΛrΛ, ara bΛduβa ēdrΛdua.–

³⁸ Jesu boro nocoare beđeada cachi jira θλsidaa cawabiđi carea idjira cārē carea beabΛdada. [Griego beđeade, latiλ beđeade, hebreode biđa] nāwā θλ basia: “NaļgΛra judiorā boroa.”‡

³⁹ Maļne ēberā aba cadjirua ođa carea crude cachipeđadaba Jesura nāwā bié jarabadjia:

–BΛda wārāda Ācōrēba ēdrΛ edabari diai jarađabΛrΛ, bΛduβa ēdrΛpeda dai siđa ēdrΛ bΛdua.–

⁴⁰ BaribΛrΛ dewarabemaba idjira nāwā quēāsia:

–ζBΛ siđa cawa o panΛmīna wađibiđa Ācōrēra wayaéca? ⁴¹ Wārāda dadjira nama jira pananida panΛa cadjiruada opeđada bēra. BaribΛrΛ za θλ ēberāba ζcārē cadjiruada osi?–

⁴² Maļbe idjia Jesua nāwā jarasia:

–BΛ jūmarā boroda βebΛrΛde mλra quīrānebadua.–

⁴³ Maļ carea Jesuba idjia jarasia:

–Mλa wārāda jaraya: bΛra nane mλ ume bajāne βaya.–§

Jesu crude beuda

Mateo 27:45-56; Marco 15:33-41; Juaλ 19:28-30

⁴⁴⁻⁴⁵ Umatipa λmādaura quisia. Maļba naļ ējūāra hora ūbea jūma pāīma nūmasia. Ācōrē de dromane eđa wua eatΛ jira θΛra ēsidra cōā dogosia.* ⁴⁶ Ara maļne Jesuba jīgua jarasia:

–Zeza, mλ jaurera bΛ λΛwade θΛbΛrΛ.–†

Māwā jarapeda īyādrΛsia.

⁴⁷ Maļ unuside sordaorā boro arima θΛba Ācōrēra nāwā bia jarasia:

–Wārāda naļ ēberāra jipa basia.–

⁴⁸ Jesu crude beabΛda aΛde wāpeđadaba jūma māwānara ununapeda sopuadeba ādji so λrλ u duanΛda jēda wāsidaa. ⁴⁹ Māwā duanΛne jūma Jesu unubadarāba, wērārā Galileadeba idji caiđu nībapedadarā biđa tΛmΛba aΛ panasidaa.

Jesu tΛbaripedada

Mateo 27:57-61; Marco 15:42-47; Juaλ 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Ēberā Jose abadada basia. Idjira Arimatea puru Judea druadebema basia. Ēberā bia basia idjaba jipa basia. Ācōrēra jūmarā Boroda βemārēā jλā θλsidaa. Idjira judiorā dji bororānebema basia baribΛrΛ beđea ausidaa bia θΛađa aé basia. Ādjia opeđadara bié unusia. ⁵² Maļ Josera Pilatoma wāpeda Jesu cacuada iwīēisia tΛbari carea. ⁵³ Maļbe Jesura eđaa edapeda borobaba bΛrapeda mōjē uria corode eđa θλsidaa. Maļ uria corode ni abΛ bēwārāda wađi θΛađaca basia.

§ 23:34 Griego beđeade λCΛrΛ cartade beđea corchetede θΛra neéa. * 23:34 Salmo 22:18. † 23:35 Carebasia. Griego beđeade θλ θΛa: “ĒdrΛ edasia.” ‡ 23:38 Griego beđeade λCΛrΛ cartade beđea corchetede θΛra neéa. § 23:43 Bajā. Griego beđeade θλ θΛa “paraíso.” Mama jipa βea jaiđapedadarāra bia duanΛ. * 23:44-45 Exodo 26:31-33. † 23:46 Salmo 31:5.

⁵⁴ Ñnãũbada ewarira ãrã ða bẽrã judiorãba maã ewari carea ne jũmada o eropananida panasidaa.

⁵⁵ Ñcãrã wẽrãrã Jesu ume Galileadeba zepedada Jose caidu wãsidea. Jũenapeda mõjẽ corodara unusidaa. Idjaba unusidaa Jesura eda ðabldada. ⁵⁶ Mamaãba jẽda wãnapeda ãdjirãba bẽwãrã pãrãbada querada osidaa. Nurẽma ñnãũsidea Æcõrẽ leyba jara ða quĩrãca.†

24

Jesu ãrẽbada

Mateo 28:1-10; Marco 16:1-8; Juaã 20:1-10

¹ Nabema ewari domianebemane wẽrãrãra diapededa Jesu tãbaripedadamaa wãsidea. Ædjia bẽwãrã pãrãbada quera opedadara edesidaa. [Ædji ume dewara wẽrãrã sida wãsidea.]* ² Baribãrã mõgara waibã dji uria jũãtrã ðadara orrocawa coblda unune wãsidea. ³ Dji uria de eda wãbldade dadjirã Boro Jesu beudara ununaé basia. ⁴ Maã carea ãdjia abeda cawa crĩchadaé basia. Cawaéne ãdji caita eberãda ume odjasiada. Maã eberãba cacuade jã panãra dorrodorão basia. ⁵ Maã carea wẽrãrãra bio dauperabldaba edaa ðarusidaa. Maãne dji eberãrãba ãdjia jarasidaa:

–¿Cãrẽ cãrẽã bãrãba zocai ðada beudarã tãena jãrã panã? ⁶ Idjira nama ðlãã ãrẽbada bẽrã.† Waã Galileade panasidade idjia bãrãã jaraãdara quĩrãnebadadua. ⁷ Idjia nãwã jarasia: “Ñcãrãba mã, Naã Djara Edadara eberã cadjiruarãã jida diadida panã. Mãra crude beadia, baribãrã ewari ùbeade ãrẽbaya.”–‡

⁸ Maãnebãrã ãdjirãba quĩrãnebasidaa Jesuba mãwã jaradada. ⁹ Ara mãlda wẽrãrã jẽda wãnapeda Jesuba edadarã once panãã, waabemarãã biã ãdjia unupedadara nẽbãrãsidea. ¹⁰ Maria Magdalenaba, Juanaba, Santiago papa Mariaba, dewara wẽrãrã ãdji ume panã biãã Jesuba edadarãã mãwã nẽbãrãsidea. ¹¹ Baribãrã wẽrãrãba jara panãra crĩcha neé ðaca ðada bẽrã ãdjirãba iããnaé basia. ¹² Mãwãmĩna Pedrora ara mãlda Jesu tãbaripedadamaa pira wãsia. Dji uria de eda acãside ababe dji bẽwãrã bãrã ðada wuada unusia. Maã carea cawa crĩchadaé diguida wãsia.

Emaú puruãda wãbada ode nĩbapedada

Marco 16:12-13

¹³ Ara mã ewaride Jesu iãã beadada ume Emaú puru zaquedaa wãblda basia. Maã purura Jerusaleãneba mĩgaé ða. § ¹⁴ Ædjia jũma Jesu mãwãnanebemada beãã nĩbasidaa. ¹⁵ Mãwã beãã nĩnane Jesura caita zepeda ãdji ume nĩbasia. ¹⁶ Baribãrã Jesuda mãwã ðada Æcõrẽba ãdjia idu cawabié basia. ¹⁷ Maãne Jesuba ãdjia iwĩdisia:

–¿Bãrãba cãrẽã jara nĩna?–

Maã ùrĩsidea nũpanesidaa. Ebuda basia bio sopua panãda.* ¹⁸ Aba Cleopa abadaba panusia:

–Zocãrã Jerusaleãne jũepedadadabemaba jãbabe bãbãrã adua ðaca naã ewaride sãwãnada?–

¹⁹ Jesuba ãdjia iwĩdisia:

–¿Cãrẽnebemada jara panã?–

Ædjia panusidaa:

–Jesu Nazaredebemada jara panã. Idjia oãdeba idjaba jaraãdeba cawabisia idjira Æcõrẽneba beãebarida. Æcõrẽba, puru biãã idjira bia unusidaa. ²⁰ Baribãrã puru bororãba, sacerdote bororã biãã idjira crude cachi beabisidaa. ²¹ Daiba crĩchasiada

† 23:56 Exodo 20:10. * 24:1 Griego beããde ñcãrã cartade beãã corchetede ðãra neãã. † 24:6 Idjira nama ðlãã ãrẽbada bẽrã. Griego beããde ñcãrã cartade mããra neãã. ‡ 24:7 Luca 9:22; 18:31-33. § 24:13 Mĩgaé ða. Griego beããde ðã ða “sesenta estadia.” Maã tãmãra once kilómetro quĩrãca ða. * 24:17 Maã ùrĩsidea nũpanesidaa. Ebuda basia bio sopua panãda. Griego beããde ñcãrã cartade ðã ða: “¿Cãrẽ cãrẽã sopua panã?”

idjiabɫɾɿɿ dadi Israel purura bié ɬɫɛɛbemada ēdrɿ ɬɿida. Māwāmīna idji beapedadara idiba ewari ūbea ɬɿa.

²² Baribɿɿɿ ɿɿɿɿ wērārā dai tāēnabemaba jarapedada carea दौरa wetara cawa crīchaɿɿ panesidaa. Ādjira idi diapedada idji ɿɿɿɿɿɿɿɿ wāsidaa. ²³ Dji bēwārāra ununaé bēra daimaa jarade zesidaa ādjia bajānebema nezocarāda unusidada. Maɿgɿrāba ādjia jarasidamanaa Jesura ɿrēbasida. ²⁴ Maɿ carea ɿɿɿɿ dairānebemaba aɿɿɿɿ wāsidaa. Idji ɿɿɿɿɿɿɿɿ ara wērārāba jarapedada quīrāca unusidaa. Baribɿɿɿ idjida ununaé basia.–

²⁵ Maɿ carea Jesuba ādjia jarasia:

–jūma Ācōrēneba beɛɛabadarāba jarapedadara bārāba ijāna ama panɿɿ! jBārāra crīcha neé panɿɿ! ²⁶ jĀcōrēba ēdrɿ edabari diai jaradara dji Dromada bei naēna bia mīgaida ɿasiéca?–†

²⁷ Maɿbe Ācōrē cartade idjidebema ɬɿpedadada jūma cawa jarasia. Moiseba ɬɿɿɿɿ, Ācōrēneba beɛɛabadarāba ɬɿpedada sida jūma cawa jarasia.

²⁸ Māwā nīnane ādji wāɿɿɿɿ purude jūēsidaa. Maɿne Jesura nocodaa wāɿɿɿɿ basia.

²⁹ Baribɿɿɿ ādjirā ume ɿemārēā nāwā bio beɛɛa djuburiasidaa:

–Ewarira queubodo bēra wārādua. Dai ume ɛɛdua.–

Maɿ bēra ādji ume ɿesia. ³⁰ Ne cobɿɿɿɿ Jesuba paɿɿɿɿ edapeɿɿ Ācōrēa bia jarasia. Cōrācuapeɿɿ ādjia diasia. ³¹ Maɿneɿɿɿ Ācōrēba ādjia idu cawabisia Jesuda māwā ɬɿɿɿ. Baribɿɿɿ Jesura ara maɿɿɿɿ nēbasia. ³² Maɿne ādjiduba nāwā jarasidaa:

–Idjia Ācōrē beɛɛa cawa jara nībasidē jɿɿɿɿɿ bio ɿɿɿɿɿɿɿɿ pananaé basica?–

³³ Ara maɿɿɿɿ ādjira jēɿɿɿ Jerusalemā wāsidaa. Maɿne Jesuba edaɿɿɿɿ once panɿɿɿɿ dewararā ume ābaa dji jɿɿɿ panɿɿɿɿ unune wāsidaa. ³⁴ Maɿgɿrāba nāwā jara panasidaa:

–jJesura wārāda ɿrēbasia! Simoɿa ara idjida unubisia.–

³⁵ Ara maɿɿɿɿ ādjia biɿɿɿ nēɿɿɿɿɿɿ oɿɿɿ sāvāpedadada. Ādjia jarasidaa:

–Jesuba paɿ cōrācuasidē daiba cawasidaa idjida māwā ɬɿɿɿ.–

Jesuba edaɿɿɿɿ ara idjida unubidā

Mateo 28:16-20; Marco 16:14-18; Juaɿ 20:19-23

³⁶ Wadibidā maɿgɿɿɿɿɿ beɛɛa duanɿne Jesuda ādji ēsi odjasia. [Maɿbe ādjirāa jarasia:

–jNecai pananadua!–]‡

³⁷ Maɿ unusidade ādjirāra bio dauperasidaa, bēwārāda māwā ɬɿɿɿ crīchāsida bēra.

³⁸ Baribɿɿɿ Jesuba ādjia jarasia:

–jCārē cārēā bārāra daupera panɿ? jCārē cārēā ijānaé panɿ mɿra ɿrēbasida? ³⁹ Mɿ jɿwara, mɿ jirū sida aɿɿɿɿɿɿ. Mɿɿɿ jāvā ɬɿɿ. Mɿra tānadua. Jaurera djara neé ɬɿɿ, maɿne aɿɿɿɿɿɿ: mɿra djara bara ɬɿɿ.–

⁴⁰ Māwā jarapeɿɿ idji jɿwara, jirū sida aɿɿɿɿɿɿ. § ⁴¹ Māwāmīna ɿɿɿɿɿɿɿ ādjia waɿi poya ijānaé basia. Ādjia aɛɛɿɿ cawa crīchaɿɿ basia. Maɿ carea Jesuba ādjia nāwā iwidiɿia:

–jBārāba coɿira neé panɿca?–

⁴² Maɿ carea ādjirāba Jesua ɛɛɿɿɿɿɿ diasidaa. Urrajō sida diasidaa.* ⁴³ Ara maɿɿɿɿ ādji quīrāpita cosia.

⁴⁴ Māwānacarea ādjia jarasia:

–Mɿ waɿi bārā ume ɿasidē jara ɿabadjia mɿneɿema naēna ɬɿpedadara jūma māwāida ɬɿɿ. Maɿra Moiseba ɿɿɿɿ, Ācōrēneba beɛɛabadarāba ɿɿɿɿɿ, idjaba Salmo cartade biɿɿ ɬɿ ɬɿɿ.–

⁴⁵ Maɿbe Jesuba ādji crīchara ewasia Ācōrē beɛɛa cawadāmārēā. ⁴⁶ Nāwā jarasia:

† 24:26 Isaia 53:7-12. ‡ 24:36 Griego beɛɛɿɿ ɿɿɿɿɿ cartade beɛɛa corchetede ɬɿra neé. § 24:40 Griego beɛɛɿɿ ɿɿɿɿɿ cartade maɿ versicūlora neé. * 24:42 Urrajō sida diasidaa. Griego beɛɛɿɿ zocārā cartade maɿra neé.

-Ăcōrē cartade nāwā ʙ́ ʙ́a: Ăcōrēba ēdr̃ edabari diai jaraɗara bia mīgaida ʙ́a. Beudacarea ewari ũbeade ărēbaya. ⁴⁷ Małbe idji tr̃neba idji ăjă ʙeaba ēberārăa jaraɗia cadjiruada igaraɗapeɗa Ăcōrēmaa zedamārēă. Măwăbr̃r̃ Ăcōrēba ădji cadjiruara quīrădoaya. Małgr̃a naără Jerusaleă purude jaraɗapeɗa jūma puru ʙeaza jaraɗe wănia. ⁴⁸ Ara bădji dauba mł măwănara jūma unusiɗaa. ⁴⁹ Wărăda mła bărămaa mł Zezaba diai jaraɗada diabueya. Małra idji Jaurea. Mał bëră bărăra nama Jerusaleăne pananadua aʙa idji ʙ́a bajăneba zeida ʙ́a edabɗaɗaa.-

Jesu bajănaa wăna

Marco 16:19-20

⁵⁰ Măwănacarea Jesuba ădjirăra Jerusaleă puru dajadaa Betania caita pe edesia. Małbe idji jɗwara ătaa wapeɗa ădjirăra bia jarasia Ăcōrēba careba ʙamārēă. ⁵¹ Măwă beɗea ʙɗe Ăcōrēba idjira bajănaa edesia.† ⁵² ădjirăba Jesua bia beɗea pananapeɗa bio ʙsriɗaa Jerusaleănaa jēda wăsiɗaa. ⁵³ Mamaɗba ătaa ădjirăra ewariza Ăcōrē de droma dajadaare wăbadjiɗaa Ăcōrēa bia beɗeadi carea.‡

† 24:51 Hecho 1:9-11. ‡ 24:53 Griego beɗeade ăcr̃r̃ cartade małare ʙ́ ʙ́a: “Amén.”

JUAĽ

BEDEA BIA JESUCRITOÐEBEMA JUAĽBA ÐΛÐA

Jesu ume nĩbaða JuaĽba naĽ cartada þasia. Poa 80are Epeso purude þaside þasia. BaribΛΛ cartade jaraé þla idjia þaðada. ĽcΛΛΛmaarã naĽ cartade JuaĽba ara idjida “Jesuba bio quĩrĩã þΛ” trĽ jarabadjia (21:20-24).

JuaĽba naĽ cartara djabarã itea þasia cawaðamãrẽã ãdjia Jesuðebema ijãpedaðara wãrãda. Idjaba jũmarã itea þasia Jesura wãrãda Ācõrẽ Warrada ijãnamãrẽã. MaĽ crĩcha dromara JuaĽba þasia 20:31ne: “Jũma naĽgΛra þasia bãrãba Jesura Ācõrẽba êdΛ edabari diai jaraðada, Ācõrẽ Warrada ijãnamãrẽã. Mãwã ijãnibΛΛ idjideba zocai þai arada erobeaðia.”

NaĽ cartade JuaĽba ebuða cawabisia Jesura wãrãda Ācõrẽneba zesida. MaĽgΛra naãrã cawabisia ēberãrãba jara panneba (1:1-51). MaĽare cawabisia Jesuba ne ununaca siete o þaðeba (2:1neba aþa 11:44ðaa). MaĽare JuaĽba þasia Jesu beui carea þaðebe-mada (11:45ðeba aþa 17:26ðaa), idji igara þeaba jidaðapeda crude beapedaðaðebemada (18:1neba aþa 19:42ðaa) idjaba idji ijã þeaba idji Ľrẽbaða unupeðaðaðebemada (20:1neba aþa 21:25ðaa).

NaĽ cartade Jesuba ebuðara jaradisia Ācõrẽ Jaureðebemada (3:1-8; 6:63; 7:37-39; 14:15-29; 15:26ðeba aþa 16:15ðaa, 20:19-23). MaĽ awara ebuða beða þla Ācõrẽba idji Warra quĩrĩã þaðebemada (5:19-21; 10:17-18; 17:1-26) idjaba sãwã idji ijã þeara quĩrĩã þada (3:16-17; 11:33-37; 13:1neba aþa 17:26ðaa).

Jesucritora Bedea abadaa

¹ Naãrãeða “Bedeá” abadada þasia.* MaĽ Bedea abadara Ācõrẽ ume ãbaa þasia. Wãrãda Ācõrẽda mãwã þasia. ² Idjira naãrãeða Ācõrẽ ume þasia. ³ Idjideba Ācõrẽba ne jũmada osia. Idji neé Ācõrẽba ni cãrẽ siða oé basía.† ⁴ Bedea abadaba zocai þai arada dia þla. MaĽ zocai þai arara Ľnaa quĩrãca þla, maĽneba Ācõrẽba ēberãrãa idjidebemada cawabi þΛ bãrã. ⁵ Ācõrẽba cawabi þΛra pãĩmane urua eradΛ þΛ quĩrãca þla. MaĽ uruara pãĩmaba poya quiaéa.‡

⁶⁻⁷ Ēberãda þasia Borocuebari JuaĽ abadada.§ Ācõrẽba idjira diabuesia Ľnaanebemada beðeamãrẽã, jũmarãba ijãnamãrẽã. ⁸ JuaĽra maĽ Ľnaae basía, ãtebΛΛ maĽ Ľnaanebemada beðeabadjia. ⁹ NaĽ ējũãne zeida þaðadΛ maĽ Ľnaa dji ara basía. Idjira jũmarã itea urua þla.*

¹⁰ MaĽgΛ Ľnaara naĽ ējũãne þasia. Ācõrẽba idjideba naĽ ējũãra oðamĩna naĽ ējũãnebe-marãba idjira cawaðae basía. ¹¹ Bajãneba idji druaðebemarãmaa zesia. Mãwãmĩna idjira bia edaðae basía. ¹² BaribΛΛ idji bia edapedaðarãba idjira ijãsiðaa. MaĽ bãrã idjia ãdjirãra þasia Ācõrẽ warrarãda þeaðamãrẽã. ¹³ Ādjira Ācõrẽ warrarã baðae basía ãdji papaba toðaðeba wa ãdji djibarirãneba. ĀtebΛΛ ĀcõrẽbΛΛ idji warrarãda þasia.

¹⁴ Bedea abadara naĽ djara edapeda dadjirã tãena nĩbabadjia. Idji biaðeba dadjirãra bio carebasia. Idjia dadjirãa ebuða cawabisia Ācõrẽra wãrãda sãwã þada. MaĽne dairãba unusiðaa idjira dji droma þada, dadjirã Zeza Warrada mãwã þΛ bãrã. ¹⁵ Borocuebari JuaĽba idjidebemada nãwã jĩgua jarabadjia:

–MĽa naĽ ēberãnebemada nãwã jara þabadjia: “MĽ caiðu zebΛΛra mĽ cãyãbara dji dromaara þla, idjira mĽ naena þada bãrã.”–

* 1:1 MaĽ versículede JuaĽba Jesucritora Bedeada trĽ jarasia. Ara maĽ quĩrãca Jesucritora Bedeada trĽ jarasia Apocalipsi 19:13ðe. † 1:3 Proverbio 8:22-31. ĽcΛΛΛ judiorãba jarabadjidaa Bedea abadara Ācõrẽ necawaada. AcΛdua 1 Corinto 1:30. ‡ 1:5 MaĽ uruara pãĩmaba poya quiaéa. Griego beðeade maĽba idjaba jara þla: “MaĽ uruara pãĩmaba poya cawaéa.”

§ 1:6-7 Griego beðeade ababe “JuaĽ” þΛ þla. * 1:9 Isaía 49:5-6.

16-17 Ācōrēba naēna idji leyda Moisedeba dadjirāa diasia, baribara Jesucritoeba dadjirāa cawabisia idjira wārāda sāvā bāda idjaba idji biadeba dadjirāa bio careba bāda. Wārāda idji bia waiēba bādeba jūma dadjirāa barima zocārā careba bāa. ¹⁸ Ni abalba Ācōrēra ununacaa.† Baribara dji Warra ababe bara Ācōrē bēra idjaba dji Zeza ume ābaa bā bēra, dadjirāa cawabisia Ācōrēra wārāda sāvā bāda.‡

Borocuebari JuaĀnebema

Mateo 3:11-12; Marco 1:7-8; Luca 3:15-17

19-20 Judiorā dji dromarāba Jerusaleneba sacerdoterāda, levitarā siēa JuaĀmaa dia-buesiēaa. Maḷgarāba JuaĀa iwidiēsiēaa:

–¿Bāra cai? ¿Bāra Ācōrēba ēdra edabari diai jaraēaca?–

Maḷne idjia ebuēa jarasia:

–Māra Ācōrēba ēdra edabari diai jaraēaēa.–§

21 Ādjirāba wayacusa iwidiēsiēaa:

–¿Māēteara bāra cai? ¿Bāra Elíaca?–*

Idjia panusia:

–Māra Eliaēa.–

Ādjirāba waya iwidiēsiēaa:

–Bāra ¿Ācōrēneba beēabari dji droma bā zeida bāēaca?–†

Idjia panusia:

–Māra maḷgāēa.–

22 Maḷ carea ādjirāba iwidiēsiēaa:

–¿Māēteara bāra cai? Dai diabuepedarāa bādebemada jaraēe wānida panla. Ara bādjiebbemada daia ¿cārēda jarai?–

23 Maḷne JuaĀba panusia:

–Ācōrēneba beēabari Isaíaba nāwā jarasia: “Ējūā pōāsa ewaraga bāde abalba naēda jara bāa: Dadjī Boro ora jipa jariēadua.”‡ Māra maḷ ēberāa.–

24 JuaĀmaa diabuepedarāra ācāra pariseorā basía.§ 25 Maḷgarāba idjia iwidiēsiēaa:

–Bāda Ācōrēba ēdra edabari diai jaraēaēbāra, idjaba Eliaēbāra, idjaba Ācōrēneba beēabari dji dromaēbāra, ¿cai trāneba bā ēberārāra jāwā borocueca bā?–

26-27 JuaĀba nāwā panusia:

–Māra baidoba borocuebaria. Baribara mā caiēu zeida bāēara bārā tāēna bāmīna bārāba idjira adua panla. Idjira mā cāyābara dji dromaara bā bēra, idjia jīrūne jā bā ērāi carea māra bia bāēa.–

28 Jūma maḷgara māwāsia ējūā Betania abadama, Jordaḷ do waa quīrārē āmādaudjariare JuaĀba borocue bāēama.*

Jesura Ācōrē Oveja Zaquea

29 Maḷ nurēma JuaĀba Jesuda idjimaa zebāra da unusia. Maḷne idjia jarasia:

–¿Acāēadua! Jāḷdra Ācōrē oveja zaquea. Idjideba Ācōrēba naḷ ējūānebemarāba cadjirua obadara quīrādoaya.† 30 Idjidebbemada mā naēna jarasia: “Mā caiēu zebāra mā cāyābara dji dromaara bāa, idjira mā naēna bāēa bēra.” 31 Naēna mā adua basia

† 1:18 Exodo 33:18-20. ‡ 1:18 Dji Warra ababe bara. Griego beēade ācāra cartade bā bāa: “Ācōrē ababe bara.” Ācōrē bēra idjaba. Griego beēade ācāra cartade māra neēa. § 1:19-20 Ācōrēba ēdra edabari diai jaraēada. Māra griego beēade “Crito” bā bāa. Critora trāēa. Jara bāa “Ācōrēba ēdra edabari diai jaraēada” wa “Ācōrēba dadjirā Boro da bāēada.” Arameo beēade jarabadaa “Mesías.” * 1:21 Malaquia 4:5-6. † 1:21 Deuteronomio 18:15-19. ‡ 1:23 Isaía 40:3. § 1:24 Griego beēade māba idjaba nāwā bā bāa: “JuaĀmaa diabuepedarāra pariseorāba diabuesiēaa.” * 1:28 Maḷ Betaniara dji Jerusaleḷ caita bā puruēa. ācāra maarā JuaĀba Betaniada basia Batanea drua trāda āi bābāraēba. Idjaba ācāra cartade “Betābara” bā bāa. † 1:29 Levítico 16:20-22.

Jesuda mǎwǎ ɛlda. Baribɽɽ mǎa baidoba borocue ɛla israelerǎba cawadamǎrǎ ɛ caida Ācōrǎba diabuedada.-

³² Idjaba jarasia:

-Mǎa unusia Ācōrǎ Jaurera bajǎneba puchirǎ quǎrǎca zepeda Jesu ume ɛɛɽɽɽɽɽ.

³³ Mǎa adua ɛasia idjira dji dromaara ɛlda. Baribɽɽ mǎa borocuemǎrǎ Ācōrǎba diabueside nǎwǎ jarasia: “Bla unuya mǎ Jaurera ɛɛɽ ɛɽɽ ɛɽɽ zepeda idji ume ɛɛɽɽɽɽɽ. Unubɽɽɽɽ ɛla cawaya mǎ ɛɛɽɽɽɽ mǎ Jaurera dia ɛɛɽɽɽ.”[‡] ³⁴ Mǎa mǎɽɽɽɽ unusia. Mǎa carea mǎa jara ɛla idjira wǎrǎda Ācōrǎ Warrada.-

Jesu ume nǎbabadarǎ dji nǎǎrǎɛɛɽɽɽ

Mateo 4:18-22; Marco 1:16-20; Luca 5:2-11

³⁵ Mǎa nurǎma Borocuebari JuaĽra wayacusa arima ɛasia. Idjaba idji ume nǎbabadarǎda umǎ panasidaa. ³⁶ Mǎa ɛne JuaĽba Jesura caita wǎɽɽɽɽɽ unupeɽa jarasia:

-ǎAcɽɽɽɽɽ! Jari ɛɽɽɽ Ācōrǎ Oveja zaqea.-

³⁷ Mǎa ǎrǎnapeɽa JuaĽ ume nǎbabadarǎ umǎɛɛɽɽɽ Jesu caidu wǎsidaa. ³⁸ Jesuba jǎda acɽɽɽɽɽ idji caidu zebɽɽɽɽ unusia. Mǎa ɛne iwidiisia:

-Bǎrǎba ǎcǎrǎda quǎrǎ panɽ?-

Ādjia jarasidaa:

-Rabi, ɽɽ ǎsǎma ɛabari?- (Mǎa ɛɽɽɽ Rabiba jara ɛla “Jaradiabari.”)

³⁹ Jesuba panusia:

-Acɽɽ zedɽɽɽɽ.-

Ara mǎɽɽ wǎnapeɽa unusidaa sǎma ɛabarida. Mǎa ewaride idji ume panesidaa quewara babɽɽ bǎrǎ.

⁴⁰ JuaĽba jaraɽa ǎrǎnapeɽa Jesu caidu wǎpedaɽara umǎ panasidaa. Aɛa SimoĽ Pedro djaba Andre basia. ⁴¹ Andrera Jesuma ɛapeɽa nǎǎrǎ idji djaba SimoĽda jɽɽɽɽ wǎsia. Unupeɽa jarasia:

-Daiba unusidaa Ācōrǎba ɛɽɽɽ edabari diai jaraɽada.-[§]

⁴² Mǎa ɛne Andreba SimoĽra Jesumaa edesia. Jǎɛpedaɽacarea Jesuba SimoĽmaa acɽɽɽɽ jarasia:

-Bɽa Jonǎ warra SimoĽa, baribɽɽ idiba ǎtaa ɽɽa Cera aɽia.-^{*} (Mǎa trǎ Cɛpara idjaba Pedro abadaa.)

Jesuba Pelipe, Natanael sida trǎna

⁴³ Nurǎma Jesuba Galilea druadaa wǎida crǎchasia. Mǎa bǎrǎ Pelipeɽa jɽɽɽɽ. Unupeɽa jarasia:

-Mǎa quǎrǎ ɛla ɽɽ mǎ ume nǎbaida.-

⁴⁴ Mǎa Pelipeɽa Betsaidǎ puruɽɽɽɽ basia. Andrera idjaba Pedro sida mamabema basia. ⁴⁵ Mǎa ɛne Pelipeba Natanaelda jɽɽɽɽ wǎsia. Unupeɽa jarasia:

-Moiseba ɛlda leyde jara ɛɽ ɛɽɽɽda daiba unusidaa. Ācōrǎneba ɛɛɽɽɽɽɽɽɽ idjideɛɛɽɽɽɽ ɛsidaa. Idjira Jose warra Jesu Nazareɽɽɽɽɽ.-

⁴⁶ Natanaelba Pelipea jarasia:

-ǎMǎwǎra dadjirǎ bia duananira Nazareɽɽɽɽ zeica?-

Pelipeba jarasia:

-Wǎna acɽɽɽɽ.-

⁴⁷ Jesuba Natanael idjima ɛɽɽɽ unuside jarasia:

-ǎAcɽɽɽɽɽ! Nǎɽɽɽ wǎrǎda israelerǎ dji araa. Djǎrǎra cǎrǎɽɽɽɽ.-

⁴⁸ Natanaelba Jesura unuca baɽa bǎrǎ iwidiisia:

-Bla mǎneɛɛɽɽ ǎsǎwǎ cawa ɛɽ?-

[‡] 1:33 Mǎ Jaurera dia ɛɽɽɽ. Griego ɛɽɽɽɽ “mǎ Jaureɽɽɽɽ borocue ɛɽɽɽ” ɛɽ ɛla. Ezequiel 36:25-27; Isaia 11:1-2; Joel 2:28-29. [§] 1:41 Ācōrǎba ɛɽɽɽ edabari diai jaraɽada. Mǎra griego ɛɽɽɽɽ “Crito” ɛɽ ɛla. Critora trǎɽɽ. Jara ɛla “Ācōrǎba ɛɽɽɽ edabari diai jaraɽada” wa “Ācōrǎba dadjirǎ Boroda ɛɽɽɽɽ.” Arameo ɛɽɽɽɽ jarabadaa “Mesias.”
^{*} 1:42 Jonǎ. Griego ɛɽɽɽɽ mǎ trǎra JuaĽ abadaa. Cera, Pedro. Mǎɽɽrǎ trǎba jarabadaa “mōgara.”

Jesuba panusia:

–Pelipeba bl jlrade wāi naēna mĵa cawa ņasia blra higojō bacuru edrecare ņada.–

⁴⁹ Maĵ carea Natanaelba jarasia:

–Jaradiabari, blra wārāda Ācōrē Warraa. Blra dadji israelerā Boroa.–

⁵⁰ Maĵne Jesuba jarasia:

–Mĵa blra higojō bacuru edrecare ņada cawasiada a ņa carea ĵbla mĵwā crĵcha ņca? Maĵ cāyābara ne ununaca waiņlara ņeada zocārā unuya.–

⁵¹ Maĵbe Jesuba jarasia:

–Wārā arada mĵa jaraya: bārāba bajāra ewa nūmĵda ununia. Idjaba ununia ba-jānebema nezocarāra mĵ, Naĵ Djara Edada ņamaa udaa zedapeđa ĵtaa wā duanĵda.–†

2

Jesuba baidoda uva ņa babisia

¹ Ewari ūbea bađacarea ēberāda dji edasiđaa Caná puruđe Galilea druade. Maĵ carea ņsriđa ewarida o panasiđaa. Jesu papada mama ņasia. ² Jesura, idji ume nĵbabadarā siđa maĵ quima edablrl ņsriđa o panĵmaa jarasiđaa wānamārēā. ³ Mĵwā panĵne uva ņara jōna bērā dji papaba Jesua jarasia:

–Uva ņara jōsia.–

⁴ Maĵne Jesuba jarasia:

–Papa, ĵcārē cārēā bla mĵa maĵglra jara ņa? Mĵ ewarira wadi jūēē ņa.–*

⁵ Bariblrl Jesu papaba dji jeđe panĵa jarasia:

–Idjia jarablrlra jūma ođadua.–

⁶ Maĵne sei zoco waiņla mōgara ođada arima panasiđaa. Judiorāba maĵ zocodeba baidoda juebadjidaa ne slglđapeđa Ācōrē quĵrāpita bia ņeadi carea. Zocoza veinte wa treinta galoĵ poya ņesia.† ⁷ Maĵne Jesuba uva ņa jeđe panĵa jarasia:

–Za ņea zocoda baidoba birađadua.–

Ara maĵda bira tl nūmĵsiđaa. ⁸ Maĵbe Jesuba jarasia:

–Jāĵbe maārĵ jueđapeđa uva ņa jeđe panĵ boromaa edeđadua.–

Ara maĵda mĵwā osiđaa. ⁹ Maĵbe uva ņa jeđe panĵ boroba maĵ baido bađada do zasia. Wārāda uva ņada dosia, bariblrl idjia adua ņasia sāma juesiđada. Aņabe dji jeđe panĵblrl cawa panasiđaa. Uva ņa jeđe panĵ boroba dji umaquĵrā quima edaya ņada trĵpeđa jarasia:

¹⁰ –Jūmarāba naārā uva ņa biara ņada jeđebadaa. Jĵrūare quĵrā plrrra duanenacarea uva ņa mĵcuaē ņada jeđebadaa. Bariblrl bla uva ņa dji biara ņa mērā eroņadada ĵrāblrl jeđebiblrl.–

¹¹ Maĵ ne ununaca naārā ođara Jesuba Caná puruđe Galilea druade osia. Maĵgldeba idjira dji Dromada unubisia. Mĵwā idji ume nĵbabadarāba idjira wārāda ĵjāsiđaa.

¹² Mĵwānacarea Jesura Capernauĵ puruđaa wāsia. Idji papada, idji djabarāda, idji ume nĵbabadarā siđa idji ume ābaa wāsiđaa. Mama dārā pananaē basía.

Jesuba ne nēdobuebadarā āyā jlracuada

Mateo 21:12-13; Marco 11:15-18; Luca 19:45-46

¹³ Judiorā Egiptođeba ēdrĵpeđa quĵrānebabada ewarida caita ņasia.‡ Maĵ bērā Jesura Jerusaleĵnaa wāsia. ¹⁴ Mama Ācōrē de droma dajada unusia Ācōrēa babue diadi careabemada nēdobue panĵda. Pacada, ovejada, puchirā siđa nēdobue panasiđaa. Idjaba ĵclrlba Ācōrē de dromane diaida ņa paratara dji drua āĵba zebĵdarāa nēbla nēdobuebadjidaa āĵbema paratara diacara panana bērā. ¹⁵ Maĵ carea Jesuba jĵcarada

† 1:51 *Genesi 28:12.* * 2:4 Mĵ ewari. ĵclrlmaarā Jesuba jara ņasia idji beadiđebemada. Dewararāmaarā Jesuba jara ņasia idjira Ācōrēba diai jarađa ebuđa cawabi ewariđebemada. Idjaba ĵclrlmaarā jara ņa Jesuba uva ņa diaiđebemada wa idjia ne ununaca oi ewariđebemada. † 2:6 *Veinte wa treinta galoĵ.* ĵclrl traduccioĵne ņsiđaa ochenta wa cien litro. Griego beđeade ņĵ ņa “metreta umé wa ūbea.” ‡ 2:13 *Exodo 12:1-27.*

soa quĩrãca osia. MaĽba Ācõrẽ de dajada duanlra, ãdji ovejada, ãdji paca sida jũma ãyã jaretacuasia. Dji parata nẽdobuebada mesa coretacuablrađe ãdji paratara egode cua dogosia. ¹⁶ Mãwã oblrđe idjia puchirã nẽdobuebadarãa jarasia:

–Jũma naĽglra ãyã edeđadua. MĽ Zeza dera ne nẽdobuebada deda orãnadua.–

¹⁷ MaĽne idji ume nĩbabadarãba quĩrãnebasidãa Ācõrẽ Bedeade nãwã bĽ bĽda: “BĽ de dromara mĽa bio quĩrã bĽ bẽrã mĽra beuya.”[§]

¹⁸ Mãwã bĽde judiorã dji dromarãda arima panasidãa. MaĽglrãba Jesua jarasidãa:

–Dairãa unubidua Ācõrẽba bĽa jãwã obi bĽda.–

¹⁹ Jesuba panusia:

–NaĽ de dromada ãrĩniblrđ, mĽa ewari ũbeade wayacusa oya.–

²⁰ MaĽne judiorã dji dromarãba jarasidãa:

–NaĽ Ācõrẽ de dromara 46 poa edesia jũma pãrãni carea.* MaĽda bla ĳsãwã ewari ũbeade jũma oyađa a bĽ?–

²¹ Jesuba naĽ de dromaana aside ara idjidebemada bedeã basia. ²² Idji Ľrẽbadacarea idji ume nĩbabadarãba quĩrãnebasidãa idjia mãwã jarađada. MaĽbe ãdjirãba Ācõrẽ Bedeade bĽ bĽra, Jesuba jarađa sida wãrãda ijãsidãa.

Jesuba eberãrã sãwã bea cawada

²³ Judiorã Egiptodeba eđrpeđada quĩrãnebabada ewaride Jesura JerusaleĽne basia. MaĽne zocãrã ne ununacada osia. MaĽ carea zocãrãba idjira ijãsidãa. ²⁴ Bariblrđ Jesuba jũmarã crĩchada cawa bĽ bẽrã ijãé basia ãdjia wãrãda ijã panlra. ²⁵ Jũmarã soda cawa bĽ bẽrã ni abalba idjia eberãrã sãwã beada jaradié panasidãa.

3

Jesu Nicodemo ume bedeada

¹ Pariseoda basia Nicodemo abadada. Idjira judio dji droma basia. ² MaĽ Nicodemora diamasi Jesumãa wãsia. MaĽbe Jesua jarasia:

–Jaradiabari, dairãba cawa panla bĽra Ācõrẽba diabueđada. Bla o bĽ ne ununacara ni abal eberãba poya oéa Ācõrẽda idji ume bĽéblrđ.–

³ Jesuba idjia jarasia:

–Wãrã arada mĽa bĽa jaraya: eberãda wayacusa tođaeblrđ Ācõrẽ puruđebema baéa.–*

⁴ MaĽ carea Nicodemoba idjia iwidisia:

–ĳsãwã dadji drõã bĽda wayacusa tođi? Mãẽteara ĳdadji papa biteda wãida bĽca wayacusa tođamãrẽã?–

⁵ Jesuba panusia:

–Wãrãda mĽa bĽa jaraya: baidodeba, Ācõrẽ Jauredeba bida tođaeblrđ, Ācõrẽ puruđebema baéa.† ⁶ Dadji papaba tođara naĽ djaradeba zedãa, bariblrđ wayacusa tođara Ācõrẽ Jauredeba tođaa. ⁷ MĽa wayacusa tođida panlana ada carea jũmawãyã crĩcharãdua. ⁸ Nãũrãra bariduaareba puábaria. Dji jĩguara ũrĩbarimĩna cawacaa sãmaareba zeida idjaba sãmaa wãida. Ara maĽ quĩrãca bla Ācõrẽ Jauredeba tođara. Ācõrẽ Jaurera ununacamĩna cawa panla eberã sođe sãwã o bĽda.–

⁹ Nicodemoba jarasia:

–Ācõrẽ Jaureba ĳsãwã maĽra mãwã oi?–

¹⁰ Jesuba panusia:

–BĽra Israeldëbemarãa Ācõrẽ bedeã jaradiabari dji dromamĩna ĳmaĽda adua bĽca?

¹¹ Wãrã arada mĽa bĽa jaraya: daiba cawa panlnebemada, unu panlnebema sida bedeã

§ 2:17 Salmo 69:9. Griego bedeade bĽ bĽa: “BĽ de dromara mĽa bio quĩrã bĽ bẽrã mĽra babueya.”

* 2:20 Ācõrẽ de droma pãrãnada cuarenta y sei poa edesia bariblrđ waiĽlra o panana bẽrã pãrãnaca basia. * 3:3 Wayacusa toéblrđ. Griego bedeade maĽba idjaba jara bĽa: “Bajãneba toéblrđ.” † 3:5 Ľclrđmaarã maĽ bedeaba nãwã jara bĽa: “Ācõrẽ Jaureba eberã slglpeđa wayacusa tobiéblrđ, maĽ eberãra Ācõrẽ puruđebema baéa.”

panla bariblrĽ daiba bedeā panlra bārāba ijānācaa. ¹² MĽa naĽ ējūāne unubadaēbema jara ħda bārāba ijānacablrĽ, bajānebemada jaraiblrĽ ħsāwā ijāni?

¹³ Ni aħalda bajānaa wānācaa maĽ cawai carea. Aħabe mĽ, NaĽ Djara Edadaba maĽra cawa ħla, bajāneba zeda bēra.† ¹⁴⁻¹⁵ Moiseba ējūā pōāsa ewaraga ħde dama ĽtĽ jira ħda quīrāca,§ mĽ, NaĽ Djara Edadara ĽtĽ jira ħdaia mĽ ijābdara Ācōrē ume ewariza zocai beadamārēā.*

¹⁶ Wārāda Ācōrēba ēberārā bio quīrā ħla bēra idji Warra aħa ħda naĽ ējūānaa diabuesia jūma idji ijābdara aduarānamārēā, āteblrĽ idji ume ewariza zocai beadamārēā.

¹⁷ Ācōrēba idji Warrara naĽ ējūānaa diabueē basia ēberārā bedeade ħlmārēā āteblrĽ diabuesia ēdrĽ edamārēā. ¹⁸ Ācōrēba idji Warra ijā ħlra bedeade ħlada aéa. BariblrĽ idji Warra ijāē ħlra Ācōrēba bedeade ħlada abaria, idji Warra aħa ħda igara ħla bēra.

¹⁹ Ācōrēba naĽ ējūānebemarāra bedeade panlana abaria naĽ carea: Ľnaara naĽ ējūāne zesia jūmarāba sāwā nībaēdida panlda ununamārēā. BariblrĽ ēberārāba obadara cadjirua bēra pāimadrĽ biara quīrāsiēda. ²⁰ Jūma cadjirua obadaba Ľnaara quīrānācaa. Ľnaanaa zedācaa ādjia cadjirua o panlra cawarānamārēā. ²¹ BariblrĽ jūma wārā ēpē ħeara Ľnaanaa ze panla ādjia Ācōrēba quīrā ħla quīrāca obadada jūmarāba cawadamārēā.

Borocuebari JuaĽba Jesudebema bedeada

²² Māwānacarea Jesura idji ume nībabadarā sida Judea druadaa wāsiēda. Mama panasidāde idji ijābdara borocuebadjia. ²³ MaĽmisa JuaĽba borocue ħabadjia EnoĽne Salim puru caita. Mama baidoda egorōēba Ľtaa bogadrĽ nūmabadjia. Ēberārāra idjimaā wābadjiaēda, maĽne idjia borocuebadjia. (²⁴ MaĽglra māwāsia JuaĽ preso jidaēi naēna.) ²⁵ MaĽ ewaride ĽclrĽ JuaĽ ume nībabadarāda dewara judio ume caicayasiēda Ācōrē quīrāpita bia ħeādi carea ne slglbadādebema carea.† ²⁶ Māwānacarea JuaĽmaā wānapeda jarasiēda:

–Jaradiabari, ħla ume JordaĽ quīrārē ħadaba ēberārāra borocue ħla. Idjidebemada ħla bedeasia. Jūmarāda idjimaā wā duanla.–

²⁷ MaĽ carea JuaĽba jarasia:

–Ācōrēba iduaribiēblrĽ, ni aħalba ēberārāra zocārā jlrĽ peēa. ²⁸ Bārāba mĽa jaradara ūrīsiēda. MĽa jarasia mĽra Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jaradaēda. Idjaba jarasia mĽra Ācōrēba idji na diabuesida ēberārāba cawadamārēā mĽ caiēu zeidebemada. ²⁹ Quima edabadaē dji wērā edablrĽ umaquīrāda dji dromaa. Idji ume dji biada arima ħebaria idjia jarablrĽra ijā oi carea. BariblrĽ ħsriēda ħla idji bedeada ūrī ħla bēra. Ara maĽ quīrāca mĽa ūrī ħla mĽ dji biaba ēberārāra jlrē ħda. MaĽ carea mĽra bio ħsriēda ħla. ³⁰ Idjida dji dromaara ħaida ħla. MĽra edaara ħaida ħla.–

Ľtaarebema ēberā

³¹ Ľtaareba ze ħlra jūmarā cāyābara dji dromaara ħla. NaĽ ējūāne ħeara naĽ ējūānebema bēra aħa namabemadrĽ bedeabadaa. MaĽ bēra bajāneba ze ħlra jūmarā cāyābara dji dromaara ħla. ³² IdjiablrĽ bedeā ħla bajāne ununanebemada, ūrīnanebema sida. Māwāmīna idjia bedeā ħlra naĽ ējūānebemarā ni aħalba ijānācaa. ³³ BariblrĽ idji bedeā ijā ħlba cawa ħla Ācōrēba jara ħlra wārāda. ³⁴ Ācōrēba diabueēdaba Ācōrē bedeada jarabaria, Ācōrēba idji Jaureda idji ume ħemārēā diaēda bēra. ³⁵ Dadji Zeza Ācōrēba idji Warrara quīrā ħla; maĽ bēra ne jūmada diasia idji jlwāēda erōbamārēā. ³⁶ Idji Warra ijā ħlra Ācōrē ume ewariza zocai ħaya, bariblrĽ dji Warra igara ħlra Ācōrē ume ewariza zocai ħaēa. Ara nawena Ācōrēba idjira cawa o ħlcārīa.

† 3:13 Griego bedeade ĽclrĽ cartade idjaba ħĽ ħla: “Idjira bajāne ħla bēra.” § 3:14-15 Numero 21:4-9. * 3:14-15 Griego bedeade ĽclrĽ cartade idjaba ħĽ ħla: “Beudapeda aduarānamārēā.”

† 3:25 Dewara judio. Griego bedeade ĽclrĽ cartade ħĽ ħla “judiorā.”

4

Jesu Samariadebema wērā ume bedeada

¹ Mañ ewaride pariseorāba ūrīsidaa Jesuba JuaĽ cāyābara ēberārā zocārāara er-
oḅlada idjaba borocue ḅlada. (² Wārāda Jesuba ēberārāra borocueé basía. Idji ume
nībabadarābɾɿ borocuebadjidaa.) ³ Pariseorāba mañ ūrīpedadada Jesuba cawaḁa bēṛā
Judea druade ḅadada Galilea druadaa wayacusa wāsia.

⁴ Baribɾɿ Galileadaa wāi carea Samaria druade wāida ḅasia. ⁵ Wābɾɿde Samariade
ḅa puru Sicar abadama jūēne wāsia. Mañ purura Jacoboba idji warra Josea diada ējūā
caita ḅla.* ⁶ Mama baido juebada uriada ḅasia Jacobo queraside ḅadada. Umatipa
baboḁode Jesura oḁe nība sē ḅasia. Mañ bēṛā mañ baido juebada uria caita chūmesia.
⁷⁻⁸ Jesu ume nībabadarāra puruḁaa wānoasidaa coḁi carea ne nēdode. Māwā ḅḁe wērā
Samariadebemada baido jueḁe zesia. Jesuba mañ wērāa jarasia:

–MĽa baidoda diadua.–

⁹ Mañne wērāba Jesua jarasia:

–MĽra Samariadebema wērāa. ¿Cārē cārēā judioba mĽa baidoda iwīḁi ḅa?–

Idjia māwā jarasia judiorāba Samariadebemarā quīrīānaca bēṛā.†

¹⁰ Jesuba panusia:

–Ācōrēba dia ḅḁa ḅla cawabɾɿbara idjaba za baido iwīḁi ḅḁa caida cawabɾɿbara,
ḅla mĽa baidoda iwīḁicasia. Mañbe mĽa baido zocai ḅai djiwīḁi diabarida diacasia.–

¹¹ Wērāba jarasia:

–ḅla ¿cārēba baido juei? Nañ baidora eḁu ḅla. Mañ zocai ḅai djiwīḁi diabari
baidora ¿ḅla sāma juei? ¹² Dairā drōā naēnabema Jacoboba nañ baidora dairā itea
amesia. Naḅgḁebemada idjia do ḅabadjia. Idji warrarāba, idji animarā biḁa dobadjidaa.
¿Māwāra ḅɾa Jacobo cāyābara dji dromaara ḅḁca?–

¹³ Jesuba panusia:

–Bariduaba za ḅa baidoda doibɾɿ, wayacusa opichiaya. ¹⁴ Baribɾɿ mĽa dia ḅa baido
dobɾɿra waa opichiaéa. Idjira Ācōrē ume ewariza zocai ḅaya, mĽa dia ḅa baidora idjide
ewariza bogadrɿ ḅa quīrāca ḅai bēṛā.–

¹⁵ Mañne wērāba jarasia:

–Māēteara mañ baidora mĽa diadua waa opichiarāmārēā, idjaba waa nama baido jueḁe
ze amaaba.–

¹⁶ Mañ carea Jesuba jarasia:

–ḅa quimada trĽne wāpeda namaa zedadua.–

¹⁷ Wērāba jarasia:

–MĽra quima neé ḅla.–

Jesuba jarasia:

–ḅla jara ḅɾa wārāa. ḅɾa quima neé ḅla. ¹⁸ Wārāda ḅla quima juesuma edabɾɿla.
Idjaba ḅla nañ ewaride eroḅɾa ḅa quimaéa. ḅla jara ḅɾa wārāa.–

¹⁹ Mañ carea wērāba jarasia:

–MĽmaarā ḅɾa Ācōrēneba bedebabarida jāwā ḅla. ²⁰ Dai drōā naēnabemarāba nañ
eyade Ācōrēa bia bedebadjidaa,‡ baribɾɿ bārā judiorāba jarabadaa Jerusaleñneɾɿ
idjia bia bedeadida panɿda. ¿Sāmabɾɿ wānida panɿ Ācōrēa bia bedeaḁi carea?–

²¹ Jesuba panusia:

–MĽa jara ḅɾa ijādua. Ewari aba nañ eyade idjaba Jerusaleñne biḁa dadji Zeza Ācōrēa
bia bedeade wānaéa. ²² Bārā Samariadebemarāba Ācōrēa bia bedebadamīna idjira adua

* 4:5 *Genesis* 33:18-20; 48:21-22; *Josue* 24:32. † 4:9 *Judiorāba Samariadebemarā quīrīānaca bēṛā*. Griego
bedeade mañba idjaba nāwā jara ḅla: “Judiorāra Samariadebema epedeḁe ne coḁaca
bēṛā.” ‡ 4:20 *Samariadebemarāba Guerizim eyade Ācōrēa bia bedebadjidaa*. Josuera, idji ume
panɿ siḁa mama Ācōrēa bia bedeasidaa (*Josue* 8:30-35). Ebal eyara Guerizim quīrāpe ḅla.

panla. Bariblra dai judiorāba idjira cawa panla, judiorāneba Ācōrēba sāwā ēberārā ēdra edabarida cawabi ɛl bēra. ²³ Bariblra ewari jūēida ɛadara jūēsia. Idira dadji Zezaba quīrīā ɛla ēberārāba ādji ɛeamalba bia beɛeadaida idji Jauredeba idjaba wārāda cawa panneba. Aɛa māwāblra idjīa aride bia beɛeada. ²⁴ Ācōrēra jaurea. Maļ bēra ēberārāba idjīa bia beɛea quīrīā panblra māwā oɛida panla idji Jauredeba idjaba wārāda cawa panneba.–

²⁵ Wērāba jarasia:

–Mā cawa ɛla Ācōrēba ēdra edabari diai jaradara wārāda zeida.* Idji zebraɛe dadjirāa ne jūmada cawabiya.–

²⁶ Maļ bēra Jesuba jarasia:

–Mā, bl ume beɛea ɛlda idjīa.–

²⁷ Māwā ɛlɛ Jesu ume nībabadarāra purudeba jēda zesidaa. Ādjirāba cawa crīchadaē panesidaa Jesura wērā ume beɛea ɛlda unune zepedada bēra. Bariblra ni aɛalɛba Jesua iwīdīdaē basīa cārēda quīrīā ɛasida wa cārēā wērā ume beɛea ɛasida. ²⁸ Maļbe wērāba idji zocora amepeda purudaa wāsia. Jūēpeda ēberārāa jarasia:

²⁹ –Mā ununa ēberāda aɛɛe wānadrā. Idjīa mā jarasia jūma mā naēna oɛada. Mā crīcha ɛla idjira Ācōrēba ēdra edabari diai jaradada.–

³⁰ Ara maļda ēberārāra purudeba wāblrasidaa Jesu ɛlmaa. ³¹ Maļmisa Jesu ume nībabadarāba idjīa beɛea djuburia panasidaa ne comārēā. ³² Bariblra Jesuba jarasia:

–Ne coēā, mā coi carea eroblra bārāba adua panla.–

³³ Idji ume nībabadarāba ādjiduba jara duanesia:

–Aɛalɛba idjira ne cobisiscada.–

³⁴ Maļ bēra Jesuba ādjirāa jarasia:

–Mā Diabuedaba obi ɛlra jūma o ɛlɛ ne co ɛl quīrāca ɛla. ³⁵ Bārāba jarabadaa: “Wadi jeɛeco quīmārē ɛla néu ewadi carea.” Bariblra mā jaraya: aɛɛeada, ēberārā māmaa zɛɛdara néu purea taɛl quīrāca panla. Ācōrē beɛeara ara nawena ijāni carea ɛeaa. ³⁶ Néu ewadi ewarira jūēsia. Néu ewablda quīrāca bārāra trajadia ēberārāba māda ijānamārēā. Māwā ādjirāra Ācōrē ume ewariza zocai panania. Néu ewabariba edablra carea ɛlstrīdabarīa. Ara maļ quīrāca bārāra ɛlstrīdadia ēberārāba mā ijāblda carea. Maļ bēra dji néu ewabarira dji ubari ume ɛlstrīda panania.

³⁷ Dadjīa jarabadaa wārāa: “Aɛalɛda ne uida ɛla idjaba aɛalɛba ewaida ɛla.” ³⁸ Ara maļ quīrāca mā bārāra diabuesia dewararāba upedada ewadamārēā. Ādjīa upedada bārāba bia ewa panla.–

³⁹ Zocārā Samariadebemarā maļ purude panabadaba Jesura ijāsidaa, wērāba nāwā jarada bēra: “Idjīa mā jarasia jūma mā naēna oɛara.” ⁴⁰ Samariadebemarāra Jesumaa zedapada beɛea djuburiasidaa ādji ume ɛemārēā. Maļbe Jesura ādji purude ewari umé ɛesia. ⁴¹ Idjīa jaradia ɛlɛ ādjirā awara zocārāba ijāsidaa. ⁴² Ādjirāba wērāa jarasidaa:

–Dairāba aɛabe ɛla jarada carea ijā panlā, āteblra ijā panla idjīa jaradia ɛlda ūrīpedada bēra. Dairāba cawasidaa idjira wārāda jūmarā ēdra edabarida.–†

Jesuba Galileade warra biabida

⁴³ Samariade ewari umé ɛpeda Jesura Galilea druaɛdaa wāsia. ⁴⁴ Maļ naēna idjīa jaradoasia Ācōrēneba beɛebarīra ara idji druaɛdebemarāba wayaɛcada.‡

⁴⁵ Jesu Jerusaleñe ɛasīde Galileadebemarā sīda duanasidaa Egiptoɛeba ēdraɛpedada quīrānebabada ewari baɛi carea. Mama Jesuba ne ununaca o ɛlda unusidaa. Maļ carea idji Galileade jūēsīde ādjirāba bia edasidaa.

§ 4:22 Isaía 2:2-3. * 4:25 Ācōrēba ēdra edabari diai jarada. Griego beɛeade “Crito” ɛl ɛla. Arameo beɛeade jarabadaa “Mesías.” Critora idjaba Mesīara trlā, āteblra jara panla “Ācōrēba ēdra edabari diai jarada” wa “Ācōrēba dadjirā Boroda ɛlda.” † 4:42 Jūmarā ēdra edabarīda. Griego beɛeade ḗcrlra cartade idjaba ɛl ɛla “Crito.” ‡ 4:44 Mateo 13:57; Marco 6:4; Luca 4:24.

⁴⁶ Galilea druade ɓade Jesura wayacusa Caná puruɗaa wāsia idjia naēna baido uva ɓa babidamaa.[§] Małmisa Capernauł puruɗe ɓasia dji boroare trajabari dji dromada. Mał ɛberā warrada bio cacua bié ɓasia. ⁴⁷ Małne idjia ūrīsia Jesura Judeadeba Galilea druadeaa zesida. Ara małda Caná puruɗaa wāsia Jesu ɓamaa. Jūɛpeɗa beɗe djuburiasia idji warra jūācāyā nūmɗa biabiɗe wāmārēā. ⁴⁸ Jesuba idjía jarasia:

–Bārāba ne ununacada ununaéɓɓɓ młā jara ɓara ijānaéa.–

⁴⁹ Baribɓɓ dji ɛberāba jarasia:

–Mł Boro, mł warra jaiɗai naēna isabe wāna.–

⁵⁰ Jesuba jarasia:

–Diguiɗaa wādua. ɓɓ warrara biasia.–

Dji ɛberāba ijāna bēra ara małda wāsia. ⁵¹ Diguiɗaa jūɛɓɓɓɓ idji nezocarāba audiabaridapeɗa jarasiɗaa:

–ɓɓ warrara biasia.–

⁵² Małne idjia iwiɗisia:

–¿Sāłbe māvā biasi?

Ādjia panusiɗaa:

–Nuena łmāɗau buyaɗacarea dji cɓwamiara dugusia.–

⁵³ Małne dji zezaba cawasia ara mał hora quīrāca Jesuba ɓɓ warrara biasiɗa asida. Małba idjia, jūma idji ɛberārā biɗa Jesura ijāsiɗaa. ⁵⁴ Jesura Judeadeba Galieadeaa jēda zebɓɓɓɓ ne ununacada o ɓabadjia. Małgɓ ne ununaca oɗara dji umébema ne ununaca oɗa basía.

5

Jesuba łnāūbada ewariɗe cacua bié ɓɓ biabiɗa

¹ Māvānacarea judiorāba Jerusaleł puruɗe ewari dromada osiɗaa. Mał bēra Jesura mamaa wāsia. ² Jerusaleł puruɗe cuibadada ɓɓa judiorāba coropeɗaɗa. Mał cuibadara dji puruɗe eɗa wābada Oveja abada caita ɓɓa. Hebreo beɗeade Betzatá abadaa.* Dji baido caita de zaqueda juesuma panɓa. ³ Mama egode cacua bié ɓeada, dauberrea ɓeada, jīrū bié ɓeada, ɓɓradɓ ɓeada siɗa zocārā baraasia. [Ādjirāba domimiada jā panabadjiɗaa. ⁴ Eɗaɗe bajānebema nezocada mał baido domimia oɗe zebadjia. Māvā obɓɓɓɓ dji naārā mał baidoɗe eɗa wāɓɓɓɓ idji cacua bié ɓaɗara biabadjia.]† ⁵ Małne ɛberāda ɓasia 38 roa cacua bié ɓaɗa. ⁶ Jesuba mał ɛberā egode taɓɓ unusiɗe cawasia idjira mama dārāɓɓɓɓ. Mał bēra idjía iwiɗisia:

–¿ɓɓɓɓ bia quīrā ɓɓca?–

⁷ Małne dji cacua bié ɓɓa panusia:

–Māe mł Boro, baribɓɓ młā neé ɓɓa caiba młra doɗa ɓɓida domimiabɓɓɓɓ. Mł eɗa wāya ɓɓmisa dewarada mł na eɗa wābaria.–

⁸ Jesuba jarasia:

–Piradɓɓɓ. ɓɓ cɗara edapeɗa nībaɗe wādua.–

⁹ Ara małda dji ɛberāra biasia. Idji cɗara edapeɗa nībaɗe wāsia. Baribɓɓ mał ewariɗera łnāūbada ewari basía. ¹⁰ Mał bēra judiorā dji dromarāba ɛberā cacua biɗaa jarasiɗaa:

–Idira łnāūbada ewari bēra ɓɓ cɗara edecara ɓɓa.–

¹¹ Małne idjia panusia:

–Baribɓɓ mł biabiɗaba jarasia: “ɓɓ cɗara edapeɗa wādua.”

¹² Ādjirāba iwiɗisiɗaa:

–¿Caiba ɓɓa māvā ɓɓ cɗara edapeɗa wādua asi?–

§ 4:46 Juał 2:1-11. * 5:2 Betzatá. Griego beɗeade zocārā cartade “Betesda” wa “Betsaidá” ɓɓ ɓɓa. † 5:4 Griego beɗeade łcɓɓ cartade beɗeade corcheteɗe ɓɓɓa neéa.

¹³ Baribɫɾɫ idji cacua biabiða trɫra adua ʔasia. Jesura ēberārā zocārā nūmɫ tāēna ʔadada āyā wāna bēřā idjia poya jaraé basía.

¹⁴ Māwānacarea Jesuba idjira Ācōrē de droma dajada unusia. Małbe jarasia:

–Bio ūřidua: ɫɾa biada bēřā waa cadjiruara orādua ɫɫ bié ʔada cāyābara biéara berāmārēā.–

¹⁵ Māwānacarea dji ēberāra judiorā dji dromarāmaa wāpeða jarasia idji biabidara Jesuda. ¹⁶ Mamaɫba Ľtaa judiorā dji dromarāba Jesura bio bié jara panesidaa mał ēberāra Ľnāūbada ewaride biabiða bēřā.† ¹⁷ Baribɫɾɫ Jesuba ādjirā jarasia:

–Mł Zeza Ācōrēba wađibiða Ľnāūé ēberārā careba ʔɫa idjaba mł biða Ľnāūé careba ʔɫa.–

¹⁸ Jesuba māwā Ācōrēra idji Zezaada aside judiorā dji dromarāba wārāda idjira bea quĩřā panesidaa. Idjia Ľnāūbada ewaride o cara panɫda oða awara jarasia ara idjida Ācōrēda.

Ācōrēba ɫɫa idji Warraa dia ʔɫdebema

¹⁹ Małbe Jesuba ādjía jarasia:

–Mł wārā bedeada bārāa jaraya: mł, Ācōrē Warraba ara młduɫa cārē siða poya oéa. Baribɫɾɫ mł unu ʔɫa mł Zezaba o ʔɫda. Jūma mł Zezaba o ʔɫra mł biða o ʔɫa. ²⁰ Mł Zezaba młra quĩřā ʔɫa. Mał bēřā jūma idjia o ʔɫra mł unubitaria. Mał awara idjia nał ne ununaca oða cāyābara ne waiɫɫara ʔɫda unubiya. Mał carea bārāba cawa crīchađáé duanenia. ²¹ Mł Zezaba beuđarā Ľrēbabipeða zocai ʔɫbari quĩřāca mł zocai ʔaira mł dia quĩřāɫɫɫa diabararia. ²² Mał awara mł Zezaba ni aɫaɫda cawa oéa. Āteɫɫɫ młra ʔasia jūmarāda cawa omārēā. ²³ Māwā jūmarāba mł Zeza waya panɫ quĩřāca mł siða wayađia. Mł wayaé ʔɫba mł Zeza siða wayaé ʔɫa, mł Zezaba młra nał ējūānaa diabueđa bēřā.

²⁴ Wārā arada mł jaraya: bariduaba mł bedeada ūřipeða mł Diabueđada ĩjāibɫɾɫ, mał ēberāra idji ume ewariza zocai ʔaya. Ācōrēba idjira bié ʔléa. Wārāda mał ēberāra beu ʔadada zocai ʔaya. ²⁵ Wārā arada mł jaraya: ewari zeida ʔadara jūesia. Namaɫba Ľtaa beuđa quĩřāca ʔeaba mł, Ācōrē Warra bedeada ūřinia. Mł ĩjāɫdaba zocai ʔai arada eđađia. ²⁶ Mł Zezara zocai ʔai djibararia. Mł mał zocai ʔaira diabararia idjia mł diađa bēřā. ²⁷ Mał awara młra ʔasia jūmarāda cawa omārēā, młra Nał Djara Eđađa bēřā.§ ²⁸ Mł jara ʔɫ carea cawa crīchađáé ʔearānada. Wārāda ewari aɫa jūmarā beuđarāba mł, Nał Djara Eđađa beđeera ūřinia. ²⁹ Małne jūmarāda Ľrēbađia. Ne bia o ʔeđara Ľrēbađia Ācōrē ume ewariza zocai ʔeđi carea, baribɫɾɫ cadjirua o ʔeđara Ľrēbađia mł bié ʔamārēā.

³⁰ Ara młduɫa cārē siða poya oéa. Mł ēberāra cawa obaria mł Zezaba jarabɫɾɫ quĩřāca. Mł jira cawa obaria. Mł quĩřā ʔɫ quĩřāca oca āteɫɫɫ mł Zeza, mł Diabueđaba quĩřā ʔɫ quĩřāca obaria.

¿Cairāda Jesuare bedeabada?

³¹ Mł jara ʔɫra wārāmīna ara młdjidebemada beđe ʔɫ bēřā bārāmaarā wārēca ʔɫa.* ³² Baribɫɾɫ mł Zezara młare beđe ʔɫa. Mł cawa ʔɫa idjia jara ʔɫra wārāda. ³³ Mał awara bārāba ēberārāda Borocuebari Juałmaa diabuesidaa młnebemada iwididamārēā. Małne idjia jarađara wārā basía.† ³⁴ Mł jɫɫé ʔɫa ēberāda młare beđeamārēā. Baribɫɾɫ Juałba młnebema jarađara mł biða bārāa jara ʔɫa ēdɫdamārēā. ³⁵ Juałra ĩbīřā urua quĩřāca ʔasia. Bārāra idji Ľnaane ʔɫsřida panesidaa idjira bārā ume dārā ʔadaémīna.

³⁶ Baribɫɾɫ Juałba jarađa cāyābara nałgɫda młare biara beđe ʔɫa. Mł Zezaba obi ʔɫda mł jūma o ʔɫ bēřā cawabi ʔɫa mł Zezaba młra wārāda diabuesida. ³⁷ Wārāda mł

† 5:16 Griego bedeade ἄσπυα cartade idjaba ʔɫ ʔɫa: “Bea quĩřā panesidaa.” § 5:27 Daniel 7:13-14.

* 5:31 Deuteronomio 19:15. † 5:33 Juał 1:19-34.

Zeza, mĽ Diabuedara mĽare bedea ʘla. Baribʘʘl bĽrĽba idji bedeara ũrĽnacaa[‡] idjaba idjira ununacaa.[§] ³⁸ Idjaba idji bedeara bĽrĽ sode neé beaa,* mĽ, idjia Diabuedara ĩĽanaca bĽrĽ. ³⁹ BĽrĽba Ācōrē Bedeara quĽrĽcuita acʘbadaa crĽcha panʘ bĽrĽ maʘgʘdeba Ācōrē ume ewariza zocai ʘeadida. MaĽ cartaba mĽnebemadrʘ bedea ʘla. ⁴⁰ MĽwĽmĽna bĽrĽra mĽma ze quĽrĽnacaa zocai ʘai edadi carea.

⁴¹ MĽa jʘʘʘ ʘla bĽrĽba mĽra bia ununamĽrĽ. ⁴² MaĽ awara mĽa bĽrĽra cawa ʘla. Cawa ʘla bĽrĽba ĀcōrĽra quĽrĽnacada. ⁴³ MĽra mĽ Zeza trĽneba ze ʘla, baribʘʘl bĽrĽba mĽra bia edadaé panʘa. MaĽne dewarada ara idji trĽneba zeibʘʘl, maʘgʘra bĽrĽba bia edabadaa. ⁴⁴ BĽrĽba aʘabe quĽrĽ panʘa dewararĽba bĽrĽra bia ununida. Ācōrē aʘa ʘlba bĽrĽda bia unuida jʘʘʘaéʘʘʘ ʘsĽwĽ idjida ĩĽani?

⁴⁵ CrĽcharĽnadia mĽ Zeza quĽrĽpita mĽa bĽrĽra bié jaraida. BĽrĽba Moiseʘeba bia pananida jĽĽ panʘa. Baribʘʘl ara maĽ Moiseba bĽrĽra mĽ Zeza quĽrĽpita bié jaraya. ⁴⁶ BĽrĽba Moiseba jaradada wĽrĽda ĩĽa pananabara mĽra ĩĽacasidaa, Moiseba mĽnebemada Ācōrē Bedeade ʘlba bĽrĽ.[†] ⁴⁷ Baribʘʘl Moiseba ʘlba sida ĩĽanaéʘʘʘ ʘsĽwĽ mĽ bedeada ĩĽani?–

6

*Jesuba mil juesuma auʘu ne cobigada**Mateo 14:13-21; Marco 6:30-44; Luca 9:10-17*

¹ MĽwĽnacarea Jesura Galilea amene droma wa quĽrĽrĽ wĽsia. MaĽ amene dromara idjaba Tiberia abadaa.* ² Jesuba ne ununaca o ʘldeba cacua bié ʘeara biabicusia. ZocĽrĽ ēberĽrĽba maĽra unu panana bĽrĽ idji caidū wĽsidaa. ³ MaĽbe Jesura idji ume nĽbabadarĽ ume eya zaquedeaa wĽnapeda egode chĽpanesidaa. ⁴ MaĽ ewaride judiorĽ Egiptoʘeba ēdrʘpedada quĽrĽnebabada ewarida caita ʘasia. ⁵⁻⁶ MaĽne Jesuba unusia ēberĽrĽ zocĽrĽ idjima zebʘdada. Jesuba bio cawa ʘasia cĽrĽda oida baribʘʘl Pelipea iwĽdisia:

–PaĽra ʘsĽma nĽdodi jĽma naʘgʘrĽ ēberĽrĽ ne cobidi carea?–

Jesuba mĽwĽ iwĽdisia Pelipeba casa panui cawaya. ⁷ Pelipeba panusia:

–ĒberĽ dosciento ewari trajada parataba paĽ nĽdobʘda sida araéa ĽdjirĽza maĽrĽ cobidi carea.–

⁸ MaĽne SimoĽ Pedro djaba Andreda ʘasia. Idjira Jesu ume nĽbabari basia. MaĽ Andreba jarasia:

⁹ –Warra nama ʘlba cebada oʘa paĽda juesuma eroʘla idjaba ʘedada umé eroʘla. Baribʘʘl jĽcua ēberĽrĽ zocĽrĽ duanʘ itea maĽda ʘsĽwĽi?–

¹⁰ Mama pōĽjĽrĽ ida ʘasia. MaĽ bĽrĽ Jesuba jarasia:

–JĽmarĽa jaradada pōĽjĽrĽne chĽpanenamĽrĽ.–

Ara maĽda egode chĽpanesidaa. ĀdjirĽra dji umaquĽrĽ awa mil juesuma panasidaca ʘla. ¹¹ Jesuba paĽra jʘwade edapeda ĀcōrĽa bia ʘlada asia. MaĽbe idji ume nĽbabadarĽa jarasia ēberĽrĽa jedecadamĽrĽ. ʘeda sida ara maĽ quĽrĽca osia jĽmarĽa aduba codamĽrĽ. ¹² JĽmarĽa jĽwĽā ne copeʘadacarea Jesuba idji ume nĽbabadarĽa jarasia:

–Dji adubadara jĽma jʘʘʘ peʘada ni maĽrĽ biʘa ĽrĽrĽmĽrĽ.–

¹³ Ara maĽda jʘʘʘ pesidaa. Doce jamara birasidaa maĽ paĽ cebada oʘa juesumanebema adubadaba. ¹⁴ Jesuba mĽwĽ oʘadeba cawabisia idjira ĀcōrĽneba ze ʘlba. ĒberĽrĽba maĽ ununapeda jarasidaa:

–WĽrĽda naʘgʘra ĀcōrĽneba bedebari dji droma, dji naĽ ējĽāne zeida ʘadaa.–[†]

¹⁵ Baribʘʘl Jesuba cawasia ēberĽrĽba idjira oĽo edeʘida ĽdjirĽ boroda ʘlbi carea. MaĽ carea wayacusa iduba eyade Ľtaa wĽsia.

‡ 5:37 Exodo 33:11. § 5:37 Exodo 19:9. * 5:38 Josue 1:8-9. † 5:46 Deuteronomio 18:15-19. WĽrĽda jĽma Ācōrē drōāenabema cartade ʘl ʘlra Jesudebema. * 6:1 Galilea. MaĽ amene dromara Antigo Testamentode “Quinéret” wa “Cineret” trĽ jarabadiʘda. Luca 5:1ʘe jara ʘla “Genesare.”

† 6:14 Deuteronomio 18:15-18.

Jesu do ĻrĻ nībaða

Mateo 14:22-27; Marco 6:45-52

¹⁶ Queuðacarea Jesu ume nībabadarāra doeða amene dromanaa wāsidaa. ¹⁷ Jābaðe badosidaðe Jesura ādjimaa waðibiða jūḗ þasia. Baribɫɫ waa quīrārā chā wāsidaa CapernauĻne jūēni carea. Māwā ɫaðe bio pāisosa nūmesia. ¹⁸ MaĻne nāūrāda dji cābāyā puá nūmɫ bēřā amene dromara bogozoa nūmesia. ¹⁹ Do quēsida wābɫaðe unusidaa Jesura do ĻrĻ nīða. ‡ Ādjimaa zebɫɫ bēřā ne wayasidaa. ²⁰ Baribɫɫ Jesuba jarasia:

–Māda jāwā ɫa. Ne wayarānada.–

²¹ MaĻne idjira jābaðe ɫsriða edasidaa. Ara maĻda ādji wābɫadama jūēsidaa. §

Jesura zocai ɫai diabari paĻa

²² MaĻ nurēma ēberārā waa quīrārē duanenaba quīrānebasidaa jābada aþabe þasida. Cawa panasidaa maĻ jābaðe Jesu ume nībabadarāra wāsidaa. Idjaba cawa panasidaa Jesura ādjirā ume wāé basida. ²³ MaĻne dewara jābada Tiberia puruðeba jūēcuasia Jesuba Ācōrēa bia ɫada apeða ēberārā paĻ cobigaðama. ²⁴ Māwā ɫaðe ēberārāba cawasidaa Jesura, idji ume nībabadarā sīða mama panléða. MaĻ carea ādjirāra maĻ jābaðe baðocuaðapeða CapernauĻnaa Jesu jɫɫaðe wāsidaa. ²⁵ Jesu amene droma quīrārē unusidaðe iwīðisidaa:

–Jaradiabari, ɫra ¿sāĻbe nama jūēsi?–

²⁶ Jesuba panusia:

–Wārā arada mā jaraya: bārāba cawaðé panla mā ne ununaca oðaba cawabi ɫa. Māra aþabe jɫɫ panla jāĻ paĻ copeðaðaba jāwūāpeða bēřā. ²⁷ Trajarānada paĻ ɫerawabarida eðaði carea. Āteɫɫ traðaðada paĻ Ācōrē ume ewariza zocai ɫai diabarida eðaði carea. MaĻgɫra mā, NaĻ Djara Eðaðaba diaya. Dadji Zeza Ācōrēba māra maĻ carea ɫsia.–

²⁸ MaĻ bēřā ādjirāba iwīðisidaa:

–Dairāba ¿cārēda oðida panɫ Ācōrē traju oði carea?–

²⁹ Jesuba panusia:

–Ācōrēba obi ɫa trajura naĻgɫa: mā, idjia Diabueðada ijānida panla.–

³⁰⁻³¹ MaĻ carea ādjirāba Jesua iwīðisidaa:

–¿ɫa dairāa cārēda unubi ɫa beða ijānamārēā? Dadjirā drōā naēnabemaba ējūā pōāsa ewaraga ɫaðe manáða cosidaa. Ācōrē Beðeade jara ɫa: “Idjia bajānebema paĻda diasia ādjirāba coðamārēā.”* ¿ɫa cārēda oi?–

³² MaĻne Jesuba panusia:

–Wārā arada mā jaraya, maĻ bajānebema paĻra Moiseba diaé basia. Mā Zezabɫɫ diasia. MaĻ awara bajānebema paĻ dji arada ēberārā dia ɫa. ³³ MaĻ paĻ bajāneba zeða zocai ɫai arada dia ɫa.–

³⁴ Ādjirāba jarasidaa:

–Dai Boro, maĻ paĻra dairāa ewariza dia ɫada.–

³⁵ Jesuba jarasia:

–Mādrɫ maĻ paĻa. Māabɫɫ zocai ɫai arada diabaria. MaĻ bēřā māmaa zebɫɫ waa jarra ɫaé. Mā ijā ɫra waa opichia ɫaé. ³⁶ Baribɫɫ mā jarada quīrāca, mā ne ununaca oðada bārāba unusidaamina ijānaé panla. ³⁷ Mā Zezaba mā dia ɫa ēberārā mā ijāne zeða. Māmaa zebɫara mā āyā jɫretaé. ³⁸ Māra bajāneba zeé ɫa mā quīrā ɫa oi carea. Āteɫɫ zesia mā Diabueðaba quīrā ɫa oi carea. ³⁹ Mā Diabueðaba quīrā ɫa idjia mā diaðarāra ni aþa biða aduaéða. Quīrā ɫa naĻ ewari jōnacarea mā jūma ādjirāra Ļrēbabida. ⁴⁰ Mā Zezaba wārāda quīrā ɫa ēberārā māra idji Warrada

‡ ^{6:19} MaĻ amene dji jeðeara die kilómetro ɫa. MaĻgɫa jara ɫa cinco wa sei kilómetro wi wābɫa basida. § ^{6:21} MaĻ versículora griego beðeade idjaba jara ɫa: “MaĻne idjira jābaðe eða quīrā panlne ādji wābɫadama jūēsidaa.” * ^{6:30-31} Exodo 16:4,15; Salmo 78:24; Nehemia 9:15.

cawadapeđa ijānida idji ume ewariza zocai beadamārēā. Māwābɫɫ mĭa ādjirāra naĭ ewari jōnacarea ĭrēbabiya.–

⁴¹ Jesuba jaradoasia “bajāneba zeda paĭra mĭa.” Maĭ carea judiorā arima beaba idjidebemada bié bedeasidaa. ⁴² Nāwā jarasidaa:

–¿Naĭgɫɫa Jesu, Jose warraéca? Dji zeza, dji papa sida dadjirāba unubadaa. ¿Cārē cārēā idjira bajāneba zesiada a ɫɫ?–

⁴³ Māwā panɫne Jesuba jarasia:

–Waa bié bedearānada. ⁴⁴ Ni aɫɫɫa poya mĭra ijāéa mĭ Zeza, mĭ Diabuedaba idjida mĭmaa eneéɫɫɫ. Baribɫɫ mĭ Zezaba eneibɫɫ naĭ ewari jōnacarea maĭ ēberāra mĭa ĭrēbabiya ewariza zocai ɫamārēā. ⁴⁵ Ācōrēneba bedeadadarā cartade nāwā jara ɫa: “Ācōrēɫɫ jūmarāa jaradiaya.”† Māwā bariduaba mĭ Zeza bedea ūrīpeđa idjideba cawapeđa mĭ ijāne zeya.

⁴⁶ Maĭgɫɫa jaraé ɫa aɫɫɫa dadji Zezara unusida. Aɫabe mĭabɫɫ Ācōrēra unubaria idjimaɫa zeda bēra. ⁴⁷ Wārā arada mĭa jaraya: ēberāba mĭda ijāibɫɫ Ācōrē ume ewariza zocai ɫaida eroɫaya. ⁴⁸ Mĭra paĭ zocai ɫai araa. ⁴⁹ Bārā drōā naēnabemarāba ējūā pōāsa ewaraga ɫade maná co pananara aɫabe djico basía. Co pananamīna beusidaa. ⁵⁰ Baribɫɫ bariduaba naĭ paĭ bajāneba zedada coibɫɫ beuéa. ⁵¹ Paĭ zocai ɫai arara mĭa. Bariduaba maĭ paĭda coibɫɫ ewariza zocai ɫaya. Mĭa dia ɫa paĭra mĭ djaraa. Maĭgɫɫa mĭa diaya ēberārāba zocai ɫai arada eroɫeadamārēā.–

⁵² Māwā ɫade judiorā ādjiduba quīrūquīrū duanɫba jara duanesidaa:

–¿Sāwā idji djarada dadjirāa cobi?–

⁵³ Maĭne Jesuba jarasia:

–Wārā arada mĭa jaraya: bārāba mĭ djarada coɫaéɫɫɫ, mĭ oa sida doɫaéɫɫɫ, zocai ɫai arada edadaéa. ⁵⁴⁻⁵⁵ Mĭ djarara cobada dji wārā araa. Mĭ oara dobada dji wārā araa. Maĭ bēra mĭ djara co ɫa, mĭ oa do ɫaɫa Ācōrē ume ewariza zocai ɫaira eroɫa. Naĭ ewari jōnacarea mĭa maĭ ēberāra ĭrēbabiya.

⁵⁶ Mĭ djara co ɫa, mĭ oa do ɫara mĭ ume ɫa idjaba mĭra idji ume ɫa. ⁵⁷ Mĭ Zeza, mĭ Diabuedaba zocai ɫaida diai carea eroɫa. Mĭra idjideba zocai ɫa. Ara maĭ quīrāca mĭ djara co ɫaɫa mĭneba zocai ɫai arada eroɫa. ⁵⁸ Mĭra paĭ bajāneba zeda dji araa. Bārā drōā naēnabemarāba manāra cobadjidamīna jūma beusidaa. Baribɫɫ mĭra maná quīrāca ɫléa. Naĭ paĭ co ɫara ewariza zocai ɫaya.–

⁵⁹ Jesuba jūma maĭgɫɫa Capernauĭne jaradisia judiorā dji jɫrebada dede.

Jesu bedeadeba Ācōrē ume ewariza zocai pananinebema

⁶⁰ Maĭ jaradia ɫa ūrīsidade zocārā Jesu ēpē beaba jarasidaa:

–Idjia jaradara zarea ɫa. ¿Caiba poya ijāi?–

⁶¹ Jesuba cawasia idjia jaradiada carea ādjirāra māwā bié bedea panɫda. Maĭ bēra jarasia:

–Mĭa jaradiadara ¿bārāmaa zarea ɫaɫa? ⁶² Māwā baibɫɫ bārāba ¿sāwā crīchadi mĭ, Naĭ Djara Edadara ĭtaa naēna ɫadamaa wābɫɫda unusidara? ⁶³ Ācōrē Jaurebɫɫ zocai ɫai arara diabaria. Naĭ djaraba diaca. Mĭa bārāa jaradia ɫara Ācōrē Jaureba zocai ɫai ara dia ɫadebema. ⁶⁴ Baribɫɫ ĭɫɫɫ bārāba wadibida mĭ bedeara ijānaé panɫ.–

Jesuba māwā jarasia idjia naēnaeda cawa ɫada bēra cairāba idji bedeara ijānaéda idjaba caibɫɫ idjira jidabida.

⁶⁵ Maĭne Jesuba jarasia:

–Maĭ carea mĭa jarasia: mĭ Zezaba ēberāda mĭmaa eneéɫɫɫ, maĭ ēberāba poya mĭra ijāéa.–

⁶⁶ Maĭ carea zocārā Jesu ēpē pananarāba idjira igarasidaa. Waa idji ume nībadaé basía.

⁶⁷ Maĭ bēra Jesuba idjia doce edadarāa jarasia:

† 6:45 Isaía 54:13.

-¿Caiba blra bea quĩrĩã ðl? ¿Jai bl cacuaðe ðlba mãwã crĩchabi ðlca?-

²¹ Jesuba panusia:

-Mļa ãnãũbada ewaride ne ununaca aba oda carea bãrãba cawa crĩchadaé basía.†
²² Bariblrl bãrã síða ãnãũbada ewaride ne obadaa. Umaquĩrã cacuara wẽãgobadaa Moiseba ðlða quĩrãca. (Wãrãda mãwã oðira Moiseðeba zeé basía, ãteblrl bãrã drõã naẽnabemaneba zesia.)§ ²³ Æcõrẽba Moisea diða ley ijã odi carea bãrãba ãnãũbada ewaride biða warra zaque cacuara wẽãgobadaa. Małda bãrãra ¿cãrẽ cãrẽã mļ ume quĩrũ panl ãnãũbada ewaride ëberã biabiða carea? ²⁴ Bãrãba unu panl carea bié beðearãnadua, ãteblrl wãrã arada cawaðapeða jipa beðeaðadua.-

¿Jesura Æcõrẽba ëdrł edabari diai jaraðaca?

²⁵ Jesuba Jerusaleñe jaradia ðaside maļ puruðebemarãba jara panasíðaa:

-¿Idjiéca beadi carea jrlrl panlra? ²⁶ Acłaðadua, idjira nama ebuða beðea ðla. Bariblrl ni abalba idjía ni cãrẽ síða jaraðaeé panla. Mãẽteara dadjirã bororãba crĩcha panlscada idjira Æcõrẽba ëdrł edabari diai jaraðada.* ²⁷ Bariblrl dadjirãba cawa panla idjira sãmabemada. Æcõrẽba ëdrł edabari diai jaraða zebłrlðe ni abalba cawaðaeá idjira sãmabla zebłrlða.-†

²⁸ Maļne Jesuba Æcõrẽ de droma dajada jaradia ðlðe jĩgua jarasia:

-Wãrãda bãrãba mļra unubadaa idjaba cawa panla sãma ðabarida. Bariblrl mļra ara mļdjideba zeé ðla, ãteblrl mļra ze ðla wãrã jarabariðeba. Bãrãba idjira cawaðaeé panla. ²⁹ Mļa idjira cawa ðla idjideba zeða bãrã. Idjia mļra diabuesia.-

³⁰ Maļ carea ãdjirãba Jesura jida quĩrĩã panasíðaa, bariblrl ni abalba jidaðaeé basía idji ewarira jũeé baða bãrã. ³¹ Maļne zocãrãba idjira ijãsíðaa. Ædjirãba jarasíðaa:

-Æcõrẽba ëdrł edabari diai jaraða zebłrlðe ¿naļ ëberãba o ðl cãyãbara ne ununaca waĩblara ðlða oica?-

Pariseorãba Jesu jidaði carea panana

³² Pariseorãba cawasíðaa ëberãrãba Jesuðebemada iwıdrła beðea duanłda. Maļ carea ãdjirãba, sacerdote bororã biða Æcõrẽ de dromanebema zarrarãda diabuesíðaa Jesu jidaðe wãnamãrẽã. ³³ Mãwã panlne Jesuba ëberãrãa jarasia:

-Mļra bãrã ume dãrã ðaeá. Jãwã ðapeða mļ Diabueðamaa wãya. ³⁴ Bãrãba mļra jrlrlða mãwãmĩna ununaéa. Mļ wãblrlłmaa bãrãra poya wãnaéa.-

³⁵ Maļ carea judiorã arima ðeaba ara ãduða jara duanasíðaa:

-¿Sãmaa wãĩ bãrã dadjirãba idjira waa ununaé? ¿Griegorã druaðaa wãica judiorã jãma ðeaa jaradiai carea? ³⁶ ¿Cãrẽ cãrẽã idjia mãwã jara ðl: “Bãrãba mļra jrlrlða mãwãmĩna ununaéa”? Idjaba ¿cãrẽã jara ðl “mļ wãblrlłmaa bãrãra poya wãnaéa”?-

Baido zocai ðai ara diabariðebema

³⁷ Maļ ewari droma o panlne dji jĩrũarebema ewarira dji dromaara ðasia. Jesura jĩrũarebema ewaride łta nũmepeda jĩgua jarasia:

-Bariduada opichia ðlblrl mļmaa zedua, maļbe baido zocai ðai araðebemada dodua. ³⁸ Æcõrẽ Beðeaðe jara ðla bariduaba mļda ijãıblrl zocai ðai arara idjideba do quĩrãca dewarãmaa wea jira ðeya ãdjia biða eðaðamãrẽã.-‡

³⁹ Jesuba maļgłðeba cawabisia idji ijãłdaba Æcõrẽ Jaurera eðaðida. Maļ ewaride Æcõrẽ Jaurera waði zeé ðasia Jesura waðibiða bajãnaa wãé baða bãrã.

Ëberãrãba Jesuðebema wariwaria beðea duanana

⁴⁰ Maļ beðea ũrĩsíðaðe arima duanlrlãba jarasíðaa:

‡ 7:21 JuaĀ 5:1-9. § 7:22 Genesi 17:10-27. * 7:26 Æcõrẽba ëdrł edabari diai jaraða. Griego beðeaðe ðl ðla “Crito.” † 7:27 Æclrlrl judiorãba jarabadjíðaa Æcõrẽba ëdrł edabari diai jaraðara ni abalba cawaðaeá aba idjia Israel ëdrł edabłrlðaa. ‡ 7:38 Isaía 44:3; 55:1-4; 58:1; Joel 3:18; Zacaria 13:1.

–Wārāda naĽ ēberāra Ācōrēneba bedeabari dji droma zeida ðadaa.–[§]

⁴¹ Idjaba ḶCḶḶba jarasidaa:

–Idjira Ācōrēba ēdḶḶ edabari diai jaradaa.–

BaribḶḶḶ dewararāba jarasidaa:

–Māwāéa. Ācōrēba ēdḶḶ edabari diai jaradara Galileadeba zeéa. ⁴² ¿Ācōrē Bedeade jara ðléca idjira Davideba zeida? ¿Davi puru BeleḶneba zeéca?–^{*}

⁴³⁻⁴⁴ Māwā Jesudebemada wariwaria bedeada duanḶne ḶCḶḶba idjira jida quĩrā panasidaa, baribḶḶḶ ni aḶḶba jidaadaé basía.

Judiorā bororāba Jesu ijānaé panana

⁴⁵ Ācōrē de dromanebema zarrarāra jēda wāsidaa pariseorā, sacerdote bororā ume ābaa duanḶmaa. BaribḶḶḶ Jesura jidaadaé basía. MaḶ bēḶā ādjirāba zarrarāa iwīdisidaa:

–¿Cārē cārēā idjira enenaé basi?–

⁴⁶ MaḶne zarrarāba panusidaa:

–Ni aḶḶ ēberāda jāḶ ēberā bedeabari quĩrāca bedeacaa.–

⁴⁷ MaḶ carea pariseorāba jarasidaa:

–¿Māēteara idjia bārā sida cūrūgasica? ⁴⁸ Dai pariseorāba, dewara dji droma ðea biða ni aḶḶba idjira ijānaé panḶa. ⁴⁹ Idji ijā ðeaba Ācōrē leyra adua taḶeaa. Ācōrēba ādjira cawa oya.–

⁵⁰ MaḶne Nicodemoda ādjirā ume Ḷasia. Idjira Jesumaa naēna diamasi bedeade wā ðada basía.† MaḶḶba ādjirāa jarasia:

⁵¹ –BaribḶḶḶ ¿dadjirā leyba jara Ḷca baridua ēberāda cawa oḶida panḶda idji bedeada ũrĩni naēna? ¿Idjia oḶada naārā cawaḶida panléca?–

⁵² Ādjirāba panusidaa:

–¿Māwāra Ḷra Galileadebemaca? Ācōrē Bedeara bio acḶbari Ḷadua. MaḶne Ḷa cawaya ni aḶḶ Ācōrēneba bedeabarida Galileadeba zeéda.–‡

[⁵³ Māwā duananapeḶa jūmarāda ādji deza wāḶḶḶsidaa.§

8

Wērā daunemana Jesumaa edepeḶada

¹ MaḶbe Jesura Olivo eyadaa wāsia. ² Nurēma diapēḶa wayacusa Ācōrē de droma dajadaa wāsia. Mama Ḷde ēberārā zocārā idjima zesesidaa. Egode chūmepēḶa ādjirāa jaradia Ḷesia.

³⁻⁴ Māwā duanḶne judiorā ley jaradiabadaba, pariseorā biða wērā daunema Ḷa jidapeḶada enesidaa. MaḶ wērāra arima duanḶ ēsi ḶadapeḶa Jesua jarasidaa:

–Jaradiabari, naḶ wērāra daiba jidasidaa aḶḶ ume daunema Ḷada. ⁵ Dadjirā leyde Moiseba nāwā ðea wērārāda mōgaraba taḶari beabisia.* ¿ḶḶmaarā bia Ḷca māwā oḶida?–

⁶ Ādjirāba māwā jarasidaa Jesuba sāwā panui cawaya. Idjida bié jaradida crīchasiadaa. MaḶne Jesura edaa Ḷarru chūmepēḶa idji jḶwa jīwīnība egorode Ḷá Ḷesia. ⁷ BaribḶḶḶ ādjirāba mīā sē iwīdi panḶ bēḶā piradḶpeḶa jarasia:

–Dji cadjirua ocaba naḶ wērāra mōgaraba taḶarida Ḷa.–†

⁸ Māwā jarapeḶa Jesura wayacusa edaa Ḷarru chūmepēḶa egorode Ḷá Ḷesia. ⁹ Jesuba jarada ũrīsidade ara maḶda aḶa aḶa wāḶḶḶ nūmesia.‡ Naārā drōārāda āyā wāsidaa.

§ 7:40 JuaĽ 1:21; 6:14; Deuteronomio 18:15-19. * 7:42 Davi. 2 Samuel 7:12; Salmo 89:3-4; 132:11-12. BeleḶ. Miquea 5:2. † 7:50 JuaĽ 3:1-12. ‡ 7:52 Pariseorāba āi jarasidaa. 2 Rey 14:25de jara ḶḶa Jonāra Gat-heferdebemada. MaḶ purura Nazare caita Ḷasia Galilea druade. § 7:53 Griego

bedeade zocārā cartade versículo 7:53deba aḶa 8:11daa neéa. ḶCḶḶ cartade Luca 21:38are odja Ḷa.

* 8:5 Idjaba jara Ḷa dji umaquĩrā sida beuida Ḷada. Levitico 20:10; Deuteronomio 22:22.

† 8:7 Deuteronomio 17:6-7. ‡ 8:9 Griego bedeade ḶCḶḶ cartade naḶ sida Ḷá Ḷa: “Ādji soḶe cawa panasidaa jipaé beada.”

MaĽbe cūdrarā siĊa wābɫɾɿsidaa. Jesura maĽ wērā ume iduĊa ʃesia. ¹⁰ Jesu Ľta nūmeɫɾɿde wērāra iduĊa nūmɿda unusia. [§] MaĽbe iwidiſia:

–Ba bié jara duananara ŷsāma panɿ?* ŷCaiba ɫra bié ʃai?–

¹¹ Wērāba panusia:

–Ni aʃaɿba, mĽ Boro.–

Jesuba jarasia:

–MĽa biĊa ɫra bié ʃléa. Wādua, baribɿɿ waa cadjiruara orādua.–]

Jesu naĽ ējūānebemarā itea Ľnaa

¹² Māwānacarea Jesuba ēberārā wayacusa jarasia:

–MĽra naĽ ējūānebemarā itea Ľnaa quiŕāca ʃla. Bariduaba mĽda ēpēibɿɿ pāĩmane nībaéa, āteɫɿɿ Ľnaane ʃl bērā zocai ʃai arada eroʃaya.–

¹³ MaĽne pariseorāba Jesua jarasidaa:

–Ba ara ɫɿdjidebemada beĊea ʃl bērā maĽba jaraé ʃla ɫa jara ʃra wārāda.–

¹⁴ Jesuba jarasia:

–Ara mĽdjidebemada beĊea ʃlmīna mĽa jara ʃra wārā araa. MĽa cawa ʃla mĽra sāmaɿba zesida idjāba sāmaa waya wāida. Baribɿɿ bārāba maĽra adua panɿ. [†] ¹⁵ Bārāba naĽ ējūānebema crīchadeba mĽra acɿ panɿ. MĽa ni aʃaɿda māwā acɿca. ¹⁶ MĽa djārā sāwā beada acɿpeĊa jaraibɿɿ, mĽa jara ʃra wārā araa, mĽduʃaɿba māwā jaraé ʃl bērā. Āteɫɿɿ mĽ Zeza, mĽ DiabueĊaba mĽ ume māwā jara ʃla. ¹⁷ Bārā leyĊe jara ʃla ēberā uméba aʃari beĊeada jaradibɿɿ ādjia jara panɿra wārāda. [‡] ¹⁸ Ara maĽ quiŕāca ara mĽdjidebemada beĊea ʃla, idjāba mĽ Zeza, mĽ DiabueĊara mĽare beĊea ʃla.–

¹⁹ MaĽne ādjirāba Jesua iwidiſidaa:

–Māēteara ɫ Zezara ŷsāma ʃl?–

Jesuba panusia:

–Bārāba mĽra adua panɿ idjāba mĽ Zeza siĊa adua panɿ. Bārāba mĽda wārāda cawabɿdabara, mĽ Zeza siĊa cawacasidaa.–

²⁰ Jesuba Ācōrē de droma dajada, parata Ācōrēa diabadama jaradia ʃaside jūma maĽgɿra jarasia. Baribɿɿ ni aʃaɿba idjira jidaĊaé basia idji ewarira wadi jūéé ʃada bērā.

MĽ wābɿɿmaā bārāra poya wānaéa

²¹ MaĽbe Jesuba jarasia:

–MĽra wāya. Wānacarea bārāba mĽra jɿɿɿdia baribɿɿ ununaéa. Bārāba mĽda ĩjānaé bērā cadjiruade beuĊia. Wārāda mĽ wābɿɿmaā bārāra poya wānaéa.–

²² MaĽ bērā judiorā bororāda ādjiduĊa beĊea duanasidaa:

–Māēteara ŷiduĊa beuica? ŷIdjia maĽ carea jara ʃlca: “MĽ wābɿɿmaā bārāra poya wānaéa”?–

²³ MaĽne Jesuba jarasia:

–Bārāra naĽ ējūānebemaā baribɿɿ mĽra bajānebemaā. MĽra naĽ ējūānebemaéa.

²⁴ MaĽ carea mĽa jarasia bārāra cadjiruade beuĊida. Bārāba MĽra MĽda ĩjānaé bērā cadjiruade beuĊia.–[§]

²⁵ MaĽ carea ādjirāba iwidiſidaa:

–ŷBɿra cai?–

Jesuba panusia:

[§] 8:10 wērā iduĊa nūmɿda unusia. Griego beĊeade Ľcɿɿ cartade maĽra neéa. * 8:10 Ba bié jara duananara. Griego beĊeade Ľcɿɿ cartade maĽra neéa. † 8:14 JuaĽ 7:27-29. ‡ 8:17 Deuteronomio 17:6; 19:15. § 8:24 MĽra MĽda. MaĽgɿdeba Jesuba jara ʃasia idjira Ācōrēda. Exodo 3:13-14.

–Dārābɫɫɫ mĽa bārāa jara ɫɫda.* ²⁶ MĽa ne zocārāneba bārāra beɫeade beaɫa aida ɫɫa. Baribɫɫɫ mĽ Diabueɫabɫɫɫ cawa ɫɫa. Idji beɫeara wārā araa. MĽa idjiɫeɫa ũrĭ ɫɫda naĽ ɛjūānebemarāa jarabaria.–

²⁷ Baribɫɫɫ āɫjirāba cawaɫá basía Jesuba idji Zezadebemada beɫea ɫɫda. ²⁸ MaĽ carea idjia jarasia:

–Bārāba mĽ, NaĽ Djara Eɫaɫara crude cachibɫɫɫɫ cawaɫia MĽra MĽda. Cawaɫia mĽa ni maārĭ biɫa ara mĽɫjia quĭrĭā ɫɫ quĭrāca oca basida. Idjaba cawaɫia mĽra beɫea ɫasida mĽ Zezaba jaradiaɫa quĭrāca. ²⁹ MĽ Diabueɫara mĽ ume ɫɫa. MĽ Zezaba mĽɫɫaba amecaa mĽa ewariza idjia quĭrĭā ɫɫda o ɫabari bĕrā.–

³⁰ Jesuba maĽgɫɫebema beɫea ɫaside zocārāba idjira ĩjāsidaa.

AbrahaĽ warrarā dji ara

³¹ MaĽbe Jesuba judiorā idji ĩjābɫɫdarāa jarasia:

–Bārāba mĽ beɫeada ĩjā pananibɫɫɫ, wārāda mĽ ume nĭbabadarāda beaɫia. ³² MĽneba bārāba Ācōrĕra wārāda cawaɫia. MaĽba bārāra djārā nezoca beaɫada ɛɫɫɫ ɫɫya.–

³³ Āɫjirāba jarasidaa:

–Baribɫɫɫ dairāra AbrahaĽneba yōpeɫaɫa bĕrā djārā nezocarāéa. ¿Sāwā ɫɫa dairāra ɛɫɫɫ ɫɫyaɫa a ɫɫ?–

³⁴ Jesuba panusia:

–Wārā arada mĽa jaraya: cadjirua o ɫeara cadjirua nezocarāa. ³⁵ Nezocara idji boro ɛberārāéa, baribɫɫɫ dji boro warrara idji zeza ume ewariza ɫabaria.† ³⁶ MaĽ bĕrā Ācōrĕ Warraba bārāra nezoca beaɫada ɛɫɫɫ ɫɫibɫɫɫ, wārāda ewariza Ācōrĕ ɛberārāda beaɫia. ³⁷ MĽa cawa ɫɫa bārāra AbrahaĽneba yōpeɫaɫada, baribɫɫɫ bārāba mĽra bea quĭrĭā panɫa mĽ beɫeara ĩjānaé panɫ bĕrā. ³⁸ MĽa jara ɫɫa jūma mĽ Zezaba mĽa jaradiaɫada. MaĽne bārāba ĩjā o panɫa bārā zezadeba ũrĭpeɫaɫada.–

³⁹ Āɫjirāba panusidaa:

–Dai drōāenabema zezara AbrahaĽa.–

Baribɫɫɫ Jesuba jarasia:

–Bārāra AbrahaĽ warrarā dji ara baɫabara idjia oɫa quĭrāca ocasidaa. ⁴⁰ MĽa bārāa wārā beɫeada jara ɫɫa Ācōrĕba mĽa cawabiɫa quĭrāca. Māwāmĭna bārāba mĽra bea quĭrĭā panɫa. ¿AbrahaĽba māwā osica? ⁴¹ Bārāba bāɫɫi zezaba obari quĭrāca obadaa.–

MaĽne āɫjirāba jarasidaa:

–ĭBaribɫɫɫ dairāra wĕrā deu ɫɫba toɫaéa! Dairāba Zezada aɫabe eropanɫa. Idjira Ācōrĕa.–

⁴² Jesuba jarasia:

–Ācōrĕda bārā Zezabara, bārāba mĽra wārāda quĭrĭācasidaa, Ācōrĕneba zepeda nama ɫɫ bĕrā. MĽra ara mĽɫɫiɫeɫa zeé basía. Idjiabɫɫɫ diabuesia. ⁴³ MĽa jara ɫɫra ¿sāwāĕrā bārāba cawaɫá panɫ? Bārāba cawaɫá panɫa, mĽ beɫeada ũrĭ quĭrĭānaca bĕrā. ⁴⁴ Bārā zezara diaurua. MaĽ bĕrā idjia quĭrĭā ɫɫɫɫ bārāba o quĭrĭā panɫa. Idjira naārāeɫaɫa mĭā beabaria. Wārāneba ɫacaa idjaba wārā beɫeara jaracaa. Sewa obaria sewaiɫa ɫɫ bĕrā idjaba sewa zeza bĕrā. ⁴⁵ MĽa wārā beɫeada jara ɫɫa. MaĽ bĕrā bārāba mĽ beɫeara ĩjānacaa. ⁴⁶ MĽa cadjiruada o ɫɫbɫɫɫ ¿cārĕ cadjiruada o ɫɫ? ¿Cai bārānebemaba poya jarai? MĽa wārā beɫeada jara ɫɫbɫɫɫ, ¿cārĕ cārĕā mĽ beɫeara ĩjānaé panɫ? ⁴⁷ Ācōrĕ ĩjā ɫɫba idji beɫeara ĩjā obaria baribɫɫɫ bārāra Ācōrĕ warrarāé bĕrā idji beɫeara ĩjā oɫacaa.–

AbrahaĽ ɫai naēna MĽra MĽa

⁴⁸ MaĽbe judiorāba Jesua jarasidaa:

–Bɫra Samariadebemada jāwā taɫa idjaba jai bara ɫɫa. ¿Dairāba aride jara panléca?–

⁴⁹ MaĽne Jesuba jarasia:

* 8:25 Dārābɫɫɫ mĽa bārāa jara ɫɫda. Griego beɫeade maĽra ebuda ɫɫéa. Ľɫɫɫɫɫaaɫā jara ɫɫa: “MĽa bārāa ¿cārĕda cawa jaraiɫa ɫɫ?” wa “MĽra ¿cārĕ cārĕā bārā ume beɫeaiɫa ɫɫ?” † 8:35 *Genesis 21:9-13.*

–Māra jai neé ģla. Mā Zezadebemada bia bedeabaria. Bariblrl bārāba mġnebemada bia bedeadaaca. ⁵⁰ Mā jarlé ģla ēberārāba mġnebemada bia bedeadamārēā. Bariblrl abalba quīrā ģla ēberārāba mġnebemada bia bedeadaida. Idjiablrl cawa obaria. ⁵¹ Wārā arada mā jaraya, mā beđa ijā o ģlra beuca baya.–

⁵² Maġne judiorāba Jesua jarasidaa:

–Idiblrl dairāba cawabada blra jai bara ģlda. Abrahaġra beusia. Jūma Ācōrēneba bedeabadarā sida beusidaa, bariblrl bla jara ģla: “Mā beđa ijā o ģlra beuca baya.”

⁵³ Māwāra ġblra dai drōā naēnabema Abrahaġ cāyābara dji dromaara ģlca? Idjira beusia, idjaba jūma Ācōrēneba bedeabadarā sida beusidaa. Blra ġcaida crīcha ģl?–

⁵⁴ Jesuba panusia:

–Ara mġdjidēbemada bia bedeablrl maġba jaraé ģla māra dji biada. Bariblrl mā Zezaba mġnebemada bia beđa ģla. Bārāba idjira bārā Ācōrēana a panla. ⁵⁵ Bariblrl idjira adua panla. Maġne mā idjira cawa ģla. Idjida adua ģlada adabara māra bārā quīrāca sewaida ģacasia. Bariblrl mā idjira cawa ģl bēā idji beđeada ijā o ģla. ⁵⁶ Bārā drōā naēnabema Abrahaġra ģlsriđasia mā naē jūānaa zēblrl ewarira unuida cawa ģada bēā. Wārāda unupeđa bio ģlsriđa ģesia.–

⁵⁷ Maġne judiorāba Jesua jarasidaa:

–Blra wadibida cincuenta poa ģléa. ġSāwā bla Abrahaġra unusiđa a ģl?–

⁵⁸ Jesuba panusia:

–Mā wārā arada jaraya: Abrahaġ ģai naēnalba Māra Mġa.–†

⁵⁹ Jesuba māwā jarađa carea judiorāba mōgarada edasidaa idji tabari beadi carea.§ Bariblrl Jesura mīrūpeđa Ācōrē de dajadabemada āyā wāsia.*

9

Jesuba ēberā dauberrea topeđa biabida

¹ Wāblrlde Jesuba unusia ēberā dauberrea topeđađa. ² Maġne Jesu ume nībabadarāba iwidišidaa:

–Jaradiabari, ġcaiba cadjirua ođadeba naē ēberāra jāwā dauberrea tošida? ġIdji djibarirāba cadjirua opeđađeba, wa idjia cadjirua ođadeba?–

³ Jesuba panusia:

–Cadjirua opeđađeba jāwā tođaé basia. Idjira dauberrea tošidaa idjideba Ācōrēba ne oblrla jūmarāba ununamārēā. ⁴ Mā bēā wadī āsa ģlde eđa mā Diabueđa obi ģlra mā oida ģla. Queuđacarea ni abalda roya trajadaaca. ⁵ Bariblrl naē jūāne ģlde māra ēberārā itea ġnaa quīrāca ģla ādjirāba sāwā nībadida cawadamārēā.–

⁶ Māwā jarapeđa Jesura egorode idotasia. Maġba egorora susua osia. Maġ egoro susuaba dji dauberrea ģl dauza rlrlsia. ⁷ Maġbe Jesuba idjia jarasia:

–Cuibada Siloe abadamaa slglde wādua.– (Mā trġba jara ģla “diabueđa.”)*

Ara maġda dauberrea ģlra wāpeđa idji daura slglpeđa unu ģesia. Maġbe diguidaa wāsia. ⁸ Idji de caita beabariba idjaba idji dauberrea ģl unupeđađa jara duanasidaa:

–ġNaġlēca ođe chūmepēđa ne iwidi ģabadara?–

⁹ Āclrlba idjida asidaa. Dewarārāba idji quīrāca ģlmīna idjiēana asidaa. Bariblrl dji dauberrea ģadaba jarasia:

–Wārāda mġa.–

¹⁰ Maġne idjia iwidišidaa:

–ġSāwā bla unu ģesi?–

¹¹ Idjia panusia:

–Ēberā Jesu abadaba egoroda susua opeđa mā dauza rlrlsia. Maġbe idjia jarasia: “Cuibada Siloe abadamaa slglde wādua.” Wāpeđa mā dau slglblrlde unu ģesia.–

† 8:58 Exodo 3:13-14. § 8:59 Levitico 24:14. * 8:59 Griego beđeade Ĥclrl cartade ģl ģla: “Jesura ara ādji daiđe necai ēdrl wāsia.” * 9:7 Genesi 49:10; Isaía 8:5-8.

¹² MaĽne ādjirāba iwidiſidaa:

-MaĽgla ēberāra ŷsāma Ɂla?-

Idjia panusia:

-MĽa adua Ɂla.-

Pariseorāba dauberrea Ɂadaa bio iwidiſadaa

¹³⁻¹⁴ Jesuba egoro susua opeɁa dauberrea Ɂl biabiɁa ewarira Ľnāūbada ewari basía. MaĽ carea dauberrea Ɂadara ĽcĽgĽba pariseorāmaa edeſidaa. ¹⁵ MaĽbe pariseorā biɁa maĽ ēberāa iwidiſidaa sāwābĽgĽ unu Ɂesida. MaĽne idjia jarasia:

-Idjia egoroda susua opeɁa mĽ dauza pĽgĽsia. MaĽbe mĽa baidode sĽgĽbĽgĽde unu Ɂesia.-

¹⁶ ĽcĽgĽ pariseorāba jarasiɁaa:

-MaĽ ēberāra Ācōrēneba zeé Ɂla, Ľnāūbada ewarida wayaca bēra.-

BaribĽgĽ dewararāba jarasiɁaa:

-ŷSāwā cadjirua obari ēberāba maĽ ne ununacada poya osi?-

Māwā wariwaria beɁea duanasidaa. ¹⁷ Māwā duananapeɁa wayacusa dji dauberrea Ɂadaa iwidiſidaa:

-MaĽ ēberā, bĽ dau biabiɁara bĽmaara ŷcaida māwā Ɂla?

Dauberrea Ɂadaba panusia:

-MĽmaara idjira Ācōrēneba beɁeabaria.-

¹⁸ Judiorā dji bororāba ĩjānaé panasiɁaa maĽ ēberāra naēna dauberrea Ɂasida. MaĽ carea idji djibarirāda trĽbisidaa. ¹⁹ MaĽbe ādjía iwidiſidaa:

-ŷNaĽgĽra bārā warra dauberrea topeɁadaca? ŷSāwā idira idjia unu Ɂla?-

²⁰ Ādjia panusiɁaa:

-Daiba cawa panĽa naĽgĽra dai warra dauberrea topeɁadada. ²¹ BaribĽgĽ adua panĽa sāwā idira unu Ɂesida, idjaba adua panĽa caiba idjira biabisida. Idjira drōā bēra idjía iwidiſadaa.-

²² Idji djibarirāba māwā jarasiɁaa judiorā bororāra waya panĽ bēra. Wārāda maĽ judiorāba jaradoasiɁaa ēberārāba Jesura Ācōrēba ēdrĽ edabari diai jaradaaɁa acara panĽda. AɁalaba māwā jarasira dji bororāba idjira judiorā dji jĽrebada deɁebemada āyā jĽretadiada asiɁaa. ²³ MaĽ carea djibarirāba jarasiɁaa: "Idjira drōā bēra idjía iwidiſadaa."

²⁴ MaĽ bēra judiorā bororāba dauberrea Ɂadara wayacusa trĽnapeda jarasiɁaa:

-Ācōrē quĩrāpita daia wārā beɁeadeba jāĽ ēberānebemada jaradua.† Dairāba cawa panĽa idjira cadjirua obarida.-

²⁵ Dauberrea Ɂadaba jarasia:

-MĽa adua Ɂla idjia cadjirua obarida wa ocada. AɁabe cawa Ɂla mĽra dauberrea Ɂasida baribĽgĽ idira unu Ɂada.-

²⁶ MaĽne ādjirāba wayacusa idjía iwidiſidaa:

-Idjia ŷsāwā osi? ŷCārēda osi bĽ dau biabi carea?-

²⁷ Idjia panusia:

-MĽa bārāa jarasia baribĽgĽ ĩjā quĩrānaé basía. MaĽda ŷcārē cārēā wayacusa ũrĩ quĩrā panĽ? ŷBārā siɁa idji ume nĩba quĩrā panĽca?-

²⁸ MaĽ carea ādjirāba idjira nāwā queāsiɁaa:

-BĽdrĽ jāĽ ēberā ume nĩa, baribĽgĽ dairāra Moise leyɁeba nĩbabadaa. ²⁹ Dairāba cawa panĽa Ācōrēba Moisea beɁeasida,‡ baribĽgĽ jāĽ ēberāra sāmabemada adua panĽa.-

³⁰ MaĽne dauberrea Ɂadaba jarasia:

-ŷSāwāērā bārāba jara panĽ adua panĽda idjira sāmabemada? ŷIdjia mĽ daura biabié basica? ³¹ Dadjirāba cawa panĽa cadjirua obadaba iwidiſidara Ācōrēba bia ũrĩcada. MaĽ awara cawa panĽa bariduaba Ācōrēda waya ɁbĽbĽgĽ idjaba idjia quĩrā Ɂada o ɁbĽbĽgĽ,

† 9:24 Griego beɁeade bĽ Ɂla: "Ācōrēa bia beɁeadua." ‡ 9:29 Exodo 33:11.

maĽgla iwidibara Ācōrēba bia ūrībarida.^{§ 32} Naārā edalba aba idibema ewaridaa ĳbārāba ūrībadjidaca ēberā dauberrea toĳada biabibadada? ³³ NaĽ ēberāda Ācōrēneba zedaēbara ni cārē sida poya oé bacasia.–

³⁴ MaĽne pariseorāba idjira quēāsidaa:

–Ba topeadaeaba Ľtaa cadjirua obaria. ĳSāwā dairāa ne jaradiai?–

MaĽ carea idjira judiorā dji ĳarebada dedebemada āyā ĳretasidaa.

Dji wārāda dauberrea bea

³⁵ Jesuba ūrīsia dauberrea baĳara āyā ĳretasidaa. MaĽ carea idjira ĳraĳe wāsia. Unupeĳa iwidisia:

–ĳBa NaĽ Djara Edaĳara wārāda ĳjā baĳa?–*

³⁶ Idjia jarasia:

–MĽ boro, jaradua idjira caida mĽa wārāda ĳjāi carea.–

³⁷ Jesuba panusia:

–Ba idjira unu ba. MĽ, ba ume beĳa baĳa idjia.–

³⁸ Ara maĳda Jesu quīrāpita chīrāborode coberpeĳa jarasia:

–MĽ Boro, mĽa ĳjā ba.–

³⁹ MaĽne Jesuba jarasia:

–MĽra naĽ ējūānaa zesia ēberārā cawa oi carea. Māwā dji dauberrea bea quīrāca beaba ununia idjaba dji unu panana a panra dauberrea bea quīrāca panenia.–

⁴⁰ Ľcra pariseorā Jesu caita duanba maĽ beĳa ūrīsidaa iwidisidaa:

–Ba ĳcārē cārēā māwā jara ba? ĳDairāra dauberrea beaca?–

⁴¹ Jesuba panusia:

–Bārāda wārāda dauberrea beaĳabara, cadjirua obada carea beĳeĳe pananaé bacasia. Baribara bārāba unu panana a panl bēra beĳeĳe panla.–

10

Oveja wagabari dji bia

¹ MaĽ ewaride Jesuba jarasia:

–MĽa wārā arada jaraya: bariduada oveja corraĳe eĳa wābadaĳe eĳa wāēbala, ātebala āyā areba eĳa wāibala, maĽgla ovejara drabararia idjaba bié obaria. ² Baribara dji corraĳe eĳa wābadama eĳa wābaridra oveja wagabari araa. ³ MaĽ iteabala corra wagabariba dji eĳa wābadara ewabaria. Ovejaba ādji wagabari beĳeĳe cawa panla. Ādjiza trĽcuapeĳa dajadaa edebaria.* ⁴ Jūma dajadaa edepeĳa ādji na wābaria. Ovejara idji caiĳu wābadaa idji beĳeĳe cawa panl bēra. ⁵ Baribara ādjia ununacara ēpēnaca, ātebala mīrūbadaa idji beĳeĳe adua panl bēra.–

⁶ Jesura ne jara baĳeĳe māwā beĳeĳe baribara judiorāba cawaĳe basia cārēda jara baĳa. ⁷ MaĽ bēra Jesuba nāwā jarasia:

–MĽa wārā arada jaraya, oveja eĳa wābadara mĽa. ⁸ MĽ zei naēna zocārā ne drabadarā quīrāca zebadidaa idjaba purura bié obadidaa. Baribara ādjirā beĳeĳe Ācōrē ēpē beaba ĳjanaé basia.†

⁹ Eĳa wābadara mĽa. MĽneba eĳa wābala minijīchiĳebemada ēdraya. Bio necai baya idjia neé bala Ācōrēba jūma diai bēra.‡ ¹⁰ Ne drabarira zebaria oveja drai carea, beai carea idjaba aduabi carea. Baribara mĽra zesia ēberārāba zocai baĳi arada aduba eroĳeĳeĳe.

¹¹ MĽra oveja wagabari dji baa. Oveja wagabari biara idji oveja carea beuida ba. ¹² Baribara abalba parata carea ovejāda waga baibala, usa cadra zebalaĳe ovejara

§ 9:31 Salmo 66:18; Proverbio 15:29. * 9:35 NaĽ Djara Edaĳa. Griego beĳeĳe Ľcra cartade ba ba “Ācōrē Warra.” † 10:8 Ācōrē ēpē beaba. Griego beĳeĳe ba ba “ovejaba.” ‡ 10:9 Griego beĳeĳe nāwā ba ba: “Idjira eĳa wāya, dajadaa wāya idjaba pōājārāda unuya.”

amecuapeda mīrū wāya. Ovejara idjideé bēra wārāda wagacaa. Maļne usa cadrġaba oveja aba ca edabġrġde dewararāda jārāzoabadaa. ¹³ Maļ ēberāra mīrū wābaria ababe parata careabġrġ ovejara wagabari bēra. Idjia oveja bia pananamārēā crīchacaa.

¹⁴ Māra oveja wagabari dji bīaa. Mādjiderāra cawa ħla oveja wagabariba idji oveja cawa ħl quīrāca. Idjaba mārēba māra cawa panġa. ¹⁵ Ara maļ quīrāca mġ Zezaba māra cawa ħla idjaba mā mġ Zezara cawa ħla. Māra mādji oveja carea beuida ħla. ¹⁶ Māra eroħla dewara oveja naļ corrađe beaéda. § Maļgġrā siđa mā eda eneya. Ādjirāba mġ bedeara ijānia. Māwā jūmarāda ābaa panania. Maļne ādjirā wagabarira aba ħaya.

¹⁷ Mġ Zezaba māra quīrā ħla, ara mādji idu beabi bēra. Maļbe wayacusa zocai beya. ¹⁸ Māra iduaribiéġrġ ni abalġa māra poya beadaéa, baribġrġ māra beuya māwā quīrā ħl bēra. Māra beupeđa poya ġrēbaya. Mġ Zezaba mā māwā obisia.–

¹⁹ Maļ beđeā ūrīġdāde judiorāra wayacusa wariwaria beđeā duanasīdaa. ²⁰ Zocārāba jarasīdaa:

–Jāļ ēberāra jai bara ħla. Idjira quīrāé ħla. ĶCārē cārēā idji beđeada ūrīni?–

²¹ Baribġrġ dewararāba jarasīdaa:

–Idjia jara ħġra jai bara ħl beđeāéa. ĶJaiba dauġerrea ħeara biabibarica?–

Judiorāba Jesu igarapedada

²² Maļ ewarīde judiorāba Jerusaleļne ewari dromada o panasīdaa. Ādjirāba quīrāneba panasīdaa Ācōrē de dromara idji quīrāpita bié bađada waya bia ħġpedađada. Maļ ewari dromara dji cūrāsaara ħl jedecode obadjiđaa. * ²³ Ācōrē de droma mōgaraba auđu jūrā ca ħl edaare Jesura nībasia. Idji nībađama Salomoļ abadaa. ²⁴ Māwā ħġde ġġrġ judiorāba Jesura auđu jūrā edađapeda iwīdisīdaa:

–Aba Ķsāļbe ħla dairā crīchara cawaé pe eroħai? Bġda Ācōrēba ēdġrġ edabari diai jaradabġrġ, dairā ebuda jaradua.–

²⁵ Jesuba panusia:

–Māra bārāa jarasia baribġrġ ijānaé duanġa. Jūma mġ Zeza trġneba o ħġba mġnebe-mada ebuda cawabi ħla. ²⁶ Baribġrġ bārāba ijānacaa, mġ ovejarāé bēra. ²⁷ Mġ ovejarāba mġ bedeara cawa panġa. Māra ādjirāra cawa ħla. Maļ bēra ādjirāba māra ēpēbadaa. ²⁸ Māra ādjirāa Ācōrē ume ewariza zocai ħaida dia ħla. Maļ carea ādjirāra aduādaéa idjaba ni abalġa ādjirāra mġ ġġwadebemada poya jārīnaéa. ²⁹ Mġ Zezaba ādjirāra mā diasia. Idjira jūmarā cāyābara dji dromaara ħla. † Ni abalġa ādjirāra mġ Zeza ġġwadebemada poya jārīnaéa. ³⁰ Māra mġ Zeza ume abarida māwā ħla.–

³¹ Maļ carea arima ħea judiorāba wayacusa mōgarada edasīdaa idji tabari beađi carea.

³² Maļne Jesuba jarasia:

–Mġ Zezađeba ne zocārā biada bārāa unubisia. ĶSāļgġ ne bia ođa carea māra mōgaraba tabari beađi?–

³³ Judiorāba panusīdaa:

–Dairāba ħġra mōgaraba tabarīdaéa ne bia o ħl carea, ātebġrġ tabarīđia ħl naļ djarade ħġba ara bġdjida Ācōrēana a ħl carea. Maļba ħla Ācōrēra bié jara ħla.– ‡

³⁴ Jesuba jarasia:

–Bārā leyde nāwā ħġ ħla: “Māra jarasia bārāra ācōrērāda.” § ³⁵ Dadjirāba cawa panġa Ācōrē Bedeara ewariza wārāda. Ācōrēba maļ ēberārāa beđeasiđe jarasia: “Bārāra

§ 10:16 Māra eroħla dewara oveja naļ corrađe beaéda. Maļ beđeadeba Jesuba jara ħasia judiorāé biđa idjida ijānia. * 10:22 Judiorāba maļ ewari Janucá abadada poa zebġrġza obadaa diciembre jedecode. Quīrānebabadaa Juda Macabeo abadaba Ācōrē de dromara waya bia ħġđada. Maļgġra māwāsia poa 164đe Jesu tođi naēna. Maļ naēna griego Antioco Eripane abadaba Ācōrē de dromara bié ħasia. † 10:29 Māra griego beđeade ebuda ħġéa. ġġrġmaarā nāwā jara ħla: “Mġ Zezaba mā diađara ne jūma cāyābara dji dromaara ħla.” ‡ 10:33 Levítico 24:14-16. § 10:34 Salmo 82:6.

ãcõrẽrãa.”³⁶ Mañne mña ababe idji Warraada a ðla Æcõrẽba mñra ara idji itea ðlda bẽrã idjaba nañ ãjũãnaa diabueda bẽrã. ¿Bãrãba mañ carea jara panlca mña idjidebemada bié beðeasida?³⁷ Mñ Zezaba o ðlda mña oé ðlablrl, mñ beðeara ijãrãnadua.³⁸ Bariblrl idjia o ðlda mña o ðlablrl, mña jara ðl carea bãrãba ijãnaé panlmĩna mña o ðl carea ijãnadua. Mãwã bãrãba wãrãda cawaðia mñ Zezara mñ ume ðlda idjaba mñra mñ Zeza ume ðlda.–

³⁹ Mañne ãdjirãba wayacusa Jesura jida quĩrĩã panasidaa, bariblrl ãdrã wãsia.

⁴⁰ Mãwãnacarea Jesura wayacusa Jordañ do quĩrãrã wãsia Borocuebari Juañba naãrã ãberãrã borocue ðaðamaa.* Jesura mama ðesia.⁴¹ Mãwã ðlde zocãrã ãberãrãda idjima wãbadjidãa. Æduba nãwã jarabadjidãa:

–Juañba ne ununacada oé basia bariblrl jũma idjia nañ Jesudebema jaraðara wãrã araa.–

⁴² Mama zocãrãba Jesura ijãsidaa.

11

Lazaro jaidada

¹⁻² Mañ ewaride ãberã Lazaro abadada jũãcãyã nũmasia. Mañ Lazarora Betaniane bema basia. Abari purude idji djabawẽrãrã Mariada, Marta sida panasidaa. Mañgã Mariaba dadjirã Boro jĩrũne querada weapeda idji buðaba põãsa jareða basia.*³ Mañne Lazaro djabawẽrãrãba Jesua beðeada diabuesidaa:

–Dai Boro, bl dji biara jũãcãyã nũmla.–

⁴ Mañ beðea ãrĩside Jesuba jarasia:

–Lazarora beuãa, bariblrl jũãcãyã nũmla ãberãrãba cawaðamãrẽã Æcõrẽra idji Warra sida dji dromarãda.–

⁵ Jesuba Lazarora, dji djabawẽrãrã sida bio quĩrĩã basia.⁶ Bariblrl Lazaro bio jũãcãyã ðlda cawaðacarea waði ewari umé ðesia idji ðaðama.⁷ Mãwãnacarea idji ume nĩbabadarãa nãwã jarasia:

–Wãnadrã wayacusa Judeaðaa.–

⁸ Mañ bẽrã idji ume nĩbabadarãba jarasidaa:

–Jaradiabari, dãrãé ðla Judeaðebemãrãba blra mõgaraba tabari bea quĩrĩã pananada. ¿Blra wayacusa jãmaa wãica?–

⁹ Jesuba jarasia:

–¿Ewarira doce hora ðlãca? Æsa nĩra tenedrãcaa, idjia ãnaa nañ ãjũãne ðlda unu ðl bẽrã.¹⁰ Bariblrl diamasi nĩra tenedrãbaria, ãnaa neé ðl bẽrã.–

¹¹ Mãwã jaraðacarea Jesuba jarasia:

–Dadjirã dji bia Lazarora cãĩ ðla bariblrl mña idjira ãrãmane wãya.–

¹² Mañne Jesu ume nĩbabadarãba idjia jarasidaa:

–Dai Boro, idjira cãĩ ðlablrl biablrla.–

¹³ Jesuba mañ jaraðadeba Lazaro beuðadebemada beðea basia, bariblrl idji ume nĩbabadarãba crĩchasiðaa Lazaro cãĩ ðldebemada beðea ðlda.¹⁴ Mañbe Jesuba ebuda jarasia:

–Lazarora jaidasia.¹⁵ Arima ðaðaé bẽrã mñra ðlsriða ðla mañneba bãrãba mñra biara ijãni bẽrã. Wãya idjima wãnadrã.–

¹⁶ Mañne Tomás, Mĩguiso abadada basia.† Mañgãba Jesu ume nĩbabadarã waabemãrã jarasia:

–Judeaðaa wãnadrã dadjirã sida beaðamãrẽã.–

Beuðarã Jesuba ãrãbabidebema

¹⁷ Betania purude jũẽside Jesuba cawasia Lazaro tãbaripeðaðara ewari quĩmãrẽ ðlda.

¹⁸ Betaniara Jerusaleñneba mãcua tãmlé basia.‡¹⁹ Mañ bẽrã zocãrã judiorãda zesidaa

* 10:40 Juañ 1:28. * 11:1-2 Juañ 12:3. † 11:16 Mĩguiso. Griego trã Dídimoba jara ðla mĩguisoda. ‡ 11:18 tãmlé basia. Griego beðeade ðl ðla “quince estadia.” Mañra kilómetro ãbeaca ðla.

Marta, Maria sobiabiðe ãdji djaba jaiðaða carea. ²⁰ Mãwã panlne Martaba cawasia Jesura jũẽbɾɾɔda. Ara małda idji audiabariðe wãsia. Małne Mariara diguiða þesia. ²¹ Martaba Jesu unusiðe idjía jarasia:

–Mã Boro, bɫda nama þaðabara mł djabara jaiðaðé bacasia. ²² Baribɾɾɔ mł cawa þla jũma bla Ācõrẽa iwiðibɾɾɾa idjia oida.–

²³ Jesuba idjía jarasia:

–Bɫ djabara łrẽbaya.–

²⁴ Małne Martaba jarasia:

–Mãẽ, mł cawa þla idjira jĩũarebema ewariðe łrẽbaida beuðarã łrẽbabɫdaðe.–§

²⁵ Jesuba jarasia:

–Młdrɫ beuðarã łrẽbabibaria idjaba zocai þai diabaria. Bariduaba młda ijãibɾɾɫ, nał djaraðe beubɾɾɫ siða ewariza Ācõrẽ ume zocai þaya. ²⁶ Mł ijã þɾa młneba zocai þɫ bẽrã ewariza zocai þaya. ¿Bla małgɾa ijã þɾca?–

²⁷ Małne Martaba panusia:

–Mãẽ mł Boro, mł ijã þla bɾa Ācõrẽ Warrada, Ācõrẽba eðrɫ edabari diai jaraðada, nał eũũãne zeida þaðada.–

Jesu Lazaro carea jĩãna

²⁸ Mãwã jaraðacarea Martara wãsia idji djabawẽrãmaa. Małbe iwidrɫa jarasia:

–Dji Jaradiabarira nama þla. Idjia bła ne jara quĩrĩã þla.–

²⁹ Mał ũrĩpeða Mariara piradrɾpeða Jesu þɫmaa isabe wãsia. ³⁰ Jesura puruðe eða wãẽ basia. Waðibiða Martaba idji ununama basia. ³¹ Małne judiorã Maria sobiabiði carea idji diguiða panɫba unusiðaa idjira isabe piradrɾpeða dajadaa wãbɾɾɫda. Mał carea idji caiðu wãbɫdaba jarasiðaa:

–Idjira Lazaro tɫbaripeðaðamaa jĩãne wãbɾɾɫa.–

³² Mariara Jesu þɫma jũẽsiðe ara idji unubɾɾɫda idji jĩrũ caita þarru cobesia. Małne jarasia:

–Mã Boro, bɫda nama þaðabara, mł djabara jaiðaðé bacasia.–

³³ Jesuba Maria jĩgua jĩãbɾɾɫda idjaba judiorã idji ume zepedada siða jĩãbɫdada unusiðe ãdjirã carea bio sopua nũmerpeða jĩgua łgasia.* ³⁴ Małbe iwidisia:

–Idjira ¿sãma tɫbarisiða?–

Ādjirãba panusiðaa:

–Dai Boro, acɫde wãna.–

³⁵ Jesura jĩãsia. ³⁶ Mãwã þɫde judiorã arima duanɫba jarasiðaa:

–Acɫeadau idjia sãcua Lazarora quĩrĩã þasida.–

³⁷ Baribɾɾɫ łcɾɾɫ ãdjirãnebemaba jarasiðaa:

–Dauberrea þɫ biabiðaba ¿sãwãẽrã poya carebaé basi Lazaro beurãmãrẽã?–

Jesuba Lazaro łrẽbabida

³⁸ Jesura wayacusa jĩgua łgasia. Małbe Lazaro tɫbaripeðaðama jũẽsia. Małgɾa eya uria basía. Dji eða wãbadara mõgaraba jũãtrɫ þasia. ³⁹ Małne Jesuba jarasia:

–Jãł mõgarara ãyã þɫeðadu.–

Marta, dji jaiðaða djabawẽrãba Jesua jarasia:

–Mã Boro, idji jaiðaðara ewari quĩmãrẽ þɫ bẽrã cõbusia cadjirua þla.–

⁴⁰ Baribɾɾɫ Jesuba jarasia:

–¿Mł jaraé basica bla wãrãda ijãibɾɾɫ, Ācõrẽra dji droma þɫda unuida?–

⁴¹ Mãwã þɫde eberãrãba mõgarara ãyã þasiðaa. Małbe Jesuba łta aɾpeða jarasia:

§ 11:24 Isaía 26:19; Daniel 12:1-3. * 11:33 Ādjirã carea. łcɾɾɫmaarã Jesura sopusia ãdjirãba ijãnaé basi bẽrã idjia Lazarora łrẽbabida. Dewarãrãmaarã Jesura sopusia nał eũũãne eberãrãba beubada, cacua bié þeabada, idjaba cadjirua obada bẽrã.

–Zeza, mĽa bĽa bia jaraya mĽa iwidiđara ũrĽna bĕrĽ. ⁴² MĽa cawa Ľla bĽa mĽ beđeara ũrĽ Ľabarida, baribĽĽ mĽa maĽĽara jarasia naĽĽrĽ ĕberĽrĽba cawađamĽrĕĽ bĽabĽĽ mĽra diabuesida.–

⁴³ MĽwĽ jarađacarea Jesuba jĽgua trĽ jarasia:

–ĽLazaro, dajadaa zedua!–

⁴⁴ Ara maĽda Lazaro beu Ľađada dajadaa zesia. Idji Ľwara, idji jĽrŭ sida wađi wuaba bĽrĽ Ľeasia. Idjaba idji quĽrĽra wuaba ĽnĕĽbari Ľasia. MaĽne Jesuba jarasia:

–ĔrĽnadua bia tĽgamĽrĕĽ.–

JudiorĽ bororĽba Jesu beađi carea beđea aupeđada

Mateo 26:1-5; Marco 14:1-2; Luca 22:1-2

⁴⁵ ZocĽrĽ judiorĽ Maria acĽde wĽpeđadaba unusiđaa Jesuba ođara. MaĽ bĕrĽ ĽđjirĽba ĽjĽsiđaa. ⁴⁶ ĽcĽĽara pariseorĽmaa wĽsiđaa Jesuba ođa jarađe. ⁴⁷ MaĽ carea pariseorĽra, sacerdote bororĽ sida jŭma judiorĽ dji dromarĽ ume Ľbaa dji ĽĽresiđaa. NĽwĽ jarasiđaa:

–DadjirĽba ĽsĽwĽ ođi? MaĽ ĕberĽba ne ununacada zocĽrĽ o Ľla. ⁴⁸ Idjida idu ĽĽeibĽĽĽ jŭmarĽba crĽchađia idjira dadjirĽ boroda. Idjida ĕpĕnibĽĽĽ romanorĽra zedapeđada dadji ĽcĽrĕ de dromara babueđia idjaba jŭma dadji judiorĽ sida quenania.–

⁴⁹ Mama aba Ľasia CaipĽ abadada. Idjira maĽ poađe dji dromaara ĽĽ sacerdote basĽa. MaĽ CaipĽba jarasia:

–ĽBĽrĽra crĽcha neĕ panĽa! ⁵⁰ RomanorĽba jŭma dadjirĽ beađi cĽyĽbara biara Ľla ĕberĽ aba dadji judiorĽ carea beuida.–

⁵¹ CaipĽba ara idji crĽchađeba mĽwĽ jaraĕ basĽa. ĽtebĽĽ idjira maĽ poađe dji dromaara ĽĽ sacerdote bĕrĽ ĽcĽrĕbĽĽ idjĽa jarabisia Jesura jŭma judiorĽ carea beuida Ľlda.

⁵² BaribĽĽĽ ababe judiorĽ carea beuĕ basĽa, ĽtebĽĽ beusia jŭma ĽcĽrĕ warrarĽ naĽ ĕjŭĽne Ľeara puru aba Ľli carea.† ⁵³ JudiorĽ dji dromarĽba beđea Ľsiđaa mamaĽba Ľtaa crĽcha ĽĽĽiđida Jesu beađi carea.

⁵⁴ MaĽ bĕrĽ Jesura judiorĽ tĽĕna ebuđa nĽbaca basĽa, ĽtebĽĽ Judeađebemada ĽyĽ wĽsia. EpraĽ puruđe idji ume nĽbabadarĽ ume Ľađe wĽsia. MaĽ purura ĕjŭĽ pĽasa ewaraga ĽĽ caita Ľla.‡

⁵⁵ JudiorĽ Egiptodeba ĕdrĽpeđada quĽrĽnebabada ewarira caita Ľasia. MaĽra ewari droma bĕrĽ puruzabemarĽda JerusaleĽnaa wĽsiđaa Ľdjia obada quĽrĽca o panĽneba ĽcĽrĕ quĽrĽpita bia beađi carea.§ ⁵⁶ MaĽ ewariđe ĕberĽrĽba Jesura ĽĽĽ nĽbasĽaa. ĽcĽrĕ de droma dajada Ľbaa duanĽne iwidiđadjiđaa:

–BĽrĽmaara Ľ idjira naĽ ewari droma obadađe zebĽ?–

⁵⁷ BaribĽĽĽ sacerdote bororĽba pariseorĽ biđa jarasiđaa bariduaba Jesuda jŭĕsida cawasĽđara jaraiđa Ľlda idji jĽdađamĽrĕĽ.

12

Mariaba quera Jesu jĽrŭ ĽrĽ weađa

Mateo 26:6-13; Marco 14:3-9

¹ Egiptodeba ĕdrĽpeđada quĽrĽnebabada ewari jŭĕi carea wađi sei ewari ĽĽde Jesura Betania puruđaa wĽsia Lazaro Ľabarimaa. MaĽ Lazarora Jesuba ĽrĕbabĽda basĽa. ² Jesura zeda bĕrĽ quewarabema cođira waĽĽa osiđaa. Martaba cođi careabemara jeđeca Ľasia. MaĽne Lazaro sida Jesu ume ne co Ľasia. ³ MĽwĽ panĽne Mariaba nardo quera idji awa quiruda, nĕĽla Ľlda taza umĕ enepeđada Jesu jĽrŭne weasia.* MaĽbe idji buđaba pĽasa

† 11:52 IsaĽa 11:12; Jeremia 23:3; Miquea 2:12. ‡ 11:54 EpraĽ purura JerusaleĽneba ewari aba Ľasia.

§ 11:55 Ewari droma ođi naĕna judiorĽra ĽcĽrĕ quĽrĽpita bia beađiđida panasĽaa. AbĽba ĕberĽ beuđada tĽibĽĽ wa waraibĽĽ, siete ewari ĽcĽrĕ quĽrĽpita biĕ Ľebadja. MaĽ carea ne oĽda Ľasia: acĽdua Numero 19:16-22; 2 Cronica 30:13-21. MĽwĽ oĕbĽĽ ewari dromara oĽara Ľasia. Jesu ewariđe judiorĽba jaradiabadjiđaa judiorĽ Israel drua ĽĽ Ľeara ĽcĽrĕ quĽrĽpita biĕ beada. MaĽ carea JerusaleĽ puruđaa zedapeđada siete ewari dĽrĽbadjiđaa ĽcĽrĕ quĽrĽpita bia panani carea. * 12:3 Taza umĕ. Libra aba wa medio litro wa tresciento gramo.

jarasia. Mañ queraba dji dera jũma tũãpa nũmesia. ⁴ Mañne Jesu ume nĩbabarida aña basia Juda Iscariote abadada. Judaba Jesura jidabi basía. Mañ Judaba jarasia:

⁵ –¿Cārē cārēã jãñ querara nēdobueé basi? Nēdobuedabara poa aña trajabɫɫɛ edabari quĩrãca edacasia. Mañba ne neé quedearea carebacasia.–

⁶ Baribɫɫɛ idjia mãwã jaraé basía ne neé quedeada crĩcha ɫɫ bēã, ãtebɫɫɫ mãwã jarasia ne drɫɫabari bēã. Ādji parata wagabada buchacara idjia eroɫɫabadjia baribɫɫɫ mãñnebemada drɫɫabadjia. ⁷ Mañne Jesuba jarasia:

–Nañ wēãã mãwã jararãdua. Idjia nañ querara waga eroɫɫasia mñ tɫɫbaridĩ ewari carea.† ⁸ Ne neé quedearea ewariza bārã tãēna panania, baribɫɫɫ mñra bārã ume ewariza baéã.–

Judiorã bororãba Lazaro beadi carea bedeã aupeada

⁹ Zocãrã judiorãba cawasiãaa Jesura Betaniane ɫɫda. Mañ bēã idji acɫɫɛ wãsiãaa. Mañ awara Lazaro, Jesuba ãrēbabiãa sida acɫɫɛ wãsiãaa. ¹⁰⁻¹¹ Lazaro ãrēbaãa carea judiorã zocãrãba sacerdote bororãra igaradapeda Jesuda ijãsiãaa. Mañ carea sacerdote bororãra bedeã ausiãaa Lazaro sida beadi carea.

Jerusaleñnebemarãba Jesu audiabaripeada

Mateo 21:1-11; Marco 11:1-11; Luca 19:28-40

¹² Nurēma zocãrã ēberãã ewari droma odi carea Jerusaleñnaa zepedaãaba cawasiãaa Jesura Jerusaleñne jũēbɫɫɫda. ¹³ Mañ carea ãdjirãba uruta quedua quĩrãca ɫɫda tɫɫpeda idjira audiabariãe wãsiãaa. Nãwã jĩgua jarasiãaa:

–¡Bio biya quirua!‡ ¡Bio bia ɫɫa dadjirã Ācōrē trɫɫneba zebɫɫɫɫɫ! ¡Bia quirua Israeldebema Borora!–

¹⁴ Mañne Jesuba burro zaqueda unupeãã ãrã chũmesia. Mãwãsia Ācōrē Bedeãde jara ɫɫ quĩrãca:

¹⁵ Wayarãnada, Sioñ eyaãde ɫɫearã. Acɫɫɫada, bārã Borora burro zaque ãrã zebɫɫɫɫɫ.§

¹⁶ Jesu ume nĩbabadarãba mãra unu panmĩna cawadaé panasiãaa. Baribɫɫɫ Jesu ãrēbapeda bajãnaa wãnacareabɫɫ cawasiãaa Ācōrē Bedeãde idjidebema naēna ɫɫdaã jũma wãrãda mãwãsida.

¹⁷ Jesuba Lazaro beu ɫɫadada trɫɫpeda ãrēbabiside zocãrã ēberããda arima duanasidãaa. Mãwãnacarea ãdjia unupeããada nēbɫɫɫbadjidaã. ¹⁸ Jesuba mã ne ununaca oãara zocãrãba ũrĩsiãaa. Mañ bēã idji audiabariãe wãsiãaa. ¹⁹ Mañne pariseorãba ara ãdjiduãa jara duanasia:

–¡Acɫɫɫada! Jũmarãda idji caiãu wãbɫɫda. Mañ bēã dadjirãba o quĩrãã panɫɫa poya oããã.–

Jesuba idji beadi jarada

²⁰ Mañ ewari droma o panne ãcɫɫɫ gregorãda Ācōrēã bia bedeãdi carea Jerusaleñne jũēsiãaa. ²¹ Mãgɫɫãra Pelipe, Jesu ume nĩbabarimãa wãsiãaa. Mã Pelipera Galileãde ɫɫ puru Betsaidaãebema basía. Ādjia Pelipea jarasiãaa:

–Dairãba Jesura unu quĩrãã panɫɫa.–

²² Mã carea Pelipeba Andrãa jarãde wãsia. Mãñbe ãdjia Jesua jarasiãaa. ²³ Mañne Jesuba jarasia:

–Ewarira jũēsia. Ācōrēba mñ, Nañ Djara Edãdara dji Dromada ɫɫya. ²⁴ Mã wãrã arada jaraya: beãda quĩrãca trigo tada jouããbɫɫɫ, ara mãwã abari tada ɫɫbaria. Baribɫɫɫ jouãibɫɫ mã tara tunupeãã bio zaubaria. ²⁵ Ara mã quĩrãca Ācōrē cãyãbara nañ djaraãde zocai ɫɫaãa biara jɫɫ ɫɫba mã zocai ɫɫaira aduaya. Baribɫɫɫ nañ djaraãde zocai ɫɫai jɫɫi cãyãbara mãda ēpēibɫɫ Ācōrē ume ewariza zocai ɫɫya. ²⁶ Bariduãda mã nezoca

† 12:7 Idjia nañ querara waga eroɫɫasia mñ tɫɫbaridĩ ewari carea. Griego bedeãde mãra ebuãa ɫɫéã. ‡ 12:13 ¡Bio bia quirua! Mãgɫɫãra arameo bedeãde jarabadaã “Hosana.” § 12:15 Jerusaleñ purura Sioñ eyaãde ɫɫa. Zacaria 9:9; Isaía 40:9-10; Sofonías 3:14-17.

ba quiĩrĩã ɓɓɓɓɓ, mɓ ume nĩbaida ɓɓa. Mɓ wɓɓɓɓɓmaa mɓ nezoca sida wɓya. Bariduada mɓ nezocabɓɓɓ, mɓ Zezaba idjira dji dromada ɓɓya.

²⁷ Wɓrɓda mɓra bio sopua ɓɓa. ¿Mɓa cɓrɓda jarai? ¿Mɓa jaraica “Zeza, mɓ bia mĩgaiɓbemada ɓɓɓɓɓ”? Mɓwɓ jaraɓa mɓra maɓ carea zeɓa bɓrɓ. ²⁸ Ȧteɓɓɓɓ jaraya: Zeza, maɓgɓɓɓɓa jũmarɓa cawabidua ɓɓra dji Dromaara ɓɓda.–

Ara mɓwɓɓɓɓɓɓ ɓberɓrɓ arima duanɓa beɓeada bajɓnaa ũrĩsidaa. Maɓ beɓeaba jarasia:

–Mɓa naɓna cawabisia mɓra dji Dromaara ɓɓda idjaba wayacusa cawabiya.–

²⁹ Maɓ beɓeaba ũrĩsidaɓe Ȧɓɓɓɓɓa jarasidaa baada jururuasida. Dewararɓa jarasidaa:

–Bajɓneɓema nezocaba Jesua beɓeasia.–

³⁰ Maɓne Jesuba jarasia:

–Maɓ beɓeaba mɓ iteaɓ basía. Biara bɓrɓ itea basía. ³¹ Ȧrɓɓɓɓ Ȧcɓrɓɓa cawabiya naɓ ɓjũneɓemarɓa beɓeade duanɓa. Ȧrɓɓɓɓ diauru, naɓ ɓjũneɓema borora Ȧcɓrɓɓa poyaya. ³² Mɓ Ȧɓɓ jira ɓɓɓɓɓɓ mɓa jũmarɓa eneya mɓ ijɓnamɓrɓɓ.–

³³ Mɓwɓ jarasia idjira cruɓe cachi beaɓida cawabi carea. ³⁴ Ȧberɓrɓ mama duanɓa Jesua jarasidaa:

–Ȧcɓrɓɓa Moisea diaɓa leyɓɓa dairɓa cawa panɓa Ȧcɓrɓɓa ɓɓɓɓɓ edabari diai jaraɓara beuca baida.* ɓɓa ¿sɓwɓ jara ɓɓ Naɓ Djara Eɓaɓara cruɓe cachida? Naɓ Djara Eɓaɓara ¿cai?–

³⁵ Jesuba jarasia:

–Naɓ Ȧnaara bɓrɓ ume dɓrɓ ɓaɓa. Maɓ carea Ȧnaane nĩbaɓadua idji bɓrɓ ume ɓɓmisa cawaaɓne pɓĩmane ɓeada amaaba. Pɓĩmane nĩba adua ɓɓa sɓmaa wɓda. ³⁶ Ȧnaa bɓrɓ tɓɓna eropanɓne maɓ Ȧnaara ijɓnɓɓa Ȧnaaneɓema ɓberɓrɓda ɓeadi carea.–

Maɓ beɓeaba jaraɓacarea Jesura ara maɓda wɓpeɓa mĩrũsia.

Judiorɓa waɓibiɓa Jesu ijɓnaɓ duanana

³⁷ Jesuba ne ununacada zocɓrɓ ɓberɓrɓ quiĩrɓpita oɓamĩna ɓdjirɓba waɓibiɓa ijɓnaɓ panasidaa. ³⁸ Ȧcɓrɓɓɓa beɓeabari Isaíaba jaraɓa quiĩrɓca wɓrɓda mɓwɓsia. Nɓwɓ jarasia: Dai Boro, ¿daiba jaraɓeɓara caiba ijɓsi?

Ȧcɓrɓɓa idji Ȧɓɓara ¿caia cawabisi?†

³⁹ Maɓ bɓrɓ ɓdjirɓba poya ijɓnaɓ basía, Isaíaba jaraɓa quiĩrɓca:

⁴⁰ Mɓa ɓdjirɓra dauberrea ɓeaba quiĩrɓca ɓɓsia idjaba so zarea ɓɓsia ɓɓɓɓɓ dauba unu panɓmĩna cawarɓnamɓrɓɓ idjaba ũrĩ panɓmĩna soɓeaba cawarɓnamɓrɓɓ. Mɓwɓ panɓ bɓrɓ mɓmaa zeɓacaa mɓa biabimɓrɓɓ.‡

⁴¹ Isaíaba idji cartaaɓe mɓwɓ ɓɓsia Jesura dji Dromada ɓeida unupeɓa maɓneɓemada beɓeada bɓrɓ.§

⁴² Isaíaba mɓwɓ ɓɓɓamĩna zocɓrɓ judiorɓa, judiorɓ dji dromarɓ bida Jesura ijɓsidaa baribɓɓɓ ebuɓa jaraɓaɓ basía. Wɓya panasidaa pariseorɓa ɓdjirɓra judiorɓ dji jɓrebada deɓeɓemada Ȧyɓ jɓretadaɓa. ⁴³ Ȧcɓrɓɓa ɓɓɓida bia jarai cɓyɓbara maɓ judiorɓa biara quiĩrɓ panasidaa ɓberɓrɓba bia jaraɓida.

Ȧcɓrɓɓa Jesu beɓeadeɓa ɓberɓrɓ cawa oya

⁴⁴ Maɓbe Jesuba jĩgua jarasia:

–Mɓ ijɓ ɓɓba mɓ Diabueɓa sida ijɓ ɓɓa. ⁴⁵ Mɓ unu ɓɓba mɓ Diabueɓa sida unu ɓɓa. ⁴⁶ Mɓra naɓ ɓjũnaa Ȧnaa quiĩrɓca ze ɓɓa mɓ ijɓɓɓɓɓa pɓĩmane ɓearɓnamɓrɓɓ. ⁴⁷ Ȧɓɓɓɓ mɓ beɓeada ũrĩpeɓa ijɓɓɓɓɓ, mɓa idjira biɓ ɓɓɓa, mɓra naɓ ɓjũnae ɓeaba biɓ ɓɓi carea zeɓ ɓɓ bɓrɓ. Mɓra naɓ ɓjũnae ɓeaba ɓɓɓɓɓ edai careabɓɓɓ zesia. ⁴⁸ Baribɓɓɓ mɓ igara ɓɓra, mɓ beɓeaba bia eɓaɓ ɓɓra Ȧcɓrɓɓɓɓ cawa oya. Jĩrũareɓema ewaride Ȧcɓrɓɓa cawabiya idjira beɓeade ɓɓda mɓa jaraɓa beɓeaba ijɓnaɓ bɓrɓ. ⁴⁹ Mɓra ara mɓɓɓɓɓɓa beɓeaba ɓɓɓa. Mɓ

* 12:34 Isaía 9:7; Ezequiel 37:25; Salmo 72:17; Salmo 89:35-37. † 12:38 Isaía 53:1. ‡ 12:40 Isaía 6:10. § 12:41 Isaía 6:1-5.

Zeza, mǎ namaa diabuedaba mǎa jarasia cǎrēda jaraida ɓɓda idjaba sǎwǎ mǎ beɗeara jaraida ɓɓ sida. ⁵⁰ Mǎa cawa ɓɓa idjia mǎ beɗeara jarabi ɓɓda ẽberǎrǎ idji ume ewariza zocai duananamǎrēǎ. Mǎ carea mǎ Zezaba mǎa jarada quǎrǎca mǎa beɗea ɓɓa.–

13

Jesuba idji ume nǐbabadarǎ jǎrǔ sɔgɓɓa

¹ Egíptodeba ẽdrɓpeɗada quǎrǎnebabada ewari bai naēna Jesuba cawa ɓasia idji ewarira jǔẽɓɓɓɓa. Cawasia naǎ ẽjǔǎra amepeda idji Zezamaa wǎida. Jesuba jǔma idjiderǎ naǎ ẽjǔǎne ɓeara bio quǎrǎ ɓada bǎrǎ idjia mǎ quǎrǎra unubisia ɓɓa idji beubɓɓ ewarǎdaa.

² Qewara pǎimabɓɓɓe ne co panasidaa. Baribɓɓ mǎ naēna diauruba Simoǎ warra Juda Iscariote soɗe crǐchada diaɗoasia Jesu jidabimǎrēǎ. ³ Jesuba cawa ɓasia idji Zezaba ne jǔmada idji jɓwade ɓɓsida, idjaba cawa ɓasia idjira ǎcǔrēmaɓba zepeda waya ǎcǔrēmaa wǎida. ⁴ Baribɓɓ Jesuba osia nezocaba obari quǎrǎca. ǎdjirǎra qewara ne co panɓne pirabaripeɗa idjia ɓrǎ jǎ ɓabarida ẽrǎsia. Maǎbe cacua jarebadada edapeɗa cɓrrɓ ɓrǎ jǎsia. ⁵ Epedeco jǔguruade baidoda jue edapeɗa idji ume nǐbabadarǎ jǎrǔra sɔgɓɓa. ǎdjiza sɔgɓɓa ǎdji jǎrǔra cacua jarebadaba pǔasa jarasia.

⁶ Jesuba Simoǎ Pedro jǎrǔ sɔgɓɓɓɓe Pedroba jarasia:

–Mǎ Boro, ɓɓa mǎ jǎrǔda sɔgɓɓa?–

⁷ Jesuba panusia:

–Mǎa o ɓɓra ɓɓa nawena cawaé ɓɓa baribɓɓ nocoare ebuɗa cawaya.–

⁸ Baribɓɓ Pedroba jarasia:

–Mǎ jǎrǔra ɓɓa sɔgɓɓa ɓɓa.–

Jesuba jarasia:

–Mǎ ɓɓ jǎrǔda sɔgɓɓɓɓɓ, ɓɓra mǎreéa.–

⁹ Maǎ bǎrǎ Simoǎ Pedroba jarasia:

–Mǎwǎ baibɓɓ, mǎ Boro, mǎ jǎrǔ awa sɔgɓɓɓɓɓ, jǎteɓɓɓ mǎ jɓwara, mǎ boro sida sɔgɓɓɓɓɓ!–

¹⁰ Maǎ carea Jesuba jarasia:

–Èberǎ cuɗacarea ɓɓabe idji jǎrǔ awa sɔgɓɓɓɓ ɓɓa idji cacuara jǔma bia sɔgɓ ɓɓ bǎrǎ. Bǎrǎra jǔmaena sɔgɓ ɓɓaa, mǎwǎmǎna ɓɓa nama ɓɓa sɔgɓɓɓɓɓ ɓɓa.–

¹¹ Jesuba cawa ɓasia caiba idjira jidabida. Maǎ carea jarasia: “Aɓa nama ɓɓa sɔgɓɓɓɓɓ ɓɓa.”

¹² ǎdjirǎ jǎrǔ sɔgɓɓɓɓɓɓɓɓ Jesuba wayacusa idjia ɓrǎ jǎ ɓabarira jǎsia. Maǎbe ne cobadama wayacusa chǔmepeda jarasia:

–ɓɓawasiɗaca cǎrēǎ mǎa bǎrǎ jǎrǔra sɔgɓɓɓɓɓɓɓ? ¹³ Bǎrǎba mǎra Jaradiabariada abadaa idjaba bǎrǎ Boroada abadaa. Wǎrǎda aride jara panɓa, mǎwǎ ɓɓ bǎrǎ. ¹⁴ Maǎba mǎ, bǎrǎ Boroaba idjaba Jaradiabariba nezoca quǎrǎca bǎrǎ jǎrǔra sɔgɓɓɓɓɓɓɓ bǎrǎ bǎrǎ biɗa nezoca quǎrǎca bǎdjiza jǎrǔ sɔgɓɓɓɓɓɓɓ panɓa. ¹⁵ Mǎa jǎwǎ unubisia bǎdjiza dji carebaɗamǎrēǎ.

¹⁶ Mǎa wǎrǎ arada jaraya: ni ɓɓaɓ nezocada idji boro cǎyǎbara auɗuara ɓɓéa. Diabuedara idji diabueda cǎyǎbara auɗuara ɓɓéa. Nezocaba obari quǎrǎca mǎa oɗa bǎrǎ, bǎrǎ biɗa ɓɓari quǎrǎca oɗida panɓa. ¹⁷ ɓɓawasiɗaca? Mǎwǎ ǎjǎ oɗibɓɓ wǎrǎda bia panania.

¹⁸ Mǎa jaraé ɓɓa jǔma bǎrǎra bia ɓeɗida, mǎa edaɗarǎ sǎwǎ ɓeɗa cawa ɓɓ bǎrǎ. ǎcǔrē Bedeade ɓɓ ɓɓ quǎrǎca wǎrǎda mǎwǎmǎrēǎ mǎa jarabɓɓa: “Aɓa mǎ ume ne co ɓeɗada mǎ ume dji quǎrǔda ɓesia.”* ¹⁹ Mǎa ara nawena maǎgɓara jarabɓɓa waɗi mǎwǎi naēna, wǎrǎda mǎwǎɓɓɓɓɓɓɓ bǎrǎba Mǎra Mǎda ǎjǎnamǎrēǎ.† ²⁰ Wǎrǎ arada mǎa jaraya: mǎa diabueɓɓɓɓɓɓɓ ɓɓaɓa bia edaibɓɓ mǎda bia edabɓɓa. Idjaba mǎ bia edabɓɓɓa mǎ Diabuedara bia edabɓɓa.–

* 13:18 Salmo 41:9. † 13:19 Isaía 43:10.

*Jesuba Judadebema jarada**Mateo 26:20-25; Marco 14:17-21; Luca 22:21-23*²¹ Māwā jarapeda Jesura bio sopua besia. Māwā bade ebuda jarasia:

–Wārā arada mā jaraya: aba bārānebemaba māra jidabiya.–

²² Idji ume nībabadarāra abarica dji acl duanesidaa Jesuba jaradara cawadaé bada bēra. ²³ Mañne aba basia Jesuare chūmlda. † Mañglba ara idjida “Jesuba bio quĩrĩa bñ” abadja. ²⁴ Simoñ Pedroba idjia boroba jarasia caidebemada bedea bñda Jesua iwidimārēa.²⁵ Mañbe Jesuare chūmlda iwidisia:

–Dai Boro, ¿caiba bñra jidabi?–

²⁶ Jesuba panusia:

–Mā pañda sōberapeda abala diaya. Mañ ēberāra idjia.–

Ara mañda pañra sōberapeda Jesuba Simoñ Iscariote warra Judaa diasia. ²⁷ Judaba mañ codacarea Satana jawaeda besia. Mañne Jesuba Judaa jarasia:

–Bñ oya bñra isabe odua.–

²⁸ Baribñra ne co duanlba ni abalba cawadaé basia Jesuba cārē cārēa māwā jarasida.²⁹ Judaba ādji parata wagabada buchacara erobabadja. Mañ bēra ñcñlba crichasidaa Jesuba dji ewari droma careabemada nēdomārēa jarasida wa parata neé quedea diabi bñda. ³⁰ Judaba pañra copeada ara mañda dajadaa wāsia. Mañra pāimanacarea basia.*Jesuba obi bñ bedea djiwidi*³¹ Juda wānacarea Jesuba jarasia:–Ñrābñra Ñcōrēba unubiya mā, Nañ Djara Edadara dji dromada. Mañ awara mñneba Ñcōrēba unubiya ara idjida dji dromada. ³² Mñ, Nañ Djara Edadaba Ñcōrēra dji dromada unubibñra, Ñcōrēba māra abarica dji dromada unubiya. Idjia dārēne mañra unubiya. ³³ Bārāra mā dji biarā bēra mā jaraya: māra bārā ume dārā baéa. § Mā judiorā bororāa jarada quĩrāca nawena bārāa jaraya: bārāba māra jñrādia, māwāmīna mā wābñra poya wānaéa.*³⁴ Mā obi bñ bedea djiwidida bārāa jaraya: bārāra bio dji quĩrĩa beadedua. † Mā bārā bio quĩrĩa bñ quĩrāca bārā sida abarica dji quĩrĩanadua. ³⁵ Bārāda māwā dji quĩrĩa pananibñra, jumarāba cawadia bārāra mā ume nībabadarāda.–*Pedroba Jesu igaraéana aña**Mateo 26:31-35; Marco 14:27-31; Luca 22:31-34*³⁶ Simoñ Pedroba Jesua iwidisia:

–Dai Boro, ¿bñra sāmaa wāi?–

Mañne Jesuba panusia:

–Mñ wābñra poya bñra nawena poya wāéa, baribñra tēabe mā caidu wāya.–

³⁷ Pedroba iwidisia:

–Dai Boro, ¿sāwāērā māra bñ ume poya wāé? Mñra bñ carea beuida bñ.–

³⁸ Mañne Jesuba jarasia:

–¿Bñra mā carea wārāda beuida bñca? Wārā arada mā jaraya: eterre berui naēna bñ barima ũbea jaraya māra unucada.

14

*Jesuba idjideba dadjirā Zezamaa wāni jarada*¹ Sopua bearānadua. Ñcōrēba aride o bñda wārāda ññānadua. Idjaba mā aride o bñ sida wārāda ññānadua. ² Mñ Zeza babarima dadjirā duananira baraa. Mñra mamaa wāya

† 13:23 Jesuare chūmlda. Griego beedeade bñ bñ: “Jesumaa tūrĩ chūta bñda.” Judiorā Egiptodeba ēdrapedada quĩrānebada ewaride māwā ne cobadjidaa. “Jesuba bio quĩrĩa bñ” abadja. Juañba ara idjida māwā jarabadja. § 13:33 Mñ dji biarā. Griego beedeade bñ bñ “mñ warra zaquerā.” * 13:33 Juañ 7:33; 8:21. † 13:34 Mñ obi bñ bedea djiwidi. Ñcōrēba obi bñ bedea dji drōāda Levitico 19:18de, Deuteronomio 6:5de unubadaa.

bārā beadima bia oi carea. Māwāébara mĵa jaraé bacasia. ³ Mĵra bārā beadima bia ode wāya. MaĽbe wayacusa zeya bārā edei carea mĵ ume beadamārēā. ⁴ Bārāba cawa panĽa mĵra sāmaa wāida. Dji o siĽa cawa panĽa.–

⁵ BaribĽĽ Tomába jarasia:

–Dai Boro, adua panĽa bĽra sāmaa wāida. ĴSāwā maĽ ora cawaĽi?–

⁶ MaĽne Jesuba jarasia:

–MaĽ ora mĵa. Mĵneba Ācōrēra wārāda cawa panĽa idjaba zocai Ľai arada eropanĽa. Mĵneba wānaéĽĽĽ ni abalĽda mĵ Zezamaa poya jūēnaéā. ⁷ Bārāba mĵda wārāda cawa panĽbĽĽĽ, mĵ Zeza siĽa cawa panĽa.* IdibĽĽĽ bārāba idjira cawa panĽa unu panĽ bēřā.–

⁸ MaĽne Pelipeba idjĵa jarasia:

–Dai Boro, dadji Zezara daia unubidua. Ara maĽba bia Ľla.–

⁹ MaĽ carea Jesuba jarasia:

–Pelipe, mĵra dārāĽĽĽ bārā ume ĽĽda. BĽa mĵra ĴwadibiĽa cawaé ĽĽca? Mĵ unu ĽĽba mĵ Zeza siĽa unu Ľla. BĽa Ĵsāwā jara ĽĽ “dadji Zezara daia unubidua”? ¹⁰ ĴBĽa ĵĵāé ĽĽca mĵra mĵ Zeza ume ābaa ĽĽda idjaba mĵ Zezara mĵ ume ābaa ĽĽda? Mĵa beĽea ĽĽra ara mĵdjiĽeba beĽeacaa. ĀteĽĽĽ mĵ Zeza mĵ ume ābaa ĽĽra mĵneba beĽea Ľla. Wārāda mĵneba ne jūmada idjĵa obaria. ¹¹ Ĵĵānadia mĵra mĵ Zeza ume ābaa ĽĽda idjaba mĵ Zezara mĵ ume ābaa ĽĽda. Mĵa māwā jara ĽĽ carea bārāba ĵĵānaé panĽbĽĽĽ, mĵa o ĽĽ carea ĵĵānadia.

¹² Wārā arada mĵa jaraya: baridua mĵda ĵĵa ĽĽĽĽĽ, mĵa o ĽĽra idjĵa biĽa oya. Wārāda mĵa o ĽĽ cāyābara idjĵa auĽuara oya, mĵra mĵ Zezamaa wāi bēřā. ¹³ Bārāba mĵda ĵĵa panĽ bēřā mĵ trĽneba iwiĽibĽdara mĵa jūma oya. Māwā mĵneba ebuĽa Ľaya mĵ Zezara dji dromada. ¹⁴ Wārāda bārāba mĵda ĵĵa panĽ bēřā jūma mĵ trĽneba iwiĽibĽdara mĵa oya.

Jesuba Ācōrē Jaure diai jarada

¹⁵ Bārāba mĵda wārāda quĵrĵa panĽbĽĽĽ, mĵ beĽeara ĵĵa o panania.† ¹⁶ MaĽ bēřā mĵ Zezaa iwiĽiya bārā Carebabarida diabuemārēā. MaĽĽara bārā ume ewariza Ľaya. ¹⁷ Idjira Ācōrē Jaurea. Idjĵa Ācōrēra wārāda cawabibaria. NaĽ ējūānebemarāba idjira poya edaĽaéā, ununaca bēřā idjaba adua panĽ bēřā. MaĽne bārāĽĽĽ idjira cawa panĽa, bārā ume ĽĽ bēřā idjaba bārā soĽe Ľai bēřā.‡

¹⁸ Mĵa bārāra jērāmārā quĵrāca amēā. Mĵra wayacusa bārāmaa zeya. ¹⁹ Dārāéne naĽ ējūānebemarāba mĵra waa ununaéā baribĽĽĽ bārāba mĵra ununia. Mĵa zocai Ľai arada eroĽ bēřā, bārā biĽa zocai Ľai arada eroĽbeaĽia. ²⁰ Mĵ zeĽacarea bārāba cawaĽia mĵra mĵ Zeza ume ābaa ĽĽda, bārāra mĵ ume ābaa panĽda, idjaba mĵra bārā ume ābaa ĽĽda. ²¹ Mĵ beĽea ŵrĵpeĽa ĵĵa o ĽĽba mĵra quĵrĵa Ľla. AbalĽa mĵda quĵrĵa ĽĽĽĽĽ, mĵ Zezaba idjira quĵrĵa Ľaya. Mĵa biĽa idjira quĵrĵa Ľaya, idjaba ara mĵda idjĵa unubiya.–

²² MaĽbe dewara Juda, Iscarioteéba Jesua iwiĽisia:

–Dai Boro, Ĵsāwā bĽra dairāa unubi baribĽĽĽ naĽ ējūānebemarāa unubié?–

²³ Jesuba panusia:

–Mĵ quĵrĵa ĽĽba mĵ beĽeara ĵĵa o Ľaya. Mĵ Zezaba idjira quĵrĵa Ľaya. MaĽbe दौरa idjĵimaa zedĵa idji ume ābaa panani carea. ²⁴ Mĵ quĵrĵāé ĽĽba mĵ beĽeara ĵĵa ocaa. Bārāba ŵrĵ panĽ beĽeara mĵrēā, āteĽĽĽ mĵ Zeza, mĵ DiabueĽaĽea.

²⁵ MaĽĽara mĵa bārāa jara Ľla waĽibiĽa bārā ume ĽĽ bēřā. ²⁶ BaribĽĽĽ mĵ Zezaba mĵ trĽneba idji Jaurea diabueya bārā Carebabarida Ľamārēā. Ācōrē Jaureba ne jūmada bārāa jaradiaya. Idjĵa bārāa jūma mĵa jaraĽara quĵrānebabiya.

* 14:7 Bārāba mĵra wārāda cawa panĽbĽĽĽ, mĵ Zeza siĽa cawa panĽa. Griego beĽeade ĽĽĽĽ cartade ĽĽ Ľla: “Bārāba mĵra wārāda cawa pananabara, mĵ Zeza siĽa cawacasiĽaa.”

† 14:15 Ĵĵa o panania. Griego beĽeade ĽĽĽĽ cartade ĽĽ Ľla: “Ĵĵa o pananadia.” ‡ 14:17 Bārā soĽe Ľai bēřā. Griego beĽeade ĽĽĽĽ cartade ĽĽ Ľla: “Bārā soĽe ĽĽ bēřā.”

²⁷ Mĵa necai ħaida bĵrĵa soĊe ameya. Mĵa dia ħa necai ħaira naĵ ějũĵnebemarĵba poya diaĊaca. Maĵ bĵrĵa jũmawĵyĵa sopuarĵnadua. Ne wayarĵnadua. ²⁸ Mĵa bĵrĵa jarasia mĵra wĵbĵrĵada idjaba waya bĵrĵa ume ħaĊe zeida. [§] Bĵrĵaba mĵda wĵrĵada quĩrĵĵa panĵbara ħsriĊacasidaa mĵ Zezamaa wĵyana aĊa carea. Mĵ Zezara mĵ cĵyĵbara dji dromaara ħa bĵrĵa mĵra wayacusa ħaya mĵdji naĵrĵa ħaĊamaa. ²⁹ Mĵa maĵgĵara jara ħa waĊi mĵwĵi naĵna, wĵrĵada mĵwĵbĵrĵaĊe bĵrĵaba ĵĵanamĵrĵĵ.

³⁰ Mĵra bĵrĵa ume dĵrĵa beĊeaĵĵa, naĵ ějũĵnebema borora zebĵrĵa bĵrĵa. Idjia mĵra poyaĵmĵna beabiya. ³¹ Mĵwĵa mĵ Zezaba obi ħaĊa mĵa ĵĵa oya. MaĵgĵaĊeba naĵ ějũĵnebemarĵba cawaĊia mĵa mĵ Zezara bio quĩrĵĵa ħaĊa.

PiradrĵaĊadua. Wĵnadrĵa.-

15

Jesura uva jĵcara dji araa

¹ Jesuba jarasia:

-Mĵra uva jĵcara dji araa.* Mĵ Zezara djibaria. ² Mĵ jĵwate zauĊacara idjia jũma tĵcuaya, baribĵrĵa dji zaubada jĵwate quĩrĵcuĵta tĵcuabaria biara zauĊamĵrĵĵ. ³ Mĵ beĊeada ĵĵa panĵ bĵrĵa bĵrĵara jĵwate quĩrĵcuĵta tĵcuada quĩrĵca biya bea. [†] ⁴ Mĵ ume ĵbaa ħeaĊadua mĵ bĵrĵa ume ĵbaa ħa quĩrĵca. JĵcaraĊe caraĵ ħa jĵwate ara iduħa zaucaa. Ara maĵ quĩrĵca bĵrĵada mĵ ume beaĊaĵĵbĵrĵa zauĊaĵĵa.

⁵ Mĵra uva jĵcara dji araa. Bĵrĵara mĵ jĵwaterĵa. Mĵ ume ĵbaa ħeara bio zaubadaa, mĵra bĵrĵa ume ĵbaa ħa bĵrĵa. Bĵrĵaba mĵ neĵ ni cĵrĵe sida Ācĵrĵe itea poya oĊaĵĵa. ⁶ Mĵ ume ĵbaa ħaĵra mĵ Zezaba ĵyĵ ħatabueya jĵwate zauca quĩrĵca. Maĵ jĵwate purrubacarea ĊaĊjia ĵbaa buĊaĊeĊa babuebadaa.

⁷ Bĵrĵada mĵ ume ĵbaa beaĊibĵrĵa, mĵ beĊeada ĵĵa o pananibĵrĵa, iwiĊiĊadua jũma bĵrĵaba quĩrĵĵbdada. Maĵne mĵa diaya. ⁸ Bĵrĵada bia zauĊibĵrĵa unubiĊia wĵrĵada mĵ ume niĵabadarĵda mĵwĵa beada. Mĵwĵa unubiĊia mĵ Zezara dji dromada.

⁹ Mĵa bĵrĵara quĩrĵĵa ħa mĵ Zezaba mĵ quĩrĵĵa ħa quĩrĵca. Maĵ bĵrĵa mĵ quĩrĵneba pananadua. ¹⁰ Mĵa obi ħa beĊeada ĵĵa oĊibĵrĵa, wĵrĵada mĵ quĩrĵneba panania. Ara maĵ quĩrĵca mĵ Zezaba obi ħa beĊea ĵĵa o ħa bĵrĵa idji quĩrĵneba ħabaria. ¹¹ Jũma maĵgĵara mĵa jara ħa bĵrĵara mĵ ume bio ħsriĊa beaĊamĵrĵĵ.

¹² Mĵa obi ħa beĊeara naĵgĵa: bĵrĵara dji quĩrĵĵanadua mĵa bĵrĵa quĩrĵĵa ħa quĩrĵca. ¹³ Ēberĵda idji dji bia carebai carea beuibĵrĵa, ni aħaĵba maĵ cĵyĵbara poya biara quĩrĵara eroħaĵĵa. ¹⁴ Mĵa obi ħa beĊeada bĵrĵaba ĵĵa oĊibĵrĵa bĵrĵara mĵ dji biarĵa. ¹⁵ Mĵa bĵrĵara waa mĵ nezocaĊa aĵĵa. Nezocaba idji boroba oi crĵcha ħara adua ħa. Mĵa bĵrĵara mĵ dji biarĵana aya. Mĵa bĵrĵa cawabisia ne jũma mĵ ZezaĊeba ŵrĵnada. ¹⁶ Bĵrĵaba mĵra edaĊaĵ basia. Mĵabĵrĵa bĵrĵara edasia. Mĵa bĵrĵara ħasia wĵnapĊa bia zauĊamĵrĵĵ, idjaba maĵ zaubĊara dĵrĵa droamĵrĵĵ. Mĵa bĵrĵara edaĊa bĵrĵa mĵ Zezaba jũma bĵrĵaba mĵ trĵneba iwiĊibĊara diaya. ¹⁷ Waya mĵa bĵrĵa jaraya: aħarica dji quĩrĵĵanadua.

Naĵ ějũĵnebemarĵba Jesu ĵĵa ħeara quĩrĵmabadaa

¹⁸ Naĵ ějũĵnebemarĵba bĵrĵada quĩrĵma panĵbĵrĵa, cawaĊadua ĵĊjirĵba naĵrĵa mĵda quĩrĵmasiĊada. ¹⁹ Bĵrĵada naĵ ějũĵnebema baĊabara ĵĊjirĵba bĵrĵara quĩrĵcasidaa ĵĊjirĵnebema bĵrĵa. Baribĵrĵa mĵa bĵrĵara naĵ ějũĵnebemada edasia ĵĊjirĵ awara beaĊamĵrĵĵ. Maĵ bĵrĵa bĵrĵara quĩrĵmabadaa. ²⁰ QuĩrĵnebaĊadua mĵa naĵ jaraĊara: "Ni aħaĵ nezocada idji boro cĵyĵbara auĊuara ħaĵĵa." [‡] Maĵgĵa jara ħa ěberĵrĵba mĵ beĊeada ĵĵa o panĵbĵrĵa, bĵrĵa beĊea sida ĵĵa oĊia. Baribĵrĵa ĵĊjirĵba mĵda biĵ oĊi

§ 14:28 Juaĵ 14:3,18. * 15:1 Antiquo TestamentoĊe jara ħa Ācĵrĵeba Israelera uva jĵcara quĩrĵca usida, mĵwĵmĵna idjia quĩrĵĵa ħaĊa quĩrĵca ĵĊjirĵba oĊaĵ basia. Acĵdua Salmo 80:8-16; Isaia 5:1-7; Jeremia 2:21; Ezequiel 15:1-8; 19:10-14; Osea 10:1. Baribĵrĵa naĵ Juaĵ 15:1Ċe jara ħa Jesuba o ħaĊa Ācĵrĵeba quĩrĵĵa ħa quĩrĵca. Maĵ carea jara ħa "uva jĵcara dji ara."

† 15:3 Juaĵ 13:10. ‡ 15:20 Juaĵ 13:16.

carea ĕpĕ panabara, bārā sida bié ođi carea ĕpĕnia. ²¹ Bārāra mĕ carea bié ođia ādjia mĕ Diabueđara adua panā bĕrā.

²² Mĕa ādjirāa jaradiade zedaébara ādjia cadjirua opeđada carea beđeade beadaé bacasia. Baribara mĕ beđeada ũrĕpeđada bĕrā poya jaradaéa adua panasidada ādjia o panara cadjiruada. ²³ Abalba mĕda quĕrāma ĕlabara, mĕ Zeza sida quĕrāma ĕla. ²⁴ Mĕa ādjirā quĕrāpita ne ununacada ođaeébara, ādjirāba cadjirua o panā carea beđeade beadaé bacasia. Baribara mĕa ođara ādjirāba unusidamĕna mĕra, mĕ Zeza sida quĕrāma panla. ²⁵ Māwā duanla ara ādjirā leyde jara ĕl quĕrāca. Nāwā jara ĕla: “Mĕra beđe neé ĕlāda quĕrāmasidāa.”[§]

²⁶ Ācōrĕ Jaure bārā Carebabarira zeya. Idjia wārā beđeada jarabaria. Mĕa idjira mĕ Zezamaaba diabuebarade idjia mĕnebemada bārāa beđeaya. ²⁷ Bārā biđa mĕnebemada beđeada, bārāra naārāeđalba mĕ ume panā bĕrā.

16

¹ Mĕa jūma maĕglara bārāa jara ĕla mĕ ĩjā panara igararānamārĕā. ² Judiorāba bārāra ādjirā dji jarebada dedebemada āyā jarecuadā. Maĕ awara bārā beadi ewarira zeya. Bārā beabadae ādjirāba crĕchađia Ācōrĕba quĕrĕ ĕlāda o panlāda. ³ Māwā ođia mĕ Zezada, mĕ sida adua panā bĕrā. ⁴ Baribara mĕa jūma maĕglara bārāa jarabara, maĕ ewari jūebarade mĕa jaradara quĕrānebadapeđa sozarra beadamārĕā.

Ācōrĕ Jaureba o ĕledebema

Mĕa bārā bia mĕgađidebemada naĕna jaraé basía bārā ume bađa bĕrā. ⁵ Baribara mĕra mĕ Diabueđamaa wāya. Māwāmĕna ni abal bārānebemaba mĕa iwĕđidāe panla “bara ĩsāma wāi?” ⁶ Ātebara bārāra sopua panla mĕra wāyana ađa bĕrā. ⁷ Mĕa wārā arada jaraya: bārā itea biara ĕla mĕra wāida. Mĕda wāĕbara bārā Carebabarida zeéa. Baribara mĕda wāibara idjira diabueya.

⁸ Ācōrĕ Jaure zebarađe naĕ ĕjūānebemarāa cawabiya caida cadjirua obarida, caida jipa ĕlāda, idjaba caida beđeade ĕlāda. Cawabiya ādjirāba jūma maĕgladebemada āi crĕcha panlāda. ⁹ Ācōrĕ Jaureba ādjirāa cawabiya mĕ beđe ĩjānaca bĕrā cadjirua obadada. ¹⁰ Cawabiya mĕra jipa ĕlāda mĕ Zezamaa wāna bĕrā. Maĕne bārāba mĕra waa ununaéa. ¹¹ Idjaba Ācōrĕ Jaureba cawabiya naĕ ĕjūānebemarāra wārāda beđeade panlāda, Ācōrĕba naĕ ĕjūānebema borora beđeade ĕlāda ađa bĕrā.*

¹² Mĕa wađibiđa ne zocārā bārāa jara quĕrĕ ĕla. Maĕra bārāba nawena jūma poya cawadaéa. ¹³ Baribara Ācōrĕ Jaureba wārā beđeara cawabibari bĕrā idji zebarađe bārāa jaradiaya wārā beđe Ācōrĕneba ze ĕlāda jūma cawadamārĕā. Idjira ara idji crĕchađeba beđeáa, ātebara jūma mĕneba ũrĕbarada jaraya. Idjia bārāa cawabiya nocoarebema ewaride cārĕda sāwāida. ¹⁴ Cawabiya mĕra dji dromada, mĕ beđe ũrĕpeđa jūma bārāa jaradiāi bĕrā. ¹⁵ Jūma mĕ Zezadera mĕrea. Maĕ carea mĕa jarasia Ācōrĕ Jaureba mĕ beđe ũrĕpeđa bārāa jaradiāida.

Bārāra sopua panapeđa ĕlāsidāia

¹⁶ Dārāĕne bārāba mĕra ununaéa, baribara māwānacarea wayacusa dārāĕne mĕra ununia.–†

¹⁷ Maĕne ĕlara idji ume nĕbabadarāba ara ādjiduba iwĕđi duanasidāa:

–Idjia dadjirāa “dārāĕne bārāba mĕra ununaéa, baribara māwānacarea wayacusa dārāĕne mĕra ununiana” a ĕlba ĩcārĕda jara ĕl? Idji Zezamaa wāyana a ĕlba ĩcārĕda jara ĕl? ¹⁸ Maĕ beđe “dārāĕne” a ĕlba ĩcārĕda jara ĕl? Dadjirāba cawadaé panla cārĕnebemada beđe ĕlāda.–

¹⁹ Jesuba cawasia ādjia maĕgladebemada iwĕđi quĕrĕ panlāda. Maĕ carea jarasia:

§ 15:25 Salmo 35:19; 69:4. * 16:11 JuaĽ 7:21-24; 8:42-47; 12:31. † 16:16 Griego beđeade ĕlara cartade ĕl ĕla: “Mĕdji Zezamaa wāi bĕrā.”

–MĽa bĀrĀa jarasia dĀrĀĕne mĽra ununaĕda idjaba mĀwĀnacarea dĀrĀĕne mĽra wayacusa ununida. ĶMaĽgĽebemada ara bĀduĽa iwidi duanĽĕca? ²⁰ WĀrĀ arada mĽa jaraya: bĀrĀra sopuaba jĀĩnia baribĽrĽ naĽ ĕjũĀnebemarĀra Ľsridadia. BĀrĀra sopuaba jĀĩnimĩna maĽ sopuara jĕpeda Ľsridadia. ²¹ WĀrĀda wĕrĀ warra toĽrĽĽe rua ĽĽa idji ewarira jũĕna bĕrĀ. BaribĽrĽ warra toĽacarea maĽ puara quĭrĀdoabaria idji warra carea Ľsrida ĽĽ bĕrĀ. ²² Ara maĽ quĭrĀca bĀrĀra ara nawena sopua panĽa, baribĽrĽ mĽra wayacusa bĀrĀ acĽe zeya. MaĽbe bĀrĀra Ľsridadia. Ni aĽĽba maĽ Ľsridara poya jĕbiĕa.

²³ MaĽgĽ ewaride bĀrĀba ni cĀrĕ sida mĽa waa iwidiĽaĕa. WĀrĀ arada mĽa jaraya: bĀrĀba mĽ Zezaa mĽ trĽneba iwidiĽdara idjia diaya. ²⁴ BĀrĀba waĽibiĽa dadi Zezaa ni cĀrĕ sida mĽ trĽneba iwidiĽaĕ panĽa. BaribĽrĽ mĀwĀ iwidiĽibĽrĽ edadia. MĀwĀ bĀrĀra bio Ľsrida beadia.

²⁵ MĽa ne jara ĽĽeĽba maĽgĽara bĀrĀa jarasia, baribĽrĽ ewari aĽa mĽra waa ne jara ĽĽeĽba beĽaĕa. ĀteĽrĽ mĽ ZezaĽebemada ebuda jaraya. ²⁶⁻²⁷ MaĽ ewaride bĀrĀba mĽ trĽneba Ācĕrĕa iwidiĽia. MĽra bĀrĀbari Ācĕrĕa beĽaĕa, mĽ Zezaba bĀrĀra quĭrĀ ĽĽ bĕrĀ. Idjia bĀrĀra quĭrĀ ĽĽa, mĽda quĭrĀ panĽ bĕrĀ idjaba mĽra Ācĕrĕneba zeĽada iĶa panĽ bĕrĀ.

²⁸ MĽ ZezamaĽba naĽ ĕjũĀnaa zesia. BaribĽrĽ mĽa naĽ ĕjũĀra ameya mĽ Zezamaa wayacusa wĀi carea.–

²⁹ MaĽbe idji ume nĭbabadarĀba jarasidaa:

–ĽrĀĽrĽ ĽĽa jara ĽĽra daima ebuda ĽĽa. Ne jara ĽĽeĽba beĽa ĽĽa. ³⁰ ĽrĀĽrĽ dairĀba cawabĽdaa ĽĽa ne jũmada cawa ĽĽda. Daiba iwidiĽi naĕna ĽĽa sĀwĀ panuida cawa ĽĽa. MaĽneba dairĀba cawa panĽa ĽĽra Ācĕrĕneba zesida.–

³¹ Jesuba jarasia:

–ĶĽrĀĽrĽ bĀrĀba wĀrĀda iĶabĽdaca? ³² Ewari jũĕida beĽada jũĕĽrĽĽa. BĀrĀra jũma aĽa aĽa memenenapeda mĽduĽa amenia.† BaribĽrĽ mĽduĽa Ľaĕa mĽ Zezada mĽ ume ĽĽ bĕrĀ. ³³ Jũma maĽgĽara mĽa bĀrĀa jarasia mĽneba necai beĽdamĀrĕĀ. NaĽ ĕjũĀne bia mĶa beadia, baribĽrĽ ne wayarĀnada: naĽ ĕjũĀnebema cadjiruada mĽa poyasia.–

17

Jesuba ara idji carea Ācĕrĕa iwidiĽa

¹ Jesuba mĀwĀ jaradacarea bajĀnaa acĽpeda jarasia:

–Zeza, mĽ ewarira jũĕisia. ĽĽ Warrara dji dromada unubidua ĽĽ Warraba ĽĽra wĀrĀda dji dromada unubimĀrĕĀ. ² ĽĽa jũma ĕberĀrĀra mĽ jĽwaĕda Ľsia. MaĽgĽrĀnebemada ĽĽa mĽa ĽĽrĽ diasia. MĽa ĀdjirĀa ewariza zocai Ľaida diasia. ³ Ewariza zocai beaba cawa panĽa ĽĽra wĀrĀ Ācĕrĕ aĽa ĽĽda. Idjaba za ĽĽa diabueĽa Jesucritoda cawa panĽa. ⁴ ĽĽa mĽa naĽ ĕjũĀne obiĽara mĽa jũma osia. MĀwĀ cawabisia ĽĽra dji dromada. ⁵ MaĽ carea Zeza, mĽra ĽĽ quĭrĀpita dji dromada ĽĽdua ĽĽ ume naĽ ĕjũĀ oi naĕna dji dromada beĽa quĭrĀca.

Jesuba idji ume nĭbabadarĀ carea Ācĕrĕa iwidiĽa

⁶ ĽĽa mĽa ĕberĀrĀ naĽ ĕjũĀne beĽada ĽĽrĽ diasia. MĽa jũma ĀdjirĀa ĽĽra cawabisia. ĀdjirĀra ĽĽrea, baribĽrĽ ĽĽa mĽa diasia ĽĽ beĽeada jaradiamĀrĕĀ. Ādjia iĶa o panĽa. ⁷ MaĽba cawa panĽa jũma mĽa eroĽara ĽĽeĽba ze ĽĽda. ⁸ ĽĽa mĽa jaradara mĽa ĀdjirĀa jaradiasia. ĀdjirĀba wĀrĀda maĽ beĽeara iĶĀsidaa. MaĽ bĕrĀ cawa panĽa wĀrĀda mĽra ĽĽmaĽba zesida. WĀrĀda iĶa panĽa ĽĽa mĽra diabuesida.

⁹ MĽa ĽĽa iwidiĽa ĀdjirĀ carebamĀrĕĀ. MĽa ĽĽa iwidiĽĕ ĽĽa naĽ ĕjũĀnebemarĀ carea. ĀteĽrĽ ĽĽa mĽa diaĽarĀ careaĽrĽ iwidiĽ ĽĽa, ĀdjirĀra ĽĽre bĕrĀ. ¹⁰ Jũma mĽrera ĽĽrea idjaba jũma ĽĽrera mĽrea. ĀdjirĀba o panĽneba mĽra dji dromada unubi panĽa.

† 16:32 Zacaria 13:7.

¹¹ MĽra naĽ ějũāne baéa baribĽra ādjirāra wađibida naĽ ějũāne panania. Zeza, bĽra bio biya quirua. MĽra bĽmaa wābĽra bĕrā bĽ ĽĽađeba ādjirāra bio wagadua. BĽa mĽa maĽ ĽĽara diasia.* Māwā ādjirāra cacua aba bĽ quĩrāca beađia, dadji cacua aba panĽ quĩrāca. ¹² BĽ ĽĽađeba mĽa jũma bĽa diađarāra naĽ ějũāne waga eroĽasia. ādjirānebemarā ni abaĽda aduađé basía. Ababe dji aduaida bađadrĽ aduasía bĽ beđeaba jara bĽ quĩrāca wārāda māwāmārēā.†

¹³ ĽrābĽra mĽra bĽmaa wāya. BaribĽra wađibida naĽ ějũāne bĽde jũma maĽgĽra jarabĽra. Māwā mĽ bĽ ume Ľsriđa bĽ quĩrāca ādjirā sida bio Ľsriđa panania. ¹⁴ BĽa jarađara mĽa ādjirāa jaradiasia. BaribĽra naĽ ějũānebemarāba ādjirāra quĩrāma panĽa mĽ quĩrāca naĽ ějũānebemarāé bĕrā. ¹⁵ MĽa bĽa iwidié bĽa ādjirāra naĽ ějũānebemada āyā edemārēā, ātebĽra iwidi bĽa cadjiruadebemada waga bamārēā.‡ ¹⁶ ādjirāra naĽ ějũānebemaéa mĽ naĽ ějũānebemaé quĩrāca. ¹⁷ BĽ beđeaba bĽra wārāda cawabi bĽa. MaĽba ādjirāra aba bĽ itea bia ĽĽdua. ¹⁸ BĽa mĽ naĽ ějũānebemarā tāēna diabueda quĩrāca mĽa ādjirāra naĽ ějũānebemarā tāēna diabuebĽra. ¹⁹ ādjirā carea ara mĽdjida aba bĽ itea bia ĽĽbĽra, ādjirā sida aba bĽ itea bia beađamārēā bĽ wārāda cawa panĽneba.

Jesuba jũma idji ĩjābĽda carea Ācōrēa iwidiđa

²⁰ MĽa ababe ādjirā carea iwidié bĽa. ĀtebĽra ādjirāba mĽ beđe jarabĽade mĽ ĩjābĽda carea biđa iwidi bĽa. ²¹ Zeza, bĽra mĽ ume bĽ bĕrā idjaba mĽda bĽ ume bĽ bĕrā mĽa iwidi bĽa ādjirā sida dadji ume cacua aba bĽ quĩrāca beađamārēā. Māwā naĽ ějũāne beaba ĩjānia bĽa mĽra diabuesida. ²² BĽa mĽra edasia dadjira ābaa pananamārēā. Māwā mĽra dji dromada Ľsia. Ara maĽ quĩrāca mĽa ādjirāra dji dromada Ľsia dadji ume cacua aba bĽ quĩrāca pananamārēā. ²³ MĽra ādjirā ume bĽ bĕrā idjaba bĽra mĽ ume bĽ bĕrā dadjirāra jũma ābaa cacua aba bĽ quĩrāca panania. Māwā naĽ ějũāne beaba cawađia bĽa mĽra diabuesida idjaba cawađia bĽa ādjirāra quĩrā ĽĽda mĽ quĩrā bĽ quĩrāca.

²⁴ Zeza, bĽa naĽ ějũā oi naēnaĽba mĽra quĩrā bĽa. MaĽ bĕrā bajāne mĽra dji dromada Ľsia. MĽa quĩrā bĽa jũma bĽa mĽa diađarāra mama mĽ ume ābaa beađida bĽa mĽ dji dromada Ľđara ununamārēā. ²⁵ Zeza, bĽra jira bĽa. NaĽ ějũānebemarāba bĽra adua panĽa, baribĽra mĽa bĽra cawa bĽa. Idjaba za bea biđa cawa panĽa bĽa mĽra namaa diabuesida. ²⁶ MĽa ādjirāa bĽra cawabisia. MaĽ awara wađibida auđuara cawabi Ľaya bĽa mĽ quĩrā bĽ quĩrāca ādjirā sida dji quĩrā pananamārēā idjaba mĽra ādjirā sođe eropanamārēā.–

18

Jesu jidapeđada

Mateo 26:47-56; Marco 14:43-50; Luca 22:47-53

¹ Jũma maĽgĽ jaradacarea Jesura idji ume nĩbabadarā sida CedroĽ do zaque waa quĩrārē wāsidaa. Arima néuda Ľasia. Jesura idji ume nĩbabadarā sida mamaa wāsidaa.

² Juda, Jesu jidabiya ĽĽba maĽ néura cawa Ľasia, Jesura idji ume nĩbabadarā ume mama Ľarima zocārā dji ĽĽrebadjida bĕrā. ³ MaĽ bĕrā Judaba zocārā romano sordaorāda, Ācōrē de dromanebema zarrarā sida maĽ néuđaa pe edesia. ādjirāra sacerdoterā bororāba, pariseorā biđa Juda ume diabuesidaa. ādjirāba ĩbĩrāda idjaba mĩāsu sida eropanasidaa.

⁴ MaĽne Jesuba jũma sāwāida cawa bĽ bĕrā ādjimaa wāpeđa iwidiđia:

–Bārāba Ľcaida Ľra panĽ?–

⁵ ādjirāba panusidaa:

–Jesu Nazaredebemada.–

Jesuba jarasia:

–MĽda idjía.–

* 17:11 ādjirāra bio wagadua bĽ ĽĽađeba. BĽa mĽa maĽ ĽĽara diasia. Griego beđeade ĽĽra cartade nāwā jara bĽa: “Jũma bĽa mĽa diađarāra bio wagadua bĽ ĽĽađeba.” † 17:12 Salmo 41:9; 55:12-15. ‡ 17:15 Cadjiruadebemada. Zocārāmaarā maĽgĽba jara bĽa diauruda.

Mañne Juda, Jesu jidabiya ɛlra ādjirā ume ɛasia. ⁶ Jesuba mĽda idjĽda ablrlɛde ādjirāra jēda ɽradrlɛɽdaɛde ɛaecuasiɽaa. ⁷ MaĽbe Jesuba wayacusa iwidiisia:

–¿Caida jɽrl panɽ?–

Ādjirāba wayacusa panusiɽaa:

–Jesu Nazareɽebemada.–

⁸ Mañne Jesuba jarasia:

–MĽda idjĽda asia. MĽda jɽrl panɽblrl, za duanɽ ɛberāra idu wābiɽadua.–

⁹ Māwā jarasia idjia naēna jaraɽa bēra: “Zeza, bla mĽa diaɽara ni aɛa biɽa aduaɽaéa.”* Idjia jaraɽa quiŕāca wārāda māwāsia. ¹⁰ Mañne SimoĽ Pedroba djōbada necoda eroɛasia. MaĽda ɛūta edapeɽa sacerdote dji droma nezoca cɽwɽrl jɽwa araarebemada tɽtasia. Mañ nezoca trĽra Malco abadaa. ¹¹ Mañ carea Jesuba Pedroa jarasia:

–Blɽdji necora wagadua. Blamaarā ¿mĽ Zezaba mĽ mĽgayada adara mĽa droaida ɛléca?–

Jesu Anámaa jida edepeɽada

Mateo 26:57-58; Marco 14:53-54; Luca 22:54

¹² MaĽbe romano sordaorāba Jesura jidaɽapeɽa jɽwa jĽsiɽaa. Ādji borora, Ācōrē de dromanebema zarrarā siɽa arima panasiɽaa. ¹³ Jesura naārā ɛberā Aná demaa edesiɽaa. Anára Caipá zāwārē basía. Mañ poaɽe Caipára sacerdote dji droma basía.† ¹⁴ Ara mañ Caipába judiorāa jaraɽoasia biara ɛlda ɛberā aɛa jūmarā carea beuida.‡

Pedroba Jesu unucaɽa adɽa

Mateo 26:69-70; Marco 14:66-68; Luca 22:55-57

¹⁵ Mañne Jesu ume nĽbabadarā SimoĽ Pedroda idjaba dewarada Jesu caiɽu wāsiɽaa. SimoĽ Pedro ume wānara sacerdote dji dromaba unubadjia. Mañ bēra idjira Jesu caiɽu eɽa wāsia sacerdote dji droma de duɽaa. ¹⁶ Baribɽrl Pedrora eɽa wābada dajadaare ɛesia. Mañ bēra idji ume wāna, sacerdote dji dromaba unubarira dajadaa wāsia. Dji eɽa wābada wagabari wērā ume beɽapeɽa Pedrora eɽa edesia. ¹⁷ Mañ wērāba Pedroa iwidiisia:

–¿Bl siɽa Jesu ume nĽbabariéca?–

Pedroba panusia:

–MĽéa.–

¹⁸ Mañne sacerdote dji droma nezocarāba, Ācōrē de dromanebema zarrarā biɽa tɽɽda coa nūmɽsiɽaa cūrāsa nūmɽ bēra. Coaɽapeɽa tɽɽɽ cā duanasiɽaa. Mañne Pedrora ādjirā ume tɽɽɽ cā nūmasia.

Anába Jesua bio iwidiida

Mateo 26:59-66; Marco 14:55-64; Luca 22:66-71

¹⁹ MaĽbe sacerdote dji dromaba Jesua bio iwidiisia idji ume nĽbabadarānebemada, idjia jaradia ɛadaɽebema siɽa. ²⁰ Mañne Jesuba panusia:

–MĽra naĽ ɛjūānebemarā quiŕāpita ebuɽa beɽea ɛasia. MĽa jaradia ɛasia dadjirā dji jɽrebada deza idjaba Ācōrē de droma dajada, jūma dadji judiorā ābaa dji jɽrebadama. Ni maārĽ biɽa chupea jaraé basía. ²¹ ¿Cārē cārēā mĽa iwidi ɛɽ? Māwā oié ɛla. Āteblrl mĽ beɽea ūŕĽpeɽadarāa iwidiida ɛla. Ādjirāblrl cawa panla mĽa jaradiaɽara.–

²² Jesuba māwā jarabɽrlɛde zarra idji caita nūmɽba jɽwajāba Jesu quiŕādarraɽe upeɽa jarasia:

–¿Bla sacerdote dji dromada wayaé ɛlca?–

²³ Jesuba panusia:

–MĽa bié jarasibɽrl, jaradua mĽa cārēneba bié jarasida. Baribɽrl bia jarasibɽrl, bla ¿cārē cārēā mĽra usĽ?–

²⁴ MaĽbe Anába Jesura jɽwa jĽ ɛlda Caipámaa diabuesia, idjira sacerdote dji dromaara ɛl bēra.

* 18:9 JuaĽ 6:39. † 18:13 Caipára 18 poa sacerdote dji boro basía, poa 18ɽeba aɛa 36ɽaa. ‡ 18:14 JuaĽ 11:50.

Pedroba waya Jesu unucaada ada
Mateo 26:71-75; Marco 14:69-72; Luca 22:58-62

²⁵ Pedrora wadibida Ľta nūmasia tɫbɫ cā ɬada. MaĽne ēberārāba idjia iwidiſidaa:

–¿Bɫ siɔa jãġɣɫ ēberã ume nĩbabariéca?–

Pedroba mērã jarasia:

–MĽéa.–

²⁶ MaĽne sacerdote droma nezoca aɬaɬba Pedroa iwidiſia:

–¿MĽa bɫra idji ume néude unué basica?–

MaĽ nezocara Pedroba cɫwɫɫɫ tɫtada ume dji ēberārã basía. ²⁷ Pedroba wayacusa mērãsia. Ara mãwã jarabɫɫɫe eterrera berusia. §

Jesu Pilato quĩrãpita ɬada

²⁸ MaĽbe diapededa Jesura Caipá dedeba romanorã boro de dajadaa edesiɔaa. Jesu edepedada judiorãra maĽ de Pretorio abadae eɔa wãnaé basía ãdjirãmaarã eɔa wãsidara Ācõrē quĩrãpita bié panani bërã. Idji quĩrãpita bia ɬa quĩrã panasiɔaa Egiptoɔeba ēɔɫpedada quĩrãnebabada coɔi carea.* ²⁹ MaĽ bërã Pilatoda ãdjirãmaa dajadaa wãpeda iwidiſia:†

–NaĽ ēberã, bãrãba bié jara panɫba ¿cãrē cadjiruada osi?–

³⁰ Ādjirãba panusiɔaa:

–Naġɫba cadjiruada oɔaébara dairãba idjira bɫmaa enenaé bacasia.–

³¹ MaĽ carea Pilatoba ãdjirãa jarasia:

–Bãrãbɫɫ idjira ededapeda cawa oɔadua ara bãdji leyba jara ɬa quĩrãca.–

MaĽne judiorãba jarasiɔaa:

–Daiba djãrãra beabidacara panɫa. Bãrãbɫɫ beabidida panɫa.–

³² Maġɫara wãrãda mãwãsia Jesuba jaraɔa quĩrãca. Idjia jarasia sãwã beuida ɬada. ‡

³³ MaĽbe Pilatora wayacusa dede eɔa wãsia. Jesura eɔa edebipeda iwidiſia:

–¿Bɫda wãrãda judiorã boroca?– §

³⁴ Jesuba panusia:

–¿Maġɫara bɫa iwidi ɬa ca bio cawai carea, wa iwidi ɬa dewararãba bɫa mĽnebemada mãwã jarasiɔa bërã?–

³⁵ MaĽ carea Pilatoba jarasia:

–¿Mãwãra mĽda judioca? Bɫ purubɫɫɫ, sacerdote bororãbɫɫ bɫra mĽmaa enesiɔaa. ¿Bɫa cãrãda osi ãdjirãba mãwã oɔamãrã?–

³⁶ Jesuba panusia:

–MĽra ēberãrã boromĩna mĽ purura naĽ ējũãnebemaéa. NaĽ ējũãnebema badabara mĽ purura djõcasiɔaa judiorãba mĽ jidarãnamãrã. Baribɫɫ mĽ purura naĽ ējũãnebemaéa.–

³⁷ MaĽ bërã Pilatoba jarasia:

–¿Mãēteara wãrãda bɫra ēberãrã boroca?–

Jesuba panusia:

–Mãē, bɫa mãwã jara quĩrã ɬabɫɫɫ, mĽra ēberãrã Boroa. Baribɫɫ mĽra naĽ ējũãnaa zesia wãrã beɔeada jaradiiai carea.* Jũma wãrãare ɬeaba mĽ beɔeara iĵãbadaa.–

³⁸ MaĽne Pilatoba iwidiſia:

–¿Cãrãda wãrã?–

§ 18:27 JuaĽ 13:38. * 18:28 Judiorãba jarabadjidaa aɬaɬada judiorãé dede eɔaa wãsira Ācõrē quĩrãpita bié ɬeida. Acaɫdua Numero 9:9-11. † 18:29 Romanorã boro Tiberio abadaba Pilatora Judea druadebema boroda ɬasia. Dji boroda ɬasia poa 26ɔeba aɬa 36 babɫɫɫada. Judiorã bororãba Jesura Pilatoma edesiɔaa ãdjia preso ɬearã beacara panɫ bërã. Aɬa romanorãba mãwã cawa oɔida panasiɔaa. ‡ 18:32 JuaĽ 3:14; 8:28; 12:32. § 18:33 Luca 23:2ɔe jara ɬa judiorã bororãba Pilatoa maĽnebemada jarasiɔada. * 18:37 NaĽ ējũãnaa zesia. Griego beɔeade nãwã ɬá ɬa: “MĽra naĽ ējũãne toɔpeda zesia.”

Jesu beađi carea jarapeada

Mateo 27:15-31; Marco 15:6-20; Luca 23:13-25

Māwā jaradacarea Pilatora wayacusa dajadaa judiorāmaa wāpeđa jarasia:

–Mļa unuėa naļ ēberāba cārē cadjiruada osida. ³⁹ Baribλλλ dai romanorāba poaza bārā itea obada quĩrāca ođia. Bārā Egiptođeba ēdrλpeđađa quĩrānebabada ewari bēřā mļa preso łada aba ēdrλ łaya, bārāba jarabłdada. ¿Bārāba quĩrĩā panłca mļa za łλ judiorā boroda ēdrλ łłida?–

⁴⁰ Maļne āđjirāba jĩgua jarasıđaa:

–Jāłgłėa. ¡Barrabádrλ ēdrλ łłdua!–

Maļ Barrabára mĩā beabada boro basía.†

19

¹ Maļbe Pilatoba Jesura soaba ubisia. ² Māwā łłđe romano sordaorāba borobari λλ cađada Jesu borode jļ łłsıđaa, idjaba cacua łrļ jļbada pursupursua łłda jļbisıđaa.

³ Maļbe Jesu caita zedapeđa ipıđa jarasıđaa:

–¡Bio bia łla, judiorā boro!–

Māwā jaradapeđa jłwajāba idji quĩrāđarrade ubadjiđaa.

⁴ Maļbe Pilatora wayacusa dajada judiorāmaa wāpeđa jarasia:

–Ūrĩnadua. Mļa ēberāra dajadaa eneya bārā quĩrāpita. Mļmaarā idjia cadjiruada oė basía.–

⁵ Jesu dajadaa enebłdade λλ cađa borobarıda idjaba cacuađe jļbada pursupursua łłda jļ basía. Maļne Pilatoba jarasia:

–Za łla dji ēberāra.–*

⁶ Baribλλλ Jesu unubłdade sacerdote bororāba, Ācōrē de dromanebema zarrarā biđa jĩgua jarasıđaa:

–¡Idjira crude cachi beabıdua! ¡Crude cachi beabıdua!–

Maļne Pilatoba jarasia:

–¡Bārābλλλ ededapeđa crude cachi beadıdua! Mļmaarā idjia cadjiruada oė basía.–

⁷ Maļne judiorāba panusıđaa:

–Dairāba leyda eropanλa. Maļ leyđe jara łλ quĩrāca idjira beuida łla ara idjida Ācōrē Warraađa a łλ bēřā.–†

⁸ Maļ beđeā ūrısıde Pilatora bio ne wayasia. ⁹ Maļbe idji de dromane eđa wayacusa wāpeđa Jesua iwiđisia:

–¿Błra sāmabema?–

Baribλλλ Jesuba panuė basía. ¹⁰ Māwā łłđe Pilatoba jarasia:

–¿Błra panuėca? ¿Adua łłca mļa błra poya crude cachi beabıda idjaba poya ēdrλ łłida łłda?–

¹¹ Maļne Jesuba panusia:

–Ācōrēba błda łłđaađbara bł mļra ni cārē sıda oė bacasia. Mļ bł jłwade diapedadaba māwā o quĩrĩā panana bēřā bł cāyābara cadjiruada auđuara osıđaa.–

¹² Maļ ūrısıde Pilatoba crıcha łesia Jesura sāwā ēdrλ łłida. Baribλλλ judiorāba wetara jĩgua jarasıđaa:

–Błla jāł ēberāda ēdrλ łłibλλλ błra romanorā boro ume dji biaėa. Barıduaba ara idjida dji boroađa aıbλλλ, maļ ēberāra romanorā boro ume dji quĩrūa.–

¹³ Pilatoba małgłda ūrĩna bēřā Jesura dajadaa enebisia. Maļbe idji ābuguede chūmesia dejā “mōgara dowa ođa” abadama. Hebreo beđeade Gabata abadaa. ¹⁴ Judiorā

† 18:40 λλλλλ versiołne jara łla Barrabára ne drłabari basıda. Baribλλλ Marco 15:7-8đe nāwā jara łla: “Maļ Barrabára idjiarebema sıda romanorā ume djōsıđaa. Maļne mĩā quenapeđađa bēřā idjira preso łasia.” * 19:5 Pilatoba Jesura dajadaa enesıde acłbi quĩrĩā łasica łla Jesura ēberā minıjıchiaėđa. Baribλλλ Juałba “ēberā” łłbλλłđe jara łłca łla Jesura Naļ Djara Eđađada. Acłdua Juał 1:1; 1:14. † 19:7 Levıtıco 24:15-16.

Egiptodeba ēdr̥pedada quīrānebabada ewarira nurēma bērā ādjirāra ne o panasidaa. Umatipa babode Pilatoba judiorāa jarasia:

–Acledada. Bārā Borora nama ʘla.–

¹⁵ Bariblra ādjirāba jīgua jarasidaa:

–jBeabidua! jBeabidua! jCrude cachi beabidua!–

Mañ carea Pilatoba jarasia:

–jMāwāra mla bārā Boroda crude cachi beabica?–

Mañne sacerdote bororāba panusidaa:

–jDairāba dewara borora neé panla! jAʘabe romanorā borodra dairā boroa!–‡

¹⁶ Mañbe Pilatoba Jesura romano sordaorāa diasia crude cachi beadamārē. Ara mañda idjira edesidaa.

Jesu crude cachipeđada

Mateo 27:32-44; Marco 15:21-32; Luca 23:26-43

¹⁷ Jesuba idji cruda atapeđa sordaorāba idjira edesidaa ējūā Boro ʘlwlra abadamaa. Hebreo bedeade Golgota abadaa. § ¹⁸ Mama ādjirāba Jesura crude cachisidaa. Idjaba idji caita ēberāda umé crude cachisidaa, aba Jesu jłwa araare, aba jłwa aclare. ¹⁹ Mañ awara Pilatoba bedeade ʘlđada Jesu boro nocoare jira ʘlbisia. Nāwā ʘlsia: “Jesu Nazaredebema, judiorā Boro.” ²⁰ Mañ bedeara ʘlsia hebreo bedeade, latiñ bedeade, idjaba griegode bida. * Zocārā judiorāba mañ bedeara unusidaa, Jesu crude cachipeđadara puru caita ʘl bērā. ²¹ Judiorā sacerdote bororāba mañ bedeade unusidaa Pilatoa jarasidaa:

–ʘlradua “Judiorā Boro.” Āteblra ʘldua: “Nañ ēberāba jarasia idjira judiorā boroda.”–

²² Bariblra Pilatoba jarasia:

–Mla ʘlđara ara māwā ʘeya.–

²³ Romano sordaorāba Jesu crude cachipeđadacarea idjia cacuade jł ʘadada edadapeđa dji lr̥lbemara quīmārē cōānapeda ādjiza edasidaa. † Idjia dewara jł ʘada sida edasidaa. Mañgla quīrā tēū cajuda neé ʘasia, āteblra l̥t̥lba eda cada basia. ²⁴ Mañne sordaorāba ādjiduba jarasidaa:

–Nañgla cōānaéa. Biara ʘla nañ carea ne jemenenida caiba edai cawaya.–

Mañgla māwāsia Ācōrē Bedeade naēnaena ʘlđada quīrāca: “Mla cacuade jł ʘadara ādjiza jedecasidaa; mla jł ʘada edadi carea jemenesidaa.”‡ Wārāda sordaorāba māwā osidaa.

²⁵ Jesu crude jira ʘl caita Jesu papada, dji papa djabawērāda, Cleopa quima Mariada, Maria Magdalena sida panasidaa. ²⁶ Jesuba idji papa unuside idjaba unusia idji ume nībabari “idjia bio quīrā ʘl” abadada. Idjira arima nūmasia. Mañne Jesuba idji papaa jarasia:

–Papa, za ʘlđada bl warraa.–

²⁷ Mañbe idji ume nībabarīa jarasia:

–Za ʘlđada bl papaa.–

Mañ ewarideba l̥taa Jesu papara Jesu ume nībabari dede ʘabadjia.

Jesu crude beuđa

Mateo 27:45-56; Marco 15:33-41; Luca 23:44-49

²⁸ Māwā jarađacarea Jesuba cawasia jūma idjia oida ʘadara osida. Mañne jarasia:

‡ 19:15 Ācōrē Bedeade jara ʘla israelerā boro arara aba Ācōrēda māwā ʘlđada. Acldua Juece 8:23; 1 Samuel 8:7. § 19:17 Hebreo. Idi ewaride mañ bedeara arameo tr̥l jarabadaa. * 19:20 Latiñ bedeara romanorāba bedeabadjidaa. Hebreo bedeara judiorāba bedeabadjidaa. Griego bedeara berara jūma druazabemaba mañrī cawa ʘesia. Griegode bedeabadjidaa druaza ne nēdobuedi carea. † 19:23 Romano sordaorāba Jesu crude cachipeđadacarea idjia cacuade jł ʘadada edadapeđa dji lr̥lbemara quīmārē cōānapeda ādjiza edasidaa. Mañ bedeara idjaba nāwā traducida ʘla: “Jesu crude cachipeđadacarea romano sordaorā quīmārē panlba idjia jł ʘadara ādjiza aʘarica edasidaa.” ‡ 19:24 Salmo 22:18.

–Māra opichia nūmĽa.–

MaĽgĽara jarasia Ācōrē Bedeade jara ĽĽ quĩrāca. §

²⁹ MaĽne arima zocoda uva Ľa oregueaba bira nūmasia. ĽcĽĽĽba maĽ uva Ľa oregueaba mōda quiruda beguea edasidaa. Mōda quirura hisopo bacuru Ľwatede ĽĽnapeda Jesu itede tēũ nūmasidaa. ³⁰ Jesuba maĽ uva Ľa oregueara dopedā jarasia:

–Mā oida Ľadara jūma osia.–

MaĽbe idji boro edaa Ľabaripeda jaidasia.

Jesu orrode mĩsuba suĽa

³¹ Judiorā EgiptoĽeba ĽdrĽpedada quĩrānebabada ewarira nurēma bērā ne o panasidaa. MaĽ ewari dromara Ľnāũbada ewari bērā Ľdjirāba quĩrāĽ panasidaa Ľberāra crude jira Ľeadida. MaĽ bērā Pilatoa jarasidaa crude cachi Ľeara Ľĩrũ ĽĽapetacuabimārēā isabe beudapeda Ľdji cacuara mamabemada āyā ĽĽdamārēā. ³² MaĽ carea sordaorāra wānapeda Jesu ume crude cachi panĽra āba naārā Ľĩrũ ĽĽapetasidaa. Ara maĽ quĩrāca dewarabema Ľberā Ľĩrũ sida ĽĽapetasidaa. ³³ BaribĽĽ Jesuma jūĽsidade unusidaa idjira beuĽoasida. MaĽ bērā idji Ľĩrũra ĽĽapetadaĽ basía.

³⁴ Māwā ĽĽde sordaoba Jesu orrode mĩsuba susia wārāda beusi cawaya. Ara maĽda oara, Ľa sida erozoasia. ³⁵ NaĽ carta ĽĽdaba wārāda maĽra unusia. Idjia jara ĽĽra wārā.* Idjia cawa ĽĽa wārā bedeada jara ĽĽda bārā bida soĽeba ĽĽānamārēā. ³⁶ Jūma maĽgĽara wārāda māwāsia Ācōrē Bedeade ĽĽ ĽĽ quĩrāca. Nāwā ĽĽ ĽĽa: “Idji ĽĽwĽĽĽra ni āba bida ĽĽadaĽa.” † ³⁷ Idjaba Ācōrē Bedeade naĽ sida ĽĽ ĽĽa: “Ādjia supedadara acĽĽia.” ‡

Jesu tĽbaripedaĽa

Mateo 27:57-61; Marco 15:42-47; Luca 23:50-56

³⁸ Jūma māwānacarea judio Jose abadada Pilatoma wāsia. MaĽ Josea Arimatead-ebema basía. Idjira Jesu ume nĩbabari basía, baribĽĽ ni ābala jaraca basía dewara judiorāda waya ĽĽ bērā. Idjia Jesu cacuara Pilatoa iwiĽisia tĽbariĽe edei carea. MaĽ bērā Pilatoba idu edebisia. Ara maĽda Joseba Jesu cacuara edade wāpeda tĽbariĽe edesia. ³⁹ MaĽ awara Nicodemo, § naēna Jesuma diamasi bedeade ze Ľadaba pora mirra quera áloe ume pueradada enesia. MaĽ zĽĽĽara 34 kilo Ľasica ĽĽa.* ⁴⁰ Ādjia Jesu cacua edadapeda maĽ pora mirra quera áloe ume pueradada wua torrode posidaa. Podapeda idji cacuara maĽ wua torroba bĽrá ĽĽsidaa judiorāba tĽbariĽi naēna obada quĩrāca. ⁴¹ Jesu crude cachipeĽada caita néuda basia. MaĽ néude beuda tĽbaribada uriada basia mōĽē coroda djiwiĽida. Mama beudara wadiĽida ĽĽdaca basía. ⁴² MaĽ uriara caita ĽĽ bērā idjaba judiorā Ľnāũbada ewarira jūĽboĽo bērā Jesura mama tĽbarisidaa.

20

Jesu Ľrēbada

Mateo 28:1-10; Marco 16:1-8; Luca 24:1-12

¹ Nabema ewari domianebemane Maria Magdalenara diapededa wadi pāĩmaena Jesu tĽbaripedaĽamaa wāsia. JūĽbĽĽĽe unusia mōgara waiĽĽa uria jūātrĽ Ľadara orrocawa coĽĽda. ² MaĽ carea pira wāsia SimoĽ Pedromaa. Jesu ume nĩbabari “Jesuba bio quĩrā ĽĽ” abadara mama basia. JūĽpeda jarasia:

–Dadjirā Borora idji tĽbaripedaĽamaĽba āyā edesidaa. Daiba adua panĽa sāmaa edesidada.–

³ MaĽbe Jesu ume nĩbapedadarā Pedroa idjaba dewarada Jesu tĽbaripedaĽamaa wāsidaa. ⁴ Umena pira wāsidaa, baribĽĽ dewarabemara Pedro cāyābara isabeara pira wāna bērā Jesu tĽbaripedaĽama naārā jūĽsia. ⁵ JūĽpeda eda acĽi carea edaa Ľarrusia.

§ 19:28 Salmo 22:15; 69:21. * 19:35 JuaĽba jara ĽĽa Jesura beuda bērā wārāda Ľberā basida. JuaĽ drōā Ľaside ĽcĽĽĽba jarabadjidaa Jesura Ľberā quĩrāca Ľasida baribĽĽ naĽ djarada edaĽ basida. † 19:36 Exodo 12:46; Numero 9:12; Salmo 34:20. ‡ 19:37 Zacaria 12:10. § 19:39 JuaĽ 3:1-15.

* 19:39 34 kilo. Griego bedeade ĽĽ ĽĽa dji zĽĽĽara cien litrada. MaĽba jara ĽĽa 75 libra. Mirrara, áloe sida bacuru tūāpa panĽa. Dji querara pora basía.

MaĽne wua Jesu cacua bĽr bađara arima taĽĽda unusia, baribĽr edaa we basa. ⁶ SimoĽ Pedrora idji jrare jepeđa uriade eda wsia. Idjia biđa unusia Jesu cacua bĽr bađa wuara arima taĽĽda. ⁷ MaĽ awara unusia wua Jesu boro nebari bađada. BaribĽr maĽgĽra dewarabema wua ume baa bae basa, tebĽr jga beđa cobasia. ⁸ MaĽbe nar jeņa sida edaa wsia. Wua mw taĽĽra unuside wrda iasia Jesura rebasida. ⁹ BaribĽr djia wađibiđa bio cawadae panasidaa cre Bedeade Jesu rebaida bĽdebemada b ĽĽda.* ¹⁰ MaĽbe Jesu ume nbapedadarra dji pananamaa jda wsidaa.

Jesuba Maria Magdalena ara idjida unubiđa

Marco 16:9-11

¹¹ MaĽmisa Mariara uria icawa ja basia. Mw ja ĽĽba edaa brusia eda aci carea. ¹² MaĽne bajnebema nezocar cacuade jĽbada torroa j panĽda um eda unusia. AĽa Jesu bađa boro nocoare chmasia. Dewarabemada idji jr bađaaare chmasia. ¹³ djia iwidisidaa:

–Wr, cre cre ja ĽĽ?–

MaĽne idjia panusia:

–M Boro Jesuda edesidaa. Ma adua ĽĽa smaa edesidaa.–

¹⁴ Ara mw jarabĽrde Mariara y rrwasia. MaĽne Jesuda unusia baribĽr cawae basa Jesuda mw ĽĽda. ¹⁵ Jesuba idjia iwidisia:

–Wr, cre cre ja ĽĽ? Caida jĽr ĽĽ?–

Mariaba crchasia nu wagabarida mw ĽĽda. MaĽ bra jarasia:

–ĽĽa Jesu cacuada y edesibĽr, ma jaradua sma Ľsida ma y tĽbaride edei carea.–

¹⁶ MaĽne Jesuba tr jarasia:

–Maria!–

Mariaba araa acpeđa –Raboni!– asia. (MaĽra hebreo bedeade jara ĽĽa “Jaradiabari.”)

¹⁷ Jesuba jarasia:

–Mra bĽrrdua m Zezamaa wađi we ĽĽ br. JĽbe m djabarmaa wpeđa jaradua m Zezamaa wbĽrda. Idjira br Zezaa. M cre idjaba br cre.–

¹⁸ Ara maĽda Maria Magdalenara Jesu ume nbabadarmaa wpeđa jarasia:

–Ma dadjir Boroda unusia.–

MaĽ awara Jesuba jarađara jma nbĽrsia.

Jesuba edadara ara idjida unubiđa

Mateo 28:16-20; Marco 16:14-18; Luca 24:36-49

¹⁹ MaĽgĽ ewarira nabema ewari domianebema basa. Queuđacarea Jesu ume nbabadarra dede eda baa dji jĽre panasidaa. Dewarar judiorda waya panĽ br dji eda wbadara bio jtr nmsidaa. MaĽne Jesura cawaene eda odjasia. djir ei nmepेđa jarasia:

–Mr! Necai duananadua!–†

²⁰ MaĽ jarapeđa idji jĽwada, idji orro sida djira acbisia. Dadjir Boro unubĽda carea bsrsidaa. ²¹ MaĽbe Jesuba wayacusa djira jarasia:

–Necai duananadua. M Zezaba m naĽ ejnaa diabueđa qurca ma brda puru beaza diabueya.–

²² Mw jarapeđa djirmaa jrpuasia.‡ Jrpuapeđa jarasia:

–cre Jaurera edađadua.§ ²³ Eberba cadjirua odada brba cre Jauređeba qurdoadibĽr, maĽba jara ĽĽa creba maĽ cadjiruara qurdoasida. Idjaba eberba

* 20:9 cre Bedeade b ĽĽda. crmaar JuaĽba jara ĽĽa Salmo 16:8-11; Isaa 53:11-12; Osea 6:1-2; Jon 1:17; Levitico 23:11. BaribĽr dewararmaar JuaĽba jara ĽĽa jma Antiguo Testamentoda. † 20:19 Necai duananadua! Judiorba mw saludabadaa. ‡ 20:22 Genesi 2:7; Ezequiel 37:1-14. § 20:22 cre Jaure edapeđadadebemada acdua Hecho 1:4-8; 2:1-4.

cadjirua ođada bārāba Ācōrē Jauređeba quĩrādoadaé bɫɫ maĽba jara ɫɫa Ācōrēba maĽ
cadjiruara quĩrādoae ɫɫa.-

Jesuba Tomáa ara idjida unubiđa

²⁴ Tomára Jesuba edada doce panɫnebema basía. Idji ĩyāgada trĽra Mĩguiso abadjidaa.*
Jesu odjaside idjira waabemarā ume ɫae basía. ²⁵ MaĽ bēřā idjía jarasidaa:

-Dairāba dadjirā Borora unusidaa.-

Baribɫɫ Tomába jarasia:

-MĽdji dauba idji jɫwa clavoba cachipeđada unuébɫɫ, idjaba mĽ jɫwa jĩwĩnĩda dji
clavo cachi ɫadađe berajué bɫɫ, idjaba mĽ jɫwada idji orrođe berajué bɫɫ, idji Ľrēbađara
mĽa ĩjāéa.-

²⁶ Ocho ewari bađacarea Jesu ume nĩbabadarāra wayacusa deđe eđa ābaa dji jɫre
duanasia. MaĽne Tomá siđa ɫasia. Māwā panɫne dji eđa wābadara bio jūātrɫ nūmɫmĩna
Jesura cawaéne odjasia. Ādjirā ēsi nūmepeđa Jesuba jarasia:

-jMērā! jNecai duananadua!-

²⁷ Māwā jarapeđa Tomáa jarasia:

-Bɫ jɫwa jĩwĩnĩra nama berajudua, mĽ jɫwaza acɫdua, idjaba bɫ jɫwara mĽ orrođe
berajudua. Waa ĩjāé ɫarādua, ātebɫɫ ĩjādua mĽra wārāda Ľrēbasida.-

²⁸ MaĽne Tomába jarasia:

-jMĽ Boro! jMĽ Ācōrē!-

²⁹ Māwā ɫađe Jesuba idjía jarasia:

-Bɫa mĽra unubɫɫ bēřā ĩjābɫɫ. jBaribɫɫ ēberārāba mĽra ununaémĩna ĩjānibɫɫ,
bio bia ɫeada!-

NaĽ carta j cārē cārēā ɫasi?

³⁰ Jesuba dewara ne ununacada idji ume nĩbabadarā quĩrāpita zocārā osia, baribɫɫ
jūma maĽgɫra naĽ cartade ɫléa. ³¹ Baribɫɫ jūma naĽgɫra ɫasia bārāba Jesura Ācōrēba
ēdrɫ edabari diai jaradađa, Ācōrē Warrada ĩjānamārēā. Māwā ĩjānibɫɫ idjideba zocai
bai arada erobeada.

21

Jesuba idji ume nĩbabadarā siete panɫrāa idji unubiđa

¹ Māwānacarea Jesuba ara idjida wayacusa idji ume nĩbabadarāa unubisia Tiberia
amene droma icawa.* Nāwā basía: ² maĽ ewaride ābaa panasidaa SimoĽ Pedroda,
Tomá idji ĩyāgada trĽra “Mĩguiso” abadada, Natanael Galileade ɫɫ puru Canánebemada,
Zebedeo warrarāda, idjaba dewararāda umé. ³ Māwā panɫne SimoĽ Pedroba jarasia:

-MĽra ɫeda beađe wāya.-

MaĽne ādjirāba jarasidaa:

-Dairā siđa bɫ ume wānia.-

Ara maĽda jābađe ɫadođapeđa wāsidaa. Māwāmĩna maĽ diamasi ɫedara jidađe basía.

⁴ Diapeđeđa Jesuda ĩɫađe nūmasia baribɫɫ ādjia unusidamĩna adua panasidaa Jesuda
māwā ɫada. ⁵ Māwā ɫađe Jesuba ādjirāa jĩgua iwidisia:

-Warrarā, j ɫedara jidasidaca?-

Ādjia panusidaa:

-Jidađe basía.-

⁶ Jesuba jarasia:

-Māēteara jɫwa araare ɫaribuedadua. MaĽne jidadia.-

Ara maĽda idjia jarađaaare ɫaribuesidaa. MaĽne ātarrayara poya errebaridaé basía
ɫedara zocārā jidapeđađe bēřā. ⁷ Mama ɫasia Jesu ume nĩbabari “Jesuba bio quĩrā ɫɫ”
abadada. MaĽgɫba Pedroa jarasia:

* 20:24 Mĩguiso. Griego beđeđe Dídimo ɫɫ ɫaa. * 21:1 Tiberia amenera idjaba Galilea abadaa.

–jĵãġara dadjirã Boroa!–

SimoĽ Pedrora cacua egoða þasia. MaĽ ēberãra dadjirã Boroda ũrĩside ara maĽda idjia cacuaðe jĵbarira jĵpeða daiðu tēũ dogosia. ⁸ Baribɫɾɫ waabemarãra doya aride panɫ bēřã ātarrayara þedaba bira þɫda jãbaðeba ĩbɫðaa erreþari edesidaa. Doya jũēni carea dji tɫɫɫara cien metro þasica þɫa. ⁹ Drua þadocusidaðe tɫbɫda urua þɫda unusidaa. Þeða bá þɫda idjaba paĽ ābuða siða unusidaa. ¹⁰ Jesuba jarasia:

–Bãrãba þeða jidapeðaðada Ľcɾɾɫ enenadua.–

¹¹ Ara maĽda SimoĽ Pedrora jãbaðaa wãpeða ātarrayara ĩbɫðaa erreþari enesia. Ātarrayara þeða waiþɫa þeaba bira þasia. 153 juachasidaa. Baribɫɾɫ zocãřã jidasidaamĩna dji ātarrayara cõãē þasia. ¹² MaĽbe Jesuba jarasia:

–Ne code zedaðua.–

MaĽne ādjirãba wayasidaa idjira caida iwiðidi carea. Cawasidaa idjira dadjirã Boroda.

¹³ Mãwã panɫne Jesuba paĽra edapeða ādjirãa diasia. Þeða siða diasia.

¹⁴ MaĽba þarima ũbea babɫɾɫ basía Jesu Ľrēbaðacarea ara idjida idji ume nĩbabadarãa unubibɫɾɫda.

Jesuba Pedro waya edaða

¹⁵ Ne copeðaðacarea Jesuba SimoĽ Pedroa iwiðisia:

–SimoĽ, Joná warra, ĵbɫa mĽra biara quĩrĩã þɫca za þeaba mĽ quĩrĩã panɫ cãýãbara?–†
Pedroba panusia:

–Mãē mĽ Boro, bɫa cawa þɫa mĽa bɫra quĩrĩã þɫda.–

Jesuba jarasia:

–MĽ ĩĵã þeara bio waga þaðua oveja zaquerã wagabari quĩrãca.–

¹⁶ Jesuba wayacusa Pedroa iwiðisia:

–SimoĽ, Joná warra, ĵmĽra quĩrĩã þɫca?–

Pedroba panusia:

–Mãē mĽ Boro, bɫa cawa þɫa mĽa bɫra quĩrĩã þɫda.–

Jesuba jarasia:

–MĽ ĩĵã þeara bio waga þaðua oveja zaquerã wagabari quĩrãca.–

¹⁷ Jesuba wayacusa iwiðisia:

–SimoĽ, Joná warra, ĵmĽra quĩrĩã þɫca?–

MaĽġɫba þarima ũbea iwiðibɫɾɫ basía. Pedrora sopua nũmesia, Jesuba þarima ũbea aþarida iwiðida bēřã. MaĽbe idjia jarasia:

–MĽ Boro, bɫa ne jũmada cawa þɫa. Bɫa cawa þɫa mĽa bɫra quĩrĩã þɫda.–

Jesuba jarasia:

–MĽ ĩĵã þeara bio waga þaðua oveja zaquerã wagabari quĩrãca. ¹⁸ Wãřã arada jaraya: cũdraeða bɫduþa djioðadja bɫdji wã quĩrĩãbɫɾɫmaa wãi carea. Baribɫɾɫ bɫ drõã þeðacarea dewararãba bɫ jɫwara jiraðapeða õgo djioðia. MaĽbe edeðia bɫ wã quĩrĩãē þɫmaa.–‡

¹⁹ MaĽ jara þɫðeða Jesuba cawabisia Pedrora sãwã beuیدا, idji beubɫɾɫðeða ēberãrãba cawaðamãrēã Ācõrēra dji dromada. Mãwã jarapeða Jesuba Pedroa jarasia:

–jMĽ ume nĩbaðua!–

Jesu, idjia bio quĩrĩã þɫ ume

²⁰ Pedroba jēða acɫpeða Jesu ume nĩbabari “Jesuba bio quĩrĩã þɫ” abadara caiðu zebɫɾɫda unusia. MaĽġara Jesu caita chũmasia Egiptodeba ēdrɫpeðaða quĩrãnebabada cobada cosidaðe. Idjia iwiðisia: “Dai Boro, ĵcaiba bɫra jidabi?”§ ²¹ Pedroba maĽġɫ ēberã unupeða Jesua iwiðisia:

–MĽ Boro, za zebɫɾɫra ĵsãwã þai?–

²² Jesuba panusia:

† 21:15 Ľcɾɾɫmaarã Jesuba nãwã iwiði þɫa: “ĵBɫa mĽra biara quĩrĩã þɫca ne jũma cãýãbara?” ‡ 21:18 MaĽġɫba jara þɫa Pedro jidaðapeða beaðiðebemada. § 21:20 JuaĽ 13:25.

–Mĩa quiĩrĩã ɛɓɓɓɓ idjira zocai ɛaida aɓa mĩ waya zebɓɓɓɓ ɓɓa maĩda sãwãĩ? Mĩa quiĩrĩã ɛɓa ɓɓa mĩ ume nĩbaida.–

²³ Mãwã jaraɓa carea zocãrã djabarãba crĩchasiɓa Jesuba bio quiĩrĩã ɛɓa abadara beuɓɓa. Baribɓɓ Jesuba jaraɓe basía idjira beuɓɓa. Ātebɓɓ jarasia: “Mĩa quiĩrĩã ɛɓɓɓɓ idjira zocai ɛaida aɓa mĩ waya zebɓɓɓɓ, ɓɓa maĩda sãwãĩ?”

²⁴ Ara maĩ Jesu ume nĩ ɛaɓa maĩnebemada jara ɛɓa idjaba naĩ cartae nãwã ɛɓɓɓɓ. Dadjirãba cawa paɓa idjia jara ɛɓa wãrãda.

Jesuba maĩ auɓu ne zocãrã oɓa

²⁵ Waɓi baraa Jesuba ocuaɓara. Baribɓɓ jũma maĩgɓa cartae aɓa aɓa ɛɓɓɓɓ, mĩmaarã maĩ carta ɛɓɓɓɓ naĩ duɓa araɓe bacasia.

HECHO JESUBA DIABUEDARĀBA OPEÐADA

Naļ cartara Lucaba ʘasia. Idjira griego basica ʘaa. Colosa 4:14de, Pilemoļ 24de biða jara ʘaa maļ Lucara Paulo ume niʘasida. Maļgara ebudaara ʘaa ara naļ Hecho 16:10-17de, 20:5deba aʘa 21:18daa, idjaba 27:1neba aʘa 28:16daa. Ḳcʘʘʘmaara 60 poa Jesucrito todacarea Lucaba naļ cartara ʘasia.

Beða bia Jesucritodebema ēberā dji droma Teopilo itea ʘadacarea Lucaba naļ carta siða Teopilo itea ʘasia Jesuba diabuedarāba opeðadadebemada cawamārēā. Dji crīcha dromara 1:8de ʘaa. Dadjī Boro Jesuba nāwā jarasia: “Ācōrē Jaure bārā ume baðe zebʘʘde bārāba idji ʘʘlada eðaia. Maļba bārāba Jerusaleñne, jūma Judea druade, Samaria druade, druā tʘʘlara beaðe biða mļnebemada beðaia.”

Dji naārābema capitulode (1:1-26) eða ʘā ʘaa Jesuba Ācōrē Jaure diai jaradada, Jesu bajāna wānada, idjaba Matía Juda Iscariote cacuabari Jesuba diabuedada beðadebemada.

Maļare ʘā ʘaa Jesuba diabuedarāba Jerusaleñne beða bia idjidebema jarapeðada (2:1deba aʘa 8:3daa). Eða ʘā ʘaa Ācōrē Jaure ādjimaa zedada, Pedroba Ācōrē de droma caita jaradiaðada, Jesuðerā sāwā ābaa pananada, idjaba judiorāba Estebaļ beapeðadadebemada.

Maļare ʘā ʘaa Jesuba diabuedarāba Judea druade, Samaria druade biða beða bia idjidebema jarapeðada (8:4deba aʘa 9:43daa). Eða ʘā ʘaa Ācōrē Jaure Samariaðebema djabarāmaa zedada, Pelipeba nezoca droma Etiopiadebema jaradiaðada idjaba Sauloba Jesucrito iñānebemada.

Jīrūare ʘā ʘaa Jesuba diabuedarāba beða bia idjidebema judiorāēa jarapeðada. Eða ʘā ʘaa Ācōrē Jaure judiorāēmaa zedada (10:1deba aʘa 11:18daa), Pedro Herode jʘwaeda ēdʘada (11:19deba aʘa 12:25daa), Paulo Jesu beða jarade wāna dji naārābemada (13:1deba aʘa 14:28daa), djabarā dji dromarā Jerusaleñne dji jʘrepeðada (15:1-35), Paulo Jesu beða jarade wāna dji umēbemada (15:36deba aʘa 18:22daa), dji ūbeabemada (18:23deba aʘa 20:38daa), idjaba Paulo Romanaa preso edepeðada (21:1deba aʘa 28:31naa).

Jesuba Ācōrē Jaure diai jarada

¹⁻² Teopilo, naārā mļa cartade ʘa itea jūma ʘā diabuesia Jesuba o ʘadadebemada, idjia jaradia baða siða aʘa Ācōrēba bajānaa eðebʘʘdaa. Waði bajānaa wāi naēna idjia diabuei carea eðadarāa Ācōrē Jaureðeba jaradisia cārēda oðida panʘa.

³ Jesu beuðacarea ādjirāa ara idjida ʘarima zocārā unubisia cawaðamārēā idjira wārāda ʘrēbasida. Cuarenta ewari māwā osia. Maļne ādjirāa jaradiabadjia sāwā Ācōrēba idji iñā beara bia pe eroʘada. ⁴ Ewari aʘa Jesu ādjirā ume ʘasiðe nāwā jarasia:

–Jerusaleļ puruðeba āyā wārānada. Nama jļānada aʘa dadjirā Zezaba idji Jaure diai jarada diabʘʘdaa. * Maļnebemada mļa bārāa naēna jarasia. ⁵ Wārāda Juaļba ēberārāra baidoba borocuesia, baribʘʘ dārāēne Ācōrēba idji Jaureba bārāa diaya.–†

⁶ Maļbe Jesu ume ābaa duanʘa idjia iwiðisiðaa:

–Dai Boro, jideibʘʘ ʘaa dadjī Israel purura djārā jʘwaedabemada ēdʘa ʘʘpeða dji boroda ʘeica?–

⁷ Jesuba panusia:

–Māwāi ewarira bārāba cawaðiē panʘa. Aʘabe mļ Zezabʘʘ cawa ʘaa maļ ewarira ʘāda bēra. ⁸ Baribʘʘ Ācōrē Jaure bārā ume baðe zebʘʘde bārāba idji ʘʘlada eðaia. Maļba bārāba Jerusaleñne, jūma Judea druade, Samaria druade, druā tʘʘlara beaðe biða mļnebemada beðaia.–

* 1:4 Luca 24:49; Juaļ 14:26-27; Isaía 32:14-15; Joel 2:28-32. † 1:5 Idji Jaureba bārāa diaya. Griego beðaie nāwā ʘā ʘaa: “Ācōrēba bārāra idji Jaureba borocueya.”

⁹ Jesuba māvā jaradacarea jūmarāba aɫ duanɫne ɫtaa jira wāsia. Maɫne jɫrārāba idjira ānā edada bērā waa ununaé basia. ¹⁰ Waɫibiɫa Jesu ɫtaa wānamaa aɫ duanɫne cawaéne ādjirā caita ēberāda umé odjasidaa. Ādjia cacuaɫe jɫ panɫra totroa ɫbasia. ¹¹ Maɫ ēberāba nāvā jarasidaa:

–Achirā Galileadebema, ¿cārē cārēā bajānaa aɫ panɫ? Jesu bārā ume ɫada bajānaa wānara wayacusa zeya idji bajānaa wāna quīrāca.–†

Matía edapeɫada

¹² Maɫbe Jesuba diabuedarāra Olivo eyadeba Jerusaleɫnaa jēda wāsidaa. Maɫ eyara Jerusaleɫ caita ɫla. Dji tɫmɫara judiorā ɫnāūbada ewariɫe wābada quīrāca ɫla.

¹³ Jerusaleɫne jūēnapeda ɫtlarebema dejāne ādji cāɫbadamaa wāsidaa. Ādjirāra naɫgɫrā basia: Pedro, Juaɫ, Santiago, Andre, Pelipe, Tomá, Bartolomé, Mateo, Alpeo warra Santiago, Simoɫ Celote, idjaba Santiago warra Juda. § ¹⁴ Jūma ādjirāra Jesu djabarā ume, idji papa Maria ume, dewara wērārā ume biɫa ābaa dji jɫrebadjidaa Ācōrēa iwīɫiɫi carea.

¹⁵ Māvā duanɫne ewari āba Pedrora djabarā ēsi ɫta nūmesia beɫeai carea. Ādjirāra ciento veinte panasidaa ɫla. Maɫne jarasia:

¹⁶ –Djabarā, naēnaeda Ācōrē Jaureba Judaba oiɫebemada Davia ɫɫbisia.* Ācōrē Beɫeade ɫɫ ɫɫ quīrāca wārāda māvāida ɫada bērā Judaba ēberārāda pe edesia Jesu jidaɫamārēā. ¹⁷ Judara dadjirā quīrāca Jesuba edada basia. Dadjirāba obadara idjia biɫa o ɫbadjia.–

(¹⁸ Judaba Jesu jidabiɫa carea paratada edasia. Maɫ parataba ējūāda nēdosia. Baribɫɫ ara maɫ ējūāne Judara quīrā edaa boroare ɫaesia. Idji ɫira jēsapeɫa idji jɫsira jūma ēɫɫasia. ¹⁹ Jūma Jerusaleɫnebemarāba maɫ cawasidaɫe dji ējūāra trɫ ɫɫsidaa Aceldama. Maɫ trɫra ādji beɫeade jara ɫla Oa Ējūā.)† ²⁰ Maɫne Pedroba jarasia:

–Judara māwāsia Salmo cartade ɫɫ ɫɫ quīrāca:
Idji dera deduma ɫeya. Ni ābaɫda mama ɫeadaéā.‡
Idjaba jara ɫla:

Idjia o ɫadara dewaraɫba o ɫeya.§

²¹⁻²² Maɫ bērā idji cacuabari bārānebemada āba dairā ume ɫeida ɫla ēberārāa jarai carea Jesura wārāda ɫrēbasida. Maɫ ēberāra dadjirā ume ɫaida ɫla Juaɫba dadji Boro Jesu borocueɫadeba āba Ācōrēba Jesu bajānaa ededa ewaridaa.–

²³ Maɫne ēberāda umé ɫsidaa ādjidebemada āba edadi carea. Āba Jose basia. Idjira Barsabá wa Justo abadaa. Dewarabemara Matía basia. ²⁴⁻²⁵ Maɫbe jūmarāba Ācōrēa nāvā iwīɫisidaa:

–Dai Boro, Judara ɫla diabueɫada ɫaesia. Idjia oida ɫɫra igarasia idji ɫaida ɫɫmaa wāi carea. Jūmarāba soɫe crīcha panɫra ɫla cawa ɫla. Maɫ bērā dairā cawabidua naɫgɫ ēberā uméɫbemarā sāɫgɫda edabɫɫda ɫla diabueɫada obadara omārēā.–

²⁶ Maɫbe ne jemenesidaa caida ɫei cawaya. Maɫne Matíaɫɫ ɫesia. Ara maɫda idjira Jesuba diabuedarā once panɫ ume ābaa ɫesia.

2

Ācōrē Jaure zeda

¹ Māvānacarea Pentecoste ewarida jūesia. Maɫne Jesu ijā ɫeara jūma ābaa dji jɫre duanasidaa.* ² Māvā panɫne cawaéne ūrīsidaa bajānaa jīgua nūmɫda nāūrā dji cābāyā puá nūmɫ quīrāca. Dji dede jūmarāba maɫ jīguara ūrīsidaa. ³ Ara māwāɫɫɫe tɫɫ uruada unusidaa. Maɫ tɫɫ uruara ādji boroza maārī uruasias. ⁴ Maɫne Ācōrē Jaureɫba

† 1:11 Apocalipsi 1:7. § 1:13 Santiago warra. Griego beɫeade ɫɫɫɫ cartade ɫɫ ɫla “Santiago djaba.”

* 1:16 Salmo 41:9. † 1:19 Mateo 27:3-10. ‡ 1:20 Salmo 69:25. § 1:20 Salmo 109:8. * 2:1 Pentecoste ewarira naēna “néu naērā ewapeɫada carea ɫsriɫa obada ewari” abadjidaa. Levitico 23:15-21.

panesidaa.† Ara mañda ãdjia ùrĩnaca bedeade beɗea duanesia Ācõrẽ Jaureba beɗeabiɗa quĩrãca.

⁵ Pentecoste ewari bẽrã judiorã druazabema Ācõrẽ waya beada Jerusaleñne duanasidaa. ⁶ Ādjirãba mañ jĩgua ùrĩsidade acɓɗe wãsidea. Mañne ùrĩsidea Jesu òjã beaba ãdji beɗeaza beɗea duanɓɗa. Mañ bẽrã cawa crĩchadaé basía. ⁷ Mãwã panɓne jarasidaa:

–¿Za beɗea duanɓra jũma Galileadebemaéca? ⁸ ¿Sãwã dadjirãba ùrĩ panɓ ara dadji beɗeaza beɗea duanɓɗa? ⁹ Dadjirã tãena Partiaɗebemada, Mediaɗebemada, Elañnebemada, Mesopotamiaɗebemada, Judeaɗebemada, Capadociaɗebemada, Pontoɗebemada, Asiaɗebemada, ¹⁰ Prigiaɗebemada, Panpiliaɗebemada, Egiptoɗebemada, Romanebemada, ḶḶḶḶ Libia druade Cirene puru caita beabada siɗa nama duanɓa. Dadji judiorã arada, judiorã crĩcha ëpẽbada siɗa nama panɓa. ¹¹ Idjaba ëberãrã Cretaɗebemada, Arabiadebema siɗa nama panɓa. ¡Jũmarãba ara dadji beɗeaza ùrĩ panɓa Ācõrẽba waiɓɓa oɗadebemada beɗea duanɓɗa!–

¹² Mañ carea jũmarãba cawa crĩchadaé bẽrã nãwã jara duanesidaa:

–Nañ ëberãrãra ¿sãwã jãwã beɗea duanɓ?–

¹³ Mañne dewararãba ipiɗa jara duanasidaa:

–Ādjirãra ituaba beu duanɓa.–

Pedroba Jerusaleñne jaradiada

¹⁴ Mañne Pedrora dewara once ume ãbaa ɓɗa piradrɓpeɗa jĩgua jarasia:

–Achirã judiorã, jũma Jerusaleñne beabari biɗa nañda cawaɗadua; mña jarabɓɓra quĩrãcuíta ùrĩnadia. ¹⁵ Bãrãba crĩcha panɓa dairãra ituaba beu duanɓɗa baribɓɓa mãwãéa. ¡Wadibiɗa diapeɗa nũmɓa! ¹⁶ Ātebɓɓa dai mãwã beɗea duanɓnebemada Ācõrẽneba beɗeabari Joelba nãwã ɓɓasia:

¹⁷ Ācõrẽba nãwã jara ɓɓa:

Jĩrũarebema ewaride mñ Jaurera jũma ëberãrãa diaya.

Mãwã bãrã warrarãra, bãrã caurã siɗa mñneba beɗeadiã.

Mña cũdrarãa cãĩmocara quĩrãca ne unubiya. Drõãrãa biɗa cãĩmocarade ne unubiya.

¹⁸ Mañ ewaride mñ Jaurera mñ nezocarãa diaya, wẽrãa, umaquĩrãa biɗa. Mañne ãdjirãra mñneba beɗeadiã.

¹⁹ Mañ ewaride ne ununacada bajãne unubicuaya. Nañ ëjũãne biɗa unubicuaya.

Oada, uruada, nãrĩ cowa siɗa unubicuaya.

²⁰ Ācõrẽba cawa oi ewari jũëi naëna ãmãdaura quiya. Jeɗeco siɗa oa baya. Mañ ewarira ewari ðroma baya.

²¹ Baribɓɓa dadjirã Boroa quĩrã djoburia iwiɗibɓɗara idjia jũma ëɗrɓ edaya.‡

²² Achirã Israelebema, nañ beɗeara ùrĩnadia: Ācõrẽba Jesu Nazaredebemaa ne ununaca waiɓɓa beada bãrã tãena obicuasía. Mãwã o ɓɗeɗeɗe Jesuba cawabisía Ācõrẽra idji ume ɓɗa. Mañɓra bãrãba bio cawa panɓa. ²³ Ācõrẽba naëna crĩcha ɓaɗa quĩrãca aɓala idu Jesura bãrã jɓwaɗeɗa ɓɓbisía. Mañbe bãrãba ëberãrã cadjiruarãa crude cachi beabisidaa. Ācõrẽba cawa ɓasía mañra jũma mãwãida. ²⁴ Jesura bia mĩga beusia. Baribɓɓa Ācõrẽba idjira ãrẽbabida bẽrã beuba poya erobeé basía.

²⁵ Dadji boro Daviba idjiɗebemada nãwã jarasia:

Mña unusia dadji Borora ewariza mñ ume ɓɗa.

Idjira mñ jɓwa araare ɓɓ bẽrã ne wayaa neé ɓɓa.

²⁶ Mañ carea mñ sora ɓɓsriɗa ɓɓa; mñra bio ɓɓsriɗa trãã ɓɓa.

Mña cawa ɓɓa idjia mñra ãrẽbabida. Mañ bẽrã beuimĩna necai ɓɓa.

²⁷ Mña cawa ɓɓa ɓɓa mñra beuɗarã jaure panabadama ameéda.

Mñ, ɓɓ nezoca jipa ɓɓra idu ɓerawabiéa.

† 2:4 Hecho 1:8. ‡ 2:21 Joel 2:28-32.

²⁸ Bɫa cawabisia m̄ra wayacusa zocai ɬaida,[§] idjaba bɫra m̄l ume ɬɫ b̄rã m̄ra bio ɬsridabiya.*

²⁹ M̄l djabarã judiorã, m̄la ebuɬa jaraya: dadjirã drõænabema Davi beuɬacarea idjira tɫɬarisidaa. Idji tɫɬaripedadara dadjirãba wadibiɬa unubadaa. ³⁰ Davira Ācõrẽneba beɬeabari basía. Mañ b̄rã cawa ɬasia Ācõrẽba wãrãneba jarasida idjiɬeɬa yõbɫɫɫa aɬa idji cacuabari israelerã boroda ɬɫida.† ³¹ Mãwãida cawa ɬaɬa b̄rã idjia beɬeasia Ācõrẽba ẽɬɫɫ edabari diai jaraɬa ãrẽbaidebemada.‡ Idjia jarasia Ācõrẽba ẽɬɫɫ edabarira beuɬarã jaure panabadama ameéda idjaba idji cacuara ɬerawabiéda.

³² Daviba jaraɬa quĩrãca Ācõrẽba Jesura beu ɬadada ãrẽbabisia. Jũma dairãba mañgɫra unusidaa. ³³ Dadji Zeza Ācõrẽba idji jɫwa araare Jesura dji dromada ɬasia. Mañbe idji Jaure diai jaraɬada Jesua diasia idjiɬerãa diamãrẽã. Jesuba mañ Jaurera wãrãda dairãa diasia. Bãrãba unu panɫra, ũrĩ panɫ sida idji Jaureba mãwã obi ɬla.

³⁴⁻³⁵ Dadjirãba cawa panɫa Davira ara idjiɬebemada beɬeáe basida bajãne dji dromada beé ɬaɬa b̄rã. Ātebɫɫ idjia nãwã jarasia:

Dadjirã Boroba m̄l boroa jarasia: m̄l jɫwa araare chũmedua aɬa bɫ ume dji quĩrã m̄la bɫ jɫwaɬa ɬɫɫɫɫɫɫɫɫɫ.[§]

³⁶ Mañ carea jũma israelerã, wãrãda cawaɬadua: Jesu, bãrãba cruɬe cachibipedadara Ācõrẽba jũmarã Boroda ɬasia. Idjidɫɫ dadji ẽɬɫɫ edabari diai jaraɬaa.-*

³⁷ Mañ ũrĩsidaɬe jũmarãda bio sopuasidaa. Mañ carea ãdjirãba Pedroa, Jesuba diabueɬa dewararãa biɬa iwidisidaa:

-Djabarã, ¿ẽɬɫɫɫi carea cãrẽda oɬida panɫ?-

³⁸ Mañne Pedroba panusia:

-Cadjiruada igaraɬapeɬa Ācõrẽmaa zedadua. Jesucrito trãneba borocueɬadua. Mañne bãrãba cadjiruua opeɬadara Ācõrẽba quĩrãdoapeɬa idji Jaureda bãrãa diaya. ³⁹ Ācõrẽba idji Jaure diai jaraɬara bãrã itea ɬla, bãrã warrarã itea ɬla, ẽberãrã tɫmɫ ɬeabadarã itea biɬa ɬla.† Jũma dadji Boro Ācõrẽba trã ɬɫ ẽberãrã itea ɬla.-

⁴⁰ Pedrora dãrã beɬeasia ãdjirãba ijãnamãrẽã. Nãwã jara ɬasia:

-jĀcõrẽba idibema ẽberã cadjiruarã cawa oiɬebemada ẽɬɫɫɫadua!-‡

⁴¹ Zocãrã ẽberãrãba idji beɬeara ijãnapẽda borocuesidaa. Mañ ewaride Jesu ijãpedadada mil ũbea panasidaa ɬla.

⁴² Jesuba diabueɬarãba jaraɬa panɫra ãdjirãba bio ẽpẽbadjidaa. Ābaa bia duanabadjidaa. Jesu quĩrãnebaɬi carea cobada sida cobadjidaa.[§] Idjaba Ācõrẽa iwiɬi panabadjidaa.

Jesu ijã ɬeaba o panananebema

⁴³ Jesuba diabueɬarãba ne ununacada zocãrã obadjidaa. Mañ carea jũmarãba Ācõrẽa bio wayasidaa. ⁴⁴⁻⁴⁵ Jũma Jesu ijã ɬeaba ābaa bia duanabadjidaa. Ācɫɫɫɫɫɫ ãdji ẽjũãda, nebia sida nẽdobueɬapeɬa djaba aɬa ne neé ɬebɫɫɫɫe paratara diabadjidaa. Mãwã ãdjia eroɬeaba dji carebabadjidaa. ⁴⁶ Ewariza Ācõrẽ de droma dajadaare ābaa dji jɫrebadjidaa idjaba djabarã deza sobiaɬeɬa ɬsrida ābaa ne cobadjidaa. ⁴⁷ Ādjirãba Ācõrẽa bia beɬeabadjidaa. Idjaba dewararãba ãdjirãra bia unubadjidaa. Mañne dadji Boroba ewariza ẽberãrãra ẽɬɫɫ edabadjia. Mãwã Ācõrẽneba ãdjirãra yõ wãsidaa.

3

Pedroba ẽberã jĩrũ bié ɬɫ biabida

§ 2:28 Wayacusa zocai ɬaida. Griego beɬeade ɬɫ ɬla “o zocai ɬaidebemada.” * 2:28 Salmo 16:8-11.

† 2:30 2 Samuel 7:12-13; Salmo 89:3-4; Salmo 132:11-12. ‡ 2:31 Ācõrẽba ẽɬɫɫ edabari diai jaraɬa.

Mañba jara ɬla “Crito.” § 2:34-35 Salmo 110:1; Luca 20:41-44. * 2:36 ẽɬɫɫ edabari diai jaraɬa.

Mañba jara ɬla “Crito.” † 2:39 Ezequiel 36:23-28. ‡ 2:40 Ezequiel 11:19-21; 18:30-32. § 2:42 Jesu

quĩrãnebaɬi carea cobada sida cobadjidaa. Griego beɬeade ɬɫ ɬla “pañ cõrãcuaɬapeɬa cosidaa.” Luca 22:19-20; Hecho 20:7; 1 Corinto 11:23-26.

¹ Ewari aba ãmãdau ãtlẽda judiorãba ãcõrẽa iwidibada horađe Pedrora Juañ sida ãcõrẽ de dromanaa wãsidãa. ² Mañne ãcõrẽ de dromane eda wãbada Quĩrãwãrẽã Æ abadađe eberã jĩrũ bié topedađada basia. Eberãrãba idjira ewariza mamaa edebadjidaa dji edaa wãbdarãa parata iwidimãrẽã. ³ Idjia Pedro, Juañ sida eda wãbdada unuside paratada iwidisia. ⁴ Pedroba, Juañ biđa idjima aca sidãa. Mañne Pedroba jarasia:

–Daimaa aca dua.–

⁵ Idjia ne diađida crĩchađa bẽrã ãdjimaa aca sia. ⁶ Baribãrã Pedroba jarasia:

–Mãa paratada, oro sida neé Æla, baribãrã mãa erołda bla diaya: Jesucrito Nazaredebema trãneba piradrãpeda nĩbađe wãdua!–

⁷ Mañne Pedroba dji eberã jãwa araare jidapeda piradrã edasia. Piradrãbãrãđe dji eberã jĩrũra, idji cõrãcõrã sida biasia. ⁸ Ara mañda ãtlã jãdrãpeda taibađe wãsia. Jãdrã jãdrã nĩne ãcõrẽa bia beđe Æda ãdji ume ãcõrẽ de dromane eda wãsia. ⁹ Jũmarãba idjira ãcõrẽa bia beđe nĩda unusidaa. ¹⁰ Mañ unusidađe cawa crĩchađaé basia. ãdjirãba cawasidaa idjira ewariza ãcõrẽ de dromane eda wãbada Quĩrãwãrẽã Æ abadama parata iwidĩ chũmabadjida.

Pedroba ãcõrẽ de droma dajadaare jĩgua jaradiađa

¹¹ Eberã jĩrũ bié bađaba Pedrora, Juañ sida quenabarica basia. ãdjira ãcõrẽ de droma mõgaraba auđu jũrã ca Æ edaare panasidaa. ãdji pananamaa Salomõ abadaa. Jũmarãba cawa crĩchađaé bẽrã ãdjimaa pira wãsidãa. ¹² Pedroba mañ unuside jarasia:

–Achirã Israeldebema, ¿cãrẽ cãrẽã cawa crĩchađaé panã? ¿Cãrẽ cãrẽã daida aca panã? ¿Crĩcha panãca dai Ælađeba wa दौरã ãcõrẽ quĩrãpita jipa panã bẽrã nañ eberãra biabisidaa? ¡Mãwãé! ¹³ ãcõrẽ dadjirã drõãenabema Abrahã ume, Isa ume, idjaba Jacobo ume bađaba idji nezoca Jesura dji Dromada Æsia.* Bãrãba idjira Pilatoa jida diasidaa beamãrẽã. Pilatoba idjira eđrã Æ quĩrã bađamĩna bãrãba igarasidaa. ¹⁴ Bãrãba ãcõrẽ Nezoca Jipa Æra igarãpeda mã sã iwidĩ panasidaa Pilatoba mã beađada eđrã Æmãrẽã.† ¹⁵ Mãwã bãrãba dadji Zocai Æai Diabarida beasidaa. Baribãrã ãcõrẽba idjira beu bađada ãrẽbabisia. Mañ ãrẽbađara daiba unusidaa. ¹⁶ Ara mañ Jesu Ælaaba nañ eberã bãrãba unubadara biasia. Daiba ijã panã Jesuba cacua bié Æera biabibarida. Mãwã ijã panãneba nañ eberãra wãrãda biasia. Mãra bãrãba ebuđa unu panã.

¹⁷ Mã djabarã judiorã, mã cawa Æla bãrãba, bãrã bororã biđa Jesura beasidaa idjira ãcõrẽba diai jarađa eđrã edabarida cawađaé basi bẽrã. ¹⁸ Baribãrã mããgãdeba ãcõrẽba naẽna jarađara jũma mãwãbisia. Idjideba beđeabadarãneba jarasia idjia eđrã edabari diai jarađara bia mĩgapeđa beuida.‡ ¹⁹ Jããbe bãrãba cadjiruada igarãpeda ãcõrẽmaa zedađu. Mãwã osidara bãrãba cadjirua opeđara ãcõrẽba quĩrãdoapeda sobiabiya. ²⁰ Idjia Jesura diabueya naẽnaena bãrã Boroda Æda bẽrã. ²¹ Nawena Jesucritora bajãne Æla aba ãcõrẽba ne jũmada wayacusa bia obãrãđa. ãcõrẽba drõãenabema ewaride idjideba beđeabadarãneba wãrãda mãwã oyada asia.

²² Moiseba dadji drõãenabemarã mãwã jarasia: “Dadji Boro ãcõrẽba mã diabueđa quĩrãca idjideba beđeabarida aba bãrãmaa diabueya. Mañ eberãra ara bãrã puruđebema baya. Idjia jarabãrãra jũma ijãnãdua. ²³ Idjia jara Æda Æalã ijãẽbãrã, ãcõrẽba mañ eberãra idji puruđebemada ãyã Æya.”§ ²⁴ Mã awara Samuel ewarideba ãta jũma ãcõrẽneba beđeabadarãba nañ ewaridebemada beđeasidaa. ²⁵ ãcõrẽba ãdjirãneba beđeada idĩ wãrãda unu panã.

Mañ awara ãcõrẽba bãrã drõãenabemarã ume beđeada Æsia. Idjia Abrahã mãwã jarasia: “Mã bãdeba yõbãrãdeba nañ ejuãne Æa purura jũma carebaya.”* Mã beđe Æda bãrãba idĩ wãrãda unu panã. ²⁶ ãcõrẽba idji nezoca Jesura edapeda

* 3:13 Nezoca. Mã beđeaba idjaba jara Æla “Warra.” † 3:14 Marco 15:6-15. ‡ 3:18 Salmo 22:7-8; 69:17-21; Zacaria 12:10; Isãia 52:13deba aba 53:12đa. Eđrã edabari diai jarađa. Mãba jara Æla “Crito.”

§ 3:23 Deuteronomio 18:15-19. * 3:25 Genesis 22:18; 26:4.

naãrã bãrãmaa diabuesia carebamãrëã.† Bãdjiza careba ðla bãrãba cadjirua obadara igaradamãrëã.–

4

Pedro, Juañ sida judiorã bororãmaa jida edepedada

¹ Pedro, Juañ sida ëberãrã ume wadi bedea panlne sacerdoterãda, Æcõrë de dro-manebema zarrarã boroda, saduceorã sida ãdjimaa zesidaa. ² Mañne Pedroba Juañ biða ëberãrã jaradia panasidaa Jesu ãrëbaða quĩrãca ëberãrã sida ãrëbaðida. Mañ carea dji bororãra quĩrũsidaa. ³ Pedrora, Juañ sida jidadapeða queubodo bërã aba nurëma preso ðsidaa. ⁴ Bariblrã Pedroba jaradia baða ùrĩ panana zocãrãba Jesura ijãsidaa. Mañrã bara Jesu ijã beara dji umaquĩrãrã awa mil juesuma panasidaca ðla.

⁵ Nurëma judiorã dji bororãda, dji drõãrãda, ãdji ley jaradiabadarã sida Jerusaleñne ãbaa dji jaresidaa. ⁶ Sacerdote dji droma Anãda arima basia. Idjaba idji ëberãrãda zocãrã panasidaa: Caipãda, Juañda, Alejandroda, dewararã sida.* ⁷ Mañne ãdjirãba Pedrora Juañ sida enebisidaa. Ædjirã quĩrãpita nũmlnapeda nãwã iwidiisidaa:†

–Jãñ ëberã jĩrũ bié baðara bãrãba ¿cai ðlaðeba biabisida? ¿Cai trãneba jãwã osida?–

⁸ Mañne Pedroba Æcõrë Jaureðeba nãwã panusia:

–Dadji puruðebema bororã, Israelðebema drõãrã dji dromarã: ⁹ idi bãrãba दौरا cawa oblda ãberã jĩrũ bié baða carebapedada carea. Iwidi panla idjira sãwã biasida. ¹⁰ Mãẽteara daiba ebuða panunia bãrãba, jũma israelerã biða bio cawadamãrëã. Nañglã ëberã bãrã quĩrãpita nũmlra Jesucrito Nazareðebema ðlaðeba biasia.‡ Mañ Jesucritora bãrãba crude cachi beasidaa, bariblrã Æcõrëba idjira ãrëbabisia. ¹¹ Æcõrë cartade ðl ðla: “De obadaba mõgara igarapedadara dji biara ðlda basia.”§ Jesura mañ mõgara quĩrãca ðla. Bãrã dji de obada quĩrãca panlba idjira igarasidaa. Bariblrã Æcõrëba idjira dji biara ðlda ðlsia. ¹² Aða idjiablrã dadjirãra poya ãdrã edaya. Idji awara Æcõrëba ni aþalda nañ ëjũane ðlé basia ëberãrã ãdrã edamãrëã.–

¹³ Dji bororãba Pedro, Juañ sida ne wayaa neé bedea panlda unusidade cawa crĩchadaé basia. Ædjirãba cawa panasidaa Pedrora Juañ sida mãcua carta cawa panléda. Mañ awara cawasidaa ãdjira Jesu ume nĩbabadjidaa. ¹⁴ Bariblrã dji ëberã biadara ãdji ume nũml bërã ãdjira poya bié jaraðaé basia. ¹⁵ Mañne dji bororãba Pedroa, Juaña biða jarasidaa dajadaa jãñne wãnamãrëã. Mañbe ara ãdjiduba bedeasidaa. ¹⁶ Nãwã jarasidaa:

–Jãñ ëberãrãra ¿sãwã oði? Ædjia mañ ne ununaca odapedadara jũma Jerusaleñnebe-marãba cawa panla. Dadjia poya sewaada adaéa. ¹⁷ Bariblrã mañnebemada dewararãa idu cawabida amaaba jãñ Jesuare panlrãa waragaða idji trãneba waa bedearãnamãrëã.–

¹⁸ Ara mañda Pedrora Juañ sida waya trãnapeda ebuða jarasidaa ni maãrĩ biða Jesuðebemada bedearãnamãrëã idjaba jaradiarãnamãrëã. ¹⁹ Bariblrã Pedroba, Juañ biða jarasidaa:

–Bio crĩchadadua. ¿Biara ðlca Æcõrëda ijãnida wa bãrãba jara panlda ijãnida? Daimaarã biara ðla Æcõrëdrã ijãnida. ²⁰ Daiba unupeðadada, ùrĩpedada sida jaradia panania. Poya chupeadaéa.–

²¹ Mañbe dji bororãba wetara waragadapeda Pedrora Juañ sida ãdrã ðsidaa. Puruda waya panl bërã cawadaé basia sãwã cawa odida. Dji ëberã biada carea jũmarãda Æcõrëa bia bedea duanasidaa. ²² Mañ ëberã ne ununacadeba biadara cuarenta poa auðu basia.

Jesu ijã beaba sozarrada iwidiðedada

† 3:26 Nezoca. Mañ bedebaba idjaba jara ðla “Warra.” * 4:6 Mañ ewaride Caipãra sacerdote dji droma basia bariblrã idji zãwãrë Anãra mañ naëna sacerdote dji droma baða bërã idjira wadibida mãwã trã jarabadjidaa. † 4:7 Luca 12:11-12. ‡ 4:10 Jesucrito Nazareðebema ðlaðeba. Griego bedead “Jesucrito Nazareðebema trãneba” ðl ðla. § 4:11 Salmo 118:22; Luca 20:9-19.

²³ Pedrora Juañ sida preso pananada ēdrɫɛdapeɗa waabema Jesu ijā ɓea ābaa duanɫmaa wāsidaa. Mañbe sacerdote bororāba, drōārā dji dromarā bida ādjia jarapedadada jūma nēbɫɫasidaa. ²⁴ Mañ ūrīsidade jūma ābaa Ācōrēa iwīdisidaa:

–Dai Boro jūma poya ɓɫ, ɓɫabɫɫɫ bajāra, nañ ējūāra, pusara, jūma ādjide nūmɫ sida osia. ²⁵ Bɫ Jaureɗeba ɓɫ nezoca Davia nāwā jarabisia:*

¿Cārē cārēā judiorāē puru beara quīrū duanɫ? ¿Cārē cārēā puru beara ādji quīrīābe beɗea au panɫ djōni carea?

²⁶ Druazabema bororāda dji dromarā ume ābaa dji jɫresidaa dadji Ācōrē ume, idjia ɓɫɗa Boro ume bida djōni carea.†

²⁷⁻²⁸ Ara mañ quīrāca nañ puruɗe Herodeda, Poncio Pilatoda, judiorāēda, dadji Israel puru sida dji jɫɛdapeɗa beɗea ausidaa ɓɫ nezoca jipa ɓɫ Jesu beadi carea.‡ Bɫa idjira dadjirā Boroda ɓɫɗamīna ādjia māwā osidaa ɓɫa naēna crīcha ɓaɗa quīrāca. Bɫa bio ɫɓɫa ɓɫ bērā naēna ɓɫsia ādjia māwā oɗamārēā.

²⁹ Dai Boro, acɫdua sāwā ādjirāba dairāra waraga panɫda. Sozarrada dairā ɓɫ nezocarā diadua ɓɫ beɗeara ne wayaa neé jaradi carea. ³⁰ Bɫ ɫɓɫa sida diadua cacua bié beara biabidi carea idjaba ɓɫ nezoca jipa ɓɫ Jesu trɫneba ne ununacada oɗi carea.–

³¹ Ācōrēa iwīdipeɗadacarea ādji duanɫ dera uresia. Mañne jūmarāda Ācōrē Jaureɗeba duanesidaa. Mañba Ācōrē beɗeara ne wayaa neé jara duanesidaa.

Ananía Sapira sida beupeɗada

³² Mañ ewaride Jesu ijā beara aɓari crīchadeba, aɓari soɗeba ābaa bia duanasidaa. Ni aɓaɓa jaradaca basia idjia ne eroɓɫa aɓabe idjideɗa, āteɓɫɫɫ ādjia eroɓeaba dji carebabadjidaa. ³³ Jesuba diabueɗarāba Ācōrē ɫɓɫaɗeba dadji Boro Jesu ɫrēbaɗadebemada ebuɗa jaradiabadjidaa. Idjaba Ācōrēba idji biadeba djabarāra bio carebabadjia.§ ³⁴⁻³⁵ Mañ bērā ādjirā tāēna ne neé beara neé basia. Ējūā eroɓeaba ādji ējūāra nēdobuebadjidāa idjaba de eroɓeaba ādji dera nēdobuebadjidāa. Nēdobueɗapeɗa dji paratara Jesuba diabueɗarāmaa edebadjidaa cawa jeɗecadāmārēā. Djaba aɓa ne neé ɓeɓɫɫɗe parata diabadjidaa.

³⁶ Mañne ēberā Jose abadada ādjirā ume ɓasia. Jesuba diabueɗarāba idjira trɫ ɓasidaa Bernabe. (Bernabe trɫba jara ɓɫa “Sobiabibari Warra.”) Idjira Levideba yōna basia. Chipre druade tosiɗa. ³⁷ Mañ Bernabeba ējūāda nēdobuepeɗa dji paratara Jesuba diabueɗarāba cawa jeɗecadāmārēā edesia.

5

¹ Idjaba ēberā Ananía abadada ɓasia.* Idji quimara Sapira abadjidāa. Ādjia bida ējūāda nēdobuesidaa. ² Baribɫɫɫ Ananíara dji quima ume beɗea auɗapeɗa dji paratara jūma diaé basia. Māwāmīna Jesuba diabueɗarāba cawa jeɗecadāmārēā diabɫɫɗe jūma diabɫɫɗa asia. ³ Mañne Pedroba jarasia:

–Ananía, ɓɫa ¿cārē cārēā diaurura ɓɫ soɗe idu eɗa wābisi? Bɫa Ācōrē Jaurea sewada o ɓɫa. Bɫ ējūā nēdobueɗadeɓema paratara ɫɫɫɫ mērā eroɓɫa. ⁴ Jāñ ējūāra ¿ɓɫrēé basica? Nēdobuepeɗa dji parata sida ¿ɓɫrēé basica? Jūma dia quīrīāē basibɫɫɫ ¿cārē cārēā jāwā ɓɫ soɗe sewa oida crīchasi? Bɫa ēberāa sewa oé basia, āteɓɫɫɫ Ācōrēa sewa osia.–

* ^{4:25} Bɫ Jaureɗeba. Griego beɗeade ɫɫɫɫ cartade mañra neéa. Bɫ nezoca Davi. Griego beɗeade ɫɫɫɫ cartade idjaba “dai drōāenabema” ɓɫ ɓɫa. † ^{4:26} Salmo 2:1-2. Idjia dadjirā Boroda ɓɫɗa. Mañgɫɫa jara ɓɫa “idji Crito.” ‡ ^{4:27-28} Herode. Mañ Herodera Antipa trɫ jarabadjidaa. Nezoca. Mañ beɗeaba idjaba jara ɓɫa “Warra.” § ^{4:33} Ācōrēba idji biadeba djabarāra bio carebabadjia. Mañ beɗeaba idjaba jara ɓɫa “jūma ēberārāba Jesu ijā beara wayabadjidāa.” * ^{5:1} Mañ Ananíara aɓabe nañ capítulo 5ɗe odja ɓɫa. Capítulo 9ɗe, 22ɗe bida dewara Ananíanebemada ɓɫ ɓɫa. Idjaba capítulo 23ɗe dewara Ananíanebemada ɓɫ ɓɫa.

⁵ Mañ ūrĩside Ananíara aɓeɗa beu ɓaesia. Mañnebema ūrĩpedaɗara bio ne wayasiɗaa.
⁶ Mañbe ἄσλγλ cūdrarāba dji bēwārāra wuaba ɓɓraɗapeɗa tɓbariɗe edesiɗaa.

⁷ Dārāéne Ananía quima Sapiroɗa jūesia.† Idjia Ananía sāwānada adua ɓasia. ⁸ Pedroba idjía iwidiɗia:

–Mā jaradua ꝑbārā ējūāra nēdobuesiɗaca ɓɓ quimaba parata enena quĩrāca?–

Sapiroba panusia:

–Māē, jālgλ nēɓɓaɗe nēdobuesiɗaa.–

⁹ Mañ bērā Pedroba jarasia:

–Bārāra ꝑcārē cārēā sewa oɗi carea beɗea ausiɗa dadji Boro Jaureba sāwā oi cawaya? ꝑAɓɓɗa! ɓɓ quima tɓbariɗe wā pananada awuá zebɗaa. Ara nawena ɓɓ siɗa tɓbariɗe eɗeɗia.–

¹⁰ Ara mañ jarabɓɓɗe idjira Pedro jĩrū caita beu ɓaesia. Cūdrarā eɗa jūēɓɓɗe unusiɗaa idjira beu tabɗa. Mañne ɗajadaa eɗeɗapeɗa dji quima caita tɓbarisiɗaa. ¹¹ Mañ carea ɗjabarāra, jūma mañnebema ūrĩpedaɗa siɗa ne wayasiɗaa.

Jesu ijā ɓeaba ēberārā zocārā biabipeɗaɗa

¹² Mañ ewariɗe Jesuba diabueɗarāba ne ununacada zocārā ocuabadjidaa. Māwā cawabisiɗaa Ācōrēra ādjirā ume ɓɗa. Aɓari crĩɗaɗeɓa jūma ɗjabarāɗa Ācōrē de droma mōgaraba auɗu jūrā ca ɓɓ eɗaare āɓaa dji jɓɓɓɗidaa. Dji jɓɓe pananama Salomō abadaa. ¹³ ɗjabarā awara ne wayaaba ni aɓaɗa ādjirā ume pananaé basía, baribɓɓ zocārāba ādjirānebemada bia beɗea duanasidaa. ¹⁴ Mañne zocārā umaquĩrārāba wērārā biɗa dadji Borora ijāsiɗaa. Māwā idji ijā ɓeaba yō wāsiɗaa. ¹⁵ Jesuba diabueɗarāba ne ununacada zocārā o panɓ bērā ēberārāba cacua bié ɓeada o icawa ɓɗaɗe wa jueporoɗe ɓɓɗidaa Pedro wāyā wāɓɓɗe idji cacua jaureba waramārēā. ¹⁶ Zocārā ēberārā Jerusaleñ caita ɓea puruɗebema biɗa cacua bié ɓeada, jai bara ɓea siɗa ādjimaa eɗeɗajidaa. Mañbe jūmarāda biacuabadjidaa.

Bajānebema nezocaba Jesuba diabueɗarā ēɗɓɓ ɓɗa

¹⁷ Jesuba diabueɗarāmaa zocārā wā panɓ carea sacerdote dji dromada, jūma saduceorā idjiare ɓea siɗa soɗe bié duanesidaa. ¹⁸ Mañ carea Jesuba diabueɗarāra jidaɗapeɗa preso ɓɓcuasiɗaa. ¹⁹ Baribɓɓ ara mañ diamasi dadjirā Boro nezoca bajānebemaba dji eɗa wāɓaɗara ewapeɗa ādjirāra ēɗɓɓ ɓasia. Mañbe jarasia:

²⁰ –Ācōrē de dromanaa wānapaɗa ēberārāa dadji zocai ɓai djiwidiɗebemada jaradadua.–

²¹ Ādjia ūrĩpedaɗara ijāsiɗaa. Nurēma diapaɗa Ācōrē de dromanaa wānapaɗa jaradia panesiɗaa. Mañmisa sacerdote dji dromaba, idji ume duanɓ biɗa jūma Israeɗeɓema drōārā dji dromarāda trāsiɗaa āɓaa dji jɓɓe carea. Mañne Ācōrē de dromaneɓema zarrarāda preso ɓɓɗa deɗa wābisiɗaa Jesuba diabueɗarā jɓɓɗe wānamārēā. ²² Baribɓɓ zarrarāra preso ɓɓɗa deɗe jūesiɗaɗe ādjirāra ununaé basía. Mañ bērā jēda jarade wāsiɗaa. ²³ Zarrarāba dji dromarāa nāwā jarasiɗaa:

–Dairāba preso ɓɓɗa dera bio jūātrɓ ɓɗa idjaba zarrarāda dji eɗa wāɓaɗa panɗa unusiɗaa, baribɓɓ ewa aɓɓɗaɗe ni aɓaɗa ununaé basía.–

²⁴ Mañ ūrĩsiɗaɗe Ācōrē de dromaneɓema zarrarā boroba, sacerdoterā bororā biɗa cawa crĩɗaɗaé basía idjaba cawaɗaé basía mamaɓba ḷtaa cārēda sāwāida.‡ ²⁵ Māwā duanɓne ēberāda eɗa zepaɗa jarasia:

–ꝑBārāba preso ɓɓɗeɗarāba Ācōrē de droma ɗajada jaradia panɗa!–

²⁶ Mañ ūrĩsiɗaɗe Ācōrē de dromaneɓema zarrarāra, ādji boro siɗa Jesuba diabueɗarā jɓɓɗe wāsiɗaa. Baribɓɓ enebɗaɗe bié oɗaé basía. Wayasiɗaa puruba ādjida mōgaraba

† 5:7 Dārāéne. Griego beɗeɗe ɓɓ ɓɗa: “Hora ūbea ɓaɓɓɗe.” ‡ 5:24 Sacerdoterā bororā. Griego beɗeɗe ἄσλγλ cartade nañ siɗa ɓɓ ɓɗa: “Sacerdote dji droma.”

tabari beadida. ²⁷ Enenapeđa dji jare duanla quĩrãpita nũmsidãa. Maľbe sacerdote dji dromaba ãdjirãa jarasia:

²⁸ –Naẽna dairãba bio jarasidãa bãrãba jãľ eberã trľneba waa jaradiarãnamãrẽã. Baribɿɿ bãrãba jũma Jerusaleľnebemarãa jaradia panla. Maľ awara jãľ eberã beapedada carea daidra bedeade ɿɿ quĩrãa panla.–

²⁹ Maľne Pedroba, Jesuba diabuedarã waabemarã biđa panusidãa:

–Eberãrãba jara panla cãyãbara Ācõrẽba jara ɿɿdrɿ ĩjãnida panla. ³⁰ Bãrãba Jesura crude cachi beasidãa. [§] Baribɿɿ bãrãba beapedadara dadji drõã naẽnabemarã Ācõrẽba ĩrẽbabisia. ³¹ Ācõrẽba Jesura dadjirã Boroda ɿamãrẽã idji jɿwa araare ɿɿsia. Idjaba dadji Ēdrɿ Edabarida ɿɿsia. Idjideba israelerãba cadjiruara igaradapeđa waya Ācõrẽmaa poya zedãa. Mãwãra ãdjirãba cadjirua opedadara Ācõrẽba quĩrãdoaya. ³² Maľgɿɿebemada dairãba ebudã jarabadaa. Ācõrẽ Jaure biđa abarida jarabaria. Ācõrẽba idji Jaurera idji ĩjãɿdarãa diabarãa.–

³³ Maľ ũrĩsidãe dji dromarãra bio quĩrũsidãa. Maľba Jesuba diabuedarãra bea quĩrãa panesidãa. ³⁴ Maľne pariseo Gamaliel abadada ɿasia. Maľ Gamalielera judiorã ley jaradiabari dji droma basia. Jũmarãba idjira bio waya panasidãa. Gamalielera piradrapẽda Jesuba diabuedarãra dajadaa edebisia. ³⁵ Maľbe dji dromarãa jarasia:

–Achirã Israeldebema, bãrãba maľ eberãrã sãwã odidebemada bio crĩchadãdua. ³⁶ Eberã Teudã sãwãnada quĩrãnebadãdua. Maľra dãrãé ɿla. Maľ eberãba ara idjida dji dromaana abadja. Maľ bẽrã cuatrociento eberãrãba idjira epẽsidãa. Baribɿɿ romanorãba idji beasidãe jũma idji ume nĩbapedadara memenesidãa. Maľbe jũma idjia oi crĩcha ɿadara jõsia. ³⁷ Mãwãnacarea Romanebema boroba jũmarãda juachabisia. Maľ ewaride eberã Juda Galileadebemada ɿasia. Maľ Judaba eberãrãra zocãrã idji ume eronĩbasia. Baribɿɿ romanorãba idji beasidãe jũma idji ume nĩbapedadara memenesidãa. ³⁸ Maľ carea mľa jaraya: naľgɿ eberãrãra idu ɿadãdua. Ādjirãra bié orãnadua. Ādjia o panla, ãdjia oi crĩcha panla sida ara ãdji crĩchadẽba ze ɿɿɿɿ, dãrãéne jũma jõya. ³⁹ Baribɿɿ Ācõrẽba obi ɿɿɿɿ, bãrãba poyadãã. Maľ bẽrã quĩrãcuita beadãdua Ācõrẽ ume djõna amaaba.–

Gamalielba jaradara jũmarãba ĩjãsidãa. ⁴⁰ Maľbe Jesuba diabuedarãra wayacusa edãa trľsidãa. Soaba ubidapeđa ãdjirãa jarasidãa waa Jesu trľneba eberãrãa bedearãnamãrẽã. Maľbe Ēdrɿ ɿsidãa. ⁴¹ Ara maľda Jesuba diabuedarãra dji dromarã abãa jare panla maľba ɿsridãa wãsidãa. Cawasidãa Ācõrẽba ãdjirãra bia unusida, Jesu ĩjã panla carea idu bia mĩgabida bẽrã. ⁴² Ācõrẽ de droma dajadaare, eberãrã deza biđa ãdjirãba ewariza chupeadãé Jesucritodebemada jaradiabadjidãa. Ebudã jarabadjidãa Jesura Ācõrẽba Ēdrɿ edabari diai jaradada.

6

Djabarã carebabadarã siete edapedada

¹ Maľ ewaride Jesu ĩjã ɿeara auđuara yõ wãsidãa. Maľne griego bedeade bedeadababa hebreo bedeade bedeadabara bié jara panesidãa. Jarasidãa djabarãba pẽdra wẽrãrã ewariza carebãɿdãe ãdji pẽdra wẽrãrãda carebãɿcada. ² Maľ carea Jesuba diabuedã doce panla jũma Jesu ĩjã ɿeara abãa jaredapeđa nãwã jarasidãa:

–Bia ɿléa dairãba Ācõrẽ beđea jaradia panla idu ɿadida ababe pẽdra wẽrãrã carebãdi carea. ^{*} ³ Maľ bẽrã djabarã, bãrãnebema siete eberãrã jipa beada edadãdua. Ādjira Ācõrẽ Jauredeba beadida panla idjaba crĩcha cawa beadida panla. Maľgɿãra dairãba ɿadã pẽdra wẽrãrã, dewarãrã sida carebãdamãrẽã. ⁴ Mãwã osidãara dairãba poya biara Ācõrẽa iwidã panania idjaba idji beđearã jaradia panania.–

§ 5:30 Deuteronomio 21:22-23. * 6:2 Pẽdra wẽrãrã carebãdi carea. Griego bedeade ɿɿ ɿla: “Djãrã ne cobigãdi carea” wa “parata cawa jedecãdi carea.”

⁵ Ādjia jarapedadara jūmarāba bia ūrīsidāa. Maļ bēra Estebaļda edasidaa. Maļ Estebaļba Jesura bio iĵā ģasias; Ācōrē Jauredeba ģasias. Idji awara Pelipeda, Procoroda, Nicanorda, Timoļda, Parmenada, idjaba Nicolás Antioquía purudebemada edasidaa.[†] Maļ Nicolára griego basia baribara judio quirāca ģabadjia. ⁶ Djabarāba maļgārāra Jesuba diabuedarāmaa edesidaa. Maļbe Jesuba diabuedarāba Ācōrēa iwidibadae jlwada ādjirā ģrā ģasidaa Ācōrēba quirā ģada odamārēa.

⁷ Maļne djabarāba bedeada dadji Boro Jesudebemada auđuara jarasidaa.[‡] Māwā Jesu iĵā beara Jerusaleņe auđuara yōsidaa. Maļ awara zocārā sacerdoterā biđa iĵāsidaa.

Estebaļ dji bororāmaa edepedada

⁸ Ācōrēba idji biadeba Estebaļra bio careba ģasias. Idji lģlara Estebaļa diasia ne ununaca waiģlada ēberārā tāēna o ģamārēa. ⁹ Maļne ģara judiorā Cirene druadebemada idjaba Alejandría purudebemada panasidaa. Ādjirā dji jarebada dera “Nezoca Ēdrpedadarā” abadjidaa. Dewara judiorā Cilicia druadebemada idjaba Asia druadebemada panasidaa. Jūma maļ judiorāra Estebaļ ume caicaya duanesidaa. ¹⁰ Baribara ādjirāba Estebaļra poyadaé basia, idjira Ācōrē Jaure necawaadeba bedeabadji bēra. ¹¹ Maļ carea ādjirāba ģara ēberārā paratada diasidaa nāwā sewa odamārēa:

–Daiba ūrīsidāa jāļ ēberāba Moisedebemada, Ācōrēnebema sida bié bedeada ģada.–

¹² Māwā ādjirāba puruda, judio dji dromarāda, judiorā ley jaradiabada sida quirūbisidaa. Maļ carea Estebaļra jidapeda judiorā dji bororā ābaa jare duanmaa edesidaa. ¹³ Maļne sewa jaradamārēa ģara ēberāda mamaa edesidaa. Maļgārāba nāwā jarasidaa:

–Jāļ ēberāba Ācōrē de dromanebemada, dadjirā leydebema sida bié bedeada ģabaria.

¹⁴ Idjia jarasia Jesu Nazaredebemaba Ācōrē de dromara ārīda idjaba Moiseba jaradia badara quirā awara oida. Idjira māwā bedeada ģada daiba ūrīsidāa.–

¹⁵ Jūma dji bororā mama ģūmeaba Estebaļ acbadae unusidaa idji quirāra bajānebema nezoca quirādarra quirāca ģada.

7

Estebaļba Moise, Ācōrē sida bié jaracaada ada

¹ Maļne sacerdote dji dromaba Estebaļa iwidisia:

–ĴĀdjia jara panra wārāca?–

² Estebaļba nāwā panusia:

–Mā djabarā judiorā, mā bororā, mā djuburia mā bedeada ūrīnadua. Dadji drōā naēnabema Abrahaļ wađi Mesopotamia druade baside Haraļ purude bede wāi naēna Ācōrē dji Droma ģara idjima odjasia. ³ Ācōrēba idjia jarasia: “Ĭa druara, ģa ēberāra sida amepeda wādua. Māa druada bāa acbiya mamaa wāmārēa.”* ⁴ Ara māda Abrahaļra caldeorā druadebemada ēdrpeda Haraļne bede wāsia. Abrahaļ zeza jaidadacarea Ācōrēba Abrahaļra idi dadjirā duan druada enesia.[†] ⁵ Baribara Ācōrēba Abrahaļa naļ druade ējūāra ni maārī biđa diaé basia. Ātebara wārāneba jarasia idjia, idjideba yōbdarāa biđa naļ druara diaida.[‡] Ācōrēba māwā jarasia Abrahaļba wađi warra neé baside. ⁶ Idjaba Ācōrēba Abrahaļa jarasia idjideba yōbara purura djārā druade baida, mama djārā nezocarāda beadida, idjaba maļ ēberārāba ādjirāra cuatrociento poa bié eropanida. ⁷ Baribara Ācōrēba Abrahaļa nāwā jarasia: “Ādjirā zoca eropan purura māa cawa oya. Māwānacarea ģa purura ēdrpeda naļ druade māa bia bedeada.”§

[†] 6:5 Maļ Pelipedebemada unubadaa Hecho 8:4-13, 26-40de, 21:8-9de biđa. Idjira Jesuba diabuedaé basia. Idjira biara trā jarabadjidaa “Griego Pelipe” wa “Pelipe, bedeada bia jarabari.” [‡] 6:7 Bedeada dadji Boro Jesudebema. Griego bedeada bā ģa “Ācōrē bedeada.” * 7:3 Genesi 12:1. [†] 7:4 Genesi 11:31neba aba 12:9daa. [‡] 7:5 Genesi 12:7; 13:15; 15:17-18; 17:8. § 7:7 Genesi 15:13-16.

beada quĩrãca?”²⁹ Mañ ũrĩside Moiserã mĩrũ wãsia.* Mañbe Madiañ druade druã ãĩbema quĩrãca ßabadjia. Madiañne ßade warrada umé unusia.

³⁰ Cuarenta poã baðacarea ewari aña Moiserã eñjũã põãsa ewaraga ßade Sinai eyã caita ßasia. Mañne bajãnebema nezocada bacuru zaque uruga nũmne idjima odjiasia.†

³¹ Moiseba mañ unuside cawa crĩchaé basia. Mañ carea caitaara wãsia biara acã carea. Mañne Æcõrẽ beðeabãrãda ũrĩsia. ³² Æcõrẽba idjia nãwã jarasia: “Mãra ßã drõã nañnabemarãba ãã panana Æcõrẽã. Abrahañba, Isaba, Jacobo biða mãra ãã panasidaa.”‡ Mañ ũrĩside Moiserã ne wayaaba ure nũmesia. Mañba araa acãida wayã ßasia. ³³ Mañne dadji Boroba Moiseã jarasia: “Nañ eyade ßãra mã quĩrãpita ßã ßẽrã ßã jĩrũne jã ßãra ãrãdua. ³⁴ Mãra unu ßãra mã purura Egipto druade bio bia mãga ßãda. Idjãba mãra ũrĩ ßãra ãduña mã sopua beðeã panãda. Mañ ßẽrã mãra ze ßãra ãdjirã ãdrã ßãã carea. Mãra ßãra Egiptoðãa diabueya.”§

Judiorãba Moise igarapeðãda Estebãñba jarãda

³⁵ Israelerãba Moiserã igarasidaa. Idjia nãwã jarasidaa: “¿Caiba ßãra dai boroda ßãsi? ¿Caiba ßãra dai cawa obarida ßãsi?”* Baribãrã ara mañ Moiserã Æcõrẽba Egiptoðãa diabuesia israelerã boroda ßamãrẽã idjãba ãdjirãra mamãrã ãdrã edamãrẽã. Moiseba bajãnebema nezoca bacuru zaque uruga nũmne odjãda ßãðeðeã mãwã osia. ³⁶ Moiseba zocãrã ne ununaca o ßãðeðeã dadji drõã nañnabemarãra Egiptodebemada ãdrã enesia. Pusa Purrude ne ununacada osia bia çãni carea. Idjãba cuarenta poã eñjũã põãsa ewaraga ßade biða ne ununacada obadjia.† ³⁷ Ara mañ Moiseba israelerã jarasia: “Dadji Boro Æcõrẽba mã diabueða quĩrãca idjideba beðeabarida aña ßãrãmaa diabueya. Mañ ãberãra ßãrã purudebema baya. Idjia jarabãrãra ãããnaãdua.”‡ ³⁸ Idjãba Moiserã eñjũã põãsa ewaraga ßade jũma israelerã ume ßasia. Mama Sinai eyade idjira bajãnebema nezoca ume beðeasia. Beðeã dadji sãwã beaðida panãnebemada edapeða dadji drõã nañnabemarãã jarasia.

³⁹ Baribãrã Moiseba jarãðara dadji drõã nañnabemarãba ãã quĩrããnaé basia, ãtebãrã idjira igarasidaa. Egipto druãðãã jẽda wã quĩrãã panasidaa.§ ⁴⁰ Moise eyade ßãside ãdjirãba Aaroña jarasidaa: “Jãñ Moiseba dairãra Egiptodeba ãdrã enesia. Baribãrã idji sãwããnaã cawaðãã. Mañ ßẽrã dairã nocõðãã edemãrẽã ãcõrẽda odua.”* ⁴¹ Ara mãrã ãdjirãba paca zaque zaca ßãda osidaa. Mãrgãã animarãda babue diasidaa. Mañne ãdji jãwaba opeðãda carea ßãsrãda ewarida osidaa.† ⁴² Mãra carea Æcõrẽba ãdjirãra igarapeða dewara ãcõrẽda idu ãpẽbisia. Mañne ãdjirãba bajãne unubadarãã bia beðeã panesidaa. Mãnebemada Æcõrẽneba beðeabadarã cartãde mãwã ßã ßãra: Israelerã, ßãrã cuarenta poã eñjũã põãsa ewaraga ßade ðuanasidaãde ¿animarãda mãã babue ãðabadjidaca?

⁴³ ¿Mãwãã! Ætebãrã ãcõrẽ Moloc abada wua deda jira edebadjidãã idjãba ßãrã ãcõrẽ Repãñ abada çĩðau zaca oða sida edebadjidãã. Mãra ara ßãdji jãwaba osidaa ãdjia bia beðeadi carea. Mãra carea mãra ßãrãra Babilonia druã wagãã jãretaya.‡

Estebãñba Æcõrẽ de dromanebema jarãda

⁴⁴ Eñjũã põãsa ewaraga ßade dadji drõãenabemarãba Æcõrẽ wua deda eronĩbadjidaa. Mãra wua ðeba cawabisia Æcõrẽra ãdjirã ume ßãda. Æcõrẽba Moiseã wua ðera obisia idjia

* 7:29 Exodo 2:11-21. † 7:30 Bajãnebema nezoca. Antiguo Testamento Æcõrẽ odjabãrãde eðaude ßã ßãra “bajãnebema nezoca.” Versículo 31-34de ebuða ßãra Æcõrẽdrã beðeã ßãda. ‡ 7:32 Exodo 3:1-6. Sinai eyara idjãba Horeb abadaa. § 7:34 Exodo 3:7-10. * 7:35 Mãrgãðeã Estebãñba jara ßasia israelerãba Moise igarapeðãda quĩrãca Jesuda, Æcõrẽneba beðeabadarã sida igarasidaa. † 7:36 Exodo 7:3; 14:21-22; Numero 14:32-33. ‡ 7:37 Deuteronomio 18:15,18. Idjia jarabãrãda ãããnaãdua. Mãra griego beðeãde ãçãrã cartãde neãã. § 7:39 Egipto druãðãã jẽda wã quĩrãã panasidaa. Griego beðeãde mãrãba idjãba jara ßãra: “Egiptorã ãcõrẽda ãpẽ quĩrãã panesidaa.” * 7:40 Exodo 32:1. † 7:41 Exodo 32:2-6. ‡ 7:43 Amos 5:25-27.

unubida quĩrãca. ⁴⁵ Mãwãnacarea ãdjideba yõpedadarãba wua dera eropanasidaa. Josue ãdji boro basiẽde wua dera naĩ druadaa enesidaa. Maĩ ewaride dewara puru naĩ druade beada ãcõrẽba dadji drõãenabemarã quĩrãpita ãyã jãrecuasida. Mãwã naĩ druara jũma jãrĩsidaa. [§] ãcõrẽ wua dera Davi ewaride waẽibiẽda naĩ druade basia. ⁴⁶ Jacobo ãcõrẽba Davira bia unusia. Daviba ãcõrẽa iwidiisia idji itea de biada oi carea. ^{*} ⁴⁷ Maĩ dera idji warra Salomoãba osia. [†] ⁴⁸ Baribãrã ãcõrẽ dji Dromaara ãra jãwaba oẽda dede bacaa. ãcõrẽneba bedẽabariba cartade nãwã basia: ⁴⁹ Mã chũmebarira bajãa. Naĩ eĩjũãra mã jĩrũ ãlbaria. Bãrãba ¿cãrẽ deda mã itea oẽi? ¿Sãma mãra ãnãũbiẽi? ⁵⁰ ¿Mã ara mãdji jãwaba ne jũmada osiẽca? [‡]

Judiorãba ãcõrẽ iãnacaa Estebaãba jaraãa

⁵¹ ¡Bãrãra cãwãrã zarea tabeaa! ¡Sodeba iãnacaa! [§] ãcõrẽ bedeara ãrĩ quĩrãnacaa. ãcõrẽ jaureba jara ãra bãrãba ewariza igarabadaa. Ara bãdji drõãenabemarã quĩrãca panãa. ⁵² ãdjirãba ãcõrẽneba bedẽabadarãda biẽ oẽi carea jũma eĩpẽsidaa. Eberã Jira ãra zeĩ jarapedadarã sida beabadjidaa. ^{*} Ara maĩ quĩrãca bãrãba maãrã Eberã Jira ãra jidãpedã beasidaa. ⁵³ ãcõrẽba idji leyra bajãnebema nezocarãneba bãrãa diãdamina ¡bãrãba iã oẽacaa!–

⁵⁴ Maĩ bedea ãrĩsidaa de judiorã bororãra Estebaãba ume bio quĩrũbdãba ãdji quidara cãrãabisidaa. ⁵⁵ Mãwã duanãne Estebaãra ãcõrẽ jauredeba basia. Bajãnaa acãlãrãde ãcõrẽ quĩrãwãrẽã dorrodorroadã idjãba Jesura ãcõrẽ jãwa araare nũmãda unusia. ⁵⁶ Maãne Estebaãba nãwã jarasia:

–¡Acãdadua! ¡Mã bajãra ewa nũmãda unu ãra! ¡Naĩ Djara Edãdara ãcõrẽ jãwa araare nũmãda unu ãra!– [†]

⁵⁷ Maĩ ãrĩsidaa de ãdjirãra dji cãbãyã bia duanenapeã ãdji cãwãrãra jãwaba jũãtrãsidaa. Maãne jũmarãba Estebaãra orra edasidaa. ⁵⁸ Puru ãyã edẽdãpedã mõgaraba tabari jidasidaa. Idji naãrã biẽ jarapedãdãba ãdjia ãrã jãbadara eĩrãnapẽda cũdra caita ãlcuasidaa wagamãrẽã. Maĩ cũdrara Saulo abadjidaa.

⁵⁹ Mõgaraba tabari eropãnãne Estebaãba ãcõrẽa nãwã iwidiisia:

–Mã Boro Jesu, mã jaurera edãdua.–

⁶⁰ Maãbe chĩrãborode cobẽpedã jĩgua jarasia:

–Mã Boro, naãrã eberãrãra bedẽade ãrãdua naĩ cadjirua o panã carea.–

Mãwã bedẽpedã jaidãsia.

8

¹⁻² Maãbe ãcãrã ãcõrẽ waya beaba Estebaãra tãbarisidaa. Idji carea jããbi ãlga duãnesia. Maãne Estebaã beapedãdãra Sauloba bia unusia.

Jesu iã bea mĩrũ wãpedãda

Maĩ ewaride eberãrãba Jerusaleãne Jesu iã beara bio biẽ o panesidaa. Maĩ carea Jesu iã beara jũma Judea druadaa idjãba Samaria druadaa mĩrũ wãsidaa. Jesuba diabuedarãdrã Jerusaleãne panesidaa. ³ Maãne Sauloba Jesu iã beara biẽ obadjia waa iãrãnamãrẽã. Deza wãpedã umaquĩrãra, wẽrãrã sida jidacuãpedã preso ãlbadamaa errebari edebadjia.

Pelipe Samaria druadaa wãna

[§] 7:45 Josue 21:43-45. ^{*} 7:46 2 Samuel 7:1-16. [†] 7:47 2 Cronica 3:1-2. [‡] 7:50 Isaia 66:1-2. Estebaãba jara ãra ãcõrẽ de dromanebemada biẽ jaraãa carea bedea neẽ ãra. Davibãrã de dromada obi quĩrã basia ãcõrẽ itea. Eberãrãbãrã ãcõrẽra dede edã wagaya panãa. [§] 7:51 Sodeba iãnacaa. Griego bedẽade “so wẽãgoẽ tabea” ãl ãra. ^{*} 7:52 Isaia 53:11; Jeremia 23:5; 33:15. [†] 7:56 Estebaãba maĩ bedẽpedã jarasia Jesura ãcõrẽda. Marco 14:62.

⁴ Baribɫɫɫ Jerusaleɫneba mĩrũ wãpedadaba ãdji wãɫɫdaza bedeã bia Jesucritodebemada jarabadjiãaa. ⁵ Pelipera Samaria druade puru aɫadãaa wãsia.* Mama jaradiabadjia Jesura Æcõrẽba ãdrɫ edabari diai jaradada. ⁶ Pelipeba jara ɫɫda ùrĩsidade idjaba ne ununaca o ɫɫda unusidade jũmarãba quĩrãcuita ùrĩ duanabadjiãaa. ⁷ Zocãrã ãberãrã jai bara beada biacuasiãaa. Maɫ jairãra ãdji cacuadebemada ɫia ãdrɫcuabadjiãaa. Idjaba zocãrã ɫɫradɫ beada, jĩrũ bié bea sida biacuabadjiãaa. ⁸ Maɫ carea maɫ purudebemarãra bio ɫsriãa duanasidãaa.

⁹ Jãibana Simoɫ abadada mama ɫasia. Ara idjida dji dromada crĩchabiãa bẽrã Samariadebemarãra cũrũga erobasia.† ¹⁰ Idjia jarabɫɫɫra ãberãrã dji edaara beaba, dji dromaara bea biãa quĩrãcuita ùrĩbadjiãaa. Jũmarãba jarabadjiãaa idjira Æcõrẽ ɫɫɫa Droma abadada. ¹¹ Æberãrãba maɫ jãibanara bio ãpẽ panasiãaa idjia o ɫɫdeba dãrã cũrũga erobada bẽrã.

¹² Baribɫɫɫ Pelipeba bedeã bia Jesucritodebemada idjaba Æcõrẽba idji ãberãrã bia pe erobadebemada ãdjirãa jaradia ɫabadjia. Maɫne zocãrã umaquĩrãrãba, wẽrãrã biãa jãnapeda borocuesidãaa. ¹³ Simoɫ biãa jãsia. Maɫbe borocuepeda Pelipe ume nĩbade wãsia. Pelipeba ne ununaca waibɫa o ɫɫda Simoɫba unubɫɫɫde cawa crĩchaé besia.

¹⁴ Maɫne Jesuba diabuedarã Jerusaleɫne beaba ùrĩsidãaa Samariadebemarãba Æcõrẽ bedeãra jãsidada. Maɫ carea Pedroda Juaɫ sida ãdjirãmaa diabuesidãaa. ¹⁵ Jũnapeda Æcõrẽa iwidiãidãaa ãdjirãba Æcõrẽ Jaureda edadãmãrẽã. ¹⁶ Mãwã osidãaa Æcõrẽ Jaurera wadibiãa maɫ djabarãmaa zeé ɫada bẽrã. Aɫabe dadji Boro Jesu trɫneba borocuesidãaa. ¹⁷ Pedroda Juaɫ biãa Æcõrẽa iwidiɫɫadade ãdji jɫwara djabarã ɫɫɫ ɫasiãaa. Ara maɫda Æcõrẽ Jaurera edasiãaa.

¹⁸ Maɫne Simoɫba unusia Jesuba diabuedarãba ãdji jɫwa djabarã ɫɫɫ ɫɫɫɫɫde Æcõrẽ Jaure djabarãba Æcõrẽ Jaurera edasiãada. Maɫ unuside ãdjia parata diayaãa asia aɫari quĩrãca roya oi carea. ¹⁹ Nãwã jarasia:

–Jãɫ ɫɫɫada mɫã diaãadua, mɫã biãa mɫ jɫwa baridua ɫɫɫ ɫɫɫɫɫde Æcõrẽ Jaure edãmãrẽã.–

²⁰ Baribɫɫɫ Pedroda jarasia:

–jMãwãra ɫɫa crĩcha ɫɫca Æcõrẽba bari dia ɫɫra nẽdobadada? jɫɫdji parata ume ɫɫɫ uruadãaa wãdua! ²¹ ɫɫ sora Æcõrẽ quĩrãpita jipaé ɫɫ bẽrã naɫ trajura dairã ume o cara ɫɫa. ²² Maɫ crĩcha cadjiruara igaradua. Æcõrẽa quĩrã djuburiada iwidiãidua. Æibẽrã maɫ crĩcha cadjirua ɫɫ soãde ɫɫra idjia quĩrãdoaisicada. ²³ Mɫã unu ɫɫa ɫɫra daiba o panɫ carea bio sobié ɫɫda. Cadjiruaba ɫɫra preso erobɫa.–

²⁴ Maɫne Simoɫba jarasia:

–Mɫ carea dadjirã Boroa iwidiãidua bãrãba jarapedãara mãwãrãmãrẽã.–

²⁵ Pedroda Juaɫ biãa bedeã dadjirã Boro Jesudebemada jaradapedã Jerusaleɫnaa jẽda wãsidãaa. Wãɫɫadade Samaria druade zocãrã puru beade maɫ bedeã biara jara wãsidãaa.

Pelipe Etiopíadebema ume bedeãda

²⁶ Mãwãnacarea dadji Boro nezoca bajãnebemada aɫa Pelipemaa zepeda mãwã jarasia: –jPiradrɫdua! Jerusaleɫneba Gaza puruãaa wãbada oãaa wãdua.– (Maɫ ora ãjũã põãsa ewaraga ɫɫde wã ɫɫa.)‡

²⁷ Ara maɫda Pelipera wãsia. Oãde nĩne ãberã Etiopía druadebemada unusia. Maɫ ãberãra Etiopíadebema boro nezoca droma basía.§ Dji borora wẽrã basía.* Maɫ nezocaba dji boro paratara jũma wagabadjia. Idjira Jerusaleɫnaa wã ɫasia Æcõrẽa bia bedeãi

* 8:5 Hecho 6:5. † 8:9 Griego bedeãde maɫ versĩculoba idjaba jara ɫɫa: “Maɫ Simoɫba o ɫɫ carea Samariadebemarãba bio cawa crĩchadaé basía. Maɫne ara idjida dji dromada jarabadjia.”

‡ 8:26 Maɫ ora ãjũã põãsa ewaraga ɫɫde wã ɫɫa. Griego bedeãde maɫra ebuãa ɫɫéa. Æibẽrã jara ɫɫsicada “Maɫ oãde naɫ ewaride wãnacaã” wa “Gaza puru drõãne ãberãrãra beãdacaã.” § 8:27 Nezoca droma. Cãpũrãã bedeãde ɫɫɫ ɫɫa “eunuco.” Maɫba jara ɫɫa idjira cãrãta ja ɫasida wẽrã nezoca bẽrã. * 8:27 Dji borora wẽrã basía. Idjira “ãdji Candace” abadjiãaa.

carea. ²⁸ Idji druadaa jēda wābɫɫɫe idji carretaē Ācōrēneba bedeabari Isaía cartada acɫ chūmasia.

²⁹ Māwā ɫɫe Ācōrē Jaureba Pelipea jarasia: “Jari ɫɫ carreta caita nībaē wādua.”

³⁰ Ara maŕda araa pira wāpeɫa ūrīsia dji nezocaba Isaía cartada jīgua le chūmɫda. Maŕne Pelipeba iwīɫisia:

–¿Bɫa le ɫɫara cawa ɫɫca?–

³¹ Idjia panusia:

–Ni abɫɫa jaradiaéɫɫɫ mŕa ¿sāwā cawai?–

Maŕne idjia Pelipea jarasia ɫadopeɫa idji caita chūmemārēā. ³² Idjia Ācōrē Bedeade le ɫadara naŕɫɫ basía:

Oveja beabadamaa edebada quīrāca idjira beade edesidaa.

Dji cara ɫɫbarima ɫɫe oveja chupea ɫabari quīrāca chupea ɫesia.

³³ Idji carea ipīɫadapeɫa jipa cawa oɫá basía. Beapeɫada bērā ¿caiba idji warrarānebe-mada roya nēɫɫɫi?†

³⁴ Maŕbe Etiopíadebema nezoca dromaba Pelipea iwīɫisia:

–Ācōrēneba bedeabariba nama ¿caidebemada ɫasi? ¿Ara idjidebemada ɫasica wa dewaradebemada ɫasi? Mŕ djuburia jaradua.–

³⁵ Ara maŕda Pelipeba maŕ bedeadeba beɫea bia Jesudebemada jaradia ɫesia. ³⁶ Māwā panŕne baido ɫɫma jūēne wāsīɫaa. Maŕne nezoca dromaba jarasia:

–Acɫdua. Nama baidoda ɫɫa. Mŕra ¿borocueíé ɫɫca?–

[³⁷ Pelipeba jarasia:

–Bɫa Jesura Ācōrē Warrada wārāda soɫeba ījā ɫɫɫɫɫ, borocueida ɫɫa.–

Maŕne nezoca dromaba panusia:

–Mŕa wārāda ījā ɫɫa Jesucitora Ācōrē Warrada.–]‡

³⁸ Ara maŕda idji carretara nūmebisía. Ādji umena doɫaa wānapeda Pelipeba idjira borocuesía. ³⁹ Drua zebɫade dadjirā Boro Jaureba Pelipera āyā edesía. Nezoca dromaba idjira waa unué basía, baribɫɫ oɫe ɫɫsriɫa wāsía. ⁴⁰ Maŕne Pelipera Azoto puruɫe odjasía. Maŕbe puruza beɫea bia Jesudebemada jara wāsía aba Cesarea puruɫe jūēɫɫɫaa.§

9

Sauloba Jesu ījāna

¹⁻² Maŕ ewaríɫe Sauloba waɫibiɫa dadjirā Boro ījā beara quenai carea waraga ɫabadjia. Sacerdote dji droma ɫɫmaa wāpeɫa iwīɫisia cartada ɫɫcua díamārēā. Maŕ cartara Damasco puruɫe judiorā dji jɫrebada deza edeida crīcha ɫasía. Cartade ɫɫ basía ādjirā tāēna Jesu Oɫe nīna umaquīrārāda, wērārā sída jidapeɫa Jerusaleŕnaa jūma edeida ɫɫda.

³ Maŕ cartara edapeɫa wāsía. Oɫe nīne Damasco caita jūēɫɫɫe cawaéne bajāneba uruada jŕrā tēūsía. ⁴ Maŕba Saulora egode ɫaebisía. Maŕne bedeada ūrīsia. Maŕ bedeaba jarasia:

–Saulo, Saulo, ¿cārē cārēā mŕra bíé oi carea ēpē ɫɫ?–

⁵ Maŕne Sauloba iwīɫisia:

–Mŕ boro, ¿ɫɫara cai?–

Dji bedeaba panusia:

† 8:33 Isaía 53:7-8. ‡ 8:37 Griego bedeade zocārā cartade maŕ versículora neéa. § 8:40 Maŕ Azoto purura Antiguo Testamento “Asdo” ɫɫ ɫɫa. Pilisteorā puru basía. 1 Samuel 5:1-6. Pelipera Azotoɫeɫa Cesarea puruɫaa wāi carea noventa kilómetro jírūba wāida ɫasía Mediterraneo pusa icawa.

–Māra Jesua. Bla bié oi carea ēpē ɓɓara mǎa. Ara ɓɓɗuɓa ruabɓɓa cūmia ɓɓɓ tɓgabɓɓa quĩrāca.* ⁶ Jǎɓbe piradɓɓeɗa Damasco puruɗaa wǎɗua.† Jǎma aɓaɓba jaraya bla cǎrēda oida ɓɓɗa.–

⁷ Saulo ume wǎɓɗara bio dauperasiɗaa. Ādjirǎba beɗeara ũrĩsiɗamĩna ni aɓaɓɗa ununaé basía. ⁸ Saulora egode taɓapeɗa piradɓɓa, baribɓɓa dau ogabɓɓeɗe poya unué basía. Maɓbe idji ume wǎɓɗaba idji jɓwade jidapeɗa Damascoɗaa edesiɗaa. ⁹ Mama idjia ewari ũbea unué basia, ne coé basia, idjaba baido doé basia.

¹⁰ Damascoɗe ēberǎ Ananía abadada basia. Maɓ Ananíaaba Jesucritora ijǎ basia.‡ Cǎimocara quĩrāca idjia unusia dadjirǎ Boroba nǎwǎ jarabɓɓɗa:

–jAnanía!–

Idjia panusia:

–Māra nama ɓɓa, mǎ Boro.–

¹¹ Dadjirǎ Boroba jarasia:

–Piradɓɓeɗa Juda deɗaa wǎɗua. Maɓ dera O Jira ɓɓa abadaɗe ɓɓa. Jũesira jaradua bla ēberǎ Saulo Tarsodebemada acɗe ze ɓɓɗa. Ara nawena idjia Ācōrēa iwidi ɓɓa. ¹² Idjia cǎimocara quĩrāca unusia umaquĩrǎ Ananía abadada idjima zepede idji ɓɓɓ jɓwa ɓɓɓɗa idji dauba wayacusa unumǎrēǎ.–

¹³ Maɓne Ananíaaba jarasia:

–Mǎ Boro, mǎ jǎɓ ēberǎnebemada ũrĩ ɓɓa. Zocǎrǎba jarabadaa Jerusaleɓne idjia ɓɓa ēberǎrǎ bio bié o ɓɓɗa. ¹⁴ Maɓ awara sacerdote bororǎ trǎneba naɓ puruɗaa ze ɓɓa bla ijǎ beara jũma jida edei carea.–

¹⁵ Baribɓɓa dadji Boroba jarasia:

–Wǎɗua. Mǎa idjira edasia mǎnebemada judiorǎ, ādjirǎ bororǎ, idjaba israelerǎa biɗa beɗeamǎrēǎ. ¹⁶ Mǎa idjia cawabiya sǎwǎ bia mĩga baida ɓɓɗa mǎnebemada beɗeai carea.–

¹⁷ Ara maɗda Ananíaara Saulo ɓɓma wǎsia. Dji dede eɗa wǎpeɗa idji jɓwara Saulo ɓɓɓ ɓɓpeɗa jarasia:

–Djaba Saulo, dadji Boro Jesu ɓɓma ode odjadaba mǎra zebisia wayacusa bla dauba unumǎrēǎ idjaba Ācōrē Jaureɗeɓa ɓemǎrēǎ.–

¹⁸ Ara maɗda Saulo dauɗeɓa beɗa e quĩrāca beɗa jurrusia. Maɓne wayacusa unu ɓesia. Maɓbe piradɓɓeɗa borocuesia. ¹⁹ Maɓbeɓɓa ne copeɗa cacua ɓɓɓasia.

Saulo Damasco puruɗe ɓɓɗa

Saulora Damascoɗe Jesu ijǎ bea ume dǎrǎsia. ²⁰ Maɓne judiorǎ dji jɓrebada deza idjia jaradia ɓesia Jesura wǎrǎɗa Ācōrē Warrada. ²¹ Jũma maɓ ũrĩɓɗaba cawa crĩchaɗaé basía. Ādjirǎba nǎwǎ iwidi duanasia:

–jNaɓɓɓeɗa Jerusaleɓne Jesu ijǎ beara jōbi quĩrǎ ɓɓɗa? jNama ze ɓɓeɗa ādjirǎra sacerdote bororǎmaa preso edei carea?–

²² Baribɓɓa Sauloba ewariza ebuɗaara cawabibadjia Jesura wǎrǎɗa Ācōrēba ēɗra edabari diai jaradada. Maɓba Damascoɗeɓema judiorǎba cawa crĩchaɗaé panesia.

Saulo mĩrũ wǎna

²³ Ewari zocǎrǎ baɗacarea judiorǎ Damascoɗeɓemara Saulo beadi carea beɗeaa ausia. ²⁴ Maɓ carea āsa, diamasi biɗa dji puruɗe eɗa wǎɓɗama jǎɓ panesia. Baribɓɓa ādjia crĩcha panɓra Sauloba cawasia. ²⁵ Maɓ bērǎ diamasi Jesu ijǎ beaba Saulora ē waiɓɗade ɓɓɗeɗa dji puru mōgaraba auɗu jũrǎ ca ɓɓɗeɗa uɗaa puru dajada ɓɓɓari ɓɓɓia.

* 9:5 Ara ɓɓɗuɓa ruabɓɓa cūmia ɓɓɓ tɓgabɓɓa quĩrāca. Griego beɗeade zocǎrǎ cartade maɓra neéa. † 9:6 ɓɓɓ versioɓne versículo 6 pocoare naɓɓɗa ɓɓ ɓɓa: “Maɓbe ne wayaaba cacua ure nũmɗa Sauloba jarasia: Mǎ Boro, bla jɓcǎrēda quĩrǎ ɓɓ mǎa oida? Maɓne Dadji Boroba jarasia.” Baribɓɓa maɓɓa griego beɗeade neéa. ‡ 9:10 Maɓɓ Ananíaara naɓ capítulo 9ɗe, capítulo 22ɗe biɗa odja ɓɓa. Capítulo 5ɗe dewara Ananíaɓemada ɓɓ ɓɓa. Idjaba capítulo 23ɗe dewara Ananíaɓemada ɓɓ ɓɓa.

Saulo Jerusaleġnaa wāna

²⁶ Saulo jēda Jerusaleġnaa wāsīde Jesu ijā ðea ume ðe quĩrĩā ðasia. [§] Baribɿɿɿ idjira waya panasīdaa. Ādjirāba ijānaé panasīdaa idjia wārāda Jesura ijā ðɿda. ²⁷ Baribɿɿɿ Bernabeba Saulora edesia Jesuba diabueðarāmaa. Małbe idjia nēbɿɿɿɿɿ sāvā Sauloba dadji Borora oðe unusīda, dadji Borora idji ume beðeaðada, idjaba sāvā Sauloba Damascoðe Jesuðebemada ne wayaa neé beðeabadjida. ²⁸ Māvā Saulora ādjirā ume ðesia. Małne Jerusaleġne Jesuðebemada ne wayaa neé beðea nĩbabadjia. ²⁹ Judiorā dji griego beðeade beðeabadarā ume Jesuðebemada beðeabadjia baribɿɿɿɿɿ idjira bea quĩrĩā panasīdaa. ³⁰ Djabarāba mał cawasīdaðe Saulora Cesarea puruðaa edesīdaa. Mamałba idji puru Tarsoðaa diabuesīdaa.

³¹ Māvānacarea Judea druaðe, Galilea druaðe, Samaria druaðe biða djabarāra necai duanasīdaa. Ācōrē Jaureðeba biara ijāsīdaa, dadjirā Boro waya panɿneba nĩbasīdaa idjaba Ācōrē Jaure łðaðeaba yō wāsīdaa.

Ēberā Enea abada biada

³² Mał ewariðe Pedrora Ācōrē ēberārā aɿ nĩbabadjia. Ewari aða Lida puruðe beada aɿðe wāsia. ³³ Mama ēberā Enea abadada unusia. Mał ēberāra ðɿradɿɿ ðł ðērā ocho poa cɿðaðe ðasia. ³⁴ Małne Pedroba jarasia:

–Enea, Jesucritoba ɿɿra biabisia. ¡Piradɿɿɿ! ɿɿ cɿðara beðadua.–

Ara małda Eneara piradɿɿɿ. ³⁵ Lida puruðe, Saroł ējūāne biða jūmarāba dji biadara unusīdaa. Mał carea dadjirā Borora ijāsīdaa.

Dorca ġrēbaða

³⁶ Mał ewariðe Jesu ijā ðł wērā Tabita abadada Jope puruðe ðasia. Griego beðeade idji trɿra Dorca abadjīdaa.* Mał djabawērāba ne biada o ðabadjia. Ne neé queðeara bio carebabadjia. ³⁷ Ewari aða Dorcara cacua bié ðepeða jaiðasia. Małbe idjira sɿgɿðapeða ġtaarebema deġāne urraju ðɿsīdaa. ³⁸ Jope purura Lida caita ðasia. Jesu ijā ðeaba ūrīsīdaa Pedrora Lidade ðɿda. Mał carea ēberāda umé idjīmaa diabuesīdaa nāvā beðea djuburiaðamārēā: “Daimaa isabe zedua.”

³⁹ Ara małda Pedrora ādji ume wāsia. Jūēsīdaðe idjira dji ðēwārā ðłmaa edesīdaa. Mama jūma pēdra wērārāda jīā duanasīdaa. Ādjia Pedroa Dorcaba wua cajudaða aɿɿbisīdaa. ⁴⁰ Małne Pedroba jūmarāda dajadaa wābisia. Chĩrāboroðe coðepeða Ācōrēā iwiðisīa Dorca ġrēbabimārēā. Iwiðipeða dji ðēwārāmaa aɿɿɿɿɿðe jarasia:

–Tabita, ¡piradɿɿɿ!–

Ara małda idjira dau ogasia. Pedro unubɿɿɿðe ġta chūmesia. ⁴¹ Pedroba idjira jɿwade jidapeða ġta nūmebisia. Małbe djabarāra, pēdra wērārā siða trɿcuapeða Dorca ġrēbaðada aɿɿbisia. ⁴² Jūma Jope puruðe małnebemada cawasīdaa. Māvā zocārāba dadjirā Borora ijāsīdaa. ⁴³ Małbe Pedrora Jopeðe dārāsia ēberā Simoł abadama. Mał Simołba animarā eda biya obadjia.

10

Bajānebema nezocaba Cornelioa beðeada

¹ Cesarea puruðe Cornelioda ðasia. Idjira Italia druaðebema sordaorā boro basía. ² Mał Corneliora idji ēberārā siða jūma jipa ðeasia. Ācōrēra waya panasīdaa. Cornelioba judiorā carebai carea paratada waĩðla diabadjia idjaba Ācōrēā iwiði ðabadjia. ³ Ewari aða quewara ġmāðau ġtɿðeða Cornelioba cāĩmocara quĩrĩāca bajānebema nezocada idjīmaa zebɿɿɿɿɿ ebuða unusia. Małba jarasia:

–¡Cornelio!–

⁴ Cornelioba bajānebema nezocara bio aɿɿpeða ne wayaaba iwiðisīa:

–¡Cārē, mł boro?–

[§] 9:26 Saulora Jerusaleġnaa jēda wāi naēna poa ūbea dārāsia. Galata 1:17-19. ^{*} 9:36 Tabita, Dorca. Małgɿrā trɿɿba jara panɿa “ðegui.”

Mañne bajãnebema nezocaba jarasia:

–Bla Ācōrēa iwidi ðara, ne neé quedea careba ða sida idjia bia unu ða idjía ne babue diablra quĩrāca. ⁵ Mañ bēra Jope puruðaa ēberārāda diabuedua Simoñ Pedro abada jlrade wānamārēā. ⁶ Idjira pusa icawa dewarabema Simoñ dji animarā e biya obari dede ða. –*

⁷ Bajãnebema nezocara idji ume bedea ðapeda wāsia. Wānacarea Cornelioba idji nezocada umé idjaba sordaoda aþa trāsia. Mañ sordaoba Cornelioba carebabadjia idjaba Ācōrēa waya þasia. ⁸ Cornelioba ununara ādjía jūma nēblraþeda Jopedaa diabuesia.

Pedroba cāimocara quĩrāca ununa

⁹ Nurēma ādji ode nīnane umatipa baboðode Jope puru caita jūēbada basía. Mañmisa Pedrora ltaarebema dejāne Ācōrēa iwidiðe wāsia. ¹⁰⁻¹¹ Jarra nūml bēra ne co quĩrā þasia. Ne dju panlmisa Pedroba cāimocara quĩrāca unusia bajāra ewablraþda. Bajāneba boroba waiþa quĩrāca ðada eðaa zablraþda unusia. Mañ borobara iquidaza jłcaraba jł þasia. ¹² Borobade eða quĩrātanoa animarā jĩrū quĩmārē þeada, ādji jāne wābadada, íbana sida þeasia. (Āclra animarāra judiorāba coðacara panasidaa.) ¹³ Māwā ðade Pedroba beðeada ūrísia. Mañ beðeaba jarasia:

–Pedro, piradrdua. Beaðeada codua.–

¹⁴ Bariblra Pedroba jarasia:

–Mā coéa, mł Boro. Daiba coðacara panþda wa bl quĩrāþita mititia ðada mła cocaa.–

†

¹⁵ Dji beðeaba wayacusa jarasia:

–Bārāba coðamārēā Ācōrēba bia ðadara mititia ðada arādua.–‡

¹⁶ Māwā beðeablraþda Pedroba þarima ūbea ūrísia. Mañbe borobara wayacusa bajāna wāsia. ¹⁷ Mañ ununa carea Pedroba aþeða cawa crĩchaé þesia. Wadibiða małglba cārē jara ðada crĩcha þlmisa Cornelioba diabueðarāba Simoñ dera iwidi wānaþeða dji eða wābadama jūēsidaa. ¹⁸ Ādjirāba jĩgua iwidiðisidaa Simoñ Pedro abadara mañ dede ða cawaya.

¹⁹ Pedroba ununara waði crĩcha ðade Ācōrē Jaureba idjía jarasia: “Ēberārā ūbea panþba blra jlr panþa. ²⁰ Piradrþeða duðaa wādua. Ādji ume wāida bié crĩcharādua. Młā ādjira zebisia.”

²¹ Ara mañda Pedrora eðaa wāsia Cornelioba diabueðarāmaa. Idjia jarasia:

–Bārāba młdrl jlr panþa. ¿Cārēma ze panþ?–

²² Ādjirāba panusidaa:

–Daira sordaorā boro Cornelioba diabuesia. Idjira ēberā jipa ða idjaba Ācōrēa waya ða. Jūma judiorāba idjiðebemada bia crĩcha panþa. Ācōrē nezoca bajãnebemaba idjía blra idji deðaa trłbisia bl beða ūrĩ carea.–

²³ Mañbe Pedroba dede eða wābisia. Mañ diamasi Pedro ume panesidaa. Nurēma Pedrora pirabariþeða ādjirā ume wāsia. Idjaba āclra djabarā Jopeðebemada ādjirā ume wāsidaa.

Pedro Cornelio ume beðeada

²⁴ Mañ nurēma Cesareade jūēsidaa. Cornelioba idji ēberārāda, idji dji biarā sida ābaa trłna bēra idji dede jłā panasidaa. ²⁵ Pedro dji de caita jūēside Cornelioba araa audiabariðe wāsia. Pedro quĩrāþita egode þarru coþeþeða bia beðeasia. ²⁶ Bariblra piradrþmārēā Pedroba nāwā jarasia:

–¡Piradrdua! Młra ēberāda jāwā ða.–

²⁷ Pedrora Cornelio ume beða ðada eða wāsia. Mama ēberārā zocārā duanþda unusia. ²⁸ Mañbe Pedroba jarasia:

* 10:6 Griego beðeade āclra cartade nañ sida þá ða: “Mañ Simoñ Pedroba blā jaraya sāwā oida ðada.” † 10:14 Levitico 11:1-32. ‡ 10:15 Marco 7:13-19.

–Bārāba cawa panla dai judiorāra judiorāé ume nībacara panla idjaba judiorāé dede eda wācara panla. Baribara Ācōrēba mla cawabisia ni abalda jaraié blda Ācōrē quīrāpita bié blda wa idji quīrāpita mititia blda. ²⁹ Mañ bēra mñ nama zemārēa jarade wāsidaa ara mañda ne jaraé zesia. Jālbe mña cawa quīrā blda cārē cārēa mña trāsidaa.–

³⁰ Mañne Cornelioba jarasia:

–Ewari quīmārē blda ara nañ horaca mña ne coḏaca ewarida o b̄asia. Qewara ãmādau ãtleda Ācōrēa iwiḏi b̄lde ēberāda mñ quīrāpita nūmlda unusia. Idjia cacuaḏe jñ b̄lra dorrodorrea b̄asia. ³¹ Mañ ēberāba mla jarasia: “Cornelio, bla iwiḏi baḏara Ācōrēba bia ūrīsia. Idjia quīrādoāé b̄la bla ne neé queḏeara carebabarida. ³² Mañbe ēberārāda Jopeḏaa diabuedua Simoñ Pedro abadada j̄l̄lde wānamārēa. Idjira pusa icawa dewarabema Simoñ dji animarā e biya obari dede b̄la. Mañ Simoñ Pedrorā jūēsira idjia b̄la bedeaya.”§

³³ Ara mañda mña b̄lra j̄l̄l̄bisia. Bio bia b̄la b̄lra namaa zeḏa bēra. Nawena jūma dairāra nama Ācōrē quīrāpita duanla dadjirā Boroba b̄la jarabi blda ūrīni carea.–*

³⁴ Mañne Pedroba jarasia:

–Ārāb̄lra mña cawab̄lra wārāda Ācōrēba ni abalda quīrā awara ocada.† ³⁵ Āteb̄lra puruzabema idji wayaaba j̄pa o beada bia unubaria. ³⁶ Ācōrēba beḏea bia Jesucritodeba idji ume ibiaḏiḏebemada israelerāa diabuesia. Mañ Jesucritora jūmarā Boroa. ³⁷ Bārāba cawa panla jūma judiorā druade Jesuḏebemada nēb̄l̄l̄badada. Naārā Galileade Juañba jaradia b̄asia ēberārā borocueḏamārēa. ³⁸ Mañ ewaride Ācōrēba idji Jaureda, idji l̄b̄la siḏa Jesu Nazareḏebemaa diasia.‡ Ācōrēra idji ume b̄l bēra Jesuba ne biada o nībasia idjaba ēberārā diauruba bié eroḏlra jūma biabibadjia. ³⁹ Judiorā druade, Jerusaleñ puruḏe biḏa Jesuba oḏara daiba jūma unusidaa. Idjia ne biada oḏamīna judiorāba cruḏe cachi beasidaa.

⁴⁰ Ara mañ Jesuda Ācōrēba ewari ūbeade ãrēbabipeḏa ãcl̄l̄l̄l̄a unubisia. ⁴¹ Ācōrēba jūmarāa unubié basia baribara dairāa unubisia mañ carea edaḏa bēra. Idji ãrēbaḏacarea dairāra idji ume ne cosidaa idjaba baido dosidaa. ⁴² Jesuba dairāra diabuesia jūma ēberārāa nāwā jaraḏamārēa: Ācōrēba idjira b̄sia zocai beara, beupeḏaḏa siḏa j̄pa cawa omārēa. ⁴³ Jūma Ācōrēneba beḏeabadarāba mañnebemada beḏeasidaa. Ādjirāba cawabisidaa bariduaba Jesuda ãjāib̄lra, mañ ēberāba cadjirua o baḏara Ācōrēba idjiḏeba quīrādoaida.–

Ācōrē Jaure judiorāémaa zeḏa

⁴⁴ Pedro waḏibiḏa beḏea b̄lde jūma idji ūrī duanlmaa Ācōrē Jaureda zesia. ⁴⁵⁻⁴⁶ Mañne dewara beḏeade beḏea duanesidaa idjaba Ācōrēa bia beḏea duanesidaa. Judiorā Jesu ãjā bea Pedro ume zepedada mañ ūrīsiḏade cawa crīchaḏaé basia Ācōrēba idji Jaureda judiorāéa biḏa diḏa bēra. ⁴⁷ Mañne Pedroba jarasia:

–Nañḡl ēberārāba Ācōrē Jaurera edasidaa dadjirāba edapeḏaḏa quīrāca. ¿Ādjirāra borocueḏié panlca?–

⁴⁸ Mañbe Pedroba ādjirāra Jesucrito tr̄lneba borocuebisia. Māwānacarea ādjirāba beḏea djuburiasidaa idjira ādjirā ume dārā bamārēa.

11

*Pedroba djabarā Jerusaleñ*nebemarāa beḏeada

§ 10:32 Mañ Simoñ Pedro jūēsira idjia b̄la bedeaya. Mañra griego beḏeade ãcl̄l̄l̄l̄ cartade neéa. * 10:33 Dadjirā Boro. Griego beḏeade ãcl̄l̄l̄l̄ cartade “Ācōrē” b̄l̄ b̄la. † 10:34 Deuteronomio 10:16-17. ‡ 10:38 Luca 3:2-22.

¹ Māwānacarea Jesuba diabuedarāba, dewara djabarā Judea druade bea bida ūrīsidāa judiorāēba Ācōrē bedeara ijāsīdada. ² Maļ carea Pedro Jerusaleļnaa wāsīde ἄλλα djabarā judiorāba idjira bié jarasīdaa. ³ Nāwā jarasīdaa:

–¿Cārē cārēā blra judiorāē dede eda wāpeda ādji ume ne co bāsi?–

⁴ Maļne Pedroma idji māwānada ādjirāa jūma nēbλλasia.

⁵ –Jope purude bāsīde mļa Ācōrēa iwīdi bāsīa. Maļne cāimocara quīrāca boroba waībλa quīrāca bλda unusīa. Maļra iquīdaza jλcaraba jλ bλda bajāneba edaa zepeda mļa jūēsīa. ⁶ Mļa bio acλsia cārēda eda bλ cawaya. Maļne daupēbada animarāda, mēābema animarāda, ādji jāne wābadada, ībana bea sīda unusīa. ⁷ Māwā bλde bedēada ūrīsia. Maļ bedēaba mļa jarasia: “Pedro, piradrλdua. Beapeđa codua.” ⁸ Barībλλ mļa jarasia: “Mļa coēa, mļ Boro. Dairāba cocara panλda wa bl quīrāpita mititia bλda mļa cocaa.” ⁹ Maļne bajāneba bedēaba mļa jarasia: “Bārāba cođamārēā Ācōrēba bia bλđara mititia bλada arādua.” ¹⁰ Māwā bedēabλλda mļa bārima ūbea ūrīsia. Maļbe borobara wayacusa bajānaa wāsīa.

¹¹ Māwā bλde ēberāda ūbea mļ bλ dede jūēsīdaa. Ādji boroba Cesarea purudeba mļ-maa diabuesīa. ¹² Ācōrē Jaureba mļra ādji ume bié crīchaé wābīsia. Cesareade jūēnapeda dairāra ādji boro dede edaa wāsīdaa. Naļ sei djabarāda mļ ume panasīdaa. ¹³ Maļ ēberāba daia nēbλλasia bajānebema nezocada idji dede nūmλda unusīda. Maļgλba idjīa jarasia: “Jope puruđaa ēberārāda diabuedua Simoļ Pedro abadada jλrλde wānamārēā. ¹⁴ Idjīa jaraya sāwābλλ Ācōrēba blra, bl dedebemārā sīda ēdλ edaida.”

¹⁵ Mļa maļnebema bedēa nūmλne Ācōrē Jaurera ādjirāmaa zesīa dadjirāmaa naārā zeda quīrāca.* ¹⁶ Maļne dadjirā Boroba jaradara mļa quīrānebasīa: “Wārāda Juaļba ēberārāra baidoba borocuesīa, barībλλ Ācōrēba bārāa idji Jaureda diaya.”† ¹⁷ Dadji Boro Jesucritoda ijā panλ bērā Ācōrēba dadjirāa idji Jaureda diasīa. Idji Jaureda ādjirāa bīda diada bērā ¿mļa sāwā idjīa ođadebemada bié jarai?–

¹⁸ Jerusaleļnebema djabarāba maļ ūrīsidāde waa bié jaradaé basīa, ātebλλ Ācōrēa nāwā bia bedēasīdaa:

–¿Wārāda Ācōrēba judiorāē sīda carebasīa ādji cadjiruara igaradapeđa idjīmaa zedamārēā! ¿Māwā ewarīza idji ume zocai panania!–

Djabarā Antioquía puruđebema

¹⁹ Estebaļ beapedadacarea ēberārāba Jesu ijā bea bié odi carea ēpēsīdaa. Maļ bērā zocārā djabarāra Jerusaleļneba mīrū wābλλsīdaa. ἄλλα Penīcia druadaa, Chipre morrođaa idjaba Antioquía puruđaa bīda wāsīdaa. Ādji wābλdaza bedēa Jesuđebemada ababe judiorāa jarabadjīdaa. ²⁰ Māwā panλne ἄλλα Jesu ijā bea Chipređebemada, Cirene puruđebema sīda Antioquíade bade wāsīdaa. Maļgλrāba griegorāa bīda bedēa bia dadji Boro Jesuđebemada jara panesīdaa. ²¹ Dadji Boroba idji lēbλdeba ādjirāra carebasīa. Maļba ādjīa jara panλra zocārāba ijāsīdaa. Ādjīa naēna ēpē pananada igaradapeđa dadjirā Borora ijāsīdaa.

²² Djabarā Jerusaleļnebemaba maļ cawasīdade Bernabeda Antioquíadaa diabuesīdaa. ²³⁻²⁴ Maļ Bernabera ēberā jīpa bāsīa. Jesura bio ijā bāsīa; Ācōrē Jauredeba bāsīa. Bernabe Antioquíade jūēsīde unusīa Ācōrēba idji biadeba djabarāra careba bλda. Maļ carea idjīra bio bλsriđasīa. Maļne idjīa jūmarāa jarabadjīa dadji Borora sođeba wārāda ēpēnamārēā. Māwā bλde zocārāba dadjirā Borora ijāsīdaa.

²⁵ Māwānacarea Bernabera Tarso puruđaa Saulo jλrλde wāsīa. Unupeđa Antioquíadaa edesīa. ²⁶ Mama djabarā ume poa aba dji jλrebadjīdaa. Ādjīa zocārā ēberārā Jesu-critodebemada jaradiabadjīdaa. Maļ Antioquíade ēberārāba Jesu ijā beara “cristiano” abadjīdaa. Mamabλλ maļ trλra naārā odjasīa.

* 11:15 Hecho 2:1-4. † 11:16 Ācōrēba bārāa idji Jaureda diaya. Griego bedēade nāwā bλ bλa: “Ācōrēba bārāra idji Jaureba borocueya.” Luca 3:16.

27 Mañ ewaride Ācōrēneba bedeabadarāda Jerusaleñneba Antioquíadaa wāsidaa. 28 Aña Agabo abadada ĩta nūmepeda Ācōrē Jauredeba jarasia jūma nañ ějūāne jarrabada zeida. Mañ jarrabara wārāda zesia Claudio Romanebema boro baside.† 29 Mañ carea Jesu ĩjā ðea Antioquíade duanra bedeā ausidaa paratada djabarā Judea druade ðea itea diabuedi carea. Ādjiza poya diablda quĩrāca diadiada asidaa. 30 Mañ parata jrra pepadacarea Bernabeda Saulo sida edasidaa djabarā bororāmaa ededamārēã.

12

Pedro preso baadada cawaéne ēdrlda

1 Mañ ewaride dewara Herodeda jūma judiorā druadebema boroda ðesia.* Mañ Herodeba djabarāda ĩcrra jidabipeða bié obisia. 2 Juañ djaba Santiagoda necoba beabisia.† 3 Herodeba unusia judiorāra mañ carea ðasriðasidaa. Mañ bēã Pedro sida jidabisia. Māwā osia pañ ěsābari neé ða cobada ewaride.‡ 4 Pedrora jidabipeða preso ðabisia. Mañbe sordaorāda diecisei edapeða quĩmārē quĩmārē Pedrora bio wagabisia. Herodeba crĩcha ðasia Pedrora jūmarā quĩrāpita cawa oida judiorā Egip-todeba ēdrlopeða quĩrānebabada ewari jōnacarea. 5 Pedrora preso ðabada dede jida eropanmisa djabarāba Ācōrēã bio iwidi panasidaa idji carebamārēã.

6 Herodeba cawa oi ewari jūēboðo diamasi Pedrora sordaorā umé panl ěsi cāĩ ðasia. Carena uméba jñ ðasia. Preso ðabada dede eða wābadama dewara sordaorāda nūpanasidaa. 7 Māwā ðlde cawaéne dadjirā Boro nezoca bajānebemada Pedromaa zesia. Mañba preso ðabada dera eða ĩna nūmesia. Bajānebema nezocaba Pedro orrode tāpeða ĩrĩmatasia. Mañne jarasia:

–Isabe piradrdua.–

Cawaéne Pedro jlwade carena jñ ðara ēã ðaesidaa. 8 Mañbe bajānebema nezocaba jarasia:

–Bla cacuade jñ ðara bio trājłdua. Jĩrūne jłbari sida jłdua.–

Pedroba māwā oðacarea bajānebema nezocaba jarasia:

–Bla ĩrł jłbari sida jłpeða mł caiðu zedua.–

9 Ara mañda Pedrora bajānebema nezoca caiðu wāsia, baribrra idjia adua ðasia bajānebema nezocaba o ðara wārāda māwā ðlda. Cāĩmocarada crĩcha ðasia. 10 Māwā ðlde sordaorā dji eðaare panl caita wāyā wāsidaa. Mañare dewararā caita wāyā wānapeda dji dajada wābada jiorro oðama jūēsidaa. Jūēbdade mañ jiorro oðara iduða ewa dogosia. Ara mañda ēdrasidaa. Mĩgaé wābdade bajānebema nezocara Pedro ume baadada nēbasia.

11 Mañbebrrra Pedroba cawasia wārāda ēdrasida. Idjiduða jarasia: “Ārābrrra młã cawasia dadji Boroba wārāda bajānebema nezocada diabuepeda młra Herode jlwadeðabemada ēdrā ðasida. Judiorāba bié o quĩrĩã panananebemada wārāda ēdrā ðasia.”

12 Pedroba wārāda ēdrasida cawaside Juañ Marco papa Maria dedaa wāsia. Maria dede zocārā djabarāba Ācōrēã iwidi panlda ābaa dji jłre panasidaa. 13 Mañne Pedroba dajadaareba trł ðlde nezocawērā Rode abadaba aclde wāsia caiba trł ða cawaya.

14 Rodeba Pedro bedeāra cawasia. Mañ bēã ðasriðasia baribrra eða wābadara ewaé basia. Ātebrrra eða pira wāpeða djabarāã jarasia Pedrora dajada ðlda. 15 Mañne jūmarāba Rodea jarasidaa:

–Brra quĩrāé nūmłã.–

Baribrra idjia wārāana asia. Mañne ādjirāba jarasidaa:

† 11:28 Mañ Claudiora Romanebema boro basia poa 41neba aña 54daa. Poa 46de Judea druade jarrabada dji cābāyā zesia. * 12:1 Mañ Herodera “Agripa dji naārābema” abadaa. Ababe nañ Hecho capítulo 12de odja ðla. Herode dji Droma wiuzaque basia. Judiorā druadebema boro basia poa 41neba aña 44daa. Idji warra sida Agripa trł jarabadjidaa. Mañgr Agripara odja ðla Hecho 25:13deba aña 26:32daa. † 12:2 Marco 10:35-40. Santiagora idjaba Jacobo abadaa. ‡ 12:3 Exodo 12:1-27.

–Māēteara idji bajānebema nezocada māwā ʘla.–[§]

¹⁶ Māwā panʘne Pedroba dajadaareba mīā sē trʘ ʘasia. Ewasidāde ādjirāba unusidāa wārāda Pedroda māwā ʘlda. Aʘeda cawa crīchadaē basía. ¹⁷ Baribʘra Pedroba jʘwaba jarasia chupeadamārēā. Maʘbe jūma nēbʘraʘsia sāwābʘra dadji Boroba idjira preso ʘadada ēdrʘ edasida. Jūma nēbʘraʘpeḁa jarasia:

–Jūma maʘgʘara Santiagoa, waabema djabarāa biḁa jaraḁadua.–^{*}

Maʘbe Pedrora mamaʘba āyā wāsia.

¹⁸ Ānadraʘide sordaorāba cawadaē basía Pedrora sāmaa wāsida. Aʘeda cawa crīchadaē basía idjaba ne wayasidāa. ¹⁹ Herodeba idjira jʘraʘbisía, baribʘra sordaorāba ununaē basía. Herodeba ādjirāa maʘgʘaḁebemada bio iwiḁipeḁa jūma quenabisía. Māwānacarea Herodera judiorā druḁeba Cesarea puruḁa wāpeḁa mama dārāsia.

Herode beuda

²⁰ Maʘ ewariḁe Herodera Tiroḁebemarā ume, Sidoʘnebemarā ume biḁa quīrū ʘasia. Baribʘra maʘgʘrāba cobadara Herode druḁe edabadjidaa. Maʘ carea ādjirāra beḁea auḁapeḁa ābaa wāsidaa idji ume ibiaḁi carea. Naārā Blasto abadamaa wāsidaa. Maʘ Blastora Herodeare dji droma basía. Maʘne ādjia jara panʘra Blastoa ījābidapeḁa idjideba Herodea beḁea djuburiasidaa ibiaḁi carea.

²¹ Herodeba ʘlda ewariḁe djio bia quiruda jʘpeḁa idji bugueḁe chūmesia. Maʘbe ādjirā quīrāpita beḁeasía. ²² Māwā ʘḁe ādjirāba jīgua jarabadjidaa:

–jZa beḁea ʘra ēberāēā, ātebʘra Ācōrēā!–

²³ Baribʘra Herodeba Ācōrēā bia beḁeḁaduada aé basía. Ara maʘne dadjirā Boro nezoca bajānebemaba idjira cacua bié ʘasia. Maʘbe idjira quiba co beasía.

²⁴ Maʘmisa djabarāba beḁea dadji Boro Jesuḁebemada tʘmʘara jaradia wāsidaa.† Maʘne zocārāba ījābʘda bērā yō wāsidaa.

²⁵ Bernabeba, Saulo biḁa Jerusaleʘne parata djabarā itea diapeḁadacarea jēda wāsidaa. Juaʘ Marco abadada edesidaa.

13

Ācōrē Jaureba Saulo, Bernabe siḁa trʘna

¹ Djabarā Antioquía puruḁebema tāēna Ācōrēneba beḁeabadada, Critoḁebema jara-diabada siḁa ʘeasía. Bernabeda, Sauloda, Lucio Cirenenebemada idjaba Simoʘda ʘasia. Simoʘ trʘ īyāgaḁara “Dji Pāīma” abadjidaa. Manaeʘ siḁa ʘasia. Idjira Galilea druḁebema boro Herode ume ābaa warisia.*

² Ewari aba djabarāba ne coḁaca ewari o panʘne dadjirā Boroa bia beḁea panasidaa. Māwā panʘne Ācōrē Jaureba ādjirāa jarasia:

–Bernabeda, Saulo siḁa mʘa trʘsia. Maʘ bērā ādjida ʘḁadua mʘa obi ʘra oḁamārēā.–

³ Ādjia ne coḁaca ewari oḁapeḁa Ācōrēa iwiḁibʘdade ādji jʘwara Bernabe ʘrʘ, Saulo ʘrʘ biḁa ʘasidaa. Maʘbe ādjira diabuesidaa dadjirā Boroba obi ʘra ode wānamārēā.

Saulo, Bernabe siḁa Chipre druḁadaa wāpeḁada

⁴ Ādjira Ācōrē Jaureba diabueḁa bērā Seleucia puruḁa wāsidaa. Mamaʘba barcode Chipre morroḁa wāsidaa. ⁵ Salamina puruḁe jūēnapēḁa judiorā dji jʘrebada deza Ācōrē beḁeara jaradiasidaa. Ādji carebai carea Juaʘ Marcoda ādji ume nībasía.†

§ 12:15 ʘcʘra judiorāba crīchāsidaa jūmarāba ara ādji bajānebema nezocada eroḁeada. Maʘ nezocara ara dji ēberā za quīrāca ʘlda crīchāsidaa. * 12:17 Maʘ Santiagora Jesu djabaa. Santiagora idjaba Jacobo abadaa. Cāpūrīā beḁeade Santiago trʘra zesía “San Jacobo” isabe jarabʘraḁeba. Carta Santiago abadara maʘ Santiagoba ʘasia. † 12:24 Beḁea dadji Boro Jesuḁebema. Griego beḁeade ʘʘ ʘla “Ācōrē beḁea.” * 13:1 Galilea druḁebema boro Herode. Maʘgʘa Herodera Antipa trʘ jarabadjidaa. † 13:5 Griego beḁeade “Juaʘ” ʘʘ ʘla. Idjira Bernabe ēberārānebema basía. Colosa 4:10.

⁶ Jūma mañ morro dromane ϱαγγαβλαδαε Papo purude jūēne wāsidaa. Mama judio Barjesu abadada unusidaa. Mañ Barjesura jāibana basía. Sewadeba jarabadjia Ācōrēneba bedeabarida. ⁷ Idjira Chipredebema boro Sergio Paulo abadama ðabadjia. Mañ Sergio Paulora crīcha cawa basía. Ewari aba idjia Bernabera, Saulo sida trābisia Ācōrē bedeada ūrī quīrīā ðada bērā. ⁸ Baribλγλ ādjia jaradia panane jāibana Barjesuba sewaaða abadjia dji boroba Ācōrē bedeara ijārāmārēā. (Barjesu trāra griego bedeade Elimá abadaa.) ⁹ Mañne Saulora Ācōrē Jauredeba basía. (Saulora idjaba Paulo abadaa.) Pauloba Elimámaa bio aϭ nūmepeda nāwā jarasia:

¹⁰ –jβλra sewaiða ðla! jβλ sora cadjiruaba bira ðla! Diauru warra, jβla ne jūma jipa ðla quīrīācaa! ¿Cārē cārēā ara pichia Ācōrē wārā bedeara sewaaða a ðl? ¹¹ Jāñbe dai Boroba idji lðlaðeba βλra cawa oya. Nawena βλra dauberrea ðeya. Dārā ãmādaura unuē ðaya.–

Ara mañda jāibanaba towa pāisosoa ðla unupeða dauberrea ðesia. Mañbe bedeada djuburiasia bariduaba idji jλwade jidaðapeða careba ededamārēā. ¹² Sergio Pauloba mañ unuside ādjia dadjirā Borodebema jaradia panλra bio bia ūrīna bērā ijāsia.

Pisidia druadaa wāpedada

¹³ Paulora idji ume nīna sida Papo purudeba Panpilia druadaa barcode wāsidaa. Mama Pergue purude jūēsidaa. Baribλγλ Juañ Marcoba ādjira amepeda Jerusaleñnaa jēda wāsia.‡

¹⁴ Perguedebeba dewara Antioquía puruðaa wāsidaa. Mañ Antioquíara Pisidia druade ðla. Mama ãnāūbada ewaride judiorā dji jλrebada dede eða wānapeda chūpanesidaa. ¹⁵ Mañbe dji bororāba Ācōrē leyðebemada idjaba Ācōrēneba bedeabadaba ðλpedaðadebema sida jīgua lesidaa. Mañbe aþalda Paulo, Bernabe chūpanλmaa nāwā jarade wābisidaa:

–Djabarā, bārāba dai carebaði carea bedeada eropanβλγλ, jaradaua.–

¹⁶ Mañne Paulora piradλpeda jλwaba jarasia jūmarāda chupeaðamārēā. Mañbe jarasia:

–Achirā Israeldebema idjaba judiorāē Ācōrē waya ðearā, ūrīnada: ¹⁷ Israel Ācōrēba dadji drōā naēnabemarāda edasia. Ādjirā Egipto druade āibemarā quīrāca panasidaade Ācōrēba puru dromada yōbisia. Mañbe idji lðlaba ādjirāra Egipto druadebemada ēdρλ enesia.§ ¹⁸ Māwānacarea ādjirāba ējūā pōāsa ewaraga ðla bié obλlara Ācōrēba cuarenta poa droa basia.* ¹⁹ Mañbe Canaañ druade Ācōrēba siete puru royabipeda ādji ējūāda dadji drōā naēnabemarāa diasia.† ²⁰ Egiptoðaa wāpedaðadeba aba ādji ējūā edabλdaðaa 450 poa basia.‡

Māwānacarea Ācōrēba idji purua ādji ēdρλ ðλbadarāda diabadjia aba Ācōrēneba bedeabari Samuel ewaridaa.§ ²¹ Mañ ewaride ādjirāba Ācōrēba bedeada djuburiasidaa ēberā aba ādjirā boroda ðλmārēā. Mañ carea Ācōrēba Quis warra Saulda ðλsia.* Mañ Saulora Benjamiñneba yōna basía. Cuarenta poa israelerā boroda basia. ²² Baribλγλ Ācōrēba Saulora āyā ðλpeda Davida ðλsia ādjirā boroda ðamārēā. Davidebemada Ācōrēba nāwā jarasia: “Mā Jesé warra Davida bia unu ðla. Mā obi quīrīā ðλra idjia jūma oya.”†

²³ Mañbe Ācōrēba naēna jarada quīrāca osia. Idjia Davideba yōpedaðadebemada aba ðλsia israelerā Ēdρλ Edabarida ðamārēā.‡ Mañ ēberāra Jesua. ²⁴ Mañ Jesu zei naēna Juañba jūma israelerāa jaradia basia ādji cadjirua igaradapeða Ācōrēmaa zedamārēā. Māwā obλlara idjia doeda borocuebadjia. ²⁵ Idji beui ewari caita baside Juañba jarasia:

‡ 13:13 Mañ Juañ Marco jēda wānara Pauloba bié unusia. Hecho 15:38. § 13:17 Exodo 1:7; 12:51. * 13:18 Droa basia. Griego bedeade ἄραρα cartade ðl ðla “waga basia.” Numero 14:34.

† 13:19 Josue 11:15-23. ‡ 13:20 Griego bedeade mañba idjaba jara ðla: “Mañbe 450 poa Ācōrēba idji purua ādji ēdρλ ðλbadarāda diabadjia.” § 13:20 Jucee 2:16-19. * 13:21 1 Samuel 8:1-9; 10:23-25.

† 13:22 1 Samuel 13:14; Salmo 89:20; Isaía 44:28. ‡ 13:23 2 Samuel 7:12-16; Salmo 132:11-13,17.

“Bārāba m̄ra ¿caida crīcha pan̄? M̄ra Ācōrēba ēdr̄ edabari diai jarađaéa. § Barib̄ra m̄ caidu zeb̄rađa m̄ cāyābara dji dromaara ɓla. Idjia j̄rūne j̄ ɓl ērāi carea m̄ra bia ɓléa.”*

²⁶ Achirā Abrahāneba yōpeđadarā, judiorāé Ācōrē waya ɓea, Ācōrēba dadjirāa mañ beđeada dadi ēdr̄ edaidebemada diabuesia. † ²⁷ Jerusaleñebemaba, ādji bororā biđa Jesura dadi ēdr̄ Edabarida cawadaé basía. Ācōrēneba beđeabadaba ɓpeđadara ñnāũbada ewariza j̄gua lebadamīna idjidebema ɓpeđadada cawadaé basía. Āteb̄ra Jesu beabisidade mañ beđeaba jara ɓra wārāda osidaa. ²⁸ Ni cārē cadjirua ođara ununaémīna ādjirāba Pilatoa jarasidaa beamārēa. ²⁹ Ācōrē cartade idji beadi-idebema ɓpeđada jūma māwānacarea idjira crudebemada uđaa ɓpeđada tɓarisidaa. ³⁰ Barib̄ra Ācōrēba idjira ĩrēbabisia. ³¹ Māwānacarea Jesuba idji ume Galileadeba Jerusaleñnaa wāpeđadarāa ara idjida ɓarima zocārā unubisia. Iđi mañ ēberārāba idjidebemada jūma israelerāa beđeada pan̄la.

³²⁻³³ Ara mañ quĩrāca daiba nañ beđeada biada jara pan̄la: Ācōrēra dadi drōā naēnabemarā ume beđeada ɓsia idjaba dadjirā, ādjirāneba yōpeđadarā ewaride mañ beđeada ɓđara jūma osia. Jesura ĩrēbabisia salmo umébemane ɓl ɓl quĩrāca. ‡ Nāwā jara ɓla: “ɓra m̄ Warraa. Iđi ɓra m̄ Warraada ab̄ra.” § ³⁴ Ācōrēba Jesura beu ɓadada ĩrēbabisia waa beurāmārēa. Mañebemada idji cartade nāwā jarasia: “M̄ra Davia carebai jarađara bārā ume wārāda oya.”* ³⁵ Mañ carea dewara salmone nađda jara ɓla: “M̄, ɓl nezoca jira ɓra ɓla idu ɓerawabiéa.” † ³⁶ Davi zocai ɓside Ācōrēba idjideba osia idjia quĩrā ɓada quĩrāca. Mañbe Davira jaiđapeđa tɓarisidaa idji drōāenabemarā tɓaripeđadama. Mañne idjira ɓerawasia. ³⁷ Barib̄ra Ācōrēba ĩrēbabitara ɓerawaé basía.

³⁸⁻³⁹ Mañ bēra djabarā, nałḡda cawadaua: bārāba cadjirua obadara Ācōrēba Jesudeba quĩradoaya. Moise ley ijā o pan̄ carea Ācōrēba bārāra jira pan̄lana acaa. Barib̄ra jūma Jesu ijāɓđara Ācōrēba jira pan̄lana abaria. Mañdr̄ bārāa jara pan̄la. ⁴⁰ Quĩrācuita ɓadada Ācōrēneba beđeabadaba ɓpeđadada bārā ume māwārāmārēa. Nāwā ɓsidaa:

⁴¹ Ācōrēba jara ɓl igara ɓearā, jacl̄adua! ;Dauperadua! ;Beudadua!

M̄ra bārā ewaride ne minij̄chiada oya.

Mañra ab̄alba bārāa jarab̄ra siđa ijānaéa. ‡

⁴² Paulo, Bernabe siđa judiorā dji j̄rebada deđeada ēdr̄ɓɓdada ēberārāba beđeada djuburiasidaa dewarabema ñnāũbada ewaride biđa mañebemada beđeadamārēa. § ⁴³ Dji j̄re panana wāsidaa zocārā judiorāba, judiorā crīcha ēpēbada biđa Paulora, Bernabe siđa ēpēsidaa. Ādjia mañ ēberārāa bio jarasidaa Ācōrēba idji biđeada ādjirā careba ɓlɓda ijā pananamārēa.

⁴⁴ Dewarabema ñnāũbada ewaride purura berara jūma ābaa dji j̄residaa Ācōrē beđeada ūr̄ni carea. ⁴⁵ Barib̄ra judiorā bororāba ēberārā cābana unusidade sođe bié duanesidaa. Pauloja jarađia ɓlde ādjirāba sewaada abadjidaa idjaba Paulođebemada bié beđeabadjidaa. ⁴⁶ Mañne Pauloja, Bernabe biđa ne wayaa neé ādjirāa jarasidaa:

–Wārāda daiba bārāa Ācōrē beđeera naārā jarađida panasidaa. Barib̄ra bārāba igara pan̄l bēra idjaba bārāmaara ewariza Ācōrē ume zocai ɓaida bié ɓl bēra, daiba judiorāéa jarađe wānia. ⁴⁷ Daiba māwā ođamārēa dadjirā Boroba nāwā jarasia:

M̄ra ɓra ñnaa quĩrāca ɓsia judiorāéba m̄nebemada cawadamārēa.

§ 13:25 Juañ 1:20. * 13:25 Luca 3:16. † 13:26 Dadjirāa. Griego beđeada ĩc̄ra cartade ɓl ɓla: “Bārāa.” ‡ 13:32-33 ĩrēbabisia. Mañ beđeaba idjaba jara ɓla Ācōrēba idji Warrara nañ djara edamārēa jarađebebemada. § 13:32-33 Griego beđeada ɓl ɓla “idi m̄ra ɓl zeza basía.” Salmo 2:7. Mañ salmoba beđeada ɓla Ācōrēba idji Warrara israelerā Boroda ɓldebebemada. * 13:34 Isaía 55:3. † 13:35 Salmo 16:10. ‡ 13:41 Habacuc 1:5. § 13:42 Ēberārāba. Griego beđeada ĩc̄ra cartade ɓl ɓla “judiorāé beaba.”

Βλα jūma naļ ējūāne þearāa cawabiya mļa ēdrl edaidebemada.*

⁴⁸ Judiorāēba maļ ūrīsidade þalsriđasidaa. Ara maļda dadjirā Boro bedeadebemada bia bedeasidaa. Maļne Ācōrēba ewariza idji ume zocai beadi carea þldarāba ijāsidaa.

⁴⁹ Maļbe dadjirā Boro bedeara jūma maļ druade jarasidaa.

⁵⁰ Baribrl judiorāba Ācōrē waya þea wērārā dji dromarāa, umaquīrā dji dromarāa biða jarasidaa Paulo, Bernabe siða bié odamārēā. Māwā ādji puruðebemada āyā jretasidaa. ⁵¹ Maļne Pauloba Bernabe biða puruðebema pora ādji jirūnebemada jārāpetasidaa unubiði carea Ācōrēba cawa oida. Maļbe Iconio puruðaa wāsidaa.

⁵² Baribrl Jesu ijā þea maļ Antioquíade panlra bio þalsriða panasidaa idjaba Ācōrē Jaureðeba panasidaa.

14

Iconio puruðe panana

¹ Iconio puruðe ādjia obada quīrāca Paulora Bernabe siða judiorā dji jrebada dede edaa wāsidaa. Ādjia jaradia panl carea zocārā judiorāba griegorā biða Jesura ijāsidaa. ² Baribrl judiorā Jesu ijāē þeaba judiorāēa djabarānebemada bié crīchabisidaa.

³ Māwāmīna Paulora Bernabe siða mama dārā panasidaa. Dadjirā Boroba careba þlda soðeba ijā panl bērā idjidebemada ne wayaa neé jaradiabadjidaa. Maļne dadjirā Boroba ādjia lþlada diasia ne ununacada odamārēā. Māwā cawabisia idji biadebema ādjia jaradia panlra wārāda. ⁴ Baribrl maļ puruðebemarāba awara awara crīcha þeasia.

Āclrl Pauloare, Bernabeare biða panasidaa, maļne Āclrl judiorāare panasidaa. ⁵ Maļne judiorāda, judiorāē siða dji puruðebema bororā ume bedeā ausidaa Paulo, Bernabe siða mōgaraba tabari beadi carea. ⁶ Baribrl Pauloba, Bernabe biða maļ cawasidaa Licaonia druadaa mīrū wāsidaa. Listra puruðaa, Derbe puruðaa biða wāsidaa. Jūma maļ Licaonia druade plrrla wāsidaa. ⁷ Mama ādjia bedeā bia Jesuðebemada jarabadjidaa.

Listra puruðe panana

⁸ Listra puruðe ēberā jīrū bié þlda þasia. Māwā topeðada bērā poya nībaca basía. ⁹ Maļ ēberāba ūrī chūmasia Pauloba Jesuðebema bedeā þlda. Pauloba idjimaā aclbrlde cawasia idjia wārāda ijā þlda Jesuba idjira poya biabida. ¹⁰ Maļ bērā Pauloba idjia jīgua jarasia:

–jPiradrldua! jĀta nūmedua!–

Ara maļda idjira Āta jĀdrldpeða nībaðe wāsia. ¹¹ Pauloba oða unusidaa maļ puruðebemarāba licaonia bedeade jīgua jara duanesidaa:

–jĀcōrēda umé dadjirāmaa ēberā quīrāca edaa zesidaa!–

¹² Ādjirāba jarasidaa Bernabera ādji ācōrē droma Zeuda idjaba Paulora ādji ācōrē Hermeda, idjira dji bedeā jarabari bērā.*

¹³ Listra puru quīrāpe ādji ācōrē Zeu de dromada þasia. Mamaþba Zeu sacerdoteba pacada, nepōnō siða dji puruðe eda wābadamaa enesia. Idjia, puru ume Pauloa, Bernabea biða maļ pacara babue dia quīrā panasidaa. ¹⁴ Baribrl Jesuba diabueða Bernabeba, Paulo biða maļ cawasidaa ādjia cacuaðe jĀ panlra cōācuadapeða ēberārā tāēna pira wānapeda nāwā jīgua jarasidaa:

¹⁵ –Achirā, ¿cārē cārēā jāwā o panl? Daira ācōrēā. Daira ēberāa, bārā quīrāca. Bārāa jarade ze panla naļ ācōrē sirié beada igaradapeða Ācōrē zocai þldrl ijānamārēā. Maļgl Ācōrēba bajāda, ējūāda, pusada, ne jūma ādjide nūml siða osia. ¹⁶ Naēna Ācōrēba idji adua þea purua ara ādjia o quīrā panlda idu obibadjia. ¹⁷ Māwāmīna ewariza bia o þleðeba idjia cawabi þla idjira wārāda þlda. Idjia bajāneba cueda zebibaria idjaba néuda zaubibaria. Māwā idjia dadjirāra jāwūā ne cobibaria idjaba soðe þalsriðabibaria.–

* 13:47 Isaía 49:6. * 14:12 Zeu, Herme. LatiĀ bedeade ādji ācōrē Zeura Júpiter abadaa. Ādji ācōrē Hermera Mercurio abadaa. Griegorā crīchade maļ Hermera ādji ācōrē þea carea dji bedeā jarabari basía.

¹⁸ Pauloba Bernabe biða mǎwǎ jara panasidamīna mañ ēberārāba berara ādjía pacara babue diasidaa.

¹⁹ Listrade panlne ḷcrlḷ judiorā Antioquía purudebemada, Iconio purudebema sida jūēsidaa.† Ādjirāba Listradebemarāa Paulodebemada bié crīchabisidaa. Mañ carea jūmarāba Paulora mōgaraba tabari jidasidaa. Idjira beusida crīchāsida bēra errebari ededapeða puru dajada batabuesidaa.‡ ²⁰ Mañbe Jesu ijā beaba Paulora jūrānapeda acḷ panasidaa. Mǎwǎ panlne idjira piradrḷsia. Piradrḷpeda jēda puruḷaa wāsia. Nurēma Bernabe ume Derbe puruḷaa wāsidaa.

Siria druade ḷ Antioquíadaa jēda wāna

²¹ Derbe purude Pauloba, Bernabe biða beḷea bia Jesudebema jarasidade zocārāba ijāsidaa. Mǎwānacarea Litra puruḷaa, Iconio puruḷaa, Pisidia druade ḷ Antioquíadaa biða jēda wāsidaa. ²² Puruza djabarāra carebadajidaa Jesuda biara ijānamārēā. Ādjia Jesu ijā panlra igararānamārēā nǎwǎ jarabadjidaa: “Ācōrēda dadjirā Boroda ḷeibḷrlḷ nañ ējūāne bio bia mīgadía.” ²³ Puruza djabarā tāēna ḷcrlḷ ḷsidaa dji bororāda beadamārēā. Mañbe Ācōrēa iwidiḷpeda, ne coḷaca ewarida oḷapeða dadjirā Boro ijā panlra idji jḷwade ḷsidaa.

²⁴ Mǎwānacarea Pisidia druadeba Panpilia druade jūēne wāsidaa. ²⁵ Ācōrē beḷea Pergue purude jaradiḷpeda Atalia puruḷaa wāsidaa. ²⁶ Mamaḷba barcode Siria druade ḷ Antioquíadaa jēda wāsidaa ādjia ode wāpeḷadara jūma opeḷada bēra. Maḷḡḷ purudeba djabarāba ādjira naārā diabuesidaa Ācōrēba quīrīā ḷlra oḷamārēā idjaba Ācōrē jḷwade ḷsidaa idji biḷdeba carebamārēā. ²⁷ Jūēnapeda djabarā ume ābaa dji jḷresidaa. Mañne nēḷrlḷsidaa jūma Ācōrēba ādjideba oḷada. Jarasidaa sǎwǎ Ācōrēba osida judiorāé biða Jesura ijānamārēā. ²⁸ Mama Jesu ijā bea ume dārā panesidaa.

15

*Jesu ijā bea Jerusale*lne dji jḷrepeḷada

¹ Mañ ewaride ḷcrlḷ Judea druadebemarāda Antioquía puruḷaa wāsidaa. Mama ādjia djabarā judiorāéa jaradia panesidaa Moiseba ḷeḷa quīrāca umaquīrā cacuada wēāḡoḷāéḷrlḷ, Ācōrēba ēdrḷ edaéda.* ² Mañ carea Paulora, Bernabe sida ādjirā ume bio caicayasidaa. Mañbe djabarāba Pauloda, Bernabeda, dewararā sida Jerusalelḷnaa diabuesidaa mañnebemada Jesuba diabueḷarā ume, djabarā bororā ume biða ābaa beḷeadamārēā.

³ Djabarā Antioquíadebemaba diabuesidade ādjirāra Penicia druade, Samaria druade biða rlrrḷa nībasidaa. Puruza nēḷrlḷsidaa sǎwǎ judiorāéba ādji crīcha drōāra igaradapeða Jesuda ijāsidadada. Mañ beḷea ūrīsidade jūma djabarāra ḷsriḷsidaa.

⁴ Jerusalelne jūēsidade Jesuba diabueḷarāba, djabarāba, dji bororā biða ādjirāra bia edasidaa. Mañne Pauloba, Bernabe biða jūma Ācōrēba ādjideba judiorāé tāēna oḷada nēḷrlḷsidaa. ⁵ Baribḷrlḷ ḷcrlḷ pariseorā Jesu ijā beaba ḷta nūpanenapeða jarasidaa:

–Jūma djabarā judiorāéera cacua wēāḡoḷida panḷa. Ādjirāa jaradiḷida panḷa Ācōrēba Moisea diḷda leyra ijā oḷamārēā.–

⁶ Mañnebemada beḷeadi carea Jesuba diabueḷarāra djabarā bororā ume ābaa dji jḷresidaa. ⁷ Dārā beḷeabḷdade Pedrora piradrḷpeda jarasia:

–Djabarā, bārāba cawa panḷa bārā tāēna Ācōrēba mḷda naārā edasida judiorāéa jardiāmarēā.† Mañne dārāḷrlḷa judiorāéba beḷea bia Jesudebemada ūrīnapeda ijāsidadada. ⁸ Ācōrēba jūmarā sora cawa ḷla. Mañ judiorāéba ijāsidade Ācōrēba cawabisia ādjirāra bia edasida. Idji Jaurera ādjirāa diasia dadjirāa naēna diḷda quīrāca.‡ ⁹ Ācōrēba dadjirāra ādjirā ume quīrā awara oé basía. Ādjia ijāsidade ādji sora sḷḡasia. ¹⁰ Bārāba ḷcārē

† 14:19 Mañ Antioquíara Pisidia druade ḷla. Hecho 13:44-51ḷe. Iconio. Hecho 14:1-6ḷe.

‡ 14:19 2 Corinto 11:25. * 15:1 Genesi 17:12. † 15:7 Hecho 10:1-43. ‡ 15:8 Hecho 10:44-47.

cārēã Ācōrēba cawabidara igara panλ? ¿Idjia sãwã oi cawaya mãwã panλca? ¿Cārē cārēã dadjirãba, dadji drōãenabemarã bida poya oðãé baðada ãdjirãa obi quĩrĩã panλ? ¹¹ Dadjirãba ijã panλa dadji Boro Jesuba idji biaðeba dadjirãra, ãdjirã sida ãdrλ edasida.–

¹² Mañne Bernabe Paulo bida nēbrλsidaa Ācōrēba ne ununacada ãdjidēba judiorãē tãēna osida. Mañba cawabisia idjira ãdji ume ðλda. Mañne jūmarãba chupea ũrĩ duanasidaa. ¹³ Mañ nēbrλrpedaðacarea Santiagoba jarasia:§

–Djabarã, mλ beðeara ũrĩnadua. ¹⁴ Simoñba dadjirãa nēbrλrsia Ācōrēba judiorãē crĩcha ðλðeba ãdjirãra edasida idji puruðebemada ðeaðamãrēã. ¹⁵ Simoñba jaradara Ācōrēneba beðeabadaba ðrpedaða quĩrãca ðla. Nãwã ðλ ðla:

¹⁶ Mãwãnacarea mλra wayacusa zeya Davi jλwaeda ðaða ãrĩ ðλda bia oi carea. Daviba pe eroðadara wayacusa mλa bia ðλya.

¹⁷ Mãwã waabema ēberãrãba, judiorãē mλa edaðarãba mλra jλrλðia.

¹⁸ Dadjirã Boroba mãwã jara ðla. Idjia drōã naēnaλba jūma maλgλra ebuda cawabi ðla.*

¹⁹ Mañ carea mλmaarã dadjirãba judiorãē Ācōrē ijãbdara mĩã sēnié panλa jūma dadji judiorã ley ijã oðamãrēã. ²⁰ Baribrλrλ cartaðe ðλðida panλa jλwaba oða ãcōrēa nedjara diaðara coðié panλda, auðua nĩbaðié panλda, animarã otrãjλ beaðara coðié panλda, idjaba oa sida coðié panλda. ²¹ Mãwã oðié panλa dadji drōã naēnabema ewariðeba Ācōrēba Moisea diaða leyra puruza jaradiabada bēã. Ānãũbada ewariza mañ leyra dadji judiorã dji jλrebada deza jĩgua lebaðaa.–

²² Mañ crĩchara Jesuba diabueðarãba, djabarã bororãba, jūma djabarã bida bia ũrĩsidaa. Mañ bēã ãcλrλ edasidaa Paulo ume idjaba Bernabe ume Antioquíaðaa wãnamãrēã. Silada, Juda Barsabá abada sida edasidaa. Ādjira djabarã tãēna dji dromarã basía. ²³ Ādjirã ume cartada nãwã ðλ diabuesidaa:

Jesuba diabueðarãba, djabarã bororãba, jūma djabarã bida nañ cartara ðλbλðaa djabarã judiorãē Antioquía puruðebema itea, Siria druaðebema itea, Cilicia druaðebema itea bida. Dairãba quĩrĩã panλa bãrãra bia pananida. ²⁴ Dairãba ũrĩsidaa ãcλrλ ēberãrãda namalba bãrãmaa wãnapeda ãdjia jaradia panλ carea bãrãra bio sopuaðapeda aþeða cawa crĩchadaé panesidaa.† Baribrλrλ mañ ēberãrãra dairãba diabueðãé basía.

²⁵ Mañ carea ãbaa dji jλredapeda jūmarãba crĩchasiðaa ãcλrλ djabarãda edaðapeda bãrãmaa diabueðida. Ādjira dadjia quĩrĩã panλ djaba Bernabe ume, Paulo ume bida wãnia. ²⁶ Minijĩchiaðe panλne bida Bernabe Paulo ume dadjirã Boro Jesucritoba quĩrĩã ðλda o panabaria. ²⁷ Dairãba Judada, Sila sida diabuebλðaa. Mañ djabarãba ðaiba nañ cartaðe ðλbλðaa quĩrãca jaradia.

²⁸ Ācōrē Jauremaarã, dairãmaa bida bia ðla jūma dai judiorã leyra bãrãa ogo ijã obidaéða. Aþabe naλgλða ijã obida: ²⁹ jλwaba oða ãcōrēa nedjara diaðara coðié panλa, oa sida coðié panλa, animarã otrãjλ beaðara coðié panλa, idjaba auðua nĩbaðié panλa. Jūma maλgλða ijã osidaa bia panania. Waaéa. Bia beaðadua.

³⁰ Mañbe ãdjia diabuepedaðarãra Antioquía puruðaa wãsidaa. Jūēnapeda jūma djabarãda ãbaa trλnapeda mañ cartara diasidaa. ³¹ Djabarãba mañ cartara jĩgua leðapeda bio ðλs-riðasiðaa ãdjirã crĩchara biabida bēã. ³² Judara, Sila sida Ācōrēneba beðeabadarã basía. Mañ bēã ne zocãrã jarasiðaa djabarãba biara ijãnamãrēã idjaba zarea pananamãrēã. ³³ Judara, Sila sida mama ðãrã pananapeda djabarãba ãdji diabuepedaðamaa jēða bia wãbisidaa. [³⁴ Baribrλrλ Silaba crĩchasia biara ðλda Antioquíaðe ðeida.]‡

§ 15:13 Mañ Santiagora Jesu djabaa. Santiagora idjaba Jacobo abadaa. Cãpũrĩã beðeaðe Santiago trλra zesia “San Jacobo” isabe jarabrλrðeba. Carta Santiago abadara mañ Santiagoba ðλsia. * 15:18 Amos 9:11-12. † 15:24 Griego beðeaðe ãcλrλ cartaðe nañ sida ðλ ðla: “Ādjia jaradia panλa bãrãra cacua wēãgoðida panλda idjaba judiorã ley jūma oðida panλda Ācōrēba ãdrλ edamãrēã.” Hecho 15:1,5. ‡ 15:34 Griego beðeaðe ãcλrλ cartaðe mañ versículora neéa.

³⁵ Mañne Paulora Bernabe sida Antioquíade panesidaa. Ādjia, zocārã djabarã biða dadji Boro beðeara jaradia panasidaa idjaba beðea bia Jesudebemada ebuða jarabadjidaa.

Paulo Bernabe umebemada awara wãna

³⁶ Dārãβλγδε Pauloba Bernabea jarasia:

–Puruza dadji Boro beðea jaradia pananamaa wayacusa wãnaa djabarã sãwã duana cawaði carea.–

³⁷ Mañne Bernabeba Juañ Marcoda ādji ume ede quĩrĩã ðasia. ³⁸ Naãrã wãsidade mañ Juañ Marcoba Panpilia druade ādjira amepeda jēda wãsia. § Ādji ume nocodaa jaradiade wãé basía. Mañ carea Paulomaarã bié ðasia Juañ Marcora wayacusa edeida.

³⁹ Paulora Bernabe ume mañ carea caicayaðapeda awara wãsidaa. Bernabeba Marcora edapeda barcode Chipre druadaa wãsidaa. ⁴⁰ Mañne Pauloba Silada edasia idji ume wãmãrēã. Djabarãba ādjira dadji Boro jλwade ðasidaa idji biðeba carebamãrēã.

⁴¹ Mañbeβλγ wãsidaa. Siria druade, Cilicia druade biða ργγλabðade puruza djabarãra carebadjidaa dadji Borora biara ijãnamãrēã.

16

Timoteo Paulo ume nĩbada

¹ Mañne ādjira Derbe puruðaa wãsidaa. Mamaλba Listra puruðaa wãsidaa. * Mama Jesu ijã βλ Timoteo abadada ðasia. Timoteo papara judio basía; Jesuda ijã ðasia. Idji zezara griego basía. ² Djabarã Listraðebemaba, Iconio puruðebema biða mañ Timoteoðebemada bia jarabadjidaa. ³ Mañne Pauloba Timoteora ede quĩrĩã ðasia. Baribλγλ jũmarãba cawa panasidaa Timoteo zezara griegoda. Mañ carea Pauloba Timoteora cacua wēãgosia judiorã mañ druade ðeaba idjidebemada bié crĩcharãnamãrēã. Mañbeβλγλ wãsidaa.

⁴ Ādji wãβðada puruza jarasidaa Jesuba diabueðarãba, djabarã bororã Jerusaleñne ðeaba cartade βλpedaðara djabarãba ijã o pananamãrēã. † ⁵ Mãwã djabarãba dadji Borora biara ijãsidaa idjaba ewariza cãbanaara yõ wãsidaa.

Pauloba Macedonianebeba ēberã ununa

⁶ Pauloda idji ume nĩna sida Prigia druade, Galacia druade biða ργγλα wãsidaa Ācõrē Jaureba beðea Jesuðebemara Asia druade idu jarabidaé bēã. ⁷ Misia druade jũēne wãsidade crĩchasiðaa Bitinia druadaa wãnida, baribλγλ Jesu Jaureba mamaa biða idu wãbié basía. ‡ ⁸ Mañ bēã Misia druade wãyã wãnapeda Troa puruðaa jũēne wãsidaa. ⁹ Diamasi Pauloba cãimocara quĩrãca unusia ēberã Macedonia druadebemada λta nũmλda. Mañ ēberãba Pauloã nãwã beðea djuburiasia: “Macedonianaa dairã carebaðe zedua.” ¹⁰ Pauloba maλda ununa bēã daiba cawasidaa Ācõrēba दौरα ðasida beðea bia Jesuðebemada Macedoniadebemarãa jaradãmãrēã. Ara maλda wãni carea panesidaa.

¹¹ Troaðeba jipa wãnapeda Samotracia morrode wibarisidaa. Nurēma Neápoli puruðe jũēsidaa. ¹² Mamaλba Pilipo puruðaa jĩrũba wãnapeda mama dārãsidaa. Mañ purura Macedonia druade puru droma basía. Romanorãda mama panabadjidaa. ¹³ Ānãũbada ewaride दौरα puru dajadaa wãnapeda doedaa wãsidaa. Crĩchasiðaa mama judiorãba Ācõrēã iwidiðadada. Wãβðade wērãrãda ābaa dji jλre duanda unusidaa. Egode chũpanenapeða daiba ādjirãa beðeasidaa. ¹⁴ Mañ wērãrãnebemada abã Lidia abadjidaa. Idjira Tiatira puruðebema basía. Wua pursupursuada nēdobuebadjia. Mañ judioé wērãba Ācõrēra waya ðasia. Dadji Boroba idji soðe tãna bēã Pauloba beðea βλρα Lidiba quĩrãcuíta ũrĩpeda ijãsia. ¹⁵ Lidia, jũma idji dedebemarã sida borocuesidaðe dairãa beðea djuburiasia idji dede panenamãrēã. Nãwã jarasia:

–Bãrãmaa mλa wãrãda dadjirã Boroda ijãsiβλγλ, mλ dede panane zedãdua.–

Mãwã दौरα idji dede panebisia.

§ 15:38 Hecho 13:13. * 16:1 Paulora Bernabe ume naēna mañ umébema puruðaa wãsia. Hecho 14:6-23. † 16:4 Hecho 15:23-29. ‡ 16:7 Jesu Jaure. Griego beðeade λγγλ cartade βλ βλα “Ācõrē Jaure” wa ababe “Jaure.”

¹⁶ Ewari ãba Ācōrēa iwidĩbadamaa wābɫdade daiba nezocawērā jai bara ɫada unusĩdaa. Mañ wērāba dji jaĩdeba jarabadjia cārēda sāvāida. Mañneba idji bororāba bio parata edabadjiãdaa. ¹⁷ Mañ wērāra Paulo caĩdu, dai caĩdu bĩda zebɫɫde ara pichia jīgua jarabadjia:

–¡Nañ ēberārāra Ācōrē dji Dromaara ɫ nezocarāa! Ādjia bārāa jara panɫa sāvā mañ Ācōrēba ēdrɫ edabarida.–

¹⁸ Idjia ewari zocārā māwā jīgua jara nīmi bērā Paulora sēsia. Idjimãa acɫpẽda dji jaĩa jarasia:

–Mā Jesucrito trɫneba bɫa jaraya: nañ wērānebemada āyā wādua.–

Ara mañda dji jaira ēdrɫasia.

¹⁹ Mañne nezocawērā bororāba cawasĩdaa idjĩdeba waa parata edadãéda. Mañ carea Paulora, Sila sĩda jidadãpẽda puru bororāmaa edesĩdaa. ²⁰ Dji cawa obadarā quīrāpita nūmɫnapeda jarasĩdaa:

–Za panɫ judiorāba dadjirā purura quīrūbiga panɫa. ²¹ Dadjia romanorāba ocara panɫda ādjia jaradia panɫa.–

²² Mañne jūma dji arima duanɫba Paulora, Sila sĩda orra edasĩdaa. Māwā duanɫne dji cawa obadarāba ādjia cacuãde jɫ panɫra wēabĩdapẽda bacuruba ubisĩdaa. ²³ Bio ũdapẽda preso ɫasĩdaa. Dji preso ɫea wagabaría jarasĩdaa bio wagamārēā. ²⁴ Ara mañda preso ɫea wagabariba Paulora Sila sĩda preso ɫabada dede eduara ɫde ɫapẽda ādji jirūra chicharõde catɫ nūmasia.

²⁵ Ariquētra babɫɫde Pauloba Sila bĩda Ācōrēa iwidĩ panasĩdaa idjaba idjia trɫā panasĩdaa. Mañda waabema preso ɫeaba ūrī panasĩdaa. ²⁶ Cawaēne de uremiada wāsia. Mañgɫba preso ɫabada dera dji cābāyā uresia. Jūma eda wābadara ewacuasía. Preso ɫea jɫ ɫ carena sĩda jūma ērā ɫaecuasía. ²⁷ Mañne preso ɫea wagabarira ɫrɫmasia. Eda wābada ewa nūmea unusĩde crīchasia preso ɫeara jūma mīrū wābɫɫsĩdada. Mañ carea idji necoda ēūta edasia iduba beui carea. ²⁸ Baribɫɫ Pauloba jīgua jarasia:

–Bɫdũba beurādua. Dairāra jūma nama duanɫa.–

²⁹ Mañbe preso ɫea wagabariba ībīrāda enebipẽda Paulo, Sila panɫmaa isabe edaa wāsia. Ne wayaaba cacua ure nūmɫba ādji jirū caita ɫarru cobesia. ³⁰ Mañbe ādjira dajadaare edepẽda iwidĩsia:

–Achirā, mā ɫcārēda oida ɫ Ācōrēba mɫra ēdrɫ edamārēā?–

³¹ Ādjia panusĩdaa:

–Bɫa, ɫ ēberārā bĩda dadjia Boro Jesucritoda ijānibɫɫ, idjia bārāra ēdrɫ edaya.–

³² Mañbe dadjia Boro bẽdeara idjia, jūma idji dedebemarā bĩda jarasĩdaa. ³³ Ara mañ diamasi preso ɫea wagabariba ādji djara cōāpẽdãdara sɫgɫsia. Māwānacarea idjira, jūma idji dedebemarā sĩda borocuesĩdaa. ³⁴ Paulora, Sila sĩda idji dedaa edepẽda ne cobisia. Ācōrē ijāpẽdãda bērā idjira, idji dedebemarā sĩda bio ɫsrĩdasidaa.

³⁵ Nurēma dji cawa obadaba zarrarāda preso wagabarimaa nāwā jarade diabuesĩdaa:

–Paulora, Sila sĩda ēdrɫ ɫɫdua.–

³⁶ Mañbe preso ɫea wagabariba Pauloa jarasia:

–Dji cawa obadaba bārāra ēdrɫ ɫɫbisĩdaa. Mañba necai wānadia.–

³⁷ Baribɫɫ Pauloba dji zarrarāa jarasia:

–Daira romanorā bērā baridua carea preso ɫɫcara panasĩdaa. Baribɫɫ ādjia daia bio iwidĩdãé jūmarā quīrāpita ubĩdapẽda preso ɫasĩdaa. Mañda ɫdaira chupea ēdrɫ ɫɫbĩdica? ¡Māwāé! ¡Ādjidrɫ zedida panɫa dai ēdrɫ ɫɫdi carea!–

³⁸ Pauloba jaradãra zarrarāba dji cawa obadarāa jarade wāsĩdaa. Idjaba jarasĩdaa Paulora, Sila sĩda romanorāda. Mañ ūrīsĩdade dji cawa obadarāra ne wayasĩdaa. ³⁹ Ara mañda ādjimaa wānapeda quīrā djuburia iwidĩsĩdaa ādjia opẽdãdara quīrādoadamārēā. Mañbe ēdrɫ ɫɫdapẽda bẽde djaburiasĩdaa purudebemada āyā wānamārēā. ⁴⁰ Paulo, Sila

§ 16:22 2 Corinto 11:25.

sida preso panana ēdr̄apedadacarea Lidia dedaa wāsidaa. Djabarā ume dji j̄redapeđa ādjirā ume bedeasia dadji Borora biara ij̄ānamārēā. Maļbebr̄a wāsidaa.

17

Tesalonica puruđe quīrūbucapedada

¹ Paulora, Silara, ādji ume nīna sida Anpipoli puruđe, Apolonia puruđe biđa wāyā wānapēđa Tesalonica puruđe jūēne wāsidaa. Mama judiorā dji j̄rebada deda basia. ² Pauloba obari quīrāca judiorā ume dji j̄rede wāsia. Domia ūbea ānāūbada ewariza ādjirā ume bedea b̄abadjia. ³ Ācōrē Bedeadeba idjia ebuđa jaradiabadjia Ācōrēba ēdr̄a edabari diai jarađara bia mīga b̄aida basida, idjaba beupeđa ārēbaida basida. Maļ awara nāwā jarabadjia:

–Mļa bārāa jara b̄a Jesura wārāda Ācōrēba ēdr̄a edabari diai jarađaa.–

⁴ Āc̄r̄a judiorāba maļḡra ij̄ānapēđa Paulo ume, Sila ume biđa ābaa panesidaa. Idjaba zocārā griegorā Ācōrē waya beaba, āc̄r̄a wērārā dji dromarā biđa ij̄āsidaa. ⁵ Baribr̄a judiorā Jesu ij̄āē beara sođe bié duanesidaa. Maļ carea ēberā cadjiruarāda zocārā j̄redapeđa purura quīrūbigade wāsidaa. Pirapođapeđa Jasoļ dede eđa wāsidaa Pauloda, Sila sida jidađapeđa jūmarā quīrāpita nūm̄ani carea. ⁶ Baribr̄a ādjira maļ dede ununaé basia. Maļ carea Jasoļda, āc̄r̄a djabarā sida jidađapeđa dji puruđebema bororāmaa errebari edesidaa. Jūmarāba bia jarasidaa:

–Ēberārā jūma naļ ējūāne nēbr̄a o pan̄ba abari quīrāca nama ode zesidaa. ⁷ Maļ awara za b̄a Jasoļba ādjirāra idji dede bia edasia. Jūma ādjirāba dadji romanorā boroba obi b̄ra igara pan̄a.* Jesumanada dadjirā boroađa abadaa.–

⁸ Maļ ūr̄isidađe purura, ādjirā bororā sida quīrūbucasidaa. ⁹ Māwā duan̄ne dji bororāba Jasoļa, waabemarāa biđa jarasidaa ēdr̄a carea paratada diađida pan̄da. Diapedadacarea idu wābisidaa.

Paulo, Sila ume Bereađe panana

¹⁰ Ara maļ diamasi djabarāba Paulora, Sila sida Berea puruđaa diabuesidaa. Jūēnapēđa judiorā dji j̄rebada dedaa wāsidaa. ¹¹ Bereadebema judiorāra Tesalonicađebemarā quīrāca pananaé basia. Ātebr̄a Jesuđebemara ūr̄i quīr̄i panasidaa. Ewariza Ācōrē Bedeara bio quīrācuita ac̄lbadjidaa ādjia jara pan̄ra wārā cawaya.† ¹² Maļba zocārā judiorāba Jesura ij̄āsidaa. Idjaba zocārā griego wērārā dji dromarāba, umaquīrārā dji dromarā biđa ij̄āsidaa.

¹³ Maļmisa judiorā Tesalonicađebemaba cawasidaa Pauloba Ācōrē bedeara Berea puruđe jaradia b̄ada. Maļ carea wānapēđa mamabemarā sida quīrūbigasidaa Paulo bié ođamārēā. ¹⁴ Ara maļda djabarāba Paulora pusadaa diabuesidaa. Baribr̄a Silara, Timoteo sida Bereađe panesidaa. ¹⁵ Paulo edepēđadaba idjira Atena puruđaa diađe wāsidaa. Maļbe Pauloba ādjirā ume bedeada diabuesia Silara, Timoteo sida idjimaā isabe zedamārēā. Ara maļda djabarāra jēda wāsidaa.

Paulo Atena puruđe bađa

¹⁶ Pauloba Sila, Timoteo sida Atena puruđe j̄lā b̄ađe unusia maļ purura j̄lwaba ođa ācōrēba bira b̄ada. Maļ b̄erā idji sođe bié besia. ¹⁷ Māwā b̄ađe Paulora judiorā dji j̄rebada dede ādjirā ume, judiorāē Ācōrē waya bea ume biđa Jesuđebemada bedea b̄abadjia. Maļ awara puruđe ewariza ēberārā duan̄ma bedea b̄abadjia. ¹⁸ Āc̄r̄a ēberārā

* 17:7 Romanorāba ādjirā borora Cesar abadjidaa. Maļ ewaride Claudio abadada ādjirā boro basia. Maļ Claudiora dji boroda basia poa 41đeba aba 54đaa. † 17:11 Ādjia Ācōrē carta dr̄ōra ac̄lbadjidaa. Maļ ewaride Ācōrē carta djiwidira wadibida neé basia.

epicúreo crícha ēpē beada, estoico crícha ēpē bea sida mama panasidaa.[‡] Mañ ēberārā Paulo ume bedea panane λcλrλba ara ādjiduba iwiedi duanasidaa:

–Jāñ ēberā nēbλrλi awua λlba ¿cārēnebemada bedea λl?–

Dewararāba panusidaa:

–Āībemarāba ēpē bea ācōrēnebemada jaradia λlca λla.–

Māwā jarasidaa Pauloba bedea bia Jesudebemada idjaba dadji λrēbadiēbemada jaradia bada bērā.[§] 19-20 Māwā panane Paulora Areópago eyadaa edesidaa ādji dji jλrebada demaa. Mañbe jarasidaa:

–Bla jaradia λlra dairāmaarā crícha djiwidia. Mañra dairāba wadi ūrīnaca. Mañ bērā cawa quīrīā panla cārēda jara λlda. ¿Bla dairā jaradiaéca?–

²¹ Jūma Atenanēbemarāba, drua āībemarā mama bea bida ababe crícha djiwidi ūrīpedadada nēbλrλbada bērā māwā iwedisidaa. ²² Mañne Paulora ādjirā ēsi Areópago eyade λta nūmepeđa jarasia:

–Achirā Atenanēbema, mñla unu λla bārāba zocārā ācōrēda bio ēpēbadada. ²³ Purude rλrrλa nīne mñla unusia bārāba ādjirāa bia beadeadi carea opeđadada. Mōgara ođa abalđe nañ beadeada λl basia: “Ācōrē dadjia adua panl itea ođa.” Bārāba adua panl Ācōrēa bia beadeabadaa. Ara mañ Ācōrēnebemada mñla bārāa jaraya. ²⁴ Mañ Ācōrēba nañ ējūāra, nañ ējūāne nūml sida jūma osia. Idjira bajānebema Boroa idjaba nañ ējūānebema Boroa. Idjira ēberāba ođa dede bacaa.* ²⁵ Bia λai carea iwidiaca ēberāba idji itea ne omārēā.† Idjiabλrλ jūma dadjirāa dia λla zocai beadamārēā, λyābadamārēā, idjaba ne jūma dadjia erobaida λlra erobadamārēā.

²⁶ Idjia ēberā abalđeba puruda zocārā yōbisia jūma nañ ējūāne beadamārēā. Idjia λsisa maλgrā purura aba sālbe beadida idjaba sāma beadida. ²⁷ Māwā osia ēberārāba idjira jλrλdamārēā. Māwāra tānaca jλrλbada quīrāca āībērā ununicada. Wārāda Ācōrēra tλml λléa, ātebλrλ dadjirāza caita λla. ²⁸ Idjideba dadjirāra zocai beaa, nībabadaa, idjaba panabadaa. Mañ bērā λcλrλ bārānebemaba jarasidaa: “Dadjirāra idji warrarāa.”[‡]

²⁹ Dadjirāda Ācōrē warrarābλrλ, críchadié panla Ācōrēra oro ođada, parata ođada, wa mōgara ođada, maλgrā ēberāba ara idji críchadeba ođa bērā. ³⁰ Ēberārāba Ācōrē adua beadeba māwā opeđadara idjia naēna iduaribisia. Baribλrλ idira jara λla jūma druazabemaba cadjirua igaradapeđa idjida ijānamārēā. ³¹ Māwā quīrīā λla idjia λlđa ewaride jūma nañ ējūānebemarā jipa cawa oi bērā. Mañ awara aba edasia māwā omārēā. Idjaba mañ ēberāra cawabisia beu badada λrēbabida bērā.–

³² Mañ beu bada λrēbabidadebema ūrīsidade λcλrλra ipidasidaa. Baribλrλ dewararāba jarasidaa:

–Dewara ewaride bla mañnebema bedea λlda waya ūrīnia.–

³³ Mañbe Paulora ādjirā ume badada wāsia. ³⁴ λcλrλ dji jλre pananaba Paulo bedeara ijāsidaa. Aba Dionisio basía. Idjira mañ Areópagoma dji jλrebadađebema basía. Idjaba wērā Damari abadaba, dewararā bida ijāsidaa.

18

Paulo Corinto purude bada

[‡] 17:18 Griego Epicuro abadara basia 300 poa Jesu todi naēna. Mañ Epicuroba jaradiabadjia ēberārāba ababe λsrida baidrλ wa necai baidrλ jλrλdida panlda. Idji ēpē beada epicúreorā abadjidaa. Ādjirāba críchāsidaa ādji ācōrē beaba ēberārāda críchadacada. Mañne estoicorāba griego Zeno abadara ēpēbadjidaa. Ādjirāba jaradiabadjidaa nañ djaraba o quīrīā λlda igaradida panlda, crícha cawaara wānida panlda, idjaba ne jūmada ođida panlda dewararāba carebadaéne. [§] 17:18 Mañ griegorāba críchāsidadaca λla ācōrē dji umaquīrāda basida Jesu abadada mañne ācōrē dji wērāda basida λrēba abadada. ^{*} 17:24 1 Rey 8:27; Hecho 7:48-50. [†] 17:25 Salmo 50:9-12. [‡] 17:28 Griego Arato abadaba ādji ācōrē Zeudebemada māwā λsisa.

¹ Māwānacarea Paulora Atena purudeba Corinto purudea wāsia. ²⁻³ Mama judio Aquila abadada unusia. Mañ Aquilara Ponto druadebema basía.* Dji quima Priscila ume Italia druadeba jūēpedadada dārāé basia. Italiadeba ēdrasidaa Romanebema boro Claudioba jūma judiorā Romane beara āyā wābiða bēra.† Corintode Paulora ādjimaa wāsia ādji quīrāca wua deda o cawa Ɂl bēra. Mañbe ādji ume besia ābaa trajai carea. ⁴ Ānāūbada ewariza Paulora judiorā dji jɁrebada dede bedeā Ɂabadjia judiorāba, griegorā biða Jesura ĩjānamārēā.

⁵ Māwā Ɂlde Silara, Timoteo siða Macedonia druadeba jūēsidaa. MamaɁba ĩtaa Pauloba ewariza Ācōrē bedeada jaradia Ɂabadjia. Idjia judiorāa jarabadjia Jesura wārāda Ācōrēba ēdrɁ edabari diai jaradada. ⁶ BaribɁɁl idjia jara Ɂlra ādjirāba igarasidaa. Idjaba idjidebemada bié bedeabadjidaa. Mañ carea Pauloba cacuaē jɁ Ɂlra jārāpetapeða jarasia:

–Bārāba mañ bedeā igara panɁ carea Ācōrēba cawa obɁɁlde mɁra bedeade Ɂaéa. MañɁlra ara bādjiēde Ɂla. NamaɁba ĩtaa mɁra judiorāémaa wāya.–

⁷ Ara mañda judiorā dji jɁrebada dede jaradia Ɂadada Ticio Justo dede jaradiaēde wāsia. Mañ ēberāba Ācōrēra waya basia. Idji dera judiorā dji jɁrebada de orrocawa basia.‡ ⁸ Judiorā dji jɁrebada dedebema borora Crispo abadjidaa.§ Mañ Crispoba, jūma idji ēberārā biða dadji Borora ĩjāsidaa. Mañ awara zocārā Corintodebemarāba ũrīsidaa Pauloba Jesudebema jaradia ɁlɁda. ĩjānapēda borocuesidaa.

⁹ Ewari Ɂba diamasi Pauloba cāimocara quīrāca unusia dadji Boroba idjia nāwā jarabɁɁlɁda: “Ne wayarādua. Jaradia Ɂadua. Chupearādua. ¹⁰ MɁra Ɂl ume Ɂla. Ni ɁbaɁba Ɂlra poya bié oðāéa, mɁra ēberārā zocārā nañ purude eroɁl bēra.” ¹¹ Mañ bēra Pauloba poa Ɂba ēsidra Ācōrē bedeāra mama jaradia besia.

¹² GalioɁ abada Acaya druadebema boroda beside judiorāra bedeā ausidaa Paulo bié oði carea.* Idjira mañ GalioɁmaa jida edesidaa. ¹³ Ādjirāba jarasidaa:

–Za Ɂlba ēberārāa jara Ɂla Ācōrēra wayađida panɁda baribɁɁl dadji romanorā leyba jara Ɂl quīrāca jaradiaca.–

¹⁴ Paulo bedeabɁɁl baside GalioɁba judiorāa jarasia:

–Nañ ēberāba bié oðabara wa cadjirua dromada oðabara mɁra bārā bedeāra sēē ũrīcasia. ¹⁵ BaribɁɁl bārāba Ɂbabe bedeā carea, bārā ācōrē trɁ carea, bārā ley carea biða ijara panɁla. Mañ bēra ara bāduɁba cawa oðadua. MɁra mañɁldebemada cawa oi carea Ɂlāa.–

¹⁶ Māwā jarapeða āyā jɁrecuasía. ¹⁷ Mañne jūmarāba judiorā dji jɁrebada dedebema boro Susteneda jidađapeða ara mama puosidaa.† BaribɁɁl GalioɁba mañ carea crīchaé basía.

Paulo jēda Antioquíadaa wāna

¹⁸ Paulora Corinto purude dārā basia. Mañne djabarā ābaa jɁrepeða wāyana asia. Barcode Ɂadoi naēna Paulora Cencrea purude borobichia tɁbisía Ācōrē itea ne oi jaradara jūma oða bēra.‡ MañbeɁlɁl Siria druadaa wāsia. Aquilara dji quima Priscila siða idji ume wāsidaa. ¹⁹ WāɁlɁdaē Epeso purude jūēsidaa. Mama Paulora Aquila, Priscila ume Ɂadada awara wāsia. Mañne judiorā dji jɁrebada dedaa wāpeða judiorā ume Jesudebemada bedeasia. ²⁰ Ādjirāba idjia bedeā djuburiasidaa mama dārā Ɂemārēā, baribɁɁl Ɂe quīrāé basía. ²¹ ĀteɁlɁl wābɁɁlde nāwā jarasia:

* 18:2-3 Ponto druara idjaba Bitinia abadjidaa. Hecho 16:7. † 18:2-3 Claudioba māwā osia poa 49de. ‡ 18:7 Ticio Justo. Griego bedeade zocārā cartade ababe “Justo” Ɂl Ɂla. ĀɁɁlɁba crīcha panɁla mañ Justora Pauloba “Gayo” trɁ jarabadjida. Romano 16:23; 1 Corinto 1:14. § 18:8 Mañ Crispoēbemada Pauloba Ɂlasia 1 Corinto 1:14de. * 18:12 Mañ GalioɁra Acayaēbema boroda besia poa 51de. † 18:17 Jūmarāba. Griego bedeade zocārā cartade Ɂl Ɂla: “Griegorāba.” ‡ 18:18 Numero 6:1-21.

–Ăcōrēba quīrīāsira mĭra waya bārā acĭde zeya.–§

Maĭbe barcoĭde ĩadopeda Epesoĭeba wāsia. ²² Cesarea purude jūēpeda Paulora Jerusaleĭnaa djabarā acĭde wāsia. Mamaĭba Antioquía puruĭdaa wāsia.

Apolo Epesoĭaa zeda

²³ Paulo mama dārā ĩadacarea Galacia druade, Prigia druade biĭa ϱγγλα wāsia. Puruza Jesu ĭjā ĩeaa jaradisia biara ĭjānamārēā. ²⁴ Maĭmisa judio Apolo abadada Epeso purude jūēsia. Maĭ Apolora Alejandría puruĭdebema basía. Idjira bia beĭeabadjia idjaba Ācōrē carta siĭa bio cawa ĩasia. ²⁵ Apoloba dadji Boro Jesu Ora dewaraĭeba cawasia. Jesuĭebemada bio ĩsriĭa beĭeabadjia idjaba ariĭe jaradia ĩabadjia. Baribĭγγ zareacuĭdebemada ababe Juaĭba jaradia ĩadadγγ cawa ĩasia.* ²⁶ Maĭne Apoloba judiorā dji jĭrebada dede ne wayaa neĭ jaradia ĩasia. Idjia jaradia ĩγγ Aquilaba, Priscila biĭa ūrīsidaa. Maĭ carea idjira āyā ededapeĭa Ācōrē Oĭebemada biara jaradisiaĭa.

²⁷ Māwānacarea Apolora Acaya druadaa wā quīrīā ĩasia. Maĭ carea djabarā Epesoĭebemaba idjira wāida bio bia ĩada asidaa. Cartada ĩsidaa Jesu ĭjā ĩeaba idjira mama bia edadamarēā. Acayaĭe jūēsieĭe Apoloba djabarā Ācōrē biadeba Jesu ĭjāpedada bio carebasia. ²⁸ Idjia jaradia ĩde judiorāba sewaaĭa abĭdaza jūmarā quīrāpita ebuĭa cawabibadjia ādjia Jesuĭebemada ā ĭrīcha panĭa. Ācōrē Beĭeadeba cawabibadjia Jesura wārāda Ācōrēba ēdγγ edabari diai jaradaĭa.

19

Paulo Epesoĭe ĩada

¹ Apolo Corintode ĩmisa Paulora ējūā eyaĭda ĩde wāyā wāpeda Epeso purude jūēsia. Mama Jesu ĭjā ĩeada ĭγγ unusia. ² Idjia maĭ djabarāa iwiĭisia:

–Bārāba Jesu ĭjāsidaĭe ĭĀcōrē Jaurera edasidaĭa?

Ādjirāba panusidaa:

–Dairāba waĭbiĭa Ācōrē Jaureĭebemada ūrīnaca.–

³ Maĭne Pauloba iwiĭisia:

–Māēteara ĭsāwā borocuesida?–

Ādjirāba panusidaa:

–Juaĭba jaraĭa quīrāca borocuesida.–

⁴ Maĭne Pauloba jarasia:

–Juaĭba jarabadjia ēberārāba cadjirua obadara igaraĭapeĭa Ācōrēmaa zedamarēā. Māwā osidaĭa idjia borocuebadjia. Maĭ awara jarabadjia aba idji caĭdu zebγγda ĭjānamārēā. Maĭγγara Jesu basía.*

⁵ Maĭ ūrīsidaĭe dadji Boro Jesu trĭneba borocuesidaa. ⁶ Maĭbe Pauloba idji jĭwa ādji ĭrĭ ĩside Ācōrē Jaurera ādjirāmaa zesia. Maĭne dewara beĭeade beĭeasidaa idjaba Ācōrēneba beĭesidaa. ⁷ Jūma ābaa ādjira doce panasidaĭa ĩa.

⁸ Jeĭeco ūbea Paulora judiorā dji jĭrebada deda wā ĩabadjia. Mama ne wayaa neĭ judiorā ume beĭe ĩabadjia Ācōrēra ādji Boroda ĩdamārēā. ⁹ Baribĭγγ ĭγγ zareacuĭdebemada ĭjānaĭ basía. Ĕberārā quīrāpita Jesu Oĭebemada biĭ beĭeabadjidaa. Maĭ carea Paulora ādji ume ĩada āyā wāsia. Idjia Jesu ĭjā ĩeaa jaradiabada deda edesia. Maĭ dera Tiranone basía. Mama ewariza Pauloba jaradia ĩesia. ¹⁰ Poa umé māwā osia. Māwā jūma Asia druadebema judiorāba, judiorāĭe biĭa dadji Boro Jesuĭebemada ūrīsidaa.

Esceva warrarā sāwāpedada

¹¹ Ācōrēba zocārā ne ununaca waĭĭada Pauloĭeba obadjia. ¹² Pauloba baridua wua tānada ēberārāba cacua biĭ ĩeamaa edebadjidaa. Maĭba dji cacua biĭ ĩeaa biabibadjidaa idjaba jairā siĭa ēberārā cacuaĭebemada āyā jĭretabadjidaa.

§ 18:21 Griego beĭeade ĭγγ cartade naĭ siĭa ĩĭ ĩa: “Mĭra Jerusaleĭne ewari droma zebγγra báde wāida ĩa.” * 18:25 Marco 1:1-8. * 19:4 Jesu. Griego beĭeade ĭγγ cartade “Crito” ĩĭ ĩa.

¹³ Mañ ewariðe λcλrλ judiorāba jai āyā jλrecua panλda pλrrλa nībabadjidaa. Mañne dadji Boro Jesu trλneba jaira ēberārā cacuaðebemada āyā jλreta quīrīāsidaa. Nāwā jarasidaa: “Pauloba jaradia ɛλ Jesu trλneba mλa jaraya: āyā wādua.”

¹⁴ Māwā o panλra judio Esceva warrarā basía. Ādjira siete panasidaa. Escevara sacerdote bororānebema basía.† ¹⁵ Ewari aba jai āyā jλreta panλne jaiba maλgrā siete ēberārā jarasia:

–Jesura mλa cawa ɛλa. Paulo sida mλa cawa ɛλa. Baribλrλ bārāra λcai?–

¹⁶ Mañbe ēberā jai bara ɛλba ādjira orra edapeða jūma poyacuasía. Bio puocuada bērā ādjirā cacuara jūma cōācuasía. Mañbe dji jai bara ɛλ dedeba ācada pira wāsidaa. ¹⁷ Jūma Epesode ɛea judiorāba, griegorā biða mañ cawasidaa ne wayasidaa. Mañne dadji Boro Jesu trλnebemada bia bedeasidaa.

¹⁸ Mañ ewariðe zocārāba Jesura ijāsidaa. Mañbe zedapeða ebuda jarasidaa ādjia jaiðeba o pananada. ¹⁹ λcλrλba ādji carta jaiðebemada enenapeða jūmarā quīrāpita babuesidaa. Jūma maλgrā carta nēbla cawasidaa cincuenta mil parata torro nēblaðe ɛasía.‡ ²⁰ Māwā Ācōrēba idji λɛlaðeba oða carea dadji Boro Jesuðebema beðeara tλmlara trλ ɛλgasía. Mañne Jesu ijā ɛeara yō wāsidaa.

²¹ Māwānacarea Pauloba idji soðeba crīchasia Macedonia druade, Acaya druade biða pλrrλapeða Jerusaleñ puruðaa wāida. Idjaba jarasia: “Jerusaleñne ɛapeða mλra Roma puruðaa wāida ɛλa.” ²² Mañ bērā idji carebabadarā Timoteoda, Erasto sida Macedonia druadaa na diabuesia baribλrλ idjira Asia druade ɛesia.

Epesode quīrūbucapedada

²³ Ara mañ ewariðe Jesu O carea ēberārāda cābana quīrūbucasidaa. ²⁴ Maλgrā nāwā basía: ēberā Demetrio abadada ɛasía. Mañ ēberāra parataðebema ne obari basía. Deda ādji ācōrēwērā Artemisa de droma quīrāca djuburi ocuabadjia.§ Mañ o ɛλðeba Demetrioba, idji ume ne obadarā biða parata waiɛλa edabadjidaa. ²⁵ Demetrioba mañ ēberārāra, dewarabema ne obadarā sida ābaa dji jλresía. Mañbe nāwā jarasia:

–Achirā, bārāba cawa panλa dadjirāba nañ de zaque o panλneba parata waiɛλa edabadada. ²⁶ Baribλrλ bārāba unu panλa idjaba ūrī panλa jāñ Pauloba jλwaba oða ācōrēra dji wārāéana abarida. Idjia nañ Epesode idjaba berara jūma Asia druade biða māwā jara nīa. Mañ bērā zocārā ēberārāba Artemisara igarabλdaa. ²⁷ Mañba dadjirāba nēdobue panλra ēberārāba bié ununicada. Artemisa de droma sida waa trλ ɛλga ɛaésicada. Māwāra Asia druade, jūma nañ ējūane biða Artemisa ēpē panλba waa dji dromada crīchadaéa.–

²⁸ Mañ beða ūrīsidade bio quīrūnapeda bia jara duanasidaa:

–jBio bia ɛλa Artemisa Epesodebemara!–

²⁹ Māwā duanλne jūma puruðebemarāra cawa crīchadaé piraposidaa. Mañne λcλrλba Paulo ume nībabadada umé jidadapeða puru dji jλrebadaada edesidaa: aba Gayo basía, aɛabemara Aristarco basía. Ādjira Macedonia druadebema basía. ³⁰ Paulora mama ēberārā ume beðeade wā quīrīā ɛasía, baribλrλ Jesu ijā ɛeaba iduaribiðae basía. ³¹ Mañ awara λcλrλ Asiaðebema bororāba Pauloa beðeada diabuesidaa. Idji ume dji biarā bērā beða djuburiasidaa dji jλrebadaada wārāmārēa. ³² Mañmisa ābaa dji jλre panλma jūmarāba cawa crīchadaé bērā ɛλga nūmesía. Jūmarāda quīrā awara bia duanasidaa. Zocārāba adua panasidaa cārē cārēā ābaa dji jλre duanλda.

† 19:14 Zocārāmaara mañ Escevara jai āyā jλretabλrλde ara idjira sacerdote dji dromaana abadjia paratada edai carea. ‡ 19:19 Cincuenta mil parata torro edai careara ēberāba cincuenta mil ewari trajaida ɛλa. § 19:24 Latīñ beðeade Artemisara Diana trλ jarabadjidaa. Griegorāba jarabadjidaa Artemisara biogoa beidebema idjaba warra toidebema ācōrēda.

³³ Māwā duanane ḷcɿɿba judio Alejandroda edasidaa puru quĩrãpita bedeamãrẽã. Māwā osidaa dewara judiorãba idjira nocoda chãbari edepedada bẽrã. Mañne Alejandroba jũmarãda jɿwaba chupeabisia. Idjia jara quĩrã b̄asia judiorãra bedeade panlẽda.*

³⁴ Baribɿɿ idjira judioda cawasidaede jũmarãba nãwã dãrã bia jarasidaa:†

–jBio bia ɿla Artemisa Epesodebemara!–

³⁵ Mañbe Epesodebema carta ɿlbariba ẽberãrã powua nũmɿra chupeabipeda jarasia: –Achirã Epesodebema, jũmarãba cawa panla ãcõrẽwẽrã Artemisa de dromara, idji zaca ɿl bajãneba ɿaeda sida dadji purude wagabadada. ³⁶ Ni aɿalɿa mañgɿra poya sewaaada aãaãa. Mañ bẽrã biara ɿla chupeadida. Bio crĩchaãaãe ni cãrẽ sida orãnadua. ³⁷ Nañ ẽberãrãba dadjirã ãcõrẽwẽrã de dromane ne drɿaãaãe panlmĩna wa idjidebemada biẽ bedeadaãe panlmĩna bãrãba namaa enesidaa. ³⁸ Demetrioba idji ume ne obadarã biã djãrãda jara quĩrã panɿɿɿɿ, nẽɿɿra cawa obadarã quĩrãpita wãnida panla. ³⁹ Bãrãba dewara nẽɿɿrada jara quĩrã panɿɿɿɿ, dji bororãba puru ãbaa jɿre panne jaradada. ãdjiabɿɿ cawa jaradia. ⁴⁰ Idi quĩrũbucapadaãa carea romanorãba jaradiscada dadjirãba ãdji leyra igara panɿda. ãdji cãrẽ cãrẽã mãwã osidaada adibɿɿ, ni cãrẽ sida poya panunaãa.–

⁴¹ Māwã jarapeda dji carta ɿlbariba jũmarãda wãbigasia.‡

20

Paulo Macedoniana, Greciaãa biã wãna

¹ Māwã quĩrũ duananacarea Pauloba Jesu ijã ɿeara trɿcuapeda ãdjirã ume bedeasia dadjirã Borora biara ijãnamãrẽã. Mañbe wãyaana apeda ojũẽcuapeda Macedonia druadaa wãsia.* ² Jũma mañ druade pɿrrɿa nĩbaside djabarãda carebabadjia dadjirã Borora biara ijãnamãrẽã.† Mañbeɿɿ Grecia druade jũesia. ³ Mama jedeco ũbea ɿasia. Paulo Siria druadaa barcode wã baside cawasia judiorãba idji biẽ odi carea bedeã ausidada. Mañ carea Macedonia druareba wãsia. ⁴ Pirro warra Sopater Berea purudebemada, Segundo idjaba Aristarco Tesalonica purudebemada, Gayo Derbe purudebemada, Tiquico idjaba Tropimo Asia druadebemada, Timoteo sida idji ume Asia druadaa wãsidã.‡ ⁵ Mañ djabarãra dai na wãnapeda Troa purude jãã panasidaa. ⁶ Pañ ẽsãbari neẽ ɿl cobada ewari badacarea दौरa Pilipo purudeba barcode wãsidã. Ewari juesumane ãdji ume Troade dji unusidã. Mama siete ewari panesidã.

Troa purude duanana

⁷ Mañbe nabema ewari domiane Jesu ijã ɿea ume ãbaa dji jɿresidaa Jesu quĩrãnebaði carea cobadara codi carea.§ Mañne Pauloba jaradia ɿasia. Nurẽma wãida ɿl bẽrã wadi ariquẽtra bedeã ɿasia. ⁸ Dairãra ltaarebema dejãne ãbaa dji jɿre panasidaa. Ibĩrãda zocãrã coa nũmeasia. ⁹ Mañne cũdra Eutico abadada dajadaa acɿbadade chũmasia. Paulora dãrã bedeã ɿl bẽrã mañ cũdrara daupeaba cãĩ dogosia. Mãwã ɿlde dejã ũbeadeba udu wãsia. Idjira jaidadada ẽberãrãba bara edasidaa. ¹⁰ Paulora uãaa zepeda dji cũdra ãrã ɿarru cobepeda ɿɿɿasia. Mañne jarasia:

–Dauperarãnadua. Idjira zocai ɿla.–

¹¹ Paulora wayacusa dede eda wãpeda Jesu quĩrãnebaði carea cobadada ãdjirã ume cosia. Mañbe wadibida bedeã ɿlde ãnadɿpeda wãsia. ¹² Dji cũdrara diguidãa zocai edesidã. Mañ carea jũmarãda ɿɿsridã duanesidã.

* 19:33 Griego bedeade mañ versículora ebuãa ɿlãa. † 19:34 Dãrã. Griego bedeade ɿl ɿla “hora umé.” ‡ 19:41 ḷcɿɿ cartade versículo 41ne ɿl ɿlra versículo 40de ɿla. Mañne versículo 41ra neãa. * 20:1 Ojũẽcuapeda. Griego bedeade zocãrã cartade mañra neãa. † 20:2 Paulora poa aba ẽsãdra Macedonia druade ɿasia. Mañne carta 2 Corinto abadada ɿasia. ‡ 20:4 Asia druadaa. Griego bedeade ḷcɿɿ cartade mañra neãa. § 20:7 Jesu quĩrãnebaði carea cobadada codi carea. Griego bedeade ɿl ɿla “pañ cõrãcuadapeda cosidã.” Luca 22:19-20; Hecho 2:42; 1 Corinto 11:23-26.

Troadeba Mileto puruḏaa wāpedada

¹³ Paulora Asoḷ puruḏaa óare wā quĩrĩasia. Baribɫɫɫ daira barcoḏe na wābisia. Mama idjira ḥadoyaḏa asia. Daira ara maḏda wāsidaa. ¹⁴ Asoḷne Paulo ume dji ununapeda barcoḏe ḥadosia. Maḷbe Mitilené puruḏaa wāsidaa. ¹⁵ Mamaɫba wānapeda nurēma Quío morro quĩrāpe jūēne wāsidaa. Nurēma Samo puruḏe wiḥarisidaa. Maḷbe Trogiliode wiḥaridapeda nurēma Mileto puruḏe jūēsidaa.* ¹⁶ Paulora Asia druade dārā ḥa amaaba Epeso puruḏe wiḥarié wāyā wāsia. Idjira isabe Jerusaleḷne jūē quĩrĩā ḥasia. Idjia crīchasia poya jūēibɫɫɫ Pentecoste ewaride mama ḥaida.

Pauloba djabarā Epesodebemarāa bedeada

¹⁷ Mileto puruḏe ḥaḏe Pauloba Epesodebema djabarā wagabadada trɫɫɫɫɫ. ¹⁸ Idjima jūēsidaḏe Pauloba jarasia:

–Bārāba cawa panɫa mɫ naḷ Asia druade jūēnaneba ḥa wābɫɫɫɫɫ sāvā bārā tāēna nĩbabadjida. ¹⁹ Mɫra dji dromada crīchaé dadjirā Boroba quĩrĩā ḥɫra o ḥasia. Eḏaude jĩā ḥabadjia idjaba judiorāba mɫra bié o quĩrĩā panana bēḥā bia mĩga ḥabadjia. ²⁰ Māwāmĩna mɫa jūmarā quĩrāpita, bārā deza biḏa bārā carebai carea jaradia ḥabadjia. Ni maārĩ biḏa jaradia ama ḥaca basía. ²¹ Judiorāa, judiorāēa biḏa mɫa jarasia cadjirua obadara igaraḏapeda Ācōrēmaa zedamārēā idjaba dadjirā Boro Jesucritora ijānamārēā.

²² Jāḷbe Ācōrē Jaureba mɫra wābi ḥɫ bēḥā Jerusaleḷnaa wāya.† Baribɫɫɫ mɫa adua ḥɫa jāma cārēda sāvāida. ²³ Aḥabe cawa ḥɫa Ācōrē Jaureba mɫa puruza ebuḏa jarabarida mɫra bia mĩga ḥaida idjaba preso ḥaida. ²⁴ Baribɫɫɫ maḷnebemada mɫa jūmawāyā crīchacaa, mɫ bia ḥaira jɫɫé ḥɫ bēḥā. Aḥabe dadjirā Boro Jesuba mɫa obi ḥɫra pārā quĩrĩā ḥɫa. Maḷ bēḥā bedeā bia Ācōrēba idji biadeba careba ḥḥdebemada mɫa jara ḥaya.

²⁵ Ācōrēba idji ēberārā bia pe erobḥdebemada mɫa bārāa jara ḥabadjia. Baribɫɫɫ idi cawa ḥɫa bārāba mɫra waa ununaéda. ²⁶⁻²⁷ Mɫa ne wayaa neé Ācōrēba bārā itea o quĩrĩā ḥɫa jūma ebuḏa jara ḥabadjia. Maḷ carea idi mɫa jaraya: aḥɫda aduabɫɫɫ, mɫra bedeade ḥléa.

²⁸ Ācōrēba idji Warra oadeba ēberārāra idji itea edasia.‡ Ācōrē Jaureba bārāra ḥɫcārĩa djabarāra waga pananamārēā. Maḷ bēḥā ara bāduba bio quĩrācuíta ḥeaḏadua idjaba Ācōrē warrarā siḏa jūma waga pananadua. ²⁹ Mɫa cawa ḥɫa mɫ wānacarea ēberā cadjiruarāda usa cadrɫa quĩrāca bārā tāēna zedida djabarā jūma ārĩni carea. ³⁰ Ara bādjiḏebemarā biḏa sewada jaradiaḏa Jesu ijā ḥearāba ēpēnamārēā. ³¹ Maḷ carea quĩrācuíta ḥeaḏadua. Quĩrānebaḏadua mɫa poa ūbea āsa, diamasi biḏa jĩā ḥɫba bādjiḏa sāvā nĩbaḏida panɫa jaradia ḥasida.

³² Jāḷbe djabarā, mɫa bārāra Ācōrē jɫwade ḥɫya. Idji biadeba dadjirā careba ḥḥdebema bedeāra quĩrānebaḏadua. Idji biadeba ḥḥɫada diabaria bārāba biara ijānamārēā. Idjia diai jaraḏara idji biadeba bārāba edaḏa. Jūma idji itea bia ḥḥḏarāba maḷra edaḏa.

³³ Mɫa djārā paratada, oroda, cacuaḏe jɫbari siḏa ara mɫdji itea awuaé basía. ³⁴ Bārāba bio cawa panɫa ara mɫdji jɫwaba trajasida mɫa erobaida ḥɫra edai carea idjaba mɫ ume nĩnaa diai carea. ³⁵ Jūma mɫa oadeba bārāa cawabisia ḥḥɫa traja panɫneba dji poya trajadaé queḏeada carebaḏida panɫa. Quĩrānebaḏida panɫa dadjirā Boro Jesuba nāvā jarasida: “Djārāa ne dia ḥɫra Ācōrē quĩrāpita biara ḥɫa djārāneba ne eda ḥɫ cāyābara.”–

³⁶ Māwā jaraḏacarea Paulora chĩrāborode cobepeda jūma ādjirā ume Ācōrēa iwidiḏa. ³⁷ Maḷbe bia wābidi carea jūmarā bio jĩā panɫba Paulora ojūēnapeda isōsidaa. ³⁸ Bio sopusidaa waa ununaéana aḏa bēḥā. Maḷbe idjira barcoḏaa diade wāsidaa.

* ^{20:15} Trogiliode wiḥaridapeda. Griego bedeade zocārā cartade maḷra neéa. † ^{20:22} Ācōrē Jaureba mɫra wābi ḥɫ bēḥā. Griego bedeade maḷba idjaba jara ḥɫa: “Mɫ jaurede wāida ḥɫda cawa ḥɫ bēḥā.” ‡ ^{20:28} Ācōrēba idji Warra oadeba. Griego bedeade ḥɫɫɫɫ cartade ḥɫ ḥɫa: “Dadjia Boroba ara idji oadeba.”

21

*Jerusale*lnaa wāpedada

¹ Mañ djabarā amenapeda dairāra barcode Cos morrodaa jipa wāsidaa. Nurēma Roda morrodaa wānapeda Patará purude jūēne wāsidaa. ² Mañ Pataráde barco Penicia druadaa jipa wāi carea blda unusidaa. Mañgldē badodapeda wāsidaa. ³ Wābldade Chipre morro dromada jλwa aclare unusidaa baribλrλ Siria druadaa wāyā wāsidaa. Barcodebemarāba ne ameni carea Tiro purude wībarisidaa.

⁴ Mama dairāba Jesu ijā beada unupedada bēra ādjirā ume siete ewari panesidaa. Mañne ādjirāba Ācōrē Jauredeba Pauloja jarasidaa Jerusalelnaa wārāmārēā. ⁵ Mañ siete ewari badacarea dairāra wāsidaa. Jūma djabarāra, ādji quimarā, ādji warrarā sida dairā ume puru dajadaa wāsidaa. Mama pusa ībldē chirāborode duanapeda Ācōrēa iwīdisidaa. ⁶ Mañbe wāniana adapeda barcode badosidaa. Mañne ādjirāra diguidaa wāsidaa.

⁷ Mañbe Tirodeba barcode wānapeda Tolemaida purude jūēsidaa. Mama djabarā aclde wānapeda ādjirā ume ewari aba panesidaa. ⁸ Nurēma wānapeda Cesarea puru dromane jūēsidaa. Mama Pelipe dede panesidaa. Mañ Pelipera bedea bia Jesudebema jarabari basía. Djabarā carebadamārēā siete edapedadadebema basía.* ⁹ Idjia caurāda wadi quima edadacada quīmārē erobasia. Mañ wērārā Ācōrēneba bedeabadarā basía.

¹⁰ Mama dārā panλne Ācōrēneba bedeabari Agaboda Judea druadeba zesia. ¹¹ Dairā aclde zeside Paulo bi trājλbarida edasia. Mañba ara idji jirūra, jλwa sida jλpeda nāwā jarasia:

–Ācōrē Jaureba nāwā jara bλa: nañ bi trājλbari djibarida judiorāba Jerusalelne nāwā jλnia. Mañbe judiorāēā jida diadía.–

¹² Mañ ūrīsidade dairāba, djabarā Cesareadebema bida Pauloja bedea djuburiasidaa Jerusalelnaa wārāmārēā. ¹³ Baribλrλ Pauloba jarasia:

–¿Cārē cārēā jīā panλ? ¿Cārēā mλra jāwā sopuabi panλ? Ababe mλ jλnamārēā bλēā, ātebλrλ Mλ Boro Jesu bedea carea Jerusalelne beui carea bλa.–

¹⁴ Mañne dairāba idjía jara panesidaa wārāmārēā baribλrλ idji crīchara poyadaé basía. Mañ bēra waa mañnebemada bedeadaé basía. Ātebλrλ jarasidaa:

–Māwā baibλrλ, dadjirā Boroba quīrīā bλ quīrāca oya.–

¹⁵ Mañbe wāni carea jūma odapeda Jerusalelnaa wāsidaa. ¹⁶ Āclrλ Jesu ijā bea Cesareadebemada dairā ume wāsidaa. Ādjia ēberā Mnasoλ abadamaa ededapeda dairāra idji dede panesidaa. Idjira Chipreddebema basía. Jesu ijānada dārābλrλ basía.

*Paulo Jerusale*lne Santiago ume bedeada

¹⁷ Jerusalelne jūēsidade djabarāba dairāra bio bλsrīda edasidaa. ¹⁸ Nurēma Paulora dairā ume Santiago aclde wāsidaa.† Djabarā bororā sida jūma mama duanasidaa. ¹⁹ Mañbe Pauloba “mērā djabarā” apeda Ācōrēba idjideba judiorāēma odada jūma daucha nēbλrλsia. ²⁰ Mañ ūrīsidade djabarāba Ācōrēa bia bedeasidaa. Mañbe ādjia Pauloja jarasidaa:

–Djaba, bλa cawa bλa judiorā bio zocārāba Jesura ijā panλda. Ācōrēba Moisea diada ley sida ādjirāba bio ēpēbadaa. ²¹ Baribλrλ ādjirāba bλdebemada sewada ūrīsidaa. Āclrλba ādjirāa jarasidaa bλa jūma judiorā griego tāēna bearāa Moiserā igarabi bλda, ādji warrarāra cacua wēāgobicada, idjaba waabema dadji judiorāba obada sida obicada. ²² ¿Sāwā odi mañra sewada cawadamārēā? Bλ jūēnara dārāēne cawadía. Mañbe wārāda bλ bié odi carea powuadía.‡

* 21:8 Hecho 6:1-6; 8:1-13, 26-40. † 21:18 Mañ Santiagora Jesu djabaa. Santiagora idjaba Jacobo abadaa. Cāpūrīā bedeade Santiago trλra zesia “San Jacobo” isabe jarabλrλdeba. Carta Santiago abadara mañ Santiagoba bλsia. ‡ 21:22 Mañbe wārāda bλ bié odi carea powuadía. Griego bedeade āclrλ cartade mañra neēa.

²³ Mañ carea daimaarã bla nãwã oida ðla: dairã tãëna djabarãda quĩmãrẽ panla. Ædjia Æcõrẽ quĩrãpita ne oi jarapedadara jũma obldaa. ²⁴ Mañ djabarãra Æcõrẽ de dromanaa ededua. Mama Æcõrẽ quĩrãpita bia ðeadi carea odadua. Ædjia Æcõrẽa diaðida panla blabla diadua. Mãwãra Ædjira poya borobichia tãdia cawabiði carea Ædjia ne oi jarapedadara jũma osidada.[§] Mañba jũmarãba cawadia blæebema jara panla sewada, idjaba cawadia blra wãrãda jipa nĩbabarida Moise leyba jara ðl quĩrãca. ²⁵ Baribla judiorãé Jesu ïjã ðeaba odida panla daiba cawa jaradapeda cartade ðasidaa: Ædjirãba nedjara jlwaba oða Æcõrẽa diaðada codié panla, oa sida codié panla, animarã otrãjã beada sida codié panla, idjaba auðua nĩbaðié panla.-*

²⁶ Nurẽma Pauloba, mañ ëberãrã biða jlwã osidaa Æcõrẽ quĩrãpita bia ðeadi carea. Mañne Æcõrẽ de dromanaa wãnapeda jarasidaa cãrẽ ewaride Æcõrẽ quĩrãpita bia pananida. Mañ ewaride Ædjiza Æcõrẽa animarãda babue diaðida panasidaa.

Judiorãba Paulo jidapedada

²⁷ Baribla siete ewari jũëbala basiðe Æcõrã Asia druadëbemada Æcõrẽ de droma dajada panasidaa. Mañ judiorãba Paulo unusidade jũma ëberãrã arima duanla quĩrũbigadapeda Paulora jidasidaa. ²⁸ Mañne jĩgua jara panasidaa:

-¡Israelerã, dairãra carebadadua! Nañgã ëberãba druaza jaradia ðla dadji israelerãra, dadjirã leyra idjaba Æcõrẽ de droma sida bié tabeada. ¡Mañ awara griegorãda Æcõrẽ de droma caita edesia!† ¡Nañ de ababe Æcõrẽ itea ðada bié ðasia!-

²⁹ Ædjirãba mãwã jarasidaa Tropimo Epesodëbemada Paulo ume purude nĩda unpedada bẽrã. Crĩchasidaa Pauloba Tropimora Æcõrẽ de droma caita ede ðasida.

³⁰ Mañne jũma Jerusaleñebemarã quĩrũnapeda piraposidaa. Æcõrãba Paulora jidapeda Æcõrẽ de droma dajadaa errebari edesidaa. Mañbe eða wãbadara jũma jũãtracuasidaa. ³¹ Paulo bea quĩrã panlmisa abalba romano sordaorã boro dji dromaa jarade wãsia jũma Jerusaleñe duanla quĩrũbucasidada. ³² Ara mãda idji sordaorãda, Ædji bororã sida trãpeda ëberãrã quĩrũbuca duanlamaa pira wãsidaa. Judiorãba Ædjirã zeblda unusidade Paulo puo pananada idu ðasidaa. ³³ Sordaorã boro dji droma araa jũësiðe Paulora jidapeda carena uméba jã ðalbisia. Mañbe ëberãrã powua nũmla iwidiðia Paulora caida idjaba cãrẽda osi cawaya. ³⁴ Mañne jũmarãda quĩrã awara ðia duanasidaa. Baribla sordaorã boro dji dromaba cawa ïrĩca basia ëberãrã bio ðaga duanla bẽrã. Mañ carea Paulora sordaorã duanabadamaa edebisia. ³⁵ Dji dumema jũësiðade mamalba sordaorãba Paulora jira edesidaa, judiorãra bio quĩrũ duanla bẽrã. ³⁶ Ædjirãba sordaorã caidu jĩgua jarabadjidaa:

-¡Idjira beataðadua!-

Pauloba judiorã powua duanla jarada

³⁷ Sordaorãba Paulo Ædjirã duanabada dede eða edebldade Pauloba Ædjirã boro dji dromaa griego bedeadeba iwidiðia:

-¡Bia ðlca mãra bl ume bedeaida?-

Dji dromaba panusia:

-¡Bla griego bedeara cawa ðlca? ³⁸ ¡Bléca Egiptodëbema, ëberãrã sãlbeða quĩrũbigadada? ¡Mĩã beabadarãda ëjũã põasa ewaraga ðlðaa mil quĩmãrẽ pe edesiéca?-

³⁹ Mañne Pauloba jarasia:

-Mãwãéa, mãra judioa. Cilicia druadëbema. Tarso puru dromane tosidaa. Mã quĩrã djuburia puru quĩrãpita idu bedeabidua.-

⁴⁰ Dji dromaba idu bedeabisia. Mañbe Paulo dumene Æta nũmla idji jlwaba ëberãrãra chupeabisia. Chupeasidade hebreo bedeade bedeasia.

§ 21:24 Numero 6:13-20. * 21:25 Hecho 15:28-29. † 21:28 Judiorãra Æcõrẽ de droma caita wãnida panasidaa baribla griegorãra jĩgabe panenida panasidaa.

22

¹ Pauloba jarasia:

–Mā djabarā, mā bororā, ūrīnada. Ara mādjidebemada jaraya.–

² Idjira hebreode bedeā ʔada ūrīsida bēra ādjirāra chupea duanesidaa. Mañne Pauloba jarasia:

³ –Māra judioa. Cilicia druade Tarso purude tosidea. Baribara māra nama Jerusaleña warisia. Jaradiabari Gamalielba māa jūma dadji drōā naēnabemarā leyba jara ʔara bio jaradiasia.* Mā Ācōrēra bio ēpē ʔabadjia bārāba ēpēbada quīrāca. ⁴ Mañba O Djiwiđi ijā beada bié oi carea māa ēpēbadjia. Umaquīrārāda, wērārā sida preso ʔacuabisia. Idjaba ʔara beabisia. ⁵ Mañgāra sacerdote dji dromaba, jūma judio drōārā dji dromarā biđa cawa panla. Ādjia māa cartada diasidaa judiorā Damascođebemaba cawađamārēā O Djiwiđi ēpē beara māa jidaida ʔada. Mañba māra Damascođaa wāsia ādjirā nañ Jerusaleña jida enepēda dji bororāba cawa ođamārēā.

⁶ Baribara Damascođe jūēboode umatipa basica ʔa. Mañne cawaēne bajāneba uruada māma jārā tēusia. ⁷ Mā egode ʔaeside bedeada ūrīsia. Mañ bedeaba māa jarasia: “Saulo, Saulo, ʔcārē cārēā māra bié oi carea ēpē ʔa?” ⁸ Mā iwīđisia: “Mā boro, ʔbara cai?” Idjia panusia: “Māra Jesu Nazaredebemaa. Ba bié oi carea ēpē ʔara māa.” ⁹ Mā ume nīnaba mā urua unusidaa dauperasidaa, baribara mā ume bedeabara ūrīnaé basia.† ¹⁰ Mañne mā iwīđisia: “Mā Boro, ʔba cārēda quīrā ʔa māa oida?” Dadji Boroba panusia: “Piradrpeđa Damascođaa wādua. Mā jāma jaraya cārēda oida ʔada.” ¹¹ Mā urua jārā tēūbara māra dauberreasia. Mañ bēra mā ume nīnaba mā jwade jidađeđa Damascođaa edesidaa.

¹² Mama ēberā Ananía abadada ʔasia. Mañ Ananía Ācōrēda waya ʔa bēra dadjirā leyra bio ijā o ʔasia. Jūma judiorā Damascođebemaba idjidebemada bia bedeabadjida. ¹³ Mañ Ananía māra aclede wāsia. Caita wāpeđa jarasia: “Djaba Saulo, wayacusa ʔa dauba unu bedua.” Ara māda mā daura biapēđa idjira unusia. ¹⁴ Mañbe Ananía jarasia: “Ācōrē dadji drōā naēnabema ume bađaba ʔara edasia idjia quīrā ʔada cawamārēā, dji Jira ʔada unumārēā, idjaba idji bedeabara ūrīmārēā. ¹⁵ Jūma ʔa ununada, ūrīna sida jūmarāa jaraya. ¹⁶ ¡Waa jārādua! Piradrpeđa borocueda. Idjia iwīđidua. Ba cadjirua ođara idjia jūma quīrādoaya.”

¹⁷⁻¹⁸ Māwānacarea māra jēda Jerusaleña zesia. Ewari ʔa Ācōrē de dromana wāpeđa idjia iwīđi ʔasia. Mañne mā cāimocara quīrāca dadji Boroda unusia. Idjia mā jarasia: “Jerusaleñeba isabe āyā wādua. Ba mānebema jara ʔara namabemarāba ijānaéa.” ¹⁹ Ījānida crīcha bađa bēra mā nāwā jarasia: “Mā Boro, ādjirāba bio cawa panla naēna māra judiorā dji jarebada deza wāpeđa ʔa ijā beara jidapeđa puobadjida idjaba preso ʔabadjida. ²⁰ Bdebeba bedeā ʔa carea Estebāñ beasidaa mā sida arima ʔasia. Idji beabada māa bia unusia. Mañ awara ādjia ʔrā jābadara māa waga ʔasia.” ²¹ Baribara dadji Boroba māa jarasia: “Wādua. Mā ʔara tma judiorāēmaa diabueya.”–

Romanorāba Paulo soaba uđia panana

²² Pauloba jara ʔara judiorāba chupea ūrī duanesidaa. Baribara Ācōrēba idjira judiorāēmaa diabueya aside jīgua jara duanesidaa:

–jāñ ēberāra zocai ʔacara ʔa! ¡Beađdua!–

²³ Māwā bia duane ādjia ʔrā jābadara quīrūbeba jārāpe duanesia idjaba egoro porara ʔtaa jāmposidaa. ²⁴ Mañ bēra sordaorā boro dji dromaba jarasia Paulora sordaorā duanabada dede eđa edeđeđa soaba uđamārēā. Māwā obisia Pauloba jaramārēā cārē cārēā judiorāra idji ume quīrū duanda. ²⁵ Baribara idji uđi carea jābada Pauloba sordaorā boro arima ʔa jarasia:

–jBārāba romanoda uđida panla idji cawa ođi naēna?–

* 22:3 Hecho 5:34-39. † 22:9 Dauperasidaa. Zocārā carta griego bedeade beade mā bedeara neēa.

²⁶ Mañ ũrĩside sordaorã borora dji dromamaa wãpeda jarasia:

–¿Bla cawa ðla cãrẽda oblaŕda? Jãñ ēberãra romanoa.–

²⁷ Mañbe sordaorã boro dji dromara Paulomaa wãpeda iwĩdisia:

–¿Wãrãda bla romanoca?–

Pauloba panusia:

–Mãē, młra romanoa.–

²⁸ Sordaorã boro dji dromaba jarasia:

–Romano bai carea młra paratada waiðla diasia.–

Pauloba jarasia:

–Młra todadeba romanoa.–

²⁹ Ara małda Paulo udi carea pananaba idu ðsidaa. Sordaorã boro dji dromaba Paulora romanoda cawaside bio ne wayasia romanoda ubi carea jłbida bẽrã.

Paulo judio dji droma bearã quĩrãpita baða

³⁰ Nurẽma sordaorã boro dji dromaba waðibida cawa quĩrã ðasia cãrẽ cãrẽã judiorãba Paulora bié jara panasidaa. Mañ carea idjira carenaba jł baðada ěrã ðasia.† Mañbe sacerdote bororãda, jũma judiorã dji dromarã sida ābaa jłresia. Mañne Paulora enepeda ādjirã quĩrãpita ðasia.

23

¹ Pauloba judiorã dji dromarãmaa acłpeda jarasia:

–Mł djabarã, młra necai ðla cawa ðl bẽrã idi bida Ācõrẽ quĩrãpita bia nĩda.–

² Mañne sacerdote dji droma Ananĩaba Paulo caita panla jarasia idji itede udamãrẽã.*

³ Mañ carea Pauloba Ananĩaa jarasia:

–¿Blda Ācõrẽba uya! ¿Bla jaradiabari quĩrãca ocaa!† Błra jãma chũmla Ācõrẽ leydeba młra cawa oi carea baribłrl jml ubi ðldeba ara mañ leyda igara ðla!–

⁴ Mañne caita duanlba Pauloa jarasidaa:

–Sacerdote dji droma Ācõrẽba ðldeba ¿bla jãwã quẽãica?–

⁵ Pauloba jarasia:

–Djabarã, młra adua ðasia idjira sacerdote dji dromada. Cawaðabara młra mãwã jaraé bacasia, Ācõrẽ Bedeade nãwã ðl ðl bẽrã: “Bãrã borora bié jararãnadua.”†

⁶ Mãwã ðlde Pauloba cawasia dji dromarãra łclrl saduceorãda, łclrl pariseorãda. Mañ carea ādjirãa jĩgua jarasia:

–Djabarã, młra pariseoa. Mł drõã naẽnabemarã sida pariseorã basia. Mañ bẽrã ĩjã ðla beuðarãra łrẽbaðida. Mañ carea łclrlba młra cawa oða quĩrã panla.–

⁷ Pauloba mãwã jaraða carea pariseorãra saduceorã ume caicayaðpeda awara awara crĩcha duanesidaa. (⁸ Saduceorãba jarabadaa beuðarãra łrẽbaðacada, bajãnebema nezocarã neéda, jaure sida neéda. Baribłrl pariseorãba jũma małgłra ĩjã panla.) ⁹ Caicaya duanl bẽrã ðlga duanesidaa. Judiorã ley jaradiabada dji pariseorãba piradrãpeda jĩgua jarasidaa:

–Dairãba unu panla nañ ēberãra bedeade ðléda. Āĩbẽrã jaureda wa bajãnebema nezocada idji ume bedeasisicada. Mãwã baibłrl ¿sãwã Ācõrẽ ume djõni?–§

¹⁰ Ādjirãra wetara caicaya duanl bẽrã sordaorã boro dji dromaba waya ðasia Paulora tl eubari beaðida. Mañ bẽrã sordaorãda wãbisia Paulora ādji tãẽnabemada jãrĩnapeda sordaorã duanabada dede eða ededamãrẽã.

† 22:30 Carenaba jł baðada. Griego bedeade łclrl cartade małra neéa. * 23:2 Mañ Ananĩara sacerdoterã boro basia poa 47deba aba 59daa. Idjira bio cadjirua ðasia. Judioda mãwã ðmĩna judiorãba idjira beasidaa poa 66de. Capítulo 5de dewara Ananĩanebemada ðl ðla. Idjaba capítulo 9de, 22de bida dewara Ananĩanebemada ðl ðla. † 23:3 ¿Bla jaradiabari quĩrãca ocaa! Griego bedeade nãwã ðl ðla: “Błra de totroa soða quĩrãca ðla.” Mateo 23:27-28; Ezequiel 13:10-16. † 23:5 Exodo 22:28. § 23:9 Mãwã baibłrl ¿sãwã Ācõrẽ ume djõni? Griego bedeade łclrl cartade małra neéa.

¹¹ Mañ diamasi dadji Borora Paulomaa zepeda nãwã jarasia: “Paulo, sobiadua. Mñnebema nama Jerusaleñne bedeeda quĩrãca Roma purude bida bedeeda bla.”

Judiorãba Paulo beadia panana

¹² Nurẽma judiorãda λσλλ bedea ausidaa Paulo beadi carea. Mañ õberãrãba wãrãneba bedea ðsidaa ne codaẽda idjaba baido dodaẽda aba Paulo beabdadãaa. ¹³ Dji bedea ðlpedadara cuarenta auðu panasidaa. ¹⁴ Ædjirãra sacerdote bororãmaa, judiorã dji dromarãmaa bida wãnapeda jarasidaa:

–Dairãba wãrãneba bedea ðsidaa ne codaẽda idjaba baido dodaẽda aba jãl Paulo beabdadãaa. ¹⁵ Mañ bẽrã nãwã oadua. Bãrãba, jũma dji bororã bida sordaorã boro dji dromaa iwidiadua nu Paulora wayacusa bãrãmaa enebimãrẽã. Jaradadua bãrãba idjidebemada quĩrcuitaara iwidi quĩrã panlda. Enebdade nama jũei naẽna dairãba idjira beadia.–

¹⁶ Baribλλ Paulo djabawẽrã warrada arima ðasia. Mañ cũdraba ãdjia jara panlra ùrĩpeda sordaorã duanabadamaa Pauloa jarade wãsia. ¹⁷ Mañ carea Pauloba sordao boroda aba trãpeda jarasia:

–Nañ cũdrada dji dromaara ðlmaa ededua. Idjia ne jara quĩrã ðla.–

¹⁸ Ara mañda cũdrara sordaorã boro dji dromamaa edepeda jarasia:

–Paulo, dji preso ðlba mãra trãpeda jarasia nañ cũdrada ðlmaa enemãrẽã. Idjia bla ne jara quĩrã ðla.–

¹⁹ Mañbe sordaorã boro dji dromaba cũdra jlwade jidapeda ãyã edesia. Mañbe iwidiãia:

–¿Cãrẽda mãa jara quĩrã ðl?–

²⁰ Mañne cũdraba jarasia:

–Judiorãra bedea ausidaa nãwã odi carea: ãdjia bla bedea djuburiadia Pauloda nu dji dromarã ãbaa dji jλre panlmaa edebimãrẽã. Jaradia idjidebemada quĩrcuitaara iwidi quĩrã panlda. ²¹ Baribλλ ãdji bedeara ijãrãdua. Paulo beadi carea o caita cuarenta auðu mĩrũ panla. Ædjirãba wãrãneba bedea ðsidaa ne codaẽda idjaba baido dodaẽda aba Paulo beabdadãaa. Ara nawena idji beadi carea panla. Aðabe jãl panla bla Paulo edebimãrẽã.–

²² Mañbe sordaorã boro dji dromaba cũdraa jarasia:

–Bla mãa jaradara ni aþala jararãdua.–

Mãwã jarapeda wãbisia.

Romanorãba Paulo Cesareadaa edepedada

²³ Mañbe sordaorã boro dji dromaba idjiare ðeada umé trãpeda jarasia:

–Dosciento sordaorãda, setenta sordaorã cawayode wãbadada idjaba dosciento sordaorã mĩãsu catl ðeada edadapeda Cesarea purudãa diamasi wãnadua.* ²⁴ Mañ awara cawayoda Paulo itea edadadua nañ Judea druadabema boro Pelimaa bia ededi carea.–†

²⁵ Sordaorã boro dji dromaba cartada nãwã ðl diabuesia:

²⁶ Mã, Claudio Lisiaba nañ cartara ðlβλλλ mã boro dji droma Peli itea. Mãa quĩrã ðla blra bia ðaida.

²⁷ Judiorãba nañ õberãra jidadapeda beadi basia. Baribλλ mãa cawasia idjira romanoda. Mañ bẽrã sordaorã ume wãpeda judiorã jlwadabemada edrλ edasia.

²⁸ Mã cawa quĩrã ðasia cãrẽ cãrẽã idjira bié jara panlda. Mañ bẽrã idjira edesia judio dji dromarã ãbaa dji jλre panlmaa. ²⁹ Mañne mãa cawasia aþabe ãdji ley carea idjira bié jara panlda. Baribλλ idjia cadjiruada oé ðl bẽrã beadié panla ni preso ðladié panla.

³⁰ Mãwãnacarea mãa cawasia judiorãra bedea ausidada idji beadi carea. Ara mañda idjira ðlmaa diabuesia. Idjaba mãa ãdjirãa jarasia idjida bié jara quĩrã panlβλλ bl quĩrãpita jarade wãnida panlda.

* 23:23 Diamasi. Griego bedeede bl ðla “diamasi a la nueve.” † 23:24 Mañ Pelira Judeadabema boro basia poa 52ðeba aba 60ðaa. Cesarea purude ðabadjia.

Bia badua.‡

³¹ Ara maŕda sordaorāba ādji boroba jarađara osiđaa. Diamasi Paulora Antipatri puruđaa edesiđaa. ³² Nurēma sordaorā jīrūba wābadara ādji duanabada deđaa jēda wāsiđaa. Maŕne cawayode wābadaba Paulora Cesareadaa edesiđaa. ³³ Cesareade jūēsidade sordaorāba cartara dji boroa diasidaa. Idjaba Paulo siđa idjimaa edesiđaa. ³⁴⁻³⁵ Maŕ carta acłpeđa dji boroba Pauloa iwiđisia sāmabema cawaya. Paulora Ciliciađebemada cawaside nāwā jarasia:

–Bł bié jara panłda zesiđara mŕa ādjira, bł siđa ūrīya.–

Maŕbe idjia sordaorāa jarasia Paulora Herodeba obiđa de dromane wagađamārēā.§

24

Paulo Peli quīrāpita beđeada

¹ Ewari juesuma badacarea sacerdote dji droma Ananíara ḷcłrł judiorā dji dromarā ume Cesareade jūēsidaa. Ādjiare beđeabari Tertuloda edesiđaa. Maŕne Peli quīrāpita Paulođebemada bié jarasiđaa. ² Peliba Paulo enebiside maŕ Tertuloba Paulođebemada bié jara nūmesia. Nāwā jarasia:

–Dji droma Peli, bł dai boro beđa ewariđeba naŕ druade dārā necai panł. Idjaba bł crīcha cawađeba ne zocārāda o bła dairāra biara duananamārēā. ³ Bła o bł carea dai beza ne jūmane bia błađa abadaa. ⁴ Baribłrł dārā miā sē amaaba mŕa bła beđe djuburiaya bł biđeba dai beđeara ūrīmārēā.

⁵ Dairāba cawa panł naŕ ēberāba nēbłrada o bābarida. Idjia jūma naŕ ējūāne judiorāra quīrūbiga bābaria. Idjira dji nazareno ijā bearā boroa. ⁶ Maŕ awara idjia Ācōrē de dromara bié bł quīrīāsia. Maŕ carea daiba idjira jidasidaa. [Dai leyđeba cawa ođi basía. ⁷ Māwāmīna sordaorā boro Lisiaba idjira dai jłwaeđabemada jārīsia. ⁸ Maŕ awara jarasia naŕ ēberā bié jara panłra błmaa zēđida panłda.]* Bła idjía bio iwiđibłrł cawaya jūma daiba jara panłra wārāda.–

⁹ Judiorā mama duanł biđa jūma maŕ beđeara wārāana asidaa.

¹⁰ Maŕbe dji boroba jłwaba Pauloa jarasia beđeamārēā. Ara maŕda Pauloba jarasia:

–Mŕa cawa bła bła poa zocārā naŕ druadebemada cawa obarida. Maŕ bērā mŕa ara młdjidebemada błsriđa beđeaya. ¹¹ Doce ewari bła mŕa Ācōrēa bia beđei carea Jerusaleŕne jūēnada. Bła bariduaa iwiđibłrł cawaya maŕra wārāda. ¹² Za mŕ bié jara panłba mŕa ununaé basía djārā ume caicaya nūmłda wa ēberārā quīrūbiga błda. Ācōrē de dromane, judiorā dji jłrebada deđe, ni puruđe biđa mŕa māwā o błda ununaé basía. ¹³ Naŕ ēberārāba poya cawabiđaeā ādjia jara panłra wārāda. ¹⁴ Baribłrł ebuda jaraya mŕa dai drōā naēnabemarā Ācōrēda ijā błda. Mŕa O Djiwiđi abadađebemaa. Ādjirāba jarabadaa maŕ O Djiwiđira abeđa āi błda baribłrł mŕa Ācōrē leyra, Ācōrēneba beđeabadaba błpeđada siđa jūma ijā bła. ¹⁵ Mŕa cawa bła beudarāra Ācōrēba jūma ḷrēbabida: dji jipa beada, dji cadjiruarā siđa.† Za mŕ bié jara panł biđa maŕra cawa panł. ¹⁶ Maŕ carea mŕa ne jūmada obaria Ācōrē quīrāpita, ēberārā quīrāpita biđa jipa nībai carea.

¹⁷ Mŕ Jerusaleŕneba āyā wānara poa zocārā bła. Mama nībapeđa mŕ puruđebemarā dji ne neé queđe itea paratada diade zesia. Idjaba Ācōrēa animarāda babue diade zesia. ¹⁸⁻¹⁹ Maŕda Ācōrē de dromane o basia. Mamaa wāside idji quīrāpita bia basia. Maŕne ḷcłrł judiorā Asiađebemaba mŕa unusidaa, baribłrł ēberā powua nībaé basía idjaba ēberārā quīrūbigaé basía. Mŕ unupeđadaba młda bié jara quīrīā panłbłrł, ādjidrł bł quīrāpita zēđida panł. ²⁰ Māwāēbłrł za duanłba jarađida panłla cārē cadjiruada

‡ 23:30 Bia badua. Griego beđeade ḷcłrł cartade maŕra neéa. § 23:34-35 Maŕ Herodera “Herode dji Droma” abadjiđaa. Idjiabłrł warra zaquerāra Beleŕ puruđe quenabisia. Mateo 2:13-18. * 24:8 Griego beđeade ḷcłrł cartade beđe corchetede błra neéa. † 24:15 Daniel 12:2.

unusidada dji dromarã quĩrãpita m̃l edesidade. ²¹ Ababe poya jaradia m̃la nãwã jĩgra jarasida: idi bãrãba m̃lra bié jara panla beudarãra ãrẽbadida ijã ðl carea.-†

²² Peliba O Djiwididebemada bio cawa ðasia. Bariblrl ara maãda Paulora cawa oé basía. ãteblrl jarasia:

-Sordaorã boro Lisia zebllrde m̃la bãrã nẽblrrara cawa oya.-

²³ Maãbe idjia sordaorã boroa Paulora wagabisia, bariblrl jarasia Pauloba o quĩrã ðlra idu obimãrẽã. Idjaba iduaribisia Paulo ume dji biarãba idjira carebaðe zedamãrẽã.

²⁴ Mãwãnacarea Pelira dji quima Drusila ume wayacusa zesia. Maã wẽrãra judio basía. § Maãne Peliba Paulora trãsia idjia Jesucrito ijãninebema beðea ðlda ùrĩ carea. ²⁵ Mãwã ðlde Pauloba dadji jipa nĩbaidebemada, cacua jipa erobaiðebemada, ãcõrẽba cawa oi ewari zeidebema sida beðeasia. Peliba maãgldeebema ùrĩside ne wayapeða nãwã jarasia:

-Jãlbe wãdua. M̃l bari ðlde wayacusa blra trãya.-

²⁶ Peliba crĩcha ðasia Pauloba idjia paratada diaida ãdrll ðlmãrẽã. Maã carea ara cadrll Paulora trãbadjia idji ume beðeai carea. ²⁷ Poa umé baðacarea Pelira dji boro baðada ãdrllasia. Maãbe Porcio Pestoda dji boroda ðesia. Bariblrl Peli ãdrllside judiorã ume bia ðe quĩrã ðasia. Maã carea Paulora preso ðeesia.

25

Paulo Pesto quĩrãpita baða

¹ Dji boro beðacarea Pestora Cesarea purude jũesia. Ewari ùbea ðapeða Jerusaleãnaa wãsia.* ²⁻³ Mama sacerdote bororãba, judiorã dji dromarã biða Pestoa Pauloda bié jarasidaa. ãdjirãba Pestoa beðea djuburiasidaa Paulora Jerusaleãnaa enebimãrẽã. Mãwã jarasidaa Paulora ota cawaéne beaðida crĩcha panl bẽrã. ⁴ Bariblrl Pestoba panusia:

-Paulora Cesareade preso ðla. M̃lra dãrãéne maaaa wãya. ⁵ Maã bẽrã bãrã dji dromaara ðeara m̃l ume Cesareadaa wãnida panla. Maã ãberãba baridua cadjiruada osiblrl, mamablrl bãrãba jaradida panla.-

⁶ Pestora Jerusaleãne ocho wa die ewari ðasica ðla. Maãbeblrl Cesareadaa wãsia. Nurẽma cawa obada deðe chũmepeda Paulora enebisia. ⁷ Paulo enesidade judiorã Jerusaleãneba zepedaðaba idjira jũrã edasidaa. Maãne jarasidaa idjia cadjiruada dromada zocãrã osida, bariblrl poya cawabidaé basía ãdjia jara panlra wãrãda. ⁸ Maãne Paulora ara idjiare beðeasia:

-M̃la ni abal cadjiruada oé ðla. Judiorã leyra igaraé ðla, ãcõrẽ de dromara bié ðlé basía idjaba Romanebema boro sida igaraé ðla.-

⁹ Bariblrl Pestora judiorã ume bia ðe quĩrã ðl bẽrã Paulo iwidiisia:

-¿Blra Jerusaleãnaa wã quĩrã ðlca m̃la jãma cawa omãrẽã?-

¹⁰ Maãne Pauloba panusia:

-M̃lra nama Romanebema boroba ðlde cawa obari quĩrãpita ðla. Namablrl bla m̃lra cawa oida ðla. Bla bio cawa ðla m̃la judiorãra bié oé ðlda. ¹¹ M̃la cadjiruada osiblrl, bla m̃lra beaida ðla. M̃lra beacara ðlaða aéa. Bariblrl naã ãberãrãba m̃l bié jara panlra wãrãé bẽrã ni abalba m̃lra ãdji jlwade ðlcara ðla. Maã bẽrã m̃la quĩrã ðla Romanebema boroblrl m̃lra cawa oida.-

¹² Maãne Pestora idjia crĩcha diabadarã ume beðeapeda Paulo jarasia:

-Bla quĩrã ðla Romanebema boroba blra cawa oida. Mãwã baiblrl, idjimaa diabueya.-

Pesto Agripa ume beðeada

† 24:21 Hecho 23:6. § 24:24 Maã Drusilara Herode Agripa Nabema cau basía. Dji djabara Agripa Umébema basía. Hecho 25:13. * 25:1 Maã Pestora Judeaðebema boro basía poa 60ðeba aba 62ðaa.

¹³ Māwānacarea judiorā boro Agripada idji djabawērā Berenice ume Cesareadaa Pesto aclede wāsidaa.† ¹⁴ Ādjira mama dārā panl bēra Pestoba Agripaa Pauloebemada nāwā jarasia:

–Peliba aba preso amenada nama bla. ¹⁵ Māl Jerusaleānaa wā baside sacerdote bororāba, judiorā dji dromarā biēda maā ēberānebemada biē beēadapeđa jarasidaa idjira beamārēā. ¹⁶ Māla ādjirāa jarasia abalda idji biē jara bea quīrāpita ara idjiare poya beēaeēbala, romanorāba beadacada. ¹⁷ Maā carea judiorāra namaa zesidaa. Ādji jūēpeđaada nurēma māra cawa obada dede chūmepeđa maā ēberāra enebisia. ¹⁸ Baribala idji biē jara panlba jarađae basia idjia cadjiruara osida māla crīcha bađa quīrāca. ¹⁹ Ātebala idjira biē jara panasidaa ādjia ijā panl awara jaradia bl carea idjaba ēberā Jesu abada carea. Maāgara beuđamīna Pauloja jara bla zocai blda. ²⁰ Māla cawaē besia sāwā oida. Maā carea māla Pauloja iwīdisia Jerusaleānaa wā quīrāā bl cawaya mama cawa oi carea. ²¹ Baribala idjia quīrāā basia Romanebema borobala idjira cawa oida. Maā bēra māla idjira nama preso balbisia aba dji boromaa diabuebaldaa.–

²² Maāne Agripaba Pestoja jarasia:

–Māla maā ēberā beēada ūrī quīrāā bla.–

Pestoba jarasia:

–Nubala bla ūrīya.–

Paulo Agripa quīrāpita beēada

²³ Nurēma Agripa Berenice ume eđa wāsidaa ebuda basia ādjira dji dromarāda. Maāne sordaorā bororāda, puruēbema dji dromarā sida eđa errubusibasidaa. Maābe Pestoba Paulora enebisia. ²⁴ Pestoba jarasia:

–Judiorā boro Agripa idjaba jūma ēberārā nama dai ume ābaa dji jalre duana, za bl ēberā bārā quīrāpita blra jūma judiorāba Jerusaleāne, naā Cesareade biē jara panla. Ādjirāba māla bia jara panasidaa idjira beamārēā. ²⁵ Baribala māmaarā ni cārē cadjiruara oē bla idji beadi carea. Maāne idjia iwīdisia Romanebema boroba cawa omārēā. Maā bēra māla idjira Romanaa diabuei carea bla. ²⁶⁻²⁷ Idjia cadjirua ođara dadjirā boroba cawamārēā māla cartade ebuda blida bla. Baribala cārēda blida neē bla. Māmaarā ni cārē sida balēbala crīcha neē bl quīrāca diabueya. Maā carea idjira bārā quīrāpita enebisia. Judiorā boro Agripa, māla quīrāā bla blabala biara ūrīda. Māwā bārāba idjia bio iwīdipeđadacarea māla dadjirā boro itea idjia cadjirua ođada poya cawa blisicada.–

26

¹ Maābe Agripaba Pauloja jarasia:

–Ara baldjiaare idu beēabiya.–

Ara maāda Paulora jalwa wapeđa beēasia:

² –Mā boro Agripa, māra balrida bla idi bl quīrāpita ara mādjiare beēai bēra. Māla cawabiya judiorāba biē jara panlmīna māra beēade balēda. ³ Bla bio cawa bla dadji judiorāra sāwā beabarida idjaba cārē cārēā caicayabadada. Maā bēra beēa djuburiaya mā beēara sēē ūrīmārēā.

⁴ Jūma judiorāba cawa panla māra cūdraeda sāwā basida mā druade idjaba Jerusaleāne biēda. ⁵ Ādjirāba cawa panla māra pariseoda. Bariduaba maāda bl quīrāpita jara quīrāā balala jaraida bla. Bla cawa bla judiorā ley ijā oēi carea pariseorāba quīrācuītaara obadada.

⁶ Baribala Ācōrēba dadji drōā naēnabemarāa diai jarađada jālā bl carea iēira ādjirāba māra biē jara panla. ⁷⁻⁸ Wārāda jūma Israel doce warrarāneba yōpeđadarāba ijā panla Ācōrēba dadjirāra lrēbabida. Maā carea dadjirāba āsa, diamasi biēda Ācōrēba bia beēabadaa. Mā boro Agripa, maā ijā bl carea dewara judiorāba māra biē jara panla.–

† 25:13 Agripa. Maā ēberāra Herode Agripa dji Nabema abada warra basia. Hecho 12:1-23. Berenice. Maā wērāra Pesto quima Drusila djabawērā basia. Hecho 24:24.

Mañne Pauloba judiorã mama þearãa jarasia:

–Ăcõrẽba dadjirãra ãrẽbabida ijã panλbλrλ çcãrẽ cãrẽã ijãnaé panλ idjia beu þaðada aba ãrẽbabisida?–

Mãwã jarapeða Agripaa nẽbλrλsia:

⁹ –Mãa naëna crĩcha þasia ne jũmada oida þλda ëberãrãba Jesu Nazaredebemara ijãrãnamãrẽã. ¹⁰ Mãa Jerusaleñne wãrãda mãwã osia. Sacerdote bororãba ãdji trãneba mãa idu Jesu ijã þeara zocãrã preso þλbisidaa. Idjaba mañ ëberãrã beabisidaa mãa biða bia þλaða asia.* ¹¹ Judiorã dji jλrebada deza mãa ãdjirãra cawa obibadjia. Þarima zocãrã ãdjirãa Jesudebemada õgo bié beðeabisia. Mãra ãdjirã ume bio quĩrũ þaða bẽrã drua ãĩbema puruðe biða bié oi carea ëpẽbadjia.

¹² Ewari aba sacerdote bororãba mãra Damasco puruðaa diabuesidaa ãdji trãneba Jesu ijã þeara preso jidacuamãrẽã. ¹³ Baribλrλ, mã boro, umatipa ode nĩne uruada ãmãdau cãyãbara dorrodoarra þλda unusia. Mañ uruaba mãra, mã ume nĩna siða bajãneba jãrã tẽusia. ¹⁴ Jũma dairãra egode þaesidaa. Mañne mãa beðeada ùrĩsia. Mañ beðeaba mãa hebreode nãwã jarasia: “Saulo, Saulo, çcãrẽ cãrẽã mãra bié oi carea ëpẽ þλ? Ara bλduþa ruabλrλa cũmia ãrã tλgabλrλ quĩrãca.” ¹⁵ Mañne mãa iwidisia: “Mã boro, çbλra cai?” Mã Boroba panusia: “Mãra Jesua. Bλa bié oi carea ëpẽ þλra mãa. ¹⁶ Baribλrλ piradrλdua. Ara mãda bλa unubisia mã nezocada þλi carea. Bλa ununada idjaba mãa unubi siða beðeaida þλa.† ¹⁷⁻¹⁸ Mãa bλra bλ ëberãrã jλwaðebemada idjaba judiorãé jλwaðebemada ëdrλ edaya. Mãa bλra judiorãémaa diabueya mã wãrã beðeara cawaðamãrẽã.‡ Mañ bẽrã pãĩmane duananada ãnaane nĩbaðia. Diauru jλwaðebemada ëdrλapeða Ăcõrẽmaa zedãia. Mã ijãbλda carea ãdjia cadjirua opeðaðara Ăcõrẽba quĩrãdoaya. Idjaba Ăcõrẽba ãdjirãra þλya idjia edaða puruðebemarãda beaðamãrẽã.”

¹⁹ Mã boro Agripa, Jesuba mañ ewaride mãa jaraðara jũma ijã osia.§ ²⁰ Mãa naãrã Damasco puruðebemarãa jarasia ãdjia cadjirua obadara igarapeða Ăcõrẽmaa zedamãrẽã. Mãwãnacarea Jerusaleñ puruðe, jũma Judea druade, idjaba judiorãéma biða abarida jarasia. Jũmarãa jarasia bia o panλneba unubiðida panλda ãdjia cadjirua opeðaðara wãrãda igarasidaa. ²¹ Mañ careabλrλ judiorãba mãra Ăcõrẽ de dromane jidapeða bea quĩrãsidaa. ²² Baribλrλ Ăcõrẽba mañ ewarideba ãtaa careba þλ bẽrã mãa dji dromarãa, dji dromarãéa biða waðibida Jesudebemada beðea þλa. Ăcõrẽneba beðeabadaba, Moise biða cãrẽda sãwãida jarasidaa. Mãdrλ mãa jara þλa. ²³ Ădjirãba jarabadjidaa Ăcõrẽba ëdrλ edabari diai jaraðara bia mĩgaida þasida idjaba beuðarãnebemada naãrã ãrẽbaida þasida ãnaa dadjirã ëdrλeðebemada judiorãa, judiorãéa biða jarai carea.–*

²⁴ Pauloba mãwã idjiare beðea þλde Pestoba jĩgua jarasia:

–Paulo, bλra quĩrãé þλa. Bλa jũmawãyã carta cawa þλðeba quĩrãé þesia.–

²⁵ Baribλrλ Pauloba jarasia:

–Dji droma Pesto, mãra dji quĩrã biala. Mãa jara þλra wãrã bẽrã aride þλa. ²⁶ Mã boro Agripaba mañnebemada cawa þλa. Mañ bẽrã mãra idji quĩrãpita ne wayaa neé beðea þλa. Mãmaarã idjia Jesu mãwãnara jũma cawa þλa jũmarãba ebuða nẽbλrλbada bẽrã. ²⁷ Mã boro Agripa, Ăcõrẽneba beðeabadaba mañnebema þλpeðaðara çbλa ijã þλca? Mãa cawa þλa bλa ijã þλda.–

²⁸ Agripaba Paulo jarasia:

–çBλa ara nañda mãa Critora ijãbica?–†

²⁹ Pauloba jarasia:

* 26:10 Hecho 8:1-3. † 26:16 Bλa ununada. Griego beðeade ãcλrλ cartade þλ þλa: “Bλa mãneba ununada.” ‡ 26:17-18 Mã wãrã beðeara cawaðamãrẽã. Griego beðeade þλ þλa: “Ădjirã daura ogaðamãrẽã.” § 26:19 Jesuba mañ ewaride mãa jaraðara. Griego beðeade þλ þλa: “Cãĩmocara quĩrãca ununara.” * 26:23 Isaia 42:6-7; 49:6. † 26:28 Griego beðeade mãlba idjaba jara þλa: “Bλa mãa berara crĩchabisia Crito ëberã baida.”

–Māa Ācōrēa iwidi ɓla dārēne wa dārāɓɓɓe biɗa ɓɓa idjaba jūma za mǎ beɗea ũrī duanɓ siɗa mǎ quīrāca ɓeadaɓmārēā, baribɓɓ naǎ carena neé.–

³⁰ Māwā jaradacarea Agripa, Pestora, Berenicera, jūma mama chūmea siɗa piradrasiɗa. ³¹ Dajadaa wānapeda ādjirāza jara duanasidaa:

–Jǎā ēberāba cadjirua oé ɓla idji beadi carea wa preso ɓɓi carea.–

³² Maǎne Agripa Pestoa jarasia:

–Romanebema boroba cawa omārēā naǎ ēberāba iwidiɗaēbara, ɓla idjira poya ēdra ɓɓasia.–

27

Paulo Roma puruɗaa wāna

¹ Maǎ ewaride dji boroba jarasia dairāra Italia druaɗaa wānida panɓda. Maǎ bēra Paulora, dewara preso ɓea siɗa Julio jɓwaɗa ɓɓasia. Maǎ Juliora sordaorā Augusto abadaɗebema dji boro basía. ² Maǎbe dairāra barco Adramitio puruɗebemane ɓadoɗapeɗa wāsidaa. Maǎ barcora Asia druaɗe puruza wāɓɓɓ basía. Djaba Aristarco Macedonia druaɗebemada dairā ume wāsia. Idjira Tesalonica puruɗebema basía.

³ Nurēma Sidoŋ puruɗe wiɓarisidaa. Maǎne Julioba biɗeɓa Paulora idji biarāmaa idu wābisida idjia neé ɓɓa diaɗamārēā. ⁴ Maǎbe Sidoŋneba wānane nāūrāra minijichia puá nūmɓ bēra Chipre morro idjaba Asia ēsi wāsidaa. ⁵ Cilicia drua quīrāpe idjaba Panpilia quīrāpe auɗu tɓapeɗa Liciaɗebema puru Mirade wiɓarisidaa.

⁶ Mama sordaorā boroba dewara barco Alejandría puruɗebemada unusia. Maǎ barcora Italia druaɗaa wāɓɓɓ basía. Daira idji ume maǎ barcoɗe ɓadoɗapeɗa wāsidaa. ⁷ Ewari zocārā nāūrā carea pīāca wāsidaa. Gnido quīrāpe jūēne wāni carea bia mīgasidaa. Waɗi nāūrāra minijichia puá nūmɓ bēra Creta morro icawa pɓrrɓga wāsidaa Salmoŋ amia quīrāpe. ⁸ Pusa icawa bia mīga wāɓɓɓ Lasea puru caita Necai Wiɓaribada abadama jūēne wāsidaa.

⁹ Bio dārāɓɓa bēra judiorā ne coɗaca ewari dromada wāsia. Maǎ ewarideɓa ɓtaa pusade wāida minijichia ɓabaria.* Maǎ carea Pauloba dji bororāa jarasia nocoɗaa wārānamārēā. ¹⁰ Nāwā jarasia:

–Achirā, māa cawa ɓla nawena wāniɓɓɓ minijichiaɗe wānida. Barcora āriya. Bārāba eɗeɓɓa siɗa jūma aduaɗia.† Maǎ awara dadjirā siɗa zocārā quininia.–

¹¹ Baribɓɓ sordaorā boroba Paulo beɗea cāyābara barco djibari beɗeada, barco peratɓari beɗea siɗa ijāsia. ¹² Doiɗaɗe panani carea maǎ Necai Wiɓaribadara bié basía. Maǎ bēra zocārāba crīchasiɗa biara ɓɓa Penice puruɗaa wānida aba doiɗaa jōɓɓɓɓ. Maǎ puru siɗa Creta morroɗe ɓla. Mama nāūrāra mācua puáca bēra pusara tuma ɓabaria.‡

Nāūrā cadjiruaba barco āyā edeɗa

¹³ Maǎne nāūrāda jɓwa aɓɓareba aride puá nūmesia. Maǎ carea ɓmāɗau ɓeɓariare bia wānida crīchasiɗa. Ancla jira eɗaɗapeɗa Creta icawa wāsidaa. ¹⁴ Baribɓɓ dārēne nāūrā cadjirua Euroclidoŋ abadada jɓwa araareba dji cābāyā tɓ nūmesia. ¹⁵ Maǎba barcora āyā edesia. Barco quēɓɓa poya araa ɓɓaɗé bēra nāūrā idu eɗebisiɗa. ¹⁶ Morro zaque Claua abada ābudecare wāsidaɗe nāūrāra maārī tumasia.§ Maǎne jāba zaque āɗauare ũmɓda barcoɗe eɗa poya ɓɓaɗé pananapeɗa eɗa ɓɓasiɗa. ¹⁷ Jāba zaque eɗa

* 27:9 Maǎ ewari dromara Ācōrēba cadjirua quīrādoai ewaria. Levitico 16:1-34; 23:26-32. Poa zɓɓɓɓa septiembre jeɗeɗe ɓeɓaria. Septiembreɗe, octubreɗe biɗa pusade wāida minijichiaara ɓla. Idjaba noviembereɗa aba febreroɗa wānaca basía, jūmawāyā minijichia ɓɓ bēra. † 27:10 Maǎ barco Alejandríaɗebemane trigoda waiɓa eɗeɓɓɓɓ Romanaa. ‡ 27:12 Mama nāūrāra mācua puáca bēra pusara tuma ɓabaria. Griego beɗeɗe ɓɓ ɓla “mamaɓa ɓmāɗau ɓeɓariare unubadaa.” ɓɓɓɓ traduccioŋne ɓmāɗau ɓeɓariare cāyābara “ɓmāɗau odjariare” ɓɓ ɓla. § 27:16 Maǎ Claua idjaba Cauda trɓ jarabadaa.

ɛɓpedaɗacarea barcora sogaba bio ɓɓrasidaa ɓ̄r̄r̄m̄r̄ē. Mañne waya panasidaa Sirte ɓ̄ɓde poade w̄nida. Mañ carea barcode wua ɓ̄ɓ jira ɓ̄ɓadada edaa ɓ̄ɓpeda idu n̄ūr̄aa edebisidaa.* ¹⁸ Nurēma n̄ūr̄ara waɗibida dji c̄āɓȳa puá n̄umasia. Mañ carea barcode traja panɓa netata edeɓɓadada daiɗu ɓ̄atacuasidaa barcora w̄saara ūmem̄r̄ē. ¹⁹ N̄ūr̄ara waɗibida dji c̄āɓȳa puá n̄umɓa b̄ēr̄a, ewari ūbeade ara ɗdji jɓwaba netata barcodebema dji ɓ̄ɓɓa ɓ̄eada daiɗu ɓ̄atacuasidaa. ²⁰ M̄w̄a panɓne ewari zoc̄ār̄a ɓ̄m̄ɗau, ch̄ɗau sida ununaé panasidaa. Mañ ewari cadjiruade waɗi panɓ b̄ēr̄a dair̄aba cr̄ichasidaa ɛɗɓɓaɗeɗa.

²¹ Zoc̄ār̄a ewari ne coɗaé duanasidaa. Mañ b̄ēr̄a Paulora dji boror̄a ɛsi n̄umepeda jarasia:

–Achir̄a, m̄ɓa b̄ār̄aa jarasia Cretaɗeɓa w̄r̄anam̄r̄ē. M̄ɓ beɗeada ɓ̄j̄apedaɗabara nañ minij̄ichiade duanaaé bacasia idjaba ne aduaɗaé bacasia. ²² Baribɓɓa sopuar̄anadua. Nañ barcora j̄uma ɓ̄r̄im̄ina ni ɓ̄aɓɓa beuɗaé. ²³ M̄ɓra Ȧc̄ōr̄ēnea. Idjida ɓ̄j̄a ɓ̄ɓa. Iɗi diamasi ara mañ Ȧc̄ōr̄ēba idji nezoca baj̄neɓemada m̄ɓmaa diabuesia. ²⁴ Mañɓɓa m̄ɓa jarasia: “Ne wayar̄adua, Paulo. ɓ̄ɓra Romaneɓema boro qūr̄apita beɗeada ɓ̄ɓa. ɓ̄ɓ carea Ȧc̄ōr̄ēba j̄umar̄a nañ barcode w̄ɓɓɓara idu quinibiéa.” ²⁵ Mañ carea, achir̄a, sopuar̄anadua. M̄ɓa ɓ̄j̄a ɓ̄ɓa Ȧc̄ōr̄ēba oida idji nezoca baj̄neɓemaba m̄ɓa jarada qūr̄aca. ²⁶ Baribɓɓa baridua morrode poade w̄nida panɓa.–

Barco ɓ̄r̄ina

²⁷ Domia umé babɓɓaɗe diamasi waɗi n̄ūr̄ara dji c̄āɓȳa puá n̄umasia. Mañɓa Adria pusade awac̄ār̄i basidaa. Ariquētra babɓɓaɗe barcode trajabadaba cr̄ichasidaa ɛj̄ūa caita j̄ūɓɓɓada. ²⁸ Pusa n̄abuada zasiɗade veinte braza ɓ̄asia. Wagabe w̄ɓɓɓade wayacusa zasidaa. Mañne quince braza ɓ̄asia. ²⁹ M̄ōgaraɗa t̄ēūne w̄ani wayaaba anclada qūm̄ar̄e barco ɗdauare ɓ̄atabuesidaa. Mañbe bio daupera duanɓa isabe ɓ̄nadr̄ɓida qūr̄iɓa panasidaa.† ³⁰ M̄w̄a panɓne barcode trajabadara barcodeɓa chuɓea ɛɗɓɓaɗe cr̄ichasidaa. Mañ b̄ēr̄a j̄aba zaquera doeda ɓ̄sidaa ancla nocoareɓemada doeda ɓ̄ɓɓa qūr̄aca. ³¹ Baribɓɓa Pauloba sordaor̄a boroa, idji sordaor̄a ɓ̄ida jarasia:

–J̄aɓɓaɗa barcode panenaéɓɓa b̄ār̄ara poya ɛɗɓɓaɗe.–

³² Mañ carea sordaor̄a j̄aba zaque j̄ɓ ɓ̄ɓ j̄ɓcarara tɓtasidaa. Ara mañda j̄aba zaquera pusaba edesia.

³³ Ȧsaboɗe Pauloba j̄umar̄a ne coɗam̄r̄ē jarasia:

–Dadji s̄aw̄anida adua panɓ b̄ēr̄a domia umé b̄ār̄ara ne coɗaé panɓa. ³⁴ M̄ɓa beɗeada djuburiaya ne coɗam̄r̄ē. M̄w̄a cacua ɓ̄ɓa ɓ̄eɗia poya ɛɗɓɓaɗe carea. Ni ɓ̄aɓɓa c̄ār̄e sida s̄aw̄anaé.–‡

³⁵ M̄w̄a jarapeɗa Pauloba pañda jɓwade edapeɗa j̄umar̄a qūr̄apita Ȧc̄ōr̄eɓa ɓ̄ia ɓ̄ɓaɗa asia. Mañbe c̄ōr̄acuapeɗa cosia. ³⁶ Mañ unubɓɓade j̄umar̄aɗa sobiaɗapeɗa ne cosidaa. ³⁷ Dair̄ara barcode 276 panasidaa.§ ³⁸ Ȧdjir̄a j̄aw̄ānapeda trigoda pusade ɓ̄atacuasidaa barcora w̄saara ūmem̄r̄ē.

³⁹ Ȧnadr̄ɓide ɗdjir̄a ɛj̄ūada unusidaa baribɓɓa cawadaé basia s̄ama panɓda. Mañ ɛj̄ūane jogaɗa ɓ̄asia ɓ̄ɓa ɓ̄ɓda. Cr̄ichasidaa poyaɗibɓɓa, barcora mama poabiɗida. ⁴⁰ Mañ b̄ēr̄a ancla j̄ɓcarara tɓcuapeɗa pusade j̄uma amesidaa. Idjaba barco ɓ̄ia edeɗi carea dji peratɓari j̄ɓ ɓ̄aɗada ɛr̄asidaa. Mañbe nocoareɓema wua ɓ̄ɓ jira ɓ̄ɓadara eubarisidaa n̄ūr̄aɓa ɓ̄ɓɓa edem̄r̄ē. ⁴¹ Baribɓɓa barco quēɓɓa ɓ̄chitade poa n̄umepeda poya nocoɗa w̄aé basia. M̄w̄a ɓ̄ɓe pusaba j̄iɓwē n̄umɓa barco ɗdaura ɓ̄r̄i w̄asia.

* ^{27:17} Barcode wua ɓ̄ɓa jira ɓ̄ɓadada. Griego beɗeade mañra eɓɓa ɓ̄léa. † ^{27:29} Isabe Ȧnadr̄ɓida qūr̄iɓa panasidaa. Griego beɗeade mañ beɗeaba idjaba jara ɓ̄ɓa ɗdji Ȧc̄ōr̄ēra iwiɗisidaa isabe Ȧnadr̄ɓm̄r̄ē. ‡ ^{27:34} Ni ɓ̄aɓɓa c̄ār̄e sida s̄aw̄anaé. Griego beɗeade ɓ̄ɓ ɓ̄ɓa: “B̄ār̄a ɓ̄uɗara ni ɓ̄a ɓ̄ida aduaéa.” § ^{27:37} 276. Griego beɗeade Ȧɓɓa cartade 76 ɓ̄ɓ ɓ̄ɓa.

⁴² Mañne sordaorãba preso ðeara beaðida crĩchasiðaa doyaa ù wãnapeda mĩrũ wãrãnamãrẽã. ⁴³ Baribɾɾɾ sordaorã boroba Paulora êdɾɾ ɸɾ quĩrĩã ɸasia. Mañ bẽrã idu quenabié basía, ãtebɾɾɾ jũma dji ùbi cawa ðeada naãrã daiðu tẽubicuasia doyaa wãnamãrẽã. ⁴⁴ Waabemara bacurude wa barcode ne ðeada ɾrɾ wãbisía. Mãwã jũmarãda drua bia jũesiðaa.

28

Malta morroðe duanana

¹ Drua jũepedaðacarea dairãba cawasiðaa mañ morrora Malta abadada. ² Mamabemarãba dairãra bio bia edasiðaa. Cue ze nũmɾ bẽrã idjaba cũrãsa nũmɾ bẽrã ãdjirãba tɾɾɾɾ cajẽrãnapeda coa nũmɾasiðaa. Mañbe dairãa jarasiðaa tɾɾɾ cãne zedaãmãrẽã. ³ Pauloba bacuru põasada jɾɾɾ pepeda tɾɾɾ uruaðaa ɸatacua ɸasia. Mañne jãwãrãã carea dama arada êdɾɾasiã. Mañba Paulo jɾwãðe ca jira ɸesia. ⁴ Mañ damaba Paulo jɾwãðe ca jira ɸɾ unusiðaaðe morroðebemarãba ara ãdjiduða jara duanesia: “jãã ãberãra mĩã beaðaa! Pusadeba êdɾɾãdamĩna dadji ãcõrẽwẽrã Jipa Cawa Obari abadaba idjira idu zocai ɸabiéã.”

⁵ Mañne Pauloba damara tɾɾɾããã jããpetatasía. Idjira cãrẽ sida sãwãé basía. ⁶ Jũmarãba aɾɾ duanasía Paulora ogoroi cawaya wa cawaéne beui cawaya, baribɾɾɾ mãwã dãrã aɾɾ panɾne Paulora ni maãrĩ biða bié ɸeé basía. Mañ bẽrã ãdjirãba dewara crĩchada edaðapeda jarasiðaa Paulora ãcõrẽda.

⁷ Mañ morroðe dji borora Publio abadjidaã. Mañ Publioba dairã duanɾ caita êjũãda erobasia. Idjia dairãra idji dede ewari ùbea bio bia edasia. ⁸ Mãwã panɾne Publio zezara amine ɸɾ bẽrã idjaba cɾwa nũmɾ bẽrã cɾðaaðe basía. Mañne Pauloba idjira aɾɾde wãsia. ãcõrẽã iwidiðeã idji jɾwara ɾrɾ ɸɾpeda biabisía. ⁹ Mañ carea dewarãã cacua bié ðeada zedaðeã Pauloba biabisía. ¹⁰ Mañ ãberãrãba dairãra dji dromarã quĩrãca bia osiðaa. Wayacusa barcode ɸadosiðaaðe daiba neé pananara ãdjirãba jũma diasíðaa.

Romane jũepedaðada

¹¹ Malta morroðe dewara barco Alejandriãðebemada ɸasia. Doiðaa bẽrã mañ barcora ãyã wãé ɸasia. Jedeco ùbea baðacarea dairãra mañ barcode wãsiðaa. Dji barco quẽbɾðe ãdji ãcõrẽ zaca ðeada umé o erobasia: aɸa Cástor abadaã, dewarabemara Polu abadaã.* ¹² Wãbɾaaðe Siracusa puruðe wiðarisiðaa. Ewari ùbea mama panasiðaa. ¹³ Mamaɾba pusa icawa wãnane Regio puruðe wiðarisiðaa. Nurẽma wãnane nãũrãra ãdauareba tɾ nũmɾ bẽrã ewari uméne Puteoli puruðe jũesiðaa. ¹⁴ Mama dairãba djabarãda ɾcɾɾɾ unusiðaa. ãdjirãba dairãa jarasiðaa ãdji ume domia aɸa pananamãrẽã.

Mamaɾba Roma puruðaa jĩrũba wãsiðaa. ¹⁵ Djabarã Romanebemaba dai wãbɾda ùrĩsiðaaðe audiabariðe zesiðaa. ɾcɾɾɾda Apio puruðaa zesiðaa idjaba ɾcɾɾɾda Tres Taberna puruðaa zesiðaa. Pauloba ãdjirã unusiðe ãcõrẽã bia beðeasia. ãdjirã carea ɸsriðasia. ¹⁶ Romane jũepedaðacarea sordaorã boroba preso ðeara idji boroa diasía.† Idjia Paulora iduða ɸebisia. Sordaoda aɸabe ɸasia idji waga ɸamãrẽã.

Pauloba Romane ɸea judiorãa jarãda

¹⁷ Ewari ùbea baðacarea Pauloba judiorã dji droma ɸea Romanebemada trɾɾbisía. Jũma ãbaa dji jɾresiðaaðe Pauloba jarasia:

–Djabarã, mɾra Jerusaleñeba preso enesiðaa. Judiorãra bié oé ɸasia. Idjaba dadji drõã naẽnabemaba obada sida bié beðeãé ɸasia. Mãwãmĩna judiorãba mɾra jidaðapeda romanorã jɾwãðeã ɸasiðaa. ¹⁸ Romanorãba mɾã bio iwidiðiðaaðe cawasiðaa mɾra beacara panɾda cadjirua oé ɸɾ bẽrã. Mañne mɾra êdɾɾ ɸɾ quĩrĩã panasiðaa. ¹⁹ Baribɾɾɾ judiorãba

* 28:11 ɾcɾɾɾ traduccioñne “Dioscuros” ɸɾ ɸɾ. Mañba jara ɸɾa mañ uméðema ãcõrẽda mĩguiso basía. Mañ ewariðe ãberãrãba ãdji ãcõrẽda barco quẽbɾðe obadjidaã. † 28:16 Preso ðeara idji boroa diasía. Griego beðeãde ɾcɾɾɾ cartaaðe mãrã neéã.

maḷḡara bia ūrīnaé basía. Maḷ carea mḷa iwidiisia Romanebema boroba mḷra cawa omārēã. Mḷa māwã osia ēdrḷi carea. Mḷ purura dji boro quiḷāpita bié jara quiḷāéã.
²⁰ Maḷ bēra mḷa bārāra unu quiḷiã ḡasia bārā ume beḡeai carea. Ācōrēba ēdrḷ edabari diai jaraḡara jūma israelerāba jḷã panḷa.† Idji carea mḷra nāwã carenaba jḷ ḡla.–

²¹ Maḷne ādjirāba jarasiḡaa:

–Judeaḡebemarāba dairāa blḡebema cartada diabueḡaé panḷa. Dadjī djabarā judiorā ni aḡalḡa jāmalḡa zeé ḡla blḡebema bié jarai carea. ²² Baribḷḷḷ dairāba cawa panḷa jūma druaza maḷ crīcha djiwidiḡebemada bié beḡe panḷa. Maḷ carea ūrī quiḷiã panḷa bla sāwã crīcha ḡlḡa.–

²³ Maḷne ādjirāba ewarida ḡlasiḡaa. Maḷ ewari jūēside ēberārāda zocārā Paulo ḡlmaa zesiḡaa. Diapēḡalḡa aḡa quewara Pauloba beḡe ḡasia Ācōrēba ēberārā pe eroḡlḡebemada. Ācōrēba Moisea diḡa leyḡeḡa, Ācōrēneba beḡeabadaba ḡlpedaḡaḡeḡa biḡa jaradia ḡasia Jesuda ijānamārēã. ²⁴ Pauloba jaraḡara ḷcḷḷḷba ijāsiḡaa, baribḷḷḷ ḷcḷḷḷba ijānaé basía. ²⁵ Maḷ bēra caicayaḡapeḡa wābḷḷḷbḷa basía. Maḷne Pauloba nāwã jarasia:

–Ācōrē Jaureba bārā drōāenabemarāa wārā beḡeada Ācōrēneba beḡeabari Isaiḡeḡa nāwã jarasia:

²⁶ Naḷ purua nāwã jaraḡe wādua:

Bārāba ūrī panḷmīna cawaḡaéã. Bio unu panḷmīna cawaḡaéã.

²⁷ Ādjirāba soḡeba poya cawaḡaéã, ūrī quiḷiãnaéã idjaba unu quiḷiãnaéã.

Māwã ḡeḡaḡēbara ādjirāba unucasiḡaa, ūrīcasiḡaa idjaba soḡeba cawacasiḡaa.

Maḷbe mḷ ijānapēḡa mḷa ādjirāra biabicasia.§

²⁸ Jāḷbe cawaḡadua: Ācōrēba dadjī ēdrḷ edaiḡebema jara ḡeara judiorāémaa diabueya. Ādjirābḷḷḷ bia ūrīnia.–

²⁹ Pauloba māwã jarasiḡe judiorāra āḡuḡa caicaya duanḷa āyã wābḷḷḷsiḡaa.*

³⁰ Māwānacarea Paulora poa umé Romane ḡasia. Idji ḡl ḡebari paratada djibaríā diabadjia. Idji acḷe wābḷḷḷara jūma bia edabadjia. ³¹ Idjia beḡeabadjia Ācōrēba ēberārā pe eroḡlḡebemada idjaba dadjī Boro Jesucritoḡebemada ebuḡa jaradiabadjia. Maḷne ni aḡalḡa mīã sēnaca basía.

† 28:20 Griego beḡeade maḷba idjaba jara ḡla: “Mḷa ijā ḡla beuḡarāra ḷrēbaḡida jūma israelerāba ijā panḷ quiḷiãca.” Hecho 23:6; 24:15; 26:6-8. § 28:27 Isaiá 6:9-10. * 28:29 Griego beḡeade ḷcḷḷḷ cartade maḷ versículora neéã.

ROMANO CARTA PAULOBA ƁΛƉA DJABARĀ ROMANEHEMA ITEA

Poa 56are Pauloba nañ cartada djabarā Roma purudebema itea Ɓasia. Roma puruɗaa wāé ɓada bēra cartara Ɓasia idjidebemada cawaɗamārēa. Jerusalelnaa wāi naēna Corinto purudeba diabuesica Ɓa (Hecho 20:1-3).

Roma purude djabarā judiorāda, judiorāé siɗa baraasia. Judiorāba Ācōrēba Moisea diada leyra ēpē panabadjidaa baribɾɾɿ judiorāéba ēpēnaca basía. Mañ bēra Pauloba nañ crīcha dromada Romano 1:16-17de Ɓasia: “Mlra peracaa beɗeɗa bia Jesucritoɗebemada jaradii carea, mañ beɗeɗa ijāɓɗara Ācōrēba idji ɓɓaɗeɗa jūma ɗɗɾɿ edabari bēra; judiorāda, judiorāé siɗa. Mañ beɗeɗa biadeɗa Ācōrēba cawabi Ɓa sāwā ēberārāra jipa unubarida. Jesucritoda ijāsira māwā unubaría.”

Pauloba naārā Ɓasia judiorāba, judiorāé biɗa cadjirua obada carea Ācōrēba cawa oida (1:18ɗeɗa aɓa 3:20ɗaa). Mañare Ɓasia Ācōrēba idji biadeɗa Jesucrito ijāɓɗarā jipa unu ɓɗebemada (3:21neɗa aɓa 5:21naa). Mañare Ɓasia Ācōrēba Jesucrito ijā ɓeara idji Jaureɗeɗa ara idji itea bia ɓɓarida (6:1neɗa aɓa 8:39ɗaa). Mañare Ɓasia zocārā judiorāba Jesucritora ijānaé panamīna ewari aɓa ijānida (9:1neɗa aɓa 11:36ɗaa). Mañare Ɓasia sāwā dadjirāra jipa nībaɗida panɗa (12:1neɗa aɓa 15:13ɗaa). Jirūare Ɓasia España druadeɗa wāi naēna djabarā Romanebemada acɗe wā quīrīā ɓaɗa (15:14-28). Pauloba jirūare ɓɗara 16:1-27de Ɓa.

Nañ cartade Pauloba naārā ɓaɗa

¹ Mlra Paulo, Jesucrito nezocaa. Ācōrēba mlra edasia Jesucritoba diabueɗada ɓamārēa idjaba Ɓasia beɗeɗa bia Ācōrēneɗemada jaradiade wāmārēa.

² Mañ beɗeɗa biara Ācōrēba naēnaeɗa diai jarasia. Idjideɗa beɗeɗadarāba mañra Idji Beɗeɗe Ɓasiɗaa. ³⁻⁴ Mañ beɗeɗa biara idji Warradeɗemaa. Idji Warra dadjirā Boro Jesucritora nañ djarade Israelɗebema boro Daviɗeɗa zeɗaa. Baribɾɾɿ idji beu ɓaɗada ɓrēɓasiɗe Ācōrē Jaureɗa unubisia Ācōrē Warra ɓɓa ɓaɗa.

⁵ Jesucritoɗeɗa Ācōrēba mlra Ɓasia idjia diabueɗada ɓamārēa. Idji biadeɗa māwā Ɓasia jūma druazabemaba Jesucritoda ijānamārēa, idji beɗeɗa ijā oɗamārēa, idjaba idjida bia jaraɗamārēa. ⁶ Bārā siɗa Ācōrēba trɿsia Jesucrito itea ɓeɗamārēa.

⁷ Mlra nañ cartara ɓɓɾɿɿ jūma Romanebema djabarā itea. Ācōrēba bārāra quīrīā ɓa idjaba trɿsia idji ēberārāda ɓeɗamārēa. Mlra quīrīā ɓa dadjirā Zeza Ācōrēba dadjirā Boro Jesucrito ume ādji biadeɗa bārāra careɓa pananida idjaba necai ɓai siɗa dia pananida.

Paulo Romanaa wā quīrīā ɓaɗa

⁸ Naārā mlra jaraya: Jesucritoɗeɗa mlra jūma bārā carea Ācōrēba bia ɓaɗa abaria bārāba Jesucrito ijā panneɗemada druazabemaba beɗeɗa panɓ bēra. ⁹ Ācōrēba quīrīā ɓlra jūma ml soɗeɗa o ɓa beɗeɗa bia idji Warradeɗemada jaradia ɓɓ bēra. Idjia cawa ɓa mlra iwiɗibɾɿza bārā carea iwiɗibarida. ¹⁰ Mlra iwiɗibaria idjia quīrīā ɓɓɾɿɿ mlra idu bārā acɗe wāɓimārēa. ¹¹ Wārāda mlra bārāra unu quīrīā ɓa Ācōrē Jaureɗeɗa careɓai carea. Māwā bārāra zarea ɓeɗa. ¹² Mlra quīrīā ɓa dadjirāba abarica Crito ijā panneɗa dji careɓa pananida zarea panani carea.

¹³ Djabarā, mlra quīrīā ɓa bārāba cawaɗida wārāda ɓarima zocārā bārāmaa wāida crīcha ɓabarida. Baribɾɿɿ waɗibiɗa poya wāé ɓa. Bārāmaa wā quīrīā ɓa mlra jaraɗa ɓɗeɗa jāɓabemarāba Jesucritoda ijānamārēa dewara druadeɗemarāba ijāpeɗada quīrāca. ¹⁴⁻¹⁵ Mlra beɗeɗa bia Jesucritoɗebemada jūmarāa jaradiida ɓa. Ne cawa ɓeaa,

ne adua quedeaa, carta cawa beaa, carta adua beaa bida jaradiaida ɓɓa.* Mañ carea bārã Romanebemarãa bida jaradiade wã quĩrĩã ɓɓa.

¹⁶ M̃ra peracaa beɗea bia Jesucritoɗebemada jaradiai carea, mañ beɗea iñãɓɓɗara Ācōrēba idji ɓɓaɗeɓa jūma ēɗrɓ edabari bērã; judiorãda, judiorãé sida.† ¹⁷ Mañ beɗea biadeɓa Ācōrēba cawabi ɓɓa sãwã ēberārãra jipa unubarida. Jesucritoda iñāsira mãwã unubaria. Ācōrē Beɗeade nãwã ɓɓa ɓɓa: Ācōrē quĩrãpita jipa ɓɓa idji iñã ɓɓaɗeɓa zocai ɓaya.‡

Ēberārã Ācōrē quĩrãpita beɗeade panɓɓeɓema

¹⁸ Ācōrēba bajãneɓa cawabi ɓɓa cadjirua o ɓeara, jipaé ɓea sida idji quĩrũbiɗeɓa jūma cawa oida. Ādjia cadjirua o panɓɓeɓa wãrã beɗeara idu cawabiɗacaa. ¹⁹ Ācōrēneɓema poya cawaida ɓɓa adjirãba bio cawa panɓa, idjia cawabi ɓɓa bērã. ²⁰ Nañ ējũã oɗaɗeɓa ɓɓa Ācōrē ununacaɗebemada ēberārãba eɓuɗa unubadaa. Idjia oɗa aɓɓ panɓeɓa cawa panɓa idjira Ācōrēda idjaba ewariza ne jūma poya o ɓɓa. Mañ carea cadjirua o ɓeaba poya jaraɗaéa Ācōrē adua panɓ bērã beɗeade panɓéda. ²¹ Ādjirãba Ācōrēra cawa panasiɗamĩna idjia bia beɗeadaé basia idjaba bia ɓɓaɗa aɗaé basia. Āteɓɓɓ crĩcha neé ɓea quĩrãca crĩcha panesiɗaa. Mãwã adji crĩchara bié ɓepeɗa pãĩmane panesiɗaa. ²² Ādjirãba crĩcha cawa ɓeada asiɗamĩna crĩcha neé ɓeasia. ²³ Ācōrē beuca bia quiruda igarasiɗaa. Mañbe dadji beuida ɓɓa zaca ɓɓa oɗapeɗa mañgãla bia beɗea panesiɗaa. Ībana za quĩrãca, animarã jĩrũ quĩmãrē ɓea za quĩrãca, idjaba jāne wãbada animarã za quĩrãca oɗapeɗa mañgãla bia beɗea panesiɗaa.

²⁴ Mañ carea Ācōrēba iduaribisia adji soba cadjirua o quĩrĩã ɓɓa oɗamãrēã. Mañ bērã adjirãba mĩã perada o panesiɗaa. ²⁵ Wãrã Ācōrēda igarapeɗa sewadrɓ epē panesiɗaa. Ācōrēba ne jūmada oɗamĩna idji cãyãbara idjia oɗadrɓ epē panesiɗaa idjaba bia beɗea panesiɗaa. Baribɓɓ dadjirãba aɓabe Ācōrēɓɓɓ ewariza bia beɗeadiɗa panɓa. Bia ɓɓa mãwã ɓaɗa.§

²⁶ Ādjirãba sewada epēpeɗa bērã Ācōrēba iduaribisia mĩã perada oɗamãrēã. Wērãra umaquĩrã ume ɓaɗa ɓɓa idu ɓɓapeɗa aɓarica wērã ume panesiɗaa. ²⁷ Ara mañ quĩrãca umaquĩrãra wērã ume ɓaɗa ɓɓa idu ɓɓapeɗa aɓarica umaquĩrãda dji awuapeɗa mĩã perada o panesiɗaa. Mañ cadjirua o panɓ carea Ācōrēba adjirãra cawa oya idjia cawa oida ɓɓa quĩrãca.

²⁸ Ādjirãba Ācōrēra igarapeɗa bērã idjia iduaribisia crĩcha cadjiruada epēnaɗeɗa mĩã oié ɓeada o panamãrēã. ²⁹ Ne jūma cadjiruada obadaa. Mĩã peraida ɓɓa obadaa, ne jūma awuabadaa, djãrãra bié obadaa, djãrãba eroɓɓ carea bié crĩchabadaa, mĩã beabadaa, caicayabadaa, djãrã cūrũgabadaa, djãrã bié jarabadaa, idjaba nēɓɓa obadaa. ³⁰ Djãrã ēcarraare bié beɗeabadaa, Ācōrēra quĩrãmabadaa, idjaba djãrã quĩrãpita bié beɗeabadaa. Ādjirãra dji biara ɓeada abadaa idjaba dji dromaana abadaa. Djãrã bié oɗi carea jɓɓɓabadaa. Ādji djibari beɗeara iñãnacaa. ³¹ ɓɓaɓ zarea ɓeaa. Ādjia beɗea ɓɓapeɗara oɗacaa. Quĩrĩã neé ɓeaa, adji bié oɗara quĩrãdoapeɗa idjaba djãrãra quĩrã djuburiapeɗa.* ³² Ādjirãba bio cawa panɓa Ācōrēba mãwã o ɓeara bio cawa oida.† Baribɓɓ ara mãwã o nĩnaa idjaba dewararãba aɓari quĩrãca cadjirua obɗaɗe bia crĩchabadaa.

2

Ācōrēba cawa oiɗeɓema

* 1:14-15 Ne cawa ɓea, ne adua queɗea. Griego beɗeade ɓɓa ɓɓa “griegorãa idjaba aĩɓemarãa.” † 1:16 Judiorãda, judiorãé sida. Griego beɗeade nãwã ɓɓa ɓɓa: “Naãrã judiorãda, mañare judiorãé sida.” ‡ 1:17 Habacuc 2:4. § 1:25 Bia ɓɓa mãwã ɓaɗa. Griego beɗeade ɓɓa ɓɓa: “Amén.” * 1:31 Ādji bié oɗara quĩrãdoapeɗa. Griego beɗeade eɓuɗa ɓɓa. † 1:32 Ācōrēba mãwã o ɓeara bio cawa oida. Griego beɗeade nãwã ɓɓa ɓɓa: “Ācōrēba jara ɓɓaɗã mãwã o ɓeara beɗiɗa panɓa.”

¹ Maĩba ni aƆalƆa crĩchaié Ɔla Ācōrē quĩrāpita beƆeade Ɔlédá. Dji jipaara o ƆlaƆa a Ɔl biƆa mǎwǎ crĩchaié Ɔla. Djārāba cadjirua o ƆlaƆa jarablaƆe ara idjida jara Ɔla, idjia biƆa aƆari quĩrāca obari bēřǎ. ² Dadjirāba cawa paƆla jūma cadjirua o Ɔeara Ācōrēba jipa cawa obarida. ³ Maĩ bēřǎ djārāba cadjirua o ƆlaƆa aƆalƆa jaraiblaƆ, bariblaƆ aƆarica o ƆlƆlaƆ, idjia crĩchaié Ɔla Ācōrēba cawa oéda. ⁴ Mǎwǎ crĩcha ƆlƆa igara Ɔla Ācōrēba quĩrǎ djuburia ƆlƆebemada, jūma droa ƆlƆebemada, idjaba cadjirua oƆa isabe cawa oƆaƆebemada. Idjia adua Ɔla Ācōrēba mǎwǎ bio quĩrǎ djuburia ƆlaƆa cadjiruada igarapeƆa idjimaa zemārēǎ.

⁵ BariblaƆ ƆlƆlƆlƆ zarea Ɔl bēřǎ idjia cadjiruada igaracaa Ācōrēmaa ze amaaba. Maĩ carea Ācōrēba cawa oi ewaride idji quĩrūbiƆeba wetara cawa oya. Maĩ ewaride Ācōrēba unubiya sǎwǎ jūmarāda jipa cawa oida. ⁶ Idjia jūmarāa diaya ādjia opeƆaƆa quĩrāca. ⁷ ĀƆlaƆba biada o paƆla Ācōrēba ādjida bia unumārēǎ, bia jaramārēǎ, idjaba ewariza idji ume zocai Ɔlmārēǎ. Maĩ ēberārāra Ācōrēba wārāda ƆlƆa ewariza idji ume zocai pananamārēǎ. ⁸ BariblaƆ ĀƆlaƆba crĩcha bié ƆlƆeba djārǎ cǎyābara biara Ɔeadi carea jlaƆbadaa. Maĩ bēřǎ wārǎ beƆeara iǎ quĩrĩānacaa idjaba cadjiruada obadaa. Maĩ ēberārāra Ācōrēba idji quĩrūbiƆeba bio cawa oya. ⁹ Idjia cawa oblaƆe jūma cadjirua o Ɔeara bia mĩga Ɔeadi idjaba sopua Ɔeadi. Judiorāda, judiorǎé siƆa mǎwǎ Ɔeadi.* ¹⁰ BariblaƆ jūma bia o Ɔeara Ācōrēba bia unuya, bia jaraya, idjaba necai ƆlƆa. Judiorāda, judiorǎé siƆa mǎwǎ oya. ¹¹ Ācōrēba ēberārāra jūmaena aƆari quĩrāca jipa cawa oya.

¹² Ācōrēba Moisea diada ley adua Ɔeaba cadjiruara obada bēřǎ maĩ leyra adua paƆlmĩna Ācōrēba cawa oya. Idjaba maĩ ley cawa Ɔeaba cadjiruara obada bēřǎ Ācōrēba ara maĩ leyƆeba cawa oya. ¹³ Ley ũrĩ paƆlneba ēberārāra Ācōrē quĩrāpita jipa Ɔeaéa, āteblaƆ iǎ o paƆlneba Ācōrē quĩrāpita jipa Ɔeaa. ¹⁴ Judiorǎéba maĩ leyra adua paƆlmĩna ādji crĩchaƆeba maĩ leyba jara Ɔl quĩrāca eƆaƆe obadaa. Mǎwǎ unubibadaa biada, cadjirua siƆa cawa paƆla. ¹⁵ Ara ādjia o paƆlneba unubi paƆla maĩ leyba jara Ɔlra soƆeba cawa paƆla. Ādji crĩchaƆe cawa paƆla biada wa cadjiruada o paƆla, beƆeade paƆla wa beƆeade paƆlédá. ¹⁶ Jūmarāba ādji soƆe mēřǎ eropanla Ācōrēba cawa oi ewaride JesucritoƆeba cawa oya. Mǎwǎya beƆea bia mǎa jaradia ƆlƆa jara Ɔl quĩrāca.

Ācōrēba Moisea diada leyƆeba judiorāra jipa Ɔeadaéa

¹⁷ Bārǎ judiorāba dji biarāna abadaa. Ācōrēra biara cawa paƆlana abadaa. Crĩcha paƆla ēdrlaƆida Ācōrēba Moisea diada leyra cawa paƆl bēřǎ. ¹⁸ Maĩ leyra eropanl bēřǎ cawa paƆla Ācōrēba cārēda quĩrĩǎ ƆlaƆa idjaba cārēda jipa Ɔla. ¹⁹ Bārāba crĩcha paƆla Ācōrē adua Ɔearǎ poya bia jaradia pananida dauberrea Ɔea jipa edeblaƆa quĩrāca, pǎĩmane Ɔea Ānaanaa edeblaƆa quĩrāca. ²⁰ Ācōrēba Moisea diada leyra eropanl bēřǎ crĩcha paƆla jūma necawaada eropanlaƆa idjaba wārǎ beƆea siƆa cawa paƆla. Maĩ bēřǎ crĩcha paƆla crĩcha neé Ɔearǎ, waƆi bio adua Ɔearǎ biƆa poya jaradia pananida. ²¹ Bārāba dewararāa jaradia paƆlblaƆ, ¿cārē cārēǎ ara bāduba jaradiaƆaé? Bārāba jaradiabadaa ne drlacara Ɔla. BariblaƆ bārāra ne drlabadaa. ²² Bārāba jaradiabadaa daunemacara Ɔla. BariblaƆ bārāra daunemabadaa. Bārāba quĩrĩānacaa jlwaba oƆa ācōrēa bia beƆeadi. BariblaƆ jlwaba oƆa ācōrē deƆebema nebiada drlabadaa. ²³ Ācōrēba Moisea diada leyra bārāba bio cawa paƆlana abadaa. BariblaƆ maĩ leyba jara Ɔl iǎnaé paƆl bēřǎ, bārǎ carea dewararāba Ācōrēnebemada bié beƆeabadaa. ²⁴ Maĩ carea Ācōrē BeƆeade nǎwǎ Ɔl Ɔla: “Judiorǎéba Ācōrēra bié jarabadaa bārāba bié obada carea.”†

²⁵ Ācōrēba Moisea diada leyda bārāba iǎ osiƆara, bārǎ cacua wēāgoƆada bia Ɔla Ācōrē ēberārǎ bēřǎ. BariblaƆ maĩ leyra iǎ oƆaéblaƆ, bārāra Ācōrē quĩrāpita cacua wēāgoé Ɔea

* 2:9 Judiorāda, judiorǎé siƆa. Griego beƆeade nǎwǎ Ɔl Ɔla: “Nařǎ judiorāda, maĩare judiorǎé siƆa.”

† 2:24 Isaía 52:5; Ezequiel 36:20-23.

quĩrãca panla. † 26 Maĩne judioéba maĩ leyrã ijã o ɓɓɓɓɓ, cacua wěãgoé ɓɓmĩna Ācōrē quĩrãpita cacua wěãgo ɓɓ quĩrãca ɓɓa. 27 Bãrã judiorãra cacua wěãgobadaa unubiđi carea Ācōrē ēberãrãda. Idjaba Ācōrēba Moisea diada leyda cawa panla. Baribɓɓɓ maĩ leyrã ijã odaé panla. Maĩ bērã cacua wěãgoé ɓɓba maĩ leyrã ijã oibɓɓɓ, cawabiya bãrãra judiorãmĩna bedeade panla. 28 Judio arara ababe naĩ djaradeba mãwã ɓɓéa. Idjaba cacua wěãgođa arara naĩ djaradebemaéa. § 29 Ātebɓɓɓ sođe jipa ɓɓra Ācōrēmaara judio araa. Sođe jipa ɓɓɓara Ācōrēmaara cacua wěãgođa araa. Ācōrē Jaureba mãwã jipa ɓɓbaria.* Ācōrēba Moisea diada ley ēpē ɓɓɓɓɓ jipa ɓaéa. Sođe jipa ɓɓra ēberãrãba bia jaradacamĩna Ācōrēba bia jarabaria.

3

1 Mĩa mãwã jara ɓɓ bērã bãrãba crĩcha panɓicada judiorã Ācōrē quĩrãpita mãcuaé ɓɓda. Crĩcha panɓicada cacua wěãgo ɓɓ siđa mãcuaé ɓɓda. 2 Mãwãéa. Ne zocãrãneba judiorãra dji biarãa. Naãrã mĩa jaraya mãwã panla Ācōrēba idji bedeara ãdjirãa diada bērã. 3 Mãwãmĩna ɓɓɓɓɓ ãdjirãnebemaba idji bedeara ijãnaé basía. ¿Maĩgɓɓ carea Ācōrēba oi jaradara oéca? 4 Mãwãéa. Ācōrēba oi jaradara wãrãda jũma oya. Ēberãrãra jũmaena sewaiđa ɓeamĩna Ācōrēra bedea aba ɓɓa. Idji Bedeade nãwã ɓɓ ɓɓa: ɓɓ bedeabɓɓɓɓ jũmarãba cawadã ɓɓa jara ɓɓra jipa ɓɓda; abalɓa ɓɓ bié jarabɓɓɓɓ ɓɓa cawabiya ɓɓra jipa ɓɓda.*

5 Mĩra bedeaya ēberãrã bedeabada quĩrãca. ɓɓɓɓɓɓ jarabadaa cadjirua o panɓne Ācōrēra jipa ɓɓda ebuđa unubibadada. Maĩne Ācōrēba cawa oibɓɓɓ, idjira jipa ɓɓéana abadaa. ¿Dji mãwã jara panla cãrēda jaradi? ¿Jaradica Ācōrēra jipa ɓɓéda cadjirua o ɓeara cawa oi bērã? 6 ¿Wãrãda mãwãéa! Ācōrēda jipa ɓɓébara, ¿sãwã naĩ ējũãnebe-marãra jipa cawa ocasi? 7 ɓɓɓɓɓɓ jarabadaa sewa o panɓneba Ācōrēra sewa ocada ebuđa unubibadada. Crĩchabadaa ãdjia sewa o panɓ carea ēberãrãba Ācōrēa auđuara bia bedeadida. Maĩ bērã ãdjimaara Ācōrēba cawa oié ɓɓa. 8 Mãwãra ¿dadjirãba auđuara cadjiruada odida panla ēberãrãba Ācōrēa auđuara bia bedeadamãrēã? ɓɓɓɓɓɓ ãdji crĩcha cadjiruadeba jarabadaa daiba mãwã jaradia panla. Mãwã jara ɓeara Ācōrēba wãrãda bié ɓɓida ɓɓa.

Ēberã jipa ɓɓra neéa

9 Maĩ bērã ¿cãrēda jaradi? ¿Jaradica dai judiorãda dewararã cãyãbara biara ɓeada? ¿Mãwãéa! Mĩa naĩ cartade cawabisia judiorãba, judiorãé biđa cadjiruara obadada.

10 Maĩgɓɓɓɓɓmada Ācōrē Bedeade nãwã ɓɓ ɓɓa:

Ēberã jipa ɓɓra ni aba biđa neéa.

11 Ni abalɓa adua ɓɓa cãrēda jipa ɓɓda. Ni abalɓa Ācōrēra jɓɓɓca.

12 Jũmarãba Ācōrēra igarasidaa. Jũmarãda Ācōrē quĩrãpita bié panesidaa.

Ni abalɓa biada ocaa. Bia o ɓɓra ni aba biđa neéa. †

13 Ādjia cadjirua bedeadadara beuđa uria ewa nũmɓ quĩrãca ɓɓa. Ādji iteba sewada obadaa. ‡

Ādjia jara panɓneba djãrãra bié obadaa damaba cabɓɓɓ quĩrãca. §

14 Djãrã quĩrãma panɓneba ãdji iteba bié jarabadaa.*

15 ɓaridua carea mĩã beabadaa.

16 Ādji wãɓɓɓɓɓ djãrã bia pananada ãrĩnapeda bia mĩgabibadaa.

17 Djãrã ume necai ɓeadiɓa adua panla. †

18 Ni maãrĩ biđa Ācōrēra wayadacaa. ‡

‡ 2:25 Cacua wěãgoé ɓea. Maĩba jara ɓɓa: “Ācōrē ēberãrãéa.” § 2:28 Judio araa idjaba cacua wěãgođa araa. Maĩba jara ɓɓa: “Ācōrē ēberãrãa.” * 2:29 Jeremia 4:4; Ezequiel 36:26-27. * 3:4 Salmo 51:4. † 3:12 Salmo 14:1-3. ‡ 3:13 Salmo 5:9. § 3:13 Salmo 140:3. * 3:14 Salmo 10:7. † 3:17 Isaía 59:7-8. ‡ 3:18 Salmo 36:1.

¹⁹ Mañ bedea Ācōrē leyde b̄lra dji ley ēpē bearāa jara b̄la. Māwā ni ab̄alba poya jaradaēa cadjirua neē b̄lda. Mañ leydeba cawa panla jūma nañ ējūānebemarāra Ācōrē quīrāpita bedeađe panlda. ²⁰ Wārāda Ācōrēba Moisea diađa ley ijā o b̄ldeba ni ab̄alda Ācōrē quīrāpita jipa b̄aēa. Mañ leyba cawabi b̄la dadjia cadjiruada obadađa.

Ācōrēba Jesucritođeba ēberārā jipa unubaria

²¹ Barib̄lra idira Ācōrēba cawabisia mañ ley odaēne sāwā ēberārāra jipa unubarida. Ācōrēba Moisea diađa leyde idjaba Ācōrēneba bedeađadarāba b̄lpedađa cartade biđa mañnebemada b̄l b̄la. ²² Ab̄alba Jesucritoda ijāsira Ācōrēba idjira jipa unubaria. Jesu ijābdara idjia jūma māwā jipa unubaria. Ni ab̄alda quīrā awara unuca. ²³ Wārāda jūmarāba cadjiruada obadađa. Mañ b̄erā Ācōrē biya quīruđebemada āi b̄eaa. ²⁴ Barib̄lra Ācōrēba ni cārē siđa obiēne idji biadeba ēberāra jipa unubaria. Māwā unubaria Jesucritoba idji beuđadeba cadjiruđebemada ēdr̄l b̄leđa b̄erā. ²⁵ Ācōrēba Jesucritora b̄sia cadjirua carea beumārēa. Dadjirā carea idji oara erozoasia. Mañ ijābdade Ācōrēba dadji cadjiruara quīrādoabaria. Jesucrito dadjirā cadjirua carea beuđaba cawabi b̄la Ācōrēba jipa cawa obarida. Crito zei naēna cadjirua opeđadara Ācōrēba jūma droa b̄ldeba cawa oē b̄asia. ²⁶ Barib̄lra idira Jesucritođeba Ācōrēba cadjiruara jūma jipa cawa obaria. Mañ b̄erā Ācōrēba Jesu ijābdara jūma jipa unubaria. Māwā ebuđa b̄la Ācōrēra ne jūmane jipa b̄lda.

²⁷ Mañ b̄erā ¿cārēa ara dadjidebemada bia bedeađi? Poya bia bedeađaēa. ¿Sāwāērā? Poya bia bedeađaēa, Ācōrēba Moisea diađa ley ijā o panlneba idji quīrāpita jipa panlé b̄erā, āteb̄lra Jesu ijā panlneba dadjirāra idji quīrāpita jipa panla. ²⁸ Dadjirāba jaradia panla Jesuda ijā panl b̄erā Ācōrēba dadjirāra jipa unubarida. Ācōrēba Moisea diađa ley ijā o panlneba dadjirāra idji quīrāpita jipa b̄eađacaa.

²⁹⁻³⁰ ¿Ācōrēra ab̄abe judiorā Ācōrēca? ¿Idjira judiorāē Ācōrēēca? Wārāda Ācōrēra ab̄ab̄lra b̄l b̄erā idjaba judiorāē Ācōrēa. Idjia jūma Jesu ijābdara jipa unubaria. Cacia wēāgo b̄eaba, cacia wēāgoē b̄ea biđa Jesuda ijāsīdara jipa unubaria. ³¹ Jesuda ijā panl b̄erā ¿Ācōrēba Moisea diađa leyra igara panlca? Māwāēa, āteb̄lra mañ leyba jara b̄lra obadađa.

4

Abrahālba Ācōrē ijāna

¹ ¿Cārēda jaradi drōā naēnabema Abrahālnebemada? ¿Sāwā Ācōrēba jipa unusi? ² Abrahālba ne bia o b̄ldeba Ācōrē quīrāpita jipa b̄ađabara, ara idjidebemada poya bia bedeađacia. Barib̄lra wārā arada ni cārē siđa oē b̄asia Ācōrē quīrāpita bia bedeađi carea. ³ Ācōrē Bedeađe nāwā jara b̄la: “Abrahālba Ācōrēra ijāsia. Mañ carea Ācōrēba idjira jipa unusia.”* ⁴ Ab̄alba trajuda oib̄lra, idjia edab̄lra bari edaēa, āteb̄lra idji trajubari dji boroba diaya. ⁵ Barib̄lra Ācōrē quīrāpita jipa b̄ai carea ne oē b̄lba Ācōrēda ijāib̄lra, Ācōrēba mañ ēberāra jipa unuya. Cadjirua o b̄eaba Ācōrēda ijāsīdara Ācōrēba jipa unubaria. ⁶ Ara mañ quīrāca Daviba jarasia: Ācōrē quīrāpita jipa b̄ai carea ne oē b̄lra Ācōrēba jipa unusira bio bia b̄aya. ⁷ Nāwā jarasia:

Ēberārāba Ācōrē ley ijā odaē pananada idjaba cadjirua opeđadada Ācōrēba quīrādoasira bio bia panania.

⁸ Ēberāba cadjirua oda carea Ācōrēba bedeađe b̄léana aib̄lra, mañ ēberāra bio bia b̄aya.†

⁹ Mañba ¿ab̄abe cacia wēāgo b̄eadra bio bia pananica? ¿Cacia wēāgoē b̄ea siđa bio bia pananaēca? Daiba jarasīdaa Abrahālba Ācōrēra ijāna b̄erā Ācōrēba idjira jipa unusida. ¹⁰ Barib̄lra ¿Ācōrēba idjira sālbe jipa unusi? ¿Jipa unusica idji cacia wēāgođacarea wa wēāgoi naēna? Wārāda idji cacia wēāgoi naēna Ācōrēba idjira jipa unusia. ¹¹ Abrahālba

* 4:3 Genesi 15:6. † 4:8 Salmo 32:1-2.

Ācōrēra ījāna bēra, cacua wēāgoé bađamīna Ācōrēba idjira jipa unusia. Maļ cawabi carea Abrahaļba jirūare idji cacuara wēāgosia.† Cacua wēāgoé beaba Ācōrēda ījānibara, Abrahaļra ādjirā zezaa, abari quīrāca ījā pananeba Ācōrēba jipa unu ba bēra. 12 Idjaba Abrahaļba idji cacua wēāgoi naēna ījā bađa quīrāca cacua wēāgo beaba ījānibara Abrahaļra ādjirā zezaa.

13 Ācōrēba Abrahaļa, idjideba zedi ēberārāa bida naļ ējūāra diayađa asia. Baribara māwā jaraé basía Abrahaļba idji leyda ījā ođa bēra. Ātebara māwā jarasia Abrahaļra jipa ununa bēra. Māwā jipa unusia Abrahaļba idjida ījāna bēra. 14 Ācōrēba Moisea diađa ley ījā o beaba Ācōrēba diai jarađara edabada, dadji quīrābe Critora ījā panacasiđa idjaba Ācōrēba diai jarađara edađe bacasia. 15 Maļ leydeba Ācōrēba cawa oya. Wārāda leyda neé bađabara, dadjirāra maļ ley igarabada carea beđeade pananaé bacasia.

16 Ācōrēba diai jarađara dadjirāba edađia idjida ījā pan bēra. Ācōrēba idji biđeba maļra bari dia ba. Maļ bēra jūma Abrahaļ ēberārāba maļra wārāda edađia. Ācōrēba Moisea diađa leydeba panaba Ācōrēda ījā panabara maļra edađia. Baribara ababe ādjabara edađe, ātebara judiorāé bida Abrahaļ quīrāca Ācōrēda ījānibara edađia. Māwā Abrahaļra jūma dadjirā, dji Ācōrē ījā bea zezaa. 17 Ācōrē Beđeade nāwā ba ba: “Mā bāra bašia zocārā puru bea zezada bamārēa.”§ Wārāda Ācōrē quīrāpita Abrahaļra jūma dadjirā, dji Ācōrē ījā bea zezaa. Ācōrēba beupeđara lrebbabaria idjaba neēnebemada obaria. Ara maļ Ācōrēda Abrahaļba ījā basia.

18 Ācōrēba nāwā jarasia: “Bađeba yōbada zocārā duanania.”* Abrahaļba poya warra unuđa cawa ba mīna ījāsia Ācōrēba warra unubida idjia jarađa quīrāca. Māwā ījā bađeba zocārā puru bea zezada basia Ācōrēba jarađa quīrāca. 19 Warra unui carea jūmawāyā drōāda ba mīna Abrahaļba maļgāra wađibida bio ījā basia. Idjira berara cien poa basia. Idji quima Sara siđa warra tocada cawa ba mīna Abrahaļba wađibida bio ījā basia. 20 Idjia ni maārī bida crīchaé basía Ācōrēba diai jarađara diađa. Ātebara sođeba wārāda bio ījā basia idjaba Ācōrēba bia beđeabadjia. 21 Idjia cawa basia Ācōrēba oi jarađara wārāda jūma poya oida. 22 Abrahaļba māwā ījāna bēra Ācōrēba jipa unusia.† 23 Ācōrē Beđeade māwā ba ba. Baribara maļ beđeara ababe idjidebemada beđe ba. 24 Ātebara dadjirānebema siđa beđe ba, dadjirāba ījā pananeba Ācōrēba jipa unu ba bēra. Ācōrēba dadji Boro Jesura beu bađada lrebbabasia. Ara maļ Ācōrēda dadjirāba ījā panla. 25 Idjia Jesura bašia dadjirā cadjirua carea beumārēa. Maļbe beu bađada lrebbabasia dadjirāra idji quīrāpita jipa ba carea.

5

Jesudeba dadjirāra Ācōrē ume necai duanla

1 Jesucritoda ījā pan bēra Ācōrēba dadjirāra jipa unu ba. Maļ bēra dadjirā Boro Jesucritodeba Ācōrē ume necai duanla. 2 Maļ awara Jesucrito ījā pan bēra Ācōrēba idji biđeba dadjirāra ewariza carebabaria. Idjaba ba siđa panla cawa pan bēra Ācōrē biya quirudebemada edađida. 3 Maļ awara dadjirā bia mīga panane ba siđa panabada cawa pan bēra maļgābe biara droa cawađida. 4 Maļ droa pananeba cawa panla Ācōrēba dadjirāra bia unu ba. Maļgābeba cawa panla Ācōrē bia quirudebemada edađida. 5 Maļra sewaé, ātebara wārāda edađia. Māwā cawa panla Ācōrēba idji Jaureda dadjirā diađa bēra. Idji Jauredeba dadjirā sođe cawabi ba dadjirāra wārāda bio quīrā ba.

6 Dadjirā cadjiruabemada poya ēdrađe panasiđe Ācōrēba ba ewaride Critora dadjirā dji cadjiruarā carea beusia. 7 Zarea ba ēberā jipa ba carea ababa ara idjida idu beabida. Āibēra ēberā bia carea ababa ara idjida idu beabiscada. 8 Baribara Ācōrēba dadjirāra bio quīrā ba unubisia wađi cadjiruade panane Critora dadjirā carea beuđa

† 4:11 Genesi capítulo 17. § 4:17 Genesi 17:5. * 4:18 Genesi 15:5. † 4:22 Genesi 15:6.

bērã. ⁹ Crito oa erozoadađeba Ācōrēba dadjirāra jipa unu ʘla. Maļ bēřã Critođeba dadjirāra Ācōrēba cawa oidebemada wārāda ēdrāđia. ¹⁰ Dadjirā wađibida Ācōrē ume dji quīrūda ʘeaside idji Warra beuđadeba dadjirāra idji ume bia ʘlsia. Māwã dadjirāra wārāda ēdrāđia Critora zocai ʘl bēřã. ¹¹ Maļ awara dadjirā Boro Jesucritođeba Ācōrē ume bia panl bēřã idjiđeba Ācōrē ume ʘlsriđa panla.

Adaļ idjaba Crito

¹² Ēberã aʘalđeba cadjiruara naļ ējūāne zesia. Idjaba maļ cadjiruadeba dadji beuđira zesia. Jūmarāba cadjiruada obada bēřã beubadaa. ¹³ Ācōrēba Moisea idji ley diai naēna ēberārāba naļ ējūāne cadjiruara obadjiđaa. Bariblrl maļ ley neé ʘađa bēřã jaraca basía ēberāba cadjirua o panl carea beđeade panlđa. ¹⁴ Māwāmīna Adaļ ewariđeba aʘa Moise ewariđaa ēberārāda beusiđaa cadjiruara obadjiđa bēřã. Bariblrl Adaļba cadjirua ođa quīrāca ođaé basía. Adaļba igarasia Ācōrēba idjía ebuđa jarađara bariblrl ādjirāba māwã ođaé basía.

Adaļneba jūmarāda bié panena quīrāca dji zeida ʘađadeba jūmarāda poya bia panesiđaa.* ¹⁵⁻¹⁶ Wārāda ēberã aʘalba cadjirua ođa carea jūmarāda beusiđaa. Bariblrl ēberã aʘalđeba Ācōrēba idji biađeba zocai ʘaida bari diasia jūmarāda zocai ʘead-amārēã.† Jesucritoba idji biađeba dadjirā itea ođara Adaļba cadjirua ođadeba zeđa cāyābara lʘlara ʘla. Maļ bēřã Ācōrēba bari dia ʘlra Adaļba cadjirua ođadeba zeđa quīrāca ʘléã. Maļ awara Adaļba cadjirua aʘabe ođa carea Ācōrēba cawa opeđa jūmarāda beđeade panlana asia. Bariblrl ēberārāba cadjiruada zocārã opeđamīna Ācōrēba ni cārē siđa obiéne idji biađeba ādjirāra jipa unubaria. ¹⁷ Wārāda ēberã aʘalba cadjirua ođadeba jūmarāda beubadaa. Bariblrl dewara ēberāda ʘla, Jesucritoda. Idjiđeba Ācōrēba ni cārē siđa obiéne ēberārāra jipa unubaria. Idji biađeba bio carebabaria. Ācōrēba māwã eroʘlra Jesucritođeba ewariza idji ume zocai panania.

¹⁸ Wārāda ēberã aʘalba cadjirua ođa carea Ācōrēba cawa opeđa jūmarāda beđeade panlana asia. Idjaba ēberã aʘalba jipa ođa carea Ācōrēba jūmarāda poya jipa unuya ewariza idji ume zocai pananamārēã. ¹⁹ Wārāda ēberã aʘalba Ācōrēba jarađara ijã ođaé bēřã zocārã ēberāra dji cadjiruarāda panesiđaa. Idjaba ēberã aʘalba jūma ijã ođa bēřã zocārã ēberāra Ācōrēba jipa unuya.

²⁰ Ācōrēba Moisea idji leyra diasia ēberārāba cawađamārēã cadjiruara zocārã obadada. Bariblrl ēberārāba cadjiruara biara osiđade Ācōrēba idji biađeba biara quīrã djuburiasia. ²¹ Wārāda ēberārāba cadjiruada obada bēřã beubadaa. Bariblrl Ācōrēba idji biađeba ēberārāra jipa unubaria dadjirā Boro Jesucritođeba ewariza idji ume zocai pananamārēã.

6

Cadjiruadebema ēdrāpeđada

¹ ¿Maļnebemada sãwã crīcha panl? ¿Dadjirāra wađibida cadjiruade nībađica Ācōrēba idji biađeba biara quīrã djuburiamārēã? ² ¿Wārāda māwã ođié panla! Dadjirāra cadjiruadebemada beusiđaa. Maļ bēřã ¿sãwã cadjiruade nībađi? ³⁻⁴ Bārāba cawa panla borocuesiđade unubisiđada Crito ume ābaa panlđa. Māwã unubisiđaa idji ume beusiđada idjaba jousiđada. Maļbe dadjirā Zeza Ācōrēba idji lʘla waiʘla ʘlđeba Crito Ārēbabiđa quīrāca dadjirā siđa Ārēbabisia zocai ʘai djiwiđide nībađamārēã.

⁵ Dadjirāra Crito ume beusiđa bēřã idji Ārēbađa quīrāca zocai ʘai djiwiđide nībađia. ⁶ Dadjirāba cawa panla dadji crīcha drōāra beusiđa Crito ume crude cachida quīrāca. Māwāblrl dadjirā crīcha drōāba naļ cacuaba cadjirua o quīrã ʘlđa waa poya obiéa.

* 5:14 Griego beđeade nãwã ʘl ʘla: “Adaļra dji zeida ʘađa quīrāca ʘasia.” † 5:15-16 Jūmarã. Griego beđeade ʘl ʘla “zocārã.”

Dadjirāra waa cadjirua nezocarā́ea. ⁷ Wārāda aḅaḅda Crito ume ābaa beusibara, cadjiruadebemada ēdrasia.*

⁸ Dadjirāra Crito ume ābaa beupeḅada bēra ijā panla idji ume zocai pananida. ⁹ Dadjirāba cawa panla Critora beu ḅadaḅa lrēbaḅa bēra waa beuēda. Beuba idjira waa poyaēa. ¹⁰ Crito ḅarima aḅa beuḅaba jūma cadjiruada poyasia. Idjira waa beuēa ātebala Ācōrē itea zocai ḅala. ¹¹ Ara maḅ quīrāca cawaḅida panla bārāra cadjiruadebemada beusidada idjaba dadjirā Boro Jesuḅeba Ācōrē itea zocai panlda.

¹² Maḅ bēra cadjiruara idu bārā boro babirānada. Māwā bārā cacua beuida ḅaba cadjirua o quīrā ḅada oḅaēa. ¹³ Bārā cacuaa idu cadjiruara obirānada. Ātebala ara bādjidā Ācōrēa diaḅada. Bārāra cadjiruade beu pananada Ācōrē itea zocai panesidaa. Maḅ bēra bārā cacuada Ācōrēa diaḅada jipa oḅi carea. ¹⁴ Ācōrēba idji biadeba bārāra ēdra ḅada bēra idjaba Ācōrēba Moisea diaḅa leyḅeba panlé bēra, cadjiruara bārā boroda baié ḅala.

Jipa oḅidebema

¹⁵ ¿Maḅnebemada sāwā crīcha panl? Ācōrēba idji biadeba dadjirāra ēdra edaḅa bēra idjaba dadjirāra Moisea diaḅa leyḅeba panlé bēra ¿cadjiruada oḅida panlca? ¡Māwāēa! ¹⁶ Bārāba cawa panla ara bādjidā djārā nezocada ḅeaḅi carea diaḅibala, dji boroba jarabala jūma ijā oḅida panla. Ara maḅ quīrāca bārāba cadjiruara bārā boroda ḅaḅibala, cadjiruara oḅapeḅa beuḅia. Baribala Ācōrēda bārā boroda ḅaḅibala, idji beḅea ijā oblaḅe jipa nībaḅia. ¹⁷ Naēna bārāra cadjirua nezocarā basía. Baribala jūma Ācōrēnebema jaradiapedaḅara soḅeba ijā o panl bēra mla Ācōrēa bia ḅada abaria. ¹⁸ Bārāra cadjiruadebemada ēdrapeḅa Ācōrē nezocarāda panesidaa jipa oḅi carea.

¹⁹ Mla māwā nezocadebemada beḅea ḅala naḅ crīchada jaradiāi carea. Ara bādjidēba cawaḅida zarea ḅa bēra māwā jaradia ḅala. Wārāda naēna bārāba ara bādjidā ḅasidaa cadjirua nezocada ḅeaḅi carea. Māwā bārāba mīā peraiḅebemada, jūma cadjirua sida ewariza wetara o panabadjidā. Baribala idira Ācōrē nezocarā bēra ara bādjidā ḅadaḅa jipa oḅi carea. Māwābala Ācōrē itea bia beaḅia. ²⁰ Bārāra cadjirua nezocarā baside jipa oḅida crīchaḅaca basía. ²¹ Baribala cadjirua o panlneba ¿cārē biada edasida? ¿Māwā o panana carea idira quīrā pera panléca? Cadjirua o panl carea ēberārāra beuḅia. ²² Idira bārāra cadjiruadebemada ēdrapeḅa bēra Ācōrē nezocada panesidaa. Māwā bārāra Ācōrē itea bia panesidaa. Maḅ bēra idji ume ewariza zocai panania. ²³ Wārāda cadjirua o panl carea ēberārāra beuḅia. Baribala dadjirā Boro Jesucritoḅeba Ācōrēba ewariza zocai baida bari dia ḅala.

7

Mīā amacara panl leyḅeba Pauloba jaradiaḅa

¹ Djabarā, Ācōrēba Moisea diaḅa leyra cawa panl bēra maḅ leyḅeba mla bārāa beḅeaya. Bārāba cawa panla aḅabe zocai panlnebala dadjirāra maḅ leyḅeba panlda. ²⁻³ Naḅ quīrāca ḅala. Maḅ leyba jara ḅala wērā quima bara ḅara idji quima zocai ḅaḅe idji ume baḅa ḅada. Idji quima waḅi zocai ḅaḅe maḅ wērāba dewara umaquīrāda edaibala, leyba jara ḅala wērāra daunemasida. Baribala idji quimada beusira wērāra idji quima ume baḅa ḅa leyḅebemada ēdrasia. Maḅne idjia dewara umaquīrāda edaibala, daunemaé ḅala.

⁴ Djabarā, ara maḅ quīrāca Crito beuḅaḅeba bārāra Ācōrēba Moisea diaḅa leyḅebemada beusidaa. Māwā dewaraḅeba poya panania. Idira bārāra Crito dji lrēbaḅaḅea. Idjideba panl bēra Ācōrē itea poya bia oḅia. ⁵ Dadjirāra naḅ djaraba o quīrā ḅaḅeba nībasidaḅe Ācōrēba Moisea diaḅa leyba jara ḅa carea wetara cadjiruada o quīrāsidaa. Maḅne

* ^{6:7} Cadjiruadebemada ēdrasia. Griego beḅeade maḅba idjaba jara ḅala: “Cadjirua o ḅaḅebemada Ācōrēba jipa ḅasia.”

cadjirua o panl carea beudida panasidaa.* ⁶ Baribɔɔɔ Ācōrēba Moisea diada leydeba pananada dadjirāra ēdrasidaa. Mañ leydebemada beusida bēṛā idira Ācōrēra idji Jauredeba ēpēnia. Waa crīchadaēa Moiseba ɔɔda leydeba ēpēnida.

Cadjirua o quĩrĩā ɔɔdebema

⁷ ¿Mañnebemada sāwā crīcha panl? ¿Ācōrēba Moisea diada leyra cadjiruaca? ¡Māwāēa! Mañ ley neé baɔabara m̄la adua ɔacasia cārēda cadjiruada. Mañ leyba djārānera awuarāduada adaēbara, m̄la djārāne awuaira cadjiruada adua ɔacasia.†

⁸ Baribɔɔɔ awuarāduada ada bēṛā cadjirua o quĩrĩā ɔɔdeba m̄la ne jūmada wetara awuasia. Wārāda Ācōrēba Moisea diada ley neé baɔabara wetara cadjiruara o quĩrĩāē ɔacasia.‡ ⁹ Naēna mañ ley adua ɔaside m̄lra necai ɔabadjia. Baribɔɔɔ cawaside m̄la cadjiruada o quĩrĩasia. Mañbe cadjirua carea beuida ɔasia. ¹⁰ Mañ ley ijā o ɔɔdeba m̄lra Ācōrē ume ewariza zocai ɔaida ɔasia. Baribɔɔɔ oca bēṛā mañ leyba cawabisia m̄lra beuida ɔada. ¹¹ Mañ leyba jara ɔɔ carea m̄la cadjiruada wetara o quĩrĩasia. Mañbe cadjiruaba m̄lra cūrūgasia crīchamārēā mañ leydeba jipa ɔaida. Baribɔɔɔ ijā oca bēṛā beuida ɔasia.

¹² Wārāda mañ leyra Ācōrēnea. Mañ leyba jara ɔlra jūma bio bia ɔla, jipa ɔla, idjaba aride ɔla. ¹³ Māwāra ¿ley bia ɔlba m̄lra beubisica? ¡Māwāēa! Ātebɔɔɔ cadjirua o ɔɔ carea m̄lra māwā beuida ɔasia. M̄la cadjirua o ɔɔ carea mañ ley bia ɔlba jara ɔla m̄lra beuida ɔada. Māwā ebuda ɔla cadjiruara sāwābɔɔɔ ɔada. M̄la cadjirua o ɔlra wārāda bio cadjirua ɔla.

¹⁴ Dadjirāba cawa panla Ācōrēba Moisea diada leyra Ācōrē Jauredeba zesida. Baribɔɔɔ m̄lra nañ djarade ɔla. M̄lra cadjiruaba nēdoɔa quĩrāca ɔla idji nezocada ɔamārēā.

¹⁵ M̄la adua ɔla cārē cārēā jāwā obarida. M̄la ne bia o quĩrĩā ɔlra ocaa, ātebɔɔɔ m̄la cadjirua o quĩrĩāē ɔada obaria. ¹⁶ Baribɔɔɔ m̄la cadjirua o ɔlra o quĩrĩāē ɔɔ bēṛā ebuda ɔla Ācōrēba Moisea diada leyra m̄la bia unu ɔada. ¹⁷ Mañ bēṛā ara m̄ldjia quĩrĩā ɔɔdeba cadjiruara o ɔlā, ātebɔɔɔ cadjirua m̄l soɔe ɔlba māwā obibaria. ¹⁸ M̄la cawa ɔla m̄l soɔera biada neéda. Biara jaraibɔɔɔ, m̄lra nañ djarade ɔɔ bēṛā ara m̄ldjia quĩrĩā ɔɔdeba biada poya ocaa. M̄la biada o quĩrĩā ɔlm̄ina poya ocaa. ¹⁹ Wārāda m̄la bia o quĩrĩā ɔlra ocaa, ātebɔɔɔ cadjirua o quĩrĩāē ɔada obaria. ²⁰ M̄la cadjirua o quĩrĩāē ɔada o ɔlm̄ina, ara m̄ldjia quĩrĩā ɔɔdeba māwā o ɔlā. Ātebɔɔɔ cadjirua m̄l soɔe ɔlba māwā obi ɔla.

²¹ Mañ bēṛā nañda cawa ɔla: m̄la biada o quĩrĩā ɔlm̄ina cadjirua m̄l soɔe ɔlba cadjiruada obibaria. ²² Wārāda m̄la soɔeba Ācōrē leyra bio bia unu ɔla. ²³ Māwām̄ina dewara crīcha sida m̄l soɔe ɔla. Mañgɔɔba m̄l preso eroɔl quĩrāca m̄la cadjiruada obibaria. M̄la bia o quĩrĩā ɔlra mañ crīchaba idu obi quĩrĩāca ne bia oi crīcha ume djō ɔɔ quĩrāca.

²⁴ ¡M̄lra m̄iā djuburi ɔla! ¿Caiba m̄lra ēdrɔ ɔlɔ nañ cacua beuida ɔlba cadjirua o quĩrĩā ɔɔdebemada? ²⁵ Ababe Ācōrēbɔɔɔ dadjirā Boro Jesucritoɔeba m̄lra ēdrɔ ɔlɔya. Mañ carea m̄la idjia bia ɔlaɔa aya. Wārāda m̄l crīchade Ācōrē leyra ijā o quĩrĩā ɔla, baribɔɔɔ nañ djarade ɔɔ bēṛā cadjirua m̄l soɔe ɔlba cadjiruada obibaria.

8

Ācōrē Jauredeba nĩbadidebema

¹⁻² Idira dadjirāra Jesucrito ume panl bēṛā ni mañrĩ bida bedede panlā.* Ācōrē Jaureba dadjirāra zocai ɔai djiwidida Jesucritoɔeba diasia. Dadjirāra cadjiruadebemada

* ^{7:5} Beudida panasidaa. Griego bedede nāwā ɔl ɔla: “Beudira zau panasidaa.” † ^{7:7} Exodo 20:17.

‡ ^{7:8} Wārāda Ācōrēba Moisea diada ley neé baɔabara wetara cadjiruara o quĩrĩāē ɔacasia. Griego bedede nāwā ɔl ɔla: “Ley neéne cadjiruara beusia.” * ^{8:1-2} Griego bedede ɔɔɔɔ cartade nañ sida ɔl ɔla: “Ādjirāra nañ cacuaba cadjirua o quĩrĩā ɔɔdeba nĩnaē bēṛā, ātebɔɔɔ Ācōrē Jauredeba nĩna bēṛā.”

idjaba beudidebemada ēdr̄a Ɂasia. ³ Ācōrēba Moisea diada leyba dadjirāra cadjiruadebemada poya ēdr̄a Ɂalé basía. Nañ djaraba o quĩrĩã ɁaɁeba nĩnaba mañ ley ijã oei cãyãbara cadjiruada obadaa. Baribara Ācōrēba idji Warrada diabuesia dadjirã dji cadjiruarã quĩrãca Ɂamãrēã. Mañne idji Warrara dadjirã cadjirua carea beusia. Mãwã Ācōrēba idji Warradeba dadjirāra cadjiruadebemada ēdr̄a Ɂasia. ⁴ Idjia mãwã osia dadjirãba poya jipa oɁamãrēã idji leyba jara Ɂa quĩrãca. Idira dadjirāra poya jipa nĩbaɁia nañ djaraba o quĩrĩã ɁaɁeba nĩnaé bēra, ātebara Ācōrē Jauredeba nĩna bēra.

⁵ Nañ djaraba o quĩrĩã ɁaɁeba nĩnaba aɁabe nañ djaraba cadjirua o quĩrĩã Ɂadr̄a crĩchabadaa. Baribara Ācōrē Jauredeba nĩnaba Ācōrē Jaureba quĩrĩã Ɂadr̄a crĩchabadaa.

⁶ Nañ djaraba o quĩrĩã Ɂada aɁalba crĩcha Ɂaibara beuya. Baribara Ācōrē Jaureba quĩrĩã Ɂada crĩcha Ɂaibara necai Ɂaya idjaba ewariza Ācōrē ume zocai Ɂaya. ⁷ AɁalba nañ djaraba o quĩrĩã Ɂada crĩcha Ɂaibara, Ācōrē ume dji quĩrũa. Ācōrē leyra ijã o quĩrĩãéa, ni poya ijã oéa. ⁸ Nañ djaraba o quĩrĩã ɁaɁeba nĩnara Ācōrēba bia unuca.

⁹ Baribara Ācōrē Jaureda wãrãda bãrã soɁe Ɂabara, idjideba nĩnaa. Nañ djaraba o quĩrĩã ɁaɁeba nĩnaéa. Wãrãda Crito Jaure neé Ɂara Critoéa. ¹⁰ Baribara Critoda bãrã soɁe Ɂabara, bãrã jaureza zocai Ɂa Ācōrēba bãrãra jipa unu Ɂa bēra. Mãwãmĩna bãrãba cadjirua o panana carea nañ djarade beudia. ¹¹ Baribara idji Jaureda bãrã soɁe Ɂa bēra, idjideba bãrã cacua beuida Ɂara ĩrēbabiya Jesu ĩrēbabiã quĩrãca.

¹² Djabarã, dadjirāra wãrãda Ācōrē Jauredeba nĩbaɁida panla. Nañ djaraba o quĩrĩã ɁaɁeba nĩbaɁié panla. ¹³ Bãrãda nañ djaraba o quĩrĩã ɁaɁeba nĩbaɁibara beudia. Baribara nañ djaraba cadjirua o quĩrĩã Ɂada Ācōrē Jauredeba igaradibara, ewariza Ācōrē ume zocai panania. ¹⁴ Jũma Ācōrē Jauredeba nĩnara Ācōrē warrarãa. ¹⁵ Bãrãba Ācōrē Jaure edasidade nezocada Ɂalé basía. Ātebara Ɂasia Ācōrē warrarãda Ɂeadaãrēã. Idjideba ne wayadaca ātebara Ācōrēa “mã Zeza” abadaa. ¹⁶ Dadjirã soɁe Ācōrē Jaureba cawabi Ɂa wãrãda Ācōrē warrarãda. ¹⁷ Idji warrarã bēra Crito ume ābaa idjia eroɁaɁebemada edaia. Dadjirãda wãrãda Crito bia mĩgaɁa quĩrãca bia mĩga pananibara, Ācōrēba Crito ume ābaa bio bia Ɂaya.

Bajãne bia pananinebema

¹⁸ Dadjirã nañ ewaride bia mĩga pannebemada mã mãcua crĩchaca, nocoarebema ewaride Ācōrēba dadjirāra bia Ɂa bēra. ¹⁹ Ne jũma Ācōrēba ocuaɁaba quĩrĩã Ɂa idji warrarã bia paneɁada isabe unubida. ²⁰⁻²¹ Naēna ne jũma Ācōrēba bia ocuaɁara bié Ɂesia. Baribara iduba mãwã bié Ɂeé basía, ātebara Ācōrēba bié Ɂasia. Mãwãmĩna ne jũma bié ɁeɁaba jã Ɂa Ācōrēba idji warrarã bia Ɂa quĩrãca bia Ɂamãrēã. Mañbe waa berawaéa.

²² Dadjirãba cawa panla wērãba warra tobarãde pua carea isabe to quĩrĩãbarida. Ara mã quĩrãca ne jũma Ācōrēba ocuaɁara puadeba Ɂeaca Ɂa. Mã carea isabe bia Ɂe quĩrĩã Ɂa. Ācōrēba ocuaɁa bié ɁeɁa ewarideba aɁa idida mãwã Ɂa. ²³ Mã awara Ācōrēba dadjirã cacuara bia Ɂamãrēã jã panmisa dadjirã sida puadeba panla. Idji warrarã edabarãde mãwã oya. Idji Jaureda dadjirã naãrã diasia wãrãda idji warrarãda cawaããrēã. ²⁴ Ācōrēba dadjirāra ēdr̄a edaɁa bēra mãgara jã panla. Dadjia jã panla wadibiã neé panla. Eropanbara ¿cãrē cãrēã jã panacida? ¿Caiba idjia eroɁa edai carea jã Ɂa? ²⁵ Baribara dadjirãba jã panla wadibiã neé panla bēra jũma droa panneba cawa panla wãrãda edaɁida.

²⁶ Mã awara ara dadjiduba ɁaɁé panla bēra Ācōrē Jaureba dadjirāra careba Ɂa. Wãrãda adua panla sãwã Ācōrēa aride iwidiãda. Baribara Ācōrē Jaureba dadjia poya jaradaca bedeadeba dadjirã carea Ācōrēa iwidiãria. ²⁷ Mañne Ācōrē dadji so aɁbariba idji Jaureba iwidi Ɂara cawa Ɂa, idjia quĩrĩã Ɂa quĩrãca idjiderã carea iwidiãria bēra.

Ācōrēba ne jũmaneba carebaria

²⁸ Ācōrēba crīcha bēda quīrāca idji quīrīā bēada trāsia. Dadjirāba cawa panla maļglaṛā itea Ācōrēba ne jūmaneba biada obarida. ²⁹ Idjia naēnaeda cawa basia cairāda idjiderā baida. Ādjirāra bāsia idji Warra Jesu quīrāca beadamārēā. Māwā idji Warra Jesura djabarā zocārā pannebemada dji nabemaa. ³⁰ Ācōrēba idji Warra Jesu quīrāca beadamārēā naēnaeda bēdara idjima trācuasia. Idjia trācuadara jipa unusia. Idjia jipa ununarāa idji biya quiruḁebemada diaya.

³¹ ĶMaļglaḁebemada sāwā crīcha panl? Ācōrēra dadjirāare bā bērā Ķcaiba dadjirāra poyai? ³² Wārāda Ācōrēba idji Warra arada wāgaé basía ātebārlā jūma dadjirā carea idu beabisia. Maļ bērā Ķidjia dadjirāa ne jūma biada Crito ume ābaa diaéca? ³³ ĶCaiba Ācōrēa idjia edadarāda poya bié jarai? Ācōrēba dadjirāra jipa unubaria. ³⁴ ĶCaiba dadjirāra beḁeade panlana aḁi? Ni abalba māwā jaraḁaéa Jesucitora dadjirā carea beuḁa bērā. Idjira beu bēdada lṛēbasia. Idira Ācōrē jawa araare bā. Mama dadjirā carea Ācōrēa beḁea djuburia bā. ³⁵ ĶCaiba dadjirāra Crito quīrīānebemada poya āyā bāli? Ewari zarea zebārlaḁe, bia mīga panlne, ēberārāba dadjirā bié oḁi carea ēpē panlne, jarraba zebārlaḁe, cacuade jāni carea neé panlne, minijīchiaḁe panlne, ēberārāba bea quīrīā panlne ni abalba dadjirāra Crito quīrīānebemada poya āyā bāléa. ³⁶ Ācōrē Beḁeade nāwā bā bā:

Ewariza bā carea दौरa bea quīrīā panla. Oveja beabāda quīrāca beaḁida crīcha panla.†

³⁷ Baribārlā Critoba dadjirāra quīrīā bā. Idjideba jūma maļglaṛa dadjirāba poyabadaa. ³⁸⁻³⁹ Maļ carea māa cawa bā dadjirāda beuḁibārlā wa zocai pananibārlā, Ācōrē quīrīānebemada jīga pananaéda. Naļ ewaride, nubema ewaride bida jīga pananaéa. Idjaba bajānebema nezocarāba, jairāba, dji droma beaba, naļ dedaade lṛlāra beaba, naļ dedaade jewēḁaara beaba, ni cārē Ācōrēba oḁaḁebema bida dadjirāra idji quīrīānebemada poya āyā bāḁaéa.‡ Ara maļ quīrīāra dadjirā Boro Jesucitodeba unubisia.

9

Ācōrēba israelerā edada

¹ Māra Critode bērā wārā beḁeada jaraya. Sewa oéa. Ācōrē Jaureba mā sode naļ beḁeara wārā arada cawabi bā. ²⁻³ Naļda jaraya: mā ēberārā judiorā carea ewariza bio sopua bābaria. Ādjirāra Ācōrē ume bié pannebemada poya bia bāibara, māda ādjirā cacuabari Critodebemada jīga becasia. ⁴ Ādjirāra Israelḁebemaa. Ācōrēba ādjirāra naārā edasia idji warrarāda beadamārēā.* Idji quīrāwārēā dorrodorroadā ādjirāa unubisia.† Ādji drōā naēnabemarā ume beḁea bāsia.‡ Idji ley sida Moiseḁeba ādjirāa diasia. Ādjirāa cawabisia idji deḁe cārēda oḁida panlāda idjaba jūma idjia diai jaraḁara ādjirā itea basia. ⁵ Ādji drōā naēnabemarāra dji dromarāda beasia. Ādjirāneba Critora naļ djarade zesia. Idjidrlā jūmarā Ācōrēa. Idjābārlā dadjirāba ewariza bia beḁeāḁida panla. Bia bā māwā baida.

⁶ Māa jaraé bā Ācōrēba israelerā itea oyaḁa adara oé bāda. Ātebārlā māa jara bā jūma Israelḁeba yōpeḁadara Ācōrē quīrāpita israelerāéda. ⁷ Idjaba jūma Abrahāneba yōpeḁadara Ācōrē quīrāpita Abrahā warrarā araéa. Ācōrēba Abrahā nāwā jarasia: “Māa warrarā diai jaraḁara bā warra Isadeba zēḁia.”§ ⁸ Maļ beḁeaba dadjirāa cawabi bā jūma Abrahāneba naļ djarade topeḁadara Ācōrē warrarāéda. Ācōrēba diai jaraḁa warrarādrā Abrahā warrarā araa. ⁹ Ācōrēba Abrahā diai jaraḁa beḁeara naļgla: “Za zei poade ara naļ ewari quīrāca māra wayacusa zeya. Maļne Saraba warrada to erobaya.”*

† 8:36 Salmo 44:22. ‡ 8:38-39 Jairā. Griego beḁeade nāwā bā bā: “Dji dromarāba, jūma poya beaba.”

* 9:4 Exodo 4:22. † 9:4 Exodo 40:34-35. ‡ 9:4 Genesi 12:1-3. § 9:7 Genesi 21:12. * 9:9 Genesi 18:10,14.

10-12 Mañ awara Ācōrēba cawabisia idjia eda quĩrĩã ðada edabarida. Idjaba cawabisia ni aþalda edacada ãdjia o panlra bia unu ða bẽrã ãteblrl edabaria idjia trlna bẽrã. Nãwã cawabisia: Rebecaba mĩguisoda tosia. Dji zezara dadji drõã naẽnabema Isa basía. Bariblrl mañ warrarã toði naẽna idjaba biada ni cadjiruada oði naẽna Ācōrēba Rebecaa jarasia: “Dji nabemada dji tẽãbema jlwæda þaya.”† 13 Mañ carea Ācōrē Bedeade nãwã ðá ðla: “Mlã Jacoboda quĩrĩãsia, mañne Esaúra unu amasia.”‡

14 ¿Mañnebemada sãwã crĩcha panl? ¿Ācōrēba jipa ocada crĩcha panlca? ¿Mãwãé! 15 Ācōrēba Moisea nãwã jarasia: Mlã quĩrã djoburia quĩrã ða ēberãda quĩrã djoburiaya idjaba mlã quĩrãneba careba quĩrã ða ēberãda quĩrãneba carebaya.§

16 Wãrãda Ācōrēba edabrlrl ēberãra edacaa mañ ēberãba o ðada bia unu ða bẽrã ni dji ēberãba mãwã quĩrã ða bẽrã. Ateblrl idjia quĩrã djoburia quĩrã ðadrã edabaria.

17 Ācōrē Bedeade idjia Egiptodebema boroa jaradada nãwã ðá ðla:

Mlã blra dji boroda þasia bl mĩgabi ðdeba ml lþlada unubi carea. Mãwã mlra jũma nañ ējũãne trl þlga þaya.*

18 Mañba cawabi ðla Ācōrēba aþalda quĩrã djoburia quĩrã ðabrlrl mãwã obarida idjaba aþalda clwrlrl zarea ða quĩrã ðabrlrl mãwã ðlbarida.

19 Mañ bedeã carea aþalba nãwã jaraisicada: “Ācōrēba mãwã obari bẽrã ¿cãrẽ cãrẽã dadjirãra bedeade panlana a ða? ¿Idjia dadjirã ðada quĩrãca panléca?” 20 Bariblrl dji mãwã bedeã blra ¿cai mãwã Ācōrēã bedeã carea? Zocoba dji caãaa jaraida þlca: “Bla ¿cãrẽ cãrẽã mlra jãwã osi?” 21 ¿Dji egoro cabariba o quĩrã ða quĩrãca oié þlca? ¿Aþari egoroba zoco ewari droma careabemada, baridua ewari careabema siða oida þléca?

22 Ara mañ quĩrãca Ācōrēba o quĩrãnada osia. Ēberãrãba cadjirua o panl carea Ācōrēba idji quĩrũbiðeba idjaba idji lþladeba cawa opeða tþbl uruade þatabueida þasia. Bariblrl ãdjia cadjirua o panlra jũma droasia. 23 Mãwã droasia idji biya quiru waiþla ðdebeþemada idjia quĩrã djoburia ða ēberãrã cawabi carea. Ādjirãra idjia naẽna edasia idji bia quirudeþemada eroþeãdamãrẽã. 24 Dadjirãra mañ ēberãrãneþemaa. Āclrlrl judiorãã idjaba lclrlrlrl judiorãã. Bariblrl Ācōrēba jũma dadjirãra trlãsia. 25 Ācōrēba jaradada Osea cartade nãwã ðá ðla:

Ml purué baðada ml puruãda aya. Mlã quĩrãé ðaða puruda mlã quĩrã ða puruãda aya.†

26 Idjaba nãwã ðá ðla:

Mlã jarasia bãrãra ml ēberãrãéda.

Mãwã jaradama mlã bãrãra ml warrarãana aya.‡

27-28 Idjaba Isaíaba israelerãneþemada nãwã jarasia:

Israelerãra zocãrã panla pusa lþl quĩrãca. Mãwãmĩna ãdjirãra zocãrãébe ēdrãdia dadjirã Boro Ācōrēba nañ ējũãne þeara isabe jũma cawa oi bẽrã.§

29 Idjaba mañ naẽna Isaíaba nãwã jarasia:

Dadjirã Boro jũma poya ðlba dadji israelerãra lclrlrl zocai ðlðaðéþara, Sodomanebemarã, Gomorraðebemarã quĩrãca ni aþa biða neé bacasia.*

Judiorãba Crito ijãnaé panlneþema

30 ¿Mañba cãrẽda jara ða? Judiorãéba jrlrlðaca basía Ācōrē quĩrãpita jipa þeadi carea. Bariblrl Critora ijãpeðada bẽrã Ācōrēba ãdjirãra jipa unusia. 31 Mañne israelerãba Ācōrē quĩrãpita jipa þeadi carea leyðeba jrlrl pananamĩna Ācōrēba jipa unué basía. 32 ¿Cãrẽ cãrẽã ãdjirãra jipa unué basi? Jipa unué basía Crito ijãni cãyãbara ãdjia o panlneba

† 9:10-12 Genesis 25:23. ‡ 9:13 Malaquia 1:2-3. § 9:15 Exodo 33:19. * 9:17 Exodo 9:16. † 9:25 Osea 2:23. ‡ 9:26 Osea 1:10. § 9:27-28 Isaía 10:22,23. * 9:29 Isaía 1:9.

idji quĩrãpita jipa ðeadi carea jλrλ panana bẽrã.† Wãrãda ãdjirãba Critora ijãnaé basía mōgarade tẽnedrλbλda quĩrãca. 33 Æcõrẽ Bedeade mañnebemada nãwã ðλ ðla: Ûrĩnadia. Mã Sioλ purude de oi careabema mōgarada ðλbλrλa.‡ Mañ mōgarade ãberãrãra tẽnedrλdapeða ðaediã. Baribλrλ idji ijã ðlba idji quĩrĩãbe ijã baéa.§

10

1 Djabarã, mã sodeba quĩrĩã ðla Æcõrẽba israelerãra ãdrλ edaida. Mañ carea mã Æcõrẽa iwidi ðabaria. 2 Mã jaraya ãdjirãba Æcõrẽra wãrãda ãpẽ quĩrĩã panλda. Mãwãmĩna Æcõrẽba quĩrĩã ðλðebemada ã crĩcha panλa. 3 Æcõrẽba sãwã ãberãrã jipa unubarida ãdjirãba cawaðaca. Mañda igaradapeða ara ãdjia o panλneba jλrλ panλa Æcõrẽ quĩrãpita jipa ðeadi carea. 4 Baribλrλ Crito ijãbλdara Æcõrẽba jipa unubaria. Mañ bẽrã ley ijã o panλneba jipa ðeadi carea waa jλrλdié panλa.

5 Moiseba ðasia sãwã ãberãrãra Æcõrẽba diada leyðeba poya jipa ðeadiã. Nãwã ðasia: “Ëberãba nañ leyba jara ðlra ijã o ðaibλrλ, zocai ðaya.”* 6 Baribλrλ Crito ijãbλrλda Æcõrẽba jipa unubaria. Mañ ãberãba jarabaria: “Bλ sode crĩcharãdua aþalda bajãnaa wãida ðlda Crito nañ duðaa zebi carea. 7 Crĩcharãdua aþalda beuðarã panabadamaa wãida ðlda Crito ãrẽbabi carea.” 8 Baribλrλ Æcõrẽ Bedeade nãwã ðλ ðla: “Bla Æcõrẽ beðeara cawaicha ðla.† Bλ iteba idji beðeara jaraida ðla idjaba bλ sodeba ijãida ðla.”‡ Idji beðeara daiba nãwã jaradia panλa jũmarãba ijãnamãrẽã: 9 bλ iteba Jesura jũmarã Boroada aibλrλ, idjaba Æcõrẽba idjira ãrẽbabisida bλ sodeba ijãibλrλ, Æcõrẽba ãdrλ edaya. 10 Wãrãda aþalba sodeba ijãibλrλ, Æcõrẽba jipa unuya. Iteba Jesura jũmarã Boroada aibλrλ Æcõrẽba ãdrλ edaya.

11 Æcõrẽ Bedeade nãwã ðλ ðla: “Idji ijã ðlba idji quĩrĩãbe ijã baéa.”§ 12 Æcõrẽra jũmarã Boro bẽrã judiorãra, judiorãé sida aþarica obaria. Idjía quĩrã djuburia iwidiþdara bio carebabaria. 13 Æcõrẽ Bedeade nãwã ðλ ðla: “Dadjirã Boro Æcõrẽa quĩrã djuburia iwidiþdara jũma ãdrλ edaya.”*

14 Baribλrλ ãberãrãba wadi dadjirã Boro Jesucrito ijãnaé panλne çsãwã idjía quĩrã djuburiada iwidiði? Idjiðebemada wadi ãrĩnaé panλne çsãwã ijãni? Idjaba ni aþalba ãdjía jaradiaðe wãéþrλ çsãwã idjiðebemada ãrĩni? 15 Æcõrẽba ni aþalda diabueéþrλ, çsãwã jaradiaðe wãni? Æcõrẽ Bedeade nãwã ðλ ðla: “Beðea bia jarade zebλdara bio bia beaa.”†

16 Baribλrλ jũma judiorãba beðea bia Critoðebemada ijãnaé basía. Isaía cartade nãwã ðλ ðla: “Mã Boro, daiba jarapeðadara çcaiba ijãsi?”‡ 17 Wãrãda ãberãrãba Critoðebemada naãrã ãrĩnida panλa poya ijãni carea.§ 18 Baribλrλ mã iwidiya: çJudiorãba mañ beðeara ãrĩnaé basica? Wãrãda ãrĩsidaa. Æcõrẽ Bedeade nãwã ðλ ðla: Idjiðebemada jũma nañ ãjũãne jarasidaa. Mañ beðeara tλmλeða jara wãsidaa.*

19 Mã wayacusa iwidiya: çJudiorãba mañ beðeara cawaðaca basica? Mãẽ, cawasidaa judiorãéba cawaðeða quĩrãca. Mañ carea Moiseba Æcõrẽneba judiorãa naãrã jarasia: Mã edaðeé puru careba ðlðeba mã bãrãra jiwaiða ðlya mλda quĩrĩãnamãrẽã. Mã adua ðaða puru careba ðlðeba mã bãrãra quĩrũbigaya mλda quĩrĩãnamãrẽã.†

† 9:32 Ædjia o panλneba. Griego beðeade ãcrλrλ cartade nãwã ðλ ðla: “Æcõrẽba Moisea diada ley ijã o panλneba.” ‡ 9:33 Sioλ purura idjaba Jerusaleñ abadaa. § 9:33 Idji quĩrĩãbe ijã baéa. Griego beðeade ðλ ðla: “Peraéa.” Isaía 28:16; 1 Pedro 2:6. * 10:5 Levitico 18:5. † 10:8 Bλ Æcõrẽ beðeara cawaicha ðla. Griego beðeade nãwã ðλ ðla: “Idji beðeara bλ caita ðla.” ‡ 10:8 Deuteronomio 30:14. § 10:11 Idji quĩrĩãbe ijã baéa. Griego beðeade ðλ ðla: “Peraéa.” Isaía 28:16; 1 Pedro 2:6. * 10:13 Joel 2:32. † 10:15 Griego beðeade nãwã ðλ ðla: “Beðea bia jarade zebλda jĩrũra bio bia queðea.” Isaía 52:7. Griego beðeade ãcrλrλ cartade ðλ ðla: “Necai ðai beðea jarade zebλdara.” ‡ 10:16 Isaía 53:1. § 10:17 Critoðebema. Griego beðeade ãcrλrλ cartade ðλ ðla “Æcõrẽ Beðea.” * 10:18 Salmo 19:4. † 10:19 Deuteronomio 32:21.

²⁰ Idjaba Isaíaba Ācōrēneba ne wayaa neé nāwā jarasia:
Mā jλrλdāé pananaba māra unusiáaa. Mānebema iwidiáaaé pananarāa ara mādjidebe-
mada cawabisia.‡

²¹ Baribλrλ israelerānebemada Isaíaba Ācōrēneba nāwā jarasia:
Ewariza māa jλwa wabadjia ēberārā cλwλrλ zarea bea, mā ijāé beara māmaa zedamārēā.§

11

λcλrλ judiorāba Crito ijāpedada

¹ Mañ carea māa nañda iwidiya: ¿Ācōrēba israelerā idji ēberārāda igarasica? ¡Māwāéa!
Māda israelerānebemaa, Abrahāñ ēberārānebemaa, Benjamiīneba yōnaa. ² Ācōrēba
naēna israelerāra edasia idji puruda bamārēā. Mañ bēra ādjirāra igaraé bla. Bārāba
Ācōrē Bedeade Elíadebema bλdada cawa panλa. Elíaba Ācōrēa israelerāra nāwā bié
jarasia. ³ “Mā Boro, bλdeba bedeabadarāda jūma quenasiáaa idjaba bλa animarā babue
diabadada jūma ārīsiáaa. Ababe mλdrλ bla, baribλrλ mā siáa beadi carea jλrλ panλa.”*

⁴ Mañne Ācōrēba nāwā panusia: “Māa siete mil ēberārāda mā itea waga erobla. Ādjirāra
Baal quīrāpita chírāborode barru cobeadacaa.”† ⁵ Ara mañ quīrāca nañ ewaride biáa
Ācōrēba idji biadeba dai judiorāda zocārāébe edasia idjiderāda beadamārēā. ⁶ Māwā
Ācōrēba idji biadeba edasibλrλ, daiba o panλ carea edaé basía. Daiba o panλ carea
edadabara, māwāra idji biadeba edaé bacasia.

⁷ ¿Mañnebemada sāwā crīcha panλ? Israelerāba Ācōrē quīrāpita jipa beadi carea jλrλ
pananamīna jipa beadaé basía. Baribλrλ israelerā zocārāé panλba ijāsidaa, Ācōrēba
edada bēra. Ādjirāda Ācōrēba jipa unusia. Waabemarāba ijā quīrānaé basía. ⁸ Ācōrē
Bedeade nāwā bl bla:
Ācōrēba ādjirā crīchara bλsia poya cawarānamārēā, ādji dauba ununara poya cawarā-
namārēā,

idjaba ādji cλwλrλba ūrīnara poya cawarānamārēā. Ādjirāra wađibida ara māwā panλ.‡

⁹ Idjaba judiorā boro Daviba maλgλdebemada Ācōrēa jarasia:

Ādjirā bia ne cobλda carea idu crīchabidua bla cawa oéda.

Māwā āduba cūrūgađia animarā jidabadae edaa baebλda quīrāca. Mañne ādjirāra cawa
odua.

¹⁰ Ādjirāra dauberrea bea quīrāca bλdua ādjia unu panλra cawarānamārēā. Idjaba
ewariza bia mīgabidua.§

Ācōrēba judiorāé ēdrλ edada

¹¹ Nañda māa iwidiya: ¿judiorāba Critora igarasida bēra abeda waa Ācōrē ume
poya bia beadaéca?‡ ¡Māwāéa! Ātebλrλ Crito igarapedada bēra Ācōrēba judiorāéda
ēdrλ edabaria. Māwā judiorāra jiwaiáa beadapeáa idjida quīrānia. ¹² Judiorāba Crito
igarapedada bēra ādjirā cāyābara Ācōrēba jūma nañ ējūānebema judiorāéra bio careba
bla. Mañ bēra judiorā wayacusa Ācōrē ume bia panebλda ewaride ¿Ācōrēba jūmarāda
biara carebaéca?

¹³ Māa judiorāéa ne jaraya. Ācōrēba māra bārāmaa diabuesia jaradia bamārēā. Mañda
māa jūma jipa o quīrā bla. ¹⁴ Māa judiorāéa jaradia bλdeba quīrā bla mā ēberārā
judiorā biáa mañ beđeara ūrī quīrānida jiwaiáa panλ quīrāca. Māwā Ācōrēba ādjirāra
λcλrλ ēdrλ edaya. ¹⁵ Ācōrēba judiorāra igarada bēra λcλrλ nañ ējūānebemarāra idji ume
bia bλsia. Mañ bēra Ācōrēba judiorā wayacusa bia edabλrλde ¿cārēda sāwāi? Ādjirā siáa
beuđarā quīrāca pananada Ācōrē ume zocai beadia.

‡ 10:20 Isaía 65:1. § 10:21 Isaía 65:2. * 11:3 1 Rey 19:10,14. † 11:4 1 Rey 19:18. ‡ 11:8 Isaía 29:10.

§ 11:10 Bia mīgabidua. Griego bedeade nāwā bl bla: “Ādji ecarrara jūrēā bλdua.” Salmo 69:22-23.

* 11:11 Griego bedeade nāwā bl bla: “¿Judiorāra tēnedrλdapeáa abeda baesidaca?”

¹⁶ Trigo naārã ewabładae pałda ocuađapeđa maļ paļnebemada Ācōrēa aba diađibłɿɿ, waabema paļ sida Ācōrēnea. Ara maļ quĩrãca jũma judiorãra Ācōrēnea, ãdji drõã naẽnabemarãda idjide bađa bẽrã. Idjaba bacuru carrada bia ɸɿɿɿɿɿ, dji jɿwate sida bia beaa. Ara maļ quĩrãca jũma judiorãra Ācōrēnea, ãdji drõã naẽnabemarãda idjide bađa bẽrã.

¹⁷ Āɿɿɿɿ judiorãra Ācōrēnebemada jĩga panesidaa olivo bacuru jɿwate tẽtacuada quĩrãca. Bãrã judiorãẽra Ācōrẽ neẽ panasidaa olivo bacuru iduɸa mẽã warida quĩrãca. Baribłɿɿ Āɿɿɿɿ bãrã judiorãẽra Āɿɿɿɿ judiorã cacuabari Ācōrẽ eberãrãda panesidaa iduɸa mẽã warida olivo bacuru jɿwate dji tẽtacuadae cara ɸɿɿɿɿ quĩrãca. Mãwã idira Ācōrẽba bãrã sida careba ɸɿɿ judiorã careba bađa quĩrãca.† ¹⁸ Baribłɿɿ crĩcharãnadua bãrã judiorãẽra judiorã cãyãbara Ācōrẽ quĩrãpita biara beada. Quĩrãnebađadua bãrãra dji carradeba zocai panłda. Dji carrara bãrãneba zocai ɸɿɿẽ.

¹⁹ Āĩbẽrã bãrã judiorãẽba crĩchađisicada Ācōrẽba judiorãra igarasida bãrãda ãdjirã cacuabari edai carea. ²⁰ Wãrãda mẽwã ɸɿɿ. Baribłɿɿ Ācōrẽba ãdjirãra igarasia Critoda ijãpedadaẽ bẽrã. Maļbe bãrãda edasia Critoda ijãpedada bẽrã. Maļ carea bãrãra judiorã cãyãbara biara beada crĩcharãnadua, ãtebłɿɿ Ācōrẽra waya pananadua. ²¹ Judiorãba ijãnaẽ panł carea Ācōrẽba ãdjirãra igarasia bacuru jɿwate tẽtacuabłɿɿ quĩrãca. Ara maļ quĩrãca bãrã judiorãẽba ijãnaẽbłɿɿ, Ācōrẽba bãrã sida igaraya.

²² Bio crĩchađadua sãwã Ācōrẽba idji biadeba carebabarida idjaba sãwã cawa obarida. Judiorãba ijãpedadaẽ bẽrã Ācōrẽba cawa opeđa ãdjirãra igarasia. Maļne bãrã judiorãẽra idji biadeba careba ɸɿɿ idjaba careba ɸaya. Baribłɿɿ maļneba pananida panł. Bãrãba ijã pananaẽbłɿɿ, Ācōrẽba bãrã sida cawa opeđa igaraya bacuru jɿwate tẽtacuabłɿɿ quĩrãca. ²³ Idjaba judiorã Crito ijãnaẽ pananaba ijãnibłɿɿ, Ācōrẽba ãdjirãra wayacusa bia edaya dji jɿwate tẽtađade wayacusa cara ɸɿɿɿɿ quĩrãca. Idji ɿɿɿɿɿ mẽwã poya oya. ²⁴ Wãrãda bãrã judiorãẽra olivo bacuru iduɸa mẽã warida quĩrãca panasidaa. Ācōrẽba maļ bacuruđebemada tẽtacuapeđa olivo bacuru uđade cara ɸɿɿɿɿ. Mãwã ɸaiẽ ɸɿɿmĩna Ācōrẽba osia. Maļ bẽrã ɿjudiorãra wayacusa poya edaẽca dji uđa bacuru jɿwate wayacusa cara ɸɿɿɿɿ quĩrãca?

Ācōrẽba jũma israelerã eđrɿ edaiđebema

²⁵ Djabarã, młã quĩrĩã ɸɿɿ Ācōrẽba naẽna cawabiẽ bađada bãrãba cawadida. Mãwã judiorã cãyãbara biara beada crĩchađaẽa. Ācōrẽba naẽna cawabiẽ bađara nałgłã: zocãrã judiorãda ɿɿɿɿ zarea panesidaa idjaba ɿɿɿɿ zarea panenia aba jũma dji Crito ijãnida panł judiorãẽba ijãbładaa. ²⁶ Mãwãnacarea Israel purura Ācōrẽba jũma eđrɿ edaya. Ācōrẽ Bedeade nãwã ɸɿ ɸɿ:

Dadjirã Ēđrɿ Edabarira Sioł puruđeba zeya.‡

Idjia Jacobođeba yõpedađarãba cadjirua opeđađara jũma quĩrãdoaya.

²⁷ Młã ãdjirã ume bedeã ɸɿđara oya. Ādjia cadjirua opeđađara quĩrãdoaya.§

²⁸ Judiorãba bedeã bia Jesuđebemada igara panł bẽrã Ācōrẽ ume dji quĩrũ. Maļ bẽrã bãrã judiorãẽra Ācōrẽ eberãrãda poya beadia. Baribłɿɿ Ācōrẽba ãdjirã drõã naẽnabemarãra edada bẽrã wađibiđa quĩrĩã ɸɿ. ²⁹ Wãrãda Ācōrẽba diađara jãrĩcaa. Idjia trłnara igaracaa. ³⁰ Bãrã judiorãẽba naẽna Ācōrẽra ijãnaca basia. Baribłɿɿ judiorãba ijãnaẽ panł bẽrã idira Ācōrẽba bãrãra quĩrã djoburia ɸɿ. ³¹ Ādjirãba idira ijãnacaa nocoarebema ewaride Ācōrẽba quĩrã djoburiamãrẽã bãrã judiorãẽ quĩrã djoburia ɸ quĩrãca. ³² Wãrãda Ācōrẽba iduaribisia jũmarãda ɿɿɿɿ zarea beadamãrẽã. Mãwã jũmarãda quĩrã djoburiaya.

† 11:17 Ācōrẽba bãrã sida careba ɸɿ judiorã careba bađa quĩrãca. Griego bedeade nãwã ɸɿ ɸɿ: “Bãrã sida bacuru ɸa dji carradeba ze ɸɿdeba bia panł.” ‡ 11:26 Sioł purura idjaba Jerusaleł abadaa. § 11:27 Isaia 59:20-21; 27:9.

³³ Ācōrēra bio ne cawa ɓla idjaba crīcha cawa ɓla.

Idjia oi crīcha ɓla ni aɓalɓa roya cawaɗaéa. Idjia o ɓl sida roya cawaɗaéa.

³⁴ ¿Caiba Ācōrē crīchara cawa ɓl? ¿Caiba idjía crīchada jaradiabari?

³⁵ ¿Caiba Ācōrēra ne dias i jēda diamārēã?

³⁶ Ācōrēɓɓɓ ne jūmada osia. Ne jūmada idjideba ɓla idjaba idji itea ɓla.

Dadjirāba ewariza idjía bia beɗeɗida panla. Bia ɓla māwā ɓaida.

12

Ācōrē itea beɗadua

¹ Maɓba djabarā, Ācōrēba bārāra quĩrā djuburiada bēra, mɓa bārāa beɗe djuburiaya ara bādjida Ācōrēa diaɗamārēã. Idji itea bia beɗadua bārāra bia unumārēã. Māwā bārāba wārāda idji itea bia oɗia. ² Naɓ ẽjūñebemarāba quĩrā panl quĩrāca nĩbarānadua, āteɓɓɓ crīcha djiwiɗi Ācōrēba dia ɓɗeɗe jipa nĩbaɗadua. Māwā Ācōrēba quĩrā ɓla bārāba cawaɗa. Jūma idjia quĩrā ɓla bia ɓla, jipa ɓla, idjaba idjia bia unu ɓla.

³ Ācōrēba idji biaɗeɗe mɓra ɓasia idji itea ne o ɓamārēã. Maɓ bēra mɓa bārāa naɓda jaraya: ni aɓalɓa crīchaié ɓla ara idjida dji dromaara ɓɗa. Bārāba Critora ijāpeɗada bēra Ācōrēba bādjiza awara awara diasia ne oɗamārēã. Maɓ bēra idjia diaɗa quĩrāca bādjia o panɓneɓemada jipa crīchaɗadua. ⁴ Dadji cacuara aɓa ɓlmīna dadji cacuaɗe zocārā eropanla, jɓwada, jĩrūda, boroda, ne jūmaa. Baribɓɓ dadji cacuaɗe ɓeaba aɓarida oɗacaa. ⁵ Ara maɓ quĩrāca dadjirāra zocārā panɓmīna, Crito ume panl bēra cacua aɓa ɓl quĩrāca panla. Māwā dadjirā jūmarāda cacua aɓalɗe ābaa panla.

⁶ Ācōrēba idji biaɗeɗe dadjirāza ne oɗamārēã awara awara diasia. Idjia ɓɓɓɓ diasia idjideɗe beɗeɗamārēã. Māwā diasibɓɓ, ādjia wārāda ijā panɓneɓa māwā beɗeɗida panla. ⁷ Idjia ɓɓɓɓ diasia djārā carebaɗamārēã. Māwā diasibɓɓ, djārāra carebaɗida panla. Idjia ɓɓɓɓ diasia idji beɗeɗa jaradiamārēã. Māwā diasibɓɓ, idji beɗeɗa jaradiɗida panla. ⁸ Idjia ɓɓɓɓ diasia djabarā careba panɓneɓa biara ijānamārēã. Māwā diasibɓɓ, djabarāra carebaɗida panla biara ijānamārēã. ɓɓɓɓ diasia ne dia panɓneɓa djārā carebaɗamārēã. Māwā diasibɓɓ, sobiaɗeɗe diaɗida panla. ɓɓɓɓ diasia djabarā boroda beɗamārēã. Māwā diasibɓɓ, quĩrācuɗa jipa o beɗida panla. Idjaba ɓɓɓɓ diasia djārā quĩrā djuburiamārēã. Māwā diasibɓɓ, ɓsriɗaɗeɗe quĩrā djuburiɗida panla.

⁹ Soɗeɗe dji quĩrā beɗadua. Jūma cadjiruara igaraɗadua. Biadrɓ ẽpēnadua. ¹⁰ Wārā quĩrāneɓa dji quĩrā beɗadua. Crīcha biaɗeɗe dji waya beɗadua idjaba djārāda biara crīchaɗadua. ¹¹ Coa ɓearānadua, āteɓɓɓ zoquea beɗadua. Dadjirā Boro Jesuba quĩrā ɓla soɗeɗe jūma oɗadua. ¹² Ācōrēneɓa ne eɗaɗida cawa panl bēra ɓsriɗa beɗadua. Bia mĩga panɓne droaɗadua. Ewariza Ācōrēa iwiɗiɗadua. ¹³ Ācōrē ẽberārā dji ne neé queɗeɗe carebaɗadua. Bārā dede zebɗara bia eɗaɗadua.

¹⁴ Bārā bié oɗi carea ẽpē ɓearāa bia jaraɗadua. Wārāda biyabɓɓ jaraɗadua. Bié beɗida jararānadua. ¹⁵ ɓsriɗa ɓe ume ɓsriɗa beɗadua. Sopua ɓe ume sopua beɗadua. ¹⁶ Jūmarā ume bia beɗadua. Djārā cāyābara biara beɗa crīcharānadua, āteɓɓɓ mĩ djuburi queɗeɗe ume bia beɗadua. Crīcharānadua bārāba djārā cāyābara biara cawa panɗa.

¹⁷ Aɓalɓa bārāda bié oibɓɓ, aɓari quĩrāca orānadua. Jūmarā quĩrāpita biada oɗadua. ¹⁸ Bārāareɗa jɓɓɗadua jūmarā ume necai panani carea. ¹⁹ Djabarā, aɓalɓa bārāda bié osira aɓarica bié orānadua. Āteɓɓɓ iduaribiɗadua Ācōrēba cawa omārēã. Ācōrē Beɗeɗe nāwā ɓl ɓla: “Mɓabɓɓ cadjirua o ɓeara cawa oya. Mɓabɓɓ cawa oya ādjia cadjirua opeɗada quĩrāca.”* ²⁰ Idjaba Ācōrē Beɗeɗe nāwā ɓl ɓla: “ɓɓ dji quĩrūda jarra ɓɗe ne cobidua. Opichia ɓɗe baido diadua. Māwā oibɓɓ, idjira bio peraya.”† ²¹ Aɓalɓa

* 12:19 Deuteronomio 32:35. † 12:20 Bio peraya. Griego beɗeɗe nāwā ɓl ɓla: “Tɓɓɗada idji boro ɓrɓ ɓɓa.” Proverbio 25:21-22.

bārāda bié o ðaibɫɾɫ aɓarica orānadua. Āteɓɫɾɫ bia oɗadua idjira perapeɗa idjia bié o ɓɫɾa idu ɓɫmārēã. ‡

13

Dji bororã jɫwaɛda ɓeadaɗua

¹ Jūmarāda nañ ějūānebema bororã jɫwaɛda ɓeadaɗa panɫa Ācōrēba ɓɫɛda bēřã. Neéa Ācōrēba ɓɫɛaéřa. ² Mañ bēřã nañ ějūānebema bororã igara ɓɫɓa Ācōrēba ɓɫɛada igara ɓɫa. Dji māwã igara ɓeara ādji boroba cawa oya. ³ Wārāda jipa o ɓeaba ādji boroba cawa oida wayaɛaɓaa, āteɓɫɾɫ cadjiruua o ɓeabɫɾɫ wayabadaa. Mañ bēřã bārã bororã ume ne wayaa neé ɓa quĩrĩã panɫɓɫɾɫ, biada oɗadua ādjia bia ununamārēã. ⁴ Wārāda bārã bororāra Ācōrēba idji nezocarã quĩrāca ɓɫsia bārāda carebaɗamārēã. Baribɫɾɫ bārāba cadjiruada oɛibɫɾɫ, ādjida wayaɛadua wārāda bio cawa oɛida panɫ bēřã.* Ādjira Ācōrē nezocarã quĩrāca panɫa cadjiruua o ɓeara cawa oɛi carea. ⁵ Mañ bēřã bārāra nañ ějūānebema bororã jɫwaɛda ɓeadaɗa panɫa cawa orānamārēã. Mañ awara ādjirã jɫwaɛda ɓeadaɗa panɫa, cawa panɫ bēřã māwã ɓaira jipa ɓɫɛda. ⁶ Mañ carea bārāba parata diaɗida panɫra bārã bororāa diabadaa. Jūma dadjirã druara ādjide ɓɫ bēřã idjaba ādjirāra Ācōrē nezocarã quĩrāca panɫ bēřã, bārāba mañ paratara diaɗida panɫa.

⁷ Jūmarāa diaɗadua bārāba ādjiza diaɗida panɫ quĩrāca. Bārã bororāa parata diaɗida panɫra diaɗadua. Bārāba wayaɗida panɫra wayaɛadua. Bārāba bia jaraɗida panɫra bia jaraɗadua.

⁸ Bārāba diai bara panɫɓɫɾɫ, jēda diaɗaé ɓearānadua. Aɓabe dji quĩrĩã ɓeadaɗua. Djārã quĩrĩã ɓɫɓa jūma Ācōrēba Moisea diaɗa leyra ĩjã o ɓɫa. ⁹ Mañ leyba jara ɓɫa: “Daunemarādua, mĩã ɓearādua, ne drɫarādua, djārāba eroɓɫra awuarādua.” † Mañra idjaba jūma mañ leyba jara ɓɫ siɗa nañ crĩcha aɓaɓɫa jūma jara ɓɫa: “Djārāra quĩrĩãdua ara ɓɫdji quĩrĩã ɓɫ quĩrāca.” ‡ ¹⁰ Quĩrĩã eroɓɫba djārāra bié ocaa. Djārã quĩrĩã ɓɫɛe jūma Ācōrēba Moisea diaɗa leyra ĩjã o ɓɫa.

¹¹ Jūma maɫgɫra o pananadua cawa panɫ bēřã nañ ewarira sāwã ɓɫɛda. Ārɫmanadua. Waa cãĩ ɓearānadua. Dadjirã nañ ějūã cadjiruadebema ědrɫɛi ewarira caitaara ɓɫa dadjia naārã ĩjãpeɗaɗa cãyābara. ¹² Nañ ewari cadjiruara jōboɗoa diamasi nūmanada ĩnadɫɫboɗo quĩrāca. Mañ bēřã dadjirāba cadjiruada idu ɓɫɗapeɗa biada oɛida panɫa. Māwã dadjirāra cadjiruadebemada jūma jūātrɫ ɓeadaɗa sordaoba jūātrɫbariba idji cacua jūātrɫ eroɓɫ quĩrāca. ¹³ Dadjirāra quĩrāipa nĩbaɗida panɫa āsa nĩbabada quĩrāca. ɓɫsriɗa obadaɗe beu nĩbaɗié panɫa, auɗuada o nĩbaɗié panɫa, caicaya ɓeadaɗié panɫa, idjaba djārāba eroɓɫ carea bié crĩchaɗié panɫa. ¹⁴ Āteɓɫɾɫ dadjirã Boro Jesucrito nĩbaɗa quĩrāca nĩbaɗadua. Nañ djaraba cadjiruua o quĩrĩã ɓɫɾa iduaribirānadua.

14

Djabarã bié jaraɗié panɫ

¹ Djaba aɓaɓɫa dadjia Jesucrito ĩjã panɫnebemada waɗi bio adua ɓɫɓɫɾɫ, idjira bia edaɗadua. Baribɫɾɫ idjia adua ɓɫɗebema carea idji ume caicayarānadua. ² Mɫa naɗda jara ɓɫa: ĩcɫɾɫ djabarāba cawa panɫa ne jūmada coɛida panɫda. Baribɫɾɫ ĩcɫɾɫ djabarāba dadjia Jesucrito ĩjã panɫnebemada waɗi bio adua panɫ bēřã crĩcha panɫa aɓabe néuɗebemada coɛida panɫda. ³ Baribɫɾɫ ne jūma cobariba ne jūma cocada igaraié ɓɫa. Idjaba ne jūma cocaba ne jūma cobarida bié jaraié ɓɫa, umena Ācōrēba edaɗa bēřã. ⁴ ;ɓɫra cai māwã djārã nezocada bié jarai carea? Idji borobɫɾɫ jaraya bia o ɓɫɛda wa bié

‡ 12:21 Griego beɗeade nāwã ɓɫɫ ɓɫa: “Cadjirúa idu poyabirādua, āteɓɫɾɫ ɓɫa bia o ɓɫɗeba cadjiruara poyadua.” * 13:4 Wārāda bio cawa oɛida panɫ. Griego beɗeade nāwã ɓɫɫ ɓɫa: “Necora idji quĩrĩãbe eroɓaɓaa.” † 13:9 Exodo 20:13-15,17. ‡ 13:9 Levitico 19:18.

o ɓɓa. Baribɓɓa dadjirã Boro Ācōrēba jaraya jūma idji nezocarāba bia o panɓda, idji ɓɓaɓɓa careba ɓɓa bēra bia o pananamārēa.

⁵ Idjaba ɓɓaɓɓa djabarāba crīcha panɓa ɓɓaɓɓa ewarira ewari dromada. ɓɓaɓɓa djabarāba crīcha panɓa ewarira jūmaena abarida. Baribɓɓa ādjiza soɓɓa crīcha panɓa quīrāca oɗida panɓa. ⁶ Ewari droma waga ɓɓaɓɓa dadjirã Boro Ācōrē itea māwā o ɓɓa.* Ne jūma cobariba māwā cobaria dadjirã Boro Ācōrēra waya ɓɓa bēra. Mañ carea ne cobɓɓaɓɓa idjia Ācōrēa bia ɓɓaɓɓa abaria. Idjaba ne jūma cocaba māwā cocaa dadjirã Boro Ācōrēra waya ɓɓa bēra. Mañ carea ne cobɓɓaɓɓa idjia biɗa Ācōrēa bia ɓɓaɓɓa abaria.

⁷ Ni abɓɓa ara idji itea zocai ɓɓaɓɓa. Idjaba ni abɓɓa ara idji itea beuɓa. ⁸ Zocai panɓne dadjirã Boro Ācōrē itea zocai panɓa. Idjaba beusidara dadjirã Boro Ācōrē itea beudia. Māwā zocai panɓne wa beubɓaɓɓa biɗa dadjirã Boro Ācōrēnea.

⁹ Critora beusia beudara Boro bai carea. Idjaba ɓɓaɓɓa zocai ɓɓa Boro bai carea. ¹⁰ Mañ bēra ɓɓaɓɓa ɓɓaɓɓa bié jara ɓɓa? ɓɓaɓɓa ɓɓaɓɓa idjira igara ɓɓa? Jūma dadjirã Ācōrē quīrāpita panania dadjiza opeɓɓaɓɓa cawa omārēa.† ¹¹ Ācōrē Bedeade nāwā ɓɓa ɓɓa:

Dadjirã Boroba nāwā jara ɓɓa: mɓra wārāda zocai ɓɓa bēra wārāneba jaraya jūmarāda mɓ quīrāpita chīrāborode cobeɓɓaɓɓa mɓa bia bedeadi carea.

Idjaba jūmarāba jaradia mɓra Ācōrēda.‡

¹² Wārāda dadjiza opeɓɓaɓɓa Ācōrēa jūma jaradia. ¹³ Mañ bēra djārāba o ɓɓa carea waa bié bedeadi panɓa. Āteɓɓaɓɓa soɓɓa nāwā crīchaɓɓa panɓa: dadjia o panɓneba djaba abɓɓa cadjiruade ɓaebiɓɓaɓɓa, biara ɓɓa oɗaɓɓa. ¹⁴ Mɓra dadjirã Boro Jesucrito ume ɓɓa bēra wārāda cawa ɓɓa ni abɓɓa djicoda cadjirua ɓɓaɓɓa. Baribɓɓa abɓɓa baridua djico coida cadjiruada crīchaɓɓaɓɓa, maɓɓaɓɓa cocara ɓɓa. ¹⁵ ɓɓa co ɓɓaɓɓa ɓɓa djabada idji soɓɓa bié ɓeibɓɓa, ɓɓa quīrāneba nīɓa. ɓɓa co ɓɓaɓɓa ɓɓa djaba crīchara ārīrādua Critora idji carea beuda bēra. ¹⁶ Bārāba o panɓra biada cawa panɓa. Baribɓɓa djārāba maɓɓa bié jaradiɓɓa, orānadia bié bedearānamārēa. ¹⁷ Ācōrēba pe eroɓɓaɓɓa jaraca cārēda coɗida panɓa idjaba cārēda doɗida panɓa. Āteɓɓaɓɓa quīrā ɓɓa ādjirāba idji Jaureɓɓa jipa o pananida, necai pananida, idjaba ɓɓaɓɓa pananida. ¹⁸ Crito māwā epē beara Ācōrēba bia unu ɓɓa. Ēberārā biɗa bia unubadaa.

¹⁹ Mañ carea jaradiɓɓa panɓa djabarā ume necai beadi carea. Māwā dji careba panania biara ijāni carea. ²⁰ Bārāba co panɓneba Ācōrēba djārā soɓɓa oɗara ārīrānadia. Wārāda Ācōrē quīrāpita jūma djicora bia ɓɓa. Baribɓɓa bié ɓɓa dadjia co panɓneba dewarāda cadjiruade ɓaebiɓɓa. ²¹ Biara ɓɓa nedjara coɗa, uva ɓa doɗa, wa ni cārē siɗa oɗa ɓɓa djabara cadjiruade ɓaebi amaaba.

²² ɓɓa ne jūmada coida ɓɓa crīcha ɓɓaɓɓa, wa ne jūmada cocara ɓɓa crīcha ɓɓaɓɓa, ababe ɓɓaɓɓa Ācōrē ume ɓɓa crīchara cawaida ɓɓa. ɓɓa crīcha ɓɓa quīrāca djārāa ogo crīchabirādua. Wārāda dadjia o panɓ carea dadji soɓɓa bié crīchaɓɓaɓɓa, bio ɓɓaɓɓa panania. ²³ Baribɓɓa abɓɓa nāwā crīchaisicada: “Āībērā naɓɓaɓɓa cocara ɓɓa.” Dji māwā crīcha ɓɓa maɓɓa coibɓɓa, idji soɓɓa bié beya, bié o ɓɓa crīcha ɓɓa bēra. Wārāda abɓɓa o ɓɓa āībērā jipa ɓɓaɓɓa crīchaɓɓa, cadjiruada o ɓɓa.

15

Djārāra carebaɓɓa bia pananamārēa

¹ Dadjia ijā ɓɓaɓɓa bio cawa ɓeaba mācua adua queɓɓa carebaɓɓa panɓa. Ababe dadjia quīrā panɓa oɗi panɓa. ² Āteɓɓaɓɓa djārāba quīrā panɓra oɗida panɓa ādjida bia beadamārēa idjaba biara ijānamārēa. ³ Wārāda Crito biɗa ara idjia quīrā ɓɓa oé

* 14:6 Griego bedeade ɓɓaɓɓa cartade nañ siɗa ɓɓa ɓɓa: “Ewari droma wagaɓɓa ɓɓa māwā o ɓɓa dadjirã Boro Ācōrē itea.” † 14:10 Ācōrē. Griego bedeade ɓɓaɓɓa cartade “Crito” ɓɓa ɓɓa.

‡ 14:11 Isafá 45:23.

basía, átebrarλ Ācōrē Bedeade ʘ́l ʘ́l quĩrāca māwāsia. Nāwā ʘ́l ʘ́la: “Ācōrē, ādjirāba ʘ́l bié jarasidade mā sida bié jarasidaa.”* 4 Ne jūma Ācōrē Bedeade ʘ́lɔara dadjirāa jaradiai carea ʘ́la. Dadjirāa sobiabibaria idjaba carebabaria jūma droadamārēā. Māwā dadjirāba wārāda cawa panλa Ācōrē ume ewariza bia pananida. 5 Ācōrēba dadjirāa sobiabibaria idjaba carebabaria jūma droadamārēā. Māla quĩrā ʘ́la ara mañ Ācōrēba bārāra careba ʘ́aida abarica crīchadamārēā Jesucritoba quĩrā ʘ́l quĩrāca. 6 Māwā bārāba dadjirā Boro Jesucrito Zeza Ācōrēa ābaa bia bedeā panania.

Bedeā bia Critodebema judiorāé itea biɔa ʘ́la

7 Critoba bārā bia edada quĩrāca dji bia edadadua. Mañ unubɔdade ēberārāba Ācōrēa bia bedeada. 8 Māla jaraya: Critora zesia dai judiorā carebai carea. Māwā Ācōrēba judiorā drōā naēnabemarā ume bedeā ʘ́lɔara Jesucritoba osia. Mañba unubisia Ācōrēra wārāda bedeā aba ʘ́lɔda. 9 Idjaba Critora zesia judiorāéba Ācōrēa bia bedeadamārēā ādjirāra quĩrā djuburiada bēra. Mañnebemada Ācōrē Bedeade nāwā ʘ́l ʘ́la: Māla ʘ́lɔda judiorāé tāēna bia jaraya. Māla ʘ́la bia jara trlāya.†

10 Idjaba nāwā ʘ́l ʘ́la:

Bārā judiorāé, Ācōrē puru ume ʘ́lɔridadadua.‡

11 Idjaba nāwā ʘ́l ʘ́la:

Jūma bārā judiorāé, dadjirā Boro Ācōrēa bia bedeadadua.

Jūma puru ʘ́ea, idjía bia bedeadadua.§

12 Idjaba Isaíaba idji cartade nāwā ʘ́lɔsia:

Jeséɔeba aba zeya.* Mañgλra jūma puru ʘ́ea Boroda ʘ́eya.

Israelerāéba idjira ijānia ne jūma bia ādjia jlā panλra diamārēā.†

13 Ne jūma bia dadjia jlā panλra Ācōrēba díaya. Bārāba idjida ijā panλ bēra māla quĩrā ʘ́la idjia bārāra bio ʘ́lɔridabida idjaba necai ʘ́lɔida. Māwā Ācōrē Jaure lʘ́lɔdeba bārāba biara cawadia ne jūma bia dadjia jlā panλra wārāda edadida.

Pauloba judiorāéa jaradiabaria

14 Djabarā, māla cawa ʘ́la bārāba biada wārāda o panλda idjaba bio cawa panλ bēra poya dji jaradiadida. 15-16 Māwāmīna nañ cartade māla λcλrλ crīchada ebuɔa ʘ́lɔsia bārāba quĩrādoarānamārēā. Māwā ʘ́lɔsia Ācōrēba idji biadeba mλra ʘ́lɔda bēra judiorāé tāēna Jesucrito nezocada ʘ́amārēā. Mañ bēra bedeā bia Ācōrēnebemada ādjirāa jaradia ʘ́la. Ijāsídara sacerdoteba animarā babue diabλrλ quĩrāca māla ādjirāra Ācōrēa día ʘ́la bia unumārēā. Mañne Ācōrē Jaureba ādjirāra Ācōrē itea bia ʘ́lya.

17 Jesucrito ume ʘ́l bēra māla Ācōrē itea o ʘ́l carea bio ʘ́lɔrida ʘ́la. 18-19 Baribλrλ ara mλdjidebemada ni mañrī biɔa bia bedeaeá. Aʘ́abe Critoba mλneba oɔadebemada bia bedeaya. Wārāda mλneba Critoba carebasia judiorāéba Ācōrēra ijānamārēā. Māla jaradia ʘ́lɔdeba, o ʘ́lɔdeba, ne ununaca o ʘ́lɔdeba biɔa māwā carebasia. Māla Ācōrē Jaure lʘ́lɔdeba jūma mañgλra osia. Jerusaleñneba aba Ilirico druaɔaa bedeā bia Critodebemada māla jūma jaradiada ʘ́adama jaradiasia. 20 Wārāda bedeā bia Critodebemada māla jaradia quĩrā ʘ́la wađi ūrīnacama. Dewarλba jaradia ʘ́lma māla jaradia quĩrāéa. 21 Māwā māla Ācōrē Bedeade ʘ́l ʘ́l quĩrāca o ʘ́la. Nāwā ʘ́l ʘ́la:

Idjidebema jaradaca ʘ́adama ēberārāba ūrīnia. Idjidebema ūrīnaca ʘ́adaba cawadia.‡

Paulo Romanaa wāida crīchada

22 Mañ carea ʘ́arima zocārā mλra bārāmaa wā quĩrā ʘ́lmīna poya wāé ʘ́la. 23-24 Baribλrλ namara jūma jaradiada bēra ara nama caitara neáa sāma Critodebema jaradiada. Mañba mλra España druaɔaa wāida crīcha ʘ́la. Wābλrλde bārāma wiʘ́ariya.

* 15:3 Salmo 69:9. † 15:9 Daviba māwā ʘ́lɔsia Salmo 18:49de. ‡ 15:10 Deuteronomio 32:43. § 15:11 Salmo 117:1. * 15:12 Jesé. Jeséra judiorā boro Davi zeza basía. λcλrλ cartade Jeséra Isaí abadaa. † 15:12 Isaía 11:10. ‡ 15:21 Isaía 52:15.

duanla bida jaradadua mla quiriã ðla ãdjirãra bia duananida. ¹⁶ Wãrã quiriãneba dji bia edadadua.† Jũma Crito ãberãrãba quiriã panla bãrãra bia duananida.

¹⁷ Djabarã, mla bãrãa beæa djuburiaya quiriãcuita beadamãrã. Æclrlba djabarãa awara awara crichabibadaa. Bãrãba wãrã beæa cawapedadara ãdjirãba quiriã awara jaradiabadaa. Maã ãberãrã ume ãbaa ðearãnadua. ¹⁸ Ædjirãba dadjirã Boro Jesucritoba quiriã ðlra o panléa, ãteblrl ãdjia quiriã panldrll o panla. Ædji beæa biya quiruðeba dji cãrũgaicha ðeara cãrũgabadaa.

¹⁹ Jũmarãba cawa panla bãrãba Æcõrã beæara wãrãda ijã o panlda. Maã carea mla ðlsriða ðla. Wãrãda mla quiriã ðla bãrãba biada o cawaðida idjaba cadjiruada oðaðãda.

²⁰ Æcõrã dadji necai ðai diabariba dãrãéne diaurura poyapeða bãrã jlwaæða ðlya.‡ Mla quiriã ðla dadjirã Boro Jesucritoba idji biæeba bãrãra careba ðaida.

²¹ Djaba Timoteo mla ume ãbaa jaradia ðlba quiriã ðla bãrãra bia duananida. Idjaba mla djabarã judiorã Lucioaba, Jasołba, Sosipatero bida quiriã panla bãrãra bia duananida.

²² Mla Tercioa. Paulo mla naã cartara ðlbi ðla. Dadjirã Boro Jesucritodeba mla quiriã ðla bãrãra bia duananida.

²³ Djaba Gayo bida quiriã ðla bãrãra bia duananida. Mla idji dede ðla. Djabarã jũmarãda idji dede ãbaa dji jlrebadaa. Naã puruðebema parata wagabari Erastoba, djaba Cuarto bida quiriã panla bãrãra bia duananida.

²⁴ Mla quiriã ðla dadjirã Boro Jesucritoba idji biæeba bãrãra careba ðaida.

Pauloba Æcõrã bia jarada

²⁵⁻²⁶ Mla beæa bia Jesucritodebemada jaradia ðabaria. Ara maã beæaðeba Æcõrãba bãrãra poya carebaya zarea beadamãrã. Maã beæara Æcõrãba naëna cawabié ðasia bariblrl idira cawabisia. Idjiðeba beæabadarãba maãra cartaðe ðlsidaa. Æcõrã beucaba mãwã ðlbia druzabemarãba ãrĩnapaða Jesucritoda ijãnamãrã. Æcõrã bia beæaðida panla. ²⁷ Idjira aðablrl ðla. Ne jũmada cawa ðla. Jesucritodeba dadjirãba ewariza idjã bia beæaðida panla. Bia ðla mãwã ðaida.

† 16:16 Wãrã quiriãneba dji bia edadadua. Griego beæaðe nãwã ðl ðla: “Isõ bia quiruðeba dji bia edadadua.” ‡ 16:20 Diaurura poyapeða bãrã jlwaæða ðlya. Griego beæaðe nãwã ðl ðla: “Diaurura bãrã jĩrũ edre berradłgaya.”

1 CORINTO NABEMA CARTA PAULOBA BΛΔA DJABARĀ CORINTO PURUÐEBEMA ITEA

Pauloba nañ cartada djabarā Corinto puruðebema itea b̄asia. Poa 55are Epeso puruðeba diabuesia.

Pauloba Corinto puruðe bedea bia Jesucritoðebemada nañrā jaradisia (Hecho 18:1-17). Judiorā dji j̄arebada dede jaradia b̄a b̄ērā λ̄cλrλ judiorāba ij̄āsidaa. Dewara judiorāba Paulo āyā j̄aretapeðadacarea dewara dede jaradia b̄esia. Māwā b̄aðe λ̄cλrλ griegorā bida ij̄āsidaa. Paulora Corintoðe poa aba ešidra b̄asia.

Corintora puru droma basía. Ēberārāda seisciento mil auðu duanasidaca b̄la. Mañ awara ādjirā ācōrē b̄ea deda zocārā eropanasidaa. Baribλrλ mañ ācōrē b̄ea ēpēni carea auðuada obadjidaa. λ̄cλrλba Jesucrito ij̄apeðadamīna waðibida auðua n̄ibabadjidaa. Djabarā tāēna dewara n̄ēb̄ara sida baraasia.

Nañrā Pauloba ādjirāra quēāsia ijara duanλ carea (1:1neba aba 4:21naa). Mañare b̄asia auðua n̄ibarānamārēā (5:1neba aba 6:20ðaa). Mañare djabarāba cartadeba iwidipeðadada panusia. Capítulo 7de quima edaðidebema iwidipeðadada panusia. Capítulo 8ðeba aba 11ðaa panusia ādjia j̄lwaba oda ācōrē carea sāwā oðida panlda. Capítulo 12ðeba aba 14ðaa Ācōrē Jaureba obi b̄aðebemada panusia.

Corintoðe λ̄cλrλba dadji λ̄rēbaðidebemada āi crīcha panana b̄ērā Pauloba capítulo 15de mañnebemada b̄asia. Capítulo 16de b̄asia sāwā parata j̄are peðida panlda idjaba ādjirā acλde wāida.

Nañ cartade Pauloba nañrā b̄laða

¹ M̄lra Pauloa. Ācōrēba quīrīāna b̄ērā m̄lra tr̄λsia Jesucritoba diabueðada b̄amārēā. Dadjirā djaba Susteneda m̄l ume b̄la. ² M̄lra nañ cartara b̄λbλrλa Ācōrē ēberārā Corinto puruðebema itea. Jesucritoðeba Ācōrēba bārāra edasia idji itea bia beadamārēā. Ara mañ quīrāca idjia druaza jūma dadjirā Boro Jesucritoa iwidibadara edasia. Idjira ādjirā Boroa idjaba dadjirā Boroa. ³ Daiba quīrīā panla dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito bida ādji biaðeba bārāra careba pananida idjaba necai b̄aira dia pananida.

Pauloba djabarā carea Ācōrēa bia b̄laða aða

⁴ Bārāra Jesucrito ume panλ b̄ērā Ācōrēba idji biaðeba careba b̄la. Mañ b̄ērā m̄la Ācōrēa iwidibλrλza bārā carea bia b̄laða abaria. ⁵ Jesucrito ume panλ b̄ērā Ācōrēba bārāra jūma diasia bia oðamārēā. Idji beðeara poya cawa jaradia panania idjaba idjiðebemada poya bio cawa panania. ⁶ Jūma Ācōrēba bārāra diaðaba unubi b̄la Crito beðea daiba jaradipeðadara wārā arada. ⁷ Bārāba dadjirā Boro Jesucrito ununi carea j̄lā panλmisa Ācōrēba idji Jaureðeba dia b̄lra jūma eropanla. ⁸ Mañba Ācōrēba bārāra zarea eroðaya aba nañ ewari jōbλrλðaa. Māwāra dadjirā Boro Jesucritoba cawa oðe zebλrλðe bārāra bié jaradi neé beaðia. ⁹ Ācōrēra beðea aba b̄la. Idjia bārāra tr̄λsia idji Warra dadjirā Boro Jesucrito ume ābaa beadamārēā.

Djabarā crīcha awara awara panλnebema

¹⁰ Djabarā, dadjirā Boro Jesucritoðeba m̄la bārāra beðea djuburiaya ābaa bia duananamārēā. Crīcha awara awara duananié panla, ātebλrλ crīcha ab̄aλðeba ābaa bia duananida panla. ¹¹ Djabarā, m̄la ūrīna carea māwā jara b̄la. Djabawērā Cloe ēberārāba m̄la jarasidaa bārāra ijara duanabarida. ¹² Ebuða jaraibλrλ, λ̄cλrλ bārānebemaba jarabadaa: “M̄lra Paulodea.” Dewararāba jarabadaa: “M̄lra Apolodea.” Dewararāba jarabadaa: “M̄lra Pedroðea.”* Idjaba dewararāba jarabadaa: “M̄lra Critoðea.” ¹³ Māwāra ¿Critoa zocārā b̄lca? ¿M̄lda bārā carea crude cachisidaca? ¿Bārāra m̄l tr̄λneba borocuesidaca?

* 1:12 Pedro. Griego beðeade “Cepa” b̄l b̄la.

¹⁴ Mĭa ni abala bārānebemada borocuedaé bēra ħasrida ħa. Mĭa ababe djaba Crispoda, Gayo sida borocuesia. ¹⁵ Māwā ni abalba poya jaradaéa mĭ trĭneba borocuesidada. ¹⁶ Idjaba mĭa djaba Estepana ēberārā sida borocuesia. Ādjirā awara dewarada borocuesibara mĭa quīrānebaéa. ¹⁷ Critoba mĭra diabueé basía ēberārā borocue ħamārēā, ātebala diabuesia beċea bia idjidebemada jaradiamārēā. Baribara naĭ dudabema necawaadeba mĭa jaradiaé ħa Crito crude beudada ara idji quīrābe beuda quīrāca ħerāmārēā.

Critora Ācōrē necawaa idjaba Ācōrē lħala

¹⁸ Tala uruadaa wāni ēberārāmaarā Crito crude beudadebema beċeara sirié ħa. Baribara dadjirā, dji Ācōrēba ēdra edadarāba cawa paŋla maĭ beċeaba Ācōrē lħlara cawabi ħada. ¹⁹ Ācōrē Beċeade nāwā ħa ħa: Ne cawa ħea necawaada mĭa sirié ħada unubiya. Crīcha cawa ħea crīchara bié taħda cawabiya.†

²⁰ Wārāda Ācōrēba naĭ ējūānebema necawaara sirié ħada cawabisia. Jāĭbe ħne cawa ħeara sāwāsida? ħJudiorā ley jaradiabadara sāwāsida? ħNaĭ ewaride necawaadeba beċeabadara sāwāsida? ²¹ Ācōrēba idji necawaadeba oċaba idjida cawabi ħa. Baribara naĭ ējūānebemarāba ara ādji necawaadeba idjira cawadaċaa.‡ Ādjirāmaarā daiba jaradia paŋla sirié ħamīna Ācōrēmaarā bia ħasia maĭneba jūma idji ijābdara ēdra edaida.

²² Crito ijāni carea judiorāba ne ununacada unu quīrābadaa. Judiorāēba naĭ ējūānebema necawaada jaraċadaa. ²³ Baribara daiba Crito crude beudada jaradia paŋla. Maĭ beċeara judiorāba bia ūrīnaċaa. Idjaba judiorāēba maĭ beċeara sirié ħada crīchabadaa. ²⁴ Baribara Ācōrēba ħara judiorāda, ħara judiorāé sida trĭsia Critoċeba ēdra edai carea. Maĭgārāba cawa paŋla Ācōrēba Critoċeba idji lħlada, necawaa sida unubisida. ²⁵ Ēberārāmaarā Critora crude beuda bēra Ācōrēra ne cawa ħléa, lħlaé ħa. Baribara ne adua ħa quīrāca ħamīna Ācōrēra jūma naĭ ējūānebemarā cāyābara ne cawara ħa. Idjaba Ācōrēra lħlaé ħa ħamīna jūma naĭ ējūānebemarā cāyābara lħlara ħa.

²⁶ Djabarā, crīchaċadua Ācōrēba bārā edaside sāwā ħeasida. Ēberāmaarā zocārā bārānebemada ne cawa ħeadaé basía, dji dromada ħeadaé basía, dji droma ħeadeba toċaé basía. ²⁷ Maĭ bēra naĭ ējūānebema ne cawa ħeamaarā bārāra ne adua queċeaa. Baribara ādjirāba ne adua queċea abadara Ācōrēba edasia. Māwā naĭ ējūānebema ne cawa ħeara perabibaria. Ara maĭ quīrāca naĭ ējūānebema lħla ħeamaarā bārāra lħlaé ħeaa. Baribara ādjirāba lħlaé ħea abadara Ācōrēba edasia. Māwā naĭ ējūānebema lħla ħeara perabibaria. ²⁸ Naĭ ējūānebemarāba dji edaara queċea abadara, ādjia igarabada sida Ācōrēba edasia. Māwā dji dromaé ħeara edasia dji droma ħea edaara ħli carea. ²⁹ Maĭ bēra ni abalba ara idjidebemada Ācōrē quīrāpita poya bia beċeadaéa. ³⁰ Baribara Ācōrēba bārāra Jesucrito ume ābaa ħasia. Māwā Critoċeba Ācōrēba idji necawaada dadjirā cawabisia. Idjia dadjirāra jipa ħasia, ara idji itea bia ħasia, idjaba cadjiruadebemada ēdra edasia. ³¹ Maĭ bēra Ācōrē Beċeade ħa ħa quīrāca dadjia oċida paŋla. Nāwā ħa ħa: “Aħalda bia beċeabara, dadji Boroċebemada bia beċeaida ħa.”§

2

Crito crude beudadebema Pauloba jaradiaċa

† 1:19 Isaías 29:14. ‡ 1:21 Ācōrēba idji necawaadeba oċaba idjida cawabi ħa. Baribara naĭ ējūānebemarāba ara ādji necawaadeba idjira cawadaċaa. Griego beċeade maĭba idjaba nāwā jara ħa: “Ācōrēba idji necawaadeba ħasia ēberārāba naĭ ējūānebema necawaadeba idjira poya cawarānamārēā.” § 1:31 Jeremia 9:24.

¹ Djabarã, m̃la Ācōrēnebemada bārãmaa jaradiae wāsīde beḏea bia quiruḏeba ni m̃ necawaḏeba jaradiaé basía. ² Bārã tãēna ḅasīde m̃la ababe Jesucritoḏebemada, idji crude beapeḏaḏada cawabi quĩrĩã ḅasia. ³ Mãne m̃lra lḅlaé ḅlda crĩchasia. Idjaba poya bia jaradiaéda crĩcha ḅada bẽrã ne wayaaba cacua ure nũmabadjia. ⁴ M̃la Jesuḏebema nẽblrl ḅasīde idjaba jaradia ḅasīde m̃ necawaḏeba m̃wã oé basía bārãba ijãnamãrẽã. Āteblrl jaradia ḅlḏe Ācōrẽ Jaureba idji lḅlaḏeba cawabisia mã beḏeara wãrã arada. ⁵ M̃wã bārãba nã ějũãnebema necawaḏeba Jesucritora ijãnaé basía, āteblrl Ācōrẽ lḅlaḏeba ijãsidãa.

Ācōrẽba naēna cawabié ḅaḏara idji Jaureḏeba cawabiḏa

⁶ M̃wãmĩna daiba necawaada Ācōrẽ bio ijã ḅea jaradia panla. Mã necawaara nã ějũãnebemaéa, nã ějũãnebema bororã necawaéa. Ādjirãra ḏãrã pananaéa. ⁷ Daiba Ācōrẽ necawaa naēna cawabié ḅaḏada jaradia panla. Nã ějũã oi naēna Ācōrẽba mã necawaḏeba ne oida ḅasia dadjirãra idji ume ābaa bia ḅeaḏamãrẽã. ⁸ Nã ějũãnebema bororã ni abaaba mã necawaara cawaḏaé basía. Cawa pananabara dadjirã Boro biya quirura crude beaḏaé bacasia. ⁹ Bariblrl cawaḏaé basía Ācōrẽ Beḏeaḏe ḅl ḅl quĩrãca. Nãwã ḅl ḅla:

Ācōrẽba idji quĩrĩã ḅea itea bia o eroḅlra ni abaaba waḏi ununacaa, clwlrlba ũrĩnacaa, ni cawa crĩchaḏacaa.*

¹⁰ Jũma mãglara Ācōrẽba idji Jaureḏeba dadjirãa cawabisia. Idji Jaureba ne jũmada cawa ḅla. Ācōrẽ crĩcha sída jũma cawa ḅla. ¹¹ ĴĒberã crĩchara caiba cawa ḅl? Ara idjidubablrl cawa ḅla. Ara mã quĩrãca ni abaaba Ācōrẽ crĩchara poya cawaḏaéa. Ababe Ācōrẽ Jaureblrl cawa ḅla. ¹² Dadjirãba nã ějũãnebema crĩchada eḏaḏaé basía, āteblrl Ācōrẽ Jaureḏrl edasídaa jũma Ācōrẽba idji biḏeba diaḏada cawaḏamãrẽã. ¹³ Ara mãglḏebemada daiba beḏea panla. Bariblrl daiba nã ějũãnebema necawaḏeba beḏea panléa, āteblrl Ācōrẽ Jaureba daia jaradia ḅl quĩrãca beḏea panla. M̃wã Ācōrẽ Jaureba cawabi ḅlra daiba jaradia panla idjia beḏeabi ḅl quĩrãca.†

¹⁴ Bariblrl Ācōrẽ Jaureba cawabi ḅlra Ācōrẽ Jaure neé ḅlba cawa quĩrĩãcaa, idjimaarã sirié ḅl bẽrã. Idjaba poya cawacaa, ababe Ācōrẽ Jaureḏeba cawaida ḅl bẽrã. ¹⁵ Ācōrẽ Jaure neé ḅlba Ācōrẽ Jaure eroḅl crĩchara poya cawaéa. Bariblrl Ācōrẽ Jaure eroḅlba Ācōrẽnebemada poya bio cawaya. ¹⁶ Ācōrẽ Beḏeaḏe nãwã ḅl ḅla: “ĴCaiba dadjirã Boro crĩchara cawa ḅl? ĴCaiba idjía jaradiai?”‡ Bariblrl dadjirãba Crito crĩchada eropanla.

3

Pauloba, Apolo biḏa Ācōrẽ traju opedaḏa

¹ Djabarã, m̃la bārãa jaradiasīde Ācōrẽ Jaureḏeba nĩbabadarãa jaradia ḅl quĩrãca poya jaradiaé basía. Āteblrl nã ějũãnebemarãa, Crito ijãna djiwiḏi ḅearãa jaradiaida ḅl quĩrãca jaradisia. ² M̃la Critoḏebema zareaé ḅlda jaradisia warra zaquerãa juḅa dobi ḅl quĩrãca. Djico cobi ḅl quĩrãca zareara ḅlda jaradiaé basía, bārãba poya cawaḏaé basi bẽrã. Idjaba waḏibiḏa poya cawaḏaéa. ³ Bārãra waḏibiḏa nã djaraba o quĩrĩã ḅlḏeba nĩnaa: djãrãba eroḅl carea bié crĩchabadaa idjaba caicayabadaa. M̃wã ḅea bẽrã ebuḏa ḅla waḏibiḏa nã djaraba o quĩrĩã ḅlḏeba nĩnada nã ějũãnebemarã quĩrãca. ⁴ Abaaba jarabaria: “M̃lra Pauloḏea.” Dewaraba jarabaria: “M̃lra Apoloḏea.” Bārãba m̃wã jarabada bẽrã nã ějũãnebemarã quĩrãca ḅea.

⁵ Bariblrl ĴPaulora cai? ĴApolora cai? Ababe दौरa Ācōrẽ nezocaa. Daḏeba bārãba dadjirã Borora ijãsidãa. Ācōrẽba daiza obiḏa quĩrãca osídaa. ⁶ Ne ublrl quĩrãca m̃la bārãa Jesuḏebemada naãrã jaradisia. Mãlbe m̃la uḏa cueblrl quĩrãca Apoloba Ācōrẽ

* 2:9 Isaía 64:4; 52:15. † 2:13 Idjia beḏeabi ḅl quĩrãca. Griego beḏeaḏe idjaba jara ḅla: “Ācōrẽ Jaure eroḅearã.” ‡ 2:16 Isaía 40:13.

bedeara biara jaradiasia. Baribɫɫɫ Ācōrēɫɫɫ carebasia bārāba ijānamārēã mĭa uða waribibɫɫɫ quĩrāca. ⁷ Mañ bēřã ne ubarira dji dromaéa. Cuebari siða dji dromaéa. Ācōrēdrɫ dji dromaa. Idjiabɫɫɫ néura waribibaria. ⁸ Ne ubarira, cuebari siða Ācōrē quĩrāpita abaria. Idjia dadjiza ne biada diaya dadjia o ðaða quĩrāca. ⁹ Mĭa Apolo ume abarica Ācōrē trajura o panɫa. Bārāra Ācōrē néua.

Mañ awara bārāra Ācōrēba de quĩrāca o ðla. ¹⁰ Mĭra de obari bia quĩrāca ðla. Ācōrēba idji biadēba mĭa diadaba de jĩrũda bio eðu jousia. Dewararāba carawabadaa. Baribɫɫɫ dadjiza quĩrācuitta ðaida ðla sãwã idji trajura o ðlda. ¹¹ De jĩrũra eðu jouða bēřã ni abalɫa dewara de jĩrũda roya ðlãdãéa. Jesucritoda dji de jĩrũa. ¹² Mañne ĭcɫɫɫba Ācōrē bedeara aride jaradiabadaa de bia o panɫ quĩrāca. Ādjia o panɫra oro, parata, mōgara bia quedea ārĩca quĩrāca ðaya. Baribɫɫɫ ĭcɫɫɫba Ācōrē bedeara aride jaradiadaca de bié o panɫ quĩrāca. Ādjia o panɫra bacuru, quedua, chaba oða de quĩrāca ðaya. ¹³ Critoba cawa oi ewaride dadjiza oðara tɫɫɫ uruaba acɫ zaya droai cawaya. Mañba ebuða cawabiya dadjia oðara sãwã ðasida. ¹⁴ Dadjia oðaba mañ tɫɫɫ uruada droasira Critoba dji o ðadaa ne biada diaya. ¹⁵ Baribɫɫɫ dadjia oðara bá wāsira dji o ðadaba ni cārē bia siða edaéa. Idjira ēdrɫimĩna de babɫɫɫē ēdrɫɫɫ quĩrāca ēdrɫɫɫ.

¹⁶ ĩAdua panɫca Ācōrē Jaurera bārã soðe ðlda? ĩAdua panɫca bārāra Ācōrē deda? ¹⁷ Bariduaba Ācōrē dera ārĩbɫɫɫ, mañgɫ ēberāra Ācōrēba bio cawa oya idji dera ababe idji itea ðl bēřã. Idji dera bārãa.

¹⁸ Ara bādjiduða cūrũgarānadua. Nañ ējũānebema necawaada wārāda ðla. Abalɫa mañ quĩrāca ne cawa ðlda crĩcha ðɫɫɫɫ, waa mãwã crĩchaié ðla. Ātebɫɫɫ wārã necawaara erobai carea nañ ējũānebemarã quĩrāpita ne adua ðl quĩrāca ðaida ðla. ¹⁹ Nañ ējũānebema necawaara Ācōrēmaarã sirié ðla. Ācōrē Bedeade nãwã ðl ðla: “Ācōrēba nañ ējũāne ne cawa ðeara ara ādji necawaadēba cawabibaria ne cawa panɫéda.”* ²⁰ Idjaba nãwã ðl ðla: “Ācōrēba cawa ðla nañ ējũāne ne cawa ðea crĩchara sirié ðlda.”† ²¹ Mañ carea crĩcharānadua abal ēberã ēpē panɫneba dewararã cãyābara biara ðeada. Ācōrēneba bārāba ne jũmada eropanɫa bia ðeadi carea. ²² Bārāba mĭda, Apoloda, Pedro siða eropanɫa. Jũma nañ ējũāne ðl siða eropanɫa. Ara nawenabema, nubema siða eropanɫa. Dadjirāra zocai pananibɫɫɫ wa beuðibɫɫɫ Ācōrēneba ne jũmada eropanania bia ðeadi carea. ²³ Jũma bārāra Critoderã. Idjaba Critora Ācōrēnea.

4

Jesucrito nezocarã

¹ Bārāba crĩchadida panɫa दौरa Crito nezocarāda. Ācōrēba दौरa ðasia idjidebema cawabié ðadada ebuða jaradiadãmārēã. ² Wārāda nezocaba idji boroba obi ðlra jũma jipa o ðaida ðla dji boroba bia unumārēã. ³ Mañ bēřã bārāba wa baridua ēberāba mĭnebema bié jarabɫadaē mãcua crĩchacaa. Idjaba ara mĭdjiduða jaraéa mĭa o ðlra sãwã ðlda. ⁴ Mĭa ni maãrĩ biða ãi oé ðlda cawa ðlmĩna mañba jaraé ðla mĭa jũma jipa osida. Dadjirã Borobɫɫɫ cawa jaraya. ⁵ Mañ carea idjia cawa oi ewari naēna dadjia jaradié panɫa idji traju o ðlba jipa o ðlda wa jipa oé ðlda. Dadjirã Boro zebɫɫɫē dadjia soðe crĩcha ðadada, ne jũma dadji soðe mēřã ðeada ebuða cawabiya. Mañ ewaride Ācōrēbɫɫɫ dadjirāza bia jaraya dadjia bia opeðada quĩrāca.

⁶ Djabarã, mĭnebemada Apolodebema siða ðasia bārã carebai carea. Daideba cawadida panɫa Ācōrē Bedeade ðl ðl auðu crĩchadié panɫda.* Mãwāra bārāba ni abalɫa dewara cãyābara biara ðlda crĩchadaéa. ⁷ ĩCaiba bɫra dewara cãyābara biara ðlasi? Ācōrēba diada awara ĩbɫa cārēda erobɫ? Bɫa Ācōrēneba ne jũmada edasibɫɫɫ, ĩcārē cārēã ara bɫduða edada quĩrāca bedea ðl?

* 3:19 Job 5:13. † 3:20 Salmo 94:11. * 4:6 Ācōrē Bedeade ðl ðl auðu crĩchadié panɫda. Griego bedeade mañra ebuða ðléa.

⁸ Ācōrēneba eda quīrīā pananara bārāba jūma eropanana abadaa. Ācōrēba dia Ɂla aduba eropanana abadaa. Dai neé bāduba Ācōrē quīrāpita dji dromarāda panesidada crīcha panla. BaribɁla māwāéa. Bārāra wārāda dji dromarāda panenabara bia Ɂacasia. Māwāra dai sida bārā ume ābaa dji dromarāda panecasidaa. ⁹ BaribɁla māla crīcha Ɂla dairā dji Jesucritoba diabuedarāda Ācōrēba jūmarā cāyābara edaara Ɂasida. Dairāra dji cawa obariba jūmarā quīrāpita beade edebɁla quīrāca panla. Ēberārāba, bajānebema nezocarāba, jūmarāba aɁ duanla beudi cawaya. ¹⁰ Ēberārāmaara dairā Crito carea ne adua Ɂeaa idjaba ɁɁlaé Ɂeaa. BaribɁla bārāra Crito ume panl bēra dji ne cawaara beada abadaa idjaba dji ɁɁla beada abadaa. Ēberārāba bārānebemada bia beada panla, baribɁla dairā igara panla. ¹¹ Wađi ara nał ewaride daiba jarrabada droa panla, opichiada droa panla, idjaba soresorea quedeadɁl jłni carea eropanla. Dai de arada neé panla idjaba ēberārāba dairā bié obadaa. ¹² Daira Ɂnāūnaé traja panla ne eropanani carea. Ēberārāba daia bié bedeabadae daiba ādjía bia bedeabadaa. Dai bié obadae droabadaa. ¹³ Sewadeba dai bié jarabadae beada biadeba panubadaa. Wađi ara nał ewaride ēberārāba dairā ne Ɂatabueda quīrāca unubadaa, ne mititia quīrāca unubadaa.

¹⁴ Māla małgɁla Ɂlé Ɂla bārā perabi carea. ĀtebɁla mł warrarā quīrāca bārāra quīrīā Ɂl bēra māwā Ɂl Ɂla jipa crīchabi carea. ¹⁵ Bārāba Critodebema jaradiabadarāda zocārā eropanlbara wađi zezada aɁa eropanacasidaa.† Młneba bārāba beada bia Jesucritodebema ijāpedada bēra idjideba młra bārā zezaa. ¹⁶ Mał carea māla bārāa beada djuburiaya mł nībabari quīrāca nībadamārēa. ¹⁷ Mał bēra Timoteoda bārāmaa diabueɁla. Idjira dadjirā Boro ume jipa nībabaria. Dadjirā Borodeba mł warraca Ɂla. Māla idjira bio quīrīā Ɂla. Idjia bārāa quīrānebabiya młra Jesucrito ume sāvā jipa nīda. Māla māwā nībaira Jesucrito ēberārā Ɂeaza jaradia Ɂla.

¹⁸ ĀɁla bārānebemada dji dromarā quīrāca nīnaa, crīcha panl bēra młra bārāmaa wāéda. ¹⁹ BaribɁla dadjirā Boroba quīrīaibɁla, młra bārāmaa isabe wāya. Małne dji dromaana abadaba jara panl awa ūrīne wāéa, ātebɁla aɁde wāya ādjia wārāda Ācōrē ɁɁlada eropanl cawaya. ²⁰ Ācōrēba pe eroɁdebeamarāba ara jāwā idjidebemada bedeadaa, ātebɁla idji ɁɁadeba jipa obadaa. ²¹ Małda ¿bārāba sāvā quīrīā panl? ¿Quīrīā panlca māla quēāne wāida wa quīrīāneba, ibiadeba wāida?‡

5

Djababa cadjirua o Ɂl iduaribipedada

¹ Ēberārāba jara panla bārā tāēna aɁalda daunemaya Ɂlda. Jara panla małba dji paracauda eroɁlda. Wārāda Jesucrito ijāé Ɂeaa bida mał cadjiruara odaca. ² Māwāmīna bārāba wađibida jara panla dewararā cāyābara biara beada. BaribɁla ¿mał cadjirua carea bio sopua beadida panléca? ¿Mał cadjirua o Ɂlara bārā umebemada āyā ɁɁlida panasidaéca? ³ Młra bārā ume Ɂlé mīna crīchadeba bārā ume ābaa Ɂla. Mał carea bārā ume Ɂl quīrāca mał cadjirua o Ɂl ēberāra dadjirā Boro Jesu trłneba cawa osia. ⁴ Bārā ābaa dji jarebadae młra crīchadeba bārā ume Ɂaya. Idjaba dadjirā Boro Jesuba ɁɁlada bārāa diaya mał ēberāra jipa cawa odamārēa. ⁵ Idjira āyā ɁɁlida panla diauruba bia mīgabimārēa. Māwāra nał djaraba cadjirua o quīrīā Ɂlda igaraya. Idjaba Ācōrēba cawa oi ewaride idjira ēdɁl edaya.

⁶ Ara bādjida dewararā cāyābara biara beada abadaa. BaribɁla māwā jaraira bié Ɂla. ¿Bārāba adua panlca harina ēsābibiari maārī Ɂlba harinara jūma ēsābibiari? Ara mał quīrāca cadjirua maārī Ɂlba jūmarāda ārībaria. ⁷ Mał bēra harina ēsābibiari drōā āyā ɁatabueɁlda quīrāca mał cadjirua o Ɂlara bārā tāēnabemada āyā ɁɁldua.* Māwā bārāra cadjirua neé beadia harina djiwidi Ɂlatlāda ēsābibiari neé Ɂl quīrāca. Bārāra mał

† 4:15 Zocārā. Griego bedeade Ɂl Ɂla “10 mil.” ‡ 4:21 Quēāne wāida. Griego bedeade Ɂl Ɂla “soa bara wāida.” * 5:7 Exodo 12:15.

quĩrãca ðeaa, Critora dadjirã cadjirua carea beuda bẽrã. Idjira dadjirã ědrɿ edai carea beapedada oveja basía.† 8 Dadjirãba cadjiruadebema ědrɿpedadara quĩrãnebabada bẽrã crĩcha biadeba, wãrãneba nĩbadida panɿa.‡ Mãwã nĩbaira paɿ ěsãbari neé ðɿ quĩrãca ðɿa. Djãrã quĩrãma ðɿdeba idjaba bié o ðɿdeba waa nĩbadié panɿa. Mãwã nĩbaira harina ěsãbipari drõã quĩrãca ðɿa.

9 Naẽna mɿa cartade ðɿsia bãrãra dji auđua ðea ume ãbaa ðeadié panɿa. 10 Baribɿɿa maɿba jaraé ðɿa naɿ ějũãnebema auđua ðea ume, parata awua ðea ume, ne drɿabada ume, idjaba jɿwaba oda ãcõrẽ ěpẽbada ume ðeadié panɿa. Ādjirã ume pana quĩrĩã-naéɿɿa, naɿ ějũãnebemada ědrɿdeida panɿa. 11 Ātebɿɿa mɿa bãrã itea ðɿsia bariduaba ara idjida djabaada aibɿɿa, baribɿɿa auđuada o nĩbaibɿɿa, parata awua ðaibɿɿa, jɿwaba oda ãcõrẽ ěpẽ ðaibɿɿa, sewadeba djãrãda bié jara ðaibɿɿa, beu nĩbaibɿɿa, wa ne drɿa ðaibɿɿa, maɿɿa ěberã ume ãbaa ðeadié panɿa idjaba ãbaa ne codié panɿa. 12-13 Ācõrẽ ĩjãé ðeara cawa oi carea mɿra ðɿéa. Ācõrẽbɿɿa idji ĩjãé ðeara cawa oya. Baribɿɿa bãrã tãẽna ðeara bãrãba cawa odida panɿa. Ācõrẽ Bedeade ðɿ ðɿa: “Cadjirua o ðɿra bãrã tãẽnabemada ãjã ðɿdadua.”§

6

Djabarãba ara Ādji nẽbɿra cawa odidebema

1 Bãrã ijarabɿdadae ĵcãrẽ cãrẽã Ācõrẽ adua ðea cawa obadamaa jarađe wãbada? ĵBiara ðɿéca Ācõrẽ ěberãrãba cawa odida? 2 ĵBãrãba adua panɿca Jesu zebɿɿađe Ācõrẽ ěberãrãba naɿ ějũãne ðeara cawa odida? Bãrãba naɿ ějũãne ðeara cawa odi bẽrã ĵsãwãẽrã nẽbɿra maãrĩ quedeada poya cawa odaé? 3 ĵAdua panɿca dadjirãba bajãnebema nezocarã siða cawa odida? Mãwã ðɿ bẽrã ĵnaɿ ewariđe nẽbɿra bãrã tãẽna ðeara poya cawa odaéca? 4 Bãrãda ijaradibɿɿa, ĵcãrẽ cãrẽã Ācõrẽ adua ðeamaa wãbadaa cawa odamãrẽã? 5 Mɿa maɿɿara jara ðɿa bãrã peradamãrẽã. ĵBãrã tãẽna crĩcha cawa ðɿra ni aba biða neéca djabarã ijara panɿra ibiabi carea? 6 Baribɿɿa djabada djaba ume ijaradapeda naɿ ějũãnebema cawa obadarãmaa wãbadaa. Mãwã odira wãrãda bio bié ðɿa Ācõrẽ ĩjãé ðea quĩrãpita ijarabada bẽrã.

7 Wãrãda Ŀcɿɿa bãrãnebemada ijarabada bẽrã unubi panɿa jipa nĩbađacada. ĵBiara ðɿéca ðɿ bié odara droaida cawa obadamaa edei cãyãbara? ĵBiara ðɿéca ðɿa eroðɿra ðɿ djabaa idu drɿabida cawa obadamaa edei cãyãbara? 8 Baribɿɿa bãrãba ěberãrãra bié obadaa idjaba ne drɿabadaa. Wãrãda bio bié o panɿa ara bãrã djabarãda mãwã obada bẽrã.

9-10 ĵBãrãba adua panɿca cadjirua obadara Ācõrẽ puruđe ðeadaéda? Ara bãdjidubã cũrũgarãnadua. Auđua nĩbabadara, jɿwaba oda ãcõrẽ ěpẽ ðeara, daunemabadara, umaquĩrã wẽrã quĩrãca ðeabadara, umaquĩrãda abari umaquĩrã ume ðeabadara, ne drɿabadara, parata awua ðeara, beu nĩbabadara, sewadeba djãrã bié jarabadara, djãrã cũrũgabada siða Ācõrẽ puruđe ðeadaéa. 11 Ŀcɿɿa bãrãra naẽna mãwã ðeasia. Baribɿɿa bãrãba cadjirua opedadara Ācõrẽba sɿɿasia, idji itea bia ðɿsia, idjaba jipa unusia dadjirã Boro Jesucritodeba idjaba idji Jauredeba.

Djabarãba auđuada odié panɿa

12 Ŀcɿɿa jarabadaa: “Crito ĩjã ðɿ bẽrã mɿa quĩrĩã ðɿ quĩrãca jũma oida ðɿa.” Baribɿɿa mɿa jaraya mɿa quĩrĩã ðɿda jũma oida ðɿmĩna, jũma mɿa o quĩrĩã ðɿba mɿra carebaaa. Maɿ bẽrã jũma mɿa o quĩrĩã ðɿa iduaribiéa. 13 Idjaba Ŀcɿɿa jarabadaa: “Djicora dadji ði itea ðɿa, idjaba dadji ðira djico itea ðɿa.” Baribɿɿa mɿa jaraya mãwã

† 5:7 Exodo 12:3-13; Juaɿ 1:29. ‡ 5:8 Dadjirãba cadjiruadebema ědrɿpedadara quĩrãnebabada. Griego bedeade ðɿ ðɿa: “Ewari droma obada.” § 5:12-13 Deuteronomio 17:7. * 6:4 Griego bedeade maɿ versículora ebuda ðɿéa.

ħamĩna Ācõrēba umena jõbiya. Dadji cacuara ħlĕa auđua o ħamārēã, ãtebɫɾɫ dadjirã Boro Ācõrē itea ħla. Idjaba dadjirã Boro Ācõrēra dadji cacua wagai carea ħla. ¹⁴ Ācõrēba idji ħħađeba dadjirã Boro Jesura beu ħađada ħrēbabisia. Ara maħ quĩrãca idji ħħađeba dadjirã sida ħrēbabiya.

¹⁵ ĴBārãba adua panɫca bārã cacuara Critođeda? Māwãra Ĵmħa Critođeda wērã auđua ume ħlica? Wārãda māwã oira biĕ ħla. ¹⁶ ĴBārãba adua panɫca wērã auđua ume ħɫra maħ wērã ume cacua aħa ħɫ quĩrãca ħɫda? Ācõrē Bedeade nãwã jara ħla: “Ādjira cacua aħa ħɫ quĩrãca panania.”† ¹⁷ Baribɫɾɫ dadjirã Boro Crito ume ābaa ħɫra idji ume jaure aħa ħɫ quĩrãca panɫa.

¹⁸ Ni maãrĩ biđa auđua nĩbarãnadua. Dewara cadjiruada oibɫɾɫ, maħgħba dadji cacuara ārĩĕa. Baribɫɾɫ auđuada oibɫɾɫ, dadji cacuada biĕ ħeya. ¹⁹ ĴBārãba adua panɫca bārã cacuara Ācõrē Jaure deda? Ācõrēba idji Jaurea bārãa diasia. Idjira bārã sođe ħla. Bārãra ara bārãneĕa ãtebɫɾɫ Ācõrēnea. ²⁰ Ācõrēba bārãra nĕbħa nĕdosia. Ācõrēne bĕrã bārã cacuade, jaurede biđa quĩrãpa beađadua.‡

7

Quima edabadadebema

¹ Jãħbeɫɾɫ bārãba cartadeba iwidipeađada mħa panuya. Wārãda biara ħla umaquĩrãba wērã edaĕda.* ² Baribɫɾɫ bārã tãĕna auđua obadara bara bĕrã umaquĩrãba idji quimada eroħaida ħla, idjaba wĕrãba idji quimada eroħaida ħla. ³ Umaquĩrãda idji quima ume cãĩda ħla. Wĕrã sida idji quima ume cãĩda ħla. ⁴ Wĕrãra ara idji cacua djibariĕa, ãtebɫɾɫ dji quimadrɫ djibaria. Ara maħ quĩrãca umaquĩrãra ara idji cacua djibariĕa, ãtebɫɾɫ idji quimadrɫ djibaria. ⁵ Bārã cacuara bārã quimaa wãgarãnadua. Baribɫɾɫ bārãba ābaa cãĩnaĕda beđe a uđibɫɾɫ, māwã pananira bia ħla. Baribɫɾɫ dārã māwã pananiĕ panɫa idjaba aħabe Ācõrēa iwididi carea māwã pananida panɫa. Māwã-nacarea wayacusa ābaa cãĩnida panɫa bārã cacuaba quĩrã ħɫra droađaĕne diauruba auđua obirãmārĕã. ⁶ Mħa jaraya: bārãba māwã o quĩrã panɫbɫɾɫ, bia ħla. Baribɫɾɫ mħa õgo obiĕa. ⁷ Mħmaarã jũmarãda mħ quĩrãca roya deu beađibara bia ħacasia. Baribɫɾɫ Ācõrēba dadjiza diasia sãwã ħaida. Ācõrēba ħɫɫɾɫa dia ħla roya deu beađamārĕã. Idjaba ħɫɫɾɫa dia ħla quima edađamārĕã.

⁸ Mħa deu ħearãa, pĕdrarãa biđa jaraya: biara ħla mħ quĩrãca quima neĕ beađida. ⁹ Baribɫɾɫ bārã cacuaba quĩrã ħɫda roya droađaĕbɫɾɫ, quima edađida panɫa. Bārã cacuaba quĩrã ħɫdebeada jũmawãyã crĩcha ħai cãyãbara biara ħla quima edađida.

¹⁰ Quima bara ħearãa mħa naħda jaraya. Naħ beđera mħrĕĕa, ãtebɫɾɫ dadjirã Borođe.† Wĕrãba idji quimara amaiĕ ħla. ¹¹ Baribɫɾɫ idji quimara amaibɫɾɫ, dewara umaquĩrãda edaiĕ ħla. Ātebɫɾɫ deu ħaida ħla wa dji quima ume waya beđeaida ħla. Āhari quĩrãca umaquĩrãba idji quimara amaiĕ ħla.

¹² Waabema djabarãa mħa naħda jaraya. Naħgħara dadjirã Boro Jesuba jaradiaĕa: djababa wĕrã Jesu ĵjãĕ ħɫda eroħbɫɾɫ, idjaba maħ wĕrãra idji ume ħa quĩrã ħɫbɫɾɫ, maħ djababa idjira amaiĕ ħla. ¹³ Djabawĕrãba quima Jesu ĵjãĕ ħɫda eroħbɫɾɫ, idjaba maħ umaquĩrãba idjida ama quĩrãĕbɫɾɫ, maħ djabawĕrãba idjira amaiĕ ħla. ¹⁴ Maħ umaquĩrã Jesu ĵjãĕ ħɫra Ācõrē itea ħesia idji quimaba ĵjã ħɫ bĕrã. Āhari quĩrãca wĕrã Jesu ĵjãĕ ħɫra Ācõrē itea ħesia idji quimaba ĵjã ħɫ bĕrã. Māwãĕbara bārã warrarãra Ācõrē itea beađaĕ bacasia. Baribɫɾɫ djibarirãra Ācõrē itea panɫ bĕrã ãdjirã sida Ācõrē itea panɫa. ¹⁵ Jesu ĵjãĕ ħɫba idji quimada ama quĩrã ħɫbɫɾɫ, amaida ħla. Māwã djabada wa

† 6:16 Genesi 2:24. ‡ 6:20 Jaure. Griego bedeade ħɫɫɾɫ cartade maħra neĕa. * 7:1 Biara ħla umaquĩrãba wĕrã edaĕda. Griego bedeade nãwã ħɫ ħla: “Bia ħla umaquĩrãba wĕrã tãĕda.” † 7:10 Luca 16:18.

djabawērāda mīā amaié ɓa leydebemada ēdrɒya. Ācōrēba dadjirāra necai beadamārēā trɒsia. ¹⁶ Djabawērā, ɓa adua ɓa. Āībērā ɓa quimaba ɓdeba Jesura ijāisicada Ācōrēba ēdrɒ edamārēā. Djaba, ɓa biɗa adua ɓa. Āībērā ɓa quimaba ɓdeba Jesura ijāisicada Ācōrēba ēdrɒ edamārēā.

¹⁷⁻¹⁸ Ācōrēba dadjirā trɒside ara dadji panana quīrāca beaɗida panla. Cacula wēāgo ɓasibɒɒ ara māwā ɓaɗa ɓa. Cacula wēāgoé ɓasibɒɒ ara māwā ɓaɗa ɓa. Dadjirāza beaɗida panla dadjirā Boro Ācōrēba ɓɗa quīrāca. Māa Ācōrē ēberārā beaza māwā jaradia ɓa. ¹⁹ Cacula wēāgo ɓaɗa biara ɓléa. Cacula wēāgoé ɓaɗa biara ɓléa. Ācōrēba obi ɓara ijā o ɓaɗa biara ɓa. ²⁰ Ācōrēba dadjirā trɒside ara dadji panana quīrāca beaɗida panla. ²¹ Ācōrēba ɓa trɒside nezocada ɓasibɒɒ, jūmawāyā sopua ɓarādua. Baribɒɒ ɓa nezoca ɓdebemada poya ēdrɒɒɒ, māwā odua. ²² Nezoca Ācōrēba trɒnara dadjirā Boro Critoba cadjiruadebemada ēdrɒ ɓasia idji itea ne o ɓamārēā. Mañne nezocaé Ācōrēba trɒnara Crito nezocaa. ²³ Ācōrēba ɓārāra nēɓa nēdosia. Mañ carea djārā nezocada ɓearānada. ²⁴ Djabarā, Ācōrēba dadjirā trɒside ara dadji panana quīrāca beaɗida panla. Mañne ara dadji panl quīrāca Ācōrē quīrāpita jipa nībaɗida panla.

²⁵ Mañ awara quima waɗi edaɗacadebemada māa jaraya. Dadjirā Boro Jesucritoba maɓɓdebemada jaradiaɗé ɓērā māa crīcha ɓɗa jaraya. ɓārāba cawa panla dadjirā Boroba māra quīrā djuburiaɗa ɓērā māa wārāda jarabarida. ²⁶ Nāwā jaraya: māmaarā nañ ewaride bia mīga panl ɓērā dadji umaquīrā deu ɓeara ara dadji ɓa quīrāca beaɗida panla. ²⁷ Baribɒɒ quima eroɓɒɒ, ɓa quima amaida crīcharādua. Quima neé ɓaɒɒ, quima edaɗa crīcharādua. ²⁸ Baribɒɒ quima edaɒɒ cadjiruaéa. Wērāda quima edaɒɒ cadjiruaéa. Baribɒɒ quima edaɒɒ nañ ējūāne bia mīga ɓaya. ɓārā māwā bia mīga pananida māa quīrāé ɓa.

²⁹ Djabarā, māa naɓɓɗa jara quīrā ɓa: nañ ewarira jōboɗa. Mañ carea djabarā quima eroɓeaba ɗjia Ācōrē ēpē panla igaraɗé panla ɗjia quima ume beaɗi carea. Āteɒɒ quima neé ɓa ɓeɗa ɓa quīrāca ēpēnida panla. ³⁰ Ara mañ quīrāca djabarā sopua ɓeara sopuaé ɓa quīrāca beaɗida panla Ācōrēda bio ēpēni carea. ɓsriɗa ɓeara ɓsriɗaé ɓa quīrāca beaɗida panla. Ne nēdoɗaba idjia nēdoɗara ewariza eroɓaɗa crīcha ɓaɗé ɓa. ³¹ Nañ ējūā dadjia unu panla jūma jōboɗo ɓērā ne bara ɓeaba ne neé ɓa quīrāca crīcha beaɗida panla.

³² Māa quīrā ɓa ɓārāba nañ ējūānebemada jūmawāyā crīchadaéa. Umaquīrā quima neé ɓa biara crīcha ɓabaria dadjirā Boroba quīrā ɓɗa oi carea. Dadjirā Borora ɓsriɗabi quīrā ɓa. ³³ Baribɒɒ umaquīrā quima eroɓɒ nañ ējūāne idji quima bia eroɓaɗa biara crīcha ɓabaria. Idji quimada ɓsriɗabi quīrā ɓa. ³⁴ Māwā quima bara ɓa crīchada umé eroɓabaria.† Aɓari quīrāca wērā quima eroɓɒ nañ ējūāne idji quima bia eroɓaɗa biara crīcha ɓabaria. Idji quimada ɓsriɗabi quīrā ɓa. Baribɒɒ wērā quima neé ɓa dadjirā Boroɗebemada biara crīcha ɓabaria. Nañ cacuaɗe, jaureɗe biɗa idji itea bia ɓa quīrā ɓa.

³⁵ Maɓɓɒ māa jaraé ɓa ɓārāba quīrā panl quīrāca ɓearānamārēā āteɒɒ bia beadamārēā. Māa aɓabe quīrā ɓa ɓārāra quīrāpa beaɗida idjaba jūma ɓārā soɗeɓa dadjirā Boroba quīrā ɓɗa oɗida.

³⁶ Aɓaɒ djabada awērā djora ume dji edaɗi carea beɗeɗa bia panɒɒ, dji edaɗi naēna poya droaéa crīchaɒɒ idjaba isabe eda quīrāɒɒ, edaɗa ɓa. Mañra cadjiruaéa. ³⁷ Baribɒɒ djabada dji edaɗi carea beɗeɗa ɓɗacacarea mañ wērāra edaéa idji soɗeɓa wārāda crīcha ɓaɒɒ idjaba idji cacuaɗa quīrā ɓara poya droaɒɒ, bia ɓa mañ wērāra

† 7:34 Crīchada umé eroɓabaria. Griego beɗeɗe ɒɒ cartade māra neéa.

jaradia ɛlabari ne coi carea edaié ɛlca? ¿Doi carea biða edaié ɛlca? ⁵ Waabema Jesuba diabuedarāda, dadjirā Boro Jesu djabarāda, Pedro siða ādji quima ume ābaa nībabadaa.† Ara ādjirā quīrāca ¿māra Jesu ijā ɛl wērā ume dji edapeða mā ume ābaa eronībaié ɛlca? ⁶ Bernabeba, māla biða Ācōrē beðea jaradia nīnane dewara traju siða obadaa ne eropanani carea. Baribɛɛɛl ¿waabemarā quīrāca daiba jaradia panɛneba ne edaðida panléca?

⁷ ¿Sordaora ara idji parataba djōne wābarica? ¿Uva uða erɔɛɛlba idji uvara jōcaca? ¿Oveja wagabariba oveja jubara docaca? ⁸ ¿Jūma maɔgɛra aɛabe młdji crīchadeba jara ɛlca? ¿Ācōrēba Moisea diaða leyba aɛari quīrāca jaracaca? ⁹ Maɔ leyde nāwā ɛl ɛla: “ɛla pacaa ne ɛɛɛɛɛɛɛɛ ɛlde idji itera jɔrādua.”‡ Ācōrēba maɔ beðea jarasiðe ¿aɛabe pacadebemada crīcha ɛasica? ¹⁰ ¿Dadjirānebema siða crīcha ɛasiéca? Wārāda dadjirā careaɛɛɛl Ācōrēba maɔ leyra diasia. Ējūā o ɛlra, dji ewa ɛl siða trajabadaa maɔneba ne erobeaðida cawa panɛ bēṛā. ¹¹ Ara maɔ quīrāca daiba bārāa Ācōrē beðeara jaradiasiða bēṛā ¿bia ɛléca daiba bārāneba ne edaðida? ¹² Dewararāba bārāneba ne edaðida panɛɛɛɛl, daiba ādjirā cāyābara biara ne edaðida panɛla.

Māwāmīna ne iwidiðacaa. Āteɛɛɛl jūma droa panɛla ēberārāba beðea bia Critodebemada bié crīcharānamārēā. ¹³ Bārāba cawa panɛla Ācōrē de dromane trajabadarāba ādjia o panɛneba coðira edabadada. Animarā babue diabadarāba maɔ djaraðebemada edabadaa coði carea. ¹⁴ Aɛari quīrāca dadjirā Boro Jesuba jarasia beðea bia idjiðebema jaradia nīnaba maɔneba coðira edaðida panɛla.§ ¹⁵ Māwāmīna māla edacaa. Idjaba maɔgɛðebemada naɔ cartade ɛlé ɛla bārāba ne diaðamārēā. Māla jaradia ɛlabari ne edaca bēṛā ɛɛsriða ɛla. Māla quīrāca ni aɛalɛba ne dia ɛldeba maɔ ɛɛsriðara jōbida. Māmaarā bārāneba ne edai cāyābara beuida biara ɛla.

¹⁶ Māla beðea bia Critodebemada jaradia ɛlmīna māra dji dromaana acaa, Ācōrēɛɛɛl jaradiabi ɛl bēṛā. Wārāda beðea bia Critodebemada jaradiaéɛɛl, māra mīā djuburi beya. ¹⁷ Młdjiareba jaradia ɛaibɛɛɛl, ne edaida ɛla. Baribɛɛɛl młdjiareba jaradiaé ɛla. Ācōrēɛɛɛl māra ɛasia jaradia ɛamārēā. Maɔ bēṛā māla jaradia ɛaida ɛla. ¹⁸ Māwāra ¿māla jaradia ɛlabari cārēda edai? Ne edaéa. Aɛabe ɛɛsriða ɛaya ne iwidiéne beðea bia Critodebemada jaradia ɛl bēṛā. Māla jaradia ɛlabari ne edaida ɛlmīna iwidiðacaa.

¹⁹ Māra djārā nezocaémīna ara młdjida jūmarā nezocada ɛesia zocārāba młneba Jesucritoda ijānamārēā. ²⁰ Māra judiorā tāēna ɛlde judiorā quīrāca ɛabaria młneba Jesucritoda ijānamārēā. Ācōrēba Moisea diaða leydeba ɛea tāēna ɛlde māra maɔ leydeba ɛlélmīna maɔneba ɛl quīrāca ɛabaria. Māwā ɛabaria ādjirāba młneba Jesucritoda ijānamārēā. ²¹ Idjaba Ācōrēba Moisea diaða ley adua ɛea tāēna ɛlde māra ādjirā quīrāca ɛabaria młneba Jesucritoda ijānamārēā. Baribɛɛɛl māla Ācōrē leyra igaracaa. Jūma Critoba obi ɛlra ēpēbaria. ²² Māra djabarā wārā beðea mācua adua ɛea tāēna ɛlde ādjirā quīrāca ɛabaria młneba Jesucritodebemada biara cawaðamārēā. Mł wāɛɛɛlɛa ēberārā tāēna ɛlde ādjirā quīrāca ɛabaria młneba ɛɛɛɛɛl Critoda ijānapeda cadjiruadebemada ēdrāðamārēā. ²³ Māla jūma maɔ quīrāca obaria beðea bia Critodebemada cawabi carea. Māwā māla biða Ācōrēneba ne biada edaya.

²⁴ Bārāba cawa panɛla ēberāra pirabadada caida jirū mēsṛāara ɛl cawaya. Maɔne zocārā pirabadamīna aɛabe dji naārā jūneɛɛɛl ne edabaria. Bārā siða isabe pirabada quīrāca jūma bia oðadua Ācōrēba diai jaraðada edaði carea. ²⁵ Jemenebadarāba ādji cacuara quīrācuiteda wagabadaa zarea beaði carea. Māwā obadaa dewararā cāyābara biara jemenenapeða borobarida edaði carea. Maɔ borobarira isabe ārībaria. Baribɛɛɛl dadjirāba ne jūmada bia obadaa Ācōrēba diai jaraða ārīcada edaði carea. ²⁶ Maɔ bēṛā ēberā baridua pira wāɛɛɛl quīrāca māla ocaa. Idjaba ēberā djō ɛlde baridua djōbari quīrāca ocaa. ²⁷ Āteɛɛɛl mł cacua zarea o ɛl quīrāca idjaba mł cacuaba o ama ɛlɛda

† 9:5 Pedro. Griego beðeaðe ɛl ɛla “Cepa.” ‡ 9:9 Deuteronomio 25:4. § 9:14 Mateo 10:10.

obi ɛɓa quĩrãca jũma o ɛɓa Ācõrẽba diai jaraɗara edai carea. Mãwã oéɓɓɓɓ, mɓa ẽberãra jaradia ɓaɗamĩna mɓaɓɓɓ Ācõrẽba diai jaraɗara poya edaéa.

10

Jɓwaba oɗa ãcõrẽra igaraɗida panɓa

¹ Djabarã, mɓa quĩrĩã ɛɓa bãrãba Moise ewaride mãwãnada quĩrãdoadaéda. Maɓ ewaride jũma dadji drõãenabemarã Moise ume nĩbapeɗaɗara Ācõrẽba diabueɗa jãrãrã edre nĩbasidaa idjaba Pusa Purrude chãsidea.* ² Maɓ pusade, jãrãrã edre biɗa jũma ãdjirãra Moise ume ãbaa panasida bẽrã Moise trɓneba borocuepeɗaɗa quĩrãca panasidaa. ³ Idjaba jũmarãba aɓari djico Ācõrẽba bajãneba diabueɗada cobadjidaa.† ⁴ Jũmarãba aɓari baido Ācõrẽba mõgaradeba weabiɗada dobadjidaa.‡ Maɓ mõgarara Critoda mãwã ɓasia, ãdjirã wãɓɗaɗa Critora jauredeba ãdjirã ume ɓada bẽrã. ⁵ Baribɓɓ Ācõrẽba zocãrãda bié unusia ãdjia o panana carea. Maɓ bẽrã ẽjũã põãsa ewaraga ɓaɗe quinisidaa.

⁶ Maɓ ewaride mãwãnaba dadjirãa cawabi ɛɓa ne cadjiruara awuaéie panɗa ãdjirãba awuapeɗaɗa quĩrãca. ⁷ Jɓwaba oɗa ãcõrẽra ẽpẽrãnada ãcɓɓ ãdjirãba ẽpẽpeɗaɗa quĩrãca.§ Ācõrẽ Bedeade ãdjirãnebemada nãwã ɓɓ ɛɓa: “Èberãra chũpanenapeɗa ɓsriɗa ãbaa ne co duanasidaa idjaba itua do duanasidaa. Mãwãnacarea pirabaridapeɗa ãdji cacuaba o quĩrĩã ɛɓa o duanesidaa.”* ⁸ Dadjirãba auɗuada oɗie panɓa ãcɓɓ ãdjirãba opeɗaɗa quĩrãca. ãdjia mãwã o panɓ carea ewari aɓaɗe veintitres mil quinisidaa.† ⁹ Idjaba Ācõrẽba sãwã oi cawaya dadjirãba bié oɗie panɓa ãcɓɓ ãdjirãba opeɗaɗa quĩrãca. Maɓ carea ãdjirãra ɗamaba zocãrã cácuapeɗa quinisidaa.‡ ¹⁰ Idjaba sobie panɓneba Ācõrẽnebemada bié bedearãnada ãcɓɓ ãdjirãba opeɗaɗa quĩrãca. Maɓ carea bajãnebema nezoca dadji quinibibariba ãdjirãra zocãrã quinibisia.§

¹¹ Jũma ãdjirã mãwãnaba unubi ɛɓa sãwã Ācõrẽba cadjiruara cawa obarida. Maɓɓɓ Ācõrẽ Bedeade ɓɓ ɛɓa dadjirã naɓ jĩrũarebema ewaride ɓearãba aɓari quĩrãca orãnamãrẽã. ¹² Maɓ bẽrã aɓaɓba bio ijã ɓɗa crĩcha ɓaɓɓɓ, ara iduɓa quĩrãcuɗa ɓaɗa ɛɓa cadjiruade ɓae amaaba. ¹³ Dadji cadjiruade ɓaebida ɓa crĩchada bãrãmaa zebaria jũmarãmaa zebari quĩrãca. Baribɓɓ Ācõrẽra bedeã aɓa ɛɓa. Maɓ crĩchara poya droadaéɓɓɓ, idjia idu jũmawãyã zebiéa. Idjaba maɓ crĩcha zebɓɓɗe Ācõrẽba carebaya droadapeɗa ẽɗɗaɗamãrẽã.

¹⁴ Maɓ carea mɓ djabarã, jɓwaba oɗa ãcõrẽra igaraɗadua. ¹⁵ Mɓa bãrãa bedeabɓɓ crĩcha cawa ɓearãa bedeabɓɓ quĩrãca. Bio crĩchaɗadua mɓa jara ɓɓa wãrã cawaya. ¹⁶ Crito quĩrãnebaɗi carea cobadara co panɓne dadjirãba uva ɓa tazade ɓa carea Ācõrẽa bia ɓaɗa adapeɗa dobadaa. Maɓ doɓɗaɗe unubibadaa dadjirãra Crito oadeba idji ume ãbaa panɗa. Idjaba paɓ cõrãcuade cobɗaɗe unubibadaa Crito naɓ djarade bia mĩgaɗaɗeɗa dadjirãra idji ume ãbaa panɗa. ¹⁷ Dadjirãba paɓ aɓa ɓɗa zocãrã cõrãcuapeɗa cobadaa. Ara maɓ quĩrãca dadjirãra zocãrã panmĩna cacua aɓa ɓa quĩrãca panɓa.

¹⁸ Israelerãba obadaɗebemada crĩchaɗadua. ãdjirãba animarã Ācõrẽa babue diabɗaɗe maɓ djaradebemada cobadaa. Maɓ cobɗaɗe unubibadaa Ācõrẽra ẽpẽ panɗa. (Ara maɓ quĩrãca aɓaɓba jɓwaba oɗa ãcõrẽa nedjara diaɗaɗebemada coibɓɓ, unubiya maɓ jɓwaba oɗa ãcõrẽra ẽpẽ ɓɗa.) ¹⁹ Baribɓɓ mɓa jaraé ɓa jɓwaba oɗa ãcõrẽra wãrã arada. Jɓwaba oɗa ãcõrẽa nedjara diaɗara ara jãwãbema djara quĩrãca ɛɓa. ²⁰ Mãwãmĩna Ācõrẽ adua ɓeaba nedjarada ãdji jɓwaba oɗa ãcõrẽa diabɗaɗe wãrãda jairãa dia panɓa. Ācõrẽa dia panléa. Bãrãba maɓ djarara coɗibɓɓ, unubiɗa jaida ẽpẽ panɗa. Maɓɓɓ mɓa quĩrĩãéa. ²¹ Jaia diaɗa tazade ɓɗa bãrãba doɗibɓɓ, Jesucrito oa quĩrãnebaɗi careabema

* 10:1 Numero 10:34; Exodo 14:1-31. † 10:3 Exodo 16:4,35. ‡ 10:4 Exodo 17:6; Numero 20:11. § 10:7 Exodo 32:1-35. * 10:7 Exodo 32:6. † 10:8 Numero 25:1-9. ‡ 10:9 Numero 21:4-9. § 10:10 Numero 16:41-50.

tazade ðada dodié panla. Jaia djico diaðada bārāba coðibara, dadjirā Boro quīrānebaði careabema cobadara coðié panla. ²² Māwā oðibara ¿dadjirā Borora quīrūbiðaeća? ¿Dadjirāra idji cāyābara ðalara panla?

Jūma oðadua djabarāba bia crīchaðamārēā

²³ Ācara jara panla dadjia o quīrā ðara jūma oida ðada. Baribara mla jaraya: ne jūma oida ðamīna jūma dadjia o quīrā ðaba dadjira carebacaa. Wārāda jūma dadjia o quīrā ðara oida ðamīna jūma maļgaba djabarāra carebacaa. ²⁴ Ni aþalba ara idji bia baira jara ðaié ða, ātebara dewararāda bia ðeðamārēā jara ðaida ða.

²⁵ Nedjara nēdobuebadama nēdoðada coðida panla. Baribara bārā crīcha ārīna amaaba iwiðirānada maļ nedjarara jwaba oða ācōrēa diaða basi cawaya. ²⁶ Naļ ējūāra, ne jūma naļ ējūāne nūma siða dadjirā Boro Ācōrēba osia. Maļ bēra ne jūmada coðida panla.

²⁷ Jesu ijāé ðaba ðada ne comārēā eðoibara, maļne wā quīrāibara, wādua. Idjia diabarara codua. Ba crīcha ārī amaaba iwiðirādua maļ djicora jwaba oða ācōrēa diaða basi cawaya. ²⁸ Baribara aþalba nedjarara jwaba oða ācōrēa diaðaaða aibara, corādua idji crīcha ārī amaaba.* ²⁹ Mla jaraé ða bārāmaara maļ djicora cocara panla. Baribara dewaraba māwā crīcha ðabara, idji crīchara ārīya.

Aþalba nāwā crīchaisicada: “Mla o quīrā ðada obaraðe aþalba bié crīchaibara, ¿maļgara ocara ðaca? ¿Mla o quīrā ða quīrāca oida ðléća? ³⁰ Mla cobara carea Ācōrēa bia ðaaða aibara, ¿cārē cārēā dewaraba mla bié jaraida ða? Bié jaraié ða.”

³¹ Baribara mla jaraya: bārā ne co panne, ne o panne biða jūma oðadua ēberārāba Ācōrēda bia jaraðamārēā. ³² Bārāba ne o panneba judiorāra, judiorāera, Ācōrē ēberārā siða cadjiruade ðebirānada. ³³ Ara maļ quīrāca mla o ðaðeba jūmarāa bia crīchabi quīrā ða. Aþabe mlaðidra bia ðai carea jaraçaa, ātebara ēberārā zocārā bia ðeðamārēā jaraðaria. Māwā mla o ðaðeba ādjirāba Critora ijānia Ācōrēba eðra edamārēā.

11

¹ Mla Crito niðaa quīrāca niðabari bēra mla quīrāca niðadua.

Djabawērāra boro ānēbaribadadebema

² Djabarā, ewariza mla quīrāneba panla bēra idjaba mla jaraðadara epē panla bēra bārāra bia jaraya. ³ Mla quīrā ða bārāba cawaðida Critora umaquīrā Boroda, umaquīrāra dji wērā boroda, idjaba Ācōrēra Crito Boroda.

⁴ Djabarā ābaa dji jare panne umaquīrāda boro ānēbariðeða Ācōrēa iwiðibara wa Ācōrēneba beðeibara, idji Boro Critora wayaé ðada unubi ða. ⁵ Baribara wērāba Ācōrēa iwiði ðaðe wa Ācōrēneba beðe ðaðe boro ānēbariðeðara, idji quimara wayaé ðada unubi ða. Māwā o ðara borobichia ta ða quīrāca ða. ⁶ Wērāda boro ānēbari quīrāieðara, borobichia taða ða. Baribara borobichia taðira peraida ða bēra boro ānēbarida ða.

⁷ Djabarā ābaa dji jare panne umaquīrāda boro ānēbariðeði panla Ācōrēba ara idji quīrāca oða bēra idjaba umaquīrāba Ācōrēra ādji boroda unubi panla bēra. Baribara wērāba unubi panla umaquīrāra ādji boroda. ⁸ Ācōrēba umaquīrāra wērāneba oé basía, ātebara wērāra umaquīrāneba osia. ⁹ Idjaba umaquīrāra oé basía wērā carebamārēā, ātebara wērāda osia umaquīrā carebamārēā. ¹⁰ Maļ carea djabarā ābaa dji jare panne wērāba idji borora ānēbarida ða unubi carea dji quimara idji boroda. Māwā oida ða bajānebema nezocarāba bia ununamārēā.

¹¹ Baribara Jesucrito ijā ðe bēra wērāba idji quimada carebaida ða idjaba umaquīrāba idji quimada carebaida ða. ¹² Naārābema wērāda umaquīrāneba zesia. Mamaþba ltaa umaquīrāra wērāba tobaria. Baribara wārāda jūmaena Ācōrēneba ze panla.

* 10:28 Griego beðeða Ācara cartade idjaba naļ siða ða ða: “Naļ ējūāra, ne jūma naļ ējūāne nūma siða dadjirā Boro Ācōrēba osia.”

¹³ Bārāmaara, ¿bia ɛlca wērāba boro ānēbariēne Ācōrēa iwīdida? Bio crīchadaua bia ɛl cawaya. ¹⁴ Ara dadji beadeba cawa panla umaquīrāba buɗa ureabisira peraida ɛlda. ¹⁵ Baribara wērā buɗa urea ɛlra bia unubadaa. Ācōrēba wērā buɗara diasia boro ānēbarimārēa. ¹⁶ Bariduada maɓɓa carea caicaya ɛeibara, mla naɗa idjia jaraya: daiba, Ācōrē eberārā biɗa awara oɗaca.

Crito quīrānebaɗi carea cobada djabarāba āi opeɗaɗa

¹⁷ Naɓ ɛlabaraɗe mla bārāra poya bia jaraéa. Bārā ābaa dji jareɗɗade quīrāipa oɗaca. Bia panani cāyābara bié panebadaa. ¹⁸ Naārā jaraya mla ūrī ɛlda bārāra ābaa dji jare duanane crīcha awara awara duanabarida. Maɓ beɗeara jūma wārāé siɗa mla ijābaria. ¹⁹ Wārāda bārāra crīcha awara awara duananeba ebuɗa ɛaya cairāɗɗa Ācōrēba bia unu ɛlda. ²⁰ Bārā ābaa dji jare duanane Crito quīrānebaɗi carea cobadara quīrāipa oɗaca. Ācōrēmaa maɓ co panara wārā araéa. ²¹ Jūmarā jūēni naēna bādjiza enepeɗaɗara cobadaa. Maɓne ɓaraɗa jarra duanebaria idjaba ɓaraɗa beu duanebaria. ²² ¿Bārāra de neé beaca mama ne codi carea? ¿Bārāba Ācōrē eberārāra igara panléca? ¿Maɓba dji ne neé queɗeara perabi panléca? ¿Mla cārēda jarai? ¿Maɓɓa carea mla bārāra bia jaraica? Maɓ carea bia jaraéa.

Crito quīrānebaɗi carea cobada

²³ Mla bārāra jaradiɗara dadjirā Boro Jesuɗeɗa cawasia. Maɓɓara nāwā ɛla: dia-masi dadjirā Boro Jesu jidabi naēna idji jwaɗe paɗa edasia. ²⁴ Ācōrēa bia ɛlaɗa aɗeɗa cōrācuabaraɗe jarasia: “Edaɗadaua. Coɗadaua.* Naɓra mɓ cacuaa, bārā carea diabara. Mɓ quīrānebaɗi carea ara naɓ quīrāca o pananadaua.” ²⁵ Ara maɓ quīrāca ne copeɗaɗacarea tazara idji jwaɗe edaɗeɗa jarasia: “Naɓ tazade ɛlra mɓ oaa. Mɓ oadeba Ācōrēba bārā ume beɗeɗa djiwīdida ɛlabara. Naɓ doɗɗaɗa mɓ quīrānebaɗi carea doɗadaua.”

²⁶ Dadjirā Boro Jesu zebraɗmisa maɓ paɓ cobɗaɗa idjaba maɓ tazade ɛl doɗɗaɗa bārāba idji beuɗeɗebemada jara panla. ²⁷ Maɓ carea bariduaba dadjirā Boro wayaé maɓ paɗa coibara, maɓ tazade ɛlda doibara, cadjiruada o ɛla. Dadjirā Boro cacuaɗa, oa siɗa sirié ɛlda crīcha ɛla. ²⁸ Maɓ paɓ coi naēna, maɓ tazade ɛl doi naēna dadjiza bio acɗida ɛla wārāda dadjirā Boro waya ɛl cawaya. ²⁹ Dadjirā Boro Jesu cacua wayaé ɛlba maɓ paɗa coibara, maɓ tazade ɛlda doibara, Ācōrēba cawa oya.† ³⁰ Maɓ carea zocārā bārāra cacua bié beaa, cacua norraɗari beaa, idjaba ɓaraɗa beusiɗaa. ³¹ Baribara ara dadjiza bio quīrācuɗa acɗida panla jipa o panla cawaya. Māwāra Ācōrēba cawa oéa. ³² Dadjirā Boroba ubaria jipa nībaɗamārēa. Māwā dadjirāra naɓ ējūāne bea ume bié ɛléa.

³³ Maɓ bēra mɓ djabarā, dadjirā Boro quīrānebaɗi carea cobadara obɗade jūmarāda jānadaua ābaa codi carea. ³⁴ Aɓaɗa jarra ɛlabara idji diguɗa ne coɗa ɛla. Māwā ābaa dji jareɗɗade Ācōrēba bārāra cawa oéa bié o panla carea. Mla waɗi jaradiɗa ɛlra jāmaa wābaraɗe jūma jaradiaya.

12

Ācōrē Jaureba obi ɛleɗebema

¹ Djabarā, mla quīrā ɛla Ācōrē Jaureba obi ɛleɗebemada bārāba bio cawaɗida. ² Bārāba cawa panla Ācōrē adua ɛeasiɗe baridua carea āi crīchabadjida. Maɓ bēra jwaba oɗa ācōrē beada ēpēbadjida. Maɓra zocai beaé bēra beɗeɗaɗaca. ³ Maɓ carea mla quīrā ɛla bārāba naɗa cawaɗida: Ācōrē Jaureɗeɗa beɗeɗa ɛlba Jesura bié ɛlaɗa acaa. Idjaba Ācōrē Jaureɗeɗa beɗeɗa ɛlba Jesura jūmarā Boroaɗa acaa.

* 11:24 Edaɗadaua. Coɗadaua. Griego beɗeɗe ɓaraɗa cartade maɓra neéa. † 11:29 ɓaraɗa crīchabadaa Pauloba “Jesu cacua wayaé ɛl” aside jara ɓasida “Jesu eberārā wayaé ɛl.”

⁴ Ācōrē Jaure aḅa ḅlba dadjirāa dia ḅla ne quīrātanoa oḅamārēā. ⁵ Dadjirā Boro aḅa ḅla itea ne quīrātanoa obadaa. ⁶ Ācōrē aḅa ḅlba dadjirāa ne quīrātanoa obi ḅla. Idjiablra dadjirāneba maḅra jūma obaria.

⁷ Ācōrē Jaureba dadjirāza ne obibaria djabarā jūmarāda carebaḅamārēā. ⁸ Ācōrē Jaureba ḅlra dia ḅla idji necawaḅeba poya beḅeḅamārēā. Aḅari Ācōrē Jaureba ḅlra dia ḅla idjiḅeba cawapeḅada poya jaradiḅamārēā. ⁹ Aḅari Ācōrē Jaureba ḅlra dia ḅla poya bio ijā pananamārēā. Idjaba aḅari Ācōrē Jaureba ḅlra dia ḅla cacua bié ḅeara poya biabiḅamārēā. ¹⁰ Idjaba Ācōrē Jaureba ḅlra dia ḅla ne ununacada poya oḅamārēā. ḅlra dia ḅla poya Ācōrēneba beḅeḅamārēā. ḅlra dia ḅla poya cawaḅamārēā aḅalba Ācōrē Jaureḅeba beḅeḅa ḅlra wa jaiḅeba beḅeḅa ḅlra. Idjaba ḅlra dia ḅla quīrātanoa dadjia ūrīnaca beḅeḅe beḅeḅamārēā. Idjaba ḅlra dia ḅla dadjia ūrīnaca beḅeḅe jaraḅara cawa jaraḅamārēā. ¹¹ Aḅari Ācōrē Jaureba jūma maḅra obi ḅla. Idjia dadjirāza obi ḅla idjia quīrā ḅl quīrāca.

¹² Dadji cacuara aḅa ḅla. Bariblra dadji cacuaḅe ne jūmada eropanla. Critora idji ijā ḅea ume ara maḅ quīrāca panla. ¹³ ḅlra dadjirāra judiorāa, ḅlra judiorāea, ḅlra nezocarāa, ḅlra nezocarāea. Bariblra aḅari Ācōrē Jaureba dadjirā jūmarāda cacua aḅalḅe ḅasia.* Jūma dadjirāba aḅari Ācōrē Jaureda edasiḅaa.

¹⁴ Dadji cacuaḅe ne jūmada eropanla. Bariblra dadji cacuaḅe ḅeara aḅarica ḅeaēa. ¹⁵ Dadji jīrūba jaraiblra: “Mḅra jḅwaé bēra naḅ cacuaḅebemaēa,” maḅba ḅwārāda dadji cacuaḅebemaēca? ¹⁶ Idjaba cḅwḅlra jaraiblra: “Mḅra daué bēra naḅ cacuaḅebemaēa,” maḅba ḅwārāda dadji cacuaḅebemaēca? ¹⁷ Dadji cacuaḅe aḅabe dauda ḅlbara ḅcārēba ūrīcasi? Dadji cacuaḅe aḅabe cḅwḅlra ḅlbara ḅcārēba ḅcasi? ¹⁸ Ācōrēba dadji cacuaḅe ne jūmada ḅasia idjia quīrā ḅada quīrāca. ¹⁹ Dadji cacuaḅe ḅeara jūma aḅarica ḅaḅabara cacuara neé bacasia. ²⁰ Dadji cacuaḅe ne jūmada eropanmīna dadji cacuara aḅa ḅla.

²¹ Maḅ bēra dauba jḅwaa poya jaraēa: “ḅl neé mḅra bia ḅaya.” Idjaba boroba jīrūa poya jaraēa: “Bārā neé mḅra bia ḅaya.” ²² Wārāda naḅ cacuaḅe ḅeara ḅlra dadjirāmaara mācua sirié ḅea. Bariblra maḅgḅ neé dadji cacuara bia ḅaca. ²³ Idjaba naḅ cacuaḅe ḅea dadjirāmaara mācuaé ḅeara biara djiobadaa bia ununamārēā. Idjaba naḅ cacuaḅe ḅea dadjia unubiḅé panla quīrācuīta mērābadaa. ²⁴ Bariblra dadji cacuaḅe quīrāwārēa ḅeara mērānaca. Ācōrēba dadji cacuaḅe ḅeara jūma arīḅe osia. Dadjia unubiḅaca siḅa osia bia wagaḅamārēā. ²⁵ Māwā osia dadji cacuara bié ḅerāmārēā, āḅeblra dadji cacuaḅe ḅeara dji careba pananamārēā. ²⁶ Dadji cacuaḅebemada aḅa puaiḅlra, jūmaena puabaria. Ara maḅ quīrāca dadji cacuaḅebemada aḅa bia jaraḅiblra, jūmaena capīpia ḅabaria.

²⁷ Ara maḅ quīrāca bārāra jūma āḅaa Crito cacua quīrāca panla. Bārāra idji cacuaḅebemara. ²⁸ Ācōrēba djabarā tāēna Jesucritoba diabueḅarāda naārā ḅasia. Maḅare idjiḅeba beḅeḅadarāda ḅasia. Maḅare idji beḅeḅa jaradiḅadarāda ḅasia. Maḅare ḅlra ḅasia ne ununacada poya oḅamārēā, ḅlra ḅasia cacua bié ḅeara poya biabiḅamārēā, ḅlra ḅasia djabarā carebaḅamārēā, ḅlra ḅasia djabarā cawa jīpa edeḅamārēā, idjaba ḅlra ḅasia quīrātanoa dadjia ūrīnaca beḅeḅe beḅeḅamārēā. ²⁹ ḅjūmarāda Jesucritoba diabueḅarāca? ḅjūmarāda Ācōrēneba beḅeḅadarāca? ḅjūmarāda Ācōrē beḅeḅa jaradiḅadarāca? ḅjūmarāba ne ununacada poya obadaca? ³⁰ ḅjūmarāda jūmarāa diasica cacua bié ḅeara poya biabiḅamārēā? ḅjūmarāda jūmarāa diasica dadjia ūrīnaca beḅeḅe poya beḅeḅamārēā? ḅjūmarāba dadjia ūrīnaca beḅeḅe jaraḅara poya cawa jaraḅica? ³¹ Ācōrē Jaureba obi ḅlḅebema dji biara carebaida beḅḅl jḅlḅada.

Jāḅbe mḅa bārā cawabiya sāwā ne jūmada poya biara o pananida.

* 12:13 ḅasia. Griego beḅeḅe ḅl ḅla “borocuesia.” Naḅ versīcuḅe maḅ beḅeḅa jaraē ḅla baiduḅe borocueḅebemada, āḅeblra jara ḅla Ācōrē Jaureba Crito ijā ḅlra idji ume āḅaa ḅlḅebemada.

13

Quĩrĩada ne jũma cãyãbara biara ßla

¹ Młda naļ ãjũãne ßea beðeade beðeabłłł idjaba bajãnebema nezoca beðeade beðeabłłł, maļne quĩrĩada neé ßłbłłł, młra jiorro oðã jĩguabari quĩrãca wa pĩrãchiru jĩguabari quĩrãca ßla. ² Młda Ācõrẽneba beðeabłłł, Ācõrẽba crĩcha cawabié ßaðada jũma cawa ßłbłłł, Ācõrẽ necawaada jũma cawa ßłbłłł, idjaba soðeba wãrãda ijã ßłðeba eyada poya ãyã ßłıbłłł, maļne quĩrĩada neé ßłbłłł, młra ara jãwãbema quĩrãca ßla. ³ Ne jũma młra eroßłda ne neé queðeaa diaıbłłł idjaba Ācõrẽ carea ara młdjida idu bá beabıbłłł, barıbłłł quĩrĩada neé ßłbłłł, młra ara jãwãbema quĩrãca ßla.

⁴ Quĩrĩã eroßłba jũma droa ßla, djãrãra quĩrã djuburiabaria, djãrãba eroßłra awuacaa, djãrã cãyãbara biara ßłda jaracaa ni dji dromada crĩchacaa. ⁵ Quĩrĩã eroßłba djãrãra wayabaria, ababe idji iteabłłł crĩchacaa, maãrĩã carea quĩrũcaa, djãrãba idji bıé oðara quĩrãdoabaria. ⁶ Quĩrĩã eroßłra ne cadjirua carea ßłsrıðacaa, ãtebłłł jũma wãrã careabłłł ßłsrıðabaria. ⁷ Quĩrĩã eroßłba djãrãba bıé oðara jũma droabaria, ne jũma biada ijãbaria, jũma bia odjamãrẽã jłãbaria, idjaba ne jũmane droa ßabaria.

⁸ Quĩrĩãra jõcaa. Barıbłłł ewari abã Ācõrẽneba beðeabadara waa beðeadaéã, dadjia ũrĩnaca beðeade beðeabadara waa beðeadaéã, Ācõrẽ Jaureðeba cawapeðada jaradia-badaba waa jaradiaðãéã. ⁹ Dadjirãba ababe maãrĩ cawa panłã idjaba Ācõrẽneba maãrĩ beðeabadaa. ¹⁰ Barıbłłł dji biara ßł zebłłłðe maļ maãrĩ ßłra jõya. Maļne ne jũmada cawaðã. ¹¹ Mł wadi caıbe querasıðe warra zaque quĩrãca beðeabadjia idjaba warra zaque quĩrãca crĩchabadjia. Barıbłłł drõã ßeðacarea warra zaque quĩrãca ßaðara idu ßłsia. ¹² Ara nawena dadjirãba Ācõrẽnebemada jarijarıa unu panłã quĩrã acłbadade unu panł quĩrãca. Barıbłłł ewari abã dadjirãba jũma ebuda ununia sãwãbłłł ßłda. Ara nawena młra maãrĩ cawa ßla, barıbłłł ewari abã jũma cawaya Ācõrẽba mł cawa ßł quĩrãca. ¹³ Naļ ũbea panłra jõcaa: ne jũma biada ijã ßaıda, jũma bia odjamãrẽã jłã ßaıda idjaba quĩrĩada. Barıbłłł maļ ũbeaðebemada quĩrĩada biara ßla.

14

Dadjia ũrĩnaca beðeade beðeabadadebema

¹ Quĩrĩada biara ãpẽnadua. Idjaba Ācõrẽ Jaureba obi ßłra jũma o quĩrĩãnadua. Barıbłłł biara Ācõrẽneba beðeadaıda quĩrĩãnadua. ² Dadjia ũrĩnaca beðeade beðea ßłba ãberãrãã beðea ßłéã, idjia jarabłłłra ni abãłba cawa ũrĩnaca bẽrã. Ababe Ācõrẽã beðea ßla. Dadjia cawaðacada Ācõrẽ Jaureðeba beðea ßla. ³ Barıbłłł Ācõrẽneba beðea ßłba ãberãrãã beðea ßla biara ijãnamãrẽã, zareaara ßeaðamãrẽã, idjaba sobıaðamãrẽã. ⁴ Dadjia ũrĩnaca beðeade beðea ßłba ara idjida careba ßla biara ijãı carea. Barıbłłł Ācõrẽneba beðea ßłba djabarãda careba ßla biara ijãnamãrẽã.

⁵ Młmaarã jũma bãrãra dadjia ũrĩnaca beðeade poya beðeabłdabara bia ßacasia. Barıbłłł jũmarãda Ācõrẽneba poya beðeabłdabara biara ßacasia. Wãrãda dadjia ũrĩnaca beðeade beðeai cãyãbara Ācõrẽneba beðeadaıda biara ßla. Barıbłłł abãłba dadjia ũrĩnaca beðeade beðeapeða cawa jarıabłłł, maļ sıða bia ßla. Djabarãba cawa ũrĩnapeda Ācõrẽra biara ijãnia. ⁶ Maļ carea djabarã, młda bãrãmaa wãpeða dadjia ũrĩnaca beðeade beðeabłłł, ¿bãrãda sãwã carebai? Carebaéã. Barıbłłł dadjia ũrĩbada beðeade Ācõrẽba młã cawabiðada jarıabłłł, wa Ācõrẽ necawaaðeba beðeabłłł, wa Ācõrẽneba beðeabłłł, wa Ācõrẽ beðeada jaradiaıbłłł poya carebaya.

⁷ Ara maļ quĩrãca abãłba chiruda wa arpada zaıbłłł barıbłłł jıpa zaébłłł, jĩgua ßłmĩna dadjia cawaðãéã cãrẽ trłãbıda za ßłda. ⁸ Cachıru sıða jıpa zaébłłł, ¿sordaorãda sãwã isabe coðeadi djõni carea? ⁹ Ara maļ quĩrãca bãrãba ũrĩbada beðeade beðead-aébłłł, ãberãrãba ¿sãwã cawadi bãrãba jara panłda? Mãwã beðeadıbłłł, bãrãra ara jãwã beðea panłã. ¹⁰ Naļ ãjũãne beðea quĩrãtanoa baraa. Maļ beðeaza dji cawa ßłba

cawa ũrĩbaria. ¹¹ Baribɾɾɾ mɿa maɿ beɗeada adua ɸɿɸɿɾɾɾ, dji beɗeabɿɿɿmaara mɿra drua aĩbema quiĩrãca ɸɿa, idjaba mɿmaara idjida drua aĩbema quiĩrãca ɸɿa. ¹² Bãrãra ara maɿ quiĩrãca beaa. Ācõrẽ Jaureba obi ɸɿra bãrãba bio o quiĩrã panɿ bẽrã djabarã carebai careabemada biara o quiĩrãnadua ādjirãba biara Ācõrẽra iĵanamãrẽã.

¹³ Maɿ carea dadjia ũrĩnaca beɗeade beɗea ɸɿba Ācõrẽa iwiɗida ɸɿa ara idjia jaraɗara poya cawa jarai carea. ¹⁴ Dadjia ũrĩnaca beɗeade mɿa Ācõrẽa iwiɗibɿɿɾɿ, mɿ jaureba iwiɗi ɸɿa. Baribɿɿɿ mɿa adua ɸɿa cãrẽda iwiɗi ɸɿda. ¹⁵ Mãwãra çsãwã jipaara oi? Mɿ jaureba Ācõrẽa iwiɗiya baribɿɿɿ mɿa cawa ɸɿ beɗeade biɗa iwiɗiya. Mɿ jaureba Ācõrẽa bia jara trɿãya, baribɿɿɿ mɿa cawa ɸɿ beɗeade biɗa trɿãya. ¹⁶ Bɿ jaureba Ācõrẽa bia beɗeabɿɿɿ, bɿa jaraɗa cawa ũrĩcaba çsãwã wãrãana ai? ¹⁷ Wãrãda bɿa mãwã beɗeabɿɿɿde Ācõrẽa bia beɗea ɸɿa, baribɿɿɿ dewararãda carebaé ɸɿa biara iĵanamãrẽã. ¹⁸ Mɿa Ācõrẽa bia ɸɿaɗa abaria mɿra bãrã cãyãbara dadjia ũrĩnaca beɗeade auɗuara beɗeabari bẽrã. ¹⁹ Baribɿɿɿ djabarã dji jɿre duanɿne mɿmaara dadjia ũrĩnaca beɗeade dãrã beɗeai cãyãbara biara ɸɿa dadjia ũrĩbada beɗeade dãrãé jaradiaida.†

²⁰ Djabarã, warra zaquerã quiĩrãca beaɗadua. Ādjirãba cadjiruada bio adua panɿa. Baribɿɿɿ Ācõrẽ Jaureba obi ɸɿɗebemada drõãrã quiĩrãca crĩcha beaɗadua. Waa warra zaquerã quiĩrãca crĩcharãnadua. ²¹ Ācõrẽ Beɗeade nãwã ɸɿ ɸɿa: “Dadjirã Boroba jara ɸɿa: mɿra naɿ puru ume drua aĩbemarã iteɗeba, ādjia ũrĩnaca beɗeabada eberãrãneba beɗeaya. Mãwãmĩna mɿ beɗeara ũrĩ ama panania.”‡ ²² Maɿba cawa panɿa dadjia ũrĩnaca beɗeade beɗeira Jesu iĵã bea carea ɸɿéda, ātebɿɿɿ Jesu iĵãé beaa unubi ɸɿa Ācõrẽba cawa oida.§ Baribɿɿɿ Ācõrẽneba beɗeira Jesu iĵã bea carea ɸɿa, Jesu iĵãé bea carea ɸɿéa. ²³ Maɿ carea djabarã ābaa dji jɿre duanɿne jũmarãda dadjia ũrĩnaca beɗeade beɗea duananibɿɿɿ, maɿne ãcɿɿɿ Jesu iĵãé beada wa Ācõrẽ beɗea ũrĩ quiĩrã beada eɗa zesidara çãdjia jaraɗaéca bãrãra quiĩrãé duanɿda? ²⁴ Baribɿɿɿ jũmarãda Ācõrẽneba beɗeadiɿɿɿ, maɿne Jesu iĵãé ɸɿda wa Ācõrẽ beɗea ũrĩ quiĩrã ɸɿda eɗa zesira bãrãba jara panɿ ũrĩ ɸɿeɗeba idjia cawaya cadjiruua obarida idjaba Ācõrẽ quiĩrãpita beɗeade ɸɿda. ²⁵ Idji soɗe mẽrã eroɗaɗara ebuda cawaya. Maɿne chĩrãborode coɸepeɗa Ācõrẽa bia beɗeaya idjaba jaraya Ācõrẽra wãrãda bãrã ume ɸɿda.

Ābaa dji jɿrebɿdaɗe jũma quiĩrãipa oɗadua

²⁶ Maɿ carea djabarã, çsãwã jipaara oɗi? Bãrã ābaa dji jɿre panɿne ãcɿɿɿba trɿãbi Ācõrẽ Beɗeadebemada trɿãnida panɿa, ãcɿɿɿba Ācõrẽ beɗeara jaradiadida panɿa, ãcɿɿɿba Ācõrẽba cawabiɗada jaraɗida panɿa, ãcɿɿɿba dadjia ũrĩnaca beɗeade beɗeadiɗa panɿa, idjaba ãcɿɿɿba maɿ beɗeada cawa jaraɗida panɿa. Baribɿɿɿ jũma maɿgɿra oɗida panɿa djabarãba biara iĵanamãrẽã. ²⁷ Dadjia ũrĩnaca beɗeade beɗeadiɿɿɿ, djaba umé wa ũbeabe mãwã beɗeadiɗa panɿa. Baribɿɿɿ aɸa aɸa beɗeadiɗa panɿa. Beɗeada carea aɸaɿba maɿ beɗeada cawa jaraiɗa ɸɿa. ²⁸ Baribɿɿɿ djabarã ābaa dji jɿre panɿne maɿ beɗeada cawa jarabarida neéɸɿɿ, dadjia ũrĩnaca beɗeade beɗea quiĩrã ɸɿra chuɸea ɸaɗa ɸɿa. Idji crĩchade Ācõrẽa chuɸea beɗeaiɗa ɸɿa.

²⁹ Ara maɿ quiĩrãca Ācõrẽneba beɗeabadara umé wa ũbea beɗeadiɗa panɿa. Maɿne jũmarãba ādjia beɗea panɿra quiĩrãcuɗa ũrĩnida panɿa wãrã cawaya. ³⁰ Djaba aɸa beɗea ɸɿeɗe Ācõrẽba dji ũrĩ duanɿnebema aɸala ne cawabisira, dji beɗea ɸɿba maɿ djabara idu beɗeabiɗa ɸɿa. ³¹ Jũmarãda aɸa aɸa Ācõrẽneba beɗeadiɗa panɿa cawa wãnamãrẽã

* 14:16 Wãrãana ai. Griego beɗeade ɸɿ ɸɿa: “Amén.” Maɿ beɗeara hebreo beɗeaa. Crĩchada umé jara ɸɿa. Eɗaude jara ɸɿa “bia ɸɿa mãwã ɸaɗa” idjaba eɗaude jara ɸɿa “wãrã.” † 14:19 Dãrã beɗeai. Griego beɗeade ɸɿ ɸɿa “beɗea die mil.” Dãrãé. Griego beɗeade ɸɿ ɸɿa “beɗea juesumabe.” ‡ 14:21 Isaías 28:11-12. Ācõrẽba israelerãa jarasia ādjia iĵãnaé panɿ carea drua aĩbemarãba ādjirãra ãyã eɗeɗida. § 14:22 Jesu iĵãé beaa unubi ɸɿa Ācõrẽba cawa oida. Griego beɗeade maɿra ebuda ɸɿéa.

idjaba biara ijānamārēã. ³² Ācōrēneba bedebarira cawaéne bedea nūmecaa, ātebɾɾɾ poya jǎābaria bedelai carea. ³³ Ācōrēba ɾɾɾɾ nūmecaa, ātebɾɾɾ necai ɾaida diabarria.

³⁴ Ācōrē ēberārã ābaa dji jɾɾɾɾɾɾɾ wērārãra bedeadíe panɾɾɾ, ātebɾɾɾ chupea ũrĩnida panɾɾɾ. Ādji quima bedeara ijã beadida panɾɾɾ judiorã leyba jara ɾɾ quĩrãca. ³⁵ Wērārãba iwidi quĩrĩñibɾɾɾ, diguída panɾɾne ādji quimaa iwidiidida panɾɾɾ. Djabarã ābaa dji jɾɾɾɾɾɾ wērã bedeara bié ɾɾɾ.

³⁶ ¿Ācōrē bedeara bārãneba zesica? ¿Aɾabe bārãmaa zesica? ³⁷ Bariduaba Ācōrēneba bedebarida crĩcha ɾɾɾɾɾɾ, wa Ācōrē Jauredeba ne o ɾɾɾ crĩcha ɾɾɾɾɾɾ, mañ ēberãba jaraya mǎa nañ cartade ɾɾɾɾɾɾɾ dadjirã Boroba obi ɾɾɾɾ. ³⁸ Bariduaba maɾɾɾɾɾ igaraibɾɾɾ, idji sida igaraɾɾɾɾɾ.

³⁹ Mañba djabarã, biara jɾɾɾɾɾɾɾ Ācōrēneba bedeadida. Idjaba dadjia ũrĩnaca bedeadede bedeadara idu bedeadidɾɾɾɾɾ. ⁴⁰ Baribɾɾɾ jūmaena quĩrãcuíta quĩrãipa oɾɾɾɾɾ.

15

Crito ɾrēbadadebema

¹ Mañ awara djabarã, mǎa bārãa quĩrãnebabiya bedea bia Jesucritoɾebema mǎa bārãa jaradiadada. Mañ bedeara bārãba mǎneba cawasiɾaa idjaba bio ijã panɾɾɾ. ² Mǎa jaradiadara wārãda ijã pananibɾɾɾ, Ācōrēba ēdɾɾɾ edaya. Ijã pananaéɾɾɾɾ, bādji quĩrĩãbe ijãsiɾaa.

³ Mǎa cawaɾa crĩcha dromaara ɾɾɾɾ nañrã bārãa jaradiasia. Naɾɾɾɾ basía: Critora dadjirã cadjirua carea beusia Ācōrē Bedeade ɾɾ ɾɾ quĩrãca.* ⁴ Idjira tɾɾarisiɾaa, mañbe ewari ũbeade beu ɾadada ɾrēbasia Ācōrē Bedeade ɾɾ ɾɾ quĩrãca.† ⁵ ɾrēbadacarea ara idjida Pedroa unubisia.‡ Mañare idjia doce edadarãa ara idjida unubisia. ⁶ Mǎwānacarea ara idjida djabarã quiniento auɾu ābaa panɾɾɾ unubisia. Ādjirãnebemada ɾɾɾɾɾ jaiɾasiɾaa baribɾɾɾ zocãrã wadibiɾa zocai panɾɾɾ. ⁷ Mañ quiniento djabarãba Jesu unupeɾadacarea ara idjida Santiagoa unubisia.§ Mǎwānacarea ara idjida jūma idjia diabueɾarãa unubisia.

⁸ Jĩrũare mǎa unubisia. Mǎra warra ɾradɾɾɾɾ quĩrãca dji bié badamĩna mǎwã unubisia.* ⁹ Wārãda mǎra Jesucritoba diabueɾadebema dji eɾaara ɾɾɾ. Ācōrē ēberārã bié oi carea ēpē ɾada bērã bia ɾɾéa ēberārãba mǎra idjia diabueɾada jaradamarēã. ¹⁰ Baribɾɾɾ Ācōrēba idji biadeba mǎra ɾɾsia Jesucritoba diabueɾada ɾamārēã. Idji quĩrĩãbe mǎra mǎwã ɾɾé basía. Ātebɾɾɾ jūma Jesucritoba diabueɾarã cãyãbara mǎa idji itea auɾuara o ɾɾɾ. Baribɾɾɾ ara mǎdjideba mǎwã oé ɾɾɾ. Ācōrēbɾɾɾ idji biadeba mǎra careba ɾɾɾ mǎwã omārēã. ¹¹ Waabema Jesuba diabueɾarãba idjidebemada jaradia panɾɾɾɾɾ wa mǎa jaradia ɾɾɾɾɾ, aɾarida jaradia panɾɾɾ. Idjaba bārãba ara mañ bedeara ijãsiɾaa.

Djabarã beupeɾada ɾrēbadidebema

¹² Dairãba Crito ɾrēbadadebemada jaradia panɾɾɾ. Mañda ¿sãwã ɾɾɾɾ bārãnebemaba beupeɾadara ɾrēbadaéana a panɾɾ? ¹³ Beupeɾadada ɾrēbadaéɾɾɾɾ, mañba jara ɾɾɾ Crito sida ɾrēbaé basida. ¹⁴ Critoda ɾrēbaé basibɾɾɾɾ, mǎwãra dadji quĩrĩãbe jaradia panɾɾɾ idjaba bārãba bādji quĩrĩãbe idjira ijã panɾɾɾ. ¹⁵⁻¹⁶ Critoda ɾrēbaé basibɾɾɾɾ, Ācōrēba idji ɾrēbabisiada abɾɾɾɾ daiba Ācōrēnebemada sewada jara panɾɾɾ. Wārãda beupeɾadada ɾrēbadaéɾɾɾɾ, mañba jara ɾɾɾ Crito sida ɾrēbaé basida. ¹⁷ Critoda ɾrēbaé basibɾɾɾɾ, bādji quĩrĩãbe idjira ijã panɾɾɾ idjaba wadibiɾa cadjiruade panɾɾɾ. ¹⁸ Mǎwãra jūma Crito ijã bea beupeɾadara adusiɾaa. ¹⁹ Dadjirãba Critodeba aɾabe nañ ējũãne bia beadida crĩcha panɾɾɾɾɾ, jūmarã cãyãbara mĩã djuburiara panɾɾɾ.

* 15:3 Isaías 53:5-12. † 15:4 Salmo 16:8-11; Isaías 26:19. ‡ 15:5 Pedro. Griego bedeade ɾɾ ɾɾɾ “Cepa.”

§ 15:7 Santiago. Santiagora idjaba Jacobo abadaa. Idjira Jesu djaba basía. * 15:8 Hecho 9:1-6.

²⁰ Baribɫɫ Ācōrēba wārāda Critora beu ɬadada ɫrēbabisia. Beupeɬadadebemada idjidɫ dji naārā ɫrēbaɬaa. Māwā Ācōrēba unubisia jūma idjiderā siɬa wārāda ɫrēbaɬida. ²¹ Ēberā aɬalɬa cadjirua oɬa carea dadjirāra beuɬia. Ara maɫ quĩrāca ēberā aɬalɬa bia oɬa carea dadjirāra ɫrēbaɬia. ²² Jūmarāda Adaɫneba zepedada bēra beubadaa. Ara maɫ quĩrāca Critoɬeba jūma idjiderāda wayacusa zocai panania. ²³ Critoda naārā ɫrēbasia. Idji waya zebɫɫɬe idjiderāda ɫrēbaɬia. ²⁴ Māwānacarea naɫ ējūāra jōya. Maɫ ewariɬe Critoba jai bororāda, jai dromarāda, jai mēsra bea siɬa jūma poyaya. Maɫbe idji puruda dadji Zeza Ācōrēa diaya.

²⁵ Wārāda Critora jūmarā boroda ɬaida ɬa aɬa jūma idji dji quĩrūra poyabɫɫɬaa.† ²⁶ Jĩrūare idjia dadji beuira jōbiya, maɫɫ siɬa idji ume dji quĩrū bēra. ²⁷ Ācōrē Beɬeade jara ɬa: “ɬa ne jūmada idji jɫwaɬa ɬasia.”‡ Ne jūma Crito jɫwaɬa ɬasida jara ɬamĩna ebuɬa ɬa Ācōrēba ara idjida Crito jɫwaɬa ɬá basida. Ācōrēɫɫ ne jūmada Crito jɫwaɬa ɬasia. ²⁸ Ācōrē Warra Critoba ne jūma poyadacarea ara idjida Ācōrē jɫwaɬa ɬeya Ācōrēba ne jūmada idji jɫwaɬa ɬaɬa quĩrāca. Māwāɫɫ Ācōrēba ne jūmada idji jɫwaɬa erobaya.

²⁹ Beupeɬadada ɫrēbaɬaéɬɫɫ, ¿cārē cārēā ɫɫɫɫɫɫ beupeɬada cacuabari borocue panɫ? Ācōrēba beupeɬadara ɫrēbabiéɬɫɫ, ¿cārē cārēā ādjirā cacuabari borocueɬi?§ ³⁰ Idjaba beupeɬadada ɫrēbaɬaéɬɫɫ, ¿daira cārē cārēā Jesucrito beɬea carea ewariza minijichiade bia mĩga panɫ? ³¹ Djabarā, bārāba dadjirā Boro Jesucrito ijā panɫ carea mĩra wārāda ɬsriɬa ɬa. Wārāda jaraya: ewariza crĩcha ɬa ēberārāba mĩra Jesu beɬea carea beaɬida. ³² Epeso purude Ācōrē beɬea jaradiai carea mĩra bia mĩgasia animarā cadjirua bea ume djō ɬa quĩrāca.* Beupeɬadada ɫrēbaɬaéɬɫɫ, ¿mɫ bia mĩgada carea cārē biada edasi? Wārāda dadjirāra ɫrēbaɬaéɬɫɫ, biara ɬa oɬida ɫɫɫɫɫɫ jarabada quĩrāca: “Bia ne codia, itua doɬia nu beuɬi bēra.”†

³³ Idu cĩrũgabirānada. Bārāda cadjirua obadarā ume ābaa nĩbaɬibɫɫ, ādjirāba bārā bia nĩbabadara ārĩnia. ³⁴ Jipa crĩchadada. Cadjiruada waa orānada. ɫɫɫɫ bārānebemaba Ācōrēra adua ɬeaa. Maɫ carea bārāra peraɬida panɫa.

Djabarā ɫrēbabɬadae ādji cacua sāwā ɬaidebema

³⁵ ɫɫɫɫɫɫ iwiɬiɬisicada: “¿Beupeɬadada sāwāɫɫ ɫrēbaɬi? ¿Ādjirā cacuara sāwā beaɬi?” ³⁶ ¡Dji māwā iwiɬi ɬara crĩcha neé taɬa! Ne uɬa tunubɫɫɬe dji tara ɬerawabaria. ³⁷ Trigoda uibɫɫ wa baridua tada uibɫɫ, dji ɬɫɫɫɫɫ ucaa āteɬɫɫ dji tadrɫ ubaria. ³⁸ Baribɫɫ maɫ tadeba Ācōrēba dji ɬɫɫɫɫɫɫ tunubibaria idji ɬaida ɬa quĩrāca.

³⁹ Naɫ ējūāne zocai ɬeara aɬari cacua quĩrāca ɬeaéa. Ēberā cacuara awara ɬa, animarā cacuara awara ɬa, ĩbana cacuara awara ɬa, ɬeda cacuara awara ɬa. ⁴⁰ Idjaba bajāne ne quĩrātanoa baraa. Naɫ ējūāne biɬa ne quĩrātanoa baraa. Baribɫɫ bajāne ne biya queɬeara awara ɬeaa. Naɫ ējūāne ne biya queɬeara awara ɬeaa. ⁴¹ Āmādaɫ ɫnaara awara ɬa, jeɬeco ɫnaara awara ɬa, chĩdaɫ ɫnaara awara ɬa. Chĩdaɫna ɫnaara awara ɬeaa.

⁴² Beupeɬada ɫrēbaɬira ne uɬa quĩrāca ɬa. Cacua ɬerawabarida joubadaa baribɫɫ cacua ɬerawacada ɫrēbaya. ⁴³ Cacua biaéda joubadaa baribɫɫ cacua biya quiruda ɫrēbaya. Cacua ɫɬaé ɬada joubadaa baribɫɫ cacua ɫɬa ɬada ɫrēbaya. ⁴⁴ Naɫ ējūānebema cacuada joubadaa baribɫɫ bajānebema cacuada ɫrēbaya. Naɫ ējūānebema cacuada ɬɫɫɫɫ bajānebema cacua siɬa ɬa.

⁴⁵ Ācōrē Beɬeade ɬɫ ɬa: “Nabema ēberā Adaɫ abadara Ācōrēba zocai ɬabisia.” Baribɫɫ Crito dji jĩrūarebema Adaɫ abadada ɬasia idji jaureɬeba zocai ɬaida diamārēā.

⁴⁶ Bajānebema cacuada naārābema cacuaéa, āteɬɫɫ naɫ ējūānebema cacuaɫɫ dji

† 15:25 Aɬa jūma idji dji quĩrūra poyabɫɫɬaa. Griego beɬeade nāwā ɬɫ ɬa: “Aɬa idji jĩrū edre ɬɫɫɫɫɬaa.” ‡ 15:27 Salmo 8:6. § 15:29 Corintodebema djabarāba dji beupeɬada cacuabari borocue pananamĩna Ācōrē Beɬeade jaracaa dadjia māwā oɬida panɫa. * 15:32 Hecho 19:23-41. † 15:32 Isaía 22:13.

naārābema. Dji naārābema cacua jōnacarea bajānebema cacuada edaya. ⁴⁷ Nabema ēberā Adañ abadara egoro oda basía. Jīrūarebema ēberā Jesucrito abadara bajānebema. ⁴⁸ Adañ cacuara egoro oda basía. Ara mañ quīrāca nañ ējūānebemarāba eropanla. Baribrla Critoba bajānebema cacuada eroḅl quīrāca bajānaa wāblda ēberārāba eropanania. ⁴⁹ Dadjirāra nabema ēberā egoro oda quīrāca panla idjaba bajāneba zeda ēberā Crito quīrāca panania.

⁵⁰ Djabarā, mña nañda jaraya: nañ ējūānebema cacuara Ācōrē bajānebema purude poya ḅaéa. Cacua ḅerawabarira cacua ḅerawacama poya ḅaéa. ⁵¹ Ūrīnadua. Ācōrēba naēna cawabié ḅadara mña cawabiya: jūma dadjirāra beudaéa, ātebrla cacua quīrā awara panenia. ⁵² Cawaéne, daupica edabrla, jīrūarebema cachiru jīguabrla māvā quīrā awara panenia. Wārāda Ācōrē cachirura jīguaya. Mañne beupedaḅada cacua ārīnacade ārēbaḅa. Idjaba dadjirā waḅi zocai ḅeara cacua quīrā awara panenia. ⁵³ Dadjirā cacua ārībarira cacua ārīcada ḅeya. Dadjī beuida ḅl cacuara beuca cacuada ḅeya. ⁵⁴ Nañ cacua beuida ḅlra cacua beuca ḅebrla Ācōrē Bedeade ḅl ḅl quīrāca wārāda ḅaya. Nāvā ḅl ḅla: “Ācōrēba dadjī beuira jōbisía.”[‡] ⁵⁵ Idjaba ḅl ḅla:

Beuba waa poya beubiéa. Beuba waa poya puabiéa.[§]

⁵⁶ Ācōrēba Moisea diaḅa leyba cawabi ḅla dadjirāba cadjirua obadada. Cadjiruada obada bēra beuḅa. ⁵⁷ Baribrla Ācōrēba bia ḅlaḅa adida panla dadjirā Boro Jesucritodeba beuḅidebemada ēdrā edaḅa bēra. ⁵⁸ Mañ carea mñ djabarā, bio ijā pananadua. Dadjirā Boroba quīrā ḅlra bio ēpē oḅadua. Bārāba cawa panla dadjirā Boro itea o panlra bādji quīrābe o panléda.

16

Djabarā Jerusaleñebema itea parata jrla pepeḅada

¹ Mañ awara bārāba djabarā Jerusaleñebema itea parata jrla peḅadaḅemada mña jaraya. Mña djabarā Galacia druadebemarāa jaraḅa quīrāca oḅadua. ² Nabema ewari domiaza bādji edabldaḅemada waga ḅlḅadua. Māvāra mñ jūēbrla bārāba ewabe jrla peḅaéa. ³ Mñ jūēbrla djabarā bārāba edabldada mña Jerusaleñnaa parata diaḅe diabueya. Djabarā Jerusaleñebemarāba ādjira bia edaḅamārēa mña ādji ume cartada ḅl diabueya. ⁴ Baribrla bārāmaara mñ siḅa wāida bia ḅlbrla, ādji ume wāya.

Paulo Corintoḅaa wāida crīchaḅa

⁵ Mñra naārā Macedonia druada wāida ḅla. Mañbe bārāmaa wāya. ⁶ Mñra bārā ume dārāisicada. Āībērā jūma nañ doḅaara ḅaisicada. Mañbe bārāba mñra poya carebaḅa mñdji wābrlmaa bia wāmārēa. ⁷ Ara nawena poya dārā ḅaé bēra mña bārāra acḅe wā quīrāéa. Baribrla dadjirā Boroba quīrāibrla, bārāmaa wābrla dārāica ḅla. ⁸ Nama Epeso purude ḅaya aba Pentecoste ewari droma jōbrla.^{*} ⁹ Nama mñ ume dji quīrūda baramīna nawena poya Ācōrē beḅeara bia jaradia ḅaya idjaba zocārāba ijāblda.

¹⁰ Djaba Timoteoda bārāma jūēibrla, idjira bārā tāēna bia edaḅadua wayarāmārēa. Dadjirā Boroba quīrā ḅlra idjia bia o ḅla mña o ḅl quīrāca. ¹¹ Mañ carea idjira igararānadua, ātebrla carebaḅadua mñ acḅe zebrla necai zemārēa. Mña, dewara djabarā biḅa idji zeida jlā panla.

¹² Dadjirā djaba Apoloa mña beḅea djuburiasia dewara djabarā ume bārā acḅe wānamārēa. Baribrla ara nawena idjira wā quīrāé ḅla. Poya wābrla wāya.

Pauloba nañ cartade jīrūare ḅlḅa

[‡] 15:54 Isaía 25:8. Ācōrēba dadjī beuira jōbisía. Griego bedeade nāvā ḅl ḅla: “Dji poya ḅlba beuira mīḅuesía.” [§] 15:55 Osea 13:14. Griego bedeade mañ versículoda nāvā ḅl ḅla: “Beu, ḅl cūmiara sāma ḅl? Joubada uría, ḅla poya ḅadara sāma ḅl?” ^{*} 16:8 Judiorāba ādji Egiptodeba ēdrpeḅada quīrānebada ewari oḅacarea cincuenta ewari ḅlḅe ādji néu naārā ewapeḅada carea ḅsriḅa obada ewarida obadjiḅaa. Mañ ewari dromara Pentecoste abadjiḅaa. Levitico 23:15-16.

¹³ Quĩrãcuíta beadedua. Jesucritora bio ïjã pananadua. Idjideba sozarra beadedua idjaba zarea beadedua. ¹⁴ Ne jũma bãrãba obɔdara quĩrĩãneba odadua.

¹⁵ Djabarã, bãrãba cawa panɔa Acaya druade Estepanaba, idji eberãrã biɔa naãrã Jesura ïjãsidada idjaba adji crĩchara ɔɔcãdada jũma djabarã carebaɔi carea. ¹⁶ Mãa bãrãa beɔea djuburiaya adjira, jũma adji quĩrãca bea siɔa epẽnamãrẽã. Jũma Æcõrẽ traju o panɔa, djabarã careba panɔ siɔa epẽnadua.

¹⁷ Djaba Estepanada, Fortunatoda, Acaico siɔa mãma jũepedada bẽrã ɔɔsriɔa ɔɔa. Ædjirãba bãrã cacuabari mãra careba panɔa. ¹⁸ Ædjirãba mã sora ɔɔsriɔabisidãa bãrã so ɔɔsriɔabipedada quĩrãca. Ædjirãnebemada, djabarã adjirã quĩrãca panɔ siɔa bia crĩchaɔadua.

¹⁹ Djabarã Asia druadebemaba quĩrĩã panɔa bãrãra bia pananida. Djaba Aquilaba, djabawẽrã Priscilaba, djabarã adji dede ãbaa dji jɔrebada biɔa dadjirã Boroɔeba quĩrĩã panɔa bãrãra bia pananida. ²⁰ Djabarã jũmarãba quĩrĩã panɔa bãrãra bia pananida. Wãrã quĩrĩãneba dji bia edadadua.†

²¹ Mãra Paulo. Naãɔa beɔeara ara mãdji jɔwaba ɔɔɔɔɔɔ.

²² Bariduaba dadjirã Boro Jesucritoda quĩrĩãéɔɔɔ, Æcõrẽba maã eberãra bié ɔɔya. ;Zedua, dadjirã Boro!

²³ Mãa quĩrĩã ɔɔa dadjirã Boro Jesucritoba idji biadeba bãrãra careba ɔɔa.

²⁴ Jesucritoɔeba mãa bãrãra wãrãda quĩrĩã ɔɔa.‡

† 16:20 Wãrã quĩrĩãneba. Griego beɔeade ɔɔ ɔɔa: “Isõ bia quirudeba.” ‡ 16:24 Griego beɔeade Æɔɔɔɔ cartade jĩrũare ɔɔ ɔɔa: “Bia ɔɔa mãwã ɔɔa.”

2 CORINTO UMÉBEMA CARTA PAULOBA BΛΔA DJABARĀ CORINTO PURUÐEBEMA ITEA

Nabema carta djabarā Corintodebema itea bΛdacarea Pauloba naļ cartada bΛsia. Dewara carta bea cāyābara naļ cartade ara idjidebemada ebuđaaara bΛsia.

Djabarā Corintodebemaba carta Pauloba naārā bΛdada acΛdapeđa ijāsidača bΛa. Maļ carea abalba cadjirua o bΛdada Pauloba quīrādoasia (2:5-11). Idjaba Paulora sobiasia ādjia cadjirua o pananada igarapedada bērā (7:2-16). BaribΛrΛ ĩcΛrΛ eđa zedapeđa jara panesidača Paulora wārāda Jesucritoba diabueđaeđa. Ādjia jarabadjiđaa Pauloba mamaa wāyaana apeđa wāé bΛ bērā sewaiđa bΛda (1:15deba aba 2:4đaa). Idjaba jarabadjiđaa ādjia parata djabarā Jerusaleñnebema itea jΛrΛ pebΛdara Pauloba ara idji itea edabarida. Maļ awara jarabadjiđaa ādjida Jesucritoba diabueđarā dji dromarāda (11:4). Djabarāba maļ ēberārā beđeada ijāpeđada bērā Pauloba cawa crīchaé besia (11:1-15).

Capítulo 1neba aba 7đaa Pauloba bΛsia Jesucritoba idjira wārāda diabueđadebemada. Capítulo 10deba aba 13đaa abarida bΛ bΛa. Maļ awara jara bΛa ādjirā acΛde wābΛrΛde wadi cadjirua o beara quīrā djuburiaéđa. Capítulo 8deba aba 9đaa bΛ bΛa sāwā parata djabarā Jerusaleñnebema itea jΛrΛ peđida panΛda.

Naļ cartade dji crīcha dromada 5:20de bΛ bΛa: “Daira Critoba diabueđarāa. Daiđeba Ācōrēba bārāa beđe djuburia bΛa idji ume ibiađamārēā. Daiba Crito trĳneba bārāa beđe djuburiabΛdaa: Ācōrē ume ibiađada.”

Naļ cartade Pauloba naārā bΛda

¹ Mĳra Pauloa. Ācōrēba quīrāna bērā mĳra Jesucritoba diabueđaa. Dadjirā djaba Timoteora mĳ ume bΛa. Naļ cartara bΛbΛrΛ Ācōrē ēberārā Corinto puruđebema itea, jūma idji ēberārā Acaya druade bea itea biđa. ² Mĳa quīrā bΛa dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biđa ādji biđebeba bārāra careba pananida idjaba necai baira bārāa dia pananida.

Paulo mĳgada

³ Dadjirā Boro Jesucrito Zeza Ācōrēba bia beđeadiđida panΛa. Idjira dadjirā quīrā djuburiabari Zezaa, dadjirā sobiabibari Ācōrēa. ⁴ Ne jūmane bia mĳga panΛne idjia daira sobiabibaria dewara bia mĳga beada sobiabiđamārēā idjia dai sobiabida quīrāca.* ⁵ Wārāda Crito carea daira bio bia mĳgabadamīna idjiđebeba ne jūmane sobiabadaa. ⁶ BaribΛrΛ daira māwā bia mĳga panΛa bārā sobiađamārēā idjaba cadjiruađebemada ēdrΛđamārēā. Ācōrēba dai sobiabibΛrΛde bārā sida daiđebeba sobiabadaa. Māwā bārāra dai quīrāca bia mĳgabΛdade poya droađia. ⁷ Daiba cawa panΛa bārāba Ācōrēra wārāda bio ijā panΛda. Cawa panΛa bārāra dai quīrāca bia mĳgabadamīna Ācōrēba bārāra dai quīrāca sobiabibarida.

⁸ Djabarā, daiba quīrā panΛa bārāba cawađida daira Asia druade wārāda bia mĳga panasidađa. Jācua mĳga panana bērā waa poya droađeđida crīchasiđaa. Abeđa poya zocai ēdrΛđeđida crīchasiđaa. ⁹ Wārāda daira beadiđida crīchasiđaa. BaribΛrΛ jūma māwāsia ara daduđa poya ēdrΛdiđida crīcharānamārēā ātebΛrΛ beupeđada ĳrēbabibari Ācōrēba ēdrΛ bΛida ijānamārēā. ¹⁰ Idjia dai beadiđebemada ēdrΛ bΛsia idjaba wayacusa beadiđida crīchasiđara ēdrΛ bΛya. Daiba wārāda ijā panΛa idjia dai beadiđebemada ēdrΛ bΛ bΛida. ¹¹ Bārā biđa dai carea Ācōrē iwidi panΛneba careba panΛa. Zocārāba māwā iwidi panΛ bērā zocārāba Ācōrēa bia bΛađa ađia idji biđebeba dai careba bΛ carea.

Paulo Corintođaa wāi bađa

* 1:4 Isaía 40:1.

¹² Nañ carea ðalsriða panla: daiba cawa panla so jira panlneba, crīcha biadeba nañ ējūānebemarā tāēna, bārā tāēna biða bia nīnada. Mañ so jira ðaira, crīcha bia siða Ācōrēbɾɾɾɾ diabaria. Daira nañ ējūānebema necawaadeba māwā nīnaéa, ātebɾɾɾ Ācōrēba idji biadeba careba ðɿ bēṛā māwā nīnaa. ¹³⁻¹⁴ Daiba cartade ðɿdaca bārāba poya cawadaéda. Māla crīcha ðla bārāba maārī cawapeðadara biara cawa wānida. Māwā bārāra dai carea ðalsriðadīa idjaba dadjirā Boro Jesu zebɾɾɾde daira bārā carea ðalsriðadīa.

¹⁵ Bārāra mɿ carea wārāda ðalsriðadīda crīcha ðɿ bēṛā, naārā māla crīcha ðasia ðarima umé bārā acɿde wāida biara carebai carea.† ¹⁶ Māla crīcha ðasia Macedonia druaðaa wābɾɾɾde naārā bārāda acɿde wāida. Mañbe Macedonianaa wāpeða jēda bārā acɿde wāida crīcha ðasia. Māwā Judea druaðaa wābɾɾɾde bārāba mɿra poya carebaðida crīcha ðasia. ¹⁷ Baribɾɾɾ mɿla crīcha ðada quīṛāca oðae bēṛā ꝑbārāmaarā mɿla wariwaria jarasica? ꝑBārāmaarā mɿla oyaða adara waya oéana abarica mɿdjia o quīṛā ðɿ quīṛāca oi carea? ¹⁸ Ācōrēra bedea aḃa ðla. Idjia cawa ðla daiba jarapeðadara wārā basida. Daiba bārāmaa wāniana adapeða ara mañne wānaéana adae basía. ¹⁹ Silvanoba, Timoteoba, mɿla biða bārāa Ācōrē Warra Jesucritodebemada jaradia panasidaa. Jesucritoba oyaða adara waya oéana acaa. Idjia oyaða adara jūma obaria. (Ara mañ quīṛāca daira panla.) ²⁰ Wārāda Ācōrēba oi jaradara jūma Critodeba obaria. Mañ carea dadjia Ācōrēa iwidibɿdade Critodeba wārāana abadaa.‡ Māwā idjida bia jara panla. ²¹ Ācōrēbɾɾɾɾ daira, bārā siða Crito ume bio waga eroḃla. Idjia dadjirāra edasia. ²² Idji Jaureda dadjirāza diasia sēyāda ðamārēā. Māwā cawabi ðla dadjirāra idjideda. Idjaba dadjirā soðe ðasia cawadamārēā jūma idjia diai jaradara wārāda edaðida.

²³ Māla Ācōrē quīṛāpita jaraya: Corintoðaa waði wāé ðla bārā quēā ðɿdeba sopuabi amaaba. ²⁴ Bārāba Critora bio ijā panl bēṛā daiba jara panlra ogo obidaéa. Aḃabe bārāra careba quīṛā panla ðalsriða pananamārēā.

2

¹ Mañ carea mɿla crīchasia bārāra acɿde wāéda. Wayacusa bārā quēā ðɿdeba sopuabi quīṛāé basía. ² Māla bārāda sopuabibɾɾɾ ꝑcaiba mɿra ðalsriðabi? ꝑBārā sopua ðeaba mɿra ðalsriðabiðica? ³ Mañ carea bārā acɿde wāi cāyābara cartada diabuesia. Māwā mɿ wābɾɾɾde bārāba mɿra sopuabiðae. Bārāba mɿra ðalsriðabiðida panla. Māla cawa ðla bārāba māwā oði bēṛā mɿ ume ābaa ðalsriða pananida. ⁴ Wārāda mañ cartara ðasia bārā quēāi carea. Baribɾɾɾ māwā ðlé basía bārā sopuadamārēā, ātebɾɾɾ cawadamārēā mɿla bārāra wārāda quīṛā ðɿda. Mañ carea mɿla sopuadeba, jūmawāyā crīcha ðɿdeba, idjaba ijā ðɿdeba mañ cartara ðɿ ðasia.

Aḃalba cadjirua oðada Pauloba quīṛādoada

⁵ Wārāda aḃalba cadjirua o ðɿdeba mɿra sopuabisia. Baribɾɾɾ aḃabe mɿdrɿ sopuabié basía, ātebɾɾɾ berara jūma bārā siða sopuabisia. (Berara jūma bārāda jara ðla, idjia oðara jūmawāyā cadjirua ðlaða a quīṛāé bēṛā.) ⁶ Berara jūmarāba mañ ēberā cadjirua oðara quēānapeda āi ðalsidaa. Ara mañba bia ðla. ⁷ Mañ bēṛā idjia oðara quīṛādoaðida panla idjaba sobiabiðida panla jūmawāyā sopua ðlba bié ðerāmārēā. ⁸ Mañ carea mɿla bārāa bedea djuburiaya wayacusa cawabiðamārēā bārāba idjira quīṛā panlɿda. ⁹ Māla naēna mañnebemada ðasia bārāba wārāda jūma mɿla jaradada ijā oði cawaya. ¹⁰ Aḃalba cadjirua oðada bārāba quīṛādoasidara mɿla biða quīṛādoaya. Cadjirua mɿla quīṛādoaida ðɿda wārāda ðasibɾɾɾ, mañ cadjiruara Crito quīṛāpita jūma quīṛādoasia bārā bia duananamārēā. ¹¹ Māwā quīṛādoasia diauruba dadjirāra cūrūgarāmārēā. Idjia sāwā obarida dadjirāba bio cawa panla.

† 1:15 Carebai carea. Griego bedeaðe ḽcaɾɿ cartade ðɿ ðla: “ðalsriðabi carea.” ‡ 1:20 Wārāana abadaa. Griego bedeaðe ðɿ ðla: “Amén.” Amén bedeaba edauðe jara ðla “wārā” idjaba edauðe jara ðla “bia ðla māwā ðaida.”

Critoðeba dadjirāba ne jūma poya panla

¹² Māra Troa puruðaa wāsia beðea bia Critoðebemada jaradiai carea. Mama dadjirā Boroba eða wābadara ewablrla quīrāca osia ēberārāba ūrī quīrīānamārēā. ¹³ Baribrla māl djaba Titoda unuē bērā soðe necai ðaé basía. Maļ carea djabarā ume dji jlrpeða māra wāyaana asia. Ara maļda Macedonia druaðaa Tito jlrleðe wāsia.

¹⁴⁻¹⁵ Baribrla Ācōrēa bia ðlaða aðida panla. Jesucritoba jūma poyapeða दौरa jūmarā quīrāpita nocōðaa eðeblrla idjaba daiðeba druaza idjiðebemada cawabi ðla. Critoðebema jaradia panlne Ācōrē quīrāpita दौरa quera quīrāca tūāpa panla. Idjaba idjiðebema cawaira quera quīrāca ðla. Maļ querara dji ēðrleði ēberārāba, dji aduaði ēberārā biða lðadaa. ¹⁶ Dji aduaðimaarā maļ querara ēberā beuða mīguiaca ðla, Jesu ijānaé panlneba beuði bērā. Baribrla dji ēðrleðimaarā maļ querara bio tūāpa ðla, Jesu ijā panlneba zocai panani bērā. ¿Caiba ara idji lðlaðeba Ācōrē beðeara poya jaradiai? ¹⁷ Daiba parata eðaði carea Ācōrē beðeara jaradia nīnaéa zocārāba obada quīrāca. Āteblrla Crito ume panl bērā Ācōrēba दौरa diabuesia. Maļne idji quīrāpita crīcha biaðeba jaradiabadaa.

3

Ācōrēba ēberā ume beðea ðlaða djiwiði

¹ ¿Maļ jara panlneba wayacusa ara daiðebemada bia beðea panlca? ¿Dai bia nīnanebema cartada bārāa aclbiðida panlca jaradiai carea? ¿Daiba bārāa cartada iwiðiðida panlca jaradiaðe wāni carea lclrlaba obada quīrāca? ² Bārāðrla carta dai soðe ðl ðl quīrāca panla. Jūmarāba maļ carta aclðapeða cawa panla daiba jipa jaradiabadada. ³ Daiðeba bārāba Crito ijāpeðaða bērā bārāra carta Critoba ðl diaða quīrāca panla. Idjia maļ cartara tintaba ðlé basía, āteblrla zocai ðl Ācōrē Jaureðeba ðsia. Mōgara peweðeaðe ðlé basía, āteblrla dadjirā soðe ðsia.*

⁴ Ācōrē quīrāpita daiba Critoðeba cawa panla maļglara wārāða. ⁵ Daiba poya jaradaéa ara daduða Ācōrē trajura poya oðida. Āteblrla cawa panla Ācōrēneba jūma poya oðida. ⁶ Ācōrēba दौरa ðsia idjia ēberārā ume beðea ðlaða djiwiðiða poya jaradiaðamārēā. Maļ beðea ðlaða djiwiðira Ācōrēba Moisea diaða ley quīrāca jlwaba ðlaðaéa, āteblrla Ācōrē Jaureba cawabiðaa. Ācōrēba Moisea diaða leyba cawabi ðla cadjirua o panl carea ēberārāra beuðiða panlða, baribrla Ācōrē Jaureba dadjirāa zocai ðaida diabaria.

⁷⁻⁸ Ācōrēba Moisea diaða leyra mōgara peweðeaðe ðlaða basía.† Maļ leyba cawabisia cadjirua o panl carea ēberārāra beuðiða panlða. Ācōrēba maļ ley diaside idji dorrodorroaba Moise quīrāra dorrodorroabisia. Maļ carea israelerāba Moise quīrāra poya aclðaé basía. Maļ dorrodorroa ðlra pīāca jōblrla baðamīna waðibida poya aclðaé panasiðaa.‡ Wārāða Ācōrēba idji dorrodorroaba unubisia maļ leyra bio bia ðlaða. Baribrla idjia beðea ðlaða djiwiðira idji Jaureba cawabi ðl bērā ¿Moisea diaða ley cāyābara biara ðléca? ⁹ Wārāða maļ leyba ēberārāra beuðiða panlða jara ðlmīna bio bia ðla. Baribrla Ācōrēba beðea ðlaða djiwiðira biara ðla. Maļba cawabi ðla sāvā Ācōrēba dadjirāra jipa unubarida. ¹⁰ Ācōrēba Moisea diaða leyra bio bia baðamīna iðira mācuáé ðla idjia beðea ðlaða djiwiðira biara ðl bērā. ¹¹ Ācōrēba Moisea diaða leyra naēna bio bia baðamīna ewariza ðai careabemaé basía. Baribrla idjia beðea ðlaða djiwiðira jōca bērā biara ðla.

¹² Maļ beðea ðlaða djiwiðira wārāða jōcada cawa panl bērā daiba maļglara ebuða jaradiabadaa. ¹³ Daiba ni cārē siða mērānaca Moiseba idji quīrā mērāna quīrāca. Moiseba idji quīrāra blrabadjia israelerāba idji quīrā dorrodorroa jōblrlaða unurānamārēā. ¹⁴⁻¹⁵ Baribrla ādjirāba maļglleðebemada cawaðaé basía. Ādji crīchara wuaba blrá eropanl quīrāca ðsia. Idi biða Ācōrēba Moisea diaða ley aclbldaðe judiorāba cawaðaca. Ādji crīchara waðibida wuaba blrá eropanl quīrāca ðla. Aðabe Critoðeba

* 3:3 Jeremia 31:31-34. † 3:7-8 Exodo 31:18. ‡ 3:7-8 Exodo 34:27-35.

dauba ununacada crīcha panla. Dadji dauba unubadara isabe jōbaria, baribarla dauba ununacara jōcaa.

5

¹ Nañ ejūāne nañ cacuara dārā droaca bēra wua de quīrāca ɸla.* Dadjirāba cawa panla nañ cacua beudacarea Ācōrēba dadjirāa cacua beucada bajāne diaida. Mañ cacuara ēberāba ođāéa. ² Mañ carea nañ cacuade panlne dadjirāba cacua bajānebemada bio eda quīrīā panla. ³ Mañ cacuara dadjirāba bajāne eropanania. Bajāne cacua neé beadaéa. ⁴ Wārāda dadjirā nañ cacuade panlne bia mīgabadaa idjaba mīā sopua beđeabadaa. Baribarla mīa jaraé ɸla dadjirāra beu quīrīā panlda nañ cacua eroheada amaaba. Ātebala bajānebema cacuada eda quīrīā panla. Māwā dadji cacua beuida ɸlra jōpeđa dadji cacua beucadrā ɸeya. ⁵ Wārāda Ācōrēba dadjirāra mañ carea osia. Idji Jaurera dadjirāa diasia cawađamārēā jūma idjia diai jarađara wārāda edađida.

⁶ Mañ bēra dadjirā crīchara Ācōrēmaa wārāda ɸlcārīnaa. Dadjirāba cawa panla nañ cacuade panlne dadjirā Boro ɸlma panléda. ⁷ Dadji dauba unu panlneba nīnaéa, ātebala Ācōrē ijā panlneba nīnaa. ⁸ Mañ carea dadjirā crīchara Ācōrēmaa wārāda ɸlcārīnaa. Dadjirāra biara nañ cacuađebemada ēdra quīrīā panla dadjirā Boro ume ābaa beađi carea. ⁹ Mañ carea nañ cacuade panlne wa beusidara, dadjirāba jūma o quīrīā panla Ācōrēba bia unumārēā. ¹⁰ Wārāda Critoba jūma dadjirāra cawa oya. Idjia dadjiza diaya dadjia nañ cacuade o ɸađa quīrāca. Bia o ɸasibarla, ara mañ quīrāca diaya. Bié o ɸasibarla, ara mañ quīrāca diaya.

Ācōrē ume ibiađidebema

¹¹ Dadjirā Borora waya panl bēra daiba ēberārāa jara panla idjida ijānamārēā. Ācōrēba cawa ɸla daiba crīcha biađeba jaradia nīnada. Mīa crīcha ɸla bārā biđa cawa panlda. ¹² Wayacusa daiđebemada bārāa bia beđea panléa, ātebala quīrīā panla bārāba daiđebemada poya bia crīchađida. Māwā ɸclarla dai bié jarabadae bārāba daiđebemada poya bia jaradia. Małgārāba ādji dauba bia unu ɸlda biara crīchabadaa. Sođebemada crīchađacaa. ¹³ ɸclarla jara panla दौरa quīrāé panlda. Daida māwā panlbarla, Ācōrēba jara ɸl ođi carea māwā panla. Daida quīrā biabarla, bārā carebađi carea māwā panla. ¹⁴ Critoba दौरa quīrīā ɸl bēra idjia quīrīā ɸldrā daiba o panla. Daiba cawa panla Ēberā Aɸa beusida jūmarā carea. Mañ bēra Ācōrē quīrāpita jūmarāda beusidaa. ¹⁵ Wārāda Critora jūmarā carea beupeđa ɸrēbasia dadji zocai ɸeaba ara dadjia o quīrīā panl quīrāca waa orānamārēā, ātebala idjia quīrīā ɸl quīrāca o pananamārēā.

¹⁶ Mañ carea nañ ejūānebemarāba djārā acɸbada quīrāca idira daiba ni ɸalda acɸdaca. Naēna daiba Critođebemada māwā crīcha pananamīna idira māwā ođacaa. ¹⁷ Wārāda ɸalda Crito ume ɸlbarla, idjira ēberā djiwidida māwā ɸla. Idji naēna ɸađa quīrāca ɸléa ātebala ēberā djiwidia. ¹⁸ Jūma małgala Ācōrēba osia. Critođeba dadjirāra idji ume bia ɸasia idjaba दौरa ɸasia małglađebemada ēberārāa jaradiađamārēā. ¹⁹ Wārāda Critođeba Ācōrēba nañ ejūānebemarāra idji ume bia ɸasia. Dadjia cadjirua opeđadara jūma quīrādoasia. Idjaba mañ beđea idji ume bia ɸaiđebemada daia diasia jaradiađamārēā. ²⁰ Mañ bēra दौरa Critoba diabueđarāa. Daiđeba Ācōrēba bārāa beđea djuburia ɸla idji ume ibiađamārēā. Daiba Crito trlneba bārāa beđea djuburiabadaa:

* 5:1 Griego beedeade versículo 1-4 nāwā ɸl ɸla: “1 Nañ ejūāne dadjirāra wua dede panabadaa. Dadjirāba cawa panla mañ dera ārībarla, Ācōrēba dadjirāa bajāne deda diaya. Mañ dera ārīcaa. Ēberāba ođa deéa. 2 Baribarla nañ ejūāne panlne dadjirāra ɸyāba draso ɸyāba panla, bajānebema deda cacuade jł quīrīā panl bēra. 3 Mañ dera cacuade jłsidara ācađaa pananaéa. 4 Dadjirāra nañ wua dede panlne bia mīgabadaa idjaba mīā sopua beđeabadaa. Dadjirāba jł panlra ēra quīrīānaéa ātebala bajānebema deda cacuade jł quīrīā panla. Māwā dadji beuida ɸlra zocai ɸaiba mībueya.”

Ācōrē ume ibiadada. ²¹ Critoba cadjiruada oca basía. Baribɔɔɔ dadjirã carea Ācōrēba idjira dji cadjirua quĩrãca unusia. Māwã Critoɔɔɔba Ācōrēba dadjirãra jipa unu ɔɔɔ.

6

¹ Daiba Ācōrē ume ābaa idji trajuda o panɔɔ. Maɔ bēřã daiba bārãa beɔɔa djuburiaɔɔa Ācōrēba idji biadeba careba ɔɔɔa igararãnamãrēã. ² Ācōrē Beɔɔeade nãwã jara ɔɔɔ: Mãa carebai carea ɔɔɔa ewaride ɔɔɔa iwidiɔɔara mãa ũrĩsia. ɔɔɔa ɔɔɔra edaɔa ewaride mãa ɔɔɔa carebasia.*

Wãrã arada mãa jaraya: idi Ācōrēba idji biadeba careba ɔɔɔ. Idi Ācōrēba ɔɔɔra edabaria.

³ Ni cãrēneba daiɔɔɔbemada bié unubiɔɔaé panɔɔ daiba jaradia panɔɔnebemada, ni aɔɔɔɔa bié beɔɔarãnamãrēã. ⁴ Āteɔɔɔɔ ne jũmane unubi panɔɔa daira Ācōrē nezocarãda. Bia mĩga panɔɔne, ne neé panɔɔne, minijĩchiaɔɔe panɔɔne biɔa jũma droa panɔɔneba mãwã unubi panɔɔa. ⁵ Ēberãrãba u eropanɔɔne, jida eropanɔɔne, dai ume quĩrũɔɔca duanɔɔne biɔa mãwã unubi panɔɔa. Jũmawãyã traja panɔɔne, cãĩnaé panɔɔne, ne coɔaé panɔɔne biɔa mãwã unubi panɔɔa. ⁶⁻⁷ Dai jipa nĩnaneba, wãrã crĩcha cawaɔɔeɔba, jũma droa panɔɔneba, sobiaɔɔeɔba, Ācōrē Jaure dai soɔe ɔɔeɔeɔba, wãrã quĩrĩãneba, wãrã beɔɔa jaradia panɔɔneba, idjaba Ācōrē ɔɔeɔeɔba biɔa mãwã unubi panɔɔa. Dai jipa panɔɔneba cadjiruara poyabadaa idjaba ara maɔɔba daida cadjiruadebemada jũãtrɔɔbadaa. ⁸ Eɔaɔeɔe ɔɔeɔeɔba daida bia jarabadaa. Eɔaɔeɔe bié jarabadaa. Eɔaɔeɔe daira bié trã ɔɔgabibadaa. Eɔaɔeɔe bia trã ɔɔgabibadaa. Daiba wãrã beɔɔeada jara panɔɔmĩna ɔɔeɔeɔba jara panɔɔa daira sewaiɔa panɔɔa. ⁹ Daira bio cawa panɔɔmĩna ãdjia ununaca ēberãrã quĩrãca obadaa. Daira beuɔeɔeɔeɔa crĩcha panɔɔmĩna waɔi zocai panɔɔa. Daira puobadamĩna beaɔaɔa. ¹⁰ Daira sopuabadamĩna ewariza ɔɔeɔeɔeɔa panɔɔa. Daira ne neé panɔɔa. Mãwãmĩna daiba zocãrã ēberãrã Ācōrēnebemada cawabibadaa ãdjirãra ne bara ɔɔa quĩrãca beaɔamãrēã. Daira ne neé panɔɔmĩna Ācōrēneba ne jũmada eropanɔɔa.

¹¹ Djabarã Corintoɔeɔeɔa, daiba soɔeɔba bārãra bio quĩrĩã panɔɔ bēřã eɔuɔa mãwã jara panɔɔa. ¹² Wãrãda daiba bārãra soɔeɔba quĩrĩã panɔɔa, baribɔɔɔ bārãba daira soɔeɔba quĩrĩãé panɔɔa. ¹³ Maɔ bēřã mãa bārãa beɔɔa djuburiaya zezaba idji warrarãa beɔɔa djuburiabari quĩrãca: daiba soɔeɔba bārã quĩrĩã panɔɔ quĩrãca bārã biɔa daira soɔeɔba quĩrĩã pananada.

Crito ĩjãé bea ume beɔeɔa ɔɔrãnadua

¹⁴ Crito ĩjãé bea ume beɔeɔa ɔɔrãnadua. ĩĒberã jipa ɔɔɔa sãwã ēberã cadjirua ume bia ɔai? ĩĀnaada sãwã pãĩma ume bia ɔai? ¹⁵ ĩCritoda sãwã diauru ume bia ɔai?† ĩCrito ĩjã ɔɔra sãwã Crito ĩjãé ɔɔ ume bia nĩbai? ¹⁶ ĩɔɔwaba oɔa ãcōrēda Ācōrē dede ɔaida ɔɔca? Wãrãda dadjirãra Ācōrē zocai ɔɔ de dromaa. Maɔ carea Ācōrēba idji beɔeɔeade nãwã jarasia:

Mãra ãdjirã ume ɔaya. Ādjirã tãēna nĩbaya.

Mãra ãdji Ācōrē baya idjaba ãdjirãra mã ēberãrãda beaɔia.‡

¹⁷ Idjaba dadjirã Boroba nãwã jarasia:

Ādjirãmabemada ãyã wãnadua. Ādjirã ume ābaa ɔearãnadua.

Mãa bia unucara igaraɔadua. Maɔbe mãa bārãra bia edaya.§

¹⁸ Mãra bārã Zeza baya. Bārãra mã warrarãda beaɔia idjaba mã caurãda beaɔia.

Dadjirã Boro jũma poya ɔɔɔa mãwã jara ɔɔa.*

7

¹ Djabarã, Ācōrēba dadjirãa maɔgɔra jũma oyaɔa aɔa bēřã naɔ cacuaba cadjirua obarira, dadji crĩchaɔeɔba obari siɔa jũma igaraɔeɔa panɔɔa. Ācōrē bio waya panɔɔneba idji itea bia beaɔeɔa panɔɔa.

* 6:2 Isaía 49:8. † 6:15 Diauru. Griego beɔeɔeade ɔɔɔ ɔɔa “Belial.” ‡ 6:16 Levitico 26:12; Ezequiel 37:27.

§ 6:17 Isaía 52:11; Ezequiel 20:41. * 6:18 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13; Isaía 43:6.

Paulo djabarã Corintodebema carea ðalsriðada

² Soðeba दौरa quĩrĩãnadua. Daiba ni abalda bié oðáé panla, cadjiruada crĩchabidaé panla, cĩrũgadaé panla. ³ Mla maľgla jaraé ðla bãrã bié jarai carea. Mla naena jarasia daiba bãrãra soðeba quĩrĩã panlda. Idjaba mãwã quĩrĩã panania bãrã ume ãbaa panlne wa beubldade bida. ⁴ Mla bãrã ebuda beðea ðla cawa ðl bẽrã jipa oðida. Bãrã carea mla ðalsriða ðla. Dai bia mĩga panlne mla bãrã carea sobia ðabaria idjaba bio ðalsriða ðabaria.

⁵ Macedonia druade jũesidade दौरa poya ãnãũnaé panasidaa, ãteblrl ne jũmane bia mĩga panasidaa. दौरa ne waya nĩbabadjidaa idjaba eberãrãra dai ume caicayabadjidaa.

⁶ Baribrl Tito jũeside दौरa sobiasidaa Æcõrẽba sopua ðeara sobiabibari bẽrã. ⁷ दौरa ababe idji jũena carea ðalsriðadaé basía, ãteblrl bãrã carea ðalsriðasidaa. Idjia jarasia bãrã ume ðaside bãrãba idjira sobiabisidaa. Maľ awara nẽblrlasia bãrãba दौरa unu quĩrĩã panlda, cadjirua opeðada carea sopuaba jĩã panlda, idjaba quĩrĩãneba mla crĩcha panlda. Maľ carea mla biara ðalsriðasia.

⁸ Mla carta naena ðlðaba bãrãra sopuabidamĩna mla sopuaé ðla. Naãrã sopua ðasia. Cawasia bãrãra dãrã sopuaé pananamĩna maľ cartadeba bãrãra sopuabisida. ⁹ Baribrl idira mla ðalsriða ðla. ðalsriða ðléã bãrãra sopuabida bẽrã, ãteblrl ðalsriða ðla bãrãba cadjirua o pananara sopuadeba igarapeða wayacusa Æcõrẽmaa zesida bẽrã. Wãrãda Æcõrẽba quĩrĩã ðl quĩrãca bãrãra sopuasidaa. Mãwã daiba quẽãpeðada carea bãrãra bié beaðaé basía. ¹⁰ Abalba cadjirua oða carea Æcõrẽba quĩrĩã ðl quĩrãca sopuaibrl, idjia cadjirua oðara igarapeða Æcõrẽmaa zeya. Maľbe Æcõrẽba idjira eðrl edaya. Æcõrẽ ume bia ðeða bẽrã maľ sopuadebemada bié crĩchacaa. Baribrl abalda naľ eũãnebemarã sopuabada quĩrãca sopuaibrl, cadjiruara igaraé bẽrã beuya.

¹¹ Æcõrẽba quĩrĩã ðl quĩrãca bãrãra sopuasida bẽrã maľ sopuaba bãrãra jipa crĩchabisia idjaba jipara obisia. Maľ bẽrã bãrãba jipa o panlda jũmarãa cawabi quĩrĩã panla. Djababa cadjirua oða carea bãrãra quĩrũsidaa idjaba Æcõrẽba cawa oiðebemada wayasidaa. Maľ carea ara maľda dji cadjirua oða eberãda quẽãnapeda ãi ðalsidaa. Ne jũmaneba bãrãba unubisidaa maľ cadjirua oða carea beðeade panléda. Maľ awara mla unu quĩrĩã panla. ¹² Mla maľ cartara ababe dji cadjirua oða eberãa quẽãi carea ðlé basía. Idjaba dji bié ðeða eberã carebai carea ðlé basía. Æteblrl ðalsia bãrãba jĩã o panlneba Æcõrẽ quĩrãpita cawaðamãrẽã wãrãda daiare panlda. ¹³ Jũma maľgla दौरa sobiabisia.

Maľ awara bãrãba Titora ðalsriðabisidaa. Idjira bãrãmaľba ðalsriða zeda bẽrã दौरa biara ðalsriðasidaa. ¹⁴ Tito bãrãmaa wã naena mla bãrãnebemada idjia bia jarasia. Mla jaraða quĩrãca Titoba unune wãna bẽrã mla bãrã carea quĩrã peraé ðla. Jũma daiba bãrãra jaradipeðadara wãrã basía. Ara maľ quĩrãca jũma daiba Titoa bãrãnebema bia jarapeðadara wãrã basía. ¹⁵ Titoba quĩrãneba ðabaria bãrãba idji beðeara jĩã osidada idjaba waya panlneba idjira bia edasidada. Maľ bẽrã bãrãra biara quĩrĩã ðla. ¹⁶ Idira mla sida ðalsriða ðla. Mla cawa ðla bãrãba wãrãda jipa o pananida.

8

Djabarãba sobiaðeba parata diapeðada

¹ Maľ awara djabarã, daiba cawabi quĩrĩã panla Æcõrẽba idji biadeba djabarã Macedonia druadebemada careba ðlda. ² Ædjirãra bio bia mĩga panlmĩna ðalsriða panla. Ne neé panlmĩna ðalsriðaba Æcõrẽa paratada waiðla diasidaa. ³ Mla jaraya: ãdjia poya diablda quĩrãca sobiaðeba diasidaa. Idjaba ãdjia poya diaðida panana auðu diasidaa. ⁴ Ædjirãba daia bio beðea djuburiasidaa ãdjia bida djabarã Jerusaleñebemada carebaði carea. ⁵ Maľne ãdjia ababe daiba crĩcha panana quĩrãca oðáé basía. Æteblrl naãrã ara ãdjida diasidaa dadjirã Boro Jesucritoba quĩrĩã ðl quĩrãca oði carea. Maľare daiba jarapeðadara osidaa. Mãwã Æcõrẽba quĩrĩã ðl quĩrãca aride osidaa.

⁶ Djaba Titoba naārã bārãa crĩchada diasia bārã biða paratada djabarã Jerusaleñnebema itea jɾɾɾ pedamārẽã. Mañ carea daiba Titoa bedeã djuburiasidaã bārãa jaraðe wãmārẽã jũma bārãba sobiaðeba diaðiada apedaðara wārãda jɾɾɾ pedamārẽã. ⁷ Bārãba ne jũmane bio bia o panla; Jesura bio ijã panla, bio bedeã cawa panla, Ācõrẽba bio ne cawa panla, Ācõrẽba quĩrĩã ɛɓ quĩrãca bio o quĩrĩã panla, idjaba dairã bio quĩrĩã panla. Mañ bẽrã bārãba sobiaðeba parata jɾɾɾ pe panlra waiɓla diaðada.

⁸ Mļa maɓɓara õgo obié ɓla, ãtebɓɓ mļa quĩrĩã ɓla bārãba acɓbiðida djabarã wārãda quĩrĩã panla. Mañ carea mļa bārãa cawabi ɓla sãwã dewararãba paratara djabarã Jerusaleñnebema itea jɾɾɾ pe panla. Bārã biða ara mañ quĩrãca oðibɓɓ, acɓbiðia wārãda djabarã quĩrĩã panla. ⁹ Bārãba bio cawa panla dadjirã Boro Jesucritoba idji biaðeba bārã carea oðada. Idjira bajãne ne jũma bara ɓmĩna, bārã carea nañ djarãde ne neé ɓɓ quĩrãca ɓasia bārãba ne jũma Ācõrẽba dia ɓɓdebemada eroðeadamārẽã.

¹⁰ Bārãba parata jɾɾɾ pe pannebemada mļa jaraya. Mļmaarã bārãba nãwã oðibɓɓ bia panania: za wãsi poaðe bārãbɓɓ naārã jɓwa osidaã parata jɾɾɾ peði carea idjaba maɓɓara o quĩrĩasidaã. ¹¹ Bārãba naārã parata jɾɾɾ pe panasidaã sobiaðeba mãwã o panasidaã. Ara mañ quĩrãca bārãba sobiaðeba diaðiada apedaðara jũma daucha diaðada. Bãdjiza roya diabɓda quĩrãca diaðada. ¹² Wārãda aɓaɓba roya diabɓɓ quĩrãca sobiaðeba diaibɓɓ, mañ diaðara Ācõrẽba bia unuya. Dadjia neé ɓɓɓɓ, Ācõrẽba diabicaa.

¹³ Mļa mãwã jaraé ɓla dewararã careba panneba bārãra bia miðadamārẽã. Ātebɓɓ mļa quĩrĩã ɓla aɓarica dji carebaðida.* ¹⁴ Mļa jara ɓla iðira bārãba aɓuba eropan bẽrã djabarã carebaðida panla. Ara mañ quĩrãca bārã ne neé panne ãdjirãba aɓuba eropanla bārãra carebaðida panla. Mãwã jumarãda aɓarica dji careba ðeadiã. ¹⁵ Ācõrẽ Bedeade nãwã jara ɓla: “Dji waitabeãra jɾɾɾ peðaba aɓuba eroðeã basia idjaba dji mañrãra jɾɾɾ peðaba cɓrebaé basia.”†

Pauloba Tito Corintoðaa diabueða

¹⁶ Mļa Ācõrẽba bia ɓlaða aɓaria. Idjia djaba Tito soðe ɓsia bārãra quĩrĩã ɓamārẽã mļa bārã quĩrĩã ɓɓ quĩrãca. ¹⁷ Daiba idjia jarasidaã bārã acɓde wãmārẽã. Mañne idjia bia ɓlaða asia. Idjira wārãda bārã acɓde wã quĩrĩã ɓla. ¹⁸ Idji ume daiba djabada aɓa diabuebɓdaã. Mañ djababa bedeã bia Critoðebemada careba jaradia niɓabari bẽrã djabarã puruzabemaba idjira bia jarabadaã. ¹⁹ Mañ awara djabarã puruzabemaba idjira edasidaã dai ume parata djabarã itea jɾɾɾ pepeðada Jerusaleñnaa diaðe wãmārẽã. Maɓɓara daiba o panla djabarãba dadjirã Boroã bia ðeðadamārẽã idjaba daiba wārãda careba quĩrĩã panla acɓbiði carea.‡ ²⁰ Daiba quĩrãcuita o panla mañ parata waiɓla jɾɾɾ pepeðada edebɓdaðe ni aɓaɓba bié jararãnamārẽã. ²¹ Wārãda daiba Ācõrẽ quĩrãpita, eberãrã quĩrãpita biða jipa o quĩrĩã panla.

²² Umébema djabarã bārãmaa wãbɓdaðe dewara djabada ãdji ume diabueðia. Mañ djababa ɓarima zocãrã daia unubisia djabarãra bio careba quĩrĩã ɓɓda. Iðira bārãra biara careba quĩrĩã ɓla bārãba jipa oðida cawa ɓɓ bẽrã. ²³ Bariduaba Titoðebemada iwiðisidara jaraðada idjira mñ ume niɓabarida idjaba mñ ume bārã tãẽna Ācõrẽ trajura o ɓɓda. Bariduaba dewara djabarãnebemada iwiðisidara jaraðada ãdjira djabarãba diabuepeðarãda idjaba ãdji carea eberãrãba Critoðebemada bia bedeã panla. ²⁴ Mañ djabarãa unubiðada bārãba ãdjira wārãda quĩrĩã panla. Mãwã ãdjia cawaðia daiba bārãnebema bia jarapeðara wãrã basida. Mañne djabarã ðeaza biða ara mañ quĩrãca cawaðia.

* 8:13 Ātebɓɓ mļa quĩrĩã ɓla aɓarica dji carebaðida. Griego bedeade ɓcɓɓ cartade mañra neéa. † 8:15 Exodo 16:18. ‡ 8:19 Daiba wārãda careba quĩrĩã panla. Griego bedeade ɓcɓɓ cartade nãwã ɓɓ ɓla: “Bārãba wārãda careba quĩrĩã panla.”

9

Djabarā Jerusale ãnebema itea parata jlrã pepeðada

¹ Bãrãba djabarã Jerusale ãnebema itea parata jlrã pe panãnebemada mãa naã cartade waa ðaieé ðla. ² Mãa cawa ðla bãrãba careba quĩrãã panãda. Maã carea nama Macedonia druade mãa djabarãa bãrãnebemada bia bedeabaria. Mãa ãdjirãa jarabaria poa aþa ðablrãda bãrã Acaya druade panãba carebaði carea panãda. Mãwã ùrĩpeðada bãrã zocãrã djabarã Macedonianebebema aþari quĩrãca careba quĩrãã panã. ³ Maã carea mãa naã djabarãda bãrãmaa diabueblrãa bãrãba diaðiada apeðadara wãrãda jũma jlrã peðamãrẽã. Mãwã mãa bãrãnebema bia jaraðara sewa baéa, ãteblrã bãrãba wãrãda diaði carea panania. ⁴ Mãwã oðaeéblrã, ãcãrã Macedonianebebema djabarã mã ume bãrãmaa wãbãdade ãibẽrã ununicada bãrãba paratara jlrã peðaeé panãda. Mãwãra दौरã quĩrã peraðia, crĩcha panana bãrã bãrãba wãrãda jlrã peðida. Idjaba bãrã sida biara quĩrã peraðia. ⁵ Maã carea mãa naã djabarãa bedeã djuburiasia mã na bãrãa jaraðe wãnamãrẽã bãrãba sobiaðeba diaðiada apeðadara jũma jlrã peðamãrẽã. Mãwã mã jũeblrãde bãrãba sobiaðeba diaðiada apeðadara jũma eropanania. Maãba cawabiðia daiba õgo diabidaé panãda ãteblrã bãrãba sobiaðeba diasidada.

⁶ Naãda quĩrãnebaðada: “Maãrĩ ublrãba maãrĩ ewaya. Waiðla ublrãba waiðla ewaya.” ⁷ Èberãza diaida ðla idji soðe crĩcha ðl quĩrãca. Dia amaaneba diaieé ðla, idjaba õgo diabi panã carea diaieé ðla. Ðãsrĩda dia ðlra Æcõrẽba quĩrãã ðla. ⁸ Wãrãda Æcõrẽba ne jũmada bãrãa aðuba poya diaya. Mãwã ewariza ne jũmane bãrãba eroðeaðida panãda wãrãda eropanania maãneba ne jũma biada oði carea. ⁹ Æcõrẽ Bedeade nãwã ðl ðla: Idjia jeðecaside ne neé queðeaa waiðla diasia. Ewariza idjia jipa obaria.*

¹⁰ Æcõrẽba netada diabaria uðamãrẽã. Coði careabema sida diabaria. Neta uðamãrẽã aðuba diablrã quĩrãca idjia ne jũmada aðuba bãrãa diaya djãrãra bio carebaðamãrẽã. Maãne jipa o panãneba ne biada zocãrã ununia ne uða bio zau ðl quĩrãca. ¹¹ Wãrãda Æcõrẽba bãrãa ne jũmada aðuba diaya djãrãra sobiaðeba poya carebaðamãrẽã. Maãbe bãrãba dai ume parata diabueblrãda carea djabarãba Æcõrẽa bia ðlaða aða. ¹² Bãrãba parata diabãdaba aþabe carebaéa djabarã ne neé panãba eroðeaðamãrẽã, ãteblrã maãgã carea djabarãba Æcõrẽa bio bia ðlaða a panania. ¹³ Bãrãba careba panãneba unubi panãa bedeã bia Critoðebemada wãrãda ãjã panãda. Maã bãrã ãdjirãba Æcõrẽa bia bedeaðia. Maã awara Æcõrẽa bia bedeaðia bãrãba sobiaðeba ãdjirã itea diapedada carea idjaba dewarãrã sida sobiaðeba carebabada bãrã. ¹⁴ Æcõrẽba idji biaðeba bãrãra bio carebasia ãdjirã carebaðamãrẽã. Maã bãrã ãdjirãba bãrã bio quĩrãã panãneba Æcõrẽa bãrã carea iwiði panania. ¹⁵ Wãrãda Æcõrẽba diaða carea dadjirãba Æcõrẽa bia ðlaða aðida panã. Maã diaðara jãcua bio biya quiru bãrã dadjirãba poya cawa jaraðaeã sãwã ðla.

10

Pauloba ara idjidebema djabarãa cawabiða

¹ Mãra Pauloa. Crito quĩrãneba, idji biaðeba biða mãa bãrãa bedeã djuburiaya jipa oðamãrẽã. Æcãrãba jara panãa bãrã ume ðlde bãrã quẽã carea mãa waya ðabarida, bariblrã bãrã ume ðléne cartadeba quẽã carea wayacada. ² Mãwã jara panãmĩna bãrãma jũeblrãde dai bieé jara panãra mãa wãrãda quẽãya. Ædjia jara panãa दौरã naã djaraba quĩrãã ðl quĩrãca nĩnada. Maã bãrã bãrã sida quẽã amaaba mãa bedeã djuburiaya jipa oðamãrẽã. ³ दौरã naã djarade panãa bariblrã cadjirua poyaði carea naã djaradeba djõ panãléa. ⁴ Daiba djõni carea eropanãra naã ãjũãnebemaéa, ãteblrã Æcõrẽ lãlaðeba jũma idjidebema idu cawabiðacara daiba poyabadaa. ⁵ Jũma crĩcha ãi ðeara, jũma Æcõrẽnebema idu cawabiðaca crĩcha droma ðea sida daiba sewada cawabibadaa. Preso jidãbãda quĩrãca daiba mãwã crĩcha ðeara jipa crĩchabibadaa Crito ãjãnamãrẽã.

* 9:9 Salmo 112:9.

⁶ Daiba djabarā cawara zarea beara quēāni carea panla. Baribara naārā jļā panla bārāba ne jūmane ijā odamārēā.

⁷ Bārāba lrl̄bemada aca panla. Bariduada wārāda Critodēda crīcha l̄labara, cawa baida l̄ba dai sida Critodēdā. ⁸ Ācōrēba daia obi l̄debemada m̄la āibērā jūmwāyā bedēa l̄mīna maḡla carea quīrā pera l̄léa. Dadjirā Boroba daia m̄wā obi l̄ba bārāba biara ijānamārēā. Idjia दौरā l̄lé basia bārā bié beadamārēā. ⁹ M̄la quīrāēa bārāba crīchaēda m̄l cartadēba bārāra dauperabi quīrā l̄da. ¹⁰ Ācra l̄ba jara panla cartadēba m̄la bio quēābarida idjaba jūmwāyā obibarida. Baribara bārā ume l̄de m̄ra, m̄l bedēa sida mācuāē l̄ada abadaa. ¹¹ M̄wā jara panla cawaēda panla daiba tml̄ba cartadēba jara panl quīrāca bārā ume panlne odida.

¹² Ācra l̄ba ara ādjidebemada bia bedēabadaa. Ādjirāra crīcha neé beaa. Ara ādjida acabadaa cārēda biara l̄l cawaya. Baribara daiba jara quīrānaēā ādji quīrāca panla wa ādji cāyābara biara panla. ¹³ Ara daidebemada jūmwāyā bedēadaēā, ātebara Ācōrēba daia obi l̄debemada bia bedēadia. Idjia obi l̄ra jūma o panl bērā daiba bārāa biēda jaradiabadaa. ¹⁴ Daibara bārāa naārā bedēa bia Critodēbemada jaradiade wāsidaa. M̄wānaēbara idira bārāa jaradiabadae Ācōrēba diabueāēma jaradia panacasiēda. ¹⁵ Djārāba opeāda carea ara daidebemada bia bedēadaca daibara opeāda quīrāca. Ātebara daiba quīrā panla bārāba Critora biara ijānida. M̄wā daiba bārā druade poya biara jaradiāda ara Ācōrēba obi l̄l quīrāca. ¹⁶ Maḡbe bedēa bia Critodēbemara dewara druade biēda jaradiāda. Baribara djārāba jaradiapedāma wānaēa dewaraba odara daibara osidaēda ada amaaba. ¹⁷ Ācōrē Bedeade l̄ l̄ba: “Aba l̄da bia bedēal̄ba, dadjī Borodēbemada bia bedēaida l̄ba.”* ¹⁸ Aba l̄ba ara idjida bia jaraibara, maḡba jara l̄léa Ācōrēba maḡ ēberāra bia unu l̄da. Ātebara Ācōrēba bia jara l̄l ēberādra bia unu l̄ba.

11

Jesucritoba diabueādarā quīrāca bea

¹ M̄ra crīcha neé l̄l quīrāca bedēa l̄mīna quīrā l̄ba bārāba droadida. M̄l djuburia m̄la jara l̄ra ūrīnada. ² Ācōrēba wagabi l̄l quīrāca m̄la bārāra bio waga quīrā l̄ba. Ēberāba idji cau quima daibara quīrāca m̄la bārāra Critoa dia quīrā l̄ba ababe idjiderāda beadamārēā. M̄la quīrā l̄ba bārāra idji itea bio bia beāda awērā umaquīrā adua quīru quīrāca. ³ Baribara m̄la waya l̄ba ācra l̄ba bārāra cūrūgāda damaba crīcha cawaēda Eva cūrūgāda quīrāca.* M̄wāra bārāba Crito wārāda soēba ijā panla igarāda. ⁴ Āiba zedaba Jesudēbemada daiba jaradiapedāda awara jaradiabaraēda bārāba iduaribibadaa. Idjaba Ācōrē Jaure bārāba edapedādebemada awara jaradiabaraēda bārāba iduaribibadaa. Idjaba bedēa bia bārāba ijāpedāda awara jaradiabaraēda bārāba iduaribibadaa. ⁵ M̄wā jaradia beara ḡbārāmaārā Jesucritoba diabueā dji dromarāca? M̄lmaārā ādjirā cāyābara m̄ra ni maārī biēda edāara l̄léa. ⁶ M̄ra bedēa biya quirudeba bedēacamīna wārā bedēara bio cawa l̄ba. Maḡ wārā bedēara daiba ne jūmanēba bārāa ebuēda cawabisidaa.

⁷ M̄la bedēa bia Ācōrēnebemada bārāa bari jaradiāda bērā m̄ra bārā quīrāpita edāara besia Ācōrē ume bia beadamārēā. ḡM̄wāra cadjirua osica? ⁸ Dewara djabarāba paratada m̄la diasidaa bārāa poya bio jaradia l̄amārēā. ⁹ M̄l bārāma baside ne jūma erobādaēmīna bārāa ne iwidié basia. Ātebara m̄la neé baēara djabarā Macedonianebeba zepedāda jūma diasidaa. M̄la ni maārī biēda bārāa iwidié basia idjaba iwidié baya. ¹⁰ Wārā bedēa Critodēbemada m̄l soē l̄l bērā wārāneba jaraya: bārā druā Acayade m̄la ni abala paratada iwidiēa. M̄wā bārāneba parata edāē l̄ada abaraēda ni abala poya jaradaēa maḡra jaracara l̄da. ¹¹ ḡM̄ra cārē cārēā m̄wā bedēa l̄l? ḡBārāda quīrāē l̄l bērā m̄wā bedēa l̄ba? Ācōrēba cawa l̄ba m̄la bārāra quīrā l̄da.

* 10:17 Jeremia 9:24. * 11:3 Genesi 3:1-13.

¹² Ara mǎdjia obari quĩrǎca o ʘaya. Mǎwǎ dai quĩrǎca o panlana abadaba ni maǎrĩ biða poya jaradaéa dai quĩrǎca o panlda. ¹³ Ádjira Critoba diabueðarǎéa, áteblɾɾ djǎrǎ cūrūgabadarǎa. Sewaðeba ádjia crĩchabibadaa ádjira Critoba diabueðarǎda. ¹⁴ Baribɾɾɾ bǎrǎba crĩchadié panla ádjira mǎwǎ zedaéda. Diauru siða bajǎnebema nezoca ǎnaanebema quĩrǎca zebaria. ¹⁵ Maǎ bǎrǎ idji nezocarǎ biða jipa o panl quĩrǎca zedibɾɾɾ bǎrǎba crĩchadié panla sǎwǎ jǎwǎ zebldada. Baribɾɾɾ ádjirǎ beublda ewaride ádjia cadjirua opeðada quĩrǎca edaéda.

Paulo bia mĩga ʘɾ carea ʘɾsriddada

¹⁶ Mǎ wayacusa jaraya: ni ʘbalba crĩchadié ʘla mǎra crĩcha neé ʘlda. Baribɾɾɾ mǎwǎ crĩchadiɾɾɾ, mǎra crĩcha neé ʘl quĩrǎca idu bedebidada mǎ biða ara mǎdjidebemada maǎrĩ bia bedei carea. ¹⁷ Ara mǎdjidebemada bia bedea ʘlde dadjirǎ Boroba mǎwǎ bedebidié ʘla, áteblɾɾ mǎra crĩcha neé ʘl quĩrǎca bedea ʘla. ¹⁸ Zocǎrǎba ara ádjidebemada bia bedebadaa naǎ eǰūanebemarǎba obada quĩrǎca. Maǎ bǎrǎ mǎ biða ara mǎdjidebemada bia bedeya. ¹⁹ Bǎrǎmaarǎ bǎrǎra crĩcha bara ʘea. Baribɾɾɾ crĩcha neé ʘeaba jaradia panlra bǎrǎba bia ũrĩbadaa. ²⁰ Ara ádji bedeadada oǰo ĩǎ obibldade, bǎrǎ orroðeba ne cobldade, bǎrǎ cūrūgabldade, bǎrǎ igarabldade, bǎrǎ uridarrade ubldade biða bǎrǎba iduaribibadaa. ²¹ Mǎ jaraya: jǎǎ eberǎrǎba jǎcua bia o panl bǎrǎ ádjidrɾ dji dromaca ʘea. Mǎwǎra mǎra pera ʘla दौरa ʘlaé queðea bǎrǎ. Maǎ carea ádjia obada quĩrǎca poya oðaeéca ʘla.

ʘbalba ara idjidebemada poya bia bedebidada, mǎ biða ara mǎdjidebemada poya bia bedeya. Baribɾɾɾ mǎwǎ bedeira crĩcha neé ʘl quĩrǎca bedeida ʘla. ²² Ádjira hebreorǎana a panla. ¿Mǎ siða ʘbariéca? Ádjira israelerǎana a panla. ¿Mǎ siða ʘbariéca? Ádjira Abrahǎ warrarǎana a panla. ¿Mǎ siða ʘbariéca? ²³ Ádjira Crito nezocaada a panla. Baribɾɾɾ ádjirǎ cǎyǎbara mǎ biara Critoba quĩrǎ ʘlda obaria. Mǎwǎ bedea ʘlde crĩcha neé ʘl quĩrǎca bedea ʘla. Wǎrǎda ádjirǎ cǎyǎbara mǎ ǎcōrē trajura auðuara obaria. Ádjirǎ cǎyǎbara eberǎrǎba mǎra ʘarima zocǎrǎ usidaa. Ádjirǎ cǎyǎbara mǎra ʘarima zocǎrǎ preso ʘsidaa. ʘarima zocǎrǎ mǎra beuidia ʘasia. ²⁴ ʘarima juesuma judiorǎba mǎra jidasidaa. Jidabldaza soaba ʘarima 39 usidaa. ²⁵ ʘarima ũbea mǎra jidapeða bacuruba usidaa. ʘarima ʘa mǎra mōgaraba tabari jidasidaa beaði carea. ʘarima ũbea mǎra pusade ʘarrusia. Maǎne ʘarima ʘa ǎsa, diamasi biða mǎra pusade ũmasia.

²⁶ Mǎra pi ʘaca basía, áteblɾɾ baridua pɾɾɾa nĩbabadjia. Do minijĩchiade nĩbabadjia idjaba ne drɾabada barama minijĩchiade nĩbabadjia. Ara mǎ eberǎrǎ judiorǎ tǎēna, judiorǎé tǎēna biða mǎra minijĩchiade ʘasia. Purude, puru ĩǰa biða mǎra minijĩchiade ʘasia. Pusade biða minijĩchiade ʘasia. Wǎrǎé djabarǎma biða mǎra minijĩchiade ʘasia. ²⁷ Traja ʘlde mǎra bia mĩgabadjia. ʘarima zocǎrǎ cǎié ʘabadjia, jarra ʘabadjia, opichia ʘabadjia, ne coé ʘabadjia. Cūrǎsaba mǎra ĩsua ʘabadjia, idjaba jǎi carea neé ʘabadjia.

²⁸ Maǎ awara ewariza jūma djabarǎ druazabema carea mǎ bio crĩcha ʘabaria. ²⁹ ʘa cacua bié ʘlɾɾɾ, mǎ siða cacua bié ʘlca ʘabaria. ʘbalba dewara djabada cadjiruade ʘaebibɾɾɾ, mǎra maǎ eberǎ ume quĩrūbaria. ³⁰ Ara mǎdjidebemada bia bedebidada, mǎ ʘlaé ʘldebemada bia bedeya. ³¹ Dadjirǎ Boro Jesucrito Zeza ǎcōrēa ewariza bia bedeadida panla. Idjia cawa ʘla mǎra sewa oé ʘlda. ³² Damasco purude baside dji nocoba idji zarrarǎa mǎra jɾɾɾbisidaa preso ʘai carea. Dji nocora dji druadebema boro Aretaba ʘlda basía. ³³ Purura mōgaraba auðu ĩrǎ ca ʘasia. Maǎne dajadaa acɾɾbadada ǎtɾ ʘasia. Djabarǎba mǎra ē waiɾlade ʘlapeða maǰgɾdeba uðaa ɾarabari ʘsidaa puru dajada. Mǎwǎ mǎra dji noco jɾwadebemada eðɾɾsia.†

† 11:33 Hecho 9:23-25.

12

Pauloba bajãne ununa

¹Waya ara m̃ldjidebemada bia bedeaya, mãlba djãrãra carebacamĩna. Dadjirã Boroba m̃la cãimocara quĩrãca unubidada idjaba cawabida sida m̃la jaraya. ²M̃la eberãda unubaria Crito ijã ðada.* Catorce poa bablrla Ācõrẽba mãl djabara bajãnaa idji ðamaa ede ðadada.† M̃la adua ðla Ācõrẽba idji cacuada ede ðasida wa ababe idji jaureda ede ðasida. Ācõrẽbblrl cawa ðla. ³⁻⁴Baribblrl m̃la cawa ðla Ācõrẽba mãl djabara idji bajã biya quirumaa ede ðasida. Mama mãl djababa ũrĩsia bedeã biya quiru dadjia poya cawa jaraðeãda idjaba nãl ejuãne jaracara panlada. Wãrãda m̃la adua ðla Ācõrẽba idji cacuada ede ðasida wa ababe idji jaureda ede ðasida. Ācõrẽbblrl cawa ðla. ⁵Mãl djabadebemada m̃la bia bedeaya, baribblrl ara m̃ldjidebemada bia bedeãeã. Ababe m̃l ðlaẽ ðldebemada bia bedeaya. ⁶Wãrãda ara m̃ldjidebemada bia bedeã quĩrã ðlbara m̃lra crĩcha neẽ ðl quĩrãca bedeãẽ bacasia, wãrã bedeãda bedeã ðl bẽrã. Baribblrl m̃lra mãwã bedeãeã ni abalba crĩcharãnamãrẽã m̃lra biara ðada. Āteblrl m̃la quĩrã ðla bãrãba m̃lnebemada aride crĩchaðida m̃la o ðada unu panl bẽrã idjaba m̃la jaradia ðada ũrĩ panl bẽrã.

⁷Ācõrẽba m̃la bajãne unubidara bio biya querasia. Mãwãmĩna ara m̃ldjidebemada jũmawãya bia crĩcharãmãrẽã Ācõrẽba m̃la puada idu unubi ðla. Mãl puara lrlba su nũml quĩrãca ðla. Diauru nezocaba mãwã o ðla. ⁸M̃la ðarima ũbea dadjirã Boro Jesucritoa bedeã djuburiasia mãl puara jõbimãrẽã. ⁹Baribblrl idjia jarasia: “M̃l biadeba blra carebaya jũma droa ðamãrẽã. Bl ðlaẽ ðlde m̃l ðlara bldeba biara unubi ðla.” M̃l ðlaẽ ðlde Crito ðlara erobabari bẽrã m̃l ðlaẽ ðldebemada ðsriðaba bia bedeaya. ¹⁰Crito carea bia mĩga ðlde, ðlaẽ ðlde, ne neẽ ðlde, eberãrãba biẽ jara panlne idjaba biẽ odi carea epẽ panlne m̃lra ðsriðida ðla. Wãrãda m̃l ðlaẽ ðlde Critodeba ðla ðla.

Corintodebema djabarã Pauloba crĩcha ðada

¹¹M̃lra crĩcha neẽ ðl quĩrãca ara m̃ldjidebemada bia bedeã ðla, baribblrl bãrãblrl m̃lra mãwã bedeabisidaa. Bãrãba m̃lnebemada bia bedeãðida panlmĩna bia bedeãeã panla. Crĩcha panla bãrãba epẽ panl eberãrãra Jesucritoba diabueðarã dji dromarãda. M̃lra dji dromaemĩna ãdjirã cãyãbara eðara ðleã. ¹²M̃l bãrã tãena ðaside jũma droa ðasia. Idjaba ne ununaca waiðla ðeada obadjia Jesucritoba diabueðarãba obada quĩrãca. Mãwã cawabisia m̃lra wãrãda Jesucritoba diabueðada. ¹³¿M̃la cãrẽneba bãrãra dewara purudebema djabarã cãyãbara biẽara osi? Ababe bãrãba m̃lra carebaðamãrẽã iwiðideã bẽrã biẽ osisicadame. Mãteara jmãl biẽ oðara m̃l quĩrã djuburia quĩrãdoaðada!

¹⁴M̃lra bãrãmaa wãi carea ðla. Nãlba ðarima ũbea wãya. Baribblrl m̃la iwiðieã bãrãba carebaðamãrẽã. Bãrãba erobeãra jrl ðleã, ãteblrl quĩrã ðla bãrãba m̃lra epẽnida. Warra zaquerãba ne jrlðadaa ãdji djibarirãa ne diadi carea, ãteblrl djibarirãba ne jrlbadaa ãdji warrarãa diadi carea. ¹⁵Ara m̃ldjida, jũma m̃la erobal sida ðsriðida diaya bãrã carebai carea. M̃la bãrãra bio quĩrã ðl bẽrã ¿bãrãba m̃lra quĩrãẽ panebladaca? M̃lmaarã mãwãeã.

¹⁶Bãrãba cawa panla m̃la bãrã paratara ni maãrĩ biða eðẽ basida. Mãwãmĩna ðlrl bãrãnebemaba jara panla m̃l crĩcha cawaðeãba bãrãra cũrũgasida parata edai carea. ¹⁷M̃la djabarã diabueside ¿ãdjideba bãrãra cũrũgastica parata edai carea? ¹⁸M̃la Titoa bedeã djuburiasia bãrã aclde wãmãrẽã. Dewara djaba sida idji ume diabuesia.

* 12:2 Pauloba ara idjida mãwã jara ðla. Baribblrl mẽrãmẽrã jara ðla eberãrãba crĩcharãnamãrẽã idjira dji dromada jara ðada. † 12:2 Bajãnaa idji ðamaa. Griego bedeãde ðl ðla: “Ũbeabema bajãnaa.” Ũbeabema bajãda jarabladade judiorãba jara panla “Ācõrẽ ðamaa.”

Ādji wāsidade ¿Titoba bārāra cūrūgastica parata edai carea? ¿Daiba aḅari crīchada eropananaé básica? ¿Aḅari quiŕāca nībaḅaé básica?

¹⁹ ¿Bārāmaara daiba māwā jara panlca daiḅebemada bié crīcharānamārēā? Māwāéa. Djabarā, daira Critode bēra Ācōrē quiŕāpita jūma maŕglra jara panla bārāba biara ijānamārēā. ²⁰ Māla waya ḅla bārāma jūēbŕlŕde bārāba jira o panlda unune wāéda māla unu quiŕīā ḅl quiŕāca. Maŕne bārāba quiŕīānaémīna māla quēāya. Wārāda māla waya ḅla unune wāida bārāra caicaya duanlda, djārāba ne eroḅea carea bié duanlda, quiŕū duanlda, ara bādji bia panani carea jŕlŕ duanlda, nēbŕa o duanlda, djārā bié jara duanlda, dji dromaca crīcha duanlda, idjaba quiŕāipa oḅaé duanlda. ²¹ Māla waya ḅla bārāma jūēbŕlŕde Ācōrēba māra bārā carea wayacusa quiŕā perabida. Maŕne zocārā bārāba naēna cadjirua o pananada waḅibiḅa o panl bēra māra jīāya. Bārāba cadjirua obadara, auḅua nībabadara, naŕ cacuaba cadjirua o quiŕīā ḅl obada sida waḅibiḅa igaradaé panl bēra jīāya.

13

Pauloba naŕ cartade jīrūare ḅlḅa

¹ Ācōrē Bedeaba nāwā jara ḅla: “Aḅalba bié oḅa cawa obldade ēberāda umé wa ūbea arima pananida panla. Maŕne idjia bié oḅaḅebemada aḅarida jaradibŕlŕ, cawaḅia wārāda bié osida.”* Naŕba ḅarima ūbea māra bārāmaa wābŕlŕ bēra cawa oya Ācōrē Bedeaba jara ḅl quiŕāca. ² ḅarima umé bārāmaa wāsīde māla cadjirua o ḅearāa jarasia waa orānamārēā. Māwā oḅaébŕlŕ, wayacusa zebŕlŕde māla ādjirāra quiŕā djuburiaéana asia. Idjaba ara nawena māra bārā ume ḅlémmīna aḅarida jaraya: cadjirua o ḅearāba igaradaébŕlŕ, mā wayacusa wābŕlŕde ādjirāra quiŕā djuburiaéa. ³ Māwā māla unubiya Critora wārāda māneba beḅea ḅlda. Bārāba maŕda cawa quiŕīā panla. Critoba ara idjida lḅlaé ḅlda bārāa unubicaa, ātebŕlŕ lḅla ḅlda unubi ḅla. ⁴ Idjira lḅlaé ḅl quiŕāca crude cachipeḅamīna Ācōrē lḅlaḅeba zocai ḅla. Dai sida lḅlaé panla idji lḅlaé ḅaḅa quiŕāca, baribŕlŕ idji ume daira Ācōrē lḅlaḅeba panania bārā carebaḅi carea.

⁵ Ara bādjiara bio crīchaḅadua wārāda Jesura ijā panl cawaya. Ara bādjiara bio acḅadua jira nīna cawaya. ¿Bārāba adua panlca Jesucritora bārā soḅe ḅlda? Bārā soḅe ḅlébŕlŕ idjiderēā. ⁶ Baribŕlŕ bārā soḅe ḅlda cawasīdara māla crīcha ḅla bārāba cawaḅida daira wārāda Jesucritoba diabueḅarāda. ⁷ Daiba Ācōrēa iwīdi panla bārāba cadjirua orānamārēā. Baribŕlŕ māwā iwīdi panlēa acḅibiḅi carea daira Jesucritoba diabueḅarāda. Ātebŕlŕ iwīdi panla bārāba jūma biada oḅamārēā, daira Jesucritoba diabueḅarāda crīchaḅaé panl sida. ⁸ Daiba wārā beḅeara poya quiŕā awara oḅaéa, ātebŕlŕ wārā beḅeara jūma ijā oḅida panla. ⁹ Bārāba bio ijā pananibŕlŕ daira lḅlaé panlmīna ḅsriḅa panla. Maŕ awara daiba Ācōrēa iwīdi panla bārāba jipaara o pananamārēā. ¹⁰ Maŕ carea bārāmaa wāi naēna māla naŕ cartara ḅl diabuebŕlŕla. Bārāba ijāsīdara bārāma jūēbŕlŕde māla quēāéa. Wārāda dadjirā Boro Jesuba māra ḅlé basía bārāra bié ḅeaḅamārēā, ātebŕlŕ māra ḅlsia bārāba biara ijānamārēā.

¹¹ Djabarā, jīrūare māla nāwā ḅlya: ḅsriḅa beaḅadua, wayacusa jira o pananadua, māla jara ḅlra ijā o pananadua, aḅari crīchada eroḅeaḅadua, idjaba ābaa necai beaḅadua. Māwāra Ācōrēra bārā ume ḅaya. Idjideba quiŕīāda, necai ḅai sida ze ḅla. ¹² Wārā quiŕīāneba dji bia edaḅadua.† ¹³ Jūma namabema djabarāba quiŕīā panla bārāra bia duananida.

¹⁴ Māla quiŕīā ḅla dadjirā Boro Jesucritoba idji biaḅeba bārāra careba ḅaida, Ācōrēba bio quiŕīā ḅaida, idjaba ewariza Ācōrē Jaureba ābaa bia eroḅaida.

* 13:1 Deuteronomio 19:15. † 13:12 Wārā quiŕīāneba. Griego beḅeade ḅl ḅla: “Isō bia quirudeba.”

GALATA

CARTA PAULOBA ƆLƆA DJABARĀ GALACIA DRUADEBEMA ITEA

Pauloba naārā Jesucritodebema jarade wāsīde nałgrā puru Galacia druade beadaa wāsia: Antioquía Pisidiadebema, Iconio, Listra, idjaba Derbe (Hecho 13:1neba aba 14:23daa). Ēberārā maļ purude beara biara judiorāé basía. Pauloba mama jaradiaacarea łcrlł judiorāda jūēnapeda jaradia panesidaa Crito ijāni awara cacua wēāgoēda panlda. Maļ awara jara panasidaa Pauloba ādji leyra jūma ijābica bērā Critoba diabuedaēda. Maļne djabarā Galaciade beaba ādjira ēpēblda basía.

Maļ carea Pauloba naļ Galata cartada Ɔlsia. Poa 50de Ɔlsica Ɔla. Naārā Pauloba djabarāra quēāsia beada bia Critodebema ijānapeda dewara cīcha ēpēblda carea. Maļare Ɔlsia sāvā Jesucritoba idjira trāsida judiorāéa jaradia nībamārēā idjaba māwā o Ɔlra djabarā dji dromarā Jerusalelne beaba bia unu panlda (Hecho 15). Maļ awara Ɔlsia Crito ijā panł carea Ācōrēba idji biadeba dadjirāra jira unu Ɔlda. Jūma małgrla 1:10deba aba 2:21naa Ɔł Ɔla.

Maļare Pauloba Ɔlsia Moise ley ijābi panłneba maļ judiorāba judiorāéa beada bia Critodebemara igarabi panlda idjaba maļ ley ēpēbldaba jūma ijā oēda panłmīna roya oēdaēda. Maļ carea Ɔlsia Abrahala maļ ley neē ijāna bērā Ācōrēba carebasida. Ɔlsia ādjirāba māwā ijāniblrł Ācōrēba carebaida Abrahala carebađa quīrāca. Jūma małgrla Ɔł Ɔla 3:1neba aba 4:31naa.

Pauloba jīrūiare Ɔlsia beada bia Critodebemada ijāniblrł Ācōrēba dadjirāra leydebe-mada ēdrł Ɔlida idji Jaureba pe eronībamārēā. Maļ carea Ɔlsia sāvā idji Jauredeba nībađida panlda. Maļnebemada Ɔł Ɔla 5:1neba aba 6:18daa.

Naļ cartade Pauloba naārā Ɔlda

¹ Młra Pauloa, Jesucritoba diabuedaa.* Ēberārāba młra Ɔldaé basía idjaba edadaé basía Jesucritoba diabuedada Ɔamārēā. Āteblrł Jesucritoba idjaba idji Zeza Ācōrē, idji beu bađa lrēbabiđaba młra māwā Ɔlsidaa. ²⁻³ Młna naļ cartara Ɔlblrłla djabarā Galacia druadebema itea. Młna, jūma djabarā mł ume panł biđa quīrīā panla dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biđa ādji biadeba bārāra careba pananida idjaba necai bai siđa bārāa dia pananida. ⁴ Dadjirā Boro Jesucritoba ara idjida dadjirā cadjirua carea idu beabisia naļ ewari cadjiruadebemada ēdrł edai carea. Māwā osia dadjirā Zeza Ācōrēba quīrīāna bērā. ⁵ Ewariza idjía bia bedeadida panla. Bia Ɔla māwā baída.†

Beada bia Critodebemara abablrł Ɔla

⁶ Młna cawa cīchaéa sāvā bārāra dārāéne Ācōrēnebemada āi wābldada. Ācōrēba bārāra trāsia Crito biadeba ēdrł edai carea, bariblrł bārāba biara ēpē panla dewararāba beada bia quīrāca jara panlda. ⁷ Wārāda ādjia jaradia panlra beada biaéa. Bariblrł łcrlłba bārāa āi cīchabibadaa beada bia Critodebemada āi jaradia panł bērā. ⁸ Bariduaba beada bia Critodebemada daiba bārāa jaradiapeđa awara jaradiaiblrł, Ācōrēba idjira ewariza bié Ɔlya; daiba wa bajānebema nezoca biđa awara jaradiaiblrł, dai siđa Ācōrēba ewariza bié Ɔlya. ⁹ Daiba naārā jarapeđađara młna wayacusa jaraya: bārāba beada bia Critodebema ijāpeđađada bariduaba awara jaradiaiblrł, Ācōrēba idjira ewariza bié Ɔlya.

¹⁰ Māwā jara Ɔldeba młna jlrłé Ɔla ēberārāba młra bia ununida, āteblrł quīrīā Ɔla Ācōrēba młra bia unuida. Crito ijāi naēna młna jlrł Ɔbadjia ēberārāba młra bia ununamārēā. Wađibiđa māwā o Ɔlbara, młra Crito nezocaé bacasia.

* 1:1 Jesucritoba diabueda. Cāpūrīā beadeđe jara Ɔla “apóstol.” Maļ griego beadeba jara Ɔla “diabueda.” † 1:5 Bia Ɔla māwā baída. Cāpūrīā beadeđe Ɔł Ɔla: “Amén.”

Jesucritoba Paulo trãna

¹¹ Djabarã, cawaedua bedea bia Critodebema mãa bãrãa jaradiađara eberã crĩchaéda. ¹² Maã bedeara mãa ni abal eberãneba cawaé basía. Ni abal eberãba mãa jaradiaé basía. ãtebrã Jesucritobrã mãa cawabisia. ¹³ Bãrãba ùrĩsidaa mãra sãwã nĩbasida judiorãba jaradiabada jũma ijã o baside. Bãrãba cawa panã mãa ãcõrẽ eberãrãra bio bié obadjida. Abeda jũma jõbi quĩrã basia. ¹⁴ Judiorãba jaradiabadara mãa biara cawabrã basía mã daucharã cãyãbara. Dai drõã naenabemaba obadara mãa bio ijã obadjia. ¹⁵⁻¹⁶ Baribrã mã tođi naena ãcõrẽba mãra edasia. Idji biadeba mãra trãsia idji nezocada ãamãrẽã. Idjia crĩchada quĩrãca idji Warrara mãa cawabisia judiorãéa idjidebemada jaramãrẽã. Maãne mãa ni abala iwidié basía sãwã oida ãa cawaya. ¹⁷ Idjaba Jesucritoba mã naena diabuedarãa Jerusaleãnaa iwidié wãé basía. ãtebrã mãra Arabia druađaa wãsia. Mãwãnacarea Damasco puruđaa jẽda wãsia.

¹⁸ Poa ùbea bađacarea mãra Jerusaleãnaa Pedro cawai carea wãsia. Mama quince ewari idji ume basia. ¹⁹ Pedro awara dadji Boro Jesucritoba diabuedarãnebemada ababe idji djaba Santiagoda unusia.† Dewararãra mãa unué basía. ²⁰ ãcõrẽ quĩrãpita mãa bãrãa jaraya: mãnebema ãabrãra sewaéa. ²¹ Jerusaleãnaa wãnacarea mãra Siria druađaa idjaba Cilicia druađaa wãsia. ²² Crito ijã bea Judea druađebemarãba mãra ununaca basía. ²³ ãdjirãba ababe ùrĩbadjidaa djabarãba nãwã jara panãda: “Dadjirã bié oi carea epẽ bađaba idira jaradia nãa jumarãba Jesu ijãnamãrẽã. Naena maãglara idjia abeda jõbi quĩrã basia.” ²⁴ Maã bẽrã mã carea ãdjirãba ãcõrẽa bia beđeasidaa.

2

Jesucritoba diabuedarãba Paulo bia edapeđada

¹ Catorce poa bađacarea mãra Bernabe ume wayacusa Jerusaleãnaa wãsia. Tito sida wãsia. ² Mãra wãsia ãcõrẽba cawabida bẽrã mama wãida ãda. Jũpeđa naãrã mãa ababe djabarã dji dromarãa jarasia bedea bia Critodebema mãa judiorãéa sãwã jaradia ãda. Mãwã osia mãa o ãra ãdjirãba bia unu panã cawaya.* ³ Maãne Tito mã ume ãra judioémĩna ãdjia jarađáé basía idji cacuara wãgoida ãda. ⁴ Maãnebemada beđeasidaa ããrã wãrã djabarãéba jarabadjida bẽrã jumarãda cacua wãgođida panãda ãcõrẽ eberãrã beađi carea. ãdjirãra djabarã quĩrãca djabarãmaa zedapeđa Jesucritoba edrã ãdađada igarabi quĩrã panasidaa. ãdjirãba dadjirãa wayacusa judiorã leyda ijã obi quĩrã panasidaa nezoca quĩrãca. ⁵ Baribrã ãdjia jarapeđadara daiba ni maãrĩ bida ijãnaé basía bãrãba bedea bia Critodebema dji wãrã arada ewariza erobeđamãrẽã.

⁶⁻⁷ Djabarã dji dromarãba dewara crĩchada jarađáé basía mãa jaradiamãrẽã. ãtebrã cawasidaa ãcõrẽba mãra diabuesida bedea bia Critodebemada judiorãéa jaradiamãrẽã Pedro judiorãmaa diabueda quĩrãca. (ãdjirãra dji dromarãda dãrãbãdamĩna mãa quĩrãcuitaé ãla, ãcõrẽba dadjira quĩrã awara unuca bẽrã.) ⁸ Wãrãda ãcõrẽba Pedrora edapeđa judiorãmaa jaradiamãrẽã diabuesia. Ara maã ãcõrẽba mãra edapeđa judiorãé-maa diabuesia. ⁹ Djabarã dji dromarã Santiagoba, Pedroba, Juaã bida cawasidaa ãcõrẽba idji biadeba wãrãda mãra judiorãémaa diabuesida. Maãne ãdjira mã ume, Bernabe ume bida jãwa jidasidaa cawabidi carea abari crĩchada eropanãda. ãdjia jarasidaa daiba judiorãéma jaradia pananida, maãne ãdjia judiorãma jaradia pananida. ¹⁰ Ababe daia jarasidaa djabarã ne neé queđeara carebađamãrẽã. Maãglara mãmaarã bio bia basia mãwã o quĩrã bađa bẽrã.

Pauloba Pedro quẽana

† 1:19 Santiagora idjaba Jacobo abadaa. * 2:2 Mãwã osia mãa o ãra ãdjirãba bia unu panã cawaya. Griego beđeade nãwã ãã ãla: “Mãwã osia mã pira wãnara, pira wãbrã sida ara jãwã berãmãrẽã.”

¹¹ Ewari ãba Pedrora Antioquía purudãa djabarã acl̃e wãsia. Mama m̃la idjira jũmarã djabarã quĩrãpita quẽãsia, idjia wãrãda bié oda bẽrã. ¹² Nãwã bié osia: ἄσπλαγξος djabarã judiorãra Santiago ἁμαρτία Antioquía purudãa wãsidãa. Ādjirãba jarabadjidãa judiorãẽra cacua wẽãgoẽdida pañlda Ācõrẽ õberãrã beadi carea. Ādji jũeni naẽna Pedrora djabarã judiorãẽ ume ne cobadjia, barib̃l̃l̃ mã djabarã judiorã jũẽpedãadacarea idjira waa djabarã judiorãẽ ume ne coé basía. Āteb̃l̃l̃ jĩga nĩbaẽde wãsia. Idjia wayasia djabarã judiorãba idjira bié jarãdida judiorãẽ ume ne co ḅl̃ carea.† ¹³ Idjaba dewararã djabarã judiorã biãda djabarã judiorãẽra igarasidãa Pedroba sewadeba o ḅl̃ quĩrãca. Mãwã o pañl̃ bẽrã Bernabe biãda abari quĩrãca bié osia. ¹⁴ Barib̃l̃l̃ m̃la unusia Ādjirãra wãrã beãda bia Critoẽbemaba jara ḅl̃ quĩrãca nĩnaẽda. Mã bẽrã m̃la Pedrora jũmarã djabarã quĩrãpita nãwã quẽãsia: “ḅl̃ra judiomĩna judio quĩrãca ḅaca. Āteb̃l̃l̃ judioé quĩrãca ḅabaria. Mãlda ¿cãrẽ cãrẽã judiorãba obadara ḅla djabarã judiorãẽã obi ḅl̃?”

¹⁵ Ācõrẽba Moisea diaãda leyra judiorãẽba neé pañl̃ bẽrã dadji judiorãba Ādjirãra cadjirua obadarãana abadaa. Dadjirãra toẽadeba judiorã bẽrã mã leyra eropañla. ¹⁶ Barib̃l̃l̃ dadjirãba cawa pañla mã ley ijã o ḅl̃deba ni abãlda Ācõrẽ quĩrãpita jipa ḅaẽda, ãteb̃l̃l̃ Jesucrito ijã ḅl̃ carea Ācõrẽba jipa unuya. Dadjirã biãda Jesucritora ijãsidãa Ācõrẽba bia unumãrẽã. Wãrãda Ācõrẽba Moisea diaãda ley ijã o pañl̃neba dadjirãra Ācõrẽ quĩrãpita jipa beãdaẽã, ni abãlda mã ley ijã o ḅl̃deba idji quĩrãpita jipa ḅaé bẽrã.‡

¹⁷ Ācõrẽba Moisea ley diaãda cãyãbara dadjirãba j̃l̃l̃sidãa Critoẽba Ācõrẽba jipa unumãrẽã. Mã bẽrã ἄσπλαγξος dadjirãra cadjirua obadarãa. Mãwãra ¿Critoba dadjirãa cadjiruada obi ḅl̃ca? ¡Mãwãẽ! ¹⁸ M̃la ley naẽna õpẽ baãda wayacusa õpẽib̃l̃l̃, m̃l̃dr̃l̃ beãdeãde ḅeya. ¹⁹ Naẽna m̃l̃ra Ācõrẽba Moisea diaãda leydeba ḅasia. Barib̃l̃l̃ mã leydebeãdaẽdr̃asia.§ Mãwã m̃l̃ra Ācõrẽ itea zocai ḅesia. ²⁰ M̃l̃ra Crito ume ãbaa crude cachisidãa. Mã bẽrã ara m̃l̃djideba ḅl̃ẽã, ãteb̃l̃l̃ Critodr̃l̃ m̃l̃ soãde ḅla. Nã djaraãde zocai ḅl̃misa m̃l̃ra Ācõrẽ Warra Jesu ijã ḅl̃deba ḅaya. Ara mã Jesuba m̃l̃ra quĩrãsia idjaba m̃l̃ carea ara idjida idu beabisia. ²¹ Ācõrẽba idji biãdeba dadji jipa ḅl̃ãda m̃la igaraẽã. Ācõrẽba Moisea diaãda ley ijã o pañl̃neba idji quĩrãpita poya jipa beãdibara, Critora idji quĩrãbe beucasia.”

3

Ababe Jesucritodr̃l̃ ijãnida pañla

¹ Djabarã Galacia druadebema, ¡bãrãra crĩcha neé beaa! ¿Caiba bãrãra cũrũgasi wãrã beãeara idu ḅl̃ãdamãrẽã? Daiba bãrã quĩrãpita ebuãda jaradiabadjidãa Jesucritora bãrã carea crude cachi beasidãda. ² M̃la nãlda bãrãã iwidiya: ¿Ācõrẽba Moisea diaãda ley ijã o pañl̃neba bãrãba Ācõrẽ Jaurera edasidãca? ¿Beãda bia Jesucritoẽbemada ũrĩnapeda ijãsidãde edasidãẽca? ³ ¡Bãrãra wãrãda crĩcha neé beaa! Crito ijãsidãde naãrã Ācõrẽ Jauredeba bia nĩbasidãa. ¿Idĩra ara bãdjia o pañl̃neba jũma jipa beãdica?* ⁴ Crito ijã pañl̃ carea bãrãra bio bia mĩgasidãa. Mãlda Critoda igaraãdib̃l̃l̃, ¿bãdji quĩrãbe bia mĩgasidãẽca? M̃l̃maãrã bãdji quĩrãbe bia mĩgãdaé basía. ⁵ Ācõrẽba idji Jaurera bãrãã diasia idjaba bãrã tãẽna ne ununacada o ḅla. ¿Ācõrẽba cãrẽ cãrẽã mãwã o ḅl̃? Mãwã o ḅla bãrãba beãda bia Critoẽbemada ũrĩnapeda ijãsidã bẽrã. Ācõrẽba mãwã oé ḅla idjia Moisea diaãda leyra bãrãba ijã o pañl̃ bẽrã.

⁶ Abrahaãnebemada crĩchaãdua. “Abrahaãba Ācõrẽra wãrãda ijãsia. Mã carea Ācõrẽba idjira jipa unusia.”† ⁷ Maãba cawaãdua wãrãda Ācõrẽ ijã beãdr̃l̃ Abrahaã

† 2:12 Pedrora naẽna bié jarãda bẽrã wayacusa bié jarãdida crĩchasia. Hecho 11:1-18.

‡ 2:16 Salmo 143:2. § 2:19 Mã leydebeãdaẽdr̃asia. Griego beãdeãde nãwã ḅl̃ ḅla: “Mã leydebeãdaẽbeusia.” * 3:3 Ara bãdjia o pañl̃neba. Griego beãdeãde ḅl̃ ḅla “nã djaraãdeba.”

† 3:6 Genesi 15:6.

warrarāda. ⁸ Naēnaedaλba Ācōrē Bedeade ɓ́ ɓ́la judiorāéba Ācōrēda ijāsida idjia ādjirā sida jipa unuida. Mañ carea naēnaeda Ācōrēba Abrahaña beɗea bia dadji ēdrɔɗidebemada beɗeasia. Idjia nāwā jarasia: “Bɗeɗe m̄la nañ ējūāne bea purura jūma carebaya.”[‡] ⁹ Mañ bēra Abrahañba ijāna quīrāca ijā beara Ācōrēba jūma carebaya Abrahañ carebaɗa quīrāca.

¹⁰ Ācōrēba Moisea diada ley ijā o panɓneba jipa beaɗida crīcha beara Ācōrēba bié ɓ́ɓya. Mañ leyɗe nāwā ɓ́ ɓ́la: “Nañ ley jūma ijā oé beara Ācōrēba bié ɓ́ɓya.”[§] ¹¹ Wārāda ebuɗa ɓ́la Ācōrēba Moisea diada ley ijā o ɓ́ɗeɗe ni aɓaɓɗa Ācōrē quīrāpita jipa ɓ́aéda. Ācōrē Bedeade nāwā ɓ́ ɓ́la: “Ācōrē quīrāpita jipa ɓ́l ēberāra Ācōrē ijā ɓ́ɗeɗe ɓ́aya.”^{*}

¹² Baribɓɓɓ Ācōrēba Moisea diada ley ijā o ɓ́ɗeɗe jipa ɓ́aɗa crīcha ɓ́ɓa crīchacaa Ācōrē ijā ɓ́ɗeɗe jipa ɓ́aɗa. Āteɓɓɓ idjidebemada nāwā ɓ́ ɓ́la: “Nañ ley ijā o ɓ́ɓra mañgɓɗeɗe ɓ́aya.”[†]

¹³ Ācōrēba Moisea diada leyba bié ɓ́ɗidebemada Jesucritoba dadjirāra ēdrɔ ɓ́ɓsia. Idjidrɔ Ācōrēba dadjirā cacuabari bié ɓ́ɓsia. Ācōrē leyɗe nāwā ɓ́ ɓ́la: “Aɓaɓɗa bacurude jira ɓ́ɗibɓɓɓ, Ācōrēba idjira bié ɓ́ɓya.”[‡] ¹⁴ Mañgɓɓ māwāsia Ācōrēba Jesucritodeba judiorāé sida carebamārēā idjia naēna Abrahaña carebayada aɗa quīrāca.[§] Dadjirāba Jesucritoda ijā panɓ bēra Ācōrēba idji Jaure diai jaraɗara edasidaa.

Ācōrēba Abrahañ ume beɗea ɓ́ɗara leyba āyā ɓ́ɓcaa

¹⁵ Djabarā, m̄ɓra ne jara ɓ́ɗeɗe beɗeaya: ēberāba dewara ume beɗea ɓ́ɗara cartade ɓ́ɓɓeɗa idji trɔɗa mañ cartade ɓ́ɓsira, ni aɓaɓɗa mañ beɗea ɓ́ɗara poya āyā ɓ́ɗaéa, idjaba dewara crīchada poya eɗa ɓ́ɗaéa. Ara mañ quīrāca Ācōrēba wārāneba jaraɗara quīrā awara oéa. ¹⁶ Ācōrēba Abrahaña, idjideba yōida ɓ́la biɗa jarasia idjia jūmarāda carebaida.* Ācōrē Bedeade ɓ́ɓ́ ɓ́la “Abrahañneba yōni ēberārāda” zocārā ēberārā jara ɓ́l quīrāca. Āteɓɓɓ ɓ́ ɓ́la Ācōrēba Abrahañneba yōida ɓ́la māwā jarasida aɓaɓɗebemada beɗea ɓ́l bēra. Mañra Critoa. ¹⁷ M̄ɓa jara ɓ́ɓra nañgɓɓ: Ācōrēra Abrahañ ume beɗea ɓ́ɓsia.[†] 430 poa baɗacarea idji leyra Moisea diasia. Baribɓɓɓ idjia Abrahañ ume naārā beɗea ɓ́ɗara mañ leyba āyā ɓ́ɓ́ basía. Āyā ɓ́ɗabara idjia carebayada aɗara oé bacasia. ¹⁸ Ācōrēba Moisea diada ley ijā o panɓ carea idjia dadjirāda carebaɓɓɓ, idjia carebayada aɗa quīrāca carebaéa. Baribɓɓɓ Ācōrēba Abrahañra carebayada aɗa bēra idji biɗeɗe careɓasia.

¹⁹ Mañda ¿Ācōrēba cārē cārēā idji leyra Moisea diasia? Idji leyra diasia ēberārāba cadjirua obadada cawaɗamārēā. Ēberārāra mañ leyɗeɗe panasidaa aɓa Abrahañneba yōida ɓ́aɗa zebɓɓɓɓ, idjideba Ācōrēba carebayada aɗa bēra. Ācōrēba Moisea mañ leyra bajānebema nezocarāneba diasia. Mañbe Moiseba ēberārāa diasia. ²⁰ Baribɓɓɓ Ācōrēba Abrahaña carebayada aside ni aɓaɓɗa mañ beɗea jaraɗe diabueé basía, āteɓɓɓ ara idjiabɓɓɓ Abrahaña māwā jarasia.

²¹ Māēteara Ācōrēba idji ley Moisea diaside ¿idjia Abrahañ ume beɗea ɓ́ɗara igarasica? ¡Māwāéa! Ācōrēba Moisea diada leyɗeɗe dadjirāda ewariza Ācōrē ume poya zocai beaɗibara, mañ ley ijā o panɓneba Ācōrē quīrāpita jipa panacasidaa. ²² Baribɓɓɓ Ācōrē Bedeade ɓ́ ɓ́la cadjiruaba jūmarāda preso eroɓɗa. Māwā Ācōrēba Abrahaña ēberārā carebayada aɗara poya oya. Wārāda Jesucrito ijāɓɗara māwā careba ɓ́la.

²³ Crito zei naēna dadjirāba idjida poya ijānaé basía. Mañne dadjirāra Ācōrēba Moisea diada ley jɓwaɗa panasidaa. Mañ leyɗebemada poya ēdrɔɗaé basía aɓa Ācōrēba Crito cawabibɓɓɓ. ²⁴ Wārāda Ācōrēba Moisea diada leyba dadjirāra pe eronībasia aɓa Crito

‡ 3:8 Genesi 12:3. § 3:10 Deuteronomio 27:26. * 3:11 Habacuc 2:4. † 3:12 Levítico 18:5. ‡ 3:13 Bacurude. Griego beɗeɗe bacuru aɓɓɓɓɓ cru sida jara ɓ́la. Deuteronomio 21:23. § 3:14 Genesi 12:3. * 3:16 Genesi 22:18. † 3:17 Griego beɗeɗe ɓ́ɓɓɓ cartade nāwā ɓ́ ɓ́la: “Critoɗeɗe Ācōrēra Abrahañ ume beɗea ɓ́ɓsia.”

zebɫɾɫɔɔaa. Crito zedacarea idji ijā panɫ carea Ācōrēba dadjirāra jipa unu ɔɫa. ²⁵ Idira dadjirāba Critoda ijā panɫ bēṛā Ācōrēba Moisea diada leyba pe eroniēa. ²⁶ Jesucritoda ijā panɫ bēṛā jūma bārāra Ācōrē warrarāa. ²⁷ Bārā borocuesidade unubisidaa Crito ume ābaa panɫda. Mañ bēṛā idji quīrāca panesidaa. † ²⁸ Jūma bārāra Jesucrito ume ābaa panɫ bēṛā Ācōrē quīrāpita judiora griego ume abaria, nezocara nezocāé ume abaria, idjaba umaquīrāra wērā ume abaria. ²⁹ Bārāra Critode bēṛā wārāda Abrahañ warrarāa. Mañba Ācōrēba bārāra carebasia idjia Abrahaña carebayada ada bēṛā.

4

Dadjirāra Ācōrē warrarāa

¹ Mñā jara ɔɫra nañ quīrāca ɔɫa: warraba idji zezadera jūma edaida ɔɫmīna caibe ɔɫde nezoca quīrāca ɔɫa. ² Caibe ɔɫra warra wagabada jɫwaeda ɔɫa, idjaba idji zezade edaida ɔɫra dewararāba wagabadaa aba dji zezaba jaraɔa ewaridaa. ³ Ara mañ quīrāca Crito ijāni naēna dadjirāra warra zaque quīrāca ɔeasia. Mañ ewaride dadjirāba nañ ējūānebema crīchara ijā o panasidaa nezoca quīrāca. ⁴ Baribɫɾɫ Ācōrēba jaraɔa ewari jūēsīde idji Warrara nañ ējūānaa diabuesia. Mañ Warrara wērāba tosia, idjaba Ācōrēba Moisea diada leyra ijā oida ɔasia. ⁵ Ācōrēba idjira diabuesia dadjirā mañ ley jɫwaeda ɔeadaɔa ēdɾɫ ɔɫpeda idji warrarāda ɔai carea. ⁶ Bārāra Ācōrē warrarā bēṛā idji Warra Jaureda diabuesia bārā soḁe ɔamārēā. Idji Jaure dadjirā soḁe ɔɫba Ācōrēa “jMñ Zeza!” abaria cawaḁamārēā dadjirāra Ācōrē warrarāda. ⁷ Mañ bēṛā idira bārāra nezocarāéa, āteɫɾɫ Ācōrē warrarāa. Ācōrē warrarā bēṛā idji warrarā itea eroɔɫda edaḁia.*

Pauloba djabarā carea bio crīcha beḁa

⁸ Naēna bārāba Ācōrē adua panasidade wārāé ācōrēda ēpē panasidaa ādji nezoca quīrāca. ⁹ Baribɫɾɫ idira bārāba Ācōrēra cawa panɫa. Jipa jaraibɫɾɫ, Ācōrēba bārāra cawa ɔɫa. Mañda j̄cārē cārēā crīcha ɫɔlaé beada wayacusa ēpē panɫ nezoca quīrāca? Mañba bārāra carebaca. ¹⁰ Bārāba quīrātanoa ewarida, jedecoda, poa sīda wagabadaa Ācōrēba bia unumārēā. ¹¹ Mañ bēṛā mñā crīcha ɔɫa mñdji quīrābe bārāa jaradiasida.

¹² Djabarā, bārā judiorāé quīrāca ɔai carea mñra Ācōrēba Moisea diada leydebemada ēdɾɫsia. Mañ bēṛā mñā bārāa beḁa djuburiaya mñ quīrāca mañ leyde bearānamārēā. Naēna bārāba mñra bié oḁaé basia. ¹³ Bārāba cawa panɫa mñā bārāma beḁa bia Critodebemada naārā jaradiasīde cacua bié ɔɫ bēṛā bārā druade jaradia ɔesida. ¹⁴ Cacua bié ɔɫmīna bārāba mñra igaradaé basia idjaba jɫretadaé basia. † Āteɫɾɫ bia edasidaa Ācōrē nezoca bajānebema edabɫda quīrāca, Jesucrito edabɫda quīrāca. ¹⁵ j̄Sāwāsi bārā ɔsriḁa naēna eroḁeadaɔa? Mñā wārāda jaraya bārāba poya opeḁadabara ara bādji daura nuētacasidaa mñā diadi carea. ¹⁶ Mñā wārā beḁeadeba quēā ɔɫ bēṛā j̄mñra bārā ume dji quīrāca?

¹⁷ Bārā tāēna āñ jaradia ɔeaba ne jūma o panɫa bārāba ādji beḁeada ijānamārēā. Baribɫɾɫ ādjia jaradia panɫba bārāra carebaca. Bārāra dai umebemada āñ ede quīrā panɫa ādjidɾɫ soḁeba ēpēnamārēā. ¹⁸ Wārāda bia ɔɫa ewariza crīcha biada soḁeba ēpē pananida. Baribɫɾɫ māwā ēpēnié panɫa ababe mñ bārā ume ɔdeɫɾɫ. Āteɫɾɫ mñ neéne biḁa ewariza soḁeba ēpē pananida panɫa. ¹⁹ Djabarā mñ warrarāca ɔea, mñra wayacusa bārā carea bia mīga ɔɫa wērā warra pua nūmɫ quīrāca. Mñra māwā bia mīga ɔaya aba bārā Crito quīrāca paneɫdaḁaa. ²⁰ j̄Mñda ara nawena bārā ume ɔadabara cawacasia sāwā bārā ume beḁeaida ɔɫda! Mñā wārāda adua ɔɫa bārānebemada sāwā crīchaida.

Saraḁeba idjaba Agaradeba Pauloba cawabida

† 3:27 Idji quīrāca panesidaa. Griego beḁeade nāwā ɔɫ ɔɫa: “Critoba djio panesidaa.” * 4:7 Edaḁia. Griego beḁeade ɫɫɾɫ cartade ɔɫ ɔɫa: “Critodeba edaḁia.” † 4:14 ɫɫɾɫba crīchabadaa Paulo cacua bié ɔadaba Galaciadebemarāra bia mīgabisida.

²¹ Ācōrēba Moisea diada leyde ɓa quĩrĩã ɓeaba m̄ã jaradadua: ¿Ācōrē leyde ɓá ɓara adua panlca? ²² Nāwā ɓá ɓla: Abrahałba warrada umé eroɓasia. Aɓa nezocawērā Agaraba tosia. ‡ Dewarabemara idji quima Saraba tosia. § Sarara nezocawērāé basía. ²³ Nezoca wērāba warrara tosia Abrahałba nał djaradeba māwā quĩrĩana bēřā. Baribɓɓ dji quimaba todara Ācōrēba diai jarada basía.

²⁴ Małgɓa crĩcha dromada dia ɓla. Ācōrēba beɗea ɓɓɗada umé panla. Mał beɗea ɓɓɗa umé panlra Sara idjaba Agara quĩrāca panla. Ācōrēba beɗea ɓɓɗara aba Sinai eyade diasia. Mał beɗea ɓɓɗara nezocawērā Agara quĩrāca ɓla, mał beɗea ɓɓɗa ɛpē ɓeara nezoca quĩrāca panl bēřā. ²⁵ Sinai eya Arabia druaɗe ɓara Agara quĩrāca ɓla mał eyade diada leyde ɓeara nezoca quĩrāca panl bēřā. Idjaba Jerusaleł nał ɛjũane ɓara Agara quĩrāca ɓla mał puruɗebemarāra nezoca quĩrāca panl bēřā. Nezoca quĩrāca panla Ācōrēba Moisea diada leyde panl bēřā. ²⁶ Baribɓɓ bajānebema Jerusalełra Sara quĩrāca ɓla mał puruɗebemarāra nezoca quĩrāca panlé bēřā. Māwā panla Ācōrēba Moisea diada leyde panlé bēřā. Dadjirāra mamabema bēřā Sara warrarāca panla. ²⁷ Ācōrē Beɗeade nāwā ɓá ɓla:

Wērā warra tocara, ɓsriɗadua. Warra pua unucara, bio ɓsriɗadua.

Wērā umaquĩrāba igaradaba warrarāda auɗuara eroɓaya wērā quima bara ɓɓ cāyābara.*

²⁸ Djabarā, dadjirāra Isa quĩrāca panla. Isara tosiɗaa Ācōrēba Abrahałba māwā jarada bēřā. Ara mał quĩrāca dadjirāra Ācōrē warrarāda panesiɗaa idjia māwā jarada bēřā.

²⁹ Abrahał ewariɗe Ismael, baridua warra quĩrāca toɗaba Isa, Ācōrē Jaure ɓɓɗeɓa todara bié obadjia. Ara mał quĩrāca idi biɗa Ācōrēba Moisea diada leyde ɓeaba Crito ijā ɓeara bié obadaa. ³⁰ Baribɓɓ Ācōrē Beɗeade nāwā ɓá ɓla: “Nezoca wērāra, idji warra siɗa āyā jɓretadua. Nezoca wērā warraba nezocaé wērā warra ume dji zezaba eroɓara poya edaéa.” †

³¹ Mał bēřā djabarā, dadjirāra nezocawērā warrarā quĩrāca panléa. Āteɓɓɓ nezocaé warrarā quĩrāca panla.

5

Critoba dadjirā ɛdrɓ ɓɓɗa

¹ Critoba dadjirāra ɛdrɓ ɓɓsia mał ɛdrɓ ɓɓɗade nĩbaɗamārēã. Małgɓara bio ijā pananadua. Wayacusa nezoca quĩrāca ɓearānadua. ² jũrĩnadua! Młra Paulo. Młna nałgɓda bārāa jaraya: Ācōrē quĩrāpita jipa ɓeadi carea bārā cacuada wēãgoɗida panlɗa crĩcha panlɓɓɓɓ, Critoba bārā carea oɗaba carebaéa. ³ Wayacusa młna jaraya: baridua umaquĩrāba idji cacuada wēãgobibɓɓɓ, Ācōrēba Moisea diada leyra jũma ijā o ɓaɗa ɓla. ⁴ Mał ley ijā o panlneba Ācōrē quĩrāpita jipa ɓeadi crĩcha ɓeara Crito jĩga wāsiɗaa. Idji biadeba jipa ɓɓɗara ɗdjirāba igarasɗaa. ⁵ Baribɓɓ dadjirāba Critoda ijā panl bēřā Ācōrē Jaureɗeɓa wārāda cawa panla Ācōrēba dadjirāra jipa unuida. ⁶ Cacia wēãgo ɓɓɗeɓa dadjira Jesucrito ume ābaa ɓacaa idjaba cacua wēãgoé ɓɓɗeɓa idji ume ābaa ɓacaa. Āteɓɓɓ idji ijā ɓɓɗeɓa idji ume ābaa ɓla. Māwā ijā ɓɓɓa djārāra quĩrĩã ɓla.

⁷ Bārāba wārā beɗeara bia ɛpē panasɗaa. ¿Caiba mĩã sēsi bārāba mał beɗeara igaradāamārēã? ⁸ ɗdjia jaradia panlra Bārā Trłnaneba zeé ɓla. ⁹ Quĩrānebaɗadua: harina ɛsābibari maārĩ ɓɓɓa harinara jũma ɛsābibaria. Ara mał quĩrāca maārĩ āi jaradia ɓɓɓa aɓeɗa jũma āi crĩchabibaria. ¹⁰ Māwāmĩna dadjirā Boro Jesucritoɗeɓa młna cawa ɓla bārāba młna jara ɓɓ awara crĩchaɗaéa. Baribɓɓ bariduaba bārāda māwā mĩã sēibɓɓ Ācōrēba cawa oya. ¹¹ Djabarā, Ācōrē quĩrāpita jipa ɓeadi carea cacua wēãgoɗida panlɗa młna waɗi jaradia ɓɓɓara, dji māwā jaradia ɓeaba młra bié oɗi carea ɛpēnaé bacasia. Młna māwā jaradia ɓɓɓara ɗdjirāba Jesu crude beuɗadeɓemada bié crĩchaɗaé bacasia.

‡ 4:22 Genesi 16:1-16. § 4:22 Genesi 21:1-3. * 4:27 Isaía 54:1. † 4:30 Genesi 21:10.

¹² Māmaarā biara ðacasia bārā māwā mīā sē ðeaba ādji umaquĩrā cacuara aþeda jūma tlatadida.

¹³ Djabarā, Ācōrēba bārāra trāsia idjia ēdrā ðeade nībaðamārēā. Bariblrā ēdrāpedada bēā crīcharānada bādji cacuaba quĩrā ðl quĩrāca oðida panlda. Āteblrā wārā quĩrāneba dji carebaðadua. ¹⁴ Ācōrēba Moisea diada leyra naļ beða aþalba jūma jara ðla: “Djārāra quĩrāduā ara bldji quĩrā ðl quĩrāca.”* ¹⁵ Quĩrācuīta þeadaðua. Ijara duananiblrā, djō duananiblrā, ara bāduþa jūma ārīnia.†

Ācōrē Jaureðeba nībaðadua

¹⁶ Maļ carea māa jaraya: Ācōrē Jaureðeba nībaðadua. Māwāblrā bārā cacuaba cadjirua o quĩrā ðlra oðāēā. ¹⁷ Naļ djaraba cadjirua o quĩrā ðlra Ācōrē Jaureba quĩrāca. Idjāba Ācōrē Jaureba obi quĩrā ðlra naļ djaraba quĩrāca. Ādjira ābaa bia pananaca bēā bārāba o quĩrā panlra poya oðāēā. ¹⁸ Bariblrā Ācōrē Jaureba bārāda eronīblrā, Ācōrēba Moisea diada leyde panlēā.

¹⁹ Naļ cacuaba cadjirua obarira ebuða ðla. Maļra naļgla: daunemabadara, auðua nībabadara, baridua ume auðua o quĩrābadara, ²⁰ jlwaba oða ācōrēa iwidībadara, jāībanaba obadara, djārā quĩrāmadara, ijarabadara, djārāne awuabadara, maārīā carea quĩrūbadara, ara ādji bia ðaidrā jlrābadara, caicayabadara, Ācōrē beða quĩrā awara jaradia panlneba awara wābadara, ²¹ djārāba eroþl carea bié crīchabadara, mīā beabadara, beu nībabadara, þsriða ewari o panlne jūmawāyā cadjirua obadara, idjāba ne jūma cadjirua maļ quĩrāca þea siða.‡ Māa bārāa naēna jaraða quĩrāca wayacusa jaraya: maļ cadjirua o þeara Ācōrē puruðe þeadaēā.

²²⁻²³ Bariblrā Ācōrē Jaureba naļglda diabarīa: djārā quĩrā þeada, þsriðaada, necai þeada, jūma droa þeada, ēberā biada þeada, sobiada, beða aþa þeada, jūmarā ume aduā þeada, idjāba dadji cacua jira eroþeadi siða. Jūma maļgla ni aþal leyba cadjiruada acaa. ²⁴ Naļ djaraba ne jūma cadjirua o quĩrā þabarīa Critoðerāba crude cachi beasiða. ²⁵ Dadjirāra Ācōrē Jaureðeba zocai panl bēā idjīðeba nībaðida panla. ²⁶ Djārā cāyābara biara þeada crīchaðié panla, caicaya duananié panla, idjāba djārāba eroþl carea bié crīchaðié panla.

6

Dji carebaðadua

¹ Djabarā, djabada cawaéne cadjiruade þaesira, bārā dji Ācōrē Jaureðeba nīnaba biaðeba carebaðida panla wayacusa jira nībamārēā. Bariblrā quĩrācuīta þeadaðua bārā siða aþari quĩrāca cadjiruade þaeda amaaba. ² Bia mīga panlne dji carebaðadua. Māwāblrā Critoba obi ðlra bārāba jūma oðia. ³ Dji dromaé ðlba idjida dji dromada crīcha ðlblrā, ara idjīduþa cūrūga ðla. ⁴ Djārāba o ðl acli cāyābara ara dadjia o ðldrā acliða ðla jira o ðl cawaya. Māwā ara dadjia o ðl carea þsriða þaya. ⁵ Dadjiza oðida panlra jūma jira oðida panla.

⁶ Ācōrē beða cawablrāba dji jaradiabarīa ne jūma bia idjia eroþlðebemada diaida ðla.

⁷ Ara bāduþa cūrūgarānada. Ni aþalba Ācōrēra poya cūrūgaēā. Quĩrānebaðadua: ne u ðlba idjia ublrā quĩrāca ewaya. ⁸ Maļ carea naļ djaraba cadjirua o quĩrā ðlda aþalba o ðlblrā, Ācōrēba maļ ēberāra bié þlra. Bariblrā Ācōrē Jaureba quĩrā ðlda aþalba o ðlblrā, Ācōrēba maļ ēberāra ewarīza idji ume zocai þlra. ⁹ Maļ bēā sēnaé ne biada o pananada. Sēnaéblrā, Ācōrēba ðlda ewarīde dadjirāba biada eðaðia. ¹⁰ Maļ

* 5:14 Levítico 19:18. † 5:15 Griego beðeade maļ versículoda nāwā ðl ðla: “Bārāda dji ca duananiblrā, idjāba dji cotaðica duananiblrā, ara bāduþa jūma ārīnia.” ‡ 5:21 Mīā beabada. Griego beðeade Āclrā cartade maļra neēā.

carea dadjirāba poya obladaza jūmarāda bia carebađida panla. Biara Jesu ijā beada māwā carebađida panla.

Pauloba naļ cartade jirūare ɛlɛda

¹¹ Acɛadua, ara młdji jlwaba letra waiɛlaba naļ cartara ɛlbɛɛla. ¹² Bārā cacua wēāgobi quĩrĩā beaba Crito crude beudadebemada jaradiabadaa baribɛɛɛ cacua wēāgobi panla judiorāba bia ununamārēā idjaba ādjia jaradia panl carea bié orānamārēā.

¹³ Baribɛɛɛ dji cacua wēāgopeđadaba Ācōrēba Moisea diada leyra jūma ijā ođaca. Māwāmĩna ādjirāba bārā cacuada wēāgobi quĩrĩā panla, bārāba māwā osidara ara ādjiɛbemada bia beɛeadi carea. ¹⁴ Baribɛɛɛ młra māwā ɛlɛā. Młnebemada ni maārĩ biɛa bia beɛeā. Ātebɛɛɛ aɛabe dadjirā Boro Jesucrito crude beudadebemada bia beɛeaya. Critora crude beuɛa bērā naļ ɛjūānebemaba bia unubadara młmaarā jūma beusia. Idjaba naļ ɛjūāne beamaarā młra beusia. ¹⁵ Ācōrēmaarā cacua wēāgo ɛaɛa wa cacua wēāgoé ɛai siɛa biara ɛlɛā. Idjia ɛberā djiwiɛi ođadɛɛɛ bia unu ɛla. ¹⁶ Młna quĩrĩā ɛla jūma młna jara ɛl quĩrāca ijā beara Ācōrēba quĩrā djuburia ɛaɛa, necai ɛai siɛa ādjirāa dia ɛaɛa. Małgɛɛɛ Ācōrē ɛberārā araa.*

¹⁷ Idiba łtaa młna quĩrĩā ɛaɛa aɛalaba młra mĩā sēida. Jesuɛbema jaradia ɛl carea ɛberārāba młra bié osidaa. Mł djara cōācuada aninada eroɛla unubi carea młra idjiɛɛa.

¹⁸ Djabarā, młna quĩrĩā ɛla dadjirā Boro Jesucritoba idji biɛeɛa jūma bārāra careba ɛaɛa. Bia ɛla māwā ɛaɛa.

* 6:16 Małgɛɛɛ Ācōrē ɛberārā araa. Griego beɛeade ɛl ɛla: “Małgɛɛɛ Ācōrē israelerā.”

EPESO

CARTA PAULOBA ƁΛƉA DJABARÁ EPESO PURUƉEBEMA ITEA

Paulo Romane preso Ɓaside nañ cartada djabarā Epeso puruƉebemará itea Ɓasia. Poa 60Ɖe Ɓasica Ɓla.

Paulo Epesode jūēside Aquila, Priscila ume Ɓadada awara wāsia (Hecho 18:19). ḌCΛΓΛmaarā Priscilaba, Aquila ume Epesode naārā JesuƉebemada jarade wāsidaa (Hecho 18:26). Paulo jēda zeside poa umé auƉu djabarāa jaradia Ɓabadjia (Hecho 19:8-10). Zocārāba Critoda ijāƁla bēra dji ācōrēwērā Artemisa ēpēbadara quīrūbucasiƉaa (Hecho 19:21-41).

Pauloba Ɓasia judiorāda judiorāē siƉa Crito ume panl bēra ādjirāra puru Ɓa Ɓla. Capítulo 1ne Ɓl Ɓla Ācōrēba CritoƉeba oƉada, Pauloba Ācōrēa bia beƉeadaƉa idjaba djabarā carea iwidiƉada. Capítulo 2Ɖe, 3Ɖe biƉa Ɓl Ɓla Ācōrēba Crito ēberārāneba obi quīrīā ƁlƉebemada. Capítulo 4Ɖeba Ɓa 6Ɖaa Ɓl Ɓla sāwā dadjirāba maḡΛra oƉida.

Pauloba nañ cartade naārā ƁlaƉa

¹ Māra Pauloa. Ācōrēba quīrīāna bēra māra Jesucritoba diabueƉaa. Mā nañ cartara ƁlƁΛra jūma Ācōrē ēberārā Jesucrito ijā Ɓea Epeso puruƉebema itea. ² Mā quīrīā Ɓla dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biƉa ādji biadeba bārāra careba pananida idjaba necai Ɓai siƉa bārā dia pananida.

Ācōrēba ne jūma bia dadji jaure itea dia Ɓl

³ Dadjirā Boro Jesucrito Zeza Ācōrēa bia beƉeadaƉa panla. Crito ume panl bēra idji JaureƉeba ne jūma biada dadjirāa bajāneba dia Ɓla. ⁴ Nañ ējūā oi naēna CritoƉeba dadjirāra edasia idji itea bia beaƉamārēā idjaba idji quīrāpita cadjirua neē beaƉamārēā. ⁵ NaēnaeƉa JesucritoƉeba dadjirāra edasia idji warrarāda beaƉamārēā, māwā o quīrīā ƁaƉa bēra idjaba dadjirāra quīrīāna bēra. ⁶ Idji bia waiƁla ƁlƉeba dadjirāra bio carebasia idjia quīrīā Ɓl Warradeba. Mañ carea idjā bia beƉeadaƉa panla. ⁷ Idji Warra oa erozoaƉeƉeba Ācōrēba dadjirāra cadjiruadebemada ēdΛ edasia. Dadjirāba cadjirua opeƉaƉara idji biadeba jūma quīrādoasia. ⁸ Idji biadeba dadjirāra bio carebasia jūma idji necawaada, crīcha cawaa siƉa diada bēra. ⁹⁻¹⁰ Idjia o quīrīā Ɓla naēna cawabiē Ɓasia. BaribΛra dadjirāa cawabisia idji biadeba quīrīāna bēra. Idjia CritoƉeba naēnaeƉa oi crīcha ƁaƉara idjia Ɓla ewaride jūma oya. Mañ ewaride ne jūma bajānebemada, nañ ējūānebema siƉa Crito jΛwaeƉa ƁΛya.

¹¹ Ācōrēba naēnaeƉa crīcha ƁaƉa quīrāca CritoƉeba dadjirāra edasia idjia diaidebemada edaƉamārēā.* Māwā osia ne jūmada idjia o quīrīā Ɓl quīrāca obari bēra. ¹² Idjia quīrīāsia dai judiorā dji naārā Crito ijāpeƉaƉaba idji biya quiruƉebemada bia beƉeadaƉa. ¹³ Mañ awara bārā judiorāē biƉa wārā beƉea bia dadji ēdΛidebemada ūrīnapeƉa Critora ijāsidaa. Māwā bārā siƉa idji ēberārāda panesidaa. Crito ijāsidae Ācōrēba jarada quīrāca idji Jaureda bārāa diasia sēyāda Ɓamārēā. Mañba cawabi Ɓla bārāra idjiderāda. ¹⁴ Ācōrē Jaurera edapeƉaƉa bēra dadjirāba cawa panla jūma Ācōrēba diai jarada wārāda edaƉida idjiderā jūma bia Ɓai ewaride. Mañ carea idji biya quiruƉebemada bia beƉeadaƉa panla.

Pauloba Ācōrēa iwidiƉa

¹⁵⁻¹⁶ Mañ bēra mā ewariza bārā carea Ācōrēa bia ƁlaƉa abaria. DārābΛra mā ūrī Ɓla bārāba dadjirā Boro Jesura ijā panla idjaba jūma Ācōrē ēberārāra quīrīā panla. Mañ ewarideba ḷtaa mā bārā carea Ācōrēa iwidiƉaria. ¹⁷ Mā dadjirā Boro Jesucrito Ācōrēa, dadjirā Zeza biya quirūa iwidiƉaria idji JaureƉeba bārā necawaada

* ^{1:11} Edasia idjia diaidebemada edaƉamārēā. Griego beƉeade māra ebuƉa Ɓléa. ḌCΛΓΛmaarā nāwā jara Ɓla: “Edasia idji ēberārāda beaƉamārēā.”

diamārēã idjaba idjiðebemada cawabimārēã. Māwã bārãba idjida biara cawadia. ¹⁸ Idjaba iwidibaria Ācōrēba bārã crīchara ewamārēã. Māwã bārãba cawadia cārēda idjiðeba edadi carea jãã panlda, maã edaðamārēã trl̃na bēã. Maãne bārãba cawadia idji ēberārãba edaðira waiþla bio biya quiruda. ¹⁹⁻²⁰ Idjaba m̃la iwidibaria bārãba cawadamārēã idji l̃lara jūmarã cāyãbara l̃lara l̃lda. Maã l̃laðeba idjia dadjirã idji ijã beara careba l̃la. Ara maã l̃la waiþla l̃laðeba Ācōrēba Critora beu ðaðada lr̃ēbabipeða bajãne idji jlwa araare chumebisia. ²¹ Ācōrēba idjira jūma jai bororã cāyãbara, bajãnebema dji droma ðea cāyãbara, dji mēsrã ðea cāyãbara, idjaba dji l̃la ðea cāyãbara dji dromaara l̃sia. Naã ewaride idjira jūmarã cāyãbara dji dromaara l̃la, tēãbema ewaride biða māwã ðaya. ²² Ācōrēba ne jūmada Crito jlwaeda l̃sia, idjaba Critora l̃sia ne jūmane idji ēberārã Boroda ðamārēã. ²³ Crito ēberārãra idji cacuaa. Ādjirãra ne jūmane idjiðeba panla. Idjaba ne jūmada idjiðeba l̃la.

2

Ācōrēba Jesucritoðeba dadjirã ēdr̃l edaða

¹ Naēna bārãra Ācōrēnebemada beu ðesia, ijãnaé panlneba cadjiruada obadjida bēã.* ² Māwã nībasidaa naã ējūãnebema crīchada ēpē panana bēã idjaba naã ējūã deaðade panl jairã boro sida ēpē panana bēã. Naã ewaride idjia Ācōrē beða ijãé beara idji jlwaeda eroþla. ³ Naēna jūma dadjirãda ãdji quĩrãca nībasidaa naã cacuaba cadjirua oya l̃lda ēpē panana bēã. Naã cacuaba cadjirua o quĩrã l̃lda, cadjirua dadji crīchade l̃ sida o panasidaa. Dji cadjiruarã bēã Ācōrēba idji quĩrubiðeba dadjirãra cawa oida basia jūma cadjirua obadarã cawa obari quĩrãca.

⁴⁻⁵ Bariblr̃l Ācōrēba bio quĩrã djuburiabaria. Idjia dadjirãra bio quĩrã l̃ bēã cadjiruade beu ðaðada Crito ume ābaa zocai l̃sia. Ācōrēba idji biaðeba bārãra ēdr̃l edasia. ⁶ Jesucrito ume ābaa panl bēã Ācōrēba dadjirãra idji ume ābaa lr̃ēbabisia idjaba idji ume ābaa bajãne chūmebisia. ⁷ Maãgara jūma osia nocoarebema ewaride unubi carea sãwã idji bia waiþla l̃laðeba carebasida dadjirãra Jesucrito ume panl bēã. ⁸ Jesuda ijãpeðada bēã Ācōrēba idji biaðeba bārãra ēdr̃l edasia. Ara bãdjia opeðaðaðeba ēdr̃lðaðé basia, ãteblr̃l Ācōrēblr̃l bari ēdr̃l edasia. ⁹ Bārãba bia o panl carea Ācōrēba ēdr̃l edaé basia. Māwã ni aþallda ara idjiðebemada poya bia beðeadaéa. ¹⁰ Ācōrēba dadjirãra Jesucritoðeba djiwiðida osia ne biada o pananamārēã. Maã ne biara idjiablr̃l naēna l̃sia dadjirãba oðamārēã.

Critoðeba judiorã, judiorãé sida Ācōrē ume bia panena

¹¹ Maã carea quĩrãnebaðadua bārãra naã djarade judiorãé bēã judiorãba “cacua wēãgoé bea” abadaa Ācōrē neé bea adi carea. Ara ãdjida “cacua wēãgo bea” abadaa Ācōrē ēberārã adi carea. Bariblr̃l ãdji cacuara wēãgosida bēã aþabe naã djarade quĩrã awara beaa. ¹² Quĩrãnebaðadua naēna bārãra Crito neé ðeasida idjaba Israeldebemaé basida. Ācōrē ãdjirã ume beða l̃side idjia bārãa ni cārē sida diai jaraé basia. Maã awara bārãra sãwã bia ðaðida neé panasidaa idjaba naã ējūãne Ācōrē neé ðesia. ¹³ Bariblr̃l idira Jesucrito ume panl bēã, bārãra naēna tml̃l ðaðada Ācōrēba Crito oaðeba idji caita enesia.

¹⁴ Wãrãda Critoba dadjirãra necai l̃sia. Idjia judiorãra judiorãé ume ābaa l̃sia puru aþa ðemārēã. Idji beuðaðeba dadjirãra awara pananada ābaa l̃sia. ¹⁵ Ācōrēba Moisea diaða leyba ne zocãrã obibaria. Bariblr̃l idji beuðaðeba Critoba maã leyra äyã l̃sia judiorãda, judiorãé ume ābaa necai l̃la carea. Idjia puru umé pananada puru djiwiðida aþa osia. ¹⁶ Idji crude beuðaðeba puru umé ðaðada puru aþa opeða umena Ācōrē ume bia l̃sia. Māwã dadjirãra awara pananada idjia ābaa bia l̃sia.

* ^{2:1} l̃crl̃l versioãne naã sida l̃l l̃la: “Idjia bārãa zocai ðaida diasia.” Bariblr̃l maãra griego beðeade neéa.

17 Critoba bedeā bia Ācōrē ume necai ɓaidebemada bārā dji Ācōrēnebema tɒmɒ beadaa, dai dji Ācōrē caita ɓeaa biɗa jaraɗe zesia.† 18 Critoɗeba dadji umérāba abarica dadjirā Zeza Ācōrēa idji Jaure aɓa ɓɗɗeɓa poya iwidiɗia. 19 Mañ bēra bārā judiorāeera waa Ācōrē puruɗebemada aĩ beadaeá, aɗeɓɓɒ Ācōrē puruɗebemara ume ābaa panɒa. Iɗira bārāra Ācōrē ēberārāa. 20 Bārāra mōgara de quírāca panɒa. Jesuba diabueɗarāda, Ācōrēneba beɗeabadarā siɗa mañ de edrebema mōgara quírāca panɒa. Bārāra mōgara ādjirā ɓɓɓ ca wāɓɗa quírāca panɒa. Mañ deɗebema dji biara ɓɒ mōgarara Jesucrito. 21 Idjiɗeɓa mañ dera biya cara ɓebaria idjaba waiɓɗara wari wābaria dadjirā Boro itea bia ɓemārēa. 22 Crito ume panɒ bēra bārā siɗa jūma Ācōrē ēberārā ume ābaa de quírāca panɒa. Mañ deɗe Ācōrēra idji Jaureɗeɓa ɓebaria.

3

Ācōrēba Paulora ɓasia judiorāeera jaradia ɓamārēa

1 Mañ bēra mɒa [bārā carea Ācōrēa iwidiɓaria.]* Mɒra Paulo. Bārā judiorāeera Jesucritoɗebemada jaradia ɓɒ carea preso ɓɒa. 2 Mɒmaara bārāba bio cawa panɒa Ācōrēba idji biɗeɓa mɒra ɓasida bārāa jaradiamārēa. 3 Idjia naēna cawabié ɓaɗada mɒa cawabisia. Maɓɗɗeɓemada mɒa naɓ cartade maārī ɓasia. 4 Naɓ carta aɒ panɒne bārāba cawadiā Ācōrēba Critoɗebema cawabié ɓaɗara mɒa cawa ɓɗa. 5 Naārāeɗa Ācōrēba ēberārāa maɒra cawabié ɓasia, baribɒɒ iɗira idjiɗeɓa beɗeabadarāa, Jesucritoba dia-bueɗarāa biɗa idji Jaureɗeɓa cawabisia. 6 Idjia cawabié ɓaɗara naɓɓɒa: judiorāeera beɗeā bia Critoɗebemada iɗā panɒneba judiorā ume ābaa Ācōrēba diaidebemada edadiā, abari cacuade duanɒa, idjaba Ācōrēba Jesucritoɗeɓa diai jaraɗada ābaa eropanɒa. 7 Ācōrēba idji biɗeɓa mɒra idji nezocada ɓasia beɗeā bia Critoɗebemada jaradiamārēa. Idji ɓɗaɗeɓa māvā osia.

8 Jūma Ācōrē ēberārā tāēna edaara ɓamɒina Ācōrēba idji biɗeɓa mɒra ɓasia judiorāeera Critoba bio careba ɓɗeɓemada jaradiamārēa. Critoba bio careba ɓɒra dadjirāba poya jūma cawa jaraɗeá. 9 Ācōrē ne jūma oɗaba mɒra ɓasia jūmarāa eɓuɗa cawabimārēa sāvā osida idjia naēna oi crīcha ɓaɗara. Mañ oi crīcha ɓaɗara naēna cawabié ɓasia. 10 Iɗira judiorāra judiorāeē ume ābaa ɓɗa bēra ādjirāneba bajānebema dji droma ɓeaa, dji ɓɗa ɓeaa biɗa cawabisia idjira ne jūmane bio ne cawa ɓɗa. 11 Māvā osia idjia naārāeɗa dadjirā Boro Jesucritoɗeɓa oida crīcha ɓaɗa bēra. 12 Dadjirāba ara mañ Jesucritora iɗā panɒ bēra idjaba idji ume ābaa panɒ bēra Ācōrēa ne wayaa neé iwidiɗida panɒa. 13 Mañ carea mɒa bārāa nāvā beɗeā djuburiaya: mɒra bārā carea bia mīga ɓamɒina jūmawāyā sopuarānadia. Māvā bia mīga ɓɒa bārāra Ācōrē ume bia beɗamārēa.

Pauloba Epesodeɓema djabarā carea Ācōrēa iwidiɗa

14 Mañ carea mɒra dadjirā Boro Jesucrito Zeza quírāpita chíráborode coɓebaria.† 15 Idjia jūma bajāne ɓeaa, naɓ ējūāne ɓeaa siɗa osia idjaba idjiɗeɓa panɒa.‡ 16 Idjiderā itea ne eroɓɒra bio biya quírua. Mañ bēra mɒa iwidi ɓɒa idji Jaureɗeɓa idji ɓɗara bārāa sode diamārēa. Māvā bārāra zarea ɓeadiā. 17 Idjaba iwidi ɓɒa iɗā panɒ bēra Critora bārā sode ɓamārēa. Iwidi ɓɒa bārāra ne jūmane quírāneba pananamārēa. Māvā zarea ɓeadiā bio carra jida panɒ quírāca. 18 Mañne bārāba jūma Ācōrē ēberārā ume poya cawadiā Crito quírāra waiɓɗa ɓɗa, jeɗeā ɓɗa, drasoā ɓɗa, ɓɓɓ ɓɗa, idjaba nāɓua ɓɗa. 19 Ara

† 2:17 Bārā dji Ācōrēnebema tɒmɒ beadaa, dai dji Ācōrē caita ɓeaa biɗa jaraɗe zesia. Maɓba jara ɓɒa “judiorāeera, judiorāa biɗa jaraɗe zesia.” * 3:1 Bārā carea Ācōrēa iwidiɓaria. Maɒra griego beɗeade neēa. Pauloba jarai ɓaɗada jūma jaraé basía, aɗeɓɓɒ dewara crīchada jaradia ɓesia. Baribɒɒ zocārāmaara idjia jarai basía mañ djabarā carea Ācōrēa iwidiɓarida 3:14ɗe jara ɓɒ quírāca. † 3:14 Dadjirā Boro Jesucrito. Griego beɗeade ɓɒɒɒ cartade maɒra neēa. ‡ 3:15 Griego beɗeade mañ versículoda nāvā ɓɒ ɓɒa: “Idjiɗeɓa jūma bajānebemarāba, naɓ ējūānebemarā biɗa ādji trɒra edabadaa.”

dadji crīchadeba poya cawadacamīna m̄la iwidi ɛla bārāba mañ quĩrĩara cawadamārēã. Cawasidara ne jūmane Ācōrē quĩrāca beadia.

²⁰⁻²¹ Ĵcōrēra bio bia quirua! Idji ɛla dadjirā sođe ɛldeba waibłara poya oya dadjirāba crīchabada cāyābara wa idjía iwidiɛbada cāyābara. Djabarā, Jesucrito ume panł bērā jēwariza Ācōrēa bia bedeadadua! Bia ɛla m̄wā ɛaıda.

4

Ācōrē Jauredeba djabarāra cacua ɛba panł

¹ M̄ra dadjirā Boro Jesu carea preso ɛla. M̄la bārāa beđe djuburiaya jipa nĩbadamārēã. Ācōrēba bārāra tr̄sia m̄wā nĩbadamārēã. ² Crīcharānadua bārāra dji dromarāda, ātebłł sobiadeba beadedua. Quĩrĩaneba ɛbarica dji droadadua. ³ Jūma oɛadua ābaa necai beadi carea. M̄wā Ācōrē Jaureba bārā ābaa bia ɛłdara ārĩnaéa. ⁴ Dadjirāra cacua ɛba panł. Ācōrē Jaure ɛba ɛłda eropanł. Ācōrēba bārāra tr̄sia ɛbarida jłā pananamārēã. ⁵ Dadjirā Boro Jesura ɛbabłł ɛla. Dadjirāba ɛbari Jesuda ijā panł. Idjaba ɛbari tr̄neba borocuesidaa. ⁶ Ācōrēra ɛbabłł ɛla. Idjira jūmarā Zezaa, jūmarā Boroa. Jūma idjiderā sođe ɛla idjaba dadjirāneba idjia o quĩrĩ ɛłra obaria.

⁷ Baribłł Critoba dia quĩrĩ ɛada quĩrāca idji biadeba dadjirāza idji itea ne oɛdamārēã awara awara diasia. ⁸ Ācōrē Bedeade n̄wā ɛł ɛla:

Idji ɛtaa wāside idjia poyadara preso edesia. Małbe ne biada ēberārā diasia.*

⁹ Idjira ɛtaa wāside a ɛłba ĵcārēda jara ɛł? Jara ɛla ɛtaa wā naēna idjira ɛłɛba nał ējūānaa zesida. ¹⁰ Dji ɛłɛba eɛaa zedadł wayacusa bajā ɛłɛara ɛłmaa wāsia ne jūmada idjideba beadamārēã. ¹¹ Idjiabłł ɛłɛł ɛłsia idjia diabueɛarāda beadamārēã, ɛłɛł ɛłsia Ācōrēneba beɛabadarāda beadamārēã, ɛłɛł ɛłsia beđe bia Critoɛebemada jaradia nĩbadamārēã, idjaba ɛłɛł ɛłsia idji ēberārā wagabadada idjaba jaradiabadada beadamārēã. ¹²⁻¹³ Idjia m̄wā ɛłsia Ācōrē ēberārā carebadamārēã, ādjirā bida Ācōrē itea poya bia oɛdamārēã. M̄wā jūma Crito ēberārā idji cacua abadara zareara wari wānia ɛba jūmarāda Ācōrē Warra ijā panłneba idjaba cawa panłneba ābaa bia paneɛłdadaa. Małne dadjirāra ne jūmane Crito quĩrāca beadia. ¹⁴ M̄wāra waa warra zaque quĩrāca beadaéa. Warra zaqueba baridua beɛeada ijābaria. Mał awara ēberārā cūrūga cawa beaba jaradia panłneba sewada ijābibaɛaa n̄ūrāba jāba āyā edebłł quĩrāca. Baribłł dadjirāra mañ quĩrāca beadaéa. ¹⁵ Ātebłł quĩrĩaneba wārā beɛeada ēpēnida panł ne jūmane dadjirā Boro Crito quĩrāca beadi carea. ¹⁶ Idjideba jūma dadjirā idji cacua abadara ābaa cara panł dji carebaɛi carea. Dadjirāza oɛida panł quĩrāca obłdade jūmarāda quĩrĩaneba bia wari wānia.

Critoɛeba zocai ɛai djiwidi erobeara s̄wā nĩbaɛida panł

¹⁷ Bārāba wārāda oɛdamārēã m̄la dadjirā Boro tr̄neba nałda jaraya: waa Ācōrē adua ɛba quĩrāca nĩbarānadua.† Ādjirāra crīcha sirié beadeba nĩbabadaa. ¹⁸ Ādji crīchara p̄ĩmane ɛł bērā Ācōrēnebemada cawadaca. Ādji so zareaba Ācōrēra adua panł bērā idjia zocai ɛai dia ɛłda neé panł. ¹⁹ Ādjia cadjirua o panł carea peradaca. ɛbabe cadjiruada o quĩrĩabadaa. Ne jūma m̄ĩ perada o panłba sēnaca.

²⁰ Baribłł bārāba Crito ijāsidade cawasidaa m̄wā beadié panłda. ²¹ Wārāda bārāba Jesucritoɛebemada ūrĩnapeda ijāsidaa. Ijāpeɛadacarea djabarāba wārā beđe idjidebemada biara jaradiasidaa. ²² Ādjia jaradiapedadara nałgł: bārā crīcha drōāneba waa nĩbarānadua naēna o panana quĩrāca. Bārā crīcha drōāra jūma ārĩ ɛla nał cacua cadjirua o awua ɛłba cūrūga eroɛł bērā. ²³ Ātebłł idu Ācōrēa bārā crīchara djiwidi obıada. ²⁴ Mał crīcha djiwidi Ācōrēba osia bārāra idji quĩrāca beadamārēã. Mał bērā wua djiwidi jł panł quĩrāca crīcha djiwidiɛbeba nĩbadadua. M̄wā bārāra Ācōrē quĩrāpita jipa, biya nĩbaɛa wārā beɛeaba jara ɛł quĩrāca.

* 4:8 Salmo 68:18. † 4:17 Ācōrē adua ɛba quĩrāca. Griego beɛeade ɛł ɛla: “Judiorāé nĩbabada quĩrāca.”

²⁵ Mañ bërã sewara idu ðadadua. Aþabe wãrãdrã djãrã ume beðeðadua, jũma dadjirãra aþari cacuaðebema bërã.

²⁶ Quĩrũnibãrã cadjiruada orãnadua. Mañ quĩrũbira soðe ewari aþa erobearãnadua. ‡
²⁷ Diaurua idu cũrũgabirãnadua.

²⁸ Ne drãlabari baðara waa ne drãlaié ðla, ãtebãrã ara idji jãwaba trajaida ðla ne erobai carea. Mãwã idjia erobaya ne neé queðeara carebai carea.

²⁹ Beðea cadjiruara beðearãnadua. Ætebãrã djãrã carebaði carea aþabe beðea biadrã beðeðadua. Mãwã bãrã beðea ùrĩ þeara bia panania. ³⁰ Cadjirua o panãba Æcõrẽ Jaurea sopuabirãnadua. Æcõrẽba idji Jaurea bãrã diasia sẽyãða þamãrẽã. Mãlba cawabi ðla bãrãra idjideãrãda. Idji Jaurea bãrã ume þaya aþa Æcõrẽba idji eberãrã jũma bia ðla ewaridaa. ³¹ Jũma bãrãba soðe bié crĩchabadara, soðeba quĩrũbadara, quẽguea beðeabadara, caicayabadara, djãrã bié jarabadara, idjãba jũma djãrã bié oði crĩchabada sida ãyã ðadadua. ³² Sobia beðadua. Quĩrã djuburiaya beðadua. Bãrã bié opeðaðara quĩrãdoaðua Æcõrẽba bãrã cadjirua Critoðeba quĩrãdoaða quĩrãca.

5

Æcõrẽ warrarã sãwã beaðida panã

¹ Æcõrẽba bãrã, idji warrarãra bio quĩrã ðla. Mañ bërã idji quĩrãca beaðadua. ² Jũmarãda quĩrãnadua Critoba dadjirã quĩrã ðla unubiða quĩrãca. Quĩrãneba dadjirã carea ara idjida idu beabisia Æcõrẽa animarã babue diabãrã quĩrãca. Æcõrẽba mãlba bia unusia.

³ Bãrãra Æcõrẽ eberãrã bërã daunemanié panã, auðua nĩbaðié panã, idjãba djãrãneda awuaðié panã. Mãñnebemada ni mãrĩ biða beðeðié panã.* ⁴ Beðea cadjiruada, sirié ðl beðeada, ijaramia cadjirua sida beðearãnadua mãwã beðeaira bié ðl bërã. † Ætebãrã Æcõrẽa bia ðlaða aðadua. ⁵ Bãrãba cawa panã daunemabadara, auðua nĩbabadara, ne jũma awuabada sida Critoba, Æcõrẽ biða ãdji puruðe edaðaéða. Ne jũma awua þaira jãwaba oða ãcõrẽ epẽ ðl quĩrãca ðla, Æcõrẽ cãyãbara idjia awua ðla biara epẽ ðl bërã.

⁶ Aþalba sewaðeba cadjiruada oðiða panãna aibãrã, idu cũrũgabirãnadua. Cadjirua o panã carea Æcõrẽba idji beðea ãjãé þeara cawa oya. ⁷ Mañ bërã cadjirua obadarã ume aþarica orãnadua.

⁸ Naẽna bãrãra pãĩmanebema basía, baribãrã iðira dadjirã Boro ume panã bërã bãrãra ãnaanebema. Mañ bërã ãnaanebema warrarã quĩrãca nĩbaðadua. ⁹ ãnaane nĩbaðibãrã sobia beaðia, jipa oðia, idjãba wãrãneba nĩbaðia. ‡ ¹⁰ Dadjirã Boro bia unu ðla cawaði carea jãrãðadua. ¹¹ Pãĩmanebemãrãba cadjirua obaðaðeba ne biada zecaa. Mañ bërã aþarica orãnadua, ãtebãrã cawabiðadua ãdjia obadara cadjiruada. ¹² Wãrãda dadjira peraðida panã ãdjia cadjirua mẽrã obaðaðebemada beðeði carea. ¹³⁻¹⁴ Baribãrã ne jũmada ãnaane ðlbaðaðe sãwãbãrã ðla ebuða unubibadaa, ãnaane ne jũmada ebuða unubada bërã. Mañ carea nãwã jarabadaa:

Ãrãmadua ðl cãĩ ðãrã. Cadjiruaðe beu þaðada piradrãdu. Mãlbe Critoba ðãrã ãnaane ðãya.

¹⁵ Mañ bërã quĩrãcuíta nĩbaðadua. Adua þea quĩrãca nĩbarãnadua, ãtebãrã necawaaðeba nĩbaðadua. ¹⁶ Bãrãba poya obãdaza bia oðadua, nañ ewariðe eberãrãba ne jũma cadjiruada obada bërã. ¹⁷ Crĩcha neé þea quĩrãca þearãnadua, ãtebãrã bio cawaðadua cãrẽda dadjirã Boro obi ðla. ¹⁸ Ituaba beu nĩbarãnadua. Mãlãlba cadjiruada wetara obibaria. Beu nĩbaði cãyãbara Æcõrẽ Jaureðeba beaðadua. ¹⁹ Æcõrẽ

‡ 4:26 Salmo 4:4. * 5:3 Ni mãrĩ biða beðeðié panã. Mãñ beðeara idjãba nãwã traducida ðla: “Nĩbaðadua dewararãba ni mãrĩ biða poya jararãnamãrẽã bãrãba cadjiruada o panãda.”

† 5:4 Beðea cadjiruada. Æcãrã cartaðe “sewada” ðl ðla. ‡ 5:9 ãnaane nĩbaðibãrã. Griego beðeðe Æcãrã cartaðe ðl ðla: “Æcõrẽ Jaureðeba nĩbaðibãrã.”

Bedeade ɛl trlābida, djabarāba trlābadada, idjaba Ācōrē Jaureba trlābi ɛl sida dji carebadi carea ābaa trlānadua. Dadjirā Boroa sođeba trlānadua bia bedeadi carea. ²⁰ Dadjirā Boro Jesucrito trlneba ewariza dadjirā Zeza Ācōrēa ne jūma carea bia ɛlada adadua.

Dadji quima ume sāwā beadida panl

²¹ Crito waya panlneba abarica dji ijānadua. §

²² Wērā quima bara ɛa, bārāba dadjirā Boro Crito bedeā ijā obada quīrāca bārā quima bedeāra ijā oɛadua. ²³ Umaquīrāda idji quima boroa. Ara maļ quīrāca Critora idji ēberārā Boroa idjaba idji ēberārāra idji cacua quīrāca panla. Idjira ādjirā Ēdrɔ Edabaria. ²⁴ Crito ēberārāba idji bedeā ijā obada quīrāca wērāba idji quima bedeāra jūma ijā ɛaida ɛla.

²⁵ Umaquīrārā, bārā quimara quīrā beadadua Critoba dadjirā quīrā ɛlda unubida quīrāca. Quīrāneba dadjirā carea ara idjida idu beabisia. ²⁶ Idjia māwā osia dadjirāra Ācōrē itea bia ɛli carea. Idji bedeaba dadjirā cadjiruara sɔɔsɔsia baidoba sɔɔsɔda quīrāca.*

²⁷ Jūma maļɔra osia dadjirāra idji itea bio biya ɛli carea, jaigua neé, bidrubidrua neé, ni baridua mititia neé bida. Idjia quīrā ɛasia dadjirāra idji itea biya beadida bié jaraéi neé.

²⁸ Ara maļ quīrāca umaquīrāba idji quimara bio quīrā ɛaida ɛla ara idji cacua quīrā ɛl quīrāca. Umaquīrāba idji quimada quīrā ɛlɛlɔlɔ, ara idjida quīrā ɛla. ²⁹⁻³⁰ Ni abalɔa ara idji cacuada quīrāmacaa, āteblɔlɔ bia ne co ɛldeba bio wagabaria. Ara maļ quīrāca Critoba idji ēberārāra wagabaria, idji cacua quīrāca panl bēra. † ³¹ Ācōrē Bedeade nāwā ɛl ɛla:

Maļ carea umaquīrāba dji zezara, dji papa sida amepeda idji quima ume ābaa ɛeya.

Māwā cacua aba ɛl quīrāca panania. ‡

³² Maļ bedeaba crīcha droma cawaé pananada cawabi ɛla. Mlā jara ɛla Crito idji ēberārā ume ābaa panlnebemada. ³³ Maļnebemada cawabi ɛlmīna bādjiza bārā quimara quīrā beadida panla ara bādji quīrā panl quīrāca. Idjaba wērāba idji quimara waya ɛaida ɛla.

6

Warrarā djibarirā ume sāwā beadida panl

¹ Warrarā, bārā djibarirā bedeāra ijānadua dadjirā Boroba quīrā ɛl quīrāca. Maļɔra jipa ɛla. ²⁻³ Ācōrē leyde nāwā jara ɛla: “Bārā zezara, bārā papa sida waya pananadua.”* Maļda ijā osidara Ācōrēba nāwā carebayada asia: “Māwā bārāra naļ ējūāne dārā bia duanania.”† Maļ basia idji leyde naārā carebayada adara.

⁴ Zesarā, bārā warrarāra quīrūbirānadua. Āteblɔlɔ quīrācuīta jaradia panlneba idjaba jipa obi panlneba dadjirā Boroba quīrā ɛl quīrāca daupēnadua.

Nezocarā ādji boro ume sāwā beadida panl

⁵ Nezocarā, bārā boro naļ ējūānebema waya panlneba idjia jarabɔlɔra sođeba jūma ijā oɛadua Crito bedeā ijā o panl quīrāca. ⁶ Ababe idjia aɔl ɛlde māwā orānadua idji ume bia beadi carea. Āteblɔlɔ sođeba ijā oɛadua bārāra Crito nezocarā bēra. Ācōrēba māwā quīrā ɛla. ⁷ Bārā boroba jara ɛl o panlne crīcha biađeba oɛadua dadjirā Boro Crito itea o panl quīrāca. Crīcharānadua ababe naļ duɛabema boro itea māwā o panlda. ⁸ Bārāba cawa panla nezocabɔlɔ wa nezocaéblɔlɔ, dadji Boro Critoba dadjirāza bajāne diaya dadjia oɛa quīrāca.

⁹ Nezoca bororā, bārā bida bārā nezocara bia oɛadua. Ādjira waragarānadua. Quīrānebadadua ādji Boro bajāne ɛlra idjaba bārā Boroda. Idjia jūmarāda aride cawa obaria.

§ 5:21 Crito waya panlneba. Griego bedeade ḷcɔlɔ cartade ɛl ɛla: “Ācōrē waya panlneba.”

* 5:26 Griego bedeade nāwā ɛl ɛla: “Dadjirā cadjiruara sɔɔsɔsia baidoba idjaba idji bedeaba.”

† 5:29-30 Griego bedeade ḷcɔlɔ cartade naļ sida ɛl ɛla: “Idji djara idjaba idji ɛlɔlɔlɔ quīrāca panl bēra.” ‡ 5:31 Genesi 2:24. * 6:2-3 Exodo 20:12. † 6:2-3 Deuteronomio 5:16.

Dadjirã jũãtrãdamãrẽã Æcõrẽba diaða

¹⁰ Mañ awara djabarã, dadjirã Boro ãþla waiþla þaðeba zarea þeadaua. ¹¹ Æcõrẽba bãrãa diasia cadjiruadebemada jũãtrãdamãrẽã. Mañgþla jũãtrã þeadaua sordaoba idji jũãtrãbari jãbari quĩrãca. Mãwã bãrãra zarea þeada diauruba cõrũgarãmãrẽã.

¹² Dadjirãra ëberãrã ume djõ panléa.† Æteþlã jairã cadjirua nañ ëjũã dedaade panl ume djõ panla. Ædjirãra dji dromaa, ãþla þeaa, nañ ëjũã cadjirua bororãa. ¹³ Mañ carea Æcõrẽba jũãtrãdamãrẽã diaðaba jũãtrã þeadaua. Mãwã diauruba mã sëþlãde bãrãba poya droaðia. Poyaðapeda biara zarea þeada.

¹⁴ Mañ bãrã wãrã beþea ijã panlneba zarea þeadaua sordaoba jã þl bio trãjã eroþl quĩrãca. Jipa nĩþaðadua cadjiruadebemada jũãtrãlei carea sordaoba ne zareaba idji so ãrã jũãtrãbari quĩrãca. ¹⁵ Beþea bia Æcõrẽ ume necai þaiþebema jarade wãni carea þeadaua sordaoba djõne wãi carea idji jĩrũne jãbari quĩrãca.‡ ¹⁶ Mañ awara ne jũmane Critora ijã pananadua. Mãra sordaoba jũãtrãbari idji jãwade eroþl quĩrãca þla. Diauruba mã sëþlãde cha uruaba drãþlã quĩrãca þla. Baribãrã bãrãba Critoda ijã pananibãrã, droaðia jũãtrãbariba cha urua quiaþlã quĩrãca. ¹⁷ Idjãba soþeba bio cawaðadua Æcõrẽba bãrãra wãrãda ëdrã edasida. Mañ cawa þlra sordaoba ne zarea idji borode jãbari quĩrãca þla. Mañ awara Æcõrẽ beþeara idji Jaureþeba bio cawaðadua. Æcõrẽ beþeaba cadjiruara poyabari bãrã djõbada neco quĩrãca þla.

¹⁸ Ewariza ne jũma carea Æcõrẽ Jaureþeba idjia iwidi pananadua. Jũma idji ëberãrã carea quĩrãcuita sënaé idjia iwidi pananadua. ¹⁹ Idjãba mã carea Æcõrẽa iwidi pananadua. Idjia iwidiadua mã cawabimãrẽã sãwã Critoþebemada beþeaida þlã. Mãwã mã ne wayaa neé ëberãrãa cawabiya beþea bia Critoþebema Æcõrẽba naëna cawabié þaðada. ²⁰ Critoba mãra diabuesia mã beþea jaradãmãrẽã. Jaradia þl carea idira mãra preso þla. Æcõrẽa iwidiadua mã ne wayaa neé Critoþebemada beþeai carea mã oida þl quĩrãca.

Nañ cartade Pauloba jĩrũare þlã

²¹ Dadjia quĩrã panl djaba Tiqicoba mãnebemada bãrãa jũma nëþlãya cawaðamãrẽã mãra sãwã þlã idjãba cãrẽda o þlã. Idjira dadjirã Boro nezocaa. Dadjirã Boro trajura ne jũmane bia obaria. ²² Idjira mã bãrãmaa diabueþlã cawaðamãrẽã daira sãwã panlã. Idjia bãrãra sobiabiya.

²³ Djabarã, mã quĩrã þla dadjirã Zeza Æcõrẽba, dadjirã Boro Jesucrito biða bãrãra carebaðida dji quĩrã pananamãrẽã idjãba biara ijã pananamãrẽã. Idjãba quĩrã þla ãdji necai þai sida bãrãa dia pananida. ²⁴ Mã quĩrã þla Æcõrẽba idji biþeba jũma dadjirã Boro Jesucrito wãrãda bio quĩrã þeara careba þaida. Bia þla mãwã þaida.

† 6:12 Æberãrã ume djõ panléa. Griego beþeade nãwã þl þla: “Djara bara þea ume, oa bara þea ume djõ panléa.” § 6:15 Mã versículora idjãba nãwã traducida þla: “Beþea bia Æcõrẽ ume necai þaiþebemada bio ijã pananadua zarea panani carea, sordaoba chiradãga amaaba idji jĩrũne jãbari quĩrãca.”

PILIPO

CARTA PAULOBA ƁΛƉA DJABARĀ PILIPO PURUƉEBEMA ITEA

Poa 61are Pauloba nañ cartada Ɓasia. Romane preso Ɓaside Ɓasica Ɓla (Hecho 28:16-31). Pilipo 1:13de mañra ebuɗa Ɓla.

Hecho 16:6-40de Ɓl Ɓla Paulo nañrā Pilipo puruɗaa wānanebemada. Mañ puru dajada Pauloba λcλλ wērārāda unupeɗa Jesucritoɗebemada jaradisia. Wērā Lidia abadaba nañrā ijāsia. Idji dede Paulora, idji ume nīna sida panasiɗaa. Djabarāda ara mañ dede dji jare panasiɗaca Ɓla.

Paulo preso Ɓaside djabarā Pilipo puruɗebemaba idjía paratada diabuesiɗaa. Ādjia diapedaɗara djaba Eraproditoba edesia. Pauloba nañ cartara Ɓasia ādjirāa bia Ɓlaɗa ai carea. Nañrā Ācōrēa bia beɗesia (1:1-11). Mañare ādjirāa nēbλλsia idji sāwā Ɓleɗebemada. Pauloba crīcha Ɓasia dārāéne preso Ɓleɗebemada bia ēdrλida (1:12-26). Mañare Ɓasia Crito quīrāca nībaɗamārēā (1:27deba aba 2:18ɗaa). Mañare Ɓasia Eraproditoda isabe jēda diabueida idjaba Timoteoba jaradia Ɓamārēā diabueida (2:19-30). Mañare Ɓasia āi jaradia Ɓea carea quīrācuiɗamārēā (3:1neba aba 4:1naa). Pauloba jīrūare Ɓleɗara 4:2-23de Ɓl Ɓla.

Pauloba nañ cartade nañrā Ɓlaɗa

¹ Mñra Pauloa. Timoteora mñ ume Ɓla. Daira Jesucrito nezocaa. Mña nañ cartara djabarā Pilipo puruɗebemara itea Ɓbλλλ: djabarā wagabadarā, djabarā carebabadarā, jūma Ācōrē ēberārā Jesucrito ume Ɓearā itea.* ² Daiba quīrīā panla dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biɗa ādji biɗeɗe bārāra careba pananida idjaba ādji necai Ɓai sida dia pananida.

Pauloba djabarā carea Ācōrēa iwidiɗa

³ Mña bārā quīrāneɗabλλza Ācōrēa bia Ɓlaɗa abaria. ⁴⁻⁵ Ācōrēa iwidiɗabλλza mña bārā carea Ɓsriɗa iwidiɗabaria, bārāba idji beɗeɗa ijāsida ewariɗeɗa λtaa beɗeɗa bia Critoɗebemada mñ careba jaradia panλ bērā. ⁶ Mña nañgλda wārāda cawa Ɓla: Ācōrēba bārā soɗe traju bia jλwa oɗara biara o wāya aba Jesucrito zebλλɗaa. Mañne idjia bārāra jūma biya o erobaya. ⁷ Bia Ɓla mña jūma bārāneɗemada māwā crīcha Ɓaɗa, bārāra bio quīrīā Ɓλ bērā. Mñ preso Ɓleɗe wa beɗeɗa bia Critoɗebemada wārā arada cawabi Ɓleɗe Ācōrēba idji biɗeɗe bārāra mñ sida careba Ɓla idji beɗeɗe jaradia pananamārēā. ⁸ Ācōrēba cawa Ɓla mña Jesucrito quīrīā waiɗeɗe bārāra bio quīrīā Ɓlaɗa.

⁹ Mña Ācōrēa iwidi Ɓla bārāra biara dji quīrīā Ɓeɗamārēā, idjida biara cawamārēā idjaba sāwā nībaɗida panλda cawamārēā. ¹⁰ Māwā bārāba bio cawadiā cārēda biara Ɓla idjaba Crito zebλλɗe idji quīrāpita cadjirua neé Ɓeɗaɗa, bié jarai sida neé Ɓeɗaɗa. ¹¹ Mña iwidi Ɓla bārāra Jesucritoɗeɗe ne jūmane jipa Ɓeɗamārēā, ēberārāba Ācōrēa dji dromaara Ɓlaɗa aɗamārēā idjaba idjía bia beɗeɗamārēā.

Ne jūmane Paulora Crito carea Ɓla

¹² Djabarā, mña bārāa cawabi quīrīā Ɓla mñ preso Ɓara cadjiruaéɗa, āteɗbλλ careba Ɓla ēberārāba beɗeɗa bia Critoɗebemada ijānamārēā. ¹³ Romaneɗema boro de wagabada sordaorāba, dewararā biɗa cawa panla mñra Crito carea preso Ɓlaɗa. ¹⁴ Mañ carea zocārā djabarāba dadjirā Boro Jesuɗeɗe biara Ācōrē beɗeɗe ne wayaa neé jara nīnaa.

¹⁵ Wārāda λcλλ mñ ume bié panλ bērā Critoɗebemada jara nīnaa mñ cāyābara cawaara panλana aɗi carea. Baribλλ λcλλba crīcha biɗeɗe jara nīnaa. ¹⁶⁻¹⁷ Mañgλrāba quīrīāneɗe māwā obadaa. Cawa panla Ācōrēba mñra nama Ɓsɗa beɗeɗe bia Critoɗebemada wārā arada cawabimārēā. Baribλλ λcλλba idjideɗemada jara nīnaa cawaara

* 1:1 Djabarā wagabadarā. Cāpūrīā beɗeɗe “pastores” o “ancianos” abadaa. Djabarā carebabadarā. Cāpūrīā beɗeɗe “diaconos” abadaa.

¹³ Ācōrēbɿɿ bārāra careba ɸla idjia quĩrĩ ɸɿra o pananamārēā idjaba māwā o quĩrĩ beadamārēā.

¹⁴ Idarradaēne, caicayadaēne jūma oɿadua. ¹⁵ Māwā bārāra bié jaradi neé beadia idjaba jipa beadia. Ēberārā bio cadjirua obada tāēna panɿmĩna cadjirua neé beadaɿua. Ācōrē warrarā bēā ādjirā tāēna chĩdau udjizua ɸea quĩrāca panɿa. ¹⁶ Beɿea zocai ɸaiɿebemada ādjirāa ebuda cawabi pananadua. Māwā Crito zebɿɿɿde mĩra bārā carea ɸɿsriɿaya. Mañne mĩa cawaya mĩdji quĩrĩabe nĩbaé basida idjaba mĩdji quĩrĩabe trajaé basida. ¹⁷ Dārāēne mĩra Crito carea beaɿisicada. Māwā uva ɸa Ācōrēa wea diaɿa quĩrāca ɸaya. Idjaba bārāba Crito ijā panɿra animarā Ācōrēa babue diaɿa quĩrāca ɸla. † Mañ carea mĩra bārā ume bio ɸɿsriɿa ɸla. ¹⁸ Ara mañ quĩrāca bārā siɿa mĩ ume ābaa ɸɿsriɿa beaɿida panɿa.

Timoteo idjaba Epaprodito

¹⁹ Dadjirā Boro Jesuba quĩrĩāsira mĩa Timoteoda isabe bārāmaa wābiya. Māwā idji wayacusa mĩmaa zebɿɿɿde mĩ siɿa ɸɿsriɿa ɸaya bārā sāwā duanɿda cawai bēā.

²⁰ Nama mĩ ume idji quĩrāca ɸɿda dewara neéa. Idjia bārāra wārāda careba quĩrĩ ɸla. ²¹ Jūmarāba ara ādji bia beaɿida jɿɿɿbadaa Jesucritoba quĩrĩ ɸɿ jɿɿɿɿ cāyābara.

²² Baribɿɿ bārāba cawa panɿa Timoteoba biada obarida. Warraba idji zeza carebabari quĩrāca idjia beɿea bia Critoɿebemada careba jaradia ɸla. ²³ Mĩ sāwā oɿida cawasira Timoteora bārāmaa diabueida crĩcha ɸla. ²⁴ Baribɿɿ crĩcha ɸla dadjirā Boroba mĩra carebaida dārāēne mĩ siɿa bārāmaa wāmārēā.

²⁵ Bārāba djaba Epaproditoda mĩ carebamārēā diabuesiɿaa. Idjia mĩ ume aɸarica Ācōrē beɿeara jaradia ɸla sordao djō ɸɿ quĩrāca. Nawena mĩa idjira jēda wābiya.

²⁶ Idjia bārāra wārāda unu quĩrĩ ɸla. Idjira bio sopua ɸla, bārāba idji cacua bié ɸɿda ũrĩsidade sopuasiɿa bēā. ²⁷ Wārāda idjira cacua bié ɸasia. Berara beusia. Baribɿɿ

Ācōrēba idjira quĩrā djuburiasia. Aɸabe idjida quĩrā djuburiaé basía, ātebɿɿ mĩ siɿa quĩrā djuburiasia wetara sopuarāmārēā. ²⁸ Mañ bēā mĩa idjira isabe jēda wābi quĩrĩ ɸla bārāba idji unubɿaɿe wayacusa ɸɿsriɿaɿamārēā. Māwā mĩra bārā carea mācua

sopua ɸaéa. ²⁹ Idjira bio ɸɿsriɿa eɿaɿadua dadjirā Boro Jesucritoɿe bēā. Idjida, djabarā idji quĩrāca ɸea siɿa bia wayaɿadua. ³⁰ Critoba obi ɸɿ carea idjira berara beusia. Bārāba jāmɿɿba mĩ carea poya oɿaé panɿda idjia beui adua osia.

3

Aɸa Critoɿɿ epēnida panɿ

¹ Mañ awara djabarā, dadjirā Boro Jesuɿeba ɸɿsriɿa beaɿadua. Mĩa naɿɿɿ beɿeara naēna ɸɿɿamĩna sēcaa aɸarida wayacusa ɸɿi carea. Māwā bārāra cadjiruaɿebemada waga ɸaya.

² Ēberārā usa quĩrāca ɸeaɿebemada quĩrācuiaɿadua ādjia obadara bié ɸɿ bēā. Ādjia jaradiabadaa umaquĩrā cacuada wēāgoɿida panɿda Ācōrē ēberārā beaɿi carea.

³ Baribɿɿ dadjirāɿɿ dji wārā wēāgopeɿaɿarā.* Dadjirābɿɿ Ācōrē Jaureɿeba idjia bia beɿeabadaa. Idjaba Jesucritoba dadjirā carea oɿara bia jarabadaa. Dadjia nañ djarade o panɿ carea Ācōrēba jipa unuida crĩchaɿaɿaa. ⁴ Mĩa nañ djarade bia oɿa carea māwā crĩcha ɸaɿida ɸɿmĩna māwā crĩchaa. Wārāda bariduaba idjia o ɸɿ carea

Ācōrēba jipa unuida crĩcha ɸɿbɿɿɿ, idji cāyābara mĩabɿɿɿ biara māwā crĩcha ɸaɿida ɸla.

⁵ Mĩ topeɿaɿacarea ocho ewari ɸaɿe mĩra cacua wēāgoɿiɿaa. Mĩra israelerānebema, Benjamiñneba yōnaa. Mĩda, mĩ djibarirā siɿa hebreorā araa. Pariseo bēā mĩa judiorā leyra quĩrācuiaara ijā obadjia. ⁶ Mañ ley bio epē ɸaɿa bēā Crito ijā ɸeara bié oi carea

† 2:17 Levitico 23:18. * 3:3 Dji wārā wēāgopeɿaɿarā. Mañ beɿeaba jara ɸla dadjirāra Ācōrē puruda. Naēna israelerāba jūma ādji umaquĩrā cacuara wēāgobadjidaa cawabiɿi carea ādjirāra Ācōrē puruda.

ēpēbadjia. Judiorā leyra jūma ijā o ʔaɗa bēra ni aʔaɗa poya jaraɗaca basía m̄ra jipaé ʔaɗa.

⁷ Baribɗɗɗ Critoda ijā ʔaɗa bēra ne jūma m̄ra bia unu ʔaɗara idira bia unuca. ⁸⁻⁹ Wārāda m̄ Boro Jesucrito cawaida ne jūma cāyābara biara ʔaɗa. M̄ra crīcha ʔaɗara idji carea jūma igarasia. Jūma maɗɗɗɗ nejarra quīrāca unusia Crito cawai carea idjaba idji ume ʔai carea. M̄ra crīchacaa Ācōrēba Moisea diada leyɗeba m̄ra idji quīrāpita jipa ʔaɗa. Ātebɗɗɗ cawa ʔaɗa Crito ijā ʔaɗa carea Ācōrēba m̄ra jipa unu ʔaɗa. ¹⁰ M̄ra Critoda biara cawa quīrā ʔaɗa. Idjira Ācōrē ʔaɗa ʔrēbasia. M̄ra ara maɗ ʔaɗa idji ume nība quīrā ʔaɗa. Maɗ bēra idji bia mīgaɗa quīrāca m̄ra mīga quīrā ʔaɗa, idjaba idji beuɗa quīrāca beu quīrā ʔaɗa. ¹¹ Māwā quīrā ʔaɗa Ācōrēba m̄ra ʔrēbabi bēra.

¹² M̄ra jaraé ʔaɗa m̄ra aʔeɗa māwā ʔaɗa. Idjaba jaraé ʔaɗa m̄ra aʔeɗa jipa ʔaɗa. Baribɗɗɗ māwā ʔai carea m̄ra nocoɗaa wāa Jesucritoba m̄ra maɗ carea eɗaɗa bēra.

¹³ Djabarā, m̄ra jaraé ʔaɗa m̄ra wārāda māwā ʔaɗa baribɗɗɗ m̄ra naɗda o ʔaɗa: m̄ra naēna o ʔaɗara quīrādopeɗa biara Crito quīrāca ʔai carea nocoɗaa wāa. ¹⁴ Idji quīrāca ʔai carea nīa, Ācōrēba m̄ra māwā ʔamārēa Jesucritodeba tr̄na bēra.

¹⁵ Jūma dadjirā Crito bio cawa ʔeaba maɗ quīrāca crīchaɗida panɗa. Bārāba quīrā awara crīcha panɗɗɗ, sāwā crīchaɗida panɗa Ācōrēba ebuɗa cawabiya. ¹⁶ Baribɗɗɗ dadjirāba cawapeɗaɗara jūma ijā oɗida panɗa.

¹⁷ Djabarā, m̄ quīrāca ʔeadaɗa. Bārā tāēna nībasidaɗe daiba unubisidaɗa sāwā ʔeadaɗa panɗa. Djabarā māwā ʔeada ēpē pananadua. ¹⁸ M̄ra naɗda ʔarima zocārā bārāa jarasia idjaba jīa ʔaɗa wayacusa jaraya: zocārā ēberārāba ādjia o panɗeɗa unubibadaa Crito crude beuɗaɗebema beɗeɗara quīrānacada. ¹⁹ Maɗ bēra beuɗaɗe Ācōrēba ādjirāra jūma bié ʔaya. Ādji cacuaba quīrā ʔaɗra ādji ācōrēa.† Mīa pera o panɗeɗemada bia beɗeɗadaa. Aʔabe naɗ ējūāneɗemada crīchabadaa. ²⁰ Baribɗɗɗ dadjirāra bajāneɗemaa. Dadjirā Ēɗra Edabarira mamalɗa zeida jɗā panɗa. Idjira dadjirā Boro Jesucrito. ²¹ Idji zeɗaɗe dadjirā cacua beuɗa ʔara quīrā awara oya. Maɗne idji cacua quīrāca bio biya ʔeya. Idji ʔaɗa māwā oya. Maɗ ʔaɗa idjia ne jūmada poyaya.

4

¹ Maɗ carea m̄ djabarā, m̄ra jaraɗa quīrāca dadjirā Boro Jesucritora bio ijā pananadua. M̄ra bārāra bio quīrā ʔaɗa idjaba unu quīrā ʔaɗa. Bārā carea m̄ra bio ʔaɗa ʔaɗa. Bārāra m̄ ʔaɗa.*

Pauloba djabarā obida

² M̄ra djabawērā Evodiaa, djabawērā Sintiquea biɗa beɗeɗa djuburiaya ibiɗamārēa dadjirā Boro Jesucrito ume panɗ bēra. ³ Djaba, m̄ ume Ācōrē traju obari, m̄ra bɗa iwidiya maɗ djabawērārā carebamārēa. Ādjida, Clementeda, waabemarā siɗa m̄ ume bio trajasidaɗa beɗeɗa bia Critodeɗemada cawabiɗi carea. Jūma ādjirā tr̄ra Ācōrēba idji zocai ʔaɗeɗema cartade ʔaɗa eroɗa.

⁴ Dadjirā Boro Jesucrito ume panɗ bēra ewariza ʔaɗa ʔaɗa. M̄ra wayacusa jaraya: ¡ʔaɗa ʔaɗa! ⁵ Bārāra ēberā biada jūmarāa unubiɗadua. Dadjirā Boro Jesucrito zei ewarira caita ʔaɗa.

⁶ Baridua carea jūmawāyā crīcharānadua, ātebɗɗɗ Ācōrēa iwidiɗadua, idjia beɗeɗa djuburiɗadua, idjaba ne jūma carea bia ʔaɗa aɗadua. ⁷ Maɗba Ācōrēba bārā sora, bārā crīcha siɗa necai ʔaya Jesucrito ume panɗ bēra. Maɗ necai ʔaɗa ēberārāba āɗuɗa poya cawadaɗa.

⁸ Maɗ awara djabarā, jūma wārāneɗemada, ne jūma dadjia bia unubadaɗemada, jūma jipa ʔaɗeɗemada, jūma cadjirua neɗ ʔaɗeɗemada, jūmarāba quīrāɗadaɗeɗemada, jūma bia tr̄ ʔaga ʔaɗeɗemada, ne jūma biadaɗemada, ne jūma dadjia

† 3:19 Ādji cacuaba quīrā ʔaɗra ādji ācōrēa. Griego beɗeɗe nāwā ʔaɗa: “Ādji biɗra ādji ācōrēa.” * 4:1 Bārāra m̄ ʔaɗa. Griego beɗeɗe nāwā ʔaɗa: “Bārāra m̄ borobaria.”

bia jarabadaɗebema siɗa crīcha pananadua. ⁹ M̄la jaradiadara, bārāba m̄neba cawapeɗadara, m̄neba ũrīpeɗadara, unupeɗada siɗa jūma o pananadua. Māne Ācōrēra bārā ume ɓaya idjaba bārāra necai ɓɓya.

Djabarāba ne diabuepeɗada carea Pauloba bia ɓɓada ada

¹⁰ Dadjirā Boro Jesucritoɗeba m̄ra bio ɓɓriɗa ɓɓa, bārāba m̄ crīcha panneba wayacusa ne diabuesiɗa bēra. Mālgara bārāba naēna o quīrīā pananamīna poya oɗaé basía. ¹¹ Māwā jaraé ɓɓa m̄ra ne neé ɓɓ bēra. M̄la cawasia sāwāɓɓɓ necai ɓaɗa ara m̄ɗjia eroɓɓa. ¹² Ne neé ɓɓɗe idjaba aɗuba eroɓɗe sāwā ɓaɗa cawa ɓɓa. M̄la cawasia bariduɗe sāwā necai ɓaɗa, jāwūā ɓɓɗe idjaba jarra ɓɓɗe, aɗuba eroɓɗe idjaba ne neé ɓɓɗe biɗa. ¹³ Critoɗeba jūma poya oya idjia m̄la ɓɓɗaɗa dia ɓɓ bēra. ¹⁴ Baribɓɓ m̄la bārāa bia ɓɓɗa aya, m̄ bia mīga ɓɓɗe carebapeɗada bēra. Wārāda bārāba bia osiɗa.

¹⁵ Djabarā Pilipodebema, bārāba cawa panla beɗea bia Critoɗebemada naārā ijāsɗaɗe m̄ sāwānada. Macedonia druaɗeba dewara druaɗaa jaradiaɗe wāsɗe djabarā dewara puruɗebemarāba m̄la ne diabueɗaé basía. Aɓabe bārāɓɓ m̄la ne diabuesiɗaa.† ¹⁶ M̄ Tesalonica puruɗe ɓasiɗe bārāba ɓarima zocārā ne diabuesiɗaa carebaɗi carea. ¹⁷ M̄la iwiɗié ɓɓa bārāba ne diabueɗamārēā, āteɓɓ quīrīā ɓɓa bia o panl carea Ācōrēba bārāra biara carebaɗa. ¹⁸ Ne jūma bārāba djaba Eraprodito ume diabuepeɗadara m̄la edasia. Māl bēra aɗuba eroɓɓa. Mālgɓa m̄ra bia ɓaya. Bārāba diabuepeɗadara quera tūāpa Ācōrēa diaɗa quīrāca ɓɓa. Māra Ācōrēba bia unu ɓɓa. ¹⁹ Wārāda jūma bārāba neé panlɗa m̄ Ācōrēba ne jūma eroɓɗeɗebemada Jesucritoɗeba diaya. ²⁰ Māl bēra ewariza dadjirā Zeza Ācōrēa bia beɗeaɗiɗa panla. Bia ɓɓa māwā ɓaɗa.

Pauloba jīrūare ɓɓɗa

²¹ Jūma Ācōrē ēberārā Jesucrito ume ɓea jaradadua m̄la quīrīā ɓɓɗa ādjirāra bia duananida. Djabarā m̄ ume panl biɗa quīrīā panla bārāra bia duananida. ²² Jūma Ācōrē ēberārā namabemarāba quīrīā panla bārāra bia duananida. Djabarā Romanebema boro itea traja panlɗa biara māwā jara panla.

²³ M̄la quīrīā ɓɓa dadjirā Boro Jesucritoba idji biɗeɗe bārāra careba ɓaɗa.‡

† 4:15 Hecho 18:5. ‡ 4:23 Griego beɗeɗe ɓɓɓɓ cartade nāl siɗa ɓɓ ɓɓa: “Bia ɓɓa māwā ɓaɗa.”

COLOSA

CARTA PAULOBA BΛΔA DJABARĀ COLOSA PURUÐEBEMA ITEA

Poa 60are Paulo preso baside nañ cartada bλsia. Carta Pilemoñ itea diabueside nañ carta sida Romaneba diabuesica bλa. Djabarā Colosade beaba, Laodiceade bea biða leðamārēã diabuesia (4:16).

Paulora Colosadaa wāca basía (2:1). Eraproba naārã beðea bia Jesucritoðebemada jarade wāsia (1:5-7). Djabarā Colosade, Laodiceade, Hierapolide bearaã jaradia babadjia (4:12-13). Mañglarã purura abari druade panasidaa.

Erapro baside λcλrλba crīcha aī beada ēpē panesidaa. λcλrλba Ācōrēã bia beðeadi cāyābara bajānebema nezocarāã bia beðeabadjidaa. Dewararāba jarabadjidaa abalba ādji leyda ēpēiblrλ cadjiruada oēda. Mañ carea Eraproba Paulo jarade wāsia. Pauloba nañ cartara bλsia djabarāba sewara ijārānamārēã idjaba Jesucritora dji dromaara bλda cawaðamārēã (1:15-23; 2:6-23). Mañ awara Pauloba nañ cartade bλsia djabarā carebai carea jaradia basida (1:24ðeba aba 2:5ðaa). Mañare bλsia djabarāra sāvã nībaðida panλda (3:1neba aba 4:6ðaa). Djabarā itea jirūare bλðada 4:7-18ðe bλa.

Nañ cartade Pauloba naārã bλða

¹ Mñra Paulo. Ācōrēba quīrīãna bēã mñra Jesucritoba diabueðaa. Dadjirã djaba Timoteora mñ ume bλa. ² Mña nañ cartara bλbλrλa Ācōrē ēberārã Jesucrito ijã bea Colosa puruðebema itea. Daiba quīrīã panλa dadjirã Zeza Ācōrēba idji biadeba bārãra careba baida, necai bai sida dia baida.*

Djabarā carea Pauloba Ācōrēã iwidiða

³ Dadjirã Boro Jesucrito Zeza Ācōrēã iwidiðdaza daiba bārã carea bia bλaða abadaa. ⁴ Daiba ūrī panλa bārãba Jesucritora ijã panλda idjaba jūma Ācōrē ēberārãra bio quīrīã panλda. ⁵⁻⁶ Bārãra māvã panλa, cawa panλ bēã Ācōrēba bārã itea nebiada bajāne waga erobλda. Mañglara bārãba naēna ūrīsidaa wārã beðea Jesucritoðebemada bārãma jūeside. Mañ beðeara jūma druaza wari wāã idjaba zau bλa bārãma zau bλ quīrāca. Bārãba mañ beðea naārã ūrīsidade Ācōrēba idji biadeba bārãra wārãda ēdrλ edaida bio cawasidaa. Mañ ewarideba λtaa mañ beðeara bārãma bio zau bλa. ⁷ Mañ beðeara djaba Eraproba bārãra cawabisia. Idjira daiba wārãda quīrīã panλa. Dai ume abarida o bλa. Idjira Crito nezocaa. Bārã carebai carea ne jūmane jipa obaria.† ⁸ Idjia daia jarasia bārãra Ācōrē Jaureðeba wārãda dji quīrīã panλda.

⁹ Māvã ūrīpeðaðaðeba λtaa daiba bārã carea ewariza Ācōrēã iwidi panλa idjia obi quīrīã bλra bārãra jūma cawabimārēã idjaba crīcha cawaada, necawaa sida idji Jaureðeba jūma diamārēã. ¹⁰ Māvã bārãra poya jipa nībaðia dadjirã Boroba quīrīã bλ quīrāca idjaba ne jūmane idjia bārãra bia unuya. Wārãda bārãba ne jūma bia o panλneba nejō bia zau bλ quīrāca duanania idjaba Ācōrēra biara cawa wānia. ¹¹ Daiba Ācōrēã iwidi panλa idji lēla waiēla bλðeba bārãra zarea bλmārēã. Mañba bārã bia mīga panλra, bārã bié o panλ sida bia droaðia. ¹² Māvã bλsriða dadjirã Zeza Ācōrēã bia bλaða aðia. Bārãra jūma idji ēberārã ume bia bλsia idjia erobλðebemada bajāne edaðamārēã. ¹³ Ācōrēba dadjirãra diauru jλwaedabemada ēdrλ edapeða bλsia idji Warra quīrīã bλba pe erobamārēã. ¹⁴ Idji Warradeba Ācōrēba dadjirãra cadjiruadebemada ēdrλ edasia.‡ Dadjirãba cadjirua opeðaðara jūma quīrãdoasia.

Critora ne jūma cāyābara dji dromaara bλa

* 1:2 Dadjirã Zeza Ācōrēba. Griego beðeade λcλrλ cartade bλ bλa: “Dadjirã Zeza Ācōrēba, dadjirã Boro Jesucrito biða.” † 1:7 Bārã carebai carea. Griego beðeade λcλrλ cartade bλ bλa: “Dai carebai carea.” ‡ 1:14 Ēdrλ edasia. Griego beðeade λcλrλ cartade bλ bλa: “Ēdrλ edasia idji oaðeba.”

- ¹⁵ Dadjia ununaca Ācōrēra Jesucritoḁeba unubadaa. Idjidra Ācōrē Warra iwina bēra ne jūma Ācōrēba oda Boroa.
- ¹⁶ Idjiḁeba Ācōrēba ne jūmada osia. Bajāne ḁeada, naļ ējūāne ḁeada, dadjia unubadada, dadjia ununaca siḁa jūma osia.
- Jūma ununaca bororāda, dji dromarāda, dji lḁla ḁea siḁa osia. Ācōrēba ne jūmada Critoḁeba osia idjaba Crito itea osia.
- ¹⁷ Ne jūma oi naēna Critoda ḁasia. Ne jūmada idjiḁeba ḁeaa.
- ¹⁸ Critora idji ēberārā boroa. Idjiḁeba ādjirāra ḁeaa. Idjida ewariza zocai ḁai carea naārā ḁrēbasia. Maļ bēra ne jūma cāyābara dji dromaara ḁla.
- ¹⁹ Ācōrēba quīrīāsia Critora ara idji quīrāca ḁaida.
- ²⁰ Idjaba quīrīāsia Critoḁeba ne jūma bajānebemada, naļ ējūānebema siḁa idji ume bia ḁeadamārēā.
- Maļ bēra Crito crude oa erozoaḁeḁeba idji ume necai ḁasia.
- ²¹ Cadjirua o panḁneba bārāda naēna Ācōrēnebemada jīga ḁeasia idjaba bié crīcha panḁneba Ācōrē ume dji quīrūda ḁeasia. ²² Baribḁra Crito beuḁeḁeba Ācōrēba bārāra idji ume bia ḁasia idji quīrāpita cadjirua neé, bié jaraḁi neé ḁeadamārēā. ²³ Maļ bēra Crito bio ijā panḁneba zarea ḁeadiḁa panḁa. Beḁea bia Critoḁebema bārāba ūrīpeḁadara igaraḁié panḁa, āteḁra Ācōrēba diai jaraḁada jḁā pananida panḁa. Maļ beḁea biara jūma naļ ējūāne jaradia panḁa. Ara maļ beḁeada mḁa biḁa jaradia ḁla.

Pauloba djabarā carebai carea jaradia ḁada

- ²⁴ Iḁira mḁa bārā carebai carea bia mīga ḁamīna ḁasriḁa ḁla. Idjaba Crito carea waḁibiḁa wetara bia mīgaida ḁl bēra bia mīga nībaya jūma idji ēberārā carebai carea.
- ²⁵ Ācōrēba mḁra idji ēberārā nezocada ḁasia. Maļ bēra idji beḁeara jūma daucha bārāa jaradia ḁla. ²⁶ Maļ beḁeara drōā naēnabema ewariḁe Ācōrēba cawabié ḁasia, baribḁra iḁira idji ēberārāa cawabisia. ²⁷ Maļ beḁea bia quiru cawabié ḁadara idjiderā dji judiorāēa biḁa cawabisia. Maļ cawabié ḁadara naļgḁa: Critora bārā soḁe ḁla. Idjiḁeba cawa panḁa idji bia quiruḁebemada eḁadiḁa.
- ²⁸ Jūma crīcha cawaḁeḁeba daiba Critoḁebemada jūmarāa jaradia panḁa jipa nīḁadamārēā. Māwā daiba jūmarāda Critoḁeba ne jūmane jipa panḁa Ācōrēa unubiḁia.
- ²⁹ Maļ carea mḁra ḁnāūé traja ḁla Critoba idji lḁla waiḁla dia ḁḁeḁeba.

2

¹ Mḁa quīrīā ḁla bārāba naḁa cawaḁiḁa: mḁra bio traja ḁla bārā Colosaḁebemarāda, djabarā Laodicea puruḁebemada, jūma djabarā mḁ ununaca siḁa carebai carea. ² Mḁa quīrīā ḁla jūmarāda soḁeḁa zarea ḁeadiḁa, quīrīāneba āḁaa bia duananida, idjaba wārā crīcha cawaa eropanḁneba bia duananida. Māwāḁra Ācōrēba naēna cawabié ḁadara cawaḁia. Mḁra Crito. ³ Idjiabḁra Ācōrē necawaada, crīcha cawaa siḁa poya diaya. Maļ necawaara, crīcha cawaa siḁa bio bia panḁa. ⁴ Jūma maļgḁra mḁa jara ḁla ni aḁalḁa sewa jaradia panḁneba bārāra cūrūgarānamārēā. ⁵ Mḁra bārā ume ḁlémīna crīchaḁeḁeba bārā ume ḁla. Mḁa cawa ḁla bārāra āḁaa bia duanḁa idjaba Critora bio ijā panḁa. Maļ carea ḁasriḁa ḁla.

Zocai ḁai djiwiḁi Critoḁeba eropanḁa

- ⁶ Bārāba dadjirā Boro Jesucritora ijāpeḁada bēra idjiḁeba nīḁadadua. ⁷ Idjiḁeba zarea pananadua bio carra jida panḁ quīrāca, de ḁaubawa ḁl quīrāca. Idjira bio ijā pananadua djabarāba jaradipeḁada quīrāca. Maļ awara ewariza Ācōrēa bia ḁlaḁa aḁadua.
- ⁸ Quīrācuḁa ḁeadiḁa ni aḁalḁa bārāra cūrūgarānamārēā dadji carebaca wārē crīchaḁeḁeba. Jūma maļgḁra drōā naēnabema crīchaa, naļ ējūānebema crīchaa. Beḁea Critoḁebemaéa. ⁹ Critora naļ djaraḁe ḁasimīna wārāda Ācōrē basia. ¹⁰ Bārāra Crito ēberārā bēra idjiḁeba ne jūmada eropanḁa Ācōrē ume bia ḁeadi carea. Idjidra jūma dadjia ununaca dji droma ḁea Boroa. ¹¹ Bārāra idji ēberārā bēra cacua wēāgopeḁada

quĩrãca panla. Baribɫɫ maɫɫara jɫwaba odaéa. Ātebɫɫ jara ɫla bārãra naɫ djaraba cadjirua o quĩrĩã ɫɫeɫbemada ēdrasiɫada. Maɫɫ cacua wēãgoɫara Critoɫɫ osia. ¹² Ācōrēba idji ɫɫaɫɫeba Critora ɫrēbabisia. Bārãba Ācōrēra māwã ɫɫa ɫɫa iɫjãpɫɫada bēra borocuesiɫade unubisiɫaa Crito ume jousiɫada idjaba Ācōrēba bārãra idji ume ɫrēbabisida.

¹³⁻¹⁴ Naēna cadjirua o panɫneba bārãra beu ɫeasia. Maɫne naɫ djaraba cadjirua o quĩrĩã ɫɫa ēpēɫɫadiɫaa.* Baribɫɫ Ācōrēba bārãra Crito ume zocai ɫɫsia. Wārãda cadjirua o panɫ carea dadjirãba Ācōrēra ne diai bara panasiɫaa. Ācōrē leyɫe ɫɫ ɫɫa dadjirãra beuɫiɫa panɫda. Baribɫɫ Crito crude beusiɫe Ācōrēba maɫ diai bara pananara jūma jōbisia. Jūma dadjia cadjirua opeɫɫara idjia quĩrãdoasia. ¹⁵ Crito crude beusiɫe Ācōrēba jūma dadjia ununaca dji droma ɫeara poyasia. Māwã poyɫara idjia jūmarãa cawabisia.

¹⁶ Maɫ bēra bārãba cobada carea, dobada carea biɫa ēberãrãba bié jaradiɫɫɫ, ādji beɫeara iɫjãrãnɫdua. Bārãba ewari droma wagaɫaca carea, jeɫeco djiwiɫi wagaɫaca carea, ɫnãũbada ewari wagaɫaca carea biɫa ādjirãba bié jaradiɫɫɫ, iɫjãrãnɫdua. ¹⁷ Jūma maɫɫɫa Ācōrēba oiɫɫbemada jarijaria unubi ɫasia. Baribɫɫ Ācōrēba oi jaradaɫara Critoɫɫeba jūma osia.

¹⁸ Maɫ carea aɫɫɫa bārãba nebiada bajãne edaɫaéana adiɫɫɫ, iɫjãrãnɫdua.† Māwã beɫeabadara djãrã cãyãbara eɫaara ɫea quĩrãca niɫabadamĩna dji dromarãda crĩchaɫada. Ādjirãba bajãnebema nezocarãa bia beɫeabadaa. Cãĩmocara quĩrãca unupeɫɫada biara jaradiabadaa. Baribɫɫ ara ādji crĩchaɫɫeba māwã jaradiabadaa idjaba māwã crĩcha panɫneba djãrã cãyãbara biara ɫeada crĩchaɫada. ¹⁹ Ādjirãra dadjirã Boro Crito ume panɫéa. Baribɫɫ Crito ēberãrãba idjiɫɫeba ne jūmada eropanɫa idji ume ābaa bia panani carea. Idjiɫɫeba dadjirãra waribadaa Ācōrēba waribi ɫa quĩrãca.

²⁰ Bārãra Crito ume ābaa beusiɫa bēra naɫ ējũãnebema crĩchara ēpēnié panla. Maɫda ɫcãrē cãrēã waɫibiɫa maɫ crĩchara ēpē panɫ naɫ ējũãnebemarãba ēpēbada quĩrãca? ²¹ Nãwã jarabadaa: “Jãɫɫara tãrãnɫdua, jari ɫɫara corãnɫdua, jidarãnɫdua.” ²² Jūma maɫra naɫ ējũãnebema crĩchaa. Maɫ crĩcha ɫeara ēpēnié panla jūma dadjia copeɫɫara, dopeɫɫa siɫa jōbari bēra. ²³ Wārãda maɫ crĩcha ēpē ɫeara ne cawa ɫeaca ɫeaa. Ādjia jarabadaa ara dadjiduɫa ne obi panɫneba Ācōrēra poya bia ēpēniɫa, djãrã cãyãbara eɫaara niɫaɫiɫa panɫda, idjaba ara daduɫa puɫɫɫeba bia mĩga ɫeadiɫa panɫda. Baribɫɫ jūma maɫɫɫa dadji cacuaba cadjirua o quĩrĩã ɫɫa jōbicaa.

3

Bajãnebemada jɫɫɫiɫa panla

¹ Bārãra Crito ume ɫrēbapeɫɫada bēra bajãnebemada jɫɫɫ pananɫdua. Mama Critora Ācōrē jɫwa araare chũmɫa. ² Bajãnebemada crĩcha pananɫdua. Naɫ ējũãnebemada crĩcharãnɫdua. ³ Bārãra Crito ume beupeɫɫada bēra idji ume zocai panla. Maɫ zocai ɫaɫɫɫbemada ēberãrãba cawaɫaca. Baribɫɫ Critora Ācōrē ume zocai ɫa bēra, bārã siɫa Ācōrē ume zocai panla. ⁴ Bārãba Critoɫɫeba zocai ɫaira eropanɫa.* Ara idjida waya unubibɫɫɫe bārãra idji ume panania. Maɫne idji quĩrãca quĩrãwãrēã panania.

Critoɫɫeba dadjirã djiwiɫiɫa panena

⁵ Maɫ bēra jūma naɫ ējũãnebema crĩcha bārã soɫe ɫɫara igaraɫɫɫdua. Auɫua niɫarãnɫdua, mĩã perada orãnɫdua, bārã cacuaba cadjirua o awua ɫɫara orãnɫdua, crĩcha cadjiruara ēpērãnɫdua, idjaba ne awua ɫearãnɫdua. Ne awua ɫɫa Ācōrē cãyãbara maɫda biara ēpēbari bēra jɫwaba oda acōrē ēpē ɫa quĩrãca ɫa. ⁶ Jūma maɫ cadjirua

* ^{2:13-14} Naɫ djaraba cadjirua o quĩrĩã ɫɫa ēpēɫɫadiɫaa. Griego beɫeade ɫɫ ɫɫa: “Cacua wēãgoé panɫneba.” † ^{2:18} Bārãba nebiada bajãne eɫaéana adiɫɫɫ. Griego beɫeade maɫba idjaba jara ɫɫa: “Aɫɫɫa bārãda dji biaéana adiɫɫɫ.” * ^{3:4} Bārãba. Griego beɫeade ɫɫɫɫ cartade ɫɫ ɫɫa: “Dadjirãba.”

carea Ācōrēba idji ijāé beara cawa oya.† 7 Bārā sida naēna māwā nībabadjidaa. 8 Jālbe bārā sođeba quīrūbadara, quēguea bedeabadara, djārā bié obadara, djārā bié jarabadara, bede cadjirua jarabada sida jūma igaradada.

9 Djārā sewa orānada. Bārā naēna cadjiruade pananada ēdrasidaa. Bārāba cadjirua obadapeadara idu əlsidaa. 10 Wua djiwidi jlbada quīrāca bārāra djiwideda panesidaa. Ācōrēba māwā osia. Mañ awara bārāra biara o wāa idji quīrāca beadamārēa idjaba idjida biara cawadamārēa. 11 Ācōrēba māwā oda bēra idji quīrāpita griegora judio ume abaria. Cacia wēāgo beara cacua wēāgoé bea ume abaria. Drua āibemada, ne adua əl ēberāda, nezocada, nezocáe sida abaria. Critoda dji biara əla. Idjira jūmarā sođe əla.

12 Ācōrēba bārāra quīrāneba edasia idji itea bia beadamārēa. Mañ bēra djārāra quīrā djuburia beadada. Ēberā biada beadada. Bārāra djārā cāyābara biara beada crīcharānada. Jūmarā ume crīcha biadeba beadada. Ne jūmane droadada. 13 Jūmarā ume droa cawa beadada. Abalba bié osira mañ bié odara quīrādoadada. Bārāba bié opeadara dadjirā Boroba quīrādoada quīrāca bārā biada quīrādoadada. 14 Mañ awara biara jūmarā ume dji quīrā duananada. Māwā bārāra jūmarā ume ābaa bia duania. 15 Bārāra cacua aba əl quīrāca panl bēra Ācōrēba bārāra trlsia ābaa necai duananamārēa. Critoba necai baira bārā sođe dia əla.‡ Mañba cawabiya cārēda odida panl. Mañneba beadada. Idjaba Ācōrēa bia əlada adada.

16 Bedea Critodebemara bārā sođe erobeada. Jūma Ācōrē necawaadeba dji jaradiadada idjaba dji carebadada biara ijāni carea. Ācōrē Bedeade əl trlābida, djabarāba trlābadada, Ācōrē Jaureba trlābi əl sida Ācōrēa trlānada. Sođeba bia jara panlneba trlānada. 17 Bārā bedeabada, ne obada bida jūma odada dadjirā Boro Jesuba quīrā əl quīrāca. Idjideba dadjirā Zeza Ācōrēa bia əlada adada.

Djabarā ādji ēberāra ume sāwā beadida panl

18 Wēra quīma bara bea, bārā quīmaba jara əlra ijā odada. Dadjirā Boro Jesu ume panl bēra māwā odida panl. 19 Umaquīrā quīma bara bea, bārā quīmada quīrānada. Ādjirā ume quīrū bearānada.

20 Warrarā, bārā djibarirā bedeara ne jūmane ijānada. Ācōrēba mañlra bia unu əla. 21 Zesarā, bārā warrārā quīrūbirānada so ārīrānamārēa.

22 Nezocarā, bārā boro nañ ējūnebemaba obiblra jūma ijā odada. Ababe idjia acl əlde idji ume bia beadi carea orānada. Āteblra Ācōrēa waya panl bēra biadeba jūma odada. 23-24 Jūma bārāba o panlra zoqueadeba odada dadjirā Boro itea o panl quīrāca. Ababe ēberārāba bia ununamārēa orānada. Bārāra dadjirā Boro Crito nezocarā. Bārāba cawa panl idji itea bia o panlbari idjia bārā ne diaida. 25 Bariblra dji bié o əlra Ācōrēba cawa oya. Ācōrēba jūmarāda aride cawa obaria.

4

1 Nezoca bororā, bārā nezocarā ume jipa odada. Bārā bida Boroda bajāne eropanl cawa panl.

2 Ewariza Ācōrēa iwidi pananada. Iwidi bade dau əl beadada idjaba bia əlada adada. 3 Dai carea iwidi adada Ācōrēba eda wābadara ewablra quīrāca idu Critodebema naēna cawabié badada jaradiabimārēa. Mañ jaradia əl carea młra preso əla. 4 Iwidi adada młra ebuada jaradi ai carea młra oida əl quīrāca.

5 Crito ijāé bea tāēna crīcha cawaadeba nībadada. Ewariza jarladada idjidebemada ādjirā cawabidi carea. 6 Bedea biadeba bede adada jūmarāba bia ūrīnamārēa. Māwā Critodebema iwidi bade bārāba cawa beadi sāwā panunida panl.

Pauloba nañ cartade jīrūare əl

† 3:6 Idji ijāé beara. Griego bedeade ἄκρα cartade mañra neéa. ‡ 3:15 Critoba. Griego bedeade ἄκρα cartade əl əla: “Ācōrēba.”

⁷⁻⁸ Mļa quĩrĩã ɛɫ djaba Tiquicoda bārãmaa diabueɓɓɓɓ mĩneɓemada cawadãmãrẽã idjaba sobiadãmãrẽã. Idjia mĩ ume ābaa Ācõrẽ trajura ne jũmane bia o ɛɫa. Idjia daiɓemada bārãa jũma cawabiya. ⁹ Jãmabema djaba Onesimoda djaba Tiquico ume diabueɓɓɓɓ. Idjia ne jũmane jipa o ɛɫa idjaba daiba idjira quĩrĩã panɓa. Tiquicoba, Onesimo biɓa bārãa nẽɓɓɓɓɓ jũma nama sãwã nũmɓa.

¹⁰ Djaba Aristarcoda mĩ ume ābaa preso ɛɫa. Idjia quĩrĩã ɛɫa bārãra bia duananida. Bernabe djabawarra Marcoba quĩrĩã ɛɫa bārãra bia duananida. Idjideɓemada mĩa naẽna cartadẽ ɛɫsia. Idjira bārãmaa wãibɓɓɓ, bia edadadua. ¹¹ Idjaba djaba Jesu, Justo abadaba quĩrĩã ɛɫa bārãra bia duananida. Djabarã judiorãneɓema maĩ ũbeabe panɓa nama mĩ careba jaradia panɓa ẽberãrãba Ācõrẽra ādjirã Boroda ɛɫadãmãrẽã. Maĩ djabarãneɓa mĩra sobia ɓabaria. ¹² Jesucrito nezoca jãmabema Eraproba quĩrĩã ɛɫa bārãra bia duananida. Idjia ewariza Ācõrẽa iwidi ɓabaria bārãra ne jũmane zarea ɓeadaãmãrẽã, bio ijã pananamãrẽã, idjaba jũma Ācõrẽba obi quĩrĩã ɛɫda cawadapeɓa ijã oɓdamãrẽã. ¹³ Mĩa jaraya: djaba Eaproda wãrãda traja ɛɫa bārãra, jũma djabarã Laodicea purudeɓemara, Hierapoli purudeɓema siɓa carebai carea. ¹⁴ Djaba nẽãrã diabari Lucaba quĩrĩã ɛɫa bārãra bia duananida. Idjira daiba quĩrĩã panɓa. Djaba Demã biɓa quĩrĩã ɛɫa bārãra bia duananida.

¹⁵ Dadjirã djabarã Laodicea purudeɓemarãa jaradadua mĩa quĩrĩã ɛɫda ādjirãra bia duananida. Dadjirã djabawẽrã Ninpaa, jũmarã djabarã idji dede ābaa dji jɓɓɓɓɓɓ biɓa jaradadua mĩa quĩrĩã ɛɫda ādjirãra bia duananida.

¹⁶ Bãrãba naĩ carta aɓɓɓɓɓɓɓ djabarã Laodicea purudeɓemarãa biɓa aɓɓɓɓɓɓɓ. Bãrã biɓa carta mĩa ādjirãra diabueɓɓɓɓ aɓɓɓɓɓɓɓ. ¹⁷ Djaba Arquipoa jaradadua: “Dadji Boroba obi ɛɫra jũma quĩrãcuíta o ɓadua.”

¹⁸ Mĩra Paulo. Ara mĩdji jɓwaba ɓɓɓɓɓɓ mĩa quĩrĩã ɛɫda bārãra bia duananida. Mĩ preso ɛɫ carea Ācõrẽa iwidi pananadua. Mĩa quĩrĩã ɛɫa Ācõrẽba idji biadẽba bārãra careba ɓaɓa.

1 TESALONICA NABEMA CARTA PAULOBA ƆΛƆA DJABARĂ TESALONICA PURUÐEBEMA ITEA

Paulo naãrã Tesalonica puruðaa wãnanebemada ƆΛ ƆΛA Hecho 17:1-10de. Tesalonicaðeba Bereaðaa wãsia. Mama ƆΛA Atena puruðaa wãsia. Mama ƆΛde Timoteora jẽda Tesalonicaðaa diabuesia. Maãne Paulora Corintoðaa wãsia. Tesalonicaðeba Timoteora Silvano ume Paulomaa wãsiðaa. Djabarã Tesalonicaðebemada nẽbΛΛpeðada bẽrã Pauloba nabema carta djabarã Tesalonicaðebema itea ƆΛsia. Poa 51ne Corintoðeba diabuesia.

Maã nabema cartade Pauloba djabarã carea Ācõrẽa bia ƆΛaða asia (1:1-10). Maãare quĩrãnebabisia ãdjirã tãena bia nĩbaðaðebemada (2:1-16). Maãare ƆΛsia ãdjirãda crĩcha ƆΛ bẽrã acłde wã quĩrã ƆΛda (2:17ðeba aba 3:5ðaa). Maãare ƆΛsia Timoteoba ãdjirã bia jaradaddebemada (3:6-13). Maãare ƆΛsia sãwã djabarãra nĩbaðida panlda (4:1-12). Maãare ƆΛsia Crito zeidebemada (4:13ðeba aba 5:11ðaa). Pauloba djabarã itea jĩrũare ƆΛaðada 5:12-28de ƆΛa.

Naã cartade Pauloba naãrã ƆΛaða

¹ Mãra Pauloa. Naã cartara ƆΛbΛΛΛA djabarã Tesalonica puruðebemarã itea. Bãrãra dadjirã Zeza Ācõrẽnea, dadjirã Boro Jesucritodea. Djaba Silvanoda, Timoteo siða mã ume panla. Daiba quĩrã panla dadjirã Zeza Ācõrẽba, dadjirã Boro Jesucrito biða ãdji biadeba bãrãra careba pananida, necai ƆΛi siða bãrãa dia pananida.

Djabarãbia bia opeðada

² Daiba ewariza Ācõrẽa iwidibładaðe bãrã carea bia ƆΛaða abadaa. ³ Daiba dadjirã Zeza Ācõrẽ quĩrãpita ewariza quĩrãneba panla bãrãba Ācõrẽ ijã panlneba biada o panlda, quĩrãneba dji careba panlda, idjaba bia mĩga panlmĩna dadjirã Boro Jesucritoba nebia diamãrẽã jã panlra quenatłdaé panlda.

⁴ Djabarã, Ācõrẽba bãrãra bio quĩrã ƆΛa. Daiba cawa panla idjia bãrãra edasida. ⁵ Daiba bedea bia Critoðebema bãrãa jaradiasidaðe ara jãwã bedeaðaðé basía. ĀtebΛΛ maã bedeara wãrã arada cawa panl bẽrã Ācõrẽ Jaure łbładeba bedeaðaða. Bãrãba cawa panla दौरa sãwã bãrã tãena nĩbasidada bia pananamãrẽã. ⁶ Ara maã quĩrãca bãrãba epẽsiðaa. Dadjirã Boro nĩbaða quĩrãca epẽsiðaa. Bãrãra bio bia mĩga panlmĩna Ācõrẽ Jaureba ƆΛsriða dia ƆΛðeba bedea Critoðebemara ijãsiðaa.* ⁷ Mãwã jũma Crito ijã ƆΛa Macedonia druaddebemaba, Acaya druaddebema biða bãrãneba unusiðaa sãwã nĩbaðida panlda. ⁸ Ādjirã awa bãrãneba dadjirã Boro bedeara ũrĩnaé basía, ãtebΛΛ druazabemaba cawasiðaa bãrãba Ācõrẽra ijã panlda. Maã bẽrã ¿daiba bãrãnebemada cãrẽda jaradi? ⁹ ĀdjirãbΛΛΛ jara panla sãwã bãrãba दौरa bia edasiðada, idjaba jłwaba oða ãcõrẽ beara igarasiðada Ācõrẽ wãrãda zocai ƆΛ ijãni carea. ¹⁰ Ādjirãba jara panla sãwã bãrãba Ācõrẽ Warra Jesu bajãneba zeida jã panlda. Ara maã Jesuda Ācõrẽba ãrẽbabisia. Idjia dadjirãra Ācõrẽba cawa oðe zeidebemada eðra edasia.

2

Pauloba Tesalonica puruðe oða

¹ Djabarã, bãrãba cawa panla dai bãrãma panasiðade dadji quĩrãbe pananaé basida. ² Cawa panla bãrãmaa wãni naena Pilipoðebemarãba दौरa bié jarasiðada idjaba bié osiðada.* Maã awara bãrãma jũesiðade zocãrãba quĩrãnaé basía daiba jaradiðida. BaribΛΛ Ācõrẽba carebasia idji bedea biada bãrãa ne wayaa neé jaradiðamãrẽã. ³ Daiba crĩcha biaéneba wa sewadeba bãrãa jaradiðaðé basía. Idjaba bãrãra cũrũgaðida crĩchaðaðé

* 1:6 Hecho 17:1-10. * 2:2 Hecho 16:11-40.

basía. ⁴ Ātebrɿɿ Ācōrēba bia ununa bēřā दौरā ɸɿsɿa idji beđea bia Critođebemada jaradiadamārēā. Maļ bēřā daiba jaradia panɿa. Daiba jɿɿɿađe panɿa ēberārāba bia ununamārēā ātebrɿɿ quĩrĩā panɿa dadji so aɿɿ ɸɿ Ācōrēba bia unumārēā. ⁵ Bārāba cawa panɿa daiba beđea bia quiruđeba jaradiadađe panasidada. Idjaba parata edađi carea sewadeba jaradiadađe basía. Maļra Ācōrēba cawa ɸɿa. ⁶⁻⁷ Daiba jɿɿɿađe panasidaa bārāba, dewararā biđa daida bia jaradamārēā. Maļ awara दौरā Critoba diabueđarā bēřā iwidiđida panasidaa bārāba ne diadamārēā. Baribrɿɿ iwidiđiđe basía. Ātebrɿɿ quĩrĩāneba daiba bārāra careba panasidaa dji papaba warra zaquerā wagabari quĩrāca. ⁸ Daiba bārāra bio quĩrĩā panɿ bēřā aɸabe beđea bia Ācōrēnebemada bārāa jaradiadađe basía, ātebrɿɿ ne jūmaneba carebađi carea panasidaa. ⁹ Djabarā, bārāba cawa panɿa daiba beđea bia Ācōrēnebemada bārāa jaradia panasidade āsa diamasi biđa ɿnāūnađe dewara traju siđa obadjiđada parata edađi carea. Quĩrĩānađe basía bārāba daia ođo ne dia panɿneba bia mĩgađida.

¹⁰ Bārāba cawa panɿa, Ācōrē biđa cawa ɸɿa दौरā bārā dji Crito iĵā ɸea tāēna biya, jipa, biđe jaradi neđe nĩbasidada. ¹¹ Maļ awara cawa panɿa zezaba idji warrarā ume obari quĩrāca daiba bāđjiza sobiabisidada idjaba jipa nĩbađamārēā jara panasidada. ¹² Daiba jarasidaa bārāra Ācōrēba quĩrĩā ɸɿ quĩrāca nĩbađamārēā. Idjia bārāra trɿsɿa pe eroɸai carea idjaba idji biya quiruđebemada erobeđamārēā.

¹³ Daiba ewariza bārā carea Ācōrēa bia ɸɿađa abadaa. Bārāba Ācōrē beđeada daideba ũrísidade ēberā crĩcha quĩrāca iĵānađe basía. Ātebrɿɿ maļ beđeara wārāda Ācōrē beđeada cawapeđada bēřā iĵasidaa. Ara maļ beđeaba bārā dji Crito iĵā ɸea crĩchara biara o wāa. ¹⁴ Djabarā, bārāba iĵā panɿ carea ara bāđji druadebemarāba biđe o panasidaa Ācōrē ēberārā judiorā druade māwāna quĩrāca. Mama Jesucrito iĵā ɸea judiorāra dji iĵāđe ɸeaba biđe o panasidaa. ¹⁵ Dadjirā Boro Jesura, Ācōrēneba beđeabadarā siđa beasidaa. Maļ awara दौरā āyā jɿɿretasidaa. Ādjirāra Ācōrēba bia unuca. Ādjira jūmarā ume dji quĩrūa. ¹⁶ Ācōrēba ēdrɿ edamārēā daiba judiorāđe jaradia quĩrĩā panɿne ādjirāba iduaribiđacaa. Māwā cadjiruara waiɸlada o panɿa. Maļ carea Ācōrēba idji quĩrūbiđeba ādjirāra cawa oya.

Paulo Tesalonicadebema djabarā aɿɿde wā quĩrĩā ɸađa

¹⁷⁻¹⁸ Djabarā, dārāđe ɸɿa दौरā bārā ume pananada āyā wāpeđada. Ara nawena daiba bārāra ununađe panɿmĩna crĩchađeba bārā ume panɿa. Daiba wārāda bārā aɿɿde wā quĩrĩā panasidaa baribrɿɿ diauruba mĩā sē ɸasɿa wārānamārēā. Māra wārāda ɸarima zocārā bārāmaa wāi carea ɸasɿa. ¹⁹ Bārā carea ɸɿsɿida panɿ bēřā māwā panɿa. Maļ awara cawa panɿa dadjirā Boro Jesucrito zibrɿɿde daiba bārāra jipa panɿda idjia unubiđida. Maļne idji quĩrāpita bārāda dai ɸɿsɿidaa baya.† ²⁰ Wārāda bārā carea ɸɿsɿida panɿa. Bārāra dai ɸɿsɿidaa.

3

¹⁻² Daiba waa poya droadađe bēřā crĩchasidaa daduɸa Atena puruđe panɿmisa djaba Timoteoda bārāmaa wāida. Ara maļda idjira diabuesidaa Crito biara iĵā panɿneba zarea ɸeadamārēā. Ācōrē nezoca Timoteoba dai ume aɸari beđea bia Critođebemada jaradia-baría.* ³ Maļ awara idjira diabuesidaa bārā bia mĩga panɿne jūmawāyā crĩcharānamārēā. Bārāba cawa panɿa Crito iĵā panɿ carea dadjirāra bia mĩgađida panɿda. ⁴ Bārā ume panasidade daiba jarabadjiđaa ēberārāba dadjirāra bia mĩgabiđida. Bārāba cawa panɿa maļgɿra wārāda māwāsida. ⁵ Maļ carea māa waa poya droađe bēřā Timoteora bārāmaa

† ^{2:19} Bārāda dai ɸɿsɿidaa baya. Griego beđeade nāwā ɸɿ ɸa: “Bārāda dai borobaria.” Pauloba jara ɸasɿa borobari jɿ ɸɿ quĩrāca idjira djabarā carea ɸɿsɿida ɸaida. * ^{3:1-2} Ācōrē nezoca. Griego beđeade ɿɿɿɿ cartade ɸɿ ɸa “Ācōrē ume trajabari.”

diabuesia wađi Critora ijā panl cawaya. Mļa crīchasia āibērā diauruba bārāa Critora igarabisida. Māwānabara daiba bārāa Critođebema jaradipeđadara ara jāwā becasia.

⁶ Bariblrl Timoteora bārāma bađada daima jūesia. Bārāba Crito ijā panlnebemada, bārā quīrānebema siđa idjia mīā biya jarade zesia. Idjia jarasia bārāba quīrāneba wađibiđa दौरa quīrānebabadada idjaba unu quīrā panlda daiba bārā unu quīrā panl quīrāca. ⁷ Małba djabarā, daiba cawasiđaa bārāba Jesura wađi ijā panlda. Mał bērā दौरa bia mīga panlmīna sobiasiđaa. ⁸ Idiblrl दौरa wārāda so aduā panesiđaa, cawa panl bērā bārāba wađibiđa dadjirā Borora ijā panlda. ⁹ Bārā carea दौरa Ācōrē quīrāpita bio ɓsriđa panla. Jācua ɓsriđa panl bērā Ācōrēa bia ɓlađa abldađe wađibiđa małra clrebae ɓla. ¹⁰ Āsa, diamasi biđa daiba Ācōrēa iwiđibadaa bārā acłđe wāni carea. Māwā bārāba Critođebema wađi adua panlra daiba poya jaradiađia jūma daucha ijānamārēā.

¹¹ Daiba dadjirā Zeza Ācōrēa, dadjirā Boro Jesua iwiđi panla bārāmaa wayacusa wābiđamārēā. ¹² Daiba quīrā panla dadjirā Boroba bārāra careba ɓaiđa jūmarā ume biara dji quīrā beađamārēā daiba bārā bio quīrā panl quīrāca. ¹³ Idjaba iwiđi panla Critoba bārāra careba ɓaiđa sođeba bio ijānamārēā. Māwā dadjirā Boro Jesura jūma idjiderā ume zebłrłđe bārāra dadjirā Zeza Ācōrē quīrāpita biya beađia bié jaradi neé.

4

Sāwā nībađida panl Ācōrēba bia unumārēā

¹ Mał awara djabarā, daiba bārāa jaradiasiđaa sāwā Ācōrē quīrāpita nībađida panlda idjia bia unumārēā. Dadjirā Boro Jesuđeba daiba bārāa beđe djuburiađia ara mał quīrāca nībađamārēā. Wārāda bārāba māwā o panla, bariblrl biara ođadua.

² Dadjirā Boro Jesuđeba daiba jaradipeđadada bārāba cawa panla. ³ Ācōrēba quīrā ɓla bārāra idji itea bia beađida. Mał bērā auđuada orānada. ⁴ Bārā cacuara jipa cawa erobeađadua Ācōrē quīrāpita, ēberārā quīrāpita biđa bia beađamārēā. ⁵ Nał djaraba cadjirua o awua ɓlra orānada Ācōrē adua beaba obada quīrāca.* ⁶ Małgłđeba djabarāda bié orānada idjaba cūrūgarānada. Jūma małgłra dadjirā Boroba cawa oya daiba bārāa jarapeđada quīrāca. ⁷ Ācōrēba dadjirāra edaé basía cadjiruade beađamārēā, āteblrl edasia idji itea bia beađamārēā. ⁸ Mał igara ɓlba ēberāba jarađada igaraé ɓla, āteblrl Ācōrēba jara ɓlda igara ɓla. Ara mał Ācōrēba idji Jaureda bārāa diasia cadjirua neé beađamārēā.

⁹ Mał awara bārāra sāwā djabarā ume dji quīrānida panlda mļa nał cartade ĳcārēā ɓli? Ācōrēblrl bārāa małra jaradiasia. ¹⁰ Bārāba jūma djabarā Macedonia druadebemara māwā quīrā panla. Bariblrl djabarā, daiba bārāa beđe djuburiađia biara dji quīrā beađamārēā. ¹¹ Idjaba jarłeđadua jūmarā ume necai duanani carea. Djārā nēblrłđe bearānada. Bārā jłwaba trajadađua daiba jarapeđada quīrāca. ¹² Māwāblrl bārāba ne erobeađia idjaba Jesu ijāé beaba bārāra bia ununia.

Jesu ume ābaa dji jłređidebema

¹³ Djabarā, daiba quīrā panla bārāba Jesu ijā bea jaiđapeđadebemada cawađida. Māwā bārāra sopuāđaéa Ācōrē ijāé bea sopuabada quīrāca. Ādjirāra sopuabadaa dji beupeđadara sāwāblrl duanani cawađaé bērā. ¹⁴ Bariblrl dadjirāba Jesura beu bađada łrēbasida ijā panla. Mał bērā cawa panla Jesu ijā bea jaiđapeđadara Ācōrēba jūma łrēbabida idji ume beađamārēā.†

¹⁵ Mał carea dadjirā Boroba jarađara daiba bārāa jarabłdaa: dadjirā Boro zebłrłđe dadjirā, dji wađi zocai beara dji jaiđapeđada na idjima wānaéa. ¹⁶ Bajānaa dadjirā Borora beđeabłrłda jįgua ūrīnia, bajānebema nezoca dji droma siđa beđeabłrłda ūrīnia,

* 4:5 Bārā cacua. Griego beđeade ɓł ɓla “bārā zoco.” Āclrlmaarā mał beđeaba jara ɓla “bārā quima.” † 4:14 Jesu ijā bea jaiđapeđadara Ācōrēba jūma łrēbabida idji ume beađamārēā. Griego beđeade nāwā ɓł ɓla: “Ācōrēba Jesu ijā bea jaiđapeđadara idji ume eneya.”

idjaba Ācōrē cachiru jīgua siða ūrīnia. Maļne dadjirā Borora bajāneba zeya. Idji ijā bea jaidapedadada naārā Ļrēbadia. ¹⁷ Ara maļda dadjirā, dji zocai beara, ādjirā ume ābaa Ļtaa wānia dadjirā Boro ume jĻrārāne dji ununi carea. Maļbe dadjirā Boro ume ewariza duanania. ¹⁸ Maļ bedeaba bārāra dji sobiabidada.

5

Dadjirā Boroba cawa oi ewari

¹ Djabarā, mĻa naļ cartade ʘĻéa sālbe dadjirā Borora zeida. ² Bārāba bio cawa panĻa dadjirā Boroba cawa oi ewarira cawaéne zeida diamasi ne drĻabari zebari quīrāca. ³ Ēberārāba nāwā jara panania: “Jūma necai nūmĻa, dauperadira neéa.” Māwā panĻne cawaéne ādjirā jūma ārī ewarira zeya wērā ʘiogoa ʘĻ cawaéne puabari quīrāca. Maļne ādjirāra ni abĻlda ēdrĻdaéa.

⁴ BaribĻĻĻ djabarā, bārāra pāĩmane beaéa. Maļ bērā dadjirā Boroba cawa ode zebĻĻĻ ewaride bārāra dauperadaéa ne drĻabari zebĻĻĻde dauperabada quīrāca. ⁵ Jūma bārāra Ļnaanebema, āsabema. Dadjirāra diamasibemaéa, pāĩmanebemaéa. ⁶ Maļ bērā dadjirāra cāĩ beadaéa dewararā cāĩ bea quīrāca, ātebĻĻĻ dau ĻʘĻa beadía, quīrācuíta jipa beadía. ⁷ Cāĩ beara diamasi cāĩ bea, beu nīmira diamasi beu nīa. ⁸ BaribĻĻĻ dadjirāra āsabema bērā quīrācuíta jipa beadida panĻa. Critora ijā pananida panĻa, dji quīrā beadida panĻa, idjaba Ācōrēba cawa oi debema ēdrĻdaéa jĻā pananida panĻa. Māwā ara dadjida cadjiruadebemada jūātrĻ beadía sordaoba idji jāare ne zareaba jūātrĻbari quīrāca, idji boro siða ne zareaba jūātrĻbari quīrāca. ⁹ Ācōrēba dadjirāra trĻé basía cawa oi carea, ātebĻĻĻ trĻsia dadjirā Boro Jesucritoeba ēdrĻdamārēa. ¹⁰ Idjira dadjirā carea beusia. Maļ bērā dadjirāda zocai beadibĻĻĻ wa beudibĻĻĻ, idji zebĻĻĻde idji ume ābaa zocai panania. ¹¹ Maļ carea dji sobiabidada. Idjaba dji carebadada biara ijāni carea bārāba o panĻ quīrāca.

Pauloba djabarā jīrūare jaradia

¹² Maļ awara djabarā, daiba bede djuburiadía djabarā bārā tāēna Ācōrē traju o panĻda bio wayadamārēa. Ādjirāra dadjirā Boro Jesucritoeba bārā bororāa. Bārāra sāwā nībadida panĻda jaradiabada. ¹³ Ādjidebemada bia crīchadada. Ādjia o panĻ carea bio quīrānadua. Jūmarā ume bia duananada.

¹⁴ Djabarā, daiba jaradia bārā tāēna djuburia beara quēānamārēa. Sođe ʘĻsridaé beara sobiabidada. Sođe ĻʘĻaé beara carebadada. Jūmarā ume droadada. ¹⁵ jŪrīnadua! AbĻĻba bārāda bié osira idjida abarica bié orānadua. ĀtebĻĻĻ ewariza bādjiza biadrĻ oadada. Jūmarā ume bia oadada.

¹⁶ Ne jūmane ʘĻsrida beadada. ¹⁷ Ļnāūnaé Ācōrēa iwidi pananada. ¹⁸ Ne jūma carea Ācōrēa bia ʘĻada adada. MaļdrĻ Ācōrēba quīrā ʘĻa, bārāra Jesucrito ijā bea bērā.

¹⁹ Ācōrē Jaureba o ʘĻra idu obi ama bearānadua.* ²⁰ Ācōrēneba bedeabariba jara ʘĻra igararānadua. ²¹ Jūma maļra quīrācuíta ūrīnadua, maļbe ababe dji wārādrĻ ijānadua. ²² Ni maārī biða cadjiruara orānadua.

²³ MĻa quīrā ʘĻa dadji necai ʘai diabari Ācōrēba bārāra biara o wāida ne jūmane idji itea bia beadamārēa. MĻa quīrā ʘĻa Ācōrēba bārā jaureda, bārā crīchada, bārā cacua siða jūma wagaida. Māwā dadjirā Boro Jesucrito zebĻĻĻde bārāra ni maārī biða bié jaradi neé beadía. ²⁴ Bārā TrĻnara bedeaba ʘa ʘĻ bērā jūma maļĻra oya.

Pauloba jīrūare ʘĻda

²⁵ Djabarā, dai carea Ācōrēa iwidiadada.

* 5:19 Griego bedeade maļ versícúloda nāwā ʘĻ ʘĻa: “Ācōrē Jaure uruada quiarānadua.”

²⁶ Wārã quĩrĩãneba jũma djabarãa nãwã jaradadua: daiba quĩrĩã panla bãrãra bia duananida.†

²⁷ Mãa dadjirã Borodeba jaraya: naã cartara jũma djabarã quĩrãpita leadua.

²⁸ Mãa quĩrĩã ðla dadjirã Boro Jesucritoba idji biadeba bãrãra careba ðaida.

† 5:26 Wārã quĩrĩãneba. Griego bedede ðλ ðla: “Isõ bia quirudeba.”

2 TESALONICA

UMÉBEMA CARTA PAULOBA ƁAƁA DJABARĀ TESALONICA PURUÐEBEMA ITEA

Nabema carta ƁaƁacarea Paulo ba ūrīsica Ɓa djabarāra bia mīga panla, sewa jaradiabadarāda ādji tāēna zesiɗada, idjaba ƁaƁa djabarāra coaɗa beaɗa. Maɓ carea umébema cartara Ɓasia. Djabarā carea Ācōrēa bia Ɓaɗa apeɗa iwidiisia ādjia biara ijānamārēā (1:1-12; 2:13-17). Maɓ awara Ācōrēba cawa oi ewariɗebemada ebuɗaara Ɓasia ƁaƁa sewadeba jaradia pananada ijārānamārēā (2:1-12). Maɓare Ɓasia ādjirāba Ācōrēa iwidi pananida panla idjaba dji coaɗa beara trajadida panla (3:1-15). Idjia djabarā itea jirūare Ɓaɗada 3:16-18de Ɓa.

Pauloba naɓ cartade naārā Ɓaɗa

¹ Māra Paulo. Naɓ cartara ƁaƁa djabarā Tesalonica puruɗebema itea. Bārāra dadjirā Zeza Ācōrēna, dadjirā Boro Jesucritodea. Djaba Silvanoda, Timoteo siɗa mɓ ume panla. ² Daiba quīrīa panla dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biɗa ādji biadeba bārāra careba pananida, necai Ɓai siɗa bārā dia pananida.

Ācōrēba idji beɗe ijānaca cawa oiɗebema

³ Djabarā, daiba ewariza bārā carea Ācōrēa bia Ɓaɗa abadaa. Daiba māwā obadara bia Ɓa. Bārāba ewariza Critora biara ijā panla idjaba biara dji quīrīa panla. ⁴ Maɓ carea daiba Ācōrē ēberāra duanla bārānebemada Ɓasriɗa nēɓaɗada. Jarabadaa ēberārāba bié oɗi carea ēpē panamīna bārāba Critora waɗi ijā panla idjaba bia mīga panamīna jūma droa panla. ⁵ Maɓba cawabi Ɓa Ācōrēba jipa cawa obarida. Idjia bārāra bia unu Ɓa pe eroɓai carea. Maɓ carea ara nawena bia mīga panla.

⁶ Ācōrēba jipa cawa obaria. Bārā bia mīgabi panla idjia bia mīgabiya. ⁷⁻⁸ Baribla bārā, dji bia mīga beara Ɓnāūbiya dai Ɓnāūbi quīrāca. Maɓgla māwāya dadjirā Boro Jesura idji nezocarā mēsrā bea ume urua eradla nūmne bajāneba zebraɗe. Maɓne jūma Ācōrē ijāé beaɗa, beɗe bia dadjirā Boro Jesuɗebema ijānacada cawa oya. ⁹ Ādjirāra tɓa uruaɗe ewariza bia mīgabiya. Dadjirā Boro quīrāpitabemada, idji Ɓa dromanebema siɗa tɓa beaɗa. ¹⁰ Maɓ ewariɗe idjirāba idjia bia beɗeɗa. Ādjirā ume bia oɗa carea jūma idji ijā beaba idjira bio bia ununia. Daiba idjidebema jaradipeɗara bārāba ijāpeɗa bēra bārā siɗa maɓ ēberārānebema.

¹¹ Maɓ carea daiba ewariza dadjirā Ācōrēa iwidiɗada bārāda bia unumārēā. Idjia bārāra maɓ carea trāsia. Daiba iwidi panla Ācōrēba idji Ɓaɗeɗe bārāra ne jūmane carebamārēā. Māwā idji ijā panneba bia o quīrīa panla bārāba jūma oɗa. ¹² Māwāra bārāneba jūmarāba dadjirā Boro Jesucritora bia jaradia idjaba idjideba bārāda bia jaradia. Dadjirā Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biɗa ādji biadeba careba panla bēra māwā bia jaradia.

2

Cadjiruadebema ēberā zeida Ɓa

¹⁻² Maɓ awara djabarā, daiba bārā beɗe djaburiɗa dadjirā Boro Jesucrito zeidebema idjaba dadjirā idji ume ābaa dji jreɗidebema āi crīcharānamārēā. Ɓaɓba dadjirā Boroba cawa oi ewarira jūesiɗa aibla, dauperarānada. Bariduaba Ācōrēneba beɗe Ɓa quīrāca māwā jaraiɓa, wa māwā jaradiaibla, wa daiba cartade māwā Ɓasiɗa aibla, ijārānada. ³ Ni maārī biɗa Ɓaɓa idu cūrūgabarānada. Dadjirā Boroba cawa oi ewari ze naēna zocārā ēberārāba Ācōrēra igaraɗa. Maɓne cadjiruadebema ēberāda odjaya. Maɓ ēberāra Ācōrēba tɓa uruaɗe Ɓatabueya. ⁴ Idjia Ācōrēra idjaba

ne jūma ēberārāba ācōrē abada sīda quīrīāca baya. Idjida jūma maļgla cāyābara dji dromaara ɓlaɗa aya. Maļ bēra Ācōrē de dromane chūmepeda jaraya idjidra Ācōrēda.

⁵ Bārāma ɓaside mla ŋmaļgla jaraé basica? ¿Quīrānebaɗaéca? ⁶ Maļ bēra cawa panla cārēba maļ ēberāra idu odjabié ɓla. Baribla idji ewari jūēbɓlaɗe odjaya. ⁷ Nawena cadjiruara mērā o nīnaa, baribla dji iduaribié ɓla maļ cadjiruadebema ēberāra idu odjabié ɓla. Māwā ɓaya aba Ācōrēba dji iduaribié ɓla āyā edebɓlaɗa. ⁸ Maļbeɓla cadjiruadebema ēberāra odjaya. Baribla dadjirā Boro Jesu quīrāwārēa dorrodorɓa zebɓlaɗe ara beɗeabɓla maļ ēberāra beaya.

⁹ Cadjiruadebema ēberāra diauruba zebiya. Diauru ɓɓaba ne ununacada quīrātanoa ocuaya ēberārāba Ācōrēba māwā o ɓla crīchaɗamārēa. ¹⁰ Ne quīrātanoa cadjirua o ɓlaɗeba ēberārā tɓɓa uruaɗe bia mīgaɗida panla cūrūgaya. Ādjirāba wārā beɗeada quīrīānaca bēra Ācōrēba ēdra edaéa. ¹¹ Āteɓla idu sewada ijābiya. Māwā ara ādjiduɓa bio cūrūga beaɗa. ¹² Maļ ēberārā wārā beɗeā ijāé ɓeaba cadjiruada ɓsriɗa obada bēra Ācōrēba bié ɓya.

Ācōrēba idji ijā ɓeā ēdra edaɗa

¹³ Djabarā, daiba ewariza bārā carea Ācōrēa bia ɓlaɗa abadaa. Dadjirā Boro bārāra quīrīā ɓla. Idjia bārāra ēdra edai carea naēnaɗe edasia. Bārāba idji wārā beɗeā ijā panla bēra idjaba idji Jaureba bārāra idji itea bia ɓla bēra ēdra edaya. ¹⁴ Daiba beɗeā bia Critoɗebema jaradia panneba Ācōrēba bārāra trāsia dadjirā Boro Jesucrito bia quiruɗebemada edaɗamārēa. ¹⁵ Maļ bēra djabarā, zarea beaɗadua. Daiba jaradipeɗaɗara, cartae ɓɓeɗaɗa sīda quīrādoarānada.

¹⁶⁻¹⁷ Ācōrēba dadjirāra quīrīāsia. Idji biadeba sobiabicuasida ewariza māwā beaɗamārēa. Idjaba cawabisida wārāda idjiɗeɓa nebiada edaɗida. Daiba quīrīā panla dadjirā Boro Jesucritoba, dadjirā Zeza Ācōrē biɗa bārāra sobiabiɗida idjaba zarea ɓlaɗida. Māwā bārāba beɗeā panla, o panla sīda jūma bia ɓya.

3

Djabarāba Ācōrēa iwīɗiɗamārēa Pauloba jarada

¹ Maļ awara djabarā, dai carea Ācōrēa iwīɗiɗadua dadjirā Boro beɗeāra druaza isabe jūēmārēa idjaba ēberārāba maļneɓemada bia jaradaɗamārēa bārā tāēna māwāna quīrāca. ² Ācōrēa iwīɗiɗadua daira ēberā cadjiruārāba bié o quīrīā panneɓemada wagamārēa. Ācōrē ijā quīrīāé beada baraa. ³ Baribla dadjirā Borora beɗeā aba ɓla. Idjia bārāra careba ɓaya zarea beaɗamārēa idjaba cadjiruadeɓemada waga ɓaya. ⁴ Dadjirā Boroɗeɓa cawa panla daiba jaradipeɗaɗara bārāba wārāda o panla idjaba o pananida. ⁵ Quīrīā panla dadjirā Boro Ācōrēba cawabida bārāra bio quīrīā ɓla. Idjaba quīrīā panla idjia carebaida Critoba droaɗa quīrāca droaɗamārēa.

Coa neé trajaɗida panla

⁶ Djabarā, dadjirā Boro Jesucrito trāneba daiba bārā jaradia djabarā coaɗa ɓeā ume ābaa ɓearānamārēa. Daiba jaradipeɗaɗa quīrāca oɗaca. ⁷ Bārāba cawa panla dai nīɓeɗaɗa quīrāca bārāra nīɓeɗaɗa panla. Bārā tāēna panasiɗaɗe daira bari pananaca basía. ⁸ Daiba bārāneɗa bari coɗaé basía, āteɓla āsa, diamasi biɗa ɓnāūnaé dewara traju sīda o panasiɗa bārāba daia ogo ne diarānamārēa. ⁹ Wārāda bārāba careɗamārēa iwīɗiɗa panamīna iwīɗiɗaé basía. Āteɓla daira trajasiɗa cawabiɗi carea bārāba aɓari quīrāca oɗida panla. ¹⁰ Bārā tāēna panasiɗaɗe daiba naɗa jarasiɗa: dji traja quīrīāé ɓla ne cobirānada. ¹¹ Daiba ūrī panla ɓɓla bārāneɓemada coaɗa beada. Ādjirāra trajaɗaca āteɓla djārā nēɓɓaɗe panabada. ¹² Maļ djabarā daiba dadjirā Boro Jesucritoɗeɓa beɗeā djuburiɗa necai trajaɗamārēa coɗira eroɗeɗamārēa.

¹³ Baribla djabarā, bia o panneba sērānada. ¹⁴ Daiba naɗ cartae jaradipeɗaɗa aɓaɓa ijāéɓla, jūmarā cawabiɗadua bié o ɓla. Idji ume ābaa ɓearānada peramārēa.

¹⁵ Baribara idjira bārã ume dji quĩrũ quĩrãca erobearãnadua, ãtebala bārã djaba bẽrã jaraɗadua jipa omãrẽã.

Pauloba jĩrũare baɗa

¹⁶ Daiba quĩrĩã panla dadjirã Boro necai bai diabariba idji necai baira bārã ewariza ne jũmane dia baɗa. Quĩrĩã panla dadjirã Borora bārã ume baɗa. ¹⁷ Mãra Paulo. Naãga beɗeada mã jawaba babara. Jũma mã cartade nãwã babaria cawabi carea mlabara babara. Nãwã ba babaria. ¹⁸ Mã quĩrĩã ba dadjirã Boro Jesucritoba idji biadeba bārãra careba baɗa.

1 TIMOTEO NABEMA CARTA PAULOBA TIMOTEO ITEA BΛΔA

Pauloba nañ cartara Timoteo itea b̄asia. Timoteora Listra purudebema basía. Paulora nañrã mañ puruđaa w̄ananebemada b̄l b̄la Hecho 14:6-23đe. Pauloba Timoteoda idji ume jaradiade w̄amãrẽã edadadebemada b̄l b̄la Hecho 16:1-3đe. Ādjia beđea bia Jesucritodebemada zocãrã puru beade ābaa jaradiasidaa.

Paulora Roma puruđe preso bađada poa 62đe ědr̄sica b̄la. Mañbe jẽda Epeso puruđaa w̄asia. Timoteoda mama amesia djabarã nẽb̄lrađe beada carebamãrẽã. Mañbe Macedonia druadaa w̄asia. Nañ nabema cartara mamal̄ba diabuesia Timoteoa cr̄icha biada diai carea.

Epesođe Āc̄l̄r̄l̄ba drõãenabema cr̄ichada jaradia panasidaa. Barib̄l̄r̄l̄ Pauloba b̄asia ababe beđea bia Critodebema ijã pan̄neba dadjirãra cadjiruadebemada ědr̄l̄đida (1:1-20). Mañare b̄asia sãwã djabarãba Āc̄õrẽa iwidiđida pan̄l̄da (2:1-8), djabawẽrãra sãwã beađida pan̄l̄da (2:9-15), idjaba djabarã bororãda sãwã beađida pan̄l̄da (3:1-16). Capitulo 4đe Pauloba b̄asia sewa jaradia beadebemada idjaba sãwã Jesucrito nezocara n̄baida b̄ledebemada. Mañare b̄asia djabarã boroba sãwã djabarãra wagaida b̄l̄da (5:1neba aba 6:2đaa). Jirũare b̄asia Crito ijã b̄l̄ba sewada igarapeđa wãrã beđeada ijãida b̄l̄da. Mañ awara b̄asia paratada awua baiẽ b̄l̄da āteb̄l̄r̄l̄ ne biada o b̄aida b̄la bajãne ne biada erōbai carea (6:3-21).

Pauloba nañ cartade nañrã b̄l̄da

¹ M̄l̄ra Pauloa, Jesucritoba diabueđaa. Āc̄õrẽ dadji Ēdr̄l̄ Edabariba dadji Boro Jesucrito ume m̄l̄ra m̄awã b̄lasidaa. Ara mañ Jesucritodeba dadjira wãrãda bia beađida cawa pan̄la. ² Timoteo, m̄la nañ cartara b̄l̄ itea b̄l̄b̄l̄r̄l̄a. M̄l̄neba Critora ijãna bẽrã b̄l̄ra wãrãda m̄l̄ warraca b̄la. M̄la quĩrĩã b̄la dadji Zeza Āc̄õrẽba dadji Boro Jesucrito biđa quĩrã djuburia pananida, ādji biadeba careba pananida, idjaba necai bai sida dia pananida.

Āi jaradia beaa idu jaradiabirãdua

³ Macedonia druadaa wã naẽna m̄la b̄l̄a beđea djuburiasia Epesođe bẽmãrẽã. M̄awã osia b̄la quĩrã awara jaradia beaa waa idu jaradiabirãmãrẽã. ⁴ Ādjirãa jaradua drõã naẽnabema nẽb̄l̄r̄l̄badara, dadji drõã naẽnabemarã tr̄l̄ zocãrã jaradiabada sida waa jaradiarãnamãrẽã. Mañba ababe caicaya duanebibaria. Dadjirãra carebacaa Āc̄õrẽba obi b̄l̄da ođamãrẽã. Ababe idji beđea ijã pan̄neba poya ođia. ⁵ M̄la m̄awã jara b̄la djabarãba cr̄icha biadeba, sobiadeba, wãrãda Āc̄õrẽ ijã pan̄neba dji quĩrĩã duanãnamãrẽã. ⁶ Barib̄l̄r̄l̄ Āc̄l̄r̄l̄a mañnebemada ãi wãsidaa. Mañbe baridua beđea dadji carebacada ěpẽsidaa. ⁷ Ādjirãra Āc̄õrẽba Moisea diada ley jaradiabadada ba quĩrĩã pan̄la, barib̄l̄r̄l̄ bio cawa pan̄l̄ quĩrãca jaradiabadamĩna adua pan̄la cãrẽda jaradia pan̄l̄da.

⁸ Dadjirãba cawa pan̄la mañ leyra biada. Barib̄l̄r̄l̄ aride jaradiađida pan̄la. ⁹ Mañ bẽrã cawađida pan̄la Āc̄õrẽba mañ leyra diaẽ basida dji jipa o bea carea, āteb̄l̄r̄l̄ diasia dji ijã ođaca carea, c̄l̄w̄l̄r̄l̄ zarea bea carea, Āc̄õrẽ neẽ bea carea, cadjirua o bea carea, Āc̄õrẽ wayadaca carea, Āc̄õrẽ igarabada carea, ādji djibarirã beabada carea, mĩã beabada carea, ¹⁰ daunemabada carea, ara ādji abaricarã ume mĩã perada obada carea, djãrã nẽdobuebada carea, sewaida bea carea, sewadeba djãrã biẽ jarabada carea, idjaba wãrã beđeaba jara b̄l̄ra ođaca carea. ¹¹ Beđea bia quĩru Āc̄õrẽnebemaba mañ wãrã beđeara cawabi b̄la. Dadji Āc̄õrẽ bia quiruba mañra m̄l̄a diasia jaradia bẽmãrẽã.

Āc̄õrẽba Paulo quĩrã djuburiada

¹² Dadjirã Boro Jesucritoba m̄l̄a l̄b̄l̄ada diasia idji beđea jaradia bẽmãrẽã. Idjia cawasia m̄la ne jũmada jipa oida. Mañ bẽrã m̄l̄ra b̄lasia idjia quĩrĩã b̄l̄da o bẽmãrẽã. Mañ carea m̄la idjia bia b̄lada aya. ¹³ Naẽna m̄la idjidebemada biẽ beđeabadjia idjaba idjiderãda

bié oi carea êpêbadjia. Djârãa bié bedebadja. Baribɔɔɔ idjia m̃ra quĩrã djuburiasia. Idjida wadi ijãé baða bẽrã adua ɔɔɔba m̃wã bié obadja. ¹⁴ Dadjirã Boro Jesucritoba idji biadeba m̃ra bio carebasia idjida ijãmarẽa idjaba idji quĩrĩada erobamãrẽa.

¹⁵ Nañ bedeara wãrã ara bẽrã jumarãba ijãnida panla: Jesucritora nañ êjũãnaa zesia cadjirua obadarã êdrɔ edai carea. Cadjirua obadarãnebemada m̃drɔ dji cadjiruaara basia. ¹⁶ Baribɔɔɔ Ācõrẽba m̃ra quĩrã djuburiasia. M̃wã Jesucritoba m̃, dji cadjiruaara baðadeba unubisia idjia jũma bia droa ɔɔɔba. M̃neba dji wadi ijãé bea cawabisia sãwã eberã cadjiruara quĩrã djuburiabarida zocai ɔai jõcada erobeadamãrẽa. ¹⁷ Ācõrẽda ewariza jumarã Boroa. Idjira beucãa. Dadjirãba ununacãa. Aɔabe idjidrɔ ɔɔɔ.* Idjibɔɔɔ dadjirãba ewariza bia bedeadida panla idjaba wayadida panla. Bia ɔɔɔ m̃wã ɔaida.

¹⁸⁻¹⁹ M̃ warra Timoteo, ɔɔɔ oida ɔɔɔ m̃ra jara ɔɔɔɔɔ. Ācõrẽneba ɔɔɔbema jarapedadara quĩrãnebadua. M̃wã Crito ijã ɔɔɔba, crĩcha biadeba ɔɔɔ wãrã bedeara waga erobaya bia djõ ɔɔ quĩrãca. Āɔɔɔba crĩcha bia erobeada igaradapeda adjia Crito ijã panlra idu ɔɔsĩdaa. ²⁰ Maɔɔ eberãrãnebemarã aɔa Himeneo basia. Aɔara Alejandro basia. Ādjira m̃ra diauru jɔwade ɔɔsĩa cawadamãrẽa Ācõrẽnebemada waa bié bedeadie panla.

2

Sãwã Ācõrẽa iwidiidida panl

¹ Nañda biara jaraya: jũma eberãrã carea djabarãba Ācõrẽa bedea djuburiadida panla, carebamãrẽa iwidiidida panla, idjaba bia ɔɔada adida panla. ² Jũma nañ êjũãnebema bororã carea, zarra bea carea biða Ācõrẽa iwidiidida panla dadjirãra necai beadi carea, aduã beadi carea, Ācõrẽ waya beadi carea, idjaba ne jũmane jipa beadi carea. ³ M̃wã iwidi pananida bia ɔɔɔ. Ācõrẽ dadjia Ēdrɔ Edabariba maɔɔɔɔɔ bia unu ɔɔɔ. ⁴ Idjia quĩrĩã ɔɔɔ jumarãba wãrã bedeadã cawadapedã cadjiruadepemada êdrɔadida. ⁵ Ācõrẽra aɔabɔɔɔ ɔɔɔ. Idjaba eberãrã Ācõrẽ ume bia ɔɔbarida aɔabɔɔɔ ɔɔɔ. Mañ eberãra Jesucritoa. ⁶ Ara idjida idu beabisia jũma eberãrãda êdrɔ ɔɔi carea. Ācõrẽba ɔɔda ewaride Jesucritoba mañra cawabisia. ⁷ Mañ carea m̃ra idji bedea jarabarida ɔɔsĩa. M̃ra idjia diabuedãda ɔɔsĩa wãrã bedea idji ijãnida pannebemada judiorãẽa jaradiade wãmãrẽa. M̃ra wãrã bedeadã jara ɔɔɔ.* Sewada oé ɔɔɔ.

⁸ Djabarã aɔaa dji jɔɔɔɔdaza m̃ra quĩrĩã ɔɔɔ umaquĩrãrãba crĩcha biadeba Ācõrẽa iwidiidida. Mañne quĩrũ beadié panla, caicaya beadié panla.† ⁹ M̃ra quĩrĩã ɔɔɔ wẽrãrãra quĩrãipa, ariide djiodida. Ādji buðara jũmawãyã biya erudié panla. Oroda wa neta nẽɔɔa beada jũmawãyã pẽũnié panla.‡ Djio nẽɔɔa ɔɔ sĩda jɔɔnié panla. ¹⁰ Ātebɔɔɔ Ācõrẽ waya bea bẽrã wẽrãrãba bia o panneba bio djio panl quĩrãca beadida panla. ¹¹ Djabarã aɔaa dji jɔɔe panne wẽrãrãba chupea ũrĩnida panla idjaba dji bororãda waya beadida panla. ¹² Aɔaa dji jɔɔɔɔdãde m̃ra iduaribicãa wẽrãba jaradia ɔaida wa umaquĩrãda idji jɔwãda erobãida. Ātebɔɔɔ wẽrãba chupea ũrĩ ɔaida ɔɔɔ. ¹³ M̃wã ɔaida ɔɔɔ Ācõrẽba Adañda naãrã oða bẽrã. M̃wãnacarea Evada osia. ¹⁴ Mañ awara diauruba Adañra cũrũgaé basia, aɔtebɔɔɔ wẽrãda cũrũgasia. Cũrũgaside wẽrãba cadjiruada osia. ¹⁵ Baribɔɔɔ warra to panneba wẽrãrãra êdrɔadida Critoda ijã pananibɔɔɔ, wãrã quĩrĩada eropanibɔɔɔ, idjaba Ācõrẽ itea bia pananibɔɔɔ. Jũma maɔɔɔ quĩrãipa êpẽnida panla.§

* 1:17 Aɔabe idjidrɔ ɔɔɔ. Griego bedeadẽ Āɔɔɔ cartãde ɔɔ ɔɔɔ: “Aɔabe idjidrɔ ne cawa ɔɔ Ācõrẽa.” * 2:7 M̃ra wãrã bedeadã jara ɔɔɔ. Griego bedeadẽ Āɔɔɔ cartãde nãwã ɔɔ ɔɔɔ: “M̃ra Critode bẽrã wãrã bedeadã jara ɔɔɔ.” † 2:8 Ācõrẽa iwidiidida. Griego bedeadẽ ɔɔ ɔɔɔ: “Jɔwã ãtaa wãdida.” Mañ ewaride eberãrãba jɔwã ãtaa wabadjidãa Ācõrẽa iwidiidãde. Mañ bẽrã eɔãude Ācõrẽa iwidiidãda adi cãyãbara jarabadjidãa: “Jɔwã ãtaa wãdia.” ‡ 2:9 Neta nẽɔɔa bea. Griego bedeadẽ ɔɔ ɔɔɔ “perla.” § 2:15 Mañ versĩculoba jara ɔɔɔ ebuða ɔɔã. Ācõrẽ Bedea bio cawa beamaarã Pauloba cawabi basia wẽrãrãda dji bororãẽmĩna bia beada. Idjia jaraé basia warrãrãda toñida panla êdrɔadida carea.

idu cobidacaa. Baribɫɫ Ācōrēba jūma diasia idji ijā beaba, wārā bedeā cawa beaba idjia bia ɫaada adapeda codamārēā. ⁴ Ne jūma Ācōrēba ocuaɫara bia ɫa. Maļ bērā Ācōrēa bia ɫaada asidara ni abal codidebemara igaradié panla. ⁵ Maļ codira Ācōrē quīrāpita bia ɫa Ācōrē bedeaba māwā jara ɫ bērā idjaba idjia bia ɫaada abada bērā.

Jesucrito nezoca bia

⁶ Bla jūma maļgɫa djabarāa jaradia ɫaibɫɫ, Jesucrito nezoca biada ɫaya. Ācōrē wārā bedeā dadjia ijā panɫ ēpē ɫaɫeba ɫ jaurera ɫa wari ɫaya bia ne co ɫ quīrāca.

⁷ Drōā naēnabema nēbɫɫbada bié beara igaradua. Ācōrēba quīrā ɫ quīrāca nībai carea cawa wādua. ⁸ Wārāda naļ cacuara zarea o pananibɫɫ, ara dadji cacuada carebaɫa. Baribɫɫ Ācōrē ume nībaɫi carea cawa wānibɫɫ, maļba dadjira ne jūmane carebaya. Iɫibema ewaride, tēābema ewaride biɫa carebaya. ⁹ Maļ bedeāra wārā araa. Jūmarāba maļra ijānida panla. ¹⁰ Maļ carea dadjira traja panla idjaba bia mīga panla. Ācōrē zocai ɫa ɫa ɫa edamārēā jā panla. Idjia jūmarāda ɫɫɫ edabaria. Biara jaraibɫɫ, idji ijābɫɫɫɫ ɫɫɫ edabaria.

¹¹ Jūma maļgɫa jaradiadua idjaba ijā oɫamārēā jaradua. ¹² Bla cūdrāmīna ni abala idu igarabirādua. Ātebɫɫ ɫa bedeabɫɫɫɫɫ, ne o ɫaɫeba, wārā quīrāneba, quīrāpa ɫaɫeba, idjaba Crito ijā ɫaɫeba djabarāa unubidua sāwā beaɫida panla. ¹³ Jūmarā quīrāpita Ācōrē Bedeāra jīgua ledua, jaradia ɫadua, idjaba djabarāa careba ɫadua biara ijānamārēā aba mļ jūēbɫɫɫɫ. ¹⁴ Ācōrēba ɫa omārēā diaɫara quīrādoarādua. Djabarā wagabadaɫa ādji jɫwa ɫ ārā ɫasidāde Ācōrēneba jarasidāa idjia maļra diabɫɫɫa. ¹⁵ Jūma maļgɫa quīrāpa o ɫadua jūmarāba cawaɫamārēā ɫa ewariza biara o wāda. ¹⁶ Ara bɫɫɫɫɫɫɫɫ, ɫa jaradia ɫa sida quīrācuīta ɫadua. Jūma maļgɫa jipa o nībadua. Māwā o ɫaibɫɫ ɫa ɫɫɫ. Bla jaradia ɫa ūrī ɫa sida ɫɫɫɫɫ.

5

Djabarā ume sāwā baida ɫ

¹ Drōārāra quēārādua, ātebɫɫ ɫa zeza ume bedeabari quīrāca ādji ume biadeba bedeādua ijānamārēā. Cūdrarāa bedeādua ɫ djabarā ume bedeabari quīrāca. ² Djorarāa bedeādua ɫ papa ume bedeabari quīrāca. Awērārāa crīcha biadeba bedeādua ɫ djabawērā ume bedeabari quīrāca.

³ Pēdra wērārā dji carebaɫi neé beara carebadua. ⁴ Baribɫɫ pēdra wērāba warrarāda eroɫɫɫɫ, wiuzaquērāda eroɫɫɫɫ, maļgɫarāba carebaɫida panla. Ādjirāba bio cawaɫida panla sāwā ādji ēberārāra carebaɫida panla. Ādji djibarirāa ne diaɫida panla djibarirāba ādjirāa dia panana quīrāca. Maļgɫa Ācōrē quīrāpita jipa ɫa. ⁵ Pēdra wērā wārāda iduɫa ɫa bio cawa ɫa jūma idjia eroɫaɫa ɫa Ācōrēbɫɫ diaida. Āsa, diamasi biɫa Ācōrēa iwidibaria carebamārēā. ⁶ Baribɫɫ pēdra wērāba ababe ɫasridāda jɫɫ ɫaibɫɫ, zocai ɫamīna beuɫca ɫa. Maļ pēdra wērāra djabarāba carebaɫié panla. ⁷ Jūma maļgɫa djabarāa obidua pēdra wērārā carea bié jaradié neé beaɫamārēā. ⁸ Abalba ara idji ēberārāda, idji deɫebemārā sida carebaca baibɫɫ, Ācōrē bedeāra igara ɫa. Idjia Crito ijāé ɫa cāyābara biéara o ɫa.

⁹ Djabarāba baridua pēdra wērā trāda cartāde ɫaɫié panla carebaɫi carea. Ātebɫɫ nāwā beaɫɫ ɫaɫida panla: sesenta poa auɫu beada, umaquīrā ababe eroɫeada. ¹⁰ Ādjia bia opeɫada carea trā ɫaɫa beaɫida panla. Ādji warrarāda bia daupēbadjɫɫɫ, ādji deɫe zepedaɫara bia edabadjɫɫɫ, djabarā jirūra sɫɫɫɫɫɫɫ, bia mīga beara carebadjɫɫɫ, idjaba ne jūma biada obadjɫɫɫ, maļ pēdra wērā trāra cartāde ɫaɫida panla.*

¹¹ Baribɫɫ pēdra wērā waɫi warrada ɫa trāra cartāde ɫarānada. Ādji cacuaba o quīrā ɫaɫeba wayacusa quima eda quīrābadaa. Māwā ādjia Crito traju oɫi carea waa

* 5:10 Jirūra sɫɫɫɫɫɫɫ. Maļba jara ɫa nezoca quīrāca djabarāra carebadjɫɫɫ.

quima edadaéana apedadara igarabadaa. ¹² Adjia naãrã bedea ðapedada quĩrãca beadaca bẽrã beedeade panebaria. ¹³ Maã awara ãdjirãra deza nĩbabadaa idjaba coa panebadaa. Coa bea awara nẽbrada o panebadaa, djãrã nẽbrade panebadaa, idjaba ne jaraié beada bedea panebadaa. ¹⁴ Maã carea mĩa quĩrã ðla pẽdra wẽrã wadi warra beara quima edadida, warra toẽdida, idjaba ãdji de siã bia wagadida. Mãwãra dadjirã dji quĩrũba poya bié bedeaéa. ¹⁵ Mĩa maãda jara ðla ãclrla pẽdra wẽrãrãrã ãi wãnapeda diauruda epẽ panl bẽrã.

¹⁶ Crito ijã ðl wẽrãba pẽdra wẽrã idji eberãrã tãena beada carebaida ðla.† Maã pẽdra wẽrãra djabarãba carebadié panla. Atebrlrl pẽdra wẽrã eberãrã neé ðadrl carebadida panla.

Djabarã wagabadarã ume sãwã oãdida panl

¹⁷ Djabarã wagabadarãba bia o panl carea djabarãba crĩcha biãdeba ãdjirãda carebadida panla ara jãwã bearanamãrẽã. Biara Acõrẽ bedea jaradiabadara, dadji sãwã nĩbaiãdebema jaradiabada siã carebadida panla. ¹⁸ Acõrẽ Bedeaba nãwã jara ðla: “Bla pacaa ne clradlgabi ðde idji itera jãrãdua.”‡ Idjaba nãwã jara ðla: “Ne o ðlba paratada edaida ðla idjia o ðlbari.”§

¹⁹ Aðalba djabarã wagabarida bié jaraibrll, baribrll eberã uméba wa ùbeaba abarida jaradaébrll, maã beðeara ijãrãdua. ²⁰ Baribrll djabarã wagabariba cadjiruada o baibrll, jũmarã quĩrãpita quẽãdua waabemarãba wayadãmãrẽã. ²¹ Acõrẽ quĩrãpita, Crito quĩrãpita, bajãnebema nezocarã quĩrãpita biã mĩa bía jaraya: jũma mĩa jaradara ijã odua. Ni aðalare ðarãdua, ãtebrll jũmarã ume quĩrãipa o ðadua. ²² Quĩrãcuita crĩchaéne bl jlwara ni aðal ãrl ðlrãdua djabarã wagabarida ðamãrẽã. Bla mãwã oibrll, idjia cadjiruada osira bl siã maã cadjirua carea beedeade ðaya. Jũma cadjiruãdebemada ãi ðadua.

²³ Brla baridua cacua bié ðabari bẽrã aðabe baidoda dorãdua. Atebrll uva ða siã bl bi carea maãrĩ dodua.

²⁴ Acõrẽba cawa oi naëna ãclrlba cadjirua o panlra dadjia ebuã unubadaa baribrll dewararãba cadjirua o panlra tẽãbe cawaãia. ²⁵ Ara maã quĩrãca ãclrlba bia o panlra dadjia ebuã unubadaa, idjaba ãclrlba bia o panlra ebuã ununacamĩna mẽrã beéa.

6

Nezocarã sãwã beadida panl

¹ Crito ijã panl nezocarãba ãdji borora waya beadida panla. Mãwãra dewararãba Acõrẽda, dadjia jaradia panl siã bié jaradaéa. ² Adjirã boroba Critoda ijã ðlbrll, crĩchadié panla djaba bẽrã wayadaéda. Atebrll idji itea biara trajadida panla. Adji trajudeba Crito ijã ðlba parata edabari bẽrã quĩrãneba idji itea trajadida panla. Maãglra jaradia ðadua. Idjaba mãwã oãmãrẽã ãdjirãa jaradua.

Parata awua bea

³⁻⁴ Aðalba quĩrã awara jaradia baibrll, dadjirã Boro Jesucritoba jipa jaradiadada ãi ðlaãa aibrll, idjaba dadji jipa nĩbaãdebema siã quĩrã awara jaradia baibrll, jũma cawa ðlã crĩcha ðlmĩna wãrãda adua ðla. Sobié ðdeba ijara bedea bebaria. Baridua bedea carea caicaya bebaria. Maãgldeba zebaria djãrãba eroðl carea bié ðaida, djãrã ume quĩrũbi jrl ðaida, djãrã ecarraare bié bedea ðaida, idjaba djãrã ume bié crĩcha ðaida. ⁵ Maã eberã crĩcha ãrĩ beara, wãrã bedea adua bea siã baridua ijara beðebadaa. Adjirãba crĩchabadaa Acõrẽ ijã ðdeba parata edadida.* ⁶ Wãrãda Acõrẽ ijã ðdeba nebia waiðlada eropanla. Baribrll ara dadjia naã ejuãne eropanlba necai beadida

† 5:16 Crito ijã ðl wẽrãba. Griego beedeade ãclrl cartade ðl ðla: “Crito ijã ðl wẽrãba wa umaquĩrãba.” ‡ 5:18 Deuteronomio 25:4. § 5:18 Luca 10:7. * 6:5 Griego beedeade ãclrl cartade naã siã ðl ðla: “Maãglãrã ume aðaa ðarãdua.”

panla. ⁷ Tosidade dadjirāba naļ ējūānaa ni cārē sida enenaé basía. Beubadae ni cārē sida ededaéa. ⁸ Maļ bēra coēda eropanlbrl, cacuaē jlnida eropanlbrl, ara maļba necai beadida panla. ⁹ Baribrll parata bara ba quīrīā beaba ne jūma awua panlneba cadjiruade baebadaa. Maļne ne sirié bea awua panlneba, dadi ārīda bea awua panlneba biēa cadjiruade panebadaa animarā jlcaraba jidaēa quīrāca. Maļne ādjirāra bio ārīnapeda bio bié beabaria. ¹⁰ Ne jūma cadjiruara parata awua badeba zebaria. Ara maļ awua panlneba lclrlba Crito ijā pananara igarasidaa. Māwā ādjira bio biēara panesidaa.

Pauloba Timoteoa obiā

¹¹ Baribrll bla Critora ijā bl bēra jūma maļgldebemada āi nībadua.† Jīpa nībadua. Ācōrēra ēpēdua. Sodeba wārāda Critora ijā badua. Jūmarāda quīrīā badua. Jūma droadua. Jūmarā ume aduā badua. ¹² Ne jūmane Critora ijā badua bia djō bl quīrāca. Māwā blra ewariza Ācōrē ume zocai baya. Bla Crito ijā blda zocārā duanl quīrāpita jaraside Ācōrēba blra trlsia maļ zocai baira eroḥamārēā. ¹³⁻¹⁴ Jūma zocai beara Ācōrēneba zocai panla. Ara maļ Ācōrē quīrāpita mla beēada jaraya bla ijā o ḥamārēā. Jesucrito quīrāpita biēa abari beēada jaraya idjia wārā beēada Poncio Pilato quīrāpita jaraēa quīrāca. Mla naļglāda jaraya: mla jaradia blra quīrāpita ijā o badua bié jaraēi neé aba dadjirā Boro Jesucrito zebllādaa. ¹⁵ Ācōrēba blda ewaride idjira unubiya. Ācōrē biya quīruda jūmarā Boroa.

Idjira jūma bororā cāyābara dji dromaara bla idjaba jūma dji droma bea Boroa.

¹⁶ Ababe idjida beucaa. Idji blma dorrodorroa nūml bēra ni abalda caita poya wānaéa.

Idjira ni abalba ununaé panla idjaba poya ununacaa.

Mla quīrīā bla ewariza jūmarāba idjia bia beēa pananida idjaba jūmarāda poya eroḥaida.

Bia bla māwā baida.

Parata bara beaba sāwā oēida panl

¹⁷ Naļ ējūāne parata bara bearāa jaradua dji dromarāda crīcharānamārēā. Ādjia ne eropanlra dārā droaca bēra jaradua maļneba bia beadida crīcharānamārēā. Biara Ācōrēdrll crīchaēda panlda.‡ Idjiablrl dadjirāa ne jūmada aduba dia bla necai beadamārēā. ¹⁸ Dji ne bara beaa jaradua jūmarā ume bia oēamārēā. Idjaba jaradua ādjia eropanlnebamada sobiādeba dewararāa diadi carea beadida panlda. ¹⁹ Māwā bia o panlneba ne waga wāblrl quīrāca o panla nocoarebema ewaride bia beadi carea. Maļne ādjia wārā zocai baira eroḥeāda.

Pauloba naļ cartade jīrūare blda

²⁰ Timoteo, jūma Ācōrēba jaraēara bio wagadua. Ācōrē quīrāpita bié bea nēblrlbadara igaradua. Idjaba jūma crīcha Ācōrē beēa ume quīrā awara beara igaradua. lclrlba maļ crīcha beara necawaāda abadaa. Baribrll necawaéa. ²¹ lclrlba maļ necawaara eropanlana abadaa. Maļ carea ādjia Crito ijā pananara igarasidaa. Mla quīrīā bla Ācōrēba idji biādeba blra careba baida.§

† 6:11 Critora ijā bl. Griego beēade “Ācōrē ēberā” bl bla. ‡ 6:17 Ācōrē. Griego beēade lclrl cartade bl bla “Ācōrē zocai bl.” § 6:21 blra. Griego beēade lclrl cartade bl bla “bārāra.”

2 TIMOTEO

UMÉBEMA CARTA PAULOBA TIMOTEO ITEA BΛΔA

Pauloba umébema carta Timoteo itea bλside wayacusa preso basia. Poa 67de bλsica bλa. Idji preso bλdebemada ēdrλéda crīcha bλ bēřā naļ cartara bλsia Timoteoba idji isabe acλde zemārēā (4:6-13; 4:21).

Pauloba naāřā bλsia Timoteo carea Ācōrēba bia bλada abarida (1:1-7). Maļare bλsia Timoteora peraié bλda Jesucrito carea ni idji preso bλ carea (1:8-18). Maļare bλsia Jesucrito iĵā bλdeba zarea bāmārēā idjaba ne jūmane Ācōrē itea bia bāmārēā (2:1-26). Maļare bλsia jīřūarebema ewaride minijichiada zeimīna Timoteoba Ācōrē beadeada jipa jaradia baida bλda (3:1neba aba 4:5daa). Maļare bλsia idji cawa obλda debemada idjaba jarasia Timoteora isabe zemārēā (4:6-22).

Dji crīcha dromada naļgla: “Ācōrē beđeara jaradia bādua. Ēberārāba ūrī quīrīā panlne, ūrī quīrīāē panlne biđa jaradi ai carea bādua.” (2 Timoteo 4:2).

Pauloba naļ cartade naāřā bλda

¹ Mļra Paulo. Ācōrēba quīrīāna bēřā mļra Jesucritoba diabuedaa. Idjia mļra diabuesia Ācōrēba diai jarađa zocai baid ebemada jarade wāmārēā. Maļ zocai baira Jesucritodeba bλa. ² Timoteo, naļ cartara bλ itea bλbλrλa. Mļa bλra bio quīrīā bλa mļ warra quīrāca. Quīrīā bλa dadji Zeza Ācōrēba, dadji Boro Jesucrito biđa bλra quīrā djuburia pananida, ādji biadeba careba pananida, necai bai siđa dia pananida.

Timoteo carea Pauloba Ācōrēba bia bλada ada

³ Āsa, diamasi biđa mļa Ācōrēba iwīdibλrλde bλ carea bia bλada abaria. Ācōrēba jara bλra crīcha biadeba obaria mļ drōā naēnabemarāba opeđada quīrāca. ⁴ Mļ wābλrλ carea bλra jīāsia. Maļ crīchabλrλde acλde wā quīrīā bābaria bio bλsrida bai carea. ⁵ Mļa quīrāneba bābaria bλa Critora wārāda iĵā bλda bλ papadjora Loidaba, bλ papa Eunice biđa bλ naēna iĵā panana quīrāca. Mļa cawa bλa bλa biđa abari quīrāca Critora iĵā bλda. ⁶ Mļ jλwara bλ ģrġ bλside Ācōrēba bļa diasia idji itea ne omārēā. Maļ carea mļa jaraya: Ācōrēba diađara biara ēpē odua. ⁷ Ācōrēba dadjīa ne waya bai soda diaé basía, ātebλrλ dadji sođe diasia jūma poya ođamārēā, quīrīāda ero beađamārēā, idjaba dadji cacuara jipa ero bea cawađamārēā.

⁸ Maļ bēřā dadji Boro Jesucritodebemada jarai carea perarādua. Mļra Jesucrito carea preso bλmīna perarādua. Ātebλrλ beđe bia Jesucritodebema jaradiabλrλde Ācōrē bλadeba bλ siđa bia mīgai carea bādua. ⁹ Ācōrēba dadjirāra ēdrλ edasia idjaba trġsia idji itea bia beađamārēā. Dadjia bia o panl carea māwā oé basía, ātebλrλ idji biadeba oida crīcha bađa bēřā māwā osia. Wārāda naļ ējūā bai naēna Ācōrēba idji biadeba crīchasia Jesucritodeba dadjirāra carebaida. ¹⁰ Maļbe Jesucrito dadji Ēdrλ Edabari zesiđe unubisia sāwā idji biadeba carebabarida. Dadji beuida bađara Jesucritoba jōbipeđa ewariza zocai baida diasia. Beđe bia idjidebemaba maļra ebuđa cawabi bλa.

¹¹ Ācōrēba mļra bλsia maļ beđe bia jarabarida bāmārēā, Jesucritoba diabuedada bāmārēā, idjaba judiorāēa jaradiabarida bāmārēā.* ¹² Maļ carea mļra bia mīga bλa. Baribλrλ peraé bλa. Mļa cawa bλa caida iĵā bλda. Idjaba cawa bλa mļa idji jλwade wagamārēā bλdeada idjia poya wagaida aba idjia cawa oi ewarīdaa.†

¹³ Mļa jipa jaradia bađa quīrāca jaradia bādua. Jesucrito iĵā bλdeba, quīrīāneba nībadua. ¹⁴ Ācōrē Jaure dadji sođe bλba wārā beđe Ācōrēba bļa diađara bio waga bādua.

¹⁵ Bλa cawa bλa berara jūma djabarā Asia druadebemaba mļra igarasīda. Djaba Pigeloba, Hermogene biđa māwā osīdaa. ¹⁶ Baribλrλ mļa quīrīā bλa dadji Boroba djaba

* 1:11 Judiorāēa. Griego beđeade ġcλrλ cartade maļra neēa. † 1:12 Idji jλwade wagamārēā bλdeada. ġcλrλmaarā maļ beđeaba jara bλa: “Idjia mļ jλwade bλdeada.”

Onesiporo ēberārāra quīrā djuburia ʔaida. Idjia m̄lra ʔarima zocārā carebasia. M̄lra carenaba j̄l ʔlm̄ina m̄l carea quīrā peraé basía. ¹⁷ Ātebɿɿ Roma purude jūēpeða m̄lra quīrācuīta jɿɿ nīne unusia. ¹⁸ M̄lra quīrā ʔla dadji Boroba cawa oi ewaride idjira quīrā djuburiaida. Bɿa cawa ʔla Onesiporoba Epesode bio carebasida.

2

Sāwā Jesucrito beḏea jaradiaida ʔl

¹ M̄l warra, Jesucrito biadeba zarea ʔadua. ² M̄lra zocārā ēberārā quīrāpita jaradia ʔadada ʔla ūrīsia. Ara maļ jaradia ʔadara ʔla biḏa djabarā jipa ʔea jaradia ʔadua ādjirāba ʔbari quīrāca dewararāa jaradiadamārēā.

³ Bɿra Jesucrito sordao bia bērā m̄l quīrāca bia mīgai carea ʔadua. ⁴ Sordaoba ne baridua ocaa, ātebɿɿ idji boroba quīrā ʔɿɿ obaria bia unumārēā. ⁵ Idjaba dji jemenebarida idji jemeneida ʔl quīrāca jemeneéɿɿ, idjia poyabɿɿ siḏa idjia edaida ʔadara edaéā. ⁶ Ējūā o ʔlra bia mīgabararia. Maļ bērā idjiabɿɿ néu zauḏaḏebemada naārā edaida ʔla. ⁷ M̄lra jara ʔlra bio crīchadua. Dadji Boro Jesuba b̄la jūma maļgɿra cawabiya.

⁸ Jesucritoḏebemada quīrānebadua. Idjira Daviḏeba zeḏaa. Idjira beu ʔadada Ācōrēba ɿrēbabisia. Maļ beḏea bia idjiḏebemada m̄lra jaradia ʔla. ⁹ Maļ carea m̄lra bia mīga ʔla. M̄lra ēberā cadjirua quīrāca carenaba j̄l eropanɿa. Baribɿɿ Ācōrē beḏeara j̄l eropanléā. ¹⁰ Maļ carea m̄lra jūma droa ʔla Ācōrēba edaḏa ēberārā carebai carea. Māwā Ācōrēba ādjirā siḏa Jesucritoḏeba ēɿɿ edaya ewariza idji bia quiruḏebemada eroḏadamārēā.

¹¹ Naļ beḏeara wārā araa:

Dadjirāda Crito ume beusiḏabɿɿ, idji ume zocai panania.

¹² Dadjirā bia mīga panɿda droaḏibɿɿ, idji ume dji bororāda ʔeḏia.

Dadjirāba Critoda adua panɿana aḏibɿɿ, idjia biḏa dadjirāra adua ʔlaḏa aya.

¹³ Dadjirāda idji ume jipa nībaḏaéɿɿ, idjida jipa ʔbararia ara idjia jaraḏara o ama ʔaca bērā.

Ācōrē nezoca sāwā ʔaida ʔl

¹⁴ Jūma maļgɿra djabarāa quīrānebabi ʔadua. Dadjirā Boro quīrāpita jaradua ādjirāra baridua beḏea carea caicaya ʔeḏié panɿda. Maļ caicayaba biada diacaa, ātebɿɿ dji ūrī ʔea crīchara ɿrībaria. ¹⁵ Ācōrē wārā beḏeara jipa jaradia ʔlra unubi ʔadua. Ne obari bia quīrāca quīrācuīta o ʔadua Ācōrēba bɿra quīrā pera neé bia unumārēā. ¹⁶ Ācōrē quīrāpita bié ʔea nēbɿɿbadara igaradua. Maļ ēpē ʔeara Ācōrēnebemada tɿmɿlara wābadaa. ¹⁷ Ādjia jaradia panɿba ēberārāra ɿrī wābaria aiḏaba pea co wābari quīrāca. Māwā jaradiabadarā tāēna Himeneoda, Pileto siḏa panɿa. ¹⁸ Ādjira wārā beḏeadebemada āi wāsiḏaa. Ādjia jaradiabadaa ēberārā jaiḏapedaḏara ɿrēbacuasiḏada. Maļgɿḏeba ɿcɿɿɿba Crito iḏā panɿra ādjia ɿrībɿdaa. ¹⁹ Baribɿɿ Ācōrē ēberārāba Critora bio iḏā panɿa de jirūba dera zarea eroḏabari quīrāca. Ācōrēba idjiḏerāda cawabi carea nāwā jarasia: “Dadjirā Boroba jūma idjiḏerāra cawa ʔla.” Idjaba jarasia: “Dadjirā Boro iḏā panɿana a ʔeaba jūma cadjiruara igaraḏida panɿa.”

²⁰ De waiḏlaḏe aḏabe oro oḏada, parata oḏa siḏa ʔeaéā, ātebɿɿ bacuru oḏada, egoro caḏa siḏa ʔeaa. ɿcɿɿɿ dji biara ʔea bērā baridua ewari carea ʔeaéā, baribɿɿ waabemara baridua ewari carea ʔeaa. ²¹ Dadjirā siḏa ara maļ quīrāca panɿa. Dadjirāba cadjiruara igaraḏibɿɿ, dadjirā Boro itea dji biara ʔeada panania. Māwā dadjirāneba idjia ne poya oya idjaba ne jūma biada oḏi carea ʔeḏia.

²² Cūdrarāba cadjirua awua panɿnebemada āi ʔadua. Jipa oida ēpē ʔadua. Jesura iḏā ʔadua. Jūmarāda quīrā ʔadua. Jūmarā ume necai ʔadua. Dadjirā Boro Ācōrēa iwiḏibadarā ume so jipa ʔlḏeba jūma maļgɿra ēpē ʔadua. ²³ Ēberārāba crīcha sirié ʔea beḏea panɿne eḏa beḏearādua. Bɿa cawa ʔla maļgɿḏeba caicayabadada. ²⁴ Dadjirā Boro nezocara ijara ʔaié ʔla, ātebɿɿ jūmarā ume aduá ʔaida ʔla. Jaradia cawa

baida ɓɓa. Jūmarā ume droa ɓaida ɓɓa. ²⁵ Idjia jaradia ɓɓa quĩrĩānaca ēberārāa beɗea biadeba Ācōrē beɗeara cawabida ɓɓa. Māwāra Ācōrēba ādjirāra carebaisicada idjimaa jēda zedapeɗa wārā beɗeada cawaɗamārēā. ²⁶ Quĩrāipa crīchasiɗara ādjirāra diauruba jida eroɓɓaɗebemada ēdrɓɗa. Ara nawena diauruba jida pe eroɓɓa idjia quĩrĩā ɓɓa oɗamārēā.

3

Jĩrūarebema ewaride ēberārā sāwā beaɗi

¹ ɓɓa naɓɓɗa cawa ɓaida ɓɓa. Jĩrūarebema ewaride minijĩchiada zeya. ² Ēberārāba ne jūmada ādji itea quĩrĩānia, parata awua beaɗia, ādjida biara beaɗa aɗia, dji dromada crīchaɗia, djārāda bié jaradia, ādji djibarirā beɗeara ijānaca baya, ādji carebabɓɓɓa ēberāa bia ɓɓaɗa adaca baya, idjaba Ācōrēra wayaɗaca baya. ³ Ādjirāba djārāda quĩrĩānaca baya, quĩrā djuburiadaca baya, nēɓɓa oya beaɗia, cadjirua oɗira poya igaraɗaca baya, jɓwaichia beaɗia, idjaba ne jūma biada igaraɗia. ⁴ Ādji dji bia quĩrāca eropanɓɓa cūrūga ɓɓeɗa bié oɗia. Bio crīchadaéne ne bariduada o beaɗia. Jūmarā cāyābara ne cawaara beaɗa aɗia. Ācōrē cāyābara ɓɓsriɗada biara quĩrĩā beaɗia. ⁵ Ācōrē ijā beaca beaɗia baribɓɓɓa iduaribiɗaéa Ācōrēba idji ɓɓaɗeɗa ādjira jipa ɓɓmārēā. Maɓɓɓa ume ābaa ɓarāɗua.

⁶ Māwā beara djārā deza wābadaa wērā crīcha neé bea, cadjiruaba bira beaɗa cūrūgadi carea. Maɓɓɓa wērārāba ne jūma cadjirua o quĩrĩā ɓɓeɗa bariduada ijābadaa. ⁷ Ādjirāra ewariza ne cawa wānaa, baribɓɓɓa wārā beɗeara poya cawaɗacaa. ⁸ Janéba, Jambre biɗa Moise beɗea igarapeɗada quĩrāca āi jaradia bea biɗa wārā beɗeara igarabadaa.* Ādji crīchara cadjiruaba jūma ārĩ beaa. Wārā beɗeara cawaɗacaa. ⁹ Baribɓɓɓa ādjia o panɓɓa bia oɗjaéa. Jūmarāba ādjira crīcha neé beaɗa ebuɗa cawaɗia Moise ewaride Jané, Jambre māwāpeɗada quĩrāca.†

Pauloba Timoteoa obida

¹⁰⁻¹¹ Baribɓɓɓa ɓɓabɓɓɓa jūma mɓa jaradia ɓɓa bio cawa ɓɓa. Mɓ nĩbada, mɓ o quĩrĩā ɓɓa, mɓ Crito ijā ɓɓa, mɓ jūmarā ume droa ɓɓa, mɓ quĩrĩā eroɓɓa, mɓ bié oɗi carea ēpēɓɓa jūma droa ɓɓa, mɓ bia mĩga ɓɓa siɗa ɓɓa cawa ɓɓa. Antioquíade, Iconione, Listraɗe biɗa mɓ bié oɗi carea ēpēpeɗadaɗa ɓɓa bio cawa ɓɓa.‡ Mɓra bio bia mĩgasia. Baribɓɓɓa dadji Boroba jūma maɓɓɓeɗemada ēdrɓ ɓɓsia. ¹² Wārāda jūma Jesucrito ijā bea Ācōrē quĩrāpita bia nĩnada ēberārāba bié oɗi carea ēpēnia. ¹³ Baribɓɓɓa ēberā cadjiruarāba, djārā cūrūgabada biɗa wetara cadjiruara o wānia. Djārāra cūrūga beaɗia idjaba dewararāba ādjira cūrūgadia.

¹⁴ Baribɓɓɓa ɓɓa cawaɗara wārā arada cawa ɓɓa bēra māra ēpē wāɗua. ɓɓa cawa ɓɓa ɓɓa jaradipeɗadaɗa jipa jaradiasiɗada. ¹⁵ Caiɓe eɗa Ācōrē Beɗeara cawasia. Maɓ beɗeaba ɓɓa cawabi ɓaya aɓaɓa Critoda ijāsira Ācōrēba ēdrɓ eɗaɗa. ¹⁶ Ācōrēɓɓɓɓa jūma Idji Beɗeara ɓɓbisia. Jūma maɓɓɓa bia ɓɓa jaradai carea, cadjirua o beara quēāi carea, āi o beara jipa o cawabi carea, idjaba sāwā quĩrāipa nĩbaɗida cawabi carea. ¹⁷ Māwā Ācōrē ēberārāba ne jūma biada o cawaɗapeɗa poya o panania.

4

¹ Jesucritora zeya jūmarā Boroda ɓai carea. Maɓne ēberārā zocai beara, beupeɗada siɗa cawa oya. Maɓ bēra Jesucrito quĩrāpita, Ācōrē quĩrāpita biɗa mɓa naɓ beɗeada jaraya ɓɓa omārēā. ² Ācōrē beɗeara jaradia ɓɓaɗua. Ēberārāba ũrĩ quĩrĩā panɓne, ũrĩ quĩrĩāé panɓne biɗa jaradai carea ɓɓaɗua. Āi o beara jipa o cawabiɗua. Cadjirua o beara quēāɗua. Idjaba djabarāra careɓaɗua biara ijānamārēā. Jūma droa ɓɓeɗa, quĩrācuɗa

* 3:8 Exodo 7:10-12. Janéra, Jambre siɗa Egiptodebema ne cawa bea basía. † 3:9 Exodo 8:16-19. Janéba, Jambre biɗa jūma poya oɗaé basía Moiseba Ācōrēneba oɗa quĩrāca. Māwā jūmarāba cawasiɗaa ādjira sewaiɗa beaɗa. ‡ 3:10-11 Hecho 13:44ɗeɗa aba 14:21naa.

jaradia ðaðeba mǎwǎ odua. ³ Ewari aþa ēberǎrǎba wǎrǎ beðeara ũrĭ quĭrĭǎē panania. Ātebrlrl ādjia quĭrĭǎ panlda ēpēnia. Maļ bērǎ jaradiabadada zocǎrǎ jlrldia ādjia ũrĭ quĭrĭǎ panlra jaradiadamǎrēǎ. ⁴ Ādjirǎba wǎrǎ beðeara ũrĭ ama beaðia, maļne naļ duðabemaba nēbrlrlbadada ēpēnia. ⁵ Baribrll blra ne jūmane quĭrĭǎpa þadua. Bia mĭga ðlde droa þadua. Beðea bia Critoðebemada jaradia þadua. Jūma bla Ācōrē itea oida þlra jĭpa o þadua.

⁶ Dǎrǎēne mǎra beaðia.* Mǎ beui ewarira caita þla. ⁷ Mǎ Ācōrē itea oida þaðara jūma osia. Jūma jĭpa osia bia djōna quĭrǎca. Mǎ Critora igaraē þla. ⁸ Mǎ jĭpa o þl carea dadĭi Boroba mǎ itea nepeda waga eroþla. Idĭia jĭpa cawa obari bērǎ maļ nepera mǎla diaya idĭia cawa obrlrdē. Baribrll aþabe mǎla diaēǎ, ātebrlrl jūma idĭi zei ewari unu quĭrĭǎ þearǎ diaya.

Timoteo zemǎrēǎ Pauloba jarada

⁹ Isabe mǎ aclde zedua. ¹⁰ Djaba Cresentera Galacia druadaa wǎ þla. Titora Dalmacia druadaa wǎ þla. Maļ awara djaba Demǎba naļ ējūñebemada biara quĭrĭǎna bērǎ mǎra igarapeða Tesalonica puruðaa wǎsia. ¹¹ Aþabe djaba Lucada mǎ ume þla. Bl zebllrdē djaba Marcoda jlrldē wǎpeða enedua.† Mǎ Ācōrē itea o þlra idĭia carebaida þla. ¹² Djaba Tiquicora mǎ Epesoda wǎbisia. ¹³ Bl zebllrdē mǎ jĭsua carea jĭlbarida enedua. Maļda Troa puruðe, djaba Carpo dede þesia. Idĭaba mǎ carta þeara enedua. Mǎ biara quĭrĭǎ þla mǎ carta animarǎ ede þl beada.

¹⁴ Jiorroðeba ne obari Alejandroba mǎ biē oða carea dadĭirǎ Boroba cawa oya. ¹⁵ Idĭi ume quĭrǎcuita þadua. Dadĭia jaradia panlnebemada idĭia bio biē jara þla.

¹⁶ Ara mǎdĭi carea dĭi dromarǎ quĭrǎpita beðeaside ni aþalda mǎare beðeadaē basia. Ātebrlrl jūmarǎba mǎra igarasidaa. Mǎ quĭrĭǎē ādjira maļ carea Ācōrē quĭrǎpita beðeade beaðida. ¹⁷ Baribrll dadĭi Borora mǎ ume þasia. Idĭi lþlada mǎla diasia idĭi beðea jaramǎrēǎ. Mǎwǎ jūma judiorǎē arima duanlba ũrĭsidaa. Maļne dadĭirǎ Boroba mǎra imama iteðebemada ēdrll edasia. ¹⁸ Maļ awara dadĭirǎ Boroba jūma mǎ biē obrdaðebemada ēdrll edaya. Idĭia mǎra waga edeya idĭi ēberǎra bajāne bia pe eroþlmaa. Ewariza idĭia bio bia beðeaðida panla. Bia þla mǎwǎ þaida.

Pauloba jĭrǎare þlða

¹⁹ Djaba Aquilaa, Priscaa biða jaradua mǎ quĭrĭǎ þlda ādjira bia pananida. Ara maļ quĭrǎca djaba Onesiporo ēberǎrǎa jaradua. ²⁰ Djaba Erastora Corinto puruðe þesia. Djaba Tropimora cacua biē þeða bērǎ idĭira Mileto puruðe amesia. ²¹ Cue jara bai naēna isabe zedua. Djabarǎ Eubuloba, Pudenteba, Linoba, Claudiaba, jūma djabarǎ biða quĭrĭǎ panla blra bia þaida.

²² Mǎ quĭrĭǎ þla dadĭirǎ Boro Jesucritora bl ume þaida idĭaba Ācōrēba idĭi biaðeba bǎrǎra careba þaida. Bia þla mǎwǎ þaida.‡

* 4:6 Dǎrǎēne mǎra beaðia. Griego beðeade nǎwǎ þl þla: “Mǎra uva þa Ācōrēa wea diablada quĭrǎca þla.” Maļ beðeaðeba Pauloba cawabi þasia dǎrǎēne ēberǎrǎba idĭira Crito carea beaðida. † 4:11 Marco. Hecho 13:5; 13:13; 15:36-40. ‡ 4:22 Bia þla mǎwǎ þaida. Griego beðeade Āclrl cartade mǎra neēa.

TITO CARTA PAULOBA TITO ITEA ƆΛƆA

Pauloba nañ cartada Tito itea ƆΛsia. Mañ Titoba PauloƆeba Jesucritora ijāsia (1:4). Mamaλba λtaa Paulo ume nĩbabadjia. Paulo naārã Jerusaleñnaa djabarã bororã ume bedeade wāsida Titora edesia (Galata 2:1-3). 2 Corintode 2:12-13Ɔe, 7:5-6Ɔe bida jara ƆΛ Titoba djabarã Corintodebemarãa jaradia Ɔabadjida. 2 Timoteo 4:10Ɔe jara ƆΛ Titora Dalmacia druadaa wāsida.

Romane preso baƆa ƆdrλƆacarea Pauloba wayacusa puruza djabarã acλƆe wāsia. Tito ume bedeade bia Jesucritodebemada Creta morro dromanaa jarade wāsida (1:5). λcλrλba ijāpedaƆacarea Pauloba Titora mama amesia jaradia Ɔamārēã. Māwānacarea Pauloba nañ cartara diabuesia Titora idji ume Nicopoli puruƆaa wāmārēã (3:12). Tiquicoda wa Artemada diabuesia Tito cacuabari djabarãa jaradia Ɔamārēã. Poa 63Ɔe Pauloba nañ cartara Corintodeba diabuesica ƆΛ. Djaba Zenaba, Apolo bida Titomaa edesida (3:13).

Pauloba Ācōrēã bia ƆλaƆa aƆeƆa ƆΛsia djabarã wagabadarãda sãwã ƆeƆida panλda (1:1-9) idjaba Titoba sewa jaradia Ɔea carea quĩrãcuitaƆa Ɔλda (1:10-16). Mañare ƆΛsia drōārãda, djorarãda, cūdrarãda, nezocarã sida sãwã ƆeƆida panλda (2:1-10). Mañare ƆΛsia Ācōrēba ādjirã Ɔdrλ edaƆa bēã jipa nĩbaƆida panλda (2:11Ɔeba aƆa 3:10Ɔaa). Jirūare ƆΛsia Titora zemārēã (3:12-15).

Dji crĩcha dromada 2:15Ɔe Ɔλ ƆΛ: “Jūma maλgλra jaradia Ɔadua. Carebadua djabarãba mañ bedeara ijã oƆamārēã. Āĩ o Ɔeara quēãdua, Ācōrēba bλra Ɔλda bēã māwã omārēã. Djabarãa bλra idu igarabirãdua.”

Pauloba nañ cartade naārã Ɔλda

¹ Mλra Paulo, Ācōrē nezocaa idjaba Jesucritoba diabueƆaa. Mλra diabuesia Ācōrēba edaƆarãba idjida ijānamārēã idjaba wārã bedeade cawadapeƆa Ācōrēba quĩrã Ɔλ quĩrãca ƆeƆamārēã. ² Ādjirãba ewariza Ācōrē ume zocai panani carea jλã panλa. Nañ Ɔjūã oi naēna Ācōrē sewa ocaba mañ zocai Ɔaira diaida jarasia. ³ Mañbe idjia Ɔλda ewaride mλa jaradia ƆλƆeba idji bedeade Critodebemada ebuƆa cawabisia. Mañ bedeara Ācōrē dadi Ɔdrλ Edabariba mλa jaradiabisia.

⁴ Tito, mλa nañ cartara bλ itea Ɔλbλrλa. Dadi ƆaƆari quĩrãca Critora ijã panλ bēã bλra wārãda mλ warra quĩrãca ƆΛ. Mλa quĩrã ƆΛa dadi Zeza Ācōrēba, dadi Boro Jesucrito bida ādji biaƆeba bλra careba pananida, necai Ɔai sida dia pananida.

Pauloba Titoa obi jarada

⁵ Mλa bλra Creta morro dromane amesia ota o ƆeƆara jūma omārēã. Mλa jarada quĩrãca djabarã wagabada puruza Ɔλcuada.* ⁶ Djabarã wagabarira bié jaradi neé ƆaƆa ƆΛa. Quima aƆa eroƆaƆa ƆΛa. Idji warrarãba Critora ijã ƆeƆida panλa idjaba jipa nĩbaƆida panλa. Māwãra Ɔberārãba jaradaƆa cadjirua o panλda wa cλwλrλ zarea panλda. ⁷ Djabarã wagabariba Ācōrē trajura obari bēã bié jaradi neé ƆaƆa ƆΛa. Idjira cawara Ɔλ quĩrãca ƆaƆé ƆΛa, caƆaya ƆaƆé ƆΛa, beu nĩbaƆé ƆΛa, jλwaichia ƆaƆé ƆΛa idjaba parata awua ƆaƆé ƆΛa. ⁸ Ātebλrλ idji dede jūebλdara jūma bia edaƆa ƆΛa, ne jūma biada o quĩrã ƆaƆa ƆΛa, crĩcha biaƆeba ƆaƆa ƆΛa, jipa ƆaƆa ƆΛa, Ācōrē itea ƆaƆa ƆΛa, idjaba idji cacuara jipa eroƆaƆa ƆΛa. ⁹ Wārã bedeade idjia jaradiapedaƆara bio ijã ƆaƆa ƆΛa. Māwã idjia wārã bedeade jipa jaradia ƆλƆeba Ɔberārãra poya carebaya biara ijānamārēã, idjaba wārã bedeade bié taƆλaƆa abadarãa poya cawabiya āĩ crĩcha panλda.

¹⁰ Mλa māwã jara ƆΛa wārã bedeade quĩrãnacada, dadi carebaca bedeade jaradiabadada, djārã cūrūgabada sida bara bēã. Dadi umaquĩrã cacua wēãgoƆida panλana abadara mañ

* 1:5 Djabarã wagabada. Griego bedeade Ɔλ ƆΛa “drōārã.” Cāpūrã bedeade mañba jara ƆΛa “pastores” o “ancianos.”

ēberārānebema. ¹¹ Ādjia jaradiaié beada jaradia panlneba deza ēberārā crīchara jūma ārībadaa. Ababe parata carea jaradiabadaa. Maḷḷarā idu jaradiabirādua.

¹² Cretadebema drōā naēnabema dji dromaba nāwā jarasia: “Cretadebemarā se-waiḍa beaa, animarā cadrḷa quīrāca beaa, ne coya beaa, djuburia beaa.”† ¹³⁻¹⁴ Maḷba jaradara wārā. Maḷ carea maḷ ēberārāra quēā ḥadua wārā beḍeada ijānamārēā, judiorāba drōā naēna nēbḷḷbadara igaraḍamārēā, idjaba wārā beḍea ijānacaba jaradia panlda ijārānamārēā.

¹⁵ Ācōrē quīrāpita bia beamaarā ne jūmada Ācōrē quīrāpita bia ḥḷa. Baribḷḷ Ācōrē ijāé beamaarā ni cārē siḍa bia ḥḷéa. Ādji crīchara, ādji so siḍa cadjiruaba jūma ārī beaa.

¹⁶ Ādjia jarabadaa Ācōrēra cawa panlda, baribḷḷ ādjia o panlneba unubibadaa idjira igara panlda. Ādjirāra cḷwḷḷ zarea beaa idjaba ne bia oēi carea beaḍacaa. Ādjia obadara Ācōrēba quīrīācaa.

2

Pauloba Titoa jaradiabida

¹ Baribḷḷ blabḷḷ wārā beḍeara jipa jaradia ḥaida ḥḷa. ² Drōārā jaradiadua ādji cacuara jipa eroḥeadaḥmārēā, quīrāipa beadaḥmārēā, crīcha biadeba nībaḍamārēā, Critora bio ijā beadaḥmārēā, wārā quīrīāneba beadaḥmārēā, idjaba jūma droadaḥmārēā. ³ Idjaba djorarā jaradiadua Ācōrē quīrāpita jipa beadaḥmārēā, nēbḷḷa orānamārēā idjaba beu nībarānamārēā. Ātebḷḷ ne jūma biada jaradiadida panlda. ⁴⁻⁵ Ādjirāba awērārā jaradiadida panlda ādji quimara, ādji warrarā siḍa quīrīānamārēā, crīcha biadeba jipa nībaḍamārēā, wērā biada beadaḥmārēā, ādji dera bia wagaḍamārēā, sobia beadaḥmārēā, idjaba ādji quimaba jara ḥḷa ijā oḍamārēā. Māwāra ni abalba Ācōrē beḍeara bié jaradaéa.

⁶ Cūdrarā jaradiadua crīcha biadeba jipa nībaḍamārēā. ⁷ Jūma bia o ḥḷeḍeḍe jūmarā unubi ḥadua sāwā nībaḍida panlda. Crīcha biadeba jipa jaradia ḥadua. ⁸ Wārā beḍeada jaradia ḥadua ni abalba bḷra bié jararānamārēā. Māwā jaradia ḥaibḷḷ, bḷ ume dji quīrūra peradia. Ādjia ni maārī biḍa dadjirāra poya bié jaradaéa.

⁹ Nezocarā jaradiadua ādji boroba jara ḥḷa jūma ijā oḍamārēā. Ne jūmada bia oēida panlda ādji boroba bia unumārēā. Ādji boroba jarabḷḷra daucha panunié panlda. ¹⁰ Ādji boroḍeḍe drḷadié panlda, ātebḷḷ unubiḍida panlda ādjia ne jūmada jipa o panlda. Māwāra ēberārāba cawaḍia Ācōrē dadji Ēdrḷ Edabari beḍeara bio bia ḥḷda.

¹¹ Ācōrēba jūmarā unubisia idji biadeba ēberārāra ēdrḷ edabarida. ¹² Maḷḷba dadjirā cawabi ḥḷa ne jūma cadjiruara, naḷ ējūānebemarāba quīrīābada siḍa igaraḍida panlda. Idjaba cawabi ḥḷa dadjirā naḷ ējūāne panlne crīcha biadeba jipa nībaḍida panlda Ācōrēba quīrīā ḥḷ quīrāca. ¹³ Dadjirā bia panani ewari jḷā panlmisa māwā pananida panlda. Maḷ ewariḍe dadjirā Ēdrḷ Edabari Jesucritora zeya. Maḷne idji quīrāwārēāra ununia. Idjira dadjirā Ācōrē dji dromaa. ¹⁴ Dadjirā carea Jesucritoba ara idjida idu beabisia ne jūma cadjiruadebemada ēdrḷ edai carea. Dadjirāra ara idji itea bia ḥḷsia idji puruda beadaḥmārēā idjaba ne jūma biada o quīrīā pananamārēā.

¹⁵ Jūma maḷḷra jaradia ḥadua. Carebadua djabarāba maḷ beḍeara ijā oḍamārēā. Āi o beara quēādua, Ācōrēba bḷra ḥḷḍa bērā māwā omārēā. Djabarā bḷra idu igarabirādua.

3

Ācōrēba idji biadeba dadjirā ēdrḷ edada

¹ Djabarā quīrānebabitua naḷ ējūānebema bororā jḷwaeḍa pananamārēā. Ādjia jarabḷḷara ijā oēida panlda idjaba ne jūma biada oēi carea beaḍida panlda. ² Djabarā

† 1:12 Drōā naēnabema dji droma. Griego beḍeade ḥḷ ḥḷa “Ācōrēneba beḍeabari.”

jaradua: ni abaldebemada bié beedeaié panla, caicaya beadié panla, átebrla sobia beadida panla, jumarã ume aduá beadida panla.

³ Wārãda naena dadjirã biada crícha biada neé panasidaa, Ācōrēra ijānaé panasidaa, āi crícha panasidaa. Dadjia cadjirua o awua beara, b̄sriada o quĩrĩã bea sida nezoca quĩrĩca jūma obadjidaa. Baridua cadjiruade n̄babadjidaa, djārãba erob̄l carea sođe bié panebadjidaa, djārãba dadjirãra quĩrãmabadjidaa, idjaba dadjirãba djārãda quĩrãmabadjidaa.

⁴ Baribr̄l dadjirã Ēdr̄l Edabari Ācōrēba idji biada, idji quĩrĩã sida jumarãa cawabisia.

⁵ Maĩba dadjirãra ēdr̄l edasia. Dadjia bia opeđada carea ēdr̄l edaé basía, átebr̄l idji quĩrĩã djuburiađeba ēdr̄l edasia. Dadjirã cadjiruara s̄ḡs̄sia djiwiđi tođa quĩrĩca beadamārēã idjaba Ācōrē Jaureba dadjirãa zocai bai djiwiđida diasia. ⁶ Dadji Ēdr̄l Edabari Jesucritođeba Ācōrēba idji Jaurera dadjirãa wāgaé diasia. ⁷ Ācōrēba idji biadeba dadjirãra jira unu b̄l b̄rã ewariza idji ume zocai panania. Maĩda j̄lã panla.

⁸ Maĩ beđeara wārã araa. M̄lã quĩrĩã b̄la bla maĩglara bio jaradia b̄aida Ācōrē ijã beaba ne jūma biada o wānamārēã. Maĩ beđeara bio bia b̄la. Jumarãda carebaria.

⁹ Baribr̄l baridua beđea sirié b̄l carea caicayarãdua. Ācōrēba Moisea diada ley carea biada caicayarãdua. Idjaba dadji dr̄õã naēnabemarã tr̄l jaradiabadara igaradua. Jūma maĩglara bié b̄l b̄rã carebaaa.

¹⁰ Ab̄alba djabarãda ijarabibr̄l, idjira quēãdua waa m̄wã orāmārēã. Idjia ijāéb̄l, wayacusa quēãdua. Maĩne wađibiada ijāéb̄l, idji ume b̄arãdua. ¹¹ Bla bio cawa b̄la maĩ ēberãba wārã beđeara igarapeđa bié o b̄l̄da. Cadjirua o b̄l̄deba unubi b̄la ara idjida Ācōrē quĩrĩpita beedeđe b̄l̄da.

Naĩ cartade Pauloba jirũare b̄l̄da

¹² M̄lã djaba Artemada wa djaba Tiquicoda b̄l̄maa wābiya. Jãma jūēnacarea isabe Nicopoli puruđaa m̄l̄ ac̄l̄de zedua. M̄lã za uru cue jara mama b̄aida crícha b̄la.

¹³ Ēberãare beđebari Zenada, Apolo sida b̄l̄małba wāb̄l̄dade ne jūmaneba carebadua bia wānamārēã. ¹⁴ Dadjirã dji Crito ijã beaba biada o cawa wānida panla ne neé queđe carebadi carea. M̄wãra ara dadji quĩrĩãbe beadaéa.

¹⁵ Jūma m̄l̄ ume duan̄lba quĩrĩã panla b̄l̄ra bia b̄aida. Dai quĩrĩã panl Crito ijã beaa jaradua daiba quĩrĩã panl̄da ādjirãra bia duananida. M̄lã quĩrĩã b̄la Ācōrēba idji biadeba jūma b̄ãrãra careba b̄aida.

PILEMOŨ CARTA PAULOBA PILEMOŨ ITEA BΛΔA

Pauloba naŕ cartada Pilemoŭ itea bΛsia. Poa 60are Romane preso bΛside bΛsia. Carta djabarā Colosađebema itea diabueside naŕ carta siđa diabuesica bΛa (Colosa 4:11).

Maŕ Pilemoŭra Colosađe bΛbadjia idjaba ne bara bΛsia. Paulođeba Jesucritoda iŕjΛsia (v. 19). Djabarāda idji dede dji jΛrebadjideaa (v. 2). Idjia nezoca Onesimo abadada erobΛsia. BaribΛrΛ maŕ Onesimora ne drΛsica bΛ bērā mīrū wΛsia (vv. 18-19). Paulo preso bΛmaa wΛpeđa careba bΛsia.

Onesimoba Crito iŕjΛnacarea Pauloba naŕ cartara bΛsia. Critođeba djabarā bērā Pauloba Pilemoŭa beđe dΛuburiasia Onesimora wayacusa bia edamārēā (vv. 10-12, 15-20). Pauloba bΛsia Onesimoba drΛađara idjiabΛrΛ jēda diaida.

Naŕ carta bΛside Pauloba ēdrΛida crīcha bΛsia. Ara ēdrΛpeđa Pilemoŭmaa wΛida crīcha bΛsia (v. 22).

Pauloba naŕ cartade naŕrā bΛđa

¹ Mŕra Paulo. Jesucrito carea preso bΛa. Dadjia djaba Timoteoda nama bΛa. Djaba Pilemoŭ, daiba bΛra quīrīā paŕΛa. BΛa dai quīrāca Ācōrē trajura o bΛ bērā mŕa naŕ cartara bΛ itea bΛbΛrΛa. ² Idjaba bΛbΛrΛa jūma djabarā bΛ dede ābaa dji jΛrebadarā itea, dadjia djabawērā Apia itea, dadjia djaba Arquipo itea biđa. Arquipoba Ācōrē beđeara dai careba jaradiabaria. ³ Mŕa quīrīā bΛa dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biđa ādji biađeba bārāra careba pananida idjaba necai bΛi siđa bārāa dia pananida.

Djaba Onesimo carea Pauloba beđe dΛuburiada

⁴ Mŕa Ācōrēa iwiđibΛrΛza bΛ carea bia bΛađa abaria. ⁵ Mŕa ŭrīsia bΛa dadjirā Boro Jesura bio iŕjā bΛda idjaba jūma Ācōrē ēberārāra quīrīā bΛda. ⁶ Mŕa Ācōrēa iwiđi bΛa Crito iŕjā bea ume bΛra bio bia bΛmārēā.* Māwā jūma ne bia dadjia Jesucritođeba eropanΛda bΛa bio cawaya. ⁷ Djaba, bΛa Ācōrē ēberārāra quīrīāneba sobiabiđa bērā mŕ siđa sobiabisia idjaba bio bΛsriđabisia.

⁸ Maŕ carea bΛa iwiđiya mŕa jarabΛrΛ quīrāca omārēā. Critođeba mŕa obida bΛmīna obiēa. ⁹ ĀtebΛrΛ mŕa beđe dΛuburiaya quīrīāneba māwā omārēā. Mŕra drōā Paulo. Jesucrito carea preso bΛa. ¹⁰ BΛ nezoca Onesimo carea mŕa beđe dΛuburiaya. Idjira mŕ warra quīrāca bΛa. Mŕ nama preso bΛde idjia mŕneba Critora iŕjΛna bērā mŕ warra quīrāca bΛsia. ¹¹ Naēna bΛ nezoca dji biaé basía, baribΛrΛ iđira nezoca biada bΛsia. Māwā idjia bΛ itea bia trajaya idjaba mŕra bia carebaya.

¹² Idjira bΛmaa jēda diabuebΛrΛa. Mŕa idjira bio quīrīā bΛa. Mŕ quīrā dΛuburia idjira bia edadua mŕ edabΛrΛ quīrāca.† ¹³ Beđe bia Critođebema carea mŕ preso bΛde idjira mŕ ume eroba quīrīā bΛsia jūma bΛa mŕ carea jāmaΛba poya oé bΛda omārēā. ¹⁴ BaribΛrΛ bΛa bia bΛađa aéne māwā o quīrīāé basía. Mŕa quīrā dΛuburia iwiđi bΛra bΛa ogo obiēa ātebΛrΛ quīrīā bΛa bΛabΛrΛ māwā o quīrīā bΛida.

¹⁵ Dārāé bΛa bΛ nezoca Onesimora bΛ ume bΛađada mīrū wΛnada. Āiŕbērā māwāsia idji jēda wābΛrΛde bΛa ewariza erobamārēā. ¹⁶ BaribΛrΛ idjira nezoca quīrāca erobaié bΛa, ātebΛrΛ nezoca cāyābara biara erobaida bΛa. Critođeba bΛ djaba bērā quīrīāneba erobaida bΛa. Mŕa idjira bio quīrīā bΛa, baribΛrΛ maŕ cāyābara bΛa idjira biara quīrīāida bΛa, bΛ nezoca bērā idjaba dadjirā Borođeba bΛ djaba bērā.

¹⁷ BΛmaarā dadjia Ācōrē itea abarida o paŕΛbΛrΛ, Onesimora bia edadua mŕ edabΛrΛ quīrāca. ¹⁸ Idjia bariduđeba bΛda bié osibΛrΛ wa bΛa jēda diai bara bΛbΛrΛ,

* 1:6 Crito iŕjā bea ume bΛra bio bia bΛmārēā. ĀcΛrΛmaarā maŕba jara bΛa: “Crito iŕjā bΛđeba bΛra idji ēberārā ume bio bia bΛmārēā.” † 1:12 Griego beđeade maŕ versīcutora ebuđa bΛéa.

mŕa iwidiidua. ¹⁹ Ara mŕ jŕwaba nŕwŕ Ɔŕbŕŕŕŕ: idjia jŕda diaida Ɔŕra mŕa diaya. Quĩrŕnebadua mŕneba Crito ijŕna bŕrŕ bla mŕa diai bara Ɔŕda. ²⁰ Djaba, dadji Boro carea mŕ quĩrŕ djuburia iwidi Ɔŕra odua. Dadjira Critodeba djabarŕ bŕrŕ mŕ sora Ɔŕsridabidua.

²¹ Mŕa mŕwŕ Ɔŕbŕŕŕŕ cawa Ɔŕ bŕrŕ bla mŕ bedeara ijŕida. Cawa Ɔŕa mŕa jara Ɔŕ cŕyŕbara bla biara oida. ²² Maŕ awara mŕa crŕcha Ɔŕa bŕrŕba łcŕrŕa iwidi panneba mŕra ŕdrŕida. Mŕwŕ mŕra bŕrŕmaa poya wŕya. Maŕ bŕrŕ mŕ cŕi sida waga erobadua.

Pauloba naŕ cartade jŕrŕare Ɔŕda

²³ Djaba Eraproda Jesucrito carea mŕ ume preso Ɔŕa. Idjia quĩrŕ Ɔŕa bŕra bia Ɔaida.

²⁴ Marcoba, Aristarcoba, Demŕba, Luca biŕa quĩrŕ panŕa bŕra bia Ɔaida. łdjirŕba mŕ ume łcŕrŕ trajura o panŕa.

²⁵ Mŕa quĩrŕ Ɔŕa dadjirŕ Boro Jesucritoba idji biadeba bŕrŕa careba Ɔaida.‡

‡ 1:25 Bŕrŕa. Griego bedede bŕ Ɔŕa “bŕrŕ jaurea.”

HEBREO CARTA HEBREORĀ ITEA

Naļ cartada hebreorā itea ʔada basía. Cawadaé panla caiba ʔasida. Ḷcrlamaarā Bernabeba, Apoloba, Silaba, Lucaba, Clemente Romanebemaba wa dewaraba ʔasida. Naēna zocārāba crīcha panasidaa Pauloba ʔadada. Aʔabe cawa panla Hebreo carta ʔadara judio basida. (Judiorāra hebreo bedeade bedeabada bēra hebreorā abadaa.) Naļ carta ʔadaba, dji carta edadarā biða Timoteora unubadjidaa (13:23). Maļ awara djabarā Italia druaðebemarā ume dji bia basía (13:24-25). Poa 70 bai naēna ʔasia.

Naļ cartara djabarā judiorā bia mīga ʔea itea ʔasia Jesucrito igararānamārēā. Jesucrito iĵa panl carea ādjia erobeara Ḷcrlaba jārīsidāa (10:32-34). Jūma naļ cartade dji ʔadaba jara ʔla Critora dji dromaara ʔada.

Critora bajānebema nezocarā cāyābara biara ʔla (1:1neba aʔa 2:18daa). Critora Moise cāyābara biara ʔla (3:1neba aʔa 4:13daa). Critora dadjirā Sacerdote dji Dromaara ʔla (4:14deba aʔa 7:28daa). Critoba cadjiruua carea oðara sacerdoterāba obada cāyābara biara ʔla (8:1neba aʔa 10:39daa).

Jirūare dji carta ʔadaba jara ʔla Ācōrēba dadjirā bia unumārēā idjida iĵanida panla (11:1neba aʔa 13:25daa). Dji crīcha dromara 12:1ne ʔla: “Maļ ēberārā zocārāba unubisidaa Ācōrēra wārāda iĵāsidada. Maļda cawa panl bēra dadjirā biða ara maļ quīrāca iĵa pananida panla. Dadjirāa idu iĵābicara, cadjiruaba dadjirā blrā edabari siða āyā ʔadapeða jūma droa panlneba nocoðaa wānadrl dadjirā jūēnida panlamaa.”

Ācōrē Warrara dji dromaara ʔla

¹ Naēnaeða Ācōrēba dadji drōā naēnabemarāa ʔarima zocārā quīrātanoaneba bedeabadjia. Idjideba bedeabadarāneba māwā osia. ² Bariblrā naļ jirūarebema ewaride idji Warradeba dadjirāa bedeasia. Idji Warradeba Ācōrēba ne jūmada osia idjaba idjida ʔasia ne jūma erobamārēā. ³ Idji Warraba Ācōrē quīrāwārēā dorrodorroda unubibaria. Idjiablrā Ācōrēra sāwā ʔada cawabibaria. Idji bedeā lʔla ʔdeba ne jūma oðara ara māwā ʔla. Idjia dadjirā cadjiruara slgapeða Ācōrē dji droma ʔl ɶwa araare bajāne chūmesia.

⁴ Ācōrēba idjira bajānebema nezocarā cāyābara dji dromaara ʔasia. Ācōrēba idjira trl ʔasia “mļ Warra,” maļne ādjirāra trl ʔasia “mļ nezocarā.” Māwā Ācōrēba idji trl ʔadara ādjirā trl ʔada cāyābara biara ʔla. ⁵ Ācōrēba ni aʔal bajānebema nezocaa nāwā jaraé basía:

Blra mļ Warraa. Iði blra mļ Warraeða ablrā.*

Idjaba ādjidebemada nāwā jaraé basía:

Mļra idji zeza baya, idjaba idjira mļ warra baya.†

⁶ Ācōrēba idji Warra iwina naļ ējūānaa diabueblrāde nāwā jarasia:

Jūma Ācōrē bajānebema nezocarāba idjia bia bedeadaida panla.

⁷ Bajānebema nezocarānebemada Ācōrēba nāwā jarasia:

Bajānebema nezocarāda osia nāūrā quīrāca ʔeadaamārēā.‡

Ādjirāra osia tlbā urua quīrāca ʔeadaamārēā.§

⁸ Bariblrā idji Warradebemada Ācōrēba nāwā jarasia:

Ācōrē, blra ewariza jūmarā boroda ʔaya. Bl purura jipa pe erobaya. ⁹ Bl biadrā quīrāsia. Cadjiruara quīrāmasia.

* 1:5 Salmo 2:7. Iði blra mļ Warraeða ablrā. Griego bedeade ʔl ʔla: “Iði mļa blada unusia” wa “iði mļra bl zeza basía.” † 1:5 2 Samuel 7:14. ‡ 1:7 Griego bedeade “nāūrā” idjaba “jaure” aʔari bedeaa. Maļ carea Ḷcrlā traduccioļne maļ versículoðe nāwā ʔl ʔla: “Idji bajānebema nezocarāda osia jaureda ʔeadaamārēā.” § 1:7 Salmo 104:4.

Mañ carea Ācōrē, bl Ācōrēba jūma bl ume panl cāyābara bldra dji dromaara ʘsia.

Māwā blra bio ʘsriḏabisia.*

¹⁰ Idjaba nāwā jarasia:

Jūmarā Boro, naārāeda bla nañ ējūāda, bajā siḏa osia.

¹¹ Jūma maḷgla jōya baribla blra ara māwā ʘaya. Jūma maḷgla dji sore baya wua dji sore babari quīrāca.

¹² Wua sore ērāpeda djiwiḏi jḷbla quīrāca bla jūma maḷgla āyā ʘrpeda djiwiḏida oya. Baribla blra ara bldji ʘlda ʘaya. Blra beuca.†

¹³ Ācōrēba ni aʘal bajānebema nezocaa jaraé basía:

Mḷ jḷwa araare chūmedua aʘa bl dji quīrūra mḷa jūma bl jḷwaeda ʘblraḷḷaa.‡

¹⁴ Jūma bajānebema nezocarāda Ācōrēba zocabaria. Ācōrēba ādjirāra diabuebaria dji ēdrādirā carebaḏamārēa.

2

Quīrācuita beaḏadua Crito igaraḏa amaaba

¹ Mañ bēra āi wāna amaaba dadjirāba wārā beḏea ūrīpedaḏara quīrācuita biara ēpēnida panla. ² Ācōrēba naēna obi ʘaḏa beḏeara bajānebema nezocarāneba diasia. Mañ beḏeara ēberārāba jūma ijā odida panasiḏaa. Jūma ijā oé ʘeara, igara ʘea siḏa Ācōrēba ariḏe cawa obadjia. ³⁻⁴ Ara mañ quīrāca Ācōrēba ēdra edaiḏebema beḏeada dadjirāba igaraḏibla, ¿Ācōrēba cawa oiḏebemada sāwā ēdraḏi? Mañ beḏea bio bia ʘla dadjirā Boro Jesuba naārā jaradiasia. Mañ ūrīpedaḏaba dadjirāa jarasiḏaa maḷgla wārāda. Mañ awara Ācōrēba ne ununaca waiḷlada quīrātanoa obisia. Idjia quīrā ʘaḏa quīrāca idji Jaureba obi ʘla idjiderāza diasia. Jūma maḷgḷeba cawabisia mañ beḏeara wārāda. Maḷda dadjirāba igaraḏibla, ¿sāwā ēdraḏi?

Jesucrito dadji quīrāca ʘaḏa

⁵ Ējūā djiwiḏi zeida ʘl daiba jara panla Ācōrēba bajānebema nezocarā jḷwaeda ʘlé basía. ⁶ Ātebla Ācōrē Beḏeade nāwā ʘl ʘla:

Mḷ Ācōrē, ēberāda ¿cārē? ¿Cārēā dairāma crīchabari?

Ēberāda ¿cārē? ¿Cārēā dairāda wagabari?

⁷ Bla दौरa bajānebema nezocarā cāyābara eḏaara ʘsia.

Māwāmīna दौरa nañ ējūāne bia ʘsia idjaba dji dromarāda ʘsia.*

⁸ Bla ne jūmada dai jḷwaeda ʘsia.†

Ācōrēba ne jūmada dadji jḷwaeda ʘsia. Dadji jḷwaeda ʘḷaḏāera neéa. Māwāmīna waḏibiḏa ununaéa ne jūma dadji jḷwaeda ʘlda. ⁹ Baribla Jesuḏebemada cawa panla.‡ Ācōrēba idjira bajānebema nezocarā cāyābara nañ ējūāne eḏaara ʘsia. Ācōrēba idji biḏeaba māwā osia Jesura jūmarā carea beumārēa. Bia mīga beḷda bēra Ācōrēba idjira bia ʘsia idjaba dji dromada ʘsia.

¹⁰ Ācōrēba ne jūmada osia. Idjiḏeaba ne jūmada ʘea. Ācōrēmaarā bia ʘsia Jesura bia mīgaida. Māwā idjira ēberārā Ēdra Edabarida ariḏe ʘsia. Idjiḏeaba Ācōrēba idji warrarāda zocārā edasia idji biya quiruḏebemada eḏaḏamārēa. ¹¹ Jesuba ēberārāda Ācōrē itea bia ʘbaria. Idjia, mañ ēberārā biḏa aʘari Zezada eropanla. Mañ carea Jesura peracaa ādjirāra idji djabarā ai carea. ¹² Ācōrē Beḏeade nāwā ʘl ʘla:

Mḷa bḷeḏebemada mḷ djabarāa beḏeaya. Jūmarā ābaa dji jḷre duanlne mḷa blda bia jaraya.§

* 1:9 Salmo 45:6-7. † 1:12 Salmo 102:25-27. ‡ 1:13 Salmo 110:1. Bl jḷwaeda ʘblraḷḷaa. Griego beḏeade ʘl ʘla: “Bl jīrū edre ʘblraḷḷaa.” * 2:7 Griego beḏeade ḷcra cartade nañ siḏa ʘl ʘla: “Daura ʘsia ne jūma bla oḏa bororāda beḏamārēa.” † 2:8 Salmo 8:4-6. Dai jḷwaeda ʘsia. Griego beḏeade nāwā ʘl ʘla: “Ne jūmada idji jīrū edre ʘsia.” ‡ 2:9 Jesuḏebemada cawa panla. Griego beḏeade nāwā ʘl ʘla: “Dadjirāba Jesura unu panla.” § 2:12 Salmo 22:22.

¹³ Idjaba nāwā bál ɓla:
Mā idjidra ijā ɓaya.*
Idjaba nañ siɗa bál ɓla:

Māra nama ɓla, idjaba warrarā Ācōrēba mīa diadara mā ume ābaa panla.†

¹⁴ Mañ warrarāba djarada, oa siɗa eropanl bēra Jesu biɗa abarida edasia idji beuɗadeba diauru poyai carea. Diaurura beu djibaria. ¹⁵ Jesuba diaurura poyada bēra, beuɗi carea waya beaɗara idjia jūma ēdra ɓasia. Ewariza beuɗi waya panlneba ādjirāra bié panasiɗaa nezoca quīrāca. ¹⁶ Wārāda Jesura bajānebema nezocarā carebaɗe zeé basía, ātebrlra Abrahāñ quīrāca Ācōrē ijā beadrā carebaɗe zesia.‡ ¹⁷ Idji zeside ne jūmane dadji quīrāca ɓasia djārā quīrā djuburiabari Sacerdote dji Droma bai carea.§ Wārāda Ācōrē quīrāpita sacerdote dji droma jūma aride obarida ɓesia. Mañba ara idjida idu beabisia ēberārāba cadjirua obadara Ācōrēba quīrādoamārēa. ¹⁸ Diauruba mīa sē ɓaside Jesura bia mīgasia. Mañ bēra diauruba mīa sē ɓeara careba cawa ɓla.

3

Moise cāyābara Jesura dji dromaara ɓla

¹ Djabarā, bārāra Ācōrē ēberārā bēra idjaba Ācōrēba bārāra trāna bēra, Jesucritodebe-mada bio quīrācuiteda crīchadada. Idjira Ācōrēba diabueɗaa idjaba Sacerdote dji Dromaa. Dadjirāba ebuɗa jarabadaa idjidra wārāda ijā panla. ² Ācōrēba obidara Jesuba jūma aride osia Moiseba Ācōrē ēberārā ume oɗa quīrāca.* ³ Ēberārāba de bia obaridebemada dji de cāyābara biara beɗeabadaa. Ara mañ quīrāca dadjirāba Moiseɗebema cāyābara Jesuɗebemada biara beɗeɗidida panla. ⁴ Dera dji oɗa bara ɓeaa. Baribrā Ācōrēba ne jūmada osia. ⁵ Moiserā Ācōrē nezoca bēra Ācōrē ēberārā ume jūma aride osia. Mañne idjia cawabisia Ācōrēba nocoarebema ewaride cārēda jaraida. ⁶ Baribrā Ācōrē warra Critora idji ēberārā boroa. Ādjirā ume jūma aride o ɓla. Dadjirāba Critoda ijā pananibrā idjaba idjideba eɗaɗira ɓasriɗa jā pananibrā, Ācōrē ēberārā.†

Critora igararānada

⁷⁻⁸ Mañ carea Ācōrē Jaureba nāwā jara ɓla:
Idi Ācōrē beɗeā ūrīɓɗade bārā sora zarearānada bārā drōā naēnabemarā so zareapeɗada quīrāca.
Ādjirā ējūā pōāsa ewaraga ɓaɗe duanasidade Ācōrēba jaraɗara igarasidada idjia sāwā oi cawaya.

⁹ Mama idjia oɗara cuarenta poa unusidamīna ādjirāba ijānaé basía sāwā oi cawaya.

¹⁰ Mañ carea ādjirā ume quīrūpeɗa Ācōrēba nāwā jarasia:

“Ādjirāba māra soɗeɗa wārāda ēpēnaca. Mā ora cawa quīrānaca.”

¹¹ Idjaba quīrū ɓaɗe wārāneba nāwā jarasia: “Mā lñāūbima ādjirāra jūēnaé.”‡

¹² Djabarā, quīrācuiteda beaɗada. So cadjiruaba Ācōrē ijānaé ɓearānada. So cadjiruaba Ācōrē zocai ɓlra igarabaria. ¹³ Waɗi ewari ɓaɗe eɗa ewariza dji carebaɗada biara ijāni carea. Māwā ni abalɗa cadjiruaba cūrūgapeɗa so zarea beaɗaéa. ¹⁴ Dadjirāba naārā ijāpeɗadeba aba beubɗada Critoda ijā pananibrā, idji ume panania. ¹⁵ Mañ carea Ācōrē Beɗeɗe nāwā jara ɓla:

Idi Ācōrē beɗeā ūrīɓɗade bārā sora zarearānada bārā drōā naēnabemarā so zareapeɗada quīrāca.§

¹⁶ Ācōrē beɗeā ūrīpeɗadacarea ¿cairāda so zareasiɗa? ¿Jūma Moiseba Egiptodeba ēdra eɗaɗarāda māwā so zareasiɗaéca? ¹⁷ ¿Ācōrēra cairā ume cuarenta poa quīrū

* 2:13 Isaíá 8:17. † 2:13 Isaíá 8:18. ‡ 2:16 Griego beɗeɗe nāwā bál ɓla: “Abrahāñ ēberārāra carebaɗe zesia.” § 2:17 Dadji quīrāca. Griego beɗeɗe bál ɓla: “Idji djabarā quīrāca.” * 3:2 Ācōrē ēberārā ume. Griego beɗeɗe bál ɓla “Ācōrē dede.” † 3:6 Griego beɗeɗe ḷcrlra cartade nañ siɗa bál ɓla: “Aba nañ ewari jōbrāɗeɗa.” ‡ 3:11 Salmo 95:7-11; Numero 14:21-35. § 3:15 Salmo 95:7-8.

basí? ¿Cadjirua opeɗaɗarã ume quiñũ basíeça? ¿Mañ carea ãdjirãra eñũã põãsa ewaraga ðaɗe quiniɗaɗeça? ¹⁸ ¿Ãcõrẽba cairãa wãrãneba jarasi idjia ãnãũbima jũẽnaéɗa? ¿Idji beɗeã iñãnaé beaɗarãa mãwã jarasiéça? ¹⁹ Mañglaɗeɗa dadjirãba cawa pañla ãdjirãba iñãpeɗaɗaé bẽrã Ãcõrẽba ãnãũbida baɗama poya jũẽnaé basida.

4

¹ Ãcõrẽba wãrãda jara ðla dadjirãra waɗibiɗa idjia ãnãũbima poya jũẽnida pañla. Baribɗɗɗa quiñãcuiɗa beaɗaɗua. Mãwãẽra ãcɗɗɗa bãrãneɗemada mama jũẽnaéa. ²⁻³ Beɗeã bia Ãcõrẽba ãnãũbiɗeɗemada dadjirãba ùrĩsiɗaa drõã naẽnabemarãba ùrĩpeɗaɗa quiñãca. Dadjirãba soɗeɗa iñã pañl bẽrã Ãcõrẽba ãnãũbima jũẽnia. Baribɗɗɗa drõã naẽnabemarãba ùrĩnapeɗa iñãpeɗaɗaé bẽrã mãñ beɗeɗeɗa carebaé basía. ãdjirãneɗemada Ãcõrẽba nãwã jarasia:

Quiñũ ðaɗe mãñ wãrãneba nãwã jarasia: “Mãñ ãnãũbima ãdjirãra jũẽnaéa.”*

Mãwã jarasia nañ eñũã oɗaɗeɗa ãtaã idjia oida baɗara jũma o eroðɗmĩna.† ⁴ Ãcõrẽba idji beɗeɗe ãnãũbada ewariɗeɗemada nãwã jarasia:‡

Sietebema ewariɗe ãcõrẽba jũma pãrã eroðasia. Mãñ bẽrã sietebema ewariɗe ãnãũsia.§

⁵ Idjaba ãcõrẽba idji beɗeɗe nãwã jara ðla:

Mãñ ãnãũbima ãdjirãra jũẽnaéa.*

⁶ Beɗeã bia Ãcõrẽba ãnãũbiɗeɗemada naãrã ùrĩpeɗaɗa iñãnaé basía. Mãñ bẽrã idjia ãnãũbida baɗama jũẽnaé basía. Baribɗɗɗa ãcɗɗɗa eberãrãda waɗibiɗa ãcõrẽba ãnãũbima poya jũẽnia. ⁷ Mãñ carea ãcõrẽba dewara ewarida ðasia idjia ãnãũbima jũẽnamãrẽã. Mãñ ewarira ãcõrẽba trã ðasia “iɗi.” Mãñ ewari ðaɗacarea ðãrãbɗɗɗa idjia Daviɗeɗa mañneɗemada beɗeasia. Mãñ beɗeã mãñ naẽna nañ cartade ðasia. Nãwã ðla:

Iɗi ãcõrẽ beɗeã ùrĩbɗaɗe bãrã sora zarearãnaɗua.†

⁸ Josueba israelerãra ãcõrẽba wãrãda ãnãũbimaa eɗeɗabara ãcõrẽba dewara ãnãũbiɗeɗemada beɗeãé baçasia. ⁹ Mãñ bẽrã ãnãũbada ewarida ãcõrẽ eberãrã itea waɗibiɗa ðla. ¹⁰ Aɗaɗa ãcõrẽba ãnãũbima ðɗɗɗa, idjia o baɗaɗeɗemada ãnãũsia ãcõrẽba ne jũma opeɗa ãnãũna quiñãca. ¹¹ Mãñ bẽrã dadjirãba biara jɗɗaɗiɗa pañla ãcõrẽba ãnãũbima jũẽni carea. Mãwãra ni aɗaɗa baɗeãeã drõã naẽnabemarã iñãnaé pañneba baɗeɗa quiñãca.

¹² Wãrãda ãcõrẽ beɗeãra zocai ðla idjaba ðla ðla. Idji beɗeãra djõbada neco quiɗa umé era ðl cãyaɗara peweɗeãra ðla. Idji beɗeãra dadji crĩchara, dadji soba o quiñã ðl siɗa jũma ebuɗa cawabibaria dadji crĩcha, dadji jaure, dadji so siɗa eɗu cõbɗɗɗa quiñãca.

¹³ ãcõrẽba ne jũmada unubaria. Idjia unu é ðla neéa. Idjia oɗara, dadjia mẽrã eroðl siɗa ebuɗa unu ðla. Idjia cawa obɗɗa jũma dadjia oɗara idjia jaraɗiɗa pañla.

Jesura dadjirã Sacerdote dji Droma

¹⁴ ãcõrẽ Warra Jesura bajãnaã wãsia. Idjira dadjirã Sacerdote dji Dromaa. Dadjirãba idjira iñã pañlana a pañl bẽrã wãrãda iñã pananida pañla. ¹⁵ Jesu dadjirã Sacerdote dji Dromaba cawa ðla dadjirãra ðla pañla. Diauruba idjira mãñ sësia dadjirã mãñ sẽbari quiñãca. Baribɗɗɗa Jesuba cadjiruara oé basía. ¹⁶ Dadji ðla beɗeɗeɗe cawa ðl bẽrã dadjirã idji bugue caita wãbɗa quiñãca ne wayaa neé ãcõrẽa iwiɗiɗiɗa pañla. Mãwã idjia dadjirãra quiñã djuburiaya idjaba idjia carebamãrẽã iwiɗiɗa idji biɗeɗe carebaya.

5

¹ ãcõrẽba sacerdote dji droma ðɗɗa eberãda aɗa eɗapeɗa ðɗɗa. Mãñ bẽrã eberãrãba cadjirua opeɗaɗa carea sacerdoteba ãcõrẽa ne diabaria idjaba animarãda babue diabaria.* ² Eberãrãba adua pañneba ãñ opeɗaɗara sacerdote dji dromaba poya

* 4:2-3 Salmo 95:11. † 4:2-3 Idjia oida baɗara. Mãñba cawabi ðla ãcõrẽba dadji ãnãũni siɗa osida.

‡ 4:4 ãnãũbada ewari. Griego beɗeɗe ðl ðla “séptimo día.” § 4:4 Genesi 2:2. * 4:5 Salmo 95:11.

† 4:7 Salmo 95:7-8. * 5:1 Levitico 1:1ɗeɗa aɗa 6:7ɗa.

cawa quĩrã djuburiaya idjia biða abarica obari bẽrã. ³ Ëberãrãba cadjirua opedada carea animarã babue diablãde idjia oda carea biða animarã babue diaida ðla. ⁴ Ni abalda ara idjiduba sacerdote dji dromada becaa, ãteblãl ãcõrẽblãl aba trãpeda ðlbaria Aaroõ ðleða quĩrãca. ⁵ Ara maõ quĩrãca Critora ara idjiduba Sacerdote dji Dromada ðeé basía, ãteblãl ãcõrẽblãl idjira mãwã ðasia. ãcõrẽba idjía nãwã jarasia:

Blãra mã Warraa. Idi blãra mã Warraada ablãlã.†

⁶ Idjãba nãwã jarasia:

Blãra ewariza sacerdoteda ðaya Melquisedé ðada quĩrãca.‡

⁷ Crito naõ djarade ðaside jã ðlba ãcõrẽa jãgua beðea djuburiasia, ãcõrẽba idji beuida ðleðebemada poya ãdrã ðlida ðada bẽrã. Maõne ãcõrẽba quĩrã ðl quĩrãca ijã oyada ada bẽrã, ãcõrẽba idji beðeara ùrĩsia.§ ⁸ Critora ãcõrẽ Warramĩna idji bia mĩga ðleðeba ijã o cawasia. ⁹ Ne jũmane daucha ijã oda bẽrã, idjia jara ðl ijã o ðeara jũma ãdrã edaya ewariza zocai ðeadamãrẽã. ¹⁰ Maõ bẽrã ãcõrẽba idjira Sacerdote dji Dromada ðasia Melquisedé ðada quĩrãca.

Wãrã beðeara igararãnadua

¹¹ Maõglãðebemada daiba zocãrã jaradia quĩrã panla. Bariblãl zarea ðla ebuða cawabiðida, bãrãba isabe cawadaca bẽrã. ¹² Bãrãba Jesu ijãpedadara dãrãblãda. Maõ bẽrã idira bãrãra ãcõrẽ beðea jaradiabadada ðeðida panasidaa. Mãwãmĩna ãcõrẽ beðeara mãcua adua panl bẽrã poya bia jaradiaðaca. Aðalba bãrãra ãcõrẽ beðeðebema cawaichaara ðlida wayacusa jaradiaida ðla juða dawablãl quĩrãca. Bãrãra warra zaque quĩrãca ðea bẽrã djico coði cãyãbara juðadrã doðida panla. ¹³ Juða do ðeara waði djuburi queðea bẽrã sãwã jipa oira adua ðea. ¹⁴ Bariblãl djico zareara drõãrã itea. ãdjirãba ãcõrẽ beðea quĩrãcuita crĩcha panlneba cawa panla cãrẽda biada idjãba cãrẽda cadjiruada.

6

¹⁻² Maõ bẽrã nocoðaa wãnia Critoda biara cawaði carea. Dadjirãba idjidebema naãrã cawapedada awa jaradiaðeã. Wayacusa jaradiaðeã cadjirua o panl carea beuðida panlãda, cadjirua igarãpeda ãcõrẽmaa zedida panlãda, ãcõrẽ ijãninebemada, borocueðidebemada, djabarã ãrã jãwa ðleðidebemada, beuðarã ãrẽbaðidebemada, idjãba ãcõrẽba cawa oðarã ewariza bia mĩgaðidebema sida. ³ ãcõrẽba quĩrã ðlãlã, jũma maõglãðebemada wayacusa jaradiaði cãyãbara dadjirãra nocoðaa wãnia Critoda biara cawaði carea.

⁴ ãcõrẽba wãrã beðeara cawa panasidaa. ãcõrẽba dia ðl carea ðsriða panasidaa. Idji Jaureðeba ne edasidaa. ⁵ Idji beðea bio bia ðlãda, idji ðlãla nocoarebema ewaride unubi sida cawa panasidaa. ⁶ ãdjirãba Critoda igarãpedada bẽrã wayacusa poya jẽda idjima zedaã. Zesidara ãcõrẽ Warra wayacusa crude cachibãda quĩrãca idjidebemada jũmarãa bié beðeabidã.

⁷ Cue zebãlãza egoroba dobaria. Maõba egoro biãde ne uðara dji uða itea bia zaubarã. ãcõrẽba maõ ãjũãra bia jarabarã. Crito igarãe ðeara maõ ãjũã quĩrãca panla. ⁸ Bariblãl cue zedacarea ãlãda, chirua cadjirua sida tunuiblãl, maõ egorora bié ðla. ãcõrẽba maõ ãjũãra bié jarãpeda jĩrũare jũma babueya. Crito igara ðeara maõ ãjũã cadjirua quĩrãca panla.

⁹ Djabarã, dairã mãwã beðea panlmĩna cawa panla ãcõrẽba bãrãra ãdrã edada bẽrã o biãde wãblãdada. ¹⁰ ãcõrẽra jipa ðl bẽrã bãrãba bia o panlãra idjãba idji quĩrã panlãra quĩrãdoãeã. Idji ãberãrã careba panlneba unubisidaa idjira quĩrã panlãda. Idi biða careba panla. ¹¹ Daiba quĩrã panla bãdjiza mãwã o pananida aba beubãdãda. Mãwãblãl bãrãba ãcõrẽneba edaði carea jãã panlãra jũma edaðã. ¹² Daiba quĩrãnaãeã

† 5:5 Salmo 2:7. Idi blãra mã Warraada ablãlã. Griego beðeðe ðl ðla: “Idi mãlã blãda osia” wa “idi mãlãra ðl zeza basía.” ‡ 5:6 Salmo 110:4. Genesi 14:18. § 5:7 Marco 14:32-36.

bārāra coa ðeadaida, ātebrarā quīrīā panla bārāra dewararā djabarā quīrāca ðeadaida. Ādjirāba Critoda ijā panl bērā idjaba jūma droa panl bērā, Ācōrēba diai jaraðara jūma edadia.

Ācōrēba bedea ðaðara wārāda oya

¹³ Ācōrē cāyābara dji dromaara ðada neéa. Mañ bērā Abrahāñ ume bedea ðaside ara idji trāneba wārāda carebayada asia. ¹⁴ Nāwā jarasia: “Wārāda māla brā carebaya idjaba ðaðeba zocārā yōbiya.”* ¹⁵ Abrahāñba jūma droa ðaðeba jļā ðapeða Ācōrēba warra diai jaraðada unusia.

¹⁶ Ēberārāba wārāneba jarabadae ādji cāyābara dji dromaara ða trāneba māwā jarabadaa. Mañne ni aþalba poya sewaða adaca. ¹⁷ Ara mañ quīrāca Ācōrēba ebuða cawabi quīrīasia idjia diai jaraða edaði ēberārāba mañra wārāda edaðida idjaba idjia crīcha ða quīrāca wārāda obarida. Mañ carea ara idji trāneba diayaða asia. ¹⁸ Ācōrēra sewa oca bērā idjia diai jaraðara wārāda diaya idjaba idji trāneba jaraðara quīrā awara oéa. Mañ bērā Ācōrēba dadjirā waga þamārēā jlrāsidaa. Idjia jaraðara wārāda oida cawa panl bērā dadjirāba poya sozarra ijā panania. Mañba Jesuðeba edaði carea jļā panlra quenabaridaéa. ¹⁹⁻²⁰ Dadjia jļā panlra wārāda edaðida cawa panla. Mañba dadjirāra careba ða bio ijā pananamārēā anclaba barco ero ūmabari quīrāca. Dadjia jļā panlra wārāda edaðida cawa panla Jesura bajānaa dadjirā na wāna bērā. Idjira Ācōrē deðe wuaba eatl jira ða eðaare wāsia dadjirā carebai carea. Mama idjira dadjirā Sacerdote dji Dromada þesia Melquisedé ðada quīrāca. Ewariza māwā ða.

7

Melquisedé

¹ Mañ Melquisedéra Saleñ puruðebema boro basía idjaba Ācōrē dji Dromaara ða sacerdote basía.* Mañ ewaride Abrahāñra āclara puru bororā ume djōpeða jūma poyasia. Abrahāñ jēda zebraðe Melquisedéba audiabariðe wāpeða idjira bia jarasia Ācōrēba carebamārēā. ² Mañbe Abrahāñba djō ðapeða jārīnanebemada Melquisedéa diasia. Die juachablrāza aþa diasia. Melquisedé trāba jara ða “ēberārā boro jira ða.” Idjaba idjira Saleñebema boro abadjidaa. Mañ trāba jara ða “necai þaiðebema boro.” ³ Ni aþalba adua panla Melquisedé zezara, dji papa siða cairā basida. Adua panla idji ēberārā drōā naēnabemara cairā basida. Idji toðaðebemada, beuðaðebema siða adua panla.† Māwā idjira Ācōrē Warra quīrāca ewariza sacerdotea.

⁴ jMelquisedéðebemada bio crīchaaðua! Idjira wārāda dji droma basía. Dadjirā drōā naēnabema dji droma ða Abrahāñba djō ðapeða jārīnanebemada idjia diasia. Die juachablrāza aþa diasia. ⁵ Māwānacarea Ācōrēba Moisea diada leyde jarasia jūma israelerāba edabadaðebemada Leviðeba yōpeðaða sacerdoterāa diaðida panlra. Die edabadaza aþa diaðida panla. Israelerāra mañ sacerdoterā djabarāmīna, aþari Abrahāñneba yōpeðaðamīna, māwā diaðida panla. ⁶ Baribrā Melquisedéra Leviðeba yōnaé basía. Māwāmīna Abrahāñba jārīnanebemada idjia diasia. Die juachablrāza aþa diasia. Mañne Melquisedéba Abrahāñra bia jarasia Ācōrēba carebamārēā. Māwā osia Ācōrēba Abrahāñra naēna wārāda carebayaða adamīna.‡ ⁷ Jūmarāba cawa panla dji dromaara ða dji eðaara brā bia jarabarida Ācōrēba carebamārēā.

⁸ Israelerāba edabadaðebemada Leviðeba yōpeðaða sacerdoterāa diabadaa. Mañ sacerdoterā beuðimīna die edabadaza ādjia aþa diabadaa. Baribrā Melquisedéra waði zocai ðalca ða Ācōrē beðeaba idjira beusida jaraé ða bērā. Māwā Abrahāñba jārīnanebemada mañ beuca sacerdotea diasia. Die juachablrāza aþa diasia.

* ^{6:14} Genesi 22:17. * ^{7:1} Genesi 14:17-20. † ^{7:3} Griego beðeade mañ versículoda nāwā ða ða: “Melquisedéra zeza neé ða, papa neé ða, ēberārā drōā naēnabema siða neé ða. Idji toða ewari neé ða, idji beuða ewari siða neé ða.” ‡ ^{7:6} Genesi 12:1-3.

9-10 Israelerāba die edabɫadaɫebemada Leviɫeba yōpeɫada sacerdoterāa aba diabadaa. Baribɫɫ Melquisedéba Abrahaɫ audiabariside Abrahaɫ wiuzaque Levira wadi neé basía. Maɫ bēraɫ dadjirāba nāwā jaraɫida panɫa: Abrahaɫba die juachabɫɫza Melquisedéa aba diaside idji wiuzaque Leviɫeba yōnirā bida ara maɫgɫda diasidaa.

11 Ācōrēba idji ley diaside Leviɫeba yōpeɫada sacerdoterāda ɫsía israelerā maɫ leyɫeba pe eronibadaɫmārēā. Naārā Aaroɫda sacerdote dji droma basía. Maɫ sacerdoterāba o panɫneba ēberārāda poya jipa beadiɫbara, ɫcārē cārēā Aaroɫ awara sacerdote Melquisedé quīrāca ɫɫda zeida ɫasi? 12 Maɫ sacerdotera Leviɫeba yōpeɫada sacerdoterā cacuabari ɫesia. Maɫ bēraɫ dji ley sida awara ɫesia. 13 Jūma maɫgɫba dadjirā Boro Jesuɫebemada beɫea ɫɫa. Idjira Leviɫeba yōnaé basía, āteɫɫɫ Judadeba yōna basía. Maɫ naēna ni abaɫ Judadeba yōnada sacerdote beadaé basía. 14 Moiseba jaraca basía sacerdoterāra maɫ ēberārāneba zeɫida. Baribɫɫ jūmarāba cawa panɫa dadjirā Boro Jesura Judadeba yōna basida.

15 Jūma mɫa jaraɫara ebuɫaara ɫɫa naɫda cawaɫibɫɫ: Leviɫeba yōpeɫadarā awara Jesuda sacerdoteda ɫesia Melquisedé ɫada quīrāca. 16 Idjira sacerdoteda beé basía leyba ɫɫda bēraɫ. Leyba ababe Leviɫeba yōpeɫadadrɫ ɫɫbaria. Jesura sacerdoteda ɫesia idji ɫɫɫadeba beuca bēraɫ. 17 Maɫ carea Ācōrē Beɫeade nāwā ɫɫ ɫɫa: Bɫra ewariza sacerdoteda ɫaya Melquisedé ɫada quīrāca. §

18 Naārā ɫada leyba ni abaɫda carebadaé bēraɫ Ācōrēba āyā ɫsía. 19 Maɫ leyba ni aba bida jipa ɫɫé basía. Maɫ ley cāyābara Ācōrēba ne biara ɫɫda diasia dadjirā carebai carea. Maɫgɫɫdeba dadjirāra Ācōrē caita wābadaa.

20-21 Ācōrēba dji naārā panana sacerdoterā ɫsɫside ewariza beadiɫda jaraé basía. Baribɫɫ Ācōrēba Jesura sacerdoteda ɫsɫside wārāneba jarasia ewariza māwā ɫaida. Ācōrē Beɫeade nāwā ɫɫ ɫɫa: Dadjirā Boroba wārāneba jarasia bɫra ewariza sacerdoteda ɫaida Melquisedé ɫada quīrāca.* Idjia jaraɫara quīrā awara oéa.

22 Maɫgɫra Ācōrēba wārāneba jaraɫa bēraɫ dadjirāba cawa panɫa Ācōrēba Jesuɫeba dadjirā ume beɫea ɫɫɫara wārāda oida. Maɫ beɫea ɫɫɫara idjia naārā diaɫa ley cāyābara biara ɫɫa.

23 Naārā beada sacerdoterāra beubadjidaa. Aba jaiɫasira idjia o ɫadara waa poya oé bēraɫ idji cacuabari dewarada ɫebadjia. Māwā zocārāda sacerdote basidaa. 24 Baribɫɫ Jesura beuca bēraɫ ewariza sacerdote baya. 25 Maɫ bēraɫ idjideba Ācōrēmaa zebɫdara jūma poya ēdrɫ edaya ewariza zocai beadaɫmārēā. Idjira beuca bēraɫ ewariza dadjirā carea Ācōrēa beɫea djuburiabaria.

26 Dadjia Sacerdote dji Droma Jesuba cadjiruara ocaa, ne jūmane jipa ɫɫa. Ācōrēba idjira bia unu ɫɫa. Cadjirua obadarā tāēnabemada āyā ɫɫpeɫa bajāne dji dromada ɫsía. Maɫ bēraɫ ne jūmane dadjirāra poya carebaya. 27 Idjia ocaa dewararā sacerdote dji dromarāba ewariza obada quīrāca. Maɫ sacerdoterāba ara ādjia cadjirua opeɫada carea naārā Ācōrēa animarāda babue diabadaa. Maɫbeɫɫɫ dewara animarāda babue diabadaa ēberārāba cadjirua opeɫada carea. Baribɫɫ Jesuba animarā babue diabɫɫ quīrāca ara idjida idu beabisia ēberārāba cadjirua obada carea. ɫarima aba māwā oɫaba cadjiruara jūma sɫgasia. 28 Ācōrēba Moisea diaɫa leyba ēberārā ne jūmane jipaé beada ɫɫbaria sacerdote dji dromarāda beadaɫmārēā. Baribɫɫ maɫ ley diaɫacarea Ācōrēba wārāneba jarasia idji Warrara ewariza Sacerdote dji Dromada ɫaida. Māwā idji Warrara ɫsía dadjirā carea sacerdote aride ɫɫda ɫemārēā.

8

Jesu dadjirā Sacerdote dji Dromaa

§ 7:17 Salmo 110:4. * 7:20-21 Melquisedé ɫada quīrāca. Griego beɫeade ἄcαɫα cartade maɫra neéa.

¹ Dji crícha droma daiba jara panlra nałgla: dadjirā Sacerdote dji Dromada bajāne Ācōrē bugue biya quiru jlwa araare chūmla. ² Bajāne Ācōrē de dji wārā arade idjira sacerdotēa. Maļ dera ēberāba ođaeá, āteblra dadjirā Boro Ācōrēba ođaa.

³ Sacerdote dji dromarāda Ācōrēba jūma bābaria idjía ne diađamārēā idjaba animarāda babue diađamārēā. Maļ bērā Jesucrito biđa ne diaida bāsia. ⁴ Idjida naļ ējūāne bābara sacerdotē baé bacasia naļ ējūāne sacerdoterā bara bērā. Maļ sacerdoterāba Ācōrēba ne diabadaa idji leyde bā bā quīrāca. ⁵ Sacerdoterāba o panlneba unubibadaa bajāne sāvāblra bāda. Maļ carea Moiseba Ācōrē wua de oi naēna Ācōrēba idjía nāwā jarasia: “Jūma daucha ođadua mā naļ eyade unubiđa quīrāca.”* ⁶ Bariblra Jesu dadjirā Sacerdote dji Dromaba bajāne o bāra sacerdoterāba naļ ējūāne o panl cāyābara biara bā. Ara maļ quīrāca Ācōrēba Jesudeba beđe bāđara biara bā Moiseđeba beđe bāda cāyābara. Māwā biara bā maļ beđe bāside Ācōrēba ēberārāra biara carebayada ada bērā. ⁷ Ācōrēba Moiseđeba naārā beđe bāđaba wārāda carebađabara waya dewara beđeada bāé bacasia. ⁸ Bariblra Ācōrēba Moiseđeba beđe bāđara ēberārāba jūma opeđadaé bērā idjia beđeade panlda unusia. Maļ carea nāwā jarasia: Jūmarā Boroba nāwā jara bā: “Ewari aba mā israelerā ume, Judadebemarā ume biđa beđe djiwidida bāya.

⁹ Maļ beđe djiwidira bārā drōā naēnabemarā ume beđe bāda quīrāca bāéa. Bārā drōā naēnabemarā ume beđe bāsia Egiptodeba quīrācuīta waga ēdra eneside.† Bariblra wārāda iĵāpeđadaé bērā mā ādjirāra igarasia.” Māwā jara bā jūmarā Boroba.

¹⁰ Idjaba jūmarā Boroba nāwā jara bā: “Nocoarebema ewaride mā beđe djiwidida israelerā ume nāwā bāya:

mā leyra ādjirā críchađe, ādjirā sođe biđa bāya.

Māra ādjirā Ācōrē baya, idjaba ādjirāra mā puru baya.

¹¹ Maļne jūmarāba māra cawa panania. Dji eđaara beaba, dji dromarā biđa cawa panania. Maļ bērā ni abalba idji druadebemarā, idji ēberārā biđa waa jaradiadaéa mā jūmarā Boroda cawađamārēā.

¹² Ādjirāba bié opeđadara mā jūma quīrādoaya. Ādjirāba cadjirua opeđadara mā waa crícha bāéa.”‡

¹³ Ācōrēba beđe djiwidi bāyada aside cawabisia idjia naārā beđe bāđara dji drōāda. Dji drōā bērā dārāéne āyā bāya.§

9

Ācōrē de naļ ējūānebema idjaba bajānebema

¹ Ācōrē israelerā ume naārā beđe bāside jarasia idji wua deda naļ ējūāne ođida panlda, maļ dede sāvā ođida panl siđa. ² Maļ de ođapeđa dji nocoarebema dejāra “Ācōrē itea bā dejā” abadjidaa. Maļ dejāne iĵirāda, mesa siđa bāsia. Paļ Ācōrē quīrāpita bāda siđa bāsia. ³ Dji eđaara bā dejāne wuaba eatl jira bāsia. Małgla dejāra “Ācōrē itea biara bā dejā” abadjidaa. ⁴ Quera bá diabadaa mama bāsia. Małra oroba jūma blrá bāsia. Ācōrē baurude siđa bāsia. Maļ siđa oroba jūma blrá bāsia. Epeđeco jūguruua oro ođada manāba bira bāda maļ baurudeđe eđa bāsia.* Aaroļ bacuru tununa siđa eđa bāsia.† Ācōrēba diađa ley mōgara peweđeđe bāda siđa eđa bāsia.‡ ⁵ Baurude ārļ bajānebema nezoca quīrāca i bara panlda umé panasidaa. Ādji iba dji baurude ārļ coblra jūātra eropanasidaa.§ Ādji panlmaa Ācōrē quīrāwārēā dorrodorroadā zebadjia. Maļ baurude ārļ coblmaa sacerdotēba oa jīārobłrāđe Ācōrēba ēberārāba

* 8:5 Exodo 25:40. † 8:9 Quīrācuīta waga ēdra eneside. Griego beđeade bā bā: “Jlwa jidapeđa ēdra eneside.” ‡ 8:12 Jeremia 31:31-34. § 8:13 Dārāéne āyā bāya. Griego beđeade bā bā: “Dārāéne nēbaya.” * 9:4 Exodo 16:33. † 9:4 Numero 17:1-10. ‡ 9:4 Exodo 25:16. § 9:5 Exodo 25:17-22.

cadjirua opeđadara quĩrãdoabadjia. Małgłdebemada ara nawena daiba nał cartade jũma jaradiadaéa.

⁶ Jũma małgł pãrãpeđadacarea sacerdoterãra ewariza dji nocoarebema dejãne eđa wãbadjidaa ãdjia Ācõrẽ itea ođida panłra jũma ođi carea. ⁷ Baribłrł dji eđara ða dejãne ababe sacerdote dji dromadrł roaza ðarima aba eđa wãbadjia. Eđa wãbłrłde idjia cadjirua ođa carea idjaba eberãrãba adua panłneba cadjirua opeđada carea biđa animarã oada Ācõrẽ quĩrãpita jĩãpoi carea edebadjia.* ⁸ Małneba Ācõrẽ Jaureba cawabi ðasia eberãrãra wađi Ācõrẽ de bajãne ðađe poya eđa wãnaéda. Sacerdoterãba wađi Ācõrẽ de nał ejuãne ðađe ne ođida panłmisa mãwã ðasia. ⁹ Nał ewaride jũma małgłba cawabi ðla Ācõrẽa ne dia panłneba idjaba animarã babue dia panłneba biđa dji mãwã o ðea crĩchara poya jipa ðléda. ¹⁰ Ācõrẽba Moisea diada leyba ababe cawabisia cãrẽda cođida panłda, cãrẽda dođida panłda, idjaba Ācõrẽba sɔgłbi ðłra sãwã sɔgłdida panłda. Jũma małgłra nał djarade obadjidaa aba Ācõrẽba jũma quĩrã awara obłrłdaa.

¹¹ Baribłrł Critora zesia dadjirã Sacerdote dji Droma bai carea. Jũma ne bia nał ewaride ðada idjia dadjirãa dia ðla.† Idjira Ācõrẽ de bajãne ðađe dadjirã carea ne o ðla. Mał dera dji araa. Ācõrẽ de nał ejuãne ða cãyãbara biara ðla. Eberãba ođaéa; nał ejuãnebemaéa. ¹² Critora Ācõrẽ de bajãne ðađe dji eđara ða dejãne ðarima aba eđa wãsia. Mał dejãra “Ācõrẽ itea biara ða dejã” abadaa. Wãside chiwatu oada, paca zaque oa sida Ācõrẽ quĩrãpita jĩãpoi carea edeé basia. Ātebłrł ara idji oada edesia. ðarima aba mãwã ođaba dadjirãra eđrł ðasia ewariza beđe neé beadamãrẽa. ¹³ Sacerdoteba paca dji umaquĩrã oada, chiwatu oada, paca zaque wẽrã babue diada pora sida eberãrã łrł jĩãpobarã. Małba eberãrã Ācõrẽ quĩrãpita bié beadara nał djarade bia ðlbarã. ¹⁴ Mãwã baibłrł, ¿Crito oaba dadjirãra biara ðléca? Critora cadjirua neé ðasia. Ācõrẽ Jaure beucaba carebađa bẽrã ara idjida idu beabisia animarã Ācõrẽa babue diabłrł quĩrãca. Cadjirua o panł carea dadjirãra beuđida panasiđaa. Baribłrł Critoba ara idjida idu beabiđa bẽrã dadjirãba cadjirua opeđadara Ācõrẽba quĩrãdoapeđa dadjirã crĩchara jipa ðasia. Mãwã Ācõrẽ zocai ðłra dadjirãba poya ijãnia.

¹⁵ Ācõrẽba naãrã beđe ðađeaba panasiđade eberãrãba cadjiruada obadjidaa. Baribłrł Critodrł beusia ãdjia cadjirua obadađebemada eđrł ðai carea. Critora beuđa bẽrã idjideba Ācõrẽba beđe djiwidida ðasia. Mãwã Ācõrẽba ne jũma bia jõca diai jaradara idjia trłnarãba Critodeba poya eđađia.

¹⁶ Nał quĩrãca ðla: eberãba cartade ðlbarã idji beuđacarea caiba idjia eroðłra edaida. Baribłrł dji edaida ðlba dji beđe ðađara wãrãda beusida acłbiébłrł, poya eđaéa. ¹⁷ Dji beđe ðađa wađi zocai ðłmisa dji edaida ðlba mał cartade ðł ðłra poya eđaéa. Ababe beuđacareabłrł poya edaya. ¹⁸ Ara mał quĩrãca Ācõrẽba israelerã ume naãrã beđe ðaside animarã oada erozoasia. Małba cawabisia ãdjirãba mał beđe ðađara ijã ođida panasiđada. ¹⁹ Małra nãwã ðasia: Ācõrẽba diada leyra Moiseba naãrã eberãrã jũma jarasia. Małbe paca zaque oada, chiwatu oa sida baidođaa puerasia. Hisopo bacuru jłwateđe oveja cara purea ođada jłpeđa oade ðeguea edasia. Mał oaba idjia Ācõrẽba diada ley cartara, eberãrã sida jĩãposia. ²⁰ Jĩãpobłrłde nãwã jarasia: “Nał oaba jara ðla Ācõrẽ bãrã ume beđe ðađara jũma ijã ođida panłda.”‡ ²¹ Ara mał quĩrãca Moiseba Ācõrẽ wua dera, jũma mał dede eđa ðea sida oaba jĩãposia. ²² Wãrãda Ācõrẽba Moisea diada leyba jara ðla berara ne jũmada oaba jĩãpoida ðada Ācõrẽ quĩrãpita bia ðamãrẽa. Oada erozoaébłrł dadjia cadjirua opeđadara Ācõrẽba quĩrãdoaéa.

Crito oaba dadjia cadjirua ođara jũma sɔgłbarã

* 9:7 Levitico 16:1-34. † 9:11 Jũma ne bia nał ewaride ðada. Griego beđeade łcłrł cartade ðł ðla: “Jũma ne bia zeida ðada.” ‡ 9:20 Exodo 24:8.

²³ Ācōrē wua dera, mañ dede eda bea sida Ācōrē de bajāne ʘΛ zaca ʘasia. Jūma maḷgΛra animarā oaba jīāpoida ʘasia Ācōrē quīrāpita bia ʘamārēā. BaribΛrΛ Ācōrē de bajāne ʘΛra, mañ dede eda bea sida animarā oa cāyābara oa biara ʘΛba jīāpoida ʘasia. ²⁴ Critoba idji oara Ācōrē de ēberāba odade eda edeé basía, maḷgΛra aʘabe Ācōrē de ara bajāne ʘΛ zaca ʘada bērā. Critoba idji oara bajānebΛrΛ Ācōrē quīrāpita edesia. Idira mama dadjirā carea Ācōrēa quīrā djoburia iwidi ʘΛa. ²⁵ Idjira bajānaa wāé basía idji oada ʘarima zocārā jīāpoi carea nañ ējūānebema sacerdote dji dromaba poaza Ācōrē itea biara ʘΛ dejāne obari quīrāca. ²⁶ Māwā ʘadabara nañ ējūā odadeba ḷtaa Critora ʘarima zocārā beuida ʘacasia. BaribΛrΛ nañ jīrūarebema ewaride zepeda ara idjida idu beabisia. ʘarima aʘa māwā odaba dadjirāba cadjirua opedadara jūma āyā ʘasia. ²⁷ Jūmarāda ʘarima aʘa beudia. Māwānacarea Ācōrēba cawa oya. ²⁸ Ara mañ quīrāca Critoba ʘarima aʘa ara idjida idu beabisia zocārāba cadjirua opedadara āyā ʘΛi carea. Idjira wayacusa zeya, baribΛrΛ mañne dadjirāba cadjirua obadara āyā ʘΛi carea zeéa. ĀtebΛrΛ zeya idji jīā beara ēdrΛ edai carea.

10

¹ Ācōrēba Moisea diaḍa leyba jūma ne bia Critodeba zeidebemada jarjaria unubi ʘΛa. Mañ ne biara leyba diaca. Mañ bērā poaza Ācōrēa animarā babue diaḍe wābadara leyba poya jipa ʘΛcaa. ² Leyba ādjirāra wārāda jipa ʘΛdabara, waa animarāra babue diaḍe wānaé bacasia. Animarā babue dia panΛneba wārāda cadjirua neé panenabara, waa crīchaḍaé bacasia idji quīrāpita bedeade panΛda. ³⁻⁴ BaribΛrΛ paca dji umaquīrā oaba, chiwatu oa biḍa cadjiruara poya āyā ʘΛca bērā, poaza animarā babue dia panΛneba quīrānebabi ʘΛa ādjia cadjirua obadada. ⁵ Mañ carea Crito nañ ējūānaa zeside idjia Ācōrēa nāwā jarasia:

BΛa animarāra bΛa babue diaḍida quīrāé ʘΛa. Ne diaḍi sida quīrāé ʘΛa. BΛa mΛa cacua diaḍadrΛ quīrā ʘΛa.

⁶ Ādji cadjirua carea animarā babue diabΛdade, ne diabΛdade biḍa bΛra ʘΛsrida ʘacaa.

⁷ Mañ bērā mΛa jarasia: Ācōrē, mΛra nama ʘΛa bΛa quīrā ʘΛda oi carea.

BΛ Bedeade mΛnebemada māwā ʘΛ ʘΛa.*

⁸ Critoba naārā jarasia Ācōrēba quīrāé ʘΛda ēberārāba ādji cadjirua carea animarāda idjia babue diaḍida idjaba ne diaḍida. Ācōrēba Moisea diaḍa leyba māwā obi ʘΛmīna, mañneba Ācōrēra ʘΛsrida ʘacaada asia. ⁹ Mañbe Critoba Ācōrēa nāwā jarasia: “MΛra nama ʘΛa bΛa quīrā ʘΛda oi carea.” Mañba cawabi ʘΛa naārā Ācōrēba animarā babue diabi ʘadara Critoba āyā ʘΛsida. Mañ cacuabari ara idjida idu beabida bērā idjidrΛ ʘesia. ¹⁰ Ācōrēba quīrā ʘΛra Jesucritoba jūma osia. Ara idjida idu beabisia. ʘarima aʘa māwā odaba dadjirāra ewariza Ācōrē itea bia ʘasia.

¹¹ Sacerdoterāba ewariza Ācōrē itea ne obadaa idjaba animarāra babue diabadaa. Māwāmīna maḷgΛba cadjiruara āyā ʘΛcaa. ¹² BaribΛrΛ Jesucritoba cadjirua carea ara idjida idu beabisia. ʘarima aʘa māwā odaba jūma cadjiruara āyā ʘΛsia. Mañbe Ācōrē jΛwa araare chūmesia. ¹³ Mama jīā ʘΛa aʘa Ācōrēba jūma idji ume dji quīrūra idji jΛwaeḍa ʘΛbΛrΛḍaa.† ¹⁴ Critoba ara idjida idu beabisia. Māwā ʘarima aʘa odaba jūma Ācōrē itea beara jipa ʘΛsia. Mañ jipa ʘΛdara ewariza ʘaya. ¹⁵ Ācōrē Jaure biḍa abarida dadjirāa cawabi ʘΛa. Naārā jarasia:

¹⁶ Jūmarā Boro Ācōrēba nāwā jara ʘΛa: “Nocoarebema ewaride mΛa bedea djiwidida israelerā ume nāwā ʘΛya: mΛ leyra ādjirā crīchaḍe, ādjirā soḍe biḍa ʘΛya.”‡

¹⁷ Mañare nāwā jarasia:

Ādjirāba bié opedadara mΛa jūma quīrādoaya. Ādjirāba cadjirua opedadara mΛa waa crīcha ʘaéa.§

* 10:7 Salmo 40:6-8. † 10:13 Idji jΛwaeḍa ʘΛbΛrΛḍaa. Griego bedeade ʘΛ ʘΛa: “Idji jīrū edre ʘΛbΛrΛḍaa.” ‡ 10:16 Jeremia 31:33. § 10:17 Jeremia 31:34.

¹⁸ Critodeba Ācōrēba dadjirā cadjiruara jūma quīrādoada bēra, waa dadjirā cadjirua carea idjia ne diaidié panla.

Jesucritodeba dadjirāra Ācōrē caita poya wānia

¹⁹ Mañ bēra djabarā, Ācōrē itea biara ɛl dejāne eɗa wābɛda quīrāca nañ ewaride Jesucrito oadeba dadjirāra Ācōrē caita ne wayaa neé wānida panla. ²⁰ Mañ dejāne wua eatɛ jira ɛl cōābɛɛɛ quīrāca Jesucritoba idji beudebeba o djiwidida jarisia dadjirā Ācōrē caita poya wānamārēā. Mañ ode wābɛɛɛ ewariza Ācōrē ume zocai ɛaya. ²¹ Dadjirāba Sacerdote dji Dromada bajāne eropanla. Idjia Ācōrē ēberārāra jūma carebabarīa. ²² Mañ bēra Ācōrē caita wānadɛɛ. Critoba dadjirā crīcha cadjirua ɛadada jira ɛɛsia dadjirā so idji oaba jīāpobɛɛ quīrāca. Ācōrē quīrāpita bia ɛɛsia dadjirā cacuara baido pāpārā quiruba sɛɛɛ quīrāca. Mañ bēra crīcha ɛba panɛneba idjaba wārāda ijā panɛneba Ācōrē caita wānida panla. ²³ Ācōrēra beɛɛa ɛba ɛl bēra dadjirāba jɛā panɛra idjaba mañnebema jūmarāa jara panɛ sida ni maārī beɛa quenabaridié panla. ²⁴ Jɛɛɛɛɛɛɛ panla sāwā dji carebaɛɛɛɛɛ biara dji quīrāni carea idjaba ne biada oɛi carea. ²⁵ Ābaa dji jɛɛɛɛɛɛɛ idu ɛɛɛɛɛ panla ɛɛɛɛɛɛɛ idu ɛɛɛɛɛ quīrāca. Ātebɛɛɛ dji carebaɛɛɛɛɛ panla biara ijāni carea. Dadjirā Boro Ācōrēba cawa oi ewarira dārāéne zeida cawa panɛ bēra biara māwā oɛida panla.

²⁶ Wārā beɛɛa cawapeɛɛɛɛɛɛ ara dadjireba cadjiruada o pananibɛɛɛ, waa neéā Ācōrēa diaɛi carea mañ cadjiruara quīrādoamārēā. ²⁷ Māwā o ɛɛɛa ɛɛɛɛ ne wayaadeba jɛāɛɛɛ ɛɛɛ Ācōrēba cawa omārēā. Mañ ewaride Ācōrēba jūma idji ume dji quīrūra tɛɛɛ uruga nūmɛne ɛatabueya ewariza bá nūmamārēā. ²⁸ Naēna ɛɛɛɛ Ācōrēba Moisea diaɛa leyda igarasira, mañne ēberā uméba wa ūbeba jarasidara wārāda māwā ɛɛɛ, idjira ɛɛɛa quīrā djuburia neé beɛɛɛɛɛɛɛ.* ²⁹ Mañba jɛsāwā crīcha panɛ? jɛĀcōrēba idji Warra igarabadara wetara cawa oéca? Ācōrēba idji Warra oadeba beɛɛa djiwidida ɛɛɛsia dadjirāra idji itea bia ɛɛi carea. Māwāra Ācōrē Warra oa erozoada sirié ɛɛɛ crīchabadara jidjia wetara cawa oéca? Mañ awara Ācōrē Jaureba idji biadeba dadjirāra careba ɛɛ. Māwāra Ācōrē Jaure bié jarabadara jidjia wetara cawa oéca? ³⁰ Dadjirāba cawa panla Ācōrēba nāwā jarasida: “Mɛɛɛɛɛ cawa oya. Jūmarāa diaya ādjirāba opeɛɛa quīrāca.”† Idjaba nāwā jarasida: “Jūmarā Boro Ācōrēba idji ēberārāra cawa oya.”‡ ³¹ Ācōrē zocai ɛɛɛa dadjida cawa oibɛɛɛ wārāda bio minijīchia ɛɛ.

³² Quīrāneɛɛɛɛɛɛ bārāba naārā wārā beɛɛa cawasidade sāwā panasidada. Mañ ewaride bārā bia mīgapeɛɛɛɛɛ jūma droasidāa. ³³ Eɛɛɛɛ jūmarā quīrāpita Crito carea bié jarasidāa idjaba bié osidāa. Eɛɛɛɛ djabarā Crito carea bia mīga panɛ ume bia mīgasidāa. ³⁴ Crito carea preso ɛɛɛɛɛɛɛɛ bārāba quīrā djuburiasidāa. Idjaba bārāba ne erobeɛɛɛɛ ɛɛsriɛa idu jārībisidāa, cawa panɛ bēra mañ cāyābara ne biara ɛl jōcada bajāne eropanla. ³⁵ Mañ bēra bārāba Ācōrē ijā panɛra igararānada. Ijā pananibɛɛɛ, Ācōrēba bajāne ne biada waiɛɛɛ diaya. ³⁶ Bārāba jūma droaɛɛɛ panla. Māwā Ācōrēba quīrā ɛɛɛa oɛapeɛa idjia diai jaradara jūma eɛɛɛ. ³⁷ Ācōrē Beɛɛɛe nāwā ɛɛ ɛɛ: Dji zeida ɛɛɛra dārāéne zeya. Idjira wārāda dārāéa.

³⁸ Ēberā jira ɛɛɛra mɛ ijā ɛɛɛbeba zocai ɛaya. Baribɛɛɛ idjia ijā ɛɛɛa igaraibɛɛɛ, mɛɛ idjira bia unuéa.§

³⁹ ɛɛɛɛɛ Ācōrē ijā panɛra igarapeɛɛɛ aduāɛa. Baribɛɛɛ dadjirāra mañ ēberārā quīrāca panléa, ɛtebɛɛɛ Ācōrē ijā panɛneba ewariza zocai panania.

11

Ācōrē ijā ɛɛɛbeba

* 10:28 Deuteronomio 17:2-6. † 10:30 Deuteronomio 32:35. ‡ 10:30 Deuteronomio 32:36. § 10:38 Habacuc 2:3-4.

¹ Dadjirāba Ācōrēda ijā panλ bērā cawa panλa dadjia jļā panλra wārāda edadida idjaba ununaé panλ siða wārāda. ² Dadjia drōā naēnabemarāba Ācōrēra ijā panana bērā Ācōrēba bia unusia.

³ Dadjirāba Ācōrēda ijā panλ bērā cawa panλa Ācōrē beðeabλrλba naļ ējūāra, bajā siða jūma osida. Māwā dadjia ununacadeba idjia ne jūma dadjia unubadara osia.

⁴ Abelba Ācōrēda ijā ðaða bērā Caiλba diaða cāyābara ne biara ðλda diasia. Ijāna bērā idjia diaðara Ācōrēba bia unupeða jarasia idjira jipa ðλda. Abelera beuðamīna idjia wārāda ijā ðaðaba dadjirāa waðibiða cawabi ðλa Ācōrēra ijānida panλda.*

⁵ Enocoba Ācōrēra ijā ðaða bērā beurāmārēā Ācōrēba zocai edesia. Ācōrēba edeða bērā idjira waa ununaé basía. Ācōrē Beðeade ðλ ðλa Enoco edei naēna Ācōrēba idjira bia unusida.† ⁶ Baribλrλ Ācōrē ijāé ðλra Ācōrēba bia unucāa. Ācōrēmaa ze quīrīā ðλba ijāida ðλa Ācōrēra wārāda ðλda idjaba jūma idji jλrλbλdara carebabarida.

⁷ Noéba wadi unuca zeidebemada Ācōrēba idjia jarasia. Maλra Noéba ijāsia. Ara maλda Ācōrēra waya ðaða bērā idji ēberārāra ēdrλ edai carea jāba dromada osia. Ācōrēda ijāna bērā Noéba cawabisia naļ ējūāne ðeara dji cadjiruarāda. Noéba ijāna bērā Ācōrēba jipa unusia.‡

⁸ Ācōrēba Abrahaλa jarasia idjia diai jaraða druadaa wāmārēā. Abrahaλba Ācōrēra ijāna bērā sāma wāda adua ðλmīna idji druara amepeða wāsia.§ ⁹ Ācōrēra ijāna bērā idjira Ācōrēba diai jaraða druade āibema quīrāca wua dede ðabadjia. Idji warra Isara, idji wiuzaque Jacobo siða ara maļ quīrāca panabadjidaa, Ācōrēba ādjia biða maļ druara diai jaraða bērā. ¹⁰ Abrahaλra māwā ðabadjia, bajāne ðλ puru jōcaða wāi carea jļā ðaða bērā. Maļ purura Ācōrēba bio crīcha ðapeða jūma osia.

¹¹ Abrahaλra drōāda ðasia. Idji quīma Sarara warra toca basía. Baribλrλ Abrahaλba ijāsia Ācōrēba idjia warrara unubida. Ācōrēba diai jaraðara ijāna bērā warrada unusia.*

¹² Māwā Abrahaλra beuyama ðadamīna idjideba ēberārāra zocārā yōsidaa chīdau zocārā ðλ quīrāca, pusa ībλ poya juachaié ðλ quīrāca.

¹³ Jūma nama trλ odjapeðadara Ācōrē ijā panλda beusidaa. Māwāmīna Ācōrēba diai jaraðara ādjirāba naļ ējūāne edaðé basía. Baribλrλ cawasidaa nocoarebema ewaride idjia jūma diaida.† Maļ carea ðλsrīðasidaa idjaba ebuða jarasidaa naļ ējūāne ādjirāra druā āibemarāda, djārā druade pλrrλa ðeada. ¹⁴ Māwā jara panλneba ebuða cawabisidaa ādji druā arada edaði carea jļā panλda. ¹⁵ Ādji ēdrλpeðada druada jēda crīchapeðadabara poya jēda wānida panacasiðaa. ¹⁶ Baribλrλ druā biara ðλ bajāne ðλda quīrīā panasidaa. Maļ carea Ācōrēra peracāa idjira ādjirā Ācōrē abλdaðe. Idjia puruda ādjirā itea bajāne o erobλa.

¹⁷⁻¹⁸ Abrahaλba wārāda ijā ðλ cawaya Ācōrēba jarasia idji warrada babue diamārēā. Abrahaλba Ācōrēra ijā ðaða bērā idji warra Isara babue diade wāsia. Baribλrλ maļ naēna Ācōrēba idjia nāwā jaraðoasia: “ðλ warra Isadeba ðλ warrarāra zocārā yōnia.”‡ Ācōrēba māwā jaraðamīna Abrahaλba idji warra aðabe quiruda babue diai carea ðasia. ¹⁹ Abrahaλba crīchasia idji warra Isa beaðacarea Ācōrēba idjira poya λrēbabida. Wārāda Ācōrēba Isa λrēbabibλrλ quīrāca idu beabié basía. Māwā Abrahaλba Isara zocai erobesia.§

²⁰ Isaba Ācōrēda ijā ðaða bērā idji warra Jacobora, Esaú siða bia jarasia Ācōrēba nocoarebema ewaride carebamārēā.*

* 11:4 Genesi 4:3-5. † 11:5 Genesi 5:22-24. ‡ 11:7 Genesi capítulo 6-8. § 11:8 Genesi 12:1-5. * 11:11 Griego beðeade maļ versículora ebuða ðléa. Nāwā traducida ðλa: “Abrahaλ quīma Sara biða Ācōrēra ijāna bērā biogoasia, warra tocamīna idjaba djorada ðλmīna. Ācōrēba diai jaraðara wārāda diaida ijāna bērā warra tosia.” † 11:13 Cawasidaa nocoarebema ewaride idjia jūma diaida. Griego beðeade ðλ ðλa: “Maļgλra tλmλba unusidaa.” ‡ 11:17-18 Genesi 21:12. § 11:19 Genesi 22:1-14. * 11:20 Genesi 27:27-29; 39-40.

²¹ Jacobo beuyama baside Ācōrēda ijā bađa bēřā idjia Jose warrarāra aba aba bia jarasia Ācōrēba carebamārēā. Maļbe idji bardonane jida nūmlba Ācōrēa bia bedeasia.†

²² Jose beuyama baside Ācōrēda ijā bađa bēřā israelerāra Egipto druađeba ēdrłđiada asia. Ēdrłbładađe idji błwłrłra Canaaļ druađaa jouđe edeđaduđa asia.‡

²³ Moise toside ewaride Egiptodebema boroba israelerā warra umaquĩrā zaquerāda jūma quenabisia. Baribłrł Moise djibarirāba Ācōrēda ijā panana bēřā dji boroba jarađara wayađaé basía. Moise tođacarea unusiđaa idjira warra quĩrāwārēā błda. Maļ bēřā dji boroba bearāmārēā jedeco ūbea mērā eropanasiđaa.§

²⁴ Moiseba Ācōrēda ijā bađa bēřā drōā bađacarea quĩrĩāé basia ēberārāba idjira Egiptodebema boro cau warraada adida.* ²⁵ Idjimaarā cadjirua o błđeba warrewarrea błsriđa bai cāyābara biara basia Ācōrē ēberārā ume ābaa bia mĩga baida. ²⁶ Ācōrēba ēdrł edabari diai jarađara wārāda zeida ijāna bēřā, idjia crĩchasia Egiptodebema ne biada erobai cāyābara biara błda bia mĩga baida.† Ācōrēba nocoarebema ewaride diai jarađada biara eda quĩrĩāna bēřā māwā crĩcha basia.

²⁷ Moiseba Ācōrēda ijā bađa bēřā Egiptodebema boro quĩrūbi wayaé ēdrłsia. Ācōrē ununacara unu bł quĩrāca idjia ijā błra igaraé basía.

²⁸ Moiseba Ācōrēda ijā bađa bēřā israelerā Egiptodeba ēdrłđi ewarida obisia.‡ Maļne deza dji eda wābada icawa oada jīāpobisia dji beabariba ādji umaquĩrā warra dji nabemarāda bearāmārēā.§

²⁹ Ācōrēda ijā panana bēřā israelerāra Ācōrēba Pusa Purru ēsi ewađa ode pōāsa chāsiđaa. Baribłrł Egiptodebemarā abari ode chābłdađe jūma nābłrł quinisidaa.*

³⁰ Ācōrēda ijā panana bēřā israelerāra siete ewari Jerico puru auđu płrrłgabłdađe maļ puru auđu jūrā ca błra jūma tođogozoasia.†

³¹ Israelerā umēba Jerico puru sāvā bł cawaya acłđe wāsiđade wērā auđu Rahába Ācōrēda ijā bađa bēřā ādjira bia edasia. Maļ carea israelerāba Ācōrē ijāé beara jūma quenasiđade idjira beađaé basía.‡

³² Ķ Ācōrē ijā beađebebemada młā cārēda wadi jarai? Sansoļnebemada, Gedeoļnebe-
mada, Baracodebemada, Jertedebemada, Davidebemada, Samueldebemada, Ācōrēneba
bedeabadarānebema siđa beđeai carea ewariba araéa. ³³ Ācōrēda ijā panana bēřā łcłrłba
drua beara poyasiđaa, łcłrłba ādji druara jipa erođeasia, idjaba łcłrłba naļ ējūāne
Ācōrēba diai jarađara edasiđaa. Ācōrēda ijā panana bēřā łcłrłra Ācōrēba imamaa idu
cobié basía. ³⁴ Ācōrēda ijā panana bēřā łcłrłra tłbł uruga nūmlba baé basía, łcłrłra
necoba beadidebemada ēdrłsiđaa, łcłrł cacua łbłaé beađada cacua łbłasiđaa idjaba
mēsřā beasia dji quĩrū ume djōni carea. Maļba ādji dji quĩrūra poyasiđaa.

³⁵ Ľcłrł wērārāba Ācōrēda ijā panana bēřā ādji ēberārā beupeđara łrēbasidaa.
Baribłrł łcłrłda Ācōrē ijā panł carea ēberārāba bio puođapeđa beasiđaa. Ācōrēda
igarađibłrł ēdrł błđiada asidađe igarađaé basía. Ātebłrł idu beabisidaa łrēbađapeđa
zocai bai biara błda edađi carea. ³⁶ Ľcłrłda Ācōrē ijā panł carea ēberārāba ipiđa bié
jarasiđaa, soaba usiđaa, idjaba carenaba jłnapeda preso błsiđaa. ³⁷ Ľcłrłda mōgaraba
tabari beasiđaa. Ľcłrłda ēsiđra błá łrrasiđaa. Ľcłrłda necoba beasiđaa. Ľcłrłda de
neé bea bēřā płrrła wāsiđaa. Maļne ādjia jłni carea neé beađa bēřā oveja e ođada,
chiwatu e ođa siđa jłbadjiđaa. Ādjirāra abeđa ne neé beasia. Ēberārāba ādjirāra bia mĩga
eropanabadjidaa idjaba bié obadjidaa. ³⁸ Maļ ēberārāra Ācōrē quĩrāpita dji biara beasia.

† 11:21 Genesi 48:1-20. ‡ 11:22 Genesi 50:24-25. § 11:23 Exodo 1:22deba aba 2:2đaa. * 11:24 Exodo 2:10-12.

† 11:26 Ācōrēba ēdrł edabari diai jarađa. Griego bedeade bł bła: “Crito.” ‡ 11:28 Egiptodeba ēdrłđi ewarida. Cāpūrĩā bedeade bł bła “Pascua.” § 11:28 Exodo 12:21-30. * 11:29 Exodo 14:21-31. † 11:30 Josue 6:1-21. ‡ 11:31 Josue 2:1-21; 6:22-25.

Mañ bēra ñaļ ējūane beadié panasidaa. Ādjirāra de neé bea bēra ējūa pōasa ewaraga bade, eyade bida parrā nībabadjidaa. Eya uriađe, egoro uriađe bida panabadjidaa.

³⁹ Jūma maļ ēberārāba Ācōrēra ijā panana bēra Ācōrēba ādjirāra bia unusia. Māwāmīna idjia diai jaradara ñaļ ējūane edadaé basía. ⁴⁰ Ācōrēba dadjirā itea ne biara bāda eroþa bēra quīrīasia ādjirāra dadjirā ume ne jūmane bia pananida.

12

Jesucritoda crīcha pananadua

¹ Mañ ēberārā zocārāba unubisidaa Ācōrēra wārāda ijāsidaa. Mañda cawa panā bēra dadjirā bida ara maļ quīrāca ijā pananida panā. Dadjirā idu ijābicara, cadjiruaba dadjirā bāra edabari sida āyā bādaþeða jūma droa panāneba nocoþaa wānadrā dadjirā jūenida panāmaa. ² Jesudrā biara crīchaþida panā. Idjiabāra carebasia dadjirāba naārā ijānamārēā idjaba carebabaria ewariza ijā pananamārēā. Crīchaþadua sāvā idjira crude bia mīgasida. Mañ carea peraida beadamīna perá basía. Idjia cawasia māwānacarea bio þasrida baida. Iðira Ācōrē bugue biya quīru jāwa araare chūmā.

³ Bio crīchaþadua ēberā cadjiruarāba Jesu bié osidađe sāvā droasida. Māwā bārāra sēnaéa idjaba bārāba ijā panāra igarāþida crīchaþaéa. ⁴ Bārāra cadjirua ume djō panā. Baribāra wadibida bārāra beadaé panā Jesu beapeþada quīrāca.* ⁵ Biara ijānamārēā Ācōrē Bedeade bā þara ¿bārāba quīrādoasidaa? Idji warrarā nāvā jarasia:

Mā warra, Jūmarā Boroba quēþbāraþe sopuarādua. Jipa omārēā quēþbāraþe bié crīcharādua.

⁶ Jūmarā Boro Ācōrēba quīrā þa ēberārāra quēþbaria jipa oðamārēā.

Idji warrarā beadamārēā edadarāba cadjirua osidara idjia ubaria.†

⁷ Bārā bia mīga panāra droaþadua Ācōrēba maļgāþeþa jipa obi þa bēra. Bārāra idji warrarā bēra, Ācōrēba māwā idu bia mīgabi þa cawa jipa oðamārēā. ¿Warraba jipa omārēā dji zezaba quēþcaca? ⁸ Ācōrēba idji warrarāra jūma quēþbaria jipa oðamārēā. Māwā oþbāra, bārāra idji warrarā araéa. ⁹ Dadjirāba ñaļ djarade zezada eropanasiadaa. Ādjirāba dadjirāra quēþbadjidaa jipa oðamārēā. Mañ carea ādjirāra wayabadjidaa. Mañba ¿ewariza zocai beadi carea dadjirā Zeza bajānebemara biara wayadié panāca?

¹⁰ Dadjirā zeza ñaļ ējūane zocai panasidađe dadjirāra quēþbadjidaa jipa oðamārēā ara ādjia crīcha panana quīrāca. Baribāra Ācōrēba māwā obaria idji quīrāca cadjirua neé bia beadamārēā. ¹¹ Jipa oðamārēā quēþbadađe dadjirāra þasridaþaca aþeþbāra sopuabadaa. Baribāra tēā baðacarea dji ijāþeþadaba jipa obadaa idjaba necai beabadaa.

Ācōrēra ijā pananadua

¹² Mañ carea sē panāmīna bārā jāwa norrabari beada, bārā chirāboro ureurea bea sida wayacusa þababāþa quīrāca biara ijā pananadua. ¹³ O jipa bade nībaþadua. Māwā dji sē panāra āi wānaéa aþeþbāra biara ijā panania.‡

¹⁴ Jūmarā ume necai beaðadua. Idjaba Ācōrē itea bia beaðadua. Ācōrē itea bia beaéba idjira poya ununaéa. ¹⁵ Quīrācuíta beaðadua Ācōrēba idji biadeþa careþa þara ni abāþa igararānamārēā. Idjaba quīrācuíta beaðadua bārā tēna ni abāþa ne carra asea quīrāca þearānamārēā. Mañba djabarāa bié crīchabipeþa ārībaria. ¹⁶ Quīrācuíta beaðadua bārā tēna ni abāþa auþua nībarānamārēā ni Esaú quīrāca Ācōrēnebemada crīchaþaé þearānamārēā. Esaúra warra iwina bēra dji zezaba eroþeþebemada waiþlara edaida þasia. Māwāmīna idji djababa þarima aba ne cobidabari idjia edaida þaðara jūma idji djabaa diasia.§ ¹⁷ Bārāba cawa panā māwānacarea Esaúba quīrā þasida dji zezaba

* 12:4 Bārāra beadaé panā Jesu beapeþada quīrāca. Griego bedeade nāvā bā þa: “Wadibida bārā oara erozoaé þa.” † 12:6 Proverbio 3:11-12. ‡ 12:13 Griego bedeade nāvā bā þa: “O jipa bade nībaþadua dji jīrū bié þeara āi tgarānamārēā aþeþbāra ādji jīrūra biadamārēā.”

§ 12:16 Genesi 25:27-34.

idjira bia jaraida Ācōrēba carebamārēã. Māwāmīna dji zezaba idjira igarasia. Esaúra jīānamīna idjia naārã odara poya bia ʘlé basía.*

¹⁸ Bārã Ācōrēmaa zepedadara israelerã zepedada quīrāca ʘléã. Israelerãra Sinai eyadaa wāsīdaa. Mañ eyara ādji dauba unusīdaa.† Mañne eyara uruga nūmesia, ewarira pāisosa nūmesia, idjaba nāūrāda minijīchia pua nūmesia. ¹⁹ Ādjirāba cachiru jīguara, Ācōrēba jīgua bedēabɾɾɾ sīda ūrīsīdaa. Mañ ūrīsīdade ne wayaaba bedēa djuburiasīdaa Ācōrēra waa bedearāmārēã. ²⁰ Bio ne wayasīdaa Ācōrēba nāwã jarada bērã: “Baridua ēberāda, animarã sīda nañ eya caita zeibɾɾɾ, mōgaraba tabari beadida panɾa wa chaba drɾ beadida panɾa.”‡ ²¹ Israelerāba unu panɾa bio minijīchia ʘɾ bērã Moiseba nāwã jarasia: “Māra ne wayaaba ure nūmɾa.”§

²² Baribɾɾɾ bārãra Ācōrēmaa zesīdade bajānebema Sioɾ eyadaa, bajānebema Jerusaleñnaa zesīdaa. Mañ purura Ācōrē zocai ʘɾdeã. Mama bajānebema nezocarāda mil zocārã ābaa ʘsɾīda dji jɾre duanɾa. ²³ Bārãra Ācōrē warrarã dji jɾre duanɾamaa zesīdaa. Ācōrēmaarã jūmarāda warra iwīnaa. Bajānebema bērã ādji trɾra mama ʘɾ ʘɾa. Bārãra jūmarã Cawa Obari Ācōrēmaa zesīdaa. Ēberārã jira ʘea Ācōrēba bia ʘlédaamaa zesīdaa. ²⁴ Bārãra Jesumaa zesīdaa. Idjideba Ācōrēra ēberārã ume bedēa djiwidida ʘsīa. Bārãra idji oa jīāpodamaa zesīdaa. Jesu oa erozoadaba cawabi ʘɾra Abel oa erozoadaba cawabi ʘɾ cāyābara biara ʘɾa. Jesu oa erozoadaba cawabi ʘɾa Ācōrēba cadjiruara sɾɾɾbarida. Baribɾɾɾ Abel oa erozoadaba cawabi ʘɾa Ācōrēba cadjiruara cawa obarida.*

²⁵ Mañ carea quīrācuīta beadedua Ācōrēba jara ʘɾra igarada amaaba. Idjia Sinai eyade jarada igarapedadara cawa osīde ēdrɾdeã basía. Mañ bērã idjia bajāneba dadjirã sođe jara ʘɾda igaradibɾɾɾ ʘēdrɾdica? Ēdrɾdeã. ²⁶ Sinai eyade Ācōrē bedēasīde de uremiada wāsīa. Baribɾɾɾ nañ ewarīde idjia nāwã jara ʘɾa:

Wayacusa mɾa de uremiara wābiya. Mañne aʘabe nañ ējūāda urebiéã, ātebɾɾɾ bajã sīda urebiya.†

²⁷ Wayacusa urebiyada asīde Ācōrēba cawabisia ne jūma idjia ocuadara urepeda jōbida. Mañne aʘabe jōcadɾɾ ʘeya.‡ ²⁸ Dadjirãra Ācōrē puru jōcade panani bērã idjia bia ʘɾada adīda panɾa. Bio waya panɾneba idjia bia bedēadīda panɾa idjia quīrã ʘɾ quīrāca. ²⁹ Māwã wayadīda panɾa dadji Ācōrēba idji ijāē ʘeara cawa oi bērã tɾɾɾ uruaba jūma bábari quīrāca.

13

Djabarãra sãwã nībadīda panɾa

¹ Bārãra djabarã bērã aʘarica dji quīrã beadedua. ² Quīrãdoarānada bārã dede zebɾɾa bia edadīda panɾda. Āɾɾɾɾba cawadaéne bajānebema nezocarāda ādji dede bia edasīdaa. ³ Preso ʘeara quīrãdoarānada bārã sīda ādjirã ume preso panɾ quīrāca. Ēberārãba bié o panɾneba bia mīga ʘeara quīrãdoarānada bārã sīda ādjirã ume bia mīga panɾ quīrāca.

⁴ Jūmarãba ādji quimara waya beadīda panɾa. Ācōrēba auđu obadara, daunemabada sīda cawa oi bērã aʘabe bārã quima ume cāñnīda panɾa.

⁵ Paratara awua ʘearānada. Ātebɾɾɾ bādji eroʘeaba ʘsɾīda beadedua Ācōrēba nāwã jarada bērã: “Mā ʘɾra ameéã idjaba igaradēã.”* ⁶ Mañ carea dadjirãba ne waya neé nāwã jaradīda panɾa:

Mɾ Boroba mɾra careba ʘɾa. Mañ bērã mɾra ne wayaé ʘɾa. ʘēberãba mɾda sãwã bié oi?†

* 12:17 Genesi 27:1-41. † 12:18 Eyara ādji dauba unusīdaa. Griego bedēade nāwã ʘɾ ʘɾa: “Eya dadjia poya tãida ʘɾmaa zesīdaa.” ‡ 12:20 Exodo 19:12-13. Wa chaba drɾ beadīda panɾa. Griego bedēade āɾɾɾ cartade māra neéã. § 12:21 Deuteronomio 9:19. * 12:24 Genesi 4:10-11. † 12:26 Hageo 2:6. ‡ 12:27 Griego bedēade nāwã ʘɾ ʘɾa: “Ne jūma idjia ocuada ureīda ʘɾra urepeda jōbiya. Mañne aʘabe ne jūma urecada ʘeya.” * 13:5 Deuteronomio 31:6. † 13:6 Salmo 118:6.

⁷ Bārā bororāda quĩrānebaɗadua. Ādjirāba Ācōrē beɗeara bārāa jaradiasiɗaa. Crĩchaɗadua sāvā ādjira nĩbasiɗada idjaba maɓgɓa cārēda sāvāsida. Ādjia Crito ijā panana quĩrāca bārā bida ijā pananadua.

⁸ Jesucritora quĩrā awara ɓacaa. Nuena ɓaɗa quĩrāca idi bida abarica ɓla, idjaba ewariza māwā ɓaya. ⁹ Baribɓɓa Ḅɓɓɓa ne quĩrātanoa āi jaradiabadaa. Ādjirāa idu cūrūgabirānadua. Bārāba co panɓneba wa coɗaé panɓneba Ācōrēra biara ijānaéa. Maɓba ni abaɗda carebaca. Ātebɓɓa Ācōrēba idji biadeba careba ɓla bārāba biara soɗeba ijānamārēa.

¹⁰ Dadjirāba Jesuda eropanɓa animarā dadji cadjirua carea babue diapedaɗa quĩrāca. Baribɓɓa Ācōrē dede waɗibiɗa ādji cadjirua carea animarā babue diabadarāba Jesura poya edaɗaéa.‡

¹¹ Cadjirua carea sacerdote dji dromaba animarā oara Ācōrē itea biara ɓa dejāne eda jīāpoɗe wābaria. Baribɓɓa dji animarāra puru jīga ededapeɗa babuebadaa. ¹² Ara maɓ quĩrāca Jesura puru jīga bia mĩgasia idji oaba ēberārāra Ācōrē itea bia ɓli carea.

¹³ Maɓ bēra puru jīga Jesumaa wāɓɗa quĩrāca idjira ēpēnida panɓa. Ēberārāba Jesu bié jarapedaɗa quĩrāca dadjirā siɗa bié jarabɗaɗe droaɗida panɓa. ¹⁴ Naɓ ējūāne dadjirāra puru jōcade panɓéa, ātebɓɓa jɓā panɓa bajānebema puru jōcade panani carea.

¹⁵ Maɓ carea Jesucritoɗeɗa dadjirāba ewariza Ācōrēa bia beɗeɗaɗida panɓa. Dadji Ācōrē ijā panɓana a panɓa idjia bia beɗeabɗaɗe animarā babue diabɗa quĩrāca o panɓa.

¹⁶ Quĩrādoarānadua bia oɗi carea idjaba bārāba eropanɓneba dji careba panani carea. Jūma maɓgɓa Ācōrēba bia unu ɓla animarā babue diabɗa quĩrāca.

¹⁷ Djabarā, bārā bororāba jara panɓra ijā oɗadua. Bārāra waga panɓ bēra ādji jɓwaɗeɗa ɓeɗadua. Ādjirāba cawa panɓa Ācōrēba cawa obɓɓɗe jūma ādjia opeɗaɗara idjia ebuɗa jaraɗida. Maɓ bēra ādjia jara panɓra ijā oɗadua. Māwā ādjirāba ɓɓriɗa, sopua neé jūma oɗia. Bārāba ijā oɗaé panɓneba ādjirāda sopuabiɗibɓɓa, bārāra poya bia carebaɗaéa.

¹⁸ Dai carea Ācōrēa iwiɗiɗadua. Daira ne jūmane jipa nĩba quĩrā panɓa. Cawa panɓa cadjiruara oɗaé panɗa. ¹⁹ Mɓ djuburia, Ācōrēa iwiɗiɗadua wayacusa isabe bārāmaa wābimārēa.

²⁰⁻²¹ Dadjirā Boro Jesucritora Oveja Wagabari dji Dromaa. Necai ɓai diabari Ācōrēba idjira beu ɓaɗada Ḅrēbabisia. Jesucrito oadeba Ācōrēra ēberārā ume beɗe ɓɓsia. Maɓra ewariza ɓaya. Mɓa quĩrā ɓla Ācōrēba ne jūma biada bārāa o cawabida idjia quĩrā ɓa quĩrāca poya oɗamārēa. Idjaba quĩrā ɓla Jesucritoɗeɗa idjia dadjirā soɗe ne jūma oida idjia quĩrā ɓa quĩrāca ɓeɗamārēa. Dadjirāba ewariza Jesucritoa bia beɗeɗaɗida panɓa. Bia ɓla māwā ɓaɗa.

²² Djabarā, mɓa naɓ carta zaqueda ɓɓsia bārāba biara ijānamārēa. Maɓ bēra mɓa bārāa beɗe djuburiaya naɓ beɗeara bia edaɗamārēa.

²³ Cawaɗadua dadjirā djaba Timoteo preso ɓaɗara ēɗɓɓa. Idjida isabe mɓmaa zeibɓɓa, bārā aɗɗe wābɓɓe mɓa idjira edeya.

²⁴ Djabarā, bārā bororāa, jūma Ācōrē ēberārāa bida jaraɗadua mɓa quĩrā ɓɗa ādjirāra bia duananida. Djabarā Italia druadebemarāba quĩrā panɓa bārāra bia duananida.

²⁵ Mɓa quĩrā ɓla Ācōrēba idji biadeba bārāra jūma careba ɓaɗa.

‡ 13:10 Griego beɗeɗe maɓ versícúloda nāvā ɓa ɓla: “Dadjirāba animarā babue diabadada eropanɓa. Ācōrē dede ne o panɓa maɓneɓemada cocara panɓa.”

SANTIAGO CARTA SANTIAGOBA ÆLÐA

Jesu djaba Santiagoba naļ cartada þasica þla. Maļ Santiagoba naārā Jesura iĵāē þasia (Juaļ 7:1-9). Bariblrl idjira Jesu iĵā þearā tāēna dji dromada þesia. Hecho cartade maļra ebuða þla (12:17; 15:12-21; 21:17-19). Santiagora Jerusaleļne þabadjia. Poa 62de idjira Jesu iĵā þl carea beasidaa.

Santiagoba naļ cartara Israel doce warrarāneba yōpeðadarā druaza þea itea þasia. Æclrlmaarā maļba jara þla djabarā judiorā itea þasida. Dewararāmaarā jara þla jūma Jesu iĵā þea itea þasida.

Santiagoba naļ cartara þasia cawabi carea sāwā naļ ējūāne niþaðida panlda. 1:1-18de þl þla Ācōrē necawaada, jūma droa þai sida iwīðida panlda. Maļare Ācōrē wārāda iĵā þaiðebemada þl þla (1:19ðeba aþa 2:26ðaa). Maļare þl þla dadji quīrāme quīrācuiðidebemada idjaba naļ ējūā awuadiē panlnebemada (3:1neba aþa 5:6ðaa). Jīrūare þl þla dadjia jūma droa panlne djārā bia oðidebemada (5:7-20).

Dji crīcha dromada 2:8de þl þla: “Bārāba Ācōrē leyðebema dji dromaara þlda wārāda iĵā o panlbrlrl, bia o panla. Ācōrē Beðeade maļ leyba nāwā jara þla: djārāra quīrādua ara bldji quīrā þl quīrāca.”

Bia mīga þlde droa þaiðebema

¹ Māra Santiagoa, Ācōrē nezocaa idjaba dadjirā Boro Jesucrito nezocaa. Naļ cartara þlbrlrl Israel doce warrarāneba yōpeðadarā druaza þea itea. Mā quīrā þla bārāra bia pananida.

² Djabarā, bariduðeba bia mīga panlne þlsriða þeaðadua. ³ Bārāba cawa panla māwā bia mīga panlne Ācōrēda iĵā pananibrll, biara droa cawaðida. ⁴ Maļ bērā jūma bia droa pananadua. Māwā ne jūmane biya, jipa þeaðia. Ni maārī biða bié þeaðaéa.

⁵ Bārānebemaba crīcha cawaada neé þlbrlrl, Ācōrēa iwīðida þla. Maļne Ācōrēba diaya. Idjā iwīðisidara quēāēne jūmarāa aþuba diabaria. ⁶ Bariblrl wārāda iĵā þlðeba iwīðida þla. Ni maārī biða crīchaié þla Ācōrēba diaéda. Māwā crīcha þlra nāūrāba pusa bogozoa āyā edebari quīrāca þla. ⁷ Māwā þlba crīchaié þla dadjirā Boroðeba ne edaida. ⁸ Idjira crīcha umé þl bērā aþari crīchade þacaa.

⁹ Djaba mīa djuburi þlra þlsriða þaida þla Ācōrē quīrāpita dji droma bērā. ¹⁰ Bariblrl parata bara þlra þlsriða þaida þla Ācōrēba idjira mīa djuburi unu þl bērā. Parata bara þlra dārā þaéa nepōnō dārā þaca quīrāca. ¹¹ Āmāðau odjaðacarea jlwlrāba chiruara pōpōnozoabaria. Maļbe dji pōnō jurrupeða idji biya quirura jōbaria. Ara maļ quīrāca ne bara þlra ewariza parata edai carea þlde beuya.

¹² Aþalþa bia mīga þlde jūma droa þlbrlrl, Ācōrē quīrāpita bio bia þla.* Jūma droaðacarea Ācōrēba borobari diabrlrl quīrāca idjira ewariza zocai þlyya. Ācōrēba jūma idji quīrā þearā wārāneba māwā zocai þlyyaða asia.

¹³ Cadjirua oi crīcha zebrlrde ni aþalþa jaraié þla Ācōrēba maļra dia þlda. Cadjirua oi crīchara Ācōrēmaa zeca bērā idjia ni aþala maļra diacaa. ¹⁴ Ātebrlrl cadjirua oi crīchara zebaria ara dadjia māwā o quīrā þl bērā. ¹⁵ Cadjirua oi crīchara zepeda maļda o þebaria. Māwā o þeda bērā beuðacarea Ācōrēnebemada ewariza jīga þaya.

¹⁶ Djabarā, ara bāduþa cūrūgarānadua. ¹⁷ Ātaareba dadjirā Zeza Ācōrēba ne jūma bio biya queðeadrl dadjirāa diabaria. Idjibrll ne jūma bajāne uruabadara ocuaða. Maļra ewariza aþarica uruaðacaa. Bariblrl Ācōrēra quīrā awara þacaa idjaba quīrā awara ocaa.

* 1:12 *Bia mīga þlde*. Griego beðeade maļba idjaba jara þla: “Cadjirua oi crīcha zebrlrde.”

¹⁸ Idjia quĩrĩãna bẽrã idji wãrã bedeadeba dadjirãra zocai ðasia. Mãwã néudebema naãrã ewaða idjía diaða quĩrãca dadjirãra jũma idjia odadembemada idji itea biara panla.

¹⁹ Mañ bẽrã djabarã, jũmarãba quĩrãcuíta ùrĩni carea ðeadida panla, quĩrãcuíta bedeadida panla, idjaba baridua carea isabe quĩrũnié panla. ²⁰ Dadji quĩrũbdade Ācõrẽba jipa obi ðara odacaa. ²¹ Mañ bẽrã ne jũma cadjiruara, ne jũma jipaé ða sida igaradadua. Mañbe Ācõrẽba idji bedea bãrã sode ðadada crĩcha biadeba ijãnadua. Ara mañ bedeba bãrãra Ācõrẽba cawa oidembemada poya edra edaya.

²² Ācõrẽ bedeara ijã o pananadua. Aðabe ùrĩbadada ðearãnadua. Mãwã ðeadibara, ara bãduba cũrũga ðeadia. ²³ Ācõrẽ bedea ùrĩ ðaba ijã oébara, éberãba quĩrã acbadaðe idji quĩrã acbbara quĩrãca ða. ²⁴ Acbbaraðe idjira sãwã ðada unubarimĩna, ãyã wãsira aðeda quĩrãdoabaria. ²⁵ Baribara bariduaba Ācõrẽ bedeadada ùrĩpeða quĩrãdoapébara, bio bia ðaya. Mañ bedea jipa ða dadji edra ðabarida ewariza quĩrãcuíta crĩchapeða ijã o ðaibara, idjia o ðadeba bio bia ðaya.

²⁶ Aðalba Ācõrẽda ijã ðada crĩcha ðabara, baribara idji quĩrãmeda quĩrãcuíta wa-geébara, ara idjiduba cũrũga ða. Wãrãda ijãé ða. ²⁷ Wãrãda ijã ðaba nãwã oida ða dadji Zeza Ācõrẽba idjia o ðara bia unumãrẽã idjaba jipa unumãrẽã: jẽrãmãrãda, pẽdra wẽrãrã sida bia mĩga panne carebaida ða, idjaba nañ ejũãne ðea cadjiruada oié ða.

2

Ni aþa ume quĩrã awara odié panla

¹ Djabarã, bãrãba dadjirã Boro biya quiru Jesucritoda ijã panla bẽrã ni aþa ume quĩrã awara orãnadua. ² Āĩbẽrã ewari aþa bãrã aþaa dji jare panne éberãba jlwadẽ oro oda jã ðada, djio nẽbla jã ðada eða zeisicada. Mañne idjaba éberã ne neé ðaba djio sore jã ðada eða zeisicada. ³⁻⁴ Bãrãba bio djio nũmda bia ununapeða idjía nama biara ðama chũmeduada adibara, mañne dji ne neé quirúa jãma ðta nũmeduada adibara, wa nama mñ jĩrũ caita egode chũmeduada adibara, ¿ara bãrã tãena quĩrã awara o panléca? ¿Crĩcha bié ðadeba mãwã o panléca?

⁵ Djabarã, jũrĩnadua! ¿Ācõrẽba nañ ejũãne ne neé quẽdeara Jesucrito ijãnamãrẽã edasiéca? Mãwã ãdjirãra ne bara panla quĩrãca ðeaa. Ācõrẽba ãdjirãra bia pe erobaya idji quĩrã ðearã wãrãneba mãwã jaraða bẽrã. ⁶ Mãwãmĩna bãrãba ne neé quẽdeara bié obadaa. Parata bara ðadra bia obadaa. Baribara ¿parata bara ðeabara bãrãra bié odacaca? ¿Ādjabara bãrãra cawa obadamaa õgo ededacaca? ⁷ Bãrãra Jesucritoða. Baribara ¿ãdjirãba idji trã biya quiruda bié jaraðacaca?

⁸ Bãrãba Ācõrẽ leyðebema dji dromaara ðada wãrãda ijã o panlbara, bia o panla. Ācõrẽ Bedeade mañ leyba nãwã jara ða: “Djãrãra quĩrãdua ara bdji quĩrã ða quĩrãca.”* ⁹ Baribara bãrãba ðara quĩrã awara o panlbara, cadjiruada o panla. Ācõrẽ leyba jara ða bãrãra mañ carea bedeade panla. ¹⁰ Aðalba Ācõrẽ leyðebemada aþa ijã oébara, jũma ijã oé ða carea bedeade ða. ¹¹ Nañ quĩrãca ða. Ācõrẽba jãrasia “daunemarãdua” idjaba “mĩã ðearãdua.” Daunemaémĩna mĩã ðaibara, Ācõrẽ leyra ijã oé ða. ¹² Quĩrãcuíta bedeadadua idjaba jipa odadua, Ācõrẽba dadji edra ðabari leyðeba cawa oi bẽrã. ¹³ Djãrã quĩrã djuburiacara Ācõrẽba cawa obaraðe quĩrã djuburiaéa. Mañne djãrã quĩrã djuburiabadara bia ðeadia.

Crito wãrãda ijã ðaba biada obaria

¹⁴ Djabarã, aþalba Jesucritoda wãrãda ijã ðada aibara, baribara biada oé ðabara, ¿mañba carebaica? ¿Mañba idjira wãrãda edraica? ¹⁵ Nañ quĩrãca ða. Djababa wa djabawẽrãba cacuaðe jãli carea idjaba coi carea neé ðasicada. ¹⁶ Mañne aþa bãrãnebe-maba idjía jaraibara, “mã quĩrã ða ðara bia wãida, cacuaðe jãli careabemara erobaida,

* 2:8 Levítico 19:18.

idjaba bia ne co ðaída,” baribɫɫ ni cārē siða diaéɫɫ, ¿mañ jaraðaba carebasica? Carebaé basía. ¹⁷ Ara mañ quiŕāca Jesucrito ijā ðaða a ðaba biada oéɫɫ, wārāda ijāé ða. Idjia ijā ðaða a ðara ēberā beuda quiŕāca ða.

¹⁸ Aðalba jaraisicada: “Bla Jesucritora ijā ðaða abaria, mañne mña biada obaria.” Mña nañda jaraya: bla bia oéne acɫbidua Jesucritora wārāda ijā ðaða. Mañne mña bia o ðaðeba acɫbiya Jesucritora wārāda ijā ðaða. ¹⁹ Bla ijā ða Ācōrēra aðabɫɫ ðaða. ¡Bio bia ða! Jairā biða māwā ijā paɫa, baribɫɫ Ācōrē wayaaba urebadaa.

²⁰ Bɫa cŕicha neé ða. ¿Mña bɫa cawabida ða Jesucrito ijā ðaða a ðaba biada oéɫɫ wārāda ijāé ðaða?† ²¹ ¿Dadji judiorā zeza Abrahaɫba oða carea Ācōrēba idjira jipa unué basica? Ācōrēba Abrahaɫa idji warra Isara babue diaduða aside Abrahaɫba māwā oðe wāsia.‡ ¿Ācōrēba idjira mañ carea jipa unué basica? ²² Bla cawaida ða Abrahaɫba wārāda Ācōrēra ijāna bēra māwā osida. Idjaba māwā oða bēra unubisia Ācōrēra wārāda ijā ðaða. ²³ Abrahaɫba oðaba cawabi ða Ācōrē Bedeade ðl ðara wārāda. Nāwā ðl ða: “Abrahaɫba Ācōrēra ijāsia. Mañ carea Ācōrēba idjira jipa unusia.”§ Idjaba Abrahaɫra Ācōrē ume dji biaaða abadjiðaa.

²⁴ Mañgðeba bārāba cawa paɫa Ācōrēba dadjira jipa unué ðaða aðabe idjida ijā paɫana a paɫ bēra, āteɫɫ jipa unu ða idjira ijānapeða biada o paɫ bēra.

²⁵ Ara mañ quiŕāca wērā auðua Rahába oða carea Ācōrēba idjira jipa unusia. Josueba diabueðarāra idji dede bia edasia idjaba dewara óare jēda wābisia.* ²⁶ Beuðara jaure neé ða. Ara mañ quiŕāca Ācōrē ijā ðaða a ðaba biada oéɫɫ, wārāda ijāé ða. Idjia ijā ðaða a ðara ēberā beuda quiŕāca ða.

3

Quiŕācuíta beðeaðida paɫa

¹ Djabarā, bārāba cawa paɫa Ācōrēba dji jaradiabadada biara cawa oida. Mañ bēra zocārā bārānebemaba jɫɫéié paɫa Ācōrē beðe jaradiabadada ðeadi carea. ² Jūma dadjirāba ðarima zocārā āi obadaa. Aðalba beðe ðaðe dewara soda āŕicabɫɫ, ne jūmane jipa ða idjaba idji cacuara jūma jipa eroða.

³ Dadjirāba cawayo queɫɫa jɫbadaa ijā obidei carea. Māwā cawayora dadji wā quiŕiā paɫmaa edebadaa. ⁴ Idjaba barcodebemada cŕichaðadua. Barcora waiðla ðeamīna, nāūrā dji cābāyā rua nūmɫba edebarimīna, dji edebɫɫba peratɫbari maārī quiruba idji wā quiŕiā ðlmaa edebaria. ⁵ Ara mañ quiŕāca dadji quiŕāmera maārī quirumīna jūmawāyā beðeabaria. Cŕichaðadua sāwā urua maārī quiruba oi waiðlada jūma bábibarida. ⁶ Dadji quiŕāmera tɫɫ urua quiŕāca ðl bēra jūmarāda āŕida ða. Ne jūma cadjiruada beðeabaria. Ara dadji cacuade ðl bēra dadjira jūma āŕibaria aða beuðaðaa. Idjaba diauruba cadjiruada beðeabibaria tɫɫ jidabibɫɫ quiŕāca.*

⁷ Quiŕātanoa animarā ðeada, iɫbana ðeada, ādji jāne wābada ðeada, pusade ðeada siða ēberārāba jidaðapeða ãmãmãŕããbibadaa. ⁸ Baribɫɫ dadji quiŕāmera ni aðalba poyaðaca. Dadji quiŕāmeba cadjiruada baridua beðeabaria. Nēārā cadjiruaba bira ðl quiŕāca ða. ⁹ Dadji quiŕāmeba dadji Zeza Ācōrēa bia beðeabadaa, idjaba aðari quiŕāmeba ēberārāda bié jarabadaa Ācōrēba ara idji quiŕāca oðamīna. ¹⁰ Aðari iteða beðe biada, beðe cadjirua siða beðeabaria. Djabarā, māwā ðaie ða. ¹¹ Egoroðeba ãta bogadɫ ðl baidoðeba ¿baido cūāda idjaba baido cɫyada zebarica? ¹² ¿Higojō bacuruba olivoda zaubarica? ¿Uvaba higojōda zaubarica? Zaucaa. Ara mañ quiŕāca egoroðeba ãta bogadɫ ðl baidoðeba baido cūāda idjaba baido cɫyada zecaa.

† 2:20 Griego beðeade ãcɫɫ cartade mañ versícúloda nāwā ðl ða: “¿Mña bɫa cawabida ða Jesucrito ijā ðaða a ðaba biada oéɫɫ, idjia ijā ðaða aðara ēberā beuda quiŕāca ðaða?”

‡ 2:21 Genesi 22:1-18. § 2:23 Genesi 15:6. * 2:25 Josue 2:1-24. * 3:6 Diauruba. Griego beðeade ðl ða: “Tɫɫ uruaba.”

Wārã necawaa

¹³ Bārãra crícha cawa ðeada, ne cawa ðeada crícha panlbɔɔɔ, bia nĩnaneba un-ubidada wārãda mǎwǎ ðeada. Dji dromada críchaðeáne necawaðeaba bia oðida panɔɔ. ¹⁴ Baribɔɔɔ djārãba eroðɔɔ carea wa o ðɔɔ carea sobié ðeaðibɔɔɔ, idjaba djārã cǎyãbara biara ðeaði carea jɔɔɔðibɔɔɔ, jararãnadua bārãra ne cawa ðeada. Mǎwǎ jaradibɔɔɔ, wārã ðeðeara igara panɔɔ. ¹⁵ Bārã necawaðeaba mǎwǎ crícha panlbɔɔɔ, mañ necawaara Ācõrẽneba zecaa, ãtebɔɔɔ nañ ějũãnebema necawaa, ěberã necawaa, idjaba diauru necawaa. ¹⁶ Djārãba eroðɔɔ carea wa o ðɔɔ carea sobié ðeara, djārã cǎyãbara biara ðeaði carea jɔɔɔ ðea síða baridua caicayabadaa idjaba ne jũma cadjiruada obadaa. ¹⁷ Baribɔɔɔ Ācõrẽba dia ðɔɔ necawaa erobeaba ne jũmane jipa obadaa, jũmarãda ãbaa necai ðeadamãrẽã jɔɔɔbadaa, jũmarã ume bia panabadaa, dewaraba jara ðɔɔra ũrĩni carea panabadaa, djārãra quĩrã djuburiabadaa idjaba ne jũma biada obadaa. Ni aɔɔɔ ume quĩrã awara oðacaa. Idjia jaradia ðɔɔ quĩrãca wārãda obaria. ¹⁸ ěberãrã ãbaa necai ðeadamãrẽã jɔɔɔbariba ãdjirãra ãbaa necai ðɔɔbaria necai ðai ðeðea ubɔɔɔ quĩrãca. Mǎwǎ idjia unuya ěberãrãba jipa o panɔɔda ne bia ewabɔɔɔ quĩrãca.

4

Ācõrẽba jara ðɔɔra jũma ĩjã o pananadua

¹ ¿Bārãra cǎrẽ cǎrẽã djõbada idjaba ijarabada? Bārãba o quĩrã panɔɔ cadjiruara bārã soðe djõ ðɔɔ mǎwǎ oðamãrẽã. ² Bārãra ne eda quĩrãbadamĩna poya edaðacaa. Mañ bẽrã mĩã beabadaa. Djārãneda eda quĩrãbadaa. Baribɔɔɔ poya edaðaca bẽrã ijarabadaa idjaba djõbadaa. Bārãba quĩrã panɔɔra edaðacaa Ācõrẽa iwididaca bẽrã. ³ Idjaba bārãba Ācõrẽa iwidibɔɔðe edaðacaa crícha bié ðeðeaba iwidibada bẽrã. Bārãba aɔɔbe iwidibadaa edaðapeða bãdjia quĩrã panɔɔ quĩrãca oði carea. ⁴ Daunemabɔɔda quĩrãca bārãba Ācõrẽra igarasíðaa nañ ějũãnebemada ěpẽni carea. ¿Bārãba waðibiða adua panɔɔca nañ ějũãnebema quĩrã ðɔɔra Ācõrẽ ume dji quĩrũda? Wārãda bariduaba nañ ějũãnebemada quĩrã ðɔɔbɔɔɔ, Ācõrẽ ume dji quĩrũa. ⁵ Ācõrẽba dadjirã soðe ðeða Jaureba quĩrã ðɔɔ aɔɔbe Ācõrẽdɔɔ quĩrã pananida. ¿Bārãba crícha panɔɔca Ācõrẽ ðeðeade ara idji quĩrãbe mǎwǎ ðɔɔbisida? ⁶ Baribɔɔɔ Ācõrẽba idji biðeaba dadjirãra bio careba ðɔɔ. Mañ carea Idji ðeðeade nǎwǎ ðɔɔ ðɔɔ:

Dji dromada crícha ðeara Ācõrẽba idu bia wãbicaa.

Baribɔɔɔ dji dromada críchaé ðeara Ācõrẽba idji biðeaba carebabaria.*

⁷ Mañ carea Ācõrẽ jɔɔwaeda ðeaðadua. Diaurura ĩjārãnadua. Mǎwǎ idjira bārãmabemada ãyã wãya. ⁸ Ācõrẽ caita zedadua, mǎwãra idjira bārã caita zeya. Bārã dji cadjirua obadarã, jɔɔwa sɔɔɔbɔɔda quĩrãca waa cadjiruara orãnadua! Bārã dji crícha umé eroðeaba, jcrícha cadjirua igaradapeða aɔɔbe Ācõrẽdɔɔ críchaðadua! ⁹ Bārãba cadjirua opeðada carea sopua ðeaðadua, jĩãnadua, aujĩãnadua. Waa ðɔɔsriðaba ipidãrãnadua, ãtebɔɔɔ bārãba cadjirua opeðada carea wārãda sopuadadua. ¹⁰ Crícha edaara ðeðeaba dadjirã Boro Ācõrẽ quĩrãpita zedadua. Mǎwǎ bārãra dji dromarãda ðɔɔya.

Djārãra bié jararãnadua

¹¹ Djabarã, djārãra bié jararãnadua. Aɔɔɔɔba idji djabada bié jaraibɔɔɔ wa cadjiruade ðeða aibɔɔɔ, Ācõrẽ leyda bié jara ðɔɔ, idjaba mañ leyra bié ðeða crícha ðɔɔ.† Aɔɔɔba Ācõrẽ leyda bié ðeða crícha ðɔɔbɔɔɔ, mañ leyba jara ðɔɔra ĩjã oé ðɔɔ. Ācõrẽ leyba jara ðɔɔ cǎyãbara idjidɔɔ djārã cawa obarida ðesia. ¹² Baribɔɔɔ mañ leyra Ācõrẽbɔɔɔ diasia. Idjiabɔɔɔ cawa obaria. Aɔɔbe idjiabɔɔɔ ěberãrãra poya ědɔɔ edaya idjaba poya bié ðɔɔya. Mañ bẽrã ¿ðɔɔra cai, ðɔɔ djaba cawa oi carea?

* 4:6 Proverbio 3:34. † 4:11 Ācõrẽ ley. Ebuða ðeðeã sãɔɔɔ leyda jara ðeða. Ācɔɔɔmaarã Ācõrẽba Moisea díaða leyda jara ðɔɔ. Dewarãrãmaarã djārã quĩrãida ðɔɔ leyda jara ðɔɔ. Santiago 2:8.

Bārānebemada aride crīchadaua

¹³ ¡Mā beđeara ūrīnadua! Ἀσπλβα nāwā jarabadaa: “Nane wa nu dadjira dewara puruđaa wānia. Mama poa aba panania. Małne ne ođia parata edađi carea.” ¹⁴ Baribłłł bārāba adua panłla nubema ewaride cārēda sāvāida. ¿Bārāba cawa panłca nubema ewaride zocai beađida? Adua panłla. Bārāra jłrārā towaa quĩrāca beaa. Jłrārā towaa odjapeđa isabe nēbabari quĩrāca bārā sida dārā beađaéa. ¹⁵ Mał bēřā biara łłla bārāba nāwā jaradida: “Dadji Boro Ācōrēba quĩrāibłłł, dadjirāra zocai beađia. Małbe ne ocuađia.” ¹⁶ Baribłłł bārāba māwā ođacaa. Ātebłłł dji dromada crīcha panł bēřā jarabadaa bāđjia o quĩrā panłra poya ođida. Wārāda mał quĩrāca beđeđira bié łłla. ¹⁷ Bariduaba biada o cawa łłmīna oébłłł, cadjiruada o łłla.

5

Ācōrēba parata bara bea cawa oiđebema

¹ Parata bara bea, ¡mā beđeara ūrīnadua! ¡jīānadua! Dārāéne bārāra bié beađi bēřā aujīānadua. ² Jūma bārāba eropanłra beřawada quĩrāca łłla. Bārāba cacuađe jłbadara chimiaba ārīna quĩrāca łłla. ³ Nał jĩrūarebema ewaride bārāba paratara waiłłla waga panłla. Baribłłł bārā oroda, parata sida menazau łłla. Ācōrēba cawa obłłłde bārā parata menazau łłba cawabiya bārāba bié osiđada. Mał bēřā łłł uruađe bia mīga beađia. ⁴ Bārā néu ewapeđadarāa paratada diađaé panłla āđji trajubari. Mał bēřā āđjirāba Ācōrēba iwiđi panłla cawa omārēa. ¡Ūrīnadua! Āđjia iwiđi panłra dadjirā Boro Ācōrē jūma poya o łłba ūrīsia. ⁵ Nał ējūāne bārāba ne jūmada eropanłra idjaba bārāba o quĩrā panłra obadaa. Māwā bārāra paca boreguea łł quĩrāca panłla. Baribłłł paca beabłłł quĩrāca dārāéne Ācōrēba bārāra bié łłya. ⁶ Bārāba ēberā jipa beara cawa ođapeđa beasiđaa. Małne bearānamārēa āđjia ni cārē sida ođaé basía.

Jūma droađadua

⁷ Mał bēřā djabarā, jūma droađadua aba dadjirā Boro Jesucrito zebłłłđaa. Ēberā pea o łłdebeđemada crīchadaua. Idji néu uđacarea cueda jłābaria tunupeđa bia waragamārēa. Dārā jłābaria zaumārēa. ⁸ Ara mał quĩrāca jūma droa panłneba jłā pananadua idjaba sođebea ijā pananadua, dadjirā Boro Jesucrito zeira caita łł bēřā. ⁹ Djabarā, Jesucritoba bārā cawa orāmārēa djārāra bié jararānadua. Jesucrito dadji cawa obarira dārāéne zeya.*

¹⁰ Djabarā, crīchadaua sāvā Ācōrēneba beđeabadarāba droasiđada. Dadjirā Boro Ācōrē trłneba beđe panł carea bia mīgapeđadara jūma droasiđaa. Ara mał quĩrāca bārā biđa jūma droađida panłla. ¹¹ Dadjirāba crīchabadaa bia mīga panłne droa beara bio bia beada. Bārāba ūrībadaa Joba idji dārā bia mīgađara jūma droasida. Dārā mīgađacarea cawa panłla dadjirā Boro Ācōrēba idjira bia łłsida. Dadjirā Boro Ācōrēra quĩrā djuburiaiđa łłla idjaba quĩrāneba carebaya łłla.

Ācōrēba iwiđiđadua

¹² Mał awara djabarā, ni ałal trłneba wārāda ođiađa arānadua. Bajānebema trłneba, nał ējūānebema trłneba, ni bariduadeba wārāda ođiađa arānadua. Ođiađa ađibłłł, wārāda ođadua. Idjaba ođaéana ađibłłł, wārāda orānadua. Māwā Ācōrēba cawa oéa.

¹³ Bārānebemada aba bia mīga łłbłłł, Ācōrēba iwiđiđa łłla. Aba łłsriđa łłbłłł, trłābiđebea Ācōrēba bia beđeaiđa łłla. ¹⁴ Bārānebemada aba cacua bié łłbłłł, djabarā wagabadarāda trłiđa łłla idji carea Ācōrēba iwiđiđamārēa.† Āđjirāba iwiđiđadade dadjirā Boro Jesu trłneba nedragaba maārĩ płłłđida panłla. ¹⁵ Idjaba ijā pananida panłla Ācōrēba idjira biabida. Māwā iwiđiđibłłł dadjirā Boroba biabiya. Dji cacua bié beđaba cadjiruada osibłłł, dadjirā Boroba małgłra quĩrādoaya. ¹⁶ Mał carea bārāba cadjirua

* 5:9 Jesucrito dadji cawa obarira dārāéne zeya. Griego beđeade nāwā błł łłla: “Dadji cawa obarira deđe eđa wābadama łłla.” † 5:14 Djabarā wagabadarā. Cāpūrīā beđeade jara łłla “ancianos” o “pastores.”

opeɗaɗara dji jaraɗadua. Idjaba ābaa Ācōrēa iwidiɗadua bia duanani carea. Ēberā jipa ɓɓa Ācōrēa iwidiɗira Ācōrē ɓɓaɗeɓa ne waiɓɓaɗa obaria. ¹⁷Elíara dadjirā quiŕāca ēberā basía. Idjia soɗeɓa Ācōrēa iwidiɗisa cue zerāmārēã. Maɓbe Israel druade poa ũbea ēsidra cue zeé basía. ¹⁸Māwānacarea idjia Ācōrēa iwidiɗisa cuera zemārēã. Ara maɓda cue zesia. ‡ Maɓba néura tunupeɗa zausia.

¹⁹⁻²⁰Djabarā, naɓda cawaɗadua: wārā beɗeɗeɓemada aba āi wāiɓɓɓɓ, maɓne aɓaɓa idjía cadjiruada igarabipeɗa jēda zebibɓɓɓ, maɓ ēberāba cadjirua zocārā o ɓaɗara Ācōrēa quiŕādoabiya idjaba ewariza Ācōrē jīga ɓaɗeɓemada ēdrɓ ɓɓa. §

‡ 5:18 1 Rey 17-18. § 5:19-20 Ācōrē jīga ɓaɗeɓemada. Griego beɗeɗe ɓɓ ɓɓa “beuɗeɓemada.”

1 PEDRO NABEMA CARTA PEDROBA ƁΛƉΑ

Pedroba nañ cartada Ɓasia. Jesuba idji tr̄siɗe ƙeda beabari basía (Marco 1:16-18). Baribɔɔ Jesuba diabueɗaɗebemada Pedrora dji dromaara ƙasia. Idjiabɔɔ Jerusaleñne Ācōrē de dromane judiorāa Jesucritoɗebemada ebuɗa jaradisia (Hecho 2:14-41) idjaba judiorāémaa biɗa Jesueɗebemada jaraɗe wāsia (Hecho 10:1-48). Poa 67are romanorāba idjira quĩrā edaa crude cachi beasidaa.

Poa 64ɗe Roma puruda bá wāsia. Zocārāmaara dji boro Neroñ abadaba bábisía de djiwiɗida ocuai carea. Baribɔɔ nēɔɔraɗe ƙa amaaba Neroñba jarasia Crito iñā ƙeɗra beɗeɗe panɗa. Mañ bēɔ romanorāba drua ƙeaza djabarāra bié oɗi carea ēpē panesidaa. Mañ carea Pedroba nañ cartada Ɓasia. Romaneba djabarā drua ƙeaza diabuesía bia mĩga panɔmĩna Critoda iñā pananamārēā (2:18-25; 3:8-18; 4:12-19; 5:8-11).

Dji cr̄cha dromada 2:21ne nāwā ƙá ƙa: “Critoɔa bārā carea bia mĩgaɗa bēɔ Ācōrēba bārāra tr̄sia bia mĩgaɗamārēā. Crito bia mĩgaside unubisia bārā mĩgabɗaɗe sāwā nĩbaɗida panɗa.”

Nañ cartade Pedroba ƙasia Ācōrēba Jesucritoɗeba dadjirāra edasida idji puruda ƙamārēā (1:1-11; 2:1-10). Mañ bēɔ dadjirāra ne jūmane jipa nĩbaɗida panɗa (1:1neba aba 3:7ɗaa, 4:1-11; 5:1-11). Dadji druaɗebema leyɗa, dji bororā siɗa iñānida panɗa (2:13-17). Baribɔɔ ne jūma cāyābara Jesucritoda iñānida panɗa (3:13-16).

Pedroba nañ cartade nañrā ƙɗa

¹ M̄ra Pedroa, Jesucritoba diabueɗaa. M̄a nañ cartara ƙɔɔɔɔ Ācōrēba edaɗarā Ponto druaɗe, Galacia druaɗe, Capadocia druaɗe, Asia druaɗe, Bitinia druaɗe biɗa āĩbemarā quĩrāca panabada itea. ² Dadjirā Zeza Ācōrēba bārāra edasia idjia naēnaeɗa cr̄cha ƙaɗa quĩrāca. Ācōrē Jaureba bārāra idji itea ƙasia Jesucritoda iñānamārēā idjaba idji oadeba Ācōrē quĩrāpita cadjirua neé ƙeɗamārēā. M̄a quĩrā ƙa Ācōrēba idji biadeba bārāra careba ƙaɗa, necai ƙa siɗa bārāra dia ƙaɗa.

Pedroba Ācōrēba bia beɗeɗa

³ Dadjirā Boro Jesucrito Zeza Ācōrēba bia beɗeɗida panɗa. Idjia dadjirāra bio quĩrā djuburiada bēɔ Jesucrito beu ƙaɗa l̄rēbaɗeɗe zocai ƙa djiwiɗida diasia. Mañ bēɔ idji ume bajāne pananida j̄lā panɗa. ⁴ Ācōrēba zocai ƙa djiwiɗida diaɗa bēɔ idjia dadjirā itea bajāne waga erobɔra jūma edaɗa. Mañgɔra ār̄icaa, jōcaa, idjaba cadjirua neé ƙa. ⁵ Jesucritoda iñā panɗ bēɔ Ācōrēba idji ɔɗaɗeɗe bārāra waga erobaya aba j̄r̄uarebema ewaride ēɗra edabɔɔɗaa.

⁶ Mañ carea ara nawena ne quĩrātanoaneba bārāra bia mĩga panɔmĩna bio ƙsriɗa panɗa. ⁷ Māwā bia mĩgaɗida panɗa mañ droa panɔneba unubidi carea Jesucritoɔa wārāda iñā panɗa. Bārāba iñā panɔra oro quĩrāca ƙa. Orora j̄w̄l̄r̄āba dorraɔaribibadaa idji awa ƙemārēā. Ara mañ quĩrāca bārā bia mĩga panɗ droa panɔneba unubi panɗa Jesucritoɔa wārāda iñā panɗa. Mañgɔra oro cāyābara biara ƙa orora ār̄ibari bēɔ. Bārāba Jesucritoɔa wārāda iñā panɗa unubi panɗ bēɔ, idji unubɗaɗe Ācōrēba bārāra bia unuya, bia jaraya idjaba dji dromarāda ƙaya.

⁸ Bārāba ununacamĩna Jesucritoɔa quĩrā panɗa. Nawena ununaé panɔmĩna idjida iñā panɗa. Idji carea bio ƙsriɗa panɗa. Jācua ƙsriɗa panɗ bēɔ mañ ƙsriɗara sāwāɔɔ ƙɗa poya cawa jaraɗaé. ⁹ Māwā ƙsriɗa panɗa Jesucrito iñā panɔneba Ācōrēba ēɗra edai bēɔ.

¹⁰ Ācōrēneba beɗeɗadarāba naēnaeɗa jarabadjidaa Ācōrēba idji biadeba bārā ēɗra edaida. Mañgɔɗebema cawaɗi carea ādjirāba quĩrācuɗa cr̄chabadjidaa idjaba iwiɗibadjidaa. ¹¹ Crito Jaure ādji soɗe ƙɔba beɗeɗabadjia Crito bia mĩgapeɗa Ācōrēba bia ƙiɗeɗebemada. Beɗeɗeɗaɗacarea cawa quĩrā panasidaa caɗeɗebemada Crito Jaureba

ādjrīā beḏeabisida idjāba sāḷbe jūma maḷgḷra māwāida. ¹² Baribḷḷ Ācōrēba cawabisia ādjia beḏeapeḏara ādji ewaride māwāēda, ātebḷḷ nocoarebema ewaride māwāida jūma dadjrīā carebai carea. Ādjia beḏeapeḏara idira beḏea bia Critoḏebema jaradia paḷḷba dadjrīā ebuḏa cawabi paḷḷa Ācōrē Jaure bajāneba diabueḏeḏeba. Maḷgḷra bajānebema nezocarā bida cawa quīrīā paḷḷa.

Ācōrē itea bia beḏadua

¹³ Maḷ bēḗā bia odi carea crīcha cawaḏeḏeba beḏadua. Quīrīpa beḏadua. Sēnaé jḷā pananadua Jesucrito unubḷda ewaride Ācōrēba idji biḏeḏeba bārāra bia edamārēā. ¹⁴ Warra cḷwḷḷḷ ḷjā ḷḷ quīrāca beḏadua. Naḷ cacuaba cadjrīua o quīrīā ḷḷra waa orānadua Ācōrē adua beaside obadapeḏada quīrāca. ¹⁵ Ācōrēba bārāra trḷsia. Idjira ne jūmane jipa ḷḷa. Maḷ bēḗā bādjia obḷdaza jipa beḏadua. ¹⁶ Ācōrē Beḏeade nāwā ḷḷ ḷḷa: “Jipa beḏadua mḷra jipa ḷḷ bēḗā.”*

¹⁷ Bārāba Ācōrēba beḏeabḷḷde bārā Zeza abadaa. Dadjia opeḏada quīrāca idjia jūmarāda cawa oya. Maḷ bēḗā wadi naḷ ējūāne āḷbemarā quīrāca paḷḷmisa ewariza idji waya paḷḷneba jipa nībaḏadua. ¹⁸⁻¹⁹ Bārāra naēna sirié bea crīchadeba nībabadjīdaa bārā drōā naēnabemarāba māwā jaradiabadjīda bēḗā. Baribḷḷ cawa paḷḷa Ācōrēba bārāra maḷnebemada ēdrḷ edasida. Idjia bārāra nēdoé basía oro ārīda ḷḷba wa parata ārīda ḷḷba, ātebḷḷ Crito oaba nēḷḷa nēdosia. Critora dji biara ḷḷ oveja zaque Ācōrēba babue diḏa quīrāca ḷasia. ²⁰ Naḷ ējūā oi naēna Ācōrēba Critora edapeḏa naḷ jīrūarebema ewaride diabuesia bārāra bia beḏamārēā. ²¹ Critoḏeba bārāba Ācōrēra ḷjā paḷḷa. Ācōrēba idjira beu beḏada ḷrēbabipeḏa dji dromada ḷasia. Maḷ bēḗā bārāba Ācōrēra wārāda ḷjā paḷḷa idjāba jḷā paḷḷa Ācōrēba jaradara jūma omārēā.

²² Wārā beḏeada ḷjā o paḷḷ bēḗā bārāra cadjrīua neé panesīdaa. Maḷ bēḗā djabarāra wārāda quīrīā paḷḷa. Soḏeba wārāda bio dji quīrīā beḏadua. ²³ Naḷ djara beuidā ḷḷḏeba bārāra djiwidīda toḏaé basía, ātebḷḷ Ācōrē beucadeba djiwidīda tosidāa. Ācōrē beḏea jōcaba zocai ḷaida diabarīa. Maḷ beḏeadeba bārāra djiwidīda tosidāa. ²⁴ Ācōrē Beḏeade nāwā ḷḷ ḷḷa:

Jūmarāda chirua quīrāca bea. Ādji quīrāwārēāra nepōnō quīrāca ḷḷa.

Chiruara purrubapeḏa dji pōnōra jurrubarīa. ²⁵ Baribḷḷ dadjrīā Boro beḏeara jōcaa.† Maḷ beḏea jōcara beḏea bia Critoḏebemaa. Maḷgḷra djabarāba bārāra jarasīdaa.

2

Ācōrēba eḏada ēberārā

¹ Djārā bié odira igaradua. Djārāra cūrūgarānadua. ḷcḷḷḷba ara ādjia jarabada quīrāca odacaa. Maḷ ēberārā quīrāca beārānadua. Djārāba eroḷḷ carea bié crīcharānadua. Djārāra bié jararānadua. ²⁻³ Dadjrīā Boroḷba biḏeḏeba bārāra carebabarīda cawasīdaa. Maḷ bēḗā warra zaque djiwidī toḏaba ju do quīrīā ḷabari quīrāca Ācōrē beḏeara biara cawa quīrīānadua.* Idji beḏeara juḷa idji awa quīru quīrāca ḷḷa. Idji beḏeada cawa wānibḷḷḷ warīdīa aba idjia bārā ēdrḷ edabḷḷḷdaa.

⁴ Dadjrīā Boro Jesucritomaa zeḏadua. Idjira zocai ḷḷa, de oi careabema mōgara quīrāca ḷḷa.† Éberārāba idjira igarasīdaa, baribḷḷ Ācōrēba edasia mōgara biya quīru nēḷḷa ḷḷ quīrāca. ⁵ Bārāra idjīḏeḏeba zocai bea bēḗā de oi careabema mōgara quīrāca bea. Bārāneba Ācōrēba idji deda obḷḷḷa. Idjāba bārāra sacerdoterā idji itea ḷḷḏaa. Bārāba Jesucritoḏeba Ācōrē itea ne o paḷḷne idjīa animarā babue diabḷda quīrāca o paḷḷa. Māwā o paḷḷra idjia bia unu ḷḷa. ⁶ Ācōrē Beḏeade Jesucritoḏebemada nāwā ḷḷ ḷḷa:

* 1:16 Levítico 11:45; 19:2. † 1:25 Isaías 40:6-8. * 2:2-3 Ju do quīrīā ḷabari quīrāca Ācōrē beḏeara biara cawa quīrīānadua. Griego beḏeade ḷḷ ḷḷa: “Ācōrē Jaureba dia ḷḷ juḷara do quīrīānadua.”

† 2:4 Idjira zocai ḷḷa, de oi careabema mōgara quīrāca ḷḷa. Griego beḏeade ḷḷ ḷḷa: “Idjira zocai ḷḷ mōgaraa.”

Ūrīnadua, Sioļ puruđe mļa de oi careabema mōgara dji biara ɛlda ɛlɔlɔlɔ.†
Maļ mōgara biya quiru nēɓla ɛlda mļa edasia. Maļ bērā idji ijā ɛlba idji quīrīabe ijā
ɛléa.§

7 Bārā dji Crito ijā ɛeamaarā idjira bio bia ɛla. Baribɔɔ idji ijāé ɛeamaarā bié ɛla.
Ādjidebemada Ācōrē Bedeade nāwā ɛl ɛla:

De obadaba mōgara igarapeɔɔara dji biara ɛlda ɛesia.*

8 Idjaba nāwā ɛl ɛla:

Maļ mōgaraɛ ɛberārāra tenedɔɔapeɔa ɛaedia.†

Ādjirāba Ācōrē bedeara ijānaé panɔ bērā mōgaraɛ tenedɔɔlɔda quīrāca panɔ. Ācōrēba
ādjirāra ɛsɔia māwā ɛeadamārēā.

9 Baribɔɔ bārāra Ācōrēba eɔaɔarāa, jūmarā Boro Ācōrē sacerdoterāa, idji itea ɛlɔa
ɛberārāa, idji purua. Māwā Ācōrēba bio biya oɔaɔebemada bārāba bedeaɔadaa. Ācōrēba
bārāra pāīmanebemada trāsia idji lnaa bio biya quiruđe ɛeadamārēā. 10 Naēna bārāra
Ācōrē purué basía, baribɔɔ idira Ācōrē purua. Naēna Ācōrēba bārāra quīrā djuburiaé
basia, baribɔɔ idira quīrā djuburia ɛla.

Naļ ɛjūānebema bororā bedeara ijānadua

11 Mļ djabarā, naļ ɛjūāne bārāra drua āībemarāa. Maļ bērā mļa bārāa bedea
djuburiaya naļ cacuaba cadjirua o quīrīā ɛlda igaradamārēā. Maļɔɔa dadji jaure ume
djō ɛla. 12 Ācōrē adua ɛea tāēna jipa nībaɔadua. Ara nawena ādjirāba bārāra cadjirua
obadarāana a panɔmīna, bārāba bia o panɔra unu panɔ. Maļbe Ācōrē zebɔɔaɛ bārā
carea idjía bia bedeaɔia.

13 Dadjirā Boro Jesucrito carea jūma naļ ɛjūānebema bororā bedeara ijānadua. Naļ
druaɔebema boroba jarabɔɔlɔra ijānadua idjira dji dromaara ɛl bērā. 14 Idjiarebemarāba
jarabɔa sida ijānadua. Dji boroba ādjirāra ɛsɔia cadjirua obadarāda cawa oɔadamārēā
idjaba bia obadarāda bia jaraɔadamārēā. 15 Ācōrēba quīrīā ɛla bārāba biada o pananida.
Māwā bārāba crīcha neé ɛeada chupeabiɔia adua panɔneba bārāra bié jarabada bērā.

16 Critoba bārāra ɛdɔɔ ɛlɔa bērā, maļ ɛdɔɔ ɛlɔaɛ nībaɔadua. Baribɔɔ ɛdɔɔ ɛlɔa
bērā crīcharānadua cadjiruara oɔida panɔda. Āteɔlɔ Ācōrē nezocarāda ɛeadaɔua.

17 Jūmarāda wayaɔadua. Djabarāra bio quīrīānadua. Ācōrēra wayaɔadua. Naļ
druaɔebema boro dji droma sida wayaɔadua.

18 Nezocarā, bārā borora waya pananadua. Idji bedeara ijā oɔadua. Aɔabe bārā
boro dji quīrā djuburiabari ume māwā ɛearānadua, āteɔlɔ dji cadɔɔa ume biɔa māwā
ɛeadaɔua. 19 Eɔaɔe bia o ɛl carea dadjira bia mīgabarāa. Baribɔɔ Ācōrēba idu mīgabi
ɛlda cawaɔeɔa jūma droaibɔɔlɔ, Ācōrēba bia unuya. 20 Bārāba bié o panɔ carea dji
boroba uibɔɔlɔ, bārāba droaɔimīna ꝑcaiba bārānebemada bia bedeaɔi? Baribɔɔ bia o
panɔ carea mīga panɔne droaɔibɔɔlɔ, Ācōrēba bia unuya. 21 Critora bārā carea bia
mīgaɔa bērā Ācōrēba bārāra trāsia bia mīgaɔadamārēā. Crito bia mīgasiɔe unubisia bārā
mīgabɔaɔe sāwā nībaɔida panɔda. 22 Critoba cadjiruara oca basía idjaba sewa oca
basía.† 23 ɛberārāba idji bié jarasiɔaɔe ādjirāra bié jaraé basía. Idji bié osiɔaɔe ādjirāra
waragaé basía. Āteɔlɔ Ācōrēba jipa cawa obari bērā idji bié o panɔra Ācōrē jɔwae
ɛlɔadja. 24 Critoba dadjirā cadjiruara idji lɔɔ crude edesia dadjirāra cadjiruadebemada
beuɔapeɔa jipa ɛeadamārēā. Idji djara cōāɔɔcuapeɔaɔeɔe bārāra bia panesidaa.
25 Bārāra naēna oveja adua nīna quīrāca nībasidaa, baribɔɔ idira Critomaa jēda zesidaa.
Idjia bārāra waga ɛla oveja wagabariba idji oveja wagabari quīrāca.

3

Quima bara ɛea sāwā ɛeadiɔebema

† 2:6 Sioļ purura idjaba Jerusaleñ abadaa. § 2:6 Isaía 28:16. * 2:7 Salmo 118:22. † 2:8 Isaía 8:14.

† 2:22 Isaía 53:9.

¹⁻² Wērã quima bara ðea, bārã quima bedeara ijã odadua. Mãwã λcλrλba Ācōrē bedea ijãnaé panλmĩna bārãra quĩrãipa ðeada, Ācōrē waya ðeada ununapeða ijãnia. Bārãba ãdjĩa ijãnamãrēã jaradaémĩna bia o panλ carea ijãbidia. ³ Bārã quĩrãwãrēãra ababe λrλbemada ðaié ðla; buða biya erupeða ne jũma pẽũ jλ ðlðeba ðaié ðla, djio oro oda jλ ðlðeba ðaié ðla, wua biya quiru jλ ðlðeba ðaié ðla. ⁴ Ātebrλλ bārã quĩrãwãrēãra soðebrλλ ðaida ðla; biya, necai ðlðeba ðaida ðla. Maλ quĩrãwãrēãra ãrĩcaa idjaba Ācōrēba bia unu ðla. ⁵ Ara maλ quĩrãca drõã naẽnabema wērãrã Ācōrē itea ðeadera quĩrãwãrēã ðeasia. Ācōrēba jaradara ãdjirãba soðeba wãrãda ijã panasidãa idjaba ãdji quima bedeara ijã obadjidãa. ⁶ Saraba Abrahaλ bedeara ijã obadjia idjaba mλ boroadã abadjia. Ne wayaa neé bārãba ne jũma biada o pananibrλλ, Sara cauda ðeaðia.

⁷ Umaquĩrãrã quima bara ðea, crĩcha biadeba bārã quima ume bia ðeaðadua. Bārã quima waya panλneba ãdjira bia wagadadua, wērãra umaquĩrã cãyãbara λðlaé ðl bẽrã idjaba bārã ume ãbaa Ācōrē biadeba bajãne zocai ðeadi bẽrã. Mãwã oðaðẽbrλλ, bārãba iwidibλdara Ācōrēba bia ũrĩã.

Bia o panλ carea mĩgadidebema

⁸ Maλ awara djabarã, abari crĩchadeba jũma bārãra ãbaa bia duananadua. Djãrã carebai crĩchadeba ðeaðadua. Djabarã bẽrã dji quĩrĩanadua. Dji quĩrã djuburiadadua idjaba djãrã cãyãbara biara ðeada crĩcharãnadua. ⁹ Abalba bãrãda bié osira abari quĩrãca orãnadua. Bié jarasira abari quĩrãca bié jararãnadua. Ātebrλλ iwididadua Ācōrēba idjira carebamãrēã. Cawa panλa Ācōrēba bārãra edasida mãwã ðeadamãrēã. Mãwã ðeadibrλλ, Ācōrēba bārã sida carebaya. ¹⁰ Ācōrē Bedeade nãwã ðl ðla:

Bariduada ðlsrĩda ða quĩrĩã ðlbrλλ, cadjirua bedea amaaba idji quĩrãmera wagaida ðla. Dãrã bia ða quĩrĩã ðlbrλλ, sewa o amaaba idji itera wagaida ðla.

¹¹ Idjia ne jũma cadjiruada igarapeða biada o ðaida ðla.

Djãrã ume necai ðai carea jλrλpeða mãwã ðaida ðla.

¹² Jũmarã Boro Ācōrēba eberã jipa ðeara waga ðla. Ādjirãba iwidibλdara bia ũrĩ ðla.

Baribrλλ cadjirua obadara idu bia wãbicaa.*

¹³ Bārãba biada o pananibrλλ, λcaiba bãrãda bié oi? ¹⁴ Baribrλλ bārãba bia o panλ carea bia mĩgadibrλλ, Ācōrē quĩrãpita bio bia ðeaa. Bārã bié obλdara wayarãnadua. Jũmawãyã crĩcharãnadua. ¹⁵ Critora bārã Boro bẽrã soðeba idjidrλ wayadadua. Bārãba Critoðeba edadi carea jλã panλnebemada abalba iwidisira aride panunĩ carea ðeaðadua. Wayaðeba ijaradaé panunadua. ¹⁶ Ara bãduða cawa pananadua cadjiruada oðaðé panλda. Mãwãra bārã Critoðeba bia nĩnanebema bié bedeadadara peradãia.

¹⁷ Ācōrēba bãrãda idu bia mĩgabibrλλ, biara ðla bia o panλ carea bia mĩgadida bié o panλ carea bia mĩgaði cãyãbara. ¹⁸ Critora jipa ðmĩna cadjirua carea ðarima abã beusia. Maλba dadjirã dji jipaé ðeara Ācōrē ume bia ðasia. Idjira naλ djaradẽ beusia, baribrλλ Ācōrē Jaureðeba λrẽbasia. ¹⁹ Idjaba Ācōrē Jaureðeba idjira jaure preso ðeamaa wãsia. Wãpeða jarasia jũma cadjiruara poyasida. ²⁰ Maλgλrã jaureba Noé ewaride Ācōrē bedeara ijãnaé basia. Maλne Noéba jãba dromada o ðamisa Ācōrēba jũma droa ðlðeba jλã basia ãdjirãba ijãnamãrēã. Baribrλλ eberã zocãrãébe doparadẽbemada eðrλsidãa. Jipa jaraibrλλ, ochobe eðrλsidãa. ²¹ Maλ doparaba borocuebadadẽbemada jara ðla. Borocuebdadẽ Jesucrito λrẽbadadẽba dadjirãra eðrλbadaa. Borocuebrλλba dadji cacua mititiara sλgλcaa ãtebrλλ mãwã obadaa dadjirãra Ācōrē quĩrãpita waa bedeade panlẽda cawa panλ bẽrã.† ²² Jesucritora bajãnaa wãpeða Ācōrē jλwa araare ðla.

* 3:12 Salmo 34:12-16. † 3:21 Ātebrλλ mãwã obadaa dadjirãra Ācōrē quĩrãpita waa bedeade panlẽda cawa panλ bẽrã. λcλrλmaarã maλ bedeaba nãwã jara ðla: “Borocuebdadẽ dadjirãba Ācōrã iwidibadaa dadji cadjiruara quĩrãdoamãrēã.”

Jūma bajānebema nezocarāra, jūma jairā dji dromarāra, dji ʌʌa bea siɔa idji jʌwaeɔa eroʌa.

4

Crito nībaɔa quīrāca nībaɔadua

¹ Critora naʌ djarade bia mīgaɔa bēra bārā biɔa abari crīchada eroʌeɔadua. Naʌ djarade bia mīga ʌʌa cadjiruada igarasia. ² Maʌba waɔi naʌ ējūāne ʌɔe naʌ cacuaba cadjirua o quīrīā ʌʌra o ʌaéa, ātebʌʌʌ Ācōrēba quīrīā ʌɔɔʌ o ʌaya. ³ Naēna bārāba cadjiruara o ʌeasia Ācōrē adua ʌeaba obada quīrāca. ¡ʌesia! ¡Waa māwā orānadua! Jūmawāyā auɔuada obadjidaa, naʌ cacuaba cadjirua o quīrīā ʌɔa obadjidaa, beu nībabadjidaa, ʌsriɔa obadade jūmawāyā cadjiruada obadjidaa, itua do awua ʌeasia, idjaba jʌwaba oɔa ācōrēda ēpēbadjidaa. Maʌra Ācōrēba quīrīāca. ⁴ Iɔira bārāba waa Ācōrē adua ʌea ume cadjiruada oɔaca bēra ādjirāba cawa crīchadaɔa. Maʌ carea bārānebemada bié beɔeabadaa. ⁵ Baribʌʌʌ Ācōrēba cawa obʌʌɔe ādjia opeɔaɔara idjīa jūma jaraɔia. Idjia zocai ʌeara, beɔdarā siɔa cawa oi carea ʌʌa. ⁶ Maʌ bēra beɔe bia Critoɔebemada beɔdarā jaradiasiɔa ādji jaurera zocai ʌeaɔamārēā Ācōrē zocai ʌʌ quīrāca.* Māwāmīna ādjirāra naʌ djarade beusiɔa Ācōrēba jūmarāda beɔɔida panʌana aɔa bēra.

⁷ Ne jūma jōi ewarira caita ʌʌa. Maʌ bēra jipa crīcha ʌeaɔadua idjaba quīrācuɔita ʌeaɔadua. Māwā Ācōrēa poya iwidiɔia. ⁸ Bio dji quīrīā ʌeaɔadua. Maʌgʌʌa ne jūma cāyābara biara ʌʌa. Quīrīā eroʌʌa cadjiruara ʌarima zocārā quīrādoabaria. ⁹ Bādjia diguiɔa bié crīchadaé dji bia eɔaɔadua. ¹⁰ Ācōrēba idji biɔeɔa dadjirāza djārā careɔamārēā awara awara diasia. Ācōrē nezoca biarā bēra idjia bādjiza diaɔaɔeɔa djārāra careɔadua. ¹¹ Aʌaʌa jaradiaibʌʌʌ, Ācōrē beɔeada jaradia ʌʌ bēra quīrācuɔita jaradiaida ʌʌa. Aʌaʌa djārāda carebaibʌʌʌ, Ācōrēba dia ʌʌ ʌʌaɔeɔa carebaida ʌʌa. Ne jūma oɔadua jūmarāba Jesucritoɔeɔa Ācōrēa bia beɔeɔamārēā. Idjiaibʌʌʌ ewariza bia beɔeɔida panʌa. Bia ʌʌa ne jūmada idji jʌwaeɔa eroʌaɔa. Bio bia ʌʌa māwā ʌaɔa.†

Crito ijā ʌʌ carea bia mīgaida ʌʌɔebema

¹² Djabarā, bārā bia mīga panʌ carea jūmawāyā crīcharānadua. Māwā panʌa Critoɔa biara ijāni carea. Maʌ bēra bia mīgaɔié panʌɔa crīcharānadua. ¹³ Ātebʌʌʌ Crito quīrāca bia mīga panʌ bēra ʌsriɔa ʌeaɔadua. Māwā Ācōrēba Critora dji dromaara ʌɔa unubibʌʌɔe bārāra bio ʌsriɔaɔia. ¹⁴ Bārāda Crito ijā panʌ carea bié jaradiibʌʌʌ, Ācōrē quīrāpita bio bia ʌea. Ācōrē Jaure quīrāwārēā quirura bārā ume ʌʌa. ¹⁵ Bārāra bia mīgaɔimīna ni aʌaɔa mīā beɔa carea, ne ɔʌaɔa carea, djārā nēbʌɔe eɔa ʌaɔa carea, dewara cadjirua oɔa carea biɔa mīgaié ʌʌa. ¹⁶ Baribʌʌʌ aʌaɔa Crito ijā ʌʌ carea bia mīgaibʌʌʌ, peraié ʌʌa. Ātebʌʌʌ Critoɔe bēra Ācōrēa bia beɔeɔaɔa ʌʌa. ¹⁷ Ewarira jūesia Ācōrēba idjiderāda cawa omārēā. Ācōrēba dadjirāda naārā cawa oibʌʌʌ, ¿beɔe bia Ācōrēnebema ijāé ʌeara sāwā panani?

¹⁸ Ēberā jipa ʌɔa ēɔʌi carea zarea ʌʌbʌʌʌ, ¿Ācōrē igarapeɔa cadjirua obarira sāwā ēɔʌi?‡

¹⁹ Maʌ carea Ācōrēba quīrīā ʌʌ quīrāca bia mīga panʌa ara ādjida idji jʌwaeɔa ʌʌɔapeɔa ne biada oɔida panʌa. Dadji Oɔara beɔe aʌa ʌʌa.

5

Pedroba djabarā wagabadarāa jaraɔa

* 4:6 Beɔdarā. ʌʌʌʌmaarā jara ʌʌa djabarā zocai ʌeasiɔaɔe maʌ beɔeara ūrīsiɔaɔa. Dewararāmaarā jara ʌʌa Crito zeɔi naēnabemarāba ūrīsiɔaɔa. † 4:11 Griego beɔeɔe ʌʌ ʌʌa: “Amén.” Amén beɔeaba eɔaɔe jara ʌʌa “wārā” idjaba eɔaɔe jara ʌʌa “bia ʌʌa māwā ʌaɔa.” ‡ 4:18 Proverbio 11:31.

¹ Bārā wagabadarāa m̄la beḏea djuburiaya, m̄l siḏa djabarā wagabari bēḗ. Crito bia m̄gaḏara m̄la unusia. Idjaba Ācōrēba Crito dji dromaara ḥḏa unubibḏḗ m̄l siḏa idji ume ḥaya. Maḗ bēḗ nāwā beḏea djuburiaya: ² Ācōrēba djabarā bārā jḏwaeḏe ḥḏara bio wagadadua. Māwā orānadua dewararāba oḡo obi panḏ bēḗ. Āteḏḏḗ waga quīḗḗ panḏ bēḗ māwā oḏadua.* Parata awua panḏneba wagarānadua, āteḏḏḗ soḏeba waga quīḗḗ panḏ bēḗ māwā oḏadua. ³ Bārāba waga panḏḗ nezocarā quīḗḗca erobearānadua, āteḏḏḗ bādji nībaḏeba unubidadua sāwā nībaḏida panḏḗ. ⁴ Maḗbe Crito dadjirā Wagabari dji Droma zebḏḗ bārāra dji dromarāda ḥḏa borobari āḗḗca diabḏḗ quīḗḗca.

⁵ Cūḏrarā, drōārāba jarabḏara iḗḗ oḏadua. Jūmarāda dji careba ḥeaḏida panḏḗ djārā cāyābara dji dromaara ḥḏa crīchaḏaé. Ācōrē Beḏeaḏe nāwā ḥḏḗ ḥḏa:

Dji dromada crīcha ḥeara Ācōrēba idu bia wābicaa.

Baribḏḗ dji dromada crīchaé ḥeara Ācōrēba idji biadeba carebabaria.†

⁶ Maḗ bēḗ ne jūma poya o ḥḏ Ācōrē quīḗḗpita dji droma quīḗḗca ḥearānadua. Māwāḏḗ idjia quīḗḗ ḥḏ ewarīḏe bārāra dji dromarāda ḥḏa. ⁷ Bārāba jūmawāyā crīcha panḏḗ Ācōrēa jūma jaradadua, idjia bārāra waga ḥḏ bēḗ.

⁸ Quīḗḗcuita ḥeaḏadua idjaba dau ḥḏḗ ḥeaḏadua. Diauru bārā ume dji quīḗḗra imama quīḗḗca ḏḗḗ nīa caia Ācōrēda poya igarabi cawaya.‡ ⁹ Baribḏḗ diaurura iḗḗḗnadua. Critodḗ bio iḗḗ pananadua, cawa panḏ bēḗ bārā djabarā jūma druaza ḥeara abari quīḗḗca bia m̄ga panḏḗ. ¹⁰ Baribḏḗ bārāra dārā m̄gaḏaé. Māwānacarea Ācōrēba ne jūmane bia ḥḏa. Idjia bārāra carebaya biara iḗḗḗḗḗḗ, jūma droaḏamārēḗ idjaba zarea ḥeaḏamārēḗ. Ācōrēba idji biadeba ne jūmane carebabaria. Idjia bārāra Jesucritoḏeba trḗsia idji ume ewariza bajāne dji dromada ḥeaḏamārēḗ. ¹¹ Bia ḥḏa ewariza ne jūmada idji jḏwaeḏa erobaida.§ Bia ḥḏa māwā ḥaḏa.

Pedroba naḗ cartade jīḗḗare ḥḏḗ

¹² Djaba Silvanoba naḗ carta zaqueda careba ḥḏsia. M̄la cawa ḥḏa idjia ne jūmane jipa obarida. Naḗ cartadeba m̄la bārāra careba quīḗḗ ḥḏa biara iḗḗḗḗḗḗ. Idjaba cawabi quīḗḗ ḥḏa wārāda Ācōrēba idji biadeba careba ḥḏḗ. Maḗḏḗ iḗḗ pananadua.

¹³ Djabarā Babilonianebeba quīḗḗ panḏḗ bārāra bia pananida.* Bārā edaḏa quīḗḗca ādjirā siḏa Ācōrēba edasia. M̄l warraca ḥḏ Marco biḏa quīḗḗ ḥḏa bārāra bia pananida.

¹⁴ Wārā quīḗḗneba dji bia edaḏadua.† M̄la quīḗḗ ḥḏa jūma bārā, Jesucrito ume ḥeara necai ḥeaḏida.‡

* 5:2 Griego beḏeaḏe ḗḗḗḗ cartade naḗ siḏa ḥḏḗ ḥḏa: “Ācōrēba quīḗḗ ḥḏ quīḗḗca.” † 5:5 Proverbio 3:34. ‡ 5:8 Caia Ācōrēda poya igarabi cawaya. Griego beḏeaḏe ḥḏḗ ḥḏa: “Caida poya cobuei cawaya.” § 5:11 Griego beḏeaḏe ḗḗḗḗ cartade naḗ siḏa ḥḏḗ ḥḏa: “Ēberārāba idjibḏḗ bia beḏeaḏida panḏḗ.” * 5:13 Babilonianebeba. Pedro ewarīḏe djabarāba Roma purura Babilonia abadjida. † 5:14 Wārā quīḗḗneba dji bia edaḏadua. Griego beḏeaḏe nāwā ḥḏḗ ḥḏa: “Quīḗḗneba isōnadua dji bia edaḏi carea.” ‡ 5:14 Griego beḏeaḏe ḗḗḗḗ cartade naḗ siḏa ḥḏḗ ḥḏa: “Bia ḥḏa māwā ḥaḏa.”

2 PEDRO UMÉBEMA CARTA PEDROBA BΛΔA

Pedroba naλ carta sida bλsia. Maλ bēra Umébema Pedro abadaa. Poa 66are bλsica bλa. Bλadacarea dāraēne romanorāba idjira crude cachi beasidaa.

Pedroba naλ cartara biara bλsia Crito ijā beaba sewa jaradiabadarā carea quīrācuitadamārēā. Capítulo 2de maλnebemada bλ bλa. Capítulo 1ne bλ bλa dadjia wārā beadeada cawa panλ bēra maλdra ijānida panλda. Capítulo 3de bλ bλa dadjia Crito zeira jλānida panλda.

Dji crīcha dromada 3:14-15de nāwā bλ bλa: “Djabarā, bārāba jūma maλra jλā panλ bēra ne jūmane quīrāipa nībaadua Ācōrēba bārā biya, cadjirua neé, idji ume necai panλda unumārēā. Quīrānebaadua dadjirā Boroba ēberārā ēdra edai carea jūma droa bλda.”

Pedroba naλ cartade naāra bλda

¹ Mλra Simoλ Pedroa, Jesucrito nezocaa idjaba idjia diabuedaa. Mλa naλ cartara bλbλra dai quīrāca Jesucrito ijā beara itea. Dadjirāba ijā panλra bio biya quirua. Jesucritora dadjirā Ācōrēa idjaba Ēdra Edabaria. Idjira jipa bλ bēra dadjirāra carebasia ijānamārēā. ² Bārāba Ācōrēra, dadjirā Boro Jesu sida cawa panλ bēra, mλa quīrā bλa ādji biadeba bārāra bio careba pananida idjaba necai bai sida aduba dia pananida.

Ācōrēba trλnarā sāwā beadida panλ

³⁻⁴ Ācōrēda cawa panλ bēra, idji lēladeba dadjirāa ne jūma diasia idjia quīrā bλ quīrāca nībadamārēā idjaba ewariza idji ume zocai beadamārēā. Idjira dji droma bēra idjaba jipa bλ bēra dadjirāra trλpeda ne wai bλa bio bia bλda dadjirā itea oyada asia. Māwā o bλ bēra naλ ējūānebemarāba cadjirua o quīrā panλra bārāba igaradapeda poya idji quīrāca jipa beadia. ⁵ Maλba bārāba nāwā oēida panλa: Critoda ijā panλ bēra bio jλrλadua jipa nībaēi carea; jipa nīnane jλrλadua crīcha cawaada erobeadi carea; ⁶ crīcha cawaa eropanlne jλrλadua bārā cacuara jipa erobeadi carea; bārā cacua jipa eropanlne jλrλadua jūma droadi carea; jūma droa panλne jλrλadua Ācōrēba quīrā bλ quīrāca beadi carea; ⁷ Ācōrēba quīrā bλ quīrāca panλne jλrλadua djabarā cλāgaēi carea; djabarā cλāga panλne jλrλadua jūmarāda quīrāni carea.

⁸ Bārāba maλda jūma biara o wānibλra, dadjirā Boro Jesucritoda cawa panλ bēra ne bia oēi carea zoquea beadia. ⁹ Baribλra māwā oē bλra dau towa bλ quīrāca bλa, dauberrea bλ quīrāca bλa. Idjia quīrādoasia naēna cadjirua o beara Ācōrēba jūma slgλsida. ¹⁰ Djabarā, Ācōrēba bārāra trλpeda edasia. Wārāda māwā beada unubiēi carea zoquea beadadua. Māwā odibλra beadaēā. ¹¹ Maλbe Ācōrēba bārāra dadjirā Boro Jesucrito purude bio bia edaya. Mama dadjirā Ēdra Edabariba ewariza bia pe erobaya.

¹² Jūma maλgλra cawa panλmīna idjaba wārā beada bārāa jaradiapedadara bio ijā panλmīna, mλa jūma maλgλra bārāa quīrānebabi baya. ¹³ Mλmaarā jipa bλa wadi zocai bλmisa maλra quīrānebabi baida. ¹⁴ Dadjirā Boro Jesucritoba mλa ebuēda cawabisia dāraēne mλra beuida. ¹⁵ Maλ bēra mλa jūma oya mλ beudacarea bārāba jūma maλgλra ewariza quīrānebadamārēā.

Jesuēbema jarapedadara wārāa

¹⁶ Dadjirā Boro Jesucrito lēladebemada, idji waya zeidebema sida daiba bārāa jara-diasidade ēberāba ara ādji crīchadeba jarapedadada jaradiadaē basia. Ātebλra dadjirā Boro Jesu quīrāwārēā dorrodorroda unupedada bēra māwā jaradiasidaa. ¹⁷ Dadjirā Zeza Ācōrēba idjidebema bia jaraside idjaba dji dromada unubiside दौरa aria panasidaa. Maλne Ācōrē dji droma bio quīrāwārēā bλba nāwā jarasia: “Naλdra mλ Warraa. Mλa idjira bio quīrā bλa. Mλra idji carea bλsrida bλa.”* ¹⁸ Daiba maλ bedeara wārāda bajānaa

* 1:17 Mateo 17:5; Marco 9:7; Luca 9:35.

ūrīsidaa Jesu ume Ācōrē eyade panasidade.

¹⁹ Mañ awara cawa panla Ācōrēneba bedeabadarāba jarapedadara wārāda. Mañ bedeara ībīrā pāīmane urua Ɂl quīrāca Ɂl bērā bārāba bio quīrācuīta ūrīnida panla. Ībīrāra urua Ɂbararia aba ɁnadrlɁbrɁɁdaa, aba diapedabema chīdau odjabrlɁɁdaa. Ara mañ quīrāca dadjirā nañ ējūā cadjiruaɁde panɁmisa mañ bedeaba dadjirā soɁde cawabi Ɂla sāvā nībadida panɁda aba Crito zebrlɁɁdaa. ²⁰ Nañda bio cawaɁada: Ācōrēneba bedeabadarāba Idji Bedeade Ɂlpedadara ara ādji crīchadeba ni maārī bīda ɁɁdaé basía. ²¹ Jūma ādjia jarapedadara ēberā crīchadeba zeé basía. ĀtebrɁl Ācōrē Jauredeba bedeasidaa.†

2

Sewa jaradiabadarā

¹ Israelerā tāēna ɁɁbrɁɁba sewadeba jarabadjidaa Ācōrēneba bedeabadada. Bārā tāēna bīda sewa jaradiabadarāda baraya. Sewadeba ādjirāba dadji ārībari crīchada Ācōrē bedeaba quīrāca jaradiadía. Dadjirā Boro Jesuba ādjirā ēdrɁ ɁɁdaada igaradía. Mañ carea Ācōrēba isabe cawa oya. ² Ādjia mīā pera obadara zocārāba bio ēpēnia. Ādjirā carea ēberārāba wārā bedeaba ēpēbadadebemada bié bedeada. ³ Ādjirāba paratada awua panl bērā, bārā parata edadi carea ara ādji crīchadeba sewada jaradiadía. Mañ carea dārāēne Ācōrēba wārāda cawa oya. DārābrɁl Ācōrēba ādjirā cawa oi carea Ɂda.

⁴ Bajānebema nezocarāba cadjirua osīdaɁde Ācōrēba quīrā djuburiaé basía. ĀtebrɁl preso ɁɁbada uria pāīsosa ɁɁde Ɂatacuasia.* Mama carenaba jɁ Ɂeaa aba Ācōrēba cawa oi ewarīdaa. ⁵ Idjaba drōā naēnabemarāba Ācōrē igarasīdaɁde idjia quīrā djuburiaé basía. ĀtebrɁl dopapada zebisia mañ ēberārā jūma nābrɁl quinīnamārēā. BaribrɁl Noēba dadji jipa nībaiɁdebemada jaradiabadjia. Idjida, idji ēberārā siete panl sīda Ācōrēba ēdrɁ edasia.† ⁶ Idjaba Ācōrēba Sodoma puru, Gomorra puru sīda cawa osīde jūma babuesia. AɁeda jūma pora babisia. MañgɁdeba idjia cawabisia idji quīrīānacara sāvānīda. ⁷ BaribrɁl ēberā jipa Ɂl Lo abadara Ācōrēba Sodoma babueīdebemada ēdrɁ edasia.‡ Lora sopua Ɂabadjia mañ purudebemarāba ne jūma cadjirua o panl carea. ⁸ Mañ ēberā jipa Ɂlra Sodomanebemarā tāēna Ɂabadjia. Jipa Ɂl bērā ādjia cadjirua o panl unubrɁlɁde idjaba ūrībrɁlɁde ewariza sopua Ɂabadjia. ⁹ Mañba ebuɁda Ɂla jipa o Ɂeara dadjirā Boro Ācōrēba bia mīga panlnebemada ēdrɁ eda cawa Ɂda. Idjaba jipa oé Ɂeara sāvā erobaida cawa Ɂla aba idjia cawa oi ewarīdaa. ¹⁰ Nañ cacuaba cadjirua o quīrīā Ɂl obadara idjaba Ācōrē ādji Boro bai quīrīānaca sīda wetara cawa oya.

Sewa jaradiabadara cadjirua oéi carea peradaca. Cawaara Ɂea quīrāca panabadaa. Jairā dji droma Ɂea bié jarađi carea wayadaca. ¹¹ Bajānebema nezocarāda ādji cāyābara ɁɁlara Ɂeamīna idjaba ne waīɁlara obadamīna, dadjirā Boro Ācōrē quīrāpita jairā dji droma Ɂeara bié jarađaca. ¹² BaribrɁl sewa jaradiabadaba ādjia adua panlnebemada bié bedeabadaa. Animarā quīrāca crīcha neé Ɂeaa. AɁabe ādji cacuaba quīrīā ɁdrɁ obadaa. Animarāda tobaria ēberāba jīdadapeda beadamārēā. Ara mañ quīrāca sewa jaradiabadara jūma beudīa. ¹³ Ācōrēba ādjirāra bio bié ɁɁya ara ādjia opedada quīrāca. Ādjirāra ne co awua Ɂeaa idjaba itua awua Ɂeaa. MañdrɁ ādji ɁɁsīdaa. Diamasi, āsa bīda māwā obadaa. Djabarā ume ābaa ne co panlne bīda māwā obadaa. Māwā bārā tāēna wua jaigua mititia quīrāca Ɂeaa. ¹⁴ Ādjirāra daunemaya Ɂeaa. Ne jūma cadjirua o panlba sēnaca. Bio ījāé Ɂeada cūrūgabadaa. Ne jūmada awuabadaa. Mañ carea Ācōrēba

† 1:21 Versículo 20-21 idjaba nāvā traducida Ɂla: “BaribrɁl nañda bio cawaɁada: Ācōrēneba bedeabadarāba Idji Bedeade Ɂlpedadara ni ɁabɁla ara idji crīchadeba poya cawaɁaéa, mañgɁra ēberā crīchadeba zeé basi bērā. ĀtebrɁl Ācōrē Jauredeba bedeasidaa.” * 2:4 Preso ɁɁbada uria pāīsosa Ɂl. Griego bedeade Ɂl Ɂla “Tártaro.” † 2:5 Genesi capítulo 6-8. ‡ 2:7 Genesi 19:1-29.

ãdjirãra bié ðaya. ¹⁵ Æcõrê o jipa ðlda igaradapeða ãi wãsidã. Beor warra Balaaãba oða quĩrãca obadaa. [§] Balaaãra parata awua ðaða bẽrã parata carea cadjiruada oida crĩchasia. ¹⁶ Baribãrã cadjirua oðe wãbãrãðe burroba idjira quẽãsia. Maã animarã bedecada eberã quĩrãca bedecasia. Æcõrêneba bedebari Balaaãba crĩcha neé ðã quĩrãca bié oðe wãida crĩcha ðãmĩna burroba idu wãbié basia.

¹⁷ Sewa jaradiabadara do zaque baido neé ðã quĩrãca ðeaa. * Ædjirãra jãrãrã nãurãba ãyã edebãrã quĩrãca ðeaa. Nãurãba jãrãrã ãyã edebãrãðe cue zecaa. Ara maã quĩrãca ãdjia jaradia panãba carebacaa. Æcõrẽba uria bio pãisosa ðlda o ðãsia ãdjirã bié ðã carea. ¹⁸ Ædjirãba bedea biya quiruðeba jaradiabadaa. Baribãrã maãba carebacaa. Ædjirãba jaradiabadaa naã cacuaba cadjirua o quĩrã ðãra oðida panãba. Mãwã cadjiruadeba êdrãpedaða dãrãé ðeara ãdjirãba cũrũgabadaa wayacusa cadjiruada oðamãrẽã. ¹⁹ Jarabadaa ãdjida êpẽnibãrã, nezoca êdrã ðãpedaða quĩrãca biara ðeaðida. Mãwãmĩna cadjiruada poya igaradaca bẽrã biara ðeãé. Maãba ãdjirãda cadjirua nezocarã. Wãrãda baridua cadjiruada poya igaradãéãrã, dadjirãra maãgã nezocaa. ²⁰ Jesucrito dadjirã Boro, dadji Êdrã Edabarira cawasiða bẽrã naã êjũãne ðã cadjiruadebemada êdrãsiðaa. Baribãrã jãcarãðe bãrã panẽbãda quĩrãca wayacusa cadjiruada oðibãrã, naãrã panana cãyãbara biẽara panenia. ²¹ Maã bẽrã Æcõrê bedea cawapedaða igaradi cãyãbara biara ðacasia Æcõrê o jipa ðãðebemada adua ðeaðida. ²² Ædjirãra eberãba jarabada quĩrãca ðeaa. Nãwã jarabadaa: “Usaba weðara wayacusa cobaria.”† Idjãba nãwã jarabadaa: “Chinara cuipeda wayacusa egoro ðã susuãde tabebaria.”

3

Dadjirã Boroba cawa oðe zeidibema

¹ Djabarã, naãba cartara ðarima umé mãã bãrã itea ðãbãrã. Carta umerãne mãã wãrã bedeara quĩrãnebãbi ðã jipa crĩchãðamãrẽã. ² Mãã quĩrã ðã Æcõrêneba bedebadarãba naẽna jarapedaðara bãrãba quĩrãnebaðida. Idjãba quĩrã ðã Jesucrito dadjirã Boro, dadji Êdrã Edabariba jaraðada quĩrãnebaðida. Mããra idjia diabuedarãba bãrã jaradiasiðaa.

³ Naãda bio cawãðadua: jĩrũarebema ewariðe Æcõrê ipiða bié jarabadara baraya. Ædji cacuaba cadjirua o quĩrã ðãda o ðeãia. ⁴ Nãwã ipiða jaradia: “Crito zeĩ jaraðara ¿sãwãsi? Dadji drõã naẽnabemarãra jũma beusiðaa. Baribãrã naã êjũã oðãðeba jũma ara mãwã ðã.” ⁵ Maã eberãrãba ijã quĩrãããé naẽnaðe Æcõrê bedebãrãba bajãda osida, êjũãda pusãde odjabisida, idjãba baidoðeba mãwã osida.* ⁶ Ara maã baidoba jũma naã êjũãne naẽna ðeãara ùpeda nãbãrã quinibisia. ⁷ Ara maã quĩrãca Æcõrê bedebãrãba naã êjũãda, bajã siða waga eroðã idjãba idjia cawa oi ewariðe babueya. Maã ewariðe idji quĩrãnacara cawa opeða jũma bié ðaya.

⁸ Baribãrã djabarã, naãda quĩrãdoarãnadua: dadjirã Boromaarã ewari aßara mil poa quĩrãca ðã idjãba mil poara ewari aßa quĩrãca ðã. ⁹ Dadjirã Boro zeyãda aðara dãrãbãrã bẽrã ãcãrãba crĩcha panã zeéda. Baribãrã mãwãé. Ætebãrã bãrã carea jũma droa ðã bẽrã dãrãbãrã. Idjia quĩrãé ðã ni aßãda aduãida. Quĩrã ðã jũmarãba cadjiruada igaradapeða idjimaã zeðida. ¹⁰ Dadjirã Boroba cawa oi ewarira cawãéne zeya ne drãbari zebãri quĩrãca.† Maã ewariðe miniĩjchia jururuapeða bajãra nẽbaya. Ne jũma dadjia bajãne unubadara bá wãya. Idjãba naã êjũãra, ne jũma naã êjũãne ðeã siða bá wãya.‡

§ 2:15 Numero 22:1-41. * 2:17 Do zaque baido neé ðã quĩrãca ðeaa. Griego bedeadã nãwã ðã ðã: “Baido egoroðeba ãtaã bogadrã ðãda jõna quĩrãca ðeaa.” † 2:22 Proverbio 26:11. * 3:5 Baidoðeba mãwã osida. Griego bedeadã mããra ebuða ðãé. † 3:10 Zebãri quĩrãca. Griego bedeadã ãcãrã cartãde “diamasi zebãri quĩrãca” ðã ðã. ‡ 3:10 Ne jũma naã êjũãne ðã siða bá wãya. Griego bedeadã mããra ebuða ðãé. ãcãrãmaarã nãwã jara ðã: “Idjãba Æcõrẽba cawa obãrãðe ne jũma eberãrãba naã êjũãne opeðãðara unubiya.”

1 JUAĽ

NABEMA CARTA JUAĽBA ÆΛÐΑ

Jesu ume nĩbaða JuaĽba naĽ cartada Æsĩa. BaribΛΓΛ cartade jaraé Æla idjĩa Æleada. Poa 90are Æsĩa Æla.

NaĽ cartara jũma djabarã itea Æsĩa sewada ijãrãnamãrẽã. JuaĽ drõã Æsĩde ĽcΛΓΛba dewara crĩcha Jesudebemada epẽ panesĩdaa. Adjĩa jarabadjĩdaa Jesu naĽ epũãne Æsĩde eberãrãba ababe idjĩ jaureda unubadjĩdaa. Dewararãba jarabadjĩdaa Jesura eberã basida baribΛΓΛ borocueside Critoda idjĩ ume abaa Æsida. Idjãba dewararãba jarabadjĩdaa naĽ djarara abeða cadjĩrua Æla. MaĽ bẽrã jaradiabadjĩdaa necawaada edaðida panlda naĽ djaradebemada eðrãdi carea. BaribΛΓΛ maĽ necawaa edapeðadaba jarabadjĩdaa naĽ djaraba cadjĩrua oida bia Æla.

MaĽ carea JuaĽba naĽ cartara Æsĩa. Dji crĩcha dromada naĽgla: Ācõrẽ Warrara ¿cai? Idjãba Ācõrẽ warrarãra ¿caĩrã? JuaĽba naãrã Æsĩa dadjĩrãra Ācõrẽ Ľnaane nĩbabadadebemada (1:1ne aba 2:17daa). MaĽare Æsĩa diauru warrarãra sãwã beada idjãba Ācõrẽ warrarãra sãwã beada (2:18deba aba 3:11daa). MaĽare Æsĩa wãrã quĩrĩã Ācõrẽneba ze Æledebemada (3:12deba aba 4:21naa). Jĩrũare Æsĩa Jesu ijã panlneba naĽ epũãnebema cadjĩruara poyaðida (5:1-21).

Dji Zocai Æai Diabari Bedea

¹ Naãrãeða Æsĩa Zocai Æai Diabari Bedea abadada. Idjira wadĩbida Æla. Idjĩa jaradia Æla daiba ũrĩsĩdaa. Idjira dai dauba unusĩdaa idjãba jlwaba tãsĩdaa. Idjĩa o Æla quĩrãcuĩta acłsĩdaa. Idjidebemada mĽa naĽ cartade ÆΛbΛΓΛ. ² MaĽ zocai Æai diabarira Ācõrẽba naĽ epũãne unubisĩa. Daiba idjira unusĩdaa idjãba idjidebemada wãrãda beða panla. Daiba bãrãa jara panla maĽ zocai Æai diabarira ewariza Æabarida. Naãrãeða idjira dadjĩ Zeza Ācõrẽ ume bajãne Æabadjĩa. Idjĩ bajãne beðada Ācõrẽba daĩa naĽ epũãne unubisĩa. ³ Daiba unupeðadada, ũrĩpeðada sĩa bãrãa jara panla bãrã sĩa dai ume abaa abarica dadjĩrã Zeza Ācõrẽ ume idjãba idjĩ Warra Jesucrito ume bia pananamãrẽã. ⁴ Jũma maĽgla mĽa ÆΛbΛΓΛ dadjĩrãra bio Æsriðadi carea.*

Ācõrẽra cadjĩrua neé Æla

⁵ Daiba Jesucritodeba ũrĩpeðada bãrãa jara panla naĽgla: Ācõrẽra Ľnaa quĩrãca Æla ne jũmane jipa Æla bẽrã. MaĽba idjĩma pãĩmara ni maãrĩ bĩða neéa. ⁶ Dadjĩrãda idjĩ ume abaa bia panlana a panlΛbΛΓΛ, baribΛΓΛ pãĩmane nĩnabΛΓΛ, sewa o panla. Wãrã beðeara epẽnaé panla. ⁷ BaribΛΓΛ idjĩ Ľnaane Æla quĩrãca dadjĩrãda Ľnaane nĩbaðibΛΓΛ, dadjĩrã djabarã ume abaa bia panania. Idjãba idjĩ Warra Jesucrito oa erozoaðaba dadjĩrã cadjĩruara jũma sΛgΛbaria.

⁸ Dadjĩrãda cadjĩrua neé panlana a panlΛbΛΓΛ, ara dadjĩduba cĩrũga panla idjãba wãrã beðeara adua panla. ⁹ BaribΛΓΛ Ācõrẽra beða aba Æla bẽrã idjãba jipa obari bẽrã, dadjĩrãba cadjĩrua opeðadada idjĩa jaradĩbΛΓΛ, maĽ cadjĩruara idjĩa quĩrãdoaya. Abeða jũma dadjĩrãba bié opeðadara sΛgΛya. ¹⁰ BaribΛΓΛ dadjĩrãba cadjĩruada oðacaaða adĩbΛΓΛ, Ācõrẽra sewaida Ælaða a panla idjãba idjĩ beðeara ijãnaé panla.†

2

Dadjĩrã carea Ācõrẽra beða djuburiabari

¹ Djabarã, bãrãra mĽ warrarã quĩrãca beaa. MĽa naĽgla ÆΛbΛΓΛ bãrãba cadjĩruara orãnamãrẽã. BaribΛΓΛ aßalba cadjĩruada oĩbΛΓΛ, aba eropanla dadjĩ Zeza Ācõrẽra dadjĩrã

* ^{1:4} Dadjĩrãra. Griego beðeade ĽcΛΓΛ cartade “bãrãra” Æl Æla. † ^{1:10} Ācõrẽba jarasia jũmarãda cadjĩrua obadada. Romano 3:23. MaĽ carea cadjĩrua neé Ælaða a Æla Ācõrẽra sewaida Ælaða a Æla.

carea bedea djuburiabarida. Mañ bedea djuburiabarira Jesucrito. Idjira ne jũmane jira bla. ² Idjira beusia Ācõrẽba dadjirã cadjiruada quĩrãdoamãrẽã. Aþabe dadjirã cadjirua carea beuẽ basía, ãtebrã beusia jũma nañ ãjũãne duanãrã cadjirua carea bida.

³ Ācõrẽba obi bla dadjirãba ijã o panãbrã, ebuða bla idjira wãrãda cawa panãda. ⁴ Baribrã abalã jaraibrã: “Mã idjira cawa bla,” mañne idjia obi bla ijã oẽ blãbrã, mañ ãberã sewaiða bla. Idjia wãrã bedeara adua bla. ⁵⁻⁶ Baribrã Ācõrẽ bedea ijã o bla Ācõrẽra wãrãda quĩrã bla. Ācõrẽ ume ãbaa blaða a bla nĩbaida bla Jesucrito nĩbaða quĩrãca. Dadjirãda mãwã nĩbaðibrã, cawa panã wãrãda idji ume ãbaa panãda.

Ācõrẽba obi bla djiwidi

⁷ Djabarã, mã bãrãa blẽ bla Ācõrẽba obi bla bedea djiwidida, ãtebrã blã bla idjia naẽna obi jaraða. ^{*} Mañ obi jaraðara bãrãba Crito ijãpedaðebla ãta cawa panã. Wãrãda bãrãba ãrĩpedaðara Ācõrẽba naẽna obi jaraða basía. ⁸ Mãwãmĩna mã blãbrã Ācõrẽba obi bla bedea djiwidi quĩrãca bla. Mañ bedeara djiwidi quĩrãca bla Critoba ijã oða bẽrã idjaba bãrã bida wãrãda ijã o panã bẽrã. Djiwidi quĩrãca bla pãĩma jãrãdrãbrã quĩrãca bãrãba cadjiruara igara wãbrãda bẽrã. Idjaba djiwidi quĩrãca bla wãrã ãna odjabrã quĩrãca bãrãba quĩrãneba jira o wãbrãda bẽrã.

⁹ Bariduaba ãnaane blaða aibrã, baribrã idji djabada quĩrãma baibrã, waðibida pãĩmane bla. ¹⁰ Idji djaba quĩrã bla ãnaane bla. Idji soðe neẽa cãrẽba cadjiruade baebida. ¹¹ Baribrã idji djaba quĩrãma bla pãĩmane bla. Pãĩmane nĩ bẽrã adua bla sãmaa wãda, pãĩmaba idjira dauberrea eroþã bẽrã.

¹² Warrarã, mã nañ cartara bãrãa blãbrã Ācõrẽba Critoðeba bãrã cadjiruara quĩrãdoaða bẽrã.

¹³ Drõãrã, mã nañ cartara bãrãa blãbrã naãrãeða baðada waðibida bla cawa panã bẽrã.

Cũdrarã, mã nañ cartara bãrãa blãbrã diaurura poyapeða bẽrã.

Warrarã, mã nañ cartara bãrãa blãbrã dadji Zeza Ācõrẽra cawasiða bẽrã.

¹⁴ Drõãrã, mã nañ cartara bãrãa blãbrã naãrãeða baðada waðibida bla cawasiða bẽrã. Cũdrarã, mã nañ cartara bãrãa blãbrã bio ijã panã bẽrã, Ācõrẽ bedeara bãrã soðe bla bẽrã, idjaba diaurura poyapeða bẽrã.

¹⁵ Nañ ãjũãnebema crĩchara, ne jũma cadjirua nañ ãjũãne bla siða quĩrãrãnadua. Nañ ãjũãnebema cadjirua quĩrã bla dadji Zeza Ācõrẽra quĩrãẽ bla. ¹⁶ Nañ ãjũãnebema cadjiruara naãgã: nañ cacuaba awua bla cadjirua o baída, dadji dauba unu bla awua baída, idjaba dadjia eroþã carea wa o bla carea ara dadjida dji biara bla crĩcha bai siða. Jũma maãgã dadjirã Zeza Ācõrẽneba zeẽ bla, ãtebrã nañ ãjũã cadjiruadeba ze bla. ¹⁷ Nañ ãjũã cadjiruara idjaba jũma cadjirua ãberãrãba o awua panã siða jõya. Baribrã Ācõrẽba jara bla ijã o bla ewariza idji ume zocai ba.

Crito ume dji quĩrũ

¹⁸ Djabarã mã warrarãca bea, nañ ewarira jõboða. Bãrãba ãrĩsiða Crito ume dji quĩrũda zeida. [†] Crito ume dji quĩrũrã idira baraa. Mañ bẽrã dadjirãba cawa panã nañ ewarira jõboða. ¹⁹ Ādjirãra dadjirã ume pananada ãdrãsiða, baribrã wãrãda dadjirãnebemaẽ basía. Ādjirãda wãrãda dadjirãnebema baðabara, dadjirã ume ãbaa waði panacasiða. Baribrã maãgã mãwãsia ebuða bamãrẽã jũmarãda dadjirãnebemaẽda.

²⁰ Baribrã bãrãba Ācõrẽ Jaure Critoba diaðada eropanã. Idjiðeba jũma bãrãba wãrã bedeara cawa panã. ²¹ Mã nañ cartara blẽ bla bãrãba wãrã bedea adua panã bẽrã ãtebrã blãbrã cawa panã bẽrã. Idjaba bãrãba cawa panã sewara wãrãneba zecada.

²² ¿Caiða sewaiða bla? Jesura Ācõrẽba diai jaraða ãdrã edabariẽana a bla sewaiða bla. [‡] Idjira Crito ume dji quĩrũ. Idjia dadji Zeza Ācõrẽra, Ācõrẽ Warra siða igara bla. ²³ Ācõrẽ

* 2:7 JuaĽ 13:34-35. † 2:18 Crito ume dji quĩrũ. Griego bedeaðe “Anticrito” blã bla. ‡ 2:22 Ācõrẽba diai jaraða ãdrã edabari. Griego bedeaðe “Crito” blã bla.

Warra igara ɛɓba dadji Zeza Ācōrēra neé ɓla. Jesura Ācōrē Warraada a ɓɓba dadji Zeza Ācōrē sida erobla. ²⁴ Mañ bēra bārāba ijāpedadadeba ɓtaa Critodebema ūrī panlra bārā sođe bio waga erobeada. Mañda bio waga panlɓɓɓ, bārāra dadji Zeza Ācōrē ume, idji Warra ume biɗa ābaa panla. ²⁵ Māwā ābaa panlɓɓɓ, Critoba dadjirāa wārāneba jarasia ewariza Ācōrē ume zocai pananida.

²⁶ Mā mañra ɓasia ɓɓɓɓa bārāra cūrūga quīrīā panl bēra. ²⁷ Baribɓɓ bārāba Ācōrē Jaure Critoba diaɗara eropanla. Mañ bēra jɓɓɓɓɓɓ panla dewararāba bārāa jaradiadamārē. Ācōrē Jaureba bārāa ne jūmada jaradia ɓla. Idjia jaradia ɓɓɓa sewaéa, āteɓɓɓ wārā araa. Mañ carea Crito ume ābaa beada Ācōrē Jaureba bārāa jaradia quīrāca.

²⁸ Djabarā mñ warrarāca ɓea, Crito ume ābaa beada. Māwā idji zebɓɓɓɓɓɓ dadjirāra ne wayaa neé, quīrā pera neé idji quīrāpita beadia. ²⁹ Bārāba cawa panla Jesucritora jipa ɓɓɓa. Idjaba cawa panla jūma jipa o ɓeara Ācōrē warrarāda.

3

Ācōrē warrarā

¹ Crīchadada sāwā dadji Zeza Ācōrēba dadjirāra jācua quīrīā ɓɓɓa. Jācua quīrīā ɓɓ bēra dadjirāra idji warrarāana abaria. Wārāda dadjirāra idji warrarāa. Nañ ējūānebe-marāba dadjirāra Ācōrē warrarāda adua panla, Ācōrēra adua panl bēra. ² Djabarā, dadjirāra Ācōrē warrarāa. Māwāmīna Ācōrēba waɗibiɗa cawabié ɓla dadjirāra sāwā beadiɗa. Baribɓɓ dadjirāba cawa panla Crito zebɓɓɓɓɓɓ idji quīrāca beadiɗa, mañ ewaride idjira sāwāɓɓɓɓɓ ɓɓɓa ununi bēra. ³ Crito quīrāca ɓai carea jɓɓ ɓɓɓa cadjirua neé ɓabaria Crito cadjirua neé ɓɓ quīrāca.

⁴ Cadjirua o ɓɓba Ācōrē beɗeara ijā ocaa. Idjia mañ beɗeara abeɗa igara ɓla. ⁵ Baribɓɓ bārāba cawa panla Jesucritora nañ ējūānaa zesida dadjirā cadjirua āyā ɓai carea. Ni mañrī biɗa idjira cadjirua neé ɓla. ⁶ Idji ume ābaa ɓɓba cadjiruara ocaa. Baribɓɓ cadjirua o ɓɓba Jesucritora adua ɓla idjaba sāwāɓɓɓɓɓ ɓɓɓa cawacaa.

⁷ Djabarā mñ warrarāca ɓea, ni abala idu cūrūgabirānada. Jipa o ɓɓɓa Ācōrē quīrāpita jipa ɓla Crito jipa ɓɓ quīrāca. ⁸ Baribɓɓ cadjirua o ɓɓɓa diaurudea, diaurura naārēɗaɓɓ cadjirua obari bēra. Ācōrē Warrara nañ ējūānaa zesia diauruba o ɓɓ poyai carea.

⁹ Ācōrēneba toɗaba cadjiruara o ɓacaa, idji Zeza Ācōrēba obari quīrāca o ɓɓ bēra. Ācōrēneba toɗa bēra cadjiruara o ɓaéa. ¹⁰ Nañgɓɓɓɓɓɓ dadjirāba cawa panla cairāda Ācōrē warrarāda idjaba cairāda diauru warrarāda. Jipa oé ɓɓɓa Ācōrē warraéa. Idjaba idji djaba quīrīāé ɓɓɓa Ācōrē warraéa.

Dji quīrīā beadiɗa panla

¹¹ Bārāba ijāpedadadeba ɓtaa ūrī panl beɗeara nañgɓɓɓɓɓɓ: dadjirāra dji quīrīā beadiɗa panla. ¹² Caiñ quīrāca beadié panla.* Idjira diaurude basía. Mañ bēra idji djabara beasia. ¿Cārē cārēā idji djabara beasi? Beasia idji djababa o ɓaɗara Ācōrē quīrāpita bia ɓaɗa bēra baribɓɓ idjia oɗara bié ɓaɗa bēra.

¹³ Djabarā, nañ ējūānebe-marāba bārāda quīrāmanibɓɓɓ, jūmawāyā crīcharānada. ¹⁴ Dadjirāba djabarāra quīrīā panl bēra cawa panla dadjirāra beu pananada zocai panesidada. Idji djaba quīrīāé ɓɓɓa waɗibiɗa beu ɓla. ¹⁵ Idji djaba quīrāma ɓɓɓa Ācōrē quīrāpita mīā beabaria. Bārāba cawa panla mīā beabarira ewariza Ācōrē ume zocai ɓaéda. ¹⁶ Wārā quīrīāra sāwāɓɓɓɓɓ ɓɓɓa dadjirāba cawa panla nañgɓɓɓɓɓɓ: Jesucritora dadjirā carea beusia. Ara mañ quīrāca dadjirā sida quīrīāneba djabarā carea beuɗi carea beadiɗa panla. ¹⁷ Nañ ējūāne ne bara ɓɓ djababa ne neé ɓɓ djabada unu ɓɓɓa carebaéɓɓɓɓ, ¿Ācōrē quīrīāra idji sođe erobɓɓa? Neé ɓla. ¹⁸ Djabarā mñ warrarāca ɓea,

* 3:12 Genesi 4:1-15.

dadjirã quĩrĩara ababe bedeadeba ðaié ðla, ãteblɾɾɾ dadjia o panɾneba wãrãda quĩrĩã bara panɾda unubidida panɾla.

¹⁹⁻²⁰ Mañneba cawa panɾla dadjirãra wãrãda Ācõrẽneda. Idjaba ara dadjirãda soðe dji biaéda crĩchaðibɾɾɾɾ, Ācõrẽ quĩrãpita poya necai panania. Ācõrẽba dadjirãnebemada biara cawa ðla dadjirã soðe crĩcha panɾ cãyãbara. Idjia abeða jũma cawa ðla. ²¹ Djabarã, dadjirã soðe cawa panɾɾɾɾɾ cadjiruade panɾéda, ne wayaa neé Ācõrẽa poya iwididida. ²² Mañne dadjirãba Ācõrẽa iwidibɾɾɾa idjia diaya, idjia obi ðda idjaba bia unu ðda ijã o panɾ bẽrã. ²³ Idjia obi ðɾa nałgɾa: idji Warra Jesucritora ijãnida idjaba dji quĩrĩã beaðida idjia dadjirãa jaraða quĩrãca. ²⁴ Ācõrẽba obi ðl bedeða ijã o ðɾa Ācõrẽ ume ðla, idjaba Ācõrẽra idji ume ðla. Dadjirãba cawa panɾla Ācõrẽra dadjirã ume ðda, idji Jaureða dadjirãa diaða bẽrã.

4

Sewa jaradia ðea sãwã cawaði

¹ Djabarã, Ācõrẽ Jaureðeba bedeða panɾana abadara jũma ijãrãnada, ãteblɾɾɾ quĩrãcuíta acɾðadua ãdjia wãrãda Ācõrẽ Jaureðeba wa dewaradeba bedeða panɾ cawaya. Mãwã oðadua zocãrãba nał ejũãne sewadeba ãdjia Ācõrẽ Jaureðeba bedeða panɾana abada bẽrã. ² Nãwãbɾɾɾ bãrãba cawaða caida Ācõrẽ Jaureðeba bedeða ðda: abalɾa Jesucritora nał djarade wãrãda zesiada aibɾɾɾ, Ācõrẽ Jaureðeba bedeða ðla. ³ Baribɾɾɾ abalɾa Jesucritora nał djarade zeé basiada aibɾɾɾ, Ācõrẽ Jaureðeba bedeða ðléa. Crito ume dji quĩrũneba bedeða ðla.* Bãrãba ũrĩsidaa Crito ume dji quĩrũra zeida ðda. Wãrãda idjira ara nawena nał ejũãne ðla.

⁴ Djabarã mã warrarãca ðea, bãrãra Ācõrẽnea. Bãrãba mañ sewaiða ðeaa idu cũrũgabidaé basía bãrã soðe ðɾa nał ejũãne ðea soðe ðl cãyãbara ɾɾɾa ðl bẽrã. ⁵ Mañ sewaiða ðeaa nał ejũã cadjiruadebema. Mañ bẽrã ãdjirãba nał ejũãnebema crĩchada jaradiabadaa idjaba ãdjia jaradia panɾra nał ejũãne Ācõrẽ adua ðeaba ijãbadaa. ⁶ Baribɾɾɾ dadjirãra Ācõrẽnea. Ācõrẽ cawa ðlba dadjia jaradia panɾra ijãbaria. Baribɾɾɾ Ācõrẽ adua ðlba dadjia jaradia panɾra ijãcaa. Mañneba dadjirãba cawa panɾla caiba Ācõrẽ Jaureðeba wãrã bedeera jaradia ðda idjaba caiba dewara jaureðeba sewara jaradia ðda.

Ācõrẽba eberãrã quĩrĩã ðlðebema

⁷ Djabarã, dadjirãra dji quĩrĩã beaðida panɾla, wãrã quĩrĩara Ācõrẽneba ze ðl bẽrã. Jũma dji quĩrĩã erobeara Ācõrẽ warrarãa idjaba Ācõrẽra cawa panɾla. ⁸ Ācõrẽra ne jũmane quĩrĩã bara ðl bẽrã quĩrĩã neé ðlba Ācõrẽra adua ðla. ⁹ Ācõrẽba dadjirãra quĩrĩã ðda unubisia idji Warra aba ðda nał ejũãnaa diabuesida idjideba ewariza zocai beadamãrẽã. ¹⁰ Wãrã quĩrĩara nãwãbɾɾɾ ðla: quĩrĩãneba Ācõrẽba idji Warrara diabuesia beumãrẽã dadjirã cadjirua poya quĩrãdoai carea. Ācõrẽba mãwã oé basía dadjirãba idjira quĩrĩã panana bẽrã, ãteblɾɾɾ mãwã osia idjia dadjirãra quĩrĩãna bẽrã.

¹¹ Djabarã, Ācõrẽba dadjirãra mãwã quĩrĩãna bẽrã dadjirã sida dji quĩrĩã beaðida panɾla. ¹² Ni abalɾa Ācõrẽra ununacaa. Baribɾɾɾ dadjirãda dji quĩrĩã panɾbɾɾɾɾ, Ācõrẽra dadjirã ume ðla idjaba idji quĩrĩãneba dadjirãba wãrãda jũmarãda quĩrĩã panɾla. ¹³ Ācõrẽba idji Jaureða dadjirãa diaða bẽrã cawa panɾla dadjirãra Ācõrẽ ume panɾda idjaba idjira dadjirã ume ðda. ¹⁴ Daiba unusidaa idjaba jara panɾla dadjirã Zeza Ācõrẽba idji Warrara wãrãda diabuesida nał ejũãnebemarã êdɾɾ edamãrẽã. ¹⁵ Bariduaba Jesura wãrãda Ācõrẽ Warraada aibɾɾɾ, Ācõrẽra idji ume ðla idjaba idjira Ācõrẽ ume ðla.

¹⁶ Dadjirãba cawa panɾla idjaba ijã panɾla Ācõrẽba dadjirãra quĩrĩã ðda. Ācõrẽba ne jũmane quĩrĩã ðla. Wãrã quĩrĩã erobɾa Ācõrẽ ume ðla idjaba Ācõrẽra idji ume ðla. ¹⁷ Mãwã dadjirãba Ācõrẽra, jũma eberãrã sida wãrãda quĩrĩã panɾla. Ācõrẽba

* 4:3 Crito ume dji quĩrũ. Griego bedeade "Anticrito" ðl ðla.

cawa oi ewaride dadjirāra ne wayaa neé beadia, naĽ ejūāne Jesucrito nībađa quīrāca nībapedađa bēra. ¹⁸ Dadjirāba Ācōrēda, jūma ēberārā siđa quīrīā panlbrl, Ācōrēba cawa oidebemada wayadaé panla, wārā quīrīāba maĽ wayadira jōbipari bēra. Ācōrēba cawa oi waya ħlba cawa ħla Ācōrēba idjira cawa oida. Idjia Ācōrēra, jūma ēberārā siđa wađibiđa wārāđa quīrīā ħlā.

¹⁹ Dadjirāba Ācōrēra quīrīā panla idjia dadjirāra naārā quīrīāna bēra. ²⁰ Aħalba Ācōrēda quīrīā ħlađa aibrll, maĽne idji djabada quīrāma ħaibrll, idjira sewaiđa ħla. Idji djaba unu ħlađa quīrīāé ħaibrll, ĸsāwā Ācōrē unué ħlađa quīrīā ħai? ²¹ Jesucritoba dadjirāa obi ħlra naĽgla: Ācōrē quīrīā ħlba idji djabara quīrīā ħaida ħla.

5

Ācōrē Warra ijānida panlnebema

¹ Jesura Ācōrēba ēdrll edabari diai jarađađa aħalba ijāibrll, maĽ ēberāra Ācōrē warraa.* Dadjī Zeza Ācōrē quīrīā ħlba idji warrarā siđa quīrīā ħla. ² Dadjirāba Ācōrēda quīrīā panlbrll idjaba idjia obi ħlađa ijā o panlbrll, cawa panla idji warrarā siđa quīrīā panlda. ³ Dadjirāba Ācōrēda wārāđa quīrīā panlbrll, idjia obi ħlra jūma ijā ođia. Idjia obi ħlra zareaé ħla. ⁴ Jūma Ācōrē warrarāba naĽ ejūānebema cadjiruara igarabadaa. Wārāđa dadjia Jesucritoda ijā panl bēra naĽ ejūānebema cadjiruara poya igaradia. ⁵ ĸCaiba naĽ ejūānebema cadjiruara poya igarai? Aħalba Jesura wārāđa Ācōrē Warrada ijā ħlbrll, maĽ ēberāba naĽ ejūānebema cadjiruara poya igaraya.

Ācōrē Jaureba Jesura wārāđa Ācōrē Warra cawabiđa

⁶ Jesucritora naĽ ejūānaa zepeda baidode borocuesia idjaba idji oara crude erozoasia. NaĽ ejūānaa zepeda aħabe baidode borocueé basía, ātebrll idji oa siđa crude erozoasia. Ācōrē Jaureba cawabi ħla maĽgla wārāđa, idjia wārā beđeara cawabipari bēra. [⁷ Idjaba bajāne ūbea panlba maĽgla wārā arada jara panla; dadjī Zeza Ācōrēba māwā jara ħla, “Beđea” abadaba māwā jara ħla, idji Jaure biđa māwā jara ħla. MaĽ ūbeara aħa ħlađa māwā ħla.†] ⁸ NaĽ sēyā ūbea panlba cawabibadaa Jesudebema beđeara wārāđa: Jesura borocueđa bēra, idji oara crude erozoađa bēra, idjaba Ācōrē Jaureba cawabi ħl bēra. MaĽ ūbea panlba aħarida cawabi panla. ⁹ Ēberāba ununara wārāana aibrll dadjirāba ijābadaa. Baribrll Ācōrēba jara ħlra biara ijānida panla, idji Warradebemada wārāđa jara ħl bēra. ¹⁰ Ācōrē Warra ijā ħlba idji sođe cawa ħla Ācōrēba jara ħlra wārāđa. Baribrll Ācōrēba jara ħl ijāé ħlba Ācōrēra sewaiđa ħlađa crīcha ħla, Ācōrēba idji Warradebema jara ħlra ijāé ħl bēra. ¹¹ Ācōrēba jara ħlra naĽgla: idji Warradeba dadjirāa diasia ewariza idji ume zocai beađida. ¹² Wārāđa Ācōrē Warra ijā ħlra idji ume ewariza zocai ħaya. Baribrll Ācōrē Warra ijāé ħlba idji ume ewariza zocai ħaida neé ħla.

JuaĽba naĽ cartade jirūare ħlađa

¹³ MĽa naĽ cartara bārā dji Ācōrē Warra ijā ħea itea ħlbrll cawađamārēā ewariza Ācōrē ume zocai beađida.

¹⁴ Ācōrēba quīrīā ħl quīrāca dadjirāba iwidiđibrll, cawa panla idjia bia ūrībarida. MaĽ bēra poya ne wayaa neé idjia iwidiđida panla. ¹⁵ Dadjia iwidiđidara ūrībarida cawa panl bēra, idjaba cawa panla maĽ iwidiđidara idjia diaida.

¹⁶ Cadjiruada ħla Ācōrēba quīrādoacada. Aħalba maĽ cadjiruada osira beuya. MaĽ bēra mĽa jaraé ħla ēberā maĽ cadjirua ođa carea iwidiđamārēā. Baribrll cadjiruada ħla Ācōrēba quīrādoabarida. Aħalba maĽ cadjiruada osira wađibiđa poya ēdrlla ewariza Ācōrē neé ħaidebemada.‡ MaĽ bēra aħalba idji djababa maĽ cadjiruada o ħlađa unuibrll,

* 5:1 Ācōrēba ēdrll edabari diai jarađa. Griego beđeade “Crito” ħl ħla. † 5:7 Griego beđeade Ľlbrll cartade versículo 7 neéa. ‡ 5:16 Ewariza Ācōrē neé ħaidebemada. Griego beđeade ħl ħla “beuidemada.”

idji carea ãcõrẽa iwiðida ðla. Mañne ãcõrẽba dji ãberã cadjirua oðaa idji ume ewariza zocai ðaيدا diaya. ¹⁷ Jũma ãcõrẽ quĩrãpita bié o ðlra cadjiruua. Bariblrl cadjiruada ðla ãcõrẽba quĩrãdoabarida. Aðalba mañ cadjiruada osira waðibida beuðebemada poya ãdrly.

¹⁸ Dadjirãba cawa panla ãcõrẽ warrarãba cadjiruara o pananacada, ãcõrẽ Warra Jesucritoba ãdjirãra waga ðl bẽrã. Mañba diauruba ãdjirãra poya bié oéa. ¹⁹ Dadjirãba cawa panla dadjirãra ãcõrẽneda. Idjaba cawa panla jũma nañ ãjũãne ãcõrẽ adua ðeara diauru jlwaeda panlda. ²⁰ Dadjirãba cawa panla ãcõrẽ Warrara zesida idjaba crĩcha cawaada dadjirãa diasida wãrã ãcõrẽda cawaðamãrẽã. Idji Warra Jesucrito ume panl bẽrã dadjirãra wãrã ãcõrẽ ume panla. ãcõrẽdrll dji wãrã ãcõrẽa. Idjiablrl ãberãrãa diabarã idji ume ewariza zocai ðeaðida. ²¹ Djabarã mñ warrarãca ðea, jlwaba oða ãcõrẽ ðeara ãpẽrãnada.

2 JUAÃ

UMÉBEMA CARTA JUAÃBA ÆLÐA

Jesu ume níbaeda Juaãba naã cartada Ælsia. Poa 90are Epeso purude Æsiede Ælsia. Naã cartade ara idjida djabarã wagabari drõãana asia. Cartara Ælsia “wērã Ãcõrēba ēdrã edada itea, idji warrarã itea biða.” Æclãrãmaarã maãba jara Æla djabarã æbaal purudebemada.

Naã cartade Juaãba naãrã Ælsia idjira Ælsrida Ælda wãrã beðeada ijã panã bërã idjaba wãrã quĩrãara eropanã bërã (vv. 1-6). Maãbe ãdjirãa jarasia sewa jaradiabadarãda bia edarãnamãrẽã (vv. 7-11). Juaã drõã Æsiede Æclãrãba jara panasidaa Jesu naã ejũãne Æsiede ēberãrãba æbabe idji jaureda unubadjidada. Juaãba jarasia ãdjida bia edarãnamãrẽã (v. 7). Jĩrũare Ælsia dãrãéne dji ununida idjaba Æclãrã djabarãba quĩrã panãda ãdjira bia pananida (vv. 12-13).

Naã cartade Juaãba naãrã Ælda

¹ Mãra djabarã wagabari drõãa.* Mãa naã cartara Ælãlãrã wērã Ãcõrēba ēdrã edada itea, idji warrarã itea biða. Mãa bãrãra wãrãda quĩrã Æla. Baribãrã æbabe mãlãlãrã bãrãra quĩrã Æléa, ãtebãrã jũma wãrã beðea cawa Æeaba bãrãra quĩrã panã. ² Mãa bãrãra quĩrã Æla, wãrã beðeara dadjirã soðe Æl bërã. Wãrã beðeara dadjirã soðe ewariza Æaya. ³ Dadjirãba wãrã beðeada ēpẽ panã bërã idjaba dji quĩrã panã bërã, mãa quĩrã Æla dadjirã Zeza Ãcõrēba, dadjirã Zeza Warra Jesucrito ume ãdji biðeaba bãrãra careba pananida, quĩrã djuburia pananida, ãdji necai Æai siða bãrã soðe Æaida.†

Wãrã beðea idjaba quĩrã

⁴ Mãa Æclãrã Ælã warrarãnebemada ũrĩsia. Mãra Ælsridasia ãdjirãra wãrãneba nĩna bërã dadjirã Zeza Ãcõrēba jara Æl quĩrãca. ⁵ Djabawērã, mãa beðea djuburiaya dadjirãra dji quĩrãnamãrẽã. Maãglãra Ãcõrēba obi Æl beðea djiwidiéa, ãtebãrã maã beðeara dadjirãba naãrãeda ũrĩsidaa.‡ ⁶ Maã wãrã quĩrãara naãglã: Ãcõrēba obi Æl beðeara ijã o pananida. Maã obi Æl beðeara bãrãba naãrãeda ũrĩsidaa. Maã beðeaba jara Æla quĩrãneba níbaðida panãda.

Djãrã cũrũgabada

⁷ Djãrã cũrũgabadara naã ejũãne zocãrã nĩnaa. ãdjirãba ijãnacaa Jesucritora naã djarade dadjirã quĩrãca zesida. Dji mãwã Ælãra djãrã cũrũgabaria idjaba Crito ume dji quĩrã. ⁸ Quĩrãcuíta Æeada dua maãglãrãba cũrũgarãnamãrẽã. Mãwã bãrãba Ãcõrẽ itea o panãbari idjia diaira aduãdaéa, ãtebãrã jũma daucha edada.§

⁹ Bariduaba idji crĩchada Critoba jaradiaða auðu jaradia níbaibãrã, idjaba Critoba jaradiaðada ijã ama Æaibãrã, maãba Ãcõrẽra neé Æla. Baribãrã bariduaba Critoba jaradiaðada ijã Æaibãrã, dji Zezara, dji Warra siða eroðla. ¹⁰ Bariduaba bãrãmaa wãbãrãde Critoba jaradiaða quĩrãca jaradiaéãrã, maãglãra bãrã deðe edarãnada idjaba “bia Æla Ælãra zesida” arãnada. ¹¹ “Bia Æla Ælãra zesida” a Ælãba maã ēberãba cadjirua o Ælãra idji ume æbaa o Æla.

Juaãba naã cartade jĩrũare Ælda

¹² Mãa ne quĩrãtanoa bãrãa jara quĩrã Æla. Baribãrã naã cartade jũma Æléa. Mãa bãrãra acãde wã quĩrã Æla. Maãne bãrã ume æbaa beðeada bio Ælsridadi carea.

* 1:1 Djabarã wagabari drõã. Maã beðeaba jara Æla djabarã boroda. Cãpũrã beðeade jara Æla “anciano” wa “pastor.” † 1:3 Juaã 1:14-18. ‡ 1:5 Juaã 13:34. § 1:8 Bãrãba Ãcõrẽ itea o panãbari. Griego beðeade Æclãrã cartade Ælã Æla: “Daiba Ãcõrẽ itea o panãbari.”

¹³ BΛ djabawěřã warrarã Ācōrēba ēdrΛ edaḏaba quĩrĩã ranΛa bārãra bia duananida.*

* 1:13 Griego *bedeade* ἄσληα cartade idjaba ἔλ ἔλα: “Amén.” Maĩba jara ἔλα “bia ἔλα māwã baida.”

3 JUAĽ

ÛBEABEMA CARTA JUAĽBA BĽA

Jesu ume nĩbađa JuaĽba naĽ cartada b̂sia. Poa 90are Epeso purude b̂side b̂sia. NaĽ cartade ara idjida djabarā wagabari drõãana asia. Cartara djaba Gayo itea b̂sia.

NaĽ cartade JuaĽba naãrã b̂sia idjira b̂sriđa b̂lda Gayoba wãrã beđeada ijã b̂l b̂erã idjaba wãrã quĩrĩãda erob̂l b̂erã (vv. 1-4). MaĽare b̂sia idjia djabarã diabueđadebemada. Gayoba ãdjirã bia edapeđa careba b̂l carea JuaĽba idjira bia jarasia (vv. 5-8). Barib̂l̂l̂l̂ Gayoma djabarã boro Diotrepeba ãdjirãa idu jaradiabica basía. MaĽ awara ãdjirã bia edab̂ldara ãyã ĵretabadjia idjaba JuaĽra bié jarabadjia (vv. 9-10). Barib̂l̂l̂l̂ JuaĽba Gayoa jarasia Diotrepe quĩrãca nĩbarãmãrẽã, ãteb̂l̂l̂l̂ djãrã bia o b̂amãrẽã (vv. 11-12). Jĩrũare b̂sia dãrãéne dji ununida idjaba djabarãba quĩrĩã pan̂lda idjira bia b̂aida (vv. 13-15).

Djaba Gayoba bia ođa

¹ M̂lra djabarã wagabari drõãa.* M̂la naĽ cartara b̂l̂l̂l̂l̂l̂ m̂l djaba Gayo itea. M̂la b̂lra wãrãda quĩrĩã b̂la. ² Djaba, m̂la ãcõrẽa iwidi b̂la b̂lra idji ume bia b̂l b̂erã ne jũmane bia b̂amãrẽã idjaba cacua bia b̂amãrẽã. ³ M̂lra bio b̂sriđasia, ãĉl̂l̂l̂l̂ djabarã m̂lma jũpepeđadaba n̂b̂l̂l̂l̂l̂l̂l̂ b̂erã b̂la wãrã beđeada ep̂e b̂lda. ⁴ M̂l djabarãba wãrã beđeara ep̂e pan̂lda ũrĩb̂l̂l̂l̂l̂l̂ m̂lra biara b̂sriđa b̂abaria.†

⁵ Djaba, b̂la djabarã careba b̂ldeba bia o b̂la. B̂la unuca djabarã sida carebabari b̂erã wãrãda bio bia o b̂la. ⁶ MaĽĝrãba b̂l quĩrĩãnebemada namabema djabarãa n̂b̂l̂l̂l̂l̂l̂l̂ ãbaa dji ĵare panasidãde. M̂l quĩrã djuburia, ãdjirãra carebadua bia wãnamãrẽã ãcõrẽba idji traju o bea carebabibari quĩrãca. ⁷ ãdjirãba Jesucritodebemada jaradia nĩnaa. MaĽne ãdjia ãcõrẽ adua beaa iwidiđacaa carebađamãrẽã. ⁸ MaĽ carea dadjirãba maĽ djabarãra bia edađida pan̂la. Mãwã ãdjirã ume ãbaa traja pan̂la ãcõrẽ wãrã beđeada cawabiđi carea.

Djaba Diotrepeba bié ođa

⁹ M̂la cartada jũma djabarã jãmabema itea naëna b̂sia. Barib̂l̂l̂l̂l̂ djaba Diotrepeba dai beđeara ijãé b̂la. Idjira djabarã tãëna dji dromaara b̂a quĩrĩã b̂la. ¹⁰ MaĽ carea jãmaa wãb̂l̂l̂l̂l̂l̂ m̂la jũmarãa cawabiya idjia bié o b̂lda. Idjia daida sewãdeba bié jarabaria. MaĽ awara djabarã jãmaa wãb̂ldara idjia bia edacaa idjaba djabarãba ãdji dede eda quĩrĩã pan̂lne iduaribicaa. Bia edasiđara maĽ djabarãra ãyã ĵretabaria.

Djaba Demetriodebema bia beđeapeđada

¹¹ Djaba, cadjiruara ep̂erãdua ãteb̂l̂l̂l̂l̂l̂ biadr̂l ep̂eđu. Bia obarira ãcõrẽnea, barib̂l̂l̂l̂l̂ cadjirua obariba ãcõrẽra adua b̂la.

¹² Djaba Demetriodebemada jũmarãba bia beđe a pan̂la. Wãrã beđe a ep̂e b̂ldeba unubi b̂la idjira ĵpa b̂lda. Dai biđa idjiđebemada bia beđe a pan̂la. Bãrãba cawa pan̂la daiba jara pan̂lra wãrãda.

JuaĽba naĽ cartade jĩrũare b̂lde

¹³ M̂la ne quĩrãtanoa b̂la jara quĩrĩã b̂la barib̂l̂l̂l̂l̂l̂ cartade b̂lde. ¹⁴ Dãrãéne b̂l aĉlde wã quĩrĩã b̂la. MaĽbe ãbaa beđeadiã. ¹⁵ M̂la quĩrĩã b̂la ãcõrẽba idji necai b̂aira b̂l sođe dia b̂aida. Namabema djabarãba quĩrĩã pan̂la b̂lra bia b̂aida. Jãmabema djabarãza jaradua m̂la quĩrĩã b̂lda ãdjirãra bia duananida.

* 1:1 Djabarã wagabari drõã. MaĽ beđeaba jara b̂la djabarã boroda. Cãpũrĩã beđeade jara b̂la “anciano” wa “pastor.” † 1:4 M̂l djabarã. Griego beđeade b̂l b̂la “m̂l warrarã.”

JUDA CARTA JUDABA ÆΛÐΑ

Jesu djaba Judaba nañ cartada Æλsica Æλa. Dji Æλdaba jara Æλa idjira Santiago djabada (1:1). Λcλrλmaarã nañ cartara djabarã judiorã itea Æλsia. Poa 65are Æλsica Æλa.

Judaba nañ cartara Æλsia λcλrλba sewada jaradia panana bërã. Mañ ëberãrãba jara panasidaa Æcõrëba idji biadëba ëdrl edada bërã baridua cadjiruada oðida panlda (1:4, 18-19). Mañ carea Judaba djabarãa jarasia ãdjia ijã panlra ni aßala idu quĩrã awara jaradiabidié panlda (1:3). Mañ awara Æλsia djabarãra dji carebaðida panlda Jesucrito biara ijãni carea idjaba Æcõrë ijãé ðeada quĩrã djuburiadida panlda (1:20-23).

Nañ cartade Judaba naãrã Æλda

¹ Mλra Judaa, Santiago djabaa idjaba Jesucrito nezocaa.* Nañ cartara Æλbλrλa jũma dadjirã Zeza Æcõrëba trλnarã itea. Idjia bãrãra quĩrã Æλa idjaba Jesucritoðeba waga eroßala. ² Mλa quĩrã Æλa idjia bãrãra bio quĩrã djuburia ðaida, necai ðaira aduba dia ðaida, idjaba bãrãra bio quĩrã ðaida.

Sewa jaradia ðea

³ Djabarã, mλa nañ cartade Æcõrëba dadjirã ëdrl edadaðebemada Æλ quĩrã Æλsia. Baribλrλ mλmaarã biara Æλa ara nawena ðlida quĩrãcuia ðeadaðarëã. Bãrãba ijã panlra ni aßala idu quĩrã awara jaradiabirãnadua. Æcõrëba wãrã ðeðeara jũma idji ëberãrãa ðarima aßa diasia. Quĩrã awara diacaa. ⁴ Mãwã Æλ Æλa λcλrλda djabarã quĩrãca zedapeda bãrã tãëna panl bërã. Mañ ëberãrãba sewadëba jaradiabadaa Æcõrëba idji biadëba dadjirãra ëdrl edada bërã dadji cacuaba cadjirua o quĩrã Æλda oðida panlda. Ædjirãba dadjirã Boro aßa Æλ Jesucritora igarabadaa. Naãrãðealaba Æλ Æλsia Æcõrëba ãdjirãra cawa oida.

⁵ Bãrãba cawa panlmĩna mλa quĩrãnebabiya dadjirã Boroba idji purura Egiptoðeba ëdrl edasida. Baribλrλ ëdrl edadaçarea idji ijãpedadaéra quiniðisia. ⁶ Idjaba quĩrãnebaðadua λcλrλ bajãnebema nezocarãda Æcõrëba Æλda quĩrãca ðeadaé basida. Ætebλrλ ãdji pananara igarasidaa. Mañ carea Æcõrëba uria pãisosa Æλde preso Æcãrãa aßa idjia cawa oi ewaridaa. ⁷ Ara mañ quĩrãca Æcõrëba Sodomanebemarãda, Gomorradëbemarãda, ãdji caita ðea puruðebemarã sida cawa osia. Mañ ëberãrãba auðuada obadjiðaa. Aðeða ne jũma cadjirua dadji cacuaba oié Æλda obadjiðaa. Mañ carea Æcõrëba ãdjirãra tλbl urua quicaðe ewariza bia mĩga eroßala. Mañba cawabi Æλa jũma cadjirua obadara mãwã bia mĩga pananida.

⁸ Bãrã tãëna zepedaðara mañ ëberãrã quĩrãca panla. Ædjirãba cãimocaradada ëpëbadaa. Ædji cacuaba cadjirua o quĩrã Æλda obadaa, dadjirã Borora igarabadaa, idjaba jairã dji droma ðeada bié jarabadaa. ⁹ Baribλrλ bajãnebema nezoca dji droma Miguelba mãwã oca basía. Moise beuðacarea Miguelera idji cacua carea diauru ume caicayasia. Mãwãmĩna diaurura bié jaraida crĩchaé basía, ãtebλrλ jarasia: “Dadji Boroba bλra quëãya.” ¹⁰ Baribλrλ mañ ëberãrã bãrã tãëna zepedaðaba ãdjia adua panlnebemada bié ðeðeabadaa. Ædjia cawa panlra animarã crĩcha quĩrãca Æλa. Animarã quĩrãca aßabe ãdji cacuaba quĩrã Æλda obadaa. Mañ carea Æcõrëba bié Æλya.

¹¹ Ædjira mĩã djuburi ðeaa. Caiλba oða quĩrãca obadaa.† Parata awua panlneba Balaaλba oða quĩrãca ãi o nĩnaa. Coreba Moise igarada quĩrãca Æcõrëda igara panl bërã ãdjirã sida bié Æλya. ¹² Quĩrãneba bãrã aßaa ne co panlne ãdjirã sida ne wayaa neé Æλsriða ne cobadaa. Mãwã bãrãba o panlra ãrĩbadaa. Aßabe ãdjidrλ crĩchabadaa.

* 1:1 Santiagora idjaba Jacobo abadaa. † 1:11 Caiλ. Genesi 4:3-8. Balaaλ. Numero 22:1-35. Core. Numero 16:1-35.

Ādjirāra jĭrārā nāūrāba āyā edebari quīrāca ſeaa. Nāūrāba jĭrārā āyā edeblꝛꝛꝛe cue zecaa. Ara maĭ quīrāca ādjia jaradia panꝛba carebacaa. Ādjirāra bacuru zauca quīrāca ſeaa. Nejō zauca cora wāna quīrāca ſeaa. Māwā ſarima ume beuḁa quīrāca ſeaa. ¹³ Ādjirāra pusa bogozoa quīrāca ſeaa. Pusa bogozoaba cōpepea do icawa ſatabuebari quīrāca ādjirāba mīā perada baridua obadaa. Āi wāpeḁaḁa bēḁā chīḁau ſaeblꝛꝛꝛ quīrāca ſeaa. Ācōrēba uria bio pāiſoſoa ḁḁa o ḁaſia ādjirā ewariza bié ḁli carea.

¹⁴⁻¹⁵ Maĭ ēberārānebemada Enocoba beḁeasia. (Adaĭneba aba Enocoḁaa ſiete drōāenabemarā panaiḁaa.) Enocora Ācōrēneba nāwā beḁeasia: “jŪrīnada! Dadjirā Boro ba jūmarā cawa oi carea idjiderā zocārā panꝛ ume zebꝛꝛa. Maĭne jūma idji quīrānacara bié ḁya. Idji quīrānacadeba cadjirua opeḁaḁa bēḁā idjaba idjidebemada bio bié beḁepedada bēḁā māwā oya.” ¹⁶ Maĭ ēberārāra baridua carea bié duanebaria, idjaba baridua carea djārāra bié jarabadaa. Aḁabe ādjia quīrā ḁeadꝛ ꝛꝛꝛꝛbadaa. Dji droma quīrāca beḁeabadaa. Ādji ēpēnamārēā djārāa bia beḁeabadaa.

Djabarāba sāwā oḁida panꝛ

¹⁷ Baribꝛꝛꝛ djabarā, dadjirā Boro Jesucritoba diabueḁarāba naēna jarapeḁadara quīrānebaḁadua. ¹⁸ Bārāa nāwā jaraiḁaa: “Jīrūarebema ewariḁe Ācōrē ipiḁa bié jarabadara baraya. Ācōrēda quīrānaca bēḁā ādji cacuaba o quīrā ḁḁa o ḁeḁia.” ¹⁹ Ādjirāba djabarāa awara awara crīchabibadaa, baridua ādjia quīrā panꝛda obadaa, Ācōrē Jaureda neé ſeaa.

²⁰ Baribꝛꝛꝛ djabarā, biara Critoda ijāni carea dji carebaḁadua. Ācōrēa idji Jaureḁeba iwidiḁadua. ²¹ Ācōrē quīrāneba nībaḁadua. Dadjirā Boro Jesucritoba quīrā djuburiḁeba zocai ḁai jōcada diamārēā jĭānada.

²² Djabarā bio ijāé ḁeara quīrā djuburiḁadua. ²³ Tꝛꝛꝛ uruaḁaa wābꝛḁara ēdrꝛḁamārēā carebaḁadua. Djārāra quīrā djuburiḁadua, baribꝛꝛꝛ quīrācuḁa beḁadua. Ādjia cadjirua obadara jūma igaraḁadua.‡

Judaba Ācōrēa bia beḁeḁa

²⁴ Ācōrēba bārāra poya wagaya cadjiruḁe ḁaerānamārēā. Idji quīrāwārēā quīrāpita cadjirua neé poya bia ḁya. Mama bārāra ḁaſriḁa beḁia. ²⁵ Ācōrēa aḁabꝛꝛꝛ ḁa. Idjira dadjirā Ēdrꝛ Edabaria. Idjidꝛꝛ dji dromaa, ne jūma poya o ḁa. Idjira jūmarā Boroa. Naēnaḁa māwā ḁaſia, iḁi māwā ḁa, idjaba ewariza māwā ḁaya. Dadjirā Boro Jesucritodeba idjābꝛꝛꝛ bia beḁeḁida panꝛa. Bia ḁa māwā ḁaida.

‡ 1:23 Ādjia cadjirua obadara jūma igaraḁadua. Griego beḁeḁe ḁꝛ ḁa: “Ādjia jĭ panꝛra quīrāmanadua cadjirua o panꝛneba jaigua ḁa bēḁā.”

APOCALIPSI JESUCRITIBA JUAĽBA CAWABIÐA

Jesu ume nĩbaða JuaĽba naĽ cartada ʘasia. Poa 95are ʘasia. Griego bedeade apocalipsiba jara ʘla “unubiða” wa “cawabiða.”

Domitiano abadada poa 81neba aʘa 96daa Romanebema boro basía. MaĽ ewariðe leyda ʘasiðaa jũmarāba Ācõrēa bia bedeablda quĩrāca Romanebema boroa bia bedeadiða panlda. Māwā oé ʘl carea JuaĽra preso ʘasia.

MaĽne Jesucritoba JuaĽa naĽ cartara ʘlbisia djabarā siete purude ʘearā itea. Jesuba ʘlbiðada JuaĽba jũma cāimocara quĩrāca unusia. JuaĽba Jesu iĵā ʘearāa cawabisia Jesura wārāda ādjirā ume ʘlda idjaba dārāéne dji quĩrũda jũma poyaida. Jarasia Jesucrito zedacarea Ācõrēba diauruda, jũma idjiare ʘea siða babueida. Idjaba jarasia diauruba Critoðerā beablda siða ewariza Ācõrē purude bia duananida.

Dadjirāba naĽ crĩcha droma 2:10de ʘl ʘlra quĩrānebaðiða panla: “Bārā dārāéne bia mĩgaðira wayarānada. ¡Ūrĩnada! Diauruba Ľcrla bārānebemada preso jidabiya iĵā panani cawaya. Bārāra dārānaé bia mĩgaðia. Bariblda bārā beablda siða iĵā pananada. MaĽbe mĽa bārāra ewariza zocai ʘaya.”

NaĽ cartade JuaĽba naārā ʘlda

¹ MĽra Jesucrito nezoca JuaĽa. NaĽ cartade ʘl ʘla Jesucritoba bajāneba mĽa cawabiðada. MaĽ cawabiðara Ācõrēba Jesucrito cawabisia idji iĵā ʘeaa cawabimārēa dārāéne cārēda sāwāida.* Jesucritoba bajānebema nezocada mĽmaa diabuesia maĽra cawabimārēa. ² Jũma mĽa ununara wārāda jara ʘla. MĽa jaraya naĽ bedeara Ācõrēneba ze ʘlda idjaba Jesucritoba wārāda cawabisida. ³ MaĽ sāwāinebema bedeada djabarā quĩrāpita lebllda bio bia ʘaya. Idjaba naĽ bedeada ūrĩnapeda iĵā o ʘeara bio bia ʘeada, naĽ bedeara dārāéne māwāi bēra.

Djabarā Asia druadebema itea JuaĽba ʘlda

⁴ MĽra JuaĽa. NaĽ cartara ʘlblda djabarā Asia druadebemarā itea. Siete puruðaa diabuebllda. MĽa quĩrā ʘla Ācõrēba idji biadeba bārāra careba ʘaida idjaba necai ʘaira bārāa dia ʘaida. Idjira ʘla, naēna ʘasia, idjaba ewariza ʘaya. Idjaba mĽa quĩrā ʘla Ācõrē bugue biya quĩru quĩrāpita siete jaure panlba māwā o pananida.† ⁵ MaĽ awara quĩrā ʘla Jesucritoba māwā o ʘaida. Idjia Ācõrēnebemada wārāda jarabaria. Beu baðada naārā Ľrēbasia ewariza zocai ʘai carea. Jũma naĽ ējũānebema bororā cāyābara dji dromaara ʘla. Idjia dadjirāra quĩrā ʘla idjaba idji oadeba cadjiruadebemada ēdra ʘasia. ⁶ Dadjirāra ʘasia Ācõrē purude sacerdoteda beadamārēa. Māwā idji Zeza Ācõrēba quĩrā ʘlra o panania. Idjia bia bedeadiða panla. Bia ʘla idjidra ewariza jũmarā Boroda ʘaida. Wārāda bia ʘla māwā ʘaida.‡

⁷ Ūrĩnada. Critora jĽrārāne zeya. MaĽne jũmarāba ununia. Idji supedaða biða ununia. Idji unublade jũma naĽ ējũānebemara jĩania.§ Wārāda māwā ʘaya.

⁸ Dadjirā Boroba jarasia: “MĽra ne jũma poya o ʘl Ācõrēa. MĽra dji Alpaa idjaba dji Omega.* MaĽba jara ʘla mĽra dji naārābemada idjaba dji jĩrũarebemada. MĽra ʘla, naēna ʘasia, idjaba ewariza ʘaya.”

JuaĽba Crito ununa

* 1:1 Idji iĵā ʘeaa. Griego bedeade ʘl ʘla “nezocarā.” † 1:4 Siete jaure panlba. Ľcrla maarā maĽ siete jaure panlra Ācõrē Jaureda māwā ʘla. Idjaba Ľcrla maarā maĽ jaure siete panlra bajānebema nezocarā dji dromada māwā ʘeaa. ‡ 1:6 Wārāda bia ʘla māwā ʘaida. Griego bedeade ʘl ʘla: “Amén.” § 1:7 Mateo 24:30; JuaĽ 19:34-37. * 1:8 Griego alfabetode alpaa dji naārābema letra, omegara dji jĩrũarebema letra.

panla: Nicolá ēpē þeaba bié obadara bārāba quĩrĩānaca. Māa biða quĩrĩāca. ⁷ Dji clwλrλ bara þlba ūrĩdua Ācōrē Jaureba djabarāa jara þlra. Cadjirua royapedadarāa māa bacuru zocai þai diabaridebema nejōda idu jōbiya. Maļ bacurura Ācōrē ējūā biya quirude þla.”

Critoba djabarā Esmirna purudebema itea þlbiða

⁸ “Djabarā Esmirna purudebema wagabari bajānebema nezoca itea cartade nāwā þldua:

Dji beupeða wayacusa zocai þlra dji naārābema idjaba jĩrūarebema. Idjia nāwā jara þla:

⁹ Bārāba o panlra māa cawa þla. [§] Bia mĩga panlda idjaba ne neé þeada cawa þla. Māwāmĩna Ācōrēneba bārāra ne bara þeaa. Māa cawa þla λclrλ judiorāba bārānebemada bié bedeabadada. Ādjirāra Ācōrē ēberārāana abadamĩna māwāéa.* Āteblrλ diauru ēberārā. [†] ¹⁰ Bārā dārāéne bia mĩgaðira wayarānada. jŪrĩnada! Diauruba λclrλ bārānebemada preso jidabiya ijā panani cawaya. Bārāra dārānaé bia mĩgaðia. [‡] Bariblrl bārā beablda sida ijā pananada. Maļbe māa bārāra ewariza zocai þlya. [§] ¹¹ Dji clwλrλ bara þlba ūrĩdua Ācōrē Jaureba djabarāa jara þlra. Cadjirua royapedadara ewariza Ācōrēnebemada jĩga þeadaéa.”*

Critoba djabarā Pergamo purudebema itea þlbiða

¹² “Djabarā Pergamo purudebema wagabari bajānebema nezoca itea cartade nāwā þldua:

Djōbada neco quĩda umena peweða era eroþlba nāwā jara þla:

¹³ Bārāba o panlra māa cawa þla. [†] Idjaba cawa þla bārā panabadama diaurura dji droma chūmebada bugueða chūmlda. Māwāmĩna bārāba mlda waðibida ēpē panla. Bārā purude diauru þabarima djaba Antipa mλ carea beasidaða bārāba mλ ijā panlra igaradaé basía. Djaba Antipaba ne jūmane mλnebemada bedeabdja. ¹⁴ Bariblrl naλglda māa bié unu þla. λclrλ bārā tāēnabemaba Balaaþba jaradiadara ēpē panla. [‡] Balaaþba Balāa jaradisia sāwā israelerāra cadjiruade þaebida. Jlwaba oða ācōrēa nedjara diaðada cobibadjia idjaba auðuada obibadjia. ¹⁵ Idjaba λclrλ bārā tāēnabemaba Nicolá ēpē þeaba jaradiabadara ēpē panla. Maļ jaradiabadara māa quĩrĩāca. [§] ¹⁶ Maļ bēra wayacusa Ācōrēmaa zedaða. Māwā oðaéblrl, māa dārāéne bārā cawa oða wāya. Maļne neco mλ iteðeba odja nūmlba maļ ēberārā ume djōya. ¹⁷ Dji clwλrλ bara þlba ūrĩdua Ācōrē Jaureba djabarāa jara þlra. Cadjirua royapedadarāa māa maná mērā þaðara cobiya idjaba mōgara zaque totroa quiruda diaya.* Maļ mōgara zaquede trλ djiwidida þl þla. Ni aþalba maļ trlra adua þla. Bariblrl dji edablrλba cawaya.”

Critoba djabarā Tiatira purudebema itea þlbiða

¹⁸ “Djabarā Tiatira purudebema wagabari bajānebema nezoca itea cartade nāwā þldua:

Ācōrē Warra daura tλbl urua quĩrāca þla, idji jĩrūra bronca lraða uruabari quĩrāca þla. Idjia nāwā jara þla:

§ 2:9 Bārāba o panlra māa cawa þla. Griego bedeade λclrλ cartade maļra neéa. * 2:9 Ācōrē ēberārā. Griego bedeade þl þla “judiorā.” † 2:9 Diauru ēberārā. Griego bedeade þl þla: “Diauru ume dji jλrebada deðebemārāa.” ‡ 2:10 Dārānaé. Griego bedeade “die ewari” þl þla. § 2:10 Ewariza zocai þlya. Griego bedeade nāwā þl þla: “Māa borobari zocai þaidebemada bārāa diaya.” * 2:11 Ewariza Ācōrēnebemada jĩga þeadaéa. Griego bedeade þl þla: “Þarima umé beuðaéa.” † 2:13 Bārāba o panlra māa cawa þla. Griego bedeade λclrλ cartade maļra neéa. ‡ 2:14 Numero 22:1ðeba aba 25:3ðaa; 31:16. § 2:15 Maļ jaradiabadara māa quĩrĩāca. Griego bedeade λclrλ cartade maļra neéa. * 2:17 Manāra Ācōrēba diabueda paļ basía. Exodo 16:31-34.

¹⁹ Bārāba o panlra mla cawa bla. Bārā quīrānebemada, mł ijā panlnebemada, mł itea o panlnebemada, idjaba jūma droa panlnebemada sida cawa bla. Bārāba naārā o panana cāyābara idi biara o panlda cawa bla. ²⁰ Bariblrl nałglda mla bié unu bla. Wērā Jezabel abadaba sewa jaradia blra bārāba iduaribi panla.† Idjira Ācōrēneba bedeabariada abaria. Małne idjia jaradia bldeba mł nezocarāra cūrūgabarīa auđua nībadamārēā idjaba nedjara jlwaba oda ācōrēa diađada cođamārēā. ²¹ Mla jlā basia idjia cadjiruara igarapeđa Ācōrēmaa zemārēā bariblrl idji auđua nīra igara quīrāē basía. ²² Mał bērā mla idjira cacua piraba clđade blyā. Małbe jūma idji ume daunemabadaba idji quīrāca cadjirua o panlda igarađaéblrl, mla bia mīgabiya. ²³ Idji warrarāra mla quīnibiya. Māwā djabarā đuanlza cawađia mla jūmarā crīchara, jūmarāba sođeba o quīrā panl sida cawa blda. Bāđjiza opeđada quīrāca mla cawa oya. ²⁴⁻²⁵ Bariblrl łclrl bārā Tiatiradebemaba mał wērāba jaradia blra ēpēnaé panla. Mał awara diauruba idjiderāa cawabiđa mērā erołra jlrlđaé panla cawađi carea. Mla ababe jaraya bārāba nał ewarīde ijā panl quīrāca ijā pananamārēā aba mł zebllrđaa. Dewara bedeada ijā obiéa. ²⁶⁻²⁷ Cadjirua poyapeđadara idjaba mla quīrā bl ewariza opeđadara mla druazabema bororāda beđamārēā blcuaya mł Zezaba młra jūmarā boroda blđa quīrāca. Małbe āđjirāba quīrā djoburia neé jūmarāa ijā obiđia.‡ Zoco tođozoabiblda quīrāca jūmarāda poyadía.§ ²⁸ Mla diapēđabema chīdauda āđjirāa diaya.* ²⁹ Dji clwllrl bara blba ūrīđua Ācōrē Jaureba djabarāa jara blra.”

3

Critoba djabarā Sardi puruđebema itea blbiđa

¹ “Djabarā Sardi puruđebema wagabari bajānebema nezoca itea cartade nāwā blđuā: Ācōrē quīrāpita jaureda siete panla.* Āđji zocabariba chīdauda idji jlwade siete erołra. Idjia nāwā jara bla:

Bārāba o panlra mla cawa bla. Ēberārāba jara panla bārāba Ācōrēra bio ijā panl bērā zocai beada. Bariblrl wārā arada bārāba Ācōrēra ijānaé panl bērā dji beudarāa. ² ¡Quīrācuitadadua! Mla unu bla bārāba o panlra Ācōrē quīrāpita jipa bléda. Bārāba bia o panlra jūma idu blbođođaa. Bariblrl małglra wayacusa bia ēpēnadua. ³ Wārā beđa bārāba ūrīpeđadara quīrānebadadua. Małglra bio ijānadua. Cadjiruada igarađapeđa Ācōrēmaa zedadua. Bārāra quīrācuīta beadaéblrl, ne drlabari quīrāca młra cawaéne zeya bārā cawa oi carea. ⁴ Bariblrl bārā Sardiđebemārā zocārāébe cadjiruade nīnaéa bārāba cacuađe jl panlra mititiabiđaé panl quīrāca. Bārādrł mł ume ābaa nībađi carea bia panl bērā totroa quīru jl panlda mł ume ābaa nībađia. ⁵ Cadjirua poyapeđadaba ara mał quīrāca totroa quīruda jlñia. Āđji trłra ewariza zocai beadi cartade eđa bl bea bērā mla āyā bléa. Āteblrl mł Zeza quīrāpita, idji nezocarā bajānebema quīrāpita biđa āđjirāra młreana aya. ⁶ Dji clwllrl bara blba ūrīđua Ācōrē Jaureba djabarāa jara blra.”

Critoba djabarā Piladelpia puruđebema itea blbiđa

⁷ “Djabarā Piladelpia puruđebema wagabari bajānebema nezoca itea cartade nāwā blđuā:

† 2:20 Jezabel. 1 Reye 16:29-31; 18:4,19; 2 Reye 9:22. ‡ 2:26-27 Quīrā djoburia neé jūmarāa ijā obiđia. Griego bedeade bl bla: “Jiorroba ijā obiya.” § 2:26-27 Salmo 2:9. * 2:28 Diapēđadabema chīdauba jara bla Critoda. Apocalipsi 22:16. * 3:1 łclrlmaarā mał siete jaure panlba jara bla Ācōrē Jaureda. Idjaba łclrlmaarā jara bla bajānebema nezocarā dji dromada.

Ācōrē quīrāpita Bio Biya Quirura, Wārāda Bedea Aḅa ḅara Davi puru boroa.† Idjia ewabara ni aḅalba roya jūātra ḅadaéa. Idjia jūātra ḅabara ni aḅalba roya ewadaéa. 8 Idjia nāwā jara ḅla:

Bārāba o panra mā cawa ḅla. ¡Ūrīnadia! Eda wābadada mā bārā na ewa nūmsia. Maḅara ni aḅalba roya jūātra ḅadaéa. Bārāra mācua ḅlaé panmīna mā bedeara bio ijā panra. Māra igaradaé panra. 9 ¡Ūrīnadia! Bārā jirū caita mā diauru ēberārāda chīrāborode copanebiya.‡ Maḅne ādjirāba cawadia mā bārāra quīrā ḅda. Ādjirāra Ācōrē ēberārāna abadamīna wārāéa.§ Ādjirāra sewaida bea. 10 Bārā mā carea bia mīga panra jūma droa panra mā jaraḅa quīrāca. Maḅ bēra naḅ ējūānebemarā bia mīgaḅi ewari zebaraḅe mā bārāra wagaya. Maḅ ewaride mā jūma naḅ ējūāne beara bia mīgabiya sāwā oḅi cawaya. 11 Māra dārāéne zeya. Maḅ bēra bārāba idi ijā panra quīrāca ijā pananadia. Māwā ni aḅalba bārā nepeda jārīnaéa. 12 Cadjirua royapadaḅara mā Ācōrē dedebema de jirū quīrāca ḅya. Māwā idji dedebemada āyā wānaca baya. Ādji dratude mā Ācōrē trāda ḅya idjiderāda cawabi carea. Idjaba mā Ācōrē puru trā Jerusaleḅ Djiwidi abada sida ādji dratude ḅya maḅ purudebemada cawabi carea. Maḅ purura bajāneba mā Ācōrē ḅmalba zeya. Idjaba ādji dratude mā trā djiwidida ḅya māreda cawabi carea. 13 Dji clwara bara ḅba ūrīdua Ācōrē Jaureba djabarāa jara ḅla.”

Critoba djabarā Laodicea purudebema itea ḅbida

14 “Djabarā Laodicea purudebema wagabari bajānebema nezoca itea cartade nāwā ḅdua:

Wārā Bedea trā jarabadaba Ācōrēnebemada wārāda jūma ariede jarabaria.* Idjideba Ācōrēba ne jūmada osia.† Idjia nāwā jara ḅla:

15 Bārāba o panra mā cawa ḅla. Māra igaradaé panra baribara soḅeba ēpēnaé panra. Māwā bārāra baido cūrāsa quīrāca panléa ni baido jḅwḅrḅā quīrāca panléa. Soḅeba wārāda ēpēnaébara, māmaarā biara ḅacasia māra aḅeda ēpēnaéda. 16 Baribara baido jḅwḅrḅājḅwḅrḅā ḅl quīrāca panra; māra igaradaé panmīna soḅeba wārāda ēpēnaé panra. Maḅ bēra mā bārāra igaraya baido jḅwḅrḅājḅwḅrḅā ḅl mā iteḅeba webara quīrāca. 17 Bārāba jara panra ne jūma eropanada, ne jūmada edasidada. Bārāba edadida panra waa neéana a panra. Baribara adua panra mī djuburi panra, bié panra, ne neé panra, dauberrea panra, idjaba ācaḅa panra. 18 Maḅ bēra mā bārāra crīcha biada diaya: oro tḅḅde dorraḅarīda idji awa quiruda māneba nēdoḅadua. Māwā bārāra wārā arada ne bara beadia. Idjaba wua totroa quiruda māneba nēdoḅadua jḅni carea. Māwā bārā ācaḅa panana carea quīrā peradaéa. Idjaba dau tada māneba nēdoḅadua bārā daude tadapeḅa bia ununi carea. 19 Mā quīrā ḅl ēberārāra quēābaria idjaba ubaria mā bedea ijā oḅamārēā. Maḅ bēra wayacusa māmaa zedapeḅa soḅeba wārāda ēpē pananadia. 20 ¡Ūrīnadia! Māra dede eda wābadama ḅla. Dajadaareba trā ḅla bārāba ewadapeḅa māra idu eda wābidamārēā. Bariduaba mā bedeadu ūrīpeḅa dji eda wābadara ewaibara, māra eda wāpeḅa idji ume ne coya. 21 Mā cadjiruara royaḅa bēra mā Zeza ume idji bugue biya quirude chūmesia. Ara maḅ quīrāca cadjirua royapadaḅara mā bugue biya quirude mā ume chūmebiya. 22 Dji clwara bara ḅba ūrīdua Ācōrē Jaureba djabarāa jara ḅla.”

† 3:7 Davi puru. Maḅba jara ḅla “Ācōrē puru.” Puru boroa. Griego bedede nāwā ḅl ḅla: “Idjia Davi yavera eroḅla.” Ādji tāēna dji yave eroḅara puru boroa. ‡ 3:9 Diauru ēberārā. Griego bedede ḅl ḅla: “Diauru ume dji jarebada dedebemarāa.” § 3:9 Ācōrē ēberārā. Griego bedede ḅl ḅla “judiorā.” * 3:14 Wārā bedea. Griego bedede ḅl ḅla: “Amén.” † 3:14 Griego bedede maḅba idjaba nāwā jara ḅla: “Idjira ne jūma Ācōrēba oḅa Boroa.”

4

Bajānebemarāba Ācōrē bia bedeapedada

¹ Māwānacarea wayacusa cāimocara quīrāca mġa unusia bajāne eđa wābadada ewa nūmġda. Maġne mġa naārā ūrīna cachiru jīgua quīrāca beđe a ħġba jarasia: “Nama ġtaa zedua. Mġa cawabiya nocoarebema ewarīde cārēda sāwāida.”

² Ara maġda mġra Ācōrē Jauređeba ħesia. Maġne mġa unusia bugue biya quiru bajāne ħġda. Maġ buguede aba chūmasia. ³ Maġ buguede chūmġra urua ħasia jaspe mōgara quīrāca idjaba cornalina mōgara urua ħabari quīrāca. Eumada maġ bugue biya quiru auđu jūrā ħasia. Maġ eumara esmeralda mōgara quīrāca urua ħasia. ⁴ Bugue biya quiru auđu veinticuatro bugue biya queđeaba jūrā ħasia. Maġ bugue biya queđeade veinticuatro drōārāda chūpanasīdaa. Ādjia cacuađe jġ panġra totroa querasia. Idjaba oro ođa nepeda jġ panasīdaa. ⁵ Maġne Ācōrē bugue biya quiru ēsi ħġđeba baada purewa eđa nūmabadjia, jururua nūmabadjia, dji cābāyā ħae nūmabadjia. Maġ bugue quīrāpita ībīrāda siete urua nūpanasīdaa. Siete jaure Ācōrē quīrāpita ħeada māwā panġa. ⁶ Maġ bugue quīrāpe pusa pāpārā ħġ quīrāca ħasia. Maġra vidrio ēsā quiru quīrāca ħasia. Bugue jġwa araare, jġwa aclare, jēdaare, nocoare biđa animarā zaca zocai ħeada quīmārē panasīdaa. Ādjirāra jāare, ēcarraare biđa dauba bira panasīdaa. ⁷ Aħa imama zaca ħasia. Aħa paca zaca ħasia. Aħa dji quīrādarrara ēberā quīrāca ħasia. Idjaba aħa nejōbġ waiħġa wāħari ħġ zaca ħasia. ⁸ Maġ quīmārēbema zocai panġba ida sei eropanasīdaa. Ādjia cacuara jūma dauba bira panasīdaa. I edre biđa dauba bira panasīdaa. Āsa, diamasi biđa ādjirāba ġnāūnaé nāwā jarabadaa:

Bio bia quirua, bio bia quirua, bio bia quirua dadjirā Boro Ācōrēra.

Idjia jūma poya o ħġa. Idjira ħasia, īdi ħġa, idjaba ewariza ħaya.

⁹⁻¹⁰ Ācōrē ewariza zocai ħġra idji bugue biya quirude chūmabarīa. Maġne dji animarā zaca zocai ħeaba idjā bio bia quiruada abadaa, bia bedeabadaa, idjaba bia ħġada abadaa. Māwā jarabġdaza veinticuatro drōārāda Ācōrē ewariza zocai ħġ quīrāpita chīrāborode copanepađe bia bedeabadaa. Maġbe ādjia nepeda dji buguede chūmġ quīrāpita ħġapeđa nāwā jarabadaa:

¹¹ Dairā Boro Ācōrē, bġdġġ bia ħġa jūmarāba bio biya quiruada ađida, wayađida, idjaba ħġa jūma poya eroħaida bia ħġada ađida.

Bġa ne jūmada ođa bērā bia ħġa jūmarāba māwā jarāđida.

Wārāda bġa quīrāna bērā ne jūmada osia idjaba ne jūmada bġđeba ħġa.

5

Juaġba Oveja Zaque ununa

¹ Maġbe mġa unusia bugue biya quirude chūmġba carta tuyāda jġwa araare eroħġda. Maġ cartara quīrā umena ħġ ħasia. Dji quīrā tēūne siete ceraba cara panasīdaa ni aħalba ewararānamārēā. ² Maġne mġa bajānebema nezoca dji dromada unusia. Idjia jīgua iwīdisia: “¿Caida bia ħġ naġ cartade cara ħeara oguecuapeđa ewarai carea?” ³ Baribġġġ ni aħalda bia ħaé basía maġ carta ewarapeđa acli carea. Bajāne, naġ ējūāne, beuđarā panabadama biđa neé basía.* ⁴ Maġne mġra dji quīāne jīā ħesia ēberā biada neé bađa bērā maġ carta ewarapeđa acli carea. ⁵ Baribġġġ veinticuatro drōārānebema aħalba mġa nāwā jarasia: “Waa jīārādua. Aclġdua, Juda ēberārānebema Imama abadaba idji ume dji quīrūda poyasia. Idjira Davīdeba zeđaa. Idjiabġġġ naġ cartade siete cara ħeara oguecuapeđa ewarāida ħġa.”

⁶ Maġne Ācōrē bugue biya quiru caita, animarā zaca zocai ħea quīmārē panġ caita, idjaba veinticuatro drōārā panġ ēsi mġa Oveja Zaqueda ġta nūmġda unusia. Idjira beapedada quīrāca ħasia. Idjia cachuda siete eroħasia. Dau siđa siete eroħasia. Maġ siete dauba jara ħġa Ācōrē quīrāpita siete jaure panġda. Maġġrāra Ācōrēba jūma naġ ējūāne

* 5:3 Beuđarā panabadama. Griego bedeade bġ ħġa: “Naġ ējūā edre.”

diabuebaria. ⁷ Mañne Oveja Zaquea bugue biya quirude chūmlmaa wāpeḁa carta idji jłwa araare eroḁłra edasia. ⁸ Mañ carta edaḁacarea animarā zaca zocai ɓea quīmārē panłra idjaba veinticuatro drōārā sida idji quīrāpita chīrāborode copanesidaa. Jūma ādjirāba arpada, epeḁeco jūgurua sida eropanasidaa. Mañ epeḁeco jūgurua incienco queraba bira ɓeasia. Mañ incienco queraba jara ɓłā Ācōrē ēberārāba idjía iwidiḁłdada. ⁹ Veinticuatro drōārāba, animarā zaca zocai ɓea quīmārē panł bida nañ trłābi djiwiḁida trłāsidaa:

Blara beapeḁada bērā błdrł bia ɓłā mañ carta edapeḁa dji cara ɓeara oguecuaida.

Bl oa erozoaḁaba ēberārāda Ācōrē itea nēdosia.

Beḁeazabemada, puruzabemada, jūma druazabema sida łcłrł nēdosia.

¹⁰ Blā ādjirāra ɓłsia dadji Ācōrē purude sacerdoterāda beaḁamārēā.

Idjaba nañ ējūāne dji bororāda beaḁia.

¹¹ Mañbe młā acłbrłrłḁe bajānebema nezocarāda trłā duanłda unusia. Małgrāra zocārā panł bērā młā poya juachaé basía.† Ādjirāra Ācōrē bugue biya quiru, dji animarā zaca zocai ɓea, idjaba veinticuatro drōārā auḁu jūrā panasidaa. ¹² Nāwā jīgua trłā panasidaa:

¡Oveja Zaque beapeḁadaḁa bio bia ɓłā!

Jūmarāba idjía bia beḁeaḁida panł ne jūma poya eroḁł bērā, ne jūmada eroḁł bērā, jūma cawa ɓł bērā idjaba bio łɓłā ɓł bērā.

Idjidrł dji dromaara ɓłada aḁida panł idjaba bio bia quiruḁa aḁida panł.

¹³ Mañne młā ūrīsia jūma Ācōrēba oḁa bajāne ɓeaba, nañ ējūāne ɓeaba, beuḁarā jaureba, pusade ɓea bida nāwā trłā duanłda:‡

Jūmarāba dji bugue biya quirude chūmlā, Oveja Zaquea bida ewariza bia beḁeaḁida panł.

Ādjida dji dromaana aḁida panł, bio bia quiruḁa aḁida panł, idjaba ādjia jūma poya eropananida bia ɓłada aḁida panł.

¹⁴ Mañbe animarā zaca zocai ɓea quīmārē panłba nāwā jarasidaa: “Bia ɓłā māwā ɓaida.” Ara mañda veinticuatro drōārāda chīrāborode copanenapeḁa dji ewariza zocai ɓłā bia beḁeasidaa.§

6

Cartade cara beada sei oguecuada

¹ Mañbe młā unusia Oveja Zaqueba cartade cara beada aḁa ogabłrłda. Idjaba ūrīsia animarā zaca zocai ɓea quīmārē panłnebema aḁalɓa nāwā jara ɓłda: “Acłḁe zedua.” Idji beḁeara baa jīgubłrł quīrāca ɓasia. ² Araa acłḁe wāside cawayo torroda unusia. Mañ cawayo łrł chūmlba idji jłwade enedrłmada eroḁasia. Aḁalɓa idjía nepeda diasia. Ara mañda łcłrł poyapeḁa dewararā poyai carea wāsia.

³ Māwānacarea Oveja Zaqueba wayacusa cartade cara beada aḁa ogabłrłḁe młā ūrīsia dewarabema animarā zaca zocai ɓłba nāwā jara ɓłda: “Acłḁe zedua.” ⁴ Araa acłḁe wāside cawaéne cawayo purea ɓłda odjasia. Aḁalɓa mañ cawayo łrł chūmlā djōbada neco waiḁłada diasia. Ācōrēba idjía idu ārībisia ēberārā nañ ējūāne ābaa necai duanłda, māwā djō duanłba dji quena duananamārēā.

⁵ Māwānacarea Oveja Zaqueba wayacusa cartade cara beada aḁa ogabłrłḁe młā ūrīsia dewarabema animarā zaca zocai ɓłba nāwā jara ɓłda: “Acłḁe zedua.” Araa acłḁe wāside młā cawayo pāimada unusia. Mañ cawayo łrł chūmlba ne złgłā zabadada idji jłwade eroḁasia. ⁶ Mañne młā ūrīsia animarā zaca zocai ɓea ēsi aḁa beḁea ɓłda. Mañba dji cawayo łrł chūmlā nāwā jarasia: “Trigoda idu bia zaubirādua. Māwā trigo libra ume nēdoi carea ēberāda ewarī aḁa trajaida ɓłā. Cebada sida idu bia zaubirādua. Māwā

† 5:11 Zocārā. Griego beḁeaḁe ɓł ɓłā “diez miles de diez miles, y miles de miles.” Cāpūrīā beḁeaḁe jara ɓłā “millones de millones.” ‡ 5:13 Beuḁarā jaureba. Griego beḁeaḁe ɓł ɓłā: “Nañ ējūā edrecare ɓeaba.” § 5:14 Dji ewariza zocai ɓłā. Griego beḁeaḁe łcłrł cartade mañra neéā.

cebada sei libra nêdoi carea êberãda ewari aþa trajaida þla. Bariblrl nedraga diabarida, uva sida idu bia zaubidua nedragada, uva þa sida baramãrã.”

⁷ Mãwãnacarea Oveja Zaqueba wayacusa cartade cara þeada aþa ogablrlde mla ùrísia dewarabema animarã zaca zocai þlba nãwã jara þlda: “Aclde zedua.” ⁸ Araa aclde wãside mla unusia cawayo cuaracuara þlda. Mañ cawayo ãrl çhũml trlra “Beuidebema” abadaa. Idji caidu aþa nĩbabadjia “Beudarã panabada êjũã” abadada.* Jũma nañ êjũãne êberãrã quĩmãrẽ þeaza Æcõrẽba ãdjia aþa idu beabisia. Mañ êberãrãra beasidaa djõ duanþa, jarrababa, cacua bié duanþa, idjaba animarã nañ êjũãnebema minijichia þea biða.

⁹ Mãwãnacarea Oveja Zaqueba wayacusa cartade cara þeada aþa ogablrlde mla unusia Æcõrẽ beþea jaradia panl carea beapeþadarã jaureda. Ædjirãra bajãne Æcõrẽa ne babue diabada edrecare duanasidaa. ¹⁰ Nãwã jĩgua jarasidaa: “Jũmarã Boro, blra bio bia quirua idjaba wãrãda beþea aþa þla. ¿þla sãlbe dudabemarãra cawa oi dairã beapeþada carea?” ¹¹ Æcõrẽba ãdjiza wua torroda jñnamãrã diasia. Mañbe nãwã panusia: “Wadi necai jãnadua aþa êberãrãba bãrã beapeþada quĩrãca bãrã djabarã Crito nezocarãda jũma daucha beabldaþaa.”

¹² Mãwãnacarea Oveja Zaqueba wayacusa cartade cara þeada aþa ogablrllda mla acl þasia. Mañne de uremiada dji cãbãyã uresia. Sopua carea jlbada pãima þl quĩrãca ãmãdaura pãimasia. Jedecora oa quĩrãca jũma pureasia. ¹³ Nãũrã dji cãbãyã puãblrlde nejõ dji ca jurrubari quĩrãca çhĩdaura bajãneba egoroþaa jurrusia. ¹⁴ Bajãra carta blratlrl quĩrãca nẽbasia. Jũma eyara, pusade þea morro sida naãrã beaðama panenaé basia. ¹⁵ Mañbe nañ êjũãnebema bororãda, ãdjarebemada, zarrarã bororãda, ne bara þeada, nañ êjũãne dji dromarãda, nezoca þeada, nezocaé þea sida eya uriade idjaba eyade mõgara cobeaþe mirũcuasidaa. ¹⁶ Ædjirãba nãwã jarasidaa: “Eya, mõgara, dai ãrl þaeþada. Daida mërãnadua jãl bugue biya quirude çhũml quĩrãpitabemada idjaba Oveja Zaqueba cawa oiþebemada. ¹⁷ Ædjia cawa oði ewari dromada jũesia. ¿Caiba mañlra droai?”

7

Sëyã Æcõrẽ nezocarã dratude þlda

¹ Mãwãnacarea mla bajãnebema nezocarãda quĩmãrẽ unusia. Ædjira nañ êjũã iquidaza nũmeasia. Ædjia nãũrãda ni aþalareba nañ êjũãne, pusade, ni aþal bacurumaa biða idu puabidaé basia. ²⁻³ Mañne mla unusia dewara nezoca bajãnebemada ãmãdau odjabariareba zeblllda. Mañlba dji zocai þl Æcõrẽ sëyã þlbarida eroþasia. Idjia bajãnebema nezocarã quĩmãrẽ panla nãwã jĩgua jarasia: “Nañ êjũãra, pusara, bacuru sida ãrĩrãnadua aþa daiba Æcõrẽ sëyãra idji nezocarã dratude jũma þlþldaþaa.” Mãwã jarasia Æcõrẽba lþlada bajãnebema nezocarã quĩmãrẽ panla diaþa bãrã nañ êjũãra, pusa sida ãrĩnamãrã.

⁴ Mañne mla ùrísia Æcõrẽ sëyã eroþeara jũmasãwã panlda. 144 mil panasidaa. Jũma ãdjirãra Israel êberãrãnebema basia. ⁵ Israel warra Judãþeþa yõþeþada doce mil panasidaa. Rubeãneþa yõþeþada doce mil panasidaa. Gadeþa yõþeþada doce mil panasidaa. ⁶ Aserþeþa yõþeþada doce mil panasidaa. Neptaliþeþa yõþeþada doce mil panasidaa. Manaseþeþa yõþeþada doce mil panasidaa. ⁷ Simeoãneþa yõþeþada doce mil panasidaa. Leviþeþa yõþeþada doce mil panasidaa. Isacarþeþa yõþeþada doce mil panasidaa. ⁸ Zabuloãneþa yõþeþada doce mil panasidaa. Joseþeþa yõþeþada doce mil panasidaa. Idjaba Benjamiãneþa yõþeþada doce mil panasidaa.

Êberãrã zocãrã Æcõrẽ quĩrãpita þea

* 6:8 Beudarã panabada êjũã. Griego beþeade þl þla “Hades.”

⁹ Māwānacarea wayacusa cāimocara quĩrāca m̄la ēberārāda zocārā unusia. Ni aḅalḅa ādjirāra poya juachadaé basía. Druazabemada, puruzabemada, bedeazabema sída ḅalḅa duanasídaa. Jūmarāba cacuaḅe j̄lbada torroada j̄l ḅeasia idjaba ḅalsrída panḅa bērā uruta queduaca ḅeada ādji j̄lwaḅe eroḅeasia. Ādjirāra Ācōrē bugue biya quiru quĩrāpita idjaba Oveja Zaque quĩrāpita bída ḅta duanasídaa. ¹⁰ Maḅne jūmarāba nāwā j̄gua jarasídaa: “¡Dai Ācōrē naḅ bugue biya quiruḅe chūml̄ba, Oveja Zaque bída dairāra ēḅrḅ edasídaa!”

¹¹ Maḅne animarā zaca ḅea quĩmārē panḅra, veinticuatro drōārā sída Ācōrē bugue biya quiru caita panasídaa. Jūma bajānebema nezocarāda ādjirā auḅu jūrā ḅta duanasídaa. Maḅne bugue biya quiru quĩrāpita maḅ bajānebema nezocarāra chirāborode quĩrā eḅaa ḅarru copanenapeḅa Ācōrēa bia bedeasídaa. ¹² Nāwā jarasídaa:

¡Bārāba jara panḅ quĩrāca wārāa!* Ewariza jūmarāba dairā Ācōrēa bia bedeadaida panḅa dji dromaara ḅḅ bērā,

ne cawaara ḅḅ bērā, ne jūma poya eroḅḅ bērā idjaba bio ḅḅḅa ḅḅ bērā.

Idjía bia ḅḅada aḅida panḅa idjaba bio biya quiruḅa aḅida panḅa. ¡Wārāda bia ḅḅa māwā baida!†

¹³ Maḅbe veinticuatro drōārānebema aḅalḅa m̄la iwíḅisia: “¿ḅḅa cawa ḅḅca za cacuaḅe j̄lbada torroa j̄l ḅeara cairāda j̄wā ḅeada? ¿Cawa ḅḅca sāmalḅa zesídaa?”

¹⁴ M̄la panusia: “ḅḅḅḅḅ cawa ḅḅa.”

Maḅne idjia jarasia: “Naḅ ēberārāra j̄rūarebema ewari bio minijichia ḅḅḅebema ēḅrḅpeḅadarāa. Oveja Zaque oaba ādjia cacuaḅe j̄lbadara totroa tātosídaa. ¹⁵ Maḅ bērā Ācōrē bugue biya quiru quĩrāpita duanḅa. Idji deḅe āsa, diamasi bída idji itea ne o panḅa. Maḅ bugue biya quiruḅe chūml̄ba ādjirāra waga ḅaya.‡ ¹⁶ Waa jarra ḅeadaéa ni opichia ḅeadaéa. Beseaba waa baé ḅeada idjaba j̄lwl̄r̄l̄āba m̄iā sēéa. ¹⁷ Oveja Zaqueba ādjirāra Ācōrē bugue biya quiruma waga ḅaya. Ādjirāra edeya zocai ḅai dia ḅḅ baido bogadra nūmeamaa doḅamārēa. Maḅne Ācōrēba ādjirā daḅbara jūma jareya.”

8

Cartaḅe cara ḅeada j̄rūarebema ogaḅa

¹ Oveja Zaqueba cartaḅe siete cara ḅeada j̄rūarebema ogasíde bajāne dārā chupea nūmesia.* ² Māwānacarea m̄la unusia bajānebema nezocarāda Ācōrē quĩrāpita siete ḅta duanḅa. Siete cachiruda ādjirāa diasia. ³ Maḅbe dewara nezoca bajānebemada zepeda Ācōrēa quera babadama ḅta nūmesia. Maḅ quera babada oro oḅara Ācōrē bugue quĩrāpita ḅḅa. Bajānebema nezocaba idji j̄lwaḅe quera babada epeḅecoda eroḅasia. Maḅ epeḅecora oro oḅa basía. Aḅalḅa idjía incienso querada waiḅḅa diasia jūma Ācōrē ēberārāba iwíḅipeḅada ume ābaa bá diamārēa. Ara maḅda quera babada ḅr̄ḅ incienso querara bá nūmsia. ⁴ Ācōrē ēberārāba iwíḅipeḅadara maḅ bajānebema nezocaba incienso quera bá nūml̄ cowaa ume ābaa Ācōrēmaa tūāpa cowasia. ⁵ Maḅbe bajānebema nezocaba quera babada epeḅecoda edapeḅa quera babada ḅr̄ḅ tḅḅḅḅḅ urua ḅḅḅa birasia. Maḅ tḅḅḅḅḅ uruara naḅ ēj̄ūānaa peatasia. Maḅba baada jururuasia, dji cāḅāyā j̄gua ḅae nūmesia, purewa eda nūmesia, idjaba naḅ ēj̄ūāra ure nūmesia.

Bajānebema nezocarāba cachiru zapedaḅa

⁶ Maḅbe bajānebema nezocarā siete panḅba ādji siete cachiru edapeḅadara zaḅi carea eronūpanesídaa.

* 7:12 Wārāa. Griego bedeade ḅḅ ḅḅa: “Amén.” † 7:12 Wārāda bia ḅḅa māwā baida. Griego bedeade ḅḅ ḅḅa: “Amén.” ‡ 7:15 Ādjirāra waga ḅaya. Griego bedeade ḅḅ ḅḅa: “Ācōrēba idji wua dera ādjirā ḅr̄ḅ ḅḅḅa.” * 8:1 Dārā. Griego bedeade ḅḅ ḅḅa “media hora.”

⁷ Aḅaλba idji cachiruda zásia. Ara maλda hieloda cue quĩrāca naλ ējũānaa jurrusia. Idjaba uruada oa ume puera ḅλda naλ ējũānaa jurrusia. Maλba naλ ējũāra, bacuru sida berara ēsidra bá wāsia.† Mama chiruara jũma bá wāsia.

⁸ Māwānacarea dewarabema nezocaba idji cachiruda zásia. Ara maλda eya waiḅλa quĩrāca ḅλda purega jida nũmλda aḅaλba pusade ḅatabuesia. Maλba pusara berara ēsidra oa babisia. ⁹ Maλne pusadebema animarāda berara ēsidra quinisidaa idjaba barcora berara ēsidra jũma ārĩsidaa.

¹⁰ Māwānacarea dewarabema nezocaba idji cachirura zásia. Ara maλne chĩdau waiḅλa uruga jida nũmλda bajāneba ḅaesia.‡ Berara ēsidra naλ ējũāne ḅea doḅe, baido bogadrλ ḅeaḅe biḅa ḅaesia. ¹¹ Maλ chĩdau trλra Asea abadaa. Idji ḅaeḅama baidora jũma aseasia. Maλ baidoba ēberārāra zocārā quinisidaa.

¹² Māwānacarea dewarabema nezocaba idji cachirura zásia. Ara maλda λmādaura, jedeco sida berara ēsidra pāima nũmesia. Chĩdau ḅea sida berara ēsidra pāimacuasiḅa. Maλ bērā āsa ḅaida ḅaḅada berara ēsidra pāima nũmasia. Diamasi biḅa jedecora, chĩdau ḅea sida λna ḅaida ḅaḅada berara ēsidra λnaé basía.

¹³ Mλa λtaa acλḅλrλḅe ūrĩsia nejōḅλ λtλ wāḅari ḅλba jĩgua jara ḅλda:§ “¡Mĩā djuburi ḅeaḅia! ¡Mĩā djuburi ḅeaḅia! ¡Mĩā djuburi ḅeaḅia naλ ējũāne ḅeara dewarabema nezoca ūḅea panλba ādji cachiru zabλḅaḅe!”

9

¹ Māwānacarea dewarabema nezocaba idji cachiruda zásia. Maλne mλa chĩdau bajāneba naλ ējũānaa ḅaeḅada unusia. Aḅaλba uria dau clre ḅλ jũātrλ ḅλ ewabarida maλ chĩdaúa diasia. ² Maλ uria jũātrλ ḅλ ewaside uriaḅeba nārĩda λtaa cowasia pea bá wāḅλrλ cowabari quĩrāca.* Maλ cowaaba λmādaura, bajā pāwārā ḅλ sida jũma pāima nũmesia. ³ Maλne adichichi waiḅλada maλ cowaḅeba naλ ējũānaa wāwāzoasia. Ācōrēba maλ adichichia λḅλada diasia ēberārā caḅamārēā drusōrēba cabλrλ quĩrāca. ⁴ Idjia adichichia jarasia naλ ējũānebema chiruara, bacuru sida ārĩranamārēā. Āteḅλrλ aḅabe ēberārā Ācōrē sēyā ādji dratude neé ḅeaḅa cabisia. ⁵ Ācōrēba adichichia ēberārāra idu beabié basía, āteḅλrλ jedeco juesumabe idu puabisia. Maλ puara drusōrēba cada pua quĩrāca ḅasia. ⁶ Maλ ewaride ēberārāra beu jλrλḅia baribλrλ beuḅaḅéa. Wārāda beu quĩrā pananimĩna beuḅaḅéa.

⁷ Maλ adichichira cawayo sordaoba djōne edebari quĩrāca ḅeasia. Ādji borode nepe oro oḅa quĩrāca ḅλda jλ ḅeasia. Ādji quĩrāḅarrara ēberā quĩrāca ḅeasia. ⁸ Ādji buḅara wērā buḅaca ḅeasia. Ādji quidara imama quidaca ḅeasia. ⁹ Ādji cacuara jiorro oḅaba jũātrλ ḅeasia. Ādji i jĩguara jururuga nũmasia cawayo zocārā ādji carreta bara ēberārā djō panλmaa pira wāḅλda quĩrāca. ¹⁰ Ādji drura drusōrēne quĩrāca quida cũmia ḅeasia. Jedeco juesuma ādji druba ēberārāra poya bié o panania. ¹¹ Maλ adichichi borora uria dau clre ḅλ wagabaria.† Idji trλra hebreo beḅeaḅe Abadoλ abadaa. Griego beḅeaḅe Apolioλ abadaa.‡

¹² Nabema mĩā djuburi ḅeaḅi jaraḅara jōsia, baribλrλ waḅibida umé panλa.§

¹³ Māwānacarea dewarabema nezocaba idji cachiruda zásia. Maλne Ācōrē quĩrāpita quera babada oro oḅa cachu quĩmārē panλareba aḅa beḅea ḅλda mλa ūrĩsia. ¹⁴ Dji beḅea

† 8:7 Naλ ējũāra. Griego beḅeaḅe λclrλ cartade maλra neéa. Berara ēsidra. Griego beḅeaḅe ḅλ ḅλa “la tercera parte.” Maλ beḅeara versículo 7ḅeba aḅa 12ḅaa odja ḅλa.

‡ 8:10 Urugajida nũmλda. Griego beḅeaḅe ḅλ ḅλa: “Ībĩrā quĩrāca uruga jida nũmλda.” § 8:13 Nejōḅλ. Griego beḅeaḅe λclrλ cartade ḅλ ḅλa “bajānebema nezoca.” * 9:2 Pea bá wāḅλrλ cowabari quĩrāca. Griego beḅeaḅe ḅλ ḅλa: “Jiorro dorraḅaribada cowabari quĩrāca.”

† 9:11 Uria dau clre ḅλ wagabaria. Cāpũrĩā beḅeaḅe ḅλ ḅλa “ángel del abismo.” ‡ 9:11 Abadoλ, Apolioλ. Maλ trλba jara panλa: “Ne jũma ārĩbari.” § 9:12 Maλ mĩā djuburi ḅeaḅi jaraḅara dadjirāba Apocalipsi 8:13ḅe unubadaa.

Ɂaba bajānebema nezoca cachiru zaɁaa nāwā jarasia: “Do waiɁba Euprate abadama bajānebema nezoca quīmārē jλ panλda ērā Ɂλdua.”¹⁵ Ara maλda idjia maλ quīmārē panλra ērā Ɂasia naλ ējūāne Ɂeara berara ēsidra quenanamārēā.* Ācōrēba ādjira eroɁasia ara maλ poaɁe, ara maλ jeɁecoɁe, ara maλ ewariɁe māwā quenanamārēā.¹⁶ Maλne mλa ūrīsia aɁalɁba jarabλrλda cawayoɁe wābada sordaorāda jūmasāwā enebλdada. Dosciento miyoλ enebλdaaɁa asia.

¹⁷ Mλa cāimocara quīrāca ununa cawayora nāwā Ɂeasia: ādji borora imama boro quīrāca Ɂeasia. Ādji iteɁeba uruada, azupreda, idjaba nārīda cowabadjia. Dji λrλ chūmeaba ādji jāare jūātrλbarida jλ Ɂeasia. Maλ jūātrλbarira purega Ɂasia, zapiro mōgara quīrāca pāwārā Ɂasia idjaba azupre quīrāca cuara Ɂasia.[†] ¹⁸ Cawayo iteɁeba cowa Ɂλ nārība, uruaba, azupre biɁa naλ ējūāne Ɂeara berara ēsidra quenasiɁaa.¹⁹ Maλgλrā cawayoba ādji iteɁeba cowa Ɂaba, ādji dru biɁa ēberārāra beabadjiaɁa. Ādji drura dama quīrāca Ɂasia. Maλba ēberārāra caɁapeɁa beabadjiaɁa.

²⁰ Māwāmīna ēberārā quininaé baɁaba waɁibiɁa ādjia cadjirua obadara igaraɁaé basía. Ādjia jai ēpēbadara igaraɁaé basía. Jλwaba oɁa ācōrēra igaraɁaé basía: dji oro oɁada, parata oɁada, bronce oɁada, mōgara oɁada, bacuru oɁa siɁa igaraɁaé basía. Maλ jλwaba oɁa ācōrēba ununacamīna, ūrīnacamīna, idjaba nībaɁacamīna, ēberārāba maλra igaraɁaé basía.²¹ Idjaba mīā beabadara, djārā nλgλbadara, auɁua nībabadara, ne drλabada siɁa ēberārāba igaraɁaé basía.

10

Bajānebema nezocaba carta zaque eroɁada

¹ Māwānacarea cāimocara quīrāca mλa unusia bajānebema nezoca dji dromada eɁaa zebλrλda. Idjia cacuaɁe jλ Ɂλra jλrārā basía. Idji boro λrλ eumada Ɂasia. Idji quīrāra λmāɁau quīrāca urua Ɂasia. Idji jīrūra tλbλ eradrλ nūmλ quīrāca Ɂasia.² Idji jλwaeɁe carta zaqueda ewara eroɁasia. Idji jīrū araarebemara pusaeɁe tλga nūmasia. Jīrū acλarebemara dru tλga nūmasia.³ Maλbe idjira imama jarragabari quīrāca jīgua Ɂiasia. Māwā ɁiabλrλɁe baara Ɂarima siete jururuasia.⁴ Baa Ɂarima siete jururuaeɁacarea maλ jururuaba jaraɁara mλa cartaeɁe Ɂλi basía. Maλne bajānaa mλa beɁeada ūrīsia nāwā jarabλrλda: “Baaba Ɂarima siete jururu jaraɁara mērā eroɁada. CartaeɁe Ɂλrādua.”

⁵ Maλbe mλa ununa bajānebema nezoca pusaeɁe idjaba dru tλga nūmλba idji jλwa araarebemada λtaa bajānaa wasia.⁶ Māwā ɁλɁe idjira naλ ējūānebema, bajānebema, pusaeɁebema jūma oɁa Ācōrē trλneba beɁeasia. Nāwā jarasia Ācōrē ewariza zocai Ɂλ trλneba: “Ācōrēba jaraɁara dārāēne jūma māwāya.⁷ IdjiɁeɁe beɁeabadarāda idji nezocarāa. Naēna Ācōrēba ādjirāa jarabadjia idjia cawabié Ɂλda jīrūare jūma māwāida. Bajānebema nezoca dji jīrūarebemaba cachiru zabλrλɁe wārāda jūma māwāya.”

⁸ Maλbe bajānaa beɁea mλa naēna ūrīnaba wayacusa nāwā jarasia: “Bajānebema nezoca jīrū aɁa pusaeɁe jīrū aɁa dru tλga nūmλba carta zaque idji jλwaeɁe ewara eroɁada eɁaeɁe wādua.”

⁹ Ara maλda bajānebema nezocamaa wāpeɁa mλa iwiɁisia carta zaquera diamārēā. Idjia panusia: “EdaɁua. CoɁua. Bλ iteɁera urrajō quīrāca cūā Ɂaya, baribλrλ bλ ɁiteɁa asea nūmeya.”

¹⁰ Maλ carta zaquera bajānebema nezoca jλwaeɁebemada eɁapeɁa cosia. Mλ iteɁe urrajō quīrāca cūā Ɂasia baribλrλ coɁacarea mλ ɁiteɁa asea nūmesia.¹¹ Maλbe idjia mλa jarasia: “Bλ wayacusa Ācōrēneba beɁeaida Ɂλa zocārā puru sāwāninebemada, zocārā dru sāwāninebemada, beɁeaza sāwāninebemada, idjaba ēberārā bororā sāwāninebema siɁa.”

* ^{9:15} Berara ēsidra. Griego beɁeaeɁe Ɂλ Ɂλa “la tercera parte.” Ara maλ quīrāca jara Ɂλa versículo 18Ɂe. † ^{9:17} Zapiro mōgara. Griego beɁeaeɁe Ɂλ Ɂλa “jacinto nepōnō.”

11

Ācōrēnebema beḏeabadarā umé panλ

¹ Māwānacarea aḅalḅa de zabada bacuru quīrāca ḅλda mλa diasia. Idjia nāwā jarasia: “Ācōrē de dromara, animarā babue diabada siḏa zaḏe wādua. Idjaba Ācōrēa mama bia beḏea panλ siḏa jūma juachadua. ² Baribλrλ Ācōrē de droma mōgaraba auḏu jūrā ca ḅλ eḏaarebema ējūāda zarādua, maλgλra Ācōrē ijāé ḅea diaḏa bērā. Ādjirāba Ācōrē puru Jerusaleλra 42 jeḏeco poya eropanania.* ³ Maλ ewariḏe mλa ēberāda umé diabueya mλnebemada ebuda beḏeḏamārēā. Ādjia sopua carea jλbada jλ panλne 1,260 ewari Ācōrēneba beḏeḏaḏia.”

⁴ Ācōrē naλ ējūānebema boro quīrāpita olivo bacuruda umé panλa, ībīrā siḏa umé panλa. Maλba idjidebema beḏeabada umé panλda jara ḅλa.† ⁵ Bariduaba ādjida bié o quīrānibλrλ, ādji iteḏeba urua eradλḅλrλba ādji ume dji quīrūra bá beḏaḏia. Jūma ādji bié o quīrāḅλdara ara maλ quīrāca beḏaḏia. ⁶ Maλ ēberā umé panλba Ācōrēneba beḏea panλne bajāra poya jūātrḏaḏia cue zerāmārēā. Baido siḏa ādjia poya oa babiḏia idjaba naλ ējūā ārīnira quīrātanoa poya zebiḏia ādjia o quīrā panλ quīrāca.

⁷ Baribλrλ Ācōrēnebema jūma beḏeapedaḏacarea animarā cadjirua uria dau cλre ḅλḏeba zebλrλba ādjira orraya. Maλba ādjira poyapeḏa beaya. ⁸ Dji bewārāra Jerusaleλ puru dromane tapanania. (Jerusaleλ puruḏe dadjirā Boro Jesura cruḏe cachi beasiḏaa. Ācλrλba maλ purura trλ jarabadaa “Sodoma” idjaba “Egipto”, Jerusaleλnebemaba cadjiruara abarica obada bērā.) ⁹ Puruzabemaba, beḏeazabemaba, druazabema biḏa bēwārā mama tapanλda ewari ūbea ēsidra acλ panania. Maλ bewārāra idu joubiḏaḏa. ¹⁰ Ādji beupedaḏa carea naλ ējūāne ḅeara ḅλsrīḏaḏia. ḅλsrīḏa panλba ādjiza nebiada diadruaḏia maλ Ācōrēneba beḏeabada umé pananaba ādjirāra bia mīga eropanana bērā. ¹¹ Baribλrλ ewari ūbea ēsidra baḏacarea Ācōrēba ādjira λrēbabisia. Ādji piradλḅλda unupeḏaḏara bio dauperasiḏaa. ¹² Maλbe dji Ācōrēneba beḏeabadaba beḏeada bajānaa jīgua ūrīsiḏaa. Nāwā jarasia: “Nama λtaa zeḏadua.” Ara maλda ādji ume dji quīrūba acλ panλne jλrārāne bajānaa wāsiḏaa.

¹³ Maλbe de uremiada dji cābāyā uresia. Maλba Jerusaleλ puruḏe deda zocārā coracuasia.‡ Eberārāda siete mil quiniḏaḏa. Maλne dji zocai ḅeara bio daupera duanλba Ācōrē bajāne ḅλa bia beḏeasiḏaa.

¹⁴ Maλ mīā djuburi ḅeaḏi jaraḏara jōsia. Baribλrλ jīrūarebema mīā djuburi ḅeaḏi jaraḏara dārāéne zeya.§

Jīrūarebema cachiru zaḏa

¹⁵ Bajānebema nezoca dji jīrūarebemaba idji cachirura zásia.* Maλne bajāne zocārā nāwā jīgua beḏeasiḏaa:

Dadjirā Boro Ācōrēda, idjia ēḏrλ edabari diai jaraḏa ume naλ ējūānebema boroda panesiḏaa.†

Idiḅa λtaa Ācōrēra ewariza jūmarā Boroda ḅaya.

¹⁶ Maλbe veinticuatro drōārāda ādji bugue biya quiruḏe Ācōrē quīrāpita chūmeanada chīrāboroḏe ḅarru copanenapeḏa Ācōrēa bia beḏeasiḏaa. ¹⁷ Nāwā jarasiḏaa:

Dairā Boro Ācōrē jūma poya ḅλ, ḅλra naārāḏa ḅasia idjaba waḏibiḏa ḅλa.‡

ḅλ λḅλa waīḅλa ḅλda unubi ḅλ bērā idjaba jūmarā Boroda ḅeḏa bērā daiba bia ḅλaḏa a panλa.

* 11:2 Griego beḏeḏe nāwā ḅλ ḅλa: “Ādjirāra Ācōrē itea ḅλ purura 42 jeḏeco biwadλgadiā.”

† 11:4 Zacaria 4:1-14. ‡ 11:13 Zocārā. Griego beḏeḏe ḅλ ḅλa “la décima parte.” § 11:14 Mīā djuburi beḏi jaraḏara ūbea panλa. Apocalipsi 8:13. * 11:15 Bajānebema nezoca dji jīrūarebemaba. Cāpūrā beḏeḏe ḅλ ḅλa “séptimo ángel.” † 11:15 Idjia ēḏrλ edabari diai jaraḏa. Griego beḏeḏe “idji Crito” ḅλ ḅλa. ‡ 11:17 Griego beḏeḏe ḅλrλ cartade idjaba ḅλ ḅλa: “Idjaba zeida ḅλa.”

yã dogopeđa jeba itedebea do quĩrãca cumabuedara jũma dosia. ¹⁷ Maã carea jera wẽrã ume bio quĩrũsia. Ara maãda idjira wẽrãneba yõpedeđa waabemarã ume djõne wãsia. Maã yõpedeđara ãcõrẽ beđeã ijã o ðearã, Jesucritoba jaradiađa ijã ðearã.

13

Animarã minijĩchia ɛɓ pusadeba odjada

¹ Mãwãnacarea jera pusa ìbɓde nũmesia.* Maãne mãa unusia animarã minijĩchia ɛɓda pusadeba odjabɓɓda. Maã animarãra siete boroda idjaba die cachuda eroðasia. Cachuza nepeda jã ðeasia. Boroza ãcõrẽ bié jara ɛɓ beđeada trã quĩrãca ɛɓ eroðeasia. ² Maã animarã mãa ununara imama gorogoroa quĩrãca ɛasia. Idji jĩrũra wi jĩrũ quĩrãca ɛasia. Idji itera imama ite quĩrãca ɛasia. Jeba maã animarãa idji ɓɓɓada diasia. Idjaba idji bugue biya quirude chũmebisia naã ëjũãne ðeara poya eroðamãrẽã. ³ Maã animarã boro aɓa cõnara anina bara ɛasia. Maã cõnaba idjira wãrãda beuida ɛasia baribɓɓ dji cõnara ani ɛasia. Maã carea jũma naã ëjũãne ðeaba cawa crĩchadaé basia. Maã bẽrã idjira ëpẽsidaa. ⁴ ãdjirãba jea bia beðeabadjidaa, idji ɓɓɓara maã animarãa diađa bẽrã. Idjaba dji animarãa biða bia beðeabadjidaa. Nãwã jarabadjidaa: “¿Caida naã animarã quĩrãca ɛɓ? ¿Caida idji ume poya djõi?”

⁵ ãcõrẽba maã animarãa idu jarabisia ara idjidɓ dji dromada idjaba ãcõrẽra bié tabɓda. ⁶ 42 jeðeco naã ëjũãne ðeada idu poyabisia. ⁶ Maãne idjia ãcõrẽda, ãcõrẽ trãda, ãcõrẽ ɓɓmabemada, jũma bajãne ðea sida bié jarabadjia. ⁷ Idjaba ãcõrẽba iduaribisia maã animarãra idji ëberãrã ume djõnapeđa poyamãrẽã. Iduaribisia puruzabemada, beðeazabemada, druazabema sida poya eroðamãrẽã. ⁸ Maãne jũma naã ëjũãne ðeaba maã animarãa bia beðeabadjidaa. Naã ëjũã oi naëna ãdji trãra Oveja Zaqueba eroð cartade ɓlé ɛasia. Maã cartade ëberãrã ewariza zocai ðeadi trãda jũma ɛɓ ɓɓa. ⁹ Dji ɓɓɓɓɓɓ bara ɓɓba ùrĩdua:

¹⁰ ɓɓɓda preso ðeida ãcõrẽba quĩrã ɓɓɓɓɓ, preso ðeya.

ɓɓɓda necoba beuida quĩrã ɓɓɓɓɓ, necoba beuya.†

Maã carea ãcõrẽ ëberãrãba bio droađida panɓa idjaba bio ijã pananida panɓa.

Animarã minijĩchia ɛɓ egoroðeaba odjada

¹¹ Mãwãnacarea mãa dewara animarã minijĩchia ɛɓda egoroðeaba odjabɓɓda unusia. Maã animarãba cachu zaqueda umé eroðasia oveja zaque cachu quĩrãca. Baribɓɓ je beðeabɓɓ quĩrãca beðeabadjia. ¹² Idjira pusadeba odjada animarãare ɛasia. Maãne animarã pusadeba odjadeba jarabɓɓara idjia ëberãrãa jũma ijã obibadjia. Maã bẽrã jarasia jũma naã ëjũãne ðeaba animarã pusadeba odjadaa bia beðeadamãrẽã. Maã animarã boro cõna aninara beuida ðadamĩna waði zocai ɛasia. ¹³ Animarã egoroðeaba odjadeba ne ununaca waiɓɓa ðeada ocuabadjia. Ëberãrãba aɓ panɓne urua sida bajãneba naã ëjũãnaa ɓaebisia. ¹⁴ ãcõrẽba iduaribisia egoroðeaba odjada animarãba maã ne ununacara pusadeba odjada animarã trãneba poya o ɓamãrẽã.‡ Mãwã egoroðeaba odjada animarãba naã ëjũãne ðeara cũrũgasia. Djõbada necoba animarã cõna waði zocai ɓɓ za quĩrãca ɓɓda idjia obisia.§ Mãwã oðacarea idjia jarasia jũmarãba maãgãla bia beðeadamãrẽã. ¹⁵ ãcõrẽba iduaribisia animarã egoroðeaba odjadeba animarã jɓwaba

* 13:1 Jera pusa ìbɓde nũmesia. Griego beðeade ɓɓɓɓ cartade ɓɓ ɓɓa: “Mãra pusa ìbɓde nũmesia.” ɓɓɓɓ Bibliade maã beðeara 12:18de ɓɓ ɓɓa. † 13:10 Jeremia 15:2; 43:11. ‡ 13:14 ãcõrẽba iduaribisia egoroðeaba odjada animarãba maã ne ununacara pusadeba odjada animarã trãneba poya o ɓamãrẽã. Maã beðeara idjaba nãwã traducida ɓɓa: “Diauruba egoroðeaba odjada animarãa ɓɓɓada diasia maã ne ununacara pusadeba odjada animarã trãneba poya o ɓamãrẽã.” § 13:14 Djõbada necoba animarã cõna waði zocai ɓɓ za quĩrãca ɓɓda idjia obisia. Maã beðeara idjaba nãwã traducida ɓɓa: “Djõbada necoba cõna waya zocai beða animarã quĩrãca ɓɓda idjia obisia.”

ođaa zocai ɓaira diaida.* Maɓbe animarã jɓwaba ođara beɗeasia. Maɓ jɓwaba ođa animarãbia idjía bia beɗeadaéera jũma quenabisia. ¹⁶ Maɓ awara egoroɗeɓa odjaba animarãbia jũmarãa sɛyãda adji jɓwa arade wa dratude ɓɓbisia. Dji dromarãa, dji edaara queɗeaa, ne bara ɓeaa, ne neé queɗeaa, nezocarãa, nezocarãéa biɗa maɓ sɛyãda ɓɓbisia. ¹⁷ Ababe maɓ sɛyã erobeaba poya ne nêdodida panasidaa idjaba poya nêdobuedida panasidaa. Maɓ sɛyãra pusadeba odjaba animarã trɓa wa idji trɓneɓema numeroa. ¹⁸ Maɓ numeroba caida jara ɓɓ cawai careara ne cawa ɓaida ɓɓa. Cricha cawa ɓɓa poya cawaya caida jara ɓɓda. Maɓ numerora eberã trɓda mawã ɓɓa. Idji numerora naɓɓa: 666.

14

144 mil eberãra trɓpedada

¹ Mawãnacarea mɓa unusia Oveja Zaquera Sioɓ eya borode nũmɓda. Idji ume eberãra 144 mil panasidaa. Adjira dratude Oveja Zaque trɓda, dji Zeza trɓ siɗa ɓɓ erobeasia. ² Maɓne bajãnaa mɓa urisia do bũga nũmɓ quĩrãca, baa jururua nũmɓ quĩrãca. Mɓa urinara arpa zabadarãba biya zá duanɓ quĩrãca ɓasia. ³ Maɓne Ācõrẽ bugue biya quĩru quĩrãpita, animarã zaca zocai ɓea quĩmãrẽ panɓ quĩrãpita, veinticuatro drõarã quĩrãpita biɗa trɓabi djiwidida trɓa duanasidaa. Ni aɓaɓa maɓ trɓãbira poya trɓa cawadaé basia. Ababe maɓ 144 mil eberãra Ācõrẽba naɓ ejuãneɓema eɗrɓ edadaba trɓa cawasidaa. ⁴ Maɓ eberãra wẽrã adua ɓeasia. Ācõrẽ itea ni maãri biɗa bié beadaé basia. Oveja Zaque wãɓɓɓa epẽbadaa. Ācõrẽba adjira idji itea, Oveja Zaque itea biɗa beadamãrẽa naɓ ejuãneɓemada eɗrɓ edasia. Néudeɓema naãrã ewada Ācõrẽa diada quĩrãca panɓa. ⁵ Sewara ni aɓa biɗa ođaca. Aɓeɗa cadjirua neé ɓeaa.

Bajãneɓema nezoca uɓe panɓa jarapedada

⁶ Mawãnacarea mɓa bajãneɓema nezocada unusia bajãne wãɓaribusida. Idjia beɗe biada erobasia jũma naɓ ejuãneɓemarãa, druazabemarãa, beɗeazabemarãa, puruzabemarãa biɗa jarai carea. Maɓ beɗeera ewariza mawã ɓaya. ⁷ Idjia nãwã jĩgua jarasia: “Ācõrẽra wayadadua! Idjia cawa oi ewarira juẽna bẽrã idjidrɓ dji dromaana adadua. Bajãda, egoroda, pusada, baido bogadrɓ ɓe siɗa oda bẽrã idjía bia beɗe adadua.”

⁸ Maɓ bajãneɓema nezoca caidũ dewarada zepeda nãwã jarasia: “Babilonia puru dromara jũma arisia. Wãrãda jũma arisia. Maɓ puruɗeɓemarãba auɗua o duanɓa druazabemarãa aɓarica cadjiruada obisidaa itua ogo diabɓda quĩrãca.”

⁹⁻¹⁰ Maɓ bajãneɓema nezoca wãnacarea dewarada wãɓari zesia. Idjia nãwã jĩgua jarasia: “Bariduaba animarã minijichia ɓɓa, jɓwaba ođa idji za quĩrãca ɓɓa biɗa bia beɗe aibɓɓɓ, idjaba dratude wa jɓwade maɓ animarã sɛyãda idu ɓɓibɓɓɓ, Ācõrẽba quĩrũbeɗe maɓ eberãra bio bié ɓaya uva ɓa asega ɓɓ dawabɓɓ quĩrãca. Maɓ eberãra jũma bajãneɓema nezocarã quĩrãpita, Oveja Zaque quĩrãpita biɗa azupre uruaba bio bia mĩga ɓaya. ¹¹ Maɓ eberã bia mĩga ɓɓa tɓɓ uruara quica ɓaya. Ewariza cowa nũmaya. Bariduaba animarã minijichia ɓɓa, jɓwaba ođa idji za quĩrãca ɓɓa biɗa bia beɗe aibɓɓɓ, ãnãũnira neé ɓaya. Maɓ animarã trɓ idu ɓɓipeɗadaba aɓa, diamasi biɗa ãnãũnira neé panania.” ¹² Maɓ carea Ācõrẽ eberãrãba naɓ ejuãne bio droadida panɓa. Idjia iɓã obi ɓɓ beɗeada iɓã o beadida panɓa idjaba Jesura bio iɓã pananida panɓa.

¹³ Mawãnacarea mɓa bajãnaa urisia aɓa nãwã beɗe aɓɓɓɓɓ: “Cartade nãwã ɓɓda: idiba aɓa bia beadia dadjira Boro Jesu iɓã panɓne beubɓda.”

Maɓne Ācõrẽ Jaureba nãwã jarasia: “Wãrãda bia beadia. Adjira bia mĩga pananeɓemada ãnãũnia. Adjia bia opeɗada carea Ācõrẽba ne biada bajãne diaya.”

Ācõrẽba naɓ ejuãne ɓe cawa oiɗeɓema

* 13:15 Ācõrẽba iduaribisia animarã egoroɗeɓa odjaba animarã jɓwaba ođaa zocai ɓaira diaida. Maɓ beɗeera idjaba nãwã traducida ɓɓa: “Diauruba idjía ɓɓda diasia pusadeba odjaba animarã zaca ɓɓ zocai ɓabimãrẽa.”

¹⁴ Māwānacarea mĭa ĭtaa acĭbĭrĭde jĭrĭrĭ torroda unusia. Ēberĭ zaca ĩlda maĭ jĭrĭrĭ ĭrĭ ĩĭmĭda unusia.* Nepe oro oĭada jĭ ĩasia. Idji jĭwade neco pewedeĭ era ĩlda erobasia. ¹⁵ Māwā ĩlde Ācōrē de droma bajĭne ĩldeba nezocada aba dajadaa zepeda dji jĭrĭrĭ ĭrĭ ĩĭmĭ nĭwā jĭgua jarasia: “Ējĭĭnebema nēura jĭma purea taĭla. Ewai jara nĭmĭ bērĭ ĩl necoba ewadua.” ¹⁶ Ara maĭda jĭrĭrĭ ĭrĭ ĩĭmĭba idji necoba naĭ ĕjĭĭnebema nēura ĩarima aĭabe orrawe tubĭrĭba jĭma ewasia.

¹⁷ Maĭbe dewara nezocada Ācōrē de droma bajĭne ĩldeba dajadaa zesia. Idjia biĭda neco pewedeĭ era ĩlda erobasia. ¹⁸ Maĭne quera babada bajĭne ĩlmaĭba dewara nezocada zesia. Maĭ nezocaba quera babada uruada urua erobabaria. Idjia bajĭnebema nezoca neco pewedeĭ era erobĭla nĭwā jĭgua jarasia: “Ējĭĭnebema uvara jĭma purea nĭmĭ bērĭ ĩl neco pewedeĭ era ĩlba uvara dji ĩmĭne ewadua.” ¹⁹ Ara maĭda bajĭnebema nezocaba idji necoba naĭ ĕjĭĭnebema nēura ĩarima aĭabe orrawe tubĭrĭba uvara ĩmĭne jĭma ewasia. Maĭbe uvara dji biwadĭgabadaĭe cuabuesia dji ĩa piai carea. Maĭba jara ĩla Ācōrēba cawa oĭdebemada. ²⁰ Uvara Jerusaleĭ puru dajada biwadĭgasia. Maĭne oada mamaĭba mĭga weaĭari wĭsia.† Dji nĭbuada cawayo ite jĭbada ĭltaĭe jĭĕsia.

15

Bajĭnebema nezoca siete panĭba bia mĭgabididebema

¹ Wayacusa ne jarai waiĭlada mĭa bajĭne unusia. Maĭ ne jarai carea mĭa cawa crĭchaĕ ĩesia. Bajĭnebema nezocarĭda siete panasidĭaa. Ādjirĭza jĭrĭarebema bia mĭgabidira aba eropanasidĭaa. Maĭ bia mĭgabi siete panĭ jĭma māwānacarea Ācōrē quĭrĭbideba cawa oira jōya.

² Maĭ awara mĭa pusa quĭrĭca unusia vidrio quĭrĭca ĕsĭ quiruda idjaba urua nĭmĭda. Maĭ icawa jĭma dji animarĭ minijĭchia ĩl ĭjĭpedadaĕra duanasidĭaa. Ādjirĭba maĭ animarĭa, jĭwaba oĭa idji za quĭrĭca ĩla biĭda bia bedeadaĕ basĭa idjaba idji trĭnebema numeroda ĭdji dratude, jĭwade biĭda idu ĩlbiĭdaĕ basĭa. Ācōrēba arpa diaĭada ĭdjirĭba eropanasidĭaa. ³ Arpa zabĭdaĭe Ācōrē nezoca Moise trĭĭbida, Oveja Zaque trĭĭbi sida nĭwā trĭĭ panasidĭaa:

Dairĭ Boro Ācōrē jĭma poya ĩl, ĩla o ĩlra waiĭla ĩla.

ĩla o ĩl carea ĕberĭrĭba cawa crĭchadaĕ panabadaa.

Jĭmarĭ Boro, ĩla o ĩlra jĭpa ĩla idjaba aride ĩla.*

⁴ Dairĭ Boro, ĭcaiba ĩlra wayaĕ ĩai?

ĭCaiba ĩlra dji dromaana aĕ? ĩlĭrĭ dji wĭrĭ Ācōrēa.

Druazabemarĭda zedapeda ĩla bia bedeadaĭa ĩla jĭpa o ĩlra unubida bērĭ.

⁵ Māwānacarea ĭtaa acĭbĭrĭde mĭa Ācōrē deda bajĭne unusia. Dji edaara ĩl dejĭne wua eatĭ jĭra ĩlra ewa nĭmasia. ⁶ Maĭ dedeba bajĭnebema nezoca siete panĭra dajadaa zesidĭaa. Bia mĭgabidi siete panĭra eropanasidĭaa. Lino wua oĭa totroa dorrodorĭa quiruda jĭ panasidĭaa. Ādji ju caita oro oĭaba trĭjĭ ĩesia. ⁷ Maĭbe animarĭ zaca zocai ĩea quĭmĭrē panĭnebema aĭalĭba ĭdjirĭa epedeco jĭgurua oro oĭada aba aba diasia. Maĭ epedecora ewariza zocai ĩl Ācōrē quĭrĭbiba bira ĩesia.† ⁸ Maĭbe Ācōrē dorrodorĭoba, ĩlba biĭda idji dede eda cowaga nĭmesia. Maĭba ni aĭalĭda maĭ dede eda poya wĭnaĕ basĭa aba bajĭnebema nezocarĭ siete panĭba bia mĭgabidi siete panĭ jōbĭrĭdaa.

* 14:14 Ēberĭ zaca ĩlda. Griego bedeade ĩl ĩla: “Naĭ djara edadaĭa ĩlda.” Aĭari quĭrĭca jara ĩla Daniel 7:13. † 14:20 Mĭga weaĭari wĭsia. Griego bedeade nĭwā ĩl ĩla: “1,600 estadia weaĭari wĭsia.” Cĭpĭrĭĭ bedeade jara ĩla “300 kilómetro weaĭari wĭsia.” * 15:3 Jĭmarĭ Boro. Griego bedeade ĭĭrĭ cartade ĩl ĩla “Ācōrē ĕberĭrĭ boro” wa “ewariza ĩl boro.” † 15:7 Epedeco Ācōrē quĭrĭbiba bira ĩlba jara ĩla Ācōrēba cawa oĭdebemada.

16

Ācōrēba jīrūarebema bia mīgabi siete panā

¹ Maļbe mļa ūrīsia abālda Ācōrē de bajāne bādeba jīgua beḏeabālda. Maļba bajānebema nezocarā siete panā nāwā jarasia: “Jāļ siete epeḏeco jūgurua Ācōrē quīrūbiba bira beara ējūānaa weabueḏe wānādua.” ² Ara maļda aba wāpeḏa idji epeḏecoḏe bāda naļ ējūānaa weabuesia. Maļba animarā minijīchia bā trā dratude wa jlwade bā erobeara, maļ animarā za quīrāca bā jlwaba oḏaa bia beḏeabada siḏa aiḏa cadjirua minijīchia bāba jūma birasia.

³ Māwānacarea dewara nezocaba idji epeḏecoḏe bāda pusade weabuesia. Maļba pusara oa babisia. Ēberā beuḏa oa quīrāca ūmesia. Maļne jūma pusade zocai beara quinisidaa.

⁴ Māwānacarea dewara nezocaba idji epeḏecoḏe bāda doza idjaba baido bogadrā beaza weabuesia. Maļba baidora jūma oa bacuasia. ⁵ Maļne mļa ūrīsia baido wagabari bajānebema nezocaba Ācōrēba nāwā jarabālda:

¡Badrā dji wārā Ācōrē! Bāra iḏi bā idjaba naēna bāsia. Bā ēberārāra jipa cawa osia.

⁶ Ādjirāba bā ēberārā oada, bādeba beḏeabadarā oa siḏa erozoabisidaa.

Maļ carea bā ādjirā oada dobibāra ādjia bié opeḏada quīrāca.

⁷ Maļbe mļa ūrīsia abāba bajāne bā quera babadamaḏba nāwā jarabālda: “Dai Boro Ācōrē jūma poya bā, wārāda bā jipa ariḏe cawa obaria.”

⁸ Māwānacarea dewara nezocaba idji epeḏecoḏe bāda āmāḏau ārā weabuesia. Maļba āmāḏaura wetara uruabisia ēberārāda bāmārē. ⁹ Āmāḏau jāwāāba ādjirā bio babāda carea Ācōrēda bié jarabadjidaa, idjiabāra māwā bia mīgabi bā bēra. Baribāra ādjia cadjirua obadara igaraḏā basia idjaba Ācōrēdrā dji dromaana aḏā basia.

¹⁰ Māwānacarea dewara nezocaba idji epeḏecoḏe bāda animarā minijīchia bā bugue ārā weabuesia. Ara maļda maļ animarāba poya bā druade ewarira pāima nūmesia. Maļne puaba ēberārāba ādji quīrāmera cabadjidaa. ¹¹ Ādji puā carea, ādji aiḏa carea Ācōrē bajāne bāda bié jarabadjidaa. Baribāra ādjia cadjirua obadara igaraḏā basia.

¹² Māwānacarea dewara nezocaba idji epeḏecoḏe bāda Euprate do waiḏade weabuesia. Ara maļda dora poasia āmāḏau odjabariareba druazabema bororā djōne zebāde bia chānamārē.

¹³ Idjaba mļa jai cadjirua baujā quīrāca beada ūbea unusia. Aba je iteḏeba ēdrāsia. Aba animarā minijīchia bā iteḏeba ēdrāsia. Idjaba Ācōrēneba beḏeabari dji wārā bā iteḏeba aba ēdrāsia.* ¹⁴ Maļ jairāba ne ununaca waiḏada quīrātaḏa obadjidaa. Idjaba jūma druazabema bororāmaa wānapeda jarasidaa ābaa Ācōrē ume djōne wānamārē. Ācōrē dji droma bāba jūmarā poyai ewariḏe māwā djōnia. ¹⁵⁻¹⁶ Maļ bororāra ējūā Armagedoā abadamaa djōne edesidaa. Maļ trāra hebreo beḏeaa.

(Jesusa nāwā jarasia:) “¡Ūrīnādua! Ne drābari quīrāca māra cawaēne zeya. Bio bia beaḏia dau lāba beara idjaba cacuade jābada jā beara. Māwā mā zebāde ādjira ācaḏa beaḏā ni quīrā peradaē.”

¹⁷ Māwānacarea jīrūarebema nezocaba idji epeḏecoḏe bāda naļ deḏade weabuesia. Maļne Ācōrē de bajāne bādeba idji bugue biya quīrumāba beḏeaba nāwā jīgua jarasia: “Ya jōsia. Waaē.” ¹⁸ Ara maļda baara purewa eda nūmesia, dji cābāyā bae nūmesia, jururua nūmesia, idjaba de uremiada dji cābāyā ure nūmasia. Ācōrēba ēberā oḏa ewariḏeba maļ de uremia quīrāca waḏi ureca. ¹⁹ Maļ de uremiaba egorora drapeda puru droma baḏada puru ūbea panā quīrāca tabesia. Idjaba jūma naļ ējūānebema purura ārīsidā. Ācōrēba quīrādoā basia Babilonia puru dromada cawa oi carea. Idji quīrūbiḏeba maļ purura bio cawa osia uva bā bio asega bā dawabāra quīrāca. ²⁰ De

* ^{16:13} Ācōrēneba beḏeabari dji wārā. Ācōrēneba beḏeabari dji wārāra Juaḏba naārā unusia animarā minijīchia bā quīrāca egorḏeba odjabālda. Apocalipsi 13:11-18.

uremiaba pusađe morro þeara, eya þea siða jūma nēbabisia. ²¹ Bajāneba hieloda mōgara waiþla quiřāca ēberārā ĩrĭ jurrusia. Maļ hielu zλglara berara cien libra þeasia.† Maļ hielu jurru nūmlaba bio mīga panλ bēřā ēberārāba Ācōrēda bié jarasidaa.

17

*Jua*λba wērā auđua ununa

¹ Bajānebema nezocarā siete epeđeco eropananada aba mĭmaa zepeda nāwā jarasia: “Wāna. Mĭa acλbiya sāwā Ācōrēba wērā auđua trĭ þλga λda cawa oida. Maļ wērāra do zocārā ĩrĭ chūmabaria. ² Naļ ējūānebema bororāba idji ume cadjiruada obadjidaa. Idjaba maļ wērāba auđua o λda unu panλ bēřā naļ ējūānebemarāba auđuada obadjidaa ituaba beu duanλ quiřāca.”

³ Ara maļda Ācōrē Jauređeba λde bajānebema nezocaba mĭra ējūā pōāsa ewaraga λdeaa edesia. Mama mĭa unusia wērāda animarā minijīchia λ ĩrĭ chūmlada. Maļ animarāra purea þasia idjaba trĭ zocārā Ācōrē bié jara λda idji cacuađe þλ eroþasia. Maļ animarāba siete boroda idjaba die cachuda eroþasia. ⁴ Maļ wērāba wua pursupursua λda idjaba purea λda jĭ þasia. Oroba, mōgara nēblaba, neta nēbla λ biða djio þasia.* Taza oro ođada idji jλwade eroþasia. Maļ tazara ne jūma Ācōrēba quiřācaba idjaba jūma maļ wērāba auđua o λba bira þasia. ⁵ Ēberāba cawaié λ trĭda idji dratude eroþasia. Nāwā þλ þasia:

Mĭra Babilonia puru dromaa. Mĭra wērā auđuarā papaa, idjaba ne jūma naļ ējūāne Ācōrēba quiřāca papaa.

⁶ Acλbrλde mĭa cawasia maļ wērāra Ācōrē ēberārā oaba, Jesudebema jaradia panλ carea beapedada oaba beu chūmlada.

Maļ wērā ununa carea mĭa cawa crīchaé þesia. ⁷ Maļbe bajānebema nezocaba mĭa nāwā iwidiſia: “¿Sāwāērā cawa crīchaé λ? Maļ wērānebemada, idji edebrλ animarā minijīchia λdeebema siða mĭa cawabiya. Animarā siete boro eroþλdeebemada, die cachu eroþλdeebema siða cawabiya. ⁸ Bla ununa animarā minijīchia λra naēna zocai þasia, idira neéa, baribrλ ewari aba uria dau clre λdeba ēdrλya. Māwānacarea Critoba idjira ewariza bié λya. Naļ ējūāne þeaba idji unubλdađe cawa crīchađe panenia. Naļ ējūā oi naēna ādjirā trĭra ewariza zocai þeadi cartade þlé þesia.

⁹ Bla ununaba ne jara quiřā λ cawai careara ne cawa þaida λa. Siete bororāba jara λa siete eyada. Maļ siete eya ĩrĭ dji wērā auđuada chūmla. ¹⁰ Idjaba maļ siete bororāba jara λa ēberārā bororāda siete panλda. Maļ siete bororānebemada juesuma beusidaa. Aþalba wađi ēberārāra poya eroþla. Idjaba aþabemada wađi odjaé λa. Baribrλ idji zibrλde ēberārā boroda þeimīna dārā þaéa. ¹¹ Animarā minijīchia λ naēna þađa idi neéba jara λa ēberārā boro dewara zeidebemada. Idjira maļ siete bororānebema. Critoba idjira ewariza bié λya.

¹² Bla die cachu ununaba jara λa ēberārā bororā die pananinebemada. Ādjirāra wađibida ēberārā bororāéa. Baribrλ animarā minijīchia λra ēberārā boroda bebrλde ādjirā siða ēberārā bororāda þeadi. Māwāmīna dārānaéa.† ¹³ Maļ die bororāba aþari crīchada edađia. Ādji druara animarā minijīchia λ jλwade λdeia. ¹⁴ Maļne ādjirāra Oveja Zaque ume djōnia. Baribrλ Oveja Zaqueba ādjirāra poyaya idjida jūma dji droma þea Boro bēřā idjaba jūma bororā cāyābara dji dromaara λ bēřā. Poyabrλde idji bio jĭ panλra idji ume panania. Ādjirāra trĭsia idjaba edasia.”

¹⁵ Maļbe bajānebema nezocaba mĭa nāwā jarasia: “Wērā auđua chūmla bla doda zocārā unusia. Maļ do zocārāba jara λa puruzabemada, beđeazabemada, druazabema

† 16:21 Griego beđeade þλ þla “talento aba.” Čāpūrīā beđeade þλ þla “cuarenta kilos.” * 17:4 Neta nēbla λa. Griego beđeade þλ þla “perla.” † 17:12 Dārānaéa. Griego beđeade nāwā þλ þla: “Hora aþabe ēberārā bororāda þeadi.”

siða. ¹⁶ Βλα die cachu ununaba, animarã minijĩchia ɸλ biða maĩ wẽrã auɸua ɸlra igaraɸapeða quĩrãmania. Maĩ bẽrã jũma idjia eroɸlra jãrĩnia. Aɸeða ãcada ɸlɸia. Ādjirãba idji djarada coɸia idjaba babueɸia. ¹⁷ Ācõrẽba maĩ die bororã soɸe ɸlsia idjia quĩrĩã ɸλ quĩrãca oɸamãrẽã. Maĩ carea aɸari crĩchada edaɸapeða ādji druara animarã minijĩchia ɸλ jλwaeða ɸlɸia aɸa Ācõrẽba jaraɸara jũma mãwãɸlɸlɸã. ¹⁸ Βλα ununa wẽrã auɸuaba puru dromada jara ɸla. Maĩ puruɸebema boroba druazabema bororãda idji jλwaeða eroɸla.”

18

Ācõrẽba Babilonia puru cawa oɸa

¹ Mãwãnacarea mã bajãnebema nezocada unusia bajãneba eɸaa zɸlɸlɸa. Mãlra dji droma basía. Idji dorrodorroaba naĩ ẽjũãra ãnaga nũmesia. ² Idjia mãwã jĩgua jariasia: ¡Babilonia puru dromara ārĩsia! ¡Wãrãda jũma ārĩsia! Ēberãrã neéa, ãteɸlɸl jairãda mama panabadaa.

Jũma jai cadjirua ɸeara mama panabadaa. Jũma ĩbana Ācõrẽ quĩrãpita mititia ɸeara mama panabadaa.*

³ Maĩ puruɸebemarãba auɸua o duanlɸa druazabemarãa aɸarica cadjiruada obisiɸaa itua õgo diablɸa quĩrãca.

Druazabema bororãba aɸari quĩrãca obadjĩɸaa wẽrã auɸua ume daunemablɸa quĩrãca. Maĩ carea Babilonia purura jũma ārĩsia.

Maĩ puruba ne bia waiɸlɸada jũmawãyã eɸa quĩrĩã ɸaɸa bẽrã naĩ ẽjũãnebema ne nẽdobueɸadarãda ne barasiɸaa.

⁴ Mãlbe mã ũrĩsia aɸalɸa bajãneba mãwã jarablɸlɸa:

Mã ẽberãrã, Babilonia puruɸebemada ãyã wãɸlɸlɸaɸada jãl puruba cadjirua o ɸλ quĩrãca orãnamãrẽã.

Mãwãra Ācõrẽba jãl puru cawa oblɸlɸe bãrãra cawa oéa.

⁵ Jãl puruba jũmawãyã cadjiruada o ɸla. Ādji cadjiruara mõgara pã bueɸlɸa quĩrãca bajãnaa jũesia.

Jũma ādjia cadjirua opeɸaɸara Ācõrẽba quĩrãdoae ɸla.

⁶ Jãl purura bié oɸaɸua djãrã bié oɸa quĩrãca.

Idjia djãrã bié oɸa cãyãbara ɸarima umé biéara oɸaɸua.

Idjia djãrãra bié osia uva ɸa asega ɸλ õgo diablɸl quĩrãca.

Maĩ bẽrã idjira ɸarima umé biéara oɸaɸua uva ɸa asega ɸλ ɸarima umé õgo diablɸa quĩrãca.

⁷ Jãl purura bio bia mĩgabĩɸaɸua idjaba bio sopuabiɸaɸua ādji

purura dji dromaana a paɸl bẽrã idjaba ne biada aɸuba eropaɸlana a paɸl bẽrã.

Jãl puruba mãwã crĩcha ɸla: “Mãlra wẽrã dji droma idji bugueɸe chũmλ quĩrãca ɸla.

Mãlra pẽdra wẽrã quĩrãca ɸlɸã. Mãlra sopua ɸaéa.”

⁸ Mãwã crĩcha ɸλ bẽrã dãrãéne jãl puruɸebemarãra quiniɸia, sopuaba jĩãnia, idjaba jarrababa bié duania.†

Dadjirã Boro Ācõrẽ jũma roya ɸlɸa cawa oblɸlɸe jãl purura babueya.

⁹ Jãl puru ume druazabema bororãba cadjiruada obadjĩɸaa daunemablɸa quĩrãca. Idjaba jãl puruba ne bia aɸuba eroɸlɸebemada eɸapeɸaɸa bẽrã ne barasiɸaa. Maĩ carea jãl puru bá nũmλ cowaa unublɸaɸe jĩãnia. ¹⁰ Waya panania Ācõrẽba Babilonia puru cawa oɸa quĩrãca ādjirã siða cawa oida. Maĩ carea tλmλba acλ paɸlne mãwã jaraɸia:

¡Mĩã djuburi, mĩã djuburi Babilonia puru droma ne jũma oɸari baɸara!

Ācõrẽba jãl purura isabe cawa osia.

* 18:2 Griego *bedeade* λcλλ cartade naĩ siða ɸl ɸla: “Jũma animarã Ācõrẽ quĩrãpita mititia ɸeara mama panabadaa.” † 18:8 *Dãrãéne*. Griego *bedeade* ɸl ɸla: “Ewariɸe aɸalɸe.”

11 Nañ ējūānebema ne nēdobuebadara mañ puru carea aujīānia ādjia nēdobue panā nēdođira neē bai bēřā. 12 Mañ puruđe ne jūmada nēdobuebadjidaa: oroda, paratada, mōgara nēbla beada, neta nēbla beada, dji biara ɛl lino wuada, seda wuada, wua pursupursua ɛlda, wua purea ɛlda, bacuru tūā queđeada, elepante quida ođada, bacuru nēbla ɛl ođada, bronco ođada, jiorro ođada, marmol mōgara ođada sida nēdobuebadjidaa. †

13 Idjaba canelada, ne jūma tūāpa queđeada, incienso querada, mirra querada, olibano querada, uva ɛada, olivo dragada, harina biada, trigoda, pacada, ovejada, cawayoda, carreta sida nēdobuebadjidaa. Ēberārā sida nēdobuebadjidaa nezocada beadamārēā.

14 Jūma mañ nēdobuebadarāba nāwā jaradīa: “Ne jūma jāñ puruba awua ɛadara neē besia. Jāñ puruba parata waiɛla eroɛadara, ne biya queđeada aduba eroɛada sida jūma jōsia. Waa edadaēā.” 15 Wārāda mañ puruđaa ne jūma nēdobueđe wābadapeđadara bio ne barasidaa. Ādjirāba waya panania Ācōrēba mañ puru cawa ođada quīrāca ādjirā sida cawa oida. Mañ carea tmlba aɛl panane nāwā aujīānia:

16 ¡Mīā djuburi, mīā djuburi jāñ puru droma ɛadara!
Jāñ purura wērā lino wua dji biara ɛlba djio ɛl quīrāca ɛasia.
Wua pursupursua ɛlba idjaba purea ɛlba djio ɛl quīrāca ɛasia.
Oro ođada, neta nēbla ɛlba, mōgara nēbla queđeada djio ɛl quīrāca ɛasia. §

17 Bariblra jāñ puruba ne bara ɛadara isabe jōsia.
Jūma barcođebema bororāba, barcođe wābadaba, barcođe trajabadaba, pusade trajabada bida tmlba aɛl duanania. 18 Mañ puru bá nūml cowaa unubdada nāwā jīgua jaradīa: “¿Sālgla puruda jāñ puru quīrāca ɛl?” 19 Mañbe soruaba ādji boro lrā egoro porada jāmpođapeđa nāwā jīgua aujīānia:
¡Mīā djuburi, mīā djuburi jāñ puru droma ɛadara! Jāñ purura ne bara ɛada bēřā, barco eroɛeara
jāma ne barasidaa. Bariblra jāñ purura isabe jūma ārīsia.

20 ¡Jūma bajāne ɛeara ɛsriđadadua jāñ purura ārīna bēřā!
Ācōrē ēberārā, Jesuba diabueđarā, Ācōrēneba beđeabadarā sida ɛsriđadadua.
Jāñ puruba bārā bié ođada carea Ācōrēba cawa osia.

21 Mañbe bajānebema nezoca dji dromaba mōgara waiɛlada yu droma quīrāca ɛlda edapeđa ɛatabuesia. Māwā oblrađe nāwā jarasia:
Mañ mōgara juerza pusadaa ɛatabueđa quīrāca Babilonia puru dromara isabe jūma ārīya.
Mañ purura waa ununaēā.

22 Mañ puruđe arpa, chiru, cachiru zá duanl sida waa ūrīnaēā. Ēberārā trā duanl sida waa ūrīnaēā.
Mañ puruđe ne obadara waa ununaēā. Yude ne ɛa duanl jīgua waa ūrīnaēā.

23 Mañ puruđe ībīrā uruara waa ununaēā. Quima edabldade ɛsriđada ɛlga nūmlra waa ūrīnaēā.
Mamabema ne nēdobuebadara nañ ējūāne dji dromada ɛasia.
Mamabema jāñbanarāba druazabemarāda jūma cūrūgabadjidaa. Mañ carea purura jūma ārīsia.

24 Ācōrēneba beđeabadarā beapeđada carea, Ācōrē ēberārā beapeđada carea, idjaba jūma nañ ējūāne beapeđada carea bida mañ purura beđeade ɛla.

19

Bajānebemarāba Ācōrēba bia beđeapeđada

1 Māwānacarea mla bajānaa zocārā nāwā beđeada duanl ūrīsia.
¡Biya quirua dadjirā Boro Ācōrēra! Idjiablra ēberārā ēdrl edasia. Idjidrl dji dromaara ɛla idjaba dji ɛlra ɛla.

† 18:12 Elepante quida. Cāpūrīā beđeade ɛl ɛla “marfil.” § 18:16 Neta nēbla ɛl. Cāpūrīā beđeade ɛl ɛla “perla.”

² Idjia jipa ariđe cawa obaria. Wērã audua trã ðaga ðaðara cawa osia maã wērãba cadjirua o ðaðeba jũma naã ëjũãnebemarã abarica cadjiruada obiða bërã.

Ãcõrẽba maã wērãra bié ðasia idji nezocarãda quenana bërã.

³ Wayacusa nãwã jĩgua jarasidaa:

¡Biya quirua dadjirã Boro Ãcõrẽra! Jãã puru bá nũmã cowaara ewariza cowa nũmaya.

⁴ Maãne veinticuatro drõãrãda, animarã zaca zocai ðea quĩmãrẽ panã sida chĩrãne ðarru copanesidaa Ãcõrẽa bia bedeadĩ carea. Ãcõrẽ idji bugue biya quiruđe chũmãne ãdjirãba nãwã bia bedeasidaa:

¡Maãgãra wãrãa!* ¡Dadjirã Boro Ãcõrẽra biya quirua!

⁵ Idjaba mãa ùrĩaia Ãcõrẽ bugue biya quirumaaba aða nãwã bedeabãrãda:

¡Jũma Ãcõrẽ nezocarã, dadjirã Ãcõrẽa bia bedeadadua!

¡Ãcõrẽ waya ðearã, idjĩa bia bedeadadua! ¡Dji droma ðeaba, dji edaara ðea biða bia bedeadadua!

Oveja Zaque quima edai ewari

⁶ Maãbe zocãrã jĩgua bedea duanãda mãa ùrĩaia. Maãra do jururuga nũmã quĩrãca ðasia, baa dji cãbãyã ðaebãrã quĩrãca ðasia. ãdjirãba nãwã jara duanasidaa:

¡Biya quirua dadjirã Boro Ãcõrẽra!

¡Dadjirã Boro Ãcõrẽba jũma poya o ðla! ¡Idjidrã jũmarã Boroa!

⁷ ¡Þãsrĩdadã! ¡Capĩpiadã! Idjidrã dji Dromaana adã, Oveja Zaque quima edai ewarira jũena bërã. Idji quima baira djiosia.

⁸ Ãcõrẽba idjira dji biara ðã lino wua totroa dorrodorroa quiruba djiobisia.

(Maã biara ðã lino wuaba jara ðã Ãcõrẽ ëberãrãba jipa obadaðebemada.)

⁹ Bajãnebema nezocaba mãa jarasia: “Cartađe nãwã ðãdua: Oveja Zaque quima edabãrã carea ne cobãdamaa jãredarãda bio bia ðeaa.” Idjaba jarasia: “Maãgãra wãrã bedea Ãcõrẽba jaradaa.”

¹⁰ Ara maãda mãra bajãnebema nezoca jĩrũ caita chĩrãne ðarru cobesia idjĩa bia bedei carea. Baribãrã idjia mãa jarasia: “Jãwã orãdua, ãtebãrã Ãcõrẽabãrã bia bedeadua. Mãra Ãcõrẽ nezocada jãwã quirua ðã quĩrãca idjaba djabarã Jesuba jaradiada jã ðea quĩrãca.”

Jesuba jaradiadãra Ãcõrẽ Jaureba idji nezocarãa bedeabibaria.†

Cawayo torro ãrã zeda

¹¹ Mãwãnacarea mãa unusia bajãne edã wãbadada ewa nũmãda. Cawaéne cawayo torroda odjasia. Maã cawayo ãrã chũmãra “Bedea Aða Þã” idjaba “Wãrã Ara” abadaa. Idjia ëberãrãra jipa cawa obaria idjaba jipa o ðaðeba dji quĩrũ ume djõbaria. ¹² Idji ðaura tãã quĩrãca urua ðasia. Nepeda zocãrã jã ðasia. Idji borode trãda ðã erobasia baribãrã ababe idjiabãrã maã trãra cawa ðasia. ¹³ Idjia cacuađe jã ðãra oade tã edada basĩa. Idji trãra Ãcõrẽ Bedea abadaa.‡ ¹⁴ Idji caiðu bajãnebema sordaorãda cawayo torro ðea ãrã zesidaa. ãdjia cacuađe jã ðeara dji biara ðã lino wua totroa quiru basĩa. Ni maãrĩ biða mititiaé ðeasia. ¹⁵ Ãcõrẽ Bedea abada iteðeba djõbada neco peweðea ðãda odja ðasia druazabemarã poyai carea. Idji jãwãde eroðã jiorro odaba ãdjirãa jã obiya.§ Uva biwadãgabãrã quĩrãca ãdjirãra cawa oya Ãcõrẽ jũma poya ðãba quĩrũbiðeba mãwã cawa obi bërã. ¹⁶ Idjia ãrã jã ðãde idji ðacara ãrã naã trãda ðã eroðã: “Jũmarã bororã cãyãbara dji dromaara ðã, idjaba jũma dji droma ðea Boro.”

¹⁷ Maãbe mãa unusia bajãnebema nezocada ãmãdãu ãrã nũmãda. Idjia jũma ne mĩguia cobada ãtã wãbaribadarã nãwã jĩgua jarasia: “Zedãdua. ãbaa dji jãredãdua ne codi wãðã ãcõrẽba o ðãma. ¹⁸ Mama ëberãrã boro djarada, sordaorã boro djarada, mësãrã ðea djarada, cawayo ãrã wãbada djara sida codia. Jũma ëberãrã djarada

* 19:4 Wãrãa. Griego bedeađe ðã ðã: “Amén.” † 19:10 Jesuba jaradiadãra Ãcõrẽ Jaureba idji nezocarãa bedeabibaria. Griego bedeađe maãra ebuða ðãéa. ‡ 19:13 Juaã 1:1. § 19:15 Salmo 2:9.

codia: nezocaé djarada, nezoca djarada, dji edaara quedea djarada, idjaba dji dromarã bea djara sida codia.”

¹⁹ Mañbe mña unusia animarã minijichia ðada, nañ ëjũãnebema bororãda, jũma ãdji sordaorã sida ábaa dji jãre duanlda. Cawayo ãrã chũmla ume, idjiare panl sordaorã ume djõni carea duanasidaa. ²⁰ Djõbdade cawayo ãrã chũmlaba animarã minijichia ðara, Æcõrẽneba bedeabari dji wãrãé sida jidasia. Mañ Æcõrẽneba bedeabari dji wãrãéba animarã minijichia ða trãneba ne ununaca waiðla beada obadjia. Mãwã animarã minijichia ða sãyã idu ðabipedadara jũma cõrũgabadjia. Mañ animarã za quĩrãca ða jlwaba oðaa bia bedeapedadara cõrũgabadjia. Cawayo ãrã chũmlaba mañ animarã minijichia ðara, Æcõrẽneba bedeabari dji wãrãé sida zocai panlda tãla urua azupre bara uruga nũmlne ðatabuesia. ²¹ Djõbada neco idji itedebe odja ðaba dewararãda jũma quenasia. Mañbe jũma ne mĩguia cobada ãtl wãðaribadara mañ djara co duanlaba jãwũãsidaa.

20

Mil poa

¹ Mãwãnacarea mña bajãnebema nezocada edaa zebãrlda unusia. Idjia uria dau clre ða jũãtrã ða ewabarida eroðasia. Idjaba carena omoga chũmlada idji jlwade eroðasia. ² Jera jidapeda mil poa jã ðasia. Mañ jera drõã naẽnabema damaa, diauru idjaba Satana abadaa. ³ Bajãnebema nezocaba idjira uria dau clre ðade edaa ðatabueda jũãtrã nũmlsia ni abalaba poya ewarãnamãrãã. Mañba diauruba druazabemarãda waa cõrũgaéa aþa mil poa jõbãrlda. Mil poa badacarea idjira ërã ðaya nañ ëjũãne dãrãé ðamãrãã.

⁴ Mañbe mña bugueda zocãrã unusia. Mañ ãrã chũmeara Æcõrẽba ðasia Crito ume dji bororãda beadamãrãã. Idjaba mña ëberãrã oðlá tãpedada jaureda unusia. Mãwã oðlá tãsidaa Jesuba jaradiada iã panl carea idjaba Æcõrẽ beada jaradia panl carea. Ædjirãba animarã minijichia ða, idji za quĩrãca ða jlwaba oðaa bida bia bedeadaé basía. Idji sãyãra ãdji dratude, jlwade bida idu ðabidaé basía. Ædjirãra ãrẽbadapeda Crito ume dji bororãda mil poa panesidaa. ⁵ Mañ ãrẽbapedadara Æcõrẽba naãrã ãrẽbabida basía. Dewara beudarãra ãrẽbadaé basía aþa mil poa jõnacarea. ⁶ Æcõrẽba naãrã ãrẽbabi ëberãrãra bio bia beadia. Ædjirãra waa beudaéa, ãtebãrã Æcõrẽ sacerdoterãda, Crito sacerdoterã sida beadia.* Idjaba mil poa Crito ume dji bororãda beadia.

Æcõrẽba diauru tãla uruade ðatabueda

⁷ Mil poa jõnacarea diaurura jã badada ërã ðaya. ⁸ Mañne idjia jũma druaza cõrũgade wãya. Gog druadebemarãda, Magog druadebemarã sida cõrũgaya. Mañ druadebema sordaorãda pusa iã quĩrãca zocãrã panlda edeya Æcõrẽ ëberãrã ume djõnamãrãã. ⁹ Jũma nañ ëjũãra ãdjirãba biraya. Mañne Æcõrẽba quĩrã ða puruda, idji ëberãrã duanlmaa auðu jũrã edadia. Baribãrã Æcõrẽba uruada bajãneba ðaebiya. Mañba ãdjirãra jũma bá quenaya. ¹⁰ Mãwãnacarea Æcõrẽba diaurura ëberãrã cõrũga eroðadada tãla urua azupre bara uruga nũmlne ðatabueya. Naẽna Æcõrẽba animarã minijichia ðada, Æcõrẽneba bedeabari dji wãrãé sida mañ tãla uruade ðatabuesia. Mama ãdjira, diauru sida ewariza ãsa, diamasi bida bio bia mĩgaðia.

Æcõrẽba bugue waiðla torroa ðadeba cawa oi

¹¹ Mãwãnacarea mña bugue waiðla torroa ðada unusia. Mañ buguede chũmla sida unusia. Idji quĩrãpita jũma nañ ëjũãra, bajã sida nẽbasidaa. Ni abalaba waa ununaé basía. ¹² Idjaba mña unusia beupedadarã dji dromarãda, dji edaara quedea sida Æcõrẽ quĩrãpita duanlda. Mañne cartada ewaracuasía. Mañ cartade jũma ëberãrãba opedadada ða beasia. Dewara carta sida ewarasia. Mañ cartade ewariza zocai beadi ëberãrã trãda

* ^{20:6} Waa beudaéa. Griego bedeade nãwã ðá ða: “Þarima umé beudaéa.” Þarima umé beuðiba jara ða Æcõrẽ neé tãla uruade bia mĩgaðida. Apocalipsi 20:14.

hál beasia. Jūma beupedadara Ācōrēba cawa osia ādjirāba opedada quīrāca. Jūma ādjia opedadara cartade hál basia. ¹³ Jūma pusade beupedadara Ācōrē quīrāpita zesidaa. Abeda jūma beupedada jaurera ādji panabadama lba Ācōrē quīrāpita zesidaa.† Małbe Ācōrēba ādjiza cawa osia ādjia opedada quīrāca. ¹⁴ Beudira Ācōrēba jōbisia tlb l uruade batabue lrl quīrāca. Beupedada panabada ējūā sida tlb l uruade batabuesia. Ācōrēba bariduada tlb l uruade batabue lrl, b̄arima umé beusia da abadaa. ¹⁵ Ēberārā ewariza zocai beadi cartade trl hál beara Ācōrēba tlb l uruade batabuesia.

21

Ējūā djiwiđi idjaba bajā djiwiđi

¹ Māwānacarea mla bajā djiwiđida, ējūā djiwiđi sida unusia. Małne nał ējūāra, bajā sida neé basia. Pusa sida neé basia. ² Idjaba mla unusia Ācōrē puru djiwiđi Jerusale l abadada idji h l m l ba bajāneba edaa zeb l r l da.* Mał purura biya querasia wērā quima edab l r l de bio djio h l quīrāca. ³ Małbe mla ūr̄isia abal da Ācōrē bugue biya quirumal ba nāwā j̄igua bedeb l r l da:† “j̄Ūr̄inadua! Idira Ācōrēra ēberārā tāēna h l a.‡ Idjira ādjirā ume baya. Małne ādjirāra idji ēberārāda beadia. Wārāda idjir l ādjirā ume baya idjaba ādjirā Ācōrē baya. ⁴ Ādji daubara idjia jūma jareya. Jūma naēna b̄adara jōna b̄erā waa beudaēa, j̄ānaēa, auj̄ānaēa, idjaba puara neé baya.”

⁵ Małbe dji bugue biya quirude chūml ba nāwā jarasia: “Mla ne jūma djiwiđida o h l a.”

Idjaba nāwā jarasia: “Nał bedeara cartade h l dua wārā beđa b̄erā idjaba wārāda māwāi b̄erā.”

⁶ Māwānacarea idjia mla nāwā jarasia: “Mla oida b̄adara jūma osia. Mlra dji Alpa idjaba dji Omegaa.§ Małba jara h l a mlra dji naārābemada idjaba dji j̄r̄ūarebemada. Bariduada opichia h l b l r l, mla baido bogad l h l da bari dobiya. Mał baidoba zocai baida diabararia. ⁷ Cadjirua royapedadarāba jūma ma l g l ra edad̄ia warraba dji zezadēba ne edabari quīrāca. Mlra ādji Ācōrē baya idjaba m l warrarāda beadia. ⁸ Barib l r l Crito ēpēni carea waya beara, m l beđa i j̄ānaē beara, mla quīrāca o beara, mīa beabadara, auđua obadara, j̄āibanara, j l waba ođā ācōrē i j̄ā beara, sewaidā bea sida tlb l urua azupre bara uruga nūml ne bia mīga beadia. Ācōrēba bariduada tlb l uruade batabue lrl, b̄arima umé beusia da abadaa.”*

Jerusale l djiwiđi

⁹ Małbe bajānebema nezocarā siete epedeco eropananada aba mlmaa zesia. Mał bajānebema nezocarāba ādji epedecode siete eropananaba nał ējūāne beara j̄r̄ūare bia mīgabisidaa.† Dji mlmaa zedaba nāwā jarasia: “Wāna. Mla ac l biya Oveja Zaqueba quima edab l r l da.”

¹⁰ Ara ma l da Ācōrē Jauredēba h l de idjia mlra eya wai h l a l t l h l maa edesia. Mama unubisia Ācōrē puru djiwiđi Jerusale l abadada Ācōrē h l m l ba bajāneba edaa zeb l r l da. ¹¹ Ācōrē dorrodorroaba mał purura dorrodorroa basia. Urua basia mōgara biya quiru nē h l a h l quīrāca, jaspe mōgara quīrāca. Ēsā querasia vidrio quīrāca. ¹² Mał purura l t l mōgaraba auđu j̄r̄ā ca basia. Eda wābadara doce panasidaa. Eda wābadaza bajānebema nezocada aba basia. Mał awara Israel warrarā doce panana tr l da eda wābadaza aba h l beasia. ¹³ Eda wābadara l mādau odjabariare ūbea panasidaa, l mādau b̄ebariare ūbea panasidaa, orro abaaare ūbea panasidaa, idjaba dewarabema orroare ūbea panasidaa.‡

† 20:13 Beupedada panabada. Griego bedede h l h l a “Hades.” * 21:2 Ml. Griego bedede l c l r l cartade h l h l a: “Ml, Jua l ba unusia.” † 21:3 Ācōrē bugue biya quirumal ba. Griego bedede l c l r l cartade h l h l a: “Bajāneba.” ‡ 21:3 Ācōrē. Griego bedede h l h l a: “Ācōrē wua de.” § 21:6 Griego alfabetode alpara dji naārābema letra, omegara dji j̄r̄ūarebema letra. * 21:8 Apocalipsi 20:6,14. † 21:9 Apocalipsi capitulo 16. ‡ 21:13 Orro abaaare, dewarabema orroare. Griego bedede nāwā h l h l a: “Al lado norte y al lado sur.”

¹⁴ Mañ puru auđu jūrã ca ɓara doce mōgara ɓrɓ ɓasia. Mōgaraza Oveja Zaqueba doce diabuedarã trɓda aba ɓl ɓasia.

¹⁵ Bajãnebema nezoca mɓ ume bedea ɓadaba ɛjũã zabada oro oɗada eroɓasia. Puru, dji eda wãbada, puru auđu jūrã ca ɓl sida zai carea eroɓasia. ¹⁶ Mañ ɛjũã zabadaba bajãnebema nezocaba purura zasía. Dji puru zaɗara jũmaena abarica ɓasia. Dji drasoara, dji jedea sida abarica ɓasia. Dji zaɗara 2,200 kilómetro ɓasia. [§] Dji drasoada, dji ɓtlada, dji jedea sida jũmaena abarica ɓasia. ¹⁷ Mañbe puru auđu jūrã ca ɓl sida zasía. Dji zaɗara bicaca 144 ɓasia.* Nañ ɛjũãnebemarãba zabada quĩrãca bajãnebema nezocaba zasía.

¹⁸ Mañ purura jũmaena oro idji awa quiru oɗa ɓasía. Mañra vidrio ɛsã quiru quĩrãca ɓasia. Dji puru auđu jūrã ca ɓara jaspe mōgaraba caɗa ɓasía. ¹⁹ Mañ auđu jūrã ca ɓara doce mōgara ɓrɓ ɓasia. Mañ mōgarara jũmaena biya queɗeasia. Nañrãbemada jaspe mōgara ɓasía. Mañare zapiro mōgarada ɓasia. Mañare ágata mōgarada ɓasia. Mañare esmeralda mōgarada ɓasia. ²⁰ Mañare ónice mōgarada ɓasia. Mañare cornalina mōgarada ɓasia. Mañare crisólito mōgarada ɓasia. Mañare berilo mōgarada ɓasia. Mañare topacio mōgarada ɓasia. Mañare crisopraso mōgarada ɓasia. Mañare jacinto mōgarada ɓasia. Jĩrũare amatista mōgarada ɓasia. ²¹ Mañ purude eda wãbada doce panra neta nẽɓla ɓl oɗa ɓasía.† Eɗa wãbadaza neta aba oɗa ɓasía. O puru ɛsi ɓara oro idji awa quiru oɗa ɓasía. Mañra ɛsã querasia vidrio quĩrãca.

²² Mañ purude Ācõrẽ de dromara mɓa unuẽ ɓasía neẽ bẽrã. Ēberãrãba dadjirã Boro Ācõrẽ jũma poya ɓl quĩrãpita, Oveja Zaque quĩrãpita biɗa bia beɗeɗaɗia idji de dromane obadapeɗaɗa quĩrãca. ²³ Āmãdau neẽ, jedeco neẽ biɗa mañ purura ɓna nũmabaria Ācõrẽ dorroorroaba, Oveja Zaqueba dia ɓl ɓnaa biɗa. ²⁴ Mañ puru ɓnaaba druaza ɓna beɗaɗia jũmarãda mañ ɓnaane nĩɓaɗamãrẽã. Idjaba druazabema bororãba ne bia eropanra mañ puruɗaa edeɗia.‡ ²⁵ Diamasira neẽ bai bẽrã mañ purude eda wãbadara ewariza jũãtrɗeɗa baya. ²⁶ Jũma druazabemarãba ne bia eropanra mañ puruɗaa edeɗia.§ ²⁷ Baribɗɗɗ ne jũma Ācõrẽba bia unucara mañ purude eda edecara panra. Cadjirua obadara, sewaiɗa ɓea sida eda wãcara panra. Aɓabe ewariza zocai beɗi cartade trɓ ɓl beadrɗ poya eda wãnia. Mañ cartara Oveja Zaqueba eroɓla.

22

Do zocai ɓai diabari

¹⁻² Mãwãnacarea bajãnebema nezocaba do pãpãrã quiruda mɓa unubisia. Ēsã querasia vidrio quĩrãca. Mañ baidoba zocai ɓaida diabaria. Ācõrẽ idjaba Oveja Zaque bugue biya quiruɗeba mañ dora puruɗebema o jedea ɓl ɛsi wea ɓla. Do orroza bacuru nejõ zocai ɓai diabarida ɓasia. Mañ bacurura jedecoza zaubarida. Mañba jara ɓla poaza ɓarima doce zaubarida. Mañ bacuru queduada ɓla druazabemarã cacua bia panamãrẽã. ³ Ācõrẽba biẽ bai jaraɗada mañ purude neẽ baya. Ācõrẽ idjaba Oveja Zaque bugue biya quirura mañ purude baya. Mama Ācõrẽ nezocarãba idjía bia beɗeɗaɗia. ⁴ Idji quĩrãra ununia idjaba idji trɗra ãdjirã dratude ɓl eroɓeɗaɗia. ⁵ Diamasira neẽ baya. Dadji Boro Ācõrẽba ɓnaada diai bẽrã, ibĩrã neẽ idjaba ɓmãdau neẽ biɗa ɛberãrãra bia beɗaɗia. Ewariza ãdjirãra idji ume ɓbaa dji bororãda beɗaɗia.

Crito ðãrãẽne zeidɛbema

§ 21:16 2,200 kilómetro. Griego beɗeɗe nãwã ɓl ɓla “12,000 estadia.” * 21:17 Bicaca 144. Cãpũrĩã beɗeɗe ɓl ɓla “65 metros.” † 21:21 Neta nẽɓla ɓla. Griego beɗeɗe ɓl ɓla “perla.”

‡ 21:24 Druazabema bororãba ne bia eropanra mañ puruɗaa edeɗia. Mañ beɗeɗe idjaba nãwã traducida ɓla: “Druazabema bororãra mañ puruɗaa wãnia Ācõrẽba bia beɗeɗe carea.”

§ 21:26 Mañ versículora idjaba nãwã traducida ɓla: “Idjaba druazabemarãra mañ puruɗaa wãnia Ācõrẽba bia beɗeɗe carea.”

⁶ Maľbe bajānebema nezocaba mľa jarasia: “Jũma naľ beđeara wārāa idjaba wārāda māwāya. Dadjirā Boro Ācōrēba idjideba beđeabadarāa beđeabibaria. Idjiabara bajānebema nezocada diabuesia idji nezocarāa cawabimārēā dārāēne cārēda sāwāida.”

⁷ Jesuba jarasia: “ĵŪrĩnadia, mľra isabe zeya! Naľ cartade ʘ ʘla dārāēne cārēda sāwāida. Bio bia ʘla jũma naľ cartade jara ʘ ʘjā ʘla.”

⁸ Mľra Juaľa. Jũma maľgla unusia idjaba ũrĩa. Māwānacarea mľra bajānebema nezoca jĩrũ caita chĩrāne ʘarru coʘesia bia beđeai carea. Māwā osia idjia jũma maľgla unubiđa bēřā. ⁹ Baribara idjia jarasia: “Jāwā orādua, ātebala Ācōrēabara bia beđeada. Mľra Ācōrē nezocada jāwā quirua ʘa quĩrāca, djabarā Ācōrēneba beđeabadarā quĩrāca, idjaba jũma naľ cartade jara ʘ ʘjā ʘea quĩrāca.”

¹⁰ Idjaba jarasia: “Naľ cartade ʘ ʘla dārāēne cārēda sāwāida. Maľra mērā eroʘarādua jũma dārāēne māwāi bēřā. ¹¹ Cadjirua o ʘla idji cawa cadjiruade ʘadua. Ne jũma Ācōrēba quĩrāca o ʘla idji cawa maľne ʘadua. Baribara jipa o ʘla ewariza jipa o ʘaida ʘla. Idjaba Ācōrē itea bia ʘla ewariza Ācōrē itea bia ʘaida ʘla.”

¹² Jesuba jarasia: “ĵŪrĩnadia, mľra isabe zeya! Zebara mľa jũmarāa ne diai carea eneya ādjia opeđada quĩrāca. ¹³ Mľra dji Alpa idjaba dji Omega.* Maľba jara ʘla mľra dji naārābemada idjaba dji jĩrũarebemada.

¹⁴ Bio bia ʘea cacuade jľbada tāto eroʘeara. Ādjirāa puruđe eđa wānida panla nejō zocai ʘai diabarida jōni carea. ¹⁵ Baribara cadjirua obadara, jāľbanara, auđua obadara, mĩā beabadara, jľwaba ođa ācōrē ēřēbadara, idjaba sewa oya ʘeara jũma dajadaare duanenia.†

¹⁶ Mľra Jesua. Bajānebema nezocada diabuesia jũma maľgla djabarā ʘeaza jaramārēā. Mľra Davideba zeđaa, idjideba tununaa.‡ Mľra Diapēđabema Chĩda Uruga ʘ abadaa.”

¹⁷ Ācōrē Jaureba, Oveja Zaque quima abada biđa nāwā jara panla: “ĵZedua!” Maľ ũrĩ ʘla jaraida ʘla: “ĵZedua!” Dji opichia ʘla zeida ʘla baido zocai ʘai diabarida domārēā. Maľ baido do quĩrā ʘla bari doida ʘla.

¹⁸⁻¹⁹ Naľ cartade ʘ ʘla dārāēne cārēda sāwāida. Naľ cartade ʘ ʘla ũrĩ ʘearā mľa jaraya: bariduaba naľ cartade ʘ ʘla auđu jaraiabara, Ācōrēba naľ cartade bia mĩgai jara ʘla idjira bia mĩgabiya. Idjaba bariduaba naľ cartade ʘ ʘla maārĩ awara jaraiabara, Ācōrēba idjia nejō zocai ʘai diabaridebemada idu jōbiēa idjaba Ācōrē puruđe eđa idu wābiēa. Maľ nejōnebemada, maľ puruđebema siđa naľ cartade ʘ ʘla.

²⁰ Jũma naľ cartade ʘ ʘla Jesuba wārāana a ʘla. Nāwā jara ʘla: “ĵWārāda mľra isabe zeya!”

Bia ʘla isabe zeida.§ ĵZedua dairā Boro Jesu!

²¹ Mľa quĩrā ʘla dadjirā Boro Jesuba idji biđeba jũma bārāra careba ʘaida.

* 22:13 Griego alfabetode alpara dji naārābema letraa, omegara dji jĩrũarebema letraa. † 22:15 Cadjirua obadarā. Griego beđeade ʘ ʘla “usa.” ‡ 22:16 Isaía 11:1-10. § 22:20 Griego beđeade ʘ ʘla: “Amén.”